S-16-8-15-

21.

68
11 F
25
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE

47 46
f f
12. 26

47. 2 12.

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

π

πετρος φερραριός

[illegible]

BVRLEVS IN ARTEM VETEREM

Gualterij Burlei Anglici: Doctoris conſummatiſſimi: in yſa
gogas Porphyrij: Gilbertuȝ Poretanum: ⁊ artem veterem
Ariſtotelis preclariſſima cõmentaria: cum duplici textus tran/
ſlatione: antiqua ſcilȝ ⁊ Joãnis Argyropili: nũc primũ addita.
Nouiſſime poſt omnes impreſſiones vbiqȝ terrarum excuſ/
ſas: collatis multis exemplaribus: affatim recognita: cunctiſqȝ
mendis ⁊ erroribus expurgata.

Adiectis inſuper q̄ȝpluribus marginalibus apoſtil/
lis: necnõ copioſo repertorio nouiter excogi-
tato: quod oẽs cũ philoſophi ꝯcluſiones:
tuȝ etiã ipſius doctoris queſita ⁊ no/
tabilia alphabetice demõſtrat.

VENETIIS M D XLI

BIBL. NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

¶ Angelo de archis Veneto: congregationis ſancti Saluatoris canonico regulari: Lucas canonicus olchinenſis: philoſophorum infimus: felicitatem.

In principio formauit Deus hominem Angele ſuauiſſime: ea quidem lege: vt non ſomniculoſe inerte atq̄ deſidie operam impendat: ſed ita vitam inſtituat: vt ſubſtantias ſeparatas aſſidue contempletur: vnde eius originis initium agnoſcere queat: decuſqꝫ inſuper maximum: diuino atteſtante Platone: ſibi ipſi nanciſcatur: iuuare mortalem. Quo factū eſt: vt hiſce diebus: Gualterij Burlei in yſagogas Porphirij: Gilbertum Poretanum: ⁊ arteꝫ veterem Ariſtotelis preclariſſima ſcripta recognoſcenda ſuſceperim: in quibus caſtigandis: diſtinguendis: annotandis: quantum laboris impenſuꝫ fuerit: doctorum omnium libens ſubeo iudicium: omnia quippe exemplaria hactenus impreſſa: monſtruoſa: truncata: indigna viſu legebantur. Adieci preterea aliorum primus nouam Joannis Argiropili Bizantij conuerſionem: ex cuius lectione mille modernorum perplexitates: que ex antiquo textu emergebant: reſoluūtur. Citaui quoqꝫ cōmenta textus: tam a Burleo adducta: q̄ꝫ etiam ad Auerroys opinionem facientia: vt vnuſquiſq̄ pro libito ipſius Auerroys ſententiam in promptu habere poſſet. Poſtremo: quod meo iudicio multo conducibilius eſt: breue: ſed medius fidius perutile alphabeticum repertorium elucubraui: in quo preter diſtinctiones: queſita: ⁊ notabilia: ad dialecticum negocium ſpectātia: q̄ꝫ plures penitiſſime mathematice: naturales: ⁊ theologice queſtiones: non tantum neoptolemis: verum etiaꝫ ſtudioſis ignote: oculis ſubijciuntur. Quidquid autem doctiſſimus Burleus diſſerit de corporum dimenſionibus: de materia prima: de motu: de tempore: de loco ſupreme ſphere: de loco intelligentiarum: de anima intellectiua: de anima mundi: de menſura durationis reruꝫ: de vniuerſalibus ſeparatis: de neceſſitate eorum: que eueniunt: de veritate terminata in ꝯtingentibus: de prioritate in diuinis: de intellectione dei ad extra: de ydeis ſecundum mentem Auguſtini: an ſcilicet ſint eſſentia diuina: vel rationes incōmutabiles: ⁊ quomodo eterne eſſe dicantur: ⁊ an ſit vna: vel plures: in propatulo habebis. Hec igitur omnia: qualia qualia ſint: in tuo nomine edita: tibi muneri mittimus: q̄ꝫ tibi nō pro fortune ludibria: quibus ignarum vulgus ſtupet: ſed propter ingenij perſpicaciā: manſuetudinem: bonitatem: recteq̄ viuendi normam: quibus a Marco Scauro noſtro te preditum eſſe audio: ſum amiciſſimus. Nec enim me latet: cuius magni Veneti pontificis aulam ſequeris: iuſtitia conſpicuam: liberalitate affluentem: vbi bonis refugium paratur: ius ⁊ equum vigent: virtutes omnes regnant: ⁊ cumulantur. Burleum iccirco mi Angele: optime caſtigatum: vt ſoles omnes doctos: libenti animo amplectere: quandoqꝫ etiam: ſi philoſophari libuerit: cum eo oblecteris. Hic vtiqꝫ tam diſtincte: tam acute textus Ariſtotelicos explanauit: vt teſtibus adhuc de via cōmuni aduerſarijs: inter latinos primus fere Ariſtotelis expoſitor habeatur. Quod cum feceris: cōmunem principem: contarene familie decus eximium: huic noſtre beniuolentie erga te congratulaturum ſperamus: ipſumqꝫ noſtri non eſſe immemorē certo ſcimus: quoties ad eius munificentiam: tanq̄ꝫ ad Aſylum quodam confugiendum erit. Vale.

Gualterij Burlei doctoris celeberrimi in yſagogas porphyrij: gilbertū poretanū ⁊ artē veterē Ariſtotelis luculentiſſimum repertorium per Lucā olchinenſem philoſophorum intimum nunc primum elucubratum.

A

Accidens omne an alicui ſubiecto proprium ſit. 4° modo de ſubiecto loquendo: vniuerſa. littera. J. cum plu. ſeq. car. 12
Accidens quid ſit: ⁊ quonam pacto diſtinguatur: vniuerſa lra. M. cum pluribus ſequentibus car. 12
Accĩtia p accñs an p̃mo indiuiduis eſſe dicantur: vniuerſa littera. A. cum ſequen. 14
Accidentia an genera ⁊ ſpecies eſſe dicantur: vniuerſa littera. C. car. 15
Accidēs inſepabile quotuplex: vniuerſa littera. E. car. 16
Accidens in concreto an de prima ſubſtantia ſecundum diffinitionem predicetur: predicamē. littera. B. 24
Accidens ab extrinſeco cauſari dicitur: quando ex natura ſua cauſe efficientis ratione aliquid exigit vltra ſubiectū in quo eſt: ſex princip. littera. D. car. 55
Accidens nullum vnum numero ſecundum ſe totum in diuerſis partibus ſubiectiue ſimul exiſtit: aliquod tamen accidens vt numerus eſt in diuerſis ſubiectiue ſecundū ſuas partes: ſex princip. littera. D. car. 65
Actio quid ſit: ſex princip littera. E. car. 55
Actio ⁊ paſſio quō ſumātur: ſex princip. lra. F. car. 55
Actionis anime appellatione qd veniat: ſex prin. lra. G. 55
Actionis diuiſio in corporis ſcilicet ⁊ anime actionem que diuiſio ſit: ſex principiorum. littera. D. car. 55
Actio eſt quidam reſpectus ad agens in mobili fundatus: ⁊ paſſio eſt quidem reſpectus ad paſſum in motu fundatus: ſex principiorum littera. E. car. 56
Actione in naturali oportet: ꝙ per actionem aliquid factum ſit: ſex principiorum littera. F. car. 56
Actio ⁊ paſſio an diuerſis p̄dicamenta eſſe dicantur: ſex principiorum littera F. car. 56
Actio an in agente vel in paſſo ſubiectiue exiſtat: ſex principiorum littera. G. car. 57
Actio ⁊ paſſio an motus exiſtant: ſex princip lra. D. 57
Actio multis modis ſumitur: ſex p̄ncip. lra. J. car. 57
Actio vt eſt predicamentum qd ſit: ſex p̄ncip. lra. B. 58
Actio vt eſt predicamentum vel principium duplex exiſtit ſex principiorum. littera. C. car. 58
Actio ſicut diuiditur in actionem anime ⁊ corporis: ita etiā: ipſa paſſio: ſex principiorum. littera. A. car. 59
Affirmatio ⁊ negatio aliquando complexe: aliquando incomplexe ſumuntur. primo perhier. littera. C. 73
Affirmatio ⁊ negatio eiuſdem predicati vniuoci de eodem ſubiecto vniuoco an opponantur: p̄ perhier. littera. F. 75
Affirmatio nulla vera eſt in q̄ vniuerſale vniuerſaliter ſumptum predicatur: primo perhier. littera. B. car. 76
Affirmatio ⁊ negatio non omnis de eodem ſubiecto ⁊ predicato opponuntur: primo perhier. littera. J. car. 77
Affirmatiua aliqua ſi eēt talis: in qua vniuerſale vniuerſaliter ſumptū predicetur: quomodo vera vel falſa ſit primo perhier. littera. C. car. 76
Album ⁊ albedo quomodo in ſignificato conueniāt predicamen. littera. L. car. 19
Album an ſolam qualitatem ſignificet: predica. lra. G. 26
Aliqua ſunt que ſic ſe adinuicem habent: ꝙ vnum aliud ponit cuiuſcūꝗ affirmati reſpectu: vtroꝗ termino perſonaliter ſupponente: predicam. littera. J car. 48
Anima rationalis: que eſt perfectio materie: an de gaudio in triſtitiam mutetur: ſex principiorum. lra. D. car. 53
Anima mundi quid eſſe dicatur: ſex princip. littera. E. 53
Anima intellectiua quomodo corporis cōplexiones ſequatur: ſex principiorum. littera. D car. 61
Anima quo pacto in loco eſſe dicatur: ſex princip. C. 62
Animalium aliquod an alio omnium actiua ſit: ſex principiorū littera. K. car. 58
Arbor an minus communis q̄ planta eſſe dicatur: predicamento. littera. D. car. 24
Ariſtoteles in libro predicamentoꝝ q̄ſtū eſt de intētione logici ſufficienter determinauit: ſex princip. lra. E. 52
Aſperum lene: rectum ⁊ curuum an qualitates vel poſitiones eſſe dicantur: ſex principiorum. littera. A. car. 64
Augmentatio dupliciter accipitur. ſ. communiter ⁊ proprie: predicamē littera. C. car. 51
Augmentatio ⁊ diminutio in cōmuni accepta cōtraria non ſunt: ſed cōtrariorū genera exiſtunt: predicamē. lra. A. 52
Appellatione appoſitionum in propoſitione quid veniat ſecundo perhierme. littera. A. car. 88

B

Bicubitum ⁊ tricubitum licet quantitates exiſtant: ⁊ magnum tamen ⁊ paruum: multum ⁊ paucum quantitates non ſunt: ſed ad aliquid: predicamē. littera. A. 32
Bona conſequentia an ſit: hoc eſt magnum ad hoc: ergo eſt magnum: predicamen. littera. B. car. 32
Bona conſequētia an ſit: ſortes eſt homo: ⁊ ſortes ē albus. ergo ſortes eſt homo albus: 2° perhier. littera. A. 86
Bona conſequentia an ſit: quando ex diuiſis: quorū vtrūꝗ alteri accidit: coniunctū ſequitur: vbi vtrūꝗ diuiſorum pro eodem accipitur: ⁊ eodem modo quando diuiſim ſumitur ⁊ quando coniunctum. 2° perhier. littera. C. car. 86
Bona conſequentia an ſit: ethiops eſt albus ſecundum dentes: ergo ethiops eſt alb⁹. 2° perhier. littera M. car. 87
Bona conſequētia an ſit a propoſitione affirmatiua: in qua ponitur hoc verbum eſt tertium adiacens: ad affirmatiuam in qua ponitur hoc verbum eſt ſecundum adiacens ſecundo perhierme. littera. N. car. 87
Bonum tripliciter capitur: vno modo vt eſt trāſcendēs: alio modo pro bono nature: tertio modo p̄ bono moris: ⁊ quid horum ſingillatim ſit: predicamen. littera. B. 48
Bonum nature comparandum: ⁊ malum nature ad idem ſic contraria exiſtunt: ⁊ ſic bonum nature cum bono nature contrariantur: ⁊c. predicamē. littera. C. car. 48

C

Caput ⁊ manus ⁊ huiuſmodi ſubſtātie partes an ad aliquid eſſe dicantur: predicamen. littera. D. car. 38
Celum quō in loco eſſe dicat: ſex principioꝝ lra. J. 62
Circūſcriptio triplex eſſe dicitur: ſex prin. littera. L. 61
Comparari poſſunt aliqua eadem ſecūdum magis ⁊ minus in vno q̄ȝ in alio ſecundum equalitatem: predicamen. littera. A. car. 25
Complexum ⁊ incōplexum dupliciter accipitur: cōmuniter. ſ. ⁊ proprie: predicamen. littera. A. car. 20
Complexorum diuiſio an in res vel voces eſſe dicatur: predicamē. littera. B. car. 20
Compoſitio eſt duplex: formalis. ſ. ⁊ virtualis: ſex principiorum littera. D. car. 64
Compoſitio eſt duplex: realis ſcilicet ⁊ intellectualis: predicamen. littera. D. car. 18
Compoſitum omne alteri compoſito adueniens an totū aggregatum maius faciat: ſex princip. littera. A. 53
Cōpoſitū multis modis dīſe: principiorum littera. C. 53
Cōpoſitū vnū qualr ex re in intellectu exiſtente. ⁊ re exiſtente extra animam fieri poſſit: predicamen. lra. N. car. 18
Concluſio in demonſtratione prior in demonſtratione poſteriori principium exiſtit: in probe. vniuerſa littera. E. car. 88

¶ Concreti diuiſio quomodo fiat: in probe. vniuerſa littera. O. car. 5
¶ Coniunctionis appellatione quid veniat: primo perhier. littera. B. car. 73
¶ Coniunctorum appellatione quid veniat: ſecundo perhierme. littera. A. car. 87
¶ Continentia duplex eſſe dicitur: potētialis ſcilicet et actualis: vniuerſa. littera. C. car. 14
¶ Contingens quō capiatur: ſecundo perhier. lr̄a. B car. 94
¶ Contradictio eſt inter res ſignificatas per affirmationem et negationem: ſicut inter affirmationem et negationem: et inter res complexas ſignificatas per voces incomplexas: predicamen. littera. A. car. 46
Contradictio in hypoteticis propoſitionibus penes quid attendatur: et ſumenda ſit. primo phier littera. J. car. 74
Cōtradictio pro ſuo genere quomodo capiatur: primo perhierme. littera. E. car. 75
¶ Contradictoria mediata ſunt immediata immediatione forme: et etiam ſubiecti vir: predicamen. littera. D. 44
Contradictoria duplicia exiſtunt: quedam ſcȝ complexa: et quedam incomplexa. predicamen littera. B. car. 47
Contradictoriorum incomplexorum quomodo aliquod verum vel falſum eſſe dicatur: predicamen. littera. B. 47
Contradictorium propoſitione de contingenti ad vtrūlibet quod veritatis cauſa habeant: 2° perhier. littera. C. 94
¶ Contraria an mutuo ſe expellant: p̄dicamen lr̄a. D. 32
Contrarie ſpecies que ſint: et que ſint indiuidua contraria ſub illis ſpeciebus contenta: predicamen. littera. E. cum plur. ſequentibus car. 44
Cōtrariorū alterum in naturalibus melius reliquo eſſe poteſt: predicamen. littera. A. 48
Contraria ſecundum ſpecies quomodo circa idem genere vel ſpecie fieri poſſint: ſed non circa idem numero: niſi ſucceſſiue et non ſimul: et quid etiam de contrariis indiuiduis: predicamen. littera. E. 48
Contraria proprie dicta duplicia exiſtunt: predicamento. littera. H. car. 48
Contraria quomodo de eodem predicentur: ſex principio. littera. F. car. 60
Contraria vel contradictoria ad hoc ꝙ aliqua exiſtant: que requirantur: primo perhierme. littera. B. 77
Contraria illius propoſitionis: omnis homo currit: que dicatur: primo perhierme. littera. E. car. 77
¶ Contrarietas propriiſſime dicta vbi reperiatur: predicamen littera. B. car. 27
Contrarietas ſecundum commentatorem quotuplex exiſtat: predicamen littera. C. car. 27
Contrarietas multiplex eſſe c̄ d̄: ſex principio. lr̄a. F. 64
¶ Copulatiua et disiunctiua licet vnitatem ſufficientem ad contradictionem habeāt: attamē de ꝯdōnali dicitur ꝙ nec vera nec falſa eſt: primo perhierme. littera. D. car. 74
¶ Copule in intellectu exiſtenti an aliquid in re vel non correſpondeat: predicamen. littera. M. 18
¶ Corpus omne finitum et determinatum eſt: predicamen. littera. J. car. 30
Corpus terminatum aliquem vltimū terminum habet: vltra quem eius nihil eſt: predicamen. littera. J. car. 30
Corpus humanum quomodo vniuerſum dicatur: ſex principio. littera. A. 61
Corpora duo ſimul in eodem loco eſſe non poſſunt: ſex principiorum. littera. A. 62
Corpus idem ſimul in diuerſis locis eſſe non poteſt: ſex principiorum littera. B. car. 62
Corpus animatum an per ſe locum repleat: ſex principiorum. littera D. car. 62
¶ Coruꝰ licet ſit niger: tamen ꝙ albus eſſe poſſit: ſibi repugnet: vniuerſa. littera. E. cum pluribus ſequentibus. 13

D

¶ Denominatiuorum deſcriptio quomodo intelligatur: predicamen. littera. J. car. 19
Denominatiuum ad nomen que requirantur: predicamen. littera. K. car. 19
Denominatiuum dupliciter dicitur: communiter ſcilicet et proprie: predicamen. littera. M. car. 19
Denominatiuum quotuplex: et quotuplex concretum: predicamen. littera. N. car. 19
Denoiatiua predicatio quō diſtincta ſit: p̄dica. lr̄a. O. 19
¶ Determinatio maior qualiter ſit in genere et i ſpecie: predicamen. littera. F. 26
¶ Deus: materia et forma an in predicamento ſubſtantie per ſe exiſtant: predicamen. littera. C. 22
¶ Dictio minime poſitiue vel negatiue capi poteſt: ſex principio. littera. J. car. 58
Dictio vox cur in diffinitione orationis ponatur: ſicut in nominis et verbi diffinitione: primo perhier. littera. H. 72
Dictio ridens an terminus ſimplex eſſe dicatur: ſecūdo perhierme. littera. D. 83
Dictio aliqua quandocūqȝ pro eodem accipitur coniūctim ſcilicet vel diuiſim: quomodo conſequentia bona ſit: ſecundo perhierme. littera. H. 87
¶ Dictum ad placitum cur in orationis diffinitione nō ponatur: primo perhierme. littera. E. 72
¶ Dici de: non dici de: eſſe in: non eſſe in: que cōditiones ſint: predicamen. littera. C. 20
¶ Differentie diuiſio: que eſt in communem: propriā: et magis propriam: que diuiſio ſit: vniuerſa. littera. C. 10
Differentie ſubſtantie magis et minus non ſuſcipiūt: ſed differentie per ſe accidentium: vniuerſa. littera. D. 10
Differentie ſpecierum vltime nobis ignote eſſe dicūtur: vniuerſa. littera. D. car. 11
Differentia nulla vltima cum ſpecie ſpecialiſſima conuertibilis eſt: vnde q̄libet differentia in plus ꝙ̄ ipſa ſpecies exiſtit: vniuerſa. littera. F. cum pluribus ſequentibus. 11
Differentie an res vel conceptus tantum eſſe dicantur: vniuerſa. littera. A. cum pluribus ſequentibus. 12
Differentiis que diſtinguantur: vniuerſa. littera. B. 12
Differentie et ſpecies quomodo in ſuis contentis eſſe dicantur: vniuerſa. littera. B. 16
Differentie due quomodo adinuicem cōponantur ad conſtituendum ſpeciem: vel ſpeciei diffinitionem: vniuerſa. littera. D. car. 16
Differentia ſubſtantialis que nam ſit: predicamen. littera. F. car. ba. 20
Differentie diuiſiue ſuperioris: et differentie conſtitutiue ſuperioris an eedem eſſe poſſunt: predicamento. littera. B. car. ba. 21
Differentie quecunqȝ inferiorum diuiſiue ſunt: an etiā ſint diuiſiue ſuperiorum: ſufficienter tamen et complete: predicamen. littera. C. car. 21
Differentia de genere ſubſtantie ſecunda ſubſtantia eſt: ſed non directe in predicamentali linea: ſed indirecte: predicamen. littera. B. 25
Differentie de prima ſubſtantia quomodo predicentur: predicamen. littera. C. 25
¶ Diffinitio paſſionis an male data ſit: ſex principiorum littera. B. car. 59
Diffinitio ipſius quando an bene data ſit: ſex principiorum. littera. F. car. 61
¶ Diſpoſitio quomodo capiatur: cōmuniter ſcilicet et ſtricte: predicamen. littera. J. car. 39
Diſpoſitio cur de facili a ſubiecto ſuo mobilis eſſe dicatur: predicamen. littera. K. 39
¶ Diſtantia poſita in contrariorum diffinitione localis non eſt: ſed formalis: ſex principiorum. littera. J. 63

¶ Diuiſio animalis per rationale ⁊ irrationale que diuiſio ſit: in probe. vniuerſa. littera. F. car. 3

E

¶ Enunciādi quatuor modi cū ſint: quot modis vera enunciatio dicatur: ⁊ quot modis falſa: primo perhierme. littera. C. 75
Enunciationes affirmatiue a dignitate affirmatiua robur habent negatiue autē a negatiua dignitate: primo perhierme. littera. D. 73
Enunciatio in vnum vel plures quomodo diuidatur: primo perhierme. littera. E. 73
Enunciatio proprie loquendo quomodo diuidatur: primo perhierme. littera. F. 73
Enunciationis vnitas cui opponatur: primo perhierme. littera. E. car. 73
Enunciatio quando plures eſſe dicatur: primo perhierme. littera. H. 73
Enunciatio hypotetica quomodo diuidatur: primo perhierme. littera. B. 74
Enunciationis quedam de ſubiecto vniuerſali: quedam ſingulari: primo perhierme. littera. G. 75
Enunciatio an ex rebus extra animā: que vniuerſalia ſunt: ⁊ ſingularibus componatur: contra omnes modernos: primo perhierme. littera. H. 75
¶ Equiditas ⁊ inequalitas duplex exiſtit: quiditatiue ſcilicet ⁊ qualitatiue: predicamen. littera. B. 33
¶ Equiuocum eſt duplex. ſ. equiuocum equiuocans: ⁊ equiuocum equiuocatum: predicamen. littera. A. 19
Equiuoca nunquid vniuoca eſſe poſſint: predicamen. littera. B. car. 19
Equiuocorum diffinitio quo pacto a Boetio explanatur: predicamen. littera. C. 19
Equiuoca: vniuoca: diuerſiuoca: multiuoca que ſint: predicamen. littera. E. car. 19
¶ Equiuocationum alia a caſu: alia a conſilio dicitur: predicamen. littera. D. 19
¶ Eſſe non habentes nec ſecundum ſe nec ſecundum ſuas propoſitiones ſingulares quomodo eſſe obiectiuum in anima habere poſſint: in probe. vniuerſa. littera. D. cum pluribus ſequentibus. 6
Eſſe vel non eſſe appellatione quid veniat: primo perhierme. littera. D. car. 75
¶ Eternitas quomodo capi poſſit: in probe. vniuerſa. littera. M. cum ſequen. car. 5

F

¶ Familie quemadmodum eſt deuenire ad vnum principium: an etiam in predicamentis ad vnum cōmune genus deueniri poſſit: vniuerſa. littera. A. 9
¶ Figura incidionis an a natura vel ab arte fiat: ſex princip. littera. D. 54
¶ Forma ⁊ materia que ſubſtantie compoſite partes exiſtunt: an per ſe in predicamento ſubſtātie eſſe dicantur: predicamen. littera. B. car. 22
Forma duplex eſſe dicitur. ſ. forma quiditatem declarans: ⁊ forma materiam perficiens: predicamen. littera. F. 23
Forma pro formali compoſitione quid ſit: predicamento. littera. G. car. 41
Forme priuatio duplex exiſtit: quedam eſt precedens formā ſaltem ſecundum denominationem: ⁊ quedam ſequens formam ſecundum denominationem: predicamento. littera. A. car. 47
Forma multis modis dicitur: ſex principio. littera. F. 52
Forma cur inuariabiliter eſſe dicat: predicamē. lr̄a. F. 53
Formarum quedam ſunt forme corporales: que ſubiectiue in corpore eſſe habent: ⁊ quedam ſunt ſpirituales: que habent eſſe ſubiectiue in anima: vel in intellectu: ſex princip. littera. B. car. 55
Formarum quedam alicubi ſite ſunt: vt forme corporales: ⁊ quedam non ſunt ſite alicubi: vt forme ſpirituales: ſex princip. littera. C. car. 55
Formarum corporalium: quedam ſunt: que vbi ſite ſint: aſſignare difficile eſt: vt paternitas: filiatio: ⁊ quedam ſunt: quas facile aſſignamus: vt nigredo in oculo: ſex principio. littera. C. car. 55
Forma duplex: aſſiſtens. ſ. ⁊ inherens: ⁊ eorum differentias: ſex princip. littera. F. infra. 64

G

¶ Generatio ⁊ corruptio in communi accepta nō ſunt contraria: predicamen. littera. A. 52
Generatione cauſe materialis quomodo indiuiduorum generatio ex mixtis fiat: ſex principio. littera. E. 57
Generatio ſimplex quomodo tranſmutatio totius in totum eſſe dicatur: ſex principio. littera. B. ſupra. 57
Generatio ſubſtantie generatio ſimplex dicitur: ⁊ generatio accidentis ſecundum quid generatio eſſe dicitur: ſex princip. littera. C. 67
Generatio ſimplex duplex exiſtit: quedam ſcilicet abſoluta: quedam autem reſpectiua: ſex princip. littera D. 67
¶ Genus quomodo capiatur: ⁊ quotupliciter: vniuerſa. littera. F. cum pluribus ſequentibus. 6
Genus ⁊ ſpecies an relatiue eſſe dicantur: vniuerſa. littera. B. car. 10
Genus an ſpeciei reſpectu totum eſſe dicatur: vniuerſa. littera. B. car. 10
Genus licet differentias actu diuiſiuas nō contineat: differentias tamen ſue diffinitionis conſtitutiuas tenet: vniuerſa. littera. B. 11
Genus ſuas oppoſitas differentias habere dicitur in potentia indeterminationis tantum: vniuerſal. littera. C. 13
Genus generaliſſimum an vnum vel duo in predicamento relationis eſſe dicatur: predicamen. littera. C. 35
Genus triplex: logicum ſcilicet: phyſicum: ⁊ morale: predicamen. littera. G. ſupra car. 48

H

¶ Habendi modi quot ſint: predicamen. littera. C. 52
¶ Habitudo continētis ad contentum que nam ſit: ſex princip. littera. G. car. 65
¶ Habitus an in minus q̄ diſpoſitio eſſe dicatur: predicamen. littera. D. car. 39
Habitus quotupliciter capiatur: predicamen. lr̄a. B. 40
Habitus vel diſpoſitio quare qualitatis ſpecies vocetur: potentia vel impotentia non: ſed genus: predicamen. littera. D. car. 40
Habitus ſiue diſpoſitiones ſecundum ſua genera an relatiua exiſtentes: ſecundum ſuas ſpecies ſint qualitates: predicamen. littera. C. 43
Habitus tripliciter capitur: ſex princip. littera. A. 65
Habitui prout predicamentum eſt quot requirātur: ſex princip. littera. B. car. 65
Habitui an aliquid contrarium ſit: ſex principiorum. littera. G. car. 65
¶ Hoc aliquid appellatione an veniat ſingulare: ſiue vnum numero non predicabile de pluribus: predicamen. littera. C. car. 26
Hoc aliquid an ſecunda ſubſtantia ſignificet: ſiue ſecunde ſubſtantie nomen ſub appellationis figura: predicamen. littera. D. 26
¶ Homo quomodo capiatur: ſecundo perhierme. littera. C. car. 87
Homo mortuus an propoſitio falſa eſſe dicatur: ſecundo perhierme. littera. E. car. 87

I

¶ Id quod ad aliud ſequitur: non autem econtra: eſt illud a quo non conuertitur ſubſiſtendi conſequentia: predi-

tamen.littera.D. 48
¶ Idem nomine quadrupliciter capitur: ſex princip. littera.D.infra.car. 58
Idem numero quomodo capiatur: in probe. vniuerſa. littera.A.car. 4
¶ Identitas ſeu diuerſitas aliquorum adinuicem quomodo cognoſcatur: predicamen. littera. G. 45
¶ Imago in ſpeculo que imago ſit: ſex principiorum. littera.D.car. 56
¶ Indiuiduum pro eo quod ſignificat: vel pro eo quod denominat capi poteſt: vniuerſa. littera. B. 8
Indiuiduum vnum ſubſtantie quomodo ab alio diſtinguatur: vniuerſa. littera. E. car. 9
¶ Inſtrumentum naturale naturaliter rem ſignificat: cuius inſtrumentum exiſtit: primo perhier. littera. K. 72
¶ Intelligentie an de genere ſubſtantie exiſtant: predicamen. lra. D. cum pluribꝰ ſequen. 12.
Intelligentie in quo predicamento ſint: predicamen. littera F.car. 22
¶ Intellectu aliqua quomodo capiantur: predicamen. littera.O.car. 38.
¶ Intentio eſt idem quod conceptus: et quotuplex conceptus eſſe dicatur: in probe. vniuerſa. littera. D. 1
Intentionis prime et ſecunde eadem res eſſe poteſt: in probe. vniuerſa. littera. K. 1
Interpretatio quotuplex exiſtit: primo perhiermenias. littera.E.car. 67
¶ Interrogatio an vera ſit: ſortes eſt homo albus muſicus: ſecundo perhierme. littera. E. car. 85

L

¶ Liber porphyrij quid determinet: in probem. vniuerſa. littera.O.car. 1
Liber perhierme. de quibus determinet: primo perhierme. littera. G. ſupra car. 67
¶ Linea an longitudo ſit: vel longitudo ſit linee paſſio: ſex principio. littera. B car. 57
¶ Logice appellatione quid veniat: et quid per logicam intelligere poſſumus: in probe. vniuerſa. littera. A. cum pluribus ſequen. car. 1
Logica vtrum de rebus ſit: aut de conceptibus: aut de vocibus: et quid ſubiectum in logica eſſe debeat: in probe. vniuerſa. littera. G. 1
Logice ſubiectum quid ſit: et quotuplex logice ſubiectum eſſe dicatur: in probe. vniuerſa. littera. L. cum pluribus ſequentibus. car. 1
Logica de vocibus et rebus determinatur: in probe. vniuerſa. littera. N. 1
Logica ad quid vtilis ſit: in probe. vniuerſa. littera O. 1
Logica dupliciter haberi poteſt: vſualiter ſcilicet: vel artificialiter: in probe. vniuerſa. littera. R. car 1
Logices expers quomodo ſcientiã habere poſſit: et q̃ ſcientia ſine logica aquiratur: in probem. vniuerſa. littera. S. cum pluribus ſequentibus. 1
¶ Localiter quod mouetur per accidens: an per accidens diuiſibile ſit: ſex princip. littera. C. 56
¶ Locus eſſe principium generationis locati quomodo capiatur: vniuerſa. littera. D. 6
Locus principium conſeruatiuum generationis et rei generate eſſe dicitur: pater autem conſeruatiuum: vniuerſa. littera. I. car. 6
Loci partes quomodo corpori copulentur: predicamen. littera. A. car. 29
Locus quotupliciter capiatur: predicamento. littera. C. ſupra car. 32
Locus eſt corpus que propoſitio ſit: an. ſ. ſit materialis et falſa: ſex princip. littera. A. 56
Locus et tẽpus quare magis duo principia cauſent. ſ. quando et vbi q̃ alie q̃titates: ſex principio. lra. D. 57
Locus et vbi quomodo ſimul in eodem loco ſint: ſex principiorum. littera. B car. 60
Locus nullus an ſimpliciter ſit: ſex princip. lra. G. 62
Locus ſimpliciter an locus exiſtat: ſex princip. lra. D. 62
Locus dupliciter ſumitur: ſex princip. littera. C. 63

M

¶ Magis aut minus aliquid ſuſcipere quomodo intelligatur: predicamen. littera D. 27
Magis et minus comparationem important: predicamen. littera. E. car. 27
Magis et minus q̃titatis exceſſum non dicunt: ſed qualitatum exceſſum vel defectum: predicamen. littera. G. 32
Magis et minus non ſuſcipere nõ eſt proprietas propria proprie q̃titatis: predicamen. littera. A. 33
Magis et minus an aliqua qualitas in abſtracto ſecundũ porphyrium ſignificet: predicamen. littera. A. cum ſequen. cartha. 43
Magis et minus aliq̃d ſuſcipere tripliciter intelligitur: ſex princip. littera. A. 66
¶ Materia cum ingenerabilis et incorruptibilis exiſtat: an in generatione et corruptione tranſmutatio in materia eſſe dicatur: ſex principiorum. littera A. 66
¶ Medium eſt duplex. ſ. per abnegationem extremorum: et participationem extremorum: ſex princip. lra. E. 64
¶ Menſura durationis rerum quotuplex ſit: in probe. vniuerſa. littera. L. 5
¶ Modalis propoſitio que nam ſit: ſecundo perhierme. littera. C. car. 89
¶ Modalis propoſitio propter quid dicatur: ſecundo perhierme littera. D. 89
Modalibus propoſitionibus quomodo eſſe et non eſſe ſint ſubiecta: ſecundo perhierme. littera. E. ſupra. 89
Modalem propoſitionem an verum vel falſum faciant: ſecundo perhierme. littera. D. 89
Modalem propoſitionem que faciant: ſecundo perhierme. littera. I. car. 89
Modalem propoſitionem quomodo iſta nomina: poſſibile impoſſibile: neceſſarium et cõtingens facere poſſint: ſecundo perhierme. littera. K. 89
Modalem propoſitionem an iſta verba poteſt: contingit facere poſſint: ſecundo perhierme. littera. L. 89
Modales iſte propoſitiones: ſortes poſſibile eſt currere: et ſortes poſſibiliter currit: an idem ſignificent: ſecundo perhierme. littera. M. 89
Modalibus in propoſitionibus quomodo contrarium habeatur: ſecundo perhierme. littera. N. 89
Modalis propoſitio quandoq̃ a modi qualitate denominatur: quandoq̃ a qualitate dicti: ſecundo perhierme. littera. A. car. 90
Modalis propoſitio quare magis a propoſitionis modo dicatur: q̃ a modo ſubiecti: ſecundo perhiermenias. littera. B. car. 90
Modali propoſitioni: neceſſe eſt eſſe: an ſequatur iſta: poſſibile eſt eſſe: ſecundo perhiermenias. littera. B. 91
Modalibus in propoſitionibus an a neceſſario vel poſſibili incipiendum ſit: ſecundo perhiermenias. littera. A. cartha. 93
Modalibus in propoſitionibus quomodo oppoſitio ſciatur: ſecundo perhiermenias. littera. C. 93
Modalium propoſitionum modi quot ſint: ſecũdo perhiermenias. littera. D. 93
Modalium propoſitionum regule: ſecundo perhiermenias. littera. E. car. 93
Modalium equiualentia quomodo ordinetur: ſecũdo perhiermenias. littera. A. 94

¶ Modus nominalis vbicū cum dicto oꝛdinetur⁊ talis ꝓpoſitio ſecundum compoſitionem ⁊ diuiſionem diſtinguēda eſt:ſecundo perhier. lit. C. car. 88
Modus ꝓpoſitionem modalem faciens eſt triplex:ſecundo perhier. litt. F. car. 89
Modi ꝓpoſitionem modalem facientes qui dicantur: ſecundo perhier. lit. F. car. 89
¶ Motus dupliciter capitur. ſ. communiter ⁊ ſtricte: predicamen. lit. B. car. 51
Motus ⁊ quies in communi accepta pꝛopꝛie non opponuntur: ſicut albedo ⁊ nigredo: predicament. littera. D. car. 51
Motus ſecundum locum ⁊ quies ſecundum locum in communi accepta contraria non ſunt:ſed contrariorum generū: predica. lit. A. car. 52
Motus omnis in genere actionis non eſt: ſex princip. littera. D. car. 56
Motus multis modis dicitur: ſex princip. littera. D. car. 58
Motui aliquid inherens mobili acquiritur: ſex princip. littera. N. car. 61
Motus localis an vbicalis dici debeat: ſex pꝛincip. littera. O. car. 61

N

¶ Natura hominis ſpecifica:que in ſoꝛte eſt: an ſubſtantia coꝛpoꝛea vel incoꝛpoꝛea exiſtat:in pꝛohemi. vniuerſa. littera. B. car. 4
Natura ſimul quomodo aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. B. car. 37
¶ Neceſſitas non pꝛo veritate perpetua quomodo capiatur: pꝛimo perhier. lit. C. car. 77
¶ Negationi quid ceecitas addere poſſit: predicamen. littera. E. car. 45
Negatione: ſiue non ente ⁊ ente poſitiuo aliquod aggregatum non ſit: predicamen. lit. F. car. 45
¶ Nihil quod eſt:an aliquod denominare poſſit: predicamen. lit. D. cum plu. ſequen. car. 45
¶ Nomina rerum extra animam exiſtentium pꝛime intentionis ſunt: conceptus autem ab illis abſtracti ſecunde intentionis:in pꝛohe. vniuer. litte. I. car. 1
Nomen nullum ad nomē refertur: predicamē. lit. B. 34
Nomen aſperum: lene ⁊c. quid ex pꝛincipali ſignificatione impoꝛtent: ⁊ quid ex conſequenti: predicament. littera. A. car. 42
Nominum quedam ſunt pꝛime impoſitionis: quedam ſecunde impoſitionis: pꝛimo perhier. lit. G. 67
Nomina communia vocibus ad placitum ſignificatiuis an pꝛime intentionis vel ſecunde nomina exiſtant: pꝛimo perhier. lit. D. car. 67
Nomen dupliciter capitur: communiter. ſ. ⁊ ſtricte: pꝛimo perhier. littera. I. car. 67
Nomine appellationis, indifferenter: nomen ⁊ pꝛonomen compꝛehenditur: pꝛimo perhier. lit. K. car. 67
Nomen ⁊ verbum ſignificare anime paſſiōes dupliciter intelligi poteſt: pꝛimo perhier. lit. L. infra. car. 67
Nomē vnum per ſe ſumptum an verum vel falſum exiſtat: pꝛimo perhierme. lit. G. car. 68
Nomen nunquid vox eſſe dicatur: pꝛimo perhierme. littera. B car. 68
Nomen omne an ad placitum ſignificet: pꝛimo perhierme. littera. B. car. 69
Nomen omne an ſine tempoꝛe ſignificet: pꝛimo perhiermē. littera. B. car. 69
Nomen infinitum an nomen ſit: pꝛimo perhiermenias. littera. E. car. 69
Nomen infinitum ⁊ nomen obliquum an nomina eſſe dicantur: pꝛimo perhierme. littera. B. car. 79
Nomen infinitum ꝙ non ſit nomen an ſm̄ boetium verum ſit: pꝛimo perhierme. littera. B. infra. 70
Nomine obliquo: ⁊ ex hoc verbo eſt: an oratio verum vel falſum ſignificans fieri poteſt: pꝛimo perhiermen. littera B infra car. 70
Nomen large pꝛo quibus ſumatur: ſecundo perhierme. littera. A. car. 81
¶ Numerus tripliciter capitur: predica. lit. E. car. 31
Numeri foꝛma an ſit vnitas: vel diſcretio: vel aliquid aliud: predicamen. littera. G. 31

O

Omne quod eueniet an de neceſſitate eueniet: pꝛimo perhier. lit. I. cum plu. ſeq. car. 80
¶ Opinari appellatione quid veniat: ⁊ quid appellatione viſus: predicamen. lit. F. 27
¶ Opinio platonis ⁊ apulei dicentiū deum ⁊ demones eē animalia. vniuerſa. littera. A. car. 11
Opinio platonicoꝝ: an oratio naturaliter ſignificet: pꝛimo perhierme. lit. L. car. 72
¶ Oppoſita pꝛiuatiue an contraria exiſtant: predicament. lit. B. car. 46
¶ Oppoſitio tam contraria ꝙ̄ contradictoꝛia an indifferenter in complexis ⁊ in incomplexis reperiatur: predicamē. littera. B. car. 43
Oppoſitio quomodo inferioꝛ ad repugnantiam exiſtat: predicamen. lit. E car. 43
Oppoſitio pꝛopoſitionū dupliciter capitur: pꝛimo perhierme. lit. K. car. 77
Oppoſitio largo modo quomodo ſumatur: ſecūdo perhierme. littera. A. car. 81
Oppoſitio quando in adiecto eſt: quomodo determinatio determinabili repugnet: ſecundo perhier. lit. B. car. 87
Oppoſitio q̄n eſt in adiecto quomodo conſequētia bona ſit ſecundo perhierme. lit. D. car. 87
Oratio: que predicatur de pluribus ⁊c. que diffinitio ſit: vniuerſa. littera. A. cum plu. ſequen. 7
Oratio: in qua termin⁹ equiuocus in nūero plurali de ſuis ſignificatis ꝑdicatur: an diſtinguēda ſit: ꝑdi. lit. F. car. 19
Oratio: que eſt q̄ntitas: quid ſit: predi. lit. C. car. 28
Orationis partes que ſint: predi. lit. D. 28
Orationis pars cur vt dictio non autē vt affirmatio ſignificet: pꝛimo perhierme. lit. F. car. 72
Orationis nomina ⁊ verba res artificiales dicantur: pꝛimo perhierme. littera. M. car. 72
Oratio licet ad placitum ſignificet: nō tamen pꝛimo ꝑ perhier. littera. N. car. 72
Oratio dupliciter capitur: communiter: ſcilicet ⁊ ſtricte: pꝛimo perhier. littera. O. car. 72
Orationis multe ſunt ſpecies: pꝛimo ꝑhierme. lit. A. car. 73

P

¶ Pallidū q̄uo albo ⁊ nigro ꝯiicitur: ſex ꝑnci. lit. B. 64
Pallidum nunquid ex albo ⁊ nigro componatur: ſex pꝛinc. littera. C. car. 64
¶ Pars quotuplex ſit: ⁊ quotuplex totū: vniuer. lit. A. 20
Pars aliquota que nā ſit: ⁊ que nō aliquota: ꝑdi. lit. B. 28
Partes pꝛopinquius iacere in denſo ꝙ̄ in raro quomodo intelligatur: predicamen. littera. B. car. 41
¶ Paſſio an in tertia qualitatis ſpecie eſſe dicatur: predicamen. lit. A. car. 41
Paſſio quecunq: vel caloꝛ quicunq: nunquid ab arte fiat: ſex pꝛincip. littera. C. car. 54
Paſſio an in paſſo exiſtat: ſex pꝛincip. littera. C. cum pluribus ſequen. car. 59
Paſſio dupliciter capitur: pꝛo affectione. ſ. appetitus: ⁊ pꝛo intellectus diſpoſitione: pꝛimo perhier. lit. L. car. 67
Paſſiones anime an apud omnes eedem eſſe dicantur: pꝛimo perhierme. lit. A. car. 68

¶ Poſitio quotupliciter capiatur:predicamen.lit.C. 29
Poſitioni que conditiones requirantur:vt eſt quātitatis differentia:predica.lit.D. 29
Poſitio an ſit cauſa propria effectus qualitatis vel quantitatis:predica.lit.C.car. 57
Poſitionis quot ſignificata:ſex princi.lit.M.car. 63
Poſitionis deſcriptio que nā ſit:ſex princi.lit.N.car. 63
¶ Potētia quotuplr capiatur:predica.lit.E.car. 40
Potentias anime plures habētia facilius patiunt̄ q̄ʒ illa q̄ pauciores potentias habēt:ſex princi.lit.L.car. 58
Potentia actiua quomodo ad oppoſita valeat:ſecūdo perhier.littera.A.car. 92
Predicamentorum libro an de vocibus:vel de rebus determinetur:predica.lit.B. 17
Predicamentorum libro an de orōnis partibus principaliter determinetur:predica.lit.B.cum ſeq. 18
Predicamentorū liber de equiuocis:denominatiuis:ꝛ vniuocis determinat:predicamen.lit.N.car. 19
Predicamentorum diuiſio an rerum vel vocū exiſtat:predica.littera.D.cum plu.ſequen. 21
Predicamenta decem:an realiter diſtincta ſint:predicamē.littera.F.cum ſequen. 21
Predicamentorū ſufficientia que nā ſit:predicamen.littera.G.cum plu.ſequen. 21
Predicamenta an decem prima genera exiſtant:predicam̄.littera.J.car. 21
Predicari aliquid de aliquo vniuoce dupl'r eſſe poteſt:proprie.ſ.vel cōmuniter:vniuerſa.lit.A.car. 15
Predicari cōuerſim quid ſit:vniuerſa.lit.B. 15
Predicamentalem ad rem que requirantur:predicamen.littera.A.car. 22
Predicatione propria ſuperius de ſuo inferiori predicatur:predicamen.lit.A.car. 25
¶ Predicatum an res extra animam ſit:ꝛ an propoſitio ex rebus extra aīam cōponatur:ꝓ perhier.lit.C.car. 70
Predicatum totale quid ſit:ꝓ perhier.lit.E. 70
Predicatum coniunctū qđ dicatur:2° ꝑhier.lit.L. 87
¶ Primitas duplex eſſe dicit̄:cauſalitatis.ſ.ꝛ adequatiōis:vniuerſa.lit.D.cum plu.ſeq. 13
¶ Prioritas in diuinis eſt:quando aliquid ſic prius dr̄:quia eſt illud:ex quo alius eſt.predicamen.lit.F.car. 49
¶ Prius eſſe aliqđ alio prioritate nature quōītelligatur:ꝛ quotuplex prioritas exiſtat:predicamen.lit.F.car. 89
Prius tertio modo dicitur quod ſecundum rectum ordinē precedit:predicamen.lit.A.car. 49
¶ Priuatio quot modis dicatur:predicamē.lit.A. 45
Priuatio proprie dicta non eſt aliquid in rerum natura exiſtēs:ſed eſt non ens:cui eſſe exiſtere prohibitum eſt:predica.littera.B.car. 45
Priuationis nomen quid ſignificet:predica.lit.C.car. 45
Priuatione ad habitū:an impoſſibilis mutatio ſit:predicamen.littera.C. 46
Priuatio dupliciter capitur:large.ſ.ꝛ ſtricte:predicament.littera.D.car. 46
¶ Propoſitione in omni aliqđ eſt materiale:ꝛ aliquid formale:predicamen.lit.G.car. 18
Propoſitio nunquid extra animam componi habeat:predicamen lit.E.car. 20
Propoſitio corruptibile ꝛ incorruptibile differūt pluſq̄ʒ genere:quomodo intelligatur:predica.lit.D.car. 22
Propoſitio:iſta an vera ſit:pater ꝛ filius ſunt relatiua:predicamen.lit.C.car. 39
Propoſitio omnis conuertitur cum vero enunciato de ſuo dicto:predicamen.lit.B.car. 49
Propoſitio:ex eo ꝙ res eſt vel non eſt:oratio vera vel falſa eſt:quomodo intelligatur:predicamen.lit.C.car. 49
Propoſitio omnis an conuertatur cum propoſitiōe:in qua verum de illa propoſitione affirmatur:predicamen.littera.G.car. 49
Propoſitione:ꝫ:qua ſignificatur:deum eſſe:ꝛ poſſibile eſt intellectum intelligere:non intelligendo iſtam:deus eſt:predicamen.lit.C.car. 50
Propoſitio quatuor modis eſſe habet.ſ.in ſcripto:prolatione:mente:ꝛ etiā re:predicamen.lit.D.car. 50
Propoſitionis veritati vel falſitati in mente ꝛ in prolatione:quid ex parte rei correſpondeat:primo perhierme.littera.F.car. 68
Propoſitio iſta:catonis eſt:que propoſitio ſit:primo ꝑhierme.lit.B.car. 70
Propoſitio iſta:ſortes non currit:vel chimera non currit:an mere negatiua eſſe poſſit:primo perhierme.littera.D.car. 71
Propoſitione in cathegorica de ineſſe an duo verba principalia eſſe poterunt:primo perhier.lit.O. 74
Propoſitio hypotetica an vna vel plures dici poſſit:primo perhier.lit.F cum ſequen. 74
Propoſitiones plures incōiuncte an aliquo modo propoſitio vna ſint:primo perhier.lit.N.car. 24
Propoſitio hypotetica an affirmatiua vel negatiua dici debeat:primo perhier.lit.K. 24
Propoſitioni:cui conditionalis propoſitio equipolleat:primo perhierme.lit.M.car. 24
Propoſitiones plures inconiuncte an vnam vnitatem habeant:primo perhier.lit.A. 75
Propoſitionibus de preterito ꝛ de futuro quot modis enūciare contingat:primo perhier.lit.B.car. 75
Propoſitio nulla affirmatiua eſt:in qua vniuerſale vniuerſaliter ſumptum predicatur:primo perhiermenias.littera.D.car. 76
Propoſitiones ſuas quātitates a ſubiectis capiunt:non autē a predicatis:primo perhier.lit.E.infra car. 76
Propoſitionibus habentibus ſubiectum ꝛ predicatum terminos communes:debet vterq̄ʒ communis terminus in contradictorijs ſupponēdi mo[illegible] ſuppoſitos habere primo perhierme.lit.G.car. 77
Propoſitio iſta:omni affirma[illegible] tantum vna negatio oppoſita:quomodo intelligatur:primo perhierme.littera.D.car. 77
Propoſitio ōis ſingularis:que eſt de ſubiecto ſingulari ſimpliciter vera de futuro:an habeat aliam de preſenti veram:in eodē termini:q̄ aliqn̄ erit vera:ꝓ ꝑhier.lit.A. 79
Propoſitionibus de pn̄ti ꝛ de preterito:ꝛ in materia contingenti:quomodo veritas vel falſitas determinata ſit:primo perhier.lit D.car. 80
Propoſitio determinate vera tripliciter eſſe dicitur:primo perhierme.lit.E.car. 80
Propoſitio de futuro in materia contingēti nec vera nec falſa eſt:primo ꝑhier lit.F.car. 80
Propoſitio iſta:antixp̄s erit:quomodo vera vel falſa eſſe dicatur:primo perhier.lit.D.car. 80
Propoſitiones ſingulares que ſint:ſcđo perhier.lit.B. 82
Propoſitione vniuerſaliter affirmatiua an negatiua ſequatur:ꝛ verum ex affirmatiua de predicato finito ſequatur negatiua de predicato infinito:ꝛ ex affirmatiua de predicato infinito ſequatur negatiua de predicato finito:ſecundo perhier.littera.A.car. 83
Propoſitionibus negatiuis an affirmatiue ſequant̄:ꝛ verū ex negatiua de predicato finito ſequatur affirmatiua de predicato infinito:ꝛ ex affirmatiua de predicato īfinito ſequatur negatiua de predicato finito:ſecundo perhierme.littera.B.car. 83
Propoſitionibus affirmatiuis quomodo negatiue ſequantur:non tamen ecōtra:2° perhier.lit.E. 83
Propoſitiōes affirmatiue quomodo in terminis ſimplicib⁹

de predicatis oppoſitis negatiuas inferant:et econtra: ſecundo perhier. littera. F. car. 83
Propoſitionibus in ſingularibus negationem preponere vel poſtponere non refert. z. perhier. lit. C car. 84
Propoſitiones: in quibus nomina et verba tranſponuntur: an idem ſignificent: ſecundo perhier. littera. E. car. 84
Propoſitionis vnius vel plures diuiſio: ſecundo perhier. littera. C. cum ſequen. 85
¶ Proprietas propria proprie ſubſtantie dicitur: predicamen. littera. A. car. 28
¶ Proprium quarto modo ſumptum quid ſit: vniuerſa. littera. F. car. 12
Proprium hominis quo nam pacto videre ſit: vniuerſa. littera. G. car. 12
Proprium quarto modo dictum vnius ſubiecti reſpectu poteſt eſſe proprium primo et ſecundo modo aliorum ſubiectorum reſpectu: vniuerſa. lit. G. car. 12
¶ Puncta: linee et ſuperficies nunquid eſſe dicantur: predicamen. littera. D. car. 30
Q
¶ Qualitas eius non eſt omne: quod de aliquo predicatur in quale: predica. littera. F. car. 39
Qualitas cum ſit genus generaliſſimum: genus ſuperueniens non habet: predicamen. littera. F. infra. 39
Qualitatis ſpecies quomodo ex oppoſito eſſe dicantur: predicamen. lit. L. car. 39
Qualitatis in prima ſpecie quomodo quidam res ſimplices eſſe dicantur: predica. littera. M. car. 39
Qualitates actiue et paſſiue per doctrinam acquiſite: ſimiliter potentie naturales in qua qualitatis ſpecie eſſe dicantur: predica. littera E. car. 40
Qualitates ſenſibiles: que ſunt obiecta viſus: an paſſionem inferant: ſicut obiecta guſtus et tactus paſſibiles qualitates eſſe dicuntur: predica. lit. B. cum ſeq. car. 41
Qualitas ſenſibilis eſt qualitas per ſe ſenſibilis diu permanens: ſiue ex paſſione diu permanente cauſetur: ſeu ex aliqua cauſa quacunque permanente: predicamen. littera. F. car. 41
Qualitas omnis paſſibilis: que eſt in tertia qualitatis ſpecie: eſt habitus de difficili mobilis: non tamen econtra: predicamen. littera. F. car. 41
Qualitas et quale nunc quomodo deſcribantur: predicam. littera. C. car. 42
Qualitatis que proprietas propria non ſit: predicamen. littera. D. car. 42
Qualitati ſicut eſt aliquid contrarium: ita etiam quali aliquid contrarium exiſtit: predicamen. lit. E. 42
Qualitates nunquid aſperitas et lenitas eſſe dicantur: ſex princip. littera. A. 57
¶ Quando ſecundum quod predicamentum eſt: an etiam in tempore exiſtat: vel quidam modus eſſendi in re temporali exiſtens: ſex princip. lit. G. 59
Quando de preterito et quando de futuro quomodo a tempore cauſentur: ſex princip. littera. L. car. 59
Quando ab vbi in quo differat: ſex principi. littera. B. car. 60
Quando de preterito: et quando de futuro quid ſint: ſex princip. littera. C. car. 60
Quando de preterito quomodo a quando de futuro diſtinguantur ſex princip. lit. G. car. 60
Quando temporis continui: eternitatis: eui: temporis diſcreti quomodo aſſignentur: ſex princip. lit. C. car. 61
Quando prout predicamentum eſt quid ſit: ſex princip. littera. D. car. 61
Quando de preterito et quando de futuro quomodo cauſentur: ſex princip. lit. D. car. 61
Quando de preterito: et quando de futuro an ſpecie diſtinguantur: ſex princip. lit. K. 61
¶ Quantitati an aliquid contrarium exiſtat: predicamen. littera. I. car. 26
Quantitatis appellatione ſecundum philoſophum quid veniat: predica. lit. E. car. 29
Quantum per accidens quot modis dicatur: predicamen. littera. F. car. 29
Quantitas an vnum genus ſit: predicamen. littera. E. cum plu. ſequen. car. 30
Quantitates linea et ſuperficies an eſſe dicantur: predica. littera. D. car. 30
Quantitatis de genere an corpus ponere oporteat: predica. lit. E. cum plu. ſequen. 30
Quantitas an tempus eſſe dicatur: predica. lit. F. car. 30
Quantitatis diuerſe ſpecies nunquid locus et ſuperficies eſſe dicantur: predicamen. lit. F. car. 30
Quantitas an punctus eſſe dicatur: predica. lit. G. car. 30
Quantitatis partes quid preſupponant: et quid materialis ſubſtantia: predica. lit. C. car. 31
Quantitas dupliciter conſiderari poteſt: vel. ſ. ſimpliciter et abſolute: vel vt eſt in naturali materia: predica. lit. D. car. 32
Quantitate in continua abſolute conſiderata eſt dare maximam quantitatem: ſed non eſt dare minimam quantitatem contrariam: predicamen. lit. F. car. 32
Quantitas ſeu diſtantia dupliciter conſideratur: phiſice. ſ. et mathematice: ſex princip. lit. K. car. 63
Quantitas omnis cum proprie terminis terminetur: an oporteat ponere aliquam quantitatem ipſam quantitatem terminantem: predicamen. lit. D. car. 4
¶ Quaternarij quot eſſe dicantur: ſex princip. lit. E. car. 61
¶ Queratur ſi ab aliquo: qui legit in ſcoliis: et reſpondeatur magiſter quid profertur: et enumeretur: primo perhier. littera. I car. 73
Queſtione quis magis certificat: conuenientius qui ad queſtionem reſpondet: predica. lit. D. car. 24
Queſtio an ſoluatur: ſi queratur: ceſar qualis ſit: primo perhier. lit. D. car. 72
Queſtio an ſoluatur ſi queratur: vtrum ceſar ſit vel non ſit: primo perhier. lit. C. car. 72
Queſtio dialectica an queſtio quia eſt: eſſe dicatur: primo perhierme. lit. F. car. 83
Queſtione in dialectica quandoque vtraque contradictionis pars exprimitur: quandoque altera tantum: primo perhier. littera. G. car. 85
Queſtio quid eſt an queſtio dialectica eſſe dicatur: primo perhierme. littera. D. car. 85
¶ Quidditas duplex eſſe dicitur: quedam. ſ. que eſt forma perficiens materiam: et quedam que eſt forma declarans quidditatem: predicamen. lit. F. car. 23
Quies eſt duplex. ſ. quies in termino a quo: et quies in termino ad quem: predicamen. littera. B. car. 52
Quies dupliciter capitur: vno modo vt eſt mobilitatis: alio modo vt eſt diſpoſitio contraria diſpoſitionibus ſubiecti in quo eſt motus: ſex princip. lit. G. car. 56
R
¶ Regula philoſophi: diuerſorum generum: et non ſubalternatim poſitorum: quomodo vera ſit: predicamen. littera. D. car. 20
Regula: generum ſubalternatim poſitorum et cete. quibus verificetur: predica. lit. A. car. 21
¶ Relatio nunquid ab omni re abſoluta: ſcilicet a ſubiecto et fundamento diſtincta ſit: predicament. littera. D. car. 33
Relatio quam perfectionem addat: predicament. littera. C. car. 34
Relationem cauſans in diſtans: an eo ipſo in illud diſtans neceſſario relationem cum cauſet: predi. lit. D. car. 34

Relationes in quo predicamento ſint: ꝛ que in relationes in predicamento eſſe dicantur: predicamē. lit. E. car. 34
Relatio quomodo genus generaliſſimum eſſe dicatur: predicamen. lit. A. cum ſequen. car. 35
Relatio quomodo ſubſtantie inſit: predica. lit. E. car. 35
Relatio in qb' p̄dicamentis fundet: p̄dicamē. lit. G. car. 35
Relatio an eadem res cum ſuo fundamento eſſe dicatur: predicamen. lit. D. car. 35
Relatio duplex. ſ. realis ꝛ rationis: predicamē. lit. L. car. 35
Relatione aliquorum adinuicem quot requirantur: predicamen. lit. M. car. 35
Relationis termini an ſecundum rationem ratione differre debeant: ſicut termini relationis realis realiter differunt: predicamen. lit. N. car. 35
Relatiuorum vnū an in alterius relatiui diffinitione poni debeat: vniuerſa. lit. E. cum plu. ſequen. 7
Relatiuorum deſcriptio communis eſt relatiuis ſecundū eſſe ꝛ relatiuis ſecundum dici: predicamen. lit. O. car. 33
Relatiuorum modi quot ſint: predicamen. lit. F. car. 35
Relatiua omnia nunquid ad idem relationis genus pertineant: ꝛ an omnis relatio in hoc predicamento per ſe exiſtat: predicamen. lit. K. car. 35
Relatiua aliqua an genera eſſe dicantur: predicamen. lit. Q. car. 35
Relatiua quedam quomodo magis ꝛ minus ſuſcipiant: ꝛ quedam non: predicamen. lit. A. car. 36
Relatiuorum nomina quomodo fingantur: predicamen. littera. B. car. 36
Relatiua quomodo pater ꝛ filius eſſe dicantur: predicamē. littera. A. car. 37
Relatiua an ſimul natura eſſe dicantur: predicamen. littera C. cum ſequen. 37
Relatiuorū vnum diffinite cognoſcens an cognoſcat ꝛ reliquum: predicamen. lit. A. car. 39
Relatiua quomodo neceſſario predicentur: ꝛ quomodo nō: predicamen. litera. E. car. 39
Relatiue oppoſita an exiſtant omnia que adinuicem referantur: predicamen. lit. A. cum plu. ſequen. 44
Relatiue ad idem comparata an ſint oppoſita: predicamē. littera. E. car. 44
Relatiua quomodo ſimul eſſe dicantur: predicamen. littera F. car. 50
Res omnes a deo intellecte an idem quod eſſentia diuina eſſe dicantur: in probe. vniuer. lit. E. cū plu. ſeq. car. 5
Rebus loqui non poſſumus, niſi mediantibus nominibus aut ſignis: predicamen. litera. C. infra. 34
Res naturales a rebus artificialibus in quo differant: ſex princip. littera. E. car. 54
Res ab arte tripliciter fiunt: predicamen. littera. G. 54
Res quando ab arte ꝛ a natura producitur: quomodo denominari debeat: ſex princip. littera. C. car. 54
Res: ad quas eſt per ſe motus: que ſint: ꝛ que non: ſex princip. littera. J. car. 59
Res extra per prius intelligitur q̄ paſſio: que eſt in anima primo perhierme. lit. M. 67

S

Sanatiuo quare philoſophus tribuit potentiam non patiendi: egrotatiuo vero ꝛ molli impotētiam naturalem ad non patiendum: predicamen. litera. C. car. 40
Scibili deſtructo nunquid ſcientia deſtruatur: predicamen. litera. A. car. 38
Scibilis appellatione quid veniat: predicament. littera B. car. 38
Scientia an pro habitu vnius concluſionis accipi poſſit: in probe. vniuerſa. littera. F. car. 1
Senſibile: quod per medium extrinſecum ſentitur: quomodo figuram ſuam multiplicet: ſex princi. lit. D. car. 62
Sermones autentici quomodo capiendi ſint. in probe. vniuerſa. littera. J. car. 5
Signum vniuerſale: ꝛ nomen numerale quomodo diſtribuant vel numerent: in probemio vniuerſa. littera. O. car. 4
Signum vniuerſale rei rationem habet: ꝛ ſic ipſa cathegorica compoſitionis reſpectu: primo perhierme. littera C. car. 76
Signum omnis ſi diſtribuat terminum communem continentem maſculos ꝛ feminas: tam pro maſculis q̄ pro feminis ſupponere habet: p̄mo p̄hierme. litte. C. car. 77
Simplex quomodo aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. G. car. 22
Simplicitas quomodo oppoſitioni componatur: ſex p̄ncip. littera. G. 52
Simul tot modi poni poſſunt quot ſunt priores modi: predicamen. litera. A. car. 51
Singulare an diffiniatur: in probe. vniuerſa. littera B. car. 3
Situs in pluis q̄ poſitio eſſe dicitur: ſex princip. littera O. car. 63
Species ſpecialiſſima an totam indiuidui quiditatē dicere poſſit: in probe. vniuerſa. littera. C. car. 2
Species quid ſit: ꝛ quomodo capiatur: vniuerſ. littera. O. car. 7
Subiectum libri porphyrij quod ſit: in probe. vniuerſa. littera. U. cum pluri. ſequen. 1
Subiectum libri predicamentorum quod ſit: predicamento littera. A. car. 17
Subiecto predicari dicuntur quecūq; in cuiuſlibet rei ſubſtantia ꝛ diffinitione ponuntur: predicamen. littera. G. car. 20
Subiectum equiuoce accipitur: quum aliquid eſſe in ſubiecto dicitur: ꝛ aliquid de ſubiecto dici: predicamen. littera. D. car. 20
Subiectis in diuerſis aliquid dupliciter eſſe poteſt: predicamen. littera. F. car. 31
Subiecti in naturam quomodo aliqua per temporis longitudinem transferantur: predicamen. littera. E. car. 39
Subiectum libri perhierme. quod ſit: primo perhierme. littera. F. car. 67
Subiecto que dicantur: que ſint: que ſint eꝛque ſunt in ſubiecto: primo perhierme. littera. C. car. 70
Subſtantia ſecunda an ſubſtantia exiſtat: predicamen. littera. K. car. 22
Subſtantia an ſingulare ſit: predicamen. littera. B. cum plu. ſequentibus. car. 23
Subſtantia ꝛ ſubſtantia quomodo vnum ſiat: predicamen. littera. O. car. 23
Subſtantie ſecunde an conceptus in anima eſſe dicantur: predicamen. littera. C. car. 24
Subſtantia vna an magis ſubſtantia q̄ alia ſit: predicamē. littera. F. car. 24
Subſtantie prime ꝛ ſecūde appellatione quid ſignificetur: predicamen. littera. B. car. 26
Subſtantia ſecunda vel nomen ſubſtantie ſecunde qualiter qualitatem circa primam ſubſtantiam determinet: predicamen. littera. E. car. 26
Subſtantie an aliquid contrarium exiſtat: predicamen. littera. D. car. 26
Subſtantia qualiter ſuſcipiat magis ꝛ minus: predicamen. littera. E. car. 27
Subſtantia aliqua an aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. C. car. 38
Subſtantiale quatuor modis eſſe dicitur: ſex princip. littera. A. 54
Subſtantiale an a ſubſtantia denominetur: ſex princip.

littera.B.car. 54
¶ Superficies eſt vltimus terminus corporis: ⁊ nõ eſt pars corporis: predicamen.lit.B.car. 31
¶ Surſum ⁊ deorſum an contraria exiſtant: ſex princip. littera.L.car. 63
¶ Spera ſuprema an in loco ſit: ſex princip.lit.E.car. 63
¶ Suppoſito ꝑ multitudo: pro quibus in propoſitione vniuerſali diſtributio ſit: propoſitionis vniuerſalis vniuerſaliter termino non impedito: primo perhier.littera.L.car. 77

T

¶ Tempore ſimul quando aliqua eſſe dicuntur: predicam. littera.E.car. 50
Tempus omne an compoſitum exiſtat: ſex princip. littera. D.car. 60
Tempus dupliciter capitur: vno modo vt eſt numerus motus ſecundum prius ⁊ poſterius: alio modo pro temperie vel intemperie aeris: ſex princip.lit.B.car. 61
¶ Termini ſubiectum ⁊ predicatũ quo pacto termini equiuoci eſſe dicantur: predicamen.lit.J.car. 18
Terminus omnis vltimus indiuiſibilis eſt indiuiſibilitate oppoſita diuiſibilitati rei terminate per illum vltimum terminum predicamen.lit.J.car. 30
Terminus a termino priuatiue in quo differat: ſecũdo perhierme.littera.B.car. 82
Terminis in aliquibus vbi predicatum terminus ſingularis enunciationis ſit: de ſubiecto tamen finito ⁊ infinito ſecundum conſequentiã adinuicem ſe habent: ſecundo perhierme.littera.C.car. 82
Terminorum in propoſitione multiplex tranſpoſitio eſſe poteſt: ſecundo perhier.lit.F.car. 84
Terminis in omnibus quando ex predicatis diuiſis: ſequitur predicatum coniunctum: ⁊ quando non: ſecundo perhierme.littera.B.car. 86
Terminorum predicatorum de numero quidam ſolum nõ enti competunt: ⁊ quidam ſolum enti: ⁊ quidam indifferenter enti ⁊ nõ enti: ſecundo perhier.lit.O.car. 87
¶ Tranſcendentis de ratione quid ſit: in probe.vniuerſa.littera.C.car. 4

V

¶ Ubi vt eſt quoddam predicamentum quid ſit: ſex princip. littera.M.car. 61
Ubi quid proprie ſit: ſex princip.lit.D.car. 63
Ubi an inſit contrarietas: ſex princip.lit.G.car. 63
¶ Verbum ſubſtantiuum quod ſit: ⁊ quod obliquum: primo perhierme.lit.A.car. 70
Uerbum vbi predicati nota eſt: verbum non eſt predicatũ: primo perhierme.littera.F.car. 70
Uerbum predicati nota eſt: non autem ipſius ſubiecti: primo perhierme.lit.A.car. 71
Uerbum an ſemper nota predicati ſit: primo perhierme. littera.C.car. 71
Uerbum infinitum an verbum exiſtat: primo perhierme. littera.D.car. 71
Uerbum infinitum non ſignificat actionem vel paſſionem: ſed magis actionis vel paſſionis priuationem: primo perhierme.lit.E.car. 71
Uerbum infinitum non eſt nota eorum que de altero dicuntur ratione verbi ſubſtantiui in verbo infinito ſubintellecti: primo perhierme.lit.F.car. 71
Uerbum infinitum an in oratione infinitum maneat: primo perhierme.lit.G car. 71
Uerbum variatur per tempora: modos: numeros ⁊ perſonas: primo perhier.lit.J. car. 71
Uerbum preteriti vel futuri temporis an verbum ſit: primo perhierme.lit.K.car. 71
Uerbum eſt an verum vel falſum ſignificet: primo perhier. littera.A.car. 72
Uerbum eſt quãq; eſt ſecundũ adiacens in propoſitione quãdoq; totum adiacens: primo perhier.lit.B. 72
Uerbum eſt ſicut poteſt eſſe cathegoreuma: vel ſincathegoreuma: ita hoc participium ens cathegoreuma vel ſincathegoreuma eſſe poteſt: primo perhierme.littera.E. car. 72
Uerbum eſt an in omni propoſitione copula ſit: primo perhierme.lit.J.car. 72
Uerbum eſt, quando eſt tertium adiacens in propoſitione: tunc contrahitur ad naturam predicati: ſeu ad eſſe predicati: ſecundo perhierme. littera.D.car. 87
¶ Ueritas vno modo eſt adequatio rei ad virtutem cognoſcentem: alio modo virtutis cognoſcentis adequatio eſt: vt intellectus ad rem: primo perhiermen.littera E.car. 68
Ueritas determinata in illis de futuro quomodo ponatur primo perhierme.lit.A.car. 80
Ueritas determinata in illis de futuro contingens quomodo ponatur: primo perhier.lit.B.car. 80
¶ Ueſtimentum principaliter ad quid ordinetur: ſex princip.litte.D.cum ſequen. 65
Uia ad terminum ſm commentatorem que nam ſit: ſex princip.lit.F.car. 58
¶ Uirtus an vitio contrarietur: predicament. littera.O. car. 35
Uirtus ⁊ vitium an relatiua eſſe dicantur: predicamen.littera.P.car. 35
¶ Unitas maior ⁊ minor quomodo in aliquibus eſſe poſſit: in probe.vniuerſa.lit.D.car. 1
¶ Uniuerſale quomodo capi poſſit: in probe.vniuerſa. littera A.car. 2
Uniuerſalium ſufficientia quomodo probetur: in probe. vniuerſa.lit.B.car. 2
Uniuerſalia quot eſſe dicantur: in probeñ.vniuerſa.littera D.car. 2
Uniuerſalium notitia ad quid vtilis ſit: in probeñ.vniuerſa.littera.E.car. 2
Uniuerſalia an in rerum natura exiſtant vel non: in probe. vniuerſa.littera.F.car. 2
Uniuerſale an eadem res cum ſuo ſingulari eſſe dicatur: in probe.vniuerſa.littera.A.cum plu.ſequen. 3
Uniuerſale quomodo a ſingularibus abſtrahatur: in probe.vniuerſa lit.C car. 3
Uniuerſale an eſſe ſubiectum in ſingularibus habeat: in probe.vniuerſa.lit.D.car. 3
Uniuerſalia ſeparata quomodo philoſophus deſtruat: in probe.vniuer.lit.F. 4
Uniuerſalia an ſecundum eſſe a ſingularibus extra animam ſeparata exiſtant: in probe.vniuerſa.littera.E.cum pluribus ſequen. 4
Uniuerſalia an ſint in rerum natura exiſtentia: vel in anima: vel extra animam: vel an ſolum eſſe obiectiuum in intellectu habeant: in probe.vniuerſa.littera.A.cum plu. ſequen. 6
Uniuerſalium comparationes adinuicem ſunt tantum.x. in generali: plures tamen in ſpeciali eſſe dicuntur: vniuerſa.littera.A.car. 16
Uniuerſalia de genere ſubſtantie an extra animam exiſtãt: predicamen.lit.E.car. 20
Uniuerſalibus natura operatur: quoniam eſt principiũ ſingularium per ſe: ⁊ ex conſequenti eſt vniuerſalium: cum in quolibet ſuo particulari vniuerſale ſaluetur: ſex princi. littera.D.car. 54
Uniuerſale dupliciter intelligi poteſt: vno modo ꝙ exeat in eſſe poſt eſſe: alio modo ꝙ in ſuppoſito ſiat: in quo prius eſſe non habuit: ſex princip.lit.J.car. 54
Uniuerſalium quedam ſolum de ſingularibus ab arte ſa-

...entia predicantur: et quedam de ſingularibus et natura ſe*cundo*: ſex princip. littera. K. car. 54

Uniuerſale triplex: ante rem: in re: et poſt rem: ſex princip. littera. A. car. 55

Uniuerſalis in diffinitione quid philoſophus intellexerit: pri*mo* perhiermenias. lit. A. car. 76

Uniuocum uniuocans quotupliciter accipiatur: predicamen. littera. D. car. 19

Unum ex aliquibus pluribus quomodo fiat: et quomodo non: ſecundo perhiermen. littera. A. cum pluribus ſequent. car. 85

Uox hec ſimile materialiter per ſe accepta non ſuſcipit magis aut minus quam hec vox duplum: predicamen. littera. A. car. 34

Uox eſt vox animalis mediate vel immediate: ſex princip. littera. F. car. 62

Uox iſteque eſt communis pluribus per predicationem: an ſit vox uniuerſalis in pluribus ſingularibus vocibus exiſtens: vel eſt vox ſingularis: ut hec vox ſingularis: quam profero: homo: eoque ſic eſt in iſto aere: ergo non eſt alibi: primo perhiermenias. littera. J. car. 75

Y

Ydea ſecundum mentem Auguſtini: et aliorum theologorum quid ſit: et quomodo ſumatur: in probe. uniuerſa. lit. A. car. 5

Ydea an eſſentia diuina ſit: vel alia rerum: probe. uniuerſa. littera. B. cum plu. ſequen. 5

Ydee an rationes incommutabiles exiſtant: in probe. uniuerſa. lit. D. cum plu. ſequen. 5

Ydee quomodo eterne eſſe dicantur: in probe. uniuerſa. littera. J. cum pluri. ſequen. 5

Finis repertorii.

Preclariſſimi viri Gualteri Burlei angli ci ſacre pagine pſeſſoris excellẽtiſſimi ſuper artez veterem Porphyriũ ⁊ Ariſtotelis expoſitio ſiue ſcriptum feliciter incipit.

Uia de dictis in logica q̃dam cõpendiũ intendo cõpilare. Uidenda ſunt pͥmo tria circa logicã in cõi. Deinde deſcẽdendũ eſt ad ſcientiã traditã in libro Porphyrij. ¶ Primo ḡ eſt vidẽdũ qualẽ vnitatẽ hꝫ logica. ¶ Scd̃o qd eſt ſubm in logica. ¶ 3° de vtilitate logice. ¶ Circa pͥmũ eſt notãdũ ꝙ p logicã poſſumus tria itelligere. vel vnũ

A Logicé appella tiõe qd veniat.

cõe ad oẽs habit⁹ ꝯnuꝫ oñlo⁊ in libris logice. vel vnũ habituꝫ ſingularẽ vni⁹ ꝯcluſiõis oñſe in logica. vel vnũ aggregatũ ex oib⁹ habitib⁹ traditis in libris logice. ¶ Pͥo mõ dico ꝙ logica ẽ qd vnũ ſm gen⁹. qͥ eſt q̃dã cõe ſꝫ p̃tionẽ oib⁹ habitib⁹ oñſis in logica. ⁊ logica iſto mõ accepta nõ eſt vna nũero: diſtinguẽdo vnũ nũero cõtra vnũ gñe ⁊ vnuꝫ ſpecie. ¶ Scd̃o mõ accipiẽdo logicã p vno habitu ſingulari vni⁹ ꝯcluſionis oñſe in logica. ſic dico: ꝙ logica eſt vnũ nũero: ⁊ quedã forma ſimplex: nõ cõpoſita ex mã ⁊ forma: neq̃ ex diuerſis formis: ſꝫ eſt habit⁹ vnius ꝯnis tm̃. Uñ logica 2° mõ

B accepta hꝫ vnitatẽ nũeralẽ ſimplicẽ. ¶ Tertio aũt mõ accipiẽdo logicã. ſic dico: ꝙ logica eſt vna ſm aggregationẽ. ſicut exercit⁹ vel ciuitas. Uñ tot ſunt habit⁹ pticulares traditi in logica quot ſunt cõplexa q̃bus aliqd hr̃ p doctrinã traditã in libris logice. ⁊ logica iſto mõ accepta eſt q̃dã aggregatũ ex ſciẽtijs ⁊ opionibus. qꝛ p demõſonem acqͥrit̃ ſcia. ⁊ per auctẽ. vel ſyllogiſmũ dialecticũ non acqͥrit̃ niſi opio. vñ gñaliter alteri⁹ ⁊ alteri⁹ ꝯnis nũero: eſt alius ⁊ ali⁹ habitus nũero. ⁊ hoc eſt vep tã in logica q̃ꝫ in alijs ſciẽtijs. qð pbat̃ ſic. Sit. a. habit⁹ vnius ꝯnis demõſtrate in logica. Et ſit. b. habitus alteri⁹ cõcluſionis demõſtrate in logica. tũc arguo ſic. Aliqd ſtat cuꝫ. a. qð nõ ſtat cuꝫ. b. ḡ. a. ⁊. b. nõ ſunt idem nũero. ꝯña pꝫ de ſe. ⁊ añs pbat̃ ſic. cuꝫ ſcia vnius ꝯnis ſtat ignorãtia alteri⁹ ꝯcluſiõis. ⁊ nõ ſolũ ignorantia negõnis. ſed etiam ignorãtia diſpõnis: que eſt error ꝯrius ſcie. poſſuꝫ. n. ſcire vnam ꝯcluſionẽ libri poſterio⁊: ⁊ errare circa aliã cõcluſionez eiuſdẽ libri. qð ſatis pꝫ. tunc ſic. cum ſcia ipſius. a. ſtat ignorantia ipſius. b. ſed cum ipſo. b. non ſtat ignorantia ipſi⁹. b. ergo a. ⁊. b. nõ ſunt idẽ habit⁹ numero. Et per idem argumentũ põt pbari ꝙ. a. ⁊. b. nõ ſunt habit⁹ eiuſdez ſpeciei. qꝛ tunc q̃cquid ꝯrïaretur vni ꝯrïaretur alteri. ſicut q̃cquid cõtrariat̃ vni albedini contrariatur cuilibet albedini. ¶ Itẽ ꝙ alterius ⁊ alterius ꝯcluſionis ſit alia ⁊ alia ſciẽtia pticularis pꝫ. qꝛ q̃ñ ſcia vnius ꝯcluſionis vt prioris ꝯcluſionis acqͥritur: ſcia poſterioris ꝯcluſionis nõ acqͥrit̃. ⁊ cuꝫ ſcia poſterioris ꝯcluſionis acquirit̃ ſeu intendit̃: ſcia pͦoris ꝯnis deꝑdit̃: aut remittit̃. pluries eñ hoc ꝯtigit ꝙ cũ ſciẽtia poſterioris ꝯcluſionis acqͥrit̃: deꝑdit̃: aut remittit̃ ſciẽtia ꝯnis prioris. vt pꝫ in geometria. Cum. n. aliquis adiſcit cõcluſiones poſterioris demõſtrationis obliuiſcit̃ demõſtrationis pͦoris. aut nõ hꝫ tam recẽter eã in mente: vel in pmptu. ⁊ per ꝯñs aut deꝑdit ſciam habitã p pͦorez demõſonẽ. aut hꝫ eam magis remiſſe q̃ꝫ pͥus. ergo alia eſt ſciẽtia pͦoris ꝯnis. ⁊ alia

C poſterioris. Et ſic pꝫ: ꝙ accipiendo logicã p tali ſcia tradita in libris logice. ꝙ logica vt ſic non eſt vnus habit⁹ ſimplex. ſed eſt vna p aggregationẽ: ſicut exercitus vel ciuitas. ⁊ ita eſt de totali notitia habita in libro phyſicorum: aut in libro euclidis. ¶ Sed ꝯ͂ hoc arguit̃. qꝛ ſm hoc tota logica non hr̃et maiorẽ vnitatẽ q̃ꝫ hr̃et aggregatũ ex ſciẽtia nãli ⁊ geometria: nec haberet geometria maiorẽ vnitatem q̃ꝫ hr̃et totuꝫ aggregatũ ex ſcia nãli ⁊ arithmetica. qꝛ non hꝫ niſi vnitatẽ aggregatiõis. ¶ Dõm ꝙ in hñtib⁹ vnitatẽ aggrega- D tiõis põt eſſe maior vnitas ⁊ minor vnitas. qꝛ aggregatũ ex habitib⁹ eiuſdẽ ſpẽi maiorẽ vnitatez hꝫ q̃ꝫ aggregatũ ex habitibus diffĩtib⁹ ſpẽ. ⁊ aggregatũ ex partib⁹ eiuſdẽ gñis maiorez vnitatẽ hꝫ q̃ꝫ aggregatũ ex partib⁹ diuerſo⁊ generũ. Et iõ dico: ꝙ logica 3° mõ accepta maiorem vnitatez hꝫ q̃ꝫ aggregatũ ex phiſica ⁊ geometria. qꝛ logica 3° mõ accepta ſ. pro aggregato hꝫ vnitatez ſm genus: quia oẽs particulares habitus traditi in logica ſunt eiuſdez generis pꝓpinqui. ſed nõ eſt ſic de habitib⁹ traditis in phyſica ⁊ geometria.

¶ Itẽ adhuc logica 3° mõ accepta hꝫ maiorẽ vnitatez q̃ꝫ habitus pticulares acq̃ſiti in phyſica ⁊ geoᵃ: qꝛ habit⁹ traditi in libris logice hñt vnitatẽ cõnexionis. qꝛ vnus depẽdet ab alio. qꝛ habito vno facili⁹ acquirit̃ alius. Sꝫ nõ eſt ſic de habitib⁹ traditis in phyſica ⁊ geometria. nã hõ habit⁹ ſunt incõnexi: nõ dependẽtes ex ſe inuicẽ. ſilr̃ eſt in alijs ſciẽtijs. Nã in geometria ſcie diuerſa⁊ ꝯcluſionũ hñt vnitatẽ cõnexiõis. qꝛ ſcia cõcluſionis poſterioris depẽdet a ſcia cõcluſionis pͦoris. Nã vt cõiter dicit̃. illud qð eſt cõcluſio in demõſtratio- E ne pͦori: eſt pͥncipiũ in demõſtratione poſteriori. ⁊ iõ ſcientia acq̃ſita per demõſtationẽ poſteriorẽ: depẽdet a ſcia acquiſita

p demõſtationẽ priorẽ. ¶ Adhuc circa pdicta eſt dubiũ: quia F nõ videt̃: ꝙ ſcia poſſit accipi pro habitu vni⁹ cõcluſiõis tm̃. imo videt̃ ꝙ vna ſciẽtia ſit reſpectu multa⁊ ꝯcluſionũ. nã ſi ſciẽtia reſpectu multa⁊ ꝯcluſionũ poſſet accipi pro habitu vnius ꝯcluſionis tm̃. tunc ſciens pͥmã ꝯcluſionẽ geometrie hr̃et geometriã: cũ hẽat habitũ vni⁹ ꝯcluſionis geometrie. ⁊ ſic ſequit̃: ꝙ hñs pͥmã ꝯcluſionẽ geometrie foret geometra. qð videt̃ incõueniẽs. ¶ Dõm eſt ꝯcedendo ꝙ ſciẽs pͥmã concluſionẽ geometrie hꝫ geometriã partialem: ⁊ ꝙ eſt geometra ptialis. nã cuꝫ demõſtratio ſit ſyll'ꝰ faciens ſcire ſm phm pͥmo poſteriorũ: ſequit̃ ꝙ hñs pͥmã ꝯcluſionẽ geome- T. cõ. 5. trie hꝫ ſciam: que eſt effectus illius demõſtrationis. ſed effectus demõſtationis geometrie nõ eſt niſi geometria. iõ concedo ꝙ hñs pͥmã ꝯnem geometrie hꝫ geometriaꝫ partialem que eſt effectus illius demõſtationis. ⁊ per ꝯñs eſt geometra partialis. nõ aũt geometra vlĩs. ¶ His viſis videndũ eſt de G q̃bus eſt logica. vtrũ de rebus aut de ꝯceptib⁹. aut de vocibus: ⁊ qd dꝫ eſſe ſubm in logica. ¶ Et eſt dicẽduꝫ ſm Auicen. in logica ſua. ꝙ logica eſt de intẽtionib⁹ ſcd̃is adiunctis primis. ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciendũ eſt ꝙ intẽtio ſm ꝙ nũc H loqͥmur eſt idẽ qð ꝯceptus rei. Et cõceptus rei duplex eſt. ſ. Ad hoc primus ⁊ ſcd̃s. vbi gr̃a. Poſſuꝫ. n. de hoie habere vnũ cõcep- vid An- tuꝫ: quo concipio humanã nãm abſolute. ſ. intelligẽdo vel to. and. cõcipiẽdo ipm eẽ ſubam aiataꝫ ſenſibilem rõnalez. ⁊ ſic ha- q. ij. An beo vnũ conceptũ ſoluꝫ pͥmũ. ⁊ poſſum cõceptũ de homine gli. ſup habere: quo cõcipio nãm humanã in ordine ad illa que par- v. q. ſco- ticipãt eandẽ nãm. ſ. ad ſoi. ⁊ pla. ⁊ ſic habeo aliũ cõceptũ. ſ. ti: ⁊ an- cõceptũ cõparatuꝫ q dicit̃ ſecũdarius ꝯceptus: ⁊ iſte abſtra- to. and. hitur a cõceptu pͥmo. Cõceptus pͥmus dr̃ pͥma intẽtio. Cõce- li. 7. me ptus ſcd̃s dr̃ ſcd̃a intẽtio. Uñ pͥma intẽtio eſt cõceptus ime- taph. q. diate abſtract⁹ a rebus. Sed ſcd̃a intẽtio eſt cõcept⁹ abſtra- 16. ar. ij ctus a cõceptu pͥmo vel a cõceptibus pͥmis. Nomina. n. re- I ruꝫ exiſtium extra aiam ſunt pͥme intẽtionis. vt hõ. animal. albedo. nigredo. ſed cõcept⁹ abſtracti ab iſtis ſignificant̃ p noĩa ſcd̃e intẽtionis. vt genus. ſpẽs. ſubm pdicatuꝫ ⁊ hõ. vñ breuiter pͥma intẽtio eſt pͥmus cõceptus rei. ſecũda intẽtio eſt ſcd̃arius ꝯcept⁹ rei. Nomẽ pͥme intẽtiõis eſt nomẽ ſignificãs rem vt cadit ſub pͥmario cõceptu itellect⁹. Nomẽ ſcd̃e intẽtionis eſt nomẽ ſignificãs reꝫ vt cadit ſub ſcd̃ario conceptu. Et ex his pꝫ eandẽ rẽ eſſe pͥme itẽtionis ⁊ ſcd̃e intẽtiõis. K qꝛ eadẽ res põt apphendi ſub pͥmario ꝯceptu itellect⁹ ⁊ ſecũdario: ⁊ cuꝫ tñ pͥª ⁊ ſcd̃a intẽtio nõ ſint eedem. dico ergo ꝙ

logica eſt de rebus ſcḋe intētionis vt ſunt ſcḋe intentiones et
ga in logica non determinaṫ de reb⁹ nec de vocibus niſi ꝑ
habitudinē ad intētiones ſcḋas. nō. n. determinaṫ in logica
de hoie niſi inquātū eſt ſpēs vel ſubiectū: vel p̄dicatū ꝓpoſi
tionis. vel inq̄ʒtū eſt termin⁹ in ſyllo. ſ. inq̄ʒtuʒ eſt maior vel
minor extremitas vel mediū in ſyllogiſmo ſilr nō determi
naṫ de vocib⁹ in logica. niſi inq̄ʒtū ſignificāt res vt eis inſunt
L intētiones ſcḋe. ¶ His viſis videndū eſt qd eſt ſubm in logi
ca. ⁊ daṫ diſtīctio de ſubo ⁊ de logica. q꞉ qḋdaʒ eſt ſubm in
quo. ⁊ qḋdaʒ eſt ſubm circa qḋ. ſubm in q̄ cuiuſlibet ſcie eſt
itellect⁹. q꞉ oīs ſcia hūana eſt in itellectu ſīcꝫ in ſubo. Sub
iectū aūt circa qḋ. eſt illḋ circa qḋ eſt ꝯſideratio. ⁊ tale ſub
iectū circa qḋ. eſt duplex q꞉ qḋdā cōtētiuum. ⁊ eſt iḋ qḋ eſt cōe
ad oīa ꝑ ſe ꝯſiderata in ſcia. Aliud eſt ſubm p̄nle. ⁊ eſt illud
de q̄ p̄ncipaliter ꝯſideraṫ in ſcia. ¶ Itē de logica diſtinguo:
q꞉ vno mō accipiṫ vt eſt gen⁹ ad oēs habit⁹ acq̄ſitos in lib.
logice. ¶ Alio mō pro hītu ꝑticulari vni⁹ ꝯcluſiōis oñſe in
logica. ¶ Tertio mō ꝓ aggregato ex oībus habitib⁹ tradi
M tis in libris logice. Et loquendo de logica p̄io ⁊ tertio mō
ſic dico ꝙ ſubm p̄m logice eſt duplex. ſ. vel p̄mū p̄mitate ade
quationis. vel p̄ mūʒ p̄mitate p̄ncipalitatis. dico tūc ꝙ ſbm
p̄mū p̄mitate adequatiōis ſiue ſubm ꝯtentiuū circa qḋ: eſt
res ſcḋe intētionis. ſiue ens rōnis. ⁊ nō eſt aliud intelligēdū
ꝑ ens rōnis q̄ʒ res ſcḋe intētionis. Nā res ſcḋe intētionis vel
ens rōnis eſt cōe ad oīa ꝑ ſe cōſiderata in logica. ſm ꝙ in lo
gica ꝯſideranṫ. ⁊ tale dṙ ſubm ꝯtentiuū circa qḋ. ⁊ eſt idem
qḋ ſubiectū adequatū circa qḋ. nec opꝫ ꝙ de tali ſubo ꝓbē
tur paſſiones: aut ꝓprietates in ſcia: ſed ſolum reqrıṫ ꝙ de
ſpēbus ſeu ꝑ ſe ꝯtentis ſub illo ſubo ꝓbentur paſſiōes ⁊ ꝓ
T.c.25 prietates. Uñ ph̄s. 1. poſte. dicit ꝙ ſcia hꝫ vnuʒ gen⁹ ſubm
⁊ ide t ⁊ cuius generis ſunt ꝑ ſe ptes ſubiectiue. ⁊ ꝑ ſe paſſiōes illa
ibi doc. ruʒ partiū. vnde ſubiectū iſto mō acceptū eſt cōe ad oīa ꝑ ſe
ꝯſiderata in logica. ſm ꝙ in logica ꝯſideranṫ. ⁊ tale ſbm dṙ
eſſe ſubm ꝯtentiuū circa qḋ. ⁊ eſt idē qḋ ſubm adequatum
ſciaꝝ. ⁊ de ipſo in ſua maxīa cōitate accepto nō ꝓbanṫ paſ
ſiōes ⁊ ꝓprietates: ſꝫ de ꝑ ſe ꝯtētis ſub eo ꝓbanṫ in ſcia ꝑ ſe
paſſiōes. iſto° ſubm p̄m in ſcia nāli eſt hoc cōe res nālis. ſbm
p̄m in metaphyſica eſt ens ꝑ ſe. ¶ Si aūt loqmur de p̄° ſbo
in logica p̄mitate p̄ncipalitatis. ſic dico ꝙ ſbm p̄m in logica
eſt ſyllogiſm⁹ demſtratiuus. q꞉ eius notitia p̄ncipaliter ingri
tur in logica. vel ſm alios ſyllogiſm⁹ eſt h̄ mō p̄m ſbm in logi
ca. loquēdo de logica p̄° vel 3° mō. ¶ Si vō loq̄mur de lo
gica 2° mō accepta. ſ. p̄ut eſt habit⁹ ꝑticularis vni⁹ ꝯcluſio
nis tm̄. ſic dico ꝙ illud ſbm de quo ꝓbatur paſſio eſt ſbm il
lius ſcie ꝑticularis. vbi gr̄a. ſi ꝓbatur paſſio de gn̄e: ſbm il
lius ſcie acq̄ſite ꝑ iſtā ꝓbationē eſt genus. cū demſtraṫ paſſio
de ſpē. ſbm ſcie acquiſite ꝑ illā demſtrationēʒ eſt ſpēs de que
N p̄tur paſſio ⁊ ſic de alijs. ¶ Et eſt ſciendū ꝙ in logica deter
minaṫ de reb⁹ ⁊ de vocib⁹. ſed hoc nō eſt niſi ꝑ habitudinē
ad intētiones ſcḋas vt dc̄m eſt. vnde in libro p̄dicamētoꝝ determi
natur de ſba ⁊ q̄ʒtitate inq̄ʒtū ſunt gn̄a gn̄aliſſima. ⁊ de ꝯtē
tis ſub eis inq̄ʒtuʒ ſunt gn̄a vel ſpēs. ⁊ ita ꝑ habitudineʒ ad
intētiones ſcḋas. Similiter in libro Porphyrij p̄dicamētoꝝ
⁊ perihermenias determinaṫ de vocib⁹ per habitudinē ad
O intētiones ſcḋas. ¶ Sciendū tn̄ ꝙ in libro Porphyrij deter
minaṫ de vocibus cōibus ſolis cōceptib⁹ ponēdo ꝙ vniuer
ſalia nō hn̄t eſſe extra aīam. ⁊ in libro p̄dicamentoꝝ deter
minaṫ de vocib⁹ cōibus rebus ſolis. vt de ſba ⁊ q̄ʒtitate ⁊c.
⁊ in lib. perihermenias determinaṫ de vocib⁹ cōibus ſolis vo
P cibus vt de noīe ⁊ verbo enunciatiōe ⁊ ꝯōne. Uñ ſm Boe
tiuʒ quedā ſunt noīa rerum diſtinguēdo rem contra vocē. ⁊
quedā ſunt noīa vocū. Noīa reruʒ ſm Boetiū ſunt noīa p̄i
me impoſitiōis ⁊ ſunt vocū noīa ſcḋe impoſitionis. Nomē p̄me
impoſitionis diuidıṫ in nomē p̄me intētionis ⁊ nomē ſcḋe in
tētionis. Nomē p̄me intētionis eſt cōe rebus. nomē ſecūde
Q intētionis eſt cōe cōceptibus. ¶ His viſis videndū eſt ad qd
De B vi ſit logica vtilis. Et eſt ſciendū ꝙ vtilitas logice eſt facultas

ſeu poteſtas diſcernēdi artificialr veꝝ a falſo in ſingulis ſciē de late ꝑ
tijs. Nā in ſingulis ſcientijs diſtinguiṫ verū a falſo ꝑ diſcur Egidiuʒ
ſum factuʒ a p̄miſſis notis ad ꝯcluſiones ſequētes ex illis. ⁊ 1. poſte.
talem diſcurſuʒ docet logica. ⁊ ideo ꝑ logicā diſtinguıṫ arti phi. i to
ficialiter verū a falſo in omni ſcia. nec pōt aliqua ſcia artifi pi. i mul
cialiter haberi ſine logica. Si aūt dṙ ꝙ ille qui p̄mo inuenit tis locis.
logicā acq̄ſiuit hanc ſciaʒ ſine logica. ⁊ per ꝯñs pōt ſcia ac
quiri ſine logica. Unde pōt ſic argui p̄mus inueniēs logicā.
aut habuit logicā aut nō. ſi ſic. ſequıṫ ꝙ logica fuit ante lo
gicā. qḋ videṫ incōueniēs. ſi nō habuit logicā. ſeqtur ꝙ ſcia
pōt acquiri ſine logica. ¶ Sciendū ꝙ logica pōt h̄ri duplr R
ſ. vſualiter vel artificialr. vtens. n. ſyllo neſciens ſe ſyllogiʒa
re hꝫ logicā vſualem. ſed nō hꝫ artificialeʒ. q꞉ neſcit ſe ſyllo
giʒare nec habere logicā. ⁊ illo mō ſyllogiʒāt idiote ⁊ legi
ſte ſm ph̄m. Sed vtens ſyllo ſciēs ſe ſyllogiʒare hꝫ logicaʒ
artificialem. q꞉ nouit nām ſylloꝝ. Dico ergo ꝙ p̄mus inue
niēs logicā habuit logicā vſualē anteq̄ʒ fuerit logicus artifi
cialis. naʒ p̄mus inueniēs logicā vtebatur ſyllo in acqren
do arteʒ logice. ſed neſciuit ſe ſyllogiʒare. ⁊ ita habuit logi
cā vſualem tm̄. vn̄ ꝯcedo ꝙ logica vſualis fuit ante logicaʒ
artificialē. ¶ Adhuc eſt dubium. q꞉ nos videmus aliquos S
adiſcentes ph̄iam nālem ⁊ alias ſcias: q̄ tn̄ non hn̄t logi
cam. vt pꝫ de multis ſtudentib⁹ per totā vitaʒ ſuā in ſciētijs
ſpeculatiuis q ſciunt facere oēs demſtratiōes traditas in lib.
phyſicorū vel in metaphyſica. vel in alijs ſcientijs. qui tamē
ignorāt logicam. ergo alie ſcie pn̄t h̄ri ſine logica. ¶ Dōm
ꝙ nulla ſcia pōt h̄ri artificialiter ab q̄ʒ logica. q꞉ quicūq; ſcit
artificialiter aliquā cōcluſionem ſcit ſe ſcire illaʒ. ⁊ per ꝯñs
ſcit ſe habere demſtrationē ad illam ſciam. q꞉ nullus pōt ſine
logica ſcire ſe h̄re aliquā demōſtrationē: q꞉ ſine logica non
pōt ſcire vtruʒ argumētū ſit demōſtratiuū aut ſophiſticuʒ.
vel vtruʒ ꝯcluſio de neceſſitate ſequıṫ ex p̄miſſis vel nō. Di
co ergo ꝙ ſtudētes in ph̄ia nāli q̄ʒuis ſciāt recitare ſingula
verba Ariſto. ⁊ ſingulas ꝯcluſiones inducere ex p̄miſſis. ſi
non hn̄t logicā nō hn̄t ſciam nālem artificialiter. q꞉ neſciūt
vtrū demſones Ariſto. cōcludāt aut non ¶ Si vō q̄riṫ. T
quē habitū ergo acq̄runt tales ꝑ ſtudium in ph̄ia nāli vel in
geometria vel in alia ſcia quacūq;: dico ꝙ ſciam ꝓpriiſſime
acceptā non acq̄runt: ſed magis acquirūt habitū opiatiuū.
nec hn̄t niſi credulitatē de ꝯcluſionib⁹ demōſtratis. q꞉ ſoluʒ
credūt diſcurſum a p̄miſſis ad ꝯcluſionē eſſe bonū argumē
tuʒ. ſed nō ſciunt hḋ diſcurſum eſſe bonū. ⁊ iō dico ꝙ nō ac
quirūt niſi opiōnē. ¶ Uiſis p̄miſſis circa logicā in cōi deſcē V
do ad ſciaʒ traditā in lib. Porphyrij. in quo vidēda ſūt tria.
Primo quid eſt ſbm in lib. Porphyrij. Scḋo vidēda eſt ſuf
ficiētia vlium de quib⁹ tractaṫ in lib. iſto. tertio mouenda ⁊
ſoluēda ſunt quedā dubia. Primo ergo dico ꝙ ſbm. ſ. ꝯten
tiuū ſeu adequatū in tota ſcientia tradita in lib. Porphyrij
eſt vniuerſale. accipiēdo vle vt hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. nā
hoc cōe vle cōtinet in ſe oīa ſubiecta ꝑticularia de qb⁹ in h̄
lib. probanṫ paſſiones ⁊ ꝓprietates. ſubiecta tn̄ ꝑticularia
ſunt multa. q꞉ in aliqua pte hui⁹ libri demſtatur vna paſſio
de gn̄e. ⁊ in alia pte demōſtraṫ alia ꝓprietas de ſpē. ⁊ ita ali
cuius ſcie ꝑticularis tradite in lib. Porphyrij gen⁹ eſt ſbm.
⁊ alteri⁹ ſcie hic tradite ſpēs eſt ſbm. vnde totius ſcie tradi
te in lib. Porphyrij ſunt multa ſubiecta ꝑticularia: licet tn̄
ſit vnū ſbm adequatū ꝯtinens oīa alia ſubiecta ꝑticularia.
⁊ eſt hoc cōe vle. ¶ Et ſi dṙ. ſi vle ſit hic ſbm cōe adequatū.
⁊ nullaʒ illoꝝ q̄nq; vlium eſt hic ſbm. ḡ eſt ponendū ſextuʒ
vle. ¶ Dōʒ ꝙ hec eſt vera. vle eſt hic ſbm accipiēdo vniuer X
ſale ſm ꝙ eſt cōe ad illa q̄nq;. de quibus hic determinaṫ. ⁊
ſm ꝙ hic termin⁹ vle hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. Et tunc rn̄
deo ad argumētū. ⁊ dico ꝙ iſta ꝯñā nō valet. vniuerſale eſt
hic ſbm. ⁊ nullū iſtoꝝ q̄nq; eſt hic ſbm. ergo eſt dare ſextuʒ
vle. ſic nō ſequıṫ. homo eſt ſpēs. ⁊ nullus hō ſingularis eſt
ſpēs ergo alius homo preter hoiem ſingularem eſt ſpecies.
¶ Et ſi dṙ. hec eſt vera, aliquod vniuerſale eſt hic ſubiectū.

A ꝛ nu'lū iſtoꝝ qnqꝫ eſt hic ſubm. ḡ ē dare ſextū vle. ¶ Dōm ꝙ vle ꝑt accipi large ꝛ ſtricte. accipiēdo vle large ſic vniuerſale ē idē qḋ cōe. ꝛ ſic verū ē ꝙ vniuerſale eſt cōe. ꝛ iſto modo loquēdo dico ꝙ aliqḋ vniuerſale ē hic ſubiectū. q2 aliqḋ cōe eſt hic ſubiectū. ꝛ ꝯcedo ꝙ eſt dare multo plura vlia ꝗ̄ qnqꝫ. q2 ens ꝛ vnū ꝛ oē cōe eſt vle ſic loquēdo de vniuerſali large. ꝛ ſic ꝯcedo ꝙ ē dare ſextū vle. Si aūt vle accipiatur ſtricte. ſic ſolū vle ē cōe ad iſta qnqꝫ. ſ. ad genus ſpēs ꝛc. Et iſto mō loquēdo de vniuerſali vniuerſale eſt hic ſubm. ꝛ tñ iſta eſt falſa. aliqḋ vniuerſale ē hic ſub.m. q2 nec genus nec ſpēs ē hic ſub.m adeq̄tū ſeu cōtentiuū. ꝫ tñ eſt vā. vle eſt hic ſubiectū. ſm ꝙ ly vniuerſale hꝫ ſuppōnē ſimplicē.

Uel dicitur ꝙ eſt falla cia figure dictio nis q2 a lio ꝛ alio mō ſupponit.

B ¶ Circa ſufficiētiā vniuerſaliū eſt ſciēdū ꝙ ſufficiētia vniuerſaliū pōt ſic hri. q2 oē vniuerſale aut ꝑdicat in qd aut i q̄le. ſi in qd. aut dicit totā qditatē idiuidui intelligēdo ꝑ qditatē ꝑdicatū eſſētiale. aut ptē. ſi dicat totā qditatē tūc e ſpēs ſpāliſſima. ſi aūt dicat ptē qditatis ſic ē genus. Si vō ꝑdicatur i quale. aut ꝑdicat i quale eſſentiale. aut in quale accñtale. ſi ꝑdicat in quale eſſentiale. ſic ē dña ſi in q̄le accñtale. aut ḡ ꝑdicat cōuertibilr. ꝛ ſic eſt ꝓpriū. aut nō cōuertibiliter. ꝛ ſic eſt accñs.

C ¶ Sꝫ dubitat. q2 ñ vꝫ ꝙ ſpēs ſpāliſſima dicat totā qditatē idiuidui. q2 qditas indiuidui ē mā ꝛ forma indiuidualis. ſed ſpēs ſpecialiſſima nō dicit formā indiuiduale nec materiā. ergo ſpēs ſpecialiſſima nō dicit totā qditatē idiuidui. ¶ Dicēdū ꝙ ꝑ qditatē poſſumus duo intelligere. ſ. vel formā declarātē quiditatē vel formā ꝑficientē mām. quodlibet predicatū eſſentiale ē forma declarans qditatē ſui indiuidui. Dico ḡ ꝙ intelligēdo ꝑ qditatē ꝑdicatū eſſentiale ſic ſpēs ſpāliſſima dicit totā qditatē indiuidui ſui. quia ſpēs eſt vnum predicatū eſſentiale. de reſpectu indiuidui includens omnia alia predicata eſſentialia ꝛ ita debet intelligi dictū Boetij. ſ. ꝙ ſpēs dicit totū eſſe indiuidui. i. ſpecies ſpāliſſima includit oīa ꝑdicata q̄ eſſentialr ꝑdicant de indiuiduo. ꝛ ita ſpēs ſpāliſſima dicit totā qditatē idiuidui. ſed genus nō dicit totā qditatē idiuidui. q2 nō includit oīa ꝑdicata que eſſentialiter ꝑdicant de indiuiduo. Si vero qditas accipitur pro forma ꝑficiente materiā. ſic ſpecies non dicit totam quiditatem indiuidui. ¶ His viſis circa ꝑdicta ſunt q̄dā dubia. q2 primo

D videt ꝙ non ſint niſi quatuor vniuerſalia. ꝙ2 per phm ꝑmo thopicoꝝ tantū q̄tuor ſunt predicata. ſ. genus. diffō. proprium. ꝛ accñs. ſed vniuerſale ſeu predicabile ꝛ predicatū idē ſunt. ergo non ſunt niſi q̄tuor vniuerſalia. ¶ Item genus ꝛ accñs non vident eſſe vniuerſalia diſtincta. ḡ nō ſunt qnqꝫ vniuerſalia. probatur aſſumptū. nam color eſt genus. quia ꝑdicatur de pluribus differentibus ſpecie i eo quod quid. puta de albedine ꝛ nigredine. ꝛ color eſt accñs. ergo idē eſt genus ꝛ accidēs. ꝛ per conſequens genus ꝛ accidens non ſunt vniuerſalia diſtincta. ¶ Itē. ſpecies nō videtur eſſe vniuerſale diſtinctū a proprio. quia ſi proprium eſſet res diſtincta a ſpecie. vbi gratia ſi riſibilitas eſſet res diſtincta ab homine. tūc eſſet alia ſpecies ab homine. ꝛ omnis ſpecies habet paſſionē ſibi propriam. ergo riſibilitas hꝫ paſſionē realiter diſtinctā ab ea. ꝛ illa paſſio eadem ratione haberet aliam paſſionē: ꝛ ſic eſſet proceſſus in infinitum in per ſe ordinatis. quod eſt contra phūm. ¶ Item decē ſunt predicamēta. ꝛ quodlibet predicamentū eſt vniuerſale. ergo decem ſunt vniuerſalia. ꝛ per ꝯñs nō tantum quinqꝫ vniuerſalia.

Cap. 4. ꝛ vlti.

3°. ꝛ 8° phyſi.

¶ Dicendū ꝙ accipiendo vniuerſale ſtricte ſic quinque ſunt vniuerſalia. vt dictum eſt in accipiendo ſufficientiā vniuerſaliū. ¶ Ad primum ergo argumētum in contrarium dico ꝙ phūs primo thopicorū loquitur tantum de predicatis queſitis in ꝓblematibus ſcibilibus. ꝛ ſic ſolum genus. diffinitio. accidens. ꝛ propriū poſſunt queri de ſubiecto ſcibili. ꝛ ideo iſta quatuor ponunt eſſe predicata in problematibus de quib⁹ poteſt eſſe ſcientia. Sed ſpecies non predicat proprie niſi de indiuiduo ꝛ de indiuiduo non eſt ſciētia. ideo ſpecies non eſt predicatū in aliquo problemate ſcibili: cum nō poſſit proprie predicari niſi de indiuiduo. Sed porphyrius non ſolū determinat de predicatis que ꝑdicant de ſubiecto ſcibili. ſed generaliter determinat de q̄cunqꝫ ꝑdicato contento in quacunqꝫ ordinatione predicamentali. ſiue ſit ꝑdicabile d̄ ſubiecto ſcibili. ſiue de ſubiecto non ſcibili. Cū igitur dicitur ꝙ tantū q̄tuor ſunt ꝑdicata. dico ꝙ verū ē vt phūs loqtur de ꝑdicatis in lib. topicoꝝ. ſꝫ vt porphyri⁹ loqtur de ꝑdicatis ſiue de vniuerſalibus ſic ſunt plā ꝑdicata ꝗ̄ q̄tuor.

Cap. 4.

¶ Ad ſm cū dꝫ ꝙ gen⁹ ꝛ accidēs non ſunt diſtincta dico ꝙ cōpando gen⁹ ꝛ accidēs ad idē. ſic ſem ꝑ genus ꝛ accidēs ſunt diſtincta. Impoſſe enim eſt ꝙ idem ſit gen⁹ alicuius ꝛ accidens eiuſdem. tamē cōparādo gen⁹ ꝛ accidēs ad diuerſa ſic eſt poſe ꝙ idē ſit genus ꝛ accidēs. i. illud idē qḋ eſt gen⁹ vnius pōt eſſe accidens alterius. Cum ergo dicitur ꝙ color eſt gen⁹ ꝛ accidens. dico ꝙ color eſt genus reſpectu albedinis ꝛ nigredis. ſed non eſt accidens iſtorū. ſed accidens corporis. ꝛ nō eſt genus corporis. vnde genus vt gen⁹ nō eſt accidens. nec accidens vt accidens eſt genus. hoc ē idē reſpectu eiuſdē nō eſt accidēs ꝛ genus. Cum ergo dicitur ꝙ color eſt gen⁹ ꝛ accidens. dico ꝙ color eſt genus albedinis ꝛ nigredinis ꝛ nō eſt accidēs. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſpecies eſt res diſtincta a proprio. Et cū dicitur ꝙ tūc illud ꝓpriū eſt ſpecies. poſſet concedi. Et cū dicitur ꝙ omnis ſpecies habet ꝓpriū. dico ꝙ nō. ſed omnis ſpecies de genere ſubſtantie habet ꝓpriū realiter diſtinctū ab ea. ſed nō eſt verum de ſpeciebus accidētiū. ¶ Ad aliud quādo dicitur ꝙ decē ſunt ꝑdicamēta. concedo. ſed omnia illa cōtinentur ſub vno vniuerſali hoc ē ſub genere. q2 ſubſtātia eſt genus. q̄ntitas ē genus. ꝛ ſic de alijs predicamentis. ꝛ concedo ꝙ plura ſunt vniuerſalia ꝗ̄ quinqꝫ imo ſūt quaſi infinita vniuerſalia ſm ſpeciem. ſed ſecundū genus vniuerſalitatis nō ſunt niſi quinqꝫ vniuerſalia. Unde q̄cunqꝫ fuerint vniuerſalia quodlibet illorum. vel ē genus. vel ſpecies. vel differentia. vel propriū. vel accidens. ¶ Unde iſte quinqꝫ intentiones ſunt quaſi genera reſpectu illorū de quibus predicantur denominatiue.

¶ Incipiunt iſagoge porphyrij ad predicamenta ariſtotelis.

Cap. 1. de neceſſario vid. beatum tho. prima par. q. 82. articu. primo. Antoni. Andre. metaph li. 5. qō. 4. arti. ꝑmo.

ARGI.

Cum ſit neccīū griſaori. ꝛ ad eā q̄ eſt apud Ariſtotelis ꝑdicamētorū doctrinā noſſe qd genus ſit. qd dr̄ia qdqꝫ ſpēs. qd ꝓpriū. ꝛ qd accidēs. ꝛ ad diffōnuꝫ aſſignationē. ꝛ omnino ad ea que in diuiſiōe vel in demrātione ſūt vtilia: iſtarū rerū ſpeculatiōe cōpēdioſā tibi traditionē faciens tētabo breuiter velut introductiōis mō ea q̄ ab antiqs dicta ſūt aggredi.

¶ Cū nec̄ium ſit chryſaori ꝛ ad Ariſtotelis ꝑdicamētoꝝ doctrinā/ quidnā ſit genus cognoſcer̄: qd differētia: qd ſpecies: qd ꝓpriū ꝛ qd accidēs: ꝛ ad diffinitiōes etiā aſſignādas: atqꝫ ad diuiſiones oīno demonſtrationeſqꝫ cōficiēdas. ſit horū vtilis contemplatio/ breuib⁹ enitar tibi tradere ea: q̄ a maiorib⁹ nr̄is de hiſip ſis ſuſcepim⁹: q̄ſi igreſſuꝫ quēdam tibi ad hec omnia demōſtrando.

¶ Iſte liber eſt primus in ordine doctrine in libris logice ꝛ cōtinet ꝓemiū ꝛ duos tractatus. In ꝑmo tractatu determinat auctor de vnoquoqꝫ vniuerſali diuiſiꝫ. In ſecūdo ibi. (Cōe ē ꝛc.) determinat de qnqꝫ vniuerſalib⁹ cōparando ea adinuicē. Proemiū ꝯtinet vnū capitulū totaliter narratiuū quo

camen.littera.D. 48
¶ Idem nomine quadrupliciter capitur: ſex princip. littera.D.infra.car. 58
Idem numero quomodo capiatur: in probe. vniuerſa. littera.A.car. 4
¶ Identitas ſeu diuerſitas aliquorum adinuicem quomodo cognoſcatur: predicamen.littera.G. 45
¶ Imago in ſpeculo que imago ſit: ſex principiorum. littera.D.car. 56
¶ Indiuiduum pro eo quod ſignificat: vel pro eo quod denominat: capi poteſt: vniuerſa.littera.B. 8
Indiuiduum vnum ſubſtantie quomodo ab alio diſtinguatur: vniuerſa.littera.E.car. 9
¶ Inſtrumentum naturale naturaliter rem ſignificat: cuius inſtrumentum exiſtit: primo perbier.littera.K. 72
¶ Intelligentie an de genere ſubſtantie exiſtant: predicamen.lra.D.cum plurib⁹ ſequen. 12.
Intelligentie in quo predicamento ſint: predicamen. littera F.car. 22
¶ Intellectu aliqua quomodo capiantur: predicamen. littera.O.car. 38.
¶ Intentio eſt idem quod conceptus: ꝛ quotuplex conceptus eſſe dicatur: in probe. vniuerſa.littera.D. 1
Intentionis prime ꝛ ſecunde eadem res eſſe poteſt: in probe.vniuerſa.littera.K. 1
Interpretatio quotuplex exiſtit: primo perbiermenias. littera.E.car. 67
¶ Interrogatio an vera ſit: ſortes eſt homo albus muſicus: ſecundo perbierme.littera.E.car. 85

L

¶ Liber porphyrij quid determinet: in probem. vniuerſa. littera.O.car. 1
Liber perbierme. de quibus determinet: primo perbierme. littera.G.ſupra car. 67
¶ Linea an longitudo ſit: vel longitudo ſit linee paſſio: ſex principio.littera.B.car. 57
¶ Logice appellatione quid veniat: ꝛ quid per logicam intelligere poſſumus: in probe. vniuerſa.littera.A.cum pluribus ſequen.car. 1
Logica vtrum de rebus ſit: aut de conceptibus: aut de vocibus: ꝛ quid ſubiectum in logica eſſe debeat: in probe. vniuerſa.littera.G. 1
Logice ſubiectum quid ſit: ꝛ quotuplex logice ſubiectum eſſe dicatur: in probe. vniuerſa. littera. L. cum pluribus ſequentibus.car. 1
Logica de vocibus ꝛ rebus determinatur: in probe. vniuerſa.littera.N. 1
Logica ad quid vtilis ſit: in probe. vniuerſa.littera O. 1
Logica dupliciter haberi poteſt: vſualiter ſcilicet: vel artificialiter: in probe. vniuerſa. littera.R.car 1
Logices expers quomodo ſcientiaꝫ habere poſſit: ꝛ q̄ ſcientia ſine logica aquiratur: in probem. vniuerſa. littera. S. cum pluribus ſequentibus. 1
¶ Localiter quod mouetur per accidens: an per accidens diuiſibile ſit: ſex princip.littera.C. 56
¶ Locus eſſe principium generationis locati quomodo capiatur: vniuerſa.littera.D. 6
Locus principium conſeruatiuum generationis ꝛ rei generate eſſe dicitur: poter autem conſeruatiuum: vniuerſa littera.I.car. 6
Loci partes quomodo corpori copulentur: predicamen.littera.A.car. 29
Locus quotupliciter capiatur: predicamento.littera.C.ſupra car. 32
Locus eſt corpus que propoſitio ſit: an.ſ.ſit materialis ꝛ falſa: ſex princip.littera.A. 56
Locus ꝛ tẽpus quare magis duo principia cauſent.ſ.quando ꝛ vbi q̄ꝫ alie q̄ꝫtitates: ſex principio.lra.D. 57
Locus ꝛ vbi quomodo ſimul in eodem loco ſint: ſex principiorum.littera.B car. 60
Locus nullus an ſimpliciter ſit: ſex princip.lra.G. 62
Locus ſimpliciter an locus exiſtat: ſex princip.lra.D. 62
Locus dupliciter ſumitur: ſex princip.littera.C. 63

M

¶ Magis aut minus aliquid ſuſcipere quomodo intelligatur: predicamen.littera D. 27
Magis ꝛ minus comparationem important: predicamen. littera.E.car. 27
Magis ꝛ minus q̄ꝫtitatis exceſſum non dicunt: ſed qualitatum exceſſum vel defectum: predicamen.littera G. 32
Magis ꝛ minus non ſuſcipere nõ eſt proprietas propria proprie q̄ꝫtitatis: predicamen.littera.A. 33
Magis ꝛ minus an aliqua qualitas in abſtracto ſecundum porphyrium ſignificet: predicamen.littera.A.cum ſequentibus. 43
Magis ꝛ minus aliqd ſuſcipere tripliciter intelligitur: ſex princip.littera.A. 66
¶ Materia cum ingenerabilis ꝛ incorruptibilis exiſtat: an in generatione ꝛ corruptione tranſmutatio in materia eſſe dicatur: ſex principiorꝫ.littera A. 66
¶ Medium eſt duplex.ſ.per abnegationem extremorum: ꝛ participationem extremorꝫ: ſex princip.lra.E. 64
¶ Menſura durationis rerum quotuplex ſit: in probe.vniuerſa.littera.L. 5
¶ Modalis propoſitio que nam ſit: ſecundo perbierme. littera.C.car. 89
¶ Modalis propoſitio propter quid dicatur: ſecundo perbierme littera.D. 89
Modalibus propoſitionibus quomodo eſſe ꝛ non eſſe ſint ſubiecta: ſecundo perbierme.littera.E.ſupra. 89
Modalem propoſitionem an verum vel falſum faciant: ſecundo perbierme.littera.D. 89
Modalem propoſitionem que faciant: ſecundo perbierme. littera.I.car. 89
Modalem propoſitionem quomodo iſta nomina: poſſibile impoſſibile: neceſſarium ꝛ cõtingens facere poſſint: ſecundo perbierme.littera.K. 89
Modalem propoſitionem an iſta verba poteſt: contingit facere poſſint: ſecundo perbierme.littera.L. 89
Modales iſte propoſitiones: ſortes poſſibile eſt currere: ꝛ ſortes poſſibiliter currit: an idem ſignificent: ſecundo perbierme.littera.M. 89
Modalibus in propoſitionibus quomodo contrarium habeatur: ſecundo perbierme.littera.N. 89
Modalis propoſitio quandoqꝫ a modi qualitate denominatur: quandoqꝫ a qualitate dicti: ſecundo perbierme.littera.A.car. 90
Modalis propoſitio quare magis a propoſitionis modo dicatur: q̄ꝫ a modo ſubiecti: ſecundo perbiermenias.littera B.car. 90
Modali propoſitioni: neceſſe eſt eſſe: an ſequatur iſta: poſſibile eſt eſſe: ſecundo perbiermenias.littera.B. 91
Modalibus in propoſitionibus an a neceſſario vel poſſibili incipiendum ſit: ſecundo perbiermenias. littera. A. car. 93
Modalibus in propoſitionibus quomodo oppoſitio ſciatur: ſecundo perbiermenias.littera.C. 93
Modalium propoſitionum modi quot ſint: ſecũdo perbiermenias.littera.D. 93
Modalium propoſitionum regule: ſecundo perbiermenias.littera.E.car. 93
Modalium equiualentia quomodo ordinetur: ſecũdo perbiermenias.littera.A. 94

¶ Modus nominalis vbicūq; cum dicto ordineturꝫ talis ꝑpoſitio ſecundum compoſitionem ꝛ diuiſionem diſtinguē da eſt: ſecundo perhier. lit. C. car. 88
Modus propoſitionem modalem faciens eſt triplex: ſecundo perhier. litt. F. car. 89
Modi propoſitionem modalem facientes qui dicantur: ſecundo perhier. lit. F. car. 89
¶ Motus dupliciter capitur. ſ. communiter ꝛ ſtricte: predicamen. lit. B. car. 51
Motus ꝛ quies in communi accepta proprie non opponuntur: ſicut albedo ꝛ nigredo: predicament. littera. D. car. 51
Motus ſecundum locum ꝛ quies ſecundum locum in communi accepta contraria non ſunt: ſed contrariorum generis: predica. lit. A. car. 52
Motus omnis in genere actionis non eſt: ſex princip. littera. D. car. 56
Motus multis modis dicitur: ſex princip. littera. D. car. 58
Motui aliquid inherens mobili acquiritur: ſex princip. littera. N. car. 61
Motus localis an vbicalis dici debeat: ſex princip. littera. O. car. 61

N

¶ Nature hominis ſpecifica: que in ſorte eſt: an ſubſtantia corporea vel incorporea exiſtat: in prohemi. vniuerſa. littera. B. car. 4
Natura ſimul quomodo aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. B. car. 37
¶ Neceſſitas non pro veritate perpetua quomodo capiatur: primo perhier. lit. C. car. 77
¶ Negationi quid cecitas addere poſſit: predicamen. littera. E. car. 45
Negatione: ſiue non ente ꝛ ente poſitiuo aliquod aggregatum non ſit: predicamen. lit. F. car. 45
¶ Nihil quod eſt: an aliquod denominare poſſit: predicamen. lit. D. cum plu. ſequen. car. 45
¶ Nomina rerum extra animam exiſtentium prime intentionis ſunt: conceptus autem ab illis abſtracti ſecunde intentionis: in prohe. vniuer. litte. I. car. 1
Nomen nullum ad nomē refertur: predicamē. lit. B. 34
Nomen aſperum: lene ꝛc. quid ex principali ſignificatione importent: ꝛ quid ex conſequenti: predicament. littera. A. car. 42
Nominum quedam ſunt prime impoſitionis: quedam ſecunde impoſitionis: primo perhier. lit. G. 67
Nomina communia vocibus ad placitum ſignificatiuis an prime intentionis vel ſecunde nomina exiſtunt: primo perhier. lit. D. car. 67
Nomen dupliciter capitur: communiter. ſ. ꝛ ſtricte: primo perhier. littera. I. car. 67
Nomine appellationis, indifferenter: nomen ꝛ pronomen comprehenditur: primo perhier. lit. K. car. 67
Nomen ꝛ verbum ſignificare anime paſſiões dupliciter intelligi poteſt: primo perhier. lit. L. infra. car. 67
Nomē vnum per ſe ſumptum an verum vel falſum exiſtat: primo perhierme. lit. G. car. 68
Nomen nunquid vox eſſe dicatur: primo perhierme. littera. B car. 68
Nomen omne an ad placitum ſignificet: primo perhierme. littera. B. car. 69
Nomen omne an ſine tempore ſignificet: primo perhierm. littera. B. car. 69
Nomen infinitum an nomen ſit: primo perhiermenias. littera. E. car. 69
Nomen infinitum ꝛ nomen obliquum an nomina eſſe dicantur: primo perhierme. littera. B. car. 70
Nomen infinitum ꝙ non ſit nomen an ſm̄ boetium verum ſit: primo perhierme. littera. B. infra. 70
Nomine obliquo: ꝛ ex hoc verbo eſt: an oratio verum vel falſum ſignificans fieri poteſt: primo perhiermen. littera B infra car. 70
Nomen large pro quibus ſumatur: ſecundo perhierme. littera. A. car. 81
¶ Numerus tripliciter capitur: predica. lit. E. car. 31
Numeri forma an ſit vnitas: vel diſcretio: vel aliquid aliud: predicamen. littera. G. 31

O

Omne quod eueniet an de neceſſitate eueniet: primo perhier. lit. I. cum plu. ſeq. car. 80
¶ Opinari appellatione quid veniat: ꝛ quid appellatione viſum: predicamen. lit. F. 27
¶ Opinio platonis ꝛ apulei dicentium deum ꝛ demones eē animalia. vniuerſa. littera. A. car. 11
Opinio platonicorum: an oratio naturaliter ſignificet: primo perhierme. lit. L. car. 72
¶ Oppoſita priuatiue an contraria exiſtant: predicament. lit. B. car. 46
¶ Oppoſitio tam contraria ꝙ̄ contradictoria an indifferenter in complexis ꝛ in incomplexis reperiatur: predicamē. littera. B. car. 43
Oppoſitio quomodo inferior ad repugnantiam exiſtat: predicamen. lit. E car. 43
Oppoſitio propoſitionum dupliciter capitur: primo perhierme. lit. K. car. 77
Oppoſitio largo modo quomodo ſumatur: ſecūdo perhierme. littera. A. car. 81
Oppoſitio quando in adiecto eſt: quomodo determinatio determinabili repugnet: ſecundo perhier. lit. B. car. 87
Oppoſitio qñ eſt in adiecto quomodo conſequētia bona ſit ſecundo perhierme. lit. D. car. 87
Oratio: que predicatur de pluribus ꝛc. que diffinitio ſit: vniuerſa. littera. A. cum plu. ſequen. 7
Oratio: in qua termin⁹ equiuocus in nūero plurali de ſuis ſignificatis ꝑdicatur: an diſtinguēda ſit: ꝑdi. lit. F. car. 19
Oratio: que eſt ꝙ̄titas: quid ſit: predi. lit. C. car. 28
Orationis partes que ſint: predi. lit. D. 28
Orationis pars cur vt dictio: non autē vt affirmatio ſignificet: primo perhierme. lit. F. car. 72
Orationis nomina ꝛ verba res artificiales dicuntur: primo perhierme. littera. M. car. 72
Oratio licet ad placitum ſignificet: nō tamen primo: ꝑ perhier. littera. N. car. 72
Oratio dupliciter capitur: communiter: ſcilicet ꝛ ſtricte: primo perhier. littera. O. car. 72
Orationis multe ſunt ſpecies: primo ꝑhierme. lit. A. car. 73

P

¶ Pallidū quō albo ꝛ nigro ꝯiciatur: ſex ꝑnci. lit. B. 64
Pallidum nunquid ex albo ꝛ nigro componatur: ſex princ. littera. C. car. 64
¶ Pars quotuplex ſit: ꝛ quotuplex totū: vniuer. lit. A. 20
Pars aliquota que nā ſit: ꝛ que nō aliquota: ꝑdi. lit. B. 28
Partes propinquius iacere in denſo ꝙ̄ in raro quomodo intelligatur: predicamen. littera. B. car. 41
¶ Paſſio an in tertia qualitatis ſpecie eſſe dicatur: predicamen. lit. A. car. 41
Paſſio quecunq; vel calor quicunq; nunquid ab arte ſiat: ſex princip. littera. C. car. 54
Paſſio an in paſſo exiſtat: ſex princip. littera. C. cum pluribus ſequen. car. 59
Paſſio dupliciter capitur: pro affectione. ſ. appetitus: ꝛ pro intellectus diſpoſitione: primo perhier. lit. L. car. 67
Paſſiones anime an apud omnes eedem eſſe dicantur: primo perhierme. lit. A. car. 68

¶ Poſitio quotupliciter capiatur:predicamen.lit.C. 29

Poſitioni que conditiones requirantur:vt eſt quātitatis differentia:predica.lit.D. 29

Poſitio an ſit cauſa propria effectus qualitatis vel quantitatis:predica.lit.C.car. 57

Poſitionis quot ſignificata:ſex princi.lit.M.car. 63

Poſitionis deſcriptio que nā ſit:ſex princi.lit.N.car. 63

¶ Potētia quotuplr capiatur:predica.lit.E.car. 40

Potentias anime plures habētia facilius patiunſ q̄ʒ illa q̄ pauciores potentias habēt:ſex princi.lit.L.car. 58

Potentia actiua quomodo ad oppoſita valeat:ſecūdo perhier.littera.A.car. 92

Predicamentorūʒ libro an de vocibus:vel de rebus determinetur:predica.lit.B. 17

Predicamentoꝝ libro an de orōnis partibus principaliter determinetur:predica.lit.B.cum ſeq. 18

Predicamentorū liber de equiuocis:denominatiuis:ꝛ vniuocis determinat:predicamen.lit.N.car. 19

Predicamentoꝝ diuiſio an rerum vel vocū exiſtat:predica.littera.D.cum plu.ſequen. 21

Predicamenta decem:an realiter diſtincta ſint:predicamē.littera.F.cum ſequen. 21

Predicamentorū ſufficientia que nā ſit:predicamen.littera.G.cum plu.ſequen. 21

Predicamenta an decem prima genera exiſtant:predicam̄.littera.J.car. 21

Predicari aliquid de aliquo vniuoce duplr̄ eſſe poteſt:proprie.ſ.vel communiter:vniuerſa.lit.A.car. 15

Predicari cōuerſim quid ſit:vniuerſa.lit.B. 15

Predicamentalem ad rem que requirantur:predicamen.littera.A.car. 22

Predicatione propria ſuperius de ſuo inferiori predicatur:predicamen.lit.A.car. 25

¶ Predicatum an res extra animam ſit:ꝛ an propoſitio ex rebus extra aiam cōponatur:ꝑ perhier.lit.C.car. 70

Predicatum totale quid ſit:ꝑ perhier.lit.E. 70

Predicatum coniunctū qd̄ dicatur:2° ꝑhier.lit.L. 87

¶ Primitas duplex eſſe dicitur:ꝛcauſalitatis.ſ.ꝛ adequationis:vniuerſa.lit.D.cum plu.ſeq. 13

¶ Prioritas in ordinis eſt:quando aliquid ſic prius dr̄:quia eſt illud:ex quo alius eſt.predicamen.lit.F.car. 49

¶ Prius eſſe aliqd alio prioritate nature quō itelligatur:ꝛ quotuplex prioritas exiſtat:predicamen.lit.F.car. 89

Prius tertio modo dicitur quod ſecundum rectum ordineʒ precedit:predicamen.lit.A.car. 49

¶ Priuatio quot modis dicatur:predicamē.lit.A. 45

Priuatio proprie dicta non eſt aliquid in rerum natura exiſtēs:ſed eſt non ens:cui eſſe exiſtere prohibitūʒ eſt:predica.littera.B.car. 45

Priuationis nomen quid ſignificet:predica.lit.C.car. 45

Priuatione ad habitū:an impoſſibilis mutatio ſit:predicamen.littera.C. 46

Priuatio dupliciter capitur:large.ſ.ꝛ ſtricte:predicament.littera.D.car. 46

¶ Propoſitione in omni aliqd eſt materiale:ꝛ aliquid formale:predicamen.lit.G.car. 18

Propoſitio nunquid extra animam componi habeat:predicamen lit.E.car. 20

Propoſitio corruptibile ꝛ incorruptibile differūt pluſq̄ʒ genere:quomodo intelligatur:predica.lit.D.car. 22

Propoſitio:iſta an vera ſit:pater ꝛ filius ſunt relatiua:predicamen.lit.C car. 39

Propoſitio omnis conuertitur cum vero enunciato de ſuo dicto:predicamen.lit.B.car. 49

Propoſitio:ex eo ꝙ res eſt vel non eſt:oratio vera vel falſa eſt:quomodo intelligatur:predicamen.lit.C.car. 49

Propoſitio omnis an conuertatur cum propoſitiōe:in qua verum de illa propoſitione affirmatur:predicamen.littera.G.car. 49

Propoſitione:ʒ:qua ſignificatur:deum eſſe:poſſibile eſt intellectum intelligere:ꝛ non intelligendo iſtam:deus eſt:predicamen.lit.C.car. 50

Propoſitio quatuor modis eſſe habet.ſ.in ſcripto:prolatione:mente:ꝛ etiā re:predicamen.lit.D.car. 50

Propoſitionis veritati vel falſitati in mente ꝛ in prolatione:quid ex parte rei correſpondeat:primo.perhierme.littera.F.car. 68

Propoſitio iſta:ꝛ catonis eſt:que propoſitio ſit:primo ꝑhierme.lit.B.car. 70

Propoſitio iſta:ſortes non currit:ꝛ vel chimera non currit:an mere negatiua eſſe poſſit:primo perhierme.littera.D.car. 71

Propoſitione in cathegorica de ineſſe an duo verba principalia eſſe poterunt:primo perhier.lit.O. 74

Propoſitio hypotetica an vna vel plures dici poſſit:primo perhier.lit.F.cum ſequen. 74

Propoſitiones plures incōiuncte an aliquo modo propoſitio vna ſint:primo perhier.lit.N.car. 24

Propoſitio hypotetica an affirmatiua vel negatiua dici debeat:primo perhier.lit.K. 24

Propoſitioni:cui conditionalis propoſitio equipolleat:primo perhierme.lit.M.car. 24

Propoſitiones plures inconiuncte an vnam vnitatem habeant:primo perhier.lit.A. 75

Propoſitionibus de preterito ꝛ de futuro quot modis enūciare contingat:primo perhier.lit.B.car. 75

Propoſitio nulla affirmatiua eſt:in qua vniuerſale vniuerſaliter ſumptum predicatur:primo perhiermenias.littera.D.car. 76

Propoſitiones ſuas quātitates a ſubiectis capiunt:non aūt a predicatis:primo perhier.lit.E.infra car. 76

Propoſitionibus habentibus ſubiectum ꝛ predicatum terminos communes:ꝛ debet vterq̄ʒ communis terminus in contradictorijs ſupponēdi mo[…] ſuppoſitos habere:primo perhierme.lit.G.car. 77

Propoſitio iſta:ꝛ omni affirma[…] eſt tantum vna negatio oppoſita:quomodo intell[…]tur:primo perhierme.littera.D.car. 77

Propoſitio ois ſingularis:que eſt de ſubiecto ſingulari ſimpliciter vera de futuro:an habeat aliam de preſenti veram:ꝛ in eiſdē terminis:q̄ aliqñ erit vera:ꝑ ꝑhier.lit.A. 79

Propoſitionibus de pñti ꝛ de preterito:ꝛ in materia contingenti:quomodo veritas vel falſitas determinata ſit:primo perhier.lit D.car. 80

Propoſitio determinate vera tripliciter eſſe dicitur:primo perhierme.lit.E.car. 80

Propoſitio de futuro in materia contingēti nec vera nec falſa eſt:primo ꝑhier lit.F.car. 80

Propoſitio iſta.antixp̄s erit:quomodo vera vel falſa eſſe dicatur:primo perhier.lit.D.car. 80

Propoſitiones ſingulares que ſint:ſcd̄o perhier.lit.B. 82

Propoſitione vniuerſaliter affirmatiua an negatiua ſequatur:ꝛ vtruʒ ex affirmatiua de predicato finito ſequatur negatiua de predicato infinito:ꝛ ex affirmatiua de predicato infinito ſequatur negatiua de predicato finito:ſecundo perhier.littera.A.car. 83

Propoſitionibus negatiuis an affirmatiue ſequantur:ꝛ vtrū ex negatiua de predicato finito ſequatur affirmatiua de predicato infinito:ꝛ ex affirmatiua de predicato īfinito ſequatur negatiua de predicato finito:ſecundo perhierme.littera.B.car. 83

Propoſitionibus affirmatiuis quomodo negatiue ſequantur:non tamen ecōtra:2° perhier.lit.E. 83

Propoſitiōes affirmatiue quomodo in terminis ſimplicib⁹

de predicatis oppoſitis negatiuas inferant: ⁊ econtra: ſecundo perhier. littera. F. car. 83
Propoſitionibus in ſingularibus negationem p̄ponere vel poſtponere non refert. 2. perhier. lit. C. car. 84
Propoſitiones: in quibus nomina ⁊ verba tranſponuntur: an idem ſignificent: ſecundo perhier. littera. E. car. 84
Propoſitionis vnius vel plures diuiſio: ſecundo perhier. littera. C. cum ſequen. 85
Proprietas propria proprie ſubſtantie dicitur: predicamen. littera. A. car. 28
Proprium quarto modo ſumptum quid ſit: vniuerſa. littera. F. car. 12
Proprium hominis quo nam pacto videre ſit: vniuerſa. littera. G. car. 12
Proprium quarto modo dictum vnius ſubiecti reſpectu poteſt eſſe proprium primo ⁊ ſecundo modo aliorum ſubiectorum reſpectu: vniuerſa. lit. G. car. 12
Puncta: linee ⁊ ſuperficies nunquid eſſe dicantur: predicamen. littera. D. car. 30

Q

Qualitas eius non eſt omne: quod de aliquo predicatur in quali: predica. littera. F. car. 39
Qualitas cum ſit genus generaliſſimum: genus ſuperueniens non habet: predicamen. littera. F. infra. 39
Qualitatis ſpecies quomodo ex oppoſito eſſe dicantur: predicamen. lit. L. car. 39
Qualitatis in prima ſpecie quomodo quedam res ſimplices eſſe dicantur: predica. littera. M. car. 39
Qualitates actiue ⁊ paſſiue per doctrinam acquiſite: ſimiliter potentie naturales in qua qualitatis ſpecie eſſe dicantur: predica. littera E. car. 40
Qualitates ſenſibiles: que ſunt obiecta viſus: an paſſiones inferant: ſicut obiecta guſtus ⁊ tactus paſſibiles qualitates eſſe dicuntur: predica. lit. B. cum ſeq. car. 41
Qualitas ſenſibilis eſt qualitas per ſe ſenſibilis diu permanens: ſiue ex paſſione diu permanente cauſetur: ſeu ex aliqua cauſa quacunque permanente: predicamen. littera. F. car. 41
Qualitas omnis paſſibilis: que eſt in tertia qualitatis ſpecie: eſt habitus de difficili mobilis: non tamen econtra: predicamen. littera. F. car. 41
Qualitas ⁊ quale nunc quomodo deſcribantur: predicamen. littera. C. car. 42
Qualitatis que proprietas propria non ſit: predicamen. littera. D. car. 42
Qualitati ſicut eſt aliquid contrarium: ita etiam quali aliquid contrarium exiſtit: predicamen. lit. E. 42
Qualitates nunquid aſperitas ⁊ lenitas eſſe dicantur: ſex princip. littera. A. 57
Quando ſecundum quod predicamentum eſt: an etiam in tempore exiſtat: vel quidam modus eſſendi in re temporali exiſtens: ſex princip. lit. G. 59
Quando de preterito ⁊ quando de futuro quomodo a tempore cauſentur: ſex princip. littera. L. car. 59
Quando ab vbi in quo differat: ſex principi. littera. B. car. 60
Quando de preterito ⁊ quando de futuro quid ſint: ſex princip. littera. C. car. 60
Quando de preterito quomodo a quando de futuro diſtinguantur: ſex princip. lit. G. car. 60
Quando temporis continui: eternitatis: ⁊ temporis diſcreti quomodo aſſignentur: ſex princip. lit. C. car. 61
Quando prout predicamentum eſt quid ſit: ſex princip. littera. D. car. 61
Quando de preterito ⁊ quando de futuro quomodo cauſentur: ſex princip. lit. D. car. 61
Quando de preterito: ⁊ quando de futuro an ſpecie diſtinguantur: ſex princip. lit. K. 61
Quantitati an aliquid contrarium exiſtat: predicamen. littera. I. car. 26
Quantitatis appellatione ſecundum philoſophum quid veniat: predica. lit. E. car. 29
Quantum per accidens quot modis dicatur: predicamen. littera. F. car. 29
Quantitas an vnum genus ſit: predicamen. littera. E. cum plu. ſequen. car. 30
Quantitates linea ⁊ ſuperficies an eſſe dicantur: predica. littera. D. car. 30
Quantitatis de genere an corpus ponere oporteat: predica. lit. E. cum plu. ſequen. 30
Quantitas an tempus eſſe dicatur: predica. lit. F. car. 30
Quantitatis diuerſe ſpecies nunquid locus ⁊ ſuperficies eſſe dicantur: predicamen. lit. F. car. 30
Quantitas an punctus eſſe dicatur: predica. lit. G. car. 30
Quantitatis partes quid preſupponant: ⁊ quid materialis ſubſtantia: predica. lit. C. car. 31
Quantitas dupliciter conſiderari poteſt vel. ſ. ſimpliciter ⁊ abſolute: vel vt eſt in naturali materia: predica. lit. D. car. 32
Quantitate in continua abſolute conſiderata eſt dare maximam quantitatem: ſed non eſt dare minimam quantitatem contrariam: predicamen. lit. F. car. 32
Quantitas ſeu diſtantia dupliciter conſideratur: phiſice. ſ. ⁊ mathematice: ſex princip. lit. K. car. 63
Quantitas omnis cum proprie terminis terminetur: an oporteat ponere aliquam quantitatem ipſam quantitatem terminantem: predicamen. lit. D. car. 4
Quaternarii quot eſſe dicantur: ſex princip. lit. E. car. 61
Queratur ſi ab aliquo: quis legit in ſcolis: ⁊ respondeatur magiſter: quid proferatur ⁊ enumeretur: primo perhier. littera. I. car. 73
Queſtione quis magis certificat: conuenientius qui ad queſtionem reſpondet: predica. lit. D. car. 24
Queſtio an ſoluatur: ſi queratur: ceſar qualis ſit: primo perhier. lit. D. car. 72
Queſtio an ſoluatur ſi queratur: vtrum ceſar ſit vel non ſit: primo perhier. lit. C. car. 72
Queſtio dialectica an queſtio quia eſt: eſſe dicatur: primo perhierme. lit. F. car. 83
Queſtione in dialectica quandoque vtraque contradictionis pars exprimitur: quandoque altera tantum: primo perhier. littera. G. car. 85
Queſtio quid eſt an queſtio dialectica eſſe dicatur: primo perhierme. littera. D. car. 85
Quidditas duplex eſſe dicitur: quedam. ſ. que eſt forma perficiens materiam: ⁊ quedam que eſt forma declarans quidditatem: predicamen. lit. F. car. 23
Quies eſt duplex. ſ. quies in termino a quo: ⁊ quies in termino ad quem: predicamen. littera. B. car. 52
Quies dupliciter capitur: vno modo vt eſt mobilitatio: alio modo vt eſt diſpoſitio contraria diſpoſitionibus ſubiecti in quo eſt motus: ſex princip. lit. G. car. 56

R

Regula philoſophi: diuerſorum generum ⁊ non ſubalternatim poſitorum: quomodo vera ſit: predicamen. littera. D. car. 20
Regula: generum ſubalternatim poſitorum ⁊ cete. quibus verificetur: predica. lit. A. car. 21
Relatio nunquid ab omni re abſoluta: ſcilicet a ſubiecto ⁊ fundamento diſtincta ſit: predicament. littera. D. car. 33
Relatio quam perfectionem addat: predicament. littera. C. car. 34
Relationem cauſans in diſtans: an eo ipſo in illud diſtans neceſſario relationem cum cauſet: predi. lit. D. car. 34

Relationes in quo predicamento ſint: que in relationes in predicamento eſſe dicantur: predicamẽ. lit. E. car. 34
Relatio quomodo genus generaliſſimum eſſe dicatur: predicamen. lit. A. cum ſequen. car. 35
Relatio quomodo ſubſtantie inſit: predica. lit. E. car. 35
Relatio in qb⁹ p̄dicamentis fundet: p̄dicamẽ. lit. G. car. 35
Relatio an eadem res cum ſuo fundamento eſſe dicatur: predicamen. lit. D. car. 35
Relatio duplex. ſ. realis ⁊ rationis: predicamẽ. lit. L. car. 35
Relatione aliquorum adinuicem quot requirantur: predicamen. lit. M. car. 35
Relationis termini an ſecundum rationem ratione differre debeant: ſicut termini relationis realis realiter differunt: predicamen. lit. N. car. 35
¶ Relatiuorum vnũ an in alterius relatiui diffinitione poni debeat: vniuerſa. lit. E. cum plu. ſequen. 7
Relatiuorum deſcriptio communis eſt relatiuis ſecundũ eſſe ⁊ relatiuis ſecundum dici: predicamen. lit. O. car. 33
Relatiuorum modi quot ſint: predicamen. lit. F. car. 35
Relatiua omnia nunquid ad idem relationis genus pertineant: ⁊ an omnis relatio in hoc predicamento per ſe exiſtat: predicamen. lit. R. car. 35
Relatiua aliqua an genera eſſe dicantur: predicamen. lit. Q. car. 35
Relatiua quedam quomodo magis ⁊ minus ſuſcipiant: ⁊ quedam non: predicamen. lit. A. car. 36
Relatiuorum nomina quomodo fingantur: predicamen. littera. B. car. 36
Relatiua quomodo pater ⁊ filius eſſe dicantur: predicamẽ. littera. A. car. 37
Relatiua an ſimul natura eſſe dicantur: predicamen. littera L. cum ſequen. 37
Relatiuorũ vnum diffinite cognoſcens an cognoſcat ⁊ reliquum: predicamen. lit. A. car. 39
Relatiua quomodo neceſſario predicentur: ⁊ quomodo nõ: predicamen. litera. E. car. 39
Relatiue oppoſita an exiſtant omnia que adinuicem referantur: predicamen. lit. A. cum plu. ſequen. 44
Relatiue ad idem comparata an ſint oppoſita: predicamẽ. littera. E. car. 44
Relatiua quomodo ſimul eſſe dicantur: predicamen. littera. F car. 50
¶ Res omnes a deo intellecte an idem quod eſſentia diuina eſſe dicantur: in probe. vniuer. lit. E. cũ plu. ſeq. car. 5
Rebus loqui non poſſumus, niſi mediantibus nominibus aut ſignis: predicamen. litera. L. infra. 34
Res naturales a rebus artificialibus in quo differant: ſex princip. littera. E. car. 54
Res ab arte tripliciter fiunt: predicamen. littera. G. 54
Res quando ab arte ⁊ a natura producitur: quomodo denominari debeat: ſex princip. littera. G. car. 54
Res: ad quas eſt per ſe motus: que ſint: ⁊ que non: ſex princip. littera. J. car. 59
Res extra per prius intelligitur q̃ paſſio: que eſt in anima primo perhierme. lit. M. 67

S

¶ Sanatiuo quare philoſophus tribuit potentiam non patiendi: egrotatiuo vero ⁊ molli impotẽtiam naturalem ad non patiendum: predicamen. litera. C. car. 40
¶ Scibili deſtructo nunquid ſcientia deſtruatur: predicamen. litera. A. car. 38
Scibilis appellatione quid veniat: predicament. littera B. car. 38
¶ Scientia an pro habitu vnius concluſionis accipi poſſit: in probe. vniuerſa. littera. F. car. 1
¶ Senſibile: quod per medium extrinſecum ſentitur: quomodo figuram in ſuam multiplicet: ſex princi. lit. D. car. 62
¶ Sermones autentici quomodo capiendi ſint. in probe. vniuerſa. littera. J. car. 5
¶ Signum vniuerſale: ⁊ nomen numerale quomodo diſtribuant vel numerent: in probemio vniuerſa. littera. O. car. 4
Signum vniuerſale rei rationem habet: ⁊ ſic ipſa cathegorica compoſitionis reſpectu: primo perhierme. littera L. car. 76
Signum omnis ſi diſtribuat terminum communem continentem maſculos ⁊ feminas: tam pro maſculis q̃ pro feminis ſupponere habet: p̄mo p̄hierme. litte. L. car. 77
¶ Simplex quomodo aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. G. car. 22
¶ Simplicitas quomodo oppoſitioni componatur: ſex princip. littera. G. 52
¶ Simul tot modi poni poſſunt quot ſunt priores modi: predicamen. litera. A. car. 51
¶ Singulare an diffiniatur: in probe. vniuerſa. littera B. car. 3
¶ Situs in plus q̃ poſitio eſſe dicitur: ſex princip. littera O. car. 63
¶ Species ſpecialiſſima an totam indiuidui quiditatẽ dicere poſſit: in probe. vniuerſa. littera. L. car. 2
Species quid ſit: ⁊ quomodo capiatur: vniuerſ. littera. O. car. 7
¶ Subiectum libri porphyrij quod ſit: in probe. vniuerſa. littera. A. cum pluri. ſequen. 1
Subiectum libri predicamentorum quod ſit: predicamento littera. A. car. 17
Subiecto predicari dicuntur quecũq; in cuiuſlibet rei ſubſtantie ⁊ diffinitione ponuntur: predicamen. littera. G. car. 20
Subiectum equiuoce accipitur: dum aliquid eſſe in ſubiecto dicitur: ⁊ aliquid de ſubiecto dici: predicamen. littera. D. car. 20
Subiectis in diuerſis aliquid dupliciter eſſe poteſt: predicamen. littera. F. car. 31
Subiecti in naturam quomodo aliquis per temporis longitudinem transferantur: predicamen. littera. E. car. 39
Subiectum libri perhierme. quod ſit: primo perhierme. littera. F. car. 67
Subiecto que dicantur: que ſint: ⁊ que ſint ea: que ſunt in ſubiecto: primo perhierme. littera. L. car. 70
Subſtantia ſecunda an ſubſtantia exiſtat: predicamen. littera. R. car. 22
Subſtantia an ſingulare ſit: predicamen. littera. B. cum plu. ſequentibus. car. 23
Subſtantia ⁊ ſubſtantia quomodo vnum fiant: predicamen. littera. O. car. 23
Subſtantie ſecunde an conceptus in anima eſſe dicantur: predicamen. littera. L. car. 24
Subſtantia vna an magis ſubſtantia q̃ alia ſit: predicamẽ. littera. F. car. 24
Subſtantie prime ⁊ ſecũde appellatione quid ſignificetur: predicamen. littera. B. car. 26
Subſtantia ſecunda vel nomen ſubſtantie ſecunde qualiter qualitatem circa primam ſubſtantiam determinet: predicamen. littera. E. car. 26
Subſtantie an aliquid contrarium exiſtat: predicamen. littera. D. car. 26
Subſtantia qualiter ſuſcipiat magis ⁊ minus: predicamen. littera. E. car. 27
Subſtantia aliqua an aliquid eſſe dicatur: predicamen. littera. L. car. 38
¶ Subſtantiale quatuor modis eſſe dicitur: ſex princip. littera. A. 54
Subſtantiale an a ſubſtantia denominetur: ſex princip.

littera.B.car. 54
¶ Superficies eſt vltimus terminus corporis: ⁊ nō eſt pars corporis: predicamen.lit.B.car. 31
¶ Surſum ⁊ deorſum an contraria exiſtant: ſex princip. littera.L.car. 63
¶ Spera ſuprema an in loco ſit: ſex princip.lit.E.car. 63
¶ Suppoſitorum multitudo: pro quibus in propoſitione vniuerſali diſtributio ſit: propoſitionis vniuerſalis vniuerſalitatem non impedit: primo perbier.littera.L.car. 77

T

¶ Tempore ſimul quando aliqua eſſe dicuntur: predicam. littera.E.car. 50
Tempus omne an compoſitum exiſtat: ſex princip. littera. D.car. 60
Tempus dupliciter capitur: vno modo vt eſt numerus motus ſecundum prius ⁊ poſterius: alio modo pro temperie vel intemperie aeris: ſex princip.lit.B.car. 61
¶ Termini ſubiectum ⁊ predicatū quo pacto termini equiuoci eſſe dicantur: predicamen.lit.J.car. 18
Terminus omnis vltimus indiuiſibilis eſt indiuiſibilitate oppoſita diuiſibilitati rei terminate per illum vltimū terminum predicamen.lit.J.car. 30
Terminus a termino priuatiue in quo differat: ſecūdo perbierme.littera.B.car. 82
Terminis in aliquibus vbi predicatum terminus ſingularis enunciationis ſit: de ſubiecto tamen finito ⁊ infinito ſecundum conſequentiā adinuicem ſe habent: ſecundo perbierme.littera.C.car. 82
Terminorum in propoſitione multiplex tranſpoſitio eſſe poteſt: ſecundo perbier.lit.F.car. 84
Terminis in omnibus quando ex predicatis diuiſis: ſequitur predicatum coniunctum: ⁊ quando non: ſecundo perbierme.littera.B.car. 86
Terminorum predicatorum de numero quidam ſolum nō enti competunt: ⁊ quidam ſolum enti: ⁊ quidam indifferenter enti ⁊ nō enti: ſecundo perbier.lit.O.car. 87
¶ Tranſcendentis de ratione quid ſit: in probe.vniuerſa.littera.C.car. 4

V

¶ Ubi vt eſt quodam predicamentum quid ſit: ſex princip. littera.M.car. 61
Ubi quid proprie ſit: ſex princip.lit.D.car. 63
Ubi an inſit contrarietas: ſex princip.lit.G.car. 63
¶ Verbum ſubſtantiuum quod ſit: ⁊ quod obliquum: primo perbierme.lit.A.car. 70
Uerbum vbi predicati nota eſt: verbum non eſt predicatū: primo perbierme.littera.F.car. 70
Uerbum predicati nota eſt: non autem ipſius ſubiecti: primo perbierme.lit.A.car. 71
Uerbum an ſemper nota predicati ſit: primo perbierme. littera.C.car. 71
Uerbum infinitum an verbum exiſtat: primo perbierme. littera.D.car. 71
Uerbum infinitum non ſignificat actionem vel paſſionem: ſed magis actionis vel paſſionis priuationem: primo perbierme.lit.E.car. 71
Uerbum infinitum non eſt nota eorum que de altero dicūtur ratione verbi ſubſtantiui in verbo infinito ſubintellecti: primo perbierme.lit.F.car. 71
Uerbum infinitum an in oratione infinitum maneat: primo perbierme.lit.G car. 71
Uerbum variatur per tempora: modos: numeros ⁊ perſonas: primo perbier.lit.J. car.71
Uerbum preteriti vel futuri temporis an verbum ſit: primo perbierme.lit.K.car. 71
Uerbum eſt an verum vel falſum ſignificet: primo perbier. littera.A.car. 72
Uerbum eſt quandoqꝫ eſt ſecundū adiacens in propoſitione quandoqꝫ totum adiacens: primo perbier.lit.B. 72
Uerbum eſt ſicut poteſt eſſe cathegoreuma: vel ſincathegoreuma: ita hoc participium ens cathegoreuma vel ſincathegoreuma eſſe poteſt: primo perbierme.littera.E. car. 72
Uerbum eſt an in omni propoſitione copula ſit: primo perbierme.lit.J.car. 72
Uerbum eſt, quando eſt tertium adiacens in propoſitione: tunc contrahitur ad naturam predicati: ſeu ad eſſe predicati: ſecundo perbierme.littera.D.car. 87
¶ Ueritas vno modo eſt adequatio rei ad virtutem cognoſcentem: alio modo virtutis cognoſcentis adequatio eſt: vt intellectus ad rem: primo perbiermen.littera E.car. 68
Ueritas determinata in illis de futuro quomodo ponatur primo perbierme.lit.A.car. 80
Ueritas determinata in illis de futuro contingens quomodo ponatur: primo perbier.lit.B.car. 80
¶ Ueſtimentum principaliter ad quid ordinetur: ſex princip.litte.D.cum ſequen. 65
Uia ad terminum ſm commentatorem que nam ſit: ſex princip.lit.F.car. 58
¶ Uirtus an vitio contrarietur: predicament. littera.D. car. 35
Uirtus ⁊ vitium an relatiua eſſe dicantur: predicamen.littera.P.car. 35
¶ Unitas maior ⁊ minor quomodo in aliquibus eſſe poſſit: in probe.vniuerſa.lit.D.car. 1
¶ Uniuerſale quomodo capi poſſit: in probe.vniuerſa.littera A.car. 2
Uniuerſalium ſufficientia quomodo probetur: in probe. vniuerſa.lit.B.car. 2
Uniuerſalia quot eſſe dicantur: in probem.vniuerſa.littera D.car. 2
Uniuerſalium notitia ad quid vtilis ſit: in probem.vniuerſa.littera.E.car. 2
Uniuerſalia an in rerum natura exiſtant: vel non in probe. vniuerſa.littera.F.car. 2
Uniuerſale an eadem res cum ſuo ſingulari eſſe dicatur: in probe.vniuerſa.littera.A.cum plu.ſequen. 3
Uniuerſale quomodo a ſingularibus abſtrahatur: in probe.vniuerſa.lit.C car. 3
Uniuerſale an eſſe ſubiectum in ſingularibus habeat: in probe.vniuerſa.lit.D.car. 3
Uniuerſalia ſeparata quomodo philoſophus deſtruat: in probe.vniuer.lit.F. 4
Uniuerſalia an ſecūdum eſſe a ſingularibus extra animam ſeparata exiſtant: in probe.vniuerſa.littera.E.cum pluribus ſequen. 4
Uniuerſalia an ſint in rerum natura exiſtentia: vel in anima: vel extra animam: vel an ſolum eſſe obiectiuum in intellectu habeant: in probe.vniuerſa.littera.A cum plu. ſequen. 6
Uniuerſalium comparationes adinuicem ſunt tantum .x. in generali: plures tamen in ſpeciali eſſe dicuntur: vniuerſa.littera.A.car. 16
Uniuerſalia de genere ſubſtantie an extra animam exiſtāt: predicamen.lit.E.car. 20
Uniuerſalibus natura operatur: quoniam eſt principiū ſingularium per ſe: ⁊ ex conſequenti eſt vniuerſalium: cum in quolibet ſuo particulari vniuerſale ſaluetur: ſex princi. littera.D.car. 54
Uniuerſale dupliciter intelligi poteſt: vno modo ꝙ exeat in eſſe poſt eſſe: alio modo ꝙ in ſuppoſito fiat: in quo prius eſſe non habuit: ſex princip.lit.J.car. 54
Uniuerſalium quedam ſolum de ſingularibus ab arte fa/

entis predicantur: quedam de ſingularibus a natura fa/
ctis: ſex princip. littera. R. car. 54
Uniuerſale triplex: ante rem: in re: et poſt rem: ſex princip.
littera. A. car. 55
Uniuerſalis in diffinitiōe quid philoſophus intellexerit: pri
mo perhiermenie. lit. A. car. 76
Uniuocum uniuocans quotupliciter accipiatur: predica
men. littera. D. car. 19
Unum ex aliquibus pluribus quomodo fiat: et quomo
do non: ſecundo perhiermenias. littera. A. cum pluribus ſe
quent. car. 85
Uox hec ſimile materialiter per ſe accepta non ſuſcipit
magis aut minus quam hec vox duplum: predicamen. litte
ra. A. car. 34
Uox eſt vox animalis mediate vel immediate: ſex princip.
littera. F. car. 63
Uox iſta que eſt communis pluribus per predicationem: an
ſit vox uniuerſalis in pluribus ſingularibus vocibus exi
ſtens: vel eſt vox ſingularis ut hec vox ſingularis que eſt pro
feroibomo: et que ſic eſt in iſto aere: ergo nō eſt alibi: primo pe
rihermenie. littera. I. car. 75

Y

Ydea ſecundum mentem Auguſtini: et aliorum theologorum quid
ſit: et quo ſumatur: in probe. uniuerſa. lit. A. car. 5
Ydea an eſſentia diuina ſit: vel alie rerum probe. uniuerſa.
littera. B. cum plu. ſequen. 5
Ydee an rationes incommutabiles exiſtant: in probe. uni
uerſa. lit. D. cum plu. ſequen. 5
Ydee quomodo eterne eſſe dicantur: in probe. uniuerſa. lit
tera. I. cum pluri. ſequen. 5

Finis repertorii.

¶ Preclariſſimi viri Gualteri Burlei an/glici ſacre pagine pfeſſoris excellētiſſimi ſu/per artē veterem Porphyrij ⁊ Ariſtotelis expoſitio ſiue ſcriptum feliciter incipit.

Quia de dictis
in logica quõdam cõpendiũ
intendo cõpilare. Uidenda
ſunt ꝑmo tria circa logicã
incõi. Deinde deſcẽdendũ
eſt ad ſcientiã traditã in li/
bro Porphyrij. ¶ Primo
ꝗ eſt vidẽdũ qualẽ vnitatẽ
hꝫ logica. ¶ Scḋo qd eſt
ſubm in logica. ¶ 3° de vti/
A litate logice. ¶ Circa ꝑmũ
eſt notãdũ ꝙ ꝑ logicã poſſu
mus tria itelligere. vel vnũ
Logicē cõe ad oẽs habitꝰ ꝯnũ oñſaꝝ in libris logice. vel vnũ habi
appella tũ ſingularẽ vniꝰ ꝯcluſiõis oñſe in logica. vel vnũ aggrega
tiõe qd tũ ex oibꝰ habitibꝰ traditis in libris logice. ¶ Primo mõ dico
veniat. ꝙ logica ẽ qd vnũ ſm genꝰ. qꝛ eſt qõdã cõe ꝑ ꝓtionẽ oibꝰ
habitibꝰ oñſis in logica. ⁊ logica iſto mõ accepta nõ eſt vna
nũero diſtinguẽdo vnũ nũero cõtra vnũ gñe ⁊ vnũ ſpecie.
¶ Scḋo mõ accipiẽdo logicã ꝑ vno habitu ſingulari vniꝰ
ꝯcluſionis oñſe in logica. ſic dico ꝙ logica eſt vnũ nũero: ⁊
quedã forma ſimplex: nõ cõpoſita ex mã ⁊ forma: neqꝫ ex di/
uerſis formis: ſꝫ eſt habitꝰ vnius ꝯnis tñ. Unñ logica 2° mõ
B accepta hꝫ vnitatẽ nũeralẽ ſimplicẽ. ¶ Tertio aũt mõ acci
piẽdo logicã. ſic dico: ꝙ logica eſt vna ſm aggregationẽ. ſi/
cut exercitꝰ vel ciuitas. Unñ tot ſunt habitꝰ pticulares tradi
ti in logica quot ſunt cõplexa qbus aliqd hꝫ ꝑ doctrinã tra/
ditã in libris logice. ⁊ logica iſto mõ accepta eſt qõdã aggre
gatũ ex ſciẽtijs ⁊ opiõibus. qꝛ ꝑ demſonem acqrit ſcia. ⁊
per ductẽ. vel ſyllogiſmũ dialecticũ non acqrit niſi opio. vñ
gñaliter alteriꝰ ⁊ alteriꝰ ꝯnis nũero eſt alius ⁊ aliꝰ habitus
nũero. ⁊ hoc eſt vez tã in logica ꝙ̃ in alijs ſciẽtijs. qõ pbat
ſic. Sit. a. habitꝰ vnius ꝯnis demõſtrate in logica. Et ſit. b.
habitus alteriꝰ cõcluſionis demõſtrate in logica. tũc arguo
ſic. Aliqd ſtat cũ. a. qõ nõ ſtat cũ. b. ꝗ. a. ⁊. b. nõ ſunt idem
nũero. ꝯña pꝫ de ſe. ⁊ añs pbat ſic. cũ ſcia vnius ꝯnis ſtat
ignorãtia alteriꝰ ꝯcluſiõis. ⁊ nõ ſolũ ignorantia negõnis. ſed
etiam ignorãtia diſpõnis: que eſt error ꝯtrius ſcie. poſſũ. n.
ſcire vnam ꝯcluſionẽ libri poſterioꝝ: ⁊ errare circa aliã cõ/
cluſionẽ eiuſdẽ libri. qõ ſatis pꝫ. tunc ſic. cum ſcia ipſius. a.
ſtat ignorantia ipſius. b. ſed cum ipſo. b. non ſtat ignorantia
ipſiꝰ. b. ergo a. ⁊. b. nõ ſunt idẽ habitꝰ numero. Et per idem
argumentũ põt pbari ꝙ. a. ⁊. b. nõ ſunt habitꝰ eiuſdẽ ſpe/
ciei. qꝛ tunc qcquid ꝯriaretur vni ꝯriaretur alteri. ſicut qc/
quid cõtrariat vni albedini contrariatur cuilibet albedini.
¶ Itẽ ꝙ alterius ⁊ alterius ꝯcluſionis ſit alia ⁊ alia ſciẽtia
pticularis pꝫ. qꝛ qñ ſcia vnius ꝯcluſionis vt prioris ꝯcluſio/
nis acqritur: ſcia poſterioris ꝯcluſionis nõ acqrit. ⁊ cũ ſcia
poſterioris ꝯcluſionis acquirit ſeu intendit: ſcia prioris ꝯnis
deꝑdit: aut remittit. plurics eñi hoc ꝯtigit ꝙ cũ ſciẽtia po
ſterioris ꝯcluſionis acqrit: deꝑdit: aut remittit ſciẽtia ꝯnis
prioris. vt pꝫ in geometria. Cum. n. aliquis adiſcit cõcluſio/
nes poſterioris demõſtrationis obliuiſcit demſtationis ꝑo/
ris. aut nõ hꝫ tam recẽter eã in mente: vel in ꝓmptu. ⁊ per
ꝯñs aut deꝑdit ſciam habitã ꝑ ꝑorẽ demſonẽ. aut hꝫ eam
magis remiſſe ꝙ̃ ꝑus. ergo alia eſt ſciẽtia ꝑoris ꝯnis. ⁊ alia
C poſterioris. Et ſic pꝫ: ꝙ accipiendo logicã ꝓ tali ſcia tradita
in libris logice. ꝙ logica vt ſic non eſt vnus habitꝰ ſimplex.
ſed eſt vna ꝑ aggregationẽ: ſicut exercitus vel ciuitas. ⁊ ita
eſt de totali notitia habita in libro phyſicorum: aut in libro

euclidis. ¶ Sed ꝯ hoc arguit. qꝛ ſm hoc tota logica non
hẽret maiorẽ vnitatẽ ꝙ̃ hẽt aggregatũ ex ſciẽtia nãli ⁊ geo
metria: nec haberet geometria maiorẽ vnitatem ꝙ̃ hẽt to
tũ aggregatũ ex ſcia nãli ⁊ arithmetica. qꝛ non hꝫ niſi vni
tatẽ aggregatiõis. ¶ Dõm ꝙ in hñtibꝰ vnitatẽ aggrega/ D
tiõis põt eſſe maior vnitas ⁊ minor vnitas. qꝛ aggregatũ ex
habitibꝰ eiuſdẽ ſpẽi maiorẽ vnitatẽ hꝫ ꝙ̃ aggregatũ ex ha
bitibus diñtibꝰ ſpẽ. ⁊ aggregatũ ex partibꝰ eiuſdẽ gñis ma
iorẽ vnitatẽ hꝫ ꝙ̃ aggregatũ ex partibꝰ diuerſoꝝ generũ.
Et iõ dico: ꝙ logica 3° mõ accepta maiorem vnitatẽ hꝫ ꝙ̃
aggregatũ ex phyſica ⁊ geometria. qꝛ logica 3° mõ accepta
ſ. pro aggregato hꝫ vnitatẽ ſm genus: quia oẽs particula/
res habitus traditi in logica ſunt eiuſdẽ generis ꝓpinqui.
ſed nõ eſt ſic de habitibꝰ traditis in phyſica ⁊ geometria.
¶ Itẽ adhuc logica 3° mõ accepta hꝫ maiorẽ vnitatẽ ꝙ̃ ha
bitus pticulares acqſiti in phyſica ⁊ geoª: qꝛ habitꝰ traditi
in libris logice hñt vnitatẽ cõnexionis. qꝛ vnus depẽdet ab
alio. qꝛ habito vno faciliꝰ acquirit alius. Sꝫ nõ eſt ſic de ha
bitibꝰ traditis in phyſica ⁊ geometria. nã hꝰ habitꝰ ſunt in/
cõnexi: nõ dependẽtes ex ſe inuicẽ. ſicut eſt in alijs ſciẽtijs. Nã
in geometria ſcie diuerſaꝝ ꝯcluſionũ hñt vnitatẽ cõnexiõis.
qꝛ ſcia cõcluſionis poſterioris depẽdet a ſcia cõcluſionis ꝑo
ris. Nã vt cõiter dicit. illud qõ eſt cõcluſio in demõſtratio/ E
ne ꝑori: eſt ꝑincipiũ in demõſtratione poſteriori. ⁊ iõ ſcientia
acqſita per demſtationẽ poſteriorẽ: depẽdet a ſcia acquiſita
ꝑ demſtationẽ priorẽ. ¶ Adhuc circa ꝑdicta eſt dubiũ: quia F
nõ videt: ꝙ ſcia poſſit accipi pro habitu vniꝰ cõcluſiõis tñ.
imo videt ꝙ vna ſciẽtia ſit reſpectu multoꝝ ꝯcluſionũ. nã ſi
ſciẽtia reſpectu multaꝝ ꝯcluſionũ poſſet accipi pro habitu
vnius ꝯcluſionis tñ. tunc ſciens ꝑmã ꝯcluſionẽ geometrie
hẽret geometriã: cũ hẽat habitũ vniꝰ ꝯcluſionis geometrie.
⁊ ſic ſequit: ꝙ hñs ꝑmã ꝯcluſionẽ geometrie foret geome/
tra. qõ videt incõueniẽs. ¶ Dõm eſt ꝯcedendo ꝙ ſciẽs pri/
mã concluſionẽ geometrie hꝫ geometriã partialem: ⁊ ꝙ eſt
geometra ꝑtialis. nã cũ demſtatio ſit ſyllõs faciens ſcire ſm
phm ꝑmo poſteriorũ: ſequit ꝙ hñs ꝑmã ꝯcluſionẽ geome T. cõ. 5.
trie hꝫ ſciam: que eſt effectus illius demõſtrationis. ſed effe
ctus demſtationis geometrie nõ eſt niſi geometria. iõ conce
do ꝙ hñs ꝑmã ꝯnem geometrie hꝫ geometriã partialem
que eſt effectus illius demſtationis. ⁊ per ꝯñs eſt geometra
partialis. nõ aũt geometra vñs. ¶ His viſis videndũ eſt de G
qbus eſt logica. vtrũ de rebus aut de ꝯceptibꝰ. aut de voci/
bus: ⁊ qd dꝫ eſſe ſubm in logica. ¶ Et eſt dicẽdũ ſm Aui
cen. in logica ſua. ꝙ logica eſt de intẽtionibꝰ ſcḋis adiunctis
primis ¶ Ad cuius euidẽtiã ſciendũ eſt ꝙ intẽtio ſm ꝙ nũc H
loqmur eſt idẽ qõ ꝯceptus rei. Et cõceptus rei duplex eſt. ſ. Ad hoc
primus ⁊ ſcḋs. vbi grã. Poſſũ. n. de hoie habere vnũ cõce/ viḋ An/
ptũ: quo concipio humanã nãm abſolute. ſ. intelligẽdo vel to. and.
cõcipiẽdo ipm eſſe ſubm aiatũ ſenſibilem rõnalẽ. ⁊ ſic ha q. ij. An
beo vnũ conceptũ ſolũ ꝑmũ. ⁊ poſſum cõceptũ de homine gli. ſup
habere: quo cõcipio nãm humanã in ordine ad illa que par v. q. ſco/
ticipãt eandẽ nãm. ſ. ad ſor. ⁊ pla. ⁊ ſic habeo aliũ cõceptũ. ſ. ti: ⁊ an/
cõceptũ cõparatũ q dicit ſecũdarius ꝯceptus: ⁊ iſte abſtra/ to. and.
bitur a cõceptu ꝑmo. Cõceptus ꝑmus dꝛ ꝑma intẽtio. Cõce li. 7. me
ptus ſcḋs dꝛ ſcḋa intẽtio. Unñ ꝑma intẽtio eſt cõceptus ime/ taph. q.
diate abſtractꝰ a rebus. Sed ſcḋa intẽtio eſt cõceptꝰ abſtra 16. et. ij
ctus a cõceptu ꝑmo vel a cõceptibus ꝑmis. Nomina. n. re/ I
rũ exiſtiũ extra aiam ſunt ꝑme intẽtionis. vt hõ. animal.
albedo. nigredo. ſed cõceptꝰ abſtracti ab iſtis ſignificant ꝑ
noia ſcḋe intẽtionis. vt genus. ſpẽs. ſubm ꝑdicatũ ⁊ hꝰ. vñ
breuiter ꝑma intẽtio eſt ꝑmus cõceptus rei. ſecũda intẽtio
eſt ſcḋarius ꝯceptꝰ rei. Nomẽ ꝑme intẽtiõis eſt nomẽ ſigni/
ficãs rem vt cadit ſub ꝑmario cõceptu itellectꝰ. Nomẽ ſcḋe
intẽtionis eſt nomẽ ſignificãs rẽ vt cadit ſub ſcḋario conce
ptu. Et ex his pꝫ eandẽ rẽ eſſe ꝑme itẽtionis ⁊ ſcḋe intẽtiõis. K
qꝛ eadẽ res põt apphendi ſub ꝑmario ꝯceptu itellectꝰ ⁊ ſe/
cũdario: ⁊ cũ tñ ꝑª ⁊ ſcḋa intẽtio nõ ſint. eedem. dico ergo ꝙ

logica eſt de rebus ſcḋe intētionis vt ſunt ſcḋe intentiones⁊
qa in logica non determinat᷑ de reb⁹ nec de vocibus niſi ꝑ
habitudinē ad intētiones ſcḋas. nō. n. determinat᷑ in logica
de hoīe niſi inquātū eſt ſpēs vel ſubiectū: vel p̄dicatū ꝓpoſi
tionis. vel inq̄ztū eſt termin⁹ in ſyll'o. ſ. inq̄ztuz eſt maior vel
minor extremitas: vel mediū in ſyllogiſmo ſilr nō determi/
nat᷑ de vocib⁹ in logica. niſi inq̄ztū ſignificāt res vt eis inſunt
L intētiones ſcḋe. ℭ His viſis videdū eſt qd eſt ſubm in logi/
ca. ⁊ dat᷑ diſtictio de ſubo ⁊ de logica. qꝛ. qḋdaz eſt ſubm in
quo. ⁊ qḋdaz eſt ſubm circa qḋ. ſubm in q̄ cuiuſlibet ſcīe eſt
itellect⁹. qꝛ oīs ſcia hūana eſt in itellectu ſīcq̄z in ſubo. Sub
iectū aūt circa qḋ. eſt illḋ circa qḋ eſt ꝯſideratio. ⁊ tale ſub/
iectū circa qḋ. eſt duplex: qḋdā ꝯtētiuum. ⁊ eſt 1d qḋ eſt cōe
ad oīa ꝑ ſe ꝯſiderata in ſcia. Aliud eſt ſubm pn̄le. ⁊ eſt illud
de q̄ pncipaliter ꝯſiderat᷑ in ſcia. ℭ Itē de logica diſtinguo:
qꝛ vno mō accipit᷑ vt eſt gen⁹ ad oēs habit⁹ acq̄ſitos in lib.
logice. ℭ Alio mō pro hitu ꝑticulari vni⁹ ꝯcluſiōis diſſe in
logica. ℭ Tertio mō ꝓ aggregato ex oibus habitib⁹ tradi/
M tis in libris logice. Et loquendo de logica p̄io ⁊ tertio mō
ſic dico ꝙ ſubm p̄m logice eſt duplex. ſ. vel pmū pmitate ade
quationis. vel p̄. nūz p̄mitate pncipalitatis. dico tūc ꝙ ſbm
pmū pmitate adequatiōis ſiue ſubm ꝯtentiuūꝫ circa qḋ: eſt
res ſcḋe intētionis. ſiue ens rōnis. ⁊ nō eſt aliud intelligēdū
ꝑ ens rōnis q̄z res ſcḋe intētionis. Nā res ſcḋe intētionis vel
ens rōnis eſt cōe ad oīa ꝑ ſe ꝯſiderata in logica. ſm ꝙ in lo
gica ꝯſiderant᷑. ⁊ tale dꝛ ſubm ꝯtentiuū circa qḋ. ⁊ eſt idem
qḋ ſubiectū adequatū circa qḋ. nec opꝫ ꝙ de tali ſubo ꝓbē
tur paſſiones: aut ꝓprietates in ſcia: ſed ſolum req̄rit᷑ ꝙ de
ſpēbus ſeu ꝑ ſe ꝯtentis ſub illo ſubo ꝓbentur paſſiōes ⁊ ꝓ/
Ꝛ.c.25 prietates. Vn̄ phs. 1. poſte. dicit ꝙ ſcia hꝫ vnuz gen⁹ ſubm:
⁊ ide 12 cuius generis: ſunt ꝑ ſe ꝑtes ſubiectiue. ⁊ ꝑ ſe paſſiōes illa/
ibi doc. ruz partiū. vnde ſubiectū iſto mō acceptū eſt cōe ad oīa ꝑ ſe
ꝯſiderata in logica. ſm ꝙ in logica ꝯſiderant᷑. ⁊ tale ſbm dꝛ
eſſe ſubm ꝯtentiuū circa qḋ. ⁊ eſt idē qḋ ſubm adequatum
ſciaꝝ. ⁊ de ipſo in ſua maxia cōitate accepto nō ꝓbant᷑ paſ/
ſiōes ⁊ ꝓprietates: ſꝫ de ꝑ ſe ꝯtētis ſub eo ꝓbant᷑ in ſcia ꝑ ſe
paſſiōes. iſto° ſubm p̄m in ſcia nāli eſt hoc cōe res nālis. ſbm
p̄m in metaphyſica eſt ens ꝑ ſe. ℭ Si aūt loq̄mur de p̄° ſbo
in logica pmitate pncipalitatis. ſic dico ꝙ ſbm p̄m in logica
eſt ſyllogiſm⁹ demſ̄ratiuus. qꝛ eius notitia pncipaliter inq̄ri/
tur in logica. vel ſm alios ſyllogiſm⁹ eſt h̄ mō p̄m ſbm in logi
ca. loq̄ndo de logica p̄° vel 3° mō. ℭ Si v̄o loq̄mur de lo/
gica 2° mō accepta. ſ. put eſt habit⁹ ꝑticularis vni⁹ ꝯcluſio/
nis tm̄. ſic dico ꝙ illud ſbm de quo ꝓbatur paſſio eſt ſbm il
lius ſcīe ꝑticularis. v̄bi grā. ſi ꝓbatur paſſio de gn̄e: ſbm il/
lius ſcīe acq̄ſite ꝑ iſtā ꝓbationē eſt genus. cū demſ̄rat᷑ paſſio
de ſpē. ſbm ſcīe acquiſite ꝑ illā demſ̄rationez eſt ſpēs de qua
N ꝓbatur paſſio: ⁊ ſic de alijs. ℭ Et eſt ſciendū ꝙ in logica deter
minat᷑ de reb⁹ ⁊ de vocib⁹. ſed hoc nō eſt niſi ꝑ habitudinē
ad intētiones ſcḋas vt dcm̄ eſt. vnde in libro p̄ꝺicamētoꝝ determi
natur de ſba ⁊ q̄ztitate inq̄ztū ſunt gn̄a gn̄aliſſima. ⁊ de ꝯtē/
tis ſub eis inq̄ztuz ſunt gn̄a vel ſpēs. ⁊ ita ꝑ habitudinez ad
intētiones ſcḋas. Similiter in libro Porphyrij p̄dicamētoꝝ
⁊ perihermenias determinat᷑ de vocib⁹ per habitudinē ad
O intētiones ſcḋas. ℭ Sciendū tm̄ ꝙ in libro Porphyrij deter
minat᷑ de vocibus cōibus ſolis ꝯceptib⁹ ponēdo ꝙ vniuer
ſalia nō hn̄t eſſe extra aiam. ⁊ in libro p̄dicamentoꝝ deter/
minat᷑ de vocib⁹ cōibus rebus ſolis. vt de ſba ⁊ q̄ztitate ⁊c.
⁊ in lib. ꝑihermenias determinat᷑ de vocib⁹ cōibus ſolis vo
P cibus vt de noīe ⁊ verbo enunciatiōe ⁊ ꝯone. Vn̄ ſm Boe
tiuz quedā ſunt noīa rerū diſtinguēdo rem contra vocē. ⁊
quedā ſunt noīa vocū. Noīa reruz ſm Boetiū ſunt noīa pri
me ipoſitiōis. ⁊ ſunt vocū noīa ſcḋe ipoſitionis. Nomē p̄me
ipoſitionis diuidit᷑ in nomē p̄me intētionis ⁊ nomē ſcḋe in/
tētionis. Nomē p̄me intētionis eſt cōe rebus. nomē ſecūde
Q intētionis eſt cōe ꝯceptibus. ℭ His viſis videndū eſt ad qd
De B vi ſit logica vtilis. Et eſt ſciendū ꝙ vtilitas logice eſt facultas

ſeu poteſtas diſcernēdi artificialr veꝝ a falſo in ſingulis ſcīē de late ꝑ
tijs. Nā in ſingulis ſcientijs diſtinguit᷑ verū a falſo ꝑ diſcur/ Egidiuz
ſum factuz a p̄miſſis notis ad ꝯcluſiones ſequētes ex illis. ⁊ 1. poſte.
talem diſcurſuz docet logica. ⁊ ideo ꝑ logicā diſtinguit᷑ arti phi. i to/
ficialiter verū a falſo in omni ſcia. nec pōt aliqua ſcia artifi/ pi. i mal
cialiter haberi ſine logica. Si aūt dꝛ ꝙ ille qui p̄mo inuenit tis locis.
logicā acq̄ſiuit hanc ſciaz ſine logica. ⁊ per ꝯn̄s pōt ſcia ac/
quiri ſine logica. Unde pōt ſic argui p̄mus inueniēs logicā.
aut habuit logicā aut nō. ſi ſic. ſequit᷑ ꝙ logica fuit ante lo/
gicā. qḋ videt᷑ incōueniēs. ſi nō habuit logicā. ſeq̄tur ꝙ ſcia
pōt acquiri ſine logica. ℭ Sciendū ꝙ logica pōt hr̄i duplr R
ſ. vſualiter vel artificialr. vtens. n. ſyl'o neſciens ſe ſyllogiꝫa
re hꝫ logicā vſualem. ſed nō hꝫ artificialez. qꝛ neſcit ſe ſyllo/
giꝫare nec habere logicā. ⁊ illo mō ſyllogiꝫāt idiote ⁊ legi/
ſte ſm phm. Sed vtens ſyll'o ſciēs ſe ſyllogiꝫare hꝫ logicaz
artificialem. qꝛ nouit nām ſylloꝝ. Dico ergo ꝙ p̄mus inue/
niēs logicā habuit logicā vſualē anteq̄z fuerit logicus artifi
cialis. naz p̄mus inuentēs logicā vtebatur ſyll'o in acq̄ren/
do artez logice. ſed neſciuit ſe ſyllogiꝫare. ⁊ ita habuit logi
cā vſualem tm̄. vn̄ ꝯcedo ꝙ logica vſualis fuit ante logicaz
artificialē. ℭ Adhuc eſt dubium. qꝛ nos videmus aliquos S
adiſcentes phiam nālem ⁊ alias ſcias: q̄ tn̄ non hn̄t logi/
cam. vt pꝫ de multis ſtudentib⁹ per totā vitaz ſuā in ſciētijs
ſpeculatiuis q̄ ſciunt facere oēs demſ̄ratiōes traditas in lib.
phyſicorū vel in metaphyſica. vel in alijs ſcientijs. qui tamē
ignorāt logicam. ergo alie ſcīe pn̄t hr̄i ſine logica. ℭ Dōm
ꝙ nulla ſcia pōt hr̄i artificialiter abſq̄z logica. qꝛ q̄cūq̄ ſcit
artificialiter aliquā ꝯcluſionem ſcit ſe ſcire illaz. ⁊ per ꝯn̄s
ſcit ſe habere demſ̄rationē ad illam ſciam. qꝛ nullus pōt ſine
logica ſcire ſe hr̄e aliquā demōſtrationē: qꝛ ſine logica non
pōt ſcire vtruz argumētū ſit demōſtratiuū aut ſophiſticuz.
vel vtruz ꝯcluſio de neceſſitate ſequit᷑ ex p̄miſſis vel nō. Di
co ergo ꝙ ſtudētes in phia nāli: q̄zuis ſciāt recitare ſingula
verba Ariſto. ⁊ ſingulas ꝯcluſiones inducere ex p̄miſſis. ſi
non hn̄t logicā nō hn̄t ſciam nālem artificialiter. qꝛ neſciūt
vtrū demſ̄ones Ariſto. ꝯcludāt aut non. ℭ Si v̄o querit᷑. T
quē habitū ergo acq̄runt tales ꝑ ſtudiuz in phia nāli vel in
geometria vel in alia ſcia quacūq̄: dico ꝙ ſciam ꝓpriiſſime
acceptā non acq̄runt: ſed magis acquirūt habitū opiatiuū.
nec hn̄t niſi credulitatē de ꝯcluſionib⁹ demōſtratis. qꝛ ſoluz
credūt diſcurſum a p̄miſſis ad ꝯcluſionē eſſe bonū argumē
tuz. ſed nō ſciunt hꝫ diſcurſum eſſe bonū. ⁊ iō dico ꝙ nō ac/
quirūt niſi opionē. ℭ Viſis p̄miſſis circa logicā in cōi deſcē/ V
do ad ſciaz traditā in lib. Porphyrij. in qua vidēda ſūt tria.
Primo quid eſt ſbm in lib. Porphyrij. Scḋo vidēda eſt ſuf
ficiētia vliū de quib⁹ tractat᷑ in lib. iſto. tertio mouenda ⁊
ſoluēda ſunt quedā dubia. Primo ergo dico ꝙ ſbm. ſ. ꝯten/
tiuū ſeu adequatū in tota ſcientia tradita in lib. Porphyrij
eſt vniuerſale. accipiēdo vle vt hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. nā
hoc cōe vle cōtinet in ſe oīa ſubiecta ꝑticularia de qb⁹ in h̄
lib. probant᷑ paſſiones ⁊ ꝓprietates. ſubiecta tn̄ ꝑticularia
ſunt multa. qꝛ in aliqua ꝑte hui⁹ libri demſ̄ratur vna paſſio
de gn̄e. ⁊ in alia ꝑte demōſtrat᷑ alia ꝓprietas de ſpē. ⁊ ita ali
cuius ſcīe ꝑticularis tradite in lib. Porphyrij gen⁹ eſt ſbm.
⁊ alteri⁹ ſcīe hic tradite ſpēs eſt ſbm. vnde totius ſcīe tradi/
te in libꝛ. Porphyrij ſunt multa ſubiecta ꝑticularia: licet tn̄
ſit vnū ſbm adequatū ꝯtinens oīa alia ſubiecta ꝑticularia.
⁊ eſt hoc cōe vle. ℭ Et ſi dꝛ. ſi vle ſit hic ſbm cōe adequatū.
⁊ nullꝫ illoꝝ q̄ꝫ vliū eſt hic ſbm. ḡ eſt ponendū ſextuz
vle. ℭ Dōz ꝙ hec eſt vera. vle eſt hic ſbm accipiēdo vniuer X
ſale ſm ꝙ eſt cōe ad illa q̄ꝫ. de quibus hic determinat᷑. ⁊
ſm ꝙ hic termin⁹ vle hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. Et tunc rn̄/
deo ad argumētū. ⁊ dico ꝙ iſta ꝯn̄a nō valet. vniuerſale eſt
hic ſbm. ⁊ nullū iſtoꝝ q̄ꝫ eſt hic ſbm. ergo eſt dare ſextuz
vle. ſic nō ſequit᷑. homo eſt ſpēs. ⁊ nullus hō ſingularis eſt
ſpēs ergo alius homo preter hoīem ſingularem eſt ſpecies.
ℭ Et ſi dꝛ. hec eſt vera, aliquod vniuerſale eſt hic ſubiectū.

A ⁊ nullū iſtoꝝ qnqꝫ eſt hic ſubm. ğ ē dare ſextū vl'e. ¶ Dōm ꝙ vl'e pt accipi large ⁊ ſtricte. accipiēdo vl'e large ſic vniuerſale e.i. idē qḋ cōe. ⁊ ſic verū ē ꝙ vniuerſale eſt cōe. ⁊ iſto modo loquēdo dico ꝙ aliqḋ vniuerſale ē hic ſubiectū. q2 aliqḋ cōe eſt hic ſubiectū. ⁊ ꝯcedo ꝙ eſt dare multo plura vl'ia q̄ȝ qnqꝫ. q2 ens ⁊ vnū ⁊ oē cōe eſt vl'e ſic loquēdo de vniuerſali large. ⁊ ſic ꝯcedo ꝙ ē dare ſextū vl'e. Si aūt vl'e accipiatur ſtricte. ſic ſolū vl'e ē cōe ad iſta qnqꝫ. ſ. ad genus ſpēs ⁊c. Et iſto mō loquēdo de vniuerſali vniuerſale eſt hic ſubm. ⁊ tñ iſta eſt falſa. aliqḋ vniuerſale ē hic ſubm. q2 nec genus nec ſpēs ē hic ſubm adeq̄tū ſeu cōtentiuū. ꝫ tñ eſt va. vl'e eſt hic

Uel dicnieu꞉ ꝙ eſt fallacia figure dictionis: q2 aliō ⁊ aliō mō ſupponit.

B ſubiectū. ſm ꝙ ly vniuerſale hꝫ ſuppōnē ſimplicē. ¶ Circa ſufficiētiā vniuerſaliū eſt ſciēdū ꝙ ſufficiētia vniuerſaliū pōt ſic hri. q2 oē vniuerſale aut p̄tur in qd aut i q̄le. ſi in qd. aut dicit totā q̄ditatē īdiuidui intelligēdo ꝑ q̄ditatē p̄dicatū eſſētiale. aut ptē. ſi dicat totā q̄ditatē tūc ē ſpēs ſpāliſſima. ſi aūt dicat ptē q̄ditatis ſic ē genus. Si vō p̄dicatur in quale. aut p̄dicaṫ i quale eſſentiale. aut in quale accñtale. ſi p̄dicaṫ in quale eſſentiale. ſic ē dr̃ia ſi in q̄le accñtale. aut ğ p̄dicaṫ cōuertibilr. ⁊ ſic eſt ꝓpriū. aut nō cōuertibiliter. ⁊ ſic eſt accñs.

C ¶ Sꝫ dubitaṫ. q2 n̄ vr̃ ꝙ ſpēs ſpāliſſima dicat totā q̄ditatē īdiuidui. q2 q̄ditas indiuidui ē mā ⁊ forma indiuidualis. ſed ſpēs ſpecialiſſima nō dicit formā indiuidualē nec materiā. ergo ſpēs ſpecialiſſima nō dicit totā q̄ditatē īdiuidui. ¶ Dicēdū ꝙ ꝑ q̄ditatē poſſumus duo intelligere. ſ. vel formā declarātē quiditatē vel formā ꝑficientē mām. quodlibet predicatū eſſentiale ē forma declarans q̄ditatē ſui indiuidui. Dico ğ ꝙ itelligēdo ꝑ q̄ditatē p̄dicatū eſſentiale ſic ſpēs ſpāliſſima dicit totā q̄ditatē indiuidui ſui. quia ſpēs eſt vnum predicatū eſſentiale de reſpectu indiuidui includens omnia alia predicata eſſentialia: ⁊ ita debet intelligi dictū Boetij. ſ. ꝙ ſpēs dicit totū eſſe indiuidui. i. ſpecies ſpāliſſima includit oia p̄dicata q̄ eſſentialr̃ p̄dicanṫ de indiuiduo. ⁊ ita ſpēs ſpāliſſima dicit totā q̄ditatē īdiuidui. ſed genus nō dicit totā q̄ditatē īdiuidui. q2 nō includit oia p̄dicata que eſſentialiter p̄dicanṫ de indiuiduo. Si vero q̄ditas accipitur pro forma ꝑficiente materiā. ſic ſpecies non dicit totam quiditatem indiuidui. ¶ His viſis circa p̄dicta ſunt q̄dā dubia. q2 primo

D videṫ ꝙ non ſint niſi quatuor vniuerſalia: ꝙ q2 per phm̄ p̄mo

Cap. 4. ⁊ unde.

thopicoꝝ tantū q̄tuor ſunt predicata. ſ. genus. diffō. proprium. ⁊ accñs. ſed vniuerſale ſeu predicabile ⁊ predicatū idē ſunt. ergo non ſunt niſi q̄tuor vniuerſalia. ¶ Item genus ⁊ accñs non videnṫ eſſe vniuerſalia diſtincta. ğ nō ſunt qnqꝫ vniuerſalia. probatur aſſumptū. nam color eſt genus. quia p̄dicatur de pluribus differentibus ſpecie i eo quod quid. puta de albedine ⁊ nigredine. ⁊ color eſt accñs. ergo idē eſt genus ⁊ accidēs, ⁊ per conſequens genus ⁊ accidens non ſunt vniuerſalia diſtincta. ¶ Itē. ſpecies nō videtur eſſe vniuerſale diſtinctū a proprio. quia ſi proprium eſſet res diſtincta a ſpecie. v̇bi gratia ſi riſibilitas eſſet res diſtincta ab homine. tūc eſſet alia ſpecies ab homine. ⁊ omnis ſpecies habet paſſionē ſibi propriam. ergo riſibilitas hꝫ paſſionē realiter diſtinctā ab ea. ⁊ illa paſſio eadem ratione haberet aliam paſſionē: ⁊ ſic eſſet proceſſus in infinitum in per ſe ordi

3°. ⁊ 8° phyſi.

natis. quod eſt contra phūm. ¶ Item decē ſunt predicamēta. ⁊ quodlibet predicamentū eſt vniuerſale. ergo decem ſunt vniuerſalia. ⁊ per ꝯñs nō tantum quinqꝫ vniuerſalia. ¶ Dicendū ꝙ accipiendo vniuerſale ſtricte ſic quinque ſunt vniuerſalia. vt dictum eſt in accipiendo ſufficientiā vniuerſaliū. ¶ Ad primum ergo argumētum in contrarium

Cap. 4.

dico ꝙ phūs primo thopicorū loquitur tantum de predicatis queſitis in ꝓblematibus ſcibilibus. ⁊ ſic ſolum genus. diffinitio. accidens. ⁊ propriū poſſunt queri de ſubiecto ſcibili. ⁊ ideo iſta quatuor ponunṫ eſſe predicata in problematibus de quibꝰ poteſt eſſe ſcientia. Sed ſpecies non predicaṫ proprie niſi de indiuiduo: ⁊ de indiuiduo non eſt ſciētia. ideo ſpecies non eſt predicatū in aliquo problemate vere ſcibili: cum nō poſſit proprie predicari niſi de indiuiduo. Sed porphyrius non ſolū determinat de predicatis que p̄dicanṫ de ſubiecto ſcibili. ſed generaliter determinat de q̄cunqꝫ p̄dicato contento in quacunqꝫ ordinatione predicamentali. ſiue ſit p̄dicabile ꝺ ſubiecto ſcibili. ſiue de ſubiecto non ſcibili. Cū igitur dicitur ꝙ tantū q̄tuor ſunt p̄dicata. dico ꝙ verū ē vt phūs loqtur de p̄dicatis in lib. topicoꝝ. ſꝫ vt porphyriꝰ loqtur de p̄dicatis ſiue de vniuerſalibus ſic ſunt pl'a p̄dicata q̄ȝ q̄tuor. ¶ Ad ſm cū dr̃ ꝙ genꝰ ⁊ accidēs non ſunt diſtincta. dico ꝙ cōparando genꝰ ⁊ accidēs ad idē. ſic ſem ꝑ genus ⁊ accidēs ſunt diſtincta. Impoſſe enim eſt ꝙ idem ſit genꝰ alicuius ⁊ accidens eiuſdem. tamē cōparādo genꝰ ⁊ accidēs ad diuerſa ſic eſt poſſe ꝙ idē ſit genus ⁊ accidēs. i. illud idē qḋ eſt genꝰ vnius pōt eſſe accidens alterius. Cum ergo dicitur ꝙ color eſt genꝰ ⁊ accidens. dico ꝙ color eſt genus reſpectu albedinis ⁊ nigredīs. ſed non eſt accidens iſtorū. ſed accidens corporis. ⁊ nō eſt genus corporis. vnde genus vt genꝰ nō eſt accidens. nec accidens vt accidens eſt genus. hoc ē idē reſpectu eiuſdē nō eſt accidēs ⁊ genus. Cum ergo dicitur ꝙ color eſt genꝰ ⁊ accidens. dico ꝙ color eſt genus albedinis ⁊ nigredinis ⁊ nō eſt accidēs. ¶ Ad aliud dico ꝙ ſpecies eſt res diſtincta a proprio. Et cū dicitur ꝙ tūc illud ꝓpriū eſt ſpecies. poſſet concedi. Et cū dicitur ꝙ omnis ſpecies habet ꝓpriū. dico ꝙ nō. ſed omnis ſpecies de genere ſubſtantie habet ꝓpriū realiter diſtinctū ab ea. ſed nō eſt verum de ſpeciebus accidētiū. ¶ Ad aliud quādo dicitur ꝙ decē ſunt p̄dicamēta. concedo. ſed omnia illa cōtinentur ſub vno vniuerſali hoc ē ſub genere. q2 ſubſtātia eſt genus. q̄ȝtitas ē genus. ⁊ ſic de alijs predicamentis. ⁊ concedo ꝙ plura ſunt vniuerſalia q̄ȝ quinqꝫ imo ſūt quaſi infinita vniuerſalia ſm ſpeciem. ſed ſecundū genus vniuerſalitatis nō ſunt niſi quinqꝫ vniuerſalia. Unde q̄cunqꝫ fuerint vniuerſalia quodlibet illorum. vel ē genus. vel ſpecies. vel differentia. vel propriū. vel accidens. ¶ Unde iſte quinqꝫ intentiones ſunt quaſi genera reſpectu illorū de quibus predicantur denominatiue.

¶ Incipiunt iſagoge porphyrij ad predicamenta ariſtotelis.

Cap. 1. de neceſſario vid̄ beatum tho. prima par. q. 82. articu. primo. Antoni. Andre. metaph li. 5. qō. 4. arti. p̄mo. ARGI.

CUm ſit necc̄iū griſaori. ⁊ ad eā q̄ eſt apud Ariſtotelis p̄dicamētorū doctrinā noſſe qd genus ſit. qd dr̃ia qdqꝫ ſpēs. qd ꝓpriū. ⁊ qd accidēs. ⁊ ad diffōnuȝ aſſignationē. ⁊ omnino ad ea que in diuiſiōe vel in demr̃atione ſūt vtilia: iſtarū rerū ſpeculatiōe cōpēdioſā tibi traditionē faciens tētabo breuiter velut introductiōis mō ea q̄ ab antiqs dicta ſūt aggredi.

¶ Cū nec̄ium ſit chryſaori ⁊ ad Ariſtotelis p̄dicamētoꝝ doctrinā/ quidnā ſit genus cognoſcer̄: qd differētia: qd ſpecies: qd ꝓpriū ⁊ qd accidēs: ⁊ ad diffinitiōes etiā aſſignādas: atqꝫ ad diuiſiones oīno demonſtrationeſqꝫ cōficiēdas. ſit horū vtilis contemplatio/ breuibꝰ enitar tibi tradere ea: q̄ a maioribꝰ nr̄is de his ipſis ſuſcepimꝰ: q̄ſi igreſſuȝ quēdam tibi ad hec omnia demōſtrando.

¶ Iſte liber eſt primus in ordine doctrine in libris logice ⁊ cōtinet ꝓemiū ⁊ duos tractatus. In p̄mo tractatu determinat auctor de vnoquoqꝫ vniuerſali diuiſiȝ. In ſecūdo ibi. (Cōe ē ⁊c.) determinat de qnqꝫ vniuerſalibꝰ cōparando ea adinuicē. Proemiū ꝯtinet vnū capitulū totaliter narratiuū in quo

narrat tria. vʒ. vtilitatē iſtius libri 2° modū tractādi in hoc libello. tertio q̄ōnes ipertinētes huic ſcīe a qb⁹ ſe vult abſtinere: q̄ tñ alicui pn̄t videri ad hanc ſciam ptinere. Primo ḡ mōſtrat ꝙ ſciētia gnꝫ vl'ium eſt vtilis ad quatuor .ſ. ad doctrinā traditā in libro p̄dicamentorum ⁊ ad diffōnes aſſignādas. ⁊ diuiſiones faciendas. ⁊ ad artē demrandi.

℄ Altiorib⁹ q̄dē q̄ōnib⁹ abſtinēs ſimpliciores vō mediocriter piecias. Mox de gn̄ib⁹ ⁊ ſpēb⁹ illud q̄dē ſiue ſubſiſtāt ſiue i ſolis nudis puriſqꝫ itellectib⁹ poſita ſint: ſiue ſubſiſtētia corꝑalia ſint an icorꝑalia. ⁊ vtrū ſeparata ſenſibilib⁹. an in ipſis ſenſibilib⁹ poſita ⁊ circa ipſa ꝯſiſtētia: dicere recuſabo. Altiſſimū. n. hm̄ōi negociū ⁊ maioris egens inq̄ſitiōis. Illō vō q̄ēadmodū de his ac de ꝓpoſitis antiq̄ ꝓbabil'r tractauerūt ⁊ hoꝝ maxime pipatetici tibi nūc tētabo mōſtrare.

ARGI. ℄ Atqꝫ ab altiorib⁹ q̄deʒ cōtēplationib⁹ abſtinebo: faciliores aūt afferā: quas q̄dē nūc tibi accōmodatas eſſe cōiecio. Cōtinuo ſi gn̄a q̄deʒ ⁊ ſpēs in rerū ſint rōne: an in ſolis nudis cōceptib⁹ collocent': ⁊ ſi corꝑea ſint: an expertia corꝑis: ⁊ vtrū ſeparabilia ſint: an in ipſis ſēſibilib⁹ rebus/ dicere nūc omittā: quippe cū altiſſima ſit talis tractatio: ⁊ alia maiore idigeat ꝑſcrutatiōe: vt de ipſis vō ceteriſqꝫ ꝓpoſitis/ magis diſſerēdi modo veteres/ horūqꝫ maxie pipatetici tractauere: recēſere nunc/ atqꝫ oſtendere tibi conabor.

℄ Q̄ōnes ipertinentes huic ſcīe q̄s a ſua cōſideratiōe abijcit ſunt q̄tuor. Pria vtrū vl'ia ſint ſubſiſtentia extra aiam vel in itellectu tm̄. tūc ſequit' 2ª q̄ō hn̄s tria membra. Suppoſito eniʒ ꝙ vl'ia ſint in itellectu tm̄. tūc eſt q̄ō. vtrū vl'ia ſint in ſolis itellectib⁹. aut in nudis itellectib⁹. aut in puris itellectibus. ⁊ itelligit ꝑ illa tria tres opōes intellect⁹. ꝑ ſolū. n. itellectū intelligit opōnem itellectus cui nihil corndet in re. ⁊ ſic opatio itellect⁹ qua itelligit' chimera dr̄ ſolus itellectus. ⁊ intelligit ꝑ nudū itellectū opōneʒ itellect⁹ qua mā apprehendit' nō app̄henſa forma. ⁊ ꝑ purū itellectū opōnem itellect⁹ q̄ app̄hendit' forma non app̄henſa mā. Poſito ꝙ vl'ia hn̄t eſſe per ſolā opōnem intellect⁹ eſt q̄ō vtrū vl'ia ſint in ſola opōne intellect⁹ ita ꝙ nihil eis corndeat in re. aut ſīt in opōne itellect⁹ ad modū mãe app̄henſe ſine forma. aut ſunt in opatione itellect⁹ tanq̄ʒ forma app̄henſa ſine mã. i. vtruʒ app̄hendat' tanq̄ʒ mā vel tanq̄ʒ forma. Q̄ndā tm̄ ꝑ itellectū nō itelligūt opōnes itellect⁹: ſʒ ſubām itellect⁹. Et tūc ꝑ ſoluʒ itellectū itelligūt intellectū diuinū q̄ ſolus ꝓ ⁊ p̄ncipal'r dicit' itellectus. ⁊ eſt ſolus: q̄ vnicus eſt: nec eſt nec pōt eſſe aliqs alius ſibi eq̄lis. Per purū itellectū itelligūt itellectuʒ angelicū q̄ purus eſt abſqꝫ vnione cū corꝑe tanq̄ʒ ſit forma corꝑis. Per nudū intellectū itelligūt itellectū humanū q̄ in p̄n° eſt tanq̄ʒ tabula raſa ⁊ nuda in q̄ nihil eſt depictum ꝑm

T.c. 14 ⁊ ibi doc-to. ph'm. 3. de aia. vn̄ itellect⁹ human⁹ q̄ʒtuʒ eſt de ſe eſt nudus ſiue denudat⁹ ab oi forma mãli ⁊ ab oi ſpē rei mãlis. Et poſito ꝙ vl'ia ſint exiſtia ex° aiaʒ ſunt due q̄ōnes. p̄ª eſt ⁊ eſt tertia in ordine. ſi vl'ia ſunt ex° aiam. vtrū vl'ia ſint corꝑalia vel icorꝑalia. i. vtrū ſint extēſa ſicut corpus vel inextēſa. Et alia eſt q̄ ⁊ eſt q̄rta in ordie. ſuppoſito ꝙ vl'ia ſint icorporalia. vtrū vl'ia ſint ſeparata a ſingularib⁹ vel ſenſibilib⁹: vel in ipſis ſenſibilib⁹ poſita. Et ab iſtis q̄ōnib⁹ que circūſtāt dicit au-

ctor ſe velle abſtinere. q̄ nō ꝑtinent ad logicū. ſed ad metaphyſicū. ⁊ dicit ſe velle ſequi i hoc opuſculo dicta ꝓbabilia antiquoꝝ de iſtis vl'ib⁹ q̄ʒtū ad logicuʒ ꝑtinet: ⁊ dicit ꝙ magis vult ſeq̄ in h̄ opuſculo dc̄ā pipateticoꝝ q̄ʒ alioꝝ antiq̄ꝝ.

℄ Hic occurrit dubiū q̄liter notitia gnꝫ vl'iuʒ eſt vtilis ad p̄dicta q̄tuor. ſ. ad ſciam traditā in libro p̄ntoꝝ. ⁊ ad aſſignationē diffōnuʒ: ⁊ ad diuiſiōes faciendas ⁊ demrationes. Et eſt ſciendū ꝙ ſcīa gnꝫ vl'ium eſt vtilis ad cognitionē deceʒ p̄ntoꝝ q̄m in oi p̄nto ſunt gn̄a ⁊ ſpēs ⁊ dr̄e. iō cognitio illoruʒ triuʒ eſt vtilis ad cognitionē deceʒ p̄ntoꝝ. Similiter oia que ſunt in nouē p̄ntis aliis a ſubā ſunt accn̄tia. ⁊ accn̄tiuʒ q̄ddā eſt cōe. q̄ddā ꝓpriū. ḡ ad cognitionē nouem p̄ntoꝝ q̄ ſunt accn̄tia vtilis eſt notitia tam accn̄tia cōia q̄ʒ ꝓpriȷ. ⁊ ita pʒ ꝙ cognitio illoꝝ gnꝫ vniuerſaliū eſt vtilis ad ſciam q̄ eſt in decē p̄ntis. Et eſt vtilis ad aſſignationē diffōnuʒ q̄m ſola ſpēs diffinit': ⁊ oia diffō cōſtat ex gn̄e ⁊ dr̄ia ⁊ in diffōne ſimpliciter dicta nō dʒ poni accn̄s nec ꝓpriuʒ illius diffiniti. iō cognitio iſtoꝝ gnꝫ vl'iuʒ eſt vtilis ad aſſignationē diffōnū. cognitio. n. ſpēi eſt vtilis cū ipſa ſola diffiniat'. ⁊ cognitio generis ⁊ dr̄ie eſt vtilis vt gen⁹ ⁊ dr̄ia ponant' in diffōne. cognitio ꝓprij ⁊ accn̄tis eſt vtilis vt non ponant' in dffōne ſed vt abijciant' a diffōne. Eſt etiā notitia gnꝫ vl'ium vtilis ad diuiſiōes faciēdas. q̄ aliq̄n ſit diuiſio gn̄is in ſpēs ꝑ dr̄ias eēntiales. ⁊ aliq̄n ꝑ dr̄ias accn̄tales. Et dr̄ia accn̄talis eſt 2ˣ. q̄dā cōis q̄daʒ ꝓpria. ⁊ iō ad diuiſiōes faciēdas tā eſſentiales q̄ʒ accn̄tales eſt cognitio illoꝝ gnꝫ vl'ium vtilis. Eſt etiam valde vtilis ad artē demrandi. q̄m in demrōne ↄ̄ccluditur ꝓpriū de ſpē cui⁹ eſt ꝓpriū ꝑ diffōnē ſpēi tanq̄ʒ per medium ⁊ diffō ꝯſtat ex genere ⁊ dr̄ia: ⁊ iō ad artē demōſtrādi ē vtilis cognitio iſtoꝝ quatuor. i. generis. ſpēi. ꝓprij. dr̄ie. ⁊ q̄ accn̄s cōe nō igredit' dmōſtrationē: iō cognitio accn̄tis cōis eſt vtilis ad artē demrandi vt a demōſtratione abijciatur. Mediū i demrātione dʒ hr̄. q̄ꝙ ſit. de q̄ philo. ⁊ doct. 2° poſteri.

Circa vniuerſalia ſunt dubitatiōes nō autē pauce. Pria eſt. Utrū vniuerſalia exiſtāt in rerū nã aut nō. ſcd̄a poſito ꝙ ſic exiſtāt i rerū nã. eſt ſcd̄a dubitatio. Utrū habeāt eē ſeparatū a ſingularibus. vel exiſtāt in ſuis ſingularib⁹. tertia dubitatio Utrū ſit eadē res omnino in ſingularibus vel diuerſa. Et poſito ꝙ ſunt ſeparata a ſingularibus eſt quarta dubitatio. Utrū ſint in intellectu vel extra intellectum. Et poſito ꝙ fuerint extra intellectū ē q̄nta dubitatio. Utrum exiſtāt in deo vt ponētes ydeas in mēte diuina repn̄tantes ſpēs rerum creataruʒ. Aut ſint per ſe exn̄tia extra mētem diuinā. ℄ In ſolutione p̄mi dubij. ſ. vtruʒ vniuerſalia exiſtāt in reruʒ nã an nō. Concedūt quaſi oēs. ⁊ dicunt ꝙ ſcīa eſt de vl'ibus: de ſubito vero ſcīe dʒ cognoſci q̄d eſt. de nō ente non eſt ſcīa vt dicit' p̄mo poſterioꝝ. opʒ ergo ꝙ vl'ia habeant eſſe in reruʒ nã. ℄ Itē vniuerſalia vt gn̄a ⁊ ſpēs ſunt in p̄dicamētor: q̄ in omni p̄dicamēto ſunt gn̄a generaliſſima ⁊ ſpēs ſpāliſſime ⁊ gn̄a itermedia que reſpectu diuerſoꝝ ſunt gn̄a ⁊ ſpēs: vt pʒ ꝑ porphyriū. Sed oē quod eſt in p̄dicamēto reali eſt ens reale: ⁊ ideo gn̄a ⁊ ſpēs accipiēdo illa nō pro rebus ſimplicib⁹: ſed pro his que denominãt ſunt entia realia. Alia tñ eſt opīo que ponit ꝙ nullū vniuerſale per p̄dicationē exiſtat in rerum nã: ſed ſolū ꝙ hēat eſſe ſcd̄m itellectū: de qua opīone vltimo dicet'. De ſcd̄a dubitatione ſunt opiones. q̄ quidā dicunt ꝙ vniuerſalia ſunt in ſingularib⁹: ⁊ q̄dam dicunt ꝙ ſunt extra ſingularia. Illi qui dicunt ꝙ vniuerſalia ſunt in ſingularib⁹ ibiꝰ auctoritates pro ſe. p̄mo q̄ Ariſto. dicit in p̄dicamētis: ꝙ ſcd̄e ſubſtātie in p̄mis ſunt. ſed ſcd̄e ſubſtātie ſunt vniuerſalia. ⁊ p̄me ſubſtātie ſunt ſingularia. ergo vniuerſalia ſunt in ſuis ſingularibus. Et Ariſto. p̄mo poſterioruʒ. dicit ꝙ vniuerſalia ſunt vbiqꝫ ⁊ ſemꝑ. Linconieſis exponit primā particulā ſic vniuerſalia ſunt vbiqꝫ. i. vniuerſalia ſunt in quolibet ſuoruʒ locorū. loca. n. vniuerſaliū ſunt ſingularia vt ipſe dicit. vn̄ vniuerſale eſt vbiqꝫ. i. vniuerſale eſt in quolibet ſuo ſingulari. ⁊ ſic patet

Cap̄. de ſuba. G T.c. 43

ſic patet ꝙ vniuerſale bꝫ eſſe in ſuis ſingularibus. Pro hac
opione affirmáda ſūt he due rōnes: Prima eſt ꝙ qditas nō
T.c.4. ſeparaẜ ab eo cui⁹ eſt qditas. naꝫ qditas. eſt ideꝫ cū eo cu/
⁊ inde. ius eſt quiditas vt pꝫ 7° metaphyſice: ⁊ idem non pōt ſepa
rari a ſeipſo. ſed vniuerſale eſt quiditas ſingularis. ergo. mi
nor huius rōnis arguiẜ: q᷑ vniuerſale p̄dicatur in qd de ſuo
ſingulari vt pꝫ per porphyriuꝫ diffinientē ſic ſpēm. ſpecies
eſt que predicaẜ ⁊c̄. Et quicqd p̄dicatur in quid de aliquo
eſt qditas illius. ergo ⁊c̄. Itēꝫ pars nō ſeparaẜ a toto cuius
eſt pars. ſed per ſe ſupius eſt pars ſui inferioris p ſe vt patet
T.c.18 7° metaphyſice. Sed vniuerſale eſt per ſe ſupius ad ſingu/
⁊ inde. lare. g̃ vniuerſale eſt pars ſui ſingularis: ⁊ ꝑ cōſequens vle
nō ſeparatur a ſuis ſingularibus. ¶ Iſto ſuppoſito ad iſtaꝫ
A dubitationeꝫ dicūt aliq ꝙ vle eſt eadē res cū ſuo ſingulari
differēs tm̄ ſoluꝫ ſm conceptū. q᷑ eadem res duꝫ eſt ſub cō/
ditionibus ſingularib⁹ ⁊ materialib⁹ eſt ſingulare. Et eadē
res dum abſtrahiẜ per intellectū a cōditionibus ſingulari/
bus eſt vniuerſale. ⁊ ſic duꝫ eſt itellectuꝫ ſub cōceptu cōi eſt
vniuerſale: ⁊ hoc eſt qd̄ dicit Boetius ſupra porphyriuꝫ. ꝙ
ſingulare eſt dum ſentiẜ. Uniuerſale aūt eſt duꝫ itelligitur.
Uñ dicunt ꝙ eedem res oino ſunt homo ⁊ aial: differūt tm̄
per rōnem vel ↄceptū: q᷑ alius eſt cōceptus ſoꝛ. inquātū eſt
ſoꝛ. ⁊ alius eſt cōceptus ſoꝛ. iquantū eſt hō. ⁊ alius eſt cōce/
B ptus ſoꝛ. inquātuꝫ eſt aial. ¶ Sed cōtra hanc opionem ar/
T.c. 37 guiẜ. ſingulare nō diffiniẜ per phy. 7. meta. ſed ſpēs diffini
⁊ inde. tur ergo ſpecies eſt alia res a ſingulari. ¶ Et ſi diciẜ ꝙ ſin/
gulare nō diffiniẜ ſub cōceptu ſingulari: ſed ſub cōceptu vni
uerſali: ⁊ idē ſub vno cōceptu diffiniẜ ⁊ ſub alio cōceptu nō
diffiniẜ. Contra. diffō eſt cōuertibilis cum diffinito: vt pꝫ ex
1. topi. ⁊ ex. 1. poſterioꝝ: ſed diffō hominis nō ↄuertiẜ cuꝫ
aliquo ſingulari hoie: vt ſoꝛ. ⁊ aial rōnale mortale nō ↄuer
tuntur: q᷑ ſi eſſent cōuertibilia: tūc iſta eſſet vera. oē aial rō/
nale mortale eſt ſoꝛ. q᷑ cōuertibile p̄tur de cōuertibilibus:
ſed hec eſt falſa. ergo nullū ſingulare ſiue indiuiduū homi
nis diffiniẜ hac diffōne aial rōnale ⁊ mortale. ¶ Et ſi diciẜ.
ↄcedo ꝙ nullū ſingulare ſub ꝓprio ↄceptu ſingulari diffini
tur: tm̄ ſingulare ſub conceptu cōmuni diffiniẜ bene. Tūc ↄ.
ſi hoc eſſet verū tunc ſoꝛ. ſub ↄceptu cōi cōuertitur cuꝫ hac
diffōne aial rōnale mortale: ⁊ per ↄñs hec eſſet vera: oē aial
rōnale mortale eſt ſoꝛ. ſub cōceptu cōi. ergo ſoꝛ. eſſet plato
ſub cōceptu cōi. ¶ Et ſi dō ꝙ ſingulare non diffiniẜ: ſed no
men cōe oibus ſingularib⁹ euiſdeꝫ ſpēi diffinitur: ⁊ idē no/
men eſt cōuertibile cuꝫ diffinito. Sed ↄ. oē nomen ⁊ ois cō/
ceptus eſt accñs: ſed per phi. 7° meta. nullū accidēs hꝫ diffi
nitioneꝫ ſimplr̄. Sed ſola ſubā diffiniẜ diffōne ſimpliciter
dicta. Accipio ergo ſubſtantiam vt ſubam hois que diffini/
tur diffōne ſimpliciter dicta. Sed illa ſuba non pōt eſſe ſuba
ſingularis: vt ſoꝛ. ⁊ pla. q᷑ nulla ſuba ſingularis eſt cōuerti/
bilis cū hac diffōne aial rōnale ⁊ mortale: vt ꝓbatuꝫ eſt: er/
go ſuba ſingularis nō diffiniẜ. ergo nullū accidēs p̄dicatur
in qd de ſuba: vt pꝫ in lib. p̄dicamentoꝝ: ſed illud qd̄ diffini/
tur hac diffōne aial rōnale mortale predicaẜ de ſoꝛ. ⁊ pla. in
quid. ergo illud qd̄ diffiniẜ hac diffōne aial rōnale ⁊ morta/
le nō eſt accidens: ⁊ per ↄñs non eſt nomen nec conceptus.
¶ Similiter ſi diciẜ aliter ꝙ nomen diffiniti. ⁊ diffinitio cō/
uertunẜ: ſed ſpm diffinitū ⁊ ſua diffō non ↄuertunẜ: vnde ſin
gulare diffiniẜ: ⁊ nomen cōe oibus ſingularib⁹ eiuſdem ſpēi
cōuertitur cū diffōne. Cōtra. vna vox nō cōuertitur cuꝫ alia
voce. vñ cuꝫ dō ꝙ nomē diffiniti cōuertitur cuꝫ diffōne: ⁊ ꝙ
ſpm diffinitū non cōuertiẜ cū eo: eſt dicere ipoſſibilia. ¶ Itē
illud cōuertiẜ cuꝫ diffōne de quo demrātur paſſio in demō/
ſtratione potiſſima: q᷑ in demrātione potiſſima extrema ⁊
mediū ſunt cōuertibilia: vt pꝫ ex p̄mo poſterioꝝ. Sed paſ/
ſio in demrātione potiſſima nō demōſtraẜ de aliquo ſingu/
T.c.25 lari: q᷑ per phi p̄mo poſte. aſſignare paſſionē ſpeciei p̄mo
⁊ inde. ineſſe alicui ſingulari eſt error. Cum ergo paſſio demōſtra/
tur de aliqua re ⁊ non demōſtraẜ de aliquo ſingulari opor/
tet ꝙ ſit aliqua res diuidēdo rem cōtra ſignum alia a re ſin/
gulari de qua demōſtratur paſſio: ⁊ illa res eſt cōuertibilis
cum diffōne. ¶ Cōfirmaẜ hec rō: q᷑ de eodē ſubiecto oino
ſunt ſcie ⁊ demrātiones: q᷑ ſciētia acquiriẜ per demōſtratio
neꝫ demōſtrando paſſionē de ſubiecto de quo eſt ſcia. Sed
ſciētia realis cuiuſmodi eſt meta. ⁊ phiſica nālis non eſt de
nominibus: ergo demōſtrationes in ſciētijs realibus ſūt de
rebus. Sed de rebus ſingularib⁹ nō ſiunt demōſtrationes:
vt pꝫ per phi. ex primo phyſicoꝝ. ergo res de quibus ſiunt
demōſtrationes ſunt res alie a ſingularib⁹: ⁊ per ↄñs ſingu
lare ⁊ vniuerſale nō ſunt eadē res. ¶ Et ſi diciẜ ꝙ de re ſin/
gulari ſub cōceptu cōi ſit demōſtratio. Contra extrema in
demōſtratione potiſſima ↄuertuntur cū medio. ergo ſingu/
lare ſub cōceptu cōi conuertitur cum diffōne: quod eſt iprō
batuꝫ ſupra. ¶ Itē de ſubo ſcientie debet cognoſci qd eſt: ⁊
T.c.2. q᷑ eſt: per phi. p̄mo poſterioꝝ. Sed ſciētia naturalis eſt de
ſubſtātia ſiue de corpe mobili tanq̄ de ſubiecto. Quero tūc
an corpus mobile qd̄ eſt ſubm in phia naturali ſit res ſingu
laris: aut res alia a ſingulari. Si detur 2m habetur ꝓpoſi/
tuꝫ. ſ. ꝙ vle de quo eſt ſcia eſt res alia a ſingulari. Si detur
ꝙ idem eſt ꝙ res ſingularis: tūc aliquod corpus mobile ſin
gulare eſt ſbm in phia nāli: eadē rōne ⁊ qdlibet, aliud: ergo
qlibet ruſticus in india eſſet ſbm in ſcia nāli: ⁊ per ↄñs non
poſſet aliqs habere ſciam nālem niſi de quolibet ruſtico ſci
ret ipſum eſſe: qd̄ eſt valde incōueniens: hec ↄña pꝫ: q᷑ ne/
ceſſe eſt hñteꝫ ſciētiam de ſubiecto ſcire quid eſt: ⁊ quia eſt.
¶ Itē diffinitio eſt principiū cognoſcendi ipſum diffinituꝫ
diſtincte ⁊ ꝑfecte: vt pꝫ ex 7° topico. ⁊. 1. phyſico. ¶ Que/
ro tunc: aut illud qd̄ diffiniẜ hac diffōne aial rōnale ⁊ morta
le ſit res ſingularis, ſ. aliquod idiuiduū hominis: vel eſt res
vlis. Si detur 2m habetur ꝓpoſitū. Si detur p̄mū cuꝫ non
ſit maior ratio de vno idiuiduo ꝙ vnum idiuiduū hois diffi
niatur hac diffōne q̄ꝫ reliquū: ⁊ per ↄñs non pōt cognoſcere
vel hr̄e hanc diffōnem niſi cognoſceret qdlibet indiuiduum
ꝑfecte ⁊ debite. ¶ Itē nō eſt maior idētitas inter vle ⁊ indi
uiduū in reb⁹ extra q̄ꝫ inter vle ⁊ indiuiduū in conceptu: q᷑
ita eſſentialiter ⁊ in qd p̄dicatur vle de indiuiduo in cōcepti
bus ſicut in reb⁹ extra. Sed in cōceptibus cōceptus vniuer
ſalis ⁊ cōceptus idiuidualis ſiue cōceptus ſupioꝛ ⁊ cōcept⁹
inferioꝛ nō ſunt idē: ergo nec in reb⁹ erunt vle ⁊ indiuiduū
ſiue ſupius ⁊ iferius eadē: maioꝛ eſt manifeſta: ⁊ minoꝛ ꝓba
tur. Nā concept⁹ abſtractus a duob⁹ cōceptibus eſt alius
cōceptus ab vtroq̄ illoꝝ a quib⁹ abſtrahiẜ: vt pꝫ. Nā conce
ptus generis eſt alius a cōceptu ſpērū a quib⁹ abſtrahitur:
⁊ ita pꝫ ꝙ in cōceptibus vniuerſale ⁊ ſingulare nō ſunt idē:
nec ſupius ⁊ iferius in cōceptib⁹ ſunt eadē: ⁊ per ↄñs nec in
C rebus ſunt ſupius ⁊ inferi⁹ res eedē. ¶ Itē in hoc ↄueniūt
oēs ꝙ vle abſtrahiẜ a ſingularib⁹ ꝑ intellectū ⁊ a ↄdōnibus
T.c.8. mālibus. Nā cōmētatoꝛ p̄° de aīa dicit ꝙ itellect⁹ facit vni/
uerſalitatē in reb⁹. Et ex hꝰ ſic arguiẜ. Illud qd̄ per itellectū
abſtrahiẜ a ↄdōnibus ⁊ accñtibus mālibus realiter eſt ſub
illis: taliter. n. abſtrahētiuꝫ eēt mēdaciū: quod eſt ↄ phm. 2.
phyſicoꝝ: ⁊ vle g̃ abſtractum ab accñtibus realiter extiſs ſub
eiſdē eſt aliqua res a ſingulari: ⁊ ſic in rebus vle ⁊ ſingulare
ſiue idiuiduū non ſunt eadē res. Hec ergo dicta ſufficiāt ad
pñs circa opionē ponēteꝫ vle eſſe rē extra aiam eadeꝫ oino
D ex parte rei cum re ſingulari. ¶ Alia eſt opio que poſuit vle
hr̄e eſſe ſubiectiuū in ſuis ſingularib⁹ ⁊ ꝙ vniuerſale ſm ſe Totam
totuꝫ eſt in quolibet ſuo ſingulari. Et iſti dicunt ꝙ aliquod iſtā ma/
vniuerſale hꝫ eſſe in aīa tm̄: ⁊ aliqd̄ hꝫ eſſe extra animā tm̄: teriā a/
⁊ aliqd̄ vniuerſale hꝫ eſſe tam in aīa q̄ꝫ extra aiam. v. gr̄a. būde vi/
aliqd̄ vniuerſale ſolū habet ſingularia exiſtētia in aīa vt ſcie de p Ni/
⁊ virtutes: prudētia: ⁊ hꝫ: ⁊ tunc vniuerſale ſolū eſt in aīa. Et aliqd̄ coletuꝫ i
vle ſoluꝫ hꝫ ſingularia exiſtentia extra aiam: ſicut hꝫ lapis: qōe ſua
lignū: ⁊ hꝫ: ⁊ tūc vniuerſale ſolū eſt extra aiam. Et aliqd̄ eſt ſpāli cir/
vniuerſale hꝫ ēs quedā in aīa: ⁊ quedā extra animā vt hꝫ ca B t q̄
gratia: hoc cōe qualitas: ⁊ hoc cōmune habitus: hñt que/ bētur i/

dã ſingularia in aïa ⁊ quedã ex aïam. Naʒ q̃dã q̃litas eſt in aïa: vt grãmatica muſica. ⁊ aliqua q̃litas eſt extra aïam. vt albedo ⁊ nigredo ⁊ h̾. Si͛r aliq̃s habitus eſt in aïa. vt vir-tus morales ⁊ theologales: ⁊ aliq̃s habitus eſt extra omninõ vt habitus corporales cuiuſmodi ſunt fortitudo: ſanitas: dicunt ḡ ꝙ h̾ vlta hñt quedã ſingularia in aïa ⁊ quedã extra aïam: ⁊ ſic ponẽtes dicunt ꝙ vle tã illud q̃d eſt in aïa q̃ȝ il-lud q̃d eſt extra aïam eſt aliqua res diſtincta a re ſingulari a qua extrahiẗ: q̃d eſt ꝯtra opioneʒ imediate p̄cedentem. q̃d ꝓbat per hoc ꝙ duo ꝯ̃dictoria non verificanẗ de eadem re oino: q̃d pʒ ex 4° metaph. vbi pħs dicit ꝙ p̄mũ pn͞m ſiue cõ-ceptuʒ veriſſimũ ⁊ notiſſimũ eſt: ꝙ de quolibet eſt affirma-tio vel negatio: de nullo illoꝝ ambo. Et in 7° phyſico. dicit ꝙ ad ſciendũ vtruʒ aliqua ſint eadẽ vel diuerſa videndũ eſt an illud affirmeẗ de vno ⁊ negeẗ de altero: ⁊ ſic nõ ſunt ea-deʒ. ſed diuerſa: ⁊ ſi nihil affirmeẗ de vno q̃d negeẗ de aliq̃ altero tunc illa ſunt eadẽ. Et in p̄dicamẽtis ꝓbat pħs ꝙ ee cecuʒ ⁊ cecitas nõ ſunt ideʒ q: eſſe cecum vere affirmaẗ de aliquo de quo nõ affirmaẗ cecitas. Nõ de aliquo hoīe vere dr̄ ꝙ eſt cecus ⁊ non dr̄ ꝙ eſt cecitas. Ex oibus his apparet veritas fundamẽti illius opionis que eſt iſta. vʒ. de eodẽ oi-no ex parte rei nõ vere affirmaẗ ⁊ negaẗ idem. Et iſto fũda-mento ꝓbatur ꝙ ſingulare ⁊ vniuerſale nõ ſunt ideʒ ꝑ mul-ta ꝯ̃dictoria que verificanẗ de eis. vnde facio iſtã rõneʒ fun-datã ſuꝑ hoc fundamẽto. de eodẽ oino non affirmaẗ ⁊ nega-tur idẽ. ſed aliq̃d vere affirmaẗ de vniuerſali q̃d vere negaẗ de quolibet ſuo ſingulari. Et aliq̃d affirmaẗ de ſingulari q̃d negatur de vniuerſali ḡ ſingulare ⁊ vle nõ ſunt ideʒ. maior pʒ per pn͞m cõplexũ veriſſimũ ⁊ notiſſimuʒ ⁊ minor ꝓbatur multipliciter. p° ſic. Dẽ vle eſt in multis nullũ ſingulare eſt in multis: vt pʒ ex libro pihermenias. ḡ aliq̃d vere affirmaẗ de vniuerſali q̃d negaẗ a quolibet ſuo ſingulari. 2° ſic. vle diffiniẗ. ſed nullũ ſingulare diffiniẗ. vt pʒ ex 7° metap ḡ ⁊c. Itẽ vniuerſale vt genus diuidiẗ ꝑ dĩas ꝯ̃rias. vt aïal ꝑ rõna-le ⁊ irrõnale. ſed nullũ ſingulare diuidiẗ per h̾ differẽtias. ergo ⁊c. ¶ Si dicaẗ iſtis rõnib⁹ ꝙ ideʒ non affirmaẗ ⁊ ne-gatur de eodẽ ſub eodeʒ cõceptu: ſub alio tñ ⁊ alio cõceptu põt idem affirmari ⁊ negari de eodẽ. vñ ſoꝛ. ſub cõceptu cõi diffinitur: ſub tñ cõceptu ꝓprio nõ diffinitur. ¶ Cõtra. quã-do dr̄ idem affirmari ⁊ negari de eodem oino. v̾bi grã. ſoꝛ. ſub cõceptu cõi diffiniẗ. ſoꝛ. ſub cõceptu ꝓprio nõ diffinitur. In his ꝓpõnibus nõ affirmaẗ ⁊ negatur idẽ p̄dicatũ de eo-deʒ ſubiecto. q: in iſta. ſortes ſub cõceptu cõi diffinitur. totũ hoc. ſ. ſoꝛ. ſub cõceptu cõi. eſt ſubm. ⁊ in iſta. ſoꝛ. ſub conce-ptu ꝓprio non diffiniẗ. totum hoc. ſ. ſoꝛ. ſub conceptu ꝓprio eſt ſubiectũ: ⁊ ita aggregata. ſ. ſubiecta iſtarũ ꝓpoſitionũ non ſunt oino idem. v̾bi grã in aliis ſicut in iſtis ꝓpõnibus: ſoꝛ. grãmaticus cognoſciẗ a te. ſoꝛ. veniens non cognoſciẗ a te. modo nõ affirmaẗ ⁊ negatur ideʒ in eodẽ oino. Et ideo pñt ſimul eſſe vere. nã poſſuʒ cognoſcere ſoꝛ. eſſe grãmaticũ: nõ tñ ipſum cognoſcẽs eſſe venientẽ. ¶ Et ſi dicaẗ forte ꝙ iſte determinatiões ſub cõceptu cõi ⁊ ſub conceptu ꝓprio ſe te-nẽt ex parte p̄dicati. Cõtra. ex hoc ſequitur ꝙ in iſtis. ſ. ſoꝛ. ſub cõceptu cõi diffinitur. ⁊ ſoꝛ. ſub cõceptu ꝓprio nõ diffini-tur. non affirmaẗ ideʒ p̄dicatum nec negatur ideʒ de eodẽ. q: diffiniri ſub cõceptu cõi: ⁊ non diffiniri ſub cõceptu pro-prio nõ ſunt idem termini: nec eadẽ res eſt aſſignata ꝑ iſtos terminos. Cõfirmaẗ ſic. ſi vniuerſale ⁊ ſingulare vt ſpecies hoīs ⁊ ſoꝛ. ſunt oino idem ex parte rei tunc tãta eſt idẽtitas inter ſpẽm hoīs ⁊ ſoꝛ. ex parte rei. quanta eſt inter ſoꝛ. ⁊ ſoꝛ. Sed iſta nõ ſtant ſimul. ſoꝛ. diffiniẗ ⁊ ſoꝛ. nõ diffiniẗ: q: ſunt duo cõtradictoria. q: affirmaẗ ⁊ negaẗ ideʒ p̄dicatũ de eo-dẽ ſubiecto oino. ergo. nec iſta ſtabũt ſimul. ſpẽs diffinitur. ⁊ ſoꝛ. nõ diffiniẗ. q: eadeʒ eſt cã repugnãtie vtrobiq̃. ſ. iden-titas inter res p̄dicatas. ⁊ idẽtitas inter res pro q̇bus ſuppo-nunt. ¶ Itẽ illa ratio de idẽtitate ſub diuerſis conceptibus non ſoluit argumentũ factuʒ de diuiſione generis in ſpẽs ꝑ differentias cõtrarias: q: certum eſt ꝙ nulla res vna ſingu-laris ſub conceptu cõi nec ſub conceptu proprio diuidiẗ per rõnale ⁊ irrõnale: q: tunc illa res ſingularis eſſet rõnalis ⁊ irrõnalis. ¶ Et ſi dicatur ꝙ diuiſio aïalis per rõnale ⁊ irra-tionale nõ eſt diuiſio rei in res: ſed eſt diuiſio cõceptus gene-ralis in conceptus ſpeciales: ſequiẗ ꝙ eſt diuiſio accidentis in accidẽtia: q̃d eſt cõtra Boetiũ in libro diuiſionuʒ. qui dicit ꝙ diuiſio generis in ſpẽs per differẽtias eſt diuiſio ꝑ ſe: ⁊ di-uiſio ſubiecti in accidẽtia eſt diuiſio per accidẽs. ¶ Itẽ ſicut in generib⁹ accidẽtiuʒ ſunt gñã ⁊ ſpẽs ⁊ differẽtie que ſunt ꝑ ſe alicuius generis. Ita ⁊ magis in gñe ſubſtãtie ſunt gñã ⁊ ſpecies ⁊ differẽtie per quas differẽtias genera deſcẽdũt in ſuas ſpẽs. Sed nihil eſt ꝑ ſe in gñe ſubſtãtie niſi ſubſtãtia. ergo aïa q̃d eſt genus ſubalternũ in gñe ſbe eſt ſuba. ⁊ ſpẽs in quas deſcẽdit ⁊ differẽtie ꝑ quas deſcẽdit in ſuas ſpecies ſunt de ſuba. ¶ Itẽ ꝙ indiuiduũ ⁊ vniuerſale nõ ſunt eadeʒ res. q: ſi ſic eſſent: tuʒ genus gñaliſſimũ in genere ſbe ſit ſub-ſtantia vt iſta opio ponit. Sequiẗ ꝙ genus gñaliſſimum de predicato ſube eſſet aliqua res ſingularis vt ſoꝛ. vel plato: ⁊ qua rõne vnum indiuiduũ vel ſingulare eẽt eadeʒ res cũ ge-nere gñaliſſimo. eadẽ rõne quodlibet ſingulare aliud de ge-nere ſubſtãtie eſſet gen⁹ gñaliſſimuʒ in gñe ſubſtãtie: q̃d vi-detur incõueniẽs: tum q: ſm hoc eſſent plura gñã gñaliſſi-ma de genere ſbe: q: tot eſſent gñaliſſima quot eſſent idiui-dua in gñe ſubſtãtie: tuʒ q: ſoꝛ. eſſet per ſe ſuꝑius ad aſinuʒ. ¶ Item ſm iſtã opionem nulla eſſet ratio cõmunis duob⁹ indiuiduis eiuſdeʒ ſpeciei: q: oĩs res extra aïam eſt ſingula-ris. ⁊ nulla res ſingularis eſt cõis duob⁹ indiuiduis eiuſdeʒ ſpẽi. ergo nulla res ⁊c. Sed hoc eſt falſuʒ: quod ꝓbatur du-pliciter. p̄ ſic. q: ſi nullus itellectus eſſet. adhuc duo lapides magis ꝯuenirent q̃ȝ vnus lapis ⁊ aſinus: ſed oĩs conueniẽtia eſt in aliquo vno. Nã omnis cõuenientia eſt vnitas fundata ſupra multitudinẽ: q: quecũq̃ ꝯueniunt in aliquo vno con-ueniunt. ergo eſt aliqua res cõis extra aïam in qua duo la-pides cõueniunt: ⁊ in qua lapis ⁊ aſin⁹ non ꝯueniũt. ¶ Cõ-firmatur ſic. q: quecũq̃ cõparanẗ realiter in aliquo vno: cõ-parãtur ſm magis vel minus. ſiue ſm equale. Nam ſi. a. ⁊ b. cõparantur adinuicẽ ſm magis ⁊ minus nõ comparãtur in illo q̃d cõpetit ſolum. a. nec in illo quod cõpetit ſolum. b. ſed in aliquo q̃d competit vtriq̃. v̾bi grã. ſi. a. ſit magis al-buʒ q̃ȝ. b. ⁊. b. nõ comparãtur in albedine ipſius. a. nec in al-bedine ipſius. b. Naʒ hoc eſt falſuʒ. a. eſt magis albũ albe-dine ipſius. a. q̃ȝ. b. albedine ipſi⁹ a. Similiter hec eſt falſa. b. eſt minus albuʒ albedĩe ipſius. a. q̃ȝ. b. albedine ipſius. b. ergo opʒ ꝙ illud in quo comparanẗ conueniat vtriq̃. Sed nullũ ſingulare competit vtriq̃. ergo eſt aliqua res vniuer-ſalis in qua illa comparãtur realiter adinuiceʒ. ¶ Scd̃o ꝓ-batur ꝙ eſt aliqua res cõis duobus indiuiduis eiuſdeʒ ſpẽi. que nõ eſt ſingularis: q: aliter duo indiuidua diuerſarũ ſpe-cieruʒ nõ plus differunt q̃ȝ duo idiuidua eiuſdem ſpeciei: q: nihil q̃d eſt in vno ſingulari alicuius ſpeciei eſſet in alio ſin-gulari eiuſdẽ ſpeciei: q: nulla res ſingularis eſt eadem in ta-libus duob⁹: ⁊ non eſt alia res extra aïam ſm illam opinio-nem. Sed vnuʒ indiuiduũ vnius ſpeciei differt ab alio indi-uiduo eiuſdẽ ſpeciei per quodlibet q̃d eſt in eo: ⁊ nõ in alio. ⁊ ſic ſoꝛ. per quodlibet q̃d eſt in eo differt a platone. ſed nõ põt aliquid per plus differre ab altero q̃ȝ per quodlibet q̃d eſt in eo. ⁊ ſic ſoꝛ nõ plus differt a lapide q̃ȝ a platone. Pro-pter iſtas rationes ⁊ infinitas alias. poniẗ ꝙ vniuerſale eſt in quolibet ſuo idiuiduo ſiue ſit vniuerſale ens in anima: ſi-ue ſit vniuerſale ens extra animã. ¶ Contra iſtaʒ opionem ſunt rõnes apparentes. primo ſm iſtam rõnem ſequitur ꝙ idem ſit in celo ⁊ in inferno: q: homo qui eſt in ſoꝛ. eſt in quolibet idiuiduo. ergo eſt in illo indiuiduo quod eſt in ifer-no ⁊ in illo quod eſt in celo. ⁊ ſic idem homo habebit maxi-mum gaudiũ ⁊ maximam penã. ¶ Et ſi dicaẗ ꝙ non eſt in-conueniẽs cõtraria ineſſe eideʒ ſm ſpeciẽ. vt hõ vniuerſalis

eſt vnus

Margin notes:

vreſtain print⁹ di-buũ auer royſte.

¶

Referũtur tañ adinuicẽ vt hʒ anto. an drea. 5° meta. q. 6. ad q͛onem. T. c. 37 ⁊ inde.

f

eſt vnum ſm ſpēm ⁊ non ſm numerū. Cōtra. quod eſt idez alicui ita ꝙ nullo modo diuerſum nec aliqua diuerſitas eſt inter ea: illud eſt idez nūo ei. ſed inter hoiem exn̄tem in celo ⁊ iter hoiem exn̄tem in ferno nulla eſt diuerſitas ḡ ſunt idē homo nūo hō qui eſt in iferno ⁊ hō q̄ eſt in celo. ℭ Itez ſequeret̄ ꝙ idē homo nūo ſimul moueret̄ ⁊ qeſceret. quia moto aliquo mouētur oia que ſunt in eo. ⁊ qeſcēte aliquo qeſcunt oia q̄ ſunt in eo. moto ergo ſoz. nō mouet̄ nā ſpecifica q̄ eſt in platone. poſito ꝙ ſoz. moueat̄ ⁊ plato quieſcat. ⁊ tunc ſeqtur ꝙ nā ſpecifica hoīs que eſt vna nūo in ſoz. ⁊ platone ſimul moueatur ⁊ qeſcat. ℭ Et ſi dicat̄ ꝙ illa nā non eſt idē numero. Cōtra. idē ⁊ diuerſum ſunt ꝓme differentie entis. vt pȝ ex 4° ⁊ decimo mete. vn̄ in ſoz. ⁊ platone. ſeqtur ꝙ erit diuerſa nūo in eis. ⁊ ita erunt tot nāe ſpecifice ſm naturaȝ ſpecificā quot ſunt idiuidua. qḋ eſt inconueniēs ⁊ ſic ſeqtur ꝙ ſoz. ⁊ pla. nō ſunt in eadē ſpecie numero. qꝛ ſoz. eſt in illa ſpē que eſt in ſoz. ⁊ plato eſt in illa ſpē que eſt in platone. Itē natura ſpecifica q̄ eſt in ſoz. ꝑ ſe eſt ſuba. aut ergo eſt ſuba corpea aut icorporea. ſed nō eſt ſuba icorporea: qꝛ ſi ſic ſoz. cōtineret̄ ſub ſuba icorporea. qꝛ ſub quocūꝗ cōtinetur ſpēs ſub eodē ꝯtinetur idiuiduū eiuſdē ſpēi. ſȝ hoc eſt falſū. ſ. ꝙ ſoz. cōtineatur ſub ſuba icorpea. Relinqtur ḡ ꝙ nā ſpecifica hoīs eſt ſuba corporea. Si ſubs corporea: aut aiata aut inaiata. nō inaiata. certū eſt. ḡ aiata. Aut ḡ eſt ſubs ſenſitiua. aut inſenſitiua: nō iſenſitiua ſicut dictū eſt ſuba aiata ſenſitiua. ⁊ per ꝯn̄s eſt aial. Aut ḡ rōnale aut irrōnale. nō irrationale. ḡ rōnale. ⁊ per ꝯn̄s nā ſpecifica hoīs eſt hō. ⁊ oīs hō vel eſt ſoz. vel eſt plato. ⁊ ſic de ſingulis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s natura ſpecifica hoīs non differt a nā idiuidui: qḋ eſt ꝓpoſituȝ. Itez ad iſtam opionē ſeqtur ꝙ duo ſunt ſoles. ſ. ſol vniuerſalis ⁊ ſol indiuidualis. Sequit̄ etiā ꝙ in ſoz. eſt alius hō a ſoz. ſ. homo vlis. probat̄. ſit ſoz. a. ⁊ hō vl'is. b. tunc. a. ⁊. b. cōueniunt: qꝛ a. ⁊. b. ſunt duo hoīes. ḡ a. ⁊. b. ꝯueniunt in nā humana cōis. ⁊ illa nā cōis eis eſt alia ab. a. ⁊ alia a. b. qꝛ per te natura cōis eſt alia res ab ea cuius eſt cōis. ſit ergo illa tertia nā c. ⁊ tūc a. b. c. ſunt tres hoīes. ḡ cōueniunt in nā cōi hoīs reāliter. ⁊ ſit illa. d. ⁊ ſic ꝓcedit̄ in iſi^m in ꝓdicamētis ꝓdicatis in qd. ⁊ etiā erunt iſiniti hoīes vt pȝ per deductionē faciā. Itē ſm hāc opionez deus nō poſſet annihilare ſoz. niſi annihilaret oēm hoiem: qḋ videtur icōueniēs. ⁊ ꝓbatur ꝯn̄s. Naȝ annihilatio eſt deſtructio alicuius quantuȝ ad oia que ſunt in eo. ſi ḡ deus annihilaret ſoz. oporteret ꝙ deſtrueret nām cōēȝ que eſt in ſoz. ſ. nām ſpecifica hoīs. ſed deſtructa ſpecie deſtruit̄ qōlibet idiuiduuȝ eiuſdē ſpeciei. ḡ deus non poſſet deſtruere ſoz. niſi deſtrueret oēm hominē. qḋ eſt inauditu3. ℭ Et ſi dicat̄ annihilatio alicui⁹ eſt deſtructio q̄ztuȝ ad oēs partes eius: ſed ſpēs non eſt pars idiuidui: ideo nō opȝ ꝙ annihilato idiuiduo annihilet̄ ſpēs. Cōtra. quicqd eſt de ſpē eſt ⁊ de idiuiduo ſm iſtaȝ opionem eſt gen⁹. ſed deus eſt ꝑ ſpēi. ḡ ſeqtur ꝙ non pōt annihilare ſpēm hoīs niſi deſtruat̄ hoc genus aial: ⁊ etiā genus gn̄aliſſimū ſubſtātie. Sed deſtructo genere deſtruunt̄ oēs ſpēs illius generis. ḡ deus nō poſſet deſtruere ſpēm hoīs niſi deſtrueret oēȝ ſpēm de genere ſubſtātie: qḋ eſt incōueniens. ꝯn̄a pȝ. qꝛ deſtructo genere gn̄aliſſimo deſtruunt̄ omnia iferiora ad illud genus. ℭ Et qꝛ iſte rōnes non cōcludunt aliqd: quod ſit cōtra veritatem opionis in ſe. Dōm eſt ad primā rōnem. quādo dicit̄ ꝙ idez numero eēt in celo ⁊ in terra ⁊ in inferno. Dōm eſt ꝙ idem

A numero accipit̄ dupliciter. ſ. cōiter ⁊ ſtricte. idē numero acceptuȝ cōiter eſt illud qḋ cum alio pōt facere numeruȝ ſeu cōſtituit numerū: ita ꝙ de illo ⁊ de alio eſt verū dicere ꝙ iſta ſunt duo. ⁊ iſto modo cōcedo ꝙ nā hominis eſt vna nūo: qꝛ illa ⁊ nā ſpecifica aſini ſunt due nature. Sed vnum nūo ſtricte acceptum eſt ſoluȝ illud qḋ diſtinguit̄ contra vnum ſpē ⁊ vnum gn̄e. quomodo loqtur phs de vno nūo quinto ⁊ 7° metaphyſice. Et eadē eſt diuiſio de eodē numero. Nā idem numero vno modo eſt illud qḋ cū alio ponit in nūm. ⁊ alio

Ad B vide anto. andr. 5. meta. q. 13. fol. 3

modo eſt illud qḋ diſtinguit̄ contra idez ſpē ⁊ idē gn̄e vt patet ex ꝓmo topicorum. Dico igit̄ ꝙ accipiēdo idē nūero cōiter pro di eo qḋ cōſtituit cuȝ alio nūm. ſic nō eſt incōueniens ꝙ idē nūero ſit ſimul in celo ⁊ in iferno. ⁊ ꝙ ſimul moueat̄ ⁊ quieſcat. Et ꝙ idē numero ſic dictū eſt ſupius ad idē nūo ſtricte acceptū ⁊ ad vnuȝ ſpē ⁊ ad vnuȝ gn̄e. et eſt cōe cuilibet enti ⁊ eſt eiuſdē cōiter cuȝ ente. Et cū dicit̄ idē numero hēet ſummū gaudium ⁊ ſummā triſtitiā: dico ꝙ non ſeqtur ſicut de eodē nūero ꝙ eſt in celo ⁊ in terra. qm̄ huiōi actus ⁊ opationes ſunt ſingulariū per phm ꝓ° metaphyſice. vnde ſic currere nō eſt ꝑ ſe niſi in ſingularibus ita nec gaudere nec triſtari. Pōt tn̄ dici ꝙ hȝ opationes ſunt vliū ꝑ accn̄s. ſicut dicit phs. 1. metaphyſice. ꝙ hō ſanat vel ſanat̄ per accn̄s. ⁊ iſte hō ſanat vel ſanatur ꝑ ſe. Et ſm h̄ poſſet ꝯcedi ꝙ accipiēdo vnum nūero large. ꝙ vnuȝ numero ſumme triſtat̄ ⁊ gaudet per accidēs. qꝛ vniuerſale gaudere vel triſtari: nō eſt aliud q̄ȝ ꝙ ſuū idiuiduū gaudeat vel triſtet̄ ꝑ ſe. vn̄ ſic nō eſt incōueniēs ꝙ idē ſȝ ſpēm inſint ꝯ̄ria. ita nō eſt icōueniēs ꝙ eidē ſm nūeruȝ large loquēdo inſint ꝯ̄ria ſaltem per accn̄s. imo ſequit̄ ꝙ ſi eidē ſpē inſint ꝯ̄ria. ḡ et eidē nūo inſunt ꝯ̄ria large loquēdo de eodē nūo. ꝯn̄a pȝ: qꝛ arguit̄ ab iferiori ad ſuum ſupius vt dcm̄ eſt. Sȝ accipiēdo vnuȝ numero. ſtricte ſm ꝙ diſtinguit̄ cōtra vnum ſpē ⁊ vnum gn̄e. ſic vnum nūero diſtinguit̄ cōtra qḋcunꝗ cōe. ⁊ ſic vnuȝ ⁊ idem numero idez eſt qḋ indiuiduū cuius itellectui repugnat in plibus repreſentari. vt ſoz. vel plato. ⁊ iſto modo nullū vniuerſale eſt vnū numero. ⁊ ſic accipiēdo vnū numero ipoſſibile eſt idez numero eē in celo ⁊ in iferno. aut ꝙ ſimul moueat̄ ⁊ quieſcat. ⁊ ſic de aliis. Et vnū numero ſic dcm̄ eſt inferi⁹ ad vnuȝ gn̄e ⁊ vnum ſpē vt dicit phs ꝓmo topicoꝝ ⁊ 7° metaphyſice. vbi dicit ꝙ quecūꝗ ſunt vnū ſpē ſunt vnū numero ⁊ nō ecōtrario. ℭ Et quādo dr̄ ꝙ nā ſpecifica vel eſt vna numero in ſoz. accipiēdo vnū numero ſtricte vel diuerſa. dōm ꝙ nec ſic nec ſic. vnde q̄zuis idē vel diuerſuȝ cuicunꝗ cōparata in rōne tn̄ ad quā ſunt ꝓme dr̄ie entis. oē enim qḋ eſt. eſt idez ſorti vel diuerſum a ſorte. tn̄ idez vel diuerſum nā ſpecifica ſeu cōtracta per aliquod determinatū ſubiectuȝ non ſunt imediate differētie entis. q̄zuis idē ſoz. vel diuerſum a ſoz. diuidant ens: tn̄ idē aſinus ſorti. vel diuerſus aſinus a ſoz. non diuidit ens imediate. qꝛ non omne ens eſt idē aſinus ſoz. vel diuerſus aſinus a ſoz. vel fiat exēplum de brunello. qꝛ q̄zuis oē qḋ eſt ſit idem brunello vel diuerſum a brunello. non tn̄ omne quod eſt: eſt idē aſinus brunello vel diuerſus aſinus a brunello. ⁊ eodē modo dōm eſt de eodē vel diuerſo numero. Quāuis. n. natura ſpecifica hoīs ſit eadē ſorti vel diuerſa a ſoz. non tn̄ eſt eadē numero vel diuerſa numero a ſoz. accipiēdo idem numero ſtricte. ℭ Ad aliud cum queritur an natura ſpecifica hoīs que eſt in ſoz. ſit ſubſtātia corpea vel incorporea. Rn̄deo diſtinguēdo iſtam ꝙ ſpēs hoīs eſt ſubſtātia corpea: ex eo qḋ ꝓdicatū poteſt habere ſuppoſitionē ſimplicē gn̄alem ⁊ ſpālem: nā hoc oino habet locum in termino cōi continēte ſub ſe ſpēs ⁊ indiuidua. quādo enim talis terminus hȝ ſuppoſitionē ſimplicē gn̄alem tunc ſupponit pro ipſo gn̄e. ſ. pro ſuo ſignato primo qḋ eſt genus. quādo vero habet ſuppoſitionē ſimplicē ſpālem: tūc ſupponit pro ſpeciebus ꝯtentis ſub ipſo gn̄e. Dico ergo ꝙ hec eſt falſa. ſpēs hominis eſt ſubſtātia corporea ſm ꝙ ꝓdicatum hȝ ſuppoſitionem gn̄alem. qꝛ ſic loquit̄ Porphyrius. cū dicit ꝙ ſubſtātia eſt ita genus ꝙ nullo modo eſt ſpēs. ſic. n. ſubſtātia ſupponit pro hoc cōi ſubſtātia. ⁊ nō pro alio cōtento inferi⁹ ad ipſum. Si vero habeat ſuppoſitionē ſimplicez ſpālem tūc ſupponit pro ſpēbus ſuis. ⁊ ſic hec eſt vera: ſpecies hominis eſt ſubſtātia corporea. ⁊ ſic deſcēdendo vſꝗ ad genus infimuȝ. vnde cōcedo iſtā. ſpēs hominis eſt aial ſm ꝙ ꝓdicatum hȝ ſuppōnē ſimplicē ſpālē. quelibet. n. iſtarū eſt falſa. ſpēs hoīs eſt aliqua ſuba corpea: ſpēs hoīs eſt aliqḋ aial. quia ſignum particulare additū termino cōi qui eſt in gn̄e ꝑ ſe facit ipſum

Cap. 5.

B

Intētio porphyrij.

ſtare ꝑſonaliter pro indiuiduis ⁊ ſpēbus hn̄tibus ſuppōnē ꝑſonalem: qꝛ ſm̄ iſtam ſuppoſitionē verificat̄ genus ſtans ꝑſonaliter de eis. vnde iſta eſt falſa: aliqua ſubā eſt ſpēs. ⁊ tn̄ ſubiectū ſupponit tā pro ſpēbus q̄ȝ pro indiuiduis: cū ſit cōmune ad vtrūqȝ: qꝛ cū ſubiectū ſupponit ꝑſonaliter nō ſupponit pro ſpēbus niſi acceptis ſpēbus ſm̄ illam ſuppōnem ſm̄ quā verificatur de eis. Et non verificat̄ de illis niſi ſpēs ſupponat ꝑſonaliter. iſta enim nō eſt vera. homo eſt aliqua ſubſtantia: niſi ſm̄ ꝙ ſubiectū ſupponit ꝑſonaliter. ideo hec eſt falſa: aliqua ſubſtātia eſt ſpēs: non obſtante ꝙ ſubiectū ſupponat pro ſpeciebus ſupponētibus ꝑſonaliter. naȝ quelibet illarū eſt falſa homo eſt ſpecies: bos eſt ſpēs: cū ſubiectū ſupponit ꝑſonaliter. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ hec eſt vera: aliqđ ens eſt ſpēs: aſſumpto ſubiecto ꝑſonaliter: ex quo ſequitur ꝙ aliqua ſbā eſt ſpēs vel aliqua q̄ȝtitas ⁊ ſic de alijs eiꝰ ſpeciebus. dicendū ꝙ hec cōſequētia nō valet. aliquod ens eſt ſpecies. ergo aliqua ſubſtātia eſt ſpecies. bene tn̄ ſeqt̄ur. aliqđ ens eſt ſpēs. ergo aliqua ſubſtātia vel ſubſtātia eſt ſpēs: vel aliqua q̄ȝtitas vel quātitas eſt ſpēs: ſupponēte nomie generis primo loco ꝑſonaliter: ſecūdo loco ſimpliciter. ⁊ hoc indiffe-

C rēter ſm̄ ſuppoſitionē ſimplicē vel perſonalē. Unde ſciēdū ꝙ de rōne trāſcendēns eſt ꝙ ipſū ſupponēs ꝑſonaliter ſupponit pro oībus ſuis inferioribꝰ: ſub quacūqȝ ſuppoſitione ſit poſſibile ꝙ accipiat̄. ſiue mālitér ſiue ſimpliciter ſiue ꝑſonaliter. Sed nō eſt ſic de termio per ſe in gn̄e: quia talis terminus ſupponēs ꝑſonaliter ſiue acceptus cū ſigno faciente ipſum ſtare ꝑſonaliter. ſolum ſupponit pro indiuiduis ꝑſonaliter. Et ideo ſub termino trāſcēdente ꝑſonaliter ſupponēte ⁊ diſiūctiue non cōuenit deſcendere ſubdiſiūctiue ad ſua inferiora ſuppoſita ꝑſonaliter tm̄: ſed dȝ fieri deſcēſus ab eo ad ſua inferiora ſuppoſita tam ꝑſonaliter q̄ȝ ſimpliciter ſub

D diſiunctione vt dcm̄ eſt. ¶ Ad aliam rationē dicendū eſt ꝙ ad opinionē non ſeqt̄ur ꝙ ſint duo ſoles. pro quo ſciendum eſt ꝙ ſicut ſignū vniuerſale additū termino cōmuni habēti ſub ſe indiuidua diſtribuit ipſum pro idiuiduis. Ita nomē numerale additū termino cōi. ſ. generi vel ſpeciei numerat ipſum pro idiuiduis: ⁊ facit ipſū ſupponere pro idiuiduis. ⁊ ideo idē eſt dicere duo ſoles ſunt. ⁊ dicere duo indiuidua ſolis ſunt. Unde ſicut ſol vniuerſalis ⁊ ſol ꝑticularis non ſūt duo idiuidua ſolis. Ita non ſunt duo ſoles: ⁊ tn̄ ſunt due res. qꝛ terminus trāſcendēs ſicut iſte terminus res q eſt terminus trāſcendēs eſt numeralis inter oīa inferiora ſiue ſint idiuidua ſiue cōmunia. ſic eſt diſtribuibilis pro quolibet ſuo inferiori ſiue ſit indiuiduū ſiue cōe. ¶ Ad aliud dōm eſt ꝙ non ſequit̄ ad hanc opinionē ꝙ deus non poſſet annihilare ſoꝛ. niſi annihilaret oēm hominē. Et cū dicit̄ ꝙ ſi deus an-

E nihilaret ſoꝛ. tunc annihilaret ſpēm hominis. Dico ꝙ nō ſequit̄: vt dictū fuit: qꝛ ſpecies non eſt pars indiuidui vt pȝ ꝑ phm̄. 2. phyſicoꝝ. ⁊ quinto metaphyſice. q dicit ꝙ effectus particularis ſunt cāe ꝑticulares. ⁊ effectus vniuerſalis ſunt cāe vniuerſales. Et ideo ſoꝛ. q eſt effectus particularis non cōponitur niſi ex cauſis particularibus. ſ. ex hac mā. ⁊ hac forma. Et qn̄ arguitur in contrariū. qn̄ dicitur ꝙ ad minus ſeqt̄ur iſtud incōueniens: ꝙ deus nō poſſet annihilare ſpēm hominis niſi annihilaret totū genus ſubſtātie. dōm ꝙ illud non ſequit̄. qꝛ annihilatio eſt deſtructio rei q̄ȝtū ad oīa que ſunt ei ꝓpria: nō q̄ȝtū ad oīa q ſunt cōia ſibi ⁊ alijs. ⁊ iō ſpēs pōt annihilari abſqȝ annihilatiōe gn̄is: qꝛ genus nō eſt pars ꝓpria ſpēi. ſȝ cōis ſibi ⁊ alijs. vnde ſi deus deſtruat aīam itellectiuā ⁊ etiā corpus humanū tunc annihilaret hoiem. qꝛ anima ⁊ corpus humanū ſunt ꝓprie partes hoīs. ¶ Ad rōnem imediate p̄cedentē. que ꝓbat proceſſum in infinitum. ſi ponatur ꝙ vniuerſale ſit alia res a ſingularibꝰ: dicēdum ꝙ ſi. a. ſignet indiuiduū. puta ſoꝛ. ⁊ b. ſpēm hominis. tunc hec eſt falſa. a. ⁊ b. ſunt duo homines vt dictū eſt prius. de ſole. nec verum eſt ꝙ. a. ⁊ b. ꝯueniunt in nā humana tertia ab illis. imo vnum iſtoꝝ cōtinetur ſub alio: vt. a. ſub. b. tanq̄ȝ indiuiduū ſub ſpecie. ſed. a. ⁊. b. non conueniūt in tertia ſpē ſpecialiſſima cōi eis: cum vnū illoꝝ ſit ſpēs ſpālıſſima alteriꝰ.

¶ Alia eſt adhuc opinio que ponit ꝙ vniuerſalia ſunt extra aīam ſeparata ſm̄ eſſe a ſingularibꝰ: ⁊ hec fuit opio Platonis ſm̄ ꝙ Ariſto. ſibi iponit: ⁊ huius opionis fuit duplex cā vt recitat Ariſto. 7° meta. vna fuit ꝓpter ſcientiā habēdā de rebus ſenſibilibꝰ: ⁊ alia cā fuit ꝓpter generationē illoꝝ que fiunt ꝑ putrefactionē: cuiuſmodi ſunt multi vermes. Et huiuſmōi ꝑma cauſa fundat̄ ſuper hoc ꝙ de rebꝰ naturalibus ſeu ſenſibilibꝰ eſt ſciētia: ⁊ de indiuiduis hn̄tibus eſſe in mā ſenſibili non eſt ſciētia: ergo ꝑter indiuidua ſenſibilia oportet ponere vniuerſalia ſeparata a mā ſenſibili: de quibus eſt ſcia nālis: ⁊ cā anteȝ: quare de ſenſibilibꝰ nō eſt ſcia eſt: qꝛ cū ſenſibilia recedūt a ſenſu neſcitur vtrū ſint aut non ſint. ⁊ iō cū ſint trāſmutabilia ⁊ variabilia non pōt de eis eſſe ſcientia aliq̄ certa. Scđa cā fundat̄ ſup hoc ꝙ nihil gn̄atur niſi a ſibi ſimili in ſpē. Sed generata ꝑ putrefactionē non hn̄t ſibi ſimile in ſpē extra in nā a qua generant̄. nā muſca nō habet muſcā aliam ſibi ſimilem ſubſtātialē a qua gn̄atur. ergo in his que gn̄antur ꝑ putrefactionē oportet ponere ſimile in ſpecie ſeparatū a materia. a quo generātur. ⁊ illud ſeparatum a materia ſenſibili ponitur a platone eſſe vniuerſale. Et ſic patet ꝙ cāe ponendi vniuerſalia ſeparata eſſe a ſenſibilibus ſunt due. ſ. vna ꝓpter ſciam ⁊ alia ꝓpter gn̄ationē. ¶ Cōtra iſtam opionē arguit phs. 3. ⁊. 7° meta. ⁊ ſupponit ꝙ vnūquodqȝ ꝑ ſe ⁊ ſeorſum exiſtēs eſt ſingulare ſeu indiuiduū. Et hoc arguit̄ ſic. vniuerſale ꝑ ſe extra ſeparatū ab idiuiduis eſt indiuiduū. ⁊ per ꝯn̄s ſol vniuerſalis ⁊ ſol particularis ſeu ſingularis ſunt duo idiuidua ſolis: ⁊ erūt duo ſoles ⁊ etiā duo mūdi. ſ. mundus vlis ⁊ mūdus particularis quorū vterqȝ eſt ꝑ ſe extra ⁊ per ꝯn̄s vterqȝ eſt ſingularis ⁊ indiuiduū. Similiter ſequit̄ ꝙ duo corpa ſūt in eodē loco: ſic. ſ. corpus vle ⁊ corpus ꝑticulare ſeu ſingulare. ¶ Et ſi dicatur ꝙ corpus vniuerſale nō eſt in loco. cōtra. adhuc ſeqt̄ur hoc incōueniēs. vȝ. ꝙ aliquod corpus eſt ſine loco. Itē ꝙ nō opȝ ponere vniuerſalia ſeparata ꝓpter ſciētiam habēdam. ꝓbatur ſic. qꝛ illud de quo habet̄ ſcia hȝ diffinitionem. ſed vle ſeparatum nō habet diffinitionē cum ſit ſingulare: ⁊ nullū ſingulare diffinit̄. vt probat̄ 7° metaph. ergo ſi ponitur vle ſeparatū non eſt ſciētia de illo. Item vniuerſale ſeparatū eſt minus notum nobis q̄ȝ ſint ſingularia ſenſibilia. ſed ꝑ minus notum nō habetur ſcia de magis noto. ergo nō oportet ponere vle ſeparatū cum ſit nobis ignotū ad habēdum ſcientiam de ſenſibilibꝰ nobis notis. Unde Ariſto. obuiādo platoni ꝑmo de aīa dicit ꝙ vle nihil eſt aut poſteriꝰ eſt. hoc, eſt vniuerſale ſeparatum a ſingularibꝰ ſenſibilibus quō plato poſuit aut nihil eſt in rerum nā: aut poſito ꝙ ſit in rerū natura eſt per poſterius quantū ad cognitionē: qꝛ eſt minus notum nobis ⁊ poſterius q̄ȝ ſingularia ſenſibilia. Item corporale ⁊ incorporale nō ſunt in eadē ſpecie. homo eniȝ vniuerſalis cū ſit incorporalis nō erit in eadē ſpē cum homine particulari vt cum ſoꝛ. ⁊ per ꝯn̄s per hꝰ ꝙ habeatur ſcia de homine vniuerſali nō habetur ſcia de hoībus ꝑticularibꝰ ſenſibilibꝰ: ⁊ ſic ꝓpter ſciētiam habēdam de ſingularibꝰ nō oportet ponere vle ſeparatum. ¶ Aliam cām ponēdi vniuerſalia ſeparata a ſingularibꝰ deſtruit phm̄ ꝑ hoc ꝙ illud agēs qđ inducit formam trāſmutat ⁊ diſponit mām ad inductionem forme. qđ ergo non tranſmutat mām non inducit formā. Sed in gn̄atis per putrefactionē vle ſeparatū nō tranſmutat materiā ergo nō inducit formā ꝗ in gn̄atione muſce muſca vniuerſalis nō eſt gn̄ans muſcam particularē. vn̄ iſta ꝓpō. idem agens trāſmutat mām ⁊ iducit formā: eſt vliter nota in iductione materialis forme que talis forma educit̄ de potētia materie: ⁊ ꝑ ꝯn̄s per agens tranſmutās materiā ſicut eſt de aīa itellectiua: qꝛ illa nō educit̄ de eius potētia ⁊ per hoc eſt differēs ab agente ſeparato: vt pȝ ex. 16. de animalibꝰ. vn̄ ſciendū ſm̄ Ariſto. libro de gn̄atione aīalium

ꝙ quedā

E

Quare aūt plato poſuerit ydeas: vide ꝑ antoniū and. 7. metaphyſi. q. 16. ar. 1

T. c. 37 ⁊ inde.

T. cō. 8 ⁊ ibi docto.

F

ꝙ quedā generant̄ ꝑ ꝓpagationē⁊ illa generant̄ ex ſemie. ⁊ q̄dā generant̄ ex putrefactione⁊ illa nō ḡiantur ex ſemi ne.ſ3 ex ſimili virtute cauſata in mā a ſole. vñ in mā putri da de qua generat̄ muſca cauſat̄ a ſole aliqua virtus ſimi lis virtuti ſeminis q̄ in generatione muſce agit velut ſemen in ḡiatia ꝑ ꝓpagationē⁊ hāc virtutē vocat Ari. virtutem diuinā ſ3 ꝙ cōmētator dicit ſcđo meta. Adhuc generata ꝑ ꝓpagationē ſunt duplicia:qꝛ quedā ḡiant̄ a ſili in ſpē ſpāliſ ſimarꝫ vt hō ab hoīe ⁊ a ſili in ḡie ꝓpinquo: cui tñ nō eſt no men impoſitū. Un̄ ꝓpō ſup̄ q̄ fundatus erat plato nō eſt vēr ū a.ſ. ꝙ oē qđ ḡiat̄:generat̄ a ſibi ſili i ſpē. Nā caliditas ḡia tur ex motu qui non eſt ſibi ſilis in ſpecie. ⁊ ignis ex percuſ ſione ſiue ex colliſione corpoꝝ ſolidoꝝ adinuicē. ⁊ vmis ḡia tur ex actione ſolis. ⁊ eſt veꝝ ſ3 Ari.li. de ḡione aialiū ꝙ vīr generatū ex ſemine ⁊ generatū ſine ſemine differūt ſm ſpē3 quātūcūq3 eēnt ſilia in actibus. v̄.g. ponat̄ ꝙ aliq̄s mus ḡiet̄ ſine ſemine puta ex terra . ⁊ talis mus poſtea generet ſuo alium murem . quantuncunq3 illi mures eſſent ſimi les in actibus:tñ differūt ſcđm ſpē:qꝛ vnus eſt generatus cū ſemine:⁊ alius ſine ſemine. Cōtrariū tñ hui⁹ poſuit Aui. q̄ ponit ꝙ eadē ſecūdū ſpē3 poſſent generari ex ſemine. ⁊ ſi ne ſemine. Un̄ poſuit:ſicut ⁊ impoſuit ſibi cōmētator:ꝙ hō pt generari ſine ſemine ex maxima cōmixtione elementorum. Item ſciēdu3 ꝙ q̄da3 eſt ḡiatio vniuoca. ⁊ illa ḡiatio eſt ſi milis a ſili in ſpē. ⁊ q̄dā eſt ḡiatio equoca q̄ eſt ḡiatio alicu ius ex diſſimili cā i ſpē:⁊ hec diuiſio ponit̄ tā a phis q̄3 a theo logia. ¶ Uiſa opione platonis de ydeis videnda eſt opinio ſci Auguſtini ⁊ alioꝝ theologoꝝ de ydeis. Et eſt ſciendū ꝙ eſſentia diuina repreſentat ab eterno oīs fiēda. Un̄ deus an teq̄3 faceret res cognouit eas. Aliter ignoraret qđ foret fa cturus. Et iō ponit Auguſtinus. in libro ſuo de octogīta tri bus q̄ōnibus. ꝙ ab eterno fuerūt exēplaria repreſentantia res fiēdas ⁊ illa exēplaria vocat ydeas. vñ dicit. ꝙ i eſſentia diuina ab eterno fuerūt ydee:⁊ ad quaꝝ exēpla res erāt fien de. ⁊ de illis ydeis tria dixit que apparēt difficilia.ſ. ꝙ ydee in mēte diuina ſunt eterne ⁊ incōmutabiles ⁊ ſunt diuerſe qꝛ vt dic:alia rōne ꝯditus eſt hō ⁊ alia rōne ꝯditus eſt equ⁹. ¶ S3 de hoc eſt magnū du^m. Qꝛ q̄ro an ydea ſit eſſentia di uina an alia res. ſi ſit idē:tūc nō erūt plēs ydee:qꝛ in deo nō eſt aliqua pluralitas. Si ydea ſit alia res ab eſſentia diuina:⁊ ſequunt̄ incōueniētia.ſ. ꝙ aliud a deo fuit ab eterno.ſ. ydea hominis. ⁊ ſequit̄ ꝙ aliud a deo ſit incōmutabile. quod eſt i conueniens. qꝛ oē aliud a deo eſt tranſmutabile virtute di uina ⁊ i nihilū redigibile. Silr̄ ex q̄ deus eſt ſumme ſimplex oē qđ eſt in deo eſt idē qđ eēntia diuina. non igit̄ pōt poni ꝙ ydea ſit alia res ab eſſentia diuina. ¶ Ad iſta dubia ⁊ mul ta alia eſt vnus modus dicēdi. ꝙ aliq̄ ſunt idē realiter ⁊ di uerſa q̄3tū ad cōnotata. ⁊ ꝑ h̄ reſpōdet̄ ad difficultates de at tributis in diuinis. Dicūt.n. ꝙ in deo idē ſunt ſcire ⁊ velle: ſeu cognoſcere ⁊ velle:⁊ tñ deus cognoſcit malū culpe ⁊ nō di ligit nec vult malū culpe. ⁊ ſic cōtradictoria attribuunt̄ ei dem realr̄ rōne cōnotatoꝝ. ⁊ ſic ad ydeas.ſ. ꝙ ydea hoīs. ⁊ ydea eq̄ ſunt. idē realr̄. qꝛ ſunt idē in eſſentia diuina. ſunt tñ diuerſa q̄3tū ad cōnotata. ¶ S3 ꝯ:qꝛ ydea hominis aut eſt res ſignificata ꝑ vocē. aut eſt vox ſignificās rem ſignificata3 ꝑ vocē:ſi tūc. a. ſit res ſignificata ꝑ diligere diuinū:⁊. b. ſit res ſignificata ꝑ diligere diuinū:tunc a. ⁊. b. ſunt oīno eadē res:q̄ in deo oīno ſunt idē cognoſcere ⁊ diligere. ſi ergo. a. ⁊. b ſunt omnino eadem res non pōt dici ꝙ a. connotet aliquid quin. b. connotet illud idem. Iſta.n. diuerſitas connotatio num non poteſt eſſe ex parte rerum connotantium. ⁊ ſi dicat̄ ꝙ ſit ex parte vocum:tunc h3 diuerſa connotatio nihil facit ad propoſitū:qꝛ de identitate vel diuerſitate vocum non eſt difficultas. ſ3 ſolū de identitate vel diuerſitate rei. Suſtinē do q̄ōnē ⁊ famoſam opinionē poſſumus dicere ꝙ illud con notari qđ in totali ſignificato noīs ponit̄ vel ſignificat̄ i ob liquo vel i rectio:⁊ illud qđ ſignificat̄ in recto dr̄ ꝑncipl̄r ſi gnificari. v̄.g. hec vox eſſentia diuina repreſentans hoīem q̄3tum ad illā ꝑtē huius vocis que eſt in recto ſignificat eēn tiam diuinā. in ꝑ aliā ꝑtē huius vocis q̄ eſt in obliquo ſignifi cat rē repreſentatā ꝑ eēntiā diuinā.ſ. hoīem. Sic ḡ ꝑncipale ſignificatū ſignat̄ in recto. ⁊ ꝯnotatū ſignificat̄ in obliquo. Cū ḡ dr̄ ꝙ ydea vel nomē attributi ꝯnotat:illa ꝯnotatio eſt ex parte vocis diffinite. q̄ñ eſt ex parte reꝝ ſignatarꝫ ꝑ vocē Un̄ q̄ñ dr̄ ydea aliud ꝯnotat q̄3 eēntia diuina hic intelligit̄ ꝙ hoc nomē ydea plura includit in ſuo ſignificato totali q̄3 hoc nomē eēntia diuina. ⁊ tūc ſit q̄ſtio de re ſignificata per vocē vł ꝑ vocē ſignificat̄. ¶ Qñ q̄ritur vtrunq3 ydea ſit idē qđ eſſentia diuina vel nō dico ꝙ ydea q̄3tum ad ꝑncipale ſi gnificatū in re eſt idē:ſ3 q̄3tū ad conotatū nō eſt eſſentia diui na. ſ3 aliud. ⁊ ſic ꝯcedit beatus Auguſtinus. ꝙ plures ſunt ydee q̄3tū ad ꝯnotata: hoc eſt q̄3tū ad ydeata:qꝛ plura ſunt ydeata ſiue ꝯnotata ꝑ eēntiā diuinā. S3 nō ſunt plures ydee q̄3tū ad illud qđ ꝑncipaliter importat̄ ꝑ hoc nomē ydea:qꝛ illud eſt eſſentia diuina tm̄. ¶ S3 dubiū eſt:q̄ꝛ beat⁹ Augu ſtinus dic. ꝙ ydee ſunt rōnes incōmutabiles. ⁊ de eiſdē loq̄ tur ꝑſonaliter:⁊ de q̄bus dicit eſſentia eterna:ſ3 cōnotata ⁊ ydeata nō ſunt eterna. ḡ d3 ꝙ pluralitas attribuat̄ aliis q̄3 ydeatis. ⁊ ſic in ipſa eēntia diuina fuit pluralitas ab eterno. ¶ Dicendū ꝙ ydeata fuerūt eterna obiectiue in eēntia diui na. h̄ eſt ab eterno fuerunt repreſentata ⁊ intellecta a deo. vñ nō d3 ꝯcedi abſolute ꝙ hō ſeu q̄3titas hoīs fuit ab eter no:qꝛ in iſta h̄ verbū ꝑdicat ſ3 adiacēs:⁊ ṫ determinatio ab eterno nō eſt ꝑdicatū:ſ3 determinatio verbi. Un̄ nullo alio a deo d3 ꝯcedi ꝑdicatio huius verbi in ꝑterito vel pn̄ti cum hac determinatione ab eterno ſeu eternaliter ſ3 ꝙ ꝑdicat ſ3 adiacēs tñ. ſm ꝙ ꝑdicat tertiū adiacēs pn̄t hn̄ ꝯcedi mul te ꝓpōnes affirmatiue cū illa determinatione ab eterno de alio a deo v̄ bi.g. hec nō eſt ꝯcedēda hō fuit ab eterno . nec iſta ꝓpō. hō eſt. fuit v̄a ab eterno:qꝛ in iſtis hoc verbū eſt ꝑ dicatū ſcđm adiacēs. Aliter tñ ꝓpōnes in q̄bus hoc verbū eſt ꝑdicat tertiū adiacēs affirmatiue ſunt ꝯcedēde cū hac deter minatione ab eterno. vñ hec eſt vera:hō ſeu q̄3titas hoīs fuit itellecta a deo ab eterno. ⁊ fuit creabilis a deo ab eter no. ⁊ ſic eſt de ydeis:qꝛ illud qđ cōnotat̄ ꝑ ydea3 hoīs fuit ab eterno repreſentatū ꝑ eēntiā diuinā. vnde Augu. dicit ꝙ ydee ſunt rōnes eterne. Intellect⁹ auctoꝛis eſt:ꝙ ydea q̄3tū ad ꝯnotata eſt eternaliter repſentata ſ3 ꝙ eſt ab eterno in eēntia diuina obiectiue:⁊ hoc eſt ſatis mani^m. qꝛ certū eſt ꝙ deus eſt agēs ⁊ cā ꝑ cognitionē. ⁊ iō oē illud qđ deus nūc ⁊ de nouo creat ꝑus ⁊ ab eterno cognouit eē creandū:⁊ ita res q̄ nūc fcā eſt a deo fuit intellecta ab eterno ab intellectu diuino. ¶ Et ex iſtis pt patere error q̄ꝛūdā dicētiū. ꝙ oēs res intelle a deo ab eterno ſunt idē qđ eēntia diuina:qꝛ mani^m eſt ꝙ antixp̄s creādus nō eſt ipſe deus:qꝛ ſi illud idē nūc ꝙ an tixp̄s creādus eſt:⁊ eēt idē nūc qđ eēntia diuina. ſeq̄ret̄ ꝙ anti xp̄s iā fuerit creatus:⁊ foret idē qđ eēntia diuina. qđ eſt falſu3 vñ pt ſic argui. nihil qđ eſt eēntia diuina eſt creandū . anti xp̄s eſt creādus. ḡ antixp̄s non eſt eēntia diuina. ꝑmiſſe ſunt vere:ḡ ⁊c̄. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ oē qđ eſt i eēntia diuina eſt idem qđ eēntia diuina. ſ3 res fiēda nūq̄3 fuit i eēntia diuina. ḡ h3 res nūq̄3 fuit eēntia diuina. ¶ Itē ſi ātixp̄s creādus nō eſt ide3 qđ eēntia diuina. ḡ eſt aliud ab eēntia diuina. S3 ide3 ⁊ aliud ſunt dīe entis. ḡ ſi ātixp̄s creādus fuit aliud a deo:ſeq̄t̄ ꝙ ātixp̄s creādus eſt ens. ¶ Et cōfirmat̄ ſic:qꝛ lꝫ aliud iportat relationē ⁊ nō eſt niſi iter ētia. Ad ꝑmū dōm ꝙ aliq̄d eē i eſ ſentia diuia eſt dupliciter vel eēntialiter vel obiue ſeu repſē tatiue:⁊ dico tūc ꝙ oē qđ eſt in eſſentia diuina eſſentialiter eſt idem quod eſſentia diuina. ⁊ ſic debet propoſitio intelligi:ta men non omne quod eſt in eſſentia diuina obiectiue vel re preſentatiue eſt idem quod eſſentia diuina. ¶ Et ſi dicatur ꝙ deus nihil intelligit extra ſe. per commētatorem. 12. me taphiſice. ḡ q̄cq̄d deus itelligit eſt idē cū deo. Dicendum ꝙ deus nihil intelligit ex̄ ſe ꝑmo. ſed primo intelligit ſe ⁊ intelli

A De iſta mā vide ſco. in ꝑ ſen. diſ. 35. q. j. ⁊ vide Anto. And. 7. meta phy. q. decima.

B

C

D

Idea q̄ modo in deo glo rioſo po natur.

E

F

T.c.51

G

gēdo ſe: itelligit oīa alia. Siĉr deus nihil itelligit extra ſe ꝑ
receptionē a rebus extra: ꝗliter itellectus nr̄ itelligit recipi
endo ſpēs a rebus extra: ſʒ deus itelligēdo ſe itelligit oīa a-
lia: qꝛ eēntia diuina ē ſufficiēs repñtatiua oiuʒ alioꝝ. ⁊ ſic
dʒ itelligi illd cōe dictū cōmētatoris. ſ. ꝙ i ſepatis a mā̄ idē
eſt intelligibile ⁊ intellectū. Jntelligēdo ꝑ itellectū illud per
quod intellectus ſepatus itelligit. ⁊ in ſepatis a mā̄ idē eſt i
xij. meta phiſi. te. con. 51. telligibile ⁊ illud ꝑ qd̄ itelligit. vñ ſcd̄ʒ cōme. nulla ſubſtāna
ſepata a mā̄ itelligit ꝑ ſpēm receptā. ſʒ ſolū ꝑ eſſentiā ſuā. Sʒ
hoc eſt ꝓpriū itellectui ꝯiūcto mā̄e. ſ. itelligere ꝑ ſpēm re
ceptam a re intellecta. ¶ Ad aliud ꝯcedo. ꝙ res creāda eſt
aliud a deo: accipiēdo ly aliud prout eſt dīa trāſcēdētis en-
tis vt eſt uoiū. ⁊ maxime trāſcēdēs. qꝛ ens iſto mō dictuʒ eſt
cōuertibile cū iſto cōi itelligibile. ⁊ iō ſicut res creanda fuit
ab eterno itelligibilis: ita ab eterno fuit ens: accipiēdo ly ēs
vt eſt nomē. tñ nō dʒ ꝯcedi. ꝙ res creāda ab eterno fuit: q̄a
in iſta ꝑdicatur ens participiū: qꝛ hoc verbū fuit ꝑdicatur ſe
cundum adiacēs in iſta. ¶ Ad aliud quādo dicit ꝙ alietas
eſt relo ⁊ relatio ⁊c. dico ꝙ eſt relatio trāſcēdēs: qꝛ in quo-
lʒ ꝑdicamēto inueni alietas iter res illius ꝑdicamēti ⁊ alte-
rius: ⁊ talis relatio bñ pōt eſſe nō entis ad ens. vñ intellect⁹
referẽ ad intellectū: vt pʒ ex q̄nto metaphiſice: ⁊ tñ aliqd̄ in
h tellectū nō eſt ens. ¶ Alia diuiſio ponit de ydeis q̄ eſt eadē
realiter cū ꝑdicta. ⁊ eſt ꝙ ydea vel pōt accipi ꝓ eo qd̄ ſigni
ficat: vel ꝓ eo qd̄ denoiat: pmo mō ſunt plures ydee. qꝛ hoc
nomen ydea nō ſolū ſignificat eēntiā diuinā. ſʒ ēt eēntiā diui-
nam repreſentātem ydeatū. vñ ydea hoīs ſignificat ideʒ qd̄
hec oratio eēntia diuina repreſentās hoieʒ. ⁊ ydea eq̄ ſignifi
cat eēntiā diuinā repreſentātem equū. ⁊ certū eſt ꝙ de ſigni
ficato totius illius ōrōnis nō eſt eēntia diuina ſolū. ſʒ ēt idea
tum. ſ. hō. vel equus. ⁊ ſic patet ꝙ aliud ſignificat ydea ho-
minis: ⁊ aliud ſignificat ydea eq̄. Si vero accipiat idea pro
eo qd̄ denoiat ſic ſola eēntia diuina eſt ydea. qꝛ hec eſt vera.
eēntia diuina eſt ydea hoīs: ⁊ eſt ꝑdicatio denoīatiua ſicut
i iſta: eēntia diuina eſt repreſentās hoieʒ. Sʒ tūc eſt dubiū
quōmō accipiēdo ydeā eſt cōcedēdū ꝙ ydee ſunt eterne. ⁊
ꝙ plures ſunt ydee. nā accipiēdo ydeā ꝓ eo qd̄ denominat
nō eſt ibi pluralitas: ⁊ accipiēdo ydeā ꝓ eo qd̄ ſignat nō eſt
ibi eternitas. qꝛ ydeatū eſt de ſignato ydee. ⁊ ydeatū non eſt
k eternū. ¶ Dicēdū ꝙ ſermones autētici ſunt accipiēdi in ſen
Nō pulchiuʒ dictum. ſu in quo facti ſunt. ⁊ nō in ſenſu quē faciūt. Dico ꝙ de vir-
tute ſermonis falſum eſt ꝙ ydee ſint plures ⁊ eterne. Intel-
lectua tñ auctoris eſt verus: ⁊ eſt ꝙ ydeata ſunt plura: ⁊ ꝙ
illa ſunt obiectiue repñtata ſeu extracta ꝑ eſſētiā diuinā ab
eterno ⁊ hoc eſt veꝝ. Uel dicat ꝙ ad aliud referat plurali-
tas. ⁊ ad aliud eternitas ſcḋm intellectū Auguſtini. qꝛ plura-
litas referẽ ad res. ⁊ ydea ad illud qd̄ denoiat. ſ. ad eſſentiā
diuinā. Jta diuiſio. ſ. ꝙ terminus pt̄ accipi ꝓ eo qd̄ ſignificat
⁊ pro eo qd̄ denominat pōt applicari mā̄e. ¶ De eternitate ⁊
l ig eternitate. Doctores. n. ponūt triplicē mēſurā durationis
reꝝ. ſ. tp̄s qd̄ ponit mēſura eſſe mutabiliū ⁊ corruptibiliū. ⁊
euum ſecūdū durationem ſiue mēſurā angeloꝝ. Et alia po
nitur mēſura q̄ dr̄ eternitas q̄ ſcḋʒ imaginatione ponitur eſſe
mēſura dei. Jſtud tñ cōe dictū de diuiſione durationis nō pt̄
ſic itelligi ꝙ ſint tres mēſure ſimplices durationis: ⁊ imo oīs
mēſura durationis eſt tp̄s. qꝛ duratio nō pt̄ itelligi ſine priori
⁊ poſteriori. ſed ſolum tp̄s eſt mēſura prioris ⁊ poſterioris
ſecūdū duratione. Uñ angelus nō hʒ mēſurā durationis q̄
eſt alia res ab eēntia angeli. qꝛ eadē rōne illa alia res habe-
ret aliā mēſurā: ⁊ ſic ꝓcederetur in infinitū. Nam deus ha-
bet aliquā mēſurā ſue durationis q̄ ſit alia res ab ipſo deo.
Unde eternitas poteſt accipi principaliter pro eo quod im-
m portat. ⁊ illud ē quod denominat: vt eſſentia angeli vel dei.
vel poteſt accipi pro eo quod ſignificat. Primo modo euuʒ
eſt idem quod eſſentia angeli ⁊ eternitas eſt idem quod eſ-
ſentia diuina. Secūdo modo eſt idē qd̄ ſignificat hec oratio
eſſentia angeli coexiſtēs tp̄i. ⁊ eternitas eſt idē qd̄ eēntia dei

coexiſtēs tp̄i eterno vero vel imaginario. vñ illud eſt eternū
quod coexiſtit tp̄i eterno ſi tp̄s ab eterno fuiſſet. Sic ergo
dico ꝙ accipiēdo euū vel eternitatē ꝓ eo quod ſignificat ſic
vtrunq; eſt aliud a tp̄e: qꝛ importat plus. ſ. eēntiā angeli vel
dei. Sed accipiēdo euū vel eternitatē ꝓ eo quod denoiat vl'
q̄i. ſic euū nō eſt aliud ab eēntia angeli: ⁊ eternitas nō eſt ali
ud ab eēntia dei. ¶ Et ſi dicat ꝙ hoc nomē eternitas nō pt̄ n
eſſe denominatiuū: cū ſit abſtractū vltima abſtractione. Di-
cendum ꝙ denominatiuū poteſt dici ꝙ ſit denominatiuum
ſcḋm ſe: ⁊ illud nō eſt abſtractū vltima abſtractione: vel ſ̄ꝑ dici
denominatiuum in ſuo equiualente: ⁊ iſto modo eſt eterni-
tas. quia eſt idem quod coexiſtēs toti tēpori eterno ſi eſſet.
Nunc autē ꝙ dico toti tēpori eterno coexiſtēs euū eſt quo-
dāmō denominatiuū. Sic ergo apparet ꝙ mēſura duratio
nis angeli nō eſt aliqua res ꝑter nām ſiue eſſentiā angeli ⁊
ꝑter tempus cui angelus coexiſtit. nec eſt eternitas alia res
a deo ⁊ a tp̄e infinito ſi eſſet cui deus coexiſtit. ¶ Sciendu; o
ꝙ diuiſio cōcreti eſt ꝙ qdā̄ eſt ꝯcretū cōcretione ſubiecti.
qdā̄m cōcretione ſuppoſiti. Eſſe ꝯcretū ꝯcretione ſubiecti
eſt omne illud qd̄ importat formā ⁊ ſubiectū illius forme. ſi
ue ſignificet adiectiue ſiue ſubſtantiue. vt ibi gratia adiecti
ue. vt albū nigrū ⁊ hmōi. ſubſtātiue vt domin⁹ ſeruus ⁊ hꝫ
⁊ generaliter oīa nomina officioꝝ ⁊ dignitatū vel ſubiectio
num. Cōcretū cōcretione ſuppoſiti eſt illud qd̄ importat reʒ
ꝑ ſe exiſtētē. ⁊ iſto modo hō: aſinus: ⁊ huiuſmodi dicuntur eſ
ſe cōcreta concretione ſuppoſiti. ⁊ talia dicuntur concreta
ſubiectiue. ⁊ hmōi ſunt quedā que dicunt formā ſubſtātialē
inherētem ſuppoſito quod ab eis concernitur: ſicut homo ⁊
aſinus. ⁊ quedam ſunt que dicunt formam inherentem al-
teri ab eo quod cōcernūt: ſicut hoc quod dico humanum fa
brile ⁊ hmōi. Jſta. n. dicūt formā inherēteʒ alteri extrinſeco
ei de quo predicatur. nam domus dicitur humana non ab
humanitate que eſt in domo: ſed ab humanitate que eſt in
homine. ⁊ aliquod opus dicit fabrile. nō ab arte fabrili que
eſt in opere: ſed ab arte fabrili que eſt in fabro: ⁊ eodem mō
poteſt dici de abſtracto. ꝙ quoddam eſt abſtractum abſtra
ctione forme accidentalis a ſuppoſito cui terminaliter inhe
ret: ſicut albedo nigredo ⁊c. ⁊ quoddam eſt abſtractum ab
ſtractione forme ſubſtantialis cui realiter inheret vel q̄uo-
cunq; denominat. Et iſto modo humanitas dicitur eſſe ab-
ſtractum ab homine ſeu a ſuppoſito cui realiter inheret ⁊
etiam dicitur abſtractum reſpectu humani quod denomi-
natur ab humanitate. Uñ reſpectu humani homo dicitur De multiplici abſtractione vide Antoni. And. 3. metaphiſi. q. ij. fol. 3. ⁊ albi in multis locis.
quoddā abſtractū. nā q̄uis homo ſit cōcretū reſpectu hu-
manitatis: tamē eſt abſtractū reſpectu humani: qd̄ eſt ma-
gis cōcretū q̄ʒ homo. qꝛ plura cōcernit ⁊ importat: qꝛ ſigni-
ficat naturā humanā: ⁊ importat ⁊ denominat aliam rem
extrinſecam. puta opus aut poſſeſſionē hoīs. vñ eſt ſciendū
ꝙ quādo aliquid maiorē compoſitionē includit aut ſignifi-
cat tāto magis dicit concretū: ⁊ ꝓꝑ hoc illud quod ſimpli-
ciſſimum conceptum alicuius forme ſignificat dicitur ab-
ſtractum vltima abſtractione. ⁊ quod ſignificat conceptum
maxime cōpoſitum dicitur eſſe cōcretum remotiſſimum. ſ.
a forma. Unde humanitas eſt abſtractū vltima abſtractiō-
ne. qꝛ apud intellectum nō eſt ſimplicius in natura humana
q̄ʒ ſit hoc nomē humanitas. Et humanum eſt cōcretum vl-
tima concretione. qꝛ nō poteſt eſſe compoſitius apud intel-
lectum aliquid qd̄ ſignificat noīe hominis q̄ʒ illud qd̄ ſigni
ficatur nomine humani. Sed homo eſt quodāmodo con-
cretum. ⁊ quodāmodo abſtractum: quia eſt concretum re-
ſpectu humanitatis: ⁊ abſtractum reſpectu humani. Sed
humanitas reſpectu nullius eſt concretuʒ: ⁊ humanū reſpe
ctu nullius eſt abſtractū. quia abſtractuʒ vltima abſtractio
ne ſignificat qualibet formā cum preciſione cuiuſcunq; al-
terius rei. Et ideo dicit Aui. 5. meta. ſue. entitas eſt enti-
tas tantū. i. hoc nomē entitas talē formā dicit cum preciſio-
ne cuiuſcunq; alterius rei. Sed non eſt ſic de concreto: quia

omne

A omne ꝯcretum dicit aliquid preter formā importatā per no
men commune cócretū. ¶ Uiſis opinionibus que ponunt vni
uerſalia hēc eſſe i reꝝ nā pōt adhuc poni vna opinio ꝙ vlia
nō ſunt in reꝝ nā exn̄tia nec in aia nec extra aiam: ſꝫ ſolum
hn̄t eſſe obiectiue in intellectu. Uñ iſta opinio duo ponit. ꝑ
mum eſt ꝙ vniuerſalia habēt eſſe obiectiue in intellectu. 2ꝫ.
eſt. ꝙ nō hn̄t eſſe exiſtere: nec hn̄t eſſe aliud q̄ꝫ obiectiuū in
tellectus. Intelligo ꝑ eē obiectiuū eē cognitu. Et eē obiecti
uum intellect⁹ idē eſt qḋ eſſe intelligibile. Uñ quedā habēt
eē in effectu: ⁊ ēt eē obiectiū vt illa que exiſtūt in reꝝ nāt ⁊ ēt
cognoſcunt ab intellectu: vt res exiſtētes extra aiaꝫ que ſi
mul cū hoc ꝙ ſunt extra aiaꝫ cognoſcuntur ab intellectu.
Et quedā habent ſolū eſſe obiectū in intellectu vt chimera
mons aureus ſolū habēt eſſe obiectū in intellectu. Et q̄daꝫ
alia apparētia ſenſui ⁊ exiſtētia in reꝝ nā ſolū habēt eſſe ob
iectū in ſenſu ⁊ in potētia ſuperiori: vt pꝫ de numero cādela
ri ⁊ ſolis. Si.n. eleuet vnus oculus aut deꝑmat vltra ſitū
debitū: vna cādela apparebit due cādele ⁊ vnus ſol appa
rebit duo ſoles: ⁊ hꝰ dualitas nō eſt aliqd in natura ſed ſo
lum in apparētia ſenſus ſeu in cognitione apparēti ſenſus.
Siſr ſi bacculus integer ponat in aqua ſꝫ vnā medietateꝫ
apparebit viſui ꝙ bacculus ſit fractus. Sꝫ iſta fractura ſo
lum hꝫ eſſe in apparitione: ſeu in apparēti cognitione viſus
⁊ ſic eſt diuerſa: ita eſt de alijs ſenſibus: ⁊ ēt talis apparētia
eſt in virtutibus ſenſibilibus interioribus: ⁊ ēt in intellectu
qꝛ qcqd cognoſcit a po̊ inferiori cognoſcit a potētia ſupe
riori: qcqd n. cognoſcit a potētia exteriori cognoſcit a ſen
ſu cōi: ⁊ nō ecōuerſo: ⁊ ſic aſcēdēdo vſqꝫ ad intellectum. Dico
B ꝙ ꝙ vlē ſolū hꝫ eē obiectū in intellectu: qḋ probat ſic. nam
vlē cognoſcit ab intellectu: vt pꝫ: qꝛ intellectus pōt hr̄e co
gnitionē aſini vel leonis in cōi nō habēdo cognitionē alicuꝰ
aſini particularis vel leonis ſingularis. Et ita pꝫ ꝙ vlē hꝫ eſ
ſe obiectū in intellectu. Et ꝙ vniuerſale nō habeat aliud eſ
ſe extra obiectū pꝫ: qꝛ nō hꝫ eē exiſtere in anima nec extra
animā: vt ꝓbāt rōnes ſuperiores ꝯ vtrāqꝫ opinionē: quarū
vna ponit ꝙ vlia ſunt conceptus in aia ⁊ alia ponit ꝙ vlia
ſunt res exiſtētes extra aiam: ⁊ ſic ſequit ꝙ vlē nō ſolū hꝫ eſ
ſe obiectū in aia. Et hoc eſt qḋ dicit Boetius ſupra porphy
rium. ꝙ vlia ſic intelligunt tāq̄ꝫ res exiſtētes ⁊ non ſunt hꝰ
res. ¶ Cōtra aliā opinionē arguit ſic. poſito ſingulari po
nitur vniuerſale: ſequit enim. ſoꝛ. eſt ergo hō eſt: ⁊ nō econ
uerſo. hec cōſequētia eſt bona. ſingulare exiſtit. ergo vlē exi
ſtit: ⁊ antecedēs eſt verū: ergo ⁊ ꝯſequēs: ⁊ ꝑ ꝯñs vlē hꝫ eſ
ſe exiſtere: ⁊ nō ſolū eſſe obiectū. ¶ Itē deſtructo ſuperiori
deſtruit inferius: ergo ſi vniuerſalia nō exiſtūt ſingularia nō
exiſtūt. cōſequēs eſt falſum. ergo ⁊c. ¶ Item illud quod nō
habet aliud eſſe q̄ꝫ obiectū in aia hꝫ eſſe figmētum. nā fig
menta intellectus vt chimera habēt eſſe obiectū. ergo ſi vni
uerſale non habet aliud eſſe q̄ꝫ eſſe obiectū in anima ſequit
ꝙ vlia ſunt figmēta: qḋ eſt falſuꝫ. Itē ſciētia eſt de vniuerſa
libus: vt pꝫ ex ꝑmo poſterioꝝ. Sed d̄ ſubiecto ſciētie dꝫ ſup
T.c.19 poni ipſum eſſe. ergo vniuerſale habet eſſe verū. ¶ Ad pri
C mum dicit ꝙ ab inferiori ad ſuum ſuperius eſt bona conſe
quentia ſm ꝙ ſuperius habet ſuppoſitioneꝫ perſonalem ⁊
non ſm ꝙ hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē: vnde bene ſequitur ſoꝛ.
eſt ergo aliquis hō eſt: ſed nō ſequitur. ſortes eſt. ergo om
nis homo eſt. ſecūdum iſtam viam. nec ſequitur. ſingulare
eſt: ergo vniuerſale eſt: ⁊ eodem modo dico ꝙ deſtructo ſu
periori perſonaliter ſumpto deſtruitur inferius ſequitur.n.
nullus homo eſt. ergo ſoꝛ. nō eſt. Sꝫ deſtructo ſuperiori ſim
pliciter nō propter hoc deſtruitur inferius. ¶ Ad aliud di
citur ꝙ illud quod hꝫ eſſe obiectum in anima ſꝫ ſe ⁊ ſꝫ om
nia ſua ſingularia ſolum habet eſſe figmētum vt pꝫ de chi
mera. nam tam chimera in communi q̄ꝫ hec chimera ſoluꝫ
habet eſſe in anima obiectum: illud tamen quod ſm ſe ſolū
habet eſſe obiectum in anima: vt homo ⁊ ſingularia exiſtē
D tia extra animam: non habet eſſe figmentum. ¶ Sed dubi
tatur qualiter illa que nec ſꝫ ſe: nec ſꝫ ſuas ſingulares ha
bent eſſe: quomodo poſſunt habere eſſe obiectuꝫ in animaꝫ
cum nihil ſit in intellectu niſi illud quod prefuit ſub ſenſu: ⁊
omnis cognitio intellectiua oꝛtum habet a ſenſu: vt pꝫ ex ꝑ
mo poſteriorum. ¶ Sciendum ꝙ chimera ⁊ huiuſmodi fi E
cta habent conceptum in anima qui eſt verum ens in ani
ma: quia eſt qualitas anime. Sed iſte conceptus nō cauſat
eff'ectiue ab illo cuius conceptus eſt: ſed cauſatur a partibꝰ
t[illegible] a ficti ⁊ ab anima componente conceptus partium ad
ſi[illegible] icem. verbi gratia. Intellectus habet conceptum mon
t[illegible] ⁊ habet conceptum auri: qui cōceptus cauſantur a mō
te ⁊ ab auro: ⁊ illis conceptibus exiſtentibus in intellectu:
intellectus componit illos cōceptus adinuicem ⁊ facit vnū
conceptum compoſitum repreſentantem montem aureuꝫ:
qui eſt quoddam ens fictum: ⁊ eodem modo eſt de chime
ra. Nam intellectus hꝫ conceptum capitis hominis ⁊ cor
poris leonis ⁊ aliorum: ⁊ ex illis conceptibus facit concep
tum compoſitum repreſentantem chimeram.

Uidetur autē neqꝫ genus neqꝫ ſpēs Capi. ij.
ſimpliciter dici. Genus.n. dr̄ aliq̄ Quare
rum quodāmō ſe hn̄tiū ad vnū ali philo. ꝑ
quid: ⁊ ad ſeiuicē collectio: ſꝫ quā us d̄ ge
ſignificationē romanorū collectio dr̄ genꝰ nere q̄ꝫ
ab vnius. ſ. hītudine. dico āt romuli: ⁊ mul de alijs
titudinis hn̄tium aliquo modo adinuicem tractaue
eam que ab illo eſt cognationeꝫ ſm diuiſio rit vide
nem ab alijs generibus dicte. verſoriū
hic.

¶ Uidet itaqꝫ neqꝫ genus: neqꝫ ſpēs dici ſim ARGL.
plr̄. Dr̄.n. genus ⁊ aliquoꝝ hoiuꝫ aggrega
tio: q qdē ad vnū ꝓpriā ⁊ inter ſe hn̄t reſpe
ctum/qua ſignatione Pelopidaꝝ dr̄ genus
quo quidē ex reſpectu q ē ab vno id eſt Pe
lope ⁊ multitudine eorū: q inter ſe eā hn̄t cō
iunctionē: que ab illo profluxit/ſic eſt nūcu
patum: vt ab alijs generibus ſit ſeiunctum.
¶ Finito ꝓhemio ſequit tractatus primus q eſt de qnqꝫ vli
bus diuiſiuus ⁊ continet qnqꝫ capitula. Capitulum primum
eſt de gñe. Capitulum ſecundum eſt de ſpē. Capitulum ter
tium eſt de differentia. Capitulū quartū eſt de ꝓprio. Capi
tulum qntum eſt de accidēte. ¶ Capitulū de genere cōtinet
duas partes. In prima ponunt ſignificationes generis. In
ſecūda ibi. (Tripliciter āt) ponit ⁊ declarat diffinitio gene
ris. Prima pars eſt totaliter narratiua. Secūda eſt declara
tiua. In ꝑma ergo parte ponit tres ſignificationes gñis di
cens. ꝓpt̄ neqꝫ genꝰ neqꝫ ſpēs vident ſimplr̄ dici. i. vno mō
tm̄ ſꝫ multiplr̄. Pria ſignificatio gñis eſt multitudo ab vno
pr̄e deſcēdentiū: vt multitudo romanoꝝ deſcēdētiū a Romu
lo dr̄ eē gñs. Et hoc pt̄ itelli dupl̄r. Unoꝰ ꝙ multitudo deſcē F
dētiū ab vno pr̄e ſil cū pr̄e a q plures deſcēderūt dr̄ eſſe gñs
Alio mō pt̄ itelligi ꝙ ſola multitudo vel collectio deſcēdēti
um ab vno pr̄e dr̄ gñs ꝓ hitudinē ad illū pr̄eꝫ: illo pr̄e nō ac
cepto nec nūerato in illa multitudine: ⁊ q̄uis pr̄ nō cōnumne
ret i illa multitudine: iſta multitudo tm̄ hꝫ cognationē ab il
lo pr̄e ⁊ diuerſitatē ab alijs gñibꝰ ꝑ illū pr̄eꝫ: vnī multitudo
romanoꝝ vna cū romulo pt̄ dici gñs: ⁊ ēt multitudo roma
noꝝ deſcēdētiū a romulo nō cōnumerato romulo pt̄ dici ge
nus: ⁊ ſic prima ſignificatio gñis hꝫ duo mēbra. ¶ Et eſt ſci G
endum ꝙ non quelibet multitudo deſcendentium ab vno
patre dicitur genus: quia ſic collectio omnium hominum
diceretur vnum genus quod eſt falſum: ſed multitudo de
ſcendentium ab vno patre: a quo tamen alij patres non de
ſcenderunt dicit eſſe genus in prima ſignificatione generis.

¶ Dicit͛ át ꝛ aliter rurſus gen⁹ qdé vniuſcuiuſqꝫ rei gñatē pncipiū: vl' ab eo q genuit vl' a loco i quo qs genit⁹ ē. Sic.n. Oreſté dicimus a tātalo hĩc gen⁹: illū aūt ab hercule. ꝛ rurſus pidaꝝ qdē thebanū eē gñe. Platoné vo athenieſé: ꝛ.n. pr̃ia pncipiū ē vniuſcui⁹qꝫ gñonis queadmodū ꝛ pr̃. Hec aūt vr̃ pmi ptiſſima eſſe ſigñatio. Romani.n. ſunt q ex gñe dſcédūt romuli: ꝛ cecropides q ex gñe deſcédūt cecropis ꝛ eoꝝ pximi. Et pus qdeꝫ appellatū eſt gen⁹ vniuſcuiuſqꝫ gñonis pncipiū: de hĩc etiá multitudo eoꝝ q ſūt ab vno pncipio: vt a romulo: náqꝫ diuidétes ꝛ ab alijs ſeperantes dicebamus omnem illá collectionem romanoꝝum eſſe genus.

Quo locus pnci piū gñonis ſit: vide Ant. Andre. li. q. 3.

ARGI. ¶ Dicit͛ ꝛ alio mō gen⁹/ vniuſcuiuſqꝫ pncipiū oꝛtus tá ab eo q genuit: qꝫ a loco in quo eſt qſpiá oꝛtus. Sic.n. oꝛeſté qdé a Tátalo. Hylū aūt ab Hercule dicimus genuſ hĩc. ꝛ rurſus Pindaꝝ qdé thebanū: Platoné át athenienſeꝫ dicim⁹ eſſe. Patria náqꝫ pncipiū eſt gñationis cuiuſqꝫ: pinde ac pr̃. Hoc át ſignificatū ipmptu eē vr̃. Pelopide náqꝫ dñr q gñe dſcédūt a pelope: ꝛ Cecropide: q a cecrope: ꝛ hoꝝ qqꝫ ppiq. Atqꝫ pus ſane gen⁹ ē nūcupata cuiuſqꝫ oꝛt⁹ oꝛigo: poſtea vo ꝛ ml'titudo eoꝝ q ab vno pn° ceu pelope pfluxerūt: qd qdeꝫ a ceteris ſeiūgéteſ ac ſepáteſ toᵐ aggregatū pelopidaꝝ dixim⁹ gen⁹.

¶ Scḋa ſignificatio generis eſt illa pncipiū generationis. Et iſto mōdo pater eſſe genus filij ꝛc. Locus dicitur eſſe genus locati: qꝛ eſt pncipiū generationis locati. ¶ Intelligenduꝫ q cum dicitur locus eſt principium generationis locati. nō accipitur locus pro loco pꝛopꝛio: qui non plus continet qꝫ ipſum locatum: ſed accipitur pro loco communi ſcꝫ pro villa vel ciuitate vel regno. ¶ Intelligendum eſt autem q pater eſt principium generis effectiuum: ꝛ locus eſt principiuꝫ conſeruatiuum generationis ꝛ rei generate.

b

3

ARGI. ¶ Alr̃ át rurſus dr̃ gen⁹ cui ſupponit͛ ſpés ad hoꝝ foꝛtaſſe ſil'itudiné: dcm̃ eteni qdá mō pncipiū ē hꝫ gen⁹ eaꝝ q ſub ipo ſt ſpéꝝ. Ur̃ át gen⁹ ml'titudiné ꝯtinere oéꝫ q ſub eo é ſpéꝝ.

¶ Alio mō dr̃ gen⁹ id ſub quo ſpés collocát͛ foꝛtaſſe accepta ſil'itudine a pꝛoꝛib⁹ vocabuli eius ſigñatis. Ná ꝛ pncipiū qdá eoꝝ que ſub ſe hꝫ genus tale ē. ꝛ pter ea videt͛ multitudi[illegible] oéꝫ amplecti: quá. ſ. ifra ſeſe ꝯtinet.

¶ Tertia ſignificatio generis eſt illa genus eſt cui ſupponit͛ ſpés: ꝛ ſic accipit͛ genus apud phos: vnde genus apud logicos: eſt id cui ſupponitur ſpés: nec eſt id cui ſupponitur ſpecies diffinitio generis: ſꝫ vna ſignificatio eius per ſe.

Tripl'r igit͛ cū gen⁹ dicat͛ d t̃tio apd phos ſmo é: qd ét dſcribéteſ aſſignauet͛ gen⁹ eē dicéteſ: qd d pl'ib⁹ ꝛ differétib⁹ ſpé i eo qd qd ſit pdicat͛. Eorū.n. q pdicat͛ alia qdé d vno ſolo dñr: ſic in diuidua: vt ſoꝛ. ꝛ plato: ꝛ hic ꝛ hec ꝛ h ꝛ hꝫ. Alia vo d pl'ib⁹ vt gña ꝛ ſpéſ dr̃ie ppa ꝛ accidétia cōiter: ſꝫ nō ppa alicui. ¶ Eſt át genuſ qdé vt aial: ſpéſ vo vt hō: dr̃ia vt rōnaliſ ppū vt riſibile: accñs vt albū: nigrū ꝛ ſedet͛: ab his ḡ q d vno ſolo pdicat͛ differūt gña: ea q d pl'ibus aſſignata pdicat͛. Ab his át q d pl'ib⁹ a ſpéb⁹ qdé: qm̃ ſpés ꝛ ſi d pl'ibus pdicat͛: nō d differétibus ſpé: ſꝫ nūero ſolo. Hō eni cū ſit ſpés d ſoꝛ. ꝛ pla. pdicat͛: q nō dn̄t a ſeiuicé ſpé: ſꝫ nūero. Aial vo cū ſit genus d hoie eq̄ ꝛ boue pdicat͛: q dn̄t a ſeiuicé ſpé ñ nūero ſolū. a ppo vo differt genus: qm̃ ppium qdé d vna ſola ſpé cuius eſt ppuꝫ pdicatur: ꝛ d his q ſub ſpé ſūt ididuis: quéadmoduꝫ riſibile d hoie ſolo ꝛ d pticularibus hominib⁹. Genus át nō d vna ſola ſpé pdicat͛ ſꝫ d pl'ibus dn̄tib⁹ ſpé. a dr̃ia vo ꝛ ab his q cōiter ſunt accñtia differt gen⁹: qm̃ ꝛ ſi d pl'ibuſ dn̄tib⁹ ſpé pdicat͛ dr̃ie ꝛ cōit͛ accñtia tñ nō i eo qd qd ſit: ſꝫ i eo qd q̄le ſit pdicát͛: iterrogátibus.n. nos illud quo pdicat͛ quo hec nō i eo qd qd ſit dicimus pdicari: ſꝫ magis i eo qd q̄le ſit. Interrogáti.n. q̄liſ hō ſit dicimus: qm rōnal' ꝛ i eo qd q̄liſ ſit coꝛuus: dicimus qm̃ niger. é aūt rōnale qdé dr̃ia: nigrū vo accñs. Qñ át qd eſt hō iterrogamur aial rñde⁹: é át hoiſ gen⁹ aial: q̄re d pl'ib⁹ pdicari diuidit gen⁹ ab his q d vno ſolo q ſunt ididua pdicat͛. De dn̄tib⁹ vo ſpé ſepat gñſ ab his q ſicut ſpés pdicat͛ vl' ppa: i eo át qd qd ſit pdicari diuidit gen⁹ a dr̃ijs ꝛ a cōiter accidétib⁹ q nō i eo qd qd ſit: ſꝫ i eo qd q̄le é vl' quo ſe hñs pdicat͛. Nihil igitur ſuperfluum neqꝫ minus continet gñis dcá deſcriptio.

ARGI. ¶ His igit͛ trib⁹ modis dr̃ gen⁹. De tertio vo gñe phoꝝ é ſmo. Qd ꝛ dſcribéteſ ſic aſſignar̃t. gñs id eē dicéteſ/ qd d pl'ib⁹ ſpé dn̄tib⁹: h ipſo qd é pdicat͛: vt aial. Eoꝝ.n. q pdicat͛/ alia de vno ſolo dñr: vt ididua/ veluti ſocrateſ ꝛ hic/ ꝛ h. alia d pl'ib⁹ pdicat͛: vt gña ſpéſ: dr̃ie ppa: ꝛ accñtia cōiter: ſꝫ nō cuiqꝫ ppe: atqꝫ gñs é exépli cá aial. Spéſ hō/ dr̃ia rōnale: ppū riſibile/ accñs albū: nigrū: ſedet͛. Gen⁹ igit͛ ab hiſce qdé: qꝫ d vno ſolo dñr h ſane dn̄t: qd ipſū d pl'ib⁹ predicat͛. Ab his át q d pl'ib⁹ predicat͛ hiſce differre vr̃. Atqꝫ a ſpé qdé h ſpéſ.n. ꝛ ſi d pl'ib⁹ pdicat͛: nō tñ d pl'ib⁹ ſpé: ſꝫ nūero dn̄tib⁹ pdicat͛: hō náqꝫ q qdé eſt ſpés d ſocrate: ꝛ pla. dr̃: q nō ſpé: ſꝫ nūero dn̄t. At aial qd eſt gñs d boue: equo:

atq̧ hoie predicaṫ. Que ⁊ ſpecie nõ ſolũ nũc ro differũt. A pprio vero hoc/ nã ppriũ qdẽ de vna ſpẽ cuius eſt ppriũ: ⁊ ð idiuiduis hi ſce/ q̃ ſunt ſub illa ſpẽ pdicaṫ: vt riſibile ð homine ſolo ⁊ de ſingulis hoibus dr̃. Genus aũt nõ ð vna ſpẽ: ſʒ de pluribus dr̃ntibus predicaṫ. A dr̃ia quoq̧ cõibuſq̧ accñtib⁹ hoc: eteni dr̃ie cõiaq̧ accñtia q̃q̃ de pl̃ibus dr̃r ac dr̃ntib⁹ ſpẽ: ñ tñ hoc ipſo qd ẽ/ ſʒ hoc ipſo potius q̃le eſt. Hec dicimus pdicari. Interrogati nãq̧ q̃le qd ẽ hõ/ rõnale dicimus: ⁊ q̃le qd ẽ coruus/ dicimus nigrũ: quoꝝ rõnale qdẽ eſt dr̃ia: nigrũ aũt accñs: ſʒ cũ qd eſt hõ interrogamur/ aĩal rñdemus: qd qdẽ eſt hominis genus. q̃re hoc qdẽ ð pl̃ibus iquã dici gñs/ ab idiuiduis q̃ ð vno ſolo predicanṫ ſeiũgit. Hoc võ dr̃ntibus iquã ſpẽ ab hiſce q̃ vt ſpẽs aut ppria predicãt ipſuʒ diſtiguit. Illud aũt hoc iquã ipſo qd eſt predicari/ a dr̃ntijs ipm cõibuſue accñtib⁹ ſeparat. Que nõ hoc ipſo ſane qd ẽ/ ſʒ hoc ipſo q̃le eſt/ aut quo mõ ſeſe hʒ qõq̧ eoꝝ de qbus dicuntur predicari ſuapte nã ſolẽt. Nihil ergo ſuperfluum deſcriptio dicta ꝯceptus gñis ꝯtinet neq̧ qcq̃ excludit. qd ad nãm gñis ſpectat

℄ Poſitis ſignificationibus generis ponit auctor deſcriptionem generis q̃ eſt p̃dicari de pluribus differẽtibus ſpẽ in eo qd qd. Et q̧ hec deſcriptio de genere ſit bene data declarat auctor: ⁊ hec eſt prima ꝯclo huius libri. ſ. q̧ hec eſt deſcriptio generis p̃dicari ð plurib⁹ dr̃ntibus ſpẽ in eo qd qd. Hec cõclo pbaṫ ſic. Illa diffõ ſeu deſcriptio generis q̃ ineſt gñris ⁊ p cuius partes gen⁹ diſtinguiṫ a quolibet qd nõ eſt gen⁹. nã de rõne diffinitionis eſt q̧ cõpetat ſeu cõueniat diffinito ⁊ q̧ p partes eius diffinitũ diſtinguaṫ a quolibet alio: vt pʒ 6° topicoꝝ. ſed p̃dicari de pluribus differẽtibus ſpẽ i eo qd qd ineſt generi: vt manifeſtũ eſt: ⁊ p particulas hic poſitas i diffinitione diſtinguiṫ genus a quolibet alio qd nõ eſt gen⁹ ergo hec eſt bona deſcriptio vel diffinitio generis. ſ. predicari de pluribus ⁊c̃. Et p cõſequẽs genus diffinitiue eſt id qd p̃dicatur ð pluribus differẽtibus ſpẽ in eo qd qd. Et ex particulis i diffinitione poſitis differt genus a quolibet alio: qd pbat Porphyrius. nã p hanc particulã p̃dicari de pluribus genus differt ab indiuiduo quod nõ predicaṫ ð pluribus: ⁊ per hanc particulã differentibus ſpecie: genus differt a ſpeciebus ſpẽliſſimis: que nõ predicanṫ niſi de differentibus ſolo numero: ⁊ per hanc particulam in eo quod quid. differt genus a differentia proprio ⁊ accidente que predicantur in quale ⁊ nõ in quid: q̧ autem predicta. ſ. differentia propriuʒ ⁊ accidens predicantur in quale patet. q: ad interrogationẽ factam per quale de indiuiduo cõuenienter reſpõdetur per iſta. ſ. per differentiã propriũ ⁊ accidens: ſed genus predicatur in quid de indiuiduo: q: ad queſtionẽ factam per qd ð indiuiduo cõueniẽter reſpõdetur per genus: vt ſi queratur

A quid eſt ſor. cõueniẽter reſpõdeṫ q̧ animal. ℄ Dicitur tria notãda. Primo q̧ hec oratio. que predicaṫ de pluribus ⁊c̃. non eſt diffinitio generis niſi extendẽdo nomẽ diffinitionis ad deſcriptionẽ: ⁊ ratio huius eſt: q: hoc cõmune genus nõ eſt in aliquo certo genere: cum reperiatur in quolibet predicamẽto ⁊ quod circuit omne genus in nullo genere eſt ð terminate: nec predicatur in quid nec indicat quiditatem p

prie alicuius rei. ℄ Secũdo notãdum q̧ aliud eſt quod hic diffinitur ⁊ aliud eſt pro quo diffinitur: vnde illud quod hic diffinitur eſt intẽtio ſecũda: ⁊ eſt cõmunis oibus generibus gñaliſſimis ⁊ ſubalternis: ⁊ illa pro quibus diffinitur ſunt genera. ſ. generaliſſima ⁊ ſubalterna: q: his cõpetit hec deſcriptio. ſ. predicari de pluribus. Vñ cũ dicitur. genus ſic diffinitur. qd predicaṫ ⁊c̃. hoc nomẽ genus hʒ ibi ſuppoſitionẽ ſimplicẽ ⁊ nõ pſonalẽ: ſicut eſt manifeſtũ: q: nullũ genus ſic diffinitur: nec eſt aliquod genus cõuertibile cum hac diffinitione: vt de ſe pʒ: ſʒ cum dicit genus eſt qd predicatur de pluribus: hic hoc nomen genus hʒ ſuppoſitionẽ perſonalẽ: ſi n. haberet ſuppoſitionẽ ſimplicẽ eſſet falſa: q: hec intẽtio generaſiue hoc cõe genus nõ predicatur in quid de pluribus differẽtibus ſpecie: vñ cũ ſic dr̃. hõ diffiniṫ: iſte terminus hõ hʒ ſuppoſitionẽ ſimplicẽ: ⁊ cũ dr̃. hõ eſt aial rõnale mortale: iſte terminus hõ hʒ ſuppoſitionẽ perſonalẽ: ita cũ ſic dr̃. genus ſic diffiniṫ: iſte terminus genus hʒ ſuppoſitionẽ ſimplicem: ſʒ cũ dr̃ gen⁹ eſt qd p̃dicaṫ: iſte terminus genus hʒ ſuppoſitionẽ pſonalẽ: ⁊ ſic pʒ q̧ terminus hʒ aliã ⁊ aliã ſuppoſitionẽ reſpectu actus exerciti ⁊ reſpectu actus ſignificati. vñ hec eſt vera animal predicaṫ de omni hoie ſm q̧ ſubiectũ habet ſuppoſitionẽ ſimplicẽ ⁊ in actu ſignificato: vbi exercetur predicatio hʒ iſte terminus aial ſuppõnem pſonalẽ: vt in iſta: oĩs hõ eſt aial. ℄ Tertio eſt notãdũ q̧ in hac deſcriptione qd predicaṫ de pluribus. lyͤ de pluribus accipitur pro ſuo ſignificato poſitiuo: ⁊ nõ accipiṫ comparatiue: vnde ſenſus eſt q̧ genus eſt qd predicatur ð multis differẽtibus ſpecie: ita q̧ inter iſta duo pluribus differẽtibus ſpẽ eſt cõſtructio intrãſitiua. q̧ aũt lyͤ de pluribus nõ accipiatur cõparatiue in predicta deſcriptione pʒ: q: ſi acciperetur cõparatiue ſenſus eſſet iſte: genus eſt illud qd predicatur de pluribus q̃ ſint dr̃ia ſpẽ: ſed intellectus nõ eſt talis: q: deſcriptio generis cõpetit omni generi: ſʒ nõ cõpetit omni generi predicari de pluribus q̃ ſunt dr̃ia ſpecie: q: genus infimum qd nõ hʒ ſub ſe niſi duas ſpecies nõ predicatur de pluribus q̃ ſunt dr̃ia ſpẽ: ſed intellectus nõ eſt talis. Et q̧ cõparatiuũ pt accipi p poſitiuo ⁊ ecõuerſo. pʒ. nã qñ dicitur plures hoies currunt. accipitur comparatiuum pro poſitiuo. nam eſt idem dicere. plures homines currunt: ⁊ multi homines currunt: ⁊ poſitiuus aliquando accipitur pro comparatiuo: vt bonum eſt confidere in domino q̃ in homine. intellectus eſt iſte melius eſt confidere in domino ⁊c̃.

Species autẽ dr̃ quidẽ ⁊ de vniuſcuiuſq̧ forma ſm quã dictũ eſt. prími qdem ſpẽs digna eſt imperio. Cap. 3. Dicitur autẽ ſpecies ⁊ ea q̃ eſt ſub aſſignato genere ſm quã ſolemus dicere hominẽ quidẽ ſpeciẽ animalis: triãgulũ vero ſpeciẽ figure: qd ſi etiã genus aſſignates ſpeciei meminimus dicẽtes: qd de pluribus ⁊ dr̃ntibus ſpẽ in eo qd qd ſit predicaṫ: ⁊ ſpẽs dicim⁹ id qd ſub gñe ẽ. Noſſe aũt oʒ qm̃ ⁊ genus alic⁹ ſpẽi ẽ gen⁹: ⁊ ſpẽs alic⁹ gñis ẽ ſpẽs. Iccirco neceẽ i vtroꝝq̧ rõnib⁹ vtriſq̧ vti.

℄ Spẽs autẽ dr̃ qdẽ ⁊ ð vniuſcuiuſq̧ forma: ARGI. qua ſignificatione dictũ eſt. Prima ſpecies digna eſt imperio: dicitur autẽ ⁊ de eo qd ſub aſſignato genere collocatur: qua ſignificatione hominẽ quidẽ ſpeciẽ animalis dicere cõſueuimus: qd qdẽ eſt genus/ albũ autem ſpeciem coloris ⁊ triangulum ſpeciem ſimili mõ figure. Qd ſi gen⁹ aſſignãtes mẽ

tionē fecim⁹ ſpeciei: gen⁹ id eſſe dicētes: qḋ de plurib⁹ differētibus ſpecie: hoc ipſo qd ē pdicat: ⁊ nūc id eē dicimus ſpeciē/ quod ſub aſſignato genere collocatur: ſciēdū ē cū ⁊ gen⁹ alicuius ſit genus ⁊ ſpecies alicui⁹ ſit ſpecies: vtriuſq inquam vtrūq in ambo rū etiā rōnib⁹ ambobus vti neceſſariū eē.

¶ Iſtud eſt ſcḋm capitulū tractatus pñtis in quo determinaṫ de ſpecie ⁊ de ordine ⁊ ordinatiõi in linea pdicamētali. Et cõtinet iſtud capitulū duas partes pricipales. In prima ponūtur ſignificationes ⁊ deſcriptiones ſpēi. In ſcḋa ibi. (Planū autē.) ad declarationē eoꝝ q̄ pdicanṫ de ſpē enumerat ea q̄ ſunt i linea pdicamētali ⁊ determinat de eis ⁊ de ordine eorum. Prima pars eſt partim narratiua ⁊ partim inquiſitiua. Primo ergo narrādo ponit vnā ſignificationē ſpēi: q̄ nō ptinet ad logicā dicēs: q ſpēs dr̄ vno mō vniuſcuiuſq rei forma ⁊ ſ3 iſtā ſignificationē dr̄ q ſpēs priami digna eſt iperio ⁊ accipitur hic ſ, ēs p pulchritudine vel decore: ⁊ pōt intelligi tā de pulchritudine animi q̄ de pulchritudine corporis: pulchritudo animi eſt anime virtus: deinde ponit aliā ſignificationē ſpēi que eſt q ſpēs dr̄ que ponitur ſub aſſignato genere: Et hec eſt vna deſcriptio ſpēi que pertinet ad logicum Unde auctor ponit tres deſcriptiones ſpēi: ſed due ſignificationes ſpēi pertinent ad logicū. Prima ſpēs eſt q̄ ponitur ſub aſſignato genere: ⁊ circa illam deſcriptionem auctor ponit dubium: ⁊ modo ſuo reſpondet: vt videbitur prolixius in fine huius prime partis.

De hoc vide per Albertū ⁊ doct. hic multa p ſco. 8. di. p. q. 3.

¶ Aſſignāt ḡ ⁊ ſic ſpēm: ſpēs eſt q̄ poniṫ ſub gñe ⁊ de q̄ gen⁹ in eo qḋ qd ſit predicatur.

ARGI. ¶ Aſſignāt igitur ſpeciē: ⁊ hoc modo. Species eſt id quod ſubijcitur generi. Et ō quo genus hoc ipſo quid eſt predicatur.

¶ Secunda deſcriptio eſt q ſpecies eſt que ponitur ſub aſſignato genere: ⁊ de qua genus predicatur in quid.

¶ Ampli⁹ āt ⁊ ſic quoq. Spēs ē q̄ de plib⁹ ⁊ differētib⁹ nūero in eo qḋ qd ſit pdicatṫ: ſed hec qdē aſſignatio ſpeciei ſpāliſſime eſt ⁊ q̄ ſolū ſpēs eſt: alie vō erunt ⁊ nō ſpāliſſimaꝝ.

ARGI. ¶ Inſup hoc ēt pacto. Species eſt id qḋ ḋ pluribus differentibus nūero hoc ipſo qd eſt pdicatṫ veꝝ hec qdē aſſignatio ipſi⁹ erit ſpāliſſime ſpēi ⁊ q̄ tātūmodo ſpecies ē. Cetere vō ⁊ hiſce cōpetēt. q̄ nō ſpāliſſime ſunt.

¶ Tertia deſcriptio eſt q ſpēs pdicaṫ de pluribus dñtibus numero in eo quod qd: ⁊ intelligitur iſta deſcriptio cū preciſione ſic. q ſpēs eſt q̄ ſolū predicaṫ de pluribus dñtibus numero in eo qḋ qd: ⁊ nō de dñtibus ſpē: ⁊ niſi hec deſcriptio ponereṫ cū preciſione iſta deſcriptio cōpeteret generi gñaliſſimo q: genus gñaliſſimū pdicaṫ de plurib⁹ dñtibus numero in eo qḋ qd. intellecta tñ hac deſcriptione cū pciſione nō cōpetit generibus gñaliſſimis nec ſpēbus ſubalternis. Iſte tres deſcriptiones ſic cōparanṫ adinuicē: q: pme due cōpetunt tā ſpeciebus ſpāliſſimis q̄ ſpēbus ſubalternis: ſ3 tertia deſcriptio intellecta cū pciſione: vt dcm̄ eſt ſolū cōpetit ſpēbus ſpāliſſimis. ¶ Circa pmā deſcriptionē hic poſitā ponit

D auctor dubitationē talē. In diffōne gñis poniṫ ſpēs: vt viſuȝ eſt. capitulo de gñe: vbi dr̄ q genus eſt qḋ pdicaṫ de pluribus dñtibus ſpē ⁊c. ḡ in diffōne ſpēi nō dȝ poni genus: q: qd idē reſpcū eiuſdē nō pōt eē diffiniēs ⁊ diffinitū: ergo male deſcribiṫ ſpēs cū dr̄. ſpēs ē q̄ poniṫ ſub aſſignato gñe. ¶ Ad iſtud rñdet auctor dicēs: q genus ⁊ ſpēs ſunt relatiua. nam genus dr̄ alicuius ſpēi genus: ⁊ ſpēs dr̄ alicuius gñis ſpēs: ⁊ iō neceſſe ē q vtrūq ponaṫ in diffōne alterius: vñ ſ3 iſtū auctorē in relatiuis nō ē incōueniēs: ſ3 magis eſt neceſſariū q idē reſpectu eiuſdē ſit diffiniēs ⁊ diffinitū. ¶ Sed h̄ ſūt duo

E dubia. Primū eſt an genus ⁊ ſpēs ſint relatiua. Scḋȝ eſt. an vnū relatiuoꝝ debeat poni in diffōne alterius. ¶ Ad primū dubiū arguiṫ ſic. pbādo q genus ⁊ ſpēs nō ſunt relatiua: q: illa q̄ ſunt cōia oibus pdicamētis nō ſunt i aliquo pdicamēto determinato: ſ3 genus ⁊ ſpēs ſunt cōia oibus pdicamentis: q: in oi pdicamēto ſunt gña ⁊ ſpēs. ḡ genus ⁊ ſpēs. non ſunt in aliquo pdicamēto determinato: ḡ nō ſunt in pdicamēto relōnis. ḡ nō ſunt relatiua. ¶ Itē relatiua ſunt ſil' nā

Cap. de relatiōe. p pbm̄ in pdicamētis: ſ3 genus ⁊ ſpēs nō ſunt ſil' nā: q: gen⁹ nāl'r ē prius ſpē p pbȝ in pdicamētis: q dicit. q p⁹ eſt a quo nō ɔuertiṫ ſubſiſtēdi ɔña. ſ3 h⁹ ē genus. ḡ ⁊c. ¶ Ad oppoſitum eſt auctor. ¶ Ad ſcḋm dubiū arguiṫ pbādo q vnū rela

F tiuoꝝ nō pt poni in diffōne alterius: q: qm̄ q̄l3 diffō daṫ cā innoteſcēdi: q̄l3 ḡ diffōnis pe dȝ eē notior ipo diffinito: ſ3 vnū relatiuoꝝ nō eſt notius alio. ḡ ⁊c. Cōfirmaṫ h̄. ſi de diffinito q̄riṫ qd ſit. cōueniēter rñdeṫ p diffōnē: ita q diffō certificat de qōne q̄rēte qd eſt de diffinito: ſ3 ſi fiat qō de vno relatiuo qd ē. nō certificareṫ q̄rēs ḋ illa qōne p diffōnē vel deſcriptionem in q̄ poniṫ vnū relatiuoꝝ. ḡ ⁊c. maior pȝ. ⁊ minor declaraṫ. nā ſi q̄raṫ qd ē pr̄. ⁊ rñdeṫ ſic. pr̄ ē q h̄ȝ filiū vel genuit filiū. queriṫ eȝ qd eſt filius: q: filius eſt eq̄ue hñ michi ignot⁹ ſicut pr̄. ⁊ ſi dr̄ q filius eſt q h̄ȝ p̄rem. adhuc cōtingit q̄rere quid eſt pr̄ ſicut p⁹: ⁊ ita nunq̄ȝ ero certificatus de aliquo relatiuoꝝ qd eſt: q: rñdendo p eq̄ue ignotū: nō ſum nec eſſe poſſum certificatus. vnde pōt ſic argui. Illa nō eſt diffō alicuius p quā nō poſſum eſſe certificatus de diffinito: ſ3 p diffinitionē relatiui in q̄ poniṫ ſuū correlatiuū nō poſſum certificari de illo relatiuo: vt viſum eſt. ḡ ⁊c. ¶ Itē q̄ncūq in diffinitione ponitur aliqḋ diffinibile. ſi diffō illius diffinibilis poniṫ loco eius: dēlor ⁊ expreſſior erit diffō in q̄ loco diffiniti po

Capi. 3. ⁊.4. ⁊ in de. nitur ſua diff: vt pȝ. 6. top. ſi ḡ in diffōne p̄ris poniṫ filius: ⁊ ſi in loco filij ponaṫ diffō filij: iſta diffō erit dēlor ⁊ expreſſior diffōne pma: ſ3 in diffōne filij ſ3 iſtā opinionē dȝ poni pr̄. ḡ i veriſſima ⁊ expſſiſſima diffōne p̄ris dȝ poni pr̄: ſ3 h̄ eſt incōueniēs. ſ. q idē ponaṫ in diffōne ſuippius ⁊c. ¶ Ad oppoſi

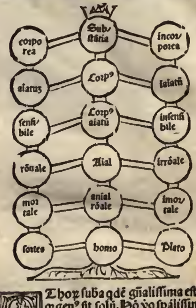
G tum tñ eſt auctor. ¶ Ad pmū dubiū cū q̄riṫ an gen⁹ ⁊ ſpēs ſint relatiua. Dōm q genus ⁊ ſpēs pñt accipi p his q̄ pncipaliter ſignant ⁊ p his q̄ denominant. Si accipianṫ p his q̄ ſignificāt tūc accipiūṫ p itētionib⁹ i anima cōib⁹ gñib⁹ ⁊ ſpeciebus in quolibȝ pdicamēto vel cuiuſlibȝ pdicamētis: ⁊ hec ſunt rela trāſcēdentia: q: intētio gñis referṫ ad intētionē ſpeciei Si vō accipiātur p his q̄ denominānt ſic accipianṫ pro his de qbus pdicanṫ: vt p hoie ⁊ aīali. ⁊ ſic eſt falſū dicere q genus ⁊ ſpēs ſunt rela q: hō ⁊ aīal nō ſunt relatiua: ⁊ nec albedo ⁊ color ſunt rela: ſ3 abſoluta. Si gen⁹ ⁊ ſpēs accipianṫ p his q̄ p ſignificāt ſic hñt ſuppōnē ſimplicē: ſ3 qñ genus ⁊ ſpēs accipiunṫ p his q̄ denominānt tūc hñt ſuppōnē pſonalem. ¶ Ad pmū argumētū in ɔriū cū dr̄. q gen⁹ ⁊ ſpēs ſūt cōia oib⁹ pdicamētis. ḡ ⁊c. Dōȝ ē vno mō q gen⁹ ⁊ ſpēs nō ſunt rela determinati gñis: ſ3 ſunt rela trāſcēdētia: q: repiūṫ in q̄l3 pdicamēto. Alr̄ pōt dici q idē pt eē i q̄l3 pdicamento denoiatiue ⁊ tñ i vno p̄nto qditatiue: ⁊ ſic gen⁹ ⁊ ſpēs ſunt i q̄libȝ pdicamēto: q: ḋnoiant res oiuȝ pdicamētoꝝ: ⁊ tñ ſūt qditatiue in vno pdicamento tm̄. i. i pdicamēto relationis. ¶ Ad ſcḋm argumētū cū dr̄. q gen⁹ eſt nāl'r p⁹ ſpē. dico q accipiēdo gen⁹ ⁊ ſpēȝ p his q̄ p ſignāt pncipalr. ſic neutrū iſtoꝝ ē alio p⁹ nāl'r: ſ3 ſunt ſil nā. Sȝ accipiēdo gen⁹ ⁊ ſpeȝ p his q̄ denoiant. ſic gen⁹ eſt nāl'r p⁹ ſpē: vt aīal homine: ⁊ h̄ mō accipiēdo genus ⁊ ſpēm non ſunt relatiua. ¶ Ad ſcḋm dubiū dñt qdā: q loq̄ndo ḋ diffōne indicāte qditatē rei non dȝ poni vnū relatiuoꝝ in diffōne alterius: ſ3 i diffōne exprimēte qd nois bñ dȝ poni vnū relatiuoꝝ in diffōne alterius: ⁊ ſic intelligit auctor q in diffōne exprimēte qd nominis dȝ poni

vnū

A vnū relatiuoꝝ. ❡ Sꝫ mihi vꝫ ꝙ vnū relatiuoꝝ nō dēat po-
nim diffōne alteri⁹ exprimēte qd nois. nec in diffōne expri-
Id iſtā mēte qd rei alteri⁹: qꝛ vtraqꝫ diffō notificat diffinitū ⁊ ē no-
materiā tioꝛ diffinito. Nā diffō exꝑmēs qd noīs notificat quid nomē
ō mul ſigūat: ⁊ diffō explicās qd rei notificat qditatēꝫ diffiniti: ſed
p Au vnū relatiuū nō eſt noti⁹ altero: nec oꝛo in q̄ ponit̄ vnū rela
.And. tiuoꝝ eſt notioꝛ alio relatiuo. Et iō bn̄ dicit Auic. in logica
.5. me ſua ꝙ dicētes vnū relatiuoꝝ diffiniri ꝑ reliquū nō aduertūt
tph.q. relatiuū iter eſſe notū cū alio ⁊ eſſe notū ꝑ aliud. vn̄ vnū rela-
.ar.ij. tiuoꝝ nō eſt notū ꝑ aliud ꝙ ꝑꝫ ꝑ rōnēs iā factas ꝙ loquēdo
.q.13. de diffōne ſꝫ ꝙ Ariſ. loquit̄. ſic vnū relatiuū nō diffinit̄ per
.14. ibi reliquū: loquēdo. n. de diffōne idicāte quiditatē rei manife
e3 lco. ſtū ē ꝙ vnū relatiuoꝝ nō diffinit̄ ꝑ reliquū: qꝛ vnū relatiuo-
.o. diſt. rū nō eſt de qditate alteri⁹: nec ē noti⁹ altero relatiuo: loqn
.q.2. do ēt de diffōne exꝑmēte qd nois nō diffinit̄ vnū relatiuoꝝ
ꝑ reliquū: qꝛ diffō qd nois manifeſtat qd nomen ſigt: ſꝫ vnū
relatiuoꝝ nō notificat qd ſigt aliud. ꝙ ⁊c̄. ꝓbo minoꝛēꝫ. nā ſi
q̄rat̄ qd h̄ nomē pr̄ ſigt. ⁊ rn̄deat̄ ꝙ h̄ nomen pr̄ ſigt illū qui
genuit filiū: q̄rendū eſt vlteri⁹ qd ſigt h̄ nomen fili⁹. ſi dicat̄
ꝙ hoc nomē fili⁹ ſigt illuꝫ q hꝫ pr̄em. adhuc reſtat q̄ qd h̄
nomē pr̄ ſignificet: qꝛ nō eſt maioꝛ certitudo hui⁹ nois ſigni
ficati q̄ fuit in ꝑn⁰. Dico ꝙ ꝙ nullū relatiuū hꝫ diffōnēꝫ ꝓ-
ꝓriā: qꝛ relatiuū nō ē ꝑ ſe in gn̄e: ſꝫ rel̄o bn̄ pōt diffinire: ſꝫ nō
ꝑ relationē oppoſitā: ſꝫ ꝑ ꝓpriū gen⁹ ⁊ per ꝓpriā dr̄iāꝫ. ſi eis
iſunt noīa īpoſita: loq̄ndo de diffōne exꝑmēte qditatē diffi-
niti. Extendēdo tn̄ diffōnē diffiniti ad oꝛonē ſignificātē illud
q̄ relatiuū: ſiue illa oꝛo ſit eq̄ nota: ſiue ſit notioꝛ: ſic cōce-
do ꝙ vnū relatiuū diffinit̄ ꝑ reliquū: qꝛ bn̄ ꝯtingit accipere
vnā oꝛonē in q̄ ponit̄ vnū relatiuoꝝ ſignificare id q̄ nomē
alteri⁹ relatiui ſigt. Jllud. n. q̄ hec oꝛo. q genuit filiū ſignat
hoc nomē pr̄ ſigt. Ui hec oꝛo nō eſt diffō exꝑmēs qd rei pa
tris: nec qd nois ei⁹: qꝛ nō eſt notioꝛ: vt ꝓbatū eſt: ⁊ ſic forte
itelligūt auctoꝛes dicētes ꝙ vnū relatiuoꝝ diffinit̄ per reli
quū. Jſte tn̄ modus accipiēdi diffōnēꝫ reprobat̄ a ꝑho in 2⁰
poſte. qꝛ ſic tota hyſtoria de bello troiano diceret̄ vna diffō:
qꝛ vnū nomē pōt iponi: ⁊ iam eſt ipoſitū toti illi hyſtorie. ſ.
hoc nomē ilyas: ⁊ ſic tota hyſtoria troiana eēt diffō ilyꝫ: q̄
nō vꝫ verū. Et ſi dr̄ ꝙ q̄uis hoc nomē pr̄ nō hꝫ diffōnem ꝓ-
ꝓrie dictā cū nō ſit in gn̄e. pōt tn̄ hr̄e diffōnē exprimentē qd
nois: qꝛ ſciēs qd h̄ nomē pr̄ ſigt: pōt notificare hoc alteri. Et
B ſi q̄rit̄ q̄liter hoc ꝯtingat. Dōꝫ ꝙ hoc relatiuū pōt notificari
q̄tū ad qd nois ⁊c̄. pōt aliq̄ mō deſcribi: nō tn̄ ꝑ ſuū correla
tiuū. v.g. pr̄ eſt q de ſua ſuba genuit ſibi ſimilēꝫ in ſpē: ⁊ fili⁹
eſt q genit⁹ eſt de ſuba ſimilis ſibi in ſpē. Et dico de ſuba ſibi
ſimilis in ſpē: qꝛ ꝑ hoc diſtiguit̄ gn̄o inaiatoꝝ a gn̄one aiato
rū: ⁊ nā in aiatis ⁊ in aialib⁹ gn̄atis ꝑ ꝓpagationē ſic genitū
gn̄atur de ſuba gn̄antis. ſed in inaiatis gn̄ans ꝓducit geni-
tum de ſuba aliena. vt ignis de ſubſtātia aeris gn̄at ignem.
Et ideo in inaiatis gn̄ans non dr̄ pater nec genitū filius.

❡ Planū āt erit q̄ dr̄ hoc mō: i vnoq̄qꝫ ꝑdi
camēto ſt̄ q̄dā gn̄aliſſima: ⁊ rurſus alia ſpāliſ
ſima: ⁊ īt̄ gn̄aliſſima ⁊ ſpāliſſima ſūt alia me
dia. Eſt āt gn̄aliſſimū qdē ſup̄ q̄ nō ē aliud
gen⁹ ſuꝑueniēs. Spāliſſimū āt p⁹ q̄ nō erit
alia iferioꝛ ſpēs: īt̄ gn̄aliſſimū āt ⁊ ſpāliſſimū
⁊ gn̄a ⁊ ſpēs ſūt eadē: ad aliō qdē ⁊ ad aliō
ſūpta. Sꝫ āt i vnoq̄qꝫ ꝑdicamēto manifeſtū
q̄ dr̄. Suba ē qdē ⁊ ipa eſt gen⁹: ſub hac āt
eſt coꝛp⁹: ſub coꝛꝑe vō aiatū coꝛp⁹: ſub quo
aial: ſub aiali rōnale aial: ſub quo hō: ſub ho
mine vō ſoꝛ. ⁊ pla. q ſunt ꝑticulares hoies.
ARCI. ❡ Atqꝫ id q̄ dicim⁹ hoc pacto fuerit māife
ſtū. Jn vnoquoqꝫ ꝑdicamēto ſūt q̄dā gn̄a-

liſſima gn̄a. Et q̄dā ſpāliſſime ſpēs. Et iter
hec media q̄dā ſunt: q̄ gn̄a eadē ſpēſqꝫ dr̄r.
Eſt aūt id qdē gn̄aliſſimū gen⁹ ſupꝛa q̄ nul
lū diuo gen⁹ traſcendit. Spāliſſima vō ſpēs
ea, ſub q̄ nulla pꝛſus alia ſpēs collocat̄. Et
iter hec gn̄aliſſimū iquā gen⁹, ſpēmqꝫ ſpāliſ
ſimā ſūt alia q̄ gn̄a ſūt eadē: ſpēſqꝫ nō reſpe-
ctu tn̄ eiuſdē ſꝫ diuerſoꝝ. Explicet̄ āt id q̄
dixim⁹ vno in ꝑdicamēto diluci dūqꝫ fiat h̄
pacto. Suba eſt q̄dā ⁊ ipſa gen⁹, vt pr̄ atqꝫ
ſub ipſa qdē eſt coꝛp⁹. Sub coꝛꝑe vō coꝛp⁹
eſt aiatum. ſub q̄ aial cadit: ſub q̄ rurſus aial
eſt particeps rōnis: ſub quo hō cadit: ſub q̄
Socra. Pla. Singuliqꝫ hoies collocant̄.

Thoꝝ ſuba qdē gn̄aliſſima eſt eo
ꝙ gen⁹ ſit ſolū. Hō vō ſpāliſſimuꝫ
eo ꝙ ſpēs ſit ſoluꝫ. Coꝛp⁹ vō ſpēs
qdē ē ſube: gen⁹ vō coꝛꝑis aiati: ⁊
aiatū coꝛp⁹ qdē ſpēs coꝛ. gen⁹ vō aial̄. aial
āt ſpēs qdē aiati coꝛ. gen⁹ āt rōnalis aial̄: ſꝫ
rōnale aial ſpēs ē aialis. gen⁹ vō hois hō vō
ſpēs qdē rōnal̄ aial̄: n̄ āt eſt gen⁹ ꝑticulariū
hoiꝫ: ſꝫ ſolū ſpēs. Et oē q̄ an̄ idiuiduū ꝓxi
mū eſt: ſpēs erit ſolū: nō ēt gen⁹. Quēadmo
dū ſba igit̄ cū ſit ſupͣma eo ꝙ nihil ſup̄ eā ſit
gen⁹ ē gn̄aliſſimū: ſic ēt hō cū ſit ſpēs poſtq̄ꝫ
n̄ erit alia iferioꝛ ſpēs neqꝫ aliqd coꝝ q̄ pn̄t
didi: ſꝫ ſoluꝫ ididua: ididuū āt eſt ſoꝛ. ⁊ pla.
ſpēs erit ſola ⁊ vltia ſpēs: vt dcm̄ ē ſpāliſſima

ſpēs. Que vō ſūt ī medio eoꝝ q̄ ſup ipſa ſūt
erūt ſpēs. Eoꝝ vō q̄ pᵒ ipā ſūt: ſūt gn̄a: q̄re h̄
gdē duas hꝫ hītudines: eā q̄ ē ad īferiora hꝫ
quā gn̄a ipſoꝝ eē dn̄r. Extrema vō vnā h̄nt
hītudinē nā ꝛ gn̄aliſſimū ad ea gdē q̄ poste
riora ſūt hītudinē hꝫ: cū ſit genᵒ oīuꝫ id qd̄ ē
ſupmū: eā vō q̄ ē ad ſupiora nō hꝫ: cū ſit ſup
mū ꝛ p̄mū pricipiū. Spāliſſimū aūt vnā hꝫ
hītudinē eā q̄ ē ad ſupiora q̄rū ē ſpēs: eā vō
q̄ eſt ad poſteriora nō hꝫ: ſꝫ ēt īdiuiduoꝝ dr̄
ſpēs: ſꝫ ſpēs gdē īdiuiduoꝝ ſolū ea ꝯtinens:
ſpēs āt ſupioꝝ velut q̄ ab eis ꝯtinet̄. Deter
minát ḡ gn̄aliſſimū ita ꝙ cū ſit genᵒ n̄ ē ſpēs:
ꝛ rurſus ꝙ nō ē aliō genᵒ ſupueniēs. Spāliſ
ſimū vō qd̄ cū ſit ſpēs nō ē genᵒ: ꝛ cū ſit ſpēs
nūꝗ̄ didit̄ ī al's ſpēs: ꝛ qd̄ de pl'ibᵒ dn̄tibus
nūero ī eo qd̄ qd ſit p̄dicat̄. ea vō q̄ ī medio
ſūt extremoꝝ ſubalt'na vocant̄ gn̄a ꝛ ſpēs: ꝛ
vnūqdq̄ ipoꝝ ſpēs eē ꝛ genᵒ p̄t: ad aliō gdē
ꝛ ad aliō ſūpta. ea vō q̄ ſt an̄ ſpāliſſimū vſq̄
ad gn̄aliſſimū aſcēdētia ꝛ gn̄a dn̄r: ꝛ ſpēs ꝛ
ſubalt'na gn̄a vt agamenō atrides: ꝛ pelopi
des: ꝛ tātalides ꝛ vltimū Iouis: ſꝫ ī familijs
plerūq̄ rēducūt̄ ad vnū p̄ncipiū. v.g. ad io
uē: ī gn̄ibᵒ gdē ꝛ ſpēbᵒ nō ſic ſe hꝫ rō: neq̄.n.
cōe ē vnū genᵒ oīuꝫ ens: nec oīa eiuſdē gn̄is
ſūt hꝫ vnū genᵒ ſupremū quēadmodū dicit
Arꝫ. ſꝫ ſūt poſita quēadmodū dcm̄ ē ī p̄dica
mētis: p̄ma decē gn̄a ſunt q̄ſi p̄ria decē p̄rici
pia reꝝ: vel ſi qs oīa entia vocet ingt nūcu-
pabit equoce nō vniuoce. Si.n. vnū cōe ge-
nᵒ eēt ens vniuoce ētia diceret̄. Cū.n. decē
p̄ria p̄ncipia ētiꝫ hꝫ ſolū nomē ē: nō.n. hꝫ rō
nis diffōnē q̄ hꝫ nomē ē: dcē gdē gn̄aliſſima
ſūt ſpāliſſima vō ī nūero q̄dā nō: ſūt tm̄ ī defi
nito: īdiuidua āt q̄ ſunt pᵒ ſpāliſſima īfinita
ſūt. Quapp vſq̄ ad ſpāliſſima a gn̄aliſſimiꝫ
deſcēdētes iubet plato geſcē: deſcēdere āt p
media didētē ſpecificiꝫ dr̄ūs: īfinita vō ingt
r̄linq̄nda ſt: nꝫ.n. eoꝝ poſſe fieri diſciplinā.

ARGI. ¶ Hoꝝ igit̄ ſubſtātia quidē genus gn̄aliſſi-
mū eſt ſolūq̄ genus. hō vero ſpāliſſima ſpe
cies: ꝛ ſpēs ſolū at corpus ſpēs gdē eſt ſub-
ſtātie: genus aūt corpis aīati. Aīatum vero
corpus ſpēs gdē eſt corpis: genᵒ aūt aīalis.
Rurſus aīal: ſpēs gdē eſt aīati corpis: genᵒ
aūt aīalis p̄ticipis rōnis. particeps rōnis
vō aīal ſpēs gdem eſt aīalis: genᵒ aūt hoīs.
Homo ēt ſpēs gdeꝫ eſt aīalis participis rō
nis: genᵒ aūt hoīum ſingulоꝝ nō eſt. Sꝫ ſpe
cies ſolū atq̄ oīno id omne qd̄ eſt ante īdiuī
dua ꝛ de ipſis ſine vllo medio predicat̄: ſpēs
erit dūtaxat: ꝛ nullo modo gn̄is rōneꝫ ſubi
bit. Ut igitur ſubſtātia quia ſupremū eſt, p-
pterea qd̄ nihil eſt ante ipſaꝫ: genᵒ eſt gn̄aliſ
ſimū, vti diximus: ſic ꝛ homo, quia ſpecies
eſt ſub qua nulla ſpecies p̄ſus, neq̄ quicq̄
eoꝝ que diuidi poteſt: ī ſpē collocat̄: ſꝫ ꝛ īdi-
uiduoꝝ ſpēs eſt. Indiuiduū eſt Socrates:
Plato: atq̄ hoc albū: ſpēs erit profecto ſo-
luꝫ: ac vltra ſpecies: ſpecialiſſimaq̄ ſpecies
vt dixīmᵒ. Media vero ſpēs gdē eoꝝ erūt
que ſunt ante ipſa gn̄a aūt eoꝝ que ſub ipſa
ſunt collocata: quare hec quidē duos habēt
reſpectus, vnū ad ea que antecedūt quo ſpe
cies illoꝝ eſſe dicunt̄. alteruꝫ ad ea que ſub
ſe collocata ſunt: quo gn̄a illoꝝ eſſe dicunt̄.
Extrema vero vnū habēt dūtaxat: gn̄aliſſi-
mū eniꝫ genᵒ, ad ea gdē que ſunt ſub ſe col-
locata reſpectū h̄nt: eſt enim genᵒ vt pꝫ. Ad
ſupiora vero nullū habet profecto, cū ſupre
mū ſit genᵒ ꝛ vt principiū p̄rimū atq̄ vt di-
ximus, id ſupra qd̄ nullū inueniri genᵒ oīno
poteſt. Spāliſſima quoq̄ ſpēs, vnum hꝫ re-
ſpectū: habet enim ad ſupera: quoꝝ ſpecies
dr̄: ad infera vero nō diuerſuꝫ hꝫ: ſed indi-
uiduoꝝ ſpēs dr̄. Atq̄ indiuiduoꝝ quidem
ſpēs dr̄ vt cōtinens ipſa: ſuperioruꝫ aūt rur
ſus ſpēs appellatur vt ꝯtinet̄ ab illis. Diffi
niunt igit̄: genus generaliſſimū eſt qd̄ genᵒ
eſt ꝛ nō ſpēs: ꝛ rurſus ſupra qd̄ nulluꝫ aliud
oīno genus trāſcēdit. ſpēm vero ſpāliſſimā
hoc pacto ſpēs ſpāliſſima eſt que ſpēs eſt: ꝛ
non genus: ꝛ rurſus que alias in ſpēs vllaſ
diuidi neq̄t. Et inſup que de pluribᵒ differē
tibus nūero hoc ipſo qd eſt predicat̄. Me-
dia vero ſubalterna gn̄a ſpecieſq̄ appellāt:
atq̄ vnūqdq̄ ipſoꝝ ſpeciē genuſq̄ ponunt:
non reſpectu tamē eiuſdē ſed diuerſoꝝ. Ea
enim que ante ſpēm ſpāliſſimā ſunt vſq̄ ad
gn̄aliſſimū genus, gn̄a ꝛ ſpecies. ꝛ ſubalter
na dicunt̄, vt Agamenō, atrides, ꝛ Pelopi-
des, ꝛ tētalides: ac tādē vltimo Iouis. Ue-
rum in familijs gdē ad vnū velut Iouē ple
rūq̄ p̄ricipiū ipſuꝫ reducit̄. In gn̄ibus aūt
ꝛ ſpeciebᵒ non ita res ſeſe habere videt̄ nō
enim ipſum ens: vnum eſt oīum genus cōe:
nec vniuerſa gn̄is ſunt eiuſdē ſupremo gn̄e
vno, vt Ariſtoteles ingt. Sed ponātur vt in
predicamētis prima gn̄a deceꝫ: quaſi prin-
cipia decē prima. Et ſi quiſpiā oīa entia ap-
pellet: equoce vt dicit ꝛ nō vniuoce nūcupa
bit: nā ſi ipſuꝫ ens cōe oīuꝫ genᵒ eſſet vniuo
ce: vniuerſa p̄fecto entia dicerent̄. Cuꝫ aūt

ſint decē pma/cōicatio noīe tantū eſt ⁊ nō ⁊ rōne: ea que ad nomē accōmodaᷓ. Gn̄a igitur ſunt gn̄aliſſima decē. Spēs quidē ſpecialiſſime ſunt quidē in nūero quodā at nō īfinito. Indiuidua aūt q̄ ſub ſpāliſſimis collocantᷓ ſūt īfinita. Q̄ꝓpter deſcēdere a gn̄aliſſimis vſq̄ ad ſpāliſſimas ſpēs Plato iubebat. ibiq̄ ſtare. Deſcēdere vō p media differētijs ſpecificis diuidētes. Infinita autē omittere. Nec̄ .n. cadere ſub ſciaʒ poſſunt.

Hec eſt ſcōa pars huiꝰ capituli in qua ad euidētiā pdictoꝝ enumerantur ea que ponunᷓ in linea pdicamentali: ⁊ diuerſas ꝓprietates eis aſſignat. Dicit ergo ꝙ in vnoquoq̄ pdicamēto: hoc eſt in quolibet ordine pdicamentali: ⁊ ſunt plura gn̄aliſſima. ſ. in quolibet ordine eſt qdam gn̄aliſſimū ⁊ qdaʒ ſpāliſſimū: ⁊ quedā itermedia. Gn̄aliſſimuʒ eſt ſupra qd nō eſt aliud ſupraueniēs genꝰ. Spāliſſimū eſt illud ſub quo nō eſt inferioꝛ ſpēs. Illa vō intermedia ſunt gn̄a ⁊ ſpēs. gn̄a reſpectu inferioꝝ: ⁊ ſpēs reſpcū ſupioꝝ. Sed gn̄aliſſimū eſt ita genꝰ ꝙ nō eſt ſpēs: ⁊ ſpāliſſimū eſt ita ſpēs ꝙ nō eſt genus. Sic ḡ gn̄aliſſimū ⁊ ſpāliſſimū hn̄t duas deſcriptiones. Una eſt ꝙ gn̄aliſſimum eſt ſupra qd nō eſt aliud genꝰ. Alia eſt ꝙ gn̄aliſſimum eſt taliter genꝰ ꝙ nullo mō eſt ſpēs. Et ſpāliſſimuʒ diffiniᷓ dupl'r. Primo mō ſpāliſſimū eſt ſub quo nō eſt inferioꝛ ſpēs. 2° mō ſpāliſſimū eſt ita ſpēs ꝙ nullo mō eſt genus. Intermedia vō ſunt gn̄a ⁊ ſpēs reſpcū diuerſoꝝ. Et ponit exm̄ familiare. nā ſicut eſt in familijs ſiue in linea conſanguinitatis ꝙ eſt aliqͣ qui eſt ita pr̄ ꝙ nō eſt filiꝰ: ⁊ aliqͣ qui eſt ita filiꝰ ꝙ nullo mō eſt pr̄. Aliq̄ ſunt itermedij q̄ ſunt patres ⁊ filij reſpcū diuerſoꝝ: vt agamēnon ⁊ atrides: ita eſt in pdictis: q2 ſic aliqd eſt qd eſt ita genꝰ ꝙ nō eſt ſpēs: ⁊ aliqd eſt qd eſt ita ſpēs ꝙ nō eſt genꝰ: ⁊ aliq̄ intermedia que ſunt gn̄a ⁊ ſpēs reſpcū diuerſoꝝ. Sʒ forte aliqͥs diceret ꝙ in familijs eſt deuenire ad vnū pn̄m. v.g. in tota cognatiōe hominū eſt deuenire ad vnū prēm. puta Jouē: ſm aliquos ſeu ad Adā ſm veritateʒ. Siľr in pntis eſſet deuenire ad vnum genus cōe oībus pdicamētis qd nō eſt verum. Ad iſtud rn̄detur ꝙ nō eſt oīno ſimile in pntis ⁊ de familijs: q2 in familijs eſt vnū pn̄m cōe: ⁊ in pntis non eſt aliquod vnum cōe genus oībus pdicamētis. Et hec eſt 2ª ꝯcluſio huiꝰ libri. ſ. ꝙ decem pdicamētia nō eſt aliqd genus cōe. Iſta ꝯcluſio ꝓbatur ſic. q2 ſi ſic eſſet illud maxime eſſet ens: ſed ens nō eſt cōe genus oībus decem pdicamētis. ergo ⁊c̄. pꝛobo minorem. Nullū genus eſt equocuʒ illis quibꝰ eſt genus: ſed ens dicitᷓ equiuoce de decē pdicamentis. ergo ⁊c̄. vnde ait porphy. Si qͣ omnia vocet entia equoce nuncupabit. Cuʒ .n. deceʒ pdicamenta ſint pͥma principia nulluʒ cōmune habēt niſi ſm nomē: ⁊ ſic pʒ. ꝙ decē pdicamētis nō eſt aliqd genꝰ cōe: ſed in vnoquoq̄ pdicamēto eſt aliqd vnum genꝰ generaliſſimuʒ: ⁊ plures ſpēs ſpāliſſime: non tn̄ infinite: ſed finite quo ad numerū: ſed indiuidua ſunt īfinita. Et ideo deſcendētibus a gn̄aliſſimis ad ſpāliſſima iubet pla. quieſcere: cum indiuidua ſint īfinita ⁊ de īfinitis non eſt ars nec ſciētia.

Ad h vi de anto. and. lib. 1. meta. phi. q. 1 fol. 5. ⁊ lib. 7. q. 14. ſolu. p. pnci/pia.

A

Deſcēdētibꝰ vō ad ſpāliſſima necē eſt diuidētē p multitudinē ire: aſcendētibꝰ vō ad gn̄aliſſima necē eſt colligere multitudinē.

ARGI. Cū igiᷓ ad ſpāliſſimas deſcēdimꝰ ſpēs: trāſeamꝰ p multitudineʒ diuidēdo necē eſt. At cum ad gn̄aliſſima aſcēdimus gn̄a in vnuʒ multitudinem ipſaʒ cōgregamus opʒ.

Ex pdictis aūt ꝯcludit tertiā ꝯnē huiꝰ libri. ſ. ꝙ deſcēdentibus a gn̄aliſſimis ad ſpāliſſima opʒ multitudinē diuidere: ʒ aſcendēdo opʒ multitudinē colligere in vnū. Et hoc ꝓbatur ſic. Inferioꝛa ſunt plura q̄ʒ ſupioꝛa: ſʒ deſcendēdo ꝓceditur a ſuperioꝛibꝰ ad inferioꝛa diuidēdo: ⁊ aſcendēdo ꝓcediᷓ ab inferioꝛibꝰ ad ſupioꝛa. ergo deſcēdēdo a gn̄aliſſimis opʒ ire per multitudinē diuidēdo vnum in multa: ⁊ aſcendēdo opʒ ire a multis ad vnū ⁊ colligendo iſta multa in vnuʒ. v.g. deſcendēdo a genere gn̄aliſſimo incipiᷓ ab vno ⁊ ꝓceditur ad multa diuidēdo ꝓut pʒ ſic. diuidēdo. Subſtātia alia coꝛporea: alia icoꝛporea: ⁊ ſubā coꝛpea alia ſenſibilis: alia inſenſibilis: ⁊ ſic vſq̄ ad ſpāliſſima ſed aſcendēdo eꝯ proceditur a multis ad vnuʒ colligēdo. v.g. Soꝛ. ⁊ pla. hn̄t ſupra ſe hoc cōe homo. ⁊ homo ⁊ aſinꝰ hn̄t ſupra ſe aīal: ⁊ aīal ⁊ planta hn̄t ſupra ſe hoc cōe coꝛpꝰ aīatuʒ: ⁊ ſic ꝓceditur aſcendēdo quouſq̄ veniaᷓ ad genꝰ gn̄aliſſimū: ⁊ in iſto ꝓceſſu itur colligēdo multitudinē in vnuʒ collectiuū: vt pʒ intuenti. Hec diuiſio pʒ i arboꝛ.

Collectiuū .n. multoꝝ in vnam nām ſpēs eſt: ⁊ magis id qd genus eſt. Particularia vō ⁊ ſingularia ſemper in multitudine ecōtrario diuidunt id quod eſt vnum genus.

ARGI. Spēs enim in vnā nām cōgregat multa: ⁊ magis etiā genꝰ. Particularia vero ac ſingularia in multitudineʒ ipſum vnum econtra diuidere ſemper videntur.

Narrat Poꝛphy. ꝙ ſpēs eſt collectio pluriuʒ in vnam nāʒ: ſed genus eſt magis collectiuū q̄ʒ ſpēs: q2 plura cōtinet ſub ſe ſingularia ⁊ ſemper ſunt idiuidua illius qd eſt cōe eis. Et ſingularia ſunt qd vnū cuʒ illo qd eſt cōmune eis.

Participatiōe .n. ſpēi plures hoīes ſunt vnus hō. ꝑticularibꝰ vō ſemꝑ vnus hō ⁊ eſt cōis plures. diuiſiuū āt ſemꝑ eſt qd ſingulare eſt. Collectiuū .n. ⁊ adunatiuū qd cōe ē.

ARGI. Speciei nāq̄ cōicatione cōplures hoīes vnus ſūt homo: at vnus atq̄ cōis ipſis particularibus plures. Singulare nāq̄ ſemper eſt diuiſiuum. Ipſum vero cōe collectiuuʒ atq̄ vnius eſt effectiuum ſuapte natura.

Intelligendū ꝙ hec ꝓpoſitio eſt falſa de virtute ſermonis: ſed ſic habet intelligi: ꝙ plures homines participant de ſpecie hominis ſiue humana ſpecie.

Aſſignato aūt gn̄e ⁊ ſpē qd ſit vtrūq̄ ⁊ gn̄e qdē vno: ſpēbꝰ vō plibꝰ. Sēꝑ .n. i pl'es ſpēs diuiſio gn̄is fit: genꝰ qdē de ſpē ſemꝑ predicatᷓ: ⁊ oīa ſupioꝛa de iferioꝛibꝰ: ſpēs aūt neq̄ de gn̄e ſibi ꝓximo predicatᷓ: neq̄ de ſupioꝛibus: neq̄ .n. cōuertiᷓ. Opʒ .n. aut eq̄ de eqs pdicari: vt hinibile de equo: aut maioꝛa de minoꝛibꝰ: vt aīal de hoīe: minoꝛa vō de maioꝛibꝰ nūme: neq̄ .n. aīal dicimꝰ hoīem eſſe quēadmoduʒ hoīem aīal: de qbus ſpēs pdicatᷓ de his nec̄io ⁊ ſpēi genꝰ pdicatᷓ: ⁊ gn̄is genꝰ vſq̄ ad gn̄aliſſimū: ſi .n. verū eſt hominem Socra. dicere hoīem autē aīal: aīal vō ſubam: verū eſt Socra. aīal atq̄ ſubam dicere. Sēꝑ ſupioꝛa de iferioꝛibꝰ pdicanᷓ: ſpēs aūt de ididuis pdicatᷓ: genꝰ vō ⁊ de ſpē ⁊ de idiuiduo pdicatᷓ: gn̄aliſſimū autē ⁊ de gn̄e ⁊ de gn̄ibꝰ pdicatᷓ: ſi plura ſint media ſubalter

na ⁊ de ſpē ⁊ de idiuiduo p̄dicat̃:dr̄ āt gn̄aliſſimū qḋ de oībus ſub ſe poſitis gn̄ibus ⁊ ſpēbus ⁊ de idiuiduis:gen⁹ aūt qḋ ante ſpāliſſimū eſt:⁊ de oībus ſpāliſſimis ⁊ de idiuiduis dr̄:ſolū aūt ſpēs de oībus idiuiduis:idiuiduū aūt dr̄ de vno ſolo particulari. idiuiduū āt dr̄ ſoꝛ. ⁊ hoc albū:⁊ h̄ veniens ⁊ ſophroniſci filius:ſi ſolus ſit ſoꝛtes ei filius.

ARGꝰ. ℭ Aſſignato āt gn̄e atq̄ ſpecie/qdnā vtrūq̄ ipſoꝝ ſit:quoꝝ qdē genus eſt vnū. ſpecies vero plures. Diuiſio nāq̄ gn̄is ſpēs in plures ſemp efficit:genus qdē ſemp de ſpecie p̄dicat̃. Oia q̄ oīno ſupera de inferis ſp̄ dr̄r: ſpēs vō neq̄ de pꝛoxīo ſibi gn̄e:neq̄ de vllo ſupero p̄dicat̃. Nō.n. ꝯuertit̃:nā vt paria de parib⁹ hinnibile de equo aut maioꝛa de minoꝛibus:vt aīal de hoīe predicetur opꝫ. Minoꝛa vero de maioꝛibus nō opoꝛtet:nō enim aīal hoīem eſſe dixeris:vt hoīem aīal eſſe dices:atq̄ de quibus ſpecies predicat̃: de his ⁊ ſpēi genus:⁊ genus etiā gn̄is vſq̄ ad gn̄aliſſimū necio predicabit̃:nā ſi veruꝫ eſt dicere Platonē hoīem:⁊ hoīem aīal:⁊ aīal ſubſtātiā eſſe. verū eſt dicere Platonē aīal ⁊ ſubſtātiā eſſe. Cū igitur ſupera ſemp de inferis predicent̃:ſpecies qdem de idiuiduo:genus aūt de ſpecie ⁊ ad idiuiduo:⁊ generaliſſimū genus de genere vel de generibus ſi plura media ſubalternaq̄ ſint:⁊ ō ſpecie:atq̄ indiuiduo predicabit̃. Generaliſſimū enim de generibus ⁊ ſpeciebus ⁊ ad idiuiduis oībus predicat̃. Genus autē quod eſt ante ſpecialiſſimā ſpēꝫ de vniuerſis ſpecialiſſimis ⁊ ad idiuiduis dr̄:⁊ ſpecies ea que eſt ſolū ſpēs de oībus idiuiduis predicat̃:⁊ idiuiduū de vno ſolo particulari. Indiuiduū aūt dr̄ ſocrates ⁊ hoc albū:atq̄ hic accedēs filius ſophroniſci:ſi ſolus ipſi Socrati ſit.

ℭ Narrat qualiter gen⁹ hꝫ ſe ad ſpēm:⁊ dicit q̄ diuiſio generis ſit per ſe in plures ſpecies:⁊ genus p̄dicat̃ de ſpecie:⁊ nō ē ꝯuerſo.ſ. p̄dicatione ꝓpꝛie dicta:nō enim ſpecies p̄dicatur directe de genere:q꞉ id quod p̄dicatur pꝛopꝛie de aliquo opoꝛtet q̄ ſit ſuperius vel cōuertibile cū ipſo:⁊ ꝓpter hoc indiuiduū p̄dicatur de vno ſolo.ſ.de ſeipſo:q꞉ non hꝫ inferius eo de quo poſſit p̄dicari. ℭ Sciendum q̄ hoc nomen indiuiduū pōt accipi pꝛo eo quod ſignificat:⁊ ſic predicatur de multis.nam ſoꝛ.eſt indiuiduū:⁊ pla.eſt indiuiduū: vel poteſt accipi pꝛo eo quod denominat:⁊ ſic loquitur auctoꝛ h̄.ſoꝛ.n.eſt id quod hoc nomen indiuiduum denominat:vt ly indiuiduum ſumatur pꝛo eo quod denominat:⁊ ſoꝛ.predicat̃ de vno ſolo ꝓpꝛie vt de ſeipſo.

B Alio⁹ ꝯſideratur ab antonio and.lib. 8.qō.6. arꝰ.2.

ℭ Indiuidua vō dicunt̃ huiuſmodi:qm̄ ex ꝓpꝛietatibus conſiſtit vnūquodq̄ eoꝝum: quaꝝ nunq̄ i alio erit eadē collectio. Soꝛ. aūt ꝓpꝛietates nunq̄ in aliquo erūt pticularium:he vō q̄ ſunt hoīs ꝓpꝛietates:dico aūt eius q̄ eſt cōis:erūt eedē in plib⁹ magis aūt in oīb⁹ pticularib⁹ hoībus eo q̄ hoīes ſunt.

ARGꝰ. ℭ Indiuidua igitur ex eo talia dn̄r q꞉ ex ꝓpꝛietatib⁹ qḋq̄ cōſtat:quaꝝ idē aggregatū nunq̄ i alio fiet. Socratis nāq̄ ꝓpꝛietates nullo in alio pticulari eedē fient. Hominis tñ cōmunis ꝓpꝛietates eedem in pluribus: imo vero in oībus particularibus hominibus/vt hoīes ſunt/fiunt atq̄ inueniuntur.

ℭ Hic narrat q̄liter idiuidua diſtinguunt̃ ab inuicē:⁊ dicit q̄ qḋlꝫ idiuiduū ꝯſtat ex multis accn̄tib⁹:quoꝝ collectio non pōt ſimul reperiri in alio idiuiduo:cuiuſmodi ꝓpꝛietates ſunt.ſ. q̄litas figura. loc⁹:⁊ tp̄s. vn̄ ſeptē ſunt ꝓpꝛietates:q̄ꝝ collectio nō pōt ſimul reperiri i duob⁹ idiuiduis:vn̄ verſus. Foꝛma figura locus tp̄s cū noīe ſanguis. Patria ſunt ſepteꝫ que nō hꝫ vn⁹ ⁊ alter. Iſte.n. ꝓpꝛietates idiuiduales ſunt q̄ nunq̄ eedē nūero reperiunt̃ ſimul in diuerſis idiuiduis:ꝓpꝛietates tñ ſpēi ſimul reperiunt̃ in oīb⁹ idiuiduis illi⁹ ſpēi: cuiuſmodi ſunt riſibile. capax diſcipline ⁊c. que ſūt ꝓpꝛietates ſpēi humane:⁊ ſimul repiunt̃ in oīb⁹ idiuiduis:⁊ loquimur de gn̄e ⁊ ſpē ⁊ indiuiduis ſubē tanq̄ de nobilioꝛibus. Indiuidua aūt accn̄tiū nō hn̄t iſtas ꝓpꝛietates:ſꝫ magis ſūt ꝓpꝛietates alioꝝ:nec intēdit hic auctoꝛ dicere q̄ hꝫ ꝓpꝛietates ſunt ꝯſtitutiue idiuidui ſube:ſed inſunt illi ſubiectiue nō ſicut ptes:ſꝫ ſicut accn̄tia. ℭ Intelligendū etiaꝫ q̄ vnum indiuiduū ſbe nō diſtinguit̃ ab alio ſoluꝫ per hꝫ ꝓpꝛietates accn̄tia:ſꝫ foꝛmaliter p̄ ſuā foꝛmā:⁊ m̄aliter per ſuam m̄āꝫ. Unde ſoꝛ. diſtinguit̃ a platone accn̄taliter p̄ ſua accn̄tia foꝛmaliter per ſuam foꝛmā:⁊ m̄aliter per ſuaꝫ m̄ām:⁊ ſm̄ veritatē idiuiduū ſbe diſtinguit̃ ab alio per hꝫ ꝓpꝛietates.

C ℭ Cōtinet̃ āt idiuiduū qdē ſpē:ſpēs aūt ſub gn̄e. Totū igit̃ qḋdā genus eſt:idiuiduū āt ps:ſpēs vō totū eſt ⁊ ps:ſꝫ ps qdē alterius: totū vō nō alterius:ſꝫ aliis ptibus totū eſt.

ARGꝰ. ℭ Indiuiduū igit̃ a ſpē ⁊ ſpēs a gn̄e ꝯtinet̃. genus.n. eſt qḋdā totū. Indiuiduū āt ps. At ſpēs totū eſt:ac etiā ps:ſꝫ vt pars qdē ad aliud:vt totū autē non ad aliud dicit ſed in aliis. Totum enim in ipſis partibus eſt.

ℭ Ex predictis ergo cōcludit auctoꝛ cōcluſionem quartā huius libri:que eſt iſta q̄ indiuidua cōtinentur in ſpē:⁊ ſpēs in gn̄e. Iſtud pꝫ ex oꝛdinatione in linea p̄dicamētali:⁊ hoc pꝛobatur ſic. Omnis pars continet̃ in ſuo toto:ſed indiuiduū eſt pars ſpeciei:⁊ ſpecies eſt pars generis:ergo indiuiduum ꝯtinetur in ſpē:⁊ ſpēs in gn̄e. Et addit auctoꝛ q̄ indiuiduū eſt pars:⁊ ſpēs eſt pars ⁊ totum alterius tñ ⁊ alterius:ſpēs enim eſt pars generis ⁊ totū reſpectu indiuidui.

ℭ De genere qdē ⁊ ſpecie ⁊ qd generaliſſimū:⁊ qd ſpāliſſimū:⁊ que gn̄e eadē ⁊ ſpēs ſint etiaꝫ indiuidua:⁊ quot modis genus ⁊ ſpecies dicantur ſufficienter dictum eſt.

ARGꝰ. ℭ De genere igit̃ atq̄ ſpē:⁊ qd nā ſit gn̄aliſſimum genus:⁊ quid ſpāliſſima ſpēs:⁊ que ſunt eadem genera ſpēſue:que preterea ſint indiuidua. Et quot modis genus ſpeciesq̄ dicantur. ſatis iaꝫ explicauimus.

ℭ Recapitulat ⁊ pꝫ. ℭ Intelligēdū q̄ indiuiduū eſt ps ſubiectiua ſpēi:q꞉ quis ſpecies p̄dicat̃ de idiuiduo in recto. Et pp̄ eundem

deȝ cũ ſpẽs eſt pars ſubiectiua generis: qꝛ gen⁹ p̄dicaṫ in
recto de ſpecie: ⁊ hec eſt dĩa inter partẽ integralẽ ⁊ parteȝ
ſubiectiuã: qꝛ de parte ſubiectiua vere p̄dicaṫ ſuum totum
in recto. Sȝ de parte integrali nõ vere p̄dicaṫ ſuum totũ in
recto: ſed in obliquo. manus. n. ⁊ caput ſunt partes itegra-
les hoīs: qꝛ integrãt hominẽ: ideo hec eſt falſa. manus eſt
A homo. vel caput eſt homo. ¶ Et ſciendum eſt ꝙ duplex eſt
pars: ⁊ duplex eſt totũ. ſ. totum vl'e: vt homo reſpectu ſoꝛ. ⁊
platonis. Totuȝ integrale vt dom⁹ reſpectu parietis ⁊ tectis
reſpectu tñ huius dom⁹ ⁊ illius eſt totuȝ vl'e: vnde reſpectu
diuerſoꝝ idem eſt totũ vl'e ⁊ totũ integrale. ⁊ pars integra
lis ⁊ pars ſubiectiua. nã hec man⁹ eſt pars ſubiectiua man⁹
B in cõi: ⁊ pars integralis hoīs. ¶ Sed dubitaṫ. qꝛ non videṫ ꝙ
genus ſit totũ reſpectu ſpẽi eiuſdem: qꝛ ideȝ reſpectu eiuſdẽ
non eſt pars ⁊ totũ: ſed gen⁹ eſt pars ſpẽi. ⁊ totuȝ genus eſt
pars ſpẽi: qꝛ eſt pars diffõnis ⁊ pars diffinitiõis ſignificat par
T.c.12 & inde. teȝ rei diffinite per pħm. 7. metap. ¶ Dõm ꝙ ipoſſibile eſt
ꝙ idẽ ſit pars ⁊ totũ reſpectu eiuſdẽ eodeȝ gñe vel eadeȝ ac
ceptione totius ⁊ partis: tñ diuerſis acceptionibus totius ⁊
partis põt idem eſſe totũ ⁊ pars reſpectu eiuſdem. vbi gra-
tia. ſic dicendo. ꝓpoſitio eſt vera. iſte terminus ꝓpoſitio: eſt
pars integralis huius ꝓpõnis. ꝓpoſitio eſt vera: ⁊ eſt totuȝ
vl'e reſpectu eiuſdẽ: qꝛ iſte termin⁹ ꝓpoſitio. eſt totuȝ vl'e re-
ſpectu cuiuſcũq ꝓpoſitiõis. Et ſimili modo dico ꝙ animal
eſt pars q̄ditatiua ſeu diffinitiua hominis: ⁊ tamẽ eſt totũ
vniuerſale reſpectu hominis: ⁊ ſic ſub diuerſis acceptioni-
bus põt idem eſſe totuȝ ⁊ pars reſpectu eiuſdem. ideo ⁊c.

Cap. 4. Differentia ṽo cõiter ⁊ ꝓprie ⁊ ma
gis ꝓprie dr̃. Cõiter differre alteꝝ
ab altero dr̃ qd̃ alteritate q̃daȝ dĩt
q̃cunq; mõ vel a ſeipſo: vel ab alio:
dĩt. n. ſoꝛ. a pla. alteritate quadaȝ: ⁊ ipſe a ſe
vel puero vel iã viro: vel faciente aliq̄d vel
qeſcẽte: ⁊ ſemꝑ i aliquo mõ hñdi ſe alterna-
tibus. Proprie ãt differre alterũ ab altero
dr̃ quãdo inſeparabili accñte ab altero dĩt.
Inſeꝑabile accñs eſt: vt naſi curuitas: ceci-
tas oculoꝝ: cicatrix cũ ex vulnere occalue-
rit. Magis ꝓprie aũt differre alterũ ab alte
ro dr̃ qñ ſpecifica dĩt dĩa: queadmoduȝ hõ
ab equo ſpecifica dĩa dĩt. i. rõnali q̄litate.
Vlr̃. aũt oĩs dĩa alteratũ facit cuilibet adue
niẽs. Sed ea que eſt cõiter ⁊ ꝓprie alteratũ
ſolũ facit. Illa vero eſt magis ꝓprie aliud.

Qualitas rõnale dicaṫ q̄litas vide mul- tos ſra tiad. in c. d. ſba. ¶ Dĩa aũt cõiter: proprie ⁊ ꝓpriiſſime dr̃.
differre nãq; ꝙppiã cõiter dr̃ cum diuerſita
te quouis mõ aut a ſeipſo aut ab alio. dĩt a
Plat. nãq; Socra. diuerſitate: atq; a ſeipſo
puero vir fact⁹: ⁊ agẽte nõ agẽs dĩt. ⁊ ſemꝑ
hec dĩa in ijs eſt ſane diuerſitatibus: q̄ cõſi
ſtũt in hiſce: que cũ interrogamus. quõ res
ſeſe hȝ aſſignari reddiq; ſolet. Proprie ve
ro aliqua differre dñr cuȝ inſeparabili dĩnt
accñti. At inſeparabile accedẽs eſt cerule⁹
oculoꝝ coloꝛ: aut ſimitas: aut cicatrix callo
ex vulnẽ iducto. At ꝓpriiſſime ꝙppiã a quo
piaȝ differre dr̃ cum ſpecifica dĩa dĩt qualr̃
rõnalis. oĩa igiṫ vlr̃ dĩa diuerſum facit ad-

iuncta: ſed cõiter quideȝ ⁊ ꝓprie dĩe diuer
ſum per accñs faciunt. Propriiſſime ṽo di
uerſum ꝑ ſe. Quod quidẽ ⁊ aliud dicitur.

¶ Hoc eſt tertiũ capitulũ tractatus primi in quo determina-
tur de dĩa: ⁊ cõtinet duas ꝑtes principales. In prima ponũ
tur diuerſe ſignificationes ſeu diuiſiones dĩe cuȝ eaꝝ expla
natione. In ſcd̃a ibi. (Quas etiã determinãtes.) ponuntur
deſcriptiones dĩe de q̄bus intẽdit. Prima pars eſt narrati-
ua in qua narrat auctoꝛ tres diuiſiones. Prima diuiſio: ꝙ q̃-
daȝ eſt dĩa cõiter dicta. quedã eſt ꝓprie dicta: ⁊ quedam eſt
magis ꝓprie dicta. Dĩa cõiter dicta: eſt qua alterũ dĩt ab al
tero alteritate quadã: hoc eſt quadã diuerſitate accñtali: vt
ſoꝛ. differt a platone ꝑ motũ. ⁊ pla. a ſoꝛ. per quietem poſito
ꝙ ſoꝛ. moueaṫ ⁊ plato qeſcat: vnde dĩa dicta eſt qua alterũ
differt ab altero per aliqđ accidẽs: ⁊ ſic idem vno tẽpore po-
teſt differre alio tẽpore a ſeipſo: vt ſoꝛ. ſenex differt a ſeipſo
puero: ⁊ intelligo id negatiue. ſ. ꝙ ſoꝛ. ſenex differt a ſoꝛ. pue
ro. ita ꝙ ſoꝛ ſenex non eſt ſoꝛ. puer ⁊ eꝯ. Iſta tñ eſt falſa de
virtute ſermonis: ſoꝛ. dĩt a ſeipſo: verumtñ ſoꝛ. accept⁹ cuȝ
aliqua determinatione bene dĩt a ſeipſo cũ alia determina-
tione: loquẽdo de dĩa negatiua: ſic ꝙ ſoꝛ. cũ vna determina
tione negaṫ a ſeipſo accepto cũ alia determinatione: loquẽ-
do poſitiue de dĩa ſic negãda eſt iſta ſoꝛ. ſenex differt a ſeip-
ſo puero. qꝛ dĩa poſitiua non eſt niſi inter exiſtẽtia. ⁊ ſoꝛ. non
poteſt ſimul eſſe ſenex ⁊ puer. ¶ Differentia ꝓprie dicta eſt
qua alterũ differt ab altero accidente inſeparabili: ⁊ ſic dif-
fert oculus cecus ab oculo vidẽte: ⁊ naſus curuus a naſo re
cto. ¶ Dĩa magis ꝓprie dicta eſt quãdo alteruȝ differt ab
altero ſpecifica differẽtia: ⁊ ſic homo differt ab equo ꝑ hanc
differẽtiam que eſt rõnalis. ¶ Iſte dĩe cõparanṫ adinuicẽ
qꝛ in hoc cõueniunt: qꝛ omnis dĩa facit alteratũ: ſed in hoc
dĩnt: qꝛ dĩa cõmunis ⁊ ꝓpria ipſa faciũt alteratum ſolum:
ſed dĩa magis ꝓprie non ſolũ facit alteratũ: ſed etiã aliud:
hoc eſt diuerſitatẽ eſſentialẽ: vnde facere alteratũ eſt ſupe-
rius ad facere aliud nam facere aliud eſt facere diuerſitatẽ
eſſentialẽ: ſed facere alteratũ eſt facere diuerſitatẽ acciden-
talem ⁊ eſſentialẽ indifferẽter. Verũtamen auctoꝛ per face-
re alteratũ ſolum intelligit facere diuerſitatẽ accidentaleȝ.
¶ Nota. ꝙ illa diuiſio differentie que eſt in cõmunem pro- C
priam ⁊ magis ꝓpriam: eſt diuiſio vocis in ſuas ſignificatio-
nes: ⁊ non eſt diuiſio differẽtie que eſt vnũ ex iſtis q̄nq; vni-
uerſalibus: imo dĩa ſic diuiſa continet equoce accidens ꝓ-
prium: ⁊ differentiã que eſt vnũ de iſtis q̄nq; vlibus: de q̄b⁹
eſt iſte liber. vnde differẽtia cõiter dicta dicitur de accidẽte:
quod eſt vnũ de q̄nq; vniuerſalib⁹: ⁊ differentia ꝓprie dicta
diciṫ de proprio quod eſt vnũ de quinq; vniuerſalib⁹: ⁊ dif
ferentia magis ꝓprie dicta: eſt dĩa que eſt vnum de quinq;
vniuerſalibus de quibus auctoꝛ intendit.

¶ Differentiaꝝ quideȝ alie alteratũ faciũt:
alie vero aliud. Ille vero q̄ faciũt aliđ: ſpe-
cifice vocanṫ. Ille vero que alteratũ faciũt
ſimpliciter differentie. animali q̄dem dĩa
adueniens rationalis aliud facit ⁊ ſpecieȝ
animalis facit. Illa vero que eſt mouẽdi al
teratũ ſoluȝ a qeſcente facit. Quare hoc q̄-
dem aliud: illa vero alteratũ ſolum facit.
¶ Dĩarum eniȝ alie diuerſuȝ per accidens ARG.
alie ꝑ ſe diuerſum. i. aliud faciũt. ille ſimpli
citer dĩe: he ſpecifice nuncupanṫ. Animali
nãq; dĩa rationalis adiũcta aliud ſane: at
animalis ſpẽm facit. Motus autẽ additus
diuerſum a quieſcente tantũmodo facit.

¶ Scda diuiſio dſie eſt ꝙ quedã dſia facit alteratũ: ⁊ quedã aliud. Dſia faciẽs alteratu eſt duplex: quia quedaʒ eſt accidens ſepabile: ⁊ quedam eſt accidens inſeparabile.

¶ Scdm igiẽ aliud facientes: diuiſiões fiũt a gñibus in ſpẽs: ⁊ diffõnes aſſignanẽ que ſũt ex gñe ⁊ huius dñtijs: ſm aũt eas que ſolũ alteratuʒ faciũt alternatio ſola cõſiſtit: ⁊ aliquo modo ſe habendi ꝑmutationes fiunt.

ARGL. ¶ Dñtijs igiẽ hiſce q̃ faciunt aliud, diuiſiones generũ in ſpecies faciunt: ⁊ diffõnes ei aſſignanẽ: que qdeʒ ex gñe taliburue dñtijs ꝯſtãt. ceteris vo diuerſitates ꝑ accñs tantũ emergunt ei⁹ quo de q̃lr ſeſe hʒ, interrogaẽ.

¶ Narrat auctor ꝙ ſm differentias facientes aliud fiunt diuiſiones generum in ſpecies: ⁊ etiam aſſignantur diffinitiones que fiunt ex generibus ⁊ differentijs: ſed ſm differentias facientes alteratum tantummon diuiduntur genera in ſpecies nec aſſignantur diffinitiones.

¶ A ſupioribꝰ igiẽ rurſus inchoantibꝰ dõm eſt dñiaꝝ alias qdeʒ eſſe ſepabiles: alias vo inſeparabiles: mouere ⁊ qeſcere ⁊ ſanũ eſſe ⁊ egrũ ⁊ q̃cunq; his proxima ſunt ſeparabilia ſũt. At vo aqlinũ eſſe vel ſimũ vel rõnale vel irrõnale eſſe: inſeparabilia ſũt. Inſeparabiliũ aũt alie qdeʒ ſunt ꝑ ſe: alie vo ꝑ accidens: nã rõnale ꝑ ſe ineſt hoi ⁊ mortale ⁊ diſcipline eſſe ꝑceptibile. At vero aqlinũ eſſe vel ſimũ eſſe ſm accñs ſunt ⁊ nõ per ſe. Ille igiẽ q̃ ꝑ ſe ſũt in ſube rõne accipiunẽ ⁊ faciũt aliud. Ille vero que ſʒ accidens ſũt nec in ſube rõne accipiunẽ: nec faciũt aliud: ſʒ alteratũ ſolũ. Et ille qdeʒ q̃ ꝑ ſe ſũt nõ ſuſcipiũt magis nec minus. Ille vo que ꝑ accidens ⁊ ſi inſeparabiles ſũt itenſionem ſuſcipiũt ⁊ remiſſionẽ: nã neq; genꝰ: aut magis: aut minus ꝑdicaẽ de eo cuius eſt genus: neq; gñis dñie ſm quas diuidiẽ ipſuʒ genꝰ. Ipſe .n. ſt que vniuſcuiuſq; rõneʒ .i. diffõneʒ cõplent: eſſe ãt vniculq; vnũ: ⁊ ideʒ neq; itenſionẽ nʒ remiſſiõeʒ ſuſcipiẽs eſt. Aqlinũ ãt vel ſimũ vel coloratũ aliq̃ mõ eẽ itẽdunẽ ⁊ remittũẽ.

ARGL. ¶ Rurſus igitur a principio dñiaʒ diuidentes dñiam, alias ſeparabiles, alias inſeparabiles dicimꝰ eſſe. Moueri nãq; atq; qeſcere: ⁊ valere ac egrotare: ⁊ que ſũt ſimilis generis ſeparabilia ſunt. Aquilinũ auteʒ eſſe vel ſimũ ⁊ rõnale: ⁊ irrationale inſeparabilia ſunt. Inſeparabiliũ rurſus alias per ſe: alias ꝑ accidens eſſe rõnale nãq; ⁊ mortale ⁊ ſuſceptiuũ eſſe ſcientie ꝑ ſe homini cõpetunt. At aquilinuʒ eſſe vel ſimium per accñs ⁊ non per ſe cõpetit. Que igitur per ſe cõpetunt in ſubſtãtie ratione ſumunẽ: ac aliud faciunt. Que vero ꝑ accñs cõpetunt nec ſubſtãtie rõne ſumuntur nec aliud faciũt ſed ꝑ accñs diuerſuʒ, vt diximus: ⁊ he qdem ⁊ ſi inſeparabiles ſunt intenſionẽ remiſſionẽue ſuſcipiũt. Simũ .n. eſſe: aut coloratũ itenditur: atq; remittiẽ. Ille vo nõ ſuſcipiũt. Neq; eniʒ genꝰ magis minuſue de eo cuius eſt genus dñ: neq; gñis dñe qbus in ſpẽs gña diuidunẽ. He nãq; ſunt que cuiuſq; rõnẽ cõficiũt. At vniuſcuiuſq; rõ vna eſt eadẽq; neq; intenſionẽ neqʒ remiſſionẽ vllã ſuſcipiens.

¶ Tertia diuiſio dñe eſt ꝙ q̃dã ſunt dñe ſeparabiles: ⁊ q̃daʒ inſeparabiles. Dñe ſeparabiles ſunt vt accñtia ſeparabilia cuiuſmodi ſunt qeſcere moueri ⁊ ſilia. Dñia iſepar abilis diuidiẽ: q: q̃dã eſt ꝑ accñs vt ſimũ ⁊ aqlinũ ⁊ q̃daʒ ꝑ ſe vt dñe ſpecifice q̃ ꝑ ſe faciũt aliud ⁊ accipiunẽ in diffõne: ſed dñe ꝑ accñs nõ faciunt aliud: ſed alteratũ ſolum ⁊ nõ accipiunẽ in diffõne. ¶ Et ad hũc dñt dñe ꝑ ſe ⁊ per accñs: qm̃ dñe per accñs ſuſcipiũt magis ⁊ minus ſiue ſint ſeparabiles ſiue iſeparabiles: ſed dñe per ſe nõ ſuſcipiunt magis ⁊ minꝰ: ⁊ hoc ꝑbat auctor eſt qnta ꝯcluſio huiꝰ lib. ⁊ ꝑbatur ſic Eſſe rei .i. eſſe ſube nõ ſuſcipit magis ⁊ minus: ergo illa que indicãt eſſe ſubſtãtie nõ ſuſcipiũt magis ⁊ minus: ſed dñe per ſe indicãt eſſentiã ſube: ergo dñe ꝑ ſe nõ ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ. ¶ Intelligendũ ꝙ hic auctor loqtur de dñtijs ſube: ⁊ de illis verum eſt ꝙ nõ ſuſcipiunt magis ⁊ minꝰ: ⁊ dñe tñ ꝑ ſe accñtiũ bñ ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ: nã albedo ſuſcipit magis ⁊ minus. ideo diſgregatiuũ viſus qđ eſt eiꝰ dñia ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. nã aliquis color magis diſgregat viſum ⁊ aliquis minus. — Auerrois intentio.

¶ Cũ igiẽ tres ſpẽs dñe ꝯſiderenẽ. ⁊ cũ he qdeʒ ſint ſeparabiles ille vero inſeparabiles: ⁊ rurſus inſeparabiliũ cũ he qdeʒ ſint ꝑ ſe. ille vo per accñs: ⁊ rurſus earũ que ſunt per ſe dñiaruʒ: alie qdem ſunt ſm quas diuidimus gña in ſpẽs: alie vero ſm quas que diuiſa ſunt ſpecificanẽ: vt cũ ꝑ ſe qdeʒ dñe ſint hmõi aiati ⁊ inaiati: ſenſibilis ⁊ iſenſibilis: rõnalis ⁊ irrõnalis: ⁊ mortalis ⁊ imortalis. Ea qdem que eſt aiati ⁊ ſenſibilis dñia ꝯſtitutiua eſt ſube aialis eſt .n. aial ſuba animata ſenſibilis. Ea vo que eſt mortalis ⁊ imortalis dñia rõnalis ⁊ irrõnalis diuiſiue ſunt aialis dñe. per eas .n. gña in ſpẽs diuidunẽ: ſed he qdeʒ diuiſiue ſunt dñe generũ cõpletiue fiũt ⁊ ꝯſtitutiue ſpẽꝝ. Diuiditur .n. aial rõnali ⁊ irrõnali dñia: ⁊ rurſus mortali ⁊ imortali dñia: ſed ea q̃ eſt rõnalis dñia ⁊ mortalis ꝯſtitutiua eſt hois: rõnalis vo ⁊ imortalis dei. Ille vo que ſunt irrõnalis ⁊ mortalis irrõnaliũ aialiuʒ. Sic ẽt ſuprẽme ſube cũ diuiſiue ſint aiati ⁊ inaiati dñe ſenſibilis ⁊ inſenſibilis: ſed aiati ⁊ ſenſibilis cõgregate ad ſubaʒ aial ꝑficiunt: qm̃ ergo eedẽ alio mõ accepte fiũt cõſtitutiue. alio mõ vo diuiſiue ſpecifice oẽs vocanẽ. Ex his maxime opuʒ eſt ad diuiſiones generũ ⁊ diffõnes ſpẽruʒ. Sed nõ his que ſm accidens ſeparabiles

ſunt

ſunt:nec magis his que ſunt ſeparabiles.

ARGT. ¶ Rurſus diffaꝝ alie p ſe ſūt ee p quas i ſpēs diuidim⁹ gñā. Alie p qs ea q̄ ſūt diuiſa ꝯſtituunt/veluti diffe p ſe aialis he ſt oēs: aiatuz ſēſitiuū: rōnale: ac irrōnale ꝛ mortale: ꝛ imortale. Atq; aiati qdez ꝛ ſēſitiui diffe ꝯſtitutiue ſt ſube aialis. Eſt.n. aial ſuba aiata ſēſitiua. Mortalis vo ac imortalis ꝛ rōnalis ac irrōnalis aialis ſt diffe diuiſe. Per has.n. in ſpēs gñā diuidunt. Verū he q̄ ſūt generū diuiſiue: ꝯſtitutiue ſt ſpērū. nā aial p rōnale ac irrōnale: ꝛ p mortale rurſus ac imortale diuidit. Sz mortalis qdē rōnaliſue diffe ꝯſtitutiue ſt hoīs. Rōnalis vo ac imortal' deoꝝ. Irrōnalis āt atq; mortalis aialiū expertiū rōnis. Sic ꝛ ſuba ſuprema per diffas aiati atq; inaiati ꝛ ſenſitiui vna cū ſuba ſūpte aial ꝯfecere. Aial āt atq; inſenſibilis plātaz. Cum igit eedē diffe ptim ꝯſtitutiue ſunt: ptim diuiſiue/vniuerſe ſpecifice nūcupātur. Atq; his opus eſt maxime ad generū diuiſiōes: ꝛ ad diffōnes ꝯficiendas. Sz nō illis alijs quas ſeparabiles eſſe aut inſeparabiles diximꝰ.

¶ Recapitulat accipiēdo: vnū mēbrū diuiſiōis de q̄ intēdit dicēs ꝙ cū tres ſpēs diffe ſint: qm̄ qdā ſūt ſepabiles ꝛ qdā inſeparabiles. Et diffaꝝ inſeparabiliū: qm̄ qdā ſunt diffe p ſe: ꝛ p accñs: de diffentijs p ſe ītēdimꝰ. Et iſtaꝝ diffaꝝ.ſ. p ſe qdā ſunt diuiſiue generꝝ. ꝛ qdā ſunt ꝯſtitutiue ſpēꝝ: ꝛ h eſt vna ſubdiuiſio diffaꝝ p ſe: ꝛ de illis ponit ex̄ q̄ ſatis patet. ¶ Eſt et ſciēdū ꝙ iſta ſubdiuiſio diffe poſita nō refert diuiſionē ꝛ ꝯſtōnē ad idē. nā diffe q̄ diuidūt genꝰ ille eedē ꝯſtituūt ſpēs ꝯtentas ſub gñe: vt pz: qꝛ rōnale ꝛ irrōnale diuidūt aial: ꝛ rōnale ꝛ irrōnale ꝯſtituūt ſpēs ꝯtētas ſub aiali. Impoīe tñ eſt ꝙ eedez diffe ſint ꝯſtitutiue ꝛ diuiſiue reſpcū eiuſdē: qꝛ rōnale ꝛ irrōnale diuidūt aial. ideo neutrū illoꝝ ꝯſtituit diffōnez aialis: vñ iſte diffe corporeū aiatū ſenſibile ꝯſtituūt aial ꝛ nō diuidūt ipm̄ ſz rōnale ꝛ irrōnale diuidūt aial: vñ referēdo ad idē ſic ſemp ſūt alie diffe diuiſiue ꝛ alie ꝯſtitutiue. Diffe.n. q̄ genꝰ diuidūt ille eedē ꝯſtituūt ſpēs. ¶ Intelligēm̄ et ꝙ auctor h dicit ꝙ rōnale ꝛ mortale diuidūt aial: ſz rōnale ꝛ imortale ſūt diffe ꝯſtitutiue dei. id nō dicit ſm opi. ppriā: ſz ſm opi. alioꝝ. platonis. vz. ꝛ apulei q dixerūt deū ꝛ demones eē aialia. io ꝛc.

A. An aūt mortale ſit diffa vide albertū h: ꝛ vide multa p antō. and. li°. 7. q. 1. ſolu. 9. ꝛ lib. 9. q. 2. ar/ti. ſmo.

¶ Quas ēt dterminātes dnt. Diffa āt ē q̄ abūdat ſpēs a gñe: hō.n. ab aiali plus hz rōale ꝛ mortale: aial.n. ipz nihil hoꝝ ē. nā vñ hēbit ſpēs diffas: nz.n. genus oppoſitas hz diffas. nāq; i eodez ſil nō hz oppoſita: ſz queadmꝰ pbāt pbīptāte qdē oēs hz genꝰ ſub ſe poſitas diffas: actu vo nullā: at ſic neq; ex his q̄ non ſunt aliqd fit: neq; oppoſita circa idē ſunt.

ARGT. ¶ Has itaq; diffinientes diffaz inquīt eā eē q̄ ſpēs genꝰ excedit. Hō naq; plus q̄z aial hz rōale atq; mortale. Aial.n. nz nihil iſtoꝝ ē. Vñ.n. diffas ſpēs hīnt: nz oēs oppoſitas hz. Idem.n. oppoſita nimiꝝ hīet. Sz vt cēſent potētia qdē oēs eas diffas hz q ſub ſe ſſ: actu aūt nullā. Atq; hoc pacto neq; ex nō entibꝰ qcq̄z fit: neq; circa idez oppoſita ſimul erūt.

¶ Hec eſt 2ª ps capli hꝰ in q̄ ponūt deſcriptiōes diffe de q̄ ītēdit: ꝛ ponit q̄nq; deſcriptiōes diffe p ſe. Pūs ē ꝙ diffa eſt qua ſpēs abūdat a gñe: ꝛ h eſt 6° ꝯ huiꝰ libri q̄ pbat ſic. Illo qō ſpēs actu icludit: ꝛ genꝰ nō: abūdat ſpēs a gñe ſed diffaz ſpēs actu icludit: ꝛ genꝰ nō icludit. g̊ diffa eſt id quo ſpēs abūdat a gñe. ma. pz: qꝛ abūdare a gñe eſt actu plꝰ hēre q̄z hēat genus: ꝛ minor pz ad vtrāq; ptē: nā certū eſt ꝙ ſpēs actu diffaz icludit: vt hō actu icludit rōnale: vt de ſe pz: ꝛ ꝙ genꝰ nō icludat diffam actu: pz nā genꝰ qua rōne icluderet: m actu vnaz diffaz eadē rōne icluderet diffam ſibi oppoſitā: q̄.n. rōne aial actu icluderet rōnale: eadē rōne icluderet actu irrōale: ꝛ ſic oppꝰ diffe erūt ſil' in eod.ſ. i gñe: qō eſt incōueniēs: ꝛ ita pz ꝙ ſpēs abūdat p diffaz a gñe: cū genꝰ nō hēat i actu diffaz: lz genus hz diffas ptāte.ſ. in poª ꝛ nō in actu: vt pbatū eſt. ¶ Intelligēm̄ eſt ꝙ lz genꝰ nō ꝯtineat actu diffas diuiſiuas. ꝯtinet tñ actu diffas ꝯſtitutiuas ſue diffōnis. vñ q̄zuis aial nō ꝯtineat rōnale ꝛ irrōnale: tñ ꝯtinet actu corpeū aiatū ſēſibile: nec ſūt ille diffe oppꝰ: vñ diffe ꝯſtitutiue alicuiꝰ nō ſūt oppoſite: ſz diffe diuiſiue ſūt oppꝰ. ¶ Intelligēm̄ ē.n. ꝙ genꝰ dr̄ hēre ſuas diffas oppꝰ in poª idetermīatiōis tñ: qꝛ genꝰ nō pōt determinare ſe ad vnā diffaz diuiſiuā nec ad aliā: qꝛ genꝰ nō hz diffaz in poª eo mō q̄ mā ē in poª ad foꝛaz quā nō hz. imo genꝰ in actu nō hz diffaz ſicut nec vnq̄z hēbit: ſz qꝛ genꝰ idetermīate ſe hz ad diffam: ita ꝙ nec icludit vnā diffaz nec aliā: io genꝰ dr̄ in poª ad diffas: ꝛ h mō q̄libet genꝰ eſt in poª ad oia ſua iferiora: ꝛ hec potētia pōt ꝯuenienter dici potētia idetermīatiōis tñ.

¶ Diffiniūt āt ꝛ eā hoc mō. Diffa eſt que de plibus ꝛ dñtibꝰ ſpē in eo qō quale ſit ptur. Rōnale.n. ꝛ mortale de hoīe ptur in eo qō q̄lis ſit hō: ſz nō in eo qō qd ſit. Quid eſt.n. hō nobis iterrogatis ꝯueniens eſt dicē aial: quale āt aial inq̄ſiti: qm̄ rōnale ꝛ mortale ē: ꝯuenienter aſſignabimꝰ. Rebꝰ.n. ꝯſtātibus ex mā ꝛ foꝛa vel ad ſilitudinez pportionēq; māe ꝛ foꝛe ꝯſtōnez hñtibꝰ: queadmodū ſtatua eſt de mā eris: ex forma aūt figura: ſic ꝛ hō cōis ꝛ ſpālis ex mā qdez ſilr pportiōaliterq; ꝯſiſtit ex gñe: ex forma aūt differētia. Totum autem hoc aial rationale ꝛ mortale homo eſt quemadmodum illic ſtatua.

¶ Diffiniūt ipſas ꝛ hoc pacto. diffa eſt id qō de plibꝰ ꝛ dñtibꝰ ſpē h ipſo q̄le qd eſt ptur. ARGT. Rōnale.n. ꝛ mortale de hoīe hoc ipſo quale qd eſt hō: ſz nō hoc ipſo qd eſt ptur. Nā ſi iterrogabimur qd eſt hō accōmodate dicemꝰ aial. At ſi q̄le aial eſt iterrogabimur: rōnale mortaleq; accommodatiſſime rñdebimus. Nā cuz res e mā foꝛaq; ꝯſtēt: aut ex talibꝰ ſilitudine rōnis vt ſtatua: ex ere qdē vt ex mā ꝯſtat: ex figura aūt vt ex foꝛa: ſic ꝛ hō cōis: q qdē ē ſpēs ex gñe diffaq; ꝯſtat: ſilitudinē rōnis ſubeūtibꝰ cū mā atq; foꝛa: totū āt hoc aial rōnale mortale eſt hō ꝛ ibi ē ſtatua.

¶ 2ª deſcripꝰ ē iſta ꝙ diffa eſt q̄ ptur de plibꝰ dñtibꝰ ſpē in eo qō q̄le ptur: vt rōnale ꝛ mortale ptur de hoīe in eo qō q̄le. ſz genꝰ ptur de plibꝰ i eo qō qd: qꝛ ſi q̄raf qd eſt hō: ꝯuenienter

videt aial ꝛ iõ aial cõuenieter pͣtur de hoie in eo qd qd: ſed dr̃ia pͣtur in q̃le de ſpẽ: ꝛ hãc ɔ̃uenie pbat auctor: ꝛ h̃ eſt 2ͦ 7ͦ bui9 lib. q̃ pbaſ ſic. Illud pͣtur in q̃le de aliq̃ p qd rñr ɔ̃ueniẽter ad qõnẽ q̃rentẽ q̃le eſt ipm: ſz ad qõnẽ q̃rentẽ q̃lis eſt ſpecies ɔ̃ueniẽter rñr p dr̃iaz: ſi. n. q̃raſ q̃lis ẽ hõ ɔ̃ueniẽter rñr q eſt rõnalis: ꝛ addit auctor dicẽs: gen9 eſt vt mã ſpẽi. ꝛ dr̃ia vt forma: ſicut. n. ſtatua eſt ex ere. ſ. tãq̃ ex mãſ figura tanq̃ ex forma: ita hõ cõis. i. ſpẽs ſpãliſſima eſt ex gñe tanq̃ ex mã: ꝛ dr̃ia tãq̃ ex forma. ℂ Cõtra p̃dictã deſcriptionẽ arguiſ ſic: deſcriptio dz cõpetere cuilʒ ɔ̃tẽto ſub deſcripto ſʒ hec deſcriptio. ſ. q pͣtur de pluribꝰ ꝛc. nõ cõpetit cuilʒ dr̃ie: qꝛ nõ cõpetit vltime dr̃ie que cõuertiſ cũ ſpẽ ſpãliſſima. g̃ nõ eſt bona deſcriptio. ℂ Dõm q vltime dr̃ie ſpẽrũ ſunt nobis ignote: nec habemꝰ eis noĩa ipoſita. iõ per hᷓ dr̃ias nõ diffinimꝰ: ſʒ loco dr̃ie vltime multa accipimꝰ noĩa: quoꝝ aggregatio cõuertiſ cum dr̃ia vltima. vʒ loco dr̃ie vltime hoĩs accipimꝰ h̃ totũ rõnale ꝛ mortale: qd ɔ̃uertiſ cũ dr̃ia vltima. Et tũc dĩco q auctor nõ loq̃ſ h̃ niſi de dr̃ntijs p q̃s nos poſſumꝰ diffinire. Cũ g̃ dĩ q hec deſcriptio nõ cõuenit oĩ ɔ̃tẽto ſub diffinito. dõm eſt q imo: qꝛ iᵈ diffinitũ hic nõ eſt cõe oĩbꝰ dr̃ntijs per ſe: qꝛ nõ eſt cõe dr̃ntijs vltimis: ꝛ iõ bene cõpetit hec deſcriptio oĩbꝰ ɔ̃tẽtis ſub dr̃ia hic diffinita. Ubi hec deſcriptio dr̃ie cõcordat cũ Ari. q dicit 2ͦ poſte. q q̃lʒ pars diffõnis dʒ ſe hr̃e in plus q̃ diffinitũ: ꝛ totũ in eque: ꝛ per ɔ̃ñs q̃lʒ pars diffõnis pͣtur de pluribꝰ ɔ̃tentibꝰ ſpẽ. ℂ Sciendũ eſt q rõnale eſt cõe oĩbꝰ hoĩbꝰ ꝛ angelis: qꝛ hic accipiſ rõnale p oĩ eo qd dõt vti rõne: qꝛ cũ angeli nõ ſint aĩalia: poſſet tñ eſſe hec diffõ hoĩs aĩal rõnale: nec tñ addidit auctor hanc dr̃iaz mortale niſi ſm opiones antiquoꝝ dicentiũ angelos eſſe aĩalia. Et ſi dĩ q p rõnale nõ diſtinguiſ hõ ab ãgelis ſicut p ſpẽs p ſuas dr̃ias diſtinguiſ ab oĩ alia ſpẽ: ꝛ õ in diffõne hoĩs cportebit addere alias dr̃iam p quã hõ diſtinguiſ ab ãgelis: ꝛ hᷓ eſt mortale. g̃ mortale eſt dr̃ia hoĩs. Dico q ſpẽs non diſtinguiſ p dr̃ias ab oĩ alia ſpẽ: ſed per dr̃ias diſtinguiſ ab oĩ alia ſpẽ ɔ̃tẽta ſub ſuo gñe pͣmo: ꝛ p ſuũ genꝰ diſtinguiſ ab oĩbꝰ ſpẽbꝰ: que nõ ɔ̃tinẽſ ſub illo gñe. v. g. poſito q hec ſit diffõ hoĩs aĩal rõnale: tũc hõ diſtinguiſ per rõnale ab oĩ alia ſpẽ ɔ̃tenta ſub aĩali. ſ. aſino boue capra leone ꝛc: ſed p rõnale non diſtinguiſ ab angelis: qꝛ angeli nõ ɔ̃tinẽſ ſub aĩali: ſed p h̃ genꝰ aĩal hõ ab angelis diſtinguiſ: ꝛ vñ p aĩal tanq̃ p medium põt demõſtrari q nullus hõ eſt angelus: ꝛ vt nullũ aĩal ẽ ãgelus. oĩs hõ eſt aĩal. g̃ nullus hõ eſt ãgelus: ꝛ ſic iᵈ qd eſt meᵐ ad pbandũ q h̃ nõ eſt h̃ eſt meᵐ quo h̃ diſtinguiſ ab h̃. ℂ Et ſi dĩ q oĩs diſtinctio eſt p formã: vt pʒ. 7. meta. ſʒ genꝰ nõ eſt forᵃ ſʒ hʒ modũ mãe ſm auctorẽ. g̃ ꝛc. ℂ Itẽ id quo vna ſpẽs dr̃t ab alia ſpẽ eſt dr̃ia ſola. n. dr̃ia eſt id quo aliqd dr̃t ab alio: vt ſonat nomẽ. g̃ ſi p genus vna ſpẽs diſtinguiſ ab alia ſeq̃ſ q genꝰ eſt dr̃ia qd eſt falſum ɔ̃ phm 6. topicoꝝ. ℂ Ad pͥmũ dõm q nõ oĩs diſtinctio eſt a forma: ſʒ oĩs diſtinctio formalis eſt a forma: ꝛ h̃ itelligit phs. Et cũ dĩ. q genꝰ eſt mã. dõm eſt q genꝰ q̃uis reſpcũ dr̃ie hẽat modũ mãe cũ determineſ p dr̃iaz ſicut mã p formã: tñ genꝰ eſt in ſe vna forma declarãs q̃ditatẽ ſpẽi: ꝛ iõ põt vna ſpẽs ab alia ſpẽ diſtingui formaliter p ſuũ genꝰ. ℂ Ad aliud cũ dĩ. q id quo aliqd dr̃t ab alio eſt dr̃ia. dõm q dr̃ia põt accipi 2ʳ q̃tũ ſpectat ad ppoſitũ: vno mõ large p oĩ eo quo aliqd diſtinguiſ ab alio: ꝛ iſto mõ põt ɔ̃cedi q genꝰ eſt dr̃ia: qꝛ eſt iᵈ quo aliqd diſtinguiſ ab alio. Alio mõ ſtricte p oĩ eo ſolo quo genꝰ p ſe diuidiſ in ſpẽs: ꝛ p qd vna ſpẽs diſtinguiſ ab alia ſpẽ ɔ̃tenta ſub eodem. ſ. gñe pͣmo: ꝛ ita negaſ genꝰ eẽ dr̃iam. ℂ Ex veritate iã dcã põt pbabiliter poni q nulla eſt dr̃ia vltima ɔ̃uertibilis cum ſpẽ ſpãliſſima: ꝛ imo q̃lʒ dr̃ia eſt in plus q̃ ſpẽs. p dcm̃ phĩ. 2. poſte. vbi dicit q q̃lʒ ps diffõnis eſt in plus q̃ diffiᵐ: ꝛ totũ in eq̃. Qꝛ aũt nõ ſit poſſe talẽ dr̃iaz eſſe cõuertibilẽ cũ ſpẽ ſpãliſſima põt ſic pbari. dr̃ia nõ poniſ niſi ad diſtinguendũ ſpẽm ab alijs ſpẽbꝰ: ꝛ ad ɔ̃ſtituendũ diffõnẽ ſpẽi: ſed pp neutrũ iſtoꝝ opʒ ponere dr̃iã ɔ̃uertibilẽ cũ ſpẽ ſpãliſſima. maior pʒ. ꝛ minorẽ pbo. q̃tum ad vtrãq̃ ptẽ: nõ. n. opʒ ponere talẽ dr̃iaz ad diſtinguendũ ſpẽm a ſpẽ: qꝛ ſi p dr̃iam ſupiorem ad ſpẽz diſtinguiſ ſpẽs ſufficiẽter ab alijs ſpẽbus ɔ̃tẽtis ſub eodẽ gñe pͣmo: vt hõ ſufficiẽter diſtinguiſ p rõnale ab oĩ alia ſpẽ ɔ̃tenta ſub aĩali: ꝛ p genꝰ diſtinguiſ ab alijs ſpẽbus que nõ ɔ̃tinenſ ſub illo gñe: ꝛ iõ nõ opʒ ponere dr̃iaz cũ ſpẽ ſpãliſſima ɔ̃uertibilẽ ad diſtinguẽdũ vnam ſpẽm ab alijs ſpẽbus: nec opʒ ponere vnã dr̃iam ɔ̃uertibilẽ cum ſpẽ ſpãliſſima ad ɔ̃ſtituendũ diffõnẽ: qꝛ diffõ ſufficiẽter ɔ̃ſtituiſ ex gñe ꝛ dr̃ntijs ſupioribꝰ ad ſpẽm. vt pʒ per phm. 2. poſterioꝝ. vbi dicit q q̃libet pars diffõnis eſt in plus q̃ diffinitum. pʒ ẽt in diffõne hoĩs in qua nõ ponitur aliqua dr̃ia cõuertibilis cũ hoĩe. ℂ Et ſi dĩ q ſm hoc nõ eſſent dr̃ie vltime. qd eſt ɔ̃tra phm. Siũr per phm dr̃ia vltima ɔ̃uertiſ cum ſpẽ ſpãliſſima cuius ɔ̃ſtitutiua eſt. ℂ Ad pᵐ dõm q bene ſũt ponẽde dr̃ie vltime. aliter pcederetſ in infinitũ in dr̃ntijs: ſed ex h̃ nõ ſeq̃ſ q dr̃ia vltima ɔ̃uertiſ cũ ſpẽ. v̇bi grã. ponamꝰ q mortale ſit dr̃ia vltima in linea p̃dicamẽtali ſubſtantie: aut in diffõne hoĩs: ex hoc nõ ſequiſ q mortale cõuertiſ cũ hoĩe aut cum alia ſpẽ. ℂ Et cum dĩ q phs dicit q vltima dr̃ia cõuertitur cũ ſpẽ dõm q phs intelligit ſic. q vltima dr̃ia poſita in diffinitione cũ dr̃ntijs p̃cedentibꝰ eſt quid cõuertibile cum ſpecie ſpãliſſima. nõ q ipſa ſola conuertaſ cũ ſpẽ: ſed aggregatũ ex vltima differẽtia poſita in diffõne cum p̃cedentibus differentijs eſt cõuertibile cũ ſpecie ſpecialiſſima.

ℂ Deſcribunt aũt hmõi dr̃iaz: ꝛ hoc modo. Dr̃ia eſt qd eſt aptũ natũ diuidere ea q̃ ſunt ſub eodẽ gñe. Rõnale. n. ꝛ irrõnale hoĩez ꝛ equũ q̃ ſub eodẽ ſũt gñe qd eſt aĩal diuidũt.

ℂ Deſcribũt tales dr̃ias ꝛ hoc mõ. Dr̃ia eſt id qd ſuapte natura ea que ſunt ſub eodẽ genere ſeparat. Rõnale eniʒ ac irrõnale equũ ꝛ hoĩem ſeparat: que ſub eodeʒ / vt patet / genere qd quidẽ eſt animal collocantur.

ℂ Tertia deſcriptio dr̃ie eſt qd eſt aptum natum diuidere ea que ſunt ſub eodẽ gñe: vt rõnale ꝛ irrõnale diuidunt hoĩem ꝛ equũ: qui ɔ̃tinent ſub eodẽ gñe. ſ. ſub animali.

ℂ Aſſignant autẽ ꝛ hoc modo. Dr̃ia eſt qua differunt a ſe ſingula. nã ſm genus nõ differunt. Sumus. n. aĩalia mortalia ꝛ nos irrõnalia: ſed additum rõnale ſeparat nos ab illis. Rõnales eniʒ ſumꝰ ꝛ nos ꝛ dij: ſed mortale appoſitũ diſiungit nos ab illis.

ℂ Inſuper ꝛ hoc modo aſſignant: differẽtia eſt id quo ſingula dr̃nt. Hõ. n. ꝛ equus gñe quidẽ nõ differũt. Et nos. n. aĩalia ſumꝰ ꝛ ea que ſunt expertia rõnis / ſʒ additũ rõnale / nos ab illis ſeiũxit: dij q̃q̃ ꝛ nos rõnis pticipes ſumꝰ: ſʒ mortale adiũctũ nos ab illꝭ diſtixit.

ℂ Quarta deſcriptio dr̃ie eſt. q dr̃ia eſt. qua differũt a ſe ſingula. ſ. ɔ̃tẽta ſub eodẽ gñe. Et dz hec deſcriptio ſic intelligi. vʒ. dr̃ia eſt qua vna ſpẽs differt a ſingulis ſpẽbus alijs ɔ̃tentis ſub eodeʒ genere: vnde de v̇ture ſermonis hec eſt falſa. dr̃ia eſt qua ꝛc. qꝛ nulla dr̃ia eſt qua ſingule ſpẽs cõtẽte ſub eodẽ genere dr̃nt abinuicem: qꝛ ſi eſſet aliqua talis dr̃ia illa cõpeteret cuilibet ſpẽi ɔ̃tente ſub gñe: qꝛ ſpecies non differt ab alia ſpẽ ɔ̃tenta ſub eodẽ gñe niſi per dr̃iaz que ei cõpetit. ſi ergo eſſet aliqua dr̃ia qua ſingule ſpẽs ɔ̃tente ſub eodem genere differrẽt: ſequiſ q illa dr̃ia cõpeteret cuilʒ ſpẽi ɔ̃tente ſub eodẽ gñe: ꝛ p ɔ̃ñs per illam dr̃iam nõ poſſent ſingule ſpẽs contente ſub eodem genere differre abinuicem: imo ip

iſte

Margin notes (left): D; Intelligē p ſta to iſto ꝛ vt eſt cõmonis doc. ſ.; E; T.c.ſc.2. ꝛ infra.; F; T.c.8.ſ. ꝛ inde.; G.
Margin notes (right): G; H; ARGI.; Quid p dõs por phy. intelligat hic vide paul. 2. poſter.

illa dĩia ſingule ſpẽs illius generis cõuenirẽt: ⁊ ita pꝫ ꝙ hec eſt falſa de virtute ſermonis in ſenſu quē facit. dĩia eſt qua differunt a ſe ſingula: intellectus tñ in quo ſit eſt verus: ⁊ eſt iſte: ergo dĩia eſt qua vna ſpẽs differt ab alia ⁊ ſingulis ſpẽbus contentis ſub eodẽ genere: ⁊ ꝙ dĩia ſit hoc qḋ dictū eſt ꝓbatur: ⁊ hec ꝯcluſio octaua huius libri. ꝙ vna ſpẽs differt a qualibet alia ſpẽ cõtenta ſub eodẽ genere ꝑ dĩiā. ⁊ ꝓbatur ſic. aut ꝑ id genus differt ſub quo ille ſpẽs cõtinentur: aut ꝑ dĩiam: ſed nõ differt ꝑ illud genus: q: in illo genere ꝯueniūt: ergo per dĩiaꝫ: ꝗ pꝫ. ꝙ q̃libet ſpẽs differt a q̃libet alia ſpecie ꝯtenta ſub eodem ꝑ dĩiam. exẽpla ponit auctor. ⁊ patet.

⁋ Interī⁹ aũt ſpeculãtes ⁊ ꝑſcrutãtes dĩiaꝫ dñt nõ qḋlibet eoꝝ que ſub eodẽ gñe ſunt diuidentiū eſſe dĩiam: ſꝫ qḋ ad eſſe cõducit. ⁊ qḋ diffõnis ei⁹ qḋ eſt eſſe rei ps eſt. Nec̃ n. qḋ aptū natū eſt nauigare erit hoīs dĩa: ⁊ ſi ꝓpriū ſit hoīs: dicim⁹. n. aīaliū hec qdem apta nata ſũt ad nauigãdū: illa v° minime: diuidẽtes ab alijs: ſꝫ aptū natū eē ad nauigãdū nõ erit cõpletiuū ſubē: nec eius pars: ſed aptitudo eſt q̃daꝫ eius. Jccirco nõ eſt talis q̃les ſunt q̄ ſpecifice vocant̃ dĩe. Sunt ſpecifice ꝗ dĩie quecũq̃ alterã faciunt ſpeciẽ: ⁊ quecũq̃ in eo qḋ quale quid eſt accipiũtur: ⁊ de differentijs quidem hec ſufficiant.

ARGI. ⁋ Exactius aũt ea que ad dĩiam ꝑtinẽt ꝑtractãtes: dĩiaꝫ ingunt nõ quodvis eoꝝ eſſe: q̄ ſeparãt ea q̄ ſub eodeꝫ gñe collocant̃. Sꝫ id qḋ ad ſubam rõnẽq̃ cõfert: ⁊ qḋ pars eius eſt rei cuius dĩia dĩ eſſe. Non enim aptū ad nauigandū eſſe hoīs eſt dĩia: ⁊ ſi eius ꝓpriū eſt. Dicere nã poſſumus aīaliuꝫ: alia eſſe apta: alia nõ eſſe apta ad nauigãduꝫ: hoiem a ceteris ſeiūgẽtes. At aptū eẽ ad nauigãdū ad ſubam ſane nõ cõfert: neq̃ pars eſt ipſius: ſed aptitudo ſolū: ꝓpterea ꝙ nõ eſt tale quales ſũt he dĩe: q̄s ſpecificas appellam⁹. Erũt igĩ ee ſpecifice dĩe: que diuerſam faciunt ſpẽm ⁊ que in rõne ſumuntur. Atq̃ de differentia quidem hec ſatis ſint dicta.

⁋ Quinta diffõ dĩie eſt ꝙ diuidit ea que ſunt ſub eodẽ genere: ⁊ cõducit ad eſſe: ⁊ eſt ps rei: vñ tertia deſcriptio nõ fuit ſufficiẽs: vt dñt phi interius ꝑſcrutãtes. Nõ. n. qḋlꝫ eoꝝ que diuidũt ea que ſunt ſub eodeꝫ gñe eſt dĩia ſed plus reqritur ad cõpletã diffõneꝫ dĩie q̃ꝫ diuidere ea q̄ ſunt ſub eodẽ gñe: q: requirit̃ ꝙ ꝯducat ad eſſe. ſ. ꝙ ſit ps eẽntialis rei. Qꝫ aũt nõ qḋlibet diuidentiū ea que ſunt ſub eodẽ gñe ſit dĩia ꝓbatur. ⁊ eſt ꝯ nona hui⁹ libri. eſſe aptū natuꝫ ad nauigandū diuidit aīal ⁊ diſtinguit hoiem ab oī alia ſpẽ ꝯtẽta ſub aīali: q: nullū aīal ꝑter hoiem eſt aptū natū ad nauigãdū: ⁊ tñ aptuꝫ natū ad nauigãdū nõ eſt dĩia hoīs: q: nõ cõplet diffõnẽ hoīs: nec eſt ps diffõnis hoīs: ſed eſt qḋdaꝫ ꝓprium hoīs: ⁊ hmõi nõ eſt dĩia ſpecifica: ſed eſt dĩia ſpecifica: que facit ſpẽm eẽntialr differre ab oī alia ſpecie: ⁊ ꝑtrahit in quale eẽntiale de ſpẽ: ⁊ hec de dĩia dicta ſufficiãt. ⁋ Hic ſunt tria videnda: Primo an dĩie ſint res, an ꝯceptus tñ. 2° que dñt per has dĩias ⁊ que nõ. 3° q̃uo dĩie diſtiguunt̃. ⁋ Qũtuꝫ ad p^m dñt moderni ꝙ dĩie nõ ſunt niſi cõceptus in aīa: q: ſi eẽnt res extra animã vlĩa hẽnt eſſe extra aīam: qḋ hñt pro incõuenientiꝫ: qd A

de hoc ſit dñm deliberare nõ intẽdo. Dico tñ ꝙ res ex̃ aīam diſtinguunt̃ ꝑ dĩias ſuas: ⁊ nõ diſtinguunt̃ ꝑ ſolos cõcept⁹: q: ſi nullus cocept⁹ eſſet adhuc hõ differret ab aſino ꝑ dĩias ſuas. ⁋ Jtẽ concept⁹ in aīa ſũt accñtia: ſed ſbe nõ diſtinguuntur abinuicẽ per ſola accñtia: imo diſtinguunt̃ abinuicẽ eẽntialiter. Si q̄s velit ponere ꝙ dĩie nõ ſunt niſi cõceptus ipſe hꝫ ponere ꝙ q̃lꝫ res ex̃ aīam hꝫ diſtingui ꝑ ſeipſaꝫ a q̃libet re ex̃ aīam ⁊ nõ ꝑ aliquã dĩiam ſupadditã: ⁊ ſic hꝫ ponere ꝙ res ex̃ aīam nõ diſtiguunt̃ abinuicẽ realr ꝑ dĩias: ſꝫ ſolū diſtinguunt̃ cõceptualr ꝑ dĩias. ſ. ꝑ cõcept⁹. Ponẽtes v° ꝙ vlĩa nõ ſunt ex̃ aīaꝫ alia a reb⁹ ſingularib⁹: ⁊ ponẽtes ꝙ res ex̃ aīam nõ diſtinguunt̃ abinuicẽ ꝑ dĩias ſuas hñt ponere ꝙ dĩie nõ ſunt realiter niſi forme reruꝫ. Vñ rõnalitas hoīs eſt idẽ realiter qḋ aīa hoīs: ⁊ hec rõnalitas eſt idẽ qḋ hec aīa: ⁊ ſic põt dici ꝙ res ex̃ aīaꝫ diſtiguunt̃ realiter ꝑ formas ſuas: ⁊ diſtinguunt̃ cõceptualr ꝑ cõceptus ſuaꝝ dĩiaꝝ: ſed q: iſta qḋ. ſ. de entitate dĩie nõ ꝑtinet ad logicam: circa eã nõ inſiſto hic. ⁋ Circa 2^m eſt ſciendū ꝙ per dĩias de qb⁹ hic loqmur diſtinguunt̃ ſpẽs cõtente ſub eodẽ gñe abinuicẽ: ⁊ eoꝝ idiuidua: ſꝫ gña gñaliſſima nõ diſtiguunt̃ abinuicẽ ꝑ dĩias. ſed ꝑ ſeipſa: ⁊ ꝓpter hoc dicit phs. 4. meta. ꝙ gña gñaliſſima nõ debẽt dici differre: ſed dñr ꝓprie diuerſa: q: nõ hñt dĩias qbus diſtinguunt̃ abinuicẽ: ſpẽs aũt ꝯtẽte ſub eodẽ gñe differũt a ſpẽb⁹ ꝯtẽtis ſub alio gñe ꝑ ſua gña. v. g. hõ diſtinguit̃ a q̃litate ⁊ q̃ꝫtitate. ſ. ꝑ ſuū genus. ſ. ꝑ ſubam: ſba. n. eſt mediū cõcludens ꝙ nullus hõ eſt q̃ꝫtitas aut q̃litas: vt pꝫ. hec. n. eſt demõſtratio negatiua: nulla ſba eſt q̃ꝫtitas. oīs homo eſt ſba. ꝗ nullus hõ ẽ q̃ꝫtitas: ⁊ hõ ꝑ hoc genus corpus diſtinguit̃ a ſba incorporea: ⁊ vr̃ q̃lꝫ ſpẽs ꝑ ſuuꝫ gen⁹ diſtinguit̃ ab illis ſpẽbus q̄ nõ ꝯtinent̃ ſub illo gñe. ⁋ De 3° eſt ſciẽdū ꝙ dĩie diſtinguunt̃ ſeipſis ⁊ nõ ꝑ alias dĩias: q: tũc dĩia hẽt dĩiaꝫ: ⁊ ſic ꝓcederet̃ in infinitū: qḋ eſt incõueniẽs. ⁋ Sciendū tñ ꝙ dĩia ſignĩat duob⁹ modis. ſ. in cõcreto: vt rõnale: ⁊ in abſtracto vt rõnalitas: ⁊ magis dĩ iſta dĩia que ſignificat̃ in abſtracto q̃ꝫ illa q̄ ſignificat̃ in ꝯcreto: vñ rõnalitas ꝓprie eſt dĩia: ⁊ rõnale magis ꝓprie dĩ eſſe differens q̃ꝫ dicatur eſſe dĩia.

B

T. c. 3. ⁊ inde.

C

Propriū aũt quadrifariã diuidũt. Nã ⁊ id qḋ alicui ſoli ſpẽi accidit: ⁊ ſi non omni ꝓpriuꝫ dĩ: vt hoī eſſe medicuꝫ vel geometrã. Et qḋ oī ⁊ ſi non ſoli accidit queadmodū eſſe bipedẽ. Et qḋ ſoli ⁊ omni ⁊ aliqñ: vt homini in ſenectute caneſcere. Et quod ſoli ⁊ omni ⁊ ſemper: vt hoiem eſſe riſibilẽ. naꝫ ⁊ ſi nõ rideat: ſemꝑ tamẽ riſibilis dĩ. non ꝙ ſemꝑ rideat: ſed ꝙ aptus natus ſit ad ridendū: hoc aũt ſemper eſt ei naturale: ⁊ equo hinnibile. Cap. v.

ARGI. ⁋ Propriuni autẽ per quatuor diuidit̃ modos: nam ꝓprium eſt id qḋ ſoli cuipiã accidit ſpeciei/ ⁊ ſi nõ omni: vt homini accidit mederi aut geometrice cõtẽplari. Et id iteꝫ qḋ omni accidit ſpeciei/ ⁊ ſi non ſoli: vt hominẽ bipedẽ eſſe. Et etiã id qḋ ſoli accidit/ ⁊ omni atq̃ qñq̃: vt oī homini in ſenectute caneſcere. Quartū aũt eſt id in qḋ oīa cõuenerunt: vt ſoli ⁊ oī ſemperq̃ accidat. Quale eſt riſibile reſpectu hoīs: naꝫ homo ⁊ ſi nõ ſemꝑ ridet riſibilis tñ dĩ: nõ ex eo q: ſemꝑ ridet: ſed q: apt⁹ eſt ad ridẽdū. Hoc aũt ipſi ſpẽi eſt inſitū, Queadmodū ⁊ equū ipꝫ hinibile.

¶ Iſtud eſt 4m cam primi tractatus in quo auctor determinat de proprio: et continet duas partes. In prima diuidit propriū. In 2a ibi. (Hec aūt proprie.) Cōparat mēbra diuiſiōis ad inuicē accipiē-do illud mēbrū diuiſionis de quo intēdit. Dicit ergo primo q̄ proprium q̄druplicite r dī. Primo mō dī propriū qđ cōuenit alicui ſoli ſpēi ſed nō cuiꝫ cōtento ſub illa ſpē: et ſic eſſe medicū vel geometrā eſt propriū hoīs: q2 cōuenit ſoli ſpēi humane: et nō cō-petit cuilibet īdiuiduo ſub illa ſpē cōtento. 2o mō dī propriū id qđ cōpetit oī īdiuiduo cōtēto ſub aliq̄ ſpē: et tñ non cōpetit ſoli illi ſpēi nec ſolis īdiuiduis illiꝰ ſpēi: ſed alicui alteri ſpēi et cōtentis ſub alia ſpē: ſicut eſſe bipedē dr̄ eſſe propriū hoīs. 3o mō dī propriū qđ cōuenit alicui ſpēi ſoli et oī īdiuiduo cōtento ſub illa ſpē: ſꝫ nō ſemp: ſed in aliquo tpe determinato: et ſic ca-neſcere in ſenectute dī proprium hoīs: q2 cōuenit ſoli hoī et oī hoī cuꝫ ad ſenectutē puenerit: ſed nō ſp. ſ. in iuuētute. 4o mō dī propriuꝫ qđ cōuenit oī ſoli et ſemp: et ſic riſibile dī eſſe propriū

D hoīs: q2 cōuenit oī: et ſoli: et ſemp. ¶ Et ſi obijcitur q̄ nō oīs homo ſemp rideat. hic dicit auctor cōñam non valere. q̄zuis enīꝫ oīs hō non rideat: tñ aptus natus eſt ad ridendum.

¶ Hec aūt proprie dicuntur propria: qm̄ etiaꝫ conuertunt: quicqđ. n. hinnibile eſt: equus eſt. et quicquid equus eſt. hinnibile eſt.

ARGI. ¶ Hec et propria inquiunt eſſe, quia in his ip-ſis fit et econuerſo. Si eſt enim homo eſt riſi bile: et ſi eſt riſibile eſt etiam homo.

¶ Hec eſt 2a ps in q̄ cōparat mēbra diuiſiōis ad inuicē: et acci-pit 1m mēbrū diuiſiōis: de quo itēdit: et dicit q̄ illa q̄ cōueniūt oī et ſoli: et ſp proprie dn̄r eē propria: q2 cōuertunt cū ſpecie: ſicut hinibile eſt proprie propriū equo: q2 cōuenit oī equo et ſoli et ſp.

E ¶ Intelligendū eſt q̄ illud propriū qđ diuidit hic nō eſt vnuꝫ gñ q̄ɜ vniuerſaliū de q̄bus hic intēdit: ſed eſt vnū nomē equocum ad propriuꝫ qđ eſt vnū de q̄nq̄ vlibus et ad alia ſua ſignata. ſ.

F ad propriū primo mō: vel 2o mō: vel 3o mō ſumptū. ¶ Itē ſciē-dū q̄ propriuꝫ q̄rto mō ſumptū eſt propria paſſio ſpēi: cum qua cōuertit: ſꝫ propriū primo mō vel ſcđo mō: vel tertio mō nō dī pro-pria paſſio: ſꝫ magis accñtalia proprietas: et vñ propriuꝫ primo mō: vel ſcđo mō p accñs: vel tertio mō dī accñs: propriuꝫ vō q̄rto mō: dī accñs p ſe: q2 qđ p̄dicat de ſpē cuius eſt propriū p ſcđm cū-cōiter dī q̄ in ſcīa determinat de proprietatibꝰ et paſſionibus ſubiecti: p proprietates itelligūt propria primo mō ſcđo mō et ter-tio mō dicta: et p paſſiones intelligunt propria q̄rto mō dicta.

G ¶ Intelligendū ēt q̄ q̄zuis riſibile ſit proprium hoīs q̄rto mō dcm̄: tñ ridere eſt propriuꝫ hoīs primo mō: et q̄zuis eē medicū ſit propriū hoī primo mō: tñ poſſe eē medicū ē propriū hoī q̄rto mō.

H ¶ Intelligēdū eſt ēt q̄ id qđ eſt propriuꝫ q̄rto mō dcm̄ reſpcū vniꝰ ſubiecti pōt eē propriū primo et ſcđo mō reſpcū alioꝝ ſubie-ctoꝝ. v. g. hr̄e tres angulos eq̄les duobꝰ rectis eſt propriū trian-gulo q̄rto mō dcm̄: q2 cōpetit oī triangulo et ſoli et ſemp: et ꝫ eadeꝫ paſſio eſt propria figure primo mō: q2 cōpetit ſoli figure et non oī. Itē eſt proprium Iſocheli ſcđo mō: q2 cōpetit oī et non ſoli. Vñ ſubm paſſionis eſt duplex: q2 quoddā eſt pm: vt illō cui ſoli et oī cōtento ſub ipſo cōuenit paſſio. Et qđdā eſt ſubm nō pmū: et tale eſt duplex: qđdā excedēs paſſionē et reſpcū il-lius paſſiōis paſſio eſt propriū primo mō: et ſic figura eſt ſubm il-lius paſſiōis: que eſt hr̄e tres angulos. ec. Et qđdā eſt ſubm nō pmūꝫ: ſꝫ eſt exceſſuꝫ a paſſiōe: et id eſt propriuꝫ ſcđo mō. et ſic Iſocheles eſt ſubm huiꝰ paſſionis. ſ. hr̄e tres angulos. ec. q2

I hr̄e tres angulos ec. eſt in plꝰ q̄ꝫ Iſocheles. ¶ Intelligēduꝫ eſt hic q̄ aliq̄ dicūt q̄ oē accñs eſt propriuꝫ alicui ſubō: loq̄n-do de proprio q̄rto mō. Vñ dñt q̄ q̄zuis albedo ſit accñs cōe hoī et equo: tñ albedo hꝫ ſm̄ propriuꝫ cui ſoli ineſt et oī cō-tēto ſub eo. Vñ dñt q̄ aliqua eſt cōmixtio elemētoꝝ ex qua ſemp reſultat albedo: et ſubm mixtū tali mixtione eſt propriuꝫ

K ſubiectū albedinis: et ita dicūt de oībus alijs accñtibꝰ. Sed iſtud nō vr̄ mihi verū: q2 ſi ſic eſſet ſp ad deſtructionē cuiuſ-cūq̄ɜ accñtia ſequeret deſtructio alicuiꝰ ſbē: qđ eſt incōue-niens: et cō phm. 1. de gñone: et. 2. de aīa. pbo q̄ hoc ſequit: T. c. 2 4 et inde. q2 capio aliqđ accñs: et q̄ro de ſubō ſuo cuiꝰ eſt propriū an id ſubm ſit ſba vel accñs. ſi ſit ſba hr̄ ppoſitū: q2 tūc ad deſtru-ctionē illius accñtis ſeqtur deſtructio illius ſubſtātie. Si vō ſubiectū ſuū ſit accñs opꝫ q̄ illud hēat aliqđ ſubiectū cuius eſt propriuꝫ: et q̄ro de illo: an ſit ſba an accñs. ſi ſubſtātia hr̄ pro-poſitū. ſ. q̄ ad deſtructionē accñtis ſeqt̄ dſtructio ſubſtātie: et ſi vō illud ſubiectū ſit accñs q̄rēdū eſt de ſuo ſubiecto: ſicut prius: aut eſt ſba: aut accñs: et pcederet ſicut priꝰ in īfinitum. Hoc pōt argui in terminis ſic. Sit a. vnuꝫ accñs et pbo q̄ ad deſtructionē illiꝰ a. qđcūq̄ɜ accñs ſit a. ſeqtur deſtructio ſbe ſm illā opiōnē. Nā a. cū ſit accñs hꝫ aliqđ propriū ſbm̄ i quo eſt et cū quo cōuertit. ſit illud propriū ſubiectū b. arguo tūc ſic. aut b. eſt ſuba aut accñs. ſi ſit ſba hr̄ ppoſitū. ſ. q̄ ad deſtru-ctionē ipſius a. ſeqtur deſtructio ſbe. Si vō b. ſit accidēs hꝫ ſubiectū propriuꝫ: et ſit id c. q̄ro aut illud eſt ſba aut accñs: ſi ſubſtātia hr̄ ppoſitū. ſ. q̄ ad deſtructioneꝫ a. ſeqt̄ deſtructio ſbe: q2 deſtructo a. deſtruit b. et deſtructo b. deſtruitur c. ergo deſtructo a. deſtruit c. et p cōñs deſtructo a. deſtruit ſubſtā-tia. Si dī q̄ c. eſt accñs. tūc hꝫ ſbm propriuꝫ: et ſit illō d. et q̄ro an d. ſit ſubſtātia an accñs. ſi ſit ſuba ſeqtur ppoſitū. ſ. q̄ de-ſtructo a. deſtruit ſba: q2 deſtructo a. deſtruit b. et deſtructo b. deſtruit c. et deſtructo c. deſtruit d. ergo a primo ad vltimū ſi ſubiectū eſt ſba. deſtructo a. deſtruit ſba. Si vō dr̄ q̄ ſit d. eſt accñs: tūc hꝫ ſbm propriuꝫ. et ſit illud e. et q̄rendū eſt de e. ſicut de c. an ſit ſba vel accñs: et ſic pcedit in īfinitū: aut tan-dē deueniet ad ſbam: q̄ deſtructo deſtruit ad deſtructionē ipſiꝰ a. et ſicut arguit de a. ita pōt argui de quocunq̄ɜ alio accñte. Et ideo ſi dicta poſitio eēt vera ad deſtructionē cuiuſcūq̄ɜ ac-cidentis ſeq̄ret deſtructio ſbe: qđ eſt ipoīe. Dico igit̄ q̄ non L qđlꝫ accñs eſt propriū alicuiꝰ ſbe: q̄rto mō accipiēdo propriū: Et ſi dr̄ q̄ Cōmētator dicit. 7. meta. q̄ oē accñs eſt alicui pro-priū. dōm q̄ oē accñs eſt alicui propriuꝫ primo mō vel ſcđo mō accipiēdo propriū. Oē. n. accñs per ſe qđ. ſ. egredit̄ de eē ex pncipijs ſubiecti eſt propriū ſubiecti: q̄rto mō accipiēdo propriū: ſed omne accñs per accñs cōuenit alicui ſubiecto ſoliꝫ: nō oī cōtento ſub illo. v. g. albedo cōuenit ſoli corpori: ſed nō cō-uenit oī: et currere cōuenit ſoli aīali: ſed non omni: et ſic de oī alio accñte per accñs. Sciēdū etiā q̄ propriū q̄rto mō ſumē-do propriuꝫ nō ſolū dr̄ de proprio ſpēi ſpālīſſime: ſꝫ etiā dī de pro-prio gñis: genus. n. hꝫ propriaſ paſſiones: ſicut et ſpēs. ſilr̄ de proprio primo mō: et ſcđo mō: et tertio mō dictis. ſ. q̄ hꝫ propria nō ſolum dñr de proprijs ſpēi: ſed etiā de proprijs generū.

Accidēs eſt quod adeſt et abeſt pre ter ſubiecti corruptionem. Capl. 6.

ARGI. ¶ Accidēs eſt qđ adeſt atq̄ɜ abeſt ſine ſubiecti corruptione.

¶ Hoc eſt 5m cam primi tractatꝰ. in quo determinat de accñte: et cōtinet q̄tuor ptes. In pa ponit vnā deſcriptionē accidētis. In 2a ibi. (Diuidit autem) ponit diuiſionē accñtis. In ter-tia ibi. (Diffiniūt aūt) ponit alias deſcriptiones accñtis ſm opiōnē alioꝝ. In q̄rta ibi. (Oibus aūt determinatis.) epilo-gat q̄zū ad determinata de q̄nq̄ɜ vlibus p̄dictis. In pa ergo pte diffiniēdo accñs dicit. q̄ accidēs eſt qđ adeſt et abeſt preter ſubiecti corruptionē. ¶ Circa iſtā deſcriptionē eſt itelligēdū M q̄ accñs vno mō diſtinguit̄ cō ſbam: et alio mō diſtinguitur cō propriū: ſm q̄ accñs diſtinguit̄ cō ſbam ſic accidens eſt cōe ad propriū et accñs: et accñs et propriuꝫ nō ſunt vbi diſtincta: ſꝫ ſm q̄ accñs diſtinguit̄ cō propriū. ſic accñs ſolū eſt cōe ad accidē-tia q̄ nō egrediunt̄ ex proprijs pncipijs ſubiecti cuiuſmodi ſūt accñtia p accidēs. Vñ ens reale diuidit̄ in ſbam et accñs. Et accñs diuidit̄ in accñs p ſe: et in accñs p accñs. Accidens hic diffinitū nō eſt accñs diuiſum cō ſbam: ſꝫ eſt vnū mēbrū ſubdi-uiſionis accñtis diuiſi cō ſbam: q2 auctor nō determinat in hō cap°.

Le. cõ. 2. ⁊ ide

te⁹ niſi de accñte p accñs. Vñ accipiẽdo accñs ꝑut diuidiť ɔ̃ ſubſtantiã: ſic b₃ q̄ p̄ elici ex dcis p̃hi ꝯmẽta. 7. meta. diſtinguiť in tria mẽbra: qm̃ qdã eſt accñs cõe qd̄ nõ determinat ſibi ſbm nec ɔ̃ṽ ſic albedo eſt accñs hoīs. Et qdã eſt accñs ꝓpriũ qd̄ determinat ſibi ſubiectũ ⁊ ɔ̃ṽ ſic riſibile ē accñs hoīs. Et qdã eſt accñs copulatũ .ſ. qd̄ ſibi dtermĩat ſubiectũ ⁊ nõ ɔ̃ṽ: ⁊ ſic ſe b₃ ſimitas reſpcũ naſi: q₂ ſimitas determiat ſibi naſum ⁊ nõ ɔ̃ṽ. ¶ Cõtra iſtã deſcriptionẽ argui- A tur ſic. deſcriptio d₃ cõpetere oi ɔ̃tẽto ſub dẽſcripto: ſ₃ hec dſcriptio nõ cõpetit oĩ accñti ꝑ accñs: q₂ aliqd̄ eſt accñs ꝑ accñs iſepabile: ⁊ id nõ pt̃ abeẽ ⁊ adeſſe. g̃ illa deſcriptio nõ eſt bona. Jtẽ mors ⁊ corruptio ſubiecte eſt accñs ſubiecti: ⁊ tñ nõ adeſt vel abeſt p̄ter ſubiecti corruptionẽ. Jtẽ hec deſcriptio cõpetit aliis ab accñte. g̃ nõ eſt bona. ꝓbo añs. nã cõpetit forme ſubali: q̄ nõ eſt accñs. nã forma ſubalis adeſt mãe ꝑmere ⁊ abeſt ab eo p̄ter corruptionẽ ſubi. g̃ deſcriptio nulla.

B ¶ Circa iſtã dſcriptionẽ eſt ſciẽdũ q̄ in hac dſcriptione hec determiatio .ſ. p̄ter ſubi corruptionẽ determiat h̃ dbũ abeſt ⁊ nõ determiat h̃ dbũ adeſt. Vñ ſenſus nõ eſt iſte: q̄ accñs ē qd̄ adeſt p̄ter ſubi corruptionẽ: ⁊ abeſt ⁊c. q₂ corruptio ſubſtãtie cõpoſite ⁊ alteratio termiata ad nõ eẽ ſube ē accñs ⁊ nõ põt adeẽ ſubo p̄ter ſubi corruptionẽ: q₂ eſt corruptio ſui ſubi: ſ₃ ſenſus deſcriptionis eſt iſte. Accñs eſt qd̄ adeſt enti actu: ⁊ abeſt .i. pt̃ abeẽ a ſubo p̄ter corruptionẽ illius ſubi: hoc eſt manẽte ſubo: ꝗ h̃ eſt ſub₃ accñtis põt manere abſente accñte ab eo: vel nõ exñte accñte in eo. ¶ Pro p° arg° ē ſciẽdũ: q̄ hec deſcriptio cõpetit oĩ ſpẽi accñtis ꝑ accñs ⁊ nõ cõpetit oĩ idiuiduo accñtis ꝑ accñs q₂ hec ſimitas naſi huius nõ poteſt abeſſe huic naſo p̄ter corruptionẽ huius naſi: ſimitas tñ in cõi põt abeẽ alicui ſubiecto eiuſdẽ ſpẽi cũ ſubo cui ineſt abſq₃ corruptiõe illius ſubi q₂ põt abeẽ alteri naſo: ⁊ vt aqlino p̄ter corruptionẽ huius ſubi in quo eſt. Vñ oẽ accñs ꝑ accñs ſ₃ ſpẽ₃ põt adeſſe alicui ſubiecto ſ₃ ſpẽ₃: ⁊ abeſſe alii ſubo p̄ter corruptionẽ illius ſubi in quo eſt. ¶ Ad pm̃ argm̃ D cũ dr̃ q̄ aliqd̄ eſt accñs iſepabile ſ₃ ſpẽ₃ ⁊c. Dõ₃ q̄ oẽ accñs inſepabile ſ₃ ſpẽ₃ põt adeſſe alicui ſubo: ⁊ abeſſe eidẽ ſubo ſ₃ ſpẽ₃ preter corruptionẽ illius ſubi in quo eſt. Vñ idẽ qd̄ eſt accñs inſeparabile reſpectu vnius ſubiecti: eſt ſeparabile reſpectu alterius ſubi. verbi gratia ſ₃ enĩ₃ nigredo ſit accñs inſeparabile reſpectu coruui: eſt tñ ſepabile reſpectu hoīs. ꝗ ideo g̃ q̄ accñs inſepabile manẽs idẽ ſ₃ ſpẽm põt adeſſe ⁊ abeſſe ſubo p̄ter corruptionẽ illius ſubi in quo eſt: ⁊ illa deſcriptio accñtis cõpetit oĩ accñti inſepabili. ¶ Ad formã cũ dr̃ hec deſcriptio nõ cõpetit oĩbus accidẽtibus. Dõ₃ q̄ hec deſcriptio cõpetit oĩ accñti ꝑ accñs ſ₃ ſpẽ₃ modo quo dcm̃ eſt. ¶ Ad ſ₃ argm̃ cũ dr̃. q̄ corruptio ſube eſt accñs ſube: ⁊ nõ adeſt ⁊c. Dõ₃ q̄ hec deſcriptio cõpetit corruptioni ſube: q₂ corruptio põt adeſſe ſubſtãtie. ⁊ põt abeſſe ſubſtãtie preter corruptionẽ ſubſtãtie .i. põt nõ ineſſe ſubſtãtie manẽte ſuba. ¶ Ad tertiũ cũ dr̃. q̄ hec deſcriptio cõpetit forme ſbali. dõ₃ q̄ forma ſubalis nõ aduenit enti i actu: ſ₃ ſolũ aduenit enti i potẽtia .ſ. mãe p̃me. Unde dſcriptio ſic intelligitur: q̄ accñs eſt quod adeſt enti i actu .ſ. ſubiecto: vel compoſito .ſ. ex mã ⁊ forma: ⁊ poteſt abeſſe preter corruptio illius ſubiecti: ⁊ huiuſmodi non eſt forma ſubſtantialis.

¶ Diuidiť ãt i duo: i ſeparabile ⁊ i iſeparabile: nãq₃ dormire ſepabile accñs eſt: nigrũ võ eſſe coruo ⁊ ethyopi inſeparabiliter accĩt.

ARCI. ¶ Diuidiť ãt i duo. Aliđ enĩ ē ſepabile: aliđ iſeparabile: atq₃ dormiť q̄dẽ accñs ſepabile ē. nigꝝ ãt eẽ coruo ethiopiue iſepabiľr accĩt

¶ Hec eſt ſecũda pars huius capituli. i qua auctor diuidit accidẽs: ⁊ p̃mo ponit diuiſionẽ. ſo remouet dubitationẽ. Diuidit ãt accidẽs: q̄m qdã eſt ſepabile: ⁊ qdã inſeparabile. Accñs ſeparabile eſt: vt dormire vigilare. Accñs inſeparabile eſt: vt nigredo coruũq̄ nõ põt ſeparari a coruo ⁊ ab ethyope.

¶ Põt aũt ſubitelligi ⁊ coruus alb⁹ ⁊ ethyops nitẽs cãdore p̄ter corruptionẽ ſubiecti.

ARCI. ¶ Mẽte tñ cogitatiõe ue coruus alb⁹ ⁊ ethiops ñ niger ſine ſubiecti corruptiõe ɔcipi pt̃.

¶ Remouet du{m} qd̄ eſt iſtud. Jſta diuiſio accñtis vĩ repugnare deſcriptioni ſupius poſite: q̄ eſt q̄ accñs eſt qd̄ adeſt ⁊ abeſt p̄ter ſubi corruptionẽ: ergo oẽ accñs ẽ ſepabile: ⁊ ſic nullum eſt accñs inſepabile: ⁊ ſic diuiſio ſa nulla eſt. Jſtud du{m} remouet auctor dicẽs: q̄ coruus q̄uis ſit niger põt intelligi albus: ⁊ ethyops nitẽs cãdore p̄ter corruptionem corui aut ethyopis. ¶ Jntelligẽdũ eſt q̄ ex h̃ q̄ coruus ſit niger nõ repugnat ſibi q̄ poſſit eẽ albus: q₂ q̄uis vnũ ɔ̃rioꝝ repugnet alteri: nõ tñ vnũ ɔ̃rioꝝ repugnat potẽtie ad reliquũ. Eſt g̃ intellectus auctoris iſte q̄ p̄dicta diuiſio accñtis nõ repugnat deſcriptioni accñtis p̄dicte. nã accñti inſepabili cõpetit p̄dicta deſcriptio accñtis: q₂ q̄uis aliqd̄ accñs ſit iſeparabile reſpectu alicuius ſubi: eſt tñ ſepabile reſpectu alterius ſbi: ita q̄ manẽte illo ſubo põt ɔ̃trariũ illius accñtis ineẽ tali ſubo reſpcũ cuius illud accñs eſt ſepabile. Oẽ g̃ accñs ſ{m} ſpẽ₃ eſt ſepabile reſpectu alicuius ſubi eiuſdẽ ſpẽi cũ ſubo cui ineſt vel alterius ſpẽi. Exẽplũ p̃mi vt ſimitas eſt inſepabilis a naſo ſimo: ⁊ tñ eſt ſepabil' a naſo curuo. Exẽplũ ſcdĩ nigredo eſt iſepabilis a coruo: ⁊ a q̄₃ indiuiduo ſpẽi corui: tñ eſt accñs ſepabile reſpcũ alterius ſpẽi .ſ. hoīs. Oẽ g̃ accñs tã ſepabile q̄ inſepabile adeſt alicui ſubo eiuſdẽ ſpẽi vel alteri⁹: ⁊ abeſt p̄ter corruptionẽ ſubi eiuſdẽ ſpẽi vel alterius. ¶ Alr̃ põt exponi illud dcm̃ auctoris. Põt ãt ſubitelligi q̄ auctor mouet tale dubiũ: q₂ nõ dcm̃ eſt q̄ aliqd̄ eſt accñs inſepabile: poſſet aliq̄s credere q̄ accñs iſepabile eẽt de eẽntia ſubi: ⁊ ex quo ñ põt ab ipo ſepari. Jſtud dubiũ remouet auctor dicẽs: q̄uis tale accidẽs ſit iſepabile a ſubo ſepatione reali: eſt tñ ſepabile ab eodẽ ſepatione itellectuali: q₂ ſuũ ſubm põt itelligi ſub oppoſito illius accñtis: vt coruus põt itelligi ſub oppoſito nigredinis .ſ. ſub albedine: ⁊ nihil põt itelligi ſub oppoſito illius qd̄ eſt de ſua eẽntia: ⁊ iđ accñs ſeparabile nõ eſt de eẽntia ſui ſubiectũ ſuũ ſubm poſſit itelligi ſub oppoſito illius accidẽtis. ¶ Et ſi dicať ɔ̃tra h̃ ſic. ſi coruus põt itelligi albus aut g̃ itellu võ: aut itellu falſo. Si itellectu võ. hec tũc pt̃ eẽ vã coruus eſt albus. Si itellectu falſo ꝓpriũ eẽt accidẽs inſepabile: q₂ ſubm põt itelligi itellu falſo ſub oppoſito ſui ꝓprij. nã hec ꝓpõ. hõ nõ eſt riſibilis. itelligiť intellectu falſo. ¶ Dicẽdũ q̄ id eſt accñs inſepabile qd̄ nõ ex h̃ q̄ ineſt ſubo repugnat eidẽ ſubo ſ₃ ſpẽ₃ eẽ ſub oppoſito illius accñtis. ex hoc .n. q̄ iſte naſus eſt ſimus nõ repugnat naſo eſſe ſub oppoſito ſimitatis: nec ex h̃ q̄ coruus eſt niger repugnat ſibi poſſe eẽ albũ: ſ₃ nõ eſt ſic de ꝓprio: q₂ ex h̃ q̄ ꝓpriũ quarto mõ dcm̃ ineſt alicui ſubo: repugnat illi ſubo ⁊ cuilibet eiuſdẽ ſpẽi eẽ ſub oppoſito illius ꝓprij. Ex hoc .n. q̄ aliq̄s hõ eſt riſibilis repugnat oĩ hoī eſſe nõ riſibilẽ. Et ſic dr̃ia₃ eſt inter ꝓprium ⁊ accidẽs iſeparabile. Cum ergo queritur an coruus poſſit intelligi albus. intellectu vero: aut intellectu falſo: dõ₃ q̄ ſ₃ intellectũ quẽ habuit auctor põt intelligi in intellectu võ: ⁊ eſt intellectus iſte coruus ex eo q̄ eſt niger nõ repugnat ſibi q̄ poſſit intelligi eſſe albus ⁊ intellectus iſte eſt verus.

¶ Diffiniũt ãt ſic q̄q₃. Accñs ē qd̄ ɔtigit eidẽ ieẽ ⁊ nõ ieẽ: vľ qd̄ neq₃ gen⁹: n₃ ſpẽs: n₃ drĩa: neq₃ ꝓpriũ ſit. ſemꝑ aũt i ſubo cõſiſtens eſt.

Deſcriptionum iſtaꝝ diſtictiões ponit albertus hic q̄ ez oĩno vid

¶ Diffiniunt etiã ⁊ hoc pacto accidens eſt qd̄ ineſſe ac nõ ineſſe eidẽ põt: aut qd̄: neq₃ genus: neq₃ ſpecies: neq₃ differentia: neq₃ ꝓprium eſt: ſemper autem eſt in ſubiecto.

¶ Hec eſt tertia ps huius capli i q̄ auctor põit alias deſcriptio.

nes accñtia ſm opinioné alioꝝ: ⁊ ponit duas diſcriptiones. Prima eſt. ꝙ accñs eſt é quod cótingit eidé ſubõ ineſſe vel nõ ineſſe: ⁊ ſic põt intelligi ꝙ accñs eſt id qd̃ ſm ſpém põt ineſſe alicui ſubõ: ⁊ alicui nõ ineſſe: ſicut nigredo manens vna ſm ſpeciem põt ineſſe coruo. ⁊ non ineſſe: qꝛ põt nõ ineſſe alicui vt homini vel boui: nõ tñ oꝫ ꝙ omne accidens numero poſſit alicui ſubõ ineſſe: ⁊ idé ſm numerũ nõ ineſſe. Alia deſcriptio accidẽtis eſt ꝙ accidens eſt qd̃ neqꝫ eſt genus: neqꝫ ſpecies neqꝫ dñia: neqꝫ ꝓpriũ: ſemꝑ tñ exiſtit in ſubiecto.

ℭ Oíbus igiť dterminatis q̃ ꝓpoſita ſunt. dico át de gñe ⁊ ſpẽ ⁊ dñia ⁊ proprio ⁊ accñte: dicendũ eſt que eis cõia ſunt ⁊ que propria.

ARGI. ℭ Determinatis át vniuerſis quo ſunt ꝓpoſita / gñe / inquá / ſpé / dñia / ꝓprie / ⁊ accñte / dicẽdum eſt q̃ nã cõia: ⁊ que ꝓpria ipſis inſunt.

ℭ Hec eſt quarta pars huius capituli in qua epilogat continuando precedentia ad ſequentia: vt patet.

Capi.7. Commune qdẽ eſt oíbus de plibus ꝑdicari: ſꝫ gen⁹ qdẽ d ſpẽbus: ⁊ idiuiduis: ⁊ dñia ſilr. Spẽs át de his q̃ ſub ipſa ſunt idiuiduis: at vo ꝓpꝛiũ ⁊ d ſpẽ cuius eſt ꝓpriũ ⁊ d his q̃ ſub ipſa ſũt idiuiduis: accñs át ⁊ d ſpẽbus ⁊ d idiuiduis náqꝫ aíal d eqs hoíbus ⁊ bobus ⁊ canib⁹ ꝑdicať: q̃ ſpẽs ſunt: ⁊ d hoc equo: ⁊ d hoc boue: ⁊ d hoc hoíe q̃ ſunt idiuidua. Irrationale vo de eqs ⁊ bobus: ⁊ de his q̃ ſunt particulares ꝑdicať. Spẽs auté vt homo de inferioribus ⁊ de his qui ſunt particulares predicať hoíes. Propriũ vero qd̃ eſt riſibile d hoíe ⁊ de his q̃ ſunt ꝑticulares hoíes. Nigrũ vo ⁊ de ſpẽ coruoꝝ: ⁊ de his q̃ ſunt particulares: qd̃ eſt accidẽs inſeparabile: ⁊ moueri d homine ⁊ equo: qd̃ eſt accidẽs ſeparabile: ſed principaliter dicitur d indiuiduis. ſecũdo vero loco de his q̃ cõtinẽt idiuidua.

ARGI. ℭ Cõe hoc itaqꝫ oíbus ineſt d pluribus ꝑdicari: ſꝫ gen⁹ qdé d oi ſpẽ ſua: ⁊ d indiuiduis q̃ ſunt ſub vnaqꝫqꝫ ſpẽ ꝑdicať: ⁊ dñia ſilr̃ mõ. Spẽs aũt d indiuiduis q̃ collocať ſub ipſa. Propriũ vo de ſpẽ ⁊ indiuiduis ſpẽi. Et accidẽs de ſpeciebus ⁊ indiuiduis predicať. Aíal enim de equis bobus atqꝫ hoíbus q̃ quidem ſunt ſpecies ꝑdicať. Et itẽ de hoc equo de hoc boue atqꝫ de hoc hoíe q̃ idiuidua cõſtat eſſe. Irrationale auté de boue de equo ⁊ de ſingulis ſilr̃ ꝑdicať. Homo vero qui quidẽ eſt ſpẽs de ſingulis ſolũ hoíbus dicitur. Et propriũ de ſpecie cuius eſt propriũ. Et d indiuiduis que collocanť ſub ipſa: riſibile enĩ de hoíe ⁊ de ſingulis hoíbus predicať. nigrũ auté de coruorum ſpecie ⁊ de ſingulis diciť coruis: atqꝫ de ethiopibus ſimili mõ: qd̃ quidẽ inſeparabile accidens eſt vt pꝫ.

Moueri quoqꝫ quod accidens eſt ſeparabile de equo atqꝫ homine ⁊ de horum indiuiduis dici ſolet. Uerum primo quidem de indiuiduis: ratione vero ſecunda de ſpecieb⁹ etiam que indiuidua cõtinent predicatur.

ℭ Tractatus iſte eſt ſcõs huius libri: in q̃ auctor cõparat iſta qnqꝫ vlia adinuicẽ ſm ꝓprietates ⁊ cõuenientias vel dñias: ⁊ continet qnqꝫ capitula. In ꝑmo caᵒ determinat d eis ſm vnã ꝓprietatẽ oíbus cõeꝫ. In 2ᵒ ibi. (Cõe eſt generi ⁊ differẽtie) cõparat genus ad q̃tuor vlia reſidua. In 3ᵒ ibi. (Cõe eſt át differẽtie) cõparat differẽtiaꝫ ad tria reſidua. In q̃rto capitulo ibi (Spẽs auté.) cõparat ſpẽm ad duo reſidua. In quinto ibi. (Reſtat mõ de proprio) cõparat propriũ ⁊ accidens adinuicẽ. In ꝑmo ergo capitulo narrat auctor vnam proprietatem cõmunẽ cuilꝫ quinqꝫ vliũ: ⁊ eſt predicari d plurib⁹: ⁊ quodlꝫ. n. vle predicatur: vel eſt aptum natum predicari de pluribus: non tamen predicantur omnia vniuerſalia omnino de eodem: ſed tm̃ genus ⁊ differẽtia predicantur de ſpeciebus ⁊ indiuiduis ſub eis contentis. Species auté ſpãliſſima ſolum predicatur de indiuiduis loquendo de predicatione ꝓprie dicta ⁊ directa in qua ſolum predicantur ſuperiora de inferioribus: vel equa de equis: loquẽdo tñ de predicatione indirecta ſpẽs predicať de gñe ⁊ de oíbus ſuperioribus ad ipſam: vt pꝫ per ꝯuerſionẽ vniuerſalis affirmatiue in particularẽ affirmatiuã. propriũ vo ſpẽi ſpãliſſime ꝑdicať de ſpẽ cuius eſt ꝓpriũ: ⁊ de indiuiduis cõtẽtis ſub illa ſpẽ cuius eſt ꝓpriũ. Accidẽs auté predicať de ſpẽbus ⁊ de indiuiduis qd̃ verũ eſt de accñte per accidens ſiue de accñte cõi: vt moueri predicatur de homine ⁊ equo: ſed accidẽs copulatum: quod. ſ. determinat ſibi certam ſpeciem: vt ſimitas q̃ determinat ſibi naſum: ⁊ medicina que determinat ſibi hominem ſolum predicatur de vna ſpecie: ⁊ de cõtentis ſub ea non tamen de omnibus contentis ſub illa: ſed de aliquib⁹. Accñtia vo per accidẽs predicanť de ſpeciebus ⁊ de indiuiduis. ⁊ addit auctor dicẽs: ꝙ hmõi accidẽtia per accidẽs predicantur. primo de indiuiduis. ⁊ ſecũdario de his que continent indiuidua ſcilicet de ſpeciebus ⁊ econtra eſt de accidẽtibus eſſentialibus: ⁊ de quibuſcunqꝫ predicatis eſſentialibus: q̃m iſta primo ⁊ principaliter predicantur de ſpeciebus ⁊ ſecundario de indiuiduis. ℭ Pro iſto dicto auctoris eſt notandum ꝙ principalitas ſeu primitas duplex eſt q̃tum ad propoſitum ſpectat. ſ. primitas cauſalitatis: ⁊ primitas adequationis: loquendo de primitate cauſalitatis ſic. accidẽtia per accidens primo inſunt indiuiduis ſecundario generib⁹ ⁊ ſpeciebus. nam quia ſortes eſt albus: ideo homo eſt alb⁹: ⁊ animal eſt albũ: ſed non econtra: ſed ecõuerſo eſt de accidentibus eſſentialibus. ſ. de proprio quarto modo dicto. nam quia talia inſunt ſpeciebus tanq̃ propria, ideo ſecundario inſunt omnibus indiuiduis illarum ſpecierum. Loquendo vero de primitate adequationis. hec accidentia per accidens non primo inſunt indiuiduis nam huiuſmodi accidentia non habent ſubiecta adequata. vt probatum eſt in capitulo de proprio. ſed accidentia eſſentialia: vt proprie paſſiones inſunt primo ſpeciebus quarum ſunt paſſiones primitate adequationis: qꝛ adequanť ſuis ſubiectis: ⁊ inſunt eis primo primitate cãlitatis. Nã qꝛ riſibile ineſt ꝑmo hoí tanq̃ ꝓpria ei⁹ paſſio. iõ riſibile ineſt ſcõario ſorti ⁊ platoni. ℭ Sꝫ ꝯ hoc ꝑt argui ſic. propria paſſio nõ ineſt alicui ſpẽi ꝓ ipſa ſpẽ ꝑcite. ſed pro indiuiduis. Iſta. n. hõ eſt riſibilis. nõ eſt vera niſi ſumendo hominẽ ꝑſonaliter ꝓ ſuis ſuppoſitis: ergo vꝫ ꝙ propria paſſio primo ineſt indiuiduis. ℭ Dicẽduꝫ ꝙ propria paſſio primo ineſt ſpẽi cuius eſt ꝓpria paſſio. ⁊ ineſt ei primo vt ſupponit ꝓ indiuiduis. nõ tñ ꝑus ineſt indiuiduis. Unde hec eſt va. de hoíe ꝑmo ꝑdicať eẽ riſibile: ⁊ tñ ſꝫ ꝙ ly hõ ſupponit ſimpliciter q̃ ſm ꝙ ſupponit ꝑſonaliter. ſilr̃ h eſt vera. de homine

Marginal notes (right margin): b; 3; Propria paſſio cui primo inſit.

homine ſumpto ꝓ ſuppoſitis ꝑus ꝑdicat̃ riſibile ſumpto ly hoie ſm ꝙ hꝫ ſuppoſitionē ſimplicē. tamē in actu exercito vbi exercet̃ ꝑdicatio riſibilis ꝺ hoie. iſte terminus hō habet ſuppoſitionē ꝑſonalē. Iſta .n. ꝑpoſitio hō eſt riſibilis. eſt vera ſm ꝙ ſubiectū ſolū hꝫ ꝑſonalē ſuppoſitionē. ⁊ cōiter termini hn̄t diuerſas ſuppoſitiones in actu exercito ⁊ in actu ſignato. Ad ꝑpoſitū dico ꝙ riſibile primo ꝑdicatur de hoie ſumpto pro ſuppoſitis. ⁊ tn̄ prius nō predicat̃ de ſuppoſitis. Aliud .n. eſt de quo predicat̃ ꝑmo. ⁊ aliud eſt ꝑ quo predicatur ꝑmo. nā predicat̃ ꝑmo paſſio ꝺ cōi. ſ. ꝺ ſpē ⁊ id ꝑ quo de ſpē predicant̃ ꝑmo paſſio eſt indiuiduū. nec tn̄ ꝑꝑ hoc ꝑdicat̃ ꝑmo ꝺ idiuiduo. ¶ Adhuc dubitat̃ circa h̄ ꝙ accn̄tia ꝑ accn̄s ꝑmo inſunt indiuiduis. q̄ qꝺ ꝑ ſupabūdantiā dr̄ vni ſoli cōuenit ꝯ hꝫ accn̄tia nō ꝑmo pn̄t ꝑdicari de plibus indi

A uiduis. ¶ Rn̄ꝯ ⁊ dico ꝙ cū dr̄ accn̄tia ꝑ accn̄s ꝑdicant̃ de indiuiduis ꝑmo hic accipit̃ ſuplatiuꝰ ꝑ cōpatiuo. ⁊ eſt ſenſus. accn̄tia ꝑ accn̄s ꝑus ꝑdicant̃ de indiuiduis q̄ꝫ ſpēbus. ⁊ h̄ lo

B quendo de ꝑoritate cālitatis. Et ſi queratur in quo gn̄e cāe indiuidua ſunt ꝑ ꝑus cāe hꝫ accn̄tium q̄ꝫ ſpēs vel genera. Dicendum ꝙ in gn̄e cāe mālis. nam indiuidua ſunt per prius ſubiecta accidentium ꝑ accn̄s q̄ꝫ ſpēs vel genera ⁊c̄.

Ommune eſt āt gn̄i ⁊ dr̄ie ꝯtinētia ſpēꝝ. Cōtinet .n. ⁊ dr̄ia ſpēs. ⁊ ſi nō oēs q̄t gn̄a. Rōale āt ⁊ ſi nō ꝯtiet ea q̄ ſunt irrōalia vt genꝰ queadmodum aial. tn̄ ꝯtinet hoiēꝫ ⁊ deū q ſunt ſpēs: ⁊ quecūq ꝑdicāt de gn̄e vt genus de his que ſub ipſo ſunt ſpeciebus predicantur.

ARGI. ¶ Cōe eſt generi ac dr̄ie ſpēs cōtinere. Cōtinet eni ⁊ dr̄ia ſpēs: ⁊ ſi nō oēs eas q̄s genus ꝯtinet. Rōnale nāq ⁊ ſi nō expertia rōis, vt aial. Deū tn̄ ac hoiem q̄ ſunt ſpēs continet. Que p̄terea ꝑdicant̃ de genere vt genus eſt: ⁊ de ſpeciebꝰ que ſunt ſub ipſo etiā ꝑdicāt̃.

¶ Hoc eſt ſm caᵐ ſcōi tractatus in quo auctor cōparat genꝰ ad q̄tuor reliqua vlia. ⁊ cōtinet q̄nq ptes. In ꝑma cōparat genus ⁊ dr̄iā adinuicē ſꝫ cōueniētias ⁊ dr̄ias. In ſa ibi (Genus ⁊ ſpēs) cōparat genus ⁊ ſpēꝫ adinuicē ſꝫ ꝯueniētias ⁊ dr̄ias. In tertia ibi. (Genus āt ⁊ ꝑpriū). cōparat genus ⁊ ꝑpriū adinuicē ſꝫ cōueniētias ⁊ dr̄ias. In q̄rta āt ibi. (Gn̄is ⁊ accn̄tis.) Cōpat genus ⁊ accn̄s adinuiceꝫ ſm cōueniētias ⁊ dr̄ias. In q̄nta pte ibi. (Genus v̄o.) remouet q̄ꝫdā tacitā q̄ōnem. ¶ Pr̄ia ps ꝯtinet duas ptes. In ꝑꝰ pte ponit auctor ꝑꝑetates cōes gn̄i ⁊ dr̄ie. In ſa ibi. (Propriū autē eſt gn̄i.) ponit auctor ꝑꝑetates qbus genus ⁊ dr̄ia dr̄nt abinuicē. In ꝑꝰ g ꝑticula ponit tres ꝑꝑetates cōes gn̄i in qbus genꝰ ⁊ dr̄ia couenīūt. Pr̄ia eſt cōtinētia ſpērū. q̄ tn̄ genus q̄ꝫ dr̄ia continēt plures ſpecies: q̄ꝫ uis differentia non contineat tot ſpecies ſicut genus. ⁊ ponuntur exempla que patent.

¶ Quecūq ꝺ dr̄ia ꝑdicant̃ vt dr̄ie ⁊ de eis q̄ ſub ipſa ſunt ſpēbus ꝑdicabunt̃. nā cū genꝰ ſit aial nō ſolū de eo ꝑdicat̃ vt genꝰ ſubſtātia ⁊ aiatū: ſed ēt de his q̄ ſub aiali ſunt ſpēbus oibus vſq ad indiuidua predicant̃. Cunq ſit dr̄ia rōnalis predicat̃ de ea vt dr̄ia id qꝺ eſt vti rōne: ⁊ nō ſolū de eo qꝺ eſt rōnale ſꝫ ꝺ eis q̄ ſunt ſub rōnali ſpēbus ꝑdicat̃ rōne vti.

ARGI. ¶ Que ēt ꝺ dr̄ia vt dr̄ia eſt dicunt̃ ꝺ ea ſpē: q̄ ex ipſa cōſtat: ſilr̄ ꝑdicant̃ ꝺ aiali: nāq qꝺ q̄dēꝫ eſt genꝰ ſubſtātia ⁊ aiatū ⁊ ſenſitiuū dicto dicit̃ mō. Hec eadē ⁊ ꝺ vniuerſis q̄ collocāt̃ ſub aiali vſq ad idiuidua ꝑdicāt̃. De rōnali q̄q qꝺ q̄dē ē dr̄ia. Hoc rōne iq̄ vti idē dē ꝑdicat̃. Atq hoc nō ſolū ꝺ rōnali ſꝫ etiā ꝺ ſpēbꝰ rōnalis atq idiuiduis ꝑdicabit̃.

¶ Secūda cōueniētia eſt in predicatione. ⁊ eſt h̄. ſicut q̄cūq ꝑdicant̃ de gn̄e vt genus. hoc eſt eſſentialiter iter ꝑdicant̃ ꝺ ſpeciebus contentis ſub genere. ita q̄cūq ꝑdicant̃ de dr̄ia vt dr̄ia eſt: hec eſſentialiter predicant̃ ꝺ ſpēbus cōtētis ſub dr̄ntia: vt ſi vti rōne ꝑdicat̃ de rōnabili q̄ ē dr̄ia hois ⁊ angeli ꝑdicatione eſſentiali: vti rōne predicabit̃ de ſpeciebus cōtentis ſub rōnali. ⁊ accipio vti rōne ꝑ poſſe vti ratione.

¶ Cōe ē āt perēpto gn̄e ⁊ dr̄ia ſimul perimi ea q̄ ſub ipſis ſūt. queadmodū ſi nō ſit aial. nec eſt equus neq homo: ita ſi non ſit ratione nullum erit animal quod vtatur ratione.

¶ Cōe inſuper illud ēt cē ꝑꝫ: nā ſi genꝰ tollat̃ vel dr̄ia, vniuerſa cōtinuo tollūt̃: q̄ collocāt̃ ſub ipſis: eteni vt ſi nō ſit aial hō nō ē neq ēt equus. ſic ſi nō ſit rōnale nullū animal prorſus erit, quod particeps ſit rationis. ARGI.

¶ Tertia ꝑprietas i q̄ genꝰ ⁊ dr̄ia cōueniūt eſt iſta: ꝙ ꝑempto gn̄e ꝑimunt̃ ſpēs q̄ ſunt ſub illo gn̄e ita ꝑempta dr̄ia ꝑimūt̃ ſpēs ꝯtētē ſub illa dr̄ia. nā ſemꝑ ad deſtructionē ſuꝑioris ſequitur deſtructio oium inferiorū. genus g̃ ⁊ dr̄ia conueniunt in tribus. ſ. in cōtinētia in predicatione. ⁊ in deſtructione.

Propriū āt eſt gn̄i ꝺ plibus ꝑdicari q̄ꝫ dr̄ia ⁊ ſpēs ⁊ ꝑpriū ⁊ accn̄s. aial .n. de hoie ⁊ equo ⁊ aue ⁊ ſerpente ꝑdicat̃. q̄drupes v̄o de ſolis q̄tuor pedes hn̄tibus. hō v̄o de ſolis indiuiduis. ⁊ hinibile de equo ⁊ de his q ſunt particulares: ⁊ accn̄s de paucioribus ſimiliter. Oꝫ āt dr̄ias accipere qbus diuidit̃ genus. non eas que complent ſubſtantiā generis.

ARGI. Propriū v̄o gn̄is eſt de plibus q̄ꝫ dr̄ia ſpēs ꝑpriū atq accn̄s ꝑdicari. Nā animal quidem de hoie dr̄ equo: aui: atq ſerpēte. Quadrupes āt de hiſce tantūmodo dr̄ que q̄tuor pedes hn̄t. Hō v̄o de indiuiduis ſolū humanis. Et hinibile ꝺ ſolo equo ac ſingulis eq̄s. Et accn̄s de paucioribus ſimili mō atq ſumende ſunt ee differētie: qbus diuidit̃ genꝰ non ee ex quibus generis ſubſtantia cōſtat

¶ Hec eſt ſa ꝑticula. ꝑme ꝑtis in q̄ ponūt̃ ꝑꝑetates qbꝰ dr̄nt genꝰ ⁊ dr̄ia abinuicē ⁊ ſunt ſex ꝑprietates qbꝰ dr̄nt iſte ſex dr̄ie. Pr̄ia āt i ꝑdicatione. ſa i ꝯtinētia. 3ª ēt ordine. q̄rta ē i mō ꝑdicādi. 5ª eſt i nūo. ſexta eſt in ꝑportione. Pr̄ia g̃ dr̄ia vel ꝑꝑetas eſt ꝙ genus ꝑdicat̃ ꝺ plibus dr̄ntibꝰ ſpē i eo qꝺ qꝺ q̄ dr̄ia. qꝺ hꝫ itelligi de dr̄ia diuiſiua gn̄is. nō aūt de dr̄ia cōſtitutiua. v̄. g̃. rōnale ⁊ irrōnale ſunt dr̄ie diuiſiue aialis. ⁊ animal predicatur de pluribus q̄ꝫ rationale ſed differentia conſtitutiua animalis predicatur de pluribus q̄ꝫ animal vt̄ corporeum ⁊ etiam animatum predicatur de pluribus q̄ꝫ animal. ⁊ addit auctor ꝙ nō ſolū predicatur genus de pluribus q̄ꝫ differentia. ſed etiam predicatur de pluribus q̄ꝫ ſpecies ⁊ etiam de pluribus q̄ꝫ accidens.

Ad hoc vide nil ca ꝑ Anto. And. li. 3. metaph. q. ꝑ. ⁊ li. vij q. 1 5. ſola. eti. prin.

¶ Amplius gen⁹ ꝯtinet dr̃ias poteſtate. aial quidẽ hoc eſt rationale. illud vero irrationale. Amplius genera quidẽ priora ſunt his que ſub ſe poſite ſunt differẽtijs. ꝓpter qḋ ſimul quidẽ eas auferunt: nõ aũt ſil' auferunt. Sublato enim aiali auferitur rõnale ⁊ irrõnale. drĩe vero nõ auferũt genus. Nã ſi oẽs interimantur: tamen ſubſtãtia animata ſenſibilis ſubintelligi poteſt que eſt animal.

ARGI. ¶ Preterea genus qdẽ potẽtia drĩã ꝯtinet. Aial enĩ parti ꝑticeps: ꝑti expers eſt rõnis. At drĩe nõ ꝯtinẽt gña. Preterea genus prius eſt hiſce drĩjs qbus diuidi ſolet. Iccirco ſecũ ipſas tollit: ſ3 ab ipſis nõ tollit. Nam ſi aial tollat: rõnale ſil' irrõnaleue cõtinuo tollit. Drĩe vo gen⁹ nõ tollũt: nã ſi vniuerſe q̃ꝗ tollãtur/ſubſtãtia animata ſenſitiua mẽte cogitationeq́ꝫ ꝯcipit: q̃ qdẽ animal eſt vt p3.

¶ Secũda ꝓprietas q̃ genus differt a drĩa eſt hec. ꝙ genus ꝯtinet drĩas diuerſas ptãte: ſed vna drĩa diuiſiua gñis nõ cõtinet aliã drĩã diuiſiuã gñis ptãte. rõnale. n. nõ ꝯtinet irrõnale ptãte. ¶ Tertia ꝓprietas q̃ genus differt a drĩa eſt ꝙ genera ſunt priora drĩjs ſub ſe poſitis. io ablato gñe auferũtur oẽs drĩe poſite ſub illo gñe. ſed ablatis oibus drĩjs diuiſiuis gñis nõ ꝓpter hoc auferť genus. qḋ intelligẽdu3 eſt diuiſim ablata. n. vna drĩa diuiſiua nõ ꝓpter hoc auferť genus. ſ3 ablatis oibus drĩjs diuiſiuis gñis ſil' vel ꝯiũctĩ tenẽcio auferť gen⁹.

¶ Ampli⁹ gen⁹ qdẽ ĩ eo qḋ qd eſt queadmodum dictũ eſt p̃dicat. drĩa vo in eo qḋ quale ſit predicat queadmodum dictum eſt.

ARGI. ¶ Preterea genus qdẽ hoc ipſo qd eſt: drĩa vo hoc ipſo quale qd eſt/vt dcm̃ eſt p̃dicat.

¶ Quarta ꝓprietas q̃ genus drt a drĩa eſt in mõ p̃dicãdi nã genus p̃dicať in qd. ⁊ ꝓpter hoc diſtiguiť a drĩa q̃ p̃dicať in q̃le.

¶ Amplius qdẽ genus eſt vnũ ſ3 vnãquãq́ꝫ ſpẽ3. vt hoĩs id ꝙ eſt aial. Differẽtie vo plurime vt rationale mortale mẽtis ⁊ diſciplyne perceptibile. quibus ab alijs differunt.

ARGI. ¶ Preterea genus qdẽ vnũ ĩ vnaq̃ꝗ ſpẽ eſt: vt eſt ĩ hoie aial: drĩe vero plures: vt rõnale: mortale: mẽtis atq́ꝫ ſcientie ſuſceptiuum: qbus ab expertib⁹ rationis aialibus differt.

¶ Quinta ꝓprietas q̃ gen⁹ diſtinguiť a drĩa eſt ꝙ vnũ eſt genus ſ3 ſpẽ3 vnã. hoc eſt vna ſpẽs hꝫ tm̃ vnũ genus. ſ. primum ſ3 vna ſpẽs hꝫ plres drĩas ꝯſtitutiuas ipſi⁹. v. g. hõ hꝫ vnũ genus proximũ. ſ. aial. ⁊ hꝫ plures differentias conſtitutiuas. ſcilicet rationale ⁊ mortale. ⁊ perceptibile diſcipline.

¶ Et genus quidẽ cõſimile ẽ mãe. forme vo differẽtia. Cũ ãt ſint alia cõia ⁊ propria generis. ⁊ differentie nunc iſta ſufficiant.

ARGI. ¶ Gen⁹ p̃terea ſimilis eſt materiei: drĩa forme: ſunt ⁊ alia cõia propriaq́ꝫ generis differẽtieue. Hec tamẽ q̃ ſũt enumerata ſufficiãt

¶ Sexta ꝓprietas q̃ genus diſtinguitur a differẽtia eſt: ꝙ genus eſt ꝯſimilis mãe. ⁊ differẽtia eſt ꝯſilis forme. nã genus ẽ in potẽtia ad drĩas ⁊ eſt determinabile ꝑ drĩas: ſ3 determinabile hꝫ modũ mãe. ⁊ determinãs hꝫ modum forme.

Genus ãt ⁊ ſpẽs cõe qdẽ hñt queadmodũ dcm̃ eſt d̃ pluribus p̃dicari. Sumať ãt ſpẽs vt ſpẽs. nõ ãt vt genus ſi fuerit idẽ ⁊ ſpecies ⁊ genus.

ARGI. ¶ Gen⁹ ⁊ ſpẽs hoc hñt cõe/d̃ plib⁹ inq̃ꝫ: vti diximus: p̃dicari: ſpẽs aũt vt ſpẽs ſolũ: ſ3 nõ vt gen⁹ quoq́ꝫ ſũmať: ſi ſit idẽ ſpẽs atq́ꝫ gen⁹.

¶ Hec eſt ſcd̃a ps p̃ncipalis huius capl'i in qua auctor ꝯpat genus ⁊ ſpẽ3 adinuicẽ ſ3 ꝯueniẽtiã ⁊ drĩa3. Et ꝯtinet duas ꝑticulas. In p̃ma ꝑticula cõpat genus ⁊ ſpẽ3 adinuicẽ ſ3 ꝯuenientias. In ſcd̃a ibi. (Differũt). cõpat genus ⁊ ſpẽ3 adinuicẽ ſ3 differẽtias qbus drñt. In p̃ma g̃ ponit tres ꝓprietates in qbus gen⁹ ⁊ ſpẽs ꝯueniũt: q̃ꝝ p̃ma eſt d̃ plib⁹ p̃dicari. nã ſicut gñs q̃ ſpẽs p̃dicať d̃ plib⁹. Et ſubdit auctor dicẽs ꝙ ſi ſolũ d̃ ſpẽ loqtur q̃ ẽ tñ gen⁹ q̃ ſpẽs: ſ3 ẽt loqť d̃ ſpẽ q̃ ẽ ita ſpẽs ꝙ nõ ẽ gñs: eẽ ẽ ſpẽs ſpãliſſima q̃ p̃tur d̃ plib⁹ aptitudine: ſ3 nõ ſp̃ i actu.

¶ Cõe ãt eſt his p̃ora eẽ his d̃ qbus p̃dicať.

ARGI. ¶ Cõe ẽ ẽt ipſis: ⁊ ijs eẽ p̃ora d̃ qb⁹ dicunť.

¶ Hec eſt ſcd̃a ꝓprietas cõis gñi ⁊ ſpẽi. ⁊ ẽ eẽ p̃us his d̃ qbus p̃dicanť. nã qḋlibꝫ genus eſt p̃us quolꝫ ſuo inferiori ĩ ꝯſũdo nõ tñ in eẽndo. p̃us in ꝯſũdo ẽ a q̃ nõ ꝯuertiť ſubſiſtẽdi ꝯñã.

¶ Et totum quoddam vtrunq́ꝫ eſſe.

ARGI. ¶ Et inſuper vtrunq́ꝫ totum quid eſſe.

¶ Tertia ꝓprietas cõis gñi ⁊ ſpẽi eſt eẽ totũ ad illa de qbus p̃dicanť. oẽ. n. ꝑ ſe ſupius eſt totũ vl'e reſpectu ſui ꝑ ſe inferioris: ⁊ ꝑ ſe iferius eſt pars ſbiua reſpectu ſui ꝑ ſe ſuperioris.

Differũt ãt: q̃m gen⁹ qdẽ ꝯtinet ſpẽ3 ſpẽs vero ꝯtineť ⁊ nõ ꝯtinet gen⁹: in plibus enĩ genus eſt q̃ꝫ ſpecies.

ARGI. ¶ Hoc ãt drñt: qḋ gen⁹ qdẽ ſpẽs ꝯtinet. Spẽs ãt ꝯtinenť/⁊ nõ ꝯtinẽt gña. Genus autẽ ad plura q̃ꝫ ſpecies ſeſe extendit.

¶ Hec aũt eſt ſcd̃a ꝑticula ſcẽ ptis huius capl'i in q̃ auctor ponit ꝓprietates qbus genus differt a ſpẽ. Pria eſt ꝙ genus cõtinet ſpẽ3 ⁊ ſpẽs nõ ꝯtinet genus. ⁊ h eſt decima ꝯ huius libri. q̃ ꝓbať ſic. Illḋ qḋ eſt in aliq̃ in plib⁹ q̃ꝫ eſt illḋ ꝯtinet illḋ ⁊ nõ ecõuerſo: ſ3 genus eſt in ſpẽ ⁊ ẽt ĩ plib⁹ q̃ꝫ eſt ſpẽs. q2 gñs eſt in plibus ſpẽbus ⁊ indiuiduis ſuaꝝ ſpẽꝝ. ſ3 ſpẽs nõ eſt niſi ĩ idiuiduis cõtẽtis ſub illa ſpẽ. g̃ genus ꝯtinet ſpẽ3. ⁊ ſpẽs nõ ꝯtinet genus. ¶ Intelligẽdũ ꝙ ꝯtinẽtia q̃tũ ad ꝓpoſitum ſpectat eſt dupl'r. ſ. potẽtialis ⁊ actualis. genus ꝯtinet ſpẽs ꝯtinentia potẽtiali. q2 gen⁹ nõ põt inferre aliquã ſpẽ3 ĩ actu. ſ3 ſub diuiſiõe ⁊ in potẽtia. ſ3 ſpẽs ꝯtinet genus ꝯtinẽtia actuali. q2 ſpecies actu infert genus ⁊ nõ ecõ. ꝙ g̃ auctor dicit genus cõtinet ſpẽ3. ⁊ ſpẽs nõ ꝯtinet genus. intelligẽdũ eſt d̃ ꝯtinentia p̃oali ſ3 loq̃ndo d̃ ꝯtinẽtia actuali ſic ſpẽs ꝯtiet gñs. ⁊ nõ ecõ. Cõtinentia quotuplex.

¶ Genera. n. preiacere op3 ⁊ informata ſpecificis differentijs perficere ſpecies.

ARGI. ¶ Preterea genera preſupponantur oportet que quidem ⁊ differentijs ſpecificis informata: ſpecies nimirum efficiunt.

¶ Addit auctor dicens. ꝙ gñs debẽt p̃iacere ſpẽbus ſpãliſſimis. q2 genera informata differẽtijs cõſtituunt ſpecies. hoc eſt genera preiacent in diffinitionibus ſpecierum: q2 ſunt prime partes ſpecierum ⁊ diffinitionum: ⁊ additis differentijs conſtituunt diffinitiones ſpecierum.

¶ Unde priora ſunt genera naturaliter.

ARGI. ¶ Quapropter ⁊ priora genera ſunt natura.

¶ Scd̃a ꝓprietas quas genus drt a ſpẽ eſt ꝙ genera ſunt p̃o

ra natura q̃ ſpẽs. ⁊ hoc eſt: q: genus ſequitur ad ſpẽm ⁊ nõ ecõtra. ⁊ ideo genus eſt naturaliter prius ſm q᷑ prius dici tur illud a quo non conuertitur ſubſiſtendi ↄ̃ñ.

C Et ſit interimẽtia: ſ3 q̃ nõ ſit interimantur.

ARCI. C Et ſecũ ſpecies tolluntꝛ ⁊ nõ ab illis tollũt.

C Tertia proprietas qua genus differt a ſpecie eſt. q᷑ interẽpto genere interimitur ſpecies: ſed interempta ſpecie non propter hoc interimitur genus.

C Et ſpẽs quidem cum ſit eſt genus. genus vero cum ſit non omnino erit ſpecies.

ARCI. C Et ſi ſit qdẽ ſpecies, erit ⁊ genus omnino. Sin vero ſit gen⁹, nõ omnino ⁊ ſpecies eſt.

C Quarta proprietas q̃ genus differt a ſpẽ eſt. q: poſita ſpẽ ponitur genus ⁊ nõ ecõuerſo. hoc eſt ſi ſpẽs eſt. genus eſt. vt ſi hõ eſt. aial eſt. ⁊ nõ ecõuerſo. nõ. n. ſeqꝛ ſ aial ẽ. g̃ hõ eſt.

C Et genera quidẽ vniuoce de ſpeciebus p̃dicantꝛ. ſpecies vero de generib⁹ minime.

ARCI. C Et gña qdẽ d̃ quacꝫ ſpe ſua vniuoce predicantur. Spẽs autẽ d̃ gñribus nõ dicuntur.

C Quinta proprietas qua genus differt a ſpecie eſt. q᷑ genus predicatur vniuoce de ſpecie. ſed non econuerſo. hoc eſt genus predicatur directe in quid de ſpecie: ſed ſpecies non predicatur de genere vniuerſaliter ſumpto.

C Amplius quidem gña earum abundant q̃ ſub ipſo ſunt ſpecierum continẽtia. ſpecies vero a generibus proprijs abũdant ⁊ dr̃ijs.

ARCI. C Preterea gña qdẽ ãbitu ſpẽꝝ q̃ ſt ſub ipſis ſpẽs quãcꝫ. Spẽs ãt gña dr̃ijs ſuis exuperãt.

C Sexta ꝓprietas q̃ genus differt a ſpẽ eſt q᷑ genus abũdat ſupra ſpẽs in cõtinẽtia ſpẽꝝ. q: oẽ genus cõtinet plẽs ſpẽs: ſ3 nõ ois ſpẽs ↄtinet plures ſpẽs. ⁊ l3 genus abũdet ſupra ſpẽs in cõtinẽtia ſpẽꝝ: tñ ſpẽs abũdat a gñe in continẽtia dr̃iaꝝ: q: ſpẽs actu continet dr̃iã diuiſiuam gñis. ⁊ genus non continet actu aliquam differentiam diuiſiuam ſui.

C Amplius necꝫ ſpẽs ſit nunquam generaliſſimum necꝫ genus ſit ſpecialiſſimum.

ARCI. C Preterea necꝫ ſpecies generaliſſimũ genus: necꝫ gen⁹ ſpãliſſima ſpẽs vnq̃ fieri p̃t.

C Septima ꝓprietas qua genus differt a ſpẽ eſt. q: nulla ſpẽs ⁊ genus gñaliſſimũ ⁊ ecõuerſo. nã hoc qd̃ eſt genus generaliſſimũ competit alicui generi. ⁊ non poteſt cõpetere alicui ſpeciei. ⁊ per hoc differt genus a ſpecie.

GEneris ãt ⁊ ꝓprij cõe qdẽ eſt ſequi ſpẽs nã3 ſi hõ eſt. aial eſt. ⁊ ſi hõ eſt riſibile eſt. ⁊ eq̃lr̃ p̃dicari genus d̃ ſpẽb⁹. ⁊ ꝓpriũ d̃ his q̃ illo p̃ticipãt. eq̃lr̃. n. ⁊ hõ ⁊ bos aial: ⁊ cato: ⁊ cicero riſibiles. cõe autẽ eſt his ⁊ vniuoce p̃dicari gñs d̃ ꝓprij ſpẽbus. ⁊ ꝓpriũ quoꝝ eſt propriũ.

ARCI. C Gñi cõe cũ ꝓprio eſt ſpẽs ſequi: nã ſi hõ eſt aial eſt: ⁊ ſi hõ ẽ riſibile eſt: cõe ẽt ẽ p̃dicatio equa. Eque nãcꝫ genus de ſpẽbus: ⁊ ꝓpriũ d̃ indiuiduis quoꝝ eſt ꝓpriũ p̃dicatꝛ. Etenĩ eque bos ⁊ hõ eſt aial: ⁊ Socrates atcꝫ Plato riſibile. Cõe inſuper eſt ⁊ vniuoca p̃dicatio. Et genus enim d̃ ſpeciebꝰ ſuis, ⁊ ꝓpriũ de hiſce quorũ eſt ꝓprium vniuoce p̃dicatꝛ.

C Hec eſt tertia particula huius capl̃i in qua auctor cõparat genus ⁊ ꝓpriũ adinuicẽ ſm ↄueniẽtiã ⁊ dr̃ias. In ſecunda ibi (Differũt aũt genus). cõparat genus ⁊ ꝓpriũ adinuicẽ ſm dr̃ias. In p̃ma ergo particula ponit auctor tres ꝓprietates in qbus genus ⁊ ꝓpriũ cõueniũt. Prima eſt ſequi ad ſpẽm. in hoc. n. cõueniũt genus ⁊ ꝓpriũ: q᷑ vtrũcꝫ ſequitꝛ ad ſpem. ſi cut enim ſequitꝛ. ſi homo eſt. animal eſt: ita ſequitꝛ. ſi homo eſt. riſibile eſt. Secũda ꝓprietas eſt. q᷑ genus ⁊ proprium eq̃liter p̃dicantur de his de qbus p̃dicantꝛ. genus. n. equaliter p̃dicatꝛ de ſuis ſpẽbus ⁊ nõ ſ3 p̃us ⁊ poſterius. ⁊ riſibile p̃dicatur de oibus ſuis indiuiduis ſub hoie equaliter. tertia ꝓprietas q̃ cõueniũt eſt vniuoce p̃dicari de illis de qbus p̃dicantur. hec. n. ꝓprietas eſt cõis generi ⁊ ꝓprio. C Intelligẽdum q᷑ aliqd p̃dicari de aliquo vniuoce p̃t eſſe dupl̃r. ſ. vel ꝓprie vel cõiter. loq̃ndo cõiter. ſ. de p̃dicatione vniuoca. ſic de illud p̃dicatꝛ vniuoce qd̃ p̃dicatꝛ ſecũdũ nomẽ ⁊ ſ3 deſcriptionẽ qualẽcũcꝫ habeat. p̃dicatio nãcꝫ denominatiua eſt inferior ad vniuocã. q: oẽ qd̃ p̃dicatꝛ denominatiue de aliquo p̃dicatur de eo vniuoce: loquendo cõiter de p̃dicatione vniuoca. ⁊ ſic loquitꝛ auctor hic. ſic p̃dicatio vniuoca ꝓprie dicta eſt qñ aliquid p̃dicatur de aliquo ſm nomẽ. ⁊ ſcd̃m diffinitionẽ illius nominis: ⁊ ſicut diſtinguitur p̃dicatio vniuoca a predicatione denominatiua. nã illud quod predicatur denominatiue non h3 diffinitionem vniuocam ſemper. A De illis vniuocationib⁹ logicis vide mul tap Anto. and. li. 4. metaphyſi. q. 4. arti. ij.

C Differũt aũt: qm̃ genus qdẽ3 prius eſt. paſterius vero propriũ. Op3 enĩ eſſe prius animal. dehinc diuidi differentijs ⁊ proprijs.

ARCI. C Genus his a ꝓprio differt. Genus enĩ eſt prius ꝓpriũ vero poſterius. eſſe enim aial: deinde diuidi diff͛entijs, ꝓprijſcꝫ oportet.

C Hec eſt ſecũda particula huius ſcd̃e ptis: in qua auctor ponit qncꝫ ꝓprietates qbus genus ⁊ ꝓpriũ dñt ab inuicẽ. Prima eſt. q᷑ genus eſt p̃us q̃ ꝓpriũ. op3. n. genus prius eſſe. deinde op3 genus diuidi proprijs differẽtijs vnde genus eſt prius ꝓprio. q: ſequitur ad proprium: vt homo eſt. ergo aial ẽ. ⁊ non econuerſo. ita ſequitur riſibile eſt. ergo animal eſt.

C Genus vero de plurib⁹ ſpeciebus p̃dicatꝛ propriũ vero de vna ſola cuius eſt propriũ.

ARCI. C Et gen⁹ qdẽ d̃ plurib⁹ ſpẽb⁹ q̃ꝝ eſt genus. Propriũ ãt d̃ vna ſpẽ tm̃ cui⁹ ẽ ꝓpriũ p̃tur.

C Secũda ꝓprietas q̃ genus ⁊ ꝓpriũ dñt eſt q᷑ genus p̃dicatur d̃ plurib⁹ ſpẽb⁹. ⁊ ꝓpriũ p̃dicatꝛ d̃ vna ſola cui⁹ ẽ ꝓpriũ.

C Et ꝓpriũ vero cõuerſim p̃dicatꝛ d̃ eo cui⁹ eſt ꝓpriũ. genus vero d̃ nullo cõuerſim p̃dicatꝛ nã necꝫ ſi aial eſt. hõ eſt. necꝫ ſi aial eſt. riſibile ẽ. ſi vero riſibile eſt: hõ eſt. ⁊ ecõuerſo.

ARCI. C Preterea ꝓpriũ qdẽ ſit mutua predicatio. Generis ãt nõ ſit: neq3 enĩ ſi aial ẽ, hõ ẽ neq3 ſi aial ẽ, riſibile ẽ. Sin vo hõ ẽ riſibile ẽ ⁊ ecõ.

C Tertia proprietas eſt per quã genus ⁊ ꝓpriũ differũt: q᷑ ꝓprium predicatꝛ ↄuerſim de eo cuius eſt ꝓpriũ. ſed genus nõ predicatur cõuerſim d̃ aliqua ſui ſpẽ: necꝫ predicatur cõuerſim de proprio alicuius ſpẽi. C Intelligendum eſt q᷑ per predicari conuerſim intelligit auctor eſſe proprie conuertibile. vnde hec eſt proprietas qua proprium differt a genere. q: proprium eſt conuertibile cum ſpecie cuius eſt proprium: ſ3 genus non eſt conuertibile cum aliqua ſui ſpecie. nec cum proprio aliquo ſue ſpeciei. B

C Amplius ꝓpriũ oi ſpeciei ineſt cuius eſt ꝓpriũ ⁊ ſoli ⁊ ſemꝑ. Genus vero oi ſpẽi ineſt, cuius fuerit genus ⁊ ſemper. nõ autem ſoli.

ARGL. ¶ Preterea ꝓpriū qdē oī ſpēi ineſt cuius eſt ꝓpriū: ⁊ ſoli ac ſemꝑ. Genus autē oī quidē ſpecie cuius eſt genus: ⁊ ſꝑ ineſt nō tñ ſoli.

¶ Quarta proprietas vel differentia eſt ꝙ proprium ineſt ſoli ſpeciei cuius eſt proprium ⁊ omni contēto ſub illa ſpecie: ſed genus non ineſt vni ſoli ſpeciei: ſed pluribus.

¶ Amplius ſpēs qdē itercēpte ñ ſil' īterimunt gñā cui⁹ ſunt ſpēs. Propria āt itercēpta ſil' iterimū ea quorū ſunt ꝓpria. ⁊ his quoꝝ ſūt ꝓpria interemptis ipſa ſimul interimūtur.

ARGL. ¶ Preterea ſi ꝓpria tollant̄: gñā nō tollunt̄. Sin vero genera tollant̄/ſpecies ꝯtinuo ſil' tollunt̄: quibus ꝑemptis: ⁊ ꝓpria ſil' pereūt

¶ Quinta ꝓprietas vel differētia eſt. ꝙ interēpta ſpē nō interimit̄ genus: ſed ſpē interēpta interimit̄ propriū ipſius ſpēi.

Generi vō ⁊ accñti cōe ē ď plib⁹ quē admū dcm̄ ē ꝑdicari. ſiue ſeꝑabiliū ſiue iſeꝑabiliū ſit accñs. etenī moueri ď plib⁹. ⁊ nigrū ď coruis ⁊ ď oīb⁹ ethyopib⁹: ⁊ ď aliqbus inaīatis predicat̄.

ARGL. ¶ Generi āt ⁊ accñti cōe eſt ď plibus. vti dictū eſt: ꝑdicari ſiue accñs ſit ſeꝑabile: ſiue inſeꝑabile. moueri nāqꝫ ď plib⁹: ⁊ nigrū ď coruis ethiopibuſue/ ⁊ quibuſdā ēt exp̄tib⁹ aīa pt̄

¶ Iſta eſt q̄rta ps ꝑncipalis huius capituli. in q̄ auctor cōparat genus ⁊ accñs adinuicē ſm̄ dñās ⁊ ꝯueniētias. ⁊ ꝯtinet duas pticulas. In p̄ª ponit ꝓprietates qbus genus ⁊ accñs ꝯueniūt. In ſcđa ibi) Dr̄t āt genus.) ponit ꝓprietates qbus genus differt ab accñte. In p̄ª ḡ pticula ponit vnā ꝓprietatem cōēꝫ gñi ⁊ accñti. ⁊ eſt ꝑdicari de pluribus ſpeciebus. Vñ in hac ꝓprietate que eſt ꝑdicari de pluribus ſpēbus cōueniūt genus ⁊ accñs ſiue ſit accñs ſeꝑabile ſiue inſeꝑabile.

¶ Dr̄t āt genus ⁊ ab accñte. qm̄ genus ante ſpēm eſt. Accidētia vō ſpeciebus poſteriora ſunt: nam ſi ēt inſeparabile ſumatur accidens: tñ illud cui accidit prius eſt q̄ꝫ accñs

ARGL. ¶ Plurib⁹ aūt gen⁹ atqꝫ accñs differre vidētur. Genus. n. ſpēs vt pꝫ ꝑcedit. Accñs āt poſterius ē: eiſdē ēt ſi accñs iſeꝑabile ſumatur. Prius eſt enī nāq̄ id cui accidit accñte.

¶ Hec eſt ſcđa pticula huius ptis in q̄ auctor ponit ꝓprietates qbus genus dr̄t ab accñte. Pria eſt ꝙ genus eſt p̄us ſuis ſpebus accidētia ſunt poſteriora ſuis ſpeciebus quibus accidūt qm̄ p̄us eſt cui accidit accidens q̄ꝫ ipſum accidens.

¶ Et gñā qdē eq̄ pticipāt eq̄l'r pticipāt: accñtia vō nō equal'r. Intēſionē. n. ⁊ r̄miſſionē ſuſcipit accñtiū pticipatio. gñuꝫ vō minīe.

ARGL. ¶ Et hiſce qdē qb⁹ gñs cōicat̄: eq̄ gñis cōicatio ꝯpetit. Hiſce vō qb⁹ accñs cōicat̄ ñ eq̄ cōicatio ꝯpetit. Intēſionē. n. remiſſionē ue cōicatō accñtiū ſuſcipit: geneꝝ vō ñ ſuſcipit

¶ Scđa ꝓprietas eſt. ꝙ gñā eq̄liter pticipātur ab illis quoꝝ ſunt gñā. ſꝫ accñtia nō eq̄liter pticipātur ab illis qbus accñt ſꝫ ſꝫ magis ⁊ minus nā accñtia ſuſcipiūt magis ⁊ minus. i. īteſionē ⁊ remiſſionē. gñā vō ñ. ⁊ ħ reſpectu iſtoꝝ d̄ꝑ ſꝫ gñā

¶ Et accñtia qdē ī idiuiduis ꝑncipal'r ſubſiſtunt genera vero ⁊ ſpecies naturaliter poſteriora ſunt indiuiduis ſubſtantijs.

¶ Et accñtia qdē ī idiuiduis p̄ꝰo ſunt: gñā vō ac ſpēs idiuiduis ſubſtātijs nā p̄ora ſūt ARGL.

¶ Tertia ꝓprietas in q̄ genus ⁊ accñs diſtinguunt̄ eſt ꝙ accidētia ꝑncipaliter ſubſiſtūt in indiuiduis tāq̄ꝫ poſteriora illis: ſed ſpēs ⁊ gñā nō ſubſiſtūt in indiuiduis tāq̄ꝫ poſteriora illis. immo genera ⁊ ſpēs ſunt p̄ora ipſis indiuiduis.

¶ Et gñā qdē ī eo qđ qd ꝑdicāt̄ de his q̄ ſub ipſis ſunt. Accñtia vō ī eo qđ quale aliqd ē vl' q̄mō ſe hēat vnūqđqꝫ. Qual'. n. ethyops īterrogati dicim⁹ niger ē. ⁊ quēadmū ſoꝛ. ſe hꝫ. dicimus. quoniam ſedet vel ambulat.

¶ Et gñā qdē ď hiſce q̄ ſunt ſub ipſis hoc ipo qd ē ꝑdicant̄. accñtia āt hoc ipo quale qd ē aut q̄uo ſeſe hꝫ res ꝑdicant̄. Qualis enī eſt ethiops ſi iт̄rogat⁹ fueris: niger dixeris: ⁊ q̄mō ſeſe hꝫ. Socra. ābulat rñderes aut ſedet ARGL.

¶ Quarta ꝓprietas qua genus differt ab accñte eſt ꝙ genus ꝑdicatur in qd de illis quoꝝ eſt genus: ſꝫ accñtia ꝑdicant̄ in q̄le de his qbus accidūt. ¶ Intelligēduꝫ ꝙ in accñtibus ſūt gñā ⁊ ſpēs. ſic in predicamēto q̄litatis ſunt color. ⁊ albedo que eſt ſpecies coloꝝ. ⁊ ſicut in ſbā genus predicat̄ in qd de eo cuius eſt genus. ita color predicatur in qd de albedine. cū accidentia in cōcreto predicant̄ in q̄le de illis qbus accidunt. color. n. in ꝯcreto predicat̄ in q̄le de ſoꝛ. ⁊ albedo ſilr̄.

C Ad maꝫ hui⁹ nō. vid' multa p Anto. And. li. ij. metaphy. q. 5. art. 1. ⁊ li. 7. q. pª artī. 1.

¶ Gen⁹ vō q̄uo ab alijs q̄tuoꝛ dr̄at dcm̄ ē. Cōtigit āt vnūqđqꝫ alioꝝ differr̄ ab alijs q̄tuoꝛ vt cū qnqꝫ res ſunt vnaq̄qꝫ ab alijs q̄uo dr̄t q̄ter qnqꝫ ſiūt oēs. xx. dr̄ie. Sꝫ ſꝑ poſteriorib⁹ enūerātis. ⁊ his qdē vna dr̄ia ſupatis ꝑpea qm̄ iā ſūpta ē. Tertijs vō duab⁹. q̄rtis vō tribus. qntis vō. 4. x. oēs ſiūt. 4. n. 3. due vna. Gen⁹ vō dr̄t a dr̄ia. ſpē. ꝓpo. ⁊ accñte. Quatuoꝛ igit̄ oēs dr̄ie ſt. Dr̄ia vō q̄ dr̄t a gñe dictū ē qn̄ q̄ dr̄et gen⁹ ab ea dicebat̄. Relinq̄t̄ ḡ q̄ dr̄ia dr̄at a ſpē ⁊ ꝓpo ⁊ accñte dr̄ie. ⁊ ſiūt tres. Tres. Rurſus ſpēs q̄uo qdē dr̄at a dr̄ia dcm̄ qn̄ q̄ dr̄et a ſpē dr̄ia dicebat̄. Q̄uo autē dr̄t ſpēs a gñe dcm̄ ē qn̄ q̄ dr̄et gen⁹ a ſpē dicebat̄. Reliquū ē: q̄ dr̄et ſpēs a ꝓpo ⁊ accñti dicat̄. Due ēt ſūt iſte dr̄ie. ꝓpꝛiū vō q̄ dr̄at ab accñti p⁹ relinq̄t̄. nā q̄ a ſpē ⁊ gñe ⁊ a dr̄ia dr̄at ꝑdictū eſt ī illoꝝ ad ipſuꝫ dr̄ijs. Quatuoꝛ igit̄ ſumptis gñis ad alia dr̄ijs, tribus vero dr̄ie duab⁹ aūt ſpēi. Una vō ꝓpꝛij ad accñs. x. erūt oēs. quaꝝ quatuoꝛ q̄ erūt gñis ad reliquas ſuperius demonſtrauimus.

¶ Genus aūt quonā pacto a ceteris differt iā diximꝰ. Fit aūt vt vnūqđqꝫ ēt ceterorū a ceteris quattuoꝛ differāt. Quare cū hec gnqꝫ qdē ſint vnūquodqꝫ vō a quattuoꝛ differat fit vt viginti omnis ipſorū differētie ſint. Quater. n. qnqꝫ numeꝝ dcm̄ cōficiūt. Sed nō ita eſt: ſꝫ cū deiceps enumerēt ⁊ duo qdē

vna differãt dĩa: ppea ꝙ ẽ ſũpta: tria võ duabus: ⁊ q̃ttuor trib⁹: ⁊ qnq̃ q̃ttuor: decẽ iſtoꝝ vniuerſe pfecto dĩe ſũt, q̃tuor, tres, due, vna gen⁹.n.q̃ nã pacto a dĩa, ſpẽ, ppo, accñ: eq̃ differt, iã dcm̃ eſt. Sunt igiť he q̃tuor dĩe. Dĩa võ q̃ pacto gdẽ differt a gñe dcm̃ ẽ cũ dicebať q̃ nã mõ gen⁹ ab ipſa differret. Reſtat ãt vt q̃ nã mõ differt a ſpẽ, pprio, accidẽteq̃, dicať. Atq̃ tres hĩc dĩe emergũt vt pȝ. Spẽs rurſus q̃ gdẽ mõ a dĩa differt: dcm̃ eſt cũ q̃ nam pacto dr̃t a ſpẽ dĩa dicebať. Quo võ mõ a gñe differt: dcm̃ eſt etiã cũ q̃ nã pacto gen⁹ differt ab ipſa ſpẽ dicebať. Reſtat igiť, vt q̃ nã mõ differt a pprio, atq̃ accidẽte dicať: atq̃ due iã ⁊ he dĩe hic oriunť. Propriũ igiť reſtabit, vt quonã pacto differt ab accidẽte dicať: nã q̃ pacto a ſpẽ: dĩa genere q̃ differt dcm̃ ẽ antea, cũ illa differre ab hoc dicebãť. Cũ igiť gñis ad cetera q̃ttuor dĩe ſumãtur, vt diximus: dĩe tres: ſpẽi due: proprij vna: q̃ eſt accidẽs: decẽ ois iſtoꝝ pfecto dĩe erũt. Quaꝝ q̃tuor: q̃ ſũt gñis ad cetera diximus. Hũc deiceps ceteras afferam⁹ oȝ

Hec eſt 5ᵃ ps huius capli in q̃ auctor remouet dubitationẽ q̃dã ſeu obiõnẽ circa determinata. qm̃ in ꝯparãdo gen⁹ ad alia vlia ꝯpat genus ad q̃tuor. ſ. ad ſpẽȝ. ad dĩã. ad ppriũ ⁊ ad accñs. g vr eadẽ rõne ꝙ cõparãdo reſidua q̃tuor ad alia vlia deberet cõparare q̃odlibet illoꝝ q̃tuor ad alia q̃tuor. ⁊ ſic eſſent fiẽde. 20. cõparationes ⁊ q̃olibet q̃nq̃ vliuȝ hñet q̃tuor cõparationes. ⁊ q̃nq̃es q̃ttuor ſunt. 20. ꝯbinationes vel ꝯparationes. qḋ nõ eſt veꝝ. Iſtud dubiũ remouet auctor intendẽs dicere ꝙ in ꝯparãdo reſidua q̃tuor vlia nõ oȝ ꝯparare niſi priora ad vlia poſteriora. q: in ꝯparãdo priora ad poſteriora ꝯparanť: poſteriora ad priora. v̇. g. ꝯparãdo gen⁹ ad dĩã ſimilis ꝯparať dĩa ad genus. ⁊ ſic ḋ alijs. ⁊ iõ poſtq̃ȝ auctor ꝯparauit genus ad alia q̃tuor poſteriora: tũ ꝯparãdo qḋcunq̃ alioꝝ vniuerſaliũ nõ opȝ cõparare aliqḋ iſtoꝝ ad genus. q: iſta ꝯpario prius eſt fcã cũ ꝯpauit gen⁹ ad reſidua q̃ttuor vlia. ⁊ ſic eſt ḋ gñe ꝙ fcã ꝯpatione ad reſidua q̃tuor vlia: nõ opȝ iteꝝ ꝯpare reſidua vlia ad genus. ita eſt ip̃ de vli priori. ſ. ꝙ vle prius ſi ſit ꝯparatũ ad vle poſterius. nõ oȝ ꝯpare poſterius ad prius. v̇. g. in cõparãdo genus ad ſpẽȝ ⁊ ppriũ non opȝ poſterius ꝯparare ipm̃ ad prius. q: iſta ꝯpatio prius fcã ẽ. Vñ cũ auctor prius ꝯpauit dĩã ad ſpẽȝ ⁊ ppriũ ⁊c. poſtea i cõparãdo ſpẽȝ aut ppriũ ad dĩaȝ. q: illa ꝯpatio prius facta eſt. ex q̃ pȝ ꝙ ſp poſteriores ꝯpatiões ſunt vna pauciores q̃ȝ priores. nã ꝯpationes gñis ſunt ad q̃tuor. ſ. ad dĩã ppriũ. ⁊ accidens. ⁊ ſpẽȝ. ⁊ ꝯparationes dĩe ſunt ad tria. ſ. ad ſpẽȝ ppriũ ⁊ accñs. ⁊ ꝯparationes ſpẽi ſunt ad duo. ſ. ad ppriũ. ⁊ ad accidẽs. ⁊ ꝯpatio pprij eſt ad vnũ. ſ. ad accñs: ex q̃ ſequiť ꝙ cõparationes q̃nq̃ vliũ adinuicẽ ſunt decẽ: ⁊ hec eſt ꝯ vndecima huius libri q̃ pbať ſic: cõpationes gñis ad reſidua vlia ſunt quattuor. ⁊ ꝯpationes dĩe ad ſeq̃ntia ſunt tres. ⁊ cõparationes ſpẽi ad ſequẽtia ſunt due. ⁊ cõpatio pprij ad accñs eſt vnica. nunc ãt. 4. 3. 2. ⁊. i. ſunt tm̃. x. ¶ Ẽ eſt intelligendum ꝙ cõpationes vliũ adinuicẽ ſunt decẽ tm̃ in generali. ſunt tamẽ plures in ſpẽli q: q̃olibet vniuerſaliũ eſt cõparatũ adinuicẽ ſm̃ ꝯueniẽtiã ⁊ dĩaȝ. ⁊ ita ſunt plures comparationes particulares q̃nq̃ vniuerſaliũ adinuicẽ q̃ȝ tm̃ decẽ. (A)

¶ Cõe võ dĩe ⁊ ſpẽi ẽ eq̃lr participari. hoie enĩ eq̃lr pticipant pticlares hoies: ⁊ rõnali dĩa. Cõe võ ẽ ⁊ ſp ẽt adeſſe his q̃ hoꝝ pticipãt. ſoꝛ. enĩ ſp eſt rõnalis ⁊ ſemper homo.

¶ Cõe id itaq̃ dĩe ẽ cũ ſpẽ: eq̃ eſſe cõicata. Singuli enĩ hoies eq̃ ſũt hoies atq̃ rõnis pticipes. Eſt ẽt ⁊ hoc cõe, ſp ijs adeiſſe q̃bus cõicať. Sp. n. ſocrates rõnalis eſt, ſpq̃ hõ. ARGI.

¶ Iſtud eſt tertiũ cã ⁊ cõtinet tres ptes. In pma ꝯpat dĩaȝ ad ſpẽȝ. In ſa ibi. (Dĩa võ ⁊ ppriũ.) cõpat dĩã ad ppriũ ſȝ ꝯueniẽtias ⁊ dĩas. In tertia ibi. (Dĩe ãt ⁊ accñti.) ꝯpat dĩã ⁊ accñs adinuicẽ. Pria ps cõtinet duas pticulas. In pria cõparat dĩã ⁊ ſpẽȝ adinuicẽ ſȝ ꝯueniẽtias. In ſcḋa ibi (Propriũ ãt dĩe.) ꝯpat dĩã ⁊ ſpẽȝ adinuicẽ ſȝ dĩas. In pma g̃ pticula ponit duas ꝯueniẽtias dĩe ⁊ ẽt ſpẽi. q̃ruȝ pma eſt eq̃liter pticipari a ſuis ꝯtẽtis. nã oẽs hoies eq̃liter ſunt hoies. ⁊ oẽs hoies eq̃liter ſunt rõnales. Scḋa pprietas in q̃ cõueniũt eſt ꝙ tã dĩa q̃ȝ ſpẽs inſunt ſemp ſuis ꝯtẽtis. nã ſoꝛ. ſemp eſt hõ. ⁊ eſt ſemp rõnalis. ¶ Intelligẽduȝ eſt ꝙ dĩa ⁊ ſpẽs ſemp inſunt in ſuis ꝯtẽtis dũ illa ſunt. ſȝ qñ illa non ſunt nec dĩa nec ſpẽs inſunt in ſuis cõtentis. Vñ ſoꝛtes ſemp dũ exiſtit eſt rõnalis. ⁊ hõ. ſȝ ſoꝛ. nõ exñte nõ eſt hõ nec rõnalis. B Non tñ dĩa ſuperior in inferiori includiť p Anto. And. li. 7° metaphyſi. q. 15. ad mãȝ aũt videmulta pſco. 3. diſt. 2 q. 6.

Propriũ ãt dĩe eſt gdẽ i eo qḋ q̃le ſit pdicari. ſpẽi võ in eo qḋ qd ẽ: nã ⁊ ſi hõ velut q̃litas accipiať. nõ ſimpliciter erit q̃litas: ſȝ ſȝ id ꝙ generi aduenientes dĩe conſtituerunt eam.

¶ Propriũ dĩe gdẽ ẽ ſp hoc ipſo q̃le gd ẽ pdicari. ſpẽi ãt hoc ipſo gd eſt pdicari: nã ſi hõ, vt q̃le quid ſumiť. nõ tm̃ eſt ſimplr q̃le: ſȝ ea rõe: q̃ dĩe generi cõiũcte ipȝ ꝯſtituerũt.

¶ Hec eſt ſcḋa pticula in qua auctor ponit q̃tuor pprietates in q̃bus differentia ⁊ ſpẽs adinuicẽ diſtinguũť. prima eſt ꝙ dĩa predicatur in eo qḋ quale. ⁊ ſpẽs in eo quod quid.

¶ Ampli⁹ dĩa gdẽ ſepe i plib⁹ ſpẽb⁹ ꝯſiderať quẽadm̃ q̃drupes i plib⁹ aĩalib⁹ ſpẽ dr̃ntib⁹. Spẽs võ i ſol' his q̃ ſub vna ſpẽ ſť idiuiduis

¶ Preterea dĩa gdẽ in pluribus ſepe ſpẽb⁹ vr̃ eſſe, vt quadrupedes plibus aĩalibus ſpecie diuerſis ineſt. Species autem indiuiduis ſolis ineſt: que ſub ipſa ſunt collocata. ARGI.

¶ Scḋa proprietas qua diſtinguitur eſt ꝙ differẽtie pdicantur de pluribus ſpeciebus. ⁊ ſpecies ſpecialiſſime non.

¶ Ampli⁹ dĩa pria eſt ab ea ſpẽ q̃ ẽ ſȝ ipſam dĩã. ſiť enĩ ablatũ rõnale: interimit hoieȝ. hõ vero interẽptus nõ aufert rõnale: cũ ſit deus.

¶ Preterea dĩa prior ẽ ipſa ſpẽ, q̃ ex ipſa cõſtat: tollit enĩ rõnale hoiem ſi tollať. At hõ ſi tollatur nõ tollit rationale. Eſt enim deus. ARGI.

¶ Tertia pprietas q̃ diſtinguiť eſt. ꝙ dĩa eſt prior q̃ȝ ſpẽs q̃ȝ conſtituit. ⁊ hec eſt ꝯcluſio. 12ᵃ. huius li. q̃ pbatur ſic. illud eſt alio prius quo perẽpto perimiť aliud ⁊ nõ eꝯ. ſed perẽpta differẽtia perimiť ſpẽs. ⁊ pẽmpta ſpẽ nõ pp hoc perimiť differẽtia ꝯſtitutiua ſpẽi. g̃ dĩa eſt prior q̃ȝ ſpẽs quã conſtituit.

¶ Ampli⁹ gdẽ dĩa ꝯponiť cũ alia dĩa. rõnale gdẽ ⁊ mortale ꝯpoſitũ ẽ i ſubã hoïs. Spẽs võ. ſpẽi ñ ꝯpoiť vt gignet aliq̃ȝ aliã ſpẽȝ. quedã. n. eq̃ cuidã aſino pmiſceť ad muli gñonẽ

Eq̄ āt ſimp' aſino nūq̄ʒ aducīēs pficiet mulū.
ARGI. ¶ Preterea dr̄ia quidē cū alia cōponit̄ dr̄ia
rōnale nāq̄ʒ atq̄ʒ mortale ad ɔſtituēdū hoieʒ
cōponūt̄. Spēs āt cū spē nō cōponit̄ vt alia
q̄dā spēs oriat̄. Quidā.n. equ⁹ cū quodā aſi
no ad muli gn̄ationē ɔcurrit. Equus āt ſim
pliciter cū aſino cōpoſit⁹ nō effecerit malū.

¶ Quarta ꝓprietas eſt ꝙ vna dr̄ia ɔponit̄ cū alia ad ɔſtituē
dum ſpēʒ: vt rōnale ⁊ mortale cōponūt̄ adinuicē ad ɔponē
dum ſpēm hoieʒ: ſʒ vna ſpēs nō cōponit̄ cū alia ſpē ad cōſtitu
C endum aliā ſpēʒ. ¶ Sʒ ɔ̄.ꝑt aliq̄s dicere ꝙ aſinus ⁊ equa
q̄ drnt ſpē cōmiſcētur adinuicē in g̃ione muli. ⁊ ita diuerſe
De hoc ſpēs pñt ɔſtituere aliā ſpēm. Iſtud remouet autor dicens: ꝙ
vide A/ lʒ aliqua eq̄ pticularis cū aſino pticulari cōmiſceatur adin/
uer.hic uicem tanq̄ʒ cā effectiua in g̃ione muli. nō eq̄s ſimpliciter.
h̄ eſt ſpēs equi. ⁊ aſinus ſimpliciter. h̄ eſt ſpēs aſini non ɔmi
D ſcētur adinuicē ad cōſtituēdū mulū vel diffōnē muli. ¶ Sci
endum ꝙ due differētie cōponunt̄ adinuicē ad ɔſtituendūʒ
ſpeciem vel diffinitionē ſpēi tanq̄ʒ ptes intrinſece. ſed duo i
diuidua diuerſaꝝ ſpecieꝝ bn̄ cōcurrūt tāq̄ʒ cāe effectiue ex/
trinſece ad generationem indiuidui alterius ſpecie.

Differētia vō ⁊ ꝓpū cōe q̄dē hn̄t eq̄
lr̄ pticipari ab his q̄ eoꝝ pticipāt
ARGI. ¶ Differētia ⁊ propriuʒ cōmune
quidem habēt, eque cōmunicata:
his cum quibus communicantur.

¶ Hec eſt ſecūda pars huius capl̄i. in qua Porphirius cōpa
rat dr̄iaʒ ⁊ ꝓpriū adinuicē ſm̄ cōueniētias ⁊ dr̄ias. ⁊ conti/
net duas pticulas. In pma cōparat dr̄iaʒ ⁊ ꝓpriū adinuiceʒ
ſm̄ cōueniētiā. In ſecūda ibi. (Propriū dr̄ie) cōpat ea adin/
uicē ſm̄ dr̄ias. In pᵃ pticula ponit auctor duas ꝓpetates cō
munes ꝓpo ⁊ dr̄ie. pᵃ ē eq̄lr pticipari ab his q̄ pticipāt illa.

¶ Eq̄lr.n. rōnalia: rōnalia ſūt: ⁊ riſibilia riſi
bilia ſūt: ⁊ ſp ⁊ oī adeē cōe vtriuſq̄ʒ ē. Si.n.
curtet q̄ ē bipes nō ſba perimit̄. ſʒ id ad qd̄
natū ē dr̄ ſemp eē. nā riſibile ad id ad qd̄ na
tū eſt dr̄ ſemp eē: ſed nō i eo ꝙ ſemp rideat.
¶ Eque.n. rōnalia ſūt rōnalia: ⁊ eq̄ riſibilia:
ARGI. ſūt riſibilia ⁊ ſp ac oī ſpēi adeſſe. nā ſi dimi/
nut⁹ ēt fuit bipes rōne tn̄ aptitudinis ſemp
dicit̄ bipes. Quoniā ⁊ riſibile per aptitudi
nem ſemp dicit̄ tale: nō quia ſemper ridet.

¶ Hec eſt ſcd̄a ɔueniētia ꝙ dr̄ia ⁊ ꝓpriū in h̄ ɔueniunt: quia
vtrunq̄ʒ iſtoꝝ eq̄lr pticipat̄ a ſuis ɔtentis. ⁊ nō ſʒ magis ⁊
minus. ⁊ in h̄ ɔueniunt qd̄ eſt ſemp ⁊ oī adeſſe. Scd̄a ꝓprie
tas cōis dr̄ie ⁊ ꝓpo eſt ſemp ineſſe ſpēi cuius ſunt: ita ꝙ dr̄ia
⁊ ꝓpriū ſp inſunt ſpēi ⁊ oī cōtēto ſub ſpē cui⁹ ſunt vt dcm̄ ē.

¶ Propriū āt ⁊ dr̄ia drn̄t. qm̄ hec ō plibus
ſpēbus dr̄ ſepe. vt rōnale ō hoie ⁊ ō deo. ꝓ/
priū vero ō vna ſola ſpecie cuius eſt ꝓpriū.
ARGI. ¶ Propria aūt hec: nā dr̄ia q̄dē p ſepe ō ſpe
ciebus pluribus dr̄. Rōnalis enim de deo
dr̄ ⁊ de hoie: propriū autem de vna tantum
modo ſpecie cuius eſt proprium predicat̄.

¶ Hec eſt ſcd̄a pticula huius ptis: in q̄ auctor ponit. 2. ꝓpri
tates q̄bus dr̄ia dr̄t a ꝓprio. Prima eſt ꝙ dr̄ia ꝑdicat̄ de plr̄i
bus drn̄tibus ſpē. ſʒ ꝓpriū de vna ſola ſpē cuius eſt propriū.

¶ Et dr̄ia q̄dē i illis eſt ɔn̄s quoꝝ eſt dr̄ia: ſʒ
nō ɔuertit̄. Propria vō cōuerſim ꝑdicant̄
ō his quoꝝ ſunt ꝓpria. iccirco cōuertunt̄.
¶ Et differētia q̄dē ſequit̄ ea quoꝝ eſt dr̄ia: ARGI.
nō tamē conuertitur: i proprijs vero fit mu
tua predicatio: propterea ꝙ conuertuntur.

¶ Scd̄a ꝓprietas eſt: q2 dr̄ia ſeq̄tur ad ſpēm ⁊ non econuer
ſo: ſed proprium conuerſim ſequitur ad ſpeciem.

Differētie vō ⁊ accn̄ti cōe qd̄ ē ō plī
b⁹ dici. cōe vō ē ad ea q̄ ſūt iſepabi
lia accn̄tia ſp ⁊ oib⁹ adeē. bipes.n.
ſp adē hoib⁹ oib⁹. nigꝝ oib⁹ coruis
¶ Dr̄ie cū accidēte cōe eſt ō plurib⁹ ꝑdica/ ARGI.
ri: ⁊ itē ſemp ac oī adeſſe: nō ſit inſeparabi/
le accidēs: ⁊ bipes cū ſemp oī homini cōpe
tit: ⁊ nigrū omnibus ſimiliter coruis ineſt.

¶ Hec eſt tertia ps principalis huius capituli. in qua auctor
cōparat dr̄iam ⁊ accn̄s adinuicē. ⁊ cōtinet duas particulas.
In prima cōparat differentiam ⁊ accidens ſm̄ conuenienti
am. In ſcd̄a ibi. (Differt) cōparat dr̄iam ⁊ accidens adinui/
cem ſcd̄m dr̄iam. In prima ergo particula ponit duas cōue
nientias inter dr̄iam ⁊ accidens adinuicem. pma ergo con/
uenientia eſt inter dr̄iam ⁊ accn̄s cōe: ſiue ſit ſeparabile ſiue
inſeparabile: ꝙ tam accn̄s q̄ʒ dr̄ia ꝑdicatur ō pluribus ſecū
da cōueniētia. ſ. inter dr̄iā ⁊ accn̄s inſeparabile eſt ꝙ vtraq̄ʒ
ſcilicet tam dr̄ia q̄ʒ accn̄s inſeparabile ineſt omnibus ⁊ ſem
per. ſicut bipes ineſt omnibus hominibus ⁊ ſemper ⁊ nigre
do q̄ eſt accn̄s iſeparabile a coruo ineſt oibus coruis. ¶ Et E
eſt ſciendum ꝙ qd̄dam eſt inſeparabile accn̄s ɔn̄s ſpeciē: ⁊ De ſepe
talem ineſt oibus indiuiduis ſpēi ⁊ ſemp dum iſta indiuidua rabili v
exiſtunt. aliqd̄ eſt accn̄s inſeparabile ɔn̄s indiuiduum: ſic ſi vide m
mitas naſi vel cecitas oculoꝝ: ⁊ tale nō ineſt oibus indiui/ ta p ant.
duis ſpēi: ſemp tamē ineſt q̄bus ineſt dū illa exiſtunt. and. lib.
¶ Drn̄t āt qm̄ ɔtinet ⁊ n̄ ɔtinet dr̄ia. ɔtīet.n. 7. mete
rōnalitas hoieʒ. Accn̄tia vō q̄dāmō ɔtinēt phi. q. 3
⁊ ɔtinet̄. ɔtinēt q2 i pl'ib⁹ ſūt. cōtinēt̄ eo ꝙ n̄ ſol. vl.
vni⁹ accn̄tis ſuſceptibilia ſba ſūt ſʒ plīmoꝝ
¶ Differre āt hiſce videt̄. Dr̄ia nāq̄ʒ ɔtinet ARGI.
ſpēs ⁊ nō ɔtinet̄. Eteni rōnale ɔtinet hoieʒ
atq̄ʒ deū. At accidētia tuʒ ɔtinēt: atq̄ʒ ex eo
q2 in pl'ib⁹ ſunt tum cōtinent̄. Atq̄ʒ ꝓpea qd̄
ſubta n̄ vni⁹ ſt accn̄tis: ſʒ plurīū ſuſceptiua.

¶ Hec eſt ſcd̄a particula iſtius partis in qua auctor ponit. 3.
dr̄ias inter differentiam ⁊ accn̄s. Prima eſt. ꝙ dr̄ia continet
ſpēm. q2 eſt in plus q̄ʒ ſpēs: ſed accn̄tia quodāmō continent
⁊ quodāmō continentur. continent.n. ſpēm. eo ꝙ accn̄s idē
ſm̄ ſpēm reperitur in diſtinctis ſubiectis diuerſis ſm̄ ſpēm.
⁊ ita vr̄ continere cum reperiatur in pluribus. ⁊ quodāmō
continetur eo ꝙ ſubiecta non ſunt ſuſceptiua tantuʒ accidē
tis vnius ſm̄ ſpēm ſm̄ pbm̄. ſʒ pluriū. verbi gratia. hō nō eſt
ſuſceptiuus albedinis tantum ſed etiam nigredinis.

¶ Et dr̄ia q̄deʒ intenſibilis ⁊ remiſſibilis nō
eſt. Accn̄tia vero magis ⁊ minus recipiūt.
¶ Et differētia q̄dē expers ē intēſionis atq̄ʒ ARGI
remiſſionis. Accidentia autem gradus ſu
ſcipiunt: ac magis talia minuſue dicuntur.

¶ Secunda differentia eſt. ꝙ differentia non eſt intenſibilis
nec remiſſibilis. ſed accidens eſt intenſibile ⁊ remiſſibile q2
ſuſcipit magis ⁊ minus.

¶ Et ipmixte q̄dē ſūt cōtrarie dr̄ie i vno ſbo

vel ꝯſtitutiões. Mixta vero ꝯtraria accñtia ſũt. Hmői gdã cõiones ⁊ ꝓpetates dr̃ie ⁊ ceteroꝝ ſunt. ſpẽs vͦ quo differat a gñe ⁊ dr̃ia dcm̃ eſt i eo qͦ dicebamꝰ quo genꝰ differat a ceteris: ⁊ quo dr̃ia differat a ceteris.

ARGI. ¶ Propterea ꝯ̃rie gdeʒ dr̃ie miſceri nõ poſſunt accñtia vero ꝯ̃rie nonnunq̃ʒ miſcent̃: ⁊ ſunt cõia ꝓpriaq̃ʒ dr̃ie ac ceteroꝝ. Spẽs autẽ quo pacto gdeʒ a gñe/dr̃iaq̃ʒ/differt: dcm̃ eſt in illo loco: in quo dicebat̃: quo pacto genus ⁊ dr̃ia ſilr̃ a ceteris differũt. Quõ vͦ a ꝓpͦ accñteq̃ʒ drñ reſtat deinceps ꝯſiderare.

¶ Tertia dr̃ia eſt. ꝙ ꝯ̃rie dr̃ie ſunt impermixte. ita ꝙ nõ pñt eidẽ ſubͦ ineſſe nec ſimul nec ſucceſſiue. ſed accñtia ꝯtraria ſunt ꝑmixta eo ꝙ pñt ineſſe eidẽ ſucceſſiue. ſed non ſimul.

Spẽi vͦ ⁊ ꝓprij cõe eſt de ſe iuiceʒ ꝑdicari. nã ſi hõ eſt. riſibile eſt. ⁊ ſi riſibile ẽ. hõ ẽ. Riſibile vͦ qm̃ ſm id qͦ natũ eſt dr̃ ſepe iam dcm̃ eſt.

ARGI. ¶ Spẽi itaq̃ʒ cuʒ ꝓprio eſt cõe mutuã predicatio: naʒ ſi homo eſt riſibile eſt: ⁊ ſi riſibile eſt homo eſt: atq̃ʒ riſibile vt aptũ eſt ad ridẽduʒ ſumendũ eſt vt ſepenumero diximus.

¶ Quartũ capl̃m ſcd̃i tractatus in quo fit cõparatio ſpẽi ad ꝓpriũ ⁊ ad accñs. ⁊ continet duas partes. qm̃ in prima fit cõparatio ſpẽi ad propriuʒ. In ſcd̃a ibi (Spẽi ⁊ accñti) fit cõparatio iter ꝓpriũ ⁊ accñs. Prima ps ꝯtinet duas ꝑticulas. In ꝑma cõparat̃ ſpẽs ad ꝓpriũ ſm ꝯueniẽtias. In ſcd̃a autẽ ibi (Differt aũt ſpẽs) cõparat ſpẽs ad ꝓpriũ ſm dr̃ias. In prima particula ponunt̃ due ꝯueniẽtie inter ſpẽm ⁊ ꝓpriũ. qꝛ vtrũq̃ʒ ꝑ̃tur de reliquo. cõuertibiliter ⁊ vl̃r. ſicut n. h̃ eſt vera. oẽ riſibile eſt hõ. ita h̃ eſt vera. oĩs homo eſt riſibilis. ⁊ ſic ſeq̃tur. ſi hõ eſt riſibile eſt. ita ſeq̃tur. ſi riſibile eſt homo eſt.

¶ Equaliter enim ſunt ſpẽs in his que eorũ participant. ⁊ quoꝝ propria ſint propria.

ARGI. ¶ Eque ꝑterea ſpẽs aſſũt hiſce qbꝰ cõicant̃: ⁊ ꝓpria hiſce quoꝝ propria eſſe dicuntur.

¶ 2ª ꝓprietas eſt eq̃liter ꝑticipari ab his qbus eſt cõe vtriũq̃ʒ eoꝝ. h̃ eſt ſicut ſpẽs nõ ſuſcipit magis ⁊ minus ſic nec ꝓpriũ.

¶ Differt autẽ ſpecies a proprio quoniã ſpecies qdem ⁊ alijs genus eſſe põt. Propriũ vero ⁊ aliaꝝ ſpecierum eſſe ĩpoſſibile eſt.

ARGI. ¶ Differre aũt hiſce videtur. Species. n. ⁊ aliorum genus eſſe poteſt. Propriuʒ vero aliorum proprium eſſe non poteſt.

¶ Hec eſt ſcd̃a particula in qua ſpẽs cõparat̃ ad propriũ ſm quatuor dr̃ias. Prima eſt. ꝙ ſpẽs põt eſſe genus: vt ſubalterna ſpẽs. ⁊ ꝓpriũ nullo modo põt eſſe genus reſpectu illorum quoꝝ eſt ꝓpriũ. p3 etiã ꝙ ꝓpriuʒ non põt eſſe genus reſpectu aliaꝝ ſpẽruʒ. p3 etiã ꝙ ſpẽs ⁊ proprium differunt.

¶ Et ſpẽs quidem ante ſubſiſtit q̃ʒ propriũ. Proprium vero poſt fit in ſpecie. Oportet enim hominem eſſe vt riſibile ſit.

ARGI. ¶ Species quidem propriũ antecedit. proprium autem aduenit ſpeciei. Sit enim homo oportet vt ⁊ riſibile ſit.

¶ 2ª dr̃ia eſt. ꝙ ſpẽs eſt prior ꝓprio. propriũ eſt poſteriꝰ ſpẽ.

¶ Amplius ſpẽs gdẽ ſemꝑ actu adeſt ſubiecto. Propriũ vͦ aliqñ actu. ſemꝑ aũt poteſtate. hõ. n. ſemꝑ actu eſt ſoꝛ. homo vero nõ ſemꝑ ridet. q̃ʒuis nã ſemꝑ ſit riſibilis.

¶ Preterea ſpẽs gdem ſemꝑ actu ſubiecto adeſt. Propriũ aũt iterduʒ ⁊ potẽtia ineſt. Socrates. n. actu gdem ſemꝑ eſt hõ: nõ aũt ſemꝑ ridet/q̃ʒq̃ʒ ſemꝑ ad ridẽdũ eſt aptus. ARGI.

¶ Tertia dr̃ia eſt. ꝙ ſpecies ſemper eſt in actu: ⁊ adeſt ei cui eſt ſpẽs. ſed propriũ non eſt ſemꝑ in actu ſcd̃o. ſed in actu primo. i. in potẽtia ad actum ſcd̃m. homo enim non ſemꝑ actu ridet. tñ ſemper eſt in potẽtia natus ad ridendum.

¶ Amplius quoꝝ termini ſũt drñtes ipſa ſũt dr̃ia. Eſt aũt ſpẽi eſſe ſꝑ ſub gñe. ⁊ de pl̃ribus drñtibꝰ nũero in eo qͦ gd ſit ꝑdicari. ⁊ eſt hꝫ. Proprij vͦ ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊ omni adeſſe.

¶ Preterea quorũ diffõnes ſunt diuerſe: ea ẽt ſunt diuerſa. At ſpeciei gdeʒ diffõ eſt ſub genere eſſe: ⁊ de pluribus drñtibus numero hoc ipſo gd eſt predicari: ⁊ que ſũt ſimilia. Proprij vͦ ſoli ⁊ ſemꝑ atq̃ʒ omni ineſſe. ARGI.

¶ Quarta ꝓprietas ſiue dr̃ia eſt. ꝙ ſpecies ⁊ propriuʒ habẽt diuerſas diffõnes. ⁊ per ꝯñs ſunt diuerſa. nam diffinitio ſpeciei eſt. ꝙ predicatur de pluribus drñtibus numero in eo ꝙ quid. ⁊ diffõ proprij eſt ꝙ ineſt ſoli ⁊ ſemꝑ ⁊c.

Spẽi vero ⁊ accñti cõe gdeʒ eſt de pluribꝰ predicari. Rare vero alie ſunt cõitates. ꝓpterea qm̃ pl̃rimuʒ a ſe drñt accñs ⁊ id cui accidit.

ARGI. ¶ Spẽi vͦ ⁊ accñti cõe eſt de pl̃ibꝰ predicari: ꝓ pauca ãt ſũt ea in gbꝰ ꝯueniũt: ꝓpea qͦ pl̃imũ iter ſeſe accñs/⁊ id cui accidit/diſtãt.

¶ Hec eſt tertia ps huiꝰ capl̃i in qua ponunt̃ ꝯueniẽtie ⁊ dr̃ie iter ꝓpriũ ⁊ accñs. ⁊ ꝯtinet duas ꝑticulas. In ꝑma ponit̃ iſta ꝓprietas in q̃ ſpẽs ⁊ accñs ꝯueniũt. In 2ª ibi (Propriuʒ vͦ) vtriuſq̃ʒ ponunt̃ ꝓprietates in qbus ſpẽs ⁊ accñs diſtinguunt̃. In ꝑma igit̃ ponit̃ ꝓpetas in q̃ ſpẽs ⁊ accñs ꝯueniũt q̃ eſt de pl̃ibus ꝑdicari. Iſta. n. ꝓprietas eſt cõis ſpẽi ⁊ accñti. raro vel nullo mõ ſunt alie ꝓprietates in quibꝰ cõueniũt: eo ꝙ accñs ⁊ ſubiectum vt plurimum diſtant abinuicẽ.

¶ Propria vͦ vtriſq̃ʒ ſunt. ſpẽi vͦ in eo qͦ gd eſt predicari de his quoꝝ eſt ſpẽs. Accidẽtis vͦ in eo qͦ q̃le gdã vel q̃uo ſe hñs.

ARGI. ¶ Propria aũt vtriuſq̃ʒ ſũt hec. Spẽs. n. de hiſce quonã eſt ſpẽs hoc ipſo quid eſt ꝑ̃tur. Accñs aũt hoc ipſo q̃le eſt: aut q̃uo ſeſe hñt.

¶ Hec eſt ſecunda particula in qua ponuntur quatuor proprietates quibus ſpecies ⁊ accidens differũt. Prima eſt. ꝙ ſpecies predicatur in quid ⁊ accidens in quale.

¶ Et proprium eſt vnãquãq̃ʒ ſubſtantiã vna ſpecie participari: pluribus aũt accidentibus ⁊ ſeparabilibus ⁊ inſeparabilibus.

ARGI. ¶ Et queq̃ʒ ſubſtantia vnius quidẽ ſpeciei. Plurium autem accidentiũ tam inſeparabilium q̃ʒ ſeparabilium particeps eſt.

¶ 2ª ꝓprietas eſt. ꝙ vnũqͦq̃ʒ idiuiduũ hꝫ tm̃ vnaʒ ſpẽm ſpãlẽ ⁊ pl̃a accñs ex quo p3. ꝙ ſpẽs drt ab accñte. qꝛ ſpẽs ſpã

lisſima eſt vnica reſpcũ vnius idiuidui ⁊ accñtia ſunt plura.

ℭ Et ſpẽs qdẽ ante ſubintelligi:põt q̃ʒ accñtia vel ſi ſint inſeparabilia. Opʒ aũt ſubʒ eſſe prius vt illi aliqd accidat. Accñtia vo poſterioris generis ſunt ⁊ aduenticie nature.

ARGI. ℭ Et ſpecies qdem ante accidẽtia mente cõcipit/etiã ſi inſeparabilia ſunt. Sit.n.ſubiectum opʒ/vt illi quippiaʒ accidat. Accñtia aũt poſteriora ſunt ⁊ aduẽticia ſunt natura.

ℭ 3ª ppꝛietas qua ſpẽs dĩt ab accñte eſt.qꝛ ſpẽs prior eſt accidẽte.nã ſpẽs ꝑorem ſuis accidentib⁹ ⁊q̃uis illa accidentia ſint inſeparabilia.vñ ſpẽs prior eſt vĩr oibus ſuis accñtib⁹.

ℭ Et ſpẽi qdẽ participatio eſt equaliter.accidentis vo vel ſi ſit inſeparabile nõ equaliter Ethyops.n.ab alio ethyope hẽbit coloreʒ vel itẽſuʒ ampli⁹ vel remiſſuʒ ſʒ nigredinẽ. reſtat ĝ ⁊ de pprio ⁊ accñte dĩc.quo.n.a ſpẽ ppriũ ⁊ a dĩa differat ⁊ a genere dictũ eſt.

ARGI. ℭ Preterea ſpẽi qdem cõicatio equa eſt. Accidẽtiũ aũt ⁊ ſi iſeparabilia ſũt;equa nõ eſt. Ethyops.n.magis aut min⁹ niger ethyope eſſe põt. At.n.reſtat vt de proprio ⁊ accidẽte dicamus. Quo.n.modo ppriuʒ a genere ⁊ ſpecie ⁊ dĩa/differat antea diximus.

ℭ 4ª ppꝛietas qua ſpẽs dĩt ab accidente eſt.q ſpẽs ꝑdicatur equaliter de his quoꝝ eſt ſpẽs.accidẽs vero nõ.q̃uis ſit accidens inſeparabile.nam nigredo intenſior eſt in vno ethyope q̃ʒ in alio.q̃uis nigredo illa ſit accidens inſeparabile.

Commune autẽ propꝛij ⁊ inſeparabilis accñtis eſt q preter ea nunq̃ conſiſtãt illa in qbus ↄſiderantur. quẽadmodũ.n.preter riſibile non ſubſiſtit hõ ita ⁊ ethyops nõ ſubſiſtit preter nigredinem. ⁊ quẽadmodũ oĩ ⁊ ſemꝑ adeſt proprium ſic ⁊ inſeparabile accidens.

ARGI. ℭ Cõmune itaq̃ꝫ pprio cũ accñte inſepabili eſt/ſine ipſis nõ eſſe ea/in quibus inſunt. Ut eni ſine riſibili nõ eſt hõ;ſic ⁊ ſine nigro ethiops cẽ nõ põt. Et quẽadmodũ oĩ ſemꝑq̃ꝫ ppriũ adeſt:ſic ⁊ ipm iſeparabile accñs adeſt.

ℭ Hoc eſt qntum capitulũ ſcd̃i tractatus in quo auctor cõparat propriũ ⁊ accidens adinuicẽ ſm conueniẽtias ⁊ dĩaſ ⁊ cõtinet duas pticulas. In pma cõperat propriũ ⁊ accñs adinuicẽ ſm cõuenientias. In ſcd̃a ibi (Differt autem propriũ) cõparat ea ſm dĩas. Et qꝛ ↄuenientie ⁊ dĩe inter propriuʒ ⁊ accñs ſeparabile ſunt magis note.ideo ponit auctor cõuenietias ⁊ dĩas inter propriũ ⁊ accidẽs inſeparabile.⁊ ponit duas ↄueniẽtias. Prima eſt.q ſubiecta pprij ⁊ accñtis inſeparabilis nunq̃ʒ ſubſiſtant ſine pprio ⁊ accñte.qꝛ hõ nunq̃ʒ ſubſiſtit ſine riſibilitate.⁊ ethyops ſine nigredine. ſcd̃a ↄuenientia eſt.q ſicut ppriũ ineſt omni ↄtento ſub ſpẽ.⁊ ipm accñs inſeparabile ineſt oĩ ſpõ a quo eſt iſeparabile ⁊ ſp. ſic riſibile ineſt oĩ hoĩ ⁊ ſp ita ⁊ ſp nigredo ineſt oĩ ethyopi.

ARGI. ℭ Differt aũt qm propꝛiũ vni ſoli ſpẽi adeſt quẽadmoduʒ riſibile homini. inſeparabile vo accñs/vt nigrũ nõ ſoli ethyopi ſed ẽt coruo ⁊ carboni ⁊ ebano.⁊ quibuſdam alijs.

ARGI. ℭ Differũt aũt hiſce:ppriuun.n.vni ſoli ſpẽi ineſt/vt riſibile homini. Inſepabile aũt accidẽs/ceu nigrũ/nõ ethyopi ſolu:ſed coruo ẽt ⁊ pici:⁊ hebeno ceteriſq̃ꝫ cõpluribus ineſt.

ℭ Hec eſt ſcd̃a pars in qua auctor ponit tres dĩas inter propriũ ⁊ accidens inſeparabile. Prima eſt q propriuʒ ineſt vni ſoli ſpẽi.vt riſibile ineſt homini ſoli ſed accidens inſeparabile non ineſt vni ſoli ſpẽi.ſed pluribus.vt nigredo non ſolum ineſt ethyopi.ſed etiam coruo.⁊ ebeno ⁊ carboni.

ℭ Quare ẽ ppriũ ↄuerſiʒ ꝑdr̃ d eo cui⁹ ẽ ppriũ ⁊ eq̃liter. Inſepabile vo accñs nõ ↄuerſiʒ.

ARGI. ℭ Quapropter propꝛiũ quidem conuertitur cũ eo cuius eſt propꝛiũ:⁊ eſt ipſi equale. Inſeparabile autẽ accidens non conuertitur.

ℭ 2ª dĩa eſt q ppriũ ↄuerſim ꝑdr̃ de eo cuius eſt propriuʒ. ſed accñs inſeparabile nõ ꝑdr̃ ↄuerſiʒ de ſpõ a q̃ eſt iſepabile,nã nigrũ non ꝑdr̃ ↄuerſim.i.ↄuertibiliter de ethyope.

ℭ Et ppoꝝ eq̃lr̃ qdẽ ẽ pticipatio. Accñs vo hec qdẽ magis.illa vo min⁹. Sũt qdeʒ alie cõitates ⁊ ppꝛetates eoꝝ q̃ dcã ſr̃.ſʒ ſufficiãt h ad diſcretionẽ eoꝝ cõitatiſq̃ꝫ traditionẽ.

ARGI. ℭ Propꝛioꝝ qdẽ cõicatio equa eſt:accñtiũ aũt ſuſcipit gradus. Sũt ⁊ alia cõia hiſce q̃ dicta ſunt atq̃ꝫ ppꝛia:veꝝ ⁊ hoc ad ipſoꝝ diſtictionẽ/ↄueniẽtiaq̃ꝫ demõſtrãdã ſufficiũt.

ℭ 3ª dĩa eſt q ppriũ eq̃liter participat ab illis qbus ineſt.ſʒ accñs inſepabile nõ eq̃liter pticipat ab illis qb⁹ accidit.ſed ſcd̃m magis ⁊ min⁹. ℭ Et ſic finit breuis ſnĩa h⁹ libri porphy.

ℭ Incipit liber predicamentorum.

Circa librũ predicamentoꝝ eſt ſciendũ.q ſcd̃m ↄtentiuũ totius ſcie tradite in libro ꝑntoꝝ eſt ens dicibile incõplexũ ordinabile in gñe.intelligendo p genus coordinationẽ ꝑntalẽ. Dẽ.n.de quo p ſe determinat in h libro eſt ens dicibile incõplexum ordinabile in coordinatione.ſeu in linea ꝑntali. Et ita h cõmune ens dicibile eſt ꝑdicabile de oĩbus de qbus hic p ſe determinat in hoc lib. Multa tñ ſunt pertinẽtia ſubia de qbus phant paſſiões ⁊ ppꝛietates in hoc lib. Utrũ aũt hic determinet de reb⁹.an de vocib⁹ ſũt opiniões. Boetius ⁊ ſimplici⁹ vĩr dicere q in hoc libro ꝑncipaliter determinat de vocib⁹.dicit.n.Boeti⁹ in q hoc lib. intẽtio phĩ eſt de ꝑmis reruʒ noĩbus ⁊ de vocib⁹ ſignificantib⁹ res diſputare. Et ſimplicius dicit q intẽtio in hoc negocio eſt de ſimplicib⁹ ⁊ primis ⁊ gñalibus vocib⁹ ſm q ſunt ſignificatiue reꝝ determinare. Et ſi qs vellet iſtã opĩonem ſuſtinere hʒ dicere q hic determinat de vocib⁹ ⁊ in grãmatica ſilr̃.ſʒ alr̃ ⁊ aliter.qꝛ in grãmatica determinat de vocib⁹ q̃tuʒ ad ppꝛietates cãntes cõgruitatẽ vel icõgruitatẽ in orõne.cõſiderãdo q̃ vox eſt nomẽ ⁊ q̃ verbũ ⁊ cui⁹ gñis ⁊ cui⁹ caſus.⁊ ſic de alijs ppꝛietatib⁹ cãntib⁹ cõgruitatẽ ⁊ incõgruitatẽ in orõne. ſed in hoc libro ꝑncipaliter determinat de vocib⁹ ſm q ſũt ſignificatiue reꝝ.⁊ iõ in h libro determinat tam de reb⁹ q̃ʒ de vocib⁹.ꝑn̄r tñ de vocibus. Hec eſt intẽtio Boetij ⁊ Simplicij

A
ARGI.
B
Gloſat doctor ſubtilis opi. iſtã boetij ⁊ vt pʒ in q.ſuis.

A cū ꝛ multoꝝ alioꝝ. ¶ Alia eſt opi. Auicē. ꝛ Auer. quā cre do veriorē. ꝙ in hoc libro determinatᷣ de reb⁹ ꝑncipaliter. ꝛ ex ꝯñti ꝛ ſcđario de vocib⁹. Dicit. n. Aui. in ꝑma pte ſue logice

Opin. Auicē. ſic. ad ꝯſiderationē dictionū3 ducit nos neceſſitas. logic⁹ tñ vt logic⁹ non h3 occupari circa verba niſi ꝙ̃tu3 ad loquēdū ꝛ diſcernēdū verū a falſo. Si. n. eēt poſſe ſolo itellectu oīe nō indigerem⁹ verbis. Si. n. doctor artis poſſet illud reuelare: qđ eſt in aīa ſua alio mō ꝙ̃ loquēdo: ſemper ſupſederet a v̄bis. vñ ſi logicꝰ poſſet doceri alio mō ꝙ̃ ꝑ voces. vtputa ꝑ ſigna digitoꝝ vel per nutū oculoꝝ. logicus nō indigeret vocibus. Qꝫ aūt logic⁹ ꝯſiderat de vocib⁹ hoc nō eſt ꝑmaria intētione. ſed ſcđaria ꝛ ex ꝯñti. qꝛ ſcia logicalis nō aliter cōmode doceri pōt. Uñ ſi aliqs ſurdus a natiuitate poſſet īuenire artē ſyllogiꝫādi ꝛ demr̄andi tunc poſſet logicā ſine cognitione vocū hr̄e. Sed hoc forte eſt poīe. ſ. ꝙ ſurdus a natiuitate poſſit iuenire. qꝛ ſurdus artem logice a natiuitate hñs alios ſenſus ꝑfectos pōt hr̄e aliquos ꝯceptus ordinatos. ꝛ ita pōt diſcurrere a ꝑmiſſis notis ad ꝯ̇nē. ꝛ iuenire ꝙ in tali diſcurſu nō ſit error. ꝛ ꝑ ꝯñs pōt hr̄e logicā ꝑ inuētionē. ꝛ ꝑ ꝯñs logica nō eſt ꝑn̄ʳ de vocib⁹. qꝛ tūc poſſet aliqs hr̄e ſciam aliq̃ꝫ ꝛ ignorare ſcibile de quo eſt ſcia illa. qđ eſt abſurdū. ꝛ h̄ eſt

Capi. 1. opi. Auer. q in diuidēdo cap^a hui⁹ lib. dicit ꝙ ph̄s in. 1. c. huius lib. narrat q̄ſdā diſſōnes entiū3 ſm ꝙ ſigñantᷣ per dictiones. ꝛ ita vult ꝙ liber iſte ꝑn̄ʳ ſit de entib⁹ diſtinguendo ens ꝯ̇ vocē. Jſtud v̄ꝫ ꝯcordari ꝓceſſui ph̄i. q ph̄s determiat in h̄ lib. de ꝓprietatib⁹ ꝛ paſſiōib⁹ reruꝫ. vt de ꝓprietatib⁹ ſubē. q̄litatis ꝛ q̄ntitatis. nunc aūt ſcia v̄ʳ de iſtis eē ꝑn̄ʳ. de quoꝝ ꝓprietatib⁹ ꝛ paſſiōib⁹ ꝑn̄ʳ determinatᷣ in illa. ſ3 in h̄ lib. nō determinatᷣ de ꝓprietatib⁹ vocū. ſ3 rerū ꝑ̃ ꝛč. ¶ Jtem iſte liber ꝑn̄ʳ eſt de decē ꝑ̄ntis. ꝑ̃ ſi iſte liber ꝑncipalr̄ eēt de vocibus ſeq̄retᷣ ꝙ decē ꝑ̄nta eēnt decē voces ſ3 ois vox eſt i gñe q̄litatis. ergo ois decē ꝑ̄nta ſunt in gñe q̄litatis. ꝛ ſic nō eſſet niſi vnū gen⁹ gñaliſſimū. ſ. q̄litas. Dico ꝑ̃ ꝙ liber ꝑ̄ntoꝝ eſt de reb⁹ ſm ꝙ eis inſunt intēnōes ſcđe. ſ. intētio gñis gñaliſſi

B mi. ꝛ gñis ſubalterni. ꝛ itētio ſpēi ꝛ ſic de aliis. ¶ Sꝫ dubiū eſt hic. qꝛ v̄ꝫ ꝙ in lib. ꝑ̄ntoꝝ determinetᷣ ꝑncipalr̄ de ꝑtibus enūciationis de qbus determinatᷣ in lib. ꝑiher. ſed ꝑtes enūciationis nō ſunt res: ſ3 voces vel cōcept⁹. ꝑ̃ ꝛč. Si. n. enūciatio vel ꝓpoſitio cōponeretᷣ ex reb⁹: ſeq̄retᷣ ꝙ iter ſbm ꝛ ꝑ̄dicatū poſſet auis volare. ꝛ inter ſbm ꝛ ꝑ̄dicatu3 iſtius ꝓpoſitionis. pariſi⁹ eſt roma eēnt. 100. miliaria. ¶ Jtē ſeq̄retᷣ ꝙ ſbm poſſet comedere ꝑ̄tum. qꝛ ſbm iſtius ꝓpōnis. hō eſt panis. pōt comedere ꝑ̄tū. ſ. panē. ¶ Jtē ſequitᷣ ꝙ hō eſſet ꝓpō. qꝛ oē cōpoſitū ex corꝑe ꝛ aīa itellectiua eſt hō. ſed aliq̃ eſt ꝓpō cōpoſita ex corꝑe ꝛ aīa itellectiua ſi res ſubiȷ̈ciatᷣ ꝛ ꝑ̄dicetur ꝑ̃ aliq̃ ꝓpō eſſet hō. ſ3 h̄ ꝯñs eſt falſu3. ꝑ̃ falſu3 eſt dīe ꝙ ꝓpō cōponitᷣ ex reb⁹. ꝛ ꝑ ꝯñs in lib. ꝑ̄ntoꝝ in quo determi

C netᷣ de ꝑtib⁹ ꝓpōnis nō determinatᷣ de reb⁹. ¶ Ad i^a dubiū recolo me dixiſſe ꝛ in ſcriptis reliq̄ſſe ꝙ intellect⁹ pōt facere ꝓpōnē ex qbuſcūq₃. qꝛ itellect⁹ pōt aſſerere illa eſſe eadē vel diuerſa: qꝛ ꝓpō nō eſt aliud ꝙ̃ cōpō aliquoꝝ ꝑ itellectū adinuicē. vt ꝓpō affirmatiua. aut diuiſio aliq̃rū adinuicē. vt ꝓpō negatiua. Quecūq₃ ꝑ̃ itellꝰ pōt cōponere adinuicē aut diuidere abinuicē ꝑñt eē ꝑtes orōnis. ꝛ ꝑ ꝯñs eē ſbta vel ꝑ̄dicata. ſ3 itellect⁹ pōt adinuicē cōponere res aſſerēdo illas eē eaſdē. ꝛ pōt diuidere res abinuicē aſſerēdo illas nō eē eaſdē: ꝑt ēt itellect⁹ cōponere voces ꝛ ꝯcept⁹ adinuicem ꝛ ſō aliq̃ ꝓpō cōponitᷣ ex reb⁹ ex̄ aīa3. aliq̃ ex vocib⁹. aliq̃ ex ꝯceptib⁹. Qꝫ aūt ꝓpō poſſit cōponi ex rebus ꝓbatᷣ q̃tuor modis. Et ꝑ̇ ſic. In oīb⁹ ſigñantib⁹ ꝛ ſignificantis ꝛ ordinatis in ſigñando eſt deuenire ad vltimū ſigñatū qđ ita ſigñatᷣ ꝙ vlteri⁹ non ſigt. aliter eēt ꝓceſſus in īfinitū in eēntialiter ordinatis. ꝯ̇ ph̄m. ſ3 ꝓpō in ſcripto ſigñat ꝓpōne3 in voce. ꝓpō in voce ſigt ꝓpōnem in cōceptu i. ꝓpōnē cōpoſitā ex ꝯceptibus. q̄ro tūc aut ꝓpō cōpoſita ex ꝯceptib⁹ ſit vltimū ſigñatu3. ſ. ꝙ vlteri⁹ non ſignificat. aut ſigt aliqđ vlteri⁹. nō eſt dare ꝑmū. qꝛ ꝯceptus ex quib⁹ ꝓpō cōponitᷣ in mēte ſigñant. igitᷣ tota ꝓpō cōpoſita ex ꝯceptib⁹ ſigt. cuius. n. ꝑtes ſigñant ꝛ ip̄m totū ſigñat. ¶ Quero tūc de illo qđ ſigñatᷣ per ꝓpōnē in mēte cōpoſitā ex ꝯceptib⁹ i^d non pōt eē ſimplex: qꝛ ꝑtes ꝓpōnis ſigñant icōplexe. Et i^d qđ ſigñatur ꝑ totā ꝓpōne3 eſt cōplexū. ꝑ̃ i^d eſt cōpoſitū. aut ꝑ̃ i^d eſt cōpoſitu3 ex cōceptib⁹. aut ex rebus. ſi ex reb⁹. habeo ꝓpoſitū. ſ. ꝙ ꝓpō cōponitᷣ ex reb⁹. ꝛ ꝯñr ſeq̄tur i^d qđ ſigñatᷣ per ꝓpōnē in mēte eſſe cōplexū. ꝛ non eſt aliud cōplexū ꝙ̃ ꝓpō. ergo ꝛč. ſi ſit cōpoſitū ex cōceptib⁹. tūc cu3 cōceptus ſignificēt. ꝛ nō ſunt vltimū ſignificatū: q̄rendu3 eſt de ſigñato illius cōpōnis ex ꝯceptibus ſicut ꝑus. ꝛ ſic vel ꝓcedendū eſt in iſi^m: vel tandē eſt deuenire ad aliqđ cōpoſitu3 ex reb⁹ qđ eſt vltimatū ſigñatū ꝓpōnis in ꝓlatione in mēte. Eſt. n. talis ordo in ſigñando ſm ph̄m. 1. ꝑiher. lr̄e ſcripte ſigñant voces ꝓlatas. ꝛ voces ꝓlate paſſiones aīe. ꝛ paſſiones aīe. ſ. ꝯceptus aīe ſigñant res vñ ſicut in iſto ordine eſt dare ꝑmū ſigñans. ſ. lr̄am ſcriptā. ita eſt dare vltimū ſigñatū qđ ſic ſigñatᷣ ꝙ vlteri⁹ nō ſigt. ꝛ i^d nō pōt eſſe cōceptus. ergo eſt res: diſtinguēdo rem ꝯ̇ vocē ꝛ ꝯceptū. ergo in reb⁹ eſt aliqđ cōpoſitū cui⁹ ſbm eſt res ꝛ ꝑ̄tu3 ſit: ꝛ qđ dꝫ ꝓpō in re. ¶ Huic D forte dꝫ ꝙ hec ꝓpō. hō eſt lapis. eſt ꝓpō ſcripta vel ꝓlata vel in mente ꝯcepta ꝛ non ſigt vltimate niſi illas res. ſ. lapidē ꝛ hoiem. ¶ Cōtra ſi vltimatū ſigñatū illius ꝓpōnis. hō eſt lapis. nō ſit niſi ille res hō ꝛ lapis. tunc idē eſt dicere hō lapis. ſicut hō eſt lapis ꝛ per ꝯñs ſicut hec eſt falſa: hō eſt lapis. ita h̄ eſt falſa. hō lapis. ¶ Et ſi dꝫ ꝙ q̄uis ille voces. hō lapis. ꝛ hō eſt lapis ſignificēt idē ex ꝑte rei. tñ nō ſigñant eodē mō. ꝛ ideo vna ſigt falſu3. ꝛ alia nō. ¶ Cōtra. q̄ro de illo mō quo hec vox hō eſt lapis. ꝛ hec vox hō lapis ſigñant ex quo non ſigñant eodē mō. aut ille modus t3 ſe ex ꝑte rei. aut ex parte itellect⁹. ſi ꝑmo mō cū res ſignificate ꝑ oēs voces ſint eedē. nec ex ꝑte rei aliq̃ ſit diuerſitas. ſeq̄tur ꝙ modus erit idem. qꝛ non pōt eſſe diuerſitas modi. niſi ſit aliqua diuerſitas ex ꝑte rei. Si aūt ille modus t3 ſe ex ꝑte itellectus aut ſibi correſpondet aliqđ in re. aut nihil. ſi nihil ex parte rei ſibi correſpondet: tunc eſt qđ ficticiū. ꝛ non pōt aliquā diuerſitatē ponere. ſi vero ſibi correſpondet aliqđ in re cum ex ꝑte rei ſit identitas oino. ſeq̄tur ꝙ ex ꝑte modi ſit idētitas oino. ſic igitᷣ inter illas orationes in cōparatione ad ſua ſigñata. homo lapis. ꝛ hō eſt lapis. nō eſt alia diuerſitas nec ex ꝑte rei ſigñate. nec ex parte modi ſigñandi. Uñ iſtud arg^m ꝑmū q̄rit de vltimo ſigñato ꝛ adequato ꝓpōnis in ꝓlatione vel in mēte. Tale. n. ſigñatū adequatū ꝛ vltimatū non pōt eſſe vox vel ꝯceptus. ergo eſt res ex̄ aīam: ꝛ per ꝯñs aliqđ cōplexu3 ſeu aliqua ꝓpō extra aīam cōponitᷣ ex reb⁹ tanq̄ꝫ ex ſbo ꝛ ꝑ̄to. ¶ 2° ꝓbatur ꝯ̇ ꝑncipalis ſic. ex eiſdē cōponuntᷣ ꝓpōnes de quib⁹ ſunt q̄ōnes ſed q̄ōnes ſunt de reb⁹ ex̄ aīam. ergo ꝛč. maior p3. qꝛ que ꝑ̇ ſunt q̄ōnes poſtea ſūt ꝯ̇nes. per ph̄m. 2. poſter. ꝛ ita op3 ꝙ ꝯ̇nes ꝛ q̄ōnes ſint de eiſdē. ſed ois ꝯcluſio eſt ꝓpō. igitur eſt aliqua ꝓpō cōpoſita ex reb⁹. ꝛ minor p3. nā ſi q̄ritᷣ vtrum hō ſit riſibilis. vel vtrū terra ſit rotūda iſte q̄ōnes ſunt de rebus ꝛ nō de ꝯceptibus. ergo ꝛč. ¶ 3° pōt eadē ꝯcluſio ꝓbari ſic. ſcie reales vt phyſica. metaphyſica: ꝯſiderant realiter res ꝛ nō voces vel cōcept⁹. ſed h₉ artifices faciūt ſuas demōſtrationes ex his q̄ ꝑmo ꝛ ꝑ ſe ꝯſiderant. ergo demr̄ones q̄ ſūt in iſtis ſciētiȷ̈s realib⁹ ſūt ex reb⁹. ſ3 demr̄ones cōponūtur ex ꝓpōnib⁹. ſ. ex ꝑmiſſis ꝛ ꝯ̇ne. ergo ꝓpōnes cōponuntᷣ ex rebus. ¶ Huic forte dꝫ ꝙ demr̄ones in ſciētiȷ̈s realib⁹ nō E ſiunt ex illis que ꝑ ſe ꝯſiderantᷣ in illa ſcia: ſed ex vocib⁹ vel Querū ꝯceptib⁹ ſupponētib⁹ pro illis que ꝑ ſe ꝯſiderantᷣ in illa ſcia. potiſſi^a ¶ Cōtra. ſbm adequatū ſcie acq̄ſite ꝑ demr̄one3 eſt ꝯ̇ illius eſt: ꝙ ꝑ demr̄onis: qꝛ ꝯcluſio demr̄onis ſcitᷣ. ꝛ illud qđ ſcitᷣ eſt ſbm cā3 ſinaſcie. ¶ Quero tūc an ꝯ̇ ſcita cōponatᷣ ex reb⁹. vel ex ꝯceptiles ſit ve bus. vel ex vocib⁹. ſi ex reb⁹: habeo ꝓpoſitum. ſi ex vocib⁹ b3 ãto. vel ꝯceptib⁹ ſolū: ſeq̄tur ꝙ nihil ſcitur. niſi vox vel ꝯceptus. and. li°. qđ eſt incōueniens in ſciētiȷ̈s realib⁹ maxime. vñ arguitᷣ ſic. 5. met. Ois ꝓpō eſt vox. vel cōcept⁹. ſed oē demr̄atiue ſcitu3 eſt ꝓ qō.ꝭ.ſopō. ergo omne demr̄atiue ſcitū eſt vox vel cōceptus. ꝯñs eſt la. 4.

falſum. ergo iᵈ ex quo ſequit̃. ſ3 nō minoꝛ. ergo maioꝛ. ergo
ſua ꝯdictoꝛia eſt vera. ſ. aliq̄ ꝓpō nō eſt vox vel ꝯceptꝰ. ſ3 oīs
ꝓpō cōpoſita ex vocibꝰ vel ꝯceptibus eſt vox vel cōceptus.
ergo eſt aliq̄ ꝓpō eſt q̄ nec eſt cōpoſita ex vocibꝰ nec ex cōce/
ptibus. ꝛ ꝑ ꝯñs cōpoſita eſt ex rebꝰ. Iſta rō pōt ꝯfirmari ſic.
de eiſdē eſt oīno ſcia nr̃a tradita de rebꝰ nālibus de qbꝰ fuit
ſcia Ari. quā nobis reliq̄t. ſed nec voces nec ꝯceptus ſūt idē
apud nos ꝛ apud Ariſ. qui erat grecus. ḡ ſcia nr̃a de rebus
nālibꝰ. ꝛ ſcia Ari. quā nobis tradidit ō eiſdē nec ē de vocibꝰ
nec de ꝯceptibꝰ. ergo eſt de rebꝰ. ſ3 ſcia eſt ſolꝰ ꝯnis demō/
ſtratiōis. ergo ꝯ demr̃onis in ſcia nāli nec ē vox nec cōceptꝰ.
F ꝛ ꝑ ꝯñs nec cōpoſita ex vocibꝰ nec ex cōceptibus. ¶ 4ᵒ. pōt
Capi. 2. eadē ꝯcluſio ꝓbari ꝑ auctes. ꝓ ſic. Ari. dicit in lib. p̄ntoꝝ tra
ctatu. 1. ca. 2. ꝙ q̄daȝ p̄dicant̃ de ſb̄o ꝛ non ſunt in ſubo. vt
ſb̄e ſc̄d̄e. q̄ro tunc qd eſt iᵈ qd̄ p̄tur de ſb̄o ꝛ non eſt in ſubo.
aut eſt res: vox: vel ꝯceptꝰ. ſi ſit res ex̄ aiam. hr̄ ꝓpoſituȝ. qꝛ
res ex̄ aiaȝ p̄tur de ſb̄o. nec eſt dare ꝙ iᵈ ſit vox vel ꝯceptꝰ:
qꝛ tam vox q̄ȝ ꝯceptus eſt in ſb̄o vn̄ cuȝ aliquid p̄dicet̃ de
ſb̄o ꝛ non eſt in ſb̄o. ꝛ iᵈ nec eſt vox vel ꝯceptꝰ. ſequit̃ ꝙ ali
quid p̄dicet̃ de ſb̄o qd̄ nec eſt vox nec ꝯceptꝰ. ergo opȝ ꝙ iᵈ
Cap. 3. ſit res ex̄ aiam. ¶ Itē Ariſ. 1. ꝑiher. ca. de oꝛ̄one. aſſerit reȝ
de re p̄dicari dicens. Hec quidē rerū ſunt vl̄ia. illa vō ſingu/
laria. vl̄e q̄deȝ de pluribꝰ aptū natuȝ eſt p̄dicari. vt hō q̄deȝ
vl̄e. plato vō ſingulare. Et iᵈ totuȝ exponit Boetꝰ de rebus
ꝛ nō de vocibꝰ dicēs. ꝙ cū Ari. ageret tractatū ſuuȝ ꝯtinua/
uit ad res. Reꝝ vō q̄dā p̄ntur vt vl̄ia. q̄dā ſubijciunt̃ vt ſin/
Cap. 4. gularia. ¶ Itē pħs ꝑiher. ca. de verbo. dicit ꝙ v̄buȝ eſt nota
eoꝝ q̄ de altero p̄ntur. vbi Boetꝰ dicit ꝙ oē v̄buȝ eſt ſignā/
tiuuȝ eoꝝ que de altero p̄ntur. ꝛ dico ꝙ currit ſigt̄ iᵈ qd̄ de
currēte p̄tur. currit vō ꝛ amat ad res tm̄ deſignādas iuenta
ſunt. cuȝ ḡ currit ſignificet iᵈ qd̄ de altero p̄tur. ꝛ currit ſolū
ſignificet reȝ ꝛ nō vocē ſm̄ Boe. ſequit̃ ꝙ res de re p̄tur. Et
credo ꝙ illud indubitāter ſit verū ꝙ in aliq̄ ꝓpōne p̄tur res
de re. ꝛ in aliq̄ ꝓpōne ꝯceptꝰ de ꝯceptu p̄tur. ꝛ in aliqua vox
de voce p̄tur. vn̄ intellectꝰ pt̄ cōponere adinuicē oīa ſimplicia
appħenſa ꝑ itellectū aſſerēdo illa eſſe eadē vel nō eē eadeȝ.
Cū igit̃ itellectꝰ poſſit exponere voces ꝯceptꝰ ꝛ res ſeqtur
ꝙ itellectꝰ pōt cōponere ꝓpōneȝ tā de rebꝰ q̄ȝ de vocibꝰ q̄ȝ
G de ꝯceptibꝰ. ¶ Intelligēda ſūt hic tria. Primo ꝙ in oī ꝓpō/
ne eſt aliqd̄ mālē ꝛ aliqd̄ foꝛale. Foꝛmale in ꝓpōne eſt copu
la copulās p̄tuȝ cū ſb̄o. ꝛ illa copula eſt in itellectu. qꝛ eſt cō/
poſitio vel diuiſio itellꝰ. mālia vero in ꝓpōne ſunt ſb̄ȝ ꝛ p̄di
catum. Dico ergo ꝙ nulla ꝓpō eſt cōpoſita ex rebꝰ totaliter
ex̄ aiaȝ. qꝛ foꝛmale in tali ꝓpōne eſt in mēte vel in itellectu.
mālia aūt ſunt ex̄ aiam. Vn̄ cuȝ ꝓpō ſit triplex. q̄dā in ꝓlatio/
ne. q̄daȝ in ꝯceptu ꝛ q̄dā ſignata ꝑ ꝓpōneȝ in ꝯceptu que pt̄
dici ꝓpō in re. ꝓpō p̄mo mō dcā. i. ꝓpō in ꝓlatione eſt totalr̄
ex̄ aiam. ꝛ talis ꝓpō totaliter cōponit̃ ex vocibꝰ q̄ hn̄t eē ex̄
aiaȝ. ꝓpō vero cōpoſita ex ꝯceptibꝰ eſt totaliter in itellectu.
Et ꝓpō cōpoſita ex rebꝰ ꝑtim eſt in itellectu ꝛ ꝑtim ex̄ itelle
ctu. q̄ȝtuȝ ad ſuum foꝛmale eſt in itellectu. ſȝ q̄ȝtuȝ ad mālia
H eſt totaliter ex̄ itellectū. ¶ Scd̄o ſciendū eſt ꝙ cōpoſitio eſt
duplex. ſ. realis ꝛ itellectualis. Cōpoſitio itellectualis eſt cō
poſitio q̄ itellectꝰ cōponit ſb̄m cum p̄to. Cōpoſitio realis eſt
vt cōpoſitio aīe cuȝ coꝛpoꝛe. ꝛ vt cōpoſitio domꝰ ex lapidibꝰ
I vel lignis. ¶ 3ᵒ eſt ſciēduȝ ꝙ iſti termini ſb̄ȝ ꝛ p̄dicatū ſunt
termini equiuoci. qꝛ vno mō accipiunt̃ pro ſb̄o vel p̄dicato
in re. alio mō pro ſb̄o vel p̄dicato in itellectu. tertio mō pro
K ſb̄o vel p̄dicato in voce. ¶ Sȝ dubiuȝ eſt hic q̄liter pōt fieri
vnum cōpoſituȝ ex re exn̄te in itellectu. ꝛ re exn̄te extra ani/
maȝ. Dōm ꝙ ex talibus pōt fieri vnum cōpoſituȝ cōpoſitio/
ne itellectuali. non aūt cōpoſitione reali. ꝛ tale cōpoſituȝ pōt
dici ens copulatū. ꝛ pōt fieri ens copulatū. ꝛ non ſoluȝ ꝑ in/
tellectū ſed etiā per ſenſum. vel per intentionē ſenſus. Dicit
L enim Btūs Augu. ꝙ intētio copulat ſenſum vel opationeȝ
De iſta ſenſus cuȝ ſenſibili obiecto. Multotiēs. n. viſibile offert̃ ſen
mā vide ſui. qd̄ tn̄ preſens ſenſui nō ſentitur ſi ſenſus nō aduertat. nec
attēdat ad obm̄. Multotiēs. n. ſunt colores ꝛ viſibilia ad vi cōmē. in
ſum. ꝛ tn̄ nō videmꝰ ea. qꝛ non habemꝰ intētionē ad illa. ſed tracta.
cuȝ intēdimꝰ ea: videmꝰ ea. Unde intētio copulat actū viſus de ſom.
vel viſuȝ cum obo. Vn̄ hic vox lapis viſus ſigt̄ qd̄dā ens co/ ꝛ vigi. q
pulatuȝ ex lapide q̄ eſt extra aīam ꝛ ex actu videndi qui eſt bꝰ cām
in oculo. nec eſt incōueniēs ꝙ ex talibꝰ ſic loco ꝛ ſitu ſepa/ elegāter
ratis fiat vere vnū ens copulatū. ¶ Rōnes in ꝯtrium rn̄det̃. aſſignat
Ad p̄maȝ qn̄ dr̄ ꝙ ſi ꝓpoſitio cōponeret̃ ex rebus ſequit̃ ꝙ
inter ſb̄m ꝛ p̄dicatū poſſet auis volare. dōm diſtinguēdo de
ſb̄o ꝛ p̄dicato. q̄m pn̄t accipi pro rebus ꝓ vocibꝰ ꝛ pro cōce
ptibus. ſi accipiunt̃ pro rebꝰ tunc id qd̄ deducit̃ nō eſt incō/
ueniēs. ¶ Ad alia duo ſequētia. cuȝ dr̄ ꝙ inter ſb̄m ꝛ p̄dica
tū poſſent eē mile miliaria. dōm ꝙ accipiēdo ſb̄m ꝛ p̄tum ꝓ
rebus hoc eſt verū. ¶ Ad aliud cum dr̄ ꝙ aliqua ꝓpoſitio
eſſet hō. ꝗ aliq̄ ꝓpō cōponit̃ ex coꝛpe ꝛ aīa itellectiua. eſt di
cendū ꝙ ex h̄ nō ſequit̃ ꝙ aliq̄ ꝓpō ſit hō. ¶ Et cū dr̄ oē qd̄
cōponit̃ ex coꝛpe ꝛ aīa intellectiua eſt hō. dōm ꝙ oē cōpoſi/
tuȝ ex coꝛpe ꝛ aīa itellectiua cōpōne reali eſt hō. tn̄ nō opȝ ꝙ
oē cōpoſitᵐ ex coꝛpe ꝛ aīa itellectiua cōpōne intellectuali ſit
hō. ¶ Sȝ dubiᵐ eſt an ipſi copule exn̄ti in itellectu coꝛrn̄deat M
aliquid in re aut nō. Dōm ꝙ copule exn̄ti in itellectu copu/
lāti extrema ꝓpōnis vere adinuicē coꝛrn̄det aliquid in re. ſ.
idētitas extremoꝝ. vel idētitas eoꝝ ꝑ quibꝰ extrema ſuppo
nūt. diuiſioni vō vel negōni copule in ꝓpōne negatiua vera
coꝛrn̄det aliquid in re. ſ. diuerſitas extremoꝝ vel illoꝝ ꝓ q̄/
bus extrema ſupponūt: ſȝ copule exn̄ti in itellectu copulāti
extrema ꝓpōnis falſe adinuicē nihil coꝛrn̄det in re niſi ipſa
extrema: vt pȝ de copula huiꝰ ꝓpōnis. hō eſt aſinꝰ. Similit̃
nec diuiſioni vel negōni copule in ꝓpōne fl̄ſa negatiua nihil
coꝛrn̄det in re niſi ipſa extrema. Et ſi q̄rat̃ a quo ḡ mouetur
itellꝰ ad fabꝛicādū hō copulā vel diuiſionē vel negōnē copu
le. dōm ꝙ nō mouet̃ niſi ab extremis ipſis in ꝓpōne. ꝛ a vo/
luntate iperante itellectu ad copulandū extrema adinuicē
vel ad diuidendū extrema abinuicē ſi ꝓpoſitio ſit falſa.

Equiuoca dn̄r quoꝝ ſolum nomen Cap. 1.
cōe eſt: ſȝ vero illud nomē rō ſubē
diuerſa. vt aīal hō. ꝛ qd̄ pingitur.
Hoꝝ. n. ſoluȝ nomen cōmune eſt.
ſm̄ vō nomē ſube ratio diuerſa eſt. Si eniȝ
quis aſſignet quid ſit vtrūq̄ eoꝛuȝ quo ſint
animalia ꝓpꝛiam aſſignabit vtriuſq̄ rōnē.
¶ Equiuoca dn̄r ea/ quoꝝ nomē ſolū cōe eſt: ARGI
ratio vō ſubſtantie nomini accōmodata di
uerſa: vt aīal dr̄ ꝛ ipſe hō: ꝛ id qd̄ eſt pictuȝ.
Hoꝝ. n. nomē cōe tāmmodo eſt: rō vō ſube
nomini accōmodata diuerſa. Si q̄ſpiaȝ. n.
que nā ſit vtriuſq̄ rō aīalis voluerit aſſigna
re: rōneȝ vtriuſq̄ ꝑfecto ꝓpꝛiam aſſignabit.
¶ Iſte liber eſt de decē p̄ntis. vt eis inſūt intētiōes ſc̄d̄e. ꝛ ꝯti/
net tres tractatꝰ. In p̄ ponunt̃ q̄dā que an̄cedūt cognē p̄n/
toꝝ. In 2ᵒ ibi (Suba eſt q̄ p̄mo ꝛ p̄nʳ). determiat de decem
p̄ntis. In 3ᵒ tractatu ibi. (Quotiēs aūt ſolet opponi). deter
minat̃ de q̄buſdā q̄ ꝯſequunt̃ ad p̄nta. Tractatꝰ p̄mꝰ ꝯtinet
q̄tuoꝛ capᵃ. In p̄mo ponunt̃ q̄dā diffōnes ſeu deſcriptiōes.
In 2ᵒ ibi. (Eoꝝ q̄ dn̄r): ponunt̃ q̄dā diuiſiones an̄tea cogni/
tiōes p̄ntoꝝ. In 3ᵒ ibi. (Qn̄ alterū de altero p̄tur) ponunt̃
quedā dignitates ſeu q̄daȝ maxime cōes ſingulis p̄ntis. In
quarto cap. ibi (Eoꝝ que ſine ꝛc̄.) ponit̃ nūerus ꝛ ſufficiētia
p̄ntoꝛum. ¶ Capᵐ p̄mum ꝯtinet capitula tria. vel ptes tres
p̄ncipales. In p̄ma ponit̃ deſcriptio equiuocoꝛum. In 2ᵃ ibi.
(Uniuoca dn̄r). ponitur deſcriptio vniuocoꝝ. In tertia ibi.
(Denoiatiua) ponit̃ deſcriptio denominatiuoꝝ. ¶ Sciēduȝ
eſt ꝙ pħs in hoc lib. determinat de equiuocis denominatiuis N
ꝛ vniuocis

⁊ vniuocis. qm̄ res p̄ntales p̄nt comparari ad tria. ſ. ad ens tranſcendēs qḋ eſt ſupius ad p̄ntū. ⁊ ad rē eiuſdē p̄nti. ⁊ ad rez alteriꝰ p̄nti. Illud qḋ eſt ſupius ad p̄nta p̄dr de illis equiuoce ſeu analogice. ⁊ res vnius p̄nti de re eiuſdē p̄nti p̄dr vniuoce. ⁊ res vnius p̄nti de re alterius p̄nti p̄dr denoīatiue. ⁊ ideo qꝛ res p̄ntales cōparant̄ ad p̄dicta tria fuit neceſſe in hoc lib. ponere deſcriptionē iſtoꝝ triū. ſ. equocorū. vniuocoꝝ. ⁊ denoīatiuorū. Pmo ergo phs deſcribēdo dicit ꝙ equoca dn̄r quoꝝ nomē ſolū cōe eſt. ratio ſubē eſt diuerſa ſm̄ illud nomen. Et ponit exēpluȝ de aīali: de hoīe vō ⁊ hoīe picto. nā taȝ hō verus q̄ȝ hō pictꝰ vocat̄ hoc noīe aīal. tm̄ diffō aīalis eſt alia que cōpetit hoī vero: ⁊ alia que cōpetit hoī picto: ⁊ iō equiuoce dr̄ de hoīe vero ⁊ de hoīe picto.

A ¶ Notāda ſunt h̄ q̄nqȝ. Pmo ꝙ equocū eſt duplex. ſ. equocū equiuocās. ⁊ equocū equocatū. Equiuocū equocās eſt vox ſignāns plura eq̄ p̄mo. Equiuocū equocatū eſt ſignatuȝ vocis equiuoce vel termini equoce ſignantis. v̄. g. hoc nomen canis eſt equiuocū equocās. ſȝ aīal latrabile ⁊ celeſte ſidus: ſūt equiuoca equocata. Equocū equocans ſpectat vox: ⁊ equocū

B equiuocatū eſt res ſignata ꝑ vocē equiuocātē. ¶ 2ᵒ eſt ſciendū ꝙ equiuoca ſūt vniuoca alio ⁊ alio mō. nā accipiēdo equiuoca pro equocis equocatis: ⁊ vniuoca ꝓ vniuocis vniuocatis ſic h̄ ꝑpō eſt vera. equiuoca ſūt vniuoca. qꝛ equoca equocata ſub vno noīe ſunt vniuoca vniuocata ſub alio noīe. nā aīal latrabile ⁊ marina belua ſūt equiuoca equiuocata ſub h̄ noīe canis. ⁊ vniuoca vniuocata ſub h̄ noīe aīal. Itē accipiēdo equiuoca ꝓ equocis equocātibꝰ: ⁊ vniuoca ꝓ vniuocis vniuocatis. ſic eſt ↄcedēᵐ ꝙ equiuoca ſūt vniuoca: qꝛ oīa equiuoca equocātia vniuocant̄ ſub h̄ noīe equocū: qꝛ h̄ nomē equocū ineſt oībꝰ equocis equocantibꝰ: ⁊ rō hꝰ noīs ſilr ineſt oībꝰ eiſdē. nā rō vel deſcriptio termini equoci equocātis eſt vox manēs eadē ſm̄ mā̄ȝ ⁊ forᵃᵐ ſignāns plura eq̄ p̄. ⁊ h̄ deſcriptio cōpetit oībꝰ equiuocis equocātibꝰ. Itē accipiēdo equiuocū ꝓ equoco equocāte. ⁊ vniuocū ꝓ vniuoco vniuocāte. adhuc p̄t ↄcedi ꝙ equiuocū eſt vniuocū. qꝛ equocū equocās reſpcū aliquoꝝ p̄t eē vniuocū vniuocās reſpcū aliorū. Nā h̄ nomē aīal eſt equocū equocās reſpcū hoīs veri ⁊ hoīs picti. ⁊ vniuocū vniuocās reſpcū hoīs ⁊ aſini. Silr idē vniuocū p̄t eē equiuocū equocās in vno idiomate. ⁊ vniuocū vniuocās ⁊ alio idiomate reſpcū diuerſoꝝ ſignatoꝝ. In eodeȝ tm̄ idiomate: ⁊ reſpcū eorūdē ſignatorū nō p̄t eſſe idē equiuocū equiuocās ⁊ vniuocū vniuocās. ¶ Et ſi dicat̄ ↄ. equiuocuȝ ⁊ vniuocū ſic dcā ſ̄t oppᵃ: ergo vnū nō p̄dr vere de alio. nec vtrūqȝ de eodē. Dōm ꝙ equocū ⁊ vniuocū ſ̄t termini relatiui: ⁊ nō opponunt̄ niſi reſpcū eorūdē oīno. ⁊ in eodē idiomate. iō p̄t ↄcedi ꝙ equocū eſt vniuocū. ſicut h̄ ꝑpō. pr̄ eſt filiꝰ: vel iſta duplū eſt dimidiū. nec p̄dr oppᵐ de oppoſito. ¶ 3ᵒ

C Boetij declaratio. eſt notādū ꝙ Boetiꝰ explanat deſcriptionē equocoꝝ q̄ȝtum ad ſingulas p̄tes in deſcriptiōe poſitas. dicit. n. ꝙ equiuoca equocata dn̄r. i. ſignant̄ ꝑ vocē equiuocā. Et iō dicit equoca dn̄r. ⁊ non dicit equoca ſunt. qꝛ res nō ſ̄t equiuoce niſi ſȝ ꝙ ſignant̄ ꝑ vocē equiuocā. ⁊ iō dicit. dn̄r. i. ſignant̄. Nomē ſȝ ꝙ accipit̄ in hac deſcriptiōe ponit̄ idifferēter ꝓ q̄libet parte orōnis. qꝛ equocatio reperit̄ in noībꝰ ⁊ in verbis. ⁊ in alijs ꝑtibus orōnis. ly ſolū ponit̄ ad excludēᵐ vnū tm̄. ſ. eādeȝ rōnē ſm̄ idē nomen equocuȝ. vn̄ in noīe equoco aliq̄ ſunt cōia oībꝰ ſignatis termini equiuoci. ſicut canis in oī ſua ſignatiōne eſt maſculini gn̄is ⁊ ſingularis nūeri. ⁊ ita aliqua ſūt cōia oībus ſignificatis ſm̄ nomē. rō v̄o termini equiuoci nūq̄ȝ eſt eadē reſpcū diuerſoꝝ ſignatoruȝ iſtiꝰ termini equiuoci. Cōe dr̄ duplr ſm̄ Boetiū vno mō. qḋ in p̄tes diuidit̄ ⁊ ꝑticipat̄ a diuerſis ſm̄ diuerſas partes. ⁊ ſic fons in ciuitate eſt quid cōe oībus morātibꝰ in ciuitate. Scḋo mō dr̄ aliquid cōe. qꝛ ſm̄ ſe totuȝ in diuerſis tp̄ibꝰ trāſit in vſus diuerſoꝝ. Et ſic equus dr̄ cōis ⁊ molēdinuȝ. Tertio mō dr̄ cōe qḋ totuȝ in eodē tp̄e ad ſingulos venit. Et illum modū diſtinguo vlteriꝰ. qꝛ vel iᵈ cōe eſt ex̄ ſbāȝ eoꝝ quibꝰ eſt cōe. vel de ſbā illoꝝ qbꝰ eſt cōe: ita ꝙ declarat q̄ḋditatē illoꝝ. ⁊ ſic ſupius eſt cōe reſpcū iferiorū. Pmo mō vox audita a diuerſis dr̄ cōis: qꝛ ſimul venit ad aures diuerſoꝝ. ⁊ illo mō accipit̄ in ꝓpoſito. nā eadē vox ſilr

D ſm̄ ſe totā ſignat diuerſa. ¶ 4ᵒ eſt nōnᵐ ſȝ Boetiū ⁊ ſimpliciū ꝙ equiuocationū alia eſt a caſu. alia eſt a ↄſilio. Equocatio a caſu eſt qn̄ idē nomē iponit̄ diuerſis abſqȝ aliq̄ rōne ſimilitudinis vel parētele. Et ſic h̄ nomē Joānes iponit̄ alicui exn̄ti h̄ ⁊ alicui exn̄ti rome. Equocatio a ↄſilio ē qn̄ equocuȝ ſignat plura ꝑꝑ aliquā ſilitudinē vel hitudinē ad aliqḋ vnuȝ. ⁊ ſic aīal eſt equocū ad aīal pictū ⁊ ad aīal veꝝ. ⁊ ſic ſanū eſt equocuȝ

E ad ſanū in vrina. ⁊ ſanū i dieta. ¶ 5ᵒ eſt nōnᵐ ſm̄ Boetiū. ꝙ q̄dā ſunt vniuoca. q̄dā ſunt equoca. q̄dā ſunt diuerſiuoca. ⁊ q̄dā multiuoca. Uniuoca ſ̄t qui hn̄t idē nomē ⁊ eādē rōneȝ illiꝰ noīs: ⁊ ego dico ꝙ h̄ p̄t eſſe 2ʳ. vel qꝛ rō illiꝰ noīs ↄuenit eis eq̄liter: ⁊ ſic ſūt ꝓpꝛie vniuoca. vel qꝛ rō illiꝰ noīs ↄuenit eis ſm̄ p̄us ⁊ poſteriꝰ. ⁊ ſic ſ̄t analoga ⁊ nō ſunt equoca pure. ſȝ ſūt q̄dā media iter vniuoca ⁊ equoca. Equoca ſūt q̄rū nomē eſt idē ⁊ rō illiꝰ noīs eſt diuerſa. Diuerſiuoca ſūt q̄ruȝ noīa ſunt diuerſa. ⁊ ēt diffōnes noīum. vt ignis: lapis color. Iſta. n. ſ̄t diuerſa noīa ⁊ diffōnes rerū ſignatāꝝ ꝑ h̄ noīa ſūt diuerſe. Multiuoca ſūt q̄ hn̄t diuerſa noīa ⁊ eādē diffōnē ſiue rōneȝ. vt gladiꝰ ⁊ enſis ſūt multiuoca. ⁊ ſilr lapis ⁊ petra.

F ¶ Sciēdū ꝙ orō i q̄ terminꝰ equocꝰ in nūo plurali p̄dr de ſuis ſignatis. non eſt diſtinguēda. ⁊ in oī ſenſu eſt falſa. vt piſcis latrabile aīal ⁊ celeſte ſidus ſunt canes. vt p̄ȝ itelligēti.

Uniuoca vero dn̄r quorū nomē cōe eſt ⁊ ſm̄ illud nomen eadē eſt ſubē rō. vt aīal homo atqȝ bos. cōmuni enim noīe vtraqȝ aīalia nūcupant̄. ⁊ eſt ſubſtātie rō eadem. Si quis enim aſſignet vtriuſqȝ rōnem quid vtrūqȝ ſit: in eo ꝙ ſint aīalia eandē aſſignabit rationem.

¶ Uniuoca ea dn̄r / quorū ⁊ nomen cōe eſt: ⁊ rō ſubſtantie nomini accōmodata eadē eſt: vt aīal dr̄ / ⁊ ipſe hō: ⁊ equus: noīe nāqȝ cōi ⁊ hō ⁊ equus aīalia nuncupant̄: ⁊ ratio quoqȝ ſubſtātie vtriuſqȝ eadē eſt. Si quiſpiā enim vtriuſqȝ rōneȝ voluerit aſſignare: que nā ſit vtriuſqȝ rō aīalis: eādeȝ rōnē oīno reddet. ARGI.

¶ Hec eſt 2ᵃ ꝑticula huiꝰ capli. i q̄ phs ponit deſcriptionē vniuocoꝝ dicēs. qꝛ vniuoca dn̄r q̄ruȝ nomen eſt cōe ⁊ rō ſubē eſt eadē ſm̄ iᵈ nomen. ⁊ ſic hō ⁊ aſinꝰ vniuocant̄ ſub h̄ noīe aīali: qꝛ h̄ nomē aīal eſt eis cōe ⁊ diffō aīalis ſilr. quia h̄ diffō ſubā aīata ſenſitiua eſt cōis hoī ⁊ aſino. ¶ Intelligēdū ꝙ ſi

G ꝑ rōneȝ itelligimꝰ diffōnē. ſic non opȝ ꝙ ſi aliq̄ ſunt vniuoca ſub aliq̄ gn̄e ꝙ rō illiꝰ cōpetat illis. ſȝ opȝ addere ꝙ iſtud nomen hēat rōneȝ ⁊ diffōnē. naȝ diffō p̄dr vniuoce de ↄtentis ſub diffinito. ⁊ tm̄ rō diffōnis non p̄dr. qꝛ diffō nō hȝ diffōnē vel rōnē. qꝛ tūc illa diffō hēret aliam diffōnē ⁊ ſic ꝓcederet̄ in infiᵐ in diffōnibꝰ: qḋ eſt icōueniēs. Si aūt ꝑ rōnē itelligamꝰ quēcunqȝ ↄceptū ſicut q̄dā exponūt. tūc non accipit̄ ratio ꝓ diffōne tm̄: ſȝ gn̄aliꝰ. ⁊ tunc diffō ſeu deſcriptio vniuocoꝝ eſt cōis tā puris vniuocis q̄ȝ ēt analogis. Un̄ analoga hn̄t vnū ↄceptuȝ ↄueniēteȝ plibꝰ ſm̄ p̄us ⁊ poſteriꝰ. Et ſic ſi ens hȝ vnū ↄceptū ↄuenientē decē p̄ntis tūc eſt vniuocuȝ: q̄ȝuis ille

H ↄceptus ↄueniat plibꝰ ſm̄ p̄us ⁊ poſteriꝰ. ¶ Intelligēdū eſt ſm̄ ꝙ pōt elici ex dictis phi in diuerſis locis. ꝙ vniuocū vniuocās accipit̄ 3ʳ. ſ. cōiter ꝓpꝛie ⁊ ꝓpꝛijſſime. vel magis ꝓpꝛe. Uniuocū vniuocās cōiter dcm̄ eſt oē iᵈ qḋ hȝ vnū ↄceptū cōueniētē pluribꝰ. ſiue ille ↄceptꝰ ↄueniat plibꝰ eq̄liter. ſiue cū ordīa prioris ⁊ poſterioris. ⁊ ſic loquitur phs hic de vniuoco. Uniuocū pꝛopꝛie dcm̄ eſt illud qḋ hȝ vnuȝ conceptū conue/

Ad h̄ vide anto. and. lib. 4: metaphy. q. 4. art. ij.

nientem pluribꝰ eq̄liter ſine dr̄ia ꝓoris ⁊ poſterioris. vt dicit Auic. ⁊ algaçel in logicis ſuis. ⁊ ſic diſtinguiť vniuocũ ꝯ equiuocũ ⁊ analogũ. Uniuocũ magis ꝓprie dcm̄ eſt qḋ hʒ vnuʒ ꝯceptũ nõ diuiſibilē ꝑ dr̄ias eſſentiales. ⁊ ſic ſola ſpēs ſpāliſſima dr̄ vniuoca. q2 non hʒ niſi vnuʒ ꝯceptũ non diuiſibileʒ ꝑ
E.c.31 dr̄ias eēntiales. ⁊ ſic loquiť phs. 7. phyſi. vbi dicit ꝙ ſm genus nõ fiunt cõparatiões. q2 in gñe multe latēt equocatiões. Et eodē mõ pōt diſtingui de equoco. q2 equocũ pt capi 3ͬ. ſ. cõiter ꝓprie. ⁊ magis ꝓprie. Capiēdo equocũ cõiter ſic dr̄ illud dr̄ equocuʒ qḋ nõ hʒ vnũ ꝯceptũ tm̄. aut qḋ hʒ vnum conceptuʒ diuiſibilē in dr̄ias eēntiales. aut qḋ hʒ vnũ ꝯceptũ cõeʒ ꝯuenientē pluribꝰ ſm prius ⁊ poſteriꝰ. Equiuocũ ꝓprie dr̄ equocũ qḋ hʒ plures ꝯceptꝰ: aut vnũ ꝯceptũ ꝯuenientē pluribꝰ ſʒ ꝑus ⁊ poſteriꝰ. Equocũ magis ꝓprie eſt illud qḋ ſiḡt eq̄ ꝑmo plures ꝯceptus ⁊ non tm̄ vnuʒ conceptũ. ⁊ hoc ſub diuerſa ratione. vt prius tactum eſt de equiuocis.

Denominatiua vero dicunť quecũq; ab aliquo ſolo differentia caſu ſcḋʒ nomen habent appellationem. vt a grammatica grammaticus. ⁊ a fortitudine fortis.

ARGI. ¶ Denoīatiua ea dicunť, que ab aliquo nominis appellationeʒ habent differentia caſu: vt a grammatica grāmaticus appellationem habet, ⁊ a fortitudine fortis.

¶ Hec eſt 3ͣ ps huiꝰ cap. in q̄ poniť deſcriptio denoīatiuorũ. Et ꝑmo poniť deſcriptio. Scḋo explanať diffō ꝑ exēpla. Dicit ḡ phs. denoīatiua dr̄r q̄cunq; ab aliq̄ ſolo caſu dr̄ia ſm nomē hñt appellationē: ⁊ exēplificat. vt a grāmatica grāma
I ticꝰ. ⁊ a fortitudīe fortis. ¶ Intelligēdũ eſt ꝙ illa deſcriptio ꝑt intelligi tā de rebꝰ q̄ȝ de vocibꝰ. Si intelligať de rebꝰ. tūc exponiť ſic. Res dr̄r denoīatiue ab alia re ſm nomē alteriꝰ rei q̄cunq; hñt appellationē ab illa ſm nomē dr̄ia. que dr̄nt ſm nomē ab iſta re ſolo caſu. i. ſola cadētia vocis. hoc eſt res dr̄r denoīatiue ab alia re ſm nomē: qḋ ꝯhūt a noīe illiꝰ rei. ita ꝙ nomē rei denoiate ⁊ nomē rei denoīantis dr̄nt abinuicē ſola cadētia vocis. v. g. ſor. grāmaticꝰ dr̄ denoīatiue ab illa q̄litate q̄ eſt grāmatica. q2 nomē qḋ ſor. ꝯhıt ab illa q̄litate que eſt grāmatica dr̄t a noīe illiꝰ rei. ſ. q̄litatis ſola cadētia i. terminatiōe vocis. Intelligēdo vō deſcriptionē de vocibus tūc exponiť ſic. Noīa denoīatiua dr̄r q̄cunq; hñt appellationē ſm nomē. h̄ eſt ſm ꝯueniētiā vel deriuationē ſm nomen. dr̄ia ſolo caſu h̄ eſt denoīatiua ſunt dr̄ia a ꝑncipali a q̄ deſcē
K dunt ſola terminatiōe vocis. ¶ Notāda ſunt hic q̄tuor ſm Boetiũ. Primo ꝙ ad nomē denoīatiuũ requiruntť tria. Pri
Que ſʒ boetiuʒ ad denominatiuũ requirantur. mo ꝯueniētia in ſiḡato ꝑncipali. Scḋo reqriť ꝯueniētia in ꝑnᵒ vocis. ita ꝙ nomē denoīatiuũ ⁊ ſuũ ꝑncipale ꝯueniāt in ꝑnᵒ vocis. Tertio reqriť ꝙ nomē denoīatiuuʒ ⁊ ſuũ ꝑncipale differāt in fine vocis. vt pʒ de albo ⁊ albedine que in ſignificato vocis ꝯueniūt ⁊ ēt in ꝑncipio vocis ꝯueniūt ⁊ dr̄nt in fine. iō albũ ⁊ albedo ſunt dr̄ia in terminatiōe vocis. ¶ In
L telligēdũ eſt ꝙ qñ dr̄ ꝙ albũ ⁊ albedo ꝯueniunt in ſiḡato non eſt ſenſus ꝙ totaliter ſignificēt idē: ſed ꝙ ſiḡatũ vniꝰ eſt ps ſiḡati alteriꝰ. nā albũ ſiḡat aggregatũ ex ſbo ⁊ albedine. ⁊ albedo ſiḡat ſolā q̄litatē. Et q2 ad verũ nomē denoiatiuũ requirunť tres ꝯdōnes ꝑdicte. iō ſtudioſus nõ dr̄ denominatiue a v̄tute. nec albũ a candore. q2 nõ ꝯueniunt in ꝑncipio vocis. q̄ȝuis cõueniāt in ſignificato. Silr̄ poſito ꝙ aliq̄ mulier hēat ſciam muſice. tūc illa mulier dr̄ muſica. ſed non dr̄ denoīatiue a muſica q̄ eſt ſcia. q2 muſica pro ſcia ⁊ muſica ꝓ ſcḋa voce adiectiui nõ dr̄nt in fine. imo ſm Boetiũ mu
M ſica equoce dr̄ de ſcia ⁊ muliere. ¶ Scḋo eſt notādũ ꝙ denominatiuũ dr̄ dupl'r. ſ. cõiter ⁊ ꝓprie. Primo mõ dr̄ ꝯcretũ qḋ ſiḡat rē que nõ eſt de eēntia illiꝰ de quo ꝑ̄dr cui corriſdet aliqḋ abſtractũ: dr̄ denoīatiuum ſiue ſit intētionale ſiue reale. ⁊ hoc ſiue ſit ſba ſiue accñs. ⁊ hoc ſiue ſignificet accñs inherēs illi de quo accñtaliter ꝑ̄dr ſiue ſignificet accñs inherens alteri. Unñ cõiter loquēdo de ꝑdicatione denoīatiua h̄ eſt ꝑdicatio denominatiua. hō eſt ſpēs ⁊ aīal eſt genus: quia ꝑdicatuʒ vere ſiḡat aliquid qḋ non eſt de eēntia ſubiecti. ⁊ ꝑdicato corrñdet aliqḋ abſtractũ. ſ. hoc nomen ſpālitas vel gñalitas. Et dixi ꝙ ꝯcretũ ſignificās reʒ que nõ eſt de eēntia illius de quo ꝑ̄dr eſt denoīatiuũ. q2 ſi ſignificaret rē que eēt de eēntia ſubiecti de quo ꝑ̄dr tūc nõ eēt denoīatiuũ reſpcũ illoꝝ. nā rōnale eſt ꝯcretuʒ ſignificās rē que eſt de eēntia hominis: ⁊ nõ ꝑ̄dr de hoīe denoīatiue: ſed ꝑ ſe ꝑmo mō. Silr̄ iſte terminꝰ hō eſt ꝯcretuʒ ſubale. q2 ſibi corrñdet aliqḋ abſtractũ. ſ. humanitas. ⁊ nõ ꝑ̄dr denominatiue. ideo dico ꝙ dr̄ denominatiuũ eſt ꝯcretũ: ſed nõ econtra. naʒ cõcretorꝰ
E qḋdā eſt accñtale. ⁊ qḋdā ſubſtātiale. Cõcretuʒ accñtale eſt denoīatiuũ ſed cõcretũ ſubſtātiale nõ eſt denoīatiuũ reſpcũ illiꝰ cuius eſt ſbale. Et dixi ꝙ ꝯcretuʒ accñtale ſiue ſignificet accidens inherēs illi de quo ꝑdicatur. ſiue ſignificet accidēs inherēs alteri ſemꝑ eſt denominatiuũ. Nam qḋdā eſt ꝯcre
G tuʒ denoīatiuũ denoīatione intrinſeca. ⁊ qḋdam denoīatiuũ denoīatione extrinſeca. exēplũ ꝑmi. vt hō eſt albus: ⁊ hō eſt grāmaticꝰ. in iſtis. n. eſt ꝑdicatio denoīatiua denoīatiōe intrinſeca. q2 taʒ albũ q̄ȝ grāmaticũ ſignificat accidēs inherēs illi de quo ꝑ̄dr denoīatiue. Exēplum ſcḋi ſi dicēdo. lapis videtur vel petra eſt viſa a me. iſte denoīationes extrinſece ſt. q2 videre nõ inheret petre. ſed aīali videnti. Similiter agēs denoīatur ab actione que nõ inheret agēti. ſed ipſi paſſo ſm phm. 3. phyſi. Unde hic eſt ꝑdicatio denoīatiua denominatione extrinſeca. ſol calefacit terrā. quia calor vel calefactio qua dr̄ ſol calefacere nõ eſt ſubiectiue in ſole. ſʒ in terra. Unñ forma pōt denoiare ſuũ ſbm in quo eſt denoīatione intrinſeca. ſed ſuũ efficiēs vel ꝯſeruans vel ſuũ ſignuʒ denoiat denominatione extrinſeca. v. g. aīal dr̄ ſanum a ſanitate que eſt in aīali. dieta dr̄ ſana. q2 eſt ꝯſeruatiua ſanitatis ⁊ cibꝰ dicitur ſanꝰ. q2 eſt efficiēs reſpcũ ſanitatis. ⁊ vrina dr̄ ſana. q2 eſt ſignum ſanitatis. aīal denoiať ſanũ denominatiōe itrinſeca. ⁊ dieta cibus ⁊ vrina denoiať ſana denoīatione intrinſeca. Similiter aliq̄ñ ꝯcretũ deſcendēs a ſubſtātia denoīatur ab eo denoīatione extrinſeca. v. ḡ. opus factũ ab hoīe dr̄ humanũ denoīatiue nõ ab humanitate que ſit in ope. ſed ab humanitate que eſt in hoīe. Unde cõcretuʒ valde cõiter loquēdo de ꝑdicatione denoīatiua pōt ꝑdicari denominatiue de eo cuiꝰ eēntiā vel q̄ditatē nõ ſignificat. naʒ hec eſt ꝑdicatio denominatiua. mā eſt formata: loquēdo de mā ⁊ forma q̄ ſunt ſbe. ſilr̄ Idē forh̄ eſt ꝑdicatio denominatiua. mā que ē ſub forma carnis eſt taſſe eſt carnea. ⁊ ſic mā eſt aerea: vel ignea. q̄ȝuis ꝯcretum ſbale ſit ꝙ iſta hō ꝑdicatuʒ: tn̄ non ſignificat q̄ditatē vel eēntiam illius de quo eſt riſibi denominatiue ꝑdicatur. Proprie vero loquēdo denominatione. ſic illud ſoluʒ eſt denoīatiuũ qḋ eſt concretũ cui corriſdet aliqḋ abſtractum ſiḡans accidens inherēs illi de quo ꝑ̄dr denominatiue. Et iſto mō dr̄ denominatiuũ eſt denominatiuũ denoīatione itrinſeca. Et mihi vr̄ ꝙ phs deſcribēs denoīatiua loquať de denoīatiuis cõiter ſumptis. ¶ 3ᵒ eſt N
lis: quicqd Alb. dicat.

ſciēdũ ꝙ ſicut qḋdā eſt ꝯcretuʒ ꝓpinquũ vt album ⁊ nigrũ. ⁊ qḋdā remotuʒ. vt albatũ ⁊ denigratũ. ⁊ ſic de alijs. ita eſt duplex denominatiuũ. ſ. ꝓpinquũ ⁊ remotũ. ꝓpinquum vt albũ vel nigrũ. remotuʒ vt albatũ denigratũ. denominatio ꝑ ꝯñs eſt duplex. ꝓpinq̄ ⁊ remota vt pʒ. ¶ 4ᵒ eſt hic notan O
dũ ꝙ ꝑdicatio denoīatiua nõ eſt ſimpliciter diſtīcta a ꝑdicatione vniuoca ⁊ equoca. imo ꝑ̄rio denoīatiua aliq̄ñ eſt vniuoca ⁊ aliq̄ñ equoca: q2 illud qḋ ꝑ̄dr denoīatiue ſi hēat vnam deſcriptionē vel diffōnē tm̄. vel vnũ quid noīs ꝑ̄dr denominatiue ⁊ vniuoce. ſi vero hēat plura qd nominis: ꝑ̄dr equoce. v. g. acutũ eſt equiuocũ ſm ꝙ reperitur in voce. ⁊ ſm ꝙ reperitur in magnitudine. ⁊ de vtroq; predicatur denominatiue. in alia tamen ſignificatione ⁊ in alia.

Totum

Eorū vō q̄ dnr: alia qdē ſʒ cōplxonē dnr. alia vero ſine cōplexione. ⁊ ea que ſʒ cōplxonē dnr ſunt vt hō currit ⁊ hō vincit. Ea vō q̄ ſine cōplexione dnr ſunt vt homo. bos. vincit currit.

ARGL. ¶ Eoꝝ q̄ dnr/alia cū cōplexione: alia ſine cōplexiōe dnr. Illa talia ſūt/hō currit: hō vincit. Hec iſtiuſmodi ſ꞉: hō: bos: currit: vicit.

¶ Iſtud eſt 2[m] ca[m] p̄mi tractatus in quo ponunt̄ q̄dā dimenſiões antecedētes cognitionē p̄ntoꝝ. ⁊ ꝯtinet duas partes. In p̄ma pte ponit̄ diuiſio bimēbris. In 2ª ibi. (Eoꝝ q̄ ſunt.) ponit̄ alia diuiſio q̄drimēbris. In p̄ª ergo pte ponit̄ diuiſio talis. Eoꝝ que dnr q̄dā cū cōplexiōe dnr. ⁊ q̄daʒ ſine. Ea q̄ ſm cōplexionē dnr ſunt. vt hō currit. hō vincit. Ea q̄ ſine cōplexione dnr ſunt vt hō lapis. currit. vincit. Vñ breuiter diuiſio eſt iſta. Eoꝝ que dnr quedā ſunt cōplexa. quedā incōplexa.

A ¶ Intelligēdū q̄ cōplexū ⁊ incōplexū p̄nt accipi 2ʳ. ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. ſumēdo incōplexū cōiter ſic oē qđ eſt extremū ꝓpōnis ſeu enunciatiōis. pōt dici incōplexū. ⁊ ſic tā termin⁹ ſimplex q̄ʒ termin⁹ diſcretus vel cōpoſit⁹ ex terminis: ⁊ cōpoſit⁹ ex diuerſis dictionib⁹ dr̄ incōplexū. ⁊ ſic hō eſt q̄dā incōplexuʒ. ⁊ ſilr hō albus eſt incōplexū. proprie vero loquendo de incōplexo nihil eſt incōplexuʒ niſi termin⁹ ſimplex: vt vna dictio ſimplex. vt hō: lapis: aial ⁊c. Silr cōplexū pōt accipi dupliciter. ſ. cōiter ⁊ ꝓprie. Accipiēdo cōplexuʒ cōiter ſic omne cōpoſituʒ ex diuerſis dictionib⁹ ſine copula: ⁊ ēt oē cōpoſitū ex noie vel noibus ⁊ verbo dr̄ cōplexuʒ. ⁊ ſic hō albus dr̄ cōplexuʒ. ⁊ ēt ꝓpō vt homo eſt alb⁹ dr̄ cōplexum. Sed ꝓprie loquēdo de cōplexo nihil dr̄ cōplexuʒ niſi cōpoſitum faciat ſufficientē intellectū in aia auditoris. vt cōpoſituʒ ex noie ⁊

B verbo qđ eſt cōplexū cōplexione verbali. ¶ Dubiū eſt. vtrū illa diuiſio ſit in res aut in voces. Boetius ⁊ ſimplicius dicūt q̄ mēbra iſtius diuiſionis ſunt voces ⁊ nō res. ⁊ tunc eſt ſenſus. Eoꝝ que dnr. hoc eſt ꝓferunt̄ quedā ſunt cōplexa q̄dā incōplexa. Et q̄ hec diuiſio ſit in voces ⁊ nō in res ꝓbāt ſic. Res nō dnr: ſed voces: ſed hʒ eſt diuiſio earū que dnr. iō hec eſt diuiſio in voces. ¶ Itē ph̄s poſtea diuidēdo alterū membrū. ſ. incōplexuʒ dicit eoꝝ que dnr ſm nullā cōplexionē ſingulū aut ſigt ſbam. aut q̄ʒtitatē: aut q̄litatem ⁊c. Ex q̄bus vr̄ q̄ ph̄s in illa diuiſiōe loquit̄ de vocib⁹ ſigñantib⁹ ⁊ nō de rebus ſigñatis. Alij tn̄ vr̄ q̄ hec diuiſio ſit i res ſignificatas ⁊ nō in voces ſignificātes: q̄ꝛ poſita illa diuiſione ſtatim ſubdiuidit aliud mēbruʒ. ſ. incōplexū dicens. eoꝝ que ſunt. q̄dā dnr de ſubiecto ⁊ non ſunt in ſbto. Sed certū q̄ illa diuiſio eſt in res. ſ. in ſbam ⁊ accñs ⁊ vniuerſale ⁊ ꝑticulare. Silr hic. n. dicit eoꝝ que ſūt: ⁊ nō eoruʒ que ꝓferunt̄. pʒ q̄ illa ſubdiuiſio eſt in res ⁊ nō in voces. hec. n. eſt ſnīa ipſius Auer. qui in exponēdo hāc p̄mā diuiſionē dicit ſic. Rerū ſignificataꝝ per dictiões q̄dā ſunt ſimplices ſigñate ꝑ dictiones ſimplices. vt hō aial. quedaʒ vero cōpoſite ſignificate ꝑ dictiones cōpoſitas. vt hō eſt aial. Ex hoc arguit̄ ſic. hec diuiſio eſt eorū que per voces ſignificāt. ⁊ hmōi ſunt res ⁊ nō voces. ergo eſt diuiſio reꝝ ⁊ nō vocuʒ. Suſtinēdo q̄ illa ſit diuiſio reꝝ tunc oʒ lrā ſic intelligi. Eoꝝ que dnr. hoc eſt eorū que ꝑ voces ſignificant̄. quedā dnr cuʒ cōplexione ⁊ q̄dā ſine cōplexione. Mihi tn̄ vr̄ q̄ hec diuiſio ſit in mēbra cōia tā reb⁹ q̄ʒ vocib⁹. q̄ꝛ tam in vocibus q̄ʒ in rebus reperiunt̄ cōplexum ⁊ incōplexum vt viſuʒ eſt. ⁊ ideo hic diuiſio non ꝑciſe eſt in res nec in voces: ſed eſt in cōmunia. ſ. in cōplexum ⁊ in incōplexum.

Cap. 2. ¶ Eoꝝ vō q̄ ſunt alia de ſubō quodā dnr. in ſubto vero nullo ſunt. vt hō. de ſubiecto q̄dem dr̄ aliquo hoīe. in ſubiecto vō nullo ē. Alia āt in ſubō q̄dē ſunt. de ſubō aūt nllo dicunt̄. In ſubō āt eſſe dico. qđ cū ſit i aliquo nō eſt ſicut quedaʒ ps: ⁊ ipoſſe eſt eſſe ſine eo in quo eſt. vt q̄dā grāmatica i ſubiecto q̄dē eſt in aiā. de ſubto vero nullo dr̄. ⁊ qđdaʒ albū in ſubto q̄dē eſt corpore. Ois enim color in corpe eſt. de ſubiecto āt nullo dr̄. Alia vero ⁊ de ſubiecto dnr ⁊ i ſubiecto ſunt. vt ſciētia in ſubiecto q̄deʒ eſt in aia: de ſubiecto vō dr̄, vt de grāmatica. Alia vō neq̄ʒ i ſubto q̄dem ſunt. neq̄ʒ de ſubiecto dnr. vt aliq̄s hō vel aliq̄s equus. Nihil. n. hoꝝ neq̄ʒ in ſubiecto eſt neq̄ʒ de ſubiecto dr̄. Simpliciter autē que ſunt idiuidua ⁊ nūero ſingularia de nullo ſubiecto dnr in ſubiecto aūt nihil ꝓhibet ea eē. Quedā. n. grāmatica in ſubiecto eſt.

¶ Eoꝝ q̄ ſunt: alia de ſubiecto q̄dē dnr: ſ nullo vero ſunt ꝑſus ſubiecto/vt hō/de quodā hoīe dr̄/vt de ſubiecto: in nullo aūt eſt ſubiecto. alia in ſubiecto q̄deʒ ſunt: de nullo vero ſubiecto dnr. Alīq̄ʒ id in ſubiecto eē dico qđ in aliquo q̄dē eſt: ⁊ nō vti pars: vt ſit aūt ſeorſuʒ ab eo in quo ineſt fieri neq̄t: vt q̄dā grāmatica eſt q̄dē in aia vt in ſubto de nullo vero ſubō dr̄. Alia de ſubō dnr ⁊ in ſubiecto ēt ſūt: veluti ſcia in aia q̄dē eſt/vt i ſubiecto: de grāmatica āt dr̄ vt de ſubiecto. Alia neq̄ʒ in ſubiecto ſūt: neq̄ʒ de ſubiecto vllo dnr/vt q̄dā hō ⁊ q̄dā equus. nihil. n. taliū aut i ſubiecto eſt aut dr̄ de ſubto: atq̄ʒ idiuidua ſimplr̄ ⁊ ea q̄ vna nūero ſunt/de nullo q̄dē ſubiecto dnr: in ſubō aūt nō nulla ipſoꝝ nihil ꝓhibet eſſe. quedā. n. grāmatica ex ijs eſt plane que in ſubiecto q̄dē ſunt: de nullo vō ſubō dnr. ARGL.

¶ Hec eſt 2ª pars hui⁹ cap. in qua ph̄s ponit vnaʒ diuiſionē hn̄tem q̄tuor mēbra. Et dicit q̄ eoꝝ que ſunt q̄dam dnr de ſubiecto ⁊ nō ſunt in ſbo. quedā vero ſunt in ſbo ⁊ non dnr de ſubō. quedā dnr de ſbo ⁊ ſunt in ſbo. quedā vero ſūt que nec ſunt in ſubiecto nec dnr de ſubiecto. ⁊ exponit q̄d intelligit ꝑ eſſe in ſbo dicens. q̄ nō intelligit ꝑ eſſe in ſbo modum eēndi quo ps eſt in ſuo toto ſed intelligit ꝑ eſſe in ſbo. modū quo accñs eſt in ſbo. qđ q̄dem accñs non pōt eſſe ſine ſbo in quo eſt. ¶ Ad ſciēdū q̄b⁹ mēbra illius diuiſiōis inſūt opʒ videre quorū ꝓprietates ſūt hʒ q̄tuor. ſ. dici de. nō dici de. eē in. nō eē in. ¶ Et eſt ſciendū q̄ dici de. eſt cōditio vel ꝓprietas vlis. ⁊ nō dici de. eſt ꝓprietas ſingularis. eē in. eſt cōditio accidētis: nō eē in. eſt ꝯditio ſbe. Vñ Boeti⁹ dicit hic. q̄ nō eſſe in ſbo eſt deſcriptio ſbe. ⁊ eſſe in. eſt deſcriptio accidētis. Ex his pʒ q̄ id qđ dr̄ de ſbo ⁊ non eſt in ſbo. eſt ſba vlis. quia ex hoc qđ dr̄ de ſbo ſeq̄tur q̄ eſt vniuerſale. ⁊ ex eo q̄ nō eſt in ſubiecto eſt ſba. Illud qđ eſt in ſbto ⁊ non dr̄ de ſubiecto eſt accñs ſingulare. Illud qđ dr̄ de ſubiecto ⁊ non eſt in ſbto eſt accñs vle. vt albedo ⁊ ſcia. ⁊ illud qđ non eſt in ſbo ⁊ non dicitur de ſbto eſt ſba ſingularis. vt ſor. ⁊ plato. Sciendū q̄ illa diuiſio q̄drimēbris pōt reduci ad diuiſionē bimēbrem. ita q̄ p̄mo fiat vna diuiſio bimēbris ⁊ poſtea diuidat̄ vtrūq̄ʒ mēbruʒ in duo mēbra ſic. de numero eoꝝ que ſunt q̄dlʒ. aut eſt in ſbto: aut non eſt in ſbto. ſi eſt in ſubiecto: aut dr̄ de ſubto ⁊ C

ſic eſt accñs vle. aut nó dř de ſbto. ⁊ ſic eſt accñs ſingulare. ⁊ ſi non in ſbto aut dř de ſbto ſic eſt ſbã vlis aut nó eſt in ſub-
D ʹiecto ⁊ non dř de ſubiecto. ⁊ ſic eſt ſbã ſingularis. ¶ Sciendum ꝙ cuȝ in illa diuiſione cum dř aliquid eſſe in ſubiecto ⁊ aliqd dici de ſbto. accipit̃ ſubiectũ equoce. nã ſubiectũ q̃ʒtũ ad ꝓpoſitũ ſpectat: eſt duplex. ſ. ſubiectũ in quo. ⁊ ſubiectuȝ de quo. ſbm in quo eſt illud qḋ ſubijcit̃ accñti. ſubiectũ de q̃ dř illud qḋ ſubijcit̃ in ꝓpóne. vñ ſubiectũ, i quo dř reſpectu accñtis. ⁊ ſubiectũ de quo dř reſpectu p̃dicati in ꝓpoſitióe.
E ¶ Item ſciendũ ꝙ ex diuiſione hac apparẽt duo ꝯ̃ña dictis modernoꝝ. Primum eſt ꝙ vlia de gñe ſubſtãtie ſunt extra
Ad iſtaȝ aiam. qꝛ illud quod dicit de ſubiecto ⁊ nó eſt in ſubiecto: eſt
mãm vi vniuerſale de gñe ſubſtãtie. ſed oẽ qḋ non eſt exña in ſubie
de ſto. cto. eſt extra aiam. qꝛ ſi eſſet in aia eſſet in ſubiecto. cũ ergo
and. lib. ſubſtãtia ſcḋa nó ſit in ſubiecto: ſequit̃ ꝙ nó eſt in aia. ⁊ per
vij. q. 16 ꝯñs eſt extra aiam. Vñ ſi nihil eẽt vniuerſale niſi vox vel có
per to. ceptus ſequeret̃ ꝙ oẽ eẽt in ſubiecto. ⁊ per ꝯñs nihil eẽt illud qḋ dř de ſubiecto ⁊ nó eſt in ſubiecto. ¶ Scḋm ꝯ̃ña modernis eſt. ꝙ ꝓpõ cóponitur ex reb⁹ extra aiam. nã id qḋ dř de ſubiecto ⁊ nó eſt in ſubiecto p̃tur in ꝓpóne. ⁊ illud eſt res
F extra aiam. ergo ⁊c̃. ¶ Adhuc circa iſtaȝ diuiſioné dubitat Boetius. ⁊ eſt dubitatio iſta. ſub quo mẽbro diuiſionis p̃dicte cótineretur ſubſtãtialis dřia. ⁊ dicit ꝙ ſubſtãtialis dřia nec eſt ſubſtãtia nec accidẽs: nec mixtuȝ ex vtroq;. ſʒ nó credo ꝙ Boetius intellexerit ꝙ dřia ſubſtãtialis ſit ſic compoſita ex ſubſtãtia ⁊ accñte. quõ mixtum cóponitur ex miſcibilib⁹. ſʒ q̃liter dřia ſubſtãtialis ſit mixta ex ſubſtãtia ⁊ accñte bñ declarat btũs Auguſtin⁹ in p̃ntis ſuis. dicit enim: ꝙ dřie ſubſtãtiales nã ſunt ſubſtãtie p̃dicatione vero accidẽtia. Differentia ſubſtãtialis dř p̃dicatione accidens. hoc eſt qꝛ p̃dicat̃ in quale ad moduȝ accñtis. ſed eſt ſubſtãtia per nãm. Rónalitas eniȝ eſt ſubſtãtia. ⁊ non eſt in aliquo ſubiecto.

¶ Quando alterum de altero predicat̃ vt de ſubiecto quecũq; de eo quod predicatur dicuntur: omnia hec ⁊ de ſubiecto dñr. vt homo de quodam hoie predicat̃. aial vero de hoie: ergo ⁊ de quodã homine animal predicabitur. qdam. n. hó: ⁊ homo eſt ⁊ aial.

ARGI. ¶ Cũ q̃ppiã de quopiã p̃tur vt d̃ ſubiecto: ea que de p̃to dñr: dicẽtur ẽt de ſubiecto: vt hó de quodã hoie p̃tur: aial autẽ de hoie predicatur: Igitur animal: de quodã ẽt hoie predicatur: qdaȝ. n. hó: ⁊ homo eſt: ⁊ etiã aial.

¶ Iſtud eſt tertium cap^m p̃mi tractat⁹. in quo ponunt̃ q̃daȝ dignitates cõẽs ſingulis p̃ntis. ⁊ ꝯtinet duas partes p̃ncipales. In prima ponit̃ vna dignitas ſeu maxima. In 2ª ibi (Diuerſoꝝ generũ). ponit̃ altera maxima ſeu dignitas. In p̃ma ergo pte ponit̃ vna talis dignitas. qñ alteruȝ de altero p̃tur vt de ſbo. q̃cquid p̃tur de p̃dicato p̃tur de ſubiecto. vt qꝛ hó p̃tur de ſoꝛ. ⁊ de hoie p̃tur aial. ideo de ſoꝛ. predicatur aial.
G ¶ Sciendũ ꝙ Boetius dicit h̃ ꝙ de ſubiecto predicari dñr quecũq; in cuiuſlibet rei ſubſtãtia ⁊ diffóne ponunt̃. Ex illo
Boetij dicto Boetij pȝ q̃liter iſta regula eſt intelligẽda. qñ alteruȝ
declara de altero p̃tur. qꝛ dȝ itelligi in p̃dicatione eẽntiali ⁊ directa. qñ alterũ de altero p̃tur eẽntialiter quicq̃d p̃tur de p̃dicato p̃tur de ſubiecto. ⁊ per hoc pȝ rñſio ad inſtantias que fiunt ꝯtra iſtam regulã pȝ ergo ꝙ iſta inſtãtia de genere ⁊ ſpecie nó eſt ad ꝓpoſituȝ. nó. n. ſequitur. ſoꝛ. eſt homo. hó eſt ſpẽs. ergo ſoꝛ. eſt ſpẽs. nec ſeq̃tur. aial eſt genus. ſoꝛ. eſt aial. ergo ſoꝛ. eſt genus. qꝛ ſpẽs nó p̃tur eẽntialiter de hoie. nec genus eẽntialiter p̃tur de aiali. ⁊ ideo non opȝ ꝙ ſi genus p̃tur de aiali ꝙ ꝓꝑ hoc vere ⁊ affirmatiue p̃dicet̃ de hoie. Nec oportet ꝙ q̃ʒuis ſpẽs predicet̃ de hoie ꝙ ꝓꝑ hoc vere ⁊ affirmatiue p̃dicetur de ſoꝛ. q̃s ſpẽs non predicatur eſſentialiter de hoie. Põt ẽt dici ꝙ qñ alterũ ⁊c̃. ꝙ ibi ſubiectũ capitur pro ſubiecto in linea p̃dicamẽtali. hoc eſt pro eo qḋ ſub alio ponitur in linea p̃dicamẽtali. ⁊ tunc intelligit̃ regula. qñ alteruȝ de altero p̃tur vt de ſubiecto. i. in linea p̃dicamẽtali. q̃cquid p̃dicatur de predicato vel de ſubiecto. ſ. in linea p̃dicamẽtali: indeȝ predicet̃ de ſubiecto. Aliter etiaȝ poſſet regula intelligi generalius. ⁊ hoc quãdo alterũ de altero p̃dicatur vniuerſaliter q̃cquid predicat̃ de predicato: p̃dicato de ſubiecto. ⁊ per hoc excluduntur inſtãtie genere ⁊ ſpecie. qꝛ genus non p̃dicatur de animali vniuerſaliter ſumpto. ſicut nó ſeq̃tur. homo eſt aial ⁊ animal eſt aſinus ergo hó eſt aſin⁹. qꝛ aſinus non p̃dicatur de aiali vniuerſaliter ſumpto. Similiter nec valet ꝯña iſta. hó eſt coloratus. coloratus eſt lapis. ergo homo eſt lapis. ſi tñ animal accipiat̃ vniuerſaliter. bñ ſequit̃. homo eſt aial. omne aial eſt aſin⁹. ergo hó eſt aſin⁹. ⁊ ſimiliter ſi ly colorat⁹. vlr acciperet̃ bene ſequeret̃. ſeq̃t̃ eniȝ. hó eſt colorat⁹. oẽ coloratũ eſt lapis. ergo hó eſt lapis. ſed tũc minor eſt falſa. ⁊ iſto non intelligẽda eſt iſta regula. qñ alteꝝ de altero p̃tur. vlr q̃cquid de p̃dicato predicat̃ vniuerſaliter ⁊c̃. Iſta eſt gñaliter vera tam de p̃dicatione eſſentiali q̃ʒ etiam de p̃dicatione accidentali.

¶ Diuerſoꝝ generũ ⁊ nó ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dřie vt aialis ⁊ ſcie. Aialis qdeȝ dřie ſunt vt greſſibile ⁊ volatile ⁊ bipes. Scie vero nulla earũ eſt. neq; enim ſcientia differt a ſcia in eo quod bipes eſt. Cap. 4.

¶ Eoꝝ que ſunt diuerſa gñe/ ⁊ non ita ſe hñt vt alterũ ſub altero collocet̃ diuerſe ſũt ſpẽs ⁊ dřie: vt aialis atq; ſciẽtie. Aialis nãq; dřie ſunt/ greſſibilis: ⁊ bipes: ⁊ volatile: degẽſq; in aq̃s. ſcientie vero nulla ex his eſt dřia: nó eniȝ hoc ſciẽtia a ſcia differt ꝙ ſit bipes. ARGI.

¶ Hec eſt ſcḋa pars iſtius capituli in qua ponit pħs maximaȝ ſcḋam: ⁊ ꝯtinet duas ꝑticulas ſm ꝙ hȝ duas particulas. ſecũda particula incipit ibi. (Subalternoꝝ vero.) vel p̃nt poni due regule diſtincte. In p̃ma ergo ꝑticula ponit maximaȝ taleȝ. Diuerſoꝝ generũ ⁊ non ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dřie. ⁊ exẽplificat dicẽs vt aialis ⁊ ſcie diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dřie. qꝛ aial ⁊ ſcientia ſunt diuerſa gñа nó ſubalternatim poſita. ⁊ ideo hñt diuerſas dřias. Naȝ ſpẽs animalis ſunt vt hó. bos. leo ⁊ h̃ꝫ. Spẽs vero ſcie ſunt. vt grãmatica logica. Similiter dřie aialis ſunt greſſibile. volatile: bipes. ſʒ ille nó ſunt dřie ſcie. non. n. dřt vna ſcia ab alia ꝑ hoc ꝙ vna ſit bipes ⁊ alia quadrupes. ¶ Contra iſtã regulã arguit̃ ſic: ſubſtãtia ⁊ q̃ʒtitas ſunt diuerſa genera nó ſubalternatim poſita: ⁊ tñ habent eandẽ ſpeciem. ſ. corpus. nam corpus eſt ſpẽs ſubſtãtie ⁊ etiaȝ q̃ʒtitatis. ¶ Itẽ aial ⁊ ſubſtãtia incorporea ſunt diuerſa gñа non ſubalternatim poſita: ⁊ habent eandẽ dřiam ſubſtãtialem. ſ. rónale. ¶ Ad p̃ nũ iſtoruȝ dícḋm. ꝙ ſubſtãtia ⁊ q̃ʒtitas non hñt eandẽ ſpẽm. ¶ Et cũ dicitur ꝙ corpus eſt in gñe ſubſtãtie. dícḋm ꝙ corpus eſt equocuȝ: qꝛ h̃ nomẽ corpus. vno° ſignat q̃ʒtitatẽ longã latam ⁊ ꝓfundã: quã aliq dñt eſſe trinã dimẽſionẽ: ⁊ ſic eſt in gñe q̃ʒtitatis. Alio° ſignat ſubſtantiam longã latam ⁊ ꝓfundã. que eſt ſbm trine dimẽſionis: ⁊ ſic eſt in p̃nto ſubſtãtie nã corpus de p̃dicamẽto ſubſtantie ⁊ corpus qḋ eſt de p̃dicamẽto q̃ʒtitatis nó ſunt eedẽ res. naȝ corpus de gñe ſubſtãtie eſt ſubiectũ corporis de gñe q̃ʒtitatis. Ad 2^m dico. ꝙ pħs per ſubalternatim poſita intelligit h̃ indifferẽter illa quoꝝ vnum ponit̃ ſub altero. vel illa que ambo ponunt̃ ſub tertio. Dico ḡ ꝙ ſbã icorporea ⁊ aial ſunt ſubalternatim poſita ſm ꝙ pħs h̃ loq̃tur: qꝛ vtraq; ponunt̃ ſub 3°: qꝛ ſub ſbã: ⁊ nó ꝑ ſubalternatim poſita intelligit pħs illa quoꝝ nullũ ponit̃ ſub altero: nec ambo ſub 3°. ¶ Adhuc poſſet aliter rñderi ſm quoſdã dicẽdo ꝙ
b

rónale

rõnale dr̃ equoce de hoībus ⁊ angelis ⁊ iõ rõnale nõ eſt eadem dr̃ia ſm ꝙ cõpetit ſbe incorporee: ⁊ ſm ꝙ cõpetit aiali. Sʒ poſt rñſio eſt melior ſicut credo: qꝛ in alijs videmus ꝙ eadem põt eē dr̃ia duoꝝ generū q̃ꝝ neutrū ponit̃ ſub reliquo ⁊ ambo ſub 3° v.g. aial greſſibile ⁊ aial volatile ſunt diuerſa gñia q̃ꝝ neutrū ponit̃ ſub reliq̃: ⁊ tñ eadē dr̃iam hñt qꝛ bipes eſt dr̃ia vtriuſqꝫ nã greſſibile diuidit̃: qꝛ qddã bipes: qddam quadrupes. ſic aial volatile diuidit̃ p eadē dr̃ias. (Facit ad hoc qd̃ ponit doc. ſubtil. 3. di. 2. q. 11.)

ℭ Subalternorum vero generū nihil prohibet eaſdem eſſe differentias. Superiora. n. de inferioribus predicantur. quare quacunqꝫ predicat dr̃ie fuerint eedē erunt ⁊ ſubi.

ARGI. ℭ Eorū ṁ generū: quoꝝ alterū ſub altero collocatur eaſdē eſſe differentias nihil obſtat. ſupra enim de ſuis inferis ṗdicant. Quare ois differētie predicati erūt etiā ⁊ ſubiecti.

ℭ Hec eſt ſa particula ſe partis in qua ponit̃ ſa pars regule vel regla tertia q̄ eſt iſta. Geneꝝ ſubalternatim poſitoꝝ: ħ eſt q̃ꝝ vnū ponit̃ ſub reliquo nihil ꝓhibet eaſdē eſſe dr̃ias ⁊ ħ declarat ph̃s. Et põt hic poni ꝓ° ꝯ ſub hac forma genez ſubalternatim poſitoꝝ eedē ſunt dr̃ie: probatur ſic: ſupiora predicant̃ d̃ inferioribus vt pʒ ex ṗdictis: vt pꝫ genus ḡ ſub quo ponit̃ aliud genus ṗdicat̃ de illo gñe eentialr̃ vt corpus aiatū de aiali. Sed in ṗdicatione eētiali q̄cūqꝫ ſunt dr̃ie ṗdicati eedē ſunt dr̃ie ſbi ḡ q̄cūqꝫ ſunt dr̃ie generis ſupiorū ſunt dr̃ie geneꝝ inferioꝝ ſubalternati poſitoꝝ: ḡ ſubalternati poſitoꝝ geneꝝ eedē ſunt dr̃ie: ꝑ ꝯñs eedē ſpēs. ℭ Intelligendū ꝙ hec regula intelli̇r d̃ dr̃ijs ꝯſtitutiuis ⁊ non de dr̃ijs diuiſiuis. Quecūqꝫ ḡ ſunt dr̃ie ꝯſtitutiue ṗdicati ſeu ꝑ ſe ſupioris ille eedē dr̃ie ſunt ꝯſtitutiue ſbi ſiue ꝑ ſe inferioris ꝟ g. corporeū aiatū ſenſibile ꝯſtituūt aial: qꝛ diffiniūt ⁊ ꝯſtituunt aial. iõ diffiniunt hoiem: qꝛ ponunt̃ i explicatiua diffōne hoīs: ſʒ loquēdo de dr̃ijs diuiſiuis ſic hec eſt falſa: q̄cūqꝫ ſunt dr̃ie diuiſiue ṗdicati: ſunt dr̃ie diuiſiue ſbi. Nã ſuba diuidit̃ i corporeum ⁊ incorporeū: ⁊ nullū genus ſubalternati poſitū ſub ſba diuiditur iſtis dr̃ijs: ⁊ loquēdo de dr̃ijs cū a nob⁹ ipſum diuiſum ſic nunq̃ ſunt eedem dr̃ie diuiſiue ſuperioris ⁊ cõſtitutiue inferioris. ℭ Sed ſi querit̃ nunqd põt eedē differēt e eſſe diuiſiue ſuperioris ⁊ dr̃ie cõſtitutiue inferioris dicendū ꝙ nūq̃ põt dr̃ie ex oppoſito diuiſiue ſupioris eē ꝯſtitutiue alicuiꝰ inferioris qꝛ dr̃ie ſufficienter diuiſiue ſupioris ſunt oppoſite vel ꝯtrarie ⁊ ꝯtraria nõ ꝯſtituūt aliqd̃ vnū ⁊ iõ dr̃ie q̄ ſunt diuiſiue ſuperioris nõ ſunt ꝯſtitutiue alicuiꝰ inferioris: ſʒ bñ ſunt ꝯſtitutiue inferioꝝ: nã qꝛ rõnale ⁊ irrõnale diuidūt aial: iõ rõnale ⁊ irrõnale ꝯſtituūt hoīeʒ bouē ⁊ aſinū ⁊c. ℭ Sciendū ēt ꝙ q̄cūqꝫ ſunt dr̃ie diuiſiue inferioꝝ ſunt diuiſiue ſupioꝝ: ſed nõ ſufficiēter ⁊ cõplete. Quia. n. rõnale ⁊ irrõnale diuidūt aial. iõ diuidūt ſubaʒ: ſʒ nõ cõplete ſicut. n. aialiū qddã eſt rõnale ⁊ qddã irrõnale. ita ſbaꝝ qddã ē rõnal' ⁊ qddã irrõnalis: tñ hec nõ eſt cõpleta diuiſio ſbe: qꝛ mlte ſūt ſbe q̄ nõ ſunt rõnales nec irrõnales: vt ſatiſ pʒ itelligēti. (A) (B) (C)

ℭ Eoꝝ q̄ ſʒ nullā cõplexionē dr̃ ſingulū aut ſubſtātiā ſignificat: aut q̃titatē: aut qualitatem: aut ad aliquid: aut vbi: aut quādo: aut ſitum: aut habere: aut facere: aut pati.

ARGI. ℭ Unūqdqꝫ eoꝝ q̄ nulla cū cõplexione dicitur aut ſubſtantiam: aut quantuʒ: aut quale: aut ad aliquid: aut vbi: aut quando: aut ſitū: aut habere: aut agere: aut pati ſignificat.

ℭ Iſtud eſt 4ᵐ capitulū tracta. primi: in quo ponit̃ numerus ⁊ ſufficientia ṗdicamētoꝝ: ⁊ cõtinet duas partes ṗncipales. In prima ergo ph̃s narrat numerū ṗdicamētorū. In ſa ibi. (Singulū eoꝝ.) infert ⁊ probat incidentaliter quandā ꝯnē. Prima ergo pars cõtinet duas partes. In prima narrat ṗdicamēta. In ſa ibi. (Eſt autē ſuba.) ponit exēpla de ſingulis ṗdicamētis. In prima ergo particula dicit ꝙ ſingulū eoꝝ q̄ ſʒ nullā cõplexionē dr̃. ħ ē ſingulū icõplexoꝝ: aut ſignificat ſubſtantiā: aut qualitatē: aut quātitatē: aut ad aliquid: aut vbi: aut qñ: aut ſitum eſſe: aut habitū: aut facere: aut pati.

ℭ Eſt aut ſuba qdē vt figuralr̃ dicat̃ vt hõ equus. Quãtitas vt bicubitū: tricubitū. Qualitas vt albū. Ad aliquid vt duplū: magnū. Ubi vero in loco. Qñ vt heri. anno ſuperiori. Situs vero eſſe vt ſedet: iacet. Habere vt calciatum eſſe armatum eſſe. Facere vt ſecare: vrere. Pati vt ſecari vri.

ARGI. ℭ Atqꝫ ſubſtātia quidē eſt vt ſimpliciter dicamus, hõ: equus: quantū autē vt bicubitū tricubitū. quale vt albū grāmaticū. ad aliqd: vt duplū dimidiū maius. Ubi, vt in lyceo in foro. quando vt heri: nudiuſtertius. ſitū eſſe vt recubare ſedere. hr̃e, vt idutū armatū eē. agere, vt ſecare vrere. Pati vt ſecari aduri.

ℭ Hec eſt ſa particula huius ꝑtis in q̄ exēplificat de ſingulis ṗdicamētis dicēs: vt figuralr̃: hoc ē exēplariter dicat̃ ſuba eſt vt hõ ⁊ equꝰ: q̄titas vt bicubitū ⁊ tricubitū: q̄litas v̇o vt albū ⁊ albedo: ad aliqd vt ſcd̃arū maius: aut minus: vbi vt eē i loco: qñ vt heri: ſitū v̇o eē vt ſedet iacet: hr̃e aūt vt armatū eē calciatū eē: facere v̇o vt ſecat̃ vrere: pati vt ſecari vri.

ℭ Singula igit̃ eoꝝ q̄ dicta ſunt ipſa qdē ſm ſe in nulla affirmatione dicunt̃: horū autem ad ſe inuicem complexione affirmatio fit.

ARGI. ℭ At q ꝑ ſe qdē horū ſingula ſi dicant̃. nulle ſunt affirmationes ꝓſus: aut negationes. aut ſi ꝯplexe dicat̃ affirmatio fit aut negatio

ℭ Hec eſt ſa pars huius capl̃i in qua ph̃s ꝯcludit ⁊ ifert vnā ꝯnem incidentalē. Et ꝓ° narrat ꝯneʒ ſo cū dicit. (Ut aūt.) probat ꝯnem quā intendit. Primo ergo dicit ꝙ ſingula eoꝝ que dicta ſunt ſʒ ſe ī nulla affirmatione nec negatione dr̃: hoc eſt nullum decem predicamētorum ſm ſe eſt affirmatio vel negatio: ſed ex complexione eorum ⁊ compoſitione illorum adinuicem fit affirmatio vel negatio.

ℭ Ut āt ois affirmatio v̇a vel falſa eſſe. Eoꝝ vero q̄ ſm nullā ꝯplexionē dr̃ ſingula neqꝫ vera neqꝫ falſa ſunt vt homo album curri.

ARGI. ℭ Omnis. n. affirmatio aut negatio, aut vera aut falſa eſſe, videtur. At nullum eorum que incomplexe dicuntur: aut verum eſt: aut falſum: vt homo album: currit vincit.

ℭ Probat ꝯnem q̄ eſt iſta: nullū decē ṗdicamētoꝝ ſʒ ſe eſt affirmatio vel negatio. i. ꝓpõ affirmatiua vel negatiua: ⁊ ħ eſt ſa ꝯ huius lib. ⁊ ꝓbat ſic: ois affirmatio vel negatio ſm ſe ē vera vel falſa: ſed nullū decē predicamētorum ſm ſe eſt veꝝ vel falſum: ḡ nullū ṗdicamētum eſt ꝑ ſe affirmatio vel negatio. ℭ Hic eſt vidēdū vtrū illa diuiſio ſit reꝝ vel vocū. Boe. dicit. ꝙ hec diuiſio ſit vocū: dicit. n. ſic. nõ de rebus: ſed de vocibus tractaturus eſt. Et dicit. res ꝓprie nõ dr̃ ſed voces ⁊ ꝙ addit ſingulū ſubſtātiā ſignat: manifeſte pʒ eū diſputare d̃ vocibus: nõ eniʒ res ſed voces ſignāt: res aūt ſignant̃. Ut tñ verius dr̃ʒ ꝙ illa diuiſio rerū ſignātarū ꝑ voces incõplexas. Nã illa diuiſio eſt eorū de qbus ph̃s exēplificat poſterius: ſʒ exēplificādo ponit exēpla de rebus ⁊ nõ de vocibus vñ ph̃s (D) (An iſta diuiſio ſit rerū vel vocū ſʒ boetiū.)

exēplificādo de ſubſtātia dicit ꝙ ſubſtātia ē vt hō ⁊ equus: quātitas bicubitū tricubitū ⁊c. Uñ cū dicit ꝙ ſubſtātia ē vt hō: aut equus nō accipit hoīez ⁊ equū mālr ꝓ vocibus: q2 iſte voces nō ſunt ſbe ſʒ q̈litates. ℭ Itē illa diuiſio ē illoꝝ de qbus determinaẜ hic inferius ꝑ totū iſtū librū: ſʒ hmōi ſunt res: q2 infra determinat de decē predicamētis q̄ nō ſunt voces: ſʒ res: q2 ſi eſſent voces oīa predicamēta eſſent in p̄dicamēto q̈litatis: q2 oīs vox eſt q̈litas ſenſibilis ⁊ per ꝯñs eſt in 3ª ſpē q̈litatis: ⁊ ſic phs nō determinaret niſi de q̈litatib⁹ in 3ª ſpē q̈litatis: qḋ manifeſte falſuʒ eſt. ℭ Itē decē ſunt mēbra huius diuiſionis q̄ hic enumeranẜ: ſʒ nō tm̄ decē ſunt voces incōplexe: ǧ hec diuiſio nō eſt in voces. ℭ Cōfirmaẜ ſic. q2 ſi hec diuiſio eſſet in voces: tūc ſenſus diuiſionis eſſet iſte ſingulū incōplexoꝝ aut eſt hec vox: ubi. aut eſt hec vox q̈ʒtitas: ⁊ ſic de reſiduis: maiꝰ eſt aūt ꝙ intellectus nō eſt iſte: q2 ſunt multe voces incōplexe: q̄ nō ſunt de nūo illoꝝ. ℭ Et ſi dicaẜ ꝙ ſenſus diuiſionis eſt iſte: ꝙ ſingulū icōplexoꝝ aut eſt vox ſignificās ſbaʒ aut q̈litatē. ⁊ ſic de reſiduis. ℭ Cōtra. ſm̄ illud hec diuiſio nō fieret i decē mēbra: q2 multo plures pūt eſſe voces incōplexe: ⁊ forſan infinite ſunt: q̄rum q̄lʒ ſigt aliqḋ decē predicamētoꝝ tā in diuerſis ydiomatib⁹ q̄ʒ in eodem ydiomate. ǧ ſi hec diuiſio foret in voces incōplexas ſignificātes decē predicamēta: hec diuiſio fieret in plīa mēbra q̄ʒ in decētiſmo q̄ꝫ in mēbra infinita. qḋ ē abſurduʒ. ℭ Dico

E ergo ꝙ Ar. in iſta diuiſione diuidit ſigīa ꝑ voces icōplexas in decē res ꝑmas. ſ. in decē predicamēta. Et cum dicit Boe. ꝙ phs diuidit ea q̄ ſigñant. dico ꝙ verū eſt: ſʒ nō ex ꝑmaria intētione: ſed ex ſcḋaria intētione ex ꝑmaria diuidit rē ſignificatam ꝑ vocē incōplexā in decē res ita ꝙ ſenſus diuiſionis eſt iſte: q̄lʒ res ſignata ꝑ vocē incōplexā aut eſt ſba: aut q̈ʒtitas ⁊c. Diuiſio āt vocū quam ſcḋarie hic intendit eſt iſta. Quelʒ vox incōplexa aut eſt vox ſignificās ſbaʒ aut q̈ʒtitatē ⁊c. Et iſta diuiſio nō eſt ꝓppoſita: q̄m eadē vox incōplexa ꝑt ſignificare ſbaʒ aut q̈ʒtitatē: aut cetera predicamēta: ⁊ ideo diuiſio quā hic intēdit ꝑncipaliter eſt diuiſio in res: q̄ diuiſio hʒ decē mēbra. Diuiſio aūt in voces incōplexas nō eſt determinata: q2 nō eſt determinatū nob̄ q̄t ſunt voces incōplexe ſi-

F gnificātes decē predicamēta. ℭ Ulterius eſt vidēdū an illa decē predicamēta. ſ. ſba q̈ʒtitas ⁊c. ſint realiter diſticta. Quidam moderni dn̄t. ꝙ de iſtis decē predicamētis nō ſunt niſi duo realiter diſtincta. ſ. ſubſtātia ⁊ qualitas. ℭ Sʒ hoc eſt ꝯ Ar. ⁊ omnes alios phos q dn̄t decē eſſe res ꝑmas oīno diſtinctas. ſ. ſubſtātiā ⁊ q̈ʒtitatē ⁊c. Uñ Ar. ꝑmo poſte. dicit ꝙ ꝓpō negatiua eſt vera in qua vnū genus gn̄aliſſimū vnius predicamēti remoueẜ ab alio alterius predicamēti. Iſta. n. eſt vera ⁊ imediata nulla ſubſtātia eſt vbi: ⁊ ſic de alijs. Si tn̄ ſubſtātia ⁊ q̈ʒtitas eſſent eedē res hec eēt falſa. nulla ſubſtantia eſt q̈ʒtitas: q2 ſua ꝯdictoria eſſet vera. nā ſeqtur ſubſtantia ⁊ q̈ʒtitas ſunt eedē res. ǧ ſubſtātia eſt q̈ʒtitas. ℭ Itē ſm̄ ſic opinātes ſeqtur ꝙ q̈ʒtitas eſſet inferius q̄ʒ ſubſtātia. nā ſm̄ eos oīs q̈ʒtitas eſt ſubſtātia: ſʒ nō oīs ſubſtātia eſt q̈ʒtitas: q2 ſubſtātia incorporea nō eſt q̈ʒtitas. ǧ q̈ʒtitas non eſt genus gn̄aliſſimū cū habeat genus ſupra ſe. ℭ Itē Auic. li. ꝑ°. ſufficiētie ſue dicit. ꝙ in nūo denario predicamētoꝝ oēs

G auctores ſunt cōtēti. ℭ Intelligendū eſt hic ꝙ nō oē incōplexum ſignificat ſubſtātiā vel q̈ʒtitatē ⁊c. q2 hoc nomē chimera ē incōplexū: ⁊ tn̄ nō ſignificat ſubſtātiā q̈ʒtitatē vel q̈litatē: idē iudiciū eſt de q̄cūq5 alio no e fictitio. Oē tn̄ incōplexū ſignificans rē ex̄ aiaʒ creatā ꝑ ſe vnā: aut ſignificat ſubſtātiā aut q̈litatē ⁊c. ⁊ hoc intelligit phs. ℭ Intelligēdū eſt ꝙ q̄ʒuis numerus predicamētoꝝ nō poſſit demōſtrari: tn̄ aliq acceperunt ſufficiētiā predicamētoꝝ ſic. dn̄t. n. ꝙ predicamētū ſumitur a mō predicādi: ⁊ modus predicādi ſumiẜ a mō eſſendi ⁊ ſic ſunt duo modi ꝑncipales eſſendi. nā aliqḋ eſt ens ꝑ ſe exn̄s ⁊ nulli inherēs. ⁊ ſic eſt ſubſtātia. Si vero ſit ens alteri inherens: aut ǧ inheret ſibi rōne mālie: aut rōne forme: aut rōne totius cōpoſiti. Si inheret ſibi rōne mālie h̄ pōt eſſe tripl'r: q2

De ꝓpōne affirmatiua ⁊ negatiua q̄uo dicāẜ vide mlta ꝑ Anto. And. li. 4. meta phy. q. 5 arti. ꝑ°.

aut māe ſolū ab intrinſeco aut ſolū ab extrinſeco. aut partiʒ ab intrinſeco: ⁊ partiʒ ab extrinſeco: ſi ſolū ab intrinſeco ſic eſt q̈ʒtitas: q2 q̈ʒtitas ſolū ineſt ſubſtātie rōne māei ⁊ ſolū ab intrinſeco: q2 nō hʒ aliq̄ʒ cāʒ extrinſecaʒ a qua cāetur. ſi autē m̄ inſit ſolū ab extrinſeco: ſic eſt vbi: q2 vbi eſt in locato: ⁊ cāuſatur a loco: q eſt extrinſecus locato: q2 locus eſt in locāte: ⁊ nō in locato: ⁊ vbi ineſt rōne māe: q2 vbi nō eſt niſi in hn̄tib⁹ ꝑtes q̈ʒtitatiuas: ⁊ nihil hʒ partes q̈ʒtitatiuas niſi rōne māe. ℭ Si āt inheret ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab extrinſeco ſic ē paſſio: q2 paſſio ineſt paſſo rōne māe ab agēte qḋ eſt ex̄ paſſum ⁊ ineſt dico ab intrinſeco rōe māe q̄ eſt intrinſeca paſſo: ⁊ ita ꝑtiʒ ineſt ab intrinſeco ⁊ ꝑtiʒ ab extrinſeco. Si āt inheret rōne forme h̄ pōt eē 3ʳ: q2 aut inheret totaliter ab intrinſeco: vel totaliter ab extrinſeco aut ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtim ab extrinſeco ſi totaliter ab intrinſeco: ſic eſt q̈litas: q2 q̈litas inſeqtur formā q̄ eſt in re ab intrinſeco. ſi āt ineſt totalr̄ ab extrinſeco: ſic eſt q̄ñ: q2 q̄ñ cāuſatur a tp̄e in re tp̄ali: qḋ tp̄s ē totaliter a re tp̄ali extrinſecū: ſi āt inſit ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab intrinſeco: ſic eſt actio: q2 actio ineſt paſſo: ⁊ eſt ab agēte qḋ eſt extrīſecū paſſo ⁊ ineſt rōne forme expellēde a paſſo: q̄ eſt intrinſeca paſſo: ⁊ ita actio ineſt rōne forme: q2 vnūqḋq5 agit ꝑ formā ſuā: ⁊ ineſt ꝑtiʒ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab extrinſeco. Si āt ſit inherēs rōne toti⁹ cōpoſiti: h̄ eſt tripl'r: vt pri⁹ attigiẜ ab intrīſeco: ⁊ ſic eſt ad aliqd: q2 illud qḋ ē ad aliqd nō reqrit extrīſecū efficiēs: ſʒ ad eē ſuū ſufficit terminus ad ſuū fundamētū: aut eſt oīno ab extrīſeco: ⁊ ſic eſt habit⁹. nā habit⁹ cāuſatur ex his q̄ exteri⁹ adiacēt corpori q̄ eſt hit⁹ vt patebit iſerius. Si āt inſit ꝑti ab itrīſeco. ⁊ ꝑti ab extrīſeco ſic eſt pō: q2 pō cāuſatur ex ordinatiōe ꝑtiū i toto i ꝯpatiōe ad locū: ꝑtes. n. toti⁹ ſunt intrīſece ipſi toto: ⁊ locus eſt qḋdā extrīſecum: ⁊ ita pō ꝑtiʒ cāẜ ab itrīſeco: ⁊ ꝑtiʒ ab extrīſeco. ℭ Alr H accipiūt alij ſufficiētiā p̄dicamētoꝝ ſic. oē qḋ ē vl' ē ꝑ ſe exn̄s vel alteri iherēs ſi ꝑ ſe exiſtēs: ⁊ ſic eſt ſubſtātia. ſi ſit alteri iherēs: aut ǧ iherēs ꝑ aliqḋ extrīſecū: aut ꝑ itrinſecū: ſi ꝑ itrinſecū: aut iheret abſolute: aut i habitudine ad aliud. ſi abſolute: aut rōne forme: aut rōne māe: ſi rōne māe: ſic eſt q̈ʒtitas ſi rōne forme: ſic eſt q̈litas. Si āt inheret ꝑ intrinſecū nō abſolute: ſed in habitudine ad aliqd ſic eſt relo q̄ iheret ſubſtātie rōne fundamēti: qḋ fundamentū eſt intrinſecuʒ ipſi ſubſtantie. Si āt inſit ꝑ extrinſecū: aut ǧ illud extrinſecū cōparatur ad ſubſtātiaʒ: ſicut agēs ad paties: aut ſicut menſura ad menſuratum: aut ſicut habitus ad illud qḋ hʒ ipſum: ſi ſicut I agēs ad patiēs: ſic reſultāt duo p̄dicamēta. ſ. actio ⁊ paſſio. nā ex actiōe agētis i paſſuʒ cāuſatur qdā motus q vt eſt ab agēte dr̄ actio: ⁊ vt recipiẜ in patiēte dr̄ paſſio. Si vō illud extrinſecū cōparaẜ ad ſubſtātiā ſicut mēſura ad mēſuratū: cū menſura extrīſeca ſit duplex. ſ. locus ⁊ tp̄s: ſi ꝯparaẜ ad ſubſtātiā ſicut mēſura tp̄alis: ſic reſultat h̄ predicamētū q̄ñ: qḋ cāuſatur i re tp̄ali a tp̄e ſeu ex habitudine quā res tp̄alis hʒ ad tp̄s. K Locus. n. pōt cōparari ad formā dupl'r. aut abſolute: ita ꝙ nō ſit ibi alia ꝯparatio: ⁊ ſic eſt h̄ predicamētū vbi. nā vbi cāuſatur a loco in locato ſʒ auctorē ſex ꝑncipioꝝ. Alio mō pōt locus cōparari ad locatū nō abſolute: ſʒ i habitudine ad partes locantis: ⁊ ſic eſt poſitio: pō. n. cāuſatur in corpore locato ex habitudine: q̄ quā locus hʒ ad ipſum ⁊ ad partes locati: ſʒ ꝙ dicim⁹ aliqua ſtare aliqua ſedere. Aliter. n. diſponunẜ partes q̄n hō ſedet: ⁊ aliter q̄n hō ſtat. Si aūt illud extrinſecum cōpareẜ ad ſubſtātiā: ſicut res habita ad illud qḋ hʒ ipſaʒ. ſic eſt hoc predicamētū habitus nā habitus eſt vna habitudo q̄ cāuſatur in hoīe veſtito ex veſte quā hʒ: vt iſerius patebit. ℭ Hic dubitatur. dictū eſt. n. ꝙ decē predicamēta ſunt decem genera ꝑma. ꝑ illud vr̄ ꝙ nulluʒ genus gn̄aliſſimū eſt alio prius: qḋ falſum eſt: q2 ſubſtātia eſt ꝑoi quolʒ accidēte: ⁊ vt pʒ ꝑ phm̄. 7. meta. ca. primo ſed ꝑ° nihil prius eſt: ǧ ⁊c. ⁊ ꝯñs ſeqtur ꝙ nec q̈litas nec q̈ʒtitas ⁊c. eſt ꝑᵐ genus. ℭ Itē vr̄ ꝙ nō ſint decē gn̄a gn̄aliſſima: q2 gn̄aliſſimū dr̄ ꝑ ſupabundantiam: ⁊ qḋ per ſupabundantiā dr̄ vni ſoli ꝯuenit. 7. topi. igitur non

Capi. 3. ⁊ c. viij.

ſunt

ſunt decē gña gñaliſſima. ℂ Dōꝫ ꝙ qōlꝫ genus gñaliſſimū
pōt dīc duplicē cōparationē. vnā ad cōtēta ſub ipſo in linea
ꝑdicamentali: ⁊ ſic vnūqōqꝫ genus gñaliſſimū dī̄ pᵐ in illo or
dine. ſ. in linea ꝑdicamētali ſua. Aliā cōparationē pt dīc ge
nus gñaliſſimū ad aliud ꝑdicamētū ſiue ad res alterius ꝑdi
camenti: ⁊ ſic eſt tm̄ vnū genus pᵐ inter ꝑdicamēta. ſ. ſbā: vn̄
ſba eſt ꝑor accn̄te cōparādo ſbam ⁊ accidēs adinuicē: ſ; cō
parando vnūqōqꝫ gen⁹ gñaliſſimū ad ſua cōtēta ſic qōlꝫ ge
nus eſt pᵐ in ordine illo in quo eſt ꝑmū: tn̄ ꝑmū in vno ordi
ne pōt dīc aliud prius ſe in alio ordine. Un̄ q̄ꝫtitas eſt prius
in coordinatione q̄ꝫtitatū in linea ꝑdicamētali: tn̄ in alio ordi
dine generū adinuicē quātitas nō eſt ꝑmū: ſed hꝫ prius cō ſi
ſubſtētiaꝫ q̄ ſubſtātia eſt ꝑmū inter omnia gña gñaliſſima.
ℂ Ad aliud cū dī̄ ꝙ gñaliſſimū dī̄ ꝑ ſupabūdātiā: ⁊ ꝑ ꝯñs
ꝯuenit vni ſoli. Dōm ꝙ ꝑ ſupabūdātiā ſiue dici ꝑ ſupabūdā
tiaꝫ pōt exponi dupl̄r. ſ. poſitiue ⁊ negatiue. v. g. gñaliſſimū
pōt exponi ſic. Gñaliſſimū eſt illud qd̄ q̄cūqꝫ alio ē gñalius.
Alio mō negatiue ſic. Gñaliſſimū eſt illud q̄ nihil eſt gñali⁹.
dico tūc ꝙ illud qd̄ dī̄ ꝑ ſupabūdātiā poſitiue vni ſoli ꝯuenit
ſꝫ illud qd̄ dī̄ ꝑ ſupabūdātiā negatiue pōt ꝯuenire pluribus
⁊ ſic ꝯcedēdū eſt ꝙ decē ſunt gña gñaliſſima: exponēdo gña
liſſima negatiue pōt ēt dici ꝙ exponēdo gñaliſſimū poſitiue
adhuc pōt dici ꝙ ſunt decēꝫ gñaliſſima in diuerſis tn̄ ordini
bus. Un̄ ſuba eſt gen⁹ gñaliſſimū in gñe ſubēcia ꝙ eſt gña
lius quocūqꝫ alio in ꝑdicamēto ſbe: ⁊ q̄ꝫtitas eſt gñalius q̄
cunqꝫ alio in ordine ꝑdicamētali q̄ꝫtitatiue: ⁊ ſic de alijs. Un̄
qd̄ dicit̄ ꝑ ſupabūdātiā ꝯuenit vni ſoli in vno ordine: pōt tn̄
conuenire pluribus in diuerſis ordinibus. vt patet.

Cap. I. Ubſtātia autē eſt q̄ ꝓprie ꝑncipalr̄
⁊ maxie dī̄. q̄ neqꝫ de ſubō dī̄: neqꝫ i
ſubō eſt: vt aliqs hō vel aliqs equ⁹.
Secūde aūt ſube dn̄r ſpēs in qbus
ſpēbus ille q̄ ꝑncipalr̄ dn̄r ſube inſunt he: ⁊
harꝫ ſpērꝫ gña: vt aliqs hō in ſpē quidē eſt in
hoie: genus vero ſpēi aīal eſt. Secūdo ergo
ſube dicunt̄: vt eſt homo atqꝫ animal.

ARGI. ℂ Subſtātia aūt que ꝓpriiſſime ⁊ primo ma
ximeqꝫ ſubſtātia dī̄ ea nimirꝫ eſt q̄ neqꝫ de ſu
biecto vllo dī̄ neqꝫ in vllo eſt prorſus ſubie
cto: vt aliqs hō vel aliqs equus. ſecūde v̇o
ſubſtātie dicunt̄ ⁊ ee ſpecies in qbus ee que
primo dicunt̄ ſubſtātie inſunt: ⁊ harū ſpērū
ēt gña: ceu in hoie qdē eſt: vt in ſpē qdā hō:
genus aūt huiuſce ſpēi aīal eſt. ſecūde igitur
hec dicunt̄ ſubſtātie: vt homo ac animal.

ℂ Iſte eſt tractatus 2ᵘˢ in q̄ phs determinat de ipſis ꝑdicamē
tis ſigillatiꝫ ⁊ diuiditur: ⁊ ꝯtinet q̄nqꝫ capl'a. In ꝑmo cap. de
terminat̄ de ſba. In ſᵒ ibi. (Quātitatis aliud ꝯtinuū) deter
minat̄ de q̄ꝫtitate. In 3ᵒ ca. ibi (Ad aliqd ſō.) determinat̄
de relōne. In 4ᵒ ibi. (Qualitatis ſō.) determinat̄ de q̄lita
te. In 5ᵒ ibi. (Recipit autē facere.) determinat̄ breuiter de
reſiduis ꝑdicamētis. ℂ Añqꝫ deſcendamus ad expōneꝫ hic
vidēda ſunt duo. Primo qd̄ reqrit̄ ad h̄ ꝙ aliqd ſit in ꝑdica
mēto ſube. Sᵒ q̄ ſunt in h̄ ꝑdicamēto ⁊ que nō. ℂ Primo eſt
A ſciendū ſꝫ doctrinā antiquoꝝ ſapientū ꝙ ad rē ꝑdicamēta
lem requirunt̄ duo. ſ. res ⁊ modus eſſendi ſuperadditus illi
rei: ⁊ illa duo reperiunt̄ in oi ꝑdicamēto. nā ꝑdicamēta di
ſtinguunt̄ abinuicē ꝑ diuerſos modos eſſendi. nā ſola diuer
ſitas rerꝫ nō ſufficit ad h̄ ꝙ alique ſint in diuerſis ꝑdicamen
tis. nā in eodē ꝑdicamēto ſunt res eſſentialiter differētes: ⁊ ſꝫ
omnes res eiuſdē ꝑdicamēti hn̄t eundē modū gñalem eſſen
di: ⁊ ſi habeāt modos eſſendi gñales ꝑmo diuerſos ꝑt ille res

ſunt in diuerſis ꝑdicamētis. Un̄ modus eſſendi in ꝑdicame Deſbijs ēt ꝑmis vide egi. i. 3. par. 1. cap. 1 poſte.
tis eſt formalior q̄ꝫ ipſa res. Dico ḡ ꝙ aliqd reponit̄ in ꝑdica
mento ſube ꝑ hoc ꝙ eſt res in nā rerū cui debet̄ talis mod⁹
eſſendi. ſ. ꝑ ſe exiſtere. ⁊ accn̄tibus ſubſtare: vn̄ modus eſſen
di ꝑ quē aliqd reponit̄ in ꝑdicamēto ſube ꝯſtituit̄ ex duob⁹
ſ. ex h̄ ꝙ eſt ꝑ ſe exiſtere: ⁊ accn̄tibus ſbſtare. Vn̄ hec duo re
quiruntur ⁊ ſufficiūt ad h̄ ꝙ aliqd ſit in ꝑdicamēto ſube tāq̄ꝫ
indiuiduū illius ꝑdicamenti. ſ. ꝙ ꝑ ſe exiſtat ⁊ ſbſtet accn̄tib⁹
illud indiuiduū: ſꝫ ſpēs ⁊ gña q ꝑdicant̄ in qd̄ de illo indiui
duo ſunt ꝑ ſe i ꝑdicamēto ſube ⁊ aliter nō. ℂ Ex his pōt ap
parere. ſᵐ. ſ. q̄ ſunt in h̄ ꝑdicamēto: ⁊ q̄ nō. pꝫ. n. ꝙ deus nō
eſt ꝑ ſe in ꝑdicamēto ſube tāq̄ꝫ indiuiduū illius predicamēti:
q: q̄ꝫuis deus maxime ſubſiſtat: tn̄ deus nō eſt ſbſt̄ accn̄tium
q: ſic nō eſſet actus purus: ſꝫ eſſet in potētia ad accn̄tia reci
pienda in eā: ⁊ iō q: deus nō ſubſtat accn̄tib⁹: ⁊ iō nō ei ꝯpetit
modus eſſendi ꝑ quē aliqd reponit̄ in ꝑdicamēto ſubſtātie.
Alia autē rō aſſignat̄ ꝓp quā deus nō eſt in ꝑdicamēto ſub
ſtantie: ⁊ eſt iſta. ſ. q: res exiſtētes in predicamento ſube hn̄t
couenientiā adinuicē: ita ꝙ nulli rei exn̄ti in predicamēto ſub
ſtantie repugnat ꝙ ſit alia res talis. ſ. equalis ſibi in ꝑfectio
ne: ſꝫ deo repugnat ꝙ ſit aliq̄ res talis. ſ. eiuſdē ꝑfectionis vl̄
equalis cū eo. igitur deo repugnat ꝙ ſit i predicamēto ſbe.
ℂ Ex dictis pꝫ ꝙ mā ⁊ forma q̄ ſunt partes ſube cōpoſite nō B
ſunt ꝑ ſe in predicamēto ſube: q: q̄ꝫuis ſubſtēt accn̄tibus. v.
g. mā ſubſtat q̄ꝫtitati. forma q̄litati: vt aīa intellectiua ſubſtat
q̄litatibus: vt ſcie ⁊ opinionū: nō tn̄ ſubſtāt ꝑ ſe: ⁊ ideo in eis
nō cōpetit modus eſſendi ꝑ quē res ponitur in predicamēto
ſube: q modus eſt ꝑ ſe exiſtere ⁊ accidētib⁹ ſubſtare. Ex his
pꝫ ꝙ ſube cōpoſite: ⁊ ēt ſimplices ꝑ ſe exn̄tes: vt intelligentie
ſunt ꝑ ſe in predicamēto ſube: q: eis cōpetit modus eſſendi ꝑ
quē aliqd reponit̄ in predicamēto ſube. Nā hō ſube cōpoſi
te ⁊ intelligētie ꝑ ſe exiſtūt: ⁊ ēt ſubſtāt accn̄tibus: ⁊ hoc non
eſt dubiū de ſubſtātiis cōpoſitis. ſ. ꝙ ꝑ ſe ſubſiſtāt ⁊ accn̄tib⁹
ſubſtāt: ſed de intelligētijs certū eſt ſilr̄ ꝙ ꝑ ſe ſubſtāt accn̄
tibus ſuis: q: ſꝫ veritatē ſubſtāt accn̄tibus: ⁊ ſcie ⁊ deſiderijs
⁊ alijs operationibus q̄ ſunt accn̄tia: ſic ḡ pꝫ. q̄ ſunt per ſe in
gñe ſubſtātie ⁊ q̄ nō. ℂ Sꝫ hic occurrūt duo dubia. ℂ Pri C
mum eſt. q: vr̄ ꝙ deus mā ⁊ forma ſunt ꝑ ſe in predicamēto
ſubſtātie. Nā illud qd̄ recipit predicationē in recto gñis gña
liſſimi eſt ꝑ ſe in illo genere: ſed genus gñaliſſimuꝫ predicat̄
de deo: ēt d̄ mā ⁊ forma. nā hec eſt vera. deus eſt ſuba: ⁊ hec
ſilr̄ eſt vera. mā eſt ſuba. ⁊ hec forma eſt ſuba. vt pꝫ. ſᵒ de
anima. ℂ Scdm̄ dubiū eſt: q: vr̄ ꝙ intelligētie nō ſint de ge D
nere ſube: ⁊ hoc ꝓbatur tripl̄r: q: ſubſtātia eſt genus gña T. cō. 5. ⁊ inde.
liſſimū ⁊ nō predicat̄ de intelligētiis: qd̄ ꝓbatur ſic: q: ſubſtā
tia q eſt genus gñaliſſimū eſt ſubſtātia cōpoſita: ⁊ ꝑ ꝯñs nō
predicat̄ de ſubſtātia ſimplici. Silr̄ ēt dicit Boe. in cōmēto.
Relictis extremis. ſ. mā ⁊ forma Ariſ. egit de medio. ſ. d̄ ſub
ſtantia cōpoſita. ſubſtātia ergo q̄ eſt gen⁹ gñaliſſimū eſt ſub
ſtantia cōpoſita: ⁊ ꝑ ꝯñs nō predicatur de ſubſtātia ſimplici.
Scdō ſic. omne qd̄ eſt ꝑ ſe in genere cōponit̄ ex gñe ⁊ dr̄ia:
ſed intelligētie cū ſint ſimplices nō cōponuntur ex genere ⁊
dr̄ia: ḡ intelligētie nō ſunt ꝑ ſe in ꝑdicamēto ſubſtātie. ℂ Itē
per ꝓhm̄. 10. meta. corruptibile ⁊ icorruptibile differūt plus Te. cō. 16.
q̄ genere: ſꝫ in genere ſubſtātie ſunt ſubſtātie incorruptibi
les: vt intelligentie. ℂ Ad primū dī̄ ꝙ nec deus ne materia E
nec forma ſunt ꝑ ſe in genere ſubſtātie. Et quādo formatur
rō talis ꝙ ſubſtātia q̄ eſt genus generaliſſimū vere affirma
tur de his. Reſpondēdū eſt per interemptionē. Un̄ ſciendū
ſᵐ Auic. 6. meta. ꝙ ſubſtātia vno modo deſcribit̄ ſic. ſubſtā
tia eſt ens nō in ſubiecto exiſtēs: ⁊ iſto modo non eſt genus
generaliſſimū in genere ſubſtātie: ſed generalius ⁊ cōius eſt
q: cōpetit deo ⁊ materie prime ⁊ forme: ⁊ etiā ſubſtantijs cō
poſitis. Alio modo deſcribitur ſubſtātia ſic. Subſtantia eſt
ens habens quiditatem ſtabilem ſiue ſubſtantialem cuius
eſſe eſt in ſubiecto nō eſſe: ⁊ ſic eſt genus generaliſſimum ⁊
ſubſtantia iſto mō dicta nō affirmatur de deo nec d̄ materia

liſſima eſt vnica reſpcũ vni⁹ idiuidui ⁊ accñtia ſunt plura.

℄ Et ſpẽs qdẽ ante ſubintelligi: põt ꝙ̃ accñtia vel ſi ſint inſeparabilia. Opʒ aũt ſubʒ eſſe prius vt illi aliqd accidat. Accñtia vͦ poſterioris generis ſunt ⁊ adventicie nature.

ARGI. ℄ Et ſpecies qdem ante accidẽtia mente cõcipit̃: etiã ſi inſeparabilia ſunt. Sit.n.ſubiectum opʒ: vt illi quippiaʒ accidat. Accñtia aũt poſterioꝛa ſunt ⁊ aduẽticia ſunt natura.

℄ 3ª ꝓprietas qua ſpẽs dĩt ab accñte eſt. qꝛ ſpẽs prioꝛ eſt accidẽte. nã ſpẽs ꝓorem ſuis accidentib⁹ iq̃ʒuis illa accidentia ſint inſeparabilia. vñ ſpẽs prioꝛ eſt vl'r oibus ſuis accñtib⁹.

℄ Et ſpẽi qdẽ participatio eſt equaliter. accidentis vͦ vel ſi ſit inſeparabile nõ equaliter. Ethyops.n.ab alio ethyope hẽbit coloreʒ vel itẽſuʒ ampli⁹ vel remiſſuʒ ƀʒ nigredinẽ. reſtat ḡ ⁊ de ꝓprio ⁊ accñte dĩc. quo.n.a ſpẽ ꝓpriũ ⁊ a dĩa differat ⁊ a genere dictũ eſt.

ARGI. ℄ Preterea ſpẽi qdem cõicatio equa eſt. Accidẽtiũ aũt ⁊ ſi iſeparabilia ſũt: equa nõ eſt. Ethyops.n.magis aut min⁹ niger ethyope eſſe põt. At.n.reſtat vt de proprio ⁊ accidẽte dicamus. Quo.n.modo ꝓpriuʒ a genere ⁊ ſpecie ⁊ dĩa differat antea diximus.

℄ 4ª ꝓprietas qua ſpẽs dĩt ab accidente eſt. ꝙ ſpẽs ꝑdicatur equaliter de his quoꝝ eſt ſpẽs. accidẽs vero nõ. q̃ʒuis ſit accidens inſeparabile. nam nigredo intenſioꝛ eſt in vno ethyope q̃ʒ in alio. q̃ʒuis nigredo illa ſit accidens inſeparabile.

Commune autẽ propriũ ⁊ inſeparabilis accñtis eſt ꝙ preter ea nunq̃ conſiſtãt illa in qbus ↄſiderantur. quẽadmodũ.n.preter riſibile non ſubſiſtit hõ ita ⁊ ethyops nõ ſubſiſtit preter nigredinem. ⁊ quẽadmodũ oĩ ⁊ ſemꝑ adeſt proprium ſic ⁊ inſeparabile accidens.

ARGI. ℄ Cõmune itaqꝫ ꝓprio cũ accñte inſepabili eſt: ſine ipſis nõ eſſe ea in quibus inſunt. Ut eni ſine riſibili nõ eſt hõ: ſic ⁊ ſine nigro ethiops eẽ nõ põt. Et quẽadmodũ oĩ ſemꝑqꝫ ꝓpriũ adeſt: ſic ⁊ ipm iſeparabile accñs adeſt.

℄ Hoc eſt qntum capitulũ ſcõi tractatus in quo auctoꝛ cõparat propriũ ⁊ accidens adinuicẽ ƀm conueniẽtias ⁊ dĩaſ: ⁊ cõtinet duas ꝑticulas. In pma cõparat propriũ ⁊ accñs adinuicẽ ƀm cõuenientias. In ſcda ibi (Differt autem propriũ) cõparat ea ƀm dĩas. Et qꝛ ↄuenientie ⁊ dĩe inter propriuʒ ⁊ accñs ſeparabile ſunt magis note. ideo ponit auctoꝛ cõueniẽtias ⁊ dĩas inter propriũ ⁊ accidẽs inſeparabile. ⁊ ponit duas ↄueniẽtias. Prima eſt. ꝙ ſubiecta ꝓpriũ ⁊ accñtis inſeparabilis nunq̃ ſubſiſtunt ſine ꝓprio ⁊ accñte. qꝛ hõ nunq̃ ſubſiſtit ſine riſibilitate. ⁊ ethyops ſine nigredine. ſcda ↄuenientia eſt. ꝙ ſicut ꝓprium ineſt omni ↄtento ſub ſbo. ⁊ ſꝑ: ſic accñs inſeparabile ineſt oĩ ſbo a quo eſt iſeparabile ⁊ ſꝑ. ſic riſibile ineſt oĩ hoĩ ⁊ ſꝑ ita ⁊ ſꝑ nigredo ineſt oĩ ethiopi.

℄ Differt aũt qm propriũ vni ſoli ſpẽi adeſt quẽadmoduʒ riſibile homini. inſeparabile ƀo accñs: vt nigrũ nõ ſoli ethyopi ſed ẽt coruo ⁊ carboni ⁊ ebano, ⁊ quibuſdam aliis.

℄ Differũt aũt hiſce: ꝓprium.n. vni ſoli ſpẽi ineſt: vt riſibile homini. Inſepabile ãt accidẽs: ceu nigrũ nõ ethyopi ſolũ: ſed coꝛuo ẽt ⁊ pici: ⁊ hebeno ceteriſqꝫ cõpluribus ineſt. ARGI.

℄ Hec eſt ſcda pars in qua auctoꝛ ponit tres dĩas inter propriũ ⁊ accidens inſeparabile. Prima eſt ꝙ propriuʒ ineſt vni ſoli ſpẽi. vt riſibile ineſt homini ſoli. ſed accidens inſeparabile non ineſt vni ſoli ſpẽi. ſed pluribus. vt nigredo non ſolum ineſt ethyopi. ſed etiam coꝛuo. ⁊ etiam carboni.

℄ Quare ꝓpriũ ↄuerſiʒ ꝑ̃tur ð eo cui⁹ ẽ ꝓpriũ ⁊ eq̃liter. Inſepabile vͦ accñs nõ ↄuerſiʒ.

℄ Quapropter propriũ quidem conuertitur cũ eo cuius eſt propriũ: ⁊ eſt ipſi equale. Inſeparabile autẽ accidens non conuertitur. ARGI.

℄ 2ª dĩa eſt ꝙ ꝓpriũ ↄuerſim ꝑ̃tur de eo cuius eſt propriuʒ. ſed accñs inſeparabile nõ ꝑ̃tur ↄuerſiʒ de ſbo a q̃ eſt iſepabile, nã nigrũ non ꝑ̃tur ↄuerſim. i. ↄuertibiliter de ethyope.

℄ Et ꝓꝓ eq̃lr qdẽ ẽ pticipatio. Accñs vͦ hec qdẽ magis. illa vͦ min⁹. Sũt qdeʒ alie cõitates ⁊ ꝓpetates eoꝝ q̃ dcã ſũt. ſʒ ſufficiãt ƀ ad diſcretionẽ eoꝝ cõitatiſqꝫ traditionẽ.

℄ Proprioꝝ qdẽ cõicatio equa eſt: accñtiũ aũt ſuſcipit gradus. Sũt ⁊ alia cõia hiſce q̃ dicta ſunt atqꝫ ꝓpria: veꝝ ⁊ hoc ad ipſoꝝ diſtinctionẽ: ↄueniẽtiaſqꝫ demõſtrãdã ſufficiũt. ARGI.

℄ 3ª dĩa eſt ꝙ ꝓpriũ eq̃liter participat̃ ab illis qbus ineſt. ſʒ accñs inſepabile nõ eq̃liter ꝑticipat̃ ab illis qb⁹ accidit. ſed ↄm magis ⁊ min⁹. ℄ Et ſic finit̃ breuis ſnĩa h⁹ libri poꝛphy.

℄ Incipit liber predicamentoꝛum.

Circa librũ predicamentoꝝ eſt ſciendũ. ꝙ ƀm ↄtentũ totius ſcĩe tradite in libro ꝑ̃ntoꝝ eſt ens dicibile incõplexũ oꝛdinabile in gñe. intelligendo ꝑ genus cooꝛdinationẽ ꝑ̃ntalẽ. Dẽ.n. de quo ꝑ ſe determinat̃ in ƀ libꝛo eſt ens dicibile incõplexum oꝛdinabile in cooꝛdinatione. ſeu in linea ꝑ̃ntali. Et ita ƀ cõmune ens dicibile eſt ꝑdicabile de oĩbus de qbus hic ꝑ ſe determinat̃ in hoc lib. Multa tñ ſunt ꝑticularia ſubia de qbus ꝓbant̃ paſſiões ⁊ ꝓprietates in hoc lib. Utrũ aũt hic determinet̃ de reb⁹. an de vocib⁹ ſũt opiniões. Boetius ⁊ ſimplici⁹ vñr dicere ꝙ in hoc libꝛo ꝑ̃ncipaliter determinat̃ de vocib⁹. dicit.n. Boeti⁹ in ꝙ hoc lib. intẽtio pħi eſt de ꝑ̃mis reruʒ noĩbus ⁊ de vocib⁹ ſignãtib⁹ res diſputare. Et ſimplicius dicit ꝙ intẽtio in hoc negocio eſt de ſimplicib⁹ ⁊ pꝛimis ⁊ gñalibus vocib⁹ ƀm ꝙ ſunt ſignificatiue rerũ determinare. Et ſi qs vellet iſtã opionem ſuſtinere hʒ dicere ꝙ hic determinat̃ de vocib⁹ ⁊ in grãmatica ſil'r. ſʒ alr ⁊ aliter. qꝛ in grãmatica determinat̃ de vocib⁹ q̃ʒtuʒ ad ꝓprietates cãntes cõgruitatẽ vel icõgruitatẽ in oꝛone. oñdẽdo q̃ vox eſt nomẽ ⁊ q̃ verbũ ⁊ cui⁹ gñis ⁊ cui⁹ caſus. ⁊ ſic de aliis ꝓprietatib⁹ cãntib⁹ cõgruitatẽ ⁊ incõgruitatẽ in oꝛone. ſed in hoc libꝛo ꝑ̃ncipaliter determinat̃ de vocib⁹ ƀm ꝙ ſũt ſignĩatiue rerũ. ⁊ iõ in ƀ libꝛo determinat̃ tam de reb⁹ q̃ʒ de vocib⁹. ꝑ̃n' tñ de vocibus. Hec eſt intẽtio Boetij ⁊ Simplicij ⁊

B Gloſat doctoꝛ ſubtilis opi. iſtã boetij ⁊ vt pʒ in q. ſuis.

A cõ ꝛ multoꝝ alioꝝ. ¶ Alia eſt opi. Auicē. ꝛ Auer. quā cre
dꝫ veriorē. ꝙ in hͦ libro determiat̃ de reb⁹ ꝑncipaliter. ꝛ ex
Opin. ↄñti ꝛ ſcd̾ario de vocib⁹. Dicit. n. Aui. in pͥma pte ſue logice
Auicē. ſic. ad ↄſiderationē dictionū duxit nos neceſſitas. logic⁹ tñ
vt logic⁹ non hꝫ occupari circa verba niſi ꝗ̃tuꝫ ad loquēdū
ꝛ diſcernēdū verū a falſo. Si. n. eēt poſſe ſolo itellectu dīe nō
indigerem⁹ verbis. Si. n. doctor artis poſſet illud reuelare
qḋ eſt in aīa ſua alio mō ꝙ̃ꝫ loquēdo ſemper ſupſederet a v̾/
bis. vñ ſi logica poſſet doceri alio mō ꝙ̃ꝫ ꝑ voces. vtputa ꝑ ſi/
gna digitoꝝ vel per nutū oculoꝝ. logicus nō indigeret voci/
bus. Qꝫ aūt logic⁹ ↄſiderat de vocib⁹ hoc nō eſt pͥmaria in/
tētione. ſed ſcd̾aria ꝛ ex ↄñti. qꝛ ſcīa logicalis nō aliter cōmo
de doceri pōt. Uñ ſi aliqs ſurdus a natiuitate poſſet īuenire
artē ſyllogiꝫādi ꝛ demſ̄andi tunc poſſet logicā ſine cognitio
ne vocū hr̄e. Sed hoc forte eſt poſſe. ſ. ꝙ ſurdus a natiuitate
poſſit īuenire. qꝛ ſurdus artem logice a natiuitate hñs alios
ſenſus ꝑfectos pōt hr̄e aliquos ↄceptus ordinatos. ꝛ ita pōt
diſcurrere a pͥmiſſis notis ad ↄ̃nē. ꝛ īuenire ꝙ in tali diſcur/
ſu nō ſit error. ꝛ ꝑ ↄñs pōt hr̄e logicā ꝑ inuētionē. ꝛ ꝑ ↄñs lo
gica nō eſt pͥn̄r de vocib⁹. qꝛ tūc poſſet aliqs hr̄e ſciam aliq̄ꝫ
ꝛ ignorare ſcibile de quo eſt ſcīa illa. qḋ eſt abſurdū. ꝛ hͦ eſt
Capi. I. opi. Auer. q in diuidēdo capᵃ hui⁹ lib. dicit ꝙ phs in. I. c. hu
ius lib. narrat ꝗ̄dā diſſōnes enūciaꝫ ſ̄m ꝙ ſignant̃ per dictio
nes. ꝛ ita vult ꝙ liber iſte pͥn̄r ſit de entib⁹ diſtinguendo ens
ↄ̃ vocē. Iſtud vꝫ ↄcordari ꝓceſſui phi. q phs determiat in hͦ
lib. de ꝓprietatib⁹ ꝛ paſſiōib⁹ rerū. vt de ꝓprietatib⁹ ſubē.
q̄litatis ꝛ q̄̃titatis. nunc aūt ſcīa vꝫ de iſtis eē pͥn̄r. de quoꝝ
ꝓprietatib⁹ ꝛ paſſiōib⁹ pͥn̄r determinat̃ in illa. ſꝫ in hͦ lib. nō
determinat̃ de ꝓprietatib⁹ vocū. ſꝫ rerū ꝙ̃ ꝛc̄. ¶ Item iſte li
ber pͥn̄r eſt de decē p̄ntis. ꝙ̃ ſi iſte liber ꝑncipalr̄ eēt de voci/
bus ſeq̄ret̃ ꝙ decē p̄nta eent decē voces ſꝫ oīs vox eſt i gñe
q̄litatis. ergo oīa decē p̄nta ſunt in gñe q̄litatis. ꝛ ſic nō eſſet
niſi vnū gen⁹ gñaliſſimū. ſ. q̄litas. Dico ꝙ̃ ꝙ liber p̄ntoꝝ eſt
de reb⁹ ſ̄m ꝙ eis inſunt intētiōes ſcd̾e. ſ. intētio gñis gñaliſſi
B mi. ꝛ gñis ſubalterni. ꝛ itētio ſpēi ꝛ ſic de alijs. ¶ Sꝫ dubiū
eſt hic. qꝛ vꝫ ꝙ in lib. p̄ntoꝝ determinet̃ ꝑncipalr̄ de ꝑtibus
enūciationis de qbus determinat̃ in lib. ꝑiher. ſed ptes enū
ciationis nō ſunt res ſꝫ voces vel cōcept⁹. ꝙ̃ ꝛc̄. Si. n. enūcia/
tio vel ꝓpoſitio cōponeret̃ ex reb⁹ ſeq̄ret̃ ꝙ iter ſ̄bm ꝛ p̄di
catū poſſet auis volare. ꝛ inter ſ̄bm ꝛ p̄dicatuꝫ iſtius ꝓpoſi/
tionis. pariſi⁹ eſt roma eēnt. 100. miliaria. ¶ Itē ſeq̄ret̃ ꝙ
ſ̄bm poſſet comedere p̄tum. qꝛ ſ̄bm iſtius ꝓpōnis. hō eſt pa/
nis. pōt comedere p̄tū. ſ. panē. ¶ Itē ſequit̃ ꝙ hō eſſet ꝓpō.
qꝛ dē cōpoſitū ex corꝑe ꝛ aīa itellectiua eſt hō. ſed aliq̄ eſt ꝓ/
pō cōpoſita ex corꝑe ꝛ aīa itellectiua ſi res ſubijciāt̃ ꝛ p̄dicē
tur ꝙ̃ aliq̄ ꝓpō eſſet hō. ſꝫ hͦ ↄñs eſt falſuꝫ. ꝙ̃ falſuꝫ eſt dīe ꝙ
ꝓpō cōponit̃ e reb⁹. ꝛ ꝑ ↄñs in lib. p̄ntoꝝ in quo determi/
C nat̃ de ꝑtib⁹ ꝓpōnis nō determinat̃ de reb⁹. ¶ Ad iᵈ dubiū
recolo me dixiſſe ꝛ in ſcriptis reliq̄ſſe ꝙ intellect⁹ pōt facere
ꝓpōnē ex qbuſcūq₃. qꝛ itellect⁹ pōt aſſerere illa eſſe eadē vel
diuerſa. qꝛ ꝓpō nō eſt aliud ꝙ̃ꝫ cōpō aliquoꝝ ꝑ itellectū adin
uicē. vt ꝓpō affirmatiua. aut diuiſio aliq̄rū adinuicē. vt ꝓpō
negatiua. Quecūq₃ ꝙ̃ itellꝰ pōt cōponere adinuicē aut diui/
dere abinuicē pñt eē ptes orōnis. ꝛ ꝑ ↄñs eē ſ̄bta vel p̄dica/
ta. ſꝫ itellect⁹ pōt adinuicē cōponere res aſſerēdo illas eē eaſ
dē. ꝛ pōt diuidere res abinuicē aſſerēdo illas nō eē eaſdē. ꝑt
ēt itellect⁹ cōponere voces ꝛ ↄcept⁹ adinuicem ꝛ ſō aliq̄ ꝓpō
cōponit̃ ex reb⁹ ex̄ aīaꝫ. aliq̄ ex vocib⁹. aliq̄ ex ↄceptib⁹. Qꝫ
aūt ꝓpō poſſit cōponi ex rebus ꝓbat̃ q̄̃tuor modis. Et pͦ ſic.
In oīb⁹ ſignātib⁹ ꝛ ſignificantis ꝛ ordinatis in ſignando eſt
deuenire ad vltimū ſignatū qḋ ita ſignat̃ ꝙ vlteri⁹ non ſigt.
aliter eēt ꝓceſſus in iſinitū in eēntialiter ordinatis. ↄ̃ phm. ſꝫ
ꝓpō in ſcripto ſignat ꝓpōneꝫ in voce. ꝓpō in voce ſigt ꝓpō/
nem in cōceptu i. ꝓpōnē cōpoſitā ex ↄceptibus. q̄ro tūc aut
ꝓpō cōpoſita ex ↄceptib⁹ ſit vltimū ſignatuꝫ. ſ. ꝙ vlteri⁹ non
ſignificat. aut ſigt aliqd vlteri⁹. nō eſt dare pͥmū. qꝛ ↄceptus
ex quib⁹ ꝓpō cōponit̃ in mēte ſignant. igit̃ tota ꝓpō cōpoſi

ta ex ↄceptib⁹ ſigt. cuius. n. ptes ſignant ꝛ ipm totū ſignat.
¶ Quero tūc de illo qḋ ſignat̃ per ꝓpōnē in mēte cōpoſitā
ex ↄceptib⁹ iᵈ non pōt eē ſimplex: qꝛ ptes ꝓpōnis ſignant icō
plexe. Et iᵈ qḋ ſignatur ꝑ totā ꝓpōneꝫ eſt cōplexū. ꝙ̃ iᵈ eſt cō
poſitū. aut ꝙ̃ iᵈ eſt cōpoſituꝫ ex cōceptib⁹. aut ex rebus. ſi ex
reb⁹. habeo ꝓpoſitū. ſ. ꝙ ꝓpō cōponit̃ ex reb⁹. ꝛ ↄñr ſeqtur
iᵈ qḋ ſignat̃ per ꝓpōnē in mēte eſſe cōplexū. ꝛ non eſt aliud
cōplexū ꝙ̃ꝫ ꝓpō. ergo ꝛc̄. ſi ſit cōpoſitū ex cōceptib⁹. tūc cuꝫ
cōceptus ſignificēt. ꝛ nō ſunt vltimū ſignificatū. q̄rendū eſt
de ſignato illius cōpōnis ex ↄceptibus ſicut pͥus. ꝛ ſic vel ꝓ/
cedendū eſt in iſiᵐ: vel tandē eſt deuenire ad aliqḋ cōpoſituꝫ
ex reb⁹ qḋ eſt vltimatū ſignatū ꝓpōnis in ꝓlatione in mētē.
Eſt. n. talis ordo in ſignando ſ̄m phm. I. periher. lr̄e ſcripte
ſignant voces ꝓlatas. ꝛ voces ꝓlate paſſiones aīe. ꝛ paſſio
nes aīe. i. ↄceptus aīe ſignant res vñ ſicut in iſto ordine eſt da
re pͥmū ſignans. ſ. lr̄am ſcriptā. ita eſt dare vltimū ſignatū qḋ
ſic ſignat̃ ꝙ vlteri⁹ nō ſigt. ꝛ iᵈ nō pōt eſſe cōceptus. ergo eſt
res: diſtinguēdo rem ↄ̃ vocē ꝛ ↄceptū. ergo in reb⁹ eſt aliqḋ
D cōpoſitū cui⁹ ſ̄bm eſt res ꝛ p̄tuꝫ ſit: ꝛ qḋ dꝫ ꝓpō in re. ¶ Huic
forte dꝫ ꝙ hec ꝓpō. hō eſt lapis. eſt ꝓpō ſcripta vel ꝓlata vel
in mente ↄcepta ꝛ non ſigt vltimate niſi illas res. ſ. lapidē ꝛ
hoiem. ¶ Cōtra ſi vltimatū ſignatū illius ꝓpōnis. hō eſt la/
pis. nō ſit niſi ille res hō ꝛ lapis. tunc idē eſt dicere hō lapis.
ſicut hō eſt lapis ꝛ per ↄñs ſicut hec eſt falſa: hō eſt lapis. ita
hͦ eſt falſa. hō lapis. ¶ Et ſi dꝫ ꝙ ꝙ̃uis ille voces. hō lapis. ꝛ
hō eſt lapis ſignificēt idē ex pte rei. tñ nō ſignant eodē mō. ꝛ
ideo vna ſigt falſuꝫ. ꝛ alia nō. ¶ Cōtra. q̄ro de illo mō quo
hec vox hō eſt lapis. ꝛ hec vox hō lapis ſignant ex quo non
ſignant eodē mō. aut ille modus ē ſe ex pte rei. aut ex parte
itellect⁹. ſi pͥmo mō cū res ſignificate ꝑ oēs voces ſint eedē.
nec ex pte rei aliq̄ ſit diuerſitas. ſeqtur ꝙ modus erit idem.
qꝛ non pōt eſſe diuerſitas modi. niſi ſit aliqua diuerſitas ex
pte rei. Si aūt ille modus ē ſe ex pte itellectus aut ſibi cor/
rn̄det aliqd in re. aut nihil. ſi nihil ex parte rei ſibi corrn̄det:
tunc eſt qd ficticiū. ꝛ non pōt aliquā diuerſitatē ponere. ſi ve
ro ſibi corrn̄det aliqd in re cum ex pte rei ſit identitas oīno.
ſeqtur ꝙ ex pte modi ſit idētitas oīno. ſic igit̃ inter illas ora
tiões in cōparatione ad ſua ſignata. homo lapis. ꝛ hō eſt la/
pis. nō eſt alia diuerſitas nec ex pte rei ſignate. nec ex parte
modi ſignandi. Uñ iſtud argᵐ pͥmū querit de vltimo ſignato
ꝛ adequato ꝓpōnis in ꝓlatione vel in mēte. Tale. n. ſignatū
adequatū ꝛ vltimatū non pōt eſſe vox vel ↄceptus. ergo eſt
res ex̄ aīam: ꝛ per ↄñs aliqḋ cōplexuꝫ ſeu aliqua ꝓpō extra
aīam cōponit̃ ex reb⁹ tanq̄ꝫ ex ſ̄bo ꝛ p̄to. ¶ 2° ꝓbatur ↄ̃ pͥn
cipalis ſic. ex eiſdē cōponunt̃ ꝓpōnes de quib⁹ ſiunt q̄ōnes
ſed q̄ōnes ſunt de reb⁹ ex̄ aīam. ergo ꝛc̄. maior pꝫ. qꝛ que ꝑ
ſunt q̄ōnes poſtea ſiūt ↄ̃nes. per phm. 2. poſter. ꝛ ita opꝫ ꝙ
ↄ̃nes ꝛ q̄ōnes ſint de eiſdē. ſed oīs ↄcluſio eſt ꝓpō. igitur eſt
aliqua ꝓpō cōpoſita ex reb⁹. ꝛ minor pꝫ. nā ſi queriť vtrum
hō ſit riſibilis. vel vtrū terra ſit rotūda iſte q̄ōnes ſunt de re/
bus ꝛ nō de ↄceptibus. ergo ꝛc̄. ¶ 3° pōt eadē ↄcluſio ꝓba
ri ſic. ſcie reales vt phyſica. metaphyſica: ↄſiderant realiter
res ꝛ nō voces vel cōcept⁹. ſed hꝯ artifices faciūt ſuas demō
ſtrationes ex his q̄ pͥmo ꝛ ꝑ ſe ↄſiderant. ergo demſ̄ones q̄
ſiūt in iſtis ſciētijs realib⁹ ſūt ex reb⁹. ſꝫ demſ̄ones cōponū/
tur ex ꝓpōnib⁹. ſ. ex pͥmiſſis ꝛ ↄ̃ne. ergo ꝓpōnes cōponunt̃
E ex rebus. ¶ Huic forte dꝫ ꝙ demſ̄ones in ſciētijs realib⁹ nō — Queriť
ſiunt ex illis que ꝑ ſe ↄſiderant̃ in illa ſcia: ſed ex vocib⁹ vel — potiſſiᵃ
ↄceptib⁹ ſupponētib⁹ pro illis que ꝑ ſe ↄſiderant̃ in illa ſcia. — eſt: q̄ ꝑ
¶ Cōtra. ſ̄bm adequatū ſcie acq̄ſite ꝑ demſ̄oneꝫ eſt ↄ̃ illius — cāꝫ ſina/
demſ̄onis: qꝛ cōcluſio demſ̄onis ſciť. ꝛ illud qḋ ſciť eſt ſ̄bm — lez ſitvt
ſcie. ¶ Quero tūc an ↄ̃ ſcita cōponat̃ ex reb⁹. vel ex ↄcepti — hꝫ ato.
bus. vel ex vocib⁹. ſi ex reb⁹: habeo ꝓpoſitum. ſi ex vocib⁹ — and. liᵒ.
vel ↄceptib⁹ ſolū: ſeqtur ꝙ nihil ſcitur. niſi vox vel ↄceptus. — 5. met.
qḋ eſt incōueniens in ſciētijs realib⁹ maxime. vñ arguit̃ ſic. — qō. ij. ſo/
Oīs ꝓpō eſt vox. vel cōcept⁹. ſed oē demſ̄atiue ſcituꝫ eſt ꝓ/ — lu. 4.
pō. ergo omne demſ̄atiue ſcitū eſt vox vel cōceptus. ↄñs eſt

falſum.ergo iᵈ ex quo ſequit᷑.ſʒ nõ minor.ergo maior.ergo ſua ꝯdictoria eſt vera.ſ.aliq̃ ꝓpõ nõ eſt vox vel ꝯcept⁹.ſʒ oĩs ꝓpõ cõpoſita ex vocib⁹ vel cõceptibus eſt vox vel cõceptus. ergo eſt aliq̃ ꝓpõ eſt q̃ nec eſt cõpoſita ex vocib⁹ nec ex cõceptibus.⁊ ꝑ ꝯñs cõpoſita eſt ex reb⁹.Iſta rõ põt ꝯfirmari ſic. de eiſdẽ eſt oĩno ſcia nr̃a tradita de reb⁹ n͞alibus de qb⁹ fuit ſcia Ari.quã nobis reliq̃t.ſed nec voces nec ꝯceptus ſũt idẽ apud nos ⁊ apud Ariſ.qui erat grecus.g̃ ſcia nr̃a de rebus n͞alib⁹.⁊ ſcia Ari.quã nobis tradidit ð eiſdẽ nec ẽ de vocib⁹ nec de ꝯceptib⁹.ergo eſt de reb⁹:ſʒ ſcia eſt ſolũ ꝯnis demõſtratiõis.ergo ꝯ demr̃onis in ſcia n͞ali nec ẽ vox nec cõcept⁹.

F ⁊ ꝑ ꝯñs nec cõpoſita ex vocib⁹ nec ex cõceptibus.❡4ᵒ.põt

Capi.2. eadẽ ꝯcluſio ꝓbari ꝑ auctes.ꝓ ſic.Ari.dicit in lib.p̄ntoꝝ tractatu.1.ca.2.ꝙ q̇daʒ p̄dicant᷑ de ſbo ⁊ non ſunt in ſubo.vt ſbe ſcd̃e.q̃ro tunc qd eſt iᵈ qd̃ p̄tur de ſbo ⁊ non eſt in ſubo. aut eſt res:vox:vel ꝯcept⁹.ſi ſit res ex̃ aiam.hr̃ ꝓpoſitũ.qꝛ res ex̃ aiaʒ p̄tur de ſbo.nec eſt dare ꝙ iᵈ ſit vox vel ꝯcept⁹: qꝛ tam vox q̃ʒ ẽt ꝯceptus eſt in ſbo vñ cuʒ aliquid p̄dicet᷑ de ſbo ⁊ non eſt in ſbo,⁊ iᵈ nec eſt vox vel ꝯcept⁹.ſequit᷑ ꝙ aliquid p̄dicet᷑ de ſbo:qd̃ nec eſt vox nec ꝯcept⁹.ergo opʒ ꝙ iᵈ

Cap. 3. ſit res ex̃ aiam.❡Itẽ Ariſ.1.ꝑiher.ca.de orõne.aſſerit reʒ de re p̄dicari dicens.Hec quidẽ rerũ ſunt vl̃ia.illa vͦ ſingularia.vl̃e q̇deʒ de plurib⁹ aptũ natuʒ eſt p̄dicari.vt hõ q̇deʒ vl̃e.plato vͦ ſingulare.Et iᵈ totuʒ exponit Boeti⁹ de rebus ⁊ nõ de vocib⁹ dicẽs.ꝙ cũ Ari.ageret tractatũ ſuuʒ ꝯtinuauit ad res.Reꝝ vͦ q̇dã p̄ntur vt vl̃ia.q̇dã ſubijciunt᷑ vt ſin-

Cap. 4. gularia.❡Itẽ ꝑho ꝑiher.ca.de verbo.dicit ꝙ v̄buʒ eſt nota eoꝝ q̃ de altero p̄ntur.vbi Boeti⁹ dicit ꝙ de v̄buʒ eſt ſignatiuuʒ eoꝝ que de altero p̄ntur.⁊ dico ꝙ currit ſig̃t iᵈ qd̃ de currẽte p̄tur.currit vͦ ⁊ amat ad res tm̃ deſignãdas inuenta ſunt.cuʒ g̃ currit ſignificet iᵈ qd̃ de altero p̄tur.⁊ currit ſolũ ſignificet reʒ ⁊ nõ vocẽ ſm̃ Boe.ſequit᷑ ꝙ res de re p̄tur.Et credo ꝙ illud indubitãter ſit verũ ꝙ in aliq̃ ꝓpõne p̄tur res de re.⁊ in aliq̃ ꝓpõne ꝯcept⁹ de ꝯceptu p̄tur.⁊ in aliqua vox de voce p̄tur.vñ itellect⁹ põt cõponere adinuicẽ oĩa ſimplicia appr̃henſa ꝑ itellectũ aſſerẽdo illa eſſe eadẽ vel nõ eẽ eadeʒ. Cuʒ igit᷑ itellect⁹ poſſit exponere voces ꝯcept⁹ ⁊ res ſequtur ꝙ itellect⁹ põt cõponere ꝓpõneʒ tã de reb⁹ q̃ʒ de vocib⁹ q̃ʒ

G de ꝯceptib⁹.❡Intelligẽda ſũt hic tria.Primo ꝙ in oĩ ꝓpõne eſt aliqd̃ m͞ale ⁊ aliqd̃ fo͞zale.Formale in ꝓpõne eſt copula copulãs p̄tuʒ cũ ſbo.⁊ illa copula eſt in itellectu.qꝛ eſt cõpoſitio vel diuiſio itelľs.m͞alia vero in ꝓpõne ſunt ſbʒ ⁊ p̄dicatum.Dico ergo ꝙ nulla ꝓpõ eſt cõpoſita ex reb⁹ totaliter ex̃ aiaʒ.qꝛ formale in tali ꝓpõne eſt in mẽte vel in itellectu. m͞alia aũt ſunt ex̃ aiam.Uñ cuʒ ꝓpõ ſit triplex.q̃dã in ꝓlatione.q̇daʒ in ꝯceptu ⁊ q̃dã ſignata ꝑ ꝓpõneʒ in ꝯceptu que p̄t dici ꝓpõ in re.ꝓpõ p̄mo mõ dc̃a.ſ.ꝓpõ in ꝓlatione eſt totaľr ex̃ aiam.⁊ talis ꝓpõ totaliter cõponit᷑ ex vocib⁹ q̃ hñt eẽ ex̃ aiaʒ.ꝓpõ vero cõpoſita ex ꝯceptib⁹ eſt totaliter in itellectu. Et ꝓpõ cõpoſita ex reb⁹ ꝑtim eſt in itellectu ⁊ ꝑtim ex̃ itellectũ.q̃ʒtuʒ ad ſuum formale eſt in itellectu.ſʒ q̃ʒtuʒ ad m͞alia

H eſt totaliter ex̃ itellectũ.❡Scd̃o ſciendũ eſt ꝙ cõpoſitio eſt duplex.ſ.realis ⁊ itellectualis.Cõpoſitio itellectualis eſt cõpoſitio q̃ itellect⁹ cõponit ſbm cum p̄to.Cõpoſitio realis eſt vt cõpoſitio aie cuʒ corpore.⁊ vt cõpoſitio dom⁹ ex lapidib⁹

I vel lignis.❡3ᵒ eſt ſciẽduʒ ꝙ iſti termini ſbʒ ⁊ p̄dicatũ ſunt termini equiuoci.qꝛ vno mõ accipiunt᷑ pro ſbo vel p̄dicato in re.alio mõ pro ſbo vel p̄dicato in itellectu.tertio mõ pro

K ſbo vel p̄dicato in voce.❡Sʒ dubiuʒ eſt hic q̃liter põt fieri vnum cõpoſituʒ ex re exñte in itellectu ⁊ re exñte extra animaʒ.Dõm ꝙ ex talibus põt fieri vnum cõpoſituʒ cõpoſitione itellectuali.non aũt cõpoſitione reali.⁊ tale cõpoſituʒ põt dici ens copulatũ.⁊ põt fieri ens copulatũ.⁊ non ſoluʒ ꝑ intellectũ:ſed etiã per ſenſum.vel per intentionẽ ſenſus.Dicit

L enim Btũs Augu ꝙ intẽtio copulat ſenſum vel opationeʒ

De iſta mã vide ſenſus cuʒ ſenſibili obiecto.Multotiẽs.n.viſibile offert᷑ ſenſui.qd̃ tñ preſens ſenſui nõ ſentitur ſi ſenſus nõ aduertat.nec attẽdat ad obm.Multotiẽs n.ſunt colores ⁊ viſibilia ad viſum.⁊ tñ nõ videm⁹ ea.qꝛ non habem⁹ intẽtionẽ ad illa.ſed cuʒ intẽdim⁹ eã videm⁹ ea.Unde intẽtio copulat actũ viſus vel viſuʒ cum obo.Uñ hic vox lapis viſus ſig̃t qd̃dã ens copulatuʒ ex lapide q eſt extra aiam ⁊ ex actu videndi qui eſt in oculo.nec eſt incõueniẽs ꝙ ex talib⁹ ſic loco ⁊ ſitu ſeparatis fiat vere vnũ ens copulatũ.❡Rõnes in ꝯtrium rñdet᷑.

cõmẽ. in tracta. de ſom. ⁊ vigi. ... h⁹ cãm elegãter aſſignat

Ad p̄muʒ qñ dr̃ ꝙ ſi ꝓpoſitio cõponeret᷑ ex rebus ſequit᷑ ꝙ inter ſbm ⁊ p̄dicatũ poſſet auis volare.dõm diſtinguẽdo de ſbo ⁊ p̄dicato.qm̃ p̄nt accipi pro rebus ꝓ vocib⁹ ⁊ pro cõceptibus.ſi accipiunt᷑ pro reb⁹ tunc id qd̃ deducit᷑ nõ eſt incõueniẽs.❡Ad alia duo ſequẽtia.cuʒ dr̃ ꝙ inter ſbm ⁊ p̄dicatũ poſſent eẽ mile miliaria.dõm ꝙ accipiẽdo ſbm ⁊ p̄tum ꝓ rebus hoc eſt verũ.❡Ad aliud cum dr̃ ꝙ aliqua ꝓpoſitio eſſet hõ.ꝑ aliq̃ ꝓpõ cõponit᷑ ex corꝑe ⁊ aia itellectiua.eſt dicendũ ꝙ ex h̃ nõ ſequit᷑ ꝙ aliq̃ ꝓpõ ſit hõ.❡Et cũ dr̃ oẽ qd̃ cõponit᷑ ex corꝑe ⁊ aia intellectiua eſt hõ.dõm ꝙ oẽ cõpoſituʒ ex corꝑe ⁊ aia itellectiua cõpõne reali eſt hõ.tñ nõ opʒ ꝙ oẽ cõpoſitᵐ ex corꝑe ⁊ aia itellectiua cõpõne intellectuali ſit

M hõ.❡Sʒ duᵐ eſt an ipſi copule exñti in itellectu corrñdeat aliquid in re aut nõ.Dõm ꝙ copule exñti in itellectu copulãti extrema ꝓpõnis vere adinuicẽ corrñdet aliquid in re.ſ. idẽtitas extremoꝝ.vel idẽtitas eoꝝ ꝓ quib⁹ extrema ſupponũt.diuiſioni vͦ vel negõni copule in ꝓpõne negatiua vera corrñdet aliquid in re.ſ.diuerſitas extremoꝝ vel illoꝝ ꝓ quibus extrema ſupponũt:ſʒ copule exñti in itellectu copulãti extrema ꝓpõnis falſe adinuicẽ nihil corrñdet in re niſi ipſa extrema:vt pʒ de copula hui⁹ ꝓpõnis.hõ eſt aſin⁹.Similiť nec diuiſioni vel negõni copule in ꝓpõne fl̃a negatiua nihil corrñdet in re niſi ipſa extrema.Et ſi q̃rat᷑ a quo g̃ mouetur itelľs ad fabricãdũ hõ copulã vel diuiſionẽ vel negõnẽ copule.dõm ꝙ nõ mouet᷑ niſi ab extremis ipſis in ꝓpõne.⁊ a voluntate iperante itellectui ad copulandũ extrema adinuicẽ vel ad diuidendũ extrema abinuicẽ:tñ ꝓpoſitio ſit falſa.

Cap. 1. EQuiuoca dñr quoꝝ ſolum nomen cõe eſt:rõ vero illud nomẽ rõ ſube diuerſa.vt aial hõ.⁊ qd̃ pingitur. Hoꝝ.n.ſoluʒ nomen cõmune eſt. ſm̃ vͦ nomẽ ſube ratio diuerſa eſt. Si eniʒ quis aſſignet quid ſit vtrũq; eoruʒ quo ſint animalia ꝓpriam aſſignabit vtriuſq; rõnẽ.

ARG ❡Equiuoca dñr ea,quoꝝ nomẽ ſolũ cõe eſt: ratio vͦ ſubſtantie nomini accõmodata diuerſa:vt aial dr̃ ⁊ ipſe hõ:⁊ id qd̃ eſt pictuʒ. Hoꝝ.n.nomẽ cõe tãtũmodo eſt:rõ vͦ ſube nomini accõmodata diuerſa.Si q̃ſpiaʒ.n. que nã ſit vtriuſq; rõ aialis voluerit aſſignare:rõneʒ vtriuſq; ꝑfecto ꝓpriam aſſignabit.

❡Iſte liber eſt de decẽ p̄ntis.vt eis inſũt intẽtiões ſcd̃e.⁊ ꝯtinet tres tractat⁹.In p̄ ponunt᷑ q̇dã que añcedũt cogñẽ p̄ntoꝝ.In 2ᵒ ibi(Suba eſt q̃ p̄mo ⁊ p̄ncͥ).determiat de decem p̄ntis.In 3ᵒ tractatu ibi.(Quotiẽs aũt ſolet opponi).determinat᷑ de qbuſdã q̃ ꝯſequunt᷑ ad p̄nta.Tractat⁹ p̄m⁹ ꝯtinet q̃tuor capͥ.In p̄mo ponunt᷑ q̇dã diffõnes ſeu deſcriptiões. In 2ᵒ ibi.(Eoꝝ q̃ dñr)ponunt᷑ q̇dã diuiſiones añtea cognitiões p̄ntoꝝ.In 3ᵒ ibi.(Qñ alterũ de altero p̄tur)ponunt᷑ quedã dignitates ſeu q̇daʒ maxime cões ſingulis p̄ntis.In quarto cap.ibi(Eorũ que ſine ⁊c̃.)ponit᷑ nũerus ⁊ ſufficiẽtia p̄ntorum.❡Capᵐ p̄mum ꝯtinet capitula tria.vel ptes tres ꝑncipales.In p̄ma ponit᷑ deſcriptio equocorum.In 2ᵃ ibi. (Uniuoca dñr).ponitur deſcriptio vniuocoꝝ.In tertia ibi. (Denoiatiua)ponit᷑ deſcriptio denominatiuoꝝ.❡Sciẽduʒ

N eſt ꝙ ꝑhs in hoc lib.determinat de equocis denominatiuis ⁊ vniuocis

⁊ vniuocis. qm̄ res p̄ntales p̄nt comparari ad tria. ſ. ad ens tranſcendēs qḋ eſt ſupius ad p̄ntū. ⁊ ad rē eiuſdē p̄nti. ⁊ ad rez alteri⁹ p̄nti. Illud qḋ eſt ſupius ad p̄nta p̄tur de illis equoce ſeu analogice. ⁊ res vnius p̄nti de re eiuſdē p̄nti p̄tur vniuoce. ⁊ res vnius p̄nti de re alterius p̄nti p̄tur denoiatiue. ⁊ ideo qꝛ res p̄ntales cōparant̄ ad p̄dicta tria fuit neceſſe in hoc lib. ponere deſcriptionē iſtoꝝ triū. ſ. equocoꝝ. vniuocoꝝ. ⁊ denoiatiuoꝝ. Primo ergo ph̄s deſcribēdo dicit ꝙ equoca dn̄r quoꝝ nomē ſolū cōe eſt. ratio ſub̄e eſt diuerſa ſm̄ illud nomen. Et ponit exēpluz de aiali ſꝫ de hoie vero ⁊ homine picto. nā tꝫ hō verus ꝗ̄ꝫ hō pict⁹ vocat̄ hoc noie aial. tñ diffō aialis eſt alia que cōpetit hoi vero: ⁊ alia que cōpetit hoi picto: ⁊ iō equiuoce dr̄ de hoie vero ⁊ de hoie picto.

A ¶ Notāda ſunt hic qnq̄ꝫ. Primo ꝙ equocū eſt duplex. ſ. equocū equiuocās. ⁊ equocū equocatū. Equiuocū equocās eſt vox ſignās plura eq p̄mo. Equiuocū equocatū eſt ſig̃tuz vocis equiuoce vel termini equoce ſignātis. v̄. g. hoc nomen canis eſt equiuocū equocās. ſꝫ aial latrabile ⁊ celeſte ſidus: ſūt equiuoca equocata. Equocū equocans ſpeꝫ eſt vox. ⁊ equocū

B equiuocatū eſt res ſignata p vocē equiuocātē. ¶ 2° eſt ſciendū ꝙ equiuoca ſūt vniuoca alio ⁊ alio mō. nā accipiēdo equiuoca pro equocis equocatis: ⁊ vniuoca ꝓ vniuocis vniuocatis: ſic hec ppo eſt vera. equiuoca ſūt vniuoca. qꝛ equoca equocata ſub vno noie ſunt vniuoca vniuocata ſub alio noie. nā aial latrabile ⁊ marina belua ſūt equiuoca equiuocata ſub hoc noie canis. ⁊ vniuoca vniuocata ſub hoc noie aial. Itē accipiēdo equiuoca ꝓ equocis equocātib⁹: ⁊ vniuoca ꝓ vniuocis vniuocatis. ſic eſt ꝯcedēdū ꝙ equiuoca ſūt vniuoca. qꝛ oia equiuoca equocātia vniuocant̄ ſub hoc noie equocū. qꝛ hoc nomē equocū ineſt oib⁹ equocis equocantib⁹: ⁊ rō h⁹ noīs ſilr̄ ineſt oib⁹ eiſdē. nā rō vel deſcriptio termini equoci equocātis eſt vox manēs eadē ſm̄ mãꝫ ⁊ formā ſignans plura eq p̄. ⁊ hec deſcriptio cōpetit oib⁹ equiuocis equocātib⁹. Itē accipiēdo equiuocū ꝓ equoco equocāte. ⁊ vniuocū ꝓ vniuoco vniuocāte. adhuc p̄t ꝯcedi ꝙ equiuocū eſt vniuocū. qꝛ equocū equocās reſpcū aliquoꝝ p̄t eē vniuocū vniuocās reſpcū alioꝝ. Nā hoc nomē aial eſt equocū equocās reſpcū hoīs veri ⁊ hoīs picti. ⁊ vniuocū vniuocās reſpcū hoīs ⁊ aſini. Silr̄ idē vniuocū p̄t eē equiuocū equocās in vno idiomate. ⁊ vniuocū vniuocās ī alio idiomate reſpcū diuerſoꝝ ſignatoꝝ. In eodez tñ idiomate ⁊ reſpcū eoꝝūdē ſig̃toꝝ nō p̄t eſſe idē equiuocū equiuocās ⁊ vniuocū vniuocās. ¶ Et ſi dicat̄ ꝫ. equiuocuꝫ ⁊ vniuocū ſic dcā ſūt opp̄ita: ergo vnū nō p̄tur vere de alio. nec vtrūq̄ꝫ de eodē. Dōm ꝙ equocū ⁊ vniuocū ſūt termini relatiui ⁊ nō opponunt̄ niſi reſpcū eoꝝūdē oīno. ⁊ in eodē idiomate. iō p̄t ꝯcedi ꝙ equocū eſt vniuocū. ſicut hec ppō. p̄r eſt fili⁹: vel iſta duplū eſt dimidiū. nec p̄tur oppm̄ de oppoſito. ¶ 3°

C eſt notādū ꝙ Boeti⁹ explanaꝫ deſcriptionē equocoꝝ ꝗ̄tum ad ſingulas ptes in deſcriptiōe poſitas. dicit. n. ꝙ equiuoca equocata dn̄r. ſ. ſignant̄ p vocē equiuocā. Et iō dicit equoca dn̄r. ⁊ non dicit equoca ſunt. qꝛ res nō ſūt equiuoce niſi ſꝫ ꝙ ſignant̄ p vocē equiuocā. ⁊ iō dicit. dn̄r. ſ. ſignant̄. Nomē ſꝫ ꝙ accipit̄ in hac deſcriptiōe ponit̄ idifferēter ꝓ q̄libet parte orōnis. qꝛ equocatio reperit̄ in noib⁹ ⁊ in verbis. ⁊ in alijs ꝑtibus orōnis. ly ſolū ponit̄ ad excludēdū vnū tm̄. ſ. eādeꝫ rōnē ſm̄ idē nomen equocuꝫ. vñ in noie equoco aliq̄ ſunt cōia oib⁹ ſignatis termini equiuoci. ſicut canis in oi ſua ſignatione eſt maſculini gn̄is ⁊ ſingularis nūeri. ⁊ ita aliqua ſūt cōia oibus ſignificatis ſm̄ nomē. rō v̄o termini equiuoci nūꝗ̄ꝫ eſt eadē reſpcū diuerſoꝝ ſig̃toꝝ iſti⁹ termini equiuoci. Cōe dr̄ duplr̄ ſm̄ Boetiū vno mō qḋ in ptes diuidit̄ ⁊ p̄cipat̄ a diuerſis ſm̄ diuerſas partes. ⁊ ſic ſons in ciuitate eſt quid cōe oibus morātib⁹ in ciuitate. Scḋo mō dr̄ aliquid cōe. qꝛ ſm̄ ſe totuꝫ in diuerſis tꝑib⁹ trāſit in vſus diuerſoꝝ. Et ſic equus dr̄ cōis ⁊ molēdinuꝫ. Tertio mō dr̄ cōe qḋ totuꝫ in eodē tꝑe ad ſingulos venit. Et illum modū diſtinguo vlteri⁹. qꝛ vel tale cōe eſt ex ſbāꝫ eoꝝ quib⁹ eſt cōe. vel de ſbā illoꝝ qb⁹ eſt cōe:

ita ꝙ dečlat q̄dditatē illoꝝ. ⁊ ſic ſupius eſt cōe reſpcū iferiorū. Primo mō vox audita a diuerſis dr̄ cōis: qꝛ ſimul venit ad aures diuerſoꝝ. ⁊ illo mō accipit̄ in ꝓpoſito. nā eadē vox ſꝫ ſm̄ ſe totā ſig̃t diuerſa. ¶ 4° eſt nōrm̄ ſꝫ Boetiū ⁊ ſimpliciū D ꝙ equiuocationū alia eſt a caſu. alia eſt a ꝯſilio. Equocatio a caſu eſt qn̄ idē nomē iponit̄ diuerſis abſq̄ꝫ aliq̄ rōne ſilitudinis vel parētele. Et ſic hoc nomē Joānes iponit̄ alicui exn̄ti hic ⁊ alicui exn̄ti rome. Equocatio a ꝯſilio ē qn̄ equocuꝫ ſig̃t plura ꝓp aliquā ſilitudinē vel hitudinē ad aliqḋ vnuꝫ. ⁊ ſic aial eſt equocū ad aial pictū ⁊ ad aial veꝝ. ⁊ ſic ſanū eſt equocuꝫ ad ſanū in vrina. ⁊ ſanū i dieta. ¶ 5° eſt nōrm̄ ſm̄ Boetiū. ꝙ E q̄dā ſunt vniuoca. q̄dā ſunt equoca. q̄dā ſunt diuerſiuoca. ⁊ q̄dā multiuoca. Uniuoca ſūt qui hn̄t idē nomē ⁊ eādē rōnez illi⁹ noīs: ⁊ ego dico ꝙ hoc p̄t eſſe 2r̄. vel qꝛ rō illi⁹ noīs ꝯuenit eis eq̄liter. ⁊ ſic ſūt ꝓprie vniuoca. vel qꝛ rō illi⁹ noīs ꝯuenit eis ſm̄ p̄us ⁊ poſteri⁹. ⁊ ſic ſūt analoga ⁊ nō ſunt equoca pure. ſꝫ ſūt q̄dā media iter vniuoca ⁊ equoca. Equoca ſūt q̄rū nomē eſt idē ⁊ rō illi⁹ noīs eſt diuerſa. Diuerſiuoca ſūt q̄ruꝫ noīa ſunt diuerſa. ⁊ ēt diffōnes ſolum. vt ignis ⁊ lapis ⁊ color. Iſta. n. ſūt diuerſa noīa ⁊ diffōnes rerū ſignatoꝝ p hec noīa ſūt diuerſe. Multiuoca ſūt q̄ hn̄t diuerſa noīa ⁊ eādē diffōnē ſiue rōnez. vt gladi⁹ ⁊ enſis ſūt multiuoca. ⁊ ſilr̄ lapis ⁊ petra. ¶ Sciēdū ꝙ orōi ī q̄ termin⁹ equoc⁹ in nūo plurali p̄tur de F ſuis ſignatis. non eſt diſtinguēda. ⁊ in oi ſenſu eſt falſa. vt piſcis latrabile aial ⁊ celeſte ſidus ſunt canes. vt pꝫ itelligēti.

Uniuoca vero dn̄r quoꝝ nomē cōe eſt ⁊ ſm̄ illud nomen eadē eſt ſub̄e rō. vt aial homo atq̄ꝫ bos. cōmuni enim noīe vtraq̄ꝫ aialia nūcupant̄. ⁊ eſt ſubſtātie rō eadem. Si quis enim aſſignet vtriuſq̄ꝫ rōnem quid vtrūq̄ꝫ ſit: in eo ꝙ ſint aialia eandē aſſignabit rationem.

¶ Uniuoca ea dn̄r / quoꝝ ⁊ nomen cōe eſt: ⁊ rō ſubſtantie nomini accōmodata eadē eſt: vt aial dr̄ / ⁊ ipſe hō: ⁊ equus: noīe nāq̄ꝫ cōi ⁊ hō ⁊ equus aialia nuncupant̄: ⁊ ratio quoq̄ꝫ ſubſtātie vtriuſq̄ꝫ eadē eſt. Si quiſpiā enim vtriuſq̄ꝫ rōnez voluerit aſſignare: que nā ſit vtriuſq̄ꝫ rō aialis: eādeꝫ rōnē oīno reddet. ARGI.

¶ Hec eſt 2ª ꝑticula hui⁹ capli. i q̄ ph̄s ponit deſcriptionē vniuocoꝝ dicēs. qꝛ vniuoca dn̄r q̄ruꝫ nomen eſt cōe ⁊ rō ſub̄e eſt eadē ſm̄ ıḋ nomen. ⁊ ſic hō ⁊ aſin⁹ vniuocant̄ ſub hoc noie aial. qꝛ hoc nomē aial eſt eis cōe ⁊ diffō aialis ſilr̄. quia hec diffō ſub̄a aiata ſenſitiua eſt cōis hoi ⁊ aſino. ¶ Intelligēdū ꝙ ſi G p rōnez itelligim⁹ diffōnē. ſic non opꝫ ꝙ ſi aliq̄ ſunt vniuoca ſub aliq̄ gn̄e ꝙ rō illi⁹ cōpetat illis. ſꝫ opꝫ addere ꝙ iſtud nomen hēat rōnez ⁊ diffōnē. nā diffō p̄tur vniuoce de ꝯtentis ſub diffinito. ⁊ tñ rō diffōnis non p̄tur. qꝛ diffō nō hꝫ diffōnē vel rōnē. qꝛ tūc illa diffō hẽet aliam diffōnē ⁊ ſic ꝓcederet̄ in infinitū in diffōnib⁹: qḋ eſt icōueniēs. Si aūt p rōnē itelligam⁹ quēcunq̄ꝫ ꝯceptū ſicut q̄dā exponūt. tūc non accipit̄ ratio ꝓ diffōne tm̄. ſꝫ gn̄ali⁹. ⁊ tunc diffō ſeu deſcriptio vniuocoꝝ eſt cōis tā puris vniuocis ꝗ̄ꝫ ēt analogis. Uñ analoga hn̄t vnū ꝯceptuꝫ ꝯuenientez plib⁹ ſm̄ p̄us ⁊ poſteri⁹. Et ſic ſi ens hꝫ vnū ꝯceptū ꝯuenientē decē p̄ntis tūc eſt vniuocuꝫ: ꝗ̄ꝫuis ille ꝯceptus ꝯueniat plib⁹ ſm̄ p̄us ⁊ poſteri⁹. ¶ Intelligēdū eſt H ſm̄ ꝙ pōt elici ex dictis ph̄i in diuerſis locis. ꝙ vniuocū vniuocās accipit̄ 3r̄. ſ. cōiter ꝓprie ⁊ ꝓpriiſſime. vel magis ꝓpe. Uniuocū vniuocās cōiter dcm̄ eſt oē illḋ qḋ hꝫ vnū ꝯceptū cōuenientē plurib⁹. ſiue ille ꝯcept⁹ ꝯueniat plib⁹ eq̄liter. ſiue cū drīa prioris ⁊ poſterioris. ⁊ ſic loquitur ph̄s hic de vniuoco. Uniuocū ꝓprie dcm̄ eſt illud qḋ hꝫ vnuꝫ conceptū conue- Ad hoc vide anto. and. lib. 4. meta phy. q. 4. art. ij.

Boetij declaratio.

nientem pluribꝰ eq̃liter ſine dr̃ia pꝛioꝛis ꝛ poſterioꝛis. vt dicit Auic. ꝛ algaçel in logicis ſuis. ꝛ ſic diſtinguit vniuocũ ꝯ equiuocũ ꝛ analogũ. Uniuocũ magis ꝓpꝛie dcm̃ eſt qḋ hʒ vnuʒ ꝯceptũ nõ diuiſibilẽ p̲ dr̃ias eſſentiales. ꝛ ſic ſola ſpẽs ſpẽaliſſima dr̃ vniuoca. qꝛ non hʒ niſi vnuʒ ꝯceptũ non diuiſibileʒ p̲

Z.c.31 dr̃ias eẽntiales. ꝛ ſic loquit̃ phs. 7. phyſi. vbi dicit ꝙ ſcḋm genus nõ ſiunt cõparationes. qꝛ in gñe multe latẽt equiuocationes. Et eodẽ mõ põt diſtingui de equiuoco. qꝛ equiuocũ pt capi 3r. ſ. cõiter ꝓpꝛie. ꝛ magis ꝓpꝛie. Capiẽdo equiuocũ cõiter ſic dr̃ id dr̃ equiuocuʒ qḋ nõ hʒ vnũ ꝯceptũ tm̃. aut qḋ hʒ vnum conceptuʒ diuiſibilẽ in dr̃ias eẽntiales. aut qḋ hʒ vnũ ꝯceptũ cõeʒ ꝯuenientẽ pluribꝰ ſcḋm pꝛius ꝛ poſteriꝰ. Equiuocũ ꝓpꝛie dr̃ equiuocũ qḋ hʒ plures ꝯceptꝰ: aut vnũ ꝯceptũ ꝯuenientẽ pluribꝰ ſcḋm pꝛius ꝛ poſteriꝰ. Equiuocũ magis ꝓpꝛie eſt id qḋ ſigt eq̃ pꝛimo plures ꝯceptus ꝛ non tm̃ vnuʒ conceptũ. ꝛ hoc ſub diuerſa ratione. vt pꝛius tactum eſt de equiuocis.

Denominatiua vero dicunt̃ quecũqȝ ab aliquo ſolo differentia caſu ſcḋʒ nomen habent appellationem. vt a grammatica grammaticus. ꝛ a fortitudine foꝛtis.

ARGI. ¶ Denoiatiua ea dicunt̃: que ab aliquo nominis appellationeʒ habent differentia caſu: vt a grammatica grãmaticus appellationem habet: ꝛ a foꝛtitudine foꝛtis.

¶ Hec eſt 3a ps huiꝰ cap. in q̃ ponit̃ deſcriptio denoĩatiuoꝝ. Et pꝛimo ponit̃ deſcriptio. Scḋo explanat̃ diffõ p̲ exẽpla. Dicit ḡ phs. denoiatiua dr̃ q̃cunqȝ ab aliq̃ ſolo caſu dr̃ia ſcḋm nomẽ hñt appellationẽ: ꝛ exẽplificat. vt a grãmatica grãma

I ticꝰ. ꝛ a foꝛtitudĩe foꝛtis. ¶ Intelligẽdũ eſt ꝙ illa deſcriptio pt intelligi tã de rebꝰ q̃ʒ de vocibꝰ. Si intelligat̃ de rebꝰ. tũc exponit̃ ſic. Res dr̃ denoiatiue ab alia re ſcḋm nomẽ alteriꝰ rei q̃cunqȝ hñt appellationẽ ab illa ſcḋm nomẽ dr̃ia. que dr̃nt ſcḋm nomẽ ab iſta re ſolo caſu. i. ſola cadẽtia vocis. hoc eſt rea dr̃ denoiatiue ab alia re ſcḋm nomẽ: qḋ ꝯhñt a noĩe illiꝰ rei. ita ꝙ nomẽ rei denoĩate ꝛ nomẽ rei denoĩantis dr̃nt ab inuicẽ ſola cadẽtia vocis. v.g. ſoꝛ. grãmaticꝰ dr̃ denoiatiue ab illa q̃litate q̃ eſt grãmatica. qꝛ nomẽ qḋ ſoꝛ. ꝯhit ab illa q̃litate que eſt grãmatica dr̃t a noĩe illiꝰ rei. ſ. q̃litatis ſola cadẽtia i. terminatiõe vocis. Intelligẽdo vo deſcriptionẽ de vocibus tũc exponit̃ ſic. Noĩa denoiatiua dr̃r q̃cunqȝ hñt appellationẽ ſcḋm nomẽ. h eſt ſcḋm ꝯuenientiã vel deriuationẽ ſcḋm nomen. dr̃ia ſolo caſu h eſt denoiatiua ſunt dr̃ia a pꝛincipali a q̃ deſcẽ

K dunt ſola terminatiõe vocis. ¶ Notãda ſunt hic q̃tuoꝛ ſcḋm Boetiũ. Pꝛimo ꝙ ad nomẽ denoiatiuũ requirunt̃ tria. Pꝛimo ꝯuenientia in ſignato pꝛincipali. Scḋo requirit̃ ꝯuenientia in pꝛincipio vocis. ita ꝙ nomẽ denoiatiuũ ꝛ ſuũ pꝛincipale ꝯueniãt in pꝛincipio vocis. Tertio requirit̃ ꝙ nomẽ denoiatiuuʒ ꝛ ſuũ pꝛincipale differãt in fine vocis. vt pʒ de albo ꝛ albedine que in ſignificato vocis ꝯueniũt ꝛ ẽt in pꝛincipio vocis ꝯueniũt ꝛ dr̃nt in fine. iõ albũ ꝛ albedo ſunt dr̃ia in terminatiõe vocis. ¶ In

Que ſʒ boetiuz ad denominatiuũ requirantur.

L telligẽdũ eſt ꝙ qñ dr̃ ꝙ albũ ꝛ albedo ꝯueniunt in ſignato nõ eſt ſenſus ꝙ totaliter ſignificẽt idẽ: ſed ꝙ ſignatũ vniꝰ eſt ps ſignati alteriꝰ. nã albũ ſignat aggregatũ ex ſbo ꝛ albedine. ꝛ albedo ſignat ſolã q̃litatẽ. Et qꝛ ad verũ nomẽ denoiatiuũ requirunt̃ tres ꝯditões pꝛedicte. iõ ſtudioſus nõ dr̃ denominatiue a v̄tute. nec albũ a candoꝛe. qꝛ nõ ꝯueniunt in pꝛincipio vocis. q̃uis cõueniãt in ſignificato. Silr̃ poſito ꝙ aliq̃ mulier hẽat ſciam muſice. tũc illa mulier dr̃ muſica. ſed non dr̃ denoĩatiue a muſica q̃ eſt ſcia. qꝛ muſica pro ſcia ꝛ muſica p̲ ſcḋa voce adiectiui nõ dr̃nt in fine. imo ſcḋm Boetiũ mu

M ſica equoce dr̃ de ſcia ꝛ muliere. ¶ Scḋo eſt notãdũ ꝙ denominatiuũ dr̃ duplr̃. ſ. cõiter ꝛ ꝓpꝛie. Pꝛimo mõ dr̃ ꝯcretũ qḋ ſignat rẽ que nõ eſt de eẽntia illiꝰ de quo p̄dr̃ cui coꝛrñdet aliqḋ abſtractũ: dr̃ denoiatiuum ſiue ſit intẽtionale ſiue reale. ꝛ hoc ſiue ſit ſbã ſiue accñs. ꝛ hoc ſiue ſignificet accñs inherẽs illi de quo accñtaliter p̄dr̃ ſiue ſignificet accñs inherens alteri. Unñ cõiter loquẽdo de p̄dicatione denoiatiua hʒ eſt p̄dicatio denominatiua. hõ eſt ſpẽs ꝛ aial eſt genus: quia p̄dicatuʒ vere ſignat aliquid qḋ non eſt de eẽntia ſubiecti. ꝛ p̄dicato coꝛrñdet aliqḋ abſtractũ. ſ. hoc nomen ſpẽalitas vel gñalitas. Et dixi ꝙ ꝯcretũ ſignificãs reʒ que nõ eſt de eẽntia illius de quo p̄dr̃ eſt denoiatiuũ. qꝛ ſi ſignificaret rẽ que eẽt de eẽntia ſubiecti de quo p̄dr̃ tũc nõ eẽt denoiatiuũ reſpcũ illoꝝ. nã rõnale eſt ꝯcretuʒ ſignificãs rẽ que eſt de eẽntia hominis: ꝛ nõ p̄dr̃ de hoĩe denoiatiue: ſed p̲ ſe pꝛimo mõ. Silr̃ iſte terminꝰ hõ eſt ꝯcretuʒ ſbãle. qꝛ ſibi coꝛrñdet aliqḋ abſtractũ. ſ. humanitas. ꝛ nõ p̄dr̃ denominatiue. ideo dico ꝙ

N oẽ denominatiuũ eſt ꝯcretũ: ſed nõ econtra. naʒ cõcretoꝝ qḋdã eſt accñtale. ꝛ qḋdã ſubſtãtiale. Cõcretuʒ accñtale eſt denoiatiuũ ſed cõcretũ ſubſtãtiale nõ eſt denoiatiuũ reſpcũ illiꝰ cuius eſt ſbãle. Et dixi ꝙ ꝯcretuʒ accñtale ſiue ſignificet accidens inherẽs illi de quo p̄dicatur. ſiue ſignificet accidẽs

O inherẽs alteri ſemp̲ eſt denominatiuũ. Nam qḋdã eſt ꝯcretuʒ denoiatiuũ denoiatione intrinſeca. ꝛ qḋdam denoiatiuũ denoiatione extrinſeca. exẽplũ pꝛimi. vt hõ eſt albus: ꝛ hõ eſt grãmaticꝰ. in iſtis. n. eſt p̄dicatio denoiatiua denoiatiõe intrinſeca. qꝛ taʒ albũ q̃ʒ grãmaticũ ſignificat accidẽs inherẽs illi de quo p̄dr̃ denoiatiue. Exẽplum ſcḋi ſi dicẽdo. lapis videtur vel petra eſt viſa a me. iſte denoiationes extrinſece ſt. qꝛ videre nõ inheret petre. ſed aiali videnti. Similiter agẽs denoiatur ab actione que nõ inheret agẽti. ſed ipſi paſſo ſcḋm phm. 3. phyſi. Unde hic eſt p̄dicatio denoiatiua denominatione extrinſeca. ſol calefacit terrã. quia caloꝛ vel calefactio qua dr̃ ſol calefacere nõ eſt ſubiectiue in ſole. ſʒ in terra. Unñ foꝛma põt denoiare ſuũ ſbm in quo eſt denoiatione intrinſeca. ſed ſuũ efficiẽs vel ꝯſeruans vel ſuũ ſignuʒ denoiat denominatione extrinſeca. v.g. aial dr̃ ſanum a ſanitate que eſt in aiali. dieta dr̃ ſana. qꝛ eſt ꝯſeruatiua ſanitatis ꝛ cibꝰ dicitur ſanꝰ. qꝛ eſt efficiẽs reſpcũ ſanitatis. ꝛ vꝛina dr̃ ſana. qꝛ eſt ſignum ſanitatis. aial denoiat̃ ſanũ denominatiõe intrinſeca. ꝛ dieta cibus ꝛ vꝛina denoiat̃ ſana denoiatione intrinſeca. Similiter aliq̃ñ ꝯcretũ deſcendẽs a ſubſtãtia denoiatur ab eo denoiatione extrinſeca. v.g. opus factũ ab hoĩe dr̃ humanũ denoiatiue nõ ab humanitate que ſit in ope. ſed ab humanitate que eſt in hoĩe. Unde cõcretuʒ valde cõiter loquẽdo de p̄dicatione denoiatiua põt p̄dicari denominatiue de eo cuiꝰ eẽntiã vel q̃ditatẽ nõ ſignificat. naʒ hec eſt p̄dicatio denominatiua. mã eſt foꝛmata: loquẽdo de mã ꝛ foꝛma q̃ ſunt ſbe. ſilr̃ h eſt p̄dicatio denominatiua. mã que ẽ ſub foꝛma carnis eſt carnea. ꝛ ſic mã eſt aerea: vel ignea. q̃uis ꝯcretum ſbale ſit p̄dicatuʒ: tñ non ſignificat q̃ditatẽ vel eẽntiam illius de quo denominatiue p̄dicatur. Pꝛopꝛie vero loquẽdo denominatione. ſic illud ſoluʒ eſt denoiatiuũ qḋ eſt concretũ cui coꝛrñdet aliqḋ abſtractum ſignãs accidens inherẽs illi de quo p̄dr̃ denominatiue. Et iſto mõ oẽ denominatiuũ eſt denominatiuũ denoiatione itrinſeca. Et mihi vr̃ ꝙ phs deſcribẽs denoiatiua loquat̃ de denoiatiuis cõiter ſumptis. ¶ 3o eſt

Idẽ foꝛtaſſe eſt ꝯ iſta hõ eſt riſibilis: quicqd Alb. dicat.

N ſciẽdũ ꝙ ſicut qḋdã eſt ꝯcretuʒ ꝓpinquũ vt album ꝛ nigrũ. ꝛ qḋdã remotuʒ. vt albatũ ꝛ denigratũ. ꝛ ſic de alijs. ita eſt duplex denominatiuũ. ſ. ꝓpinquũ ꝛ remotũ. ꝓpinquum vt albũ vel nigrũ. remotuʒ vt albatũ denigratũ. denominatio p̲ ꝯñs eſt duplex. ꝓpinq̃ ꝛ remota vt pʒ. ¶ 4o eſt hic notan

O dũ ꝙ p̄dicatio denoiatiua nõ eſt ſimpliciter diſtincta a p̄dicatione vniuoca ꝛ equoca. imo p̄dicatio denoiatiua aliq̃ñ eſt vniuoca ꝛ aliq̃ñ equoca: qꝛ id qḋ p̄dr̃ denoiatiue ſi hẽat vnam deſcriptionẽ vel diffõnẽ tm̃. vel vnũ quid noĩs p̄dr̃ denominatiue ꝛ vniuoce. ſi vero hẽat plura qd nominis: p̄dr̃ equoce. v.g. acutũ eſt equiuocũ ſcḋm ꝙ reperitur in voce. ꝛ ſcḋm ꝙ reperitur in magnitudine. ꝛ de vtroqȝ predicatur denominatiue. in alia tamen ſignificatione ꝛ in alia.

Eorum

Eorũ vo q̃ dñr: alia qdē ẖʒ cõplõnē dñr. alia vero ſine cõplexione. ⁊ ea que ẖʒ cõplõnē dñr ſunt vt hõ currit ⁊ hõ vincit. Ea vo q̃ ſine cõplexione dñr ſunt vt homo. bos. vincit currit.

ARGl. ¶ Eoꝝ q̃ dñr/alia cũ cõplexione: alia ſine cõplexiõe dñr. Illa talia ſũt/hõ currit: hõ vincit. Hec iſtiuſmodi ſũt: hõ: bos: currit: vĩcit.

¶ Iſtud eſt 2ᵐ caᵐ pͥmi tractatus in quo ponunť q̃dã diuiſiões añcedẽtes cognitionẽ pͥdicãtoꝝ. ⁊ ↄtinet duas partes. In pͥma pte ponit diuiſio bimẽbris. In 2ᵃ ibi. (Eoꝝ q̃ ſunt.) ponit alia diuiſio q̃drimẽbris. In pͣ ergo pte ponit diuiſio talis. Eoꝝ que dñr q̃dã cũ cõplexiõe dñr. ⁊ q̃daʒ ſine. Ea q̃ ſm cõplexionẽ dñr ſunt. vt hõ currit. hõ vincit. Ea q̃ ſine cõplexione dñr ſunt vt hõ lapis. currit. vincit. Uñ breuiter diuiſio eſt iſta. Eoꝝ que dñr quedã ſunt cõplexa. quedã incõplexa.

A ¶ Intelligẽdũ q᷑ cõplexũ ⁊ incõplexũ pñt accipi 2ʳ. ſ. cõiter ⁊ ꝓprie. ſumẽdo incõplexũ cõiter ſic oẽ qd̕ eſt extremũ ꝓpõnis ſeu enunciatiõis. põt dici incõplexũ. ⁊ ſic tã terminꝰ ſimplex q̃ꝫ terminꝰ diſcretus vel cõpoſitꝰ ex terminis ⁊ cõpoſitꝰ ex diuerſis dictionibꝰ dr̃ incõplexũ. ⁊ ſic hõ eſt q̃dã incõplexuʒ. ⁊ ſilr̃ hõ albus eſt incõplexũ. proprie vero loquendo de incõplexo nihil eſt incõplexuʒ niſi terminꝰ ſimplex: vt vna dictio ſimplex. vt hõ: lapis: aĩal ⁊c. Silr̃ cõplexũ põt accipi dupliciter. ſ. cõiter ⁊ ꝓprie. Accipiẽdo cõplexuʒ cõiter ſic omne cõpoſituʒ ex diuerſis dictionibꝰ ſine copula: ⁊ ẽt oẽ cõpoſitũ ex noĩe vel noĩbus ⁊ verbo dr̃ cõplexuʒ. ⁊ ſic hõ albus dr̃ cõplexuʒ. ⁊ ẽt ꝓpõ vt homo eſt albꝰ dr̃ cõplexum. Sed ꝓprie loquẽdo de cõplexo nihil dr̃ cõplexuʒ niſi cõpoſitum faciat ſufficientẽ intellectũ in aĩa auditoris. vt cõpoſituʒ ex noĩe ⁊

B verbo qd̕ eſt cõplexũ cõplexione verbali. ¶ Dubiũ eſt. vtrũ illa diuiſio ſit in res aut in voces. Boetius ⁊ ſimplicius dicũt q᷑ mẽbra iſtius diuiſionis ſunt voces ⁊ nõ res. ⁊ tunc eſt ſenſus. Eoꝝ que dñr. hoc eſt ꝓferunť quedã ſunt cõplexa q̃dã incõplexa. Et q᷑ hec diuiſio ſit in voces ⁊ nõ in res ꝓbãt ſic. Res nõ dñr: ſed voces: ſed l3 eſt diuiſio earũ que dñr. iõ hec eſt diuiſio in voces. ¶ Itẽ phs poſtea diuidẽdo alterũ membrũ. ſ. incõplexuʒ dicit eoꝝ que dñr ſm nullã cõplexionẽ ſingulũ aut ſigt ſbam. aut q̃ꝫtitatẽ: aut q̃litatem ⁊c. Ex q̄bus vr̃ q᷑ phs in illa diuiſiõe loquiť de vocibꝰ ſignãtibꝰ ⁊ nõ de rebus ſignãtis. Alij tñ vr̃ q᷑ hec diuiſio ſit i res ſignificatas nõ in voces ſignificãtes: q: poſita illa diuiſione ſtatim ſubdiuidit aliud mẽbruʒ. ſ. incõplexũ dicens. eoꝝ que ſunt. q̃dã dñr de ſubiecto ⁊ non ſunt in ſbto. Sed certũ q᷑ illa diuiſio eſt in res. ſ. in ſbam ⁊ acciñs ⁊ vniuerſale ⁊ ꝑticulare. Silr̃ hic. n. dicit eoꝝ que ſũt: ⁊ nõ eoꝝ que ꝓferunť. pʒ q᷑ illa ſubdiuiſio eſt in res ⁊ nõ in voces. hec. n. eſt ſñia ipſius Auer. qui in exponẽdo hãc pͥmã diuiſionẽ dicit ſic. Rerũ ſignificataꝝ per dictiões q̃dã ſunt ſimplices ſignãte ꝑ dictiones ſimplices. vt hõ aĩal. quedaʒ vero cõpoſite ſignificate ꝑ dictiones cõpoſitas. vt hõ eſt aĩal. Ex hoc arguiť ſic. hec diuiſio eſt eoꝝ que per voces ſignificãt. ⁊ hꝫ ſunt res ⁊ nõ voces. ergo eſt diuiſio reꝝ ⁊ nõ vocuʒ. Suſtinẽdo q᷑ illa ſit diuiſio reꝝ tunc dʒ lr̃a ſic intelligi. Eoꝝ que dñr. hoc eſt eoꝝ que ꝑ voces ſignificanť. quedã dñr cuʒ cõplexione ⁊ q̃dã ſine cõplexione. Mihi tñ vr̃ q᷑ hec diuiſio ſit in mẽbra cõia tã rebꝰ q̃ꝫ vocibꝰ. q: tam in vocibus q̃ꝫ in rebus reperiunť cõplexum ⁊ incõplexum vt viſuʒ eſt. ⁊ ideo hic diuiſio non ꝑciſe eſt in res nec in voces: ſed eſt in cõmunia. ſ. in cõplexum ⁊ in incõplexum.

Cap. 2. ¶ Eoꝝ vo q̃ ſunt alia de ſubo quodã dñr. in ſubto vero nullo ſunt. vt hõ. de ſubiecto q̃dem dr̃ aliquo hoĩe. in ſubiecto vo nullo ẽ. Alia ãt in ſubo q̃dẽ ſunt. de ſubo aũt nllo dicunť. In ſubo ãt eſſe dico. qd̕ cũ ſit i aliquo nõ eſt ſicut quedaʒ ps: ⁊ ipoſſe eſt eſſe ſine eo in quo eſt. vt q̃dã grãmatica i ſubiecto q̃dẽ eſt in aĩa. de ſubo vero nullo dr̃. ⁊ q̃daʒ albũ in ſubto q̃dẽ eſt corpore. Oĩs enim color in corpe eſt. de ſubiecto ãt nullo dr̃. Alia vero ⁊ de ſubiecto dñr ⁊ i ſubiecto ſunt. vt ſciẽtia in ſubiecto q̃deʒ eſt in aĩa: de ſubiecto vo dr̃/vt de grãmatica. Alia vo neq̃ꝫ i ſubto q̃dem ſunt. neq̃ꝫ de ſubiecto dñr. vt aliqs hõ vel aliqs equus. Nihil. n. hoꝝ neq̃ꝫ in ſubiecto eſt neq̃ꝫ de ſubiecto dr̃. Simpliciter autẽ que ſunt idiuidua ⁊ nũero ſingularia de nullo ſubiecto dñr in ſubiecto aũt nihil ꝓhibet ea eẽ. Quedã. n. grãmatica in ſubiecto eſt.

¶ Eoꝝ q̃ ſunt: alia de ſubiecto q̃dẽ dñr: ſ nullo vero ſunt pͥſus ſubiecto/vt hõ/de quodã hoĩe dr̃/vt de ſubiecto: in nullo aũt eſt ſubiecto. alia in ſubiecto q̃deʒ ſunt: de nullo vero ſubiecto dñr. Atq̃ꝫ id in ſubiecto eẽ dico qd̕ in aliquo q̃dẽ eſt: ⁊ nõ vti pars: vt ſit aũt ſeoꝛſuʒ ab eo in quo ineſt fieri neq̃t: vt q̃dã grãmatica eſt q̃dẽ in aĩa vt in ſubto de nullo vero ſubo dr̃. Alia de ſubo dñr ⁊ in ſubiecto ẽt ſũt: veluti ſcia in aĩa q̃dẽ eſt/vt i ſubiecto: de grãmatica ãt dr̃ vt de ſubiecto. Alia neq̃ꝫ in ſubiecto ſũt: neq̃ꝫ de ſubiecto vllo dñr/vt q̃dã hõ ⁊ q̃dã equus. nihil. n. taliũ aut i ſubiecto eſt aut dr̃ de ſubto: atq̃ꝫ idiuidua ſimplr̃/⁊ ea q̃ vna nũero ſunt/de nullo q̃dẽ ſubiecto dñr: in ſubo aũt nõ nulla ipſoꝝ nihil ꝓhibet eſſe. quedã. n. grãmatica ex ijs eſt plane que in ſubiecto q̃dẽ ſunt: de nullo vo ſubo dñr. ARGl.

¶ Hec eſt 2ᵃ pars huiꝰ cap. in qua phs ponit vnaʒ diuiſionẽ hñtem q̃tuoꝛ mẽbra. Et dicit q᷑ eoꝝ que ſunt q̃dam dñr de ſubiecto ⁊ nõ ſunt in ſbo. quedã vero ſunt in ſbo ⁊ non dñr de ſubo. quedã dñr de ſbo ⁊ ſunt in ſbo. quedã vero ſũt que nec ſunt in ſubiecto nec dñr de ſubiecto. ⁊ exponit q̃d intelligit ꝑ eſſe in ſbo dicens. q᷑ nõ intelligit ꝑ eſſe in ſbo modum eẽndi quo ps eſt in ſuo toto ſed intelligit ꝑ eſſe in ſbo modũ quo acciñs eſt in ſbo. qd̕ q̃dem acciñs non põt eſſe ſine ſbo in quo eſt. ¶ Ad ſciẽdũ q̄bꝰ mẽbra illius diuiſiõis inſũt opʒ videre quoꝝ ꝓprietates ſũt l3 q̃tuoꝛ. ſ. dici de. nõ dici de. eẽ in. nõ eẽ in. ¶ Et eſt ſciendũ q᷑ dici de. eſt cõditio vel ꝓprietas vlis. ⁊ nõ dici de. eſt ꝓprietas ſingularis. eẽ in. eſt cõditio accidẽtis: nõ eẽ in. eſt ↄditio ſbe. Uñ Boetiꝰ dicit hic. q᷑ nõ eſſe in ſbo eſt deſcriptio ſbe. ⁊ eſſe in. eſt deſcriptio accidẽtis. Ex his pʒ. q᷑ iᵈ qd̕ dr̃ de ſbo ⁊ non eſt in ſbo. eſt ſba vlis. quia ex hoc qd̕ dr̃ de ſbo ſeq̃tur q᷑ eſt vniuerſale. ⁊ ex eo q᷑ nõ eſt in ſubiecto eſt ſba. Illud qd̕ eſt in ſbto ⁊ non dr̃ de ſubiecto eſt acciñs ſingulare. Illud qd̕ dr̃ de ſubiecto ⁊ non eſt in ſbto eſt acciñs vle. vt albedo ⁊ ſcia. ⁊ illud qd̕ non eſt in ſbo ⁊ non dicitur de ſbto eſt ſba ſingularis. vt ſoꝛ. ⁊ plato. Sciendũ q᷑ illa diuiſio q̃drimẽbris põt reduci ad diuiſionẽ bimẽbrem. ita q᷑ pͥmo ſiat vna diuiſio bimẽbris ⁊ poſtea diuidať vtrũq̃ꝫ mẽbruʒ in duo mẽbra ſic. de numero eoꝝ que ſunt q̃dlʒ. aut eſt in ſbo: aut non eſt in ſbto. ſi eſt in ſubiecto: aut dr̃ de ſubto ⁊ C

ſic eſt accñs vl'e. aut nõ dĩ de ſbto. ⁊ ſic eſt accñs ſingulare. ⁊ ſi non in ſbto aut dĩ de ſbto ſic eſt ſuba vl'is aut nõ eſt in ſub/
D iecto ⁊ non dĩ de ſubiecto. ⁊ ſic eſt ſba ſingularis. ℂ Sciendum ꝙ cũ in illa diuiſione cum dĩ aliquid eſſe in ſubiecto ⁊ aliqd dici de ſbto. accipit ſubiectũ equoce. nã ſubiectũ ꝗtũ ad ꝓpoſitũ ſpectat: eſt duplex. ſ. ſubiectũ in quo. ⁊ ſubiectũ de quo. ſbm in quo eſt illud qd̃ ſubijcit accñti. ſubiectũ de q dĩ illud qd̃ ſubijcit in ꝓpõne. vñ ſubiectũ. ĩ quo dĩ reſpectu accñtis. ⁊ ſubiectũ de quo dĩ reſpectu ꝑdicati in ꝓpoſitiõe.
E ℂ Item ſciendũ ꝙ ex diuiſione hac apparẽt duo ꝯña dicta modernoꝝ. Primum eſt ꝙ vl'ia de gñe ſubſtãne ſunt extra
Ad iſtaʒ aiam. qꝛ illud quod dicit de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto: eſt
mãm vi vniuerſale de gñe ſubſtãtie. ſed oẽ ens non eſt exñs in ſubie
de ſco. cto. eſt extra aiam. qꝛ ſi eſſet in aia eſſet in ſubiecto. cũ ergo
and. lib. ſubſtãtia ſcda nõ ſit in ſubiecto: ſequit ꝙ nõ eſt in aia. ⁊ per
vij. q. 16 ꝯña eſt extra aiam. Uñ ſi nihil eẽt vniuerſale niſi vox vel cõ
per ſo. ceptus ſequeret ꝙ oẽ eẽt in ſubiecto. ⁊ per ꝯña nihil eẽt illud qd̃ di de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto. ℂ Scdm ꝯñm modernis eſt. ꝙ ꝓpõ cõponitur ex reb⁹ extra aiam. nã id qd̃ dĩ de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto ꝑtur in ꝓpõne. ⁊ illud eſt res
F extra aiam. ergo ⁊c̃. ℂ Adhuc circa iſtaʒ diuiſionẽ dubitat Boetius. ⁊ eſt dubitatio iſta. ſub quo mẽbro diuiſionis ꝑdicte cõtineãtur ſubſtãtialis dĩa. ⁊ dicit ꝙ ſubſtãtialis dĩa nec eſt ſubſtãtia nec accidẽs: nec mixtũ ex vtroqꝫ nõ credo ꝙ Boetius intellexerit ꝙ dĩa ſubſtãtialis ſit ſic compoſita ex ſubſtãtia ⁊ accñte. quo mixtum cõponitur ex miſcibilib⁹. ſꝫ ꝗliter dĩa ſubſtãtialis ſit mixta ex ſubſtãtia ⁊ accñte bñ declarat btũs Auguſtin⁹ in ꝑntis ſuis. dicit enim ꝙ dĩe ſubſtãtiales nã ſunt ſubſtãtie ꝑdicatione vero accidẽtis. Differentia ſubſtãtialis dĩ ꝑdicatione accidens. hoc eſt qꝛ ꝑdicat in quale ad modũ accñtis. ſed eſt ſubſtãtia per nãm. Rõnalitas enĩ eſt ſubſtãtia. ⁊ non eſt in aliquo ſubiecto.

ℂ Quando alterum de altero predicat̃ vt de ſubiecto quecũqꝫ de eo quod predicatur dicuntur: omnia hec ⁊ de ſubiecto dñr. vt homo de quodam hoie predicat̃. aial vero de hoie: ergo ⁊ de quodã homine animal predicabitur. qdam. n. hõ: ⁊ homo eſt ⁊ aial.

ARGI. ℂ Cũ qppiã de quopiã ꝑtur vt d̃ ſubiecto: ea que de pto dñr: dicẽtur ẽt de ſubiecto: vt hõ de quodã hoie ꝑtur: aial autẽ de hoie predicatur: Igitur animal: de quodã ẽt hoie predicatur: qdaʒ. n. hõ: ⁊ homo eſt: ⁊ etiã aial.

ℂ Iſtud eſt tertium capm̃ ꝑmi tractat⁹. in quo ponunt̃ ꝗdaʒ dignitates cões ſingulis ꝑntis. ⁊ ꝯtinet duas partes ꝑncipales. In prima ponit̃ vna dignitas ſeu maxima. In 2a ibi (Diuerſoꝝ generũ). ponit̃ altera maxima ſeu dignitas. In ꝑma ergo pte ponit̃ vna talis dignitas. qñ alterũ de altero ꝑtur vt de ſbo. qcquid ꝑtur de ꝑdicato ꝑtur de ſubiecto. vt qꝛ hõ ꝑtur de ſoꝛ. ⁊ de hoie ꝑtur aial. ideo de ſoꝛ. predicatur aial.
G ℂ Sciendũ ꝙ Boetius dicit h̃ ꝙ de ſubiecto predicari dñr quecũqꝫ in cuiuſlibet rei ſubſtãtia ⁊ diffõne ponunt̃. Ex illo
Boetij dicto Boetij pꝫ ꝗliter iſta regula eſt intelligẽda. qñ alterũ
declara/ de altero ꝑtur. qꝛ dꝫ itelligi in ꝑdicatione eẽntiali ⁊ directa. qñ alterũ de altero ꝑtur eẽntialiter quicqd ꝑtur de ꝑdicato ꝑtur de ſubiecto. ⁊ per hoc pꝫ rñſio ad inſtantias que fiunt ꝯtra iſtam regulã pꝫ ergo ꝙ iſta inſtãtia de genere ⁊ ſpecie nõ eſt ad ꝓpoſitũ. nõ. n. ſequitur. ſoꝛ. eſt homo. hõ eſt ſpẽs. ergo ſoꝛ. eſt ſpẽs. nec ſeqtur. aial eſt genus. ſoꝛ. eſt aial. ergo ſoꝛ. eſt genus. qꝛ ſpẽs nõ ꝑtur eẽntialiter de hoie. nec genus eẽntialiter ꝑtur de aiali. ⁊ ideo non opꝫ ꝙ ſi genus ꝑtur de aiali ꝙ ꝓp hoc vere ⁊ affirmatiue ꝑdicet̃ de hoie. Nec oportet ꝙ ꝗuis ſpẽs predicet̃ de hoie ꝙ ꝓp hoc vere ⁊ affirmatiue ꝑdicetur de ſoꝛ. qꝛ ſpẽs non predicatur eſſentialiter de hoie. Põt ẽt dici ꝙ qñ alterũ ⁊c. ꝙ ibi ſubiectũ capitur pro ſubiecto in linea ꝑdicamẽtali. hoc eſt pro eo qd̃ ſub alio ponitur in linea ꝑdicamẽtali. ⁊ tunc intelligit̃ regula. qñ alterũ de altero ꝑtur vt de ſubiecto. i. in linea ꝑdicamẽtali. qcquid ꝑdicatur de predicato vel de ſubiecto. ſ. in linea ꝑdicamẽtali ꝑdicat̃ de ſubiecto. Aliter etiaʒ poſſet regula intelligi generalius. ⁊ hoc quãdo alterũ de altero ꝑdicatur vniuerſaliter qcquid predicat̃ de predicato ꝑdicato de ſubiecto. ⁊ per hoc excluduntur inſtãtie genere ⁊ ſpecie. qꝛ genus non ꝑdicatur de animali vniuerſaliter ſumpto. ſicut nõ ſeqtur. homo eſt aial ⁊ animal eſt aſinus. ergo hõ eſt aſin⁹. qꝛ aſinus non ꝑdicatur de aiali vniuerſaliter ſumpto. Similiter nec valet ꝯña iſta. hõ eſt coloratus. coloratus eſt lapis. ergo homo eſt lapis. ſi tñ animal accipiat̃ vniuerſaliter. bñ ſequit̃. homo eſt aial. omne aial eſt aſin⁹. ergo hõ eſt aſin⁹. ⁊ ſimiliter ſi ly colorat⁹. vl'r acciperet̃ bene ſequeret̃. ſeqt̃ enĩ. hõ eſt colorat⁹. oẽ coloratũ eſt lapis. ergo hõ eſt lapis. ſed tũc minoꝛ eſt falſa. ⁊ iſto non intelligẽda eſt iſta regula. qñ alterꝝ de altero ꝑtur. vl'r qcquid de ꝑdicato predicat̃ vniuerſaliter ⁊c̃. Iſta eſt gñaliter vera tam de ꝑdicatione eſſentiali ꝗʒ etiam de ꝑdicatione accidentali.

ℂ Diuerſoꝝ generũ ⁊ nõ ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dĩe vt aialis ⁊ ſcie. Aialis qdeʒ dĩe ſunt vt greſſibile ⁊ volatile ⁊ bipes. Scie vero nulla earũ eſt. neqꝫ enim ſcientia differt a ſcia in eo quod bipes eſt. Cap. 4.

ℂ Eoꝝ que ſunt diuerſa gñe/ ⁊ non ita ſe hñt vt alterũ ſub altero collocet̃ diuerſe ſũt ſpẽs ⁊ dĩe: vt aialis atqꝫ ſciẽtie. Aialis nãqꝫ dĩe ſunt/ greſſibilis: ⁊ bipes: ⁊ volatile: degẽſqꝫ in aqs. ſcientie vero nulla ex his eſt dĩa: nõ enĩ hoc ſciẽtia a ſcia differt ꝙ ſit bipes. ARGI.

ℂ Hec eſt ſcda pars iſtius capituli in qua ponit pħs maximaʒ ſcdam. ⁊ ꝯtinet duas pticulas ſm ꝙ hꝫ duas particulas. ſecũda particula incipit ibi. (Subalternoꝝ vero.) vel pñt poni due regule diſtincte. In ꝑma ergo pticula ponit maximaʒ taleʒ. Diuerſoꝝ generũ ⁊ non ſubalternatim poſitoꝝ diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dĩe. ⁊ exẽplificat dicẽs vt aialis ⁊ ſcie diuerſe ſunt ſpẽs ⁊ dĩe. qꝛ aial ⁊ ſcientia ſunt diuerſa gña nõ ſubalternatim poſita. ⁊ ideo hñt diuerſas dĩas. Naʒ ſpẽs animalis ſunt vt hõ. bos. leo ⁊ hꝫ. Spẽs vero ſcie ſunt. vt grãmatica logica. Similiter dĩe aialis ſunt greſſibile. volatile: bipes. ſꝫ ille nõ ſunt dĩe ſcie. non. n. dĩt vna ſcia ab alia ꝑ hoc ꝙ vna ſit bipes ⁊ alia quadrupes. ℂ Contra iſtã regulã arguit̃ ſic: ſubſtãtia ⁊ ꝗtitas ſunt diuerſa genera nõ ſubalternatim poſita: ⁊ tñ habent eandẽ ſpeciem. i. corpus. nam corpus eſt ſpẽs ſubſtãtie ⁊ etiaʒ ꝗtitatis. ℂ Itẽ aial ⁊ ſubſtãtia incorporea ſunt diuerſa gña non ſubalternatim poſita: ⁊ habent eandẽ dĩam ſubſtãtialem. i. rõnale. ℂ Ad ꝑ mũ iſtoꝝ dõm. ꝙ ſubſtãtia ⁊ ꝗtitas non hñt eandẽ ſpẽm. ℂ Et cũ dicitur ꝙ corpus eſt in gñe ſubſtãtie. dõm ꝙ corpus eſt equocũ: qꝛ h̃ nomẽ corpus. vno° ſignĩat ꝗtitatẽ longã lataʒ ⁊ ꝓfundã: quã alij dñt eſſe trinã dimẽſionẽ: ⁊ ſic eſt in gñe ꝗtitatis. Alio° ſignĩat ſubãm longã latam ⁊ ꝓfundã. que eſt ſbm trine dimẽſionis: ⁊ ſic eſt in ꝑnto ſubſtãtie nã corpus de ꝑdicamẽto ſube ⁊ corpus qd̃ eſt de ꝑdicamẽto ꝗtitatis nõ ſunt eedẽ res. naʒ corpus de gñe ſubſtãtie eſt ſubiectũ corporis de gñe ꝗtitatis. Ad 2m dico. ꝙ pħs per ſubalternatim poſita intelligit h̃ indifferẽter illa quoꝝ vnum ponit̃ ſub altero. vel illa que ambo ponunt̃ ſub tertio. Dico ḡ ꝙ ſba icorporea ⁊ aial ſunt ſubalternatim poſita ſm ꝙ pħs h̃ loqtur: qꝛ vtraqꝫ ponunt̃ ſub 3°: qꝛ ſub ſba: ⁊ nõ ꝑ ſubalternatim poſita intelligit pħs illa quoꝝ nullũ ponit̃ ſub altero: nec ambo ſub 3°. ℂ Adhuc poſſet aliter videri ſm quoſdã dicẽdo ꝙ

rõnale

rónale dr̃ equoce de hoíbus ⁊ angelis⁊ iõ rónale nõ eſt ea
Facit ad dem dña ſm ꝙ cópetit ſbe incorporee: ⁊ ſm ꝙ cópetit aiali.
hoc qd Sʒ poi rñſio eſt melior ſicut credo:qꝛ in alijs videmus ꝙ ea
ponit do dem põt eẽ dña duoꝝ generũ q̃ꝝ neutrũ ponit᷑ ſub reliquo
cto. ſub/ ⁊ ambo ſub 3° v.g. aial greſſibile ⁊ aial volatile ſunt diuer
til. 3. di. ſa gña q̃ꝝ neutrũ ponit᷑ ſub reliq: ⁊ m̃ eadẽ dñam hñt qꝛ bi
2. q. 11. pes eſt dña vtriuſqꝫ nã greſſibile diuidit᷑ ꝑ qꝛ qddã bipes: qd
dam quadrupes. ſic aial volatile diuidit᷑ ꝑ eaſdẽ dñas.

❧ Subalternorum vero generũ nihil prohibet eaſdem eſſe differentias. Superiora.n. de inferioribus predicantur. quare quacunqꝫ predicati dñe fuerint eedẽ erunt ⁊ ſubi.

ARGI. ❧ Eorũ m̃ generũ: quoꝝ alterũ ſub altero collocatur eaſdẽ eſſe differentias nihil obſtat. ſupra enim de ſuis inferis ꝑdicant. Quare oẽs differẽtie predicati erũt etiã ⁊ ſubiecti.

❧ Hec eſt ſa particula ſe partis in qua ponit᷑ ſa pars regule vel regl̃a tertia q̃ eſt iſta. Generꝫ ſubalternatim poſitoꝝ ⁊ h̃ eſt q̃ꝝ vnũ ponit᷑ ſub reliquo nihil ꝓhibet eaſdẽ eſſe dñas ⁊ h̃ declarat pħs. Et põt hic poni ꝓ° ꝫ ſub hac forma: generum ſubalternatim poſitoꝝ eedẽ ſunt dñe: probatur ſic: ſuperiora predicant᷑ ð inferioribus vt pʒ ex ꝑdictis vt pʒ: genus ſ ſub quo ponit᷑ aliud genus ꝑdicat᷑ de illo gñe eẽntialr̃ vt corpus aiatũ de aiali. Sed in ꝑdicatione eẽntiali q̃cũqꝫ ſunt dñe ꝑdicati eedẽ ſunt dñe ſbiꝫ ꝫ q̃cuqꝫ ſunt dñe generũ ſuperiorũ ſunt dñe generꝫ inferioꝝ ſubalternatim poſitoꝝ: ꝫ ſubalternatim poſitoꝝ generꝫ eedẽ ſunt dñe: ꝑ ꝯñs eedẽ ſpẽs. ❧ Intelligendũ ꝙ hec regula intelligr̃ ð dñis ꝯſtitutiuis ⁊ non de
A dñis diuiſiuis. Quecũqꝫ ꝫ ſunt dñe ꝯſtitutiue ꝑdicati ſeu ꝑ ſe ſuperioris ille eedẽ dñe ſunt ꝯſtitutiue ſbiecti ꝑ ſe inferioris vt g. corporeũ aiatũ ſenſibile ꝯſtituũt aial: qꝛ diffiniũt ⁊ ꝯſtituunt aial. iõ diffiniunt hoiem: qꝛ ponunt᷑ i explicita diffõne hoĩs: ſʒ loquẽdo de dñis diuiſiuis ſic hec eſt falſa: q̃cũqꝫ ſunt dñe diuiſiue ꝑdicati: ſunt dñe diuiſiue ſbi. Nã ſuba diuidit᷑ i corporeũ ⁊ icorporeũ: ⁊ nullũ genus ſubalternatim poſitũ ſub ſba diuiditur iſtis dñis: ⁊ loquẽdo de dñis eũtibꝰ ipſum diuiſum ſic nunq̃ ſunt eedem dñe diuiſiue ſuperioris ⁊ cõſtitutiue inferioris ❧ Sed ſi quærit᷑ nunqd pñt eedẽ differẽt ẽ eſſe diuiſiue ſuperioris ⁊ dñe cõſtitutiue inferioris dicendũ ꝙ nũq̃ pñt dñe ex oppoſito diuiſiue ſuperioris eẽ ꝯſtitutiue alicuius inferioris qꝛ dñe ſufficienter diuiſiue ſuperioris ſunt oppoſite vel ꝯtrarie ⁊ ꝯtraria nõ ꝯſtituũt aliqd vnũ ⁊ iõ dñe q̃ ſunt diuiſiue ſuperioris nõ ſunt ꝯſtitutiue alicuiꝰ inferioris: ſʒ bñ ſunt ꝯſtitutiue inferioꝝ nã qꝛ rónale ⁊ irrõnale diuidũt aial: iõ rónale ⁊ irrõnale ꝯſtituũt hoiẽ ⁊ bouẽ ⁊
B

C aſinũ ⁊c. ❧ Sciendũ ẽt ꝙ q̃cũqꝫ ſunt dñe diuiſiue inferioꝝ ſunt diuiſiue ſuperioꝝ: ſed nõ ſufficiẽter ⁊ cõplete. Quia.n. rónale ⁊ irrõnale diuidũt aial. iõ diuidũt ſubam: ſʒ nõ cõplete ſicut.n. aialiũ qddã eſt rónale ⁊ qddã irrõnale. ita ſbaꝝ q̃dã ẽ rónal᷑ ⁊ q̃dã irrõnalis: tñ hec nõ eſt cõpleta diuiſio ſbe: qꝛ mlte ſũt ſbe q̃ nõ ſunt rónales nec irrõnales: vt ſatis pʒ itelligẽti.

❧ Eoꝝ q̃ ꝫ nullã cõplexionẽ dñr ſingulũ aut ſubſtãtiã ſignificat: aut q̃titatẽ: aut qualitatem: aut ad aliquid: aut vbi: aut quãdo: aut ſitum: aut habere: aut facere: aut pati.

❧ Unũqdqꝫ eoꝝ q̃ nulla cũ cõplexione dicũ
ARGI. tur aut ſubſtantiam: aut quantuʒ: aut quale: aut ad aliquid: aut vbi: aut quando: aut ſitũ: aut habere: aut agere: aut pati ſignificat.

❧ Iſtud eſt 4m capitulũ tracta. primi in quo ponit᷑ numerus ⁊ ſufficientia ꝑdicamẽtoꝝ ⁊ cõtinet duas partes ꝑncipales. In prima ergo pħs narrat numerũ ꝑdicamẽtorũ. In ſa ibi. (Singulũ eoꝝ.) infert ⁊ probat incidentaliter quandã ꝯnẽ. Prima ergo pars cõtinet duas partes. In prima narrat ꝑdicamẽta. In ſa ibi. (Eſt autẽ ſuba.) ponit exẽpla de ſingulis ꝑdicamẽtis. In prima ergo particula dicit ꝙ ſingulũ eoꝝ q̃ ſʒ nullã cõplexionẽ ⁊c. h̃ ẽ ſingulũ icõplexoꝝ: aut ſignificat ſubſtantiã: aut qualitatẽ: aut quãtitatẽ: aut ad aliquid: aut vbi: aut q̃n: aut ſitum eſſe: aut habitũ: aut facere: aut pati.

❧ Eſt aut ſuba qdẽ vt figuralr̃ dicat᷑ vt hõ equus. Quãtitas vt bicubitũ: tricubitũ. Qualitas vt albũ. Ad aliquid vt duplũ: magnũ. Ubi vero in loco. Qñ vt heri. anno ſuperiori. Situs vero eſſe vt ſedet: iacet. Habere vt calciatum eſſe armatum eſſe. Facere vt ſecare: vrere. Pati vt ſecari vri.

ARGI. ❧ Atqꝫ ſubſtãtia quidẽ eſt vt ſimpliciter dicamus / hõ: equus: quantũ autẽ vt bicubitũ tricubitũ. quale vt albũ grãmaticũ. ad aliqd: vt duplũ dimidiũ maius. Ubi / vt in lyceo in foro. quando vt heri: nudiuſtertius. ſitũ eſſe vt recubare ſedere. hr̃e / vt idutũ armatũ eẽ. agere / vt ſecare vrere. Pati vt ſecari ⁊ vri.

❧ Hec eſt ſa particula huius ptis in q̃ exẽplificat de ſingulis ꝑdicamẽtis dicẽs: vt figuralr̃: hoc ẽ exẽplariter dicat᷑ ſuba eſt vt hõ ⁊ equꝰ: q̃ntitas vt bicubitũ ⁊ tricubitũ: q̃litas võ vt album ⁊ albedo: ad aliqd vt ſcõariũ maius: aut minus: vbi vt eẽ i loco: qñ vt hernũ: ſitũ võ eẽ vt ſedet iacet: hr̃e aũt vt armatum eẽ: calciatũ eẽ: facere võ vt ſecar᷑ vrere: pati vt ſecari vri.

❧ Singula igit᷑ eoꝝ q̃ dicta ſunt ipſa qdẽ ſm ſe in nulla affirmatione dicunt᷑: horũ autem ad ſe inuicem complexione affirmatio fit.

ARGI. ❧ At q ꝑ ſe qdẽ horũ ſingula ſi dicant᷑. nulle ſunt affirmationes prſus: aut negationes. aut ſi ꝯplexe dicãt᷑ affirmatio fit aut negatio

❧ Hec eſt ſa pars huius capĩi in qua pħs ꝯcludit ⁊ ifert vnã ꝯnem incidentalẽ. Et ꝑ° narrat ꝯnẽ ſo cũ dicit. (Ut aũt.) probat ꝯnem quã intendit. Primo ergo dicit ꝙ ſingula eoꝝ que dicta ſunt ſʒ ſe i nulla affirmatione nec negatione dñr: hoc eſt nullum decem predicamẽtorum ſm ſe eſt affirmatio vel negatio: ſed ex complexione eorum ⁊ compoſitione illorum adinuicem fit affirmatio vel negatio.

❧ Ut ãt oĩs affirmatio v̈a vel falſa eſſe. Eoꝝ vero q̃ ſm nullã ꝯplexionẽ dñr ſingula neqꝫ vera neqꝫ falſa ſunt vt homo album currit.

ARGI. ❧ Omnis.n. affirmatio aut negatio / aut vera aut falſa eſſe / videtur. At nullum eorum que incomplexe dicuntur: aut verum eſt: aut falſum: vt homo album: currit vincit.

❧ Probat ꝯnem q̃ eſt iſta: nullũ decẽ ꝑdicamẽtoꝝ ſʒ ſe eſt affirmatio vel negatio. i. ꝓpõ affirmatiua vel negatiua: ⁊ h̃ eſt ſa ꝯ huius lib. ⁊ ꝓbat ſic: oĩs affirmatio vel negatio ſm ſe ẽ vera vel falſa: ſed nullũ decẽ predicamẽtorum ſm ſe eſt veꝝ vel falſum: igr̃ nullũ ꝑdicamẽtum eſt ꝑ ſe affirmatio vel negatio. ❧ Hic eſt videdũ vtrũ illa diuiſio ſit reꝝ vel vocũ. Boe. D
dicit. ꝙ hec diuiſio ſit vocũ: dicit.n. ſic. nõ de rebus: ſed de vo An iſta
cibus tractaturus eſt. Et dicit. res ꝓprie nõ dñr ſed voces ⁊ diuiſio ſit
ꝙ addit ſingulũ ſubſtãtiã ſignĩat: manifeſte pʒ eũ diſputare ð reꝝ vel
vocibus: nõ eniʒ res ſed voces ſignĩat: res ãt ſignĩant᷑. Ut tñ vocũ ſʒ
verius dõʒ ꝙ illa diuiſio reꝝ ſignĩatarũ ꝑ voces incõplexas. boetiũ.
Nã illa diuiſio eſt eorũ de qbus pħs exẽplificat poſterius: ſʒ exẽplificãdo ponit exẽpla de rebus ⁊ nõ de vocibus vñ pħs

exēplificādo de ſubſtātia dicit ꝙ ſubſtātia ē vt hō ⁊ equus: quātitas bicubitū tricubitū ⁊c. Unū cū dicit ꝙ ſubſtātia ē vt hō: aut equus nō accipit hoīeꝫ ⁊ equū mātr p vocibus: q̄ ga iſte voces nō ſunt ſbe ſꝫ q̄litates. ¶ Itē illa diuiſio ē illoꝝ de q̄bus determinat̄ hic inferius ꝑ totū iſtū librū: ſꝫ hmōi ſunt res: q̄ infra determinat de decē predicamētis q̄ nō ſunt voces: ſꝫ res: q: ſi eſſent voces oīa predicamēta eſſent in p̄dicamēto q̄litatis: q: oīs vox eſt q̄litas ſenſibilis: ⁊ per ꝯñs eſt in 3ᵃ ſpē q̄litatis: ⁊ ſic phs nō determinaret niſi de q̄litatib⁹ in 3ᵃ ſpē q̄litatis: qḋ manifeſte falſuꝫ eſt. ¶ Itē decē ſunt mēbra huius diuiſionis q̄ hic enumerant̄: ſꝫ nō tm̄ decē ſunt voces incōplexe: ģ hec diuiſio nō eſt in voces. ¶ Cōfirmat̄ ſic. q: ſi hec diuiſio eſſet in voces: tūc ſenſus diuiſionis eſſet iſte ſingulū incōplexoꝝ aut eſt hec vox: ſubſtātia. aut eſt hec vox q̄titas: ⁊ ſic de reſiduis: māifeſtū eſt autē ꝙ intellectus nō eſt iſte: q: ſunt multe voces incōplexe: q̄ nō ſunt de nūo illaꝝ. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ ſenſus diuiſionis eſt iſte: ꝙ ſingulū icōplexoꝝ aut eſt vox ſignificās ſbāꝫ aut q̄litatē. ⁊ ſic de reſiduis. ¶ Cōtra. ſm̄ illud hec diuiſio nō fieret i decē mēbra: q: multo plures pñt eſſe voces incōplexe: ⁊ forſan infinite ſunt: q̄rum q̄lꝫ ſigt aliqḋ decē predicamētoꝝ tā in diuerſis ydiomatib⁹ q̄ꝫ in eodem ydiomate. ģ ſi hec diuiſio foret in voces incōplexas ſignificātes decē predicamēta: hec diuiſio fieret in plā mēbra q̄ꝫ in decē: imo q̄ꝫ in mēbra infinita. qḋ ē abſurduꝫ. ¶ Dico
E ergo ꝙ Ar. in iſta diuiſione diuidit ſigta ꝑ voces icōplexas in decē res pmas. ſ. in decē predicamēta. Et cum dic Boe. ꝙ phs diuidit eā q̄ ſigñant. dico ꝙ veꝝ eſt: ſꝫ nō ex pmaria intē tione: ſed ex ſcdaria intētione ex pmaria diuidit rē ſignificatam ꝑ vocē incōplexā in decē res ita ꝙ ſenſus diuiſionis eſt ille: q: q̄lꝫ res ſigñata ꝑ vocē incōplexā aut eſt ſba: aut q̄titas ⁊c. Diuiſio āt vocū quam ſcdarie hic intendit eſt iſta. Quelꝫ vox incōplexa aut eſt vox ſignificās ſbāꝫ aut q̄titatē ⁊c. Et iſta diuiſio nō eſt ꝑ oppoſita: q: eadē vox incōplexa pt ſignificare ſbāꝫ aut q̄titatē: aut cetera predicamēta: ⁊ ideo diuiſio quā hic intēdit pncipaliter eſt diuiſio in res: q̄ diuiſio hꝫ decē mēbra. Diuiſio aūt in voces incōplexas nō eſt determinata: q: nō eſt determinatū nob' q̄t ſunt voces incōplexe ſi
F gnificātes decē predicamēta. ¶ Ulterius eſt vidēdū an illa decē predicamēta. ſ. ſba q̄titas ⁊c. ſint realiter diſticta. Quidam moderni dñt. ꝙ de iſtis decē predicamētis nō ſunt niſi duo realiter diſtincta. ſ. ſubſtātia ⁊ qualitas. ¶ Sꝫ hoc eſt ꝯ Ar. ⁊ omnes alios phos q dñt decē eſſe res pmas oino diſtinctas. ſ. ſubſtātiā ⁊ q̄titatē ⁊c. Unū Ar. pmo poſte. dicit ꝙ ꝓpō negatiua eſt vera in qua vnū genus gn̄aliſſimuꝫ vnius predicamēti remouet̄ ab alio alterius predicamēti. Iſta. n. eſt vera ⁊ imediata nulla ſubſtātia eſt vbi: ⁊ ſic de alijs. Si tm̄ ſubſtātia ⁊ q̄titas eſſent eedē res hec eēt falſa. nulla ſubſtantia eſt q̄titas: q: ſua ꝯdictoria eſſet vera. nā legtur ſubſtantia ⁊ q̄titas ſunt eedē res. ģ ſubſtātia eſt q̄titas. ¶ Itē ſm̄ ſic opinātes ſeqtur ꝙ q̄titas eſſet inferius q̄ꝫ ſubſtātia. nā ſm̄ eos oīs q̄titas eſt ſubſtātia: ſꝫ nō oīs ſubſtātia eſt q̄titas: q: ſubſtātia incorporea nō eſt q̄titas. ģ q̄titas non eſt genus gn̄aliſſimū cū habeat genus ſupra ſe. ¶ Itē Auic. li. pᵒ. ſufficiētie ſue dicit. ꝙ in nūo denario predicamētoꝝ oēs
G auctores ſunt cōtēti. ¶ Intelligendū eſt hic ꝙ nō oē incōplexum ſignificat ſubſtātiā vel q̄litatē ⁊c. q: h̄ nomē chimera ē incōplexū: ⁊ tm̄ nō ſignificat ſubſtātiā q̄titatē vel q̄litatē: idē iudiciū eſt de q̄cūq alio no ē fictitio. Oē tm̄ incōplexū ſignificans rē ex oībꝫ creatā ꝑ ſe vnā: aut ſignificat ſubſtātiā aut q̄litatē ⁊c. ⁊ hoc intelligit phs. ¶ Intelligēdū eſt ꝙ q̄uis numerus predicamētoꝝ nō poſſit demōſtrari: tñ aliq acceperunt ſufficiētiā predicamētoꝝ ſic. dñt. n. ꝙ predicamētū ſumitur a mō predicādi: ⁊ modus predicādi ſumit̄ a mō eſſendi ⁊ ſic ſunt duo modi pncipales eſſendi. nā aliqḋ eſt ens ꝑ ſe exñs ⁊ nulli inherēs. ⁊ ſic eſt ſubſtātia. Si vero ſit ens alteri inherens: aut ģ inheret ſibi rōne mātie: aut rōne forme: aut rōne totius cōpoſiti. Si inheret ſibi rōne māe h̄ pōt eſſe tripl'r: q:

aut māe ſolū ab intrinſeco aut ſolū ab extrinſeco. aut partiꝫ ab intrinſeco: ⁊ partiꝫ ab extrinſeco: ſi ſolū ab intrinſeco ſic eſt q̄titas: q: q̄titas ſolū ineſt ſubſtātie rōne māe: ⁊ ſolū ab intrinſeco: q: no hꝫ aliq̄ꝫ cāꝫ extrinſecaꝫ a qua cāetur. ſi autē inſit ſolū ab extrinſeco: ſic eſt vbi: q: vbi eſt in locato: ⁊ cāuī a loco: q̄ eſt extrinſecus locato: q: locus eſt in locāte: ⁊ nō in locato: ⁊ vbi ineſt rōne māe: q: vbi nō eſt niſi in hñtib⁹ ꝑtes q̄titatiuas: ⁊ nihil hꝫ partes q̄titatiuas niſi rōne māe. ¶ Si āt inheret ꝑtiꝫ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiꝫ ab extrinſeco ſic ē paſſio: q: paſſio ineſt paſſo rōne māe ab agēte qḋ eſt extra paſſum ⁊ ineſt dico ab intrinſeco rōe māe q̄ eſt intrinſeca paſſo: ⁊ ita ꝑtiꝫ ineſt ab intrinſeco ⁊ ꝑtiꝫ ab extrinſeco. Si āt inheret rōne forme h̄ pōt eē 3ʳ: q: aut inheret totaliter ab intrinſeco: vel totaliter ab intrinſeco aut ꝑtiꝫ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtim ab extrinſeco ſi totaliter ab intrinſeco: ſic eſt q̄litas: q: q̄litas inſeqtur formā q̄ eſt in re ab intrinſeco. ſi āt ineſt totali'r ab extrinſeco: ſic eſt qñ: q: qñ cāetur a tpe in re tpali: qḋ tpꝯ ē totaliter a re tpali extrinſecū: ſi āt inſit ꝑtiꝫ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiꝫ ab intrinſeco: ſic eſt actio: q: actio ineſt paſſo: ⁊ eſt ab agēte qḋ eſt extriſecū paſſo: ⁊ ineſt rōne forme expellēde a paſſo: q̄ eſt intrinſeca paſſo: ⁊ ita actio ineſt rōne forme: q: vnūqḋq ꝙ agit ꝑ formā ſuā: ⁊ ineſt ꝑtiꝫ ab intrinſeco: ⁊ ꝑtiꝫ ab extriſeco. Si āt ſit inherēs rōne toti⁹ cōpoſiti: h̄ eſt tripl'r: vt pa⁹ autigit ab intriſeco: ⁊ ſic eſt ad aliqḋ: q: illud qḋ ē ad aliqḋ nō reqrit extriſecū efficiēs: ſꝫ ad eē ſuū ſufficit terminus ad ſuū fundamētū: aut eſt oino ab extriſeco: ⁊ ſic eſt habit⁹. nā habit⁹ cāetur ex hiis q̄ exteri⁹ adiacēt corpori q̄ eſt hit⁹: vt patebit iferius. Si āt iſit ꝑti ab itriſeco. ⁊ ꝑti ab extriſeco ſic eſt pō: q: pō cāetur ex ordinatiōe ꝑtiū i toto i ꝯpatiōe ad locū ꝑtes. n. toti⁹ ſunt itriſece ipſi toto: ⁊ locus eſt qḋdā extriſecum: ⁊ ita pō ꝑtiꝫ cāt̄ ab itriſeco: ⁊ ꝑtiꝫ ab extriſeco. ¶ Alr D
acceperūt alij ſufficiētiā p̄dicamētoꝝ ſic. oē qḋ ē vl' ē ꝑ ſe exñs vel alteri iherēs ſi ꝑ ſe exiſtēs: ⁊ ſic eſt ſubſtātia. ſi ſit alteri iherēs: aut ģ iherēs ꝑ aliqḋ extriſecū: aut ꝑ itrinſecū: ſi ꝑ itriſecū: aut iheret abſolute: aut i habitudine ad aliud. ſi abſolute: aut rōne forme: aut rōne māe: ſi rōne māe: ſic eſt q̄titas ſi rōne forme: ſic eſt q̄litas. Si āt inheret ꝑ intrinſecū nō abſolute: ſed in habitudine ad aliqd ſic eſt reſo q̄ iheret ſubſtātie rōne fundamēti: qḋ fundamentū eſt intrinſecuꝫ ipſi ſubſtantie Si āt inſit ꝑ extrinſecū: aut ģ illud extrinſecū cōparatur ad ſubſtātiā: ſicut agēs ad patiēs: aut ſicut menſura ad menſuratum: aut ſicut habitus ad illud qḋ hꝫ ipſum: ſi ſicut agēs ad patiēs: ſic reſultāt duo p̄dicamēta. ſ. actio ⁊ paſſio. nā ex actiōe agētis i paſſuꝫ cāetur qdā motus q vt eſt ab agēte dī actio: ⁊ vt recipit̄ in patiēte dī paſſio. Si vō illud extriſecū cōparat̄ ad ſubſtātiā ſicut mēſura ad mēſuratū: ſicū menſura extriſeca ſit duplex. ſ. locus ⁊ tpꝯ: ſi ꝯparat̄ ad ſubſtātiā ſicut mēſura tpalis: ſic reſultat h̄ predicamētū qñ: qḋ cāetur i re tpali a tpe ſeu ex habitudine quā res tpalis hꝫ ad tpꝯ. Locus. n. pōt cōparari ad formā dupl'r. aut abſolute: ⁊ ita ꝙ ſit ibi alia ꝯparatio: ⁊ ſic eſt h̄ predicamētū vbi. nā vbi cāetur a loco in locato ſꝫ auctorē ſex pncipioꝝ. Alio mō pōt locus cōparari ad locatū nō abſolute: ſꝫ i habitudine ad partes locati: ⁊ ſic eſt poſitio: pō. n. cāetur in corpore locato ex habitudine: q: quā locus hꝫ ad ipſum ⁊ ad partes locati: ſꝫ ꝙ dicim⁹ aliqua ſtare aliqua ſedere. Aliter. n. diſponūt̄ partes qñ hō ſedet: ⁊ aliter qñ hō ſtat. Si aūt illud extrinſecum cōparet̄ ad ſubſtātiā: ſicut res habitā ad illud qḋ hꝫ ipſaꝫ. ſic eſt hoc predicamētū habitus nā habitus eſt vna habitudo q̄ cāetur in hoīe veſtito ex veſte quā hꝫ: vt iferius patebit. ¶ Hic du J
bitatur. dictū eſt. n. ꝙ decē predicamēta ſunt decem genera pma. ꝑ illud vr̄ ꝙ nulluꝫ genus gn̄aliſſimū eſt alio prius: qḋ falſum eſt: q: ſubſtātia eſt pōr quolꝫ accidēte: vt pꝫ ꝑ phm. 7. meta. ca. primo ſed pᶜ nihil prius eſt: ģ ⁊c. ⁊ ꝯñs ſeqtur ꝙ nec q̄litas nec q̄titas ⁊c. eſt pᵐ genus. ¶ Itē vr̄ ꝙ nō ſint decē gn̄a gn̄aliſſima: q: gn̄aliſſimū dī ꝑ ſupabundantiam: ⁊ qḋ per ſupabundantiā dī vni ſoli ꝯuenit. 7. topi. igitur non ſunt

De ꝓpō ne affirmatiua ⁊ negatiua quō dicāt: vide mīta ꝑ Anto. And. li. 4. meta phy. q. 5 arti. pᵒ.

Capi. 3. ⁊ c. viij.

ſunt decē gnā gnāliſſima. ¶ Dōz φ qōlȝ genus gnāliſſimū pōt hr̄e duplicē cōparationē. vnā ad cōtēta ſub ipſo in linea pdicamētali: ⁊ ſic vnūqōqȝ genus gnāliſſimū dr̄ pm̄ in illo ordine. ſ. in linea pdicamētali ſua. Aliā cōparationē pt hr̄e genus gnāliſſimū ad aliud pdicamētū ſiue ad res alterius pdicamenti: ⁊ ſic eſt tm̄ vnū genus pm̄ inter pdicamēta. ſ. ſba: vñ ſba eſt pꝛoꝛ accñte cōparādo ſbam ⁊ accidēs adinuicē: ſȝ cōparando vnūqōqȝ gen⁹ gnāliſſimū ad ſua cōtēta ſic qōlȝ genus eſt pm̄ in ordine illo in quo eſt pmū: tn̄ pmū in vno ordine pōt hr̄e aliud prius ſe in alio ordine. Vñ q̄ititas eſt prius in coordinatione q̄titatū in linea pdicamētali: tn̄ in alio ordine generū adinuicē quātitas nō eſt pmū: ſed hȝ prius eo. ſ. ſubſtātiā: q̄ ſubſtātia eſt pmū inter omnia gnā gnāliſſima. ¶ Ad aliud cū dr̄. φ gnāliſſimū dr̄ p ſupabūdātiā: ⁊ p ɔñs ɔuenit vni ſoli. Dōm φ p ſupabūdātiā: ſiue dici p ſupabūdātiā pōt exponi dupl'r. ſ. poſitiue ⁊ negatiue. v̄. g. gnāliſſimū pōt exponi ſic. Gnāliſſimū eſt illud qō q̄cūqȝ alio ē gnālius. Alio mō negatiue ſic. Gnāliſſimū eſt illud q̄ nihil eſt gnāli⁹. dico tūc φ illud qō dr̄ p ſupabūdātiā poſitiue vni ſoli ɔuenit: ſȝ illud qō dr̄ p ſupabūdātiā negatiue pōt ɔuenire pluribus ⁊ ſic ɔcedēdū eſt φ decē ſunt gnā gnāliſſima: exponēdo gnāliſſima negatiue pōt ēt dici φ exponēdo gnāliſſimū poſitiue adhuc pōt dici φ ſunt decē gnāliſſima in diuerſis tn̄ ordinibus. Vñ ſubā eſt gen⁹ gnāliſſimū in gn̄e ſubſtātie φ eſt gnālius quocūqȝ alio in pdicamēto ſbe: ⁊ q̄titas eſt gnālius q̄cunqȝ alio in ordine pdicamētali q̄titatis: ⁊ ſic de alijs. Vñ qō dicit̄ p ſupabūdātiā ɔuenit vni ſoli in vno ordine: ⁊ pōt tn̄ conuenire pluribus in diuerſis ordinibus. vt patet.

Cap. I. Subſtātia autē eſt q̄ ppꝛie pncipal'r ⁊ maxīe dr̄. q̄ neqȝ de ſubō dr̄: neqȝ ī ſubō eſt: vt aliqs hō vel aliqs equ⁹. Secūde aūt ſube dn̄r ſpēs in qbus ſpēbus ille q̄ pncipal'r dn̄r ſube inſunt he: ⁊ harū ſpērū gnā: vt aliqs hō in ſpē quidē eſt in hoie: genus vero ſpēi aīal eſt. Secūdo ergo ſube dicunt̄: vt eſt homo atqȝ animal.

ARGI. ¶ Subſtātia aūt que ppꝛiſſime ⁊ pꝛimo maximeqȝ ſubſtātia dr̄ ea nimirū eſt q̄ neqȝ de ſubiecto vllo dr̄ neqȝ in vllo eſt pꝛorſus ſubiecto: vt aliqs hō vel aliqs equus. ſecūde vō ſubſtātie dicunt̄ ⁊ ee ſpecies in qbus ee que pꝛimo dicunt̄ ſubſtātie, inſunt: ⁊ harū ſpērū ēt gnā: ceu in hoie qdē eſt: vt in ſpē qdā hō: genus aūt huiuſce ſpēi aīal eſt. ſecūde igitur hee dicunt̄ ſubſtātie: vt homo ac animal.

¶ Iſte eſt tractatus 2⁹ in q̄ phs determinat de ipſis pdicamētis ſigillatī ⁊ diuiſiue: ⁊ ɔtinet qnqȝ capl'a. In pmo cap. determinat̄ de ſba. In ſo ibi. (Quātitatis aliud ɔtinuū) determinat̄ de q̄titate. In 3° ca. ibi (Ad aliqd vō.) determinat̄ de relōne. In 4° ibi. (Qualitatis vō.) determinat̄ de q̄litate. In 5° ibi. (Recipit autē facere.) determinat̄ breuiter de reſiduis pdicamētis. ¶ Añq̄ deſcendamus ad expōnē hic vidēda ſunt duo. Primo qd reqrit̄ ad h̄ φ aliqd ſit in pdicamēto ſube. ſo. q̄ ſunt in h̄ pdicamēto ⁊ que nō. ¶ Primo eſt

A ſciendū ſȝ doctrinā antiquoꝝ ſapientiū φ ad rē pdicamētalem requirunt̄ duo. ſ. res ⁊ modus eſſendi ſuperadditus illi rei: ⁊ illa duo reperiunt̄ in oī pdicamēto. nā pdicamēta diſtinguunt̄ abinuicē p diuerſos modos eſſendi. nā ſola diuerſitas reꝝ nō ſufficit ad h̄ φ aliqua ſint in diuerſis pdicamentis. nā in eodē pdicamēto ſunt res eſſentialiter differētes: ſȝ omnes res eiuſdē pdicamēti hn̄t eundē modū gnālem eſſendi ⁊ ſi habeāt modos eſſendi gnāles pmo diuerſos: ille res ſunt in diuerſis pdicamētis. Vñ modus eſſendi in pdicamētis eſt formalior q̄ ipſa res. Dico g̊ φ aliqd reponit̄ in pdicamento ſube p hoc φ eſt res in nā ⁊ xn̄s cui debet̄ talis mod⁹ eſſendi. ſ. p ſe exiſtere ⁊ accñtibus ſubſtare: vñ modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in pdicamēto ſube ɔſtituit̄ ex duob⁹. ſ. ex h̄ φ eſt p ſe exiſtere: ⁊ accñtibus ſbſtare. Vñ hec duo requirunt ⁊ ſufficiūt ad h̄ φ aliqd ſit in pdicamēto ſube tāq̄ indiuiduū illius pdicamēti. ſ. φ p ſe exiſtat ⁊ ſbſtet accñtib⁹ illud indiuiduū: ſȝ ſpēs ⁊ gnā q̄ pdicant̄ in qd de illo indiuiduo ſunt p ſe ī pdicamēto ſube ⁊ aliter nō. ¶ Ex his pōt apparere. ſm̄. l. q̄ ſunt in h̄ pdicamēto: ⁊ q̄ nō. pȝ. n. φ deus nō eſt p ſe in pdicamēto ſube tāq̄ indiuiduū illius predicamēti: q̄ q̄uis deus maxime ſubſiſtat: tn̄ deus nō eſt ſbm accñtiū: q̄ ſic nō eſſet actus purus: ſȝ eſſet in potētia ad accñtia recipienda in ea: ⁊ iō q̄ deus nō ſubſtat accñtib⁹: iō nō ei ɔpetit modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in pdicamēto ſubſtātie. Alia autē rō aſſignat̄ pp quā deus nō eſt in pdicamēto ſubſtantie: ⁊ eſt iſta. ſ. q̄ res exiſtētes in pꝛedicamento ſube hn̄t cōueniētiā adinuicē: ita φ nulli rei exn̄ti in pꝛedicamēto ſubſtantie repugnat φ ſit alia res talis. ſ. equalis ſibi in pfectione: ſȝ deo repugnat φ ſit aliq̄ res talis. ſ. eiuſdē pfectionis vl' equalis cū ea. igitur deo repugnat φ ſit ī pꝛedicamēto ſbe.

B ¶ Ex dcis pȝ φ mā ⁊ forma q̄ ſunt partes ſube cōpoſite nō ſunt p ſe in pꝛedicamēto ſube: q̄ q̄uis ſubſtēt accñtibus. v̄. g. mā ſubſtat q̄titati. forma q̄litati: vt aīa itellectiua ſubſtat q̄litatibus: vt ſcie ⁊ opinionū: nō tn̄ ſubſtāt p ſe: ⁊ ideo in eis nō cōpetit modus eſſendi p quē res ponitur in pꝛedicamēto ſube: q̄ modus eſt p ſe exiſtere ⁊ accidētib⁹ ſubſtare. Ex his pȝ φ ſube cōpoſite: ⁊ ēt ſimplices p ſe exñtes: vt intelligentie ſunt p ſe in pꝛedicamēto ſube: q̄ eis cōpetit modus eſſendi p quē aliqd reponit̄ in pꝛedicamēto ſube. Nā h̄ ſube cōpoſite ⁊ intelligētie p ſe exiſtūt: ⁊ ēt ſubſtāt accñtibus: ⁊ hoc non eſt dubiū de ſubſtātijs cōpoſitis. ſ. φ p ſe ſubſiſtāt ⁊ accñtib⁹ ſubſtāt: ſed de intelligētijs certū eſt ſil'r φ p ſe ſubſtāt accñtibus ſuis: q̄ ſȝ vitatē ſubſtāt accñtibus: ⁊ ſcie ⁊ deſiderijs ⁊ alijs operationibus q̄ ſunt accñtia: ſic g̊ pȝ. q̄ ſunt per ſe in gn̄e ſubſtātie ⁊ q̄ nō.

C ¶ Sȝ hic occurrūt duo dubia. ¶ Primum eſt. q̄ vr̄ φ deus mā ⁊ forma ſunt p ſe in pꝛedicamēto ſubſtātie. Nā illud qō recipit pꝛedicationē in recto gn̄is gnāliſſimi eſt p ſe in illo genere: ſed genus gnāliſſimū ſȝ pꝛedicat̄ de deo ⁊ de mā ⁊ forma. nā hec eſt vera. deus eſt ſuba: ⁊ hec ſil'r eſt vera. mā eſt ſuba. ⁊ hec forma eſt ſuba. vt pȝ. ſo de anima.

D ¶ Scdm̄ dubiū eſt: q̄ vr̄ φ intelligētie nō ſint de genere ſube: ⁊ hoc pbatur tripl'r: q̄ ſubſtātia eſt genus gnāliſſimū: ⁊ nō pꝛedicat̄ de intelligētiā: qō pbatur ſic: q̄ ſubſtātia q̄ eſt genus gnāliſſimū eſt ſubſtātia cōpoſita: ⁊ p ɔñs nō pꝛedicat̄ de ſubſtātia ſimplici. Sil'r ēt dicit Boe. in cōmēto. Relictis extremis. ſ. mā ⁊ forma Ar. egit de medio. ſ. de ſubſtantia cōpoſita. ſubſtātia ergo q̄ eſt gen⁹ gnāliſſimū eſt ſubſtantia cōpoſita: ⁊ p ɔñs nō pꝛedicatur de ſubſtātia ſimplici. Scdo ſic. omne qō eſt p ſe in genere cōponit̄ ex gn̄e ⁊ drīa: ſed intelligētie cū ſint ſimplices nō cōponuntur ex genere ⁊ drīa: ⁊ intelligētie nō ſunt p ſe in pdicamēto ſubſtātie. ¶ Itē per phm̄. io. meta. coꝛruptibile ⁊ icoꝛruptibile differūt plus q̄ genere: ſȝ in genere ſubſtātie ſunt ſubſtātie incoꝛruptibiles: vt intelligentie.

E ¶ Ad primū dr̄ φ nec deus ne materia nec fꝛma ſunt p ſe in genere ſubſtātie. Et quādo formatur rō talis φ ſubſtātia q̄ eſt genus generaliſſimū vere affirmatur de his. Reſpondēdū eſt per interemptionē. Vñ ſciendū ſm̄ Aui. 6. meta. φ ſubſtātia vno modo deſcribit̄ ſic. ſubſtātia eſt ens nō in ſubiecto exiſtēs: ⁊ iſto modo non eſt genus generaliſſimū in genere ſubſtātie: ſed generalius ⁊ cōius eſt: q̄ cōpetit deo ⁊ materie prime ⁊ forme: ⁊ etiā ſubſtantijs cōpoſitis. Alio modo deſcribitur ſubſtātia ſic. Subſtantia eſt ens habens quiditatem ſtabilem ſiue ſubſtantialem cuius eſſe eſt in ſubiecto nō eſſe: ⁊ ſic eſt genus generaliſſimum ⁊ ſubſtantia iſto mō dicta nō affirmatur de deo nec ō materia

De ſbtijs āt pmis vide egi. i. 3. par. 1. cap. 1 poſte.

T. cō. 5. ⁊ inde.

T. cō. 26.

ꝓma nec de forma: deus.n.nõ eſt hñs qditatẽ:ſed eſt qditas
ꝑ ſe ſubſiſtẽs nõ hñs qditatẽ ſʒ ꝙ dicit Aui. ſba hoc mõ dcã
eſt genus gñaliſſimũ ⁊ genus vniuocũ:⁊ nõ eſt cõia niſi hñti
qditatẽ:vel hñti genus ⁊ dñiaʒ. Cũ ġ dr̃ ꝙ ſubſtãtia q̃ eſt ge
nus gñaliſſimũ ṽe p̃dicaṫ de eo mã.⁊ forma. negãdum eſt.
Uñ hec eſt diſtinguẽda ſʒ equocatiõnẽ de ſba. deus eſt ſub
ſtantia. ex eo ꝙ põt accipi vt eſt nomẽ equocũ:⁊ ſic eſt ṽa. vľ
vt eſt genus vniuocũ:⁊ ſic eſt falſa:⁊ eodẽ mõ ſunt ille diſtin
guẽde. mã eſt ſubſtãtia. forma eſt ſubſtãtia:q: ſi ſba accipiaṫ
vt genus analogũ. ſic vtraqʒ eſt ṽa. Et ſi accipiaṫ put eſt ge
F nus vniuocũ. ſic vtraqʒ eſt falſa. ¶ Ad ſʒ dubiũ dõʒ ꝙ intel
ligentie ſunt ꝑ ſe in p̃dicamẽto ſubſtãtie: q: cõpetit eis mo
dus eſſendi ꝑ quẽ aliqd reponiṫ in p̃dicamẽto ſube: vt dcm̃
eſt. ¶ Ad ꝓmũ cũ dr̃. ꝙ ſba q̃ eſt genus gñaliſſimũ nõ p̃dica
tur de intelligẽtia. dicẽdũ ꝑ interẽptionẽ. Et qñ dr̃ ꝙ ſba que
eſt genus gñaliſſimũ eſt ſba cõpoſita:q: nõ eſt ſimplex cũ p̃
G dicaṫ de ſba ꝯpoſita. ¶ Nota ꝙ aliqd dr̃ eſſe ſimplex: vel q:
excludit cõpoſitionẽ loquẽdo de cõpõne ex mã ⁊ forma aut
q: nec includit nec excludit ꝯpõnẽ. Primo mõ intelligẽdo ⁊c.
tã forma q̃ʒ ẽt mã eſt ſimplex: q: vtrũqʒ illoꝝ ꝯcludit ꝯpõnẽ
ex materia ⁊ forma. de illa enim ꝯpõne nõ loquimur. Scđo
mõ ſuba q̃ eſt genus gñaliſſimũ eſt ſimplex: q: nõ icludit cõ
poſitionẽ ex materia ⁊ forma. ⁊ ſic eſt cõis ſubſtãtijs ſimpli
cibus. ſ. intelligẽtijs: ⁊ nec excludit cõpõnẽ ex materia ⁊ for*ã*:
cũ ſit cõis ſubſtãtijs cõpoſitis. ¶ Dico ġ ꝙ ſubſtãtia q̃ eſt ge
nus gñaliſſimũ eſt ſimplex ꝑ nõ incluſionẽ:⁊ ꝑ nõ excluſionẽ
cõpõnis ex materia ⁊ forma:⁊ tale ſimplex põt bñ affirmari
de cõpoſito:ſed ſimplex ꝑ excluſionẽ ꝯpõnis nõ affirmaṫ de
ꝯpoſito ex materia ⁊ forma. ¶ Ex iſtis pʒ rñſio ad vnã diffi
cultatẽ q̃ ſolet ꝓbare ꝙ ſubſtãtia q̃ eſt genus gñaliſſimũ nõ
põt eſſe cõis ſubſtãtijs ſimplicibus ⁊ cõpoſitis: q: ſuba q̃ eſt
genus aut eſt ſimplex. aut eſt cõpoſita. ſi ſit ſimplex nõ vere
⁊ affirmatiue p̃dicatur de ſubſtãtijs cõpoſitis: ſi ſit cõpoſita
nõ ṽe p̃dicatur de intelligẽtijs ⁊ ð ſubſtãtijs alijs ſimplicib⁹.
Rñſio pʒ. nã ſuba q̃ eſt genus gñaliſſimũ eſt ſimplex ꝑ nõ in
cluſionẽ ⁊ ꝑ nõ excluſionẽ ꝯpõnis ex materia ⁊ forma:⁊ oẽ
tale ſimplex põt vere affirmari de ſuba ꝯpoſita. ¶ Ad dcm̃
Boetij cũ dicit ꝙ relictis extremis Ar. egit de medio dico
ꝙ Boetius ꝑ extrema intelligit materiã ⁊ formã:⁊ ꝑ formã
intelligit formã ꝓmã:q̃ ẽ de⁹:⁊ ꝑ mãʒ mãm ꝓmã:⁊ ꝑ mediũ
inter illas intelligit ſubeʒ q̃ eſt genus gñaliſſimũ:⁊ illa eſt ꝑ
fectior materia ꝓma ⁊ imperfectior forma illa q̃ eſt deus.
¶ Ad ſʒ cũ dr̃. ꝙ oẽ qđ eſt in gñe ꝯponiṫ ex genere ⁊ dñia.
verũ eſt ꝙ oẽ qđ eſt in gñe ⁊c. ſed nõ oẽ qđ eſt in genere cõ
ponitur ex dñia, que eſt forma:⁊ gñe qđ eſt materia:q: intel
ligentie ꝯponunṫ ex gñe ⁊ dñia ⁊ nõ ex materia ⁊ forma. Uñ
intelligẽtia eſt ſimplex ſimplicitate oppoſita ꝯpõni ex mate
ria ⁊ forma. ¶ Et ſi dr̃ ꝙ gen⁹ ſumiṫ a materia:⁊ dñia a for
ma. ġ ſi intelligẽtia ꝯponiṫ ex gñe ⁊ dñia ꝯponiṫ ex materia
⁊ forma. Dico ꝙ illud cõe dcm̃ genus ſumiṫ a materia ſol
ſum eſt:õmo genus ineſt rei rõne totius nature rei:genus tñ
hʒ modũ materie:⁊ dña hʒ modũ forme: q: gen⁹ eſt i po*ã*:
⁊ ẽt determinabile eſt ꝑ dñiãʒ: ſicut materia ꝓ*a* eſt in po*ã* ad
H formã ⁊ determinabilis ad formã. ¶ Ad 3*m* argu*m* cũ dr̃.
ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile differunt plus q̃ʒ gñe. Dõʒ
q̃ʒtũ ad ꝓpoſitũ nr̃m ſpectat. genus eſt duplex. ſ. genus phy
De hoc vide Anto. and. lib. x. q. vij. meta phyſi. ſicũ ⁊ genus logicũ. Genus phyſicũ eſt qđ eſt in po*ã* ad reci
piendũ diuerſas formas ſibiinuicẽ ſuccedẽtes: cuiuſmodi ẽ
materia ꝓ*a*:⁊ alia ſuſceptiua formaꝝ. Genus logicũ eſt gen⁹
qđ a porphyrio deſcribiṫ ſic. gen⁹ eſt qđ p̃dicaṫ de plurib⁹
differẽtibus ſpẽ in eo ꝙ qd. Uñ materia ꝓma ⁊ alie potẽtie
ſuſceptiue ſunt gñа phyſica: ⁊ iõ forme q̃ ſunt nate recipi in
eodẽ ſuſceptiuo ſunt in eodẽ genere phyſico. ⁊ ſic hʒ intelli
gi illud dictum phĩ ſ. corruptibile ⁊ incorruptibile differunt
plus q̃ʒ genere. ſ. phyſico: q: corruptibile ⁊ incorruptibile nõ
ſunt nata recipi in eodẽ ſuſceptiuo:tñ corruptibile ⁊ incor
ruptibile bene poſſunt eſſe in eodem genere logico: vnde q̃

dam ſunt in eodẽ gñe logico:q̃ tñ dñt eodẽ gñe phyſico:vt
intelligẽtia hõis ⁊ ẽt forma celi ⁊ forma gñabilis ⁊ corrupti
bilis ⁊ q̃dã ſunt in eodẽ gñe phyſico:q̃ dñt gñe logico. ſic li
nea ⁊ albedo differũt in gñe logico ⁊ ſunt in eodẽ gñe phy
ſico. q: in eodẽ ſuſceptiuo:⁊ ita eſt de q̃litate ⁊ relatione ⁊ ð
alijs accñtibus diuerſoꝝ p̃dicamẽtoꝝ. ¶ His viſis deſcẽdẽ
do ad hãc lrãm diuidẽdo caplm ⁊ deſcriptiones ⁊ ꝯnes eli
ciendo. Dico ġ ꝙ caplm ꝓm ꝯtinet duas ptes ꝓncipales. In
ꝓa determinat de ſuba q̃ʒtũ ad eẽntialia. In ſa ibi. (Cõe aũt
eſt.) determinat de ſuba quãtũ ad eius ꝓprietates accidẽta
les. ꝓma pars ꝯtinet q̃tuor particulas. In prima particula
ſupponẽdo quãdã diuiſionẽ ſube dẽſcribit mẽbra diuiſionis.
In ſa ibi (Manifeſtũ aũt ex his.) ponit ⁊ declarat q̃ſdã ꝯ
nes. In tertia ibi. (Scđaꝝ ṽo ſubaꝝ.) Cõparat adinuicẽ cõ
tenta ſub vno mẽbro diuiſionis. In 4*a* ibi. (Merito ãt.) ꝓ
bat ꝙ gñа ⁊ ſpẽs ꝓmaꝝ ſubaꝝ ſunt ſube ſe. In ꝓma ġ parti
cula ſupponit diuiſionẽ ſubſtãtie in ſubaʒ ꝓmã ⁊ ſcđaʒ:⁊ de
ſcribit ſubãm ꝓmã dicẽs: ꝙ ſuba eſt q̃ ꝓꝓe ꝓncipaľr ⁊ maxi
me ſubſtat:⁊ hoc loquẽdo de ꝓma ſuba. Uel dẽſcribit ſubaʒ
ꝓmã ſic. ſuba ꝓma eſt q̃ nõ eſt in ſubiecto nec dr̃ de ſubiecto:
vt aliqs hõ. aliqs equus: hec ġ eſt deſcriptio ſbe ꝓme nõ eſſe
in ſubo nec dici ð ſubo. ¶ Sciẽdũ ꝙ ſubſtãtia dr̃ q̃ ꝓꝓrie ⁊c. I
dicit ꝓꝓe ad dñiã accñtiũ in cõcreto q̃ ſubſtãtialʒ nõ ꝓꝓrie al
bum. dr̃ ſubſtare albedini ⁊ dulcedini:ſed non ꝓꝓrie: ⁊ dicit
ꝓncipaľr ad dñiaʒ aliquoꝝ accñtiũ in abſtracto: q̃ lʒ proprie
ſubſtẽt:nõ tñ ꝓncipaľr. vt. g. q̃ʒtitas ꝓꝓrie ſubſtat q̃litati:⁊ ẽt
ſuperficies colori:nõ tñ ſubſtat ꝓncipaľr:q: non ſubſtat niſi
ratione ſube corporee q̃ ꝓncipaliter ſubſtat. Dicit maxime
ad dñiaʒ ſubſtãtiaꝝ ſcđaꝝ:q: lʒ ſubſtẽt ꝓꝓrie accñtibus:q: ga
rõnes ſuppoſitoꝝ:nõ tñ maxime:lʒ ꝓꝓrie ſubſtãtie maxime
ſubſtãt. vel dicit ꝓꝓrie ad dñiaʒ accidẽtiũ:q̃ ꝓꝓrie ſubſtãt: ⁊
dicit ꝓncipaliter ad dñiam ſcđaꝝ ſubſtãtiaꝝ:⁊ dicit maxime
ad dñiam vtriuſqʒ tã ſecũdaꝝ ſubſtãtiaꝝ q̃ʒ accñtiũ. Uel di
cit ꝓꝓrie: q: ꝓme ſubſtãtie ꝓꝓrie ſubſtãt:⁊ dicit ꝓncipaliter:⁊
q: ꝓme ſubſtantie magis ſubſtãt q̃ʒ alie ſiue ſint accñtia ſiue
ſubſtãtie ſe:⁊ dicit maxime: q: ꝓme ſubſtãtie oĩbus ſubſtãt.
ſ. tã accidẽtib⁹: q̃ʒ etiã ſubſtãtijs ſecũdis. Deide dẽſcribit ſub
ſtantias ſecũdas dicẽs: ꝙ ſubſtãtie ſe dñr ſubſtãtie: in qbus
ꝓme, ſubſtãtie inſunt. ſ. tãq̃ʒ inferiora in ſuis ſuperioribus:⁊
ſic ſpẽs ⁊ gñа de genere ſubſtãtie dicunṫ eſſe ſubſtãtie ſe: vt
hõ ⁊ aĩal dicunṫ eſſe ſubſtãtie ſe. nã aliqs hõ dr̃ eſſe in ſpecie
hoĩs ⁊ in genere aĩalis. ¶ Sʒ dubiũ eſt. vtrũ ſubſtãtia ſa ſit
ſubſtãtia vel nõ:⁊ videṫ ꝙ nõ q: ſequitur nulla ſubſtãtia eſt K
ſubſtãtia ſa. ġ nulla ſubſtãtia ſa eſt ſubſtãtia. ꝯña pʒ: ꝑ con
uerſionẽ ſimplicẽ. aña ꝓbaṫ. q: nullus hõ eſt ſubſtãtia. ⁊ ſic
de alijs. ergo ſequiṫ ꝙ nulla ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſa. patet
ꝯña. ꝑ auctẽ ꝓhi. ſo topi. circa finẽ. vbi dicit. ꝙ illud qđ ne
gatur a q̃libʒ ſpẽ vlr̃ ſumpta negaṫ a gñe vlr̃ ſumpto: ſicut Ca.27.
pʒ. ſequitur. n. nullus hõ currit. nullus aſinus currit:⁊ ſic ð
ſingulis ſpeciebus aĩalis: ġ nullũ aĩal currit:⁊ eodẽ mõ põt
ꝓbari ꝙ nulla ſubſtãtia eſt genus gñaliſſimũ: q: nullus hõ
eſt genus gñaliſſimũ: nec aliqs bos:⁊ ſic de ſingulis ſpẽbus
ſubſtãtie: ġ nulla ſubſtãtia eſt genus gñaliſſimũ. ¶ Dicẽdũ
ꝙ hec eſt ṽa: nulla ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſa:⁊ tñ hec eſt ṽa.
ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſa: ſm ꝙ ſubm hʒ ſuppõnẽ ſimplicẽ:
ſicut hec eſt ṽa. hõ eſt ſpẽs:⁊ hec ſimiliter nullus hõ eſt ſpe
cies: ſm ꝙ ſubm in ꝓma hʒ ſuppõnẽ ſimplicẽ. in ſa ſuppõnẽ
ꝑſonalẽ. ¶ Si dicaṫ ꝙ ſi ſuba ſa eſſet ſuba: tunc eſſet ṽa. ſpe
cies eſt ſubſtãtia: q: ſpẽs ⁊ gñа de gñe ſubſtãtie dñr ſe ſub
ſtantie: ſed hẽ eſt falſa. ſpẽs eſt ſubſtãtia: q: ſua cõuerſa eſt om
ni mõ falſa. ſ. ſuba eſt ſpẽs. nã ſm ꝙ ſubm hʒ ſuppõnẽ ſimpli
cem ſequiṫ ſubſtãtia eſt genus gñaliſſimũ: ġ ſuba nõ eſt ſpe
cies. hec ſilr̃ eſt falſa. ſubſtãtia eſt ſpẽs ſm ꝙ ſubm hʒ ſup
poſitionẽ ꝑſonalẽ: q: ſua ꝯdictoria eſt ṽa. ſ. nulla ſubſtãtia ẽ
ſpẽs. ¶ Dõm ꝙ hec eſt diſtinguẽda ſubſtãtia eſt ſpẽs ex eo
ꝙ ſubiectum põt hr̃e ſuppõnem ꝑſonalẽ vel ſimplicem. Pri
mo modo eſt falſa: ſecũdo mõ eſt vlterius diſtiguẽda: ex eo

ꝙ ſubm

ꝙ ſubm pōt hr̄e ſuppōnē ſimplicē gn̄alē vel ſpālē. Si habe/at ſuppōnē ſimplicē gn̄alē tūc ſupponit ꝓ ſuo pmario ſigni/ficato: ⁊ nō cū ſuis inferioribus nec ꝓ ſpēbus nec pro indiui/duis. Si vō habeat ſuppōnē ſimplicē ſpālē: tūc ſupponit pro ſuis ſpēbus: ⁊ nō ꝓ ſuis indiuiduis: ⁊ tūc hec eſt vera. ſba eſt ſpēs: q2 hō eſt ſpēs: vñ i alio ſenſu hec eſt va. ſubſtātia eſt ſpe cies: ⁊ in alio ſenſu hec eſt vera ſubſtātia eſt genus genera/liſſimū: q2 illa. ſ. ſubſtātia eſt ſpēs. eſt vera: ſm ꝙ ſubiectum h3 ſuppōnē ſimplicē ſpālē: ⁊ hec eſt vera. ſubſtātia eſt genus gn̄aliſſimū ſ3 ꝙ ſubiectū h3 ſuppōnē gn̄ale3 ſimplicē. ¶ Et ſciendū ꝙ hec diuiſio de ſuppōne ſimplici gn̄ali ⁊ ſpāli h3 lo cum in terminis gn̄alibus q hñt ſub ſe ſpēs ⁊ indiuidua: ⁊ nō in alijs terminis: q2 l3. n. terminus gn̄alis ↄtinēs ſub ſe ſpe cies ⁊ idiuidua pōt hr̄e duplicē ſuppoſitionē ſimplicē. ſ. gn̄a/lem ſ3 ꝙ ſupponit ꝓ ſuo pmo ſignificato: ⁊ ſpāle3 ſ3 ꝙ ſup ponit ꝓ ſuis ſpēbus ſolū. nō aūt ꝓ indiuiduis ſuis. ¶ Intel ligendū eſt ꝙ moderni dicūt ꝙ nihil eſt ſubſtātia niſi ſingu lare: ⁊ ꝓbant hoc ꝑ dcm̄ phi. 7. meta. qui ꝓbat ꝙ vl'ia non ſunt ſubſtātie. Iſti dicūt ꝙ gn̄a ⁊ ſpēs: q̄ dicūtur eſſe in ṗdica mento ſbe dr̄r ſbe ſcḋm nō ſubſtātie in rei vitate: ſ3 ſolū no/minant' vel dr̄r ſbe ſecūde. Et iō illa diuiſio non eſt in veras ſubſtātias ex̄ aiam: ſ3 eſt diuiſio in illa q̄ ponunt' in linea ṗdi camētali ſubſtātie. Nūc aūt in linea ṗdicamētali ſubſtātie n̄ ſolū ↄtinent' ſubſtātie pᵉ: ſ3 ēt intētiones in anima vel voces īportātes veras ſubſtātias ⁊ nō fictas: q̄ iō dr̄r ſubſtātie: q2 ↄtinent' ſub gn̄e gn̄aliſſimo ṗdicamēti ſubſtātie: q2 ſunt mi nus cōia q̄ ſit genᵒ gn̄aliſſimū in gn̄e ſubſtātie: ⁊ ſube pme dr̄r ille res ex̄ aia3 ꝑ ſe ſubſiſtētes. ſbe vō ſe dr̄r intētiones vl' noīa ipoitātia ſubas multas. Cā q̄re Ari. diuidit ſi ſuba3 eſt iſta: q2 phs in 5ᶜ lib. ṗncipl'r determinat de incōplexis: ex qbus fiūt ꝓpōnes vel ſyllogiſmi. Nūc aūt magna eſt dr̄ia in ter incōplexū qȯ impoitat vnā rē ṗciſe ⁊ qȯ plures res ipoi tat: q2 q̄dā icōplexa cōtēta ſub gn̄e gn̄aliſſimo ſube ipoitant multas res: ⁊ q̄dā nō. ⁊ iōnecēſſe habuit diſtinguere talia po ſita i linea ṗdicamētalū: ⁊ alias vocat ſubſtātias pmas: ⁊ ali as ſubſtātias ſcḋas: ⁊ nō q2 ſint ſubſtātie: ſ3 q2 ipoitāt pl'es pri mas ſubſtātias. Et eodē mō pōt diſtingui de q̄litate. nā q̄dā eſt q̄litas pma: ⁊ q̄dā eſt q̄litas ſcḋa: ſ3 cognita iſta diſtinctio ne de ſubſtātia facil'r pōt hr̄i: ſilr de q̄litate. Q2 autē gn̄a ⁊ ſpēs q̄ dicunt' ſe ſubſtātie nō ſunt ꝟe ſubſtātie ex̄ aia3. ꝓba tur multipl'r. Pzio ſic. q2 ſi ſic eēt: tūc ſubſtātia ſingularis cō poneret' ex ſubſtātia vl'i: ⁊ ſubſtātia ſingulari: ⁊ tūc ſba ſin gularis nō magis eēt ſingularis q̄ vl'ia. ¶ Itē ſi hō cōis ſit res ex̄ aia3: ⁊ ſilr aial qȯ eſt genᵒ: ⁊ ſilr ſubſtātia: q̄ eſt genᵒ gn̄aliſſimū: ⁊ oia iſta ſunt de eēntia ſingularis ſubſtātie: tūc q̄ro. an illa diſtincta faciāt aliqd vnū ꝑ ſe. vel nō. ſi dr̄ ꝙ nō. cū oia illa ſint de ſubſtātia indiuidui. ſeqtur ꝙ indiuiduū de gene' ſubſtātie nō eēt vnū ꝑ ſe. Si āt faciāt ꝑ ſe vnū tūc vnᵒ illoꝝ eſt actus. reliquū potētia: ſ3 illa nō ſic ſe habēt: q2 genᵒ nō eſt mā ſpēi: nec ecōuerſo. ¶ Itē arguit' ꝑ phm 2ᵒ de a a. ſubſtātia ſufficiēter diuidit' in mā3 ⁊ formā ⁊ ſubſtātiā cōpo ſitam: ſ3 vl'e nullū hoꝝ eſt. ḡ ſubſtātia eſt vl'e. ¶ Itē intelligē tie q̄ ſunt oino ſimplices ſunt ꝑ ſe in gn̄e ſubſtātie. ḡ cum ſint ſimplices nō ſunt cōpoſite ex diuerſis vl'ibᵒ. Si tn̄ vl'ia hr̄ent eē ex̄ aia3 ſeqtur ꝙ intelligētie eēnt ↄpoſite: ⁊ ꝑ ɔñs nō eēnt ſimplices ſubſtātie. ¶ Itē q̄ro an hec ſpēs hō. ſit eade3 res oino in ſoꝛ. ⁊ pla. an alia ⁊ alia. nō eſt dare ꝙ alia. q2 tūc eēnt tot ſpēs quot ſunt indiuidua: qȯ eēt incōueniēs. Si āt ſit ea dem res oino: ſeqtur ꝙ eadē res oino ſit' eēt hic ⁊ rome. Si militer ſeqtur ꝙ eadē res oino inuariata ſit' mouet' ⁊ qeſcit: q2 eadē res oino eſt in ſoꝛte ⁊ platone: ⁊ illa mouet' ad mo tu3 ſoꝛ. ⁊ qeſcit ad q̄etē platonis. ¶ Sed ꝯ iſtā opi. poſſ3 ar gui ſic. pᵒ ꝑ phm. 7. meta. ⁊ vbicūq3 determinat intētionem ſuā de vl'ibᵒ. Vl'ia nō ſunt ſm eēe ſeparata a ſingularibus: ſ3 cōceptus in aīa ſunt ſm eēe ſeparata a ſingularibus exn̄ti/bus extra aia3: ergo ſe ſubſtātie q̄ ſunt vniuerſalia reſpectu pmaꝝ ſubſtātiaꝝ nō ſunt cōceptus in aīa. Itē ſubſtātia diui ditur in ſubſtātiā pmā. ⁊ ſubſtātiā ſa3: vt p3 hic. S3 diuiſum ṗdicatur de diuidētibus ip̄3: ḡ hec eſt va. ſubſtātia ſa ē ſub ſtantia: ſ3 nullus cōceptus in aīa eſt ſubſtātia: ḡ ſubſtātia nō eſt cōceptus in aīa. ¶ Itē ꝑ phm inferius in iſto capl'o ad qō nem factā de pᵃ ſubſtātia ꝑ qd. nō ↄgrue rn̄det' ꝑ aliqȯ acci dens: ſ3 ad qōnē factā ꝑ qd de pᵃ ſubſtātia cōueniēter rn̄det' ꝑ ſcḋa3: vt ſatis p3: ḡ 2ᵃ ſubſtātia nō ē accn̄s: ⁊ ꝑ ɔñs ſubſtan tia ſa nō eſt ↄceptus in aīa. Si dicat' ꝙ ad qōnē factā ꝑ qd ḋ pᵃ ſubſtātia ↄueniēter rn̄det' ꝑ aliqȯ accn̄s: vt ꝑ conceptū in aīa ꝓ pᵃ ſubſtātia ſupponētē. ¶ Cōtra. ſi hoc eēt veꝝ. ſeq̄/retur ſuppoſito ꝙ ſoꝛ. ſit albus vel grāmaticus ſi q̄reret'. qd eſt ſoꝛ. ↄueniēter rn̄deret' ꝑ albū vel grāmaticū: dicēdo. ſoꝛ. eſt grāmaticus: vel ſoꝛ. eſt albus: q2 ſi ſoꝛ. ſit albus ⁊ grāma ticus tūc tā albū q̄ grāmaticū ſupponit ꝓ ſoꝛ. ⁊ ꝑ ɔñs appa ret ꝙ ꝑ tale accn̄s rn̄det' ↄueniēter ad qōnē querētē de indi/uiduo ſubſtātie qd eſt: ſ3 hoc eſt ꝯ phm. Itē de ſingularibus nō eſt ſcia: vt p3 ꝑ phm: pᵒ poſte. ⁊ 7. meta. Si ergo nihil ſit ſubſtātia niſi ſubſtantia ſingularis: ſequit' ꝙ nulla eſt ſcia de ſubſtātiis: ⁊ ſic deſtrueret' metaphiſica: q̄ eſt de ſubſtātijs in ſenſibilibus: ⁊ de ſubſtātijs eternis. ¶ Itē deſtrueret' ſcia ḋ nālibus que eſt de ſubſtātijs mobilibus: q2 nulla eēt ſcia ni ſi de cōceptibus in anima. ¶ Itē per phm. 7. meta. ſola ſub ſtantia diffinitur diffinitione ſimpliciter dicta: ⁊ accn̄tia non hñt diffinitionē niſi ſm qd. Quero tūc qd diffinitur hac diffi nitione q̄ eſt aīal rōnale mortale: nō eſt dicere ꝙ h̄ ſit diffini/tio accn̄tis: q2 hec diffinitio nō ꝑ ſe pᵒ ṗdicatur de aliquo ac cidēte: ⁊ ēt hec diffinitio eſt ſimpliciter dicta: ⁊ ꝑ ɔñs non eſt diffō accn̄tis nec alicuius ſingularis. ergo eſt diffō ſubſtātie: ⁊ nō eſt diffō alicuius ſubſtātie ſingularis: q̄m diffō ⁊ diffini/tum ↄuertunt': ⁊ hec diffō nō ↄuertit' cū aliq̄ ſingulari: q2 ſi ↄuertit' cū ſoꝛ. nec cū platone: ⁊ ſic de ceteris. ergo eſt diffō ſubſtātie vniuerſalis: ⁊ ꝑ ɔñs op3 ponere ſubſtātiā vniuerſa lem: ⁊ nō ſolū ſubſtātiam ſingularē eēe ſubſtātie3. ¶ Itē ge nus diuidit' ꝑ ſe in ſuas ſpēs ſm poꝛphyriū: ⁊ ſm Boetiū in libro ſuo diuiſionū: vt aial in hoiem ⁊ aſinū. Quero qd eſt il lud qȯ diuiditur in hoiem ⁊ aſinū: aut eſt ſubſtātia: aut eſt ac cidens: ſi ſit ſubſtātia cū nulla ſubſtantia ſingularis diuidat' in hoiem ⁊ aſinū. ſequit' ꝙ op3 ponere ſubſtātiā vl'em q̄ di uiditur in ſpēs ſi dr̄ ꝙ illud qȯ diuidit' illa diuiſione eſt ac/cidens: ſeqtur ꝙ illa. eſt diuiſio accidētis in ſubſtātias. talis oino eſt ꝑ accn̄s. ſm Boetiū. ḡ diuiſio gn̄is in ſuas ſpēs non eſt diuiſio ꝑ ſe: ſed ꝑ accn̄s: qȯ eſt ꝯ Boetiū. ¶ Et ſi dicat' ꝙ diuiſio aialis in hoiem ⁊ aſinū eſt vnius ↄceptus cōis diuiſio in duos ↄceptus minᵒ cōes. ¶ Sed ꝯ. h̄ diuiſio eſt in hoie3 ⁊ aſinū: ḡ ſi ſit diuiſio in duos ↄceptus: ſequit' ꝙ hō ⁊ aſinus nō ſunt niſi cōceptus qȯ vr̄ abſurdū. ¶ Itē aliqd diuidit' in ſoꝛte ⁊ platone. ⁊ illud nō eſt ſubſtātia ſingularis: vt certum eſt. nec eſt accidēs: q2 tūc eēt diuiſio accidētis in ſubſtātias: ⁊ ꝑ ɔñs eēt diuiſio per accn̄s ḡ relinqtur ꝙ illud qȯ diuidi tur in ſoꝛte ⁊ platone. ſit ſubſtātia vl'is: ⁊ ꝑ ɔñs op3 ponere ſubſtantiā vl'em. ¶ Itē ſm phm inferius in iſto capi. ⁊ etiā in tractatu ṗcedēti. ſubſtātia ſa dī de ſubiecto: ⁊ non eſt in ſubiecto ſ3 ois ↄceptus in aīa eſt in ſubiecto: ḡ ſa ſubſtantia nō eſt ↄceptus in aīa: ⁊ ꝑ ɔñs eſt res extra animā. pōt argui ſic ꝑ phm. Aliqd dī de ſubiecto: ⁊ nō eſt in ſubiecto. Sed id nō eſt accidēs cū oē accidēs ſit in ſubiecto ḡ illud eſt ſubſtā/tia: ſed nō ſubſtātia ſingularis: q2 ꝑ phm in eodē caᵒ. nulla ſubſtātia ſingularis dī de ſubiecto: ⁊ nō eſt in ſubiecto ḡ o3 ponere ſubſtātiā vniuerſalē q̄ dī de ſubiecto ⁊ nō eſt in ſub/iecto. ¶ Itē ſm phm inferius in iſto caᵒ ſubſtantia pᵃ eſt magis ſubſtātia q̄ ſa ſubſtātia. ḡ ſa ſubſtātia eſt ſubſtātia: ſ3 ſit minus ſubſtātia q̄ ſubſtātia pma. ¶ Itē ꝑ phm. 2. to pi. ⁊ 5. meta. deſtructo gn̄e deſtruit' ſpēs: ⁊ deſtructa ſpē de ſtruitur qȯl3 indiuiduū illius. S3 deſtructo vno ↄceptu lapi dis nō ꝑp hoc deſtruit' lapis extra aīam: ḡ ↄceptus in anima nō eſt ſpēs indiuidui exn̄tis extra animā. ¶ Ite3 ꝑ phm in ſo ca. inferius. deſtructis pmis ſubſtātijs ipoſſe eſt aliqd alio

A

B

Te. cō. 45. ⁊ in de.

T. cō. 2.

C

Te. cō. 45. ⁊ in de.

T. cō. 19

Te. cō. 11. ⁊ in de.

rum remanere: vt deſtructis oībus indiuiduis alicuius ſpēi
aūt generis ſubē nō remanet illud genus: nec illa ſpēs: ſʒ de
ſtructis oībus lapidibꝰ adhuc poſſʒ remanere ꝯceptus lapi
dis: ḡ ꝯceptus lapidis in aīa nō ē ſpēs lapidis exiſtētis extra
aīaʒ: qḋ ꝯcedo. Et iō mihi vī ꝙ dicta phī in multis locis non
pōt ſuſtineri niſi ponēdo ꝙ ſb̄a ſcḋa ſit ſuba. De iſta tn̄ mate
ria plenius apparebit in tractatu de vlibus deo concedēte.
¶ Ad pᵐ in ꝯꝛiū dōm eſt ꝙ ſola ſubſtātia ſingularis nō ꝯpo
nitur ex vniuerſalibꝰ: ſʒ ſolū ex ſingularibus: qꝛ ſoꝛ. nō cōpo
nitur niſi ex hac mā ⁊ hac foꝛma: ⁊ nō cōponit̄ ex genere ⁊
dr̄ia q̄ pꝛedicat̄ de eo in qd: ſed ſpēs de genere ſubē cōponi
tur ex gn̄e ⁊ dr̄ia ⁊ ex oībus ſupioꝛibꝰ ad ipſum: ⁊ huius rō
eſt: qꝛ effectus particularis ſunt cāe particulares: ⁊ effectus
vlis ſunt cāe vl'es ſm phm. 2. phyſicoꝝ. ⁊ 5. meta. caplō d̄
T.cō.31. ⁊ inde. cā. ſʒ indiuiduū eſt effectus particularis: ⁊ ſpēs eſt effectus
vlis: ⁊ iō indiuiduū nō cōponit̄ niſi ex hac mā ⁊ ex hac foꝛ
ma que ſunt cāe particulares: ⁊ ſpēs cū ſit effectus vlis ꝯpo
nitur ex cauſis vlibus. ſ. ex gn̄e ⁊ dr̄ia: ⁊ ꝑ hoc pʒ rn̄ſio ad ſe
cundas rōnes. ¶ Ad pᵐ dōʒ ꝙ q̄uis ſubē ſcḋe ſint vere res
extra aīam ex hoc nō ſeqtur ꝙ ſuba ſingularis ſit compoſita
ex ſuba vli ⁊ ſuba particulari. ¶ Ad ſʒ cū dr̄ ꝙ oīa illa ſpe
cies genus gn̄aliſſimū. ſubalternū. ſunt de eſſentia ſubē ſin
gularis. dōʒ eſt ꝙ illud eſt interimēdū: vt pʒ ꝑ iam dicta. Et
qn̄ arguit̄ an illa ſcilicet genus vel ſpēs ⁊ cetera vlia de ge
nere ſubſtātie faciunt aliqḋ per ſe vnū vel nō. eſt dōm ꝙ ſpe
cies ſpālīſſima cōponit̄ ex oībus gn̄ibꝰ ſuperioꝛibꝰ i linea p̄
dicamētali: ⁊ ex oībus dr̄ijs: quaꝝ ponunt̄ noīa in diffōne.
Sʒ ex ſpē ſpālīſſima ⁊ ſuis gn̄ibus nō ꝯſtituit̄ aliqḋ vnū: qꝛ
D ſi aliqd conſtitueret̄ ex eis: illud eſſet ipſa ſpēs: ſed ipſa ſpēs
nō cōſtituit ſeipſaʒ: qꝛ ſic aliqd eſſet pars ſuipſius. Et cū dr̄.
ꝙ ex generibꝰ ſm inferius ⁊ ſupius nō pōt fieri vnū: dico ꝙ
ex ſolis generibus nō fit vnū ſʒ ex gn̄ibus ⁊ differētijs. Et cū
dr̄. ꝙ vnū illoꝝ tūc eſſet mā ⁊ reliquū foꝛma. dico ꝙ hoc nō
ſeqtur: cōcedo tn̄ ꝙ vnū illoꝝ hʒ rōnē māe. ſ. genus: ⁊ aliud
rōnē foꝛme. ſ. dr̄ia ſm ꝙ dicūt auctoꝛes: ⁊ dicit poꝛphy. ⁊ tn̄
nō eſt vera mā genus: nec dr̄ia vera foꝛma perficiens mām.
¶ Sed adhuc reſtant duo dubia. Pꝛimū qꝛ ſm iſtā viā ex
duobus vniuerſalibus: vt puta ex ſubſtātia ⁊ ſubſtātia coꝛ
poꝛea fit vnū: ḡ dʒ ꝙ vnū hēat rōnē māe: ⁊ aliḋ rōnē foꝛme:
qḋ nō ē veꝝ: qꝛ nullū illoꝝ hʒ magis rōnē māe q̄ʒ rōnē foꝛe.
¶ Itē ſi hec ſpēs cōponeret̄ ex generibus ſuperioꝛibus ad
ipſaʒ: tunc in cōpōne hominis multotiēs repeteret̄ idē. v.g.
nā ſi aīal ſit pars hoīs ⁊ ſubſtātia q̄ eſt genus gn̄aliſſimū in
cluditur in aīali. ſequit̄ ꝙ ſb̄a vlis ſit in hoīe: ⁊ cōſtituit ho
minē rōne aīalis eo ꝙ includitur in aīali. Silr ſubſtātia aīa
ta eſt pars hoīs: ⁊ ſubſtātia que eſt genus gn̄aliſſimū inclu
ditur in ſubſtātia aīata. ḡ ſubſtātia q̄ eſt genus gn̄aliſſimuʒ
iteꝝ includit̄ i hoīe rōne ſubſtātie aīate: ⁊ 3° includit̄ rōne
ſubſtātie coꝛpoꝛee: ⁊ ita multotiēs repeteret̄ idē: ⁊ ēt inclu
deretur in cōſtitutione hoīs: qḋ vī incōueniēs. ¶ Itē ſi ſpēs
hoīs eſt ex aīaʒ incluſa in indiuiduo: tunc deus nō poſſet an
nihilare ſoꝛtē niſi annihilaret oēm hoīeʒ: qꝛ ſi deus annihi
laret ſoꝛ ſequit̄ ꝙ annihilaret ſpēm ſoꝛtis incluſaʒ in ſoꝛte: ⁊
annihilata ſpē hoīs neceſſario annihilat̄ qlʒ hō: ḡ nō poſſʒ
ſoꝛ. annihilari niſi qlibʒ hō alius a ſoꝛ. annihilaret̄: qḋ eſt in
cōueniēs. Et ſeqtur aliud incōueniēs ꝙ deus nō pōt annihi
lare ſoꝛ. niſi annihilet totū genus ſubſtātie: qḋ eſt abſurduʒ
valde. Et ꝙ hoc ſequat̄ pʒ. qꝛ ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſeqtur
ꝙ deus annihilaret ſpēm hoīs: ⁊ ſi ſpēs hoīs annihilat̄: ſeq
tur ꝙ q̄libʒ ꝑs ſpēi annihilat̄: ſʒ genꝰ gn̄aliſſimū eſt ꝑs ſpēi
hominis. ḡ ſi ſpēs hoīs annihilat̄. ſeqtur ꝙ genus gn̄aliſſi
mum annihilat̄: ſed annihilato genere gn̄aliſſimo annihila
tur qḋlibʒ qḋ eſt in eodē gn̄e: ḡ ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſequi
tur ꝙ annihilaret totū qḋ eſt in genere ſubſtātie: qḋ eſt val
de abſurdū. ¶ Et ſi dicatur huic rōni ꝙ ſpēs nō eſt pars in
diuidui: ideo non opʒ ꝙ ſi ſoꝛ. annihilatur ꝙ ſpēs annihilet̄.
¶ Contra. illud nō ſoluit difficultateʒ: qꝛ q̄uis ſpēs non ſit
pars indiuidui: tn̄ ſm iſtā opinionē nō ſeqtur ꝙ genus eſt ꝑs
ſpēi: vel ad minus ſm iſtā opi. ſeqtur ꝙ ad ānihilationē ſpēi
ſequit̄ annihilatio gn̄is gn̄aliſſimi de pꝛedicamēto ſubē. ⁊ ꝑ
ꝯn̄s ſequit̄ annihilatio cuiuſlibʒ ſpēi de gn̄e ſb̄e: ḡ nō poſſet
deus ſm iſtā opi. annihilare ſpēm humanā niſi annihilaret
oēm ſpēm de gn̄e ſubſtātie: ⁊ per ꝯn̄s qḋlibet indiuiduū de
genere ſubſtātie qḋ videtur abſurdū. ¶ Itē vī ꝙ ſpēs ſit ꝑs
indiuidui. qꝛ qditas vel eſt idē cū iſto cuius eſt qditas vel eſt T.cō. 20. ⁊ inde.
pars eius: vt pʒ. 7. meta. ſed ſpēs eſt qditas indiuidui: qꝛ per
ſpēm cōueniēter rn̄detur ad qōnē querētē ꝑ quid de indiui
duo. ergo ſpēs vel eſt totū indiuiduū: vel eſt ꝑs eius. ¶ Ad
pᵐum iſtoꝝ dōm ꝙ ex duobus generibus: quoꝝ vnū eſt in
ferius ad alterū acceptis ꝑ ſe nō fit vnū: qꝛ tūc vnū illoꝝ eēt
pars alterius. ſ. ſuperius reſpectu inferioꝛis: ⁊ ex toto ⁊ ex
parte p̄ciſe acceptis nō fit vnū. Si eni ex eis p̄ciſe acceptis
fieret vnū illud nō eſſet niſi ipſum inferius: vt ſi ex ſb̄a coꝛpo
rea: ⁊ ſubſtātia que eſt genus fieret vnū hoc nō eſſet niſi ſub
ſtantia coꝛpoꝛea: ⁊ illud ſic cōſtitueret ſpēm ⁊ eſſet pars ſui
ipſius: qḋ eſt incōueniēs. Sʒ ex genere ſuperioꝛi ⁊ dr̄ia cōſti
tuitur genus inferius. ¶ Ad aliud cū dr̄. ꝙ ſi genus ſit pars
ſpēi tunc in cōſtitutione ſpēi multotiēs reperit̄ idē: dico ꝙ ſi
ſequit̄: qꝛ in gn̄e infimo ſpēi ſpālīſſime includunt̄ oīa gn̄a ſu
perioꝛa: nec ſeparant̄ ab eo. Et cū dr̄. ꝙ ſubſtātia conſtituit
hoīem rōne aīalis: cōcedo. ⁊ etiā rōne ſubſtātie aīate incluſe
in aīali: ſed hoc nō eſt iteꝝ cōſtituere. Vn̄ cū aliqua pars cō
ſtituēs aliqḋ totū hʒ multas partes: illa pars habēs multas
partes cōſtituit totū illud: ⁊ ēt medietas medietatis cōſtituit
totū: nec ꝑꝑ hoc ſequit̄ ꝙ medietas medietatis vel quarta
pars medietatis multotiens cōſtituat totū illud. ¶ Ad aliḋ
dōm ꝙ nō opʒ ꝙ annihilādo indiuiduū ānihilet̄ ſpecies ho
minis: qꝛ ſpēs hoīs nō eſt pars ſoꝛ. Vnde annihilata hac mā
⁊ hac foꝛma annihilat̄ ſoꝛ. qꝛ ſoꝛ. nō cōponit̄ niſi ex hac mā
⁊ hac foꝛma. ¶ Et qn̄ dr̄ ꝙ ſm illā opi. ſequit̄ ꝙ deus non
poſſet annihilare ſpēm hoīs niſi annihilaret genus genera
liſſimum ſubſtantie: ⁊ ꝑ ꝯn̄s oēs ſpēs ⁊ oīa indiuidua illius
generis. dōm ꝙ annihilatio pōt accipi dupl'r. vlr ⁊ particu E
lariter ꝑ annihilationē vl'eʒ intelligit̄ deſtructio rei quantū Annibilatio dupliciter capiatur
ad oīa in ea exiſtētia: ſiue ſint ꝓpꝛia ſiue cōia. ꝑ annihilatio
nem particularē intelligit̄ deſtructio rei ſolū quantū ad pro
pꝛia rei nō q̄ʒtum ad cōia illi ⁊ alijs. Si ꝑ annihilationē rei i
telligamus deſtructionē vl'eʒ rei quantū ad oīa incluſa in re
illa: ſic cōcedo ꝙ deus nō poſſet annihilare ſpēʒ hoīs niſi an
nihilaret totū genus humanū: ⁊ totū p̄dicamentū ſubſtātie
⁊ oē contentū ſub gn̄e ſubſtātie: nec eſt hoc inconueniēs: ſʒ
neceſſariū: qꝛ annihilatio vlis rei eſt deſtructio eius quantū
ad oīa eius vniuerſalia ⁊ particularia in illo incluſa: ſed ſi ꝑ
annihilationē intelligamus annihilationē particularē rei ſic
pōt deus annihilare ſpēm humanā non annihilādo genus
ſubſtātie nec aliā ſpēm ꝑfectā aliā ab illa. Vn̄ deſtructa foꝛa
ſpecifica hoīs. ſ. aīa intellectiua totaliter: ⁊ coꝛpoꝛe ſuſcepti
uo aīe intellectiue: totaliter annihilaret̄ ſpēs humana anni
hilatione particulari: nō tn̄ annihilatione vniuerſali: qꝛ non
deſtruit̄ niſi quantū ad oīa ſibi ꝓpꝛia ⁊ non quo ad oīa ſibi
cōia. ¶ Ad illud qn̄ ꝓbatur ꝙ ſpēs eſt pars indiuidui: qꝛ eſt
qditas indiuidui: dōm ꝙ qditas ⁊ foꝛma vnū ſunt: ⁊ iō ſicut F
foꝛma eſt duplex. ſ. foꝛma declarās qditatē: ⁊ foꝛma ꝑficiēs
mām ſic qditas eſt duplex. qꝛ q̄daʒ eſt qditas que eſt foꝛma
perficiens māʒ: ⁊ quedā eſt foꝛma declarans quiditatē qdi
tas que eſt foꝛma perficiens mām eſt pars indiuidui cuius ē
quiditas: ſʒ qditas declarās qditatē nō eſt pars indiuidui cu
ius eſt qditas: nec eſt de eſſentia talis indiuidui: ſed eſt eſſen
tialiter cōcomitās eſſētiā eius. ¶ Ad q̄rtū cū dicit̄ ꝙ ſb̄a di
uiditur in mām ⁊ foꝛmā ⁊ cōpoſitū. Dico ꝙ ſubſtātia ſingu
laris. ſ. ſubſtātia pꝛima ſic diuidit̄ in mām ⁊ foꝛmā ⁊ compoſi
tum: ſed ſubſtātia vlis. ſ. ſubſtātia ſcḋa: nō ſic diuidit̄: ſed diui
ditur in ſpēʒ: ⁊ genꝰ. ¶ Ad aliḋ pꝛincipale cū dr̄. ꝙ intelligen
tie ſunt ſimplices. dico ꝙ ſunt ſimplices ſimplicitate op
poſita

poſita ꝯponi ex mā ꝛ foīa: ꝛ nō ſimplicitate oppoſita cōpo/ ſitionē ex gñe ꝛ dr̄ia. ℭ Ad q̄rtū p̄ncipale cū dr̄. an hec ſpēs hō ſit eadē oīno res in ſorte. ꝛ pla. an alia ꝛ alia. dicendū ꝙ hec ſpēs hō eſt eadē in ſoꝛ. ꝛ pla. Et cū dr̄. ꝙ eadē eſſet res hic ꝛ rome: ꝛ ſil' moueret' ꝛ q̄ſceret. dōm ꝙ hec ſpēs hō eſt vna res ſ3 ſpēz: ꝛ nō ineſt incōueniēs ꝙ eadē res ſ3 ſpēm ſit hic ꝛ Rome. ꝛ ſil' moueat' ꝛ requieſcat. ℭ Et ſi dicat' ꝙ hec ſpēs hō: ex quo eſt eadē oīno indiſtincta in ſoꝛ ꝛ pla. vr̄ ꝙ ſit vna ſ3 numerū: ꝛ ſic eadē res numero eſſet hic ꝛ rome: ꝛ ſil' moueret' ꝛ q̄ſceret. ℭ Dicendū ꝙ vnū numero dr̄ du' .ſ. cōiter ꝛ ꝓprie: cōiter loquēdo de vno numero dr̄ illud eſt vnū numero qd̄ cū alio cōſtituit numerū: ita ꝙ de hoc ꝛ de alio demonſtrato pōt vere dici ꝙ illa ſunt duo: ſed ꝓprie lo/ quēdo de vno ſ3 numerū: ſic vnū numero eſt illud qd̄ nō eſt cōe nec natū cōuenire pluribꝰ: ꝛ ſic vnū numero diſtinguit' ꝯtra vnū genere ꝛ vnū ſpē ſ3 ꝙ p3 ex p̄mo topi. ꝛ .5. meta. ca. de oppoſitis. Si loquamur de vno numero cōiter. ſic dico ꝙ h̄ ſpēs hō ꝛ hec ſpēs aſinꝰ ſunt due ſpēs: ꝛ ita hec ſpēs hō eſt vnū numero ſ3 ꝙ ponit in numero cū alio. Et loquendo de vno numero cōiter nō eſt incōueniēs ꝙ aliqd̄ vnū nūero ſil' ſit hic ꝛ rome: ſed accipiēdo vnū numero ꝓprie. ſic eſt in/ conueniēs ꝙ idem moueatur ꝛ quieſcat ꝛ ſimul ſit hic ꝛ ro me. Unde cū dicimus ꝙ ꝯ̄ria non poſſunt ſil' ineſſe eidē nu/ mero. hoc intelligēdum eſt de eodē numero ſ̄m ꝙ idem nu mero ꝯtra vnū genere ꝛ vnū ſpē diſtinguit': ſed accipiendo vnū numero vel idē numero primo ſ̄m ꝙ idē numero dr̄ id qd̄ cū alio a ſe diſtincto facit numerū. ſic nō eſt incōueniens ꝙ ꝯtraria ſint ſimul in vno ꝛ eodem ſ̄m numerum.

ℭ Manifeſtū eſt āt ex his q̄ dcā ſunt qm̄ eoꝝ q̄ d̄ ſubo dn̄r: neceē eſt ꝛ nomē ꝛ rōnē d̄ ſubo p̄dicari: vt hō d̄ ſubiecto aliq̄ hoīe p̄dicat'. rō quoqꝫ hoīs d̄ aliquo hoīe p̄dicabit'. Qui dam .n. hō ꝛ hō eſt ꝛ aīal rōnale ꝛ mortale: quare nomē ꝛ ratio de ſubiecto predicabit'.

ℭ P3 āt ex dictis nomen eoꝝ q̄ de ſubo dn̄r rōnēqꝫ d̄ ſubiecto neceſſario p̄dicari. Ut hō de aliquo hoīe dr̄ vt de ſubiecto. atqꝫ nomē de hoc p̄dicat' vt p3: hoīe3 .n. de quodā hoīe p̄dicabis: ꝛ rō ēt hoīs d̄ quodā hoīe p̄dica/ bitur quidā .n. hō ꝛ hō eſt: ꝛ ēt aīal: quare d̄ ſubiecto iam nomē q̄ꝫ ratio predicabitur.

ℭ Hec eſt ſa particula p̄ᵉ partis in qua ponit p̄hs ꝛ ꝓbat q̄ſ/ dam ꝯ̄nes. Prima eſt. ꝙ ſuba ſa p̄dicat' de p̄mis ſ̄m nomē ꝛ diffinitionē. ꝛ hec eſt 3ᵃ ꝯ̄ huius libri: ꝛ ꝓbat' ſic. Illa q̄ p̄ dicant' de ſbo ꝛ nō ſunt in ſubo p̄dicant' de ſubſtātijs p̄mis ſ̄m nomē ꝛ diffōnē: ſed ſube ſe p̄dicant' d̄ ſubto: ꝛ nō ſunt in ſubiecto. ḡ p̄dicant' de p̄mis ſ̄m nomē ꝛ diffōnē. ꝛ maioꝛ ꝓ/ batur. Illa q̄ p̄dicant' de ſubo ꝛ nō ſunt i ſubo. hn̄t diffōnes q̄ p ſe predicant' de eis. Et qcqd predicat' de predicato pre/ dicat' de ſubo. ergo diffōnes illoꝝ q̄ p̄dicāt' d̄ ſubo ꝛ nō ſunt in ſubo predicant' de ſubſtātijs: de qbus predicant' illa q̄rū ſunt diffōnes: ꝛ ꝯ̄ñs illa q̄ p̄dicant' de ſubiecto ꝛ nō ſunt in ſubiecto: dicant' de ſubo ſ3 nomē ꝛ ſ3 diffōnē: q2 tā noīa illo rum q̄ꝫ diffōnes illoꝝ predicant' de ſubo. ſ. d̄ ſuba p̄ma ꝛ mi noꝛ p3 de ſe: q2 ſe ſubſtāt' ſunt genera ꝛ ſpēs de genere ſub ſtantie: ꝛ ille predicant' de p̄mis ſubſtātijs. nā hec eſt verā. ſoꝛtes eſt aīal. ꝛ hec ſimiliter ſoꝛtes eſt homo: ꝛ ſe ſubſtan/ tie non ſunt in ſubiecto: vt patet in precedentibus.

ℭ Eoꝛū que in ſubo ſunt i plurimis qdē neqꝫ nomē d̄ ſubiecto neqꝫ rō d̄ p̄dicabit'. In aliq bus āt nomē qdē nihil p̄hibꝫ p̄dicari aliqn d̄ ſubo: rōnē vō ipoſſe eſt: vt albū cū i ſubo ſit corpoꝛe p̄dicabit' de ſubo: dr̄ eni3 corpus al bū3. rō vō albi nūq̄ꝫ p̄dicabit' de corpore.

ℭ Eoꝝ āt q̄ ſunt in ſubo in plimis qde3 neqꝫ nomē de ſubo: neqꝫ rō p̄dicat': in qbuſdā ve ro nomē qdē interdū d̄ ſubiecto nihil p̄hibꝫ p̄dicari: at rōnē eſt ipoſſe: vt albū qd̄ quidē ē in corpoꝛe vt in ſubiecto de ſubiecto predi/ catur: vt patet. corpus .n. dr̄ album. ratio au tem albi nunq̄ꝫ de corpoꝛe predicabitur. ARCI.

ℭ De nūo eoꝝ q̄ ſunt i ſubo: q̄dā predicant' de p̄ᵒ ſuba ſ3 no men ꝛ nō ſ3 diffōnē: vt accn̄tia in ꝯcreto: ꝛ q̄dā predicant' d̄ ſubo q̄ nō predicant' ſ3 nomē nec ſ̄m diffōnē d̄ ſubo: vt acci dentia in abſtracto. vbi. g. hec eſt v̄a ſoꝛ. eſt albus: ꝛ ita acci dens in ꝯcreto p̄dicabit' de p̄ᵒ ſuba v̄aſ3 hec eſt falſa. ſoꝛ. eſt albedo ꝛ ita accidēs in abſtracto: nec v̄c p̄tur de p̄ᵒ ſuba ſ3 nomē nec ſ3 diffōnē. ℭ S3 hic dubitat' q2 vr̄ ꝙ accn̄a in cō creto p̄tur de p̄ᵒ ſubſtātia ſ3 diffōnē: q2 de q̄cūqꝫ p̄tur diffi/ nitum p̄tur de eodē ſua diffōꝛ3 accn̄a in ꝯcreto p̄tur d̄ p̄ma ſba. ḡ diffō accn̄tis in ꝯcreto p̄tur de p̄ma ſba. x̄. g. ſic hec ē v̄a ſoꝛ. eſt albus: ita hec eſt v̄a ſoꝛ. eſt coloratꝰ colore diſgre gatiuo viſus: ꝛ h̄ eſt diffō albi. ℭ Dō3 ꝙ vno mō accn̄s in cō creto nō h3 diffōnē: q2 nō eſt in gñe: ꝓ p̄hm in topicis: vbi di/ cit ꝙ albū nō eſt in gñe ꝓ ſuū duꝰ ſignificare: ꝛ iō nō p̄tur de p̄ma ſba ſ3 diffōnē. Et cū dr̄ ꝙ de q̄cūqꝫ p̄tur diffinitū ꝛc. ve rum eſt ſi illud p̄dicatū h3 diffōnē. dico tn̄ ꝙ accn̄tia in cōcre to hn̄t quādā deſcriptionē: ꝛ iſta deſcriptio p̄tur de p̄ma ſba ſicut ꝛ nomē accn̄tis in ꝯcreto. ℭ Ul' alr̄ pōt dici ꝛ melius ꝙ Ar. intelligit ꝙ accn̄tia in ꝯcreto nō p̄dicant' d̄ p̄ma ſba ſ3 diffōnē .i. diffinitiue ꝛ eēntialr̄. Uīi aliō eſt p̄dicari de alio ſ3 diffōnē: ꝛ aliud diffōnē p̄dicari de illo. Illud p̄dicat' d̄ alio ſ3 diffōnē qd̄ p̄dicat' de illo eſſentialr̄ tāq̄ꝫ indicans eſſentiā illius de quo predicat' ſ̄m ꝙ p̄hs hic loquitur. dico tunc ꝙ diffinitio ſeu deſcriptio albi predicatur de prima ſba accidē/ taliter: ꝛ non ſ3 diffinitionē: nec diffinitiue nec eſſentialiter.

ℭ Alia vō oīa aut de ſubtis dn̄r p̄ncipalibus ſubſtātijs aut in ſubiectis eiſdē ſunt. Hoc āt manifeſtū eſt ex his q̄ p ſingl'a ꝓponētur: vt aīal de hoīe p̄dicatur: ergo ꝛ de aliquo hoīe aīal p̄dicabit'. nā ſi de nullo aliquoꝛu3 homi num diceret' nec omnino de ipſo p̄dicaret'.

ℭ Cetera vō oīa: aut de p̄mis ſubſtātijs vt d̄ ſubiectis dicunt': aut ſūt i ipſis vt i ſubiectis. Hoc āt ex ipſis ſingulis p3. Aīal .n. de hoīe p̄dicat': igit' ꝛ de quodā hoīe aīal p̄dicabit'. nā ſi de nullo ſingulorū hominum predica/ bitur: neqꝫ omnino de homine predicabit'. ARCI.

ℭ Hec eſt q̄rta ꝯ̄ huius libri. Alia oīa a p̄mis ſubſtantijs: aut ſunt in p̄mis ſubſtātijs: aut dicunt' de p̄mis ſubſtātijs hec ꝯ̄ ꝓbat' ſic. Oēs ſcōe ſubſtātie dn̄r de p̄mis ſubſtātijs: ꝛ oīa ac cidētia ſunt in p̄mis ſubſtātijs: ſed oīa alia a p̄mis ſubſtātijs ſunt ſubſtātie ſcōe aut accn̄tia. ḡ oīa alia a p̄mis ſubſtātijs ſunt in p̄mis ſubſtātijs: aut dn̄r de p̄mis ſubſtātijs maioꝛ ha bet rōnē. ꝓbat' in l̄ra q̄ꝫtū ad vtrāqꝫ eius partē: ꝛ p̄mo ꝓba tur ꝙ ſubſtātie ſcōe dn̄r de p̄mis ſubſtātijs ſic: aīal predicat' de hoīe. ḡ aīal predicat' de aliquo hoīe. ꝛ ꝓ ꝯ̄ñs aīal: qd̄ eſt ſba ſcōa predicat' de prima ſubſtātia. Illam ꝯ̄ñaz: aīal predi catur de hoīe. ergo p̄tur de aliq̄ hoīe. ꝓbat p̄hs ſic. q2 ex op poſito ꝯ̄ntis ſeqtur oppoſitū antis. ſi de nullo hoīe predicat' aīal. ergo aīal nō predicat' hoīe: ꝛ ſicut ꝓbatur de illa ſecun da ſubſtātia: ita poteſt ꝓbari de qualibet alia ſecunda ſub/ ſtantia. ſ. ꝙ ipſa predicatur de prima ſubſtantia.

¶ Rurſus color in corpore eſt ḡ ꝛ i aliq̄ corpoꝛ. ná ſi nó i aliq̄ ſingloꝝ é: nec oino i corpe

ARGL. ¶ Rurſus color é i corpe: igr̄ i aliq̄ corpe. ná ſi i nullo é ſingloꝝ corpoꝝ nȝ i corpe é oio.

¶ Scḋa ps maioris pȝ ꝙ oia accñtia ſunt in primis ſubſtantijs ꝑbaſ ſic. Color eſt in corpoꝛe: ergo eſt in aliquo corpoꝛe: ꝛ ꝑ ꝯñs in prima ſbã: ꝛ eodé mõ pót ꝑbari de quolibet alio accidéte. ſ. ipſum eſſe in ꝑma ſubſtãtia. Jllã ꝯñam. color eſt in corpe. ergo color eſt in aliquo corpoꝛe. ꝑbat phs ſic. Ex oppoſito ꝯñtis ſequiſ oppoſitũ añtis: vt bñ ſequitur in nullo corpoꝛe eſt color. ḡ color nó eſt in corpoꝛe. Deide phs ponit vnã ꝯcluſioné dicés: qꝛ oia alia a ꝑmis ſubſtantijs: aut ſunt in primis: aut dicuntur de primis ſubſtantijs.

¶ Quare oia alia aut ḋ ſubtis dñr ꝑncipalibus ſubſtátijs aut i ſubtis eiſdé ſūt. Nó exiſtétibꝰ ḡ ſubſtátijs ꝑmis ipoſſe eſt aliqḋ aliorum remanere. Oia eni alia aut ḋ ſubſtãtijs primis dicunſ aut in ſubſtãtijs primis ſunt.

ARGL. ¶ Quare cetera oia aut de ꝑmis ſubſtátijs: aut ḋ ſubiecto dicunſ: aut ſunt in ipſis: vt in ſubiectis. Que cũ ita ſint ſi ꝑme ſubſtãtie ñ ſint: fieri nó poteſt vt quicq̄ȝ ſit ceterorum.

¶ Hec eſt ꝯ̊ quinta huius libri. ꝛ eſt iſta. deſtructis ꝑmis ſubſtantijs impoſſe eſt aliqd alioꝝ remanere. ¶ Hec ꝯ̊ ꝑbatur ſic. Oia alia a primis ſubſtãtijs aut ſunt in ꝑmis ſubſtantijs: aut dñr de ꝑmis ſubſtãtijs: ſed deſtructis ꝑmis ſubſtãtijs deſtruunſ oia q̄ ſunt in ꝑmis ſubſtãtijs: ꝛ ꝑ ꝯñs deſtructis primis ſubſtãtijs deſtruunſ oia q̄ dñr de ꝑmis: ꝛ ꝑ ꝯñs deſtructis ꝑmis ſubſtãtijs ipoſſe eſt aliqd alioꝝ remanere. De iſta róne primo poniſ ꝯ̊: deinde maioꝛ ex dictis phi. Hic pȝ euidenter ꝙ ſcḋe ſubſtãtie nó ſunt ꝯceptus in anima: qꝛ ſi ſcḋe ſube eſſent ꝯceptus anime tunc deſtructis ꝑmis ſubſtãtijs i poſſe eſſet alia remanere. Nã deſtructis oibus roſis adhuc pót ꝯceptus roſe remanere in aia: ꝛ ita ſpés pót manere deſtructis oibus indiuiduis ſuis: qḋ eſt ꝯ̊ phm hic: qꝛ ſcḋe ſubſtantie dñr de ꝑmis. ergo deſtructis ꝑmis nó pñt alia remanere. ¶ Jté ſi ſubſtãtie ſecũde eſſent in anima tunc ad poſitionem indiuidui nó ſequitur poſitio ſpéi: nec ad deſtructionem ſpéi ſequitur deſtructio indiuidui: qꝛ nó valet hec ꝯña: roſa eſt. ergo conceptus roſe eſt in aia: nec ſequitur: nullus cóceptus roſe eſt. ergo nulla roſa eſt. ¶ Et ſic nulla eſſet differentia inter indiuiduum ꝛ ſpém: nec eſſet eadem róne aliqua habitudo inter ſpém ꝛ genus: qḋ eſt abſurdum ꝛc̃.

¶ Scḋarũ vͦ ſubarũ magis ſuba eſt ſpés q̄ȝ genꝰ. ꝑpingoꝛ eni eſt p̄ie ſube. Si. n. qs aſſignet ꝑmã ſubaȝ qd é: euidétiꝰ qdé ꝛ ꝯuenientiꝰ aſſignabit ſpéȝ ꝑferés q̄ȝ genus: ꝛ quédã hoiéȝ aſſignãdo manifeſtiꝰ ꝛ ꝯuenientiꝰ aſſignabit hoieȝ q̄ȝ aial. Jllud eni magis ꝓpriũ alicui eſt homini: hoc auté cóm̄unius: ꝛ cũ aliquã arboré reddideris manifeſtius aſſignabis cũ arboré aſſignaueris q̄ȝ plantã.

ARGL. ¶ Scḋaꝝ vͦ ſubſtãtiaꝝ ſpés magis ſubſtãtia eſt q̄ȝ genꝰ. nã ꝑpingoꝛ é ſbe p̄ie. Si qſpiã. n. ꝑmã ſbaȝ aſſignare voluerit: qd nã ſit notius ſane atq̄ȝ accómodatiꝰ aſſignabit ſi ſpéȝ reddiderit: q̄ȝ ſi genꝰ veluti ſi q̄dã hoieȝ voluerit aſſignare: notiꝰ aſſignabit ſi hoieȝ reddiderit q̄ȝ ſi aial. Jllud. n. eſt magis ꝓpriũ ipſoꝝ hoiuȝ ſinguloꝝ h̄ magis cõe. Et ſi aliquã arboré aſſignar̄ voluerit, qd nã ſit, euidétiꝰ aſſignabit, ſi arboré reddiderit q̄ȝ ſi plãtã

¶ Hec eſt 3ª particula ꝑme ꝑtis in qua phs cõparat adinuicem cõtéta ſub vno mébro diuiſionis ſubſtãtie. ſ. cõtéta ſub ſubſtãtia ſcḋa. ſ. genꝰ ꝛ ſpém. 2° phs cõparat adinuicé ſpés ſpãliſſimas de gñe ſubſtãtie: ꝛ 3° cõparat adinuicé contéta ſub altero mébro diuiſionis. ſ. cõtéta ſub ſuba ꝑma. ſ. ſubſtãtias ꝑmas: ꝑmo ḡ cõparat genus ꝛ ſpéȝ adinuicé: ꝛ ꝑbat ꝙ ſpés eſt magis ſubſtãtia q̄ȝ genus: ꝛ h̄ eſt ꝯ̊ 6ª huius lib. Et ꝑbaſ h̄ dupl̄r. pͥo ſic. illa eſt magis ꝛ ꝑ ꝑus ſubſtãtia q̄ eſt ꝑpingoꝛ pͤ ſube: ſȝ ſubſtãtia q̄ eſt ſpés eſt ꝑpingoꝛ pͤ ſubſtãtie q̄ȝ ſubſtãtia q̄ é genꝰ. ḡ ſubſtãtia q̄ é ſpés é magis ꝛ ꝑ ꝑus ſubſtãtia q̄ȝ ſubſtãtia q̄ é genꝰ: iḋ róne iſta. ꝑmo ponit ꝯ̊é. ḋinde ponit maioré cũ ſua ḋclaratióe. vt pȝ. maioꝛ huiꝰ rónis pȝ h̄ri ꝑ diffõné ꝑoris ſeu magis tale poſitã. 5. meta. c. ḋ ꝑori. ꝛ i 2°. vbi dr̄ ꝙ ꝑmũ i qlȝ gñe é cã alioꝝ: ꝛ ꝑus ḡ é qḋ é ꝑmo ꝑpinquus: ꝛ magis tale é illud qḋ eſt ꝑpinquus maxͤ tali: ꝛ ſic pȝ maioꝛ: ꝛ minoꝛ declaraſ ſic illud é ꝑpinquus pͤ ſbe ꝑ qḋ ꝯ́uenientiꝰ r̄ndeſ ad iterrogationé factã ꝑ qd: ſȝ ad iterrogationeȝ factã ꝑ qd ḋ ꝑma ſba ꝯuenientius r̄ndeſ ꝑ ſpéȝ q̄ȝ ꝑ genꝰ. ḡ ſpés é ꝑpingoꝛ pͤ ſbe q̄ȝ genꝰ: ꝓbo minoré: nã ſi q̄raſ de ꝑma ſba vt ḋ ſoꝛ. qd eſt ꝯuenientius r̄ndeſ ꝙ ſoꝛ. eſt hõ q̄ȝ ꝙ ſoꝛ. eſt aial. ¶ Et ſi q̄raſ ḋ aliq̄ arboꝛe qd eſt. ꝯuenientius r̄ndeſ ꝙ eſt arboꝛ q̄ȝ ꝙ eſt plãta. nã plãta eſt cóioꝛ q̄ȝ arboꝛ: qꝛ plãta eſt cóis ad herbas ꝛ ad arboꝛes. ¶ Jntelligendũ ꝙ q magis certificat de qõne ꝯuenientius r̄ndet ad qõné: ſed reſpondens ꝑ ſubſtantiã ſcḋam q̄ eſt ſpés ad q̄renté de ſubſtãtia ꝑma qd eſt: magis certificat q̄ȝ q r̄ndet ꝑ ſubſtantiã ſecũdam q̄ eſt genus. Jḋ r̄ndens per ſpém ad querenté de ꝑma ſubſtãtia qd eſt: ꝯuenientius r̄ndet q̄ȝ qui r̄ndet per genus.

¶ Ampliꝰ p̄ie ſbe: iḋ maxie dñr ſbe eo ꝙ oibus alijs ſubte ſunt: ꝛ oia alia aut ḋ his ꝑdicanſ aut i eis ſunt. Sicut át ꝑncipales ſube ad oia alia ſe hñt: ſic ꝛ ſpés ad genus ſe hñt: ſubiacet. n. ſpés gñi. Gñia nãq̄ȝ ḋ ſpébꝰ ꝑdicanſ ſpés aũt ḋ generibꝰ nó couertunſ. Quare ꝛ ex his ſpés gñe magis ſubſtantia eſt.

ARGL. ¶ Preterea p̄ie ſubſtãtie qꝛ ceteris cũctis ſubijciunſ: ꝛ oia cetera aut ḋ his ꝑdicãſ aut i his ipis inſunt: iḋ maxie ſubſtãtie p̄ie dñr. At vt ad cetera oia ſeſe hñt ſubſtãtie p̄ie: ſic ꝛ ſpés ſeſe hȝ ad genꝰ: ſpés. n. aliq̄ ex ꝑte gñi ſubijciſ. Nã gñia qdé ḋ ſpé ꝑdicãſ: ſpés aut é cõtra ḋ genere ſuo nó ꝑdicanſ. Quar̄ ex hiſce ét pȝ ſpém magis q̄ȝ genꝰ ſubſtãtiã eſſe.

¶ Scḋo ꝑbaſ eadé ꝯ̊ ſic: illa ſubſtãtia q̄ pluribꝰ ſubſtat magis eſt ſubſtãtia q̄ȝ illa q̄ paucioꝛibus ſubſtat: ſȝ ſubſtãtia q̄ eſt ſpés pl̄ibus ſubſtat q̄ȝ ſubſtãtia q̄ eſt genꝰ. ḡ ſ͞a ſubſtãtia q̄ eſt ſpés é magis ſubſtãtia q̄ȝ ſ͞a q̄ eſt genꝰ: maioꝛ pȝ: qꝛ ꝑp h̄ ꝑma ſubſtãtia dr̄ maxime ſba: qꝛ oibꝰ alijs ſubſtat. Vñ qꝛ ꝑma pl̄ibus ſubſtat q̄ȝ ſ͞a. iḋ ꝑma ſba magis eſt ſba q̄ȝ illa q̄ paucioꝛibꝰ ſubſtat: ꝛ ita pȝ maioꝛ. ꝛ minoꝛ ꝑbatur ꝑ hoc ꝙ ſpés ſubſtat gñibus ꝛ accñtibꝰ: ſȝ gñia ſubſtãt accñtibꝰ ſolũ: ſpés ḡ pl̄ibus ſubſtat q̄ȝ genus. ¶ Sȝ hic eſt dubiũ: qꝛ inferius dicit phi. ꝙ ſubſtãtia nó ſuſcipit magis ꝛ minus. ḡ vr̄ ꝙ vna ſba nó ſit magis ſubſtãtia q̄ȝ alia. Dḋm ꝙ ſubſtãtia pȝ cõſiderari dupl̄r. ſ. quantũ ad ſubſtãtiã ſuã: aut quãtũ ad actum ſubſtãdi: ꝑmo mõ ſba nó ſuſcipit magis nec minus: qa vnus hõ nó eſt magis hõ q̄ȝ alius hõ: nec aſinus iſte é magis aſinꝰ q̄ȝ ille: ſȝ q̄ȝtũ ad actũ ſubſtãdi eſt vna ſba magis q̄ȝ alia qꝛ vna ſuba pluribꝰ ſubſtat q̄ȝ alia: ꝛ hoc intelligit phs hic.

¶ Jpſarũ

D
E
F
Quo …
ſba ſuſ…
piat m…
gis ꝛ m…
nus v…
ꝑ Ant…
And. …
xj. me…
phy. q. …
artĩ. ij.

¶ Ipſarum vo ſpērū quecūq̧ non ſunt gñā nihil magis alterū altero ſubſtātia eſt. Nihil eniʒ familiarius aſſignabis de aliquo hoīe aſſignādo hoīem q̃ʒ de aliquo equo equū.

ARGI. ¶ Ipſarū aūt ſpērum que generis nō ſubeūt rationeʒ: nulla magis q̃ʒ alia ſubſtantia eſt. Non enim accōmodatius hoīem de aliquo reddes hoīe: q̃ʒ de aliquo equo equum.

¶ Poſtq̃ʒ cōparauit genus ꝛ ſpēm adinuicē: incipit cōparare alias ſubſtātias adinuicē. Et pmo cōparat ſpēs ſpāliſſimas de gñe ſbe adinuiceʒ. Et probat ꝙ nulla ſpēs ſpāliſſima eſt magis ſba q̃ʒ alia: ꝛ hec eſt 7ª ꝯcluſio hui⁹ lib. ꝓbaṫ. oīa ſba 2ª q̃ magis eſt ſba q̃ʒ alia: magis indicat pmā ſbam q̃ʒ alia: ſʒ nulla ſpēs ſpāliſſima magis idicat pmā ſbam q̃ʒ alia. ğ ꝛc. maior pʒ ex pdictis: ꝛ minor appet. nā ſi q̄raṫ de aliquo hoīe qd eſt: nō ꝯueniētius rñdeṫ q̃ʒ dicēdo ꝙ eſt hō. ¶ Et ſi q̄raṫ de aliquo equo qd eſt: nō ꝯueniētius rñdeṫ q̃ʒ ꝙ eſt equus: ꝛ ita nulla ſpēs ſpāliſſima magis idicat pmam ſbam q̃ʒ alia.

A Cōparatio ſm magis ꝛ minus. ¶ Intelligēdū eſt hic ꝙ aliq̄ eadeʒ pñt cōparari ſm magis ꝛ min⁹ in vno q̃ʒ in alio ſm eq̄litatē. v. g. poſito ꝙ ſoꝛ. ſit ſapiētioꝛ platone: ꝛ ꝙ ſoꝛ. ꝛ plato ſint equaliter albi: tūc ſoꝛ. ꝛ plato cōparanṫ in ſapia ſm magis ꝛ min⁹: ꝛ in albedie ſm equalitateʒ: ꝛ ſic de ſpēbus ſpāliſſimis de gñe ſbe. ſ. ꝙ in ſba cōparanṫ ſm eq̄litatē: q2 nulla ſpēs ſpāliſſima eſt magis ſba q̃ʒ alia. Unde homo nō eſt magis ſubſtātia q̃ʒ muſca: q2 non pluribꝰ ſubſtat: nec eſt ꝓpinquioꝛ pme ſbe: tñ ſpēs ſpāliſſime de gñe ſubſtātie pñt cōparari adinuicē in pfectione vel entitate ſm magis ꝛ min⁹: nā hō eſt pfectioꝛ q̃ʒ muſca ꝛ perfectius ens q̃ʒ muſca: ſed tñ non eſt magis ſba q̃ʒ muſca.

¶ Similiter aūt ꝛ pncipalium ſubſtantiaruʒ nihil magis alterū altero ſubſtātia eſt: nō. n. aliq̄s hō magis ſubſtantia eſt q̃ʒ aliq̄s bos.

ARGI. ¶ Similiter ꝛ ſubſtantiaꝝ primaꝝ nulla magis q̃ʒ alia ſubſtātia eſt. Nō enim aliq̄s homo magis eſt ſubſtātia q̃ʒ aliquis equus.

¶ Cū cōparauit ſpēs ſpāliſſimas adiuicē: cōparat pmas ſbas adinuicem: ꝛ ꝓbat ꝙ nulla pma ſubſtantia eſt magis ſba q̃ʒ alia: ꝛ hec eſt 8ª ꝯcluſio hui⁹ lib. ꝛ ꝓbaṫ ex pcedētibus ſic. Oīs ſubſtātia que eſt magis ſubſtātia q̃ʒ alia: pluribꝰ ſubſtat q̃ʒ alia: ſed nulla pª ſubſtantia pluribꝰ ſubſtat q̃ʒ alia: ergo nulla prima ſubſtantia eſt magis ſubſtātia q̃ʒ alia: maioꝛ ex pcedētibꝰ ꝛ minoꝛ ēt pʒ: q2 ſicut aliq̄s homo ſubſtat ſpēbꝰ generibus ꝛ accñtibꝰ: ita aliq̄s bos ſubſtat accñtibꝰ gñibꝰ ꝛ ſpēcieb⁹ iō aliq̄s hō nō eſt magis ſubſtātia q̃ʒ aliquis bos.

¶ Merito aūt poſt principales ſubſtātias ſola aliorū ſpēs ꝛ gñā ſcđe ſubſtantie dñr. ſola enim hec indicāt principalē ſubſtantiā eoꝝ que pñtur. Aliquē. n. hoīem ſiquis aſſignauerit qd eſt: ſpēm qdē vel genus aſſignādo: familiarius aſſignabit: ꝛ manifeſtius faciet hoīem aſſignādo q̃ʒ aīal. Aliorū vo quicq̄d aſſignabit q̄libet aſſignabit extraneē: velut albū aut currit: aut qđcunq̧ taliū reddēs: ergo merito he ſole dicūtur ſecūde ſubſtātie.

ARGI. ¶ Iure igr̄ ſola gñā ſpēſq̧ poſt ſubſtātias primas ſubſtātie ſcđe dñr. Eoruʒ. n. que pñtur hec ſola ſubſtātiā pmā declarāt: ſi q̄ſpiā. n. quid nā ſit quidā hō aſſignare velit: ſpēʒ qdeʒ aut genus ſi reddiderit accōmodate mirū reddet: notioꝛēq̧ illum faciet: ſi hoīem eſſe aut aīal dicet. quicq̄d vero ceteroꝝ reddiderit nō per propria ſed p aliena quedam illius fecerit aſſignationē: vt ſi albū eſſe dixerit: aut currere: aut aliquid tale. quare ſit: vt hec ſola preter cetera ſubſtātie iure dicāṫ.

¶ Hec eſt 4ª particula hui⁹ partis: in qua pħs determinat ꝙ ſolū ſpēs ꝛ gñā de gñe ſbe poſt pmas ſubas vere dñr ſubſtātie ſcđe: ꝛ hʒ eſt 9ª ꝯcluſio h⁹ lib. Hec cōcluſio ꝓbaṫ 2ᵛ. pmo ſic. Illa que pñtur in qd de pma ſba ſeu que indicāt q̄ditateʒ prime ſbe: ꝛ ſoluʒ illa vere dñr ſubſtātie ſcđe: ſed gñā ꝛ ſpēs de gñe ſbe: ꝛ ſoluʒ illa pñtur in qd de pma ſba ꝛ indicāt q̄ditatē pme ſbe: ergo gñā ꝛ ſpēs de gñe ſbe ſoluʒ dñr vere ſbe ſcđe: minoꝛ pʒ: q2 nullū accñs pñtur in qd de pma ſubſtātia nec indicat q̄ditatē pme ſbe. Si. n. q̄raṫ de ſoꝛ. qd eſt: non ꝯueniēter rñdetur ꝙ eſt albus: aut ꝙ currit. ꝛ ita pʒ ꝙ nulluʒ accidēs indicat quiditatē prime ſubſtātie: nec vna prima ſubſtātia indicat q̄ditateʒ alterius prime ſube: nec daṫ in reſponſiōe ad q̄ōneʒ q̄rentē de pma ſubſtātia qd eſt. igitur ſbe ſcđe vt genera ꝛ ſpēs de gñe ſbe ſolum vere dñr ſubſtātie ſcđe: q2 iſta ſolum danṫ in rñſione ad q̄ōnem querentē de pma ſubſtātia quid eſt: ꝛ cōuenientius in tali reſponſione p ſpēm q̃ʒ per genus: ꝛ per ꝯñs ſola ſubſtantia ſecūda indicat quiditatē prime ſubſtātie: maioꝛ huius rōnis pʒ per hoc ꝙ q̄ditas ſubſtātie eſt ſubſtātia: ꝛ illud qđ datur in rñſione ad q̄ōnem querentē de pma ſubſtantia quid eſt: eſt ſba ꝛ nō eſt ſubſtātia pma. ergo ꝛc̄. Si q̄raṫ quid eſt ſoꝛ. nō ꝯuenienter rñdetur ꝙ ſoꝛ. eſt ſoꝛ. nec ꝙ ſoꝛ. eſt pla. ergo illa ꝛ ſolum illa que indicāt q̄ditatē prime ſubſtātie ſunt ſubſtātie ſcđe.

¶ Ampli⁹ principales ſubſtantie eo ꝙ oībus alijs ſubiaceāt ꝓprie dñr ſubſtātie. Sicut auteʒ pme ſubſtātie ad oīa alia ſe hñt ſic ꝛ ſpēs ꝛ gñā principaliū ſubſtantiarum ad reliqua oīa ſe hñt: de his. n. reliq̄ oīa predicanṫ. Aliquē. n. hoīeʒ dices grāmaticū eſſe. ğ ꝛ hoīeʒ ꝛ aīal grāmaticū dices: ſilr̄ aūt ꝛ in alijs.

¶ Preterea prime ſubſtātie ex eo propꝛiiſſime ſubſtātie dici ſolent, q2 ceteris vniuerſis ſubijciunṫ. At vt ad cetera cūcta ſeſe habēt ſubſtātie prime: ſic ꝛ primarū ſubſtantiaruʒ gñā ſpēſve ad reliqua oīa ſeſe habere videntur. De his enim vniuerſa reliq̄ predicanṫ. quēdam. n. hoīem grammaticuʒ eſſe dices: ꝛ ipſum igitur hominēʒ ꝛ animal grāmaticum eſſe dices: ꝛ in ceteris ſimili modo. ARGI.

¶ Probaṫ eadē ꝯcluſio ſic. Illa ꝛ ſolum illa que poſt pmas ſubſtātias ſubſtant oībus alijs vere dicuntur eſſe ſubſtātie. nam pme ſubſtantie ꝓpter hoc dicūtur eſſe maxime ſubſtātie: q2 ſubſtāt oībus alijs: ideo illa que poſt pmas ſubſtātias ſubſtāt oībus alijs vere dicūtur ſubſtātie ſcđe: ſed genera ꝛ ſpēs de genere ſbe: ꝛ ſolum illa poſt pmas ſubſtantias ſubſtāt oībus alijs: vt omnibꝰ accñtibꝰ: ergo genera ꝛ ſpēs de genere ſubſtātie: ꝛ ſolum illa vere dicuntur ſbe ſcđe. Ex hoc loco pōt notari ꝙ ſbe ſcđe non ſunt accidētia: ꝛ per ꝯñs non ſunt cōceptus in aīa: q2 ſi eēnt accidētia non indicarent q̄ditatem pme ſbe: q2 ſm pħm ſi quis ad q̄ōnem quid eſt. de pma ſubſtātia querentē rñdeat p aliqđ accñs extraneē aſſignabit rōnem: hoc eſt non erit reſponſio conueniens. Ex hoc arguit bur. cōtra occā verū cōſequētia bur. negari pt.

¶ Cōe ē āt oī ſube i ſubiecto nō eē: pncipalis nāq̧ ſua neq̧ q̄ de ſubō dr̄ neq̧ in ſubiecto ē.

quem ex B ꝙ in aliis ſūt nō ſi accñtia qꝛ nō in ois tāq̃ i ſubo ſꝫ tāq̃ co gnitū in cogno ſcente.

Secundarū vō ſubſtantiarū conſtat quidē etiā ſic eſſe:qꝛ nulla eſt in ſubiecto:homo.n. de ſubiecto qdē aliquo hoīe dī:in ſubiecto autē nullo eſt. Non.n.in aliquo homine hō eſt. Similiter aūt ⁊ animal de ſubiecto qdē dī aliquo hoīe:non aūt eſt animal in aliquo hoīe. Amplius autem eorū que in ſubiecto ſunt nomen qdem nihil prohibet aliquādo predicari de ſubiecto:rōnē vero īpoſſibile. Scḋarū vero ſubſtantiaꝝ predicat̄ ⁊ ratio de ſubiecto ⁊ nomē. Rōnem nāq̧ hominis de aliquo hoīe predicabis ⁊ animalis.ergo nō erit ſubſtātia eorū que in ſubiecto ſunt.

ARGI. ℭ Omni aūt ſubſtantie cōmune eſſe videt̄/in ſubiecto nō eē prima nāq̧ ſubſtātia neq̧ de ſubiecto dī:neq̧ eſt in ſubiecto. Scḋarū ēt ſubſtantiaꝝ patet:⁊ hoc pacto/nullā in ſubiecto eē.homo nāq̧ de quodā hoīe p̄dicat̄. vt de ſubiecto:in ſubiecto vō non eſt p̄ſus. Nō enim in quodā hoīe eſt hō/vt i ſubiecto/ ſimiliter ⁊ aīal de aliquo qdē hoīe dicitur/ vt de ſubiecto:non eſt autem animal in hoīe quodā preterea eoꝝ que ſunt in ſubiecto:nomen qdem interdū de ſubiecto nihil ꝓhibet predicari:ſed rōnē eſt impoſſe. Secundarū aūt ſubſtātiarū/nomen ⁊ rō de ſubiecto predicat̄/vt patet/rōnem hominis animaliſue/ de quodā homine predicabis. Quibus eſſicitur vt ſubſtantia non ſit in ſubiecto.

ℭ hec eſt 2ª ps p̄ncipalis hui⁹ capituli:in qua phs determinat de ꝓprietatibus ſbē:⁊ ꝯtinet ſex pticulas. In p̄ma ponit̄ vna ꝓprietas ſbē que cōuenit oī ſbē que eſt directe in gñe ⁊ nō ſoli tali ſubē. In 2ª ibi.(Ineſt autē.)ponitur 2ª ꝓprietas que ꝯuenit oī ſbē. In 3ª ibi.(Oīs aūt ſba.)ponitur 3ª ꝓprietas que ꝯuenit p̄mis ſubſtātijs ⁊ non ſcḋis. In 4ª ibi.(Ineſt aūt ſubſtantijs.)ponit̄ quarta ꝓprietas que ꝯuenit oī ſbē ⁊ nō ſoli ſbē. In 5ª ibi.(Videt̄ ſubſtātia aūt.)ponit̄ 5ª ꝓprietas ſbē que ēt oī ſubſtātie ꝯuenit.⁊ nō ſoli. In 6ª pticula ibi. (Maxime aūt ꝓpriū.)ponit̄ 6ª ꝓprietas propria ſubſtātie:⁊ ſic ꝙ nulli alij ꝯuenit. ℭ In p̄ª ergo pticula ponit̄ p̄ma proprietas que eſt nō eſſe in ſbo. Iſtud enī ſ.nō eē in ſbo eſt cōe oī ſubſtātie:⁊ ex hoc ꝓbat phs ꝙ nulla ſba eſt in ſubiecto ⁊ hꝫ eſt. ⁊ o.ꝯcluſio hui⁹ lib. que ꝓbat̄ ſic:nulla ſba 2ª eſt in ſubiecto:ſilr nulla ſba p̄ª eſt in ſubiecto:ergo nulla ſubſtātia eſt in ſubiecto:ꝯñs pꝫ de ſe:⁊ añs ꝓbatur quātū ad vtrāq̧ ſui ptē:ꝙ nulla p̄ª ſubſtātia ſit in ſubiecto:pꝫ ꝑ deſcriptionē prime ſubē:prima.n.ſubſtātia eſt que nec eſt in ſbo:nec dī de ſbo:hec.n.eſt deſcriptio p̄me ſbē ex qua ſequit̄ ꝙ nulla p̄ª ſubſtātia eſt in ſbo. Aliā ptem añtis ꝓbat.ſ.ꝙ nulla ſubſtātia ſcḋa eſt in ſubiecto.⁊ ꝓbat dupl'r:p̄mo exeplariter ſic hō p̄dicatur de aliquo hoīe:⁊ nō eſt in aliquo hoīe ſicut i ſubiecto:igit̄ nulla 2ª ſuba eſt in ſubiecto. Similiter aīal p̄dicat̄ de hoīe ⁊ nō eſt in aliquo hoīe ſicut in ſubiecto.igit̄ nulla 2ª ſba eſt in aliquo ſbo. Scḋo ſic:nihil qḋ eſt in ſubiecto p̄dicatur de prima ſubſtantia ꝭm nomē ⁊ diffōnem:vt pꝫ ex primo dictis:ſed oīs ſubſtātia 2ª predicat̄ de p̄ma ſubſtātia ꝭm nomen ⁊ ꝭm diffōnē.ergo nulla ſubſtātia 2ª eſt in ſubiecto.

ℭ Non eſt aūt hoc ſubē propriū:ſed ⁊ differētie eorum ſunt que in ſubiecto nō ſunt. Bipes aūt ⁊ greſſibile de ſubiecto qdē dī hoīe: in ſubiecto aūt nullo eſt:nō.n.in hoīe eſt bipes nec greſſibile:Amplius rō quoq̧ differētie de eo dicet̄ de quocūq̧ ipſa dīa predicabit̄:velut ſi greſſibile de homine dicit̄ ⁊ ratio greſſibilis de homine predicabitur.

ARGI. ℭ Verū hoc ſubē ꝓpriū nō eē videt̄.ſed dīe ēt cōpetit in ſubiecto nō eē. Greſſibile nāq̧ bipeſq̧/de hoīe qdem dñr/vt de ſubiecto:in ſubiecto vero nō ſunt:hec enim non ſunt in hoīe. Ratio quoq̧ differētie de eo ſane/quo de dicitur differētia predicatur:ceu ſi bipes de homine dicitur:rō quoq̧ bipedis de homine predicabit̄:homo enim eſt bipes.

ℭ Iſta ꝓprietas nō eſſe.ſ.in ſubiecto:nō eſt ꝓpria ſubſtātie q̄ eſt directa in linea p̄ntali:qꝛ cōuenit dīnijs de gñe ſubſtātie que non ſunt directe in linea p̄ntali:⁊ hꝫ ꝓbat phs.⁊ eſt ꝯ.xj. huius lib.ſ.ꝙ nulla dīa ſubſtātie eſt in ſbo.probat̄ ſic:nihil ꝙ p̄dicatur de p̄ma ſubſtātia ꝭm nomē ⁊ ꝭm diffōnem eſt in ſbo.ſꝫ oīs dīa ſubſtātie p̄dicatur de p̄ª ſba ꝭm nomē ⁊ ꝭm diffōnē:igit̄ nulla dīa ſbe eſt in ſbo. ℭ Intelligēdū eſt hic ꝙ dīa de gñe ſubē eſt 2ª ſba:tñ nō eſt directe in linea p̄ntali ſbe ſed indirecte ⁊ a latere. ℭ Et ideo Ari.dicit ꝙ hoc nō eſt ꝓpriū ſubſtātie.ſ.nō eſſe in ſubiecto:ſed ꝯuenit alijs vt dīe:ꝑ ſbam intelligit ſubſtātiā que eſt directe in linea p̄ntali ſubſtantie. ℭ Intelligendū eſt ꝙ cū phs dicit ꝙ dīa p̄dicatur de p̄ª ſubſtātia ꝭm nomen ⁊ ꝭm diffōnē ſeu ꝭm rōnē non intelligit hic phs:per rōnē verā diffōnē:qꝛ dīa non hꝫ verā diffōnē:qꝛ vera diffō ꝯſtat ex gñe ⁊ dīa:⁊ ideo ſi dīa hēret diffōnem:dīa haberet dīam:⁊ illa aliā:⁊ ſic in infinitū:qḋ eſt inconueniēs. ℭ Et ideo phs per diffōnē intelligit deſcriptionē vel quācunq̧ notificationem exprimentem quid nominis.

B. C. Intellectio phi.

ℭ Nō vos vō conturbēt ſubſtantiarum partes q̄ ita ſūt in toto q̄ſi in ſubiecto ſint:ne forte cogamur eas nō eſſe ſubas cōfiteri:nō.n. in ſubto dñr eſſe q̄ tanq̄ ptes ſūt in aliquo.

ARGI. ℭ Turbetur aūt nemo ſi ſubarū partes in totis ſunt quaſi hoc pacto ſint in ſubtis:ne forſitan ipſas dicere nō eſſe cogatur:non enim hoc pacto dicebant̄ ea que ſunt in ſubiecto vt in aliquo ſint per inde ac partes.

ℭ Sed qꝛ aliquis dicere poſſet ꝙ aliqua ſba pōt eſſe in ſubiecto:qꝛ pars ſubē eſt ſba:⁊ pars ſubſtātie eſt in ſuo toto tāq̃ in ſubiecto:⁊ ita ſba eſt in ſubiecto:aut opꝫ dicere ꝙ ps ſbe non eſt ſubſtātia. Iſtud remouet phs dicēs ꝙ ꝓpter partes ſbē que ſunt in toto nō debet aliq̃s ꝯturbari:credēdo ꝙ ptes ſbē ſint in ſubiecto:aut ptes ſubſtantie nō ſunt ſbē:qꝛ partes ſubſtātie nō ſunt in ſuo toto tanq̃ in ſubiecto. Naꝫ aliud eſt eſſe in ſubiecto ⁊ aliud eſt eſſe in ſuo toto. ps enim eſt in ſuo toto tanq̃ ꝯſtituēs ipm:⁊ ideo pars eſt de eēntia totius:ſed accñs eſt in ſubiecto tanq̃ forma in mãa:⁊ ita ſicut forma nō eſt pars mãe:ita accñs non eſt pars ſubſtātie nec aliquid ſui ſubiecti:nec eſt de eius eſſentia aut quiditate.

ℭ Ineſt aūt ſubſtātijs ⁊ differētijs ex his oīa vniuoce p̄dicari. Oīa.n. que ex his predicata ſunt:aut de īdiuiduis predicantur:aut de ſpēbus. A principali nāq̧ ſubſtātia nulla eſt predicatio.de nullo.n.ſubiecto dī. Secun-

darum

darū vo ſubarum ſpẽs gdem de idiuiduis
ꝑtur:genus āt ⁊ de ſpē ⁊ de idiuiduis ꝑtur.
Silr aūt ⁊ dr̄ie de ſpēb⁹ ⁊ de idiuiduis ꝑdi/
cant:rōnē quoqꝫ ſuſcipiūt ꝑme ſube ſpērū ⁊
generū ⁊ ſpēs gn̄is. Quecūqꝫ.n. de predica
to dn̄r eadē ⁊ de ſubo dn̄r. Silr aūt ⁊ differē
tiarum rōnem ſuſcipiunt ſpēs ⁊ indiuidua.
Uniuoca autē ſunt quoꝝ ⁊ nomen cōe eſt:⁊
rō ſubſtātie eadē. Quare omnia que ex ſub/
ſtantijs ⁊ dr̄ntijs ſunt vniuoce dicuntur.

ARGI. ¶ Cōpetit autē ſubſtantijs dr̄ntiſqꝫ vniuoca
ꝑdicatio. Oēs.n. ꝑdicatiōes iſtarū:autē de
idiuiduis aut de ſpēbus efficiunt. A prima
nāqꝫ ſuba nulla pⁱſus ꝑdicatio proficiſcit:de
nullo.n. ipſa ſubo dr̄:vt antea dicebatur. At
ſcd̄arū ſubaꝝ ſpēs quidē de indiuiduo:ge
nus aūt de idiuiduo ac ſpecie predicat. dr̄ie
quoqꝫ de ſpē ſilr/ac idiuiduis ꝑntur. ſpērū
etiā generūqꝫ rōnē ipſe prime ſuſcipiūt:⁊ ge
nerū ſpēs. Que nāqꝫ de predicato dn̄r:ea de
ſubiecto quoqꝫ dicent:eodē ēt mō ſpēs indi
uiduaqꝫ rōnē dr̄iarū ſuſcipiunt. vniuoca vo
ſūt ea quoꝝ ⁊ nomē cōe ⁊ rō eadē eſt vt an/
tea diffiniuimus. Quare pꝫ oēꝫ ꝑdicationē
vniuocā eē:q̄ a ſubſtātijs ac dr̄ijs pficiſcit.

¶ Hec eſt 2ª pticula ſcd̄e ptis in qua ponit 2ª ꝓprietas ſube
ſcd̄e que eſt vniuoce ꝑdicari de primis ſubſtātijs:⁊ h̄ ꝓprie/
tas nō eſt ꝯueniens oībus ſubſtātijs:ſed ſolū eſt cōis oībus
ſcd̄is ſubſtantijs ⁊ dr̄ntijs:⁊ ꝙ ꝑme ſb̄e nō ꝑntur vniuoce ꝓ/
bat pħs ⁊ eſt. 12. ꝯcluſio hui⁹ lib. q̄ ꝓbatur ſic: illud qd̄ non
ꝑtur:nō ꝑtur vniuoce:ſed ꝑme ſb̄e non ꝑntur:qꝛ nō hn̄t ali/
quas inferiores ſubſtātias de qb⁹ poſſint ꝑdicari. g̃ ꝑme ſb̄e
nō ꝑntur vniuoce. ¶ Intelligēdū ꝙ ꝑdicatione ꝓpria ꝑtur
A ſupius de ſuo iferiori. Et qꝛ ſb̄a pª nō hꝫ aliqd̄ iferi⁹ ea. ideo
nō ꝑtur ꝓprie:⁊ h̄ itelligit pħs h̄. tn̄ loquēdo de ꝑdicatione
cōiter dcā bn̄ pōt pª ſubſtātia predicari. ſoꝛ. non ꝑtur de ſoꝛ.
⁊ ēt de hoie. ſi.n. h̄ eſt vera. ſoꝛ. eſt hō:⁊ hec ē vera: hō eſt ſoꝛ.
per ꝯuerſionē ſimplicē. ſed h̄ nō eſt ꝑdicatio ꝓpria. Qꝫ autē
oēs ſubſtāne 2ᵉ ⁊ dr̄ie ſubales ꝑdicent de primis ſubſtātijs
vniuoce ꝓbat:⁊ h̄ eſt ꝯ. 13. hui⁹ lib. Illa q̄ ꝑntur de primis
ſubſtātijs ſm nomē ⁊ diffōnē ꝑntur de ꝑmis ſubſtātijs vni/
uoce vt pꝫ per deſcriptionē vniuocoꝝ ſupius poſitā. Sed ſe
cūde ſubſtātie ⁊ ſilr dr̄ie ſubſtātiales ꝑntur de primis ſub/
ſtātijs ſm nomen ⁊ ſm diffōnē ſeu rōnē. ergo ⁊c̄. minoꝛ ꝓba
tur:qꝛ certū eſt ꝙ ſpēs que ſunt ſubſtātie ſcd̄e ꝑntur de pri/
mis ſubſtātijs ſm nomē ⁊ ſm rōnē:⁊ gn̄a ꝑntur de ſpēbus
ſm nomen ⁊ diffōnem. qꝛ qcquid ꝑtur de predicato ꝑtur ⁊
de ſubiecto:ideo gn̄a ꝑdicantur de primis ſubſtātijs ſm no/
men ⁊ ſm diffōnem. Et ſilr dr̄ie predicant de ſpēbus ⁊ indi/
uiduis ſm nomen ⁊ rōnem. ſ. diffōnem:⁊ ita omnes ſubſtā/
tie ſcd̄e:⁊ etiam differētie ꝑntur de primis vniuoce.

¶ Oīs aūt ſuba videt hoc aliqd ſignificare ⁊
in primis quidē ſubſtātijs idubitabile ⁊ ve/
rū eſt:qm̄ hoc aliqd ſignāt. Indiuiduū.n.
eſt ⁊ vnū nūero qd̄ ſignificat. In ſcd̄is vero
ſubſtātijs videt ſimul ſub appellatiōis figu
ra hoc aliqd ſignificare:qn̄ qs dixerit hoiē
vel aial:nō hoc tn̄ verū eſt:ſed magis quale
quid ſignificat:neqꝫ eniꝫ eſt vnū numero qd̄
ſubiectū eſt quēadmodū prime ſubſtātie:ſꝫ
de pluribus homo dicitur ⁊ animal.

¶ At qui ſubſtātia oīs hoc aliqd ſignificare ARGI.
videt. In primis igit ſubſtātijs h̄ verū eſſe:
nullāqꝫ cōtrouerſiā ſuſcipit:hoc aliqd ſiquā
ipſas ſignificare. Indiuiduū.n. id vnūqꝫ nu
mero eſt/qd̄ per ipſam ſignificat. in ſcd̄is ve
ro ſubſtātijs ob appellatiōis gdem figurā
hoc aliqd ſimiliter ſignificare videt:cū qſ/
piā hoiem:aut aial dicit/non tn̄ eſt verū:ſed
quale qd potius ſignificat. Nō eſt enim vnū
ipſum ſubiectū/vt ipſa ſubſtātia prima:ſed
de pluribus ipſe homo ⁊ animal dicitur.

¶ Hec eſt 3ª pticula ⁊ eſt narratiua in qua ponit 3ª ꝓprietas
ſb̄e que eſt ſigr̄e h̄ aliqd:⁊ h̄ ꝓprietas nō ꝯuenit oībus ſub/
ſtātijs:ſed ſolū ſubſtātijs ꝑmis ſiue noībus ꝑmaꝝ ſb̄arū. Oē
eniꝫ nomē pᵉ ſb̄e ſigt h̄ aliqd:ſꝫ nullū nomē 2ᵉ ſb̄e ſignat h̄
aliqd ſꝫ q̄le qd. g̃ tn̄ ſb̄e ſcd̄e vn̄r ſignare h̄ aliqd ſub figura B
appellationis:ſꝫ in rei veritate nō ſigt h̄ aliqd:ſꝫ quale quid.
¶ Intelligendū ꝙ cū dr̄ pª ſb̄a ſigt hoc aliqd. p primā ſb̄am
itelligit pħs nomen pᵉ ſube. Nomē ergo pᵉ ſb̄e ſigt h̄ aliqd:
⁊ pª ſb̄a eſt hoc aliqd. Silr cū dr̄ ꝙ ſcd̄a ſb̄a ſigt quale qd:p
2ᵃᵐ ſb̄am itelligit nomē 2ᵉ ſb̄e. ¶ Intelligēdū eſt ꝙ p h̄ ali/ C
quid itelligit pħs ſingulare ſiue vnū nūo nō ꝑdicabile de plu
rib⁹. Un̄ ſigr̄e hoc aliqd eſt ſignare hoc aliqd demr̄atū:ſicꝫ Ad h̄ vi/
eſt ſingulare demr̄atū ad ſenſū:ſed q̄le qd idē eſt qd̄ cōe:⁊ de ãto.
ſignare q̄le qd:eſt ſigr̄e cōe aliqd:nā cū habeo notitiā de ali and. lib.
quo idiuiduo ꝙ de ipſo ꝑtur aliqd gen⁹ vel aliq̄ ſpēs:p h̄ ſo 7. meta
lū cognoſco q̄le ipm eſt:qꝛ p h̄ cognoſco ꝙ ipm eſt tale q̄le phiſi. q.
eſt idiuiduū aliqd eiuſdē ſpēi ſiue eiuſdē gn̄is:ſed nō cogſco 13. ſolu.
p hoc ꝙ eſt h̄ idiuiduū determinatū:vt ſoꝛ. aut pla. v̄.g. cum ij. ⁊ vide
video aliquē veniētē a remotis:⁊ nō cognoſco ꝙ eſt ſoꝛ. vel bonetū.
ꝙ eſt pla. ſꝫ ſolū ꝙ eſt hō:ego p h̄ cognoſco q̄lis ē ille:qꝛ co/ 3. meta.
gnoſco ꝙ eſt vnū tale idiuiduū q̄le eſt ſoꝛ. ⁊ iō hoc nomē hō ea. de ſil
vꝫ ſigr̄e vnū tale q̄le eſt h̄ hō:⁊ ſilr hoc nomen aial vꝫ ſigr̄e ſoto.
vnū tale q̄le eſt hoc aial:cū.n. hēo cogn̄e de aliquo ſolū ꝙ ē
aial p hoc cogſco q̄le qd eſt. qꝛ cogſco ꝙ eſt vnū tale q̄le ē h̄
aial:ſꝫ nō cognoſco determiate ꝙ eſt hoc aial:iō hō ⁊ aial ⁊
hꝰ noīa ſcd̄arū ſb̄arū ſignant q̄le qd:qꝛ ſignant qd cōe:ſed
nō ſignant h̄ aliqd:qꝛ nō ſignant aliqd vnū idiuiduū deter/
minatum. ¶ Intelligēdū eſt ꝙ 2ª ſb̄a ſiue nomen 2ᵉ ſb̄e vꝫ D
ſignare hoc aliqd ſub appellationis figª:qꝛ 2ª ſb̄a appellat
ſb̄am ꝑmā:⁊ pp hoc nomē 2ᵉ ſb̄e eſt nomen appellatiuū:⁊
ſic pª ſb̄a eſt hoc aliqd. iō nomē 2ᵉ ſubſtātie rōne q̄ appellat
ꝑmā ſubſtātiā vꝫ ſigr̄e h̄ aliqd:ſꝫ in rei v̄itate nō ſigt hoc ali
quid:qꝛ appellare ⁊ ſigr̄e nō ſunt idē:qꝛ appellare eſt idem
qd̄ eſſe cōe:⁊ ſigr̄e idē eſt qd̄ ex ꝓpria rōne aliqd̄ eē deſigna/
re:vel forte nomē 2ᵉ ſb̄e vꝫ hoc aliqd ſignare ſub appellatio
nis figª:qꝛ nomē ſcd̄e ſb̄e eſt vox ita ſingularis ſicut nomen
pᵉ ſb̄e. vn̄ ita ſingularis eſt h̄ vox hō ꝓlata i aere ſicut h̄ vox
ſoꝛ. ⁊ pp h̄ vꝫ ꝙ nomē 2ᵉ ſubſtātie ſignificet h̄ aliqd ſub ap/
pellatiōis figª:hoc eſt ſub foꝛā appellatiōis vel ſub appella/
tionis ſilitudine:vel figª vocis ſignantis:qꝛ vox ſignificans
ſb̄am 2ᵃᵐ eſt ſilis voci ſignanti ꝑmā ſb̄am in h̄ ꝙ vtraqꝫ eſt
vox ſingularis:⁊ qꝛ vox ſingularis ſignans ꝑmā ſubſtātiā ſi
gnificat hoc aliqd:pp hoc vox ſignans ſubaꝫ 2ᵃᵐ vꝫ ſigr̄e h̄
aliqd:ſed nō eſt ita. Et iſto mō pꝫ ꝙ nomē 2ᵉ ſubſtātie nō ſi/
gnificat idiuiduū nec idiuidua:qꝛ tūc ſeq̄ret ꝙ ſignaret hoc
aliqd qd̄ eſt ꝯ pħm. Et ſi dicat ꝙ nomen 2ᵉ ſube ſigt plura
idiuidua ⁊ nō ſolū vnū idiuiduū iſtud nō ſufficit:qꝛ ſi ſigna/
ret plā indiuidua ſignaret vnū idiuiduū:⁊ per ꝯn̄s ſignaret
hoc aliqd. ¶ Itē aliqua eſt ſpēs q̄ nō hꝫ niſi vnū indiuiduū

vt fenix. ḡ ſi nomen 2ᵉ ſubē nō ſignāret niſi ꝯtēta ſub eo idiuidua vel idiuiduū. tunc hoc nomen fenix ſoluꝫ ſignāret idiuiduū vnū: ⁊ ita determinate ſignāret hoc aliqd. ¶ Et ſi dicatur ꝙ hoc nomen fenix non ſignāt niſi tm̄ vnuꝫ idiuiduuꝫ tñ eſt aptum natū ſignificare plura. ¶ Cōtra. ſi nunc ſignificaret vnuꝫ idiuiduū vt fenicē pn̄tem ⁊ iam adderet illi ſeqꝛ ꝙ ad mutationē rei vox caderet a ſuo ſignātoꝛ: qđ eſt contra ph̄m. vñ ſi termin⁹ cōis ſoluꝫ ſiḡt idiuidua pro qbus ſupponit: ſequiꝛ ꝙ nō poſſet mouere digitū de vno loco in aliū niſi hec vox motus mutaret ſuum ſignificatū: qꝛ moto digito ſignificat digitum quē pꝛius nō ſignificabat.

Ad h̄ vide ſco. i q. ſuis in multis locis.

¶ Nō āt ſimplr̄ q̄le quid ſignāt: quēadmodū albuꝫ: nihil. n. aliud ſignāt albuꝫ q̄ꝫ q̄litatē. Genus autē ⁊ ſpēs circa ſubſtātiaꝫ qualitatē determināt: q̄leꝫ. n. quādā ſubāꝫ ſignāt: plus auteꝫ in gn̄e q̄ꝫ in ſpē determinatio fit. Dicens. n. aīal plus cōplectiꝛ q̄ꝫ hoīem.

ARGI. ¶ Verū nō quale qd abſolute ſignificat: pinde ac albuꝫ: nihil enim aliud albuꝫ q̄ꝫ quale ſignāt. At ſpēs ⁊ genus circa ſubſtantiā q̄le ipſuꝫ definiunt. Qualē. n. quandā ſubſtātiā ſane ſignificāt. Genere tñ pluriū definitio q̄ꝫ ſpecie fieri ſolet. Qui nāq̄ꝫ aīal dicit/is plura cōplectitur q̄ꝫ is qui hominem dicit.

¶ Quia dcm̄ eſt ꝙ nomē 2ᵉ ſbē ſiḡt q̄le qd poſſet aliqs credere ꝙ nomē 2ᵉ ſbē ſiḡt ſoluꝫ q̄litatē. Iſtud du᷑ remouet ph̄s dicēs: ꝙ nomē 2ᵉ ſbē circa pmā ſbāꝫ q̄litatē determinat: na᷑ nomē 2ᵉ ſubē ſiḡt q̄lis eſt pᵃ ſubſtātia: ⁊ addit ph̄s dicens. ꝙ pl᷑ in gn̄e q̄ꝫ in ſpē determiatio eſt: dicēs aīal plus cōplectiꝛ q̄ꝫ dicēs hoīeꝫ. ¶ Hic ſūt duo vidēda. p̄ q̄ꝛ ſbā 2ᵃ vel nomē ſubē 2ᵉ determiat q̄litatē circa pᵃᵐ ſbām. 2ᵒ q̄ꝛ maioꝛ determinatio eſt in gn̄e q̄ꝫ in ſpē. ¶ De p̄ ſciēdū eſt ꝙ q̄litas ē 2ˣ. ſ. eēntialis ⁊ accñtalis q̄litas accñtalis eſt accñs de gn̄e q̄litatis: ⁊ talē q̄litatē nō determinat circa pmā ſubāꝫ: ſꝫ q̄litatem eēntialē vel dr̄iaꝫ q̄ p̄tur in q̄le eēntiale determiat circa pᵃᵐ ſubām. 2ᵃ. n. ſbā in ſuo itellectu icludit dr̄iaꝫ que p̄tur i q̄le eēntiale de pᵃ ſbā ⁊ iō 2ᵃ ſbā determinat q̄litatē eēntialem circa pmaꝫ ſubſtātiā: vel dr̄ determinare q̄litatē circa pmaꝫ ſbām. qꝛ pp̄ hoc ꝙ ſcio ſubāꝫ 2ᵃᵐ dici de aliquo nō pp̄ h̄ ſcio ꝙ eſt hoc idiuiduū: ſꝫ ſcio ꝙ eſt vnū tale ſm ſpēm vel ſm genꝰ q̄le eſt iᵈ. v. g. pp̄ hoc ꝙ de ſoꝛ. veniēte a remotis ſcio ꝙ eſt hō vel aīal: nō tñ pp̄ hoc ſcio determinate ꝙ eſt ſoꝛ. ita ꝙ nō eſt pla nec eꝫ. ſed ſcio ꝙ eſt vnū tale ſm ſpēꝫ vel gen⁹ q̄le eſt ſoꝛ. Vñ p ſbām 2ᵃᵐ q̄ eſt ſpēs hꝫ cognitio de pᵃ ſubſtātia q̄lis eſt ſm ſpēm: qꝛ eſt tale ſm ſpēm q̄le eſt ſoꝛ. ⁊ p 2ᵃᵐ ſbāꝫ que eſt gen⁹ cognoſco de pᵃ ſbā qualis eſt ſm gen⁹: qꝛ ē tale ſm gen⁹ qualis eſt ſoꝛ. ⁊ ita 2ᵃ ſbā determinat q̄litateꝫ circa pᵃᵐ ſbām: qꝛ facit cognoſcere de pᵃ ſbā qualis eſt ſm ſpēm vel gen⁹: vel ꝙ eſt tale quale eſt idiuiduū ſpēi vel generis: ⁊ hoc eſt determinate q̄litatē eēntialē: qꝛ eſt tale q̄le eſt indiuiduū ſpēi vel gn̄is: qꝛ idicat q̄ditatē idiuidui eſſe taleꝫ quale ē iᵈ ſm eēntiā ⁊ q̄ditatē: ⁊ ſic hꝫ q̄le eſt iᵈ q̄le eēntiale. ¶ Circa 2ᵃᵐ eſt ſciēdū ꝙ aliqd eē magis determinatū in vno q̄ꝫ in alio pōt eſſe 2ˣ. Vno mō qꝛ eſt ſpālius ⁊ magis limitatum: ⁊ ſic ſpēs hꝫ itellectū magis limitatū q̄ꝫ genus qꝛ ad pauciora ſe extēdit. Alio⁹ dr̄ aliqd magis determinatū: qꝛ plura determinat. ita ꝙ p ipm ꝯtingit videre ad plures q̄nes q̄rentes de indiuiduo qd vnūq̄dq̄ꝫ illoꝛū ſit: ⁊ vno mō eſt maioꝛ determinatio in gn̄e q̄ꝫ in ſpē: qꝛ gen⁹ p̄tur de plurib⁹ in quid q̄ꝫ ſpēs: ⁊ per ꝯn̄s gen⁹ plura determinat q̄ꝫ ſpēs. i. de pluribus certificat: ⁊ hoc itelligit h̄ ph̄s. ¶ Intelligēdū eſt ꝙ cū dicit ph̄s: ꝙ albū ſolā qualitatē ſiḡt: hoc non eſt ſic intelligēdū ꝙ nihil includaꝛ in ſignificatiōe albi niſi ſola qualitas. Nā album

E

F

G

ſignificat aggregatū ex ſubſtantia ⁊ qualitate p ph̄ꝫ. in topi. hoc pꝛ: qꝛ dicit ꝙ albū nō eſt in gn̄e ꝓpter ſuuꝫ duplex ſignificare: verū tñ album p̄ncipalius ſignificat qualitatē q̄ꝫ ſubiectū ⁊ hoc intelligit h̄ ph̄s. ſ. ꝙ album ſignificat p̄ncipaliter ſolaꝫ qualitatē: non tñ ſolaꝫ qualitatē ſignificat.

¶ Ineſt autē ſubſtantijs nihil illis eſſe ꝯtrariuꝫ. pꝛime. n. ſubſtātie quid erit ꝯtrarium. nā alicui homini nihil eſt ꝯtrariū: at v̇o nec homini nec animali nihil eſt contrarium.

ARGI. ¶ Cōpetit p̄terea ſubſtātijs ⁊ nihil ipſis contrariū. pꝛime nāq̄ꝫ ſubē vt alicui hoī/aut alicui aīali/quidam contrariū fuerit. Nihil. n. pꝛoꝛſus his aduerſatur: at neq̄ꝫ ipſi homini vel animali contrariū quicq̄ꝫ eſſe videtur.

¶ Hec eſt 4ᵃ pticula 2ᵉ ptis in qua poniꝛ 4ᵃ ꝓprietas ſbē q̄ eſt nō hr̄e ꝯ̄riuꝫ: ⁊ hec ꝓprietas ineſt oī ſbē: ſed nō ineſt ſoli ſbē: qꝛ ineſt q̄ꝫtitati. Qꝫ aūt nulli ſbē ſit aliqd ꝯ̄riūm ꝓbat ph̄s. ⁊ eſt ꝯcluſio. 14 hui⁹ lib. q̄ ꝓbaꝛ ſic. Nulli pꝛime ſubē eſt aliquid ꝯ̄riuꝫ: ſꝛ nulli 2ᵉ ſubſtātie eſt aliquid ꝯ̄riuꝫ: ⁊ nulla eſt ſubā que nō ſit ſubā pᵃ vel 2ᵃ: ergo nulli ſbē eſt aliqd ꝯ̄riuꝫ. de illa rōne ponit ph̄s in lr̄a ex᷑ maioris: vñ dicit ph̄s. ꝙ alicui hoī vt ſoꝛ. vel pla. nihil eſt ꝯtrarium ſubſtātie ſcdē. ſiſt vt hoī aut aīali nihil eſt ꝯtrariū: ⁊ ita exēplariter pꝫ ꝙ nec pꝛime ſubſtantie nec ſecunde eſt aliquid contrarium.

¶ Nō āt eſt hoc ſubſtātie ꝓpꝛiū: ſꝫ ēt multoꝝ alioꝝ vt quātitati. Bicubito. n. nihil ē ꝯtrariū: at v̇o nec decē nec alicui taliū: niſi forte q̄s dicat multa paucis eē ꝯ̄ria vel magnū paruo. Determinatoꝝ v̇o nl̄lm nulli ē ꝯtrariū.

ARGI. ¶ Nō tñ hoc ſubē ꝓpꝛiū eſt: ſed ⁊ aliūs. n. cōpetit vt quātitati. Bicubito. n. aut tricubito nihil ꝯtrariū eſſe vr̄: neq̄ꝫ ipſis decē q̄cq̄ꝫ oīno: neq̄ꝫ taliuꝫ q̄cq̄ꝫ aduerſaꝛ: niſi q̄ſpiā multuꝫ paucoꝛ: aut magnū paruo dixerit eſſe cōtrariū. at tñ nihil eoꝝ que definite ſunt quātitatis cuiq̄ꝫ pꝛoꝛſus aduerſari videtur.

¶ Iſta ꝓprietas. ſ. nō hr̄e ꝯtrariū non ꝯuenit ſoli ſbē: ſꝫ ēt q̄ꝫtitati. Nā ēt bicubito nihil eſt ꝯtrariū nec ēt tricubito: ⁊ ſic de alijs q̄ꝫtitatib⁹ determinatis: nā forſan indeterminate q̄ꝫtitati. que. ſ. nō determinat ſibi certū terminuꝫ poſſet aliqd dici eſſe ꝯ̄riū. v. g. magnū ⁊ paruuꝫ multū ⁊ paucū iportāt q̄ꝫtitatē nō in aliquo certo termino: ⁊ iō p̄t aliqs dicere ꝙ magnū ꝯtrariaꝛ puo: ⁊ multū pauco: loquēdo tñ d̄ q̄ꝫtitate determinata. q̄. ſ. iportat q̄ꝫtitatē i certo termino: ꝯ̄ eſt bicubitū: nulli tali q̄ꝫtitati eſt aliqd ꝯtrariū. ¶ Circa iſtā ꝓprietateꝫ ſunt multa dubia. p̄. n. vr̄ ꝙ ſbē eſt aliqd ꝯtrariū. 2ᵒ vr̄ ꝙ q̄ꝫtitati determinate eſt aliqd ꝯtrariū. pᵐ ꝓbatur p ph̄m. 1. de genera. vbi dicit. ꝙ ignis ꝯtrariaꝛ aque: ſꝫ ignis ⁊ aq̄ ſunt ſbē. ḡ ſbā ꝯtrariaꝛ ſbē. ¶ Itē Ari. dicit p̄ phy. ꝙ pᵃ ꝯtraria ſt pꝛimi gn̄ia: ſed ſbā eſt pᵐ gen⁹. ḡ pᵃ ꝯtraria ſūt de gn̄e ſbē: ſꝫ nihil eſt de gn̄e ſbē niſi ſubā. ḡ pᵃ ꝯtraria ſūt ſbē: ⁊ per ꝯn̄s ſbē ſunt pᵃ ꝯtraria. Ex quo ſequiꝛ ꝙ ſbā eſt ꝯtraria ſbē. ¶ Iteꝫ ph̄s. 1. de gene. dicit ꝙ nihil corrūpiꝛ niſi p ſuuꝫ ꝯtrariū: ſed ſbā corrūpiꝛ. ergo ſbā hꝫ ꝯtrariuꝫ. ¶ Circa 2ᵐ vr̄ ꝙ q̄ꝫtitati ſit aliquid ꝯtrariū: qꝛ p ph̄m. 5. phy. oīs mot⁹ eſt de ꝯtrario in ꝯ̄riū: ſed ad q̄ꝫtitatē eſt p ſe mot⁹: ḡ q̄ꝫtitati eſt aliqd ꝯ̄riuꝫ. Dōm ꝙ ꝯ̄rietas q̄ꝫtuꝫ ſpectat ad ꝓpoſitū accipitur 2ˣ. Vno mō pro ſuo gn̄e. ſ. p ꝓpōne in cōi. ⁊ ſic accipiꝛ cōiter ſeu largē: ⁊ ſic accipitur 2ᵒ p ih̄er. in fine. vbi dr̄ ꝙ ille ꝓpōnes ſunt magis ꝯtrarie que ſunt de ꝯ̄rijs modis enunciādi q̄ꝫ ille que ſunt de ꝯ̄rijs p̄dicatis: vt iſte ꝓpōnes ſoꝛ. eſt albus: ⁊ ſoꝛ. non eſt albus.

D

E. c. 41 ⁊ inde.

E. c. 10

I

Cap. 3.

eſt alb⁹.magis dr̃ ỹrie q̃ iſte ꝓpões.ſoꝛ.eſt albus.ſoꝛ.eſt niger:ſed certũ eſt ꝙ ille ꝓpões.ſ.ſoꝛ.eſt alb⁹.ꝛ ſoꝛ.nõ eſt albus.nõ ſunt ỹrie niſi large accipiẽdo ỹrietatem.ſ.pro oppõne in cõi.Alio° accipit̃ ỹrietas ꝓprie ꝓut diſtinguit̃ ꝯ alias ſpẽs oppõnis.Et ſic diſtinguo vlteri⁹:q2 q̃dã eſt ỹrietas circa gen⁹ ſbm:ꝛ q̃daȝ eſt ỹrietas circa gen⁹ ꝑbile.Contrarietas circa gen⁹ ꝑbile eſt ỹrietas circa dr̃as oppoſitas diuidẽtes idẽ gen⁹:ꝛ talis ỹrietas reperit̃ in gñe ſbe ꝛ in quolȝ alio ꝑdicatoꝝ:q2 in oĩ ꝑdicato ſunt dr̃e ex oppoſito diuidẽtes aliqḋ genus. Cõtrarietas que eſt circa gen⁹ ſubiectuȝ eſt duplex:q2 q̃dã eſt ỹrietas circa gen⁹ ſubiectũ ens in actu vt ſubſtãtia cõpoſita:ꝛ q̃dã eſt ꝯtrarietas circa gen⁹ ſubȝ ens in po^a ſcꝫ uniuſmodi eſt mã ꝑma:ꝛ iſta eſt duplex:q̃daȝ eſt inter foꝛas poſitiuas:ꝛ ita foꝛe ſbales elẽtoꝝ dr̃r ỹrie:ꝛ ſic loqͥtur Cõmẽ. de ſubſtãtia orbis:vbi dicit ꝙ foꝛa ſubſtãtialis ignis:ꝛ foꝛa ſbalis aque ſunt ỹrie:q2 nate ſunt fieri circa mãm ꝑmam ſucceſſiue ꝛ non ſimul. Alia eſt ỹrietas circa gen⁹ ſubiectuȝ ens in po^a inter ſubalez formẽ ꝛ ꝑuationẽ forme:ꝛ ſic loqͥt̃ pħs de ỹrietate ꝑ phy.vbi dicit ꝙ q̃dã pn^a ſunt ỹria vt foꝛa ꝛ ꝑuatio:ſi aũt loquimur de ỹrietate que eſt circa ſbm ens in actu:ſic talis ỹrietas eſt duplex:q2 q̃dã eſt iter formas poſitas ſub eodẽ gñe:q̃ maxime diſtãt ſub illo genere:ꝛ ſic loqͥt̃ pħi.de ỹrietate.4.meta.ꝛ q̃daȝ eſt inter formas poſitas ſub eadẽ ſpẽ que maxime diſtãt ſub illa ſpẽ:ex^m ꝑmi.poſito ꝙ color ſit gen⁹ ad albedinẽ ꝛ nigredinẽ:tunc albedo ꝛ nigredo ſunt forme poſite ſub eodeȝ gñe vt ſub colore:ꝛ maxime diſtãt ſub illo gñe:ex^m ſcḋi.q̃ȝtitas maioꝛ ꝛ q̃ȝtitas minoꝛ ſunt forme eiuſdeȝ ſpẽi.ſ.coꝛpoꝛeitas maioꝛ ꝛ minoꝛ ſunt forme eiuſdẽ ſpẽi.ſicut ꝓfunditas ꝛ coꝛpoꝛeitas:ꝛ maxime diſtant ſub illa:ꝛ nate ſunt fieri circa idẽ ſubiectũ in actu:q2 alr motus augmẽtatiõis nõ eẽt poſſibilis:ꝛ hmõi ſunt ỹrie:q2 inter illas poſſet eẽ mot⁹:ꝛ oĩs mot⁹ eſt de ꝯtrario in cõtrarium.

C.cõ.9. relibi.

A ¶ His viſis dico ꝙ loquendo de ỹrietate vt accipit̃ cõiter ꝓ oppõne in cõi:ſic ſube eſt aliqḋ ỹriũ:q2 ſbe hȝ oppoſitũ cõtradictoriũ.ſ non ſbam. Silr loquẽdo de cõtrarietate circa gen⁹ ꝑbile:ſic in ſubẽ eſt ỹrietas:q2 in gñe ſubſtãtie ſũt dr̃e ꝯtrarie ex oppoſito diuidẽtes aliqḋ gen⁹ vt coꝛpoꝛeũ in coꝛpoꝛe nõ loquẽdo ẽt de ꝯtrarietate q̃ eſt circa gen⁹ ſubiectũ ens in po^a ſiue illa cõtrarietas ſit iter formas poſitiuas:ſiue inter formã ꝛ ꝑuationẽ in ſuba eſt ỹrietas:q2 forme ſubales elẽtoꝛũ ſunt ꝯtrarie:ꝛ ſunt ꝯtrarie circa ſubiectũ ens i po^a:ꝛ ſilr forma ſubſtãtialis hȝ ꝑuationẽ ſibi oppoſitã:ꝛ ita in ſbe eſt ꝯtrarietas que eſt iter formã ꝛ ꝑuationẽ:ſȝ loquendo de ꝯtrarietate q̃ eſt circa ſubiectũ ens in actu ſiue ſit iter foꝛas maxime diſtãtes in eodẽ gñe ſiue nõ:ſic in ſuba non eſt ỹrietas:nec eſt aliqḋ ỹriũ ſube tali ꝯtrarietati:q2 forme ſic ỹrie hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens i actu:vñ ꝛ ꝓp hoc talis ỹrietas nõ eſt in ſba.ħ eſt circa eandẽ ſbam cõpoſitã ſucceſſiue:ꝛ q2 nulle foꝛe ſubales hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens in actu ſucceſſiue:ꝛ ꝓp ħ talis ỹrietas nõ eſt in ſba:ꝛ ſic talis ꝓprietas itelligit̃.ſ.ꝙ ſube nihil eſt ꝯtrariũ ꝯtrarietate iter foꝛas

B que hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens i actu ſucceſſiue. ¶ Intelligendũ ꝙ ỹrietas ꝓprijſſime dcã eſt iter formas poſitas in eodẽ gñe que maxime diſtãt ſub eodem gñe ꝛ pñt ineſſe eidẽ ſubo in actu ſucceſſiue ꝛ nõ ſimul. Vñ ad ỹrietatẽ ꝓprie dictã requirunt̃ tres ꝯditiões.ſ.ꝙ cõtraria illa ỹrietate ſint poſita ſub eodẽ gñe.ꝛ ꝙ maxime diſtant ſub eodẽ gñe:ꝛ ꝙ ſint nata ineẽ eidẽ ſubo in actu ſucceſſiue:ſȝ nõ ſimul itelligẽdo ꝑ ſubiectũ ens in actu ſubſtãtiaȝ cõpoſitam. ¶ Ad ꝑmã rõnem cũ dr̃ ꝙ ignis ỹriatur aque.dico ꝙ ignis ꝛ aq̃ nõ ſũt ꝯtraria niſi rõne ſuaꝝ qualitatũ.Vñ ignis ꝛ aqua ſolũ ſunt

t.42

vel dr̃ ꝯtraria eſſe ꝑ hoc ꝙ ſunt ſubiecta cõtrarioꝝ. ¶ Ad 2^m dḋm ꝙ pħs.ꝛ .phy.per ꝑ^a ꝯtraria itelligit formã ꝛ ꝑuationem forme. Et ſic ꝯcedo ꝙ talis ỹrietas eſt in ſubſtantia. ¶ Ad aliud cum dr̃ ꝙ nihil coꝛrũpit̃ niſi per ſuũ ỹriũ dico ꝙ verũ eſt nõ ꝑ ſe:ſed ꝑ accñs. Vñ aliquid coꝛrũpit̃ ꝑ ỹrium ſuis q̃litatib⁹ ꝛ qualitati ꝑ ſe:ꝛ ſubſtantie per accñs. ¶ Ad 2^m dubiũ dr̃ ꝙ q̃ȝtitati nihil eſt ỹriũ ꝯtrarietate ꝓprijſſime dcã q̃.ſ.eſt iter foꝛas poſitas ſub eodẽ gñe q̃ maxime diſtant ſub eodẽ gñe. Et pñt ineſſe eideȝ ſubiecto ſucceſſiue ꝛ nõ ſimul:tñ q̃ȝtitati eſt aliqḋ ỹriũ ỹrietate q̃ eſt iter foꝛas poſitas ſub eadẽ ſpẽ que nate ſũt ineſſe eidẽ ſubiecto in actu ſucceſſiue:ꝛ nõ ſi͂. Vñ mot⁹ q̃ eſt ad q̃ȝtitatẽ ſꝑ eſt iter formas eiuſdẽ ſpẽi.ſ.iter coꝛpoꝛeitatẽ maioꝛẽ ꝛ minoꝛẽ eiuſdẽ ſpẽi in gñe q̃ȝtitatis. Et ſi dicat̃ ꝙ nõ eſt ſꝑ mot⁹ augmẽtatiõis inter foꝛas diſtãtes ſub eadẽ ſpẽ.vt inter maximã ꝛ minimã coꝛpeitatẽ:ꝛ ꝑ ꝯñs nõ oĩs mot⁹ ad q̃ȝtitatẽ eſſet de ỹrio in ỹrium.dḋm ꝙ ỹrietas q̃ȝtitatis poſſet eẽ inter foꝛas maxĩe diſtãtes ſub eodeȝ gñe ꝛ ſub eadẽ ſpẽ que pñt ineſſe eidẽ ſubiecto.ſ.in actu ſucceſſiue ꝛ nõ ſil̃ eſt ỹrietas:ſȝ nõ ꝑ.Vñ ſȝ inter albedinẽ i ſummo ꝛ nigredinẽ in ſũmo eſt ꝑ ỹrietas in gñe coloꝝ:tñ iter albedinẽ ꝛ rubedinẽ eſt alia ỹrietas. Et ſilr iter magis albuȝ ꝛ minus albũ eſt ỹrietas alia.vñ Cõmẽ.loquẽs de ỹrijs que nata ſunt fieri circa idẽ ſubiectũ ens in actu diſtinguit triplicez ỹrietatez:q2 quedã eſt ỹrietas extremi ad extremũ ꝛ q̃dã medij ad extremũ:ꝛ quedã medij ad mediũ:cõtrarietate extremi ad extremũ ỹriatur albedo in ſummo ꝛ nigredo in ſũmo. ỹrietate medij ad extremũ ỹriãt̃ albedo ꝛ fuſcedo:ſȝ ỹrietate medij ad mediuȝ ỹriant̃ fuſcedo ꝛ rubedo. Et ego pono q̃rtã ꝯtrarietatẽ q̃ eſt iter magis ꝛ min⁹ in eadẽ ſpẽ:ꝛ ſic magis calidus ꝛ min⁹ calidus ſt̃ ỹria. Dico ĝ ꝙ oĩs mot⁹ eſt iter ꝯtraria:ſȝ nõ oĩs mot⁹ eſt iter ꝑ^a ꝯtraria.ſ.iter illa q̃ ꝯtrariant̃ ꝯtrarietate extremi ad extremũ.ꝑ ħ dico ꝙ mot⁹ a minoꝛi q̃ȝtitate ad maioꝛẽ ẽ mot⁹ iter ꝯtraria:q̃ȝtis nõ ſint iter ꝯtraria ꝑ^a.ſ.q̃ ꝯtrariãt̃ ꝯtrarietate extremi ad extre^m. C

¶ Videt̃ ãt ſuba nõ ſuſcipere magis ꝛ min⁹.

Dico ãt hoc:nõ q2 ſuba nõ ſit a ſuba magis ꝛ min⁹:ħ ãt dcm̃ eſt:q2 eſt:ſed qm̃ vnaqueq3 ſuba hoc ipm̃ qḋ eſt nõ dr̃ magis ꝛ min⁹.vt ħ ſubſtãtia hõ:nõ erit magis ꝛ min⁹ hõ:nec ipſe a ſe:nec alter ab altero.nõ.n.ẽ alter ab altero magis hõ:ſicut albũ altero albo ẽ magis albuȝ.ꝛ bonũ altero magis bonũ:ſȝ ipſuȝ aſe magis ꝛ min⁹ dr̃:vt coꝛpus cum nũc albuȝ ſit magis albũ eſſe dr̃ q̃ prius:ꝛ cũ ſit calidũ magis ꝛ minus dr̃ eſſe caliduȝ. Subſtãtia vͦ nõ ſuſcipit magis ꝛ minus:nõ.n. homo magis nunc homo q̃ prius dr̃:nec ceteroꝛũ aliquid que ſubſtantie ſunt:quapropter non recipit ſubſtantia magis ꝛ minus.

¶ At vero ſuba nõ ſuſcipere gradus vꝫ:vt ſit magis minuſue talis.atq3 nõ dico ſubſtãtiã ſuba:nõ magis ſubaȝ eſſe. Hoc.n.iã dixim⁹ ita eſſe.ſȝ quãq3 ſubſtãtiã nõ dici idipſuȝ qḋ eſt magis ac minus eſſe:veluti ſi hec ſuba ſit hõ.nõ ẽ magis ac min⁹:aut ſeipſo:aut alio: hõ.Nõ.n.ali⁹ alio magis eſt hõ:pinde atq3 albuȝ aliud alio magis:ac minus eſt albuȝ. Coꝛpus.n.albũ magis albuȝ nunc q̃ pri⁹:ꝛ calm̃ magis nũc calm̃ ac min⁹ dr̃ eẽ. Subſtãtia vͦ nõ magis dr̃ neq3 minus:neq3 hõ magis nunc hõ:q̃ pri⁹ dr̃ eſſe:neq3 ceteroꝝ qui cū3 oĩno que ſubſtantie ſubeunt rõnem. quare patet ſubſtantiã gradus ſuſcipere nõ poſſe:vt magis ſit vnq̃ȝ id qḋ eſt atq3 minus. ARCI.

ꝓ materie de forma: deus.n. nõ eſt hñs qditatẽ:ſed eſt qditas ꝑ ſe ſubſiſtẽs nõ hñs qditatẽ ſ͞z ꝙ dicit Aui. ſba hoc mõ dcã eſt genus gñaliſſimũ ⁊ genus vniuocũ:⁊ nõ eſt cõis niſi hñti qditatẽ:vel hñti genus ⁊ dñiaȝ. Cũ ḡ dĩ ꝙ ſubſtãtia q̃ eſt genus gñaliſſimũ vẽ ꝑdicaṫ de eo mã.⁊ forma. negãdum eſt. Uñ hec eſt diſtinguẽda ſ͞z equocatione de ſba. deus eſt ſubſtantia.ex eo ꝙ põt accipi:vt eſt nomẽ equocũ:⁊ ſic eſt vã.vl' vt eſt genus vniuocũ:⁊ ſic eſt falſa:⁊ eodẽ mõ ſunt ille diſtinguẽde.mã eſt ſubſtãtia.forma eſt ſubſtãtia:qꝛ ſi ſba accipiaṫ vt genus analogũ.ſic vtraqȝ eſt ṽa. Et ſi accipiaṫ put eſt genus vniuocũ.ſic vtraqȝ eſt falſa. ¶ Ad ſ͞z dubiũ dõȝ ꝙ intel

F ligentie ſunt ꝑ ſe in ꝑdicamẽto ſubſtãtie: qꝛ cõpetit eis modus eſſendi ꝑ quẽ aliqd reponiṫ in ꝑdicamẽto ſube: vt dcm̃ eſt. ¶ Ad ꝑmũ cũ dĩ.ꝙ ſba q̃ eſt genus gñaliſſimũ nõ ꝑdicatur de intelligẽtia:dicẽdũ ꝑ interẽptionẽ. Et qñ dĩ ꝙ ſba que eſt genus gñaliſſimũ eſt ſba cõpoſita:qꝛ nõ eſt ſimplex cũ ꝑ

G dicaṫ de ſba ꝯpoſita. ¶ Nota ꝙ aliqd dĩ eſſe ſimplex:vel qꝛ excludit cõpoſitionẽ loquẽdo de cõpõne ex mã ⁊ forma aut qꝛ nec includit nec excludit ꝯpõnẽ. Primo mõ itelligẽdo ⁊c. tã forma q̃ȝ ẽt mã eſt ſimplex:qꝛ vtrũqȝ illoꝝ ꝯcludit ꝯpõnẽ ex materia ⁊ forma.de illa enim ꝯpõne nõ loquimur. Scđo mõ ſuba q̃ eſt genus gñaliſſimũ eſt ſimplex:qꝛ nõ icludit cõpoſitionẽ ex materia ⁊ forma.⁊ ſic eſt cõis ſubſtãtijs ſimplicibus.ſ.intelligẽtijs:nec excludit cõpõnẽ ex materia ⁊ for⁊ cũ ſit cõis ſubſtãtijs cõpoſitis. ¶ Dico ḡ ꝙ ſubſtãtia q̃ eſt genus gñaliſſimũ eſt ſimplex ꝑ nõ incluſionẽ:⁊ ꝑ nõ excluſionẽ cõpõnis ex materia ⁊ forma:⁊ tale ſimplex põt bñ affirmari de cõpoſito:ſed ſimplex ꝑ excluſionẽ ꝯpõnis nõ affirmaṫ de ꝯpoſito ex materia ⁊ forma. ¶ Ex iſtis p͞z rñſio ad vnã difficultatẽ q̃ ſolet ꝓbare ꝙ ſubſtãtia q̃ eſt genus gñaliſſimũ nõ põt eſſe cõis ſubſtãtijs ſimplicibus ⁊ cõpoſitis: qꝛ ſuba q̃ eſt genus aut eſt ſimplex.aut eſt cõpoſita. ſi ſit ſimplex nõ vere ⁊ affirmatiue ꝑdicatur de ſubſtãtijs cõpoſitis:ſi ſit cõpoſita nõ vẽ ꝑdicatur de intelligẽtijs ⁊ d̾ ſubſtãtijs alijs ſimplicib⁹. Rñſio p͞z.nã ſuba q̃ eſt genus gñaliſſimũ eſt ſimplex ꝑ nõ incluſionẽ ⁊ ꝑ nõ excluſionẽ ꝯpõnis ex materia ⁊ forma:⁊ dẽ tale ſimplex põt vere affirmari de ſuba ꝯpoſita. ¶ Ad dcm̃ Boetij cũ dicit ꝙ relictis extremis Ar. egit de medio dico ꝙ Boetius ꝑ extrema intelligit materiã ⁊ formã:⁊ ꝑ formã intelligit formã ꝑmã:q̃ ẽ de⁹:⁊ ꝑ mãȝ mãm ꝑmã:⁊ ꝑ mediũ inter illas intelligit ſubaȝ q̃ eſt genus gñaliſſimũ:⁊ illa eſt ꝑfectior materia ꝑma ⁊ imperfectior forma illa q̃ eſt deus.

¶ Ad ſ͞z cũ dĩ.ꝙ oẽ qđ eſt in gñe ꝯponiṫ ex genere ⁊ dñia. verũ eſt ꝙ oẽ qđ eſt in gñe ⁊c.ſed nõ oẽ qđ eſt in genere cõponitur ex dñia,que eſt forma:⁊ gñe qđ eſt materia:qꝛ intelligentie ꝯponunṫ ex gñe ⁊ dñia ⁊ nõ ex materia ⁊ forma. Uñ intelligẽtia eſt ſimplex ſimplicitate oppoſita ꝯpõni ex materia ⁊ forma. ¶ Et ſi dĩ ꝙ gen⁹ ſumiṫ a materia:⁊ dñia a forma.ḡ ſi intelligẽtia ꝯponiṫ ex gñe ⁊ dñia ꝯponiṫ ex materia ⁊ forma. Dico ꝙ illud cõe dcm̃ genus ſumiṫ a materia falſum eſt:ĩmo genus ineſt rei rõne totius nature:⁊ ũ genus tñ h͞z modũ materie:⁊ dñia h͞z modũ forme:qꝛ gen⁹ eſt ĩ po⁹ ⁊ ẽt determinabile eſt ꝑ dñiã:ſicut materia ꝑ⁹ eſt in po⁹ ad

H formã ⁊ determinabilis ad formã. ¶ Ad 3ᵐ argu ᵐ cũ dĩ. ꝙ corruptibile ⁊ incorruptibile differunt plus q̃ȝ gñe. Dõȝ q̃ȝtũ ad ꝓpoſitũ nr̃m ſpectat.genus eſt duplex.ſ.genus phyſicũ ⁊ genus logicũ. Genus phyſicũ eſt qđ eſt in po⁹ ad recipiendũ diuerſas formas ſibiinuicẽ ſuccedẽtes:⁊ cuiuſmodi ẽ materia ꝑ⁹:⁊ alia ſuſceptiua formaꝝ. Genus logicũ eſt gen⁹ qđ a porphyrio deſcribiṫ ſic. gen⁹ eſt qđ ꝑdicaṫ de plurib⁹ differẽtibus ſpẽ in eo ꝙ qd. Uñ materia ꝑma ⁊ alie potẽtie ſuſceptiue ſunt gñã phyſica:⁊ iõ forme q̃ ſunt nate recipi in eodẽ ſuſceptiuo ſunt in eodẽ genere phyſico.⁊ ſic h͞z intelligi illud dictum phĩ ſ.corruptibile ⁊ incorruptibile differunt plus q̃ȝ genere.ſ.phyſico:qꝛ corruptibile ⁊ incorruptibile ñ ſunt nata recipi in eodẽ ſuſceptiuo:tñ corruptibile ⁊ incorruptibile bene poſſunt eſſe in eodem genere logico:vnde q̃

De hoc vide Alb. ro. and. lib.x.q. vij. meta phyſi.

dam ſunt in eodẽ gñe logico:q̃ tñ dñt eodẽ gñe phyſico:vt intelligẽtia hõĩs:⁊ ẽt forma celi ⁊ forma gñabilis ⁊ corruptibilis ⁊ q̃dã ſunt in eodẽ gñe phyſico:q̃ dñt gñe logico.ſic linea ⁊ albedo differũt in gñe logico ⁊ ſunt in eodẽ gñe phyſico.qꝛ in eodẽ ſuſceptiuo:⁊ ita eſt de q̃litate ⁊ relatione ⁊ d̾ alijs accñtibus diuerſoꝝ ꝑdicamẽtoꝝ. ¶ His viſis deſcẽdẽdo ad hãc lr̃am diuidẽdo capl̃m ⁊ deſcriptiones ⁊ ꝯ̃nes eliciendo. Dico ḡ ꝙ capl̃m ꝑᵐ ꝯtinet duas ptes ꝑncipales. In ꝑ⁹ determinat de ſuba q̃ȝtũ ad eẽntialia. In ſ͞a ibi. (Cõe aũt eſt.) determinat de ſuba quãtũ ad eius ꝓprietates accidẽtales. ꝑma pars ꝯtinet q̃tuor particulas. In prima particula ſupponẽdo quãdã diuiſionẽ ſube d̾ſcribit mẽbra diuiſionis. In ſ͞a ibi (Manifeſtũ aũt ex his.) ponit ⁊ declarat q̃ſdã ꝯ̃nes. In tertia ibi. (Scđaꝝ ṽo ſubaꝝ.) Cõparat adinuicẽ ꝯ̃tenta ſub vno mẽbro diuiſionis. In 4⁹ ibi. (Merito aũt.) ꝓbat ꝙ gñã ⁊ ſpẽs ꝑmaꝝ ſubaꝝ ſunt ſube ſ͞e. In ꝑma ḡ particula ſupponit diuiſionẽ ſubſtãtie in ſubaȝ ꝑmã ⁊ ſcđaȝ:⁊ deſcribit ſubſtam ꝑmã dicẽs:ꝙ ſuba eſt q̃ ꝓpẽ ꝑncipalr̃ ⁊ maxime ſubſtat:⁊ hoc loquẽdo de ꝑma ſuba. Uel d̾ſcribit ſubaȝ ꝑmã ſic.ſuba ꝑma eſt q̃ nõ eſt in ſubiecto nec dĩ de ſubiecto: vt aliqs hõ.aliqs equus:hec ḡ eſt deſcriptio ſbe ꝑme nõ eſſe in ſubõ nec dici d̾ ſubõ. ¶ Sciẽdũ ꝙ ſubſtãtia dĩ q̃ ꝓprie ⁊c. dicit ꝓpẽ ad dñiã accñtiũ in cõcreto q̃ ſubſtãt:ȝ nõ ꝓprie al-

I

bum. dĩ ſubſtare albedini ⁊ dulcedini:ſed non ꝓprie:⁊ dicit ꝑncipalr̃ ad dñiaȝ aliquoꝝ accñtiũ in abſtracto:q̃ l͞z proprie ſubſtẽt:nõ tñ ꝑncipalr̃. ṽ. g. q̃ȝtitas ꝓprie ſubſtat q̃litatis vt ſuperficies colori:nõ tñ ſubſtat ꝑncipalr̃:qꝛ non ſubſtat niſi ratione ſube corporee q̃ ꝑncipaliter ſubſtat. Dicit maxime ad dñiaȝ ſubſtãtiaꝝ ſcđaꝝ:qꝛ l͞z ſubſtẽt ꝓprie accñtibus:rõne ſuppoſitoꝝ:nõ tñ maxime:ſ͞z ꝓprie ſubſtãtie maxime ſubſtãt. vel dicit ꝓprie ad dñiaȝ accidẽtiũ:q̃ ꝓprie ſubſtãt:⁊ dicit ꝑncipaliter ad dñiam ſcđaꝝ ſubſtãtiaꝝ:⁊ dicit maxime ad dñiam vtriuſqȝ tã ſecũdaꝝ ſubſtãtiaꝝ q̃ȝ accñtiũ. Uel dicit ꝓprie:qꝛ ꝑme ſubſtãtie ꝓprie ſubſtãt:⁊ dicit ꝑncipaliter:qꝛ ꝑme ſubſtantie magis ſubſtãt q̃ȝ alie ſiue ſint accñtia ſiue ſubſtãtie ſ͞e:⁊ dicit maxime:qꝛ ꝑme ſubſtãtie oĩbus ſubſtãt.ſ.tã accidẽtib⁹:q̃ȝ etiã ſubſtãtijs ſecũdis. Deide d̾ſcribit ſubſtantias ſecũdas dicẽs:ꝙ ſubſtãtie ſ͞e dñr ſubſtãtie:in qbus ꝑme,ſubſtãtie inſunt.ſ.tãq̃ȝ inferiora in ſuis ſuperioribus:⁊ ſic ſpẽs ⁊ gñã de genere ſubſtãtie dicunṫ eſſe ſubſtãtie ſ͞e:vt hõ ⁊ aĩal dicunṫ eſſe ſubſtãtie ſ͞e.nã aliqs hõ dĩ eſſe in ſpecie hoĩs ⁊ in genere aĩalis. ¶ S͞z dubiũ eſt.vtrũ ſubſtãtia ſ͞a ſit ſubſtãtia vel nõ:⁊ videṫ ꝙ nõ qꝛ ſequitur nulla ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſ͞a.ḡ nulla ſubſtãtia ſ͞a eſt ſubſtãtia.ꝯ̃ña p͞z:ꝑ conuerſionẽ ſimplicẽ.añs ꝓbaṫ.qꝛ nullus hõ eſt ſubſtãtia.⁊ ſic de alijs.ergo ſequiṫ ꝙ nulla ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſ͞a.patet ꝯ̃ña ꝑ auctẽ phĩ. ſ͞o topi. circa finẽ. vbi dicit. ꝙ illud qđ negatur a q̃libȝ ſpẽ vlr̃ ſumpta negaṫ a gñe vlr̃ ſumpto: ſicut p͞z.ſequitur.n.nullus hõ currit. nullus aſinus currit:⁊ ſic d̾ ſingulis ſpeciebus aĩalis:ḡ nullũ aĩal currit:⁊ eodẽ mõ põt ꝓbari:ꝙ nulla ſubſtãtia eſt genus gñaliſſimũ:qꝛ nullus hõ eſt genus gñaliſſimũ:nec aliqs bos:⁊ ſic de ſingulis ſpẽbus ſubſtãtie:ḡ nulla ſubſtãtia eſt genus gñaliſſimũ. ¶ Dicẽdũ ꝙ hec eſt vã:nulla ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſ͞a:⁊ tñ hec eſt vã. ſubſtãtia eſt ſubſtãtia ſ͞a:ſ͞m ꝙ ſubm h͞z ſuppõnẽ ſimplicẽ: ſicut hec eſt ṽa. hõ eſt ſpẽs:⁊ hec ſimiliter nullus hõ eſt ſpecies: ſ͞m ꝙ ſubm in ꝑma h͞z ſuppõnẽ ſimplicẽ.in ſ͞a ſuppõnẽ ꝑſonalẽ. ¶ Si dicaṫ ꝙ ſi ſuba ſ͞a eſſet ſuba:tunc eſſet vã.ſpecies eſt ſubſtãtia:qꝛ ſpẽs ⁊ gñã de gñe ſubſtãtie dñr ſ͞e ſubſtantie:ſed h̾ eſt falſa. ſpẽs eſt ſubſtãtia:qꝛ ſua cõuerſa eſt omni mõ falſa.ſ.ſuba eſt ſpẽs.nã ſ͞m ꝙ ſubm h͞z ſuppõnẽ ſimplicem ſequiṫ ſubſtãtia eſt genus gñaliſſimũ:ḡ ſuba nõ eſt ſpecies. hec ſilr̃ eſt falſa. ſubſtãtia eſt ſpẽs ſ͞m ꝙ ſubm h͞z ſuppoſitionẽ ꝑſonalẽ:qꝛ ſua ꝯ̃dictoria eſt vã.ſ. nulla ſubſtãtia ẽ ſpẽs. ¶ Dõm ꝙ hec eſt diſtinguẽda ſubſtãtia eſt ſpẽs ex eo ꝙ ſubiectum põt hr̃e ſuppõnem ꝑſonalẽ vel ſimplicem. Primo modo eſt falſa:ſecũdo mõ eſt vlterius diſtiguẽda: ex eo

K

Ca.27.

ꝙ ſubm

ꝙ ſubm pōt hr̄e ſuppōnē ſimplicē gn̄alē vel ſpālē. Si habe/
at ſuppōnē ſimplicē gn̄alē tūc ſupponit ꝓ ſuo p̄mario ſigni/
ficato: ⁊ nō cū ſuis inferioribus nec ꝓ ſpēbus nec pro indiui
duis. Si vō habeat ſuppōnē ſimplicē ſpālē: tūc ſupponit pro
ſuis ſpēbus: ⁊ nō ꝓ ſuis indiuiduis: ⁊ tūc hec eſt vera ſbā eſt
ſpēs: q2 hō eſt ſpēs vnū i alio ſenſu hec eſt vō. ſubſtātia eſt ſpe
cies: ⁊ in alio ſenſu hec eſt vera ſubſtātia eſt genus genera/
liſſimū: q2 iſta. ſ. ſubſtātia eſt ſpēs. eſt vera: ſm ꝙ ſubiectum
h3 ſuppōnē ſimplicē ſpālē: ⁊ hec eſt vera. ſubſtātia eſt genus.
A gn̄aliſſimū ſ3 ꝙ ſubiectū h3 ſuppōnē gn̄ale3 ſimplicē ¶ Et
ſciendū ꝙ hec diuiſio de ſuppōne ſimplici gn̄ali ⁊ ſpāli h3 lo
cum in terminis gn̄alibus q̄ hn̄t ſub ſe ſpēs ⁊ indiuidua: ⁊
nō in alijs terminis: q2 3. n. terminus gn̄alis ꝯtinēs ſub ſe ſpe
cies ⁊ indiuidua pōt hr̄e duplicē ſuppoſitionē ſimplicē. ſ. gn̄a/
lem ſ3 ꝙ ſupponit ꝓ ſuo p̄mo ſignificato: ⁊ ſpālē3 ſ3 ꝙ ſup
ponit ꝓ ſuis ſpēbus ſolū. nō aūt ꝓ indiuiduis ſuis. ¶ Intel
B ligendū eſt ꝙ moderni dicūt ꝙ nihil eſt ſubſtātia niſi ſingu/
Te.cõ. lare: ⁊ ꝓbant hoc ꝑ dcīm pħi. 7. meta. qui ꝓbat ꝙ vlīa non
45.⁊ in ſunt ſubſtātie. Iſti dicūt ꝙ gn̄a ⁊ ſpēs: q̄ dicūtur eſſe in p̄dica
de. mentis ſbe dr̄r ſbe ſcdē nō ſubſtātie in rei vītate: ſ3 ſolū no/
minant̄ vel dr̄r ſbe ſecūde. Et iō illa diuiſio non eſt in veras
ſubſtātias ex̄ aiam: ſ3 eſt diuiſio in illa q̄ ponunt̄ in linea p̄di
camētali ſubſtātie. Nūc aūt in linea p̄dicamētali ſubſtātie n̄
ſolū ꝯtinent̄ ſubſtātie p̄ᵉ: ſ3 ēt intētiones in anima vel voces
īportātes veras ſubſtātias ⁊ nō fictas: q̄ iō dr̄r ſubſtātie: ⁊ q̄
ꝯtinent̄ ſub gn̄e gn̄aliſſimo p̄dicamēti ſubſtātie: q2 ſunt mi/
nus cōia q̄3 ſit gen⁹ gn̄aliſſimū in gn̄e ſubſtātie: ⁊ ſube p̄me
dr̄r ille res ex̄ aia3 ꝑ ſe ſubſiſtētes. ſbe vō ſcdē dr̄r intētiones
vl̄ nōis īportātia ſubas multas. Cā q̄re Ari. diuidit ſi ſuba3
eſt iſta: q2 pħs in 5ᵉ lib. p̄ncipl̄r determinat de incōplexis: ex
q̄bus fiūt ꝓpōnes vel ſyllogiſmi. Nūc aūt magna eſt dīa in
ter incōplexū qd̄ importat vnā rē p̄ciſe ⁊ qd̄ plures res īpor
tat: q2 q̄dā icōplexa cōtēta ſub gn̄e gn̄aliſſimo ſube īportant
multas res: ⁊ q̄dā nō. ⁊ iō neceſſe habuit diſtinguere talia po
ſita i linea p̄dicamētali: ⁊ alias vocat ſubſtātias p̄mas: ⁊ ali/
as ſubſtātias ſcdās: nō q2 ſint ſubſtātie: ſ3 q2 īportāt ꝑ ſe p̄ri/
mas ſubſtātias. Et eodē mō pōt diſtingui de q̄litate. nā q̄dā
eſt q̄litas p̄ma: ⁊ q̄dā eſt q̄litas ſcdā: ſ3 cognita iſta diſtinctio
ne de ſubſtātia facil̄r pōt hr̄i ꝯfiſio de q̄litate. Q, aūtē gn̄a ⁊
ſpēs q̄ dicunt̄ ſe ſubſtātie nō ſunt ſe ſubſtātie ex̄ aia3. ꝓba
tur multipl̄r. Prio ſic. q2 ſi ſic eſſet: tūc ſubſtātia ſingularis cō
poneret̄ ex ſubſtātia vl̄i: ⁊ ſubſtātia ſingulari: ⁊ tūc ſba ſin/
gularis nō magis eſſet ſingularis q̄3 vlis. ¶ Itē ſi hō cōis ſit
res ex̄ aia3: ⁊ ſil̄r aial qd̄ eſt gen⁹: ⁊ ſil̄r ſubſtātia: q̄ eſt gen⁹
gn̄aliſſimū: ⁊ oīa iſta ſunt de eēntia ſingularis ſubſtātie: tūc
q̄ro. an iſta diſtincta faciāt aliq̄d vnū ꝑ ſe. vel nō. ſi dr̄ ꝙ nō.
cū oīa illa ſint de ſubſtātia indiuidui. ſeq̄tur ꝙ indiuiduū de
gen̄e ſubſtātie nō eſſet vnū ꝑ ſe. Si āt faciāt ꝑ ſe vnū tūc vn⁹
illoꝝ eſt actus. reliquū potētia: ſ3 illa nō ſic ſe habēt: q2 gen⁹
nō eſt mā ſpēi: nec ecōuerſo. ¶ Itē arguit̄ ꝑ pħm 2ᵒ de a a.
Te.cõ.2. ſubſtātia ſufficiēter diuidit̄ in mā3 ⁊ formā ⁊ ſubſtātiā cōpo
ſitam: ſ3 vl̄e nullū hoꝝ eſt. ḡ ſubſtātia eſt vl̄e. ¶ Itē intelligē
tie q̄ ſunt oīno ſimplices ſunt ꝑ ſe in gn̄e ſubſtātie. ḡ cum ſint
ſimplices nō ſunt cōpoſite ex diuerſis vl̄ib⁹. Si ēm vlīa hr̄ent
eē ex̄ aia3 ſeq̄tur ꝙ intelligētie eēnt ꝯpoſite: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eēnt
C ſimplices ſubſtātie. ¶ Itē q̄ro an hec ſpēs hō. ſit eade3 res
oīno in ſoꝛ. ⁊ pla. an alia ⁊ alia. nō eſt dare ꝙ alia. q2 tūc eēnt
tot ſpēs quot ſunt indiuidua: qd̄ eēt incōueniēs. Si āt ſit ea/
dem res oīno: ſeq̄tur ꝙ eadē res oīno ſil̄ eēt hic ⁊ rome. Si
militer ſeq̄tur ꝙ eadē res oīno inuariata ſil̄ mouet̄ ⁊ queſcit:
q2 eadē res oīno eſt in ſorte ⁊ platone: ⁊ illa mouet̄ ad mo/
tu3 ſoꝛ. ⁊ queſcit ad q̄etē platonis. ¶ Sed ꝯ̄ iſtā opi. poſſ3 ar
Te.cõ. gui ſic. p̄ᵒ ꝑ pħm. 7. meta. ⁊ vbicūq3 determinat intētionem
45.⁊ in ſuā de vl̄ib⁹. Vlīa nō ſunt ſm eſſe ſeparata a ſingularibus: ſ3
de. cōceptus in aīa ſunt ſm eſſe ſeparata a ſingularibus exiſti/
bus extra aia3: ergo ſe ſubſtātie q̄ ſunt vniuerſalia reſpectu
p̄maꝝ ſubſtātiaꝝ nō ſunt cōceptus in aīa. Itē ſubſtātia diui

ditur in ſubſtātiā p̄mā. ⁊ ſubſtātiā ſcdā3: vt p3 hic. S3 diuiſum
p̄dicatur de diuidentibus ipſ3: ḡ hec eſt vō. ſubſtātia ſcdā ē ſub
ſtantia: ſ3 nullus cōceptus in aīa eſt ſubſtātia: ḡ ſubſtātia nō
eſt cōceptus in aīa. ¶ Itē ꝑ pħm inferius in iſto capl'o ad qō
nem factā de p̄ᵃ ſubſtātia ꝑ q̄d. nō ꝯgrue r̄ndet̄ ꝑ aliqd̄ acci
dens: ſ3 ad qōnē factā ꝑ q̄d de p̄ᵃ ſubſtātia cōueniēter r̄ndet̄
ꝑ ſcdās: vt ſatis p3: ḡ 2ᵃ ſubſtātia nō ē accn̄s: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſubſtan
tia ſcdā nō eſt ꝯceptus in aīa. Si dicat̄ ꝙ ad qōnē factā ꝑ q̄d d̄
p̄ᵃ ſubſtātia ꝯueniēter r̄ndet̄ ꝑ aliqd̄ accn̄s: vt ꝑ conceptū in
aīa ꝓ p̄ᵃ ſubſtātia ſupponētē. ¶ Cōtra. ſi hoc eēt verū ſeq̄/
retur ſuppoſito ꝙ ſoꝛ. ſit albus vel grāmaticus: ſi q̄reret̄. q̄d
eſt ſoꝛ. ꝯueniēter r̄nderet̄ ꝑ albū vel grāmaticū: dicēdo. ſoꝛ.
eſt grāmaticus: vel ſoꝛ. eſt albus: q2 ſi ſoꝛ. ſit albus ⁊ grāma
ticus tūc tā albū q̄3 grāmaticū ſupponit ꝓ ſoꝛ. ⁊ ꝑ ꝯn̄s appa
ret ꝙ ꝑ tale accn̄s r̄ndet̄ ꝯueniēter ad qōnē querētē de indi/
uiduo ſubſtātie q̄d eſt: ſ3 hoc eſt ꝯ̄ pħm. Itē de ſingularibus
nō eſt ſcia: vt p3 ꝑ pħm: p̄ᵒ poſte. ⁊ 7. meta. Si ergo nihil ſit Te.cõ.19
ſubſtātia niſi ſubſtantia ſingularis: ſeq̄t̄ ꝙ nulla eſt ſcia de
ſubſtātia: ⁊ ſic deſtrueret̄ metaphiſica: q̄ eſt de ſubſtātijs in
ſenſibilibus: ⁊ de ſubſtātijs eternis. ¶ Itē deſtrueret̄ ſcia d̄
n̄alibus que eſt de ſubſtātijs mobilibus: q2 nulla eſſet ſcia n̄ıı
ſi de cōceptibus in anima. ¶ Itē per pħm. 7. meta. ſola ſub Te.cõ.
ſtantia diffinitur diffinitione ſimpliciter dicta: ⁊ accn̄tia non 11.⁊ in
hn̄t diffinitionē niſi ſm q̄d. Q, uero tūc q̄d diffinitur hac diffi de.
nitione q̄ eſt aīal rōnale mortale: nō eſt dicere ꝙ h̄ ſit diffini/
tio accn̄tis: q2 hec diffinitio nō ꝑ ſe p̄ᵒ p̄dicatur de aliquo ac
cidēte: ⁊ ēt hec diffinitio eſt ſimpliciter dicta: ⁊ ꝑ ꝯn̄s non eſt
diffō accn̄tis nec alicuius ſingularis. ergo eſt diffō ſubſtātie:
⁊ nō eſt diffō alicuius ſubſtātie ſingularis: q2 diffō ⁊ diffini/
tum ꝯuertunt̄: ⁊ hec diffō nō ꝯuertit̄ cū aliq̄ ſingulari: q2 n̄
ꝯuertit̄ cū ſoꝛ. nec cū platone: ⁊ ſic de ceteris. ergo eſt diffō
ſubſtātie vniuerſalis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s op3 ponere ſubſtātiā vniuerſa
lem: ⁊ nō ſolū ſubſtātiam ſingularē eſſe ſubſtātia3. ¶ Itē ge
nus diuidit̄ ꝑ ſe in ſuas ſpēs ſm porphyriū: ⁊ ſm Boetiū in
libro ſuo diuiſionū: vt aīal in hoīem ⁊ aſinū. Q, uero q̄d eſt il
lud qd̄ diuiditur in hoīem ⁊ aſinū: aut eſt ſubſtātia: aut eſt ac
cidens: ſi ſit ſubſtātia cū nulla ſubſtantia ſingularis diuidat̄
in hoīem ⁊ aſinū. ſeq̄t̄ ꝙ op3 ponere ſubſtātiā vlem q̄ di/
uiditur in ſpēs ſi dr̄ ꝙ illud qd̄ diuidit̄ illa diuiſione eſt ac/
cidens: ſeq̄tur ꝙ illa eſt diuiſio accidētis in ſubſtātias. talis
diuiſio eſt ꝑ accn̄s. ſm Boetiū. ḡ diuiſio gn̄is in ſuas ſpēs non
eſt diuiſio ꝑ ſe: ſed ꝑ accn̄s: qd̄ eſt ꝯ̄ Boetiū. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ
diuiſio aīalis in hoīem ⁊ aſinū eſt vnius ꝯceptus cōis diuiſio
in duos ꝯceptus min⁹ cōes. ¶ Sed ꝯ̄. h̄ diuiſio eſt in hoīe3
⁊ aſinū: ḡ ſi ſit diuiſio in duos ꝯceptus: ſeq̄t̄ ꝙ hō ⁊ aſinus
nō ſunt niſi cōceptus: qd̄ vīr abſurdū. ¶ Itē aliq̄d diuidit̄ in
ſorte ⁊ platone. ⁊ illud nō eſt ſubſtātia ſingularis: vt certum
eſt. nec eſt accidēs: q2 tūc eſſet diuiſio accidētis in ſubſtātias:
⁊ ꝑ ꝯn̄s eſſet diuiſio per accn̄s ḡ relinq̄tur ꝙ illud qd̄ diuidi
tur in ſorte ⁊ platone. ſit ſubſtātia vlis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s op3 ponere
ſubſtantiā vlem. ¶ Itē ſm pħm inferius in iſto capi. ⁊ etiā
in tractatu p̄cedēti. ſubſtātia ſcdā dr̄ de ſubiecto: ⁊ non eſt in
ſubiecto: ſ3 oīs ꝯceptus in aīa eſt in ſubiecto: ḡ ſcdā ſubſtantia
nō eſt ꝯceptus in aīa: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eſt res extra animā. pōt argui
ſic ꝑ pħm. Aliq̄d dr̄ de ſubiecto: ⁊ nō eſt in ſubiecto. Sed id
nō eſt accidēs cū oē accidēs ſit in ſubiecto ḡ illud eſt ſubſtā/
tia: ſed nō ſubſtātia ſingularis: q2 ꝑ pħm in eodē caᵒ. nulla
ſubſtātia ſingularis dr̄ de ſubiecto: ⁊ nō eſt in ſubiecto ḡ o3
ponere ſubſtātiā vniuerſalē q̄ dr̄ de ſubiecto ⁊ nō eſt in ſub/
iecto. ¶ Itē ſm pħm inferius in iſto caᵒ ſubſtantia p̄ᵃ eſt
magis ſubſtātia q̄3 ſcdā ſubſtātia. ḡ ſcdā ſubſtātia eſt ſubſtātia:
ſ3 ſit minus ſubſtātia q̄3 ſubſtātia p̄ma. ¶ Itē ꝑ pħm. 2. to
pi. ⁊ 5. meta. deſtructo gn̄e deſtruit̄ ſpēs: ⁊ deſtructa ſpē de
ſtruitur q̄l3 indiuiduū illius. S3 deſtructo vno ꝯceptu lapi
dis nō ꝓp hoc deſtruit̄ lapis extra aiam: ḡ ꝯceptus in anima
nō eſt ſpēs indiuidui exiſtis extra animā. ¶ Itē3 ꝑ pħm in
ſcdo ca. inferius. deſtructis p̄mis ſubſtātijs īpoſe eſt aliq̄d alio

rum remanere: vt deſtructis oībus indiuiduis alicuius ſpēi aūt generis ſube nō remanet illud genus: nec illa ſpēs: ſʒ de ſtructis oībus lapidib⁹ adhuc poſſʒ remanere ꝯceptus lapidis: ergo ꝯceptus lapidis in aīa nō ē ſpēs lapidis exiſtētis extra aīaʒ: qd̄ ꝯcedo. Et iō mihi vr̄ q̄ dicta phi in multis locis non pñt ſuſtineri niſi ponēdo q̄ ſba ſcd̄a ſit ſuba. De iſta tñ materia plenius apparebit in tractatu de vlibus deo concedēte.
¶ Ad pᵐ in ꝯrm̄ dō: ū eſt q̄ ſola ſubſtātia ſingularis nō ꝯponitur ex vniuerſalib⁹: ſʒ ſolū ex ſingularibus: atq₃ ſoꝛ. nō cōponitur niſi ex hac mā ⁊ hac foꝛma: ⁊ nō cōponiſ ex genere ⁊ dr̄ia q̄ predicaſ de eo in q̄d: ſed ſpēs de genere ſube cōponitur ex gn̄e ⁊ dr̄ia ⁊ ex oībus ſupioꝛib⁹ ad ipſum: ⁊ huius rō eſt: q: effectus particularis ſunt cāe particulares: ⁊ effectus vlis ſunt cāe vles ſm phm. 2. phyſicoꝝ. ⁊ 5. meta. caplo de
T.c.ō.31. ⁊ inde. cā. ſʒ indiuiduū eſt effectus particularis: ⁊ ſpēs eſt effectus vlis: ⁊ iō indiuiduū nō cōponiſ niſi ex hac mā ⁊ ex hac foꝛma que ſunt cāe particulares: ⁊ ſpēs cū ſit effectus vlis ꝯponitur ex cauſis vlibus. ſ. ex gn̄e ⁊ dr̄ia: ⁊ ꝑ hoc pʒ rn̄ſio ad ſecundas rōnes. ¶ Ad pᵐ dōʒ q̄ q̄uis ſube ſcd̄e ſint vere res extra aīam ex hoc nō ſeqtur q̄ ſuba ſingularis ſit compoſita ex ſuba vli ⁊ ſuba particulari. ¶ Ad ſʒ cū dr̄ q̄ oēs ille ſpecies genus gn̄aliſſimū. ſubalternū. ſunt de eſſentia ſube ſingularis. dōʒ eſt q̄ illud eſt intermēdū: vt pʒ ꝑ iam dicta. Et qn̄ arguiſ an illa ſcilicet genus vel ſpēs ⁊ cetera vlia de genere ſubſtātie faciunt aliqd̄ per ſe vnū vel nō eſt dōm q̄ ſpecies ſpāliſſima cōponiſ ex oībus gn̄ib⁹ ſuperioꝛib⁹ i linea p̄dicamētali: ⁊ ex oībus dr̄ijs: quaꝝ ponunſ noīa in diffōne. Sʒ ex ſpē ſpāliſſima ⁊ ſuis gn̄ibus nō ꝯſtituiſ aliqd̄ vnū: q:
D ſi aliqd conſtitueretſ ex eis: illud eſſet ipſa ſpēs: ſed ipſa ſpēs nō cōſtituit ſeipſaʒ: q: ſic aliqd eſſet pars ſuipſius. Et cū dr̄. q̄ ex generib⁹ ſm inferius ⁊ ſupius nō pōt fieri vnū: dico q̄ ex ſolis generibus nō fit vnū ſʒ ex gn̄ibus ⁊ differētijs. Et cū dr̄. q̄ vnū illoꝝ tūc eſſet mā ⁊ reliquū foꝛma dico q̄ hoc nō ſequitur: cōcedo tñ q̄ vnū illoꝝ hʒ rōnē māe. ſ. genus: ⁊ aliud rōnē foꝛme. ſ. dr̄ia ſm q̄ dicūt auctores: ⁊ dicit poꝛphy. ⁊ tñ nō eſt vera mā genus: nec dr̄ia vera foꝛma perficiens mām.
¶ Sed adhuc reſtant duo dubia. Primū q: ſm iſtā viā ex duobus vniuerſalibus: vt puta ex ſubſtātia ⁊ ſubſtātia coꝛpoꝛea fit vnū: ergo oʒ q̄ vnū hēat rōnē māe: ⁊ aliud rōnē foꝛme: qd̄ nō ē veꝝ: q: nullū illoꝝ hʒ magis rōnē māe q̄ȝ rōnē foꝛe.
¶ Itē ſi hec ſpēs cōponeretſ ex generibus ſuperioꝛibus ad ipſaʒ: tunc in cōpōne hominis multotiēs repeteretſ idē. v.g. nā ſi aīal ſit pars hoīs ⁊ ſubſtātia q̄ eſt genus gn̄aliſſimū includitur in aīali. ſequiſ q̄ ſba vlis ſit in hoīe: ⁊ cōſtituit hominē rōne aīalis eo q̄ includitur in aīali. Silr ſubſtātia aīata eſt pars hoīs: ⁊ ſubſtātia que eſt genus gn̄aliſſimū includitur in ſubſtātia aīata. ergo ſubſtātia q̄ eſt genus gn̄aliſſimuʒ iteꝝ includiſ i hoīe rōne ſubſtātie aīate: ⁊ 3° includiſ rōne ſubſtātie coꝛpoꝛee: ⁊ ita multotiēs repetereſ idē: ⁊ ēt includeretur in cōſtitutione hoīs: qd̄ vr̄ incōueniēs. ¶ Itē ſi ſpēs hoīs eſt ex aīaʒ incluſa in indiuiduo: tunc deus nō poſſet annihilare ſoꝛtē niſi annihilat et oēm hoīeʒ: q: ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſequiſ q̄ annihilaret ſpēm ſoꝛtis incluſaʒ in ſoꝛte: ⁊ annihilata ſpē hoīs neceſſario annihilaſ q̄lʒ hō: ergo nō poſſʒ ſoꝛ. annihilari niſi q̄libʒ hō alius a ſoꝛ. annihilaretſ: qd̄ eſt incōueniēs. Et ſeqtur aliud incōueniēs q̄ deus nō pōt annihilare ſoꝛ. niſi annihilet totū genus ſubſtātie: qd̄ eſt abſurduʒ valde. Et q̄ hoc ſequaſ pʒ. q: ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſeqtur q̄ deus annihilaret ſpēm hoīs: ⁊ ſi ſpēs hoīs annihilaſ: ſeqtur q̄ q̄libʒ ps ſpēi annihilaſ: ſʒ gen⁹ gn̄aliſſimū eſt ps ſpēi hominis. ergo ſi ſpēs hoīs annihilaſ. ſeqtur q̄ genus gn̄aliſſimum annihilaſ: ſed annihilato genere gn̄aliſſimo annihilatur qd̄libʒ qd̄ eſt in eodē gn̄e: ergo ſi deus annihilaret ſoꝛ. ſequitur q̄ annihilaret totū qd̄ eſt in genere ſubſtātie: qd̄ eſt valde abſurdū. ¶ Et ſi dicatur huic rōni q̄ ſpēs nō eſt pars indiuidui: ideo non opʒ q̄ ſi ſoꝛ. annihilatur q̄ ſpēs annihileſ.
¶ Contra illud nō ſoluit difficultateʒ: q: q̄uis ſpēs non ſit pars indiuidui: tñ ſm iſtā opinionē nō ſeqtur q̄ genus eſt ps ſpēi: vel ad minus ſm iſtā opi. ſeqtur q̄ ad annihilationē ſpēi ſequiſ annihilatio gn̄is gn̄aliſſimi de predicamēto ſube. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſequiſ annihilatio cuiuſlibʒ ſpēi de gn̄e ſbe: ergo nō poſſet deus ſm iſtā opi. annihilare ſpēm humanā niſi annihilaret oēm ſpēm de gn̄e ſubſtātie: ⁊ per ꝯn̄s qd̄libet indiuiduū de genere ſubſtātie qd̄ videtur abſurdū. ¶ Itē vr̄ q̄ ſpēs ſit ps
T.c.cō. 20.⁊ inde. indiuidui. q: q̄ditas vel eſt idē cū iſto cuius eſt q̄ditas vel eſt pars eius: vt pʒ. 7. meta. ſed ſpēs eſt q̄ditas indiuidui: q: per ſpēm cōueniēter rn̄detur ad q̄ōnē querētē ꝑ quid de indiuiduo. ergo ſpēs vel eſt totū indiuiduū: vel eſt ps eius. ¶ Ad pᵐum iſtoꝝ dōm q̄ ex duobus generibus: quoꝝ vnū eſt inferius ad alterū acceptis ꝑ ſe nō fit vnū: q: tūc vnū illoꝝ eēt pars alterius. ſ. ſuperius reſpectu inferioꝛis: ⁊ ex toto ⁊ ex parte p̄ciſe acceptis nō fit vnū. Si eni ex eis p̄ciſe acceptis fieret vnū illud nō eſſet niſi ipſum inferius: vt ſi ex ſba coꝛpoꝛea ⁊ ſubſtātia que eſt genus fieret vnū hoc nō eſſet niſi ſubſtantia coꝛpoꝛea: ⁊ illud ſic cōſtitueret ſpēm ⁊ eſſet pars ſuipſius: qd̄ eſt incōueniēs. Sʒ ex genere ſuperioꝛi ⁊ dr̄ia cōſtituitur genus inferius. ¶ Ad aliud cū dr̄. q̄ ſi genus ſit pars ſpēi tunc in cōſtitutione ſpēi multotiēs reperiſ idē: dico q̄ ſi ſequiſ: q: in gn̄e infimo ſpēi ſpāliſſime includunſ oīa gn̄a ſuperioꝛa: nec ſeparanſ ab eo. Et cū dr̄. q̄ ſubſtātia conſtituit hoīem rōne aīalis: cōcedo. ⁊ etiā rōne ſubſtātie aīate incluſe in aīali: ſed hoc nō eſt iteꝝ cōſtituere. Vn̄ cū aliqua pars cōſtituēs aliqd̄ totū hʒ multas partes: illa pars habēs multas partes cōſtituit totū illud: ⁊ ēt medietas medietatis cōſtituit totū: nec ꝑpt hoc ſequiſ q̄ medietas medietatis vel quarta pars medietatis multotiens cōſtituat totū illud. ¶ Ad aliud dōm q̄ nō opʒ q̄ annihilādo indiuiduū annihileſ ſpecies hominis: q: ſpēs hoīs nō eſt pars ſoꝛ. Vnde annihilata hac mā ⁊ hac foꝛma annihilaſ ſoꝛ. q: ſoꝛ. nō cōponiſ niſi ex hac mā ⁊ hac foꝛma. ¶ Et qn̄ dr̄ q̄ ſm illā opi. ſequiſ q̄ deus non poſſet annihilare ſpēm hoīs niſi annihilaret genus generaliſſimum ſubſtantie: ⁊ ꝑ ꝯn̄s oēs ſpēs ⁊ oīa indiuidua illius
E Annihilatio q̄ꝛu pliciter capiatur generis. dōm q̄ annihilatio pōt accipi dupl'r. vlr ⁊ particulariter ꝑ annihilationē vlēʒ intelligiſ deſtructio rei quantū ad oīa in ea exiſtētia: ſiue ſint ꝓpia ſiue cōia. ꝑ annihilationem particularē intelligiſ deſtructio rei ſolū quantū ad pꝛopria rei nō q̄ātum ad cōia illi ⁊ alijs. Si ꝑ annihilationē rei intelligamus deſtructionē vlēʒ rei quantū ad oīa incluſa in re illa: ſic cōcedo q̄ deus nō poſſet annihilare ſpēʒ hoīs niſi annihilaret totū genus humanū: ⁊ totū p̄dicamentū ſubſtātie ⁊ oē contentū ſub gn̄e ſubſtātie: nec eſt hoc inconueniēs: ſʒ neceſſariū: q: annihilatio vlis rei eſt deſtructio eius quantū ad oīa eius vniuerſalia ⁊ particularia in illo incluſa: ſed ſi ꝑ annihilationē intelligamus annihilationē particularē: ſic pōt deus annihilare ſpēm humanā non annihilādo genus ſubſtātie nec aliā ſpēm ꝯfectā aliā ab illa. Vn̄ deſtructa foꝛa ſpecifica hoīs. ſ. aīa intellectiua totaliter: ⁊ coꝛpoꝛe ſuſceptiuo aīe intellectiue: totaliter annihilareſ ſpēs humana annihilatione particulari: nō tñ annihilatione vniuerſali: q: non deſtruiſ niſi quantū ad oīa ſibi ꝓpria ⁊ non quo ad oīa ſibi cōia. ¶ Ad illud qn̄ ꝓbatur q̄ ſpēs eſt pars indiuidui: q: eſt
F q̄ditas indiuidui: dōm q̄ q̄ditas ⁊ foꝛma vnū ſunt: ⁊ iō ſicut foꝛma eſt duplex. ſ. foꝛma declarās q̄ditatē: ⁊ foꝛma ꝑficiēs mām ſic q̄ditas eſt duplex. q: q̄daʒ eſt q̄ditas que eſt foꝛma perficiens māʒ: ⁊ quedā eſt foꝛma declarans quiditatē q̄ditas que eſt foꝛma perficiens mām eſt pars indiuidui cuius ē quiditas: ſʒ q̄ditas declarās q̄ditatē nō eſt pars indiuidui cuius eſt q̄ditas: nec eſt de eſſentia talis indiuidui: ſed eſt eſſentialiter cōcomitās eſſētiā eius. ¶ Ad q̄rtū cū dicit q̄ ſba diuiditur in mām ⁊ foꝛmā ⁊ cōpoſitū. Dico q̄ ſubſtātia ſingularis. ſ. ſubſtātia p̄ma ſic diuidiſ in mām ⁊ foꝛmā ⁊ compoſitum: ſed ſubſtātia vlis. ſ. ſubſtātia ſa: nō ſic diuidiſ: ſed diuiditur in ſpēʒ: ⁊ gen⁹. ¶ Ad aliud p̄ncipale cū dr̄. q̄ intelligentie ſunt ſimplices. dico q̄ ſunt ſimplices ſimplicitate oppoſita

poſita ꝯponi ex mã ꝛ forma ꝛ nõ ſimplicitate oppoſita cõpo-
ſitionem ex gñe ꝛ dĩa. ¶ Ad quartũ principale cũ dĩ. an hec ſpẽs
hõis ſit eadẽ oĩno res in ſorte. ꝛ pla. an alia ꝛ alia. dicendũ ꝙ
hec ſpẽs hõ eſt eadẽ in ſor. ꝛ pla. Et cũ dĩ. ꝙ eadẽ eſſet res
hic ꝛ rome: ꝛ ſil' moueret' ꝛ quieſceret. dõni ꝙ hec ſpẽs hõ eſt
vna res ſ; ſpẽz: ꝛ nõ ineſt incõueniẽs ꝙ eadẽ res ſ; ſpẽm ſit
hic ꝛ Rome. ꝛ ſil' moueat' ꝛ requieſcat. ¶ Et ſi dicat' ꝙ hec
ſpẽs hõis ex quo eſt eadẽ oĩno indiſtincta in ſor ꝛ pla. vĩ ꝙ ſit
vna ſ; numerũ: ꝛ ſic eadẽ res numero eſſet hic ꝛ rome: ꝛ ſil'
moueret' ꝛ quieſceret. ¶ Dicendũ ꝙ vnũ numero dĩ du' .ſ.
A cõiter ꝛ proprie: cõiter loquẽdo de vno numero: dĩ illud eſt
vnũ numero qḋ cũ alio cõſtituit numerũ: ꝛ ita ꝙ de hoc ꝛ de
alio demonſtrato põt vere dici ꝙ illa ſunt duo: ſed ꝓprie lo-
quẽdo de vno ſ; numerũ: ſic vnũ numero eſt illud qḋ nõ eſt
cõe nec natũ cõuenire plurib': ꝛ ſic vnũ numero diſtinguit'
ꝯtra vnũ genere ꝛ vnũ ſpẽ ſ; ꝙ p; ex ꝑmo topi. ꝛ. 5. meta.
ꝛ. de oppoſitĳ. Si loquamur de vno numero cõiter. ſic dico
topi. 3. ꝙ h ſpẽs hõ ꝛ hec ſpẽs aſin' ſunt due ſpẽs: ꝛ ita hec ſpẽs hõ
x. cõ. eſt vnũ numero ſ; ꝙ ponit in numero cũ alio. Et loquendo
o. de vno numero cõiter nõ eſt incõueniẽs ꝙ aliqḋ vnũ nũero
ſil' ſit hic ꝛ rome: ſed accipiẽdo vnũ numero ꝓprie. ſic eſt in-
conueniẽs ꝙ idem moueatur ꝛ quieſcat ꝛ ſimul ſit hic ꝛ ro-
me. Unde cũ dicimus ꝙ ꝯria non poſſunt ſil' ineſſe eidẽ nu-
mero. hoc intelligẽdum eſt de eodẽ numero ſ̃m ꝙ idem nu-
mero cõtra vnũ genere ꝛ vnũ ſpẽ diſtinguit': ſed accipiendo
vnũ numero vel idẽ numero primo ſ̃m ꝙ idẽ numero dĩ id
qḋ cũ alio a ſe diſtincto facit numerũ. ſic nõ eſt incõueniens
ꝙ cõtraria ſint ſimul in vno ꝛ eodem ſ̃m numerum.

¶ Manifeſtũ eſt ãt ex his q̃ dcã ſunt qm̃ eoꝝ
q̃ ḋ ſubo dñr: neceẽ eſt ꝛ nomẽ ꝛ rõnẽ ḋ ſubo
ꝑdicari: vt hõ ḋ ſubiecto aliq̃ hoĩe ꝑdicat'.
rõ quoq; hoĩs ḋ aliquo hoĩe ꝑdicabit'. Qui
dam.n. hõ ꝛ hõ eſt ꝛ aĩal rõnale ꝛ mortale:
quare nomẽ ꝛ ratio de ſubiecto predicabit'.

ARGI. ¶ Pꝫ ãt ex dictis nomen eoꝝ q̃ de ſubo dñr
rõnẽq; ḋ ſubiecto neceſſario ꝑdicari. Ut hõ
de aliquo hoĩe dĩ vt de ſubiecto. atq; nomẽ
de hoc ꝑdicat' vt pꝫ: hoĩe ꝫ.n. de quodã hoĩe
ꝑdicabis: ꝛ rõ ẽt hoĩs: ḋ quodã hoĩe ꝑdica-
bitur quidã.n. hõ ꝛ hõ eſt: ꝛ ẽt aĩal: quare ḋ
ſubiecto tam nomẽ q̃ȝ ratio predicabitur.

¶ Hec eſt ſa particula ꝑ' partis in qua ponit phs ꝛ ꝓbat q̃ſ-
dam ꝯnes. Prima eſt ꝙ ſuba ſa ꝑdicat' de ꝑmis ſ̃m nomẽ
ꝛ diffinitionẽ. ꝛ hec eſt 3ª ꝯ huius libri: ꝛ ꝓbat' ſic. Illa q̃ ꝑ
dicant' de ſbo ꝛ nõ ſunt in ſubo ꝑdicant' de ſubſtãtĳs ꝑmis
ſ̃m nomẽ ꝛ diffõnẽ: ſed ſube ſe ꝑdicant' ḋ ſubto: ꝛ nõ ſunt in
ſubiecto. ḡ ꝑdicant' de ꝑmis ſ̃m nomẽ ꝛ diffõnẽ. ꝛ maior ꝓ-
batur. Illa q̃ ꝑdicant' de ſubo ꝛ nõ ſunt i ſubo. hñt diffõnes
q̃ ipſe predicant' de eis. Et qcqd predicat' de predicato pre-
dicat' de ſubo. ergo diffõnes illoꝝ q̃ ꝑdicãt' ḋ ſubo ꝛ nõ ſunt
in ſubo predicant' de ſubſtãtĳs: ꝛ de qbus predicant' illa q̃ruȝ
ſunt diffõnes: ꝛ ꝑ ꝯñs illa q̃ ꝑdicant' de ſubiecto ꝛ nõ ſunt in
ſubiecto: dicant' de ſubo ſ; nomẽ ꝛ ſ; diffõnẽ: q: tã noĩa illo
rum q̃ȝ diffõnes illoꝝ predicant' de ſubo .ſ. ḋ ſuba ꝑma ꝛ mi-
nor pꝫ de ſe: q: ſe ſubſtãtie ſunt genera ꝛ ſpẽs de genere ſub
ſtantie: ꝛ illa predicant' de ꝑmis ſubſtãtĳs. nã hec eſt vera.
ſortes eſt aĩal. ꝛ hec ſimiliter ſortes eſt homo: ꝛ ſe ſubſtan-
tie non ſunt in ſubiecto: vt patet in precedentibus.

¶ Eoꝝ que in ſubo ſunt i plurimis qdẽ neq;
nomẽ ḋ ſubiecto neq; rõ ꝑdicabit'. In aliq
bus ãt nomẽ qdẽ nihil ꝓhibꝫ ꝑdicari aliqñ
ḋ ſubo: rõnẽ vo ĩpoſſe eſt: vt albũ cũ i ſubo ſit
corpore ꝑdicabit' de ſubo: dĩ eniꝫ corpus al
buꝫ. rõ vo albi nũq̃ȝ ꝑdicabit' de corpore.

¶ Eoꝝ ãt q̃ ſunt in ſubo in plĩmis qdeꝫ neq; ARGI.
nomẽ de ſubo: neq; rõ ꝑdicat': in qbuſdã ve
ro nomẽ qdẽ interdũ ḋ ſubiecto nihil ꝓhibꝫ
ꝑdicari: at rõnẽ eſt ĩpoſſe: vt albũ qḋ quidẽ ẽ
in corpore vt in ſubiecto de ſubiecto predi-
catur: vt patet. corpus.n. dĩ album. ratio au
tem albi nunq̃ȝ de corpore predicabitur.

¶ De mõ eoꝝ q̃ ſunt i ſubo: q̃dã predicant' de ꝑª ſuba ſ; no
men ꝛ nõ ſ; diffõnẽ: vt accñtia in ꝯcreto: ꝛ q̃dã predicant' ḋ
ſubo q̃ nõ predicant' ſ; nomẽ nec ſ̃m diffõnẽ ḋ ſubo: vt acci
dentia in abſtracto. vbi. g. hec eſt vã ſor. eſt a. bus: ꝛ ita acci
dens in ꝯcreto ꝑdicabit' de ꝑª ſuba vãꝫ hec eſt falſa. ſor. eſt
albedo ꝛ ita accidẽs in abſtracto: nec vẽ ꝑ̃tur de ꝑª ſuba ſ;
nomẽ nec ſ; diffõnẽ. ¶ Sꝫ hic dubitat': q: vĩ ꝙ accñs in cõ- B
creto ꝑ̃tur de ꝑª ſubſtãtia ſ; diffõnẽ: q: de q̃cũq; ꝑ̃tur diffi- Accñs
nitum ꝑ̃tur de eodẽ ſua diffõ: ſꝫ accñs in ꝯcreto ꝑ̃tur ḋ ꝑma i ꝯcreto
ſba. ḡ diffõ accñtis in ꝯcreto ꝑ̃tur de ꝑma ſba. x. g. ſic hec ẽ quo ſu-
vã ſor. eſt albus: ita hec eſt vã ſor. eſt colorat' colore diſgre mat: vi-
gatiuo viſus: ꝛ h eſt diffõ albi. ¶ Dõꝫ ꝙ vno mõ accñs in cõ de p. An
creto nõ hꝫ diffõnẽ: q: nõ eſt in gñe: ꝑ ꝑhm in topicis: ꝛ vbi di- to. and.
cit ꝙ albũ nõ eſt in gñe ꝓp ſuũ du' ſignificare: ꝛ ſic nõ ꝑ̃tur de li. 7. me-
ꝑma ſba ſ; diffõnẽ. Et cũ dĩ ꝙ de q̃cũq; ꝑ̃tur diffinitũ ꝛc. ve taphy. q.
rum eſt ſi illud ꝑdicatũ hꝫ diffõnẽ. dico tñ ꝙ accñtia in cõcre i. arti. pº
to hñt quãdã deſcriptionẽ: ꝛ iſta deſcriptio ꝑ̃tur de ꝑma ſba
ſicut ꝛ nomẽ accñtis in ꝯcreto. ¶ Ul' alr põt dici ꝛ melius
ꝙ Ar. intelligit ꝙ accñtia in ꝯcreto nõ ꝑdicant' ḋ ꝑma ſba
ſ; diffõnẽ. i. diffinitiue ꝛ eẽntialr. Uñ alrḋ eſt ꝑdicari de alio
ſ; diffõnẽ: ꝛ aliud diffõnẽ ꝑdicari de illo. Illud ꝑdicat' ḋ alio
ſ; diffõnẽ qḋ ꝑdicat' de illo eſſentialr tãq̃ȝ indicans eſſentiã
illius de quo predicat': ſ̃m ꝙ phs hic loquitur. dico tunc ꝙ
diffinitio ſeu deſcriptio albi predicatur de prima ſba accidẽ-
taliter: ꝛ non ſ; diffinitionẽ: nec diffinitiue nec eſſentialiter.

¶ Alia vo oĩa aut de ſubtis dñr ꝑncipalibus
ſubſtãtĳs aut in ſubiectis eiſdẽ ſunt. Hoc ãt
manifeſtũ eſt ex his q̃ ꝑ ſingl'a ꝓponẽtur: vt
aĩal de hoĩe ꝑdicatur: ergo ꝛ de aliquo hoĩe
aĩal ꝑdicabit'. nã ſi de nullo aliquoruꝫ homi
num diceret' nec omnino de ipſo ꝑdicaret'.

¶ Cetera vo oĩa: aut de ꝑmis ſubſtãtĳs vt ḋ ARGI.
ſubiectis dicunt': aut ſũt i ipſis vt i ſubiectis.
Hoc ãt ex ipſis ſingulis pꝫ. Aĩal.n. de hoĩe
ꝑdicat': igit' ꝛ de quodã hoĩe aĩal ꝑdicabit'.
nã ſi de nullo ſingulorũ hominum predica-
bitur: neq; omnino de homine predicabit'.

¶ Hec eſt q̃rta ꝯ huius libri. Alia oĩa a ꝑmis ſubſtantĳs: aut
ſunt in ꝑmis ſubſtãtĳs: aut dicunt' de ꝑmis ſubſtãtĳs hec ꝯ
ꝓbat' ſic. Oẽs ſcḋe ſubſtãtie dñr de ꝑmis ſubſtãtĳs: ꝛ oĩa ac
cidẽtia ſunt in ꝑmis ſubſtãtĳs: ſed oĩa alia a ꝑmis ſubſtãtĳs
ſunt ſubſtãtie ſcḋe aut accñtia. ḡ oĩa alia a ꝑmis ſubſtãtĳs
ſunt in ꝑmis ſubſtãtĳs: aut dñr de ꝑmis ſubſtãtĳs maior ha
bet rõnẽ. ꝓbat' in lr̃a q̃tũ ad vtraq; eius partẽ: ꝛ ꝑmo ꝓba
tur ꝙ ſubſtãtie ſcḋe dñr de ꝑmis ſubſtãtĳs ſic: ꝛ aĩal predicat'
de hoĩe. ḡ aĩal predicat' de aliquo hoĩe. ꝛ ꝑ ꝯñs aĩal: qḋ eſt
ſba ſcḋa predicat' de prima ſubſtãtia. Illam ꝯñaꝫ: aĩal predi
catur de hoĩe. ergo ꝑ̃tur de aliq̃ hoĩe. ꝓbat phs ſic. q: ex op
poſito ꝯñtis ſeq̃tur oppoſitũ añtis. ſi de nullo hoĩe predicat'
aĩal. ergo aĩal nõ predicat' hoĩe: ꝛ ſicut ꝓbatur de illa ſecun
da ſubſtãtia: ita poteſt ꝓbari de qualibet alia ſecunda ſub-
ſtantia. ſ. ꝙ ipſa predicatur de prima ſubſtantia.

C Rurſus color in corpore eſt ḡ ꝛ i aliq̄ corpoꝛ. nā ſi nō i aliq̄ ſinglo᷑ ē: nec oino i corpe

ARGI. C Rurſus color ē i corpe: igr̄ i aliq̄ corpe. nā ſi i nullo ē ſinglo᷑ corpo᷑ nꝫ i corpe ē oio.

C Scd̄o ps maioris pꝫ q᷑ oia accn̄tia ſunt in primis ſubſtantijs pbat̄ ſic. Color eſt in corpore: ergo eſt in aliquo corpore ꝛ p ꝯn̄s in prima ſb̄a: ꝛ eodē mō pōt pbari de quolibet alio accidēte. ſ. ipſum eſſe in p̄mis ſubſtātijs. Jſtā ꝯn̄am. color eſt in corpe. ergo color eſt in aliquo corpore. pbat ph̄us ſic. Ex oppoſito ꝯn̄tis ſequit̄ oppoſitū ān̄tis: vt bn̄ ſequitur: in nullo corpore eſt color. ḡ color nō eſt in corpore. Deide ph̄s ponit vnā ꝯcluſionē dicēs: q᷑ oia alia a p̄mis ſubſtantijs: aut ſunt in primis: aut dicuntur de primis ſubſtantijs.

C Quare oia alia aut ō ſubtis dn̄r pncipalibus ſubſtātijs aut i ſubtis eiſdē ſūt. Nō exiſtētib᷒ ḡ ſubſtātijs p̄mis ipoſſe eſt aliqḋ aliorum remanere. Oia eni alia aut ō ſubſtātijs primis dicunt̄ aut in ſubſtātijs primis ſunt.

ARGI. C Quare cetera oia aut de p̄mis ſubſtātijs: aut ō ſubiecto dicunt̄: aut ſunt in ipſis: vt in ſubiectis. Que cū ita ſint ſi p̄me ſubſtātie n̄ ſint: fieri nō poteſt vt quicꝙ ſit ceterorum.

C Hec eſt ꝯ quinta huius libri. ꝛ eſt iſta. deſtructis p̄mis ſubſtantijs impoſſe eſt aliqd alio᷑ remanere. C Hec ꝯ. pbatur ſic. Oia alia a primis ſubſtātijs aut ſunt in p̄mis ſubſtantijs: aut dn̄r de p̄mis ſubſtātijs: ſed deſtructis p̄mis ſubſtātijs deſtruunt̄ oia q̄ ſunt in p̄mis ſubſtātijs: ꝛ p ꝯn̄s deſtructis primis ſubſtātijs deſtruunt̄ oia q̄ dn̄r de p̄mis: ꝛ p ꝯn̄s deſtru-

E ctis p̄mis ſubſtātijs ipoſſe eſt aliqd alio᷑ remanere. De iſta rōne primo ponit̄ ꝯ deinde maior ex dictis ph̄i. Hic pꝫ euidenter q᷑ ſcd̄e ſubſtātie nō ſunt ꝯceptus in anima: q᷑ ſi ſcd̄e ſub̄e eſſent ꝯceptus anime tunc deſtructis p̄mis ſubſtātijs i poſſe eſſet alia remanere. Nā deſtructis oibus roſis adhuc pōt ꝯceptus roſe remanere in aia: ꝛ ita ſpēs pōt manere deſtructis oibus indiuiduis ſuis: qḋ eſt ꝯ ph̄m hic: q᷑ ſcd̄e ſubſtantie dn̄r de p̄mis. ergo deſtructis p̄mis nō pn̄t alia remanere. C Jtē ſi ſubſtātie ſecūde eſſent in anima tunc ad poſitionem indiuidui nō ſequitur poſitio ſpēi: nec ad deſtructionem ſpēi ſequitur deſtructio indiuidui: q᷑ nō valet hec ꝯn̄a: roſa eſt. ergo conceptus roſe eſt in aia: nec ſequitur nullus ꝯceptus roſe eſt. ergo nulla roſa eſt. C Et ſic nulla eſſet differentia inter indiuiduum ꝛ ſpēm: nec eſſet eadem rōne aliqua habitudo inter ſpēm ꝛ genus: qḋ eſt abſurdum ꝛc.

C Scd̄arū vō ſub̄arū magis ſub̄a eſt ſpēs q̄ꝫ gen᷒. ppinquior eni eſt p̄rie ſub̄e. Si. n. qs aſſignet p̄mā ſub̄aꝫ qd ē: euidēti᷒ qdē ꝛ ꝯueniēti᷒ aſſignabit ſpēꝫ pferēs q̄ꝫ genus: ꝛ quēdā hoiēꝫ aſſignādo manifeſti᷒ ꝛ ꝯueniēti᷒ aſſignabit hoiēꝫ q̄ꝫ aial. Jllud eni magis ꝓpriū alicui eſt homini: hoc autē cōmunius: ꝛ cū aliquā arborē reddideris manifeſtius aſſignabis cū arborē aſſignaueris q̄ꝫ plantā.

ARGI. C Scd̄a᷑ vō ſubſtātia᷑ ſpēs magis ſubſtātia eſt q̄ꝫ gen᷒. nā ppinquior ē ſb̄e p̄rie. Si qs pīā. n. p̄inā ſb̄aꝫ aſſignare voluerit: qd nā ſit notius ſane atꝙ accōmodati᷒ aſſignabit ſi ſpēꝫ reddiderit: q̄ꝫ ſi gen᷒ veluti ſi qdā hoiēꝫ voluerit aſſignare: noti᷒ aſſignabit ſi hoiēꝫ reddiderit q̄ꝫ ſi aial. Jllud. n. eſt magis ꝓpriū ipſo᷑ hoiuꝫ ſingulo᷑ h̄ magis cōe. Et ſi aliquā arborē aſſignar̄ voluerit / qd nā ſit / euidēti᷒ aſſignabit / ſi arborē reddiderit q̄ꝫ ſi plātā

C Hec eſt 3ª particula p̄me ptis in qua ph̄s cōparat adinuicem cōtēta ſub vno mēbro diuiſionis ſubſtātie. ſ. cōtēta ſub ſubſtātia ſcd̄a. ſ. gen᷒ ꝛ ſpēm. 2° ph̄s cōparat adinuicē ſpēs ſpāliſſimas de gn̄e ſubſtātie: ꝛ 3° cōparat adinuicē contēta ſub altero mēbro diuiſionis. ſ. cōtēta ſub ſub̄a p̄ma. ſ. ſubſtātias p̄mas: p̄mo ḡ cōparat genus ꝛ ſpēꝫ adinuicē: ꝛ pbat q᷑ ſpēs eſt magis ſubſtātia q̄ꝫ genus: ꝛ h̄ eſt ꝯ 6ª huius lib. Et pbat̄ h̄ dupl̄r. p̄io ſic. illa eſt magis ꝛ p p̄us ſubſtātia q̄ eſt ppinquior p̄ᵉ ſub̄e: ſꝫ ſubſtātia q̄ eſt ſpēs eſt ppinquior p̄ᵉ ſubſtātie q̄ꝫ ſubſtātia q̄ ē gen᷒ ḡ ſubſtātia q̄ ē ſpēs ē magis ꝛ p p̄us ſubſtātia q̄ꝫ ſubſtātia q̄ ē gen᷒: iḋ rōne iſta. p̄mo ponit ꝯ᷑. deinde ponit maiorē cū ſua dclaratiōe. vt pꝫ. maior hui᷒ rōnis pt h̄ri p diffōnē p̄ois ſeu magis tale poſitā. 5. meta. c. ō p̄ori. ꝛ i 2°. vbi dr̄ q᷑ p̄mū i qlꝫ gn̄e ē cā alio᷑ i p̄us ḡ ē qḋ ē p̄mo ppinquus ꝛ magis tale ē illud qḋ eſt ppinquus max̄ᵉ tali: ꝛ ſic pꝫ maior: ꝛ minor ꝓpectat̄ ſic illud ē ppinquius p̄ᵉ ſb̄e p qḋ ꝯueniēti᷒ rn̄det̄ ad iterrogationē factā p qd: ſꝫ ad interrogationeꝫ factā p qd ō p̄ma ſb̄a ꝯueniētius rn̄det̄ p ſpēꝫ q̄ꝫ p gen᷒. ḡ ſpēs ē ppinquior p̄ᵉ ſb̄e q̄ꝫ gen᷒: iḋ bo minorē: rā ſi q̄rat̄ de p̄ma ſb̄a vt ō ſor. qd eſt ꝯueniētius rn̄det̄ q᷑ ſor. eſt hō q̄ꝫ q᷑ ſor. eſt aial. C Et ſi q̄rat̄ ō aliq̄ arbore qd eſt. ꝯueniētius rn̄det̄ q᷑ eſt arbor q̄ꝫ q᷑ eſt plāta. nā plāta eſt cōior q̄ꝫ arbor: q᷑ plāta eſt cōis ad herbas ꝛ ad arbores. C Jntelligendū q᷑ q magis certificat de qōne cōueniētius rn̄det ad qōnē: ſed reſpondens p ſubſtantiā ſcd̄am q̄ eſt ſpēs ad q̄rentē de ſubſtātia p̄ma qd eſt: magis certificat q̄ꝫ q rn̄det p ſubſtantiā ſecūdam q̄ eſt genus. Jḋ rn̄dens per ſpēm ad querentē de p̄ma ſubſtātia qd eſt ꝯueniētius rn̄det q̄ꝫ qui rn̄det per genus.

D

E

C Ampli᷒ p̄rie ſb̄e: iḋ maxīe dn̄r ſb̄e eo q᷑ oibus alijs ſub̄te ſunt: ꝛ oia alia aut ō his p̄dicant̄ aut i eis ſunt. Sicut āt pncipales ſub̄e ad oia alia ſe h̄ntꝫ: ſic ꝛ ſpēs ad genus ſe h̄nt: ſubiacet. n. ſpēs gn̄i. Gn̄a nāꝙ ō ſpēb᷒ p̄dicant̄ ſpēs aūt ō generib᷒ nō couertunt̄. Quare ꝛ ex his ſpēs gn̄e magis ſubſtantia eſt.

C Preterea p̄rie ſubſtātie q᷑ ceteris cūctis ſubijciunt̄: ꝛ oia cetera aut ō his p̄dicāt̄ aut i his ipſis inſunt: iḋ maxīe ſubſtātie p̄rie dn̄r. At vt ad cetera oia ſeſe h̄nt ſubſtātie p̄rie: ſic ꝛ ſpēs ſeſe hꝫ ad gen᷒: ſpēs. n. aliq̄ ex pte gn̄i ſubijcit̄. Nā gn̄a qdē ō ſpē p̄dicāt̄: ſpēs aut ē cōtra ō genere ſuo nō p̄dicant̄. Quar̄ ex hiſce ēt pꝫ ſpēm magis q̄ꝫ gen᷒ ſubſtātiā eē. ARGI.

C Scd̄o pbat̄ eadē ꝯ ſic: illa ſubſtātia q̄ plurib᷒ ſubſtat magis eſt ſubſtātia q̄ꝫ illa q̄ paucioribus ſubſtat: ſꝫ ſubſtātia q̄ eſt ſpēs plibus ſubſtat q̄ꝫ ſubſtātia q̄ eſt gen᷒ ḡ ſa ſubſtātia q̄ eſt ſpēs ē magis ſubſtātia q̄ꝫ ſa q̄ eſt gen᷒. maior pꝫ: q᷑ p h̄ p̄ma ſubſtātia dr̄ maxīme ſua: q᷑ oib᷒ alijs ſubſtat. Vn̄ q᷑ p̄ma plibus ſubſtat q̄ꝫ ſa. iḋ p̄ma ſb̄a magis eſt ſb̄a q̄ꝫ illa q̄ paucioꝛib᷒ ſubſtat: ꝛ ita pꝫ maior. ꝛ minor pbatur p hoc q᷑ ſpēs ſubſtat gn̄ibus ꝛ accn̄tib᷒: ſꝫ gn̄a ſubſtāt accn̄tib᷒ ſolū: ḡ ſpēs ḡ plibus ſubſtat q̄ꝫ genus. C Sꝫ hic eſt dubiū: q᷑ inferius dicit ph̄s. q᷑ ſubſtātia nō ſuſcipit magis ꝛ minus. ḡ vꝫ q᷑ vna ſb̄a nō ſit magis ſubſtātia q̄ꝫ alia. Dōm q᷑ ſubſtātia pt cōſiderari dupl̄r. ſ. quantū ad ſubſtātiā ſuā: aut quātū ad actum ſubſtādi: p̄mo mō ſb̄a nō ſuſcipit magis nec minus: q᷑ vnus hō nō eſt magis hō q̄ꝫ alius hō: nec aſinus iſte ē magis aſin᷒ q̄ꝫ ille: ſꝫ q̄ntū ad actū ſubſtādi eſt vna ſb̄a magis q̄ꝫ alia q᷑ vna ſub̄a plurib᷒ ſubſtat q̄ꝫ alia: ꝛ hoc intelligit ph̄s hic.

F

Q̄ūo ā ſb̄a ſuſc... piat ma... gis ꝛ mi... nus vid... p Anto... And. li... xj. met... phy. q. ... artu. h.

C Jpſarū

ℭ Ipſarum vͦo ſpērū quecūq̄ non ſunt gn̄a nihil magis alterū altero ſubſtātia eſt. Nihil eniʒ familiarius aſſignabis de aliquo hoīe aſſignādo hoīem q̄ʒ de aliquo equo equū.

ARGI. ℭ Ipſarū aūt ſpērum que generis nō ſubeūt rationeʒ: nulla magis q̄ʒ alia ſubſtantia eſt. Non enim accōmodatius hoīem de aliquo reddes hoīe: q̄ʒ de aliquo equo equum.

ℭ Poſtq̄ʒ cōparauit genus ꝛ ſpēm adinuicē: incipit cōparare alias ſubſtātias adinuicē. Et p̄mo cōparat ſpēs ſpālliſſimas de gn̄e ſbe adinuiceʒ. Et probat ꝙ nulla ſpēs ſpāliſſima eſt magis ſba q̄ʒ alia: ꝛ hec eſt 7ª ꝯcluſio hui⁹ lib. pbat̄. oīa ſba 2ª q̄ magis eſt ſba q̄ʒ alia: magis indicat p̄mā ſbam q̄ʒ alia: ſʒ nulla ſpēs ſpāliſſima magis idicat p̄mā ſbam q̄ʒ alia. ḡ ꝛc. maior pʒ ex p̄dictis: ꝛ minor appet. nā ſi q̄raꝛ de aliquo hoīe qd eſt: nō ꝯuenientius r̄ndeꝛ q̄ʒ dicēdo ꝙ eſt hō. ℭ Et ſi q̄raꝛ de aliquo equo qd eſt: nō ꝯuenientius r̄ndeꝛ q̄ʒ ꝙ eſt equus: ꝛ ita nulla ſpēs ſpāliſſima magis idicat p̄mam ſbam q̄ʒ alia.

A Cōparatio ſm magis ꝛ minus. ℭ Intelligēdū eſt hic ꝙ aliq̄ eadeʒ pſit cōparari ſm magis ꝛ min⁹ in vno q̄ʒ in alio ſm eq̄litatē. v.g. poſito ꝙ ſoꝛ. ſit ſapiētior platone: ꝛ ꝙ ſoꝛ. ꝛ plato ſint equaliter albi: tūc ſoꝛ. ꝛ plato cōparanꝛ in ſapiā ſm magis ꝛ min⁹: ꝛ in albedie ſm equalitateʒ: ꝛ ſic de ſpēbus ſpāliſſimis de gn̄e ſbe. ſ. ꝙ in ſba cōparanꝛ ſm eq̄litatē: q2 nulla ſpēs ſpāliſſima eſt magis ſba q̄ʒ alia. Unde homo nō eſt magis ſubſtātia q̄ʒ muſca: q2 non plurib⁹ ſubſtat: nec eſt ꝓpinqor p̄me ſbe: tn̄ ſpēs ſpāliſſime de gn̄e ſubſtātie pſit cōparari adinuicē in pfectione vel entitate ſm magis ꝛ minus: nā hō eſt pfectioꝛ q̄ʒ muſca ꝛ perfectius ens q̄ʒ muſca: ſed tn̄ non eſt magis ſba q̄ʒ muſca.

ℭ Similiter aūt ꝛ p̄ncipalium ſubſtantiaruʒ nihil magis alterū altero ſubſtātia eſt: nō. n. aliq̄s hō magis ſubſtantia eſt q̄ʒ aliq̄s bos.

ARGI. ℭ Similiter ꝛ ſubſtantiaꝝ primaꝝ nulla magis q̄ʒ alia ſubſtātia eſt. Nō enim aliq̄s homo magis eſt ſubſtātia q̄ʒ aliquis equus.

ℭ Cū cōparauit ſpēs ſpāliſſimas adiuicē cōparat p̄mas ſbas adinuicem: ꝛ pbat ꝙ nulla p̄ma ſubſtantia eſt magis ſba q̄ʒ alia: ꝛ h̄ eſt 8ª ꝯcluſio h⁹ lib. ꝛ pbat̄ ex p̄cedētibus ſic. Illa ſubſtātia que eſt magis ſubſtātia q̄ʒ alia: plurib⁹ ſubſtat q̄ʒ alia: ſed nulla p̄ª ſubſtantia plurib⁹ ſubſtat q̄ʒ alia: ergo nulla prima ſubſtantia eſt magis ſubſtātia q̄ʒ alia: maioꝛ ex p̄cedētib⁹ ꝛ minor ēt pʒ: q2 ſicut aliq̄s homo ſubſtat ſpēb⁹ generibus ꝛ accn̄tib⁹: ita aliq̄s bos ſubſtat accn̄tib⁹ gn̄ib⁹ ꝛ ſpeciēb⁹ iō aliq̄s hō nō eſt magis ſubſtātia q̄ʒ aliquis bos.

ℭ Merito aūt poſt principales ſubſtātias ſola alioꝝ ſpēs ꝛ gn̄a ſcd̄e ſubſtantie dn̄r. ſola enim hec indicāt principalē ſubſtantiā eoꝝ que p̄ntur. Aliquē. n. hoīem ſiquis aſſignauerit qd eſt: ſpēm q̄dē vel genus aſſignādo: familiarius aſſignabit: ꝛ manifeſtius faciet hoīem aſſignādo q̄ʒ aīal. Alioꝝ vͦo quicq̄d aſſignabit q̄libet aſſignabit extranee: velut albū aut currit: aut qd̄cunq̄ taliū reddēs: ergo merito he ſole dicūtur ſecūde ſubſtātie.

ARGI. ℭ Iure igr̄ ſola gn̄a ſpēſq̄ poſt ſubſtātias primas ſubſtātie ſcd̄e dn̄r. Eoꝝ. n. que p̄ntur hec ſola ſubſtātiā p̄mā declarāt: ſi q̄ſpiā. n. quid nā ſit quidā hō aſſignare velit: ſpēʒ q̄deʒ aut genus ſi reddiderit accōmodate nimirū reddet: notioꝛēq̄ illum faciet: ſi hoīem eſſe aut aīal dicet. quicq̄d vero ceteroꝝ reddiderit nō per propria ſed p aliena quedam illius fecerit aſſignationē: vt ſi albū eſſe dixerit: aut currere: aut aliquid tale. quare ſit: vt hec ſola preter cetera ſubſtātie iure dicāꝛ.

ℭ Hec eſt 4ª particula hui⁹ partis: in qua ph̄s determinat ꝙ ſolū ſpēs ꝛ gn̄a de gn̄e ſbe poſt p̄mas ſubas vere dn̄r ſubſtātie ſcd̄e: ꝛ h̄ eſt 9ª ꝯcluſio h⁹ lib. Hec cōcluſio ꝓbat̄ 2ʳ. p̄mo ſic. illa que p̄ntur in qd de p̄ma ſba ſeu que indicāt q̄ditateʒ prime ſbe: ꝛ ſoluʒ illa vere dn̄r ſubſtāne ſcd̄e: ſed gn̄a ꝛ ſpēs de gn̄e ſbe: ꝛ ſoluʒ illa p̄ntur in qd de p̄ma ſba ꝛ indicāt q̄ditatē p̄me ſbe: ergo gn̄a ꝛ ſpēs de gn̄e ſbe ſoluʒ dn̄r vere ſbe ſcd̄e: minor pʒ: q2 nulluʒ accn̄s p̄tur in qd de p̄ma ſubſtātia nec indicat q̄ditatē p̄me ſbe. Si. n. queraꝛ de ſoꝛ. qd eſt: non ꝯuenienter r̄ndetur ꝙ eſt albus: aut ꝙ currit. ꝛ ita pʒ ꝙ nulluʒ accidēs indicat quiditatē prime ſubſtātie: nec vna prima ſubſtātia indicat q̄ditateʒ alterius prime ſube: nec daꝛ in reſponſiōe ad q̄ōneʒ q̄rentē de p̄ma ſubſtātia qd eſt. igitur ſbe ſcd̄e vt genera ꝛ ſpēs de gn̄e ſbe ſolum vere dn̄r ſubſtātie ſecūde: q2 iſta ſolum danꝛ in r̄nſione ad q̄ōnem querentē de p̄ma ſubſtātia quid eſt: ꝛ cōuenientius in tali reſponſione p ſpēm q̄ʒ per genus: ꝛ per ꝯn̄s ſola ſubſtantia ſecūda indicat quiditatē prime ſubſtātie: maior huius rōnis pʒ per hoc ꝙ q̄ditas ſubſtāne eſt ſubſtāna: ꝛ illud qd̄ datur in r̄nſione ad q̄ōnem querentē de p̄ma ſubſtantia quid eſt: eſt ſba ꝛ nō eſt ſubſtātia p̄ma. ergo ꝛc̄. Si queraꝛ quid eſt ſoꝛ. nō ꝯuenienter r̄ndetur ꝙ ſoꝛ. eſt ſoꝛ. nec ꝙ ſoꝛ. eſt pla. ergo illa ꝛ ſolum illa que indicāt q̄ditatē prime ſubſtāne ſunt ſubſtātie ſcd̄e.

ℭ Ampli⁹ principales ſubſtantie eo ꝙ oībus alijs ſubiaceāt ꝓprie dn̄r ſubſtātie. Sicut auteʒ p̄me ſubſtātie ad oīa alia ſe h̄nt ſic ꝛ ſpēs ꝛ gn̄a principaliū ſubſtantiarum ad reliqua oīa ſe h̄nt: de his. n. reliq̄ oīa predicanꝛ. Aliquē. n. hoīeʒ dices grāmaticū eſſe. ḡ ꝛ hoīeʒ ꝛ aīal grāmaticū dices: ſilr̄ aūt ꝛ in alijs.

ℭ Preterea prime ſubſtātie ex eo propriiſſime ſubſtātie dici ſolent q̄ ceteris vniuerſis ſubijciunꝛ. At vt ad cetera cūcta ſeſe habēt ſubſtātie prime: ſic ꝛ primarū ſubſtantiaruʒ gn̄a ſpēſue ad reliqua oīa ſeſe habere videntur. De his enim vniuerſa reliq̄ predicanꝛ. quēdam. n. hoīem grammaticuʒ eſſe dices: ꝛ ipſum igitur hominēʒ ꝛ animal grāmaticum eſſe dices: ꝛ in ceteris ſimili modo. ARGI.

ℭ Probaꝛ eadē ꝯcluſio ſic. Illa ꝛ ſolum illa que poſt primas ſubſtātias ſubſtant oībus alijs vere dicuntur eſſe ſubſtātie. nam p̄me ſubſtantie ꝓpter hoc dicūtur eſſe maxime ſubſtātie: quia ſubſtāt oībus alijs: ideo illa que poſt p̄mas ſubſtātias ſubſtāt oībus alijs vere dicūtur ſubſtātie ſcd̄e: ſed genera ꝛ ſpēs de genere ſbe: ꝛ ſolum illa poſt p̄mas ſubſtantias ſubſtāt oībus alijs: vt omnib⁹ accn̄tib⁹: ergo genera ꝛ ſpēs de genere ſubſtātie: ꝛ ſolum illa vere dicuntur ſbe ſcd̄e. Ex hoc loco pōt notari ꝙ ſbe ſcd̄e non ſunt accidētia: ꝛ per ꝯn̄s non ſunt cōceptus in aīa: q2 ſi eēnt accidētia non indicarent q̄ditatem p̄me ſbe: q2 ſm ph̄m ſi quis ad q̄ōnem quid eſt de p̄ma ſubſtātia querentē r̄ndeat p aliqd̄ accn̄s extranee aſſignabit rōnem: hoc eſt non erit reſponſio conueniens. Ex hoc arguit bur. cōtra occā verū cōſequētia bur. negari pt.

ℭ Cōe ē āt oī ſube i ſubiecto nō eē: p̄ncipalis nāq̄ ſua neq̄ q de ſubo dr̄ neq̄ in ſubiecto ē.

qm̄ ee ß ꝙ in aīa ſāt nō ſi accñia q̄ nō in aīa tāq̄ ī ſubō ß tāq̄ co‑ gnitū in cognoſcente.

Secundarū v̄o ſubſtantiarū conſtat quidē etiā ſic eſſe:q2 nulla eſt in ſubiecto:homo.n. de ſubiecto qdē aliquo hoīe dr̄:in ſubiecto autē nullo eſt. Non.n.in aliquo homine hō eſt. Similiter aūt ⁊ animal de ſubiecto qdē dr̄ aliquo hoīe:non aūt eſt animal in aliquo hoīe. Amplius autem eorū que in ſubiecto ſunt nomen qdem nihil probibet aliquādo pꝛedicari de ſubiecto:rōnē vero ipoſſibile. Scōarū vero ſubſtantiaꝝ pꝛedicaꝛ ⁊ ratio de ſubiecto ⁊ noīe. Rōnem nāq3 hominis de aliquo hoīe pꝛedicabis ⁊ animalis.ergo nō erit ſubſtātia eorū que in ſubiecto ſunt.

ARGI. ℭ Omni aūt ſubſtantie cōmune eſſe videꝛ/in ſubiecto nō eē prima nāq3 ſubſtātia neq3 de ſubiecto dr̄:neq3 eſt in ſubiecto. Scōarū ēt ſubſtantiaꝝ patet:⁊ hoc pacto/nullā in ſubiecto eē.homo nāq3 de quodā hoīe p̄dicaꝛ. vt de ſubiecto:in ſubiecto v̄o non eſt p̄ſus. Nō enim in quodā hoīe eſt hō/vt ī ſubiecto/ ſimiliter ⁊ aīal de aliquo qdē hoīe dicitur/ vt de ſubiecto:non eſt autem animal in hoīe quodā pꝛeterea eoꝝ que ſunt in ſubiecto:nomen qdem interdū de ſubiecto nihil p̄hibet pꝛedicari:ſed rōnē eſt impoſſe. Secundarū aūt ſubſtātiarū/nomen ⁊ rō de ſubiecto pꝛedicaꝛ/vt patet/rōnem hominis animaliſue/ de quodā homine pꝛedicabis. Quibus efficitur vt ſubſtantia non ſit in ſubiecto.

ℭ Hec eſt 2ª ps p̄ncipalis hui⁹ capituli:in qua ph̄s determinat de p̄prietatibus ſb̄e:⁊ ꝯtinet ſex p̄ticulas. In p̄ma ponit vna p̄prietas ſb̄e que cōuenit oī ſb̄e que eſt directe in gn̄e ⁊ nō ſoli tali ſub̄e. In 2ª ibi.(Ineſt autē.)ponitur 2ª p̄prietas que ꝯuenit oī ſb̄e. In 3ª ibi.(Oīs aūt ſb̄a.)ponitur 3ª p̄prietas que ꝯuenit p̄mis ſubſtātijs ⁊ non ſcḋis. In 4ª ibi.(Ineſt aūt ſubſtantijs.)ponit quarta p̄prietas que ꝯuenit oī ſb̄e ⁊ nō ſoli ſb̄e. In 5ª ibi.(Videt ſubſtātia aūt.)ponit 5ª p̄prietas ſb̄e que ēt oī ſubſtātie ꝯuenit.⁊ nō ſoli. In 6ª p̄ticula ibi.(Maxime aūt p̄p̄riū.)ponit 6ª p̄prietas p̄pria ſubſtātie:ſic ꝙ nulli alij ꝯuenit. ℭ In p̄ª ergo p̄ticula ponit p̄ma p̄prietas que eſt nō eſſe in ſb̄to. Iſtud eni ſ.nō eē in ſb̄o eſt cōe oī ſubſtātie:⁊ ex hoc p̄bat ph̄s ꝙ nulla ſb̄a eſt in ſubiecto ⁊ h̄ eſt.10.ꝯcluſio hui⁹ lib. que p̄bat ſic:nulla ſb̄a 2ª eſt in ſubiecto:ſiſr nulla ſb̄a p̄ª eſt in ſubiecto:ergo nulla ſubſtātia eſt in ſubiecto:ꝯn̄a p3 de ſe:⁊ an̄s p̄batur quātū ad vtrāq3 ſui p̄tē:ꝙ nulla p̄ª ſubſtātia ſit in ſubiecto:p3 p̄ deſcriptionē p̄me ſub̄e:prima.n.ſubſtātia eſt que nec eſt in ſb̄to:nec dr̄ de ſb̄to:hec.n.eſt deſcriptio p̄me ſb̄e ex qua ſequit ꝙ nulla p̄ª ſubſtātia eſt in ſb̄o. Aliā p̄tem an̄tis p̄bat.ſ.ꝙ nulla ſubſtātia ſcḋa eſt in ſubiecto.⁊ p̄bat dupl̄r:p̄mo exēplariter ſic hō p̄dicatur de aliquo hoīe:⁊ nō eſt in aliquo hoīe ſicut in ſubiecto:igiꝛ nulla 2ª ſub̄a eſt in ſubiecto. Similiter aīal p̄dicaꝛ de hoīe ⁊ nō eſt in aliquo hoīe ſicut in ſubiecto.igiꝛ nulla 2ª ſb̄a eſt in aliquo ſb̄o. Scḋo ſic:nihil qḋ eſt in ſubiecto p̄dicatur de prima ſubſtantia ſm̄ nomē ⁊ diffōnem:vt p3 ex prima ꝯcluſiõe:ſed oīs ſubſtātia 2ª pꝛedicaꝛ de p̄ma ſubſtātia ſm̄ nomen ⁊ ſm̄ diffōnē.ergo nulla ſubſtātia 2ª eſt in ſubiecto.

ℭ Non eſt aūt hoc ſub̄e pꝛopꝛiū:ſed ⁊ differētie eorum ſunt que in ſubiecto nō ſunt. Bipes aūt ⁊ greſſibile de ſubiecto qdē dr̄ hoīe: in ſubiecto aūt nullo eſt:nō.n.in hoīe eſt bipes nec greſſibile:Amplius rō quoq3 differētie de eo diceꝛ de quocūq3 ipſa dr̄ia pꝛedicabiꝛ:velut ſi greſſibile de homine diciꝛ ⁊ ratio greſſibilis de homine pꝛedicabitur.

ARGI. ℭ Verū hoc ſub̄e p̄p̄riū nō eē videꝛ.ſed dr̄ie ēt cōpetit in ſubiecto nō eē. Greſſibile nāq3 bipeſq3/de hoīe qdem dn̄r/vt de ſubiecto:in ſubiecto vero nō ſunt:hec enim non ſunt in hoīe. Ratio quoq3 differētie de eo ſane/quo de dicitur differētia pꝛedicatur:ceu ſi bipes de homine dicitur:rō quoq3 bipedis de homine pꝛedicabiꝛ:homo enim eſt bipes.

ℭ Iſta p̄prietas nō eſſe.ſ.in ſubiecto:nō eſt p̄pria ſubſtātie q̄ eſt directe in linea p̄ntali:q2 cōuenit dr̄ijs de gn̄e ſubſtātie que non ſunt directe in linea p̄ntali:⁊ h̄ p̄bat ph̄s.⁊ eſt ꝯ.11. huius lib.ſ.ꝙ nulla dr̄ia ſubſtātie eſt in ſb̄o.probaꝛ ſic:nihil ꝙ p̄dicatur de p̄ma ſubſtātia ſm̄ nomē ⁊ ſm̄ diffōnem eſt in ſb̄o.ſ3 oīs dr̄ia ſubſtātie p̄dr de p̄ª ſb̄a ſm̄ nomē ⁊ ſm̄ diffōnē:igiꝛ nulla dr̄ia ſb̄e eſt in ſb̄o. ℭ Intelligēdū eſt hic ꝙ dr̄ia de gn̄e ſub̄e eſt 2ª ſb̄a:ſ3 nō eſt directe in linea p̄ntali ſb̄e ſed indirecte ⁊ a latere. ℭ Et ideo Ari.dicit ꝙ hoc nō eſt p̄p̄riū ſubſtātie.ſ.nō eſſe in ſubiecto:ſed ꝯuenit alijs vt dr̄ie:p̄ ſb̄am intelligit ſubſtātiā que eſt directe in linea p̄ntali ſubſtantie. B

ℭ Intelligendū eſt ꝙ cū ph̄s dicit ꝙ dr̄ia p̄dr de p̄ª ſubſtātia ſm̄ nomen ⁊ ſm̄ diffōnē ſeu ſm̄ rōnē non intelligit hic ph̄s:per rōnē verā diffōnē:q2 dr̄ia non h3 verā diffōnē:q2 vera diffō ꝯſtat ex gn̄e ⁊ dr̄ia:⁊ ideo ſi dr̄ia h̄ret diffōnem:tūc dr̄ia haberet dr̄iam:⁊ illa aliā:⁊ ſic in infinitū:qḋ eſt incōueniēs. C Intētio phi.

ℭ Et ideo ph̄s per diffōnē intelligit deſcriptionē vel quācunq3 notificationem exprimentem quid nominis.

ℭ Nō vos v̄o conturbēt ſubſtantiarum partes q̄ ita ſūt in toto q̄ſi in ſubiecto ſint:ne forte cogamur eas nō eſſe ſub̄as cōfiteri:nō.n. in ſub̄to dn̄r eſſe q̄ tanq̄ p̄tes ſūt in aliquo.

ARGI. ℭ Turbetur aūt nemo ſi ſub̄arū partes in totis ſunt quaſi hoc pacto ſint in ſub̄tis:ne forſitan ipſas dicere nō eſſe cogatur:non enim hoc pacto dicebanꝛ ea que ſunt in ſubiecto vt in aliquo ſint per inde ac partes.

ℭ Sed q2 aliquis dicere poſſet ꝙ aliqua ſb̄a pōt eſſe in ſubiecto:q2 pars ſub̄e eſt ſb̄a:⁊ pars ſubſtātie eſt in ſuo toto tāq̄ in ſubiecto:⁊ ita ſb̄a eſt in ſubiecto:aut op3 dicere ꝙ ps ſb̄e non eſt ſubſtātia. Iſtud remouet ph̄s dicēs ꝙ p̄pter partes ſb̄e que ſunt in toto nō debet aliqs p̄turbari:credēdo ꝙ p̄tes ſb̄e ſint in ſubiecto:aut p̄tes ſubſtantie nō ſunt ſb̄e:q2 partes ſubſtātie nō ſunt in ſuo toto tanq̄ in ſubiecto. Na3 aliud eſt eſſe in ſubiecto ⁊ aliud eſt eſſe in ſuo toto. ps enim eſt in ſuo toto tanq̄ ꝯſtituēs ipm:⁊ ideo pars eſt de eēntia totius:ſed accñs eſt in ſubiecto tanq̄ forma in m̄a:⁊ ita ſicut forma nō eſt pars m̄e:ita accñs non eſt pars ſubſtātie nec aliquid ſui ſubiecti:nec eſt de eius eſſentia aut quiditate.

ℭ Ineſt aūt ſubſtātijs ⁊ differētijs ex his oīa vniuoce p̄dicari. Oīa.n.que ex his pꝛedicata ſunt:aut de idiuiduis pꝛedicantur:aut de ſpēbus. A pꝛincipali nāq3 ſubſtātia nulla eſt pꝛedicatio.de nullo.n.ſubiecto dr̄. Secundarum

darū vo ſubarum ſpēs qdem de idiuiduis ꝑtur: genus āt z de ſpē z de idiuiduis ꝑtur. Silr aūt z dñie de ſpēb⁹ z de idiuiduis ꝑdicant: rōnē quoqꝫ ſuſcipiūt ꝑme ſube ſpērū z generū z ſpēs gn̄is. Quecūqꝫ.n. de predicato dñr eadē z de ſubo dñr. Silr aūt z differētiarum rōnem ſuſcipiunt ſpēs z indiuidua. Uniuoca autē ſunt quoꝝ z nomen cōe eſt: z rō ſubſtātie eadē. Quare omnia que ex ſubſtantijs z dn̄tijs ſunt vniuoce dicuntur.

ARGI. Cōpetit autē ſubſtantijs dn̄tiſqꝫ vniuoca ꝑdicatio. Oēs.n. ꝑdicatiões iſtarū: autē de idiuiduis aut de ſpēbus efficiunt. A prima nāqꝫ ſuba nulla ꝑſus ꝑdicatio proficiſcit: de nullo.n. ipſa ſubo dr: vt antea dicebatur. At ſcdaruꝫ ſubaꝝ ſpēs quidē de indiuiduo: genus aūt de idiuiduo ac ſpecie predicat. Dñie quoqꝫ de ſpē ſilr ac idiuiduis ꝑntur. ſpēruꝫ etiā generūqꝫ rōnē ipſe prime ſuſcipiūt: z generū ſpēs. Que nāqꝫ de predicato dñr: ea de ſubiecto quoqꝫ dicent: eodē ēt mō ſpēs indiuiduaqꝫ rōnē dñiarū ſuſcipiunt. vniuoca vo ſūt ea quoꝝ z nomē cōe z rō eadē eſt vt antea diffiniuimus. Quare pꝫ oēꝫ ꝑdicationē vniuocā eē: q̄ a ſubſtātijs ac dñijs ꝓficiſcit.

Hec eſt 2ᵃ ꝑticula ſcdepris in qua ponit 2ᵃ ꝓprietas ſube ſcde que eſt vniuoce ꝑdicari de primis ſubſtātijs: z h ꝓprietas nō eſt ꝯueniens oibus ſubſtātijs: ſed ſolū eſt cōis oibus ſcdis ſubſtantijs z dn̄tijs: z qꝫ ꝑme ſbe nō ꝑntur vniuoce ꝓbat pħs z eſt. 1 2. ꝯcluſio hui⁹ lib. q̄ ꝓbatur ſic: illud qd non ꝑtur: nō ꝑtur vniuoce: ſed ꝑme ſbe non ꝑntur: q2 nō hn̄t aliquas inferiores ſubſtātias de qb⁹ poſſint ꝑdicari. g̃ ꝑme ſbe nō ꝑntur vniuoce. Intelligēdū qꝫ ꝑdicatione ꝓpria ꝑtur ſupius de ſuo iferiori. Et q2 ſba pᵃ nō hꝫ aliqd iferi⁹ ea. ideo nō ꝑtur ꝓprie: z h itelligit pħs h. tn̄ loquēdo de ꝑdicatione cōiter dcā hn̄ pōt pᵃ ſubſtātia predicari. ſor. non ꝑtur de ſor. z ēt de hoie. ſi.n. h eſt vera. ſor. eſt hō: z hec ē vera: hō eſt ſor. per ꝯuerſionē ſimplicēꝫ. ſed h nō eſt ꝑdicatio ꝓpria. Qꝫ autē oēs ſubſtāne 2ᵉ z dñie ſubales ꝑdicent de primis ſubſtātijs vniuoce ꝓbat: z h eſt ꝯ. 1 3. hui⁹ lib. Illa q̄ ꝑntur de primis ſubſtātijs ſm nomē z diffōnē ꝑntur de ꝑmis ſubſtātijs vniuoce vt pꝫ per deſcriptionē vniuocoꝝ ſupius poſitā. Sed ſecūde ſubſtātie z ſilr dñie ſubſtātiales ꝑntur de primis ſubſtātijs ſm nomen z ſm diffōnē ſeu rōnē. ergo zc. minor ꝓbatur: q2 certū eſt qꝫ ſpēs que ſunt ſubſtātie ſcde ꝑntur de primis ſubſtātijs ſm nomē z ſm rōnēꝫ: z gn̄a ꝑntur de ſpēbus ſm nomen z diffōnem. q2 qcquid ꝑtur de predicato: ꝑtur z de ſubiecto: ideo gn̄a ꝑdicantur de primis ſubſtātijs ſm nomen z ſm diffōnem. Et ſilr dñie predicant de ſpēbus z indiuiduis ſm nomen z rōnem. ſ. diffōnem: z ita omnes ſubſtātie ſcde: z etiam differētie ꝑntur de primis vniuoce.

A

Ois aūt ſuba videt hoc aliqd ſignificare z inprimis quidē ſubſtātijs idubitabile z verū eſt: qm̄ hoc aliqd ſign̄ant. Indiuiduū.n. eſt z vnū nūero qd ſignificat. In ſcdis vero ſubſtātijs videt ſimul ſub appellatiōis figura hoc aliqd ſignificare: qn̄ qs dixerit hoieꝫ vel aial: nō hoc tn̄ verū eſt: ſed magis quale quid ſignificat: neqꝫ eniꝫ eſt vnū numero qd ſubiectū eſt queadmodū prime ſubſtātie: ſꝫ de pluribus homo dicitur z animal.

At qui ſubſtātia ois hoc aliqd ſignificare videt. In primis igit ſubſtātijs h verū eſſe nullāqꝫ cōtrouerſiā ſuſcipit: hoc aliqd iquā ipſas ſignificare. Indiuiduū.n. id vnūqꝫ numero eſt, qd per ipſam ſignificat. in ſcdis vero ſubſtātijs ob appellatiōis qdem figuraꝫ hoc aliqd ſimiliter ſignificare videt: cuꝫ qſpiā hoiem: aut aial dicit, non tn̄ eſt verū: ſed quale qd potius ſignificat. Nō eſt enim vnū ipſum ſubiectuꝫ, vt ipſa ſubſtātia prima: ſed de pluribus ipſe homo z animal dicitur. ARGI.

Hec eſt 3ᵃ ꝑticula z eſt narratiua in qua ponit 3ᵃ ꝓprietas ſbe que eſt ſig̃re h aliqd: z h ꝓprietas nō ꝯuenit oibus ſubſtātijs: ſed ſolū ſubſtātijs ꝑmis: ſiue noibus ꝑmaꝝ ſbarū. Oē eniꝫ nomē pᵉ ſbe ſig̃t h aliqd: ſꝫ nullꝫ nomē 2ᵉ ſbe ſign̄at h aliqd ſꝫ q̄le qd. g̃ tn̄ ſbe ſcde vīr ſign̄are h aliqd ſub figura appellationis: z ſꝫ in rei veritate nō ſig̃t h aliqd: ſꝫ quale quid. B
Intelligendū qꝫ cū dr̄ pᵃ ſba ſig̃t hoc aliqd. ꝑ primā ſbam itelligit pħs nomen pᵉ ſube. Nomē ergo pᵉ ſbe ſig̃t h aliqd: z pᵃ ſba eſt hoc aliqd. Silr cuꝫ dr̄ qꝫ ſcda ſba ſig̃t quale qd: ꝑ 2ᵃᵐ ſbam itelligit nomē 2ᵉ ſbe. Intelligēdū eſt qꝫ ꝑ h aliquid itelligit pħs ſingulare ſiue vnū nūo nō ꝑdicabile de pluribus. Un̄ ſig̃re hoc aliqd eſt ſign̄are hoc aliqd demſatuꝫ: qd eſt ſingulare demſatū ad ſenſuꝫ: ſed q̄le qd idē eſt qd cōe: z ſign̄are q̄le qd: eſt ſig̃re cōe aliqd: nā cū habeo notitiā de aliquo idiuiduo qꝫ de ipſo ꝑtur aliqd gen⁹ vel aliq̄ ſpēs: ꝑ h ſoluꝫ cognoſco q̄le ipm eſt: q2 ꝑ h cognoſco qꝫ ipm eſt tale q̄le eſt idiuiduū aliqd eiuſdē ſpēi ſiue eiuſdeꝫ gn̄is: ſed nō cog̃ſco ꝑ hoc qꝫ eſt h idiuiduū determinatū: vt ſor. aut pla. v.g. cum video aliquē veniētē a remotis: z nō cognoſco qꝫ eſt ſor. vel qꝫ eſt pla. ſꝫ ſolū qꝫ eſt hō: ergo ꝑ h cognoſco q̄lis ē ille: q2 cognoſco qꝫ eſt vnū tale idiuiduū q̄le eſt ſor. z iō hoc nomē hō vr̄ ſig̃re vnū tale q̄le eſt h hō: z ſilr hoc nomen aial vr̄ ſig̃re vnū tale q̄le eſt hoc aial: cū.n. hēo cog̃nē de aliquo ſolū qꝫ ē aial ꝑ hoc cog̃ſco q̄le qd eſt. q2 cog̃ſco qꝫ eſt vnū tale q̄le ē h aial: ſꝫ nō cognoſco determiāte qꝫ eſt hoc aial: iō hō z aial z hꝫ noia ſcdarū ſbaruꝫ ſign̄ant q̄le qd: q2 ſign̄ant qd cōe: ſed nō ſign̄ant h aliqd: q2 nō ſign̄ant aliqd vnūꝫ idiuiduū determinatum. Intelligēdū eſt qꝫ 2ᵃ ſba ſiue nomen 2ᵉ ſbe vr̄ ſign̄are hoc aliqd ſub appellationis fig̃ᵃ: q2 2ᵃ ſba appellat ſbam ꝑmā: z ꝓp hoc nomē 2ᵉ ſbe eſt nomen appellatiuꝫ: z ſic pᵃ ſba eſt hoc aliqd. iō nomē 2ᵉ ſubſtātie rōne q̄ appellat ꝑmā ſubſtātiā vr̄ ſig̃re h aliqd: ſꝫ in rei v̓itate nō ſig̃t hoc aliquid: q2 appellare z ſig̃re nō ſunt ideꝫ: q2 appellare eſt idem qd eſſe cōe: z ſig̃re idē eſt qd ex ꝓpria rōne aliqd eē deſignare: vel forte nomē 2ᵉ ſbe vr̄ hoc aliqd ſign̄are ſub appellationis fig̃ᵃ: q2 nomē ſcde ſbe eſt vox ita ſingularis ſicut nomen pᵉ ſbe. vn̄ ita ſingularis eſt h vox hō ꝓlata i aere ſicut h vox ſor. z ꝓp h vr̄ qꝫ nomē 2ᵉ ſubſtātie ſignificet h aliqd ſub appellatiōis fig̃ᵃ: hoc eſt ſub forā appellatiōis vel ſub appellationis ſilitudine: vel fig̃ᵃ vocis ſign̄antis: q2 vox ſignificans ſbam 2ᵃᵐ eſt ſilis voci ſign̄anti ꝑmaꝫ ſbam in h qꝫ vtraqꝫ eſt vox ſingularis: z q2 vox ſingularis ſign̄ans ꝑmā ſubſtātiā ſignificat hoc aliqd: ꝓp hoc vox ſign̄ans ſubaꝫ 2ᵃᵐ vr̄ ſig̃re h aliqd: ſed nō eſt ita. Et iſto mō pꝫ qꝫ nomē 2ᵉ ſubſtātie nō ſignificat idiuiduū nec idiuidua: q2 tūc ſeq̄ret qꝫ ſign̄aret hoc aliqd qd eſt ꝯ pħm. Et ſi dicat qꝫ nomen 2ᵉ ſube ſig̃t plura idiuidua z nō ſolū vnū idiuiduū iſtud nō ſufficit: q2 ſi ſign̄aret pl'a indiuidua ſign̄aret vnū idiuiduū: z per ꝯñs ſign̄aret hoc aliqd. Itē aliqua eſt ſpēs q̄ nō hꝫ niſi vnū indiuiduꝫ C D

Ad h vide de āto. and. lib. 7. meta phiſi. q. 13. ſolu. ij. z vide bonetū. 3. meta. ca. de ſil toto.

vt fenix. ḡ ſi nomen 2ᵉ ſubē nō ſignãret niſi ɔtēta ſub eo idi-uidua vel idiuiduū. tunc hoc nomen fenix ſoluꝫ ſignãret idiuiduū vnū: ⁊ ita determinate ſignãret hoc aliqd. ¶ Et ſi dicatur ꝙ hoc nomen fenix non ſignãt niſi tm̄ vnuꝫ idiuiduuꝫ tn̄ eſt aptum natū ſignificare plura. ¶ Cōtra. ſi nunc ſignificaret vnuꝫ idiuiduū vt fenicē pn̄tem ⁊ iam adderet̄ illi ſeq̄r ꝙ ad mutationē rei vox caderet a ſuo ſignato: qḋ eſt contra pħm. vñ ſi termin⁹ cōis ſoluꝫ ſig̃t idiuidua pro qbus ſupponit: ſequit̄ ꝙ nō poſſet mouere digitū de vno loco in aliū niſi hec voc motus mutaret ſuum ſignificatū: qꝛ moto digito ſignificat digitum quē prius nō ſignificabat.

Ad h vide ſco. i q. ſuis in multis locis.

¶ Nō āt ſimplr̄ q̄le quid ſignãt: quēadmodū albuꝫ: nihil. n. aliud ſignãt albuꝫ q̄ꝫ q̄litatē. Genus autē ⁊ ſpēs circa ſubſtātiaꝫ qualitatē determināt: q̄leꝫ. n. quādā ſubāꝫ ſignãnt: plus auteꝫ in gn̄e q̄ꝫ in ſpē determinatio fit. Dicens. n. aial plus cōplecti̕t q̄ꝫ hoiem.

ARGI. ¶ Uerū nō quale qd abſolute ſignificat: ꝑinde ac albuꝫ: nihil enim aliud albuꝫ q̄ꝫ quale ſignãt. At ſpēs ⁊ genus circa ſubſtantiā q̄le ipſuꝫ definiunt. Qualē. n. quandā ſubſtātiā ſane ſignificāt. Genere tn̄ pluriū definitio q̄ꝫ ſpecie fieri ſolet. Qui nāqꝫ aial dicit, is plura cōplectitur q̄ꝫ is qui hominem dicit.

¶ Quia dcm̄ eſt ꝙ nomē 2ᵉ ſbe ſig̃t q̄le qd poſſet aliqs credere ꝙ nomē 2ᵉ ſbe ſig̃t ſoluꝫ q̄litatē. Iſtud dm̄ remouet pħs dicēs: ꝙ nomē 2ᵉ ſbe circa ꝑmā ſbāꝫ q̄litatē determinat: nā nomē 2ᵉ ſubē ſig̃t q̄lis eſt pᵃ ſubſtātia: ⁊ addit pħs dicens. ꝙ plꝰ in gn̄e q̄ꝫ in ſpē determiatio eſt: dicēs aial plus cōplecti̕t q̄ꝫ dicēs hoieꝫ. ¶ Hic ſūt duo vidēda. p̄ q̄r ſba 2ᵃ vel nomē ſubē 2ᵉ determiat q̄litatē circa pᵃᵐ ſbam. 2ᵒ q̄r maior determinatio eſt in gn̄e q̄ꝫ in ſpē. ¶ De p̄ ſciēdū eſt ꝙ q̄litas ē 2ˣ. ſ. eēntialis ⁊ accn̄talis q̄litas accn̄talis eſt accn̄s de gn̄e q̄litatis: ⁊ talē q̄litatē nō determinat circa ꝑmā ſubāꝫ: ſꝫ q̄litatem eēntialē vel dr̄iaꝫ q̄ p̄tur in q̄le eēntiale determiat circa pᵃᵐ ſubam. 2ᵃ. n. ſba in ſuo itellectu icludit dr̄iaꝫ que p̄tur i q̄le eēntiale de pᵃ ſba: ⁊ iō 2ᵃ ſba determinat q̄litatē eēntialem circa ꝑmaꝫ ſubſtātiā: vel dr̄ determinare q̄litatē circa ꝑmaꝫ ſbam. qꝛ ꝑꝑ hoc ꝙ ſcio ſubāꝫ 2ᵃᵐ dici de aliquo nō ꝑꝑ h̄ ſcio ꝙ eſt hoc idiuiduū: ſꝫ ſcio ꝙ eſt vnū tale ꝫm ſpēm vel ꝫm genus q̄le eſt iᵈ. v. g. ꝑꝑ hoc ꝙ de ſoꝛ. veniēte a remotis ſcio ꝙ eſt hō vel aialnō m̄ ꝑꝑ hoc ſcio determinate ꝙ eſt ſoꝛ. ita ꝙ nō eſt pla nec ꝯ. ſed ſcio ꝙ eſt vnū tale ꝫm ſpēꝫ vel gen⁹ q̄le eſt ſoꝛ. Uñ ꝑ ſbam 2ᵃᵐ q̄ eſt ſpēs hr̄ cognitio de pᵃ ſubſtātia q̄lis eſt ꝫm ſpēm: qꝛ eſt tale ꝫm ſpēm q̄le eſt ſoꝛ. ⁊ ꝑ 2ᵃᵐ ſbāꝫ que eſt gen⁹ cognoſco de pᵃ ſba qualis eſt ꝫm gen⁹: qꝛ ē tale ꝫm gen⁹ qualis eſt ſoꝛ. ⁊ ita 2ᵃ ſba determinat q̄litateꝫ circa pᵃᵐ ſbam: qꝛ facit cognoſcere de pᵃ ſba qualis eſt ꝫm ſpēm vel gen⁹: vel ꝙ eſt tale quale eſt idiuiduū ſpēi vel generis: ⁊ hoc eſt determinare q̄litatē eēntialē: qꝛ eſt tale q̄le eſt indiuiduū ſpēi vel gn̄is: qꝛ idicat q̄litatē idiuidui eſſe taleꝫ quale ē iᵈ ꝫm eēntiā ⁊ q̄litatē: ⁊ ſic h̄ꝫ q̄le eſt iᵈ q̄le eēntiale. ¶ Circa 2ᵐ eſt ſciēdū ꝙ aliqd eē magis determinatū in vno q̄ꝫ in alio pōt eſſe 2ˣ. Uno mō qꝛ eſt ſpālius ⁊ magis limitatum: ⁊ ſic ſpēs h̄ꝫ itellectū magis limitatū q̄ꝫ genus qꝛ ad pauciora ſe extēdit. Alio⁹ dr̄ aliqd magis determinatū: qꝛ plura determinat. ita ꝙ ꝑ ipm̄ ɔtingit rn̄dere ad plures q̄ōnes q̄rentes de indiuiduo qd vnūqḋqꝫ illoꝝ ſit: ⁊ vno mō eſt maioꝛ determinatio in gn̄e q̄ꝫ in ſpē: qꝛ gen⁹ p̄tur de plurib⁹ in quid q̄ꝫ ſpēs: ⁊ per ɔn̄s gen⁹ plura determinat q̄ꝫ ſpēs. i. de pluribus certificat: ⁊ hoc itelligit h̄ pħs. ¶ Intelligēdū eſt ꝙ cū dicit pħs: ꝙ albū ſolā qualitatē ſig̃t: hoc non eſt ſic intelligēdū ꝙ nihil includat̄ in ſignãtiōe albi niſi ſola qualitas. Nā album

E

F

G

ſignificat aggregatū ex ſubſtantia ⁊ qualitate ꝑ pħi. in topi. hoc p̄t: qꝛ dicit ꝙ albū nō eſt in gn̄e ꝓpter ſuuꝫ duplex ſignificare: verū tn̄ album ꝑncipalius ſignificat qualitatē q̄ꝫ ſubiectū ⁊ hoc intelligit h̄ pħs. ſ. ꝙ album ſignificat ꝑncipaliter ſolaꝫ qualitatē: non tn̄ ſolaꝫ qualitatē ſignificat.

¶ Ineſt autē ſubſtantijs nihil illis eſſe ɔtrariuꝫ. prime. n. ſubſtātie quid erit ɔtrarium. nā alicui homini nihil eſt ɔtrariū: at v̇o nec homini nec animali nihil eſt contrarium.

ARGI. ¶ Cōpetit p̄terea ſubſtātijs ⁊ nihil ipſis contrariū. prime nāqꝫ ſubē vt alicui hoi, aut alicui aiali, quidam contrariū fuerit. Nihil. n. prorſus his aduerſatur: at neqꝫ ipſi homini vel animali contrariū quicq̄ꝫ eſſe videtur.

¶ Hec eſt 4ᵃ ꝑticula 2ᵉ ꝑtis in qua ponit̄ 4ᵃ ꝓprietas ſbe q̄ eſt nō hr̄e ɔ̄riuꝫ: ⁊ hec ꝓprietas ineſt oī ſbe: ſed nō ineſt ſoli ſbe: qꝛ ineſt q̄ꝫtitati. Q̄ꝫ aūt nulli ſbe ſit aliqd ɔ̄riuꝫ ꝓbat pħs. ⁊ eſt ɔcluſio. 14 hui⁹ lib. q̄ ꝓbat̄ ſic. Nulli prime ſubē eſt aliquid ɔ̄riuꝫ: ſilr̄ nulli 2ᵉ ſubſtātie eſt aliquid ɔ̄riuꝫ: ⁊ nulla eſt ſubs que nō ſit ſubs pᵃ vel 2ᵃ: ergo nulli ſbe eſt aliqd ɔ̄riuꝫ. de illis rōne ponit pħs in lr̄a exᵐ maioris: vñ dicit pħs. ꝙ alicui hoi vt ſoꝛ. vel pla. nihil eſt ɔtrarium ſubſtātie ſcḋe. ſilr̄ vt hoi aut aiali nihil eſt ɔtrariū: ⁊ ita exēplariter p̄ꝫ ꝙ nec prime ſubſtantie nec ſecunde eſt aliquid contrarium.

¶ Nō āt eſt hoc ſubſtātie ꝓpriū: ſꝫ ēt multoꝝ alioꝝ vt quātitati. Bicubito. n. nihil ē ɔtrariū: at v̇o nec decē nec alicui taliū: niſi forte q̄s dicat multa paucis eē ɔ̄ria vel magnū paruo. Determinatoꝝ v̇o nlr̄m nulli ē ɔtrariū.

ARGI. ¶ Nō tn̄ hoc ſubē ꝓpriū eſt: ſed ⁊ aliūs. n. cōpetit vt quātitati. Bicubito. n. aut tricubito nihil ɔtrariū eſſe vr̄: neqꝫ ipſis decē q̄cq̄ꝫ oīno: neqꝫ taliuꝫ q̄cq̄ꝫ aduerſat̄: niſi q̄ſpiā multuꝫ pauco: aut magnū paruo dixerit eſſe cōtrariū. at tn̄ nihil eoꝝ que definite ſunt quātitatis cuiq̄ꝫ prorſus aduerſari videtur.

¶ Iſta ꝓprietas. ſ. nō hr̄e ɔtrariū non ɔuenit ſoli ſbe: ſꝫ ēt q̄ꝫtitati. Nā ēt bicubito nihil eſt ɔtrariū nec ēt tricubito: ⁊ ſic de alijs q̄ꝫtitatib⁹ determinatis: nā forſan indeterminate q̄ꝫtitati. que. ſ. nō determinat ſibi certū terminuꝫ poſſet aliqd dici eſſe ɔ̄riū. v. g. magnū ⁊ paruuꝫ multū ⁊ paucū iportāt q̄ꝫtitatē nō in aliquo certo termino: ⁊ iō p̄t aliqs dicere ꝙ magnū ɔtrariat̄ puo: ⁊ multū pauco: loquēdo tn̄ d̄ q̄ꝫtitate determinata. q̄. ſ. iportat q̄ꝫtitatē i certo termino: ſcꝫ eſt bicubitū nulli tali q̄ꝫtitati eſt aliqd ɔtrariū. ¶ Circa iſtā ꝓprietateꝫ ſunt multa dubia. p̄. n. vr̄ ꝙ ſbe eſt aliqd ɔtrariū. 2ᵒ vr̄ ꝙ q̄ꝫtitati determinate eſt aliqd ɔtrariū. pᵐ ꝓbatur ꝑ pħm. 2. de genera. vbi dicit. ꝙ ignis ɔtrariat̄ aque: ſꝫ ignis ⁊ aq̄ ſunt ſbe. ḡ ſbe ɔtrariat̄ ſbe. ¶ Itē Ari. dicit p̄ phy. ꝙ pᵃ ɔtraria ſt prima gn̄is: ſed ſba eſt pᵐ gen⁹. ḡ pᵃ ɔtraria ſūt de gn̄e ſbe: ſꝫ nihil eſt de gn̄e ſbe niſi ſubs. ḡ pᵃ ɔtraria ſūt ſbe: ⁊ per ɔn̄s ſbe ſunt pᵃ ɔtraria. Ex quo ſequit̄ ꝙ ſba eſt ɔtraria ſbe. ¶ Iteꝫ pħs. 1. de gene. dicit ꝙ nihil corrūpit̄ niſi ꝑ ſuuꝫ ɔtrariū: ſed ſba corrūpit̄. ergo ſba h̄ꝫ ɔtrariuꝫ. ¶ Circa 2ᵐ vr̄ ꝙ q̄ꝫtitati ſit aliquid ɔtrariū: qꝛ ꝑ pħm. 5. phy. oīs mot⁹ eſt de ɔtrario in ɔ̄riū: ſed ad q̄ꝫtitatē eſt ꝑ ſe mot⁹: ḡ q̄ꝫtitati eſt aliqd ɔ̄riuꝫ. Dōm ꝙ ɔ̄rietas q̄ꝫtoꝝ ſpectat ad ꝓpoſitū accipitur 2ˣ. Uno mō pro ſuo gn̄e. ſ. ꝑ ꝓpōne in cōi. ⁊ ſic accipit̄ cōiter ſeu large: ⁊ ſic accipitur 2ᵒ ꝑiher. in fine. vbi dr̄ ꝙ ille ꝓpōnes ſunt magis ɔtrarie que ſunt de ɔ̄rijs modis enunciādi q̄ꝫ ille que ſunt de ɔ̄rijs p̄dicatis: vt iſte ꝓpōnes ſoꝛ. eſt albus: ⁊ ſoꝛ. non eſt albus.

D

T. c. 4 2 e inde.

T. c. 1 0 3

Cap. 3.

eſt albꝰ. magis dr̃ ɔ̃rie ꝙ̃ iſte ꝓpõnes. ſoꝛ. eſt albus. ſoꝛ. eſt niger: ſed certũ eſt ꝙ ille ꝓpõnes. ſ. ſoꝛ. eſt albꝰ. ⁊ ſoꝛ. nõ eſt albus. nõ ſunt ɔ̃rie niſi large accipiẽdo ɔ̃rietatem. ſ. pro oppõne in cõi. Alio° accipiꝰ ɔ̃rietas ꝓprie ꝓut diſtinguiꝰ ɔ̃ alias ſpẽs oppõnis. Et ſic diſtinguo vlteriꝰ: qm̃ q̃dã eſt ɔ̃rietas circa genꝰ ſ̃bm: ⁊ q̃daꝫ eſt ɔ̃rietas circa genꝰ ꝑbile. Contrarietas circa genꝰ ꝑbile eſt ɔ̃rietas circa dr̃ias oppoſitas diuidẽtes idẽ genꝰ: ⁊ talis ɔ̃rietas reperiꝰ in gñe ſ̃be ⁊ in quolꝫ alio ꝑntoꝛ: qꝛ in oĩ ꝑnto ſunt dr̃e ex oppoſito diuidẽtes aliqđ genus. Cõtrarietas que eſt circa genꝰ ſubiectuꝫ eſt duplex: qꝛ q̃dã eſt ɔ̃rietas circa genꝰ ſubiectũ ens in actu vt ſubſtãtia cõpoſita: ⁊ q̃dã eſt ɔ̃trarietas circa genꝰ ſubꝫ ens in po°: cuiuſmodi eſt mã ꝑma: ⁊ iſta eſt duplex: q̃daꝫ eſt inter foꝛas poſitiuas: ⁊ ita foꝛe ſ̃bales elẽtoꝝ dr̃r ɔ̃rie: ⁊ ſic loqtur Cõmẽ. de ſubſtãtia orbis: vbi dicit ꝙ foꝛa ſubſtãtialis ignis: ⁊ foꝛa ſ̃balis aque ſunt ɔ̃rie: qꝛ nate ſunt fieri circa mãm ꝑmam ſucceſſiue ⁊ non ſimul. Alia eſt ɔ̃rietas circa genꝰ ſubiectuꝫ ens in po° inter ſ̃baleꝫ formã ⁊ ꝑuationẽ forme: ⁊ ſic loqꝰ phs de ɔ̃rietate ꝑ phy. vbi dicit ꝙ q̃dã ꝑn° ſunt ɔ̃ria vt foꝛa ⁊ ꝑuatio: ſi aũt loqmur de ɔ̃rietate que eſt circa ſ̃bm ens in actu: ſic talis ɔ̃rietas eſt duplex: qꝛ q̃dã eſt iter formas poſitas ſub eodẽ gñe: q̃ maxime diſtãt ſub illo genere: ⁊ ſic loqꝰ

T. cõ. 9. ⁊ alibi. phl. de ɔ̃rietate. 4. meta. ⁊ q̃daꝫ eſt inter formas poſitas ſub eadẽ ſpẽ que maxime diſtãt ſub illa ſpẽ: ex° ꝑmi. poſito ꝙ color ſit genꝰ ad albedinẽ ⁊ nigredinẽ: tunc albedo ⁊ nigredo ſunt forme poſite ſub eodeꝫ gñe vt ſub colore: ⁊ maxime diſtãt ſub illo gñe: ex° ſcdi. q̃ꝫtitas maioꝛ ⁊ q̃ꝫtitas minoꝛ ſunt forme eiuſdeꝫ ſpẽi. ſ. corpoꝛeitas maioꝛ ⁊ minoꝛ ſunt forme eiuſdẽ ſpẽi. ſicut ꝓfunditas ⁊ corpoꝛeitas: ⁊ maxime diſtant ſub illa: ⁊ nate ſunt fieri circa idẽ ſubiectũ in actu: qꝛ aliꝰ motus augmẽtationis nõ eẽt poſſibilis: ⁊ hmõi ſunt ɔ̃rie: qꝛ inter illas poſſet eẽ motꝰ: ⁊ oĩs motꝰ eſt de ɔ̃trario in cõtrarium.

A ¶ His viſis dico ꝙ loquẽdo de ɔ̃rietate vt accipiꝰ cõiter ꝓ oppõne in cõi: ſic ſ̃be eſt aliqđ ɔ̃riuꝫ: qꝛ ſ̃ba hꝫ oppoſitũ cõtradictoriũ. ſ. non ſ̃bam. Silr̃ loquẽdo de cõtrarietate circa genꝰ ꝑbile: ſic in ſ̃ba eſt ɔ̃rietas: qꝛ in gñe ſubſtãtie ſũt dr̃e ɔ̃trarie ex oppoſito diuidẽtes aliqđ genꝰ vt corpoꝛeũ in corpoꝛe nõ loquẽdo ẽt de ɔ̃trarietate q̃ eſt circa genꝰ ſubiectũ ens in po° ſiue illa cõtrarietas ſit iter formas poſitiuas: ſiue inter formã ⁊ ꝑuationẽ in ſ̃ba eſt ɔ̃rietas: qꝛ forme ſ̃bales elẽtoꝝ ſunt ɔ̃trarie: ⁊ ſunt ɔ̃trarie circa ſubiectũ ens i po°: ⁊ ſilr̃ forma ſubſtãtialis hꝫ ꝑuationẽ ſibi oppoſitã: ⁊ ita in ſ̃ba eſt ɔ̃trarietas que eſt iter formã ⁊ ꝑuationẽ: ſꝫ loquendo de ɔ̃trarietate q̃ eſt circa ſubiectũ ens in actu ſiue ſit iter foꝛas maxime diſtãtes in eodẽ gñe ſiue nõ: ſic in ſ̃ba non eſt ɔ̃rietas: nec eſt aliqđ ɔ̃riuꝫ ſ̃be tali ɔ̃trarietati: qꝛ forme ſic ɔ̃rie hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens i actu: ⁊ ſi ⁊ ꝓꝑ hoc talis ɔ̃rietas nõ eſt in ſ̃ba. h̃ eſt circa eandẽ ſ̃bam cõpoſitã ſucceſſiue: ⁊ qꝛ nulle foꝛe ſ̃bales hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens in actu ſucceſſiue: ⁊ ꝓꝑ h̃ talis ɔ̃rietas nõ eſt in ſ̃ba: ⁊ ſic talia ꝓprietas itelligiꝰ. ſ. ꝙ ſ̃be nihil eſt ɔ̃trariũ ɔ̃trarietate iter foꝛas

B que hñt fieri circa idẽ ſubiectũ ens i actu ſucceſſiue. ¶ Intelligendũ ꝙ ɔ̃rietas ꝓpriſſime dcã eſt iter formas poſitas in eodẽ gñe que maxime diſtãt ſub eodem gñe ⁊ ꝑñt ineſſe eidẽ ſ̃bo in actu ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul. Vñ ad ɔ̃rietatẽ ꝓprie dictã requirunꝰ tres ɔditiões. ſ. ꝙ cõtraria illa ɔ̃rietate ſint poſita ſub eodẽ gñe. ⁊ ꝙ maxime diſtant ſub eodẽ gñe: ⁊ ꝙ ſint nata ineẽ eidẽ ſ̃bo in actu ſucceſſiue: ſꝫ nõ ſimul itelligẽdo ꝑ ſubiectũ ens in actu ſubſtãtiaꝫ cõpoſitam. ¶ Ad ꝑmã rõnem cũ dr̃ ꝙ ignis ɔ̃riatur aque. dico ꝙ ignis ⁊ aq̃ nõ ſũt ɔ̃traria niſi rõne ſuaꝝ qualitatũ. Vñ ignis ⁊ aqua ſolũ ſunt vel dr̃r ɔ̃traria eſſe ꝑ hoc ꝙ ſunt ſubiecta cõtrarioꝝ. ¶ Ad 2ᵐ dĩm ꝙ phs. 1. phy. per ꝑ° ɔ̃traria itelligit formã ⁊ ꝑuationem forme. Et ſic ɔcedo ꝙ talis ɔ̃rietas eſt in ſubſtantia. ¶ Ad aliud cum dr̃ ꝙ nihil corrũpiꝰ niſi per ſuũ ɔ̃riũ dico ꝙ verũ eſt nõ ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs. Vñ aliquid corrũpiꝰ ꝑ ɔ̃rium ſuis q̃litatibꝰ ⁊ qualitati ꝑ foꝛe ſubſtantie per accñs. ¶ Ad

2ᵐ dubiũ dr̃ ꝙ q̃ꝫtitati nihil eſt ɔ̃riuꝫ ɔ̃trarietate ꝓpriſſime dcã q̃. ſ. eſt iter foꝛas poſitas ſub eodẽ gñe q̃ maxime diſtant ſub eodẽ gñe. Et ꝑñt ineſſe eideꝫ ſubiecto ſucceſſiue ⁊ nõ ſilr̃ tñ q̃ꝫtitati eſt aliqđ ɔ̃riũ ɔ̃rietate q̃ eſt iter foꝛas poſitas ſub eadẽ ſpẽ que nate ſũt ineẽ eidẽ ſubiecto in actu ſucceſſiue: ⁊ nõ ſi. Vñ motꝰ q̃ eſt ad q̃ꝫtitatẽ ſꝫ eſt iter formas eiuſdẽ ſpẽi. ſ. iter corpoꝛeitatẽ maioꝛẽ ⁊ minoꝛẽ eiuſdẽ ſpẽi in gñe q̃ꝫtitatis. Et ſi dicaꝰ ꝙ nõ eſt ſꝫ motꝰ augmẽtatiõis inter foꝛas diſtãtes ſub eadẽ ſpẽ. vt inter maximã ⁊ minimã corpoꝛeitatẽ: ⁊ ꝑ ɔñs nõ oĩs motꝰ ad q̃ꝫtitatẽ eſſet de ɔ̃rio in ɔ̃riũ. dĩm ꝙ ɔ̃rietas q̃ꝫuis poſſet eẽ inter foꝛas maxĩe diſtãtes ſub eodeꝫ gñe ⁊ ſub eadẽ ſpẽ que ꝑñt ineſſe eidẽ ſubiecto. ſ. in actu ſucceſſiue ⁊ nõ ſil̃ eſt ɔ̃rietas: ſꝫ nõ ꝑ°. Vñ ſꝫ inter albedinẽ i ſummo ⁊ nigredinẽ in ſũmo eſt ꝑ° ɔ̃rietas in gñe coloꝝ: tñ iter albedinẽ ⁊ rubedinẽ eſt alia ɔ̃rietas. Et ſilr̃ iter magis albuꝫ ⁊ minus albũ eſt ɔ̃rietas alia. vñ Cõmẽ. loquẽs de ɔ̃rijs que nata ſunt fieri circa idẽ ſubiectũ ens in actu diſtinguit triplicẽ ɔ̃rietatẽ: qꝛ quedã eſt ɔ̃rietas extremi ad extremũ ⁊ q̃dã medij ad extremũ: ⁊ quedã medij ad mediũ: cõtrarietate extremi ad extremũ ɔ̃riatur albedo in ſummo ⁊ nigredo in ſũmo. ɔ̃rietate medij ad extremũ ɔ̃riãꝰ albedo ⁊ fuſcedo: ſꝫ ɔ̃rietate medij ad mediuꝫ ɔ̃rianꝰ fuſcedo ⁊ rubedo. Et ego pono q̃rtã ɔ̃trarietatẽ q̃ eſt iter magis ⁊ minꝰ in eadẽ ſpẽ: ⁊ ſic magis calidus ⁊ minꝰ calidus ſũ ɔ̃ria. Dico ḡ ꝙ oĩs motꝰ eſt iter ɔ̃traria: ſꝫ nõ oĩs motꝰ eſt iter ꝑ° ɔ̃traria. ſ. iter illa q̃ ɔ̃trarianꝰ ɔ̃trarietate extremi ad extremũ. ꝓ h̃ dico ꝙ motꝰ a minoꝛi q̃ꝫtitate ad maioꝛẽ ẽ motꝰ iter ɔ̃traria: q̃ꝫuis nõ ſint iter ɔ̃traria ꝑ°. ſ. q̃ ɔ̃trariãꝰ ɔ̃trarietate extremi ad extreᵐ.

C ¶ Videꝰ ãt ſ̃ba nõ ſuſcipere magis ⁊ minꝰ. Dico ãt hoc: nõ qꝛ ſ̃ba nõ ſit a ſ̃ba magis ⁊ minꝰ: h̃ ãt dcm̃ eſt: qꝛ eſt: ſed qm̃ vnaqueq₃ ſ̃ba hoc ipſũ qđ eſt nõ dr̃ magis ⁊ minꝰ. vt h̃ ſubſtãtia hõ: nõ erit magis ⁊ minꝰ hõ: nec ipſe a ſe: nec alter ab altero. nõ. n. ẽ alter ab altero magis hõ: ſicut albũ altero albo ẽ magis albuꝫ. ⁊ bonũ altero magis bonũ: ſꝫ ipſuꝫ a ſe magis ⁊ minꝰ dr̃: vt corpus cum nũc albuꝫ ſit magis albũ eſſe dr̃ ꝙ̃ prius: ⁊ cũ ſit calidũ magis ⁊ minus dr̃ eſſe calidũ. Subſtãtia võ nõ ſuſcipit magis ⁊ minus. nõ. n. homo magis nunc homo ꝙ̃ prius dr̃: nec ceteroꝝ aliquid que ſubſtantie ſunt: quapropter non recipit ſubſtantia magis ⁊ minus.

ARGI. ¶ At vero ſ̃ba nõ ſuſcipere gradus vꝫ: vt ſit magis minuſue talis. atq₃ nõ dico ſubſtãtiã ſ̃ba: nõ magis ſ̃baꝫ eſſe. Hoc. n. iã dixímꝰ ita eſſe. ſꝫ quãq₃ ſubſtãtiã nõ dici idipſuꝫ qđ eſt magis ac minus eſſe: veluti ſi hec ſ̃ba ſit hõ. nõ ẽ magis ac minꝰ: aut ſeipſo: aut alio: hõ. Nõ. n. aliꝰ alio magis eſt hõ: ſicut inde atq₃ albuꝫ aliud alio magis: ac minus eſt albuꝫ. Coꝛpus. n. albũ magis albuꝫ nunc ꝙ̃ priꝰ: ⁊ calm̃ magis nũc calm̃ ac minꝰ dr̃ eẽ. Subſtãtia võ nõ magis dr̃ neq₃ minus: neq₃ hõ magis nunc hõ ꝙ̃ priꝰ dr̃ eſſe: neq₃ ceteroꝝ qui cūq₃ oĩno que ſubſtantie ſubeunt rõnem. quare patet ſubſtantiã gradus ſuſcipere nõ poſſe: vt magis ſit vnq₃ id qđ eſt atq₃ minus.

¶ Hec eſt 5ª ꝑticula 2ᵉ ꝑtis in q̄ ponit̄ 5ª ꝓprietas ſbe q̄ cōuenit oī ſbe ⁊ nō ſoli:⁊ hec eſt ꝓprietas.ſ.nō ſuſcipere magis ⁊ minus. Vñ phs ꝓbat ꝙ nulla ſbа ſm iᵈ qȯ eſt ſuſcipit magis vel min⁹.⁊ hec eſt ꝯ.15.h⁹ lib.⁊ ꝓbat̄ ſic:nulla ſuba pᵃ ſm iᵈ qȯ eſt ſuſcipit magis aut min⁹:⁊ nulla ſba 2ᵃ vt ſic ſuſcipit magis aut min⁹:ſ3 oīs ſba eſt pᵃ vel 2ᵃ.ḡ nulla ſuba ſ3 iᵈ qȯ eſt ſuſcipit magis aut min⁹.maioꝛ p3 q: vn⁹ hō nō oī magis hō q̄3 ali⁹:nec vn⁹ aſinus nō oī magis aſin⁹ q̄3 alter:nec vnū aīal oī magis aīal q̄3 aliud.ſilr hō non oī magis ſba q̄3 aſin⁹. ⁊ ita p3 ꝙ nec ſuba pᵃ nec ſba 2ᵃ ſm illud qȯ eſt ſuſcipit magis aut min⁹.

D ¶ Circa iſtā ꝓprietatē eſt itelligēdū3 ꝙ aliqd ſuſcipe magis aut min⁹ eſt 2ʳ.ſ.foꝛmalr vel mālit̄er.⁊ ſubiectiue. Jllud oī ſuſcipe magis aut min⁹ foꝛmaliter qȯ h3 diuerſos gradus ſm quos pōt ſuſcipi in ſubīo ſm magis ⁊ minus.⁊ ſic q̄l3 foꝛᵃ hñs ḡdus oīntes ſ3 magis ⁊ min⁹ oī ſuſcipere magis aut min⁹ foꝛᵃliter. Jllud nō magis ꝓprie poſſet dici ſuſcipi in ſbō ſ3 magis ⁊ min⁹ q̄3 ſuſcipe magis ⁊ min⁹. Vñ foꝛᵃ hñs diuerſos ḡdus oī ſuſcipi in ſbīo ſm magis ⁊ minus:⁊ ꝓprie loquendo nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹. S3 ſi oī ſuſcipere magis ⁊ min⁹:o3 itelligi ſic:ꝙ foꝛᵃliter ſuſcipit magis ⁊ min⁹:hoc eſt q: eſt foꝛᵃ ſuſceptiua in ſbō ꝯ ſm magis ⁊ minus. Suſcipe v̇o magis ⁊ min⁹ mālit̄er ⁊ ſubīue eſt idem qȯ eē ſubiectū foꝛe hñtis oīntes ḡdus ſ3 magis ⁊ min⁹. Et iſte mō dico ꝙ ſba ſuſcipit magis ⁊ minus mālit̄er ⁊ ſubiectiue:q: eſt ſbm foꝛe hñtis ḡdus diſtictos ſm magis ⁊ min⁹:ſ3 nulla ſuba ſuſcipit magis ⁊ min⁹ foꝛᵃliter:q: nulla ſbālis foꝛma neq̄3 idiuidualis neq̄3 ſpecifica h3 ḡdus diſtinctos ſ3 magis ⁊ min⁹:q̄3uis Cōmē.dicat.3.de ce.⁊ mū.ꝙ foꝛe ſubſtāſales elemētoꝛū ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹.iᵈ.n.falſum eſt.⁊ idē Cōmē.

T.c.19 dicit ꝯtrariū.5.phy.vbi dicit ꝙ i ſubſtāt̃ijs nō ē foꝛᵃ diminuta q̄ poſtea fiat ꝑfecta. Si tñ foꝛᵃ ſbālis ſuſcipet magis ⁊ minus eēt aliq̄ foꝛa ſubſtāſalis diminuta que poſtea fieret ꝑfecta. Vñ Cōmē.nō o3 ſuſtineri in h̄ ꝙ dicit foꝛas elemētoꝛu3 ſuſcipe magis ⁊ min⁹. ¶ Vñ eſt vidēdū q̄lit̄er ſubſtāna ſuſci-

E pit magis ⁊ min⁹ mālit̄er ſiue ſubīue. ¶ Ad cui⁹ itelīm eſt nōndū ꝙ magis ⁊ min⁹ ipoꝛtāt cōparationē:cōparatio ſ3 ma-

Magis ⁊ minus qd ipoꝛtent. gis ⁊ min⁹:⁊ ē reg̃le ſp eſt aliq̄ꝝ diuerſoꝝ q̄ ꝯueniūt in aliq̄ vno i quo cōparant̄ ſ3 magis ⁊ min⁹:aut ſm eq̄lē vt acutū in voce:⁊ acutū i magnitudie nō cōparant̄ ſm magis ⁊ min⁹:in acuto.n.nō dicim⁹ ꝙ ſon⁹ ē acutioꝛ ſtilo vel gladio:q: acutū in ſono ⁊ ſtilo nō dicit vnā nāz ſ3 diuerſas cū ſit equoci ad cōparationē.ḡ ſ3 magis ⁊ min⁹ reqrit̄ aliqȯ vnū in q diuerſa cōparāt̄ ſ3 magis ⁊ min⁹:ſ3 iᵈ vnū nō pt eē vnū nūo:q: vnū nūo nō eſt cōe iter diuerſa:ḡ p3 ꝙ id vnū ſit vnu3 gñe vel ſpē vel ꝓpoꝛtiōe vī analogia. Dico ḡ ꝙ ſi diuerſe ſube cōparant̄ ad aliqȯ vnū ſm analogiā noīs:vt ad ipm ens vel ad ꝑfectū vel ad tale tranſcēdēs ſic ſubiectiue ſba ſuſcipit magis ⁊ minus ſeu mālit̄er. Nā vna ſba ē magis ens q̄3 altra:q: vna ſba eſt ꝑfectioꝛ q̄3 alia:⁊ ſi ſunt due ſbe cōparate ad accidēs cōe eis ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹ mālit̄er ⁊ ſubiectiue. Nā vna ſba eſt albioꝛ alia:ſ3 ſi diuerſe ſbe cōparent̄ ad gen⁹ ſubſtātie vel ad ſpēz de gñe ſbe reſpcū illoꝝ nulla ſba ſuſcipit magis ⁊ minus:q: vn⁹ hō nō eſt magis hō q̄3 ali⁹:nec vn⁹ hō in vno tpe eſt magis hō q̄3 ali⁹ in alio tpe:nec hō eſt magis aīal nec magis ſuba q̄3 aſin⁹. Vñ oēs ſbe eiuſdē ſpēi cōparant̄ in illa ſpē ſm eq̄litatē ⁊ nō ſm magis ⁊ min⁹:⁊ oīa q̄ ſunt eiuſdē gñis de gñe ſbe cōparant̄ in illo gñe ſm eq̄litatē:⁊ nō ſm magis ⁊ min⁹. Et iſto mō h3 ꝓprietas itelligi:ꝙ.ſ. ſba nō ſuſcipit magis ⁊ minus:h̄ eſt diuerſe ſbe nō cōparant̄ in gñe ſubſtātie:nec in alia ſpē de gñe ſubſtātie ſm magis ⁊ min⁹. Tamen in tranſcendētib⁹ ⁊ in accñtibus poſſunt vere cōparari ſm magis ⁊ minus ⁊ mō ſubſtandi.vt patuit per phm ſupraq pᵃ ſubſtantia magis ſubſtat q̄3 ſecunda.

¶ Maxime āt ſube ꝓpriū vī eē:ꝙ cum vnū ⁊ idē ſit numero ꝯrioꝝ ſuſceptibilē eē:⁊ i alijs q̄dē nō hēbit q̄ſq̄3 qȯ ꝓferat q̄cunq̄3 nō ſunt ſube:ꝙ cu3 ſit vnū ⁊ idē numero ſuſceptibile ꝯrioꝝ ſit:velut coloꝛ qȯ eſt vnu3 ⁊ idē nūero nō erit albū ⁊ nigru3:neq̄3 eadē actio ⁊ vna nūero erit praua ⁊ ſtudioſa. Silr āt ⁊ i alijs q̄ nō ſunt ſube. ¶ Suba v̇o cu3 vnū ⁊ idē ſit numero capax ꝯtrarioꝝ eſt:vt q̄dā hō cum vnū ⁊ idē nūero ſit aliq̄ñ q̄dē niger ſit:aliq̄ñ v̇o alb⁹ ⁊ calſ ⁊ frigidus ⁊ prau⁹ ⁊ ſtudioſus. Jn alijs autē nullis aliqd tale videt̄.

¶ Maxime v̇o ſube ꝓpriū hoc eſſe videt̄. ARGI. Jdē inquā vnū numero ꝑmanēs ꝯtrarioꝛū eē ſuſceptiuū:ad nullu3.n.eoꝝ que ſubſtātie nō ſubeunt rōnē. Suba āt vna eadēq̄3 numero ꝯtrarioꝝ eſt ſuſceptiua:veluti q̄dā homo vnus ac idē interdū ſit albus:iterdū niger ⁊ calſ:atq̄3 frigidus:⁊ vitioſus ac ſtudioſus. Ad alia v̇o nulla idipſu3 accōmodari vī.

¶ Hec eſt 6ª ꝑticula 2ᵉ ꝑtis.in qua phs ponit ſextā ꝓprietatē ſubſtātie q̄ eſt ꝓprie ꝓpria ſbe:⁊ nulli alteri cōpetit:⁊ pᵒ ponit ꝓprietatē ⁊ eā declarat.2ᵒ remouet dubiu3 magis declarādo ꝓprietatē ibi. Niſi qs foꝛſitan. pmo ergo ponit ꝓprietatē ꝓpriā ſubſtātie:⁊ eſt iſta:ſola ſba manēs vna ⁊ eadē nūero eſt ſuſceptibilis ꝯtrarioꝝ ſm ſui mutationē:⁊ h̄ eſt ꝯ.16.h⁹ li.⁊ q: eſt q̄dā excluſiua phs ꝓbādo eā ꝓbat vtrāq̄3 eius exponentē negatiuā iducit̄.ſ.ꝙ nihil aliud a ſubſtāna manens vnū ⁊ idē nūero eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝛū:nā eadem actio nō eſt aliq̄ñ praua:⁊ aliq̄ñ ſtudioſa:nec idem coloꝛ numero eſt aliq̄ñ albedo ⁊ aliq̄ñ nigredo:⁊ ſic de omnib⁹ alijs quecūq̄3 nō ſunt ſbe.ergo nihil vnū ⁊ idem numero aliud a ſubſtātia eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝛū. Et ſic p3 exponēs negatiua. Et exponēs affirmatiua declarat̄ ſic.nā ſoꝛ.manēs vn⁹ ⁊ idem nūero aliq̄ñ eſt calidus aliq̄ñ eſt frigidus:aliq̄ñ prauus:⁊ aliq̄ñ ſtudioſus:⁊ ſic ſubſtāna manēs vna ⁊ eadē numero eſt ſuſceptiua ꝯtrarioꝝ:⁊ de alio a ſubſtātia nō ē veꝝ.

¶ Niſi foꝛſā qs opponat dicēs oīonē ⁊ viſu3 hmōi eē. Eadē.n.oīo ⁊ idē viſus ver⁹ ⁊ falſus eſſe vī.veluti ſi v̇a ſit oīo ſedere quēdā:ſurgēte eo falſa erit. Silr āt ⁊ de viſu.ſiquis eni3 putat v̇e ſedere aliquē3:ſurgēte eo falſe hic ipſe opinat̄ eundē habens de eo viſum.

¶ Niſi foꝛtaſſe q̄ſpiā iſtaret oīone3 opionēq̄3 ARGI. dicēs ꝯtrarioꝝ eſſe ſuſceptiua. Eadē.n.oīo falſa veraq̄3 eſſe vī. Nā ſi vera eſt hec oꝛatio quēpiā inqua3 ſedere ſi ille ſurgat:eadē hec oīo falſa erit idē ⁊ i opione fieri vī. Nā ſi q̄ſpiā opinat̄ quēpiā ſedere:ſi ſurgat:ille falſo nimirū opinabit̄:q̄ de illo eādē h3 opione3.

¶ Poſita ꝓprietate ſbe phs remouet vnū dubiū circa dcām magis manifeſtādo itellectū ꝓprietatis:⁊ ꝯtinet ꝑticulas duas:in pᵃ ponit dubiū.in 2ᵃ ibi (Sigs.) ſoluit dubiū iſtud.vī ꝙ aliud a ſba manēs vnū ⁊ idē nūero eſt ſuſceptiuū ꝯtrarioꝛū:q: iſta oīo.ſoꝛ.ſedet.manēs vna ⁊ eadē nūero.ſoꝛ.ſedēte eſt v̇a.⁊ ſoꝛ.nō ſedēte eſt falſa. Et opio manēs vna ⁊ eadē nūero:aliq̄ñ eſt vera ⁊ aliq̄ñ eſt falſa.nā ſoꝛ.ſedēte opi.qua opinoꝛ ſoꝛ.ſedere ē v̇a.⁊ ſoꝛ.nō ſedēte eadē opi.nūero ē falſa:ſ3 verū ⁊ falſu3 ſunt ꝯtraria:⁊ nec oīo nec opi.ſūt ſbe.ḡ aliud a ſba manēs vnū ⁊ idē nūero eſt ſuſceptiuū ꝯtrarioꝝ. Sciēdū ꝙ phs i tex.ꝑ viſu3 itelligit opi.ꝑ videri itelligit opinari.

¶ Sed

¶ Sȝ ꝛ ſiqs h recipiat: tñ i mó dĩt. nã ea q̃ in ſubſtãtijs ſt: ipſa mutata ſuſceptibilia ſũt ꝯ̃rioꝝ: frigidũ. n. de calĩo fcm̃ mutatuȝ eſt. Alteratũ. n. fcm̃ eſt nigrũ ex albo: ꝛ ſtudioſum ex prauo. Silr̃ ãt ꝛ i alijs vnũqodq; mutationé ſuſcipiés eſt ſuſceptibile ꝯ̃rioꝝ. Oĩo vo ꝛ opio ipſa qdé imobilia oĩno pſeuerãt: cũ vo res mouet: ꝯ̃riũ circa eã ré fit. oĩo nãq; eadé imobilis pmanet eo q̃ ſedeat aliqs. Cũ vo res mota fit: aliqñ qde vera: aliqñ ãt falſa fit: ſilr̃ ãt ꝛ in opione. Quare ſolũmodo ppriũ eſt ſube ſm ſui mutationé ſuſceptibilé eé cõtrarioꝝ. Siquis ãt ꝛ hoc recipiat opioné ꝛ oĩoné dicens ſuſceptibilia eé ꝯ̃rioꝝ nõ verũ hoc é. Oĩo nãq; ꝛ opio nõ in eo q̃ ipſa aliqd pſe recipiãt ꝯtrarioꝝ ſuſceptibilia dñr eé: ſȝ in eo q̃ circa alterũ aliqua paſſio fcã ſit. naȝ in eo q̃ res eſt aut nõ eſt: in eo etiã oĩo vera vel falſa dĩ: nõ in eo q̃ ipſa p ſe ſuſceptibilis ſit ꝯtrarioꝝ. Simplr̃ ãt a nullo neq; oĩo mouet neq; opio: q̃propter nõ erunt ſuſceptibilia ꝯtrarioꝝ: cuȝ nulla in eis paſſio ſit. Uerũ ſuba in eo q̃ ipſa ꝯtraria recipiat: in hoc ſuſceptibilis dĩ eſſe ꝯtrariorũ. languoreȝ. n. ꝛ ſanitaté ſuſcipit ꝛ candoré ꝛ nigredinem: ꝛ vnũqodq; taliũ ipſa ſuſcipiédo ꝯtrariorũ eſſe ſuſceptibilis dĩ. Quare ppriuȝ hoc erit ſubſtãtie q̃ cuȝ vnũ: ꝛ idé ſit numero ſȝ ſuã mutationé ꝯtrariorũ ſuſceptibilis eſſe dicit: de ſubſtantia quidem hec dicta ſufficiant.

ARGI. ¶ Enimuero ſi qſpiaȝ ꝛ his illud accõmodãtũ dixerit eſſe in mõ: tñ habebit vtiq; dñaȝ. ſubſtãtie. n. ipſe ſui mutatione ꝯtrariorũ ſũt ſuſceptrices. Si ſit. n. ex calido qppiã frigidũ mutaf ſane. Alteraf. n. vt patet. Et ſilr̃ ſi nigrũ ex albo ſit, ꝛ ſtudioſuȝ e vitioſo, ꝛ in ceteris ſimili modo, vnũqodq; mutationé ipſaȝ ſuſcipiés: cõtrarioꝝ eſt ſuſceptiuũ. In oĩone vo atq; opione nõ ita ſit: ſed ipſe qdé imobiles penitꝰ manẽt: ſi res ãt moueaf circa ipſas ꝯtraria ſiũt: oĩo nãq; eadé manet. Quépiaȝ inquã ſedere: re ãt mota interdũ ſit vera: interdũ falſa: eadẽ circa opinioné ét ſiũt. Quare ſaltẽ cuȝ modo ſubſtãtie ppriuȝ erit, ipſam ſui mutatiõe ſuſceptricé eſſe ꝯtrarioruȝ. qd̃ ſi qſpiã ꝛ hoc acceptet opinioné inquiens oĩonéue ſuſceptiua eſſe cõtrariorũ: ſciat idipſuȝ verũ nõ eé. oĩo nãq; opinioue: nõ q2 ſuſcipiunt aliqd ideo ſuſceptiua ꝯtrarioruȝ eſſe dñr: ſed q2 circa qppiã aliud paſſio fuit. Ex eo nãq; vera vel falſa oĩo ac opinio dicitur eſſe: q2 res ipſa eſt: aut nõ eſt: nõ q2 ipſa cõtrarioruȝ ſunt ſuſceptiua. Simpliciter. n. a nulla re pꝛſus aut oĩo aut opinio mouef. Quare nõ erũt ſuſceptiua profecto cõtrariorum: ſi nulla paſſio in ipſis efficiaf. At ſubſtãtia h ſuſceptiua ꝯtrarioꝝ dĩ eé, qd̃ cõtraria ſuſcipiat ipſa. Morbum. n. ꝛ ſanitaté, nigredineȝ, atq; albediné ſuſcipit. Atq; vnũqodq; taliuȝ ipſa ſuſcipiés: ſuſceptrix cõtrariorũ dĩ eſſe. Quare ſubſtãtie ppriuȝ erit ipſaȝ vnum ideq; numero pmanenté: mutatiõe ſui ſuſceptricé eſſe ꝯtrarioꝝ ſȝ de ſubſtãtia qdeȝ hactenꝰ. Satis. n. de ipſa eſt dcm̃.

¶ Iſtã dubitationé remouet phs dicens: q̃ oĩo ꝛ opi. nõ ſunt ſuſceptiua ꝯtrarioꝝ p ſui mutationé: ſȝ p mutationé rei. Nã h oĩo. ſoꝛ. ſedet: nulla mutatiõe fcã circa hãc oĩoné eſt aliqñ vera ꝛ aliqñ falſa ad ſolã mutationé ſoꝛ. de ſeſſiõe in ſtationeȝ. Nã ſoꝛ. ſedéte eſt h oĩo vera. ſoꝛ. ſedet. ꝛ ſoꝛ. mutato de ſtatiõe in ſeſſioné nulla mutatiõe fcã circa hanc oĩoné eſt h oĩo falſa ad ſolã mutationé ſoꝛ. ꝛ codeȝ mõ eſt de opi. ¶ Si qs. n. ſoꝛ. ſedéte opinef ſoꝛté ſedere opinaf verũ. ꝛ opi. q̃ opinaf ſoꝛ. ſedere eſt vera. ꝛ ſoꝛ. nõ ſedéte nulla mutatiõe facta circa hãc opi. eſt eadé opi. falſa. Uñ oĩo ꝛ opi. nõ ſunt ſuſceptiua ꝯtrariorũ ſm ſui mutationé: ſed ſm mutationeȝ rei. ſ. ſoꝛ. nã vt dicit phs. in eo q̃ res eſt vel nõ eſt oĩo dĩ vera vel falſa: hoc eſt in eo q̃ ita eſt in re ſic oĩo ſigt eſt oĩo vera: ꝛ in eo q̃ nõ é ita ex pte rei: ſic oĩo ſignat eſt oĩo falſa h ergo eſt ꝓprietas ꝓprie propria ſube. ſ. q̃ ſola ſuba manés vna ꝛ eadem nũero eſt ſm ſui mutationé ꝯtrarioꝝ ſuſceptiua: ꝛ hec ꝓprietas cõpetit omni ſubſtãtie vni ſm numeru ꝛ nõ alteri.

A De rõne aũt ſube vide arͥſto. and. li. 7. me ta. q. v. ſolu. 3.

¶ Intelligédũ q̃ hec ꝓprietas eſt ꝓpria ꝓprie ſubſtantie: q2 cõpetit oĩ ſube pme exñti in gñe ſubſtãtie ꝛ q̃ ſoli ſbe prime cõpetit: q2 ſubſtãtia 2ᵃ nõ ſuſcipit ꝯtrariũ niſi p mutationeȝ ſube pme. ¶ Et ſi arguif ſic. oẽ propriũ ꝓprie acceptũ hȝ aliquod pᵐ ꝛ adequatũ ſubiectũ: vt pȝ in. 1. poſte. ſed eé ſuſceptiuũ ꝯtrarioꝝ ſm ſui mutationem eſt vna paſſio cõis ergo hȝ ſbm cõe ſibi adequatũ: ſȝ ſubſtãtia pᵃ nõ eſt cõis. imo ſba 2ᵃ eſt cõis ꝛ vñs. ergo hec ꝓprietas pmo cõpetit ſbe ſecũde. ¶ Dõm q̃ pmũ ꝛ adequatũ ſbm huius paſſiõis eſt hoc cõe ſubſtãtia pᵃ. que ſuba pma eſt cõior omni ſuba pᵃ. ¶ Et cuȝ arguif q̃ ſubſtãtia pᵃ nõ eſt cõis. dico q̃ accipiédo illum terminũ ſuba pma pticulariter. ſic verũ eſt q̃ ſubſtãtia pma nõ eſt cõis: ꝛ ſic h eſt falſa ſubſtãtia pᵃ eſt ſubiectũ pᵐ huiꝰ paſſionis ſm q̃ ſubiectũ huiꝰ ſupponit pſonaliter: ſi aũt ſupponit ſimplr̃ ſic eſt vera. ſ. pᵃ ſubſtãtia eſt pᵐ ſubiectũ paſſionis qd̃ eſt eſſe ſuſceptiuũ ꝯtrarioꝝ ſm ſui mutationé: ꝛ h eſt falſa. ſubſtãtia 2ᵃ eſt pᵐ ſubiectũ paſſionis huius antedicte.

Quantitatis autem aliud quidẽ eſt continuũ aliud diſcretum: ꝛ aliud quidem ex habentibus poſitioneȝ ad ſeinuicé ſuis partibus conſtat: aliud autem ex non habentibus poſitioné. Cap. 2.

¶ Quãtuȝ ãt partim eſt ꝯtinuũ: ptim diſcretum: ꝛ partim ex hñtibus poſitioneȝ partibus: partim e non habentibus conſtat. ARGI.

¶ Iſtud eſt 2ᵐ caᵐ trac. huiꝰ in quo phs determinat de q̃titate: ꝛ ꝯtinet duas ptes: q2 in pᵃ determinat de q̃titate quãtum ad eius eſſentialia: in ſcda ibi. (Ampliꝰ quantitati nihil eſt ꝯtrariũ.) determinat de q̃titate quãtũ ad eiꝰ ꝓprietates accñtales. pma ps ꝯtinet duas pticulas. In pma determinat de quãtitatibꝰ per ſe. In ſcda ibi. (Propriũ aũt quantitati.) determinat de q̃titatibꝰ p accñs. pma particula continet

duas particulas. In p̄ma ponit ph̄s duas diuiſiões quātita tis. In 2ª ibi. (Eſt aūt diſcreta quātitas) exeq̄tur de mēbris diuiſiōis. dicit ergo p̄ q̄ q̄titas vno° diuidit̄ p̄ cōtinuū ꝛ diſcretū. nā q̄titatū aliud eſt ↄtinuū: aliud diſcretū: ꝛ alio mō diuidit̄ p̄ ↄſtare ex ptibus hn̄tibus pōnē ad ſeinuicē: ꝛ per conſtare ex partib⁹ non hn̄tibus poſitionē ad ſeinuicem.

¶ Eſt aūt diſcreta quātitas. vt numer⁹ ꝛ oꝛ͂o. Cōtinua vo: vt linea ſupficies. ꝛ corp⁹. Amplius āt p̄ter hec. tp̄s ꝛ loc⁹. Partiū eteniȝ nūeri nullus eſt termin⁹ cōis ad quē copulēt pticulas eius: vt q̄nq̄ ꝛ q̄nq̄ cū ſint ad decē pticule ad nullū terminū cōeȝ copulāt̄ q̄nq̄ ꝛ q̄nq̄: ſed ſemp̄ diſcreta ſunt ꝛ ſep̄ata ſunt. Silr̄ tria ꝛ ſeptē ad nulluȝ cōem terminū copulant̄: ſed ſemper diſcreta ſunt ꝛ ſeparata. Quapropter numerus q̄dē diſcretoꝛuȝ eſt.

ARGI. ¶ Atq̄ diſcretū quidē eſt numerus atq̄ oratio. Continuū auteȝ linea: ſuperficies: ꝛ corpus ꝛ inſup p̄ter hec tēpus: ꝛ locus. Partium enim numeri nullus terminus eſt cōis, quo ipſe copulant̄, ceu quinq̄: ꝛ q̄nq̄ ſi ſint denarij partes, nullo cōmuni termino copulant̄. Sed ſunt ſeiuncta ſimul tria, ꝛ ſeptem. Neq̄ oīno fit, vt numeri partiū termin⁹ cōmunis vllus ſumat̄: ſed ſemp̄ partes ſeiūcte ſunt: Quare numerus eſt diſcretum.

¶ Hec eſt 2ª ps p̄ᶜ pticule i qua ph̄s exeq̄t̄ de mēbris diuiſionū. ꝛ ↄtinet duas pticulas: q2 in p̄ª exeq̄tur determinādo de mēbris p̄ᶜ diuiſiōis. In 2ª ibi (Ampli⁹ alia q̄deȝ ↄſtāt) exeq̄t̄ determinādo mēbra p̄ᶜ diuiſionis. p̄ narrat ſpēs vtriuſq̄ mēbri p̄ᶜ diuiſionis. In 2ª ibi. (Partiū. n. nūeri.) exeq̄tur determinādo de illis ſpēb⁹. Dicit ḡ p̄mo q̄ quātitas diſcreta ē vt nūer⁹ ꝛ oꝛ͂o ꝛ q̄titas ↄtinua eſt vt ſupficies linea. corp⁹ tp̄s ꝛ locus. Dico ḡ p̄ᵒ q̄ quātitas diſcreta eſt vt nūer⁹ ꝛ oꝛ͂o. ḡ exeq̄tur determinādo de ſpēb⁹ q̄titatis diſcrete: ꝛ p̄ de nūo. 2° de oꝛ͂one. Primo ḡ p̄bat q̄ nūer⁹ eſt q̄titas diſcreta: ꝛ h̄ ē ↄcluſio. 17. h⁹ li. ꝛ p̄ h⁹ ca. q̄ p̄bat̄ ſic. Dis quantitatis cui⁹ ptes nō copulāt̄ ad aliquē cōem terminū eſt diſcreta q̄titas: ſȝ nūer⁹ eſt q̄titas cui⁹ ptes nō copulant̄ ad aliquē cōeȝ terminū. ḡ nūer⁹ eſt q̄titas diſcreta. ma. pȝ. p̄ diffōnēȝ q̄titatis diſcrete. Diffō. n. q̄titatis diſcreta ē iſta. ſ. q̄titas diſcreta eſt cui⁹ ptes nō copulant̄ ad aliquē cōem terminuȝ. Et minor declarat̄ declaratiōe exēplari. q̄nq̄ ꝛ q̄nq̄ ſūt ptes aliquote ipſoꝝ decē. ſiue nūeri denarij: ꝛ nō copulant̄ ad aliquē cōeȝ terminū: cū nō ſit aliq̄d īter iſta q̄ ſit p̄n̄ᵐ vnius ꝛ finis alteri⁹: ſȝ q̄nq̄ ꝛ q̄nq̄ ſp̄ remanēt diſcreta ꝛ ſep̄ata: ꝛ non ad aliquē terminū eis cōem copulant̄: ſilr̄ tria ꝛ ſeptē q̄ ſunt ptes nō aliquote ipſoꝝ decē: ſiue nūeri denarij nō copulant̄ ad aliquē terminū cōeȝ eis: ꝛ ita eſt de alijs ptibus nūeri. ergo ꝛc.

B

Intētio ph̄i. ¶ Intelligēdū q̄ ph̄s in exēplificādo q̄liter ptes nūeri nō copulant̄ ad aliquē terminū cōeȝ exēplificat tā de ptib⁹ aliquotis q̄ȝ ptib⁹ nō aliquotis. ptes aliquote ſūt que aliquotiēs ſūpte reddūt ſuuȝ totū p̄ciſe: neq̄ plus neq̄ min⁹: ꝛ ſic q̄nq̄ ꝛ q̄nq̄ ad decē ſe h̄nt: q2 q̄nq̄ bis ſūpta reddūt decē: ꝛ neq̄ plus neq̄ min⁹. Pars nō aliquota eſt q̄ multotiēs ſūpta nō reddit ſuū totū eq̄lr̄ p̄ciſe: ꝛ ſic ſe h̄nt ſeptē ad decē: q2 ſi multotiēs ſumant̄: plus q̄ȝ decē reddūt. Et ſilr̄ tria ſūt ps nō aliquote ipſoꝝ decē: q2 multotiēs ſūpta nō p̄ciſe reddūt deceȝ. Si. n. ſumant̄ ter reddūt pauciora q̄ȝ decē: q2 nouē: ꝛ ſi tria ſumentur quater: reddunt plura q̄ȝ decem: q2 duodecim.

¶ Silr̄ āt ꝛ oꝛ͂o q̄dē diſcretoꝝ eſt. Quia ꝛ. n. quātitas eſt oꝛ͂onis māifeſte appet. meſurat̄. n. ſyllaba breui ꝛ lōga. Dico āt oꝛ͂onē cuȝ voce p̄latā. ad nullū. n. cōem terminū ei⁹ pticule copulant̄. nō. n. cōis termin⁹ ē ad quē ſyllabe copulēt̄: ſȝ vnaq̄q̄ diuiſa ē ſ̄ȝ ſeipſam.

¶ Silr̄ ꝛ oratio diſcretū eſſe videt̄. Nā quantū ipſaȝ eſſe ex eo patet: q2 longa breuiq̄ ſyllaba menſurat̄. atq̄ eā oꝛ͂onē dico que ſit cū voce. Etenim nullo partes ipſius cōi termino copulant̄: ſed queq̄ p̄ ſe ſunt ſeiuncte. ARGI.

¶ Probato q̄ numer⁹ eſt quātitas diſcreta p̄bat ph̄s q̄ oꝛ͂o eſt q̄titas diſcreta: ꝛ h̄ eſt ↄ. 18. h⁹ lib. ꝛ p̄bat̄ ſic. Oꝛ͂o eſt quātitas ꝛ ptes ei⁹ nō copulant̄ ad aliqueȝ terminū cōem. ḡ oꝛ͂o eſt quātitas diſcreta. pȝ ↄña per deſcriptionē quātitatis diſcrete: hec. n. eſt deſcriptio quātitatis diſcrete: q2 quātitas diſcreta. eſt illa cui⁹ ptes non copulant̄ ad aliquē terminum cōem: aīs p̄batur: ꝛ p̄mo q̄ oꝛ͂o ſit quātitas. Id quo meſurat̄ ſylla breuis vel lōga eſt q̄titas: ſȝ oꝛ͂one menſurat̄ ſylla breuis aut lōga. ḡ ꝛc. maior pȝ ſ̄m ph̄m: q2 p̄priū eſt q̄titati meſurare quātū. rō. n. meſure p̄ᵒ reperit̄ in q̄titate diſcreta: vt h̄ꝫ. 10. meta. Un̄ p̄priū eſt quātitati meſurare quātū. cū ergo ſylla breuis aut lōga ſit quāta ꝛ menſuret̄ oꝛ͂one: ſeq̄t̄ q̄ oꝛ͂o eſt quātitas. Alia ps aītis. ſ. q̄ ptes oꝛ͂onis nō copulantur ad aliquē terminū eis cōem p̄bat̄. nā ſyllabe q̄ ſūt ptes oꝛ͂onis p̄late nō copulant̄ ad aliquē cōem terminū: ſed vnaq̄q̄ dictio ſep̄ata ꝛ diuiſa eſt ab alia ꝛ exponit ſeipſam de q̄ oꝛ͂one itelligit: ꝛ dicit q̄ loq̄t̄ de oꝛ͂one i voce p̄lata. ¶ Intelligēdū q̄ ſ̄ȝ iſtā deſcriptionē oꝛ͂o q̄ eſt quātitas eſt meſura itrinſeca oꝛ͂onis p̄late ꝛ nō eſt p̄lata oꝛ͂o: ſȝ h̄ꝫ eē ſubiectiue i oꝛ͂one p̄lata. Un̄ ſicut nūs q̄ eſt q̄titas diſcreta nō ē res nūerata: ſȝ h̄ꝫ eē ſubiectiue in reb⁹ nūeratis: ꝛ ē menſura itrinſeca reꝝ nūeratarꝫ p̄ quā de reb⁹ nūeratis cognoſco quot ſint: ſic iſta oꝛ͂o: que ē q̄titas diſcreta nō ē oꝛ͂o p̄lata: ſȝ eſt eē oꝛ͂one p̄lata h̄ꝫ eē ſubiectiue in oꝛ͂one p̄lata tāq̄ȝ menſura ei⁹ itrinſeca p̄ quā cognoſcitur vtrū ſylla ſit lōga vel breuis: ꝛ vel vtrū cōponit̄ ex ptib⁹ breuib⁹ vel lōgis. Un̄ oꝛ͂o eſt 4ᵇ. q̄daȝ ſcripta: ꝛ talis eſt ſ̄ba vel eſt q̄dā aggregatū p̄ accñs ex ſolo encauſtro ꝛ ex fig̃ª vel figuris. Alia ē oꝛ͂o in mēte: ꝛ 1ª eſt q̄litas in p̄ª ſpē q̄litatis. 3ª eſt oꝛ͂o in p̄nūciatiōe vel in voce: ꝛ 1ª eſt vox. ꝛ p̄ ↄñs eſt ſou⁹: ꝛ 1ª eſt q̄litas de 3ª ſpē q̄litatis. 4ᵒ accipit̄ oꝛ͂o p̄ meſura itrinſeca oꝛ͂onis p̄late: ꝛ ſic ē q̄titas diſcreta. Sȝ du^m eſt q2 ſ̄m ph̄m h̄. ptes oꝛ͂onis de q̄bus itēdit h̄ ſūt ſyllabe. dicit. n. ph̄s q̄ ptes oꝛ͂onis nō copulant̄ ad aliquē terminū cōem: ſȝ ſyllabe ſunt ptes oꝛ͂onis p̄late. ḡ oꝛ͂o q̄ eſt q̄titas eſt oꝛ͂o p̄lata. Dōm q̄ ph̄s nō itēdit q̄ ſyllabe ſint ptes oꝛ͂onis q̄ eſt q̄titas: ſȝ ex hoc q̄ ſyllabe nō copulant̄ ad aliquē terminū cōem vult ph̄s dicere q̄ ptes oꝛ͂onis que eſt q̄titas nō copulant̄ ad aliquē terminū eis cōem: q2 ptes oꝛ͂onis q̄ eſt quātitas h̄nt eē ſubiectiue in ſyllabis oꝛ͂onis p̄late: ꝛ iō ſi ſyllabe oꝛ͂onis p̄late nō copulant̄ ad aliquē terminū cōem. ſeq̄t̄ q̄ ptes oꝛ͂onis q̄ eſt quātitas nō copulāt̄ ad aliquē cōeȝ terminū. Et ſi q̄rat̄ de ptib⁹ oꝛ͂onis q̄ eſt q̄titas cuiꝰ ſūt: vtrū ſint vnitates ſyllabaꝝ vel aliq̄ alia extenſa ad extēſionē ſyllabarū. dōm vt mihi vr̄ q̄ ptes oꝛ͂onis q̄ eſt q̄titas nō ſunt vnitates ſyllaꝝ. q2 tūc oꝛ͂o q̄ eſt quātitas eēt nūerus. ↄñs vr̄ eē ↄtra ph̄m: ſȝ ptes oꝛ͂onis ſūt meſure itrinſece ſyllaꝝ extēſe ſolū ſ̄ȝ durationē ad extēſionē ſyllabaꝝ: ſicut tp̄s extēdit̄ ſolū ſ̄m durationē ad extēſionē p̄mi mot⁹ vt declarū eſt ſup. 4 phy. ¶ Et ſi dicat̄ q̄ ſ̄m h̄ oꝛ͂o q̄ eſt quātitas nō dr̄a tp̄e. dōȝ q̄ oꝛ͂o q̄ eſt quātitas dr̄ a tp̄e in hoc q̄ tp̄s eſt q̄titas ↄtinua: ꝛ oꝛ͂o q̄ eſt q̄titas ē meſura diſcreta. Silr̄ tp̄s meſurat motū: ſȝ oꝛ͂o q̄ eſt q̄titas nō menſurat motū: ſȝ oꝛ͂onē p̄latā. Sȝ q̄uis pceſſet 2ª dictū difficile eſt videre quō oꝛ͂o ē q̄titas: nec vr̄ de neceſſitate. ponere talē meſurā niſi

C

Cap̄. de tēpore t. c. 87.

D

niſi tpˢ. Unde ozo plata nõ vĩ hic pro mẽſura niſi tpˢ ⁊ nũc ꝑ tpˢ mẽſurat ozonẽ platã quãtũ ad eius ſucceſſionez ſeu ad durationẽ: ⁊ numerꝰ mẽſurat ozonẽ platã quantũ ad multitudinẽ ſyllabaꝝ: nec oꝫ vt vĩ aliã menſurã ponere ad menſurandũ ozonẽ platã: ⁊ ꝓpter hoc poſſꝫ dici ꝙ intentio phĩ nõ erat ꝙ oratio eſſet quãtitas: ſed phs loqtur ſꝫ opinionẽ alioꝝ: ⁊ maxime ſꝫ opi. archite. quẽ in multis ſecutus ẽ i hoc libro.

ℭ Linea. n. ↄtinua eſt. ꝑt. n. qs ſumere cõez terminũ ad quẽ ꝑticule eiꝰ copulãt. id eſt pũctũ ⁊ ſupficiei lineã. Plani nãqꝫ ꝑticule ad quẽdã cõez terminũ copulãt. Silr ãt ⁊ i corpore poteris ſumere cõez terminũ ſupficiez aliquam que corporis particulas copulat.

ARGI. ℭ Linea vero ↄtinuũ eſt; ſumi nãqꝫ cõis terminus põt, q ꝑtes ipſiꝰ linee copulãt: punctũ in q: ⁊ itidez ſupficiei linea. Plani nãqꝫ ꝑtes cõi qdã termino copulãt. ſilr ⁊ i corpore ſumere aſſignareqꝫ cõez terminũ / lineã aut ſupficiẽ / potes: quo partes corporis copulãt.

ℭ Exequit determinãdo d ſpẽbus q̃ntitatꝫ ↄtinue ⁊ ꝓbat pᵒ ꝙ liᵃ ſupficies. ⁊ corpꝰ ſunt q̃ntitates ↄtĩe. ⁊ h eſt ↄ. 19. hꝰ li. q ꝓbat ſic. Quãtitates ↄtĩe ſunt q̃ꝝ partes copulant ad terminuz cõez ſꝫ ꝑtes linee copulãt ad terminũ cõez. ſ. ad pũctũ: ⁊ ꝑtes ſupficiei copulãt ad terminũ cõez. ſ. ad lineã ⁊ ꝑtes corporis copulant ad terminũ cõez. ſ. ad ſupficiẽ intrinſecã corporis. g̃ linea ſuperficies ⁊ corpus: ſunt q̃ntitates ↄtĩe.

ℭ Eſt autem taliuz ⁊ tẽpus ⁊ locus: preſens n. tempus copulat preteritum ⁊ futurum.

ARGI. ℭ Tẽpus etiã ⁊ locus talia eſſe vident. Tẽpus eni pſens cũ exacto copulat atqꝫ futuro.

ℭ Q ãt tpˢ ſit q̃ntitas ↄtĩa ꝓbat phs ⁊ hec eſt ↄ. 20. hꝰ li. q ꝓbat ſic. Ois q̃ntitas cuiꝰ partes copulant ad aliquẽ cõem terminũ eſt q̃ntitas ↄtĩa. tpˢ eſt hꝰ. g̃ ⁊c. maior pꝫ. ⁊ minor d clarat. nã pñs tpˢ copulat ad pteritũ ⁊ ad futuꝝ. h eſt pñs tpˢ hꝫ partes copulatas ad terminũ cõez ⁊ rõe illaꝝ partiũ di pñs tpˢ eſt quãtitas ↄtĩa. pñs tpˢ ↄponit ex tpe pᵗõ ⁊ ex tpe futuro: vt illa dies pñs ↄponit ex eo qd pteriit ex iſta die ⁊ ex eo qd futurũ eſt ex illa die. dicit. n. Priſcia. pñs tpˢ ẽ cuius ps pterãt. pſqꝫ futᵘʳᵃ eſt ⁊ tpˢ ptiñ ⁊ tpˢ futuꝝ copulant ad iſtãs pñs. Nã pñs iſtãs ẽ finis tpis pteriti ⁊ ẽ pnᵐ tpis futuri.

ℭ Rurſus locꝰ ↄtinuoꝝ ẽ. locũ. n. q̃dã ꝑticule corpis obtinẽt q ad quẽdã cõez tminũ copulãt: g̃ ⁊ loci ꝑticule q obtinẽt ſingulas corpis ꝑtes ad eũdẽ tminũ copulãt ad quẽ corpis ꝑticule. Quapropter ↄtinuꝰ erit locꝰ: ad vnũ cõez eni tminũ eius particule copulãt.

ARGI. ℭ Et corpis ꝑtes locũ occupãt: q qdẽ aliquo cõi tmino copulãt. Igit ⁊ loci partes q̃s q̃qꝫ pars corporis occupat eodẽ ſane tmino copulãtur: q ⁊ partes corporis copulãtur. q̃re locus ẽt ↄtinuus erit: quippe cuz partes ipſius vno communi termino capulentur.

ℭ Q locus ſit q̃ntitas ↄtĩa ꝓbat. ⁊ eſt ↄ. 21. huiꝰ lib. q ꝓbat ſic: locus eſt q̃ntitas cuiꝰ partes copulant ad terminũ cõez. g̃ locus eſt q̃ntitas ↄtĩa. ↄña d ſe pꝫ. ⁊ añs ꝓbat. partes corporis q occupãt locũ copulant ad terminũ cõez. g̃ partes loci q ↄtinẽt ſinglas partes corporis copulant ad eũdẽ terminuz cõez ad quẽ copulãt partes corporis. Unde q: partes corporis copulant ad terminũ cõez ꝓpter hoc ꝓbat ꝙ partes loci copulant ad terminũ cõez. ſ. ad eũdẽ ad quẽ copulant partes corporis. Sꝫ illd nõ vĩ eẽ veꝝ: q: ꝑtes corpis copulant ad ſupficiẽ itrĩſecã i corpore locato tãqꝫ ad terminũ cõez: ſꝫ ꝑtes loci nõ copulant ad ſupficiẽ itrĩſecã i corpe locato: q: ſic eẽt locus diuiſibilis ſꝫ ꝓfunditatẽ: qd eſt ↄ phꝫ.

A

ℭ Dõz ſꝫ ꝙ dicit Auer. h ꝙ phs nõ dterminauit adhuc d loco ſꝫ vitatez ſꝫ iõ loqt h d loco ſꝫ opinionẽ alioꝝ ponẽtiũ locũ eẽ ſpatiũ ⁊ ſpatiũ ſit diuiſibile ſꝫ tres dimẽſiones: locus eẽt diuiſibilis ſimiliter ſꝫ eos ⁊ ſic ꝑtes loci eẽnt vbicũqꝫ cuz ꝑtib corpis. ꝑ ↄñs ꝑtes loci copulãt ad ſupficiẽ itrĩſecã corpis locati. loqndo tñ d loco ſꝫ vitatẽ ſꝫ ꝙ locꝰ eſt vltĩᵐ corpis ↄtinẽtis locatum. ſic ꝑtes loci copulant ad lineã exñtez i ſupficie corporis locãtis ⁊ nõ ad ſupficiẽ itrĩſecã corpoꝝ locatoꝝ vl locati corporis.

Sꝫ nũqd ſit locus i gñe q̃ntitatꝫ vide ꝑ An. and. li. 5. metaph. q. 16. ſol. 5.

ℭ Sciẽdũ eſt h ꝙ cũ dicimꝰ ꝑtes q̃ntitatꝫ ↄtinue copulant ad terminũ cõez: nõ oꝫ terminꝰ cõis itelligi illud qd eſt ꝑdicabile d plibꝰ: ſꝫ illud qd eſt finis duoꝝ vel pnᵐ vnius ⁊ finis alteriꝰ. v. g. pũctus q eſt i medio linee eſt terminꝰ cõis vtriqꝫ medietati linee: q: eſt finis vtriuſqꝫ vl pnᵐ vtriuſqꝫ vl finis vnius ⁊ pnᵐ alteriꝰ. Silr iſtãs pñs ẽ terminꝰ cõis tpi pterito ⁊ tpi futuro: q: eſt finis tpis pteriti ⁊ pnᵐ tpis futuri.

B

ℭ Ampliꝰ ãt alia qdẽ ↄſtãt ex ꝑticulis q i eis ſt põnẽ ad ſeiuicẽ hñtibꝰ. Alia qdẽ ex nõ hñtibꝰ vt linee qdẽ ꝑticule põnẽ ad ſeiuicẽ hñt. Sigulũ nãqꝫ eoꝝ ſitũ ẽ alicubi: ⁊ hẽs vñ ſumas ⁊ aſſignes vnũqdqꝫ vbi ſitũ ẽ i plano ⁊ ad q̃ ꝑticulã ꝑticule cũcte copulẽt. Silr ãt ⁊ ꝑticule plani põnẽ hñt q̃dã: ſilr nãqꝫ oñdet vbi vnũqdqꝫ eoꝝ iacet: ⁊ q copulãt ad ſeiuicem: ſed ⁊ ſoliditatis quoqꝫ ſimiliter ⁊ loci.

ARGI. ℭ Preterea ꝑtiũ: vti diximꝰ ex hñtibꝰ põnẽ ꝑtibus: partĩ e nõ hñtibꝰ cõſtãt: nã linee qdez ꝑtes põnẽ habẽt. q̃qꝫ eni ipſaꝝ alicubi ſituz hꝫ: atqꝫ qua i parte plani q̃qꝫ ſita eſt: q̃qꝫ cũ ꝑte copulat: ſumere aſſignareqꝫ potes: ſilr ⁊ plani ꝑtes põnẽ q̃dꝫ nimiꝝ habẽt. ſilr nãqꝫ mõ queqꝫ partiũ vbi iacet: q̃qꝫ cũ parte copulata eſt aſſignabitur. Partes etiam ſolidi locique poſitionem identidem habent.

ℭ Hec eſt ſꝫa particula ſe partis pᵉ particule i q phs exeqtur determinãdo d mẽbris ſe diuiſionis q̃ntitatis q eſt i q̃ntitatez ↄſtãtẽ ex partibꝰ hñtibꝰ põnẽ. ⁊ i q̃ntitatẽ ↄſtãtẽ ex partibus nõ hñtibꝰ põnẽ ad ſeiuicẽ: ⁊ pᵒ dterminat d pᵒ mẽbro ſo de ſo ibi. (In nũo autẽ.) Pmo ꝓbat ꝙ linea ſupficies corpus ⁊ locus ſunt q̃ntitates ↄſtãtes ex partibꝰ hñtibꝰ põnẽ ad iuicem. ⁊ h eſt ↄ. 22. huiꝰ libri. q ꝓbat ſic. ille q̃ntitates q ↄſtãt ex partibꝰ hñtibꝰ ſitũ ↄtinuationẽ ⁊ ꝑmanẽtiã ſunt q̃ntitates ↄſtãtes ex partibꝰ hñtibꝰ põnẽ adiuicẽ: ſꝫ linea ſupficies corpus ⁊ locus ſunt q̃ntitates q ↄſtãt ex partibꝰ hñtibꝰ ſitũ cõtinuationẽ ⁊ ꝑmanẽtiã. g̃ linea ſupficies corpus ⁊ locus ſunt q̃ntitates ↄſtãtes ex partibus hñtibꝰ põnẽ ad ſeiuicẽ. maiorẽ huius rõnis ſupponit phs manifeſtã ⁊ declarat minorẽ declarationẽ exẽplari ſic. particule eni linee ſituate ſũt alicubi: q: cõtingit aſſignare de qualibet parte linee vbi eſt ſituata. ⁊ eodẽ mõ eſt d particulis ſuperficiei corporis ꝙ ſint alicubi ſituate ⁊ contingit aſſignare vbi ſint ſituate. Similiter particule ſuperficiei linee corpoꝝ ⁊ loci hñt permanentiam ad inuicem vt manifeſtum eſt ⁊c.

C

ℭ Intelligendum eſt ꝙ poſitio accipitur tripl ſꝫ Albertũ. Uno mõ accipit poſitio ſm ꝙ refertur ad illud cuius eſt poſitio. ⁊ ſic eſt in predicamento rõnis. Alio mõ accipitur ꝓ ordinatione partium in toto abſolute: ⁊ ſic eſt dĩa quãtitatis: ⁊ ſic loquit h phs de poſitione. 3ᵒ mõ accipitur vt eſt ordinatio partium in toto in

Poſitio q̃tuplr. capiat

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ꝯ oratione ad locũ⁊ ita eſt ꝑdicamẽtũ p ſe diſtinctũ ab alijs.
D ¶ Ulterius eſt ſciendũ ꝙ ad põnẽ vt eſt dñia q̃ntitatis ſm ꝙ hic loq̇tur req̇runt tres ↄditiones.ſ.ſitus partiũ:ita ꝙ ↄtin gat aſſignari vbi partes ſint ſite:ita ꝙ vna pars ſit ſituata hic ⁊ alia ibi. ¶ Secũda ↄditio eſt pmanẽtia partiũ. ¶ Tertia ẽ ↄtinuatio partiũ ⁊ q2 linea ſupficies ⁊ corpus ⁊ locus hñt il las tres ↄditiones:iõ ↄſtãt ex partib⁹ hñtib⁹ põnẽ ad ſeinicẽ.

¶ In nũero ãt nõ poterit qſq̃ pſpicere quẽadmodũ particule ei⁹ põnẽ aliq̃ hẽant ad ſe inuicẽ:vt ſint ſite alicubi : aut aliq̃ particule ad ſeiuicẽ ↄnectant:ſ3 neq̃ ea q̃ tpis ſunt. nihil.n.pmanẽt particule tpis. Qđ ãt nõ eſt pmanẽs q̃uo põnẽ aliq̃ hẽbit:ſ3 magis ordinẽ q̃ndã particularẽ dices hr̃e:vt aliud qdẽ pri⁹ ſit tpe.aliõ vo poſteri⁹. S3 ⁊ õ numero ſilr:eo ꝙ pri⁹ nũeret vn⁹ q̃3 duo ⁊ duo q̃3 tres ⁊ ita ordinẽ quẽdã habebũt:poſitionẽ ãt nõ multũ pcipies:ſ3 ⁊ o͛o ſilr.nihil eni pmanẽt particule ei⁹:ſ3 qđ dcm̃ eſt nõ põt ampli⁹ ſumi. Quapp nõ erit põ particulaꝝ ei⁹ ſi qdẽ nihil pmanẽt. Alia itaq̃ ↄſtant ex particulis q̃ in eis ſunt poſitionẽ ad ſeinuicẽ habentibus. Alia autẽ ex non habẽtibus poſitionẽ.

ARGL. ¶ At i numero nemo demõſtrare põt partes ipſi⁹ poſitionẽ hr̃e:aut alicubi ſitas eẽ:aut q̃bus cũ copulant̃. Nec ſiť i tpe.nulla.n.ps tpis pmanet:qđ ãt nõ pmanet id:quo nã pacto poſitionẽ hẽbit.ſ3 ordinẽ hr̃e potius dices:ppea ꝙ hec pars ſit poꝛ tpis:hec ƀa. Et in numero ſilr mõ ex eo plane q2 prius vnũ q̃3 duo:⁊ duo q̃3 tria:⁊ tria q̃3 q̃tuoꝛ numerãtur.atq̃ hoc qdẽ pacto ordinẽ quendã habent:põnẽ3 aũt ipſaꝝ nõ nimiũ vtiq̃ ſumẽs. Oratio quoq̃ ſimiliter ſeſe hr̃e vĩ. nulla eni ipſius pars pmanet:ſ3 dicta eſt/atq̃ hec rurſus ſumi nõ põt. Quare partiũ ipſi⁹ poſitio ſane nõ erit:cũ nulla prſus permaneat. Que cũ ita ſint:p3:partiũ ex hñtibus poſitionem partib⁹:partim e nõ hñtib⁹ poſitionẽ ↄſtaŕ.

¶ Uiſo que q̃ntitates cõſtãt ex partib⁹ habẽtib⁹ poſitionez ad ſeinuicẽ oſtendit pħs que ſunt q̃ntitates q̃ ↄſtant ex partibus nõ habent⁹ poſitionẽ ad ſeinuicẽ:⁊ pbat ꝙ numerus tẽpus ⁊ o͛o ſunt q̃ntitates que cõſtant ex partib⁹ nõ habẽtibus poſitionẽ ad ſeinuicẽ.⁊ hec eſt ↄcĩo.2 3. huius libri.q̃ pbatur ſic. Ille q̃ntitates que cõſtant ex partibus habẽtibus ſitũ aut pmanentiã aut cõtinuationẽ ſunt q̃ntitates cõſtantes ex partibus nõ habẽtibus põnẽ ad ſeinuicez:ſed numerus tps ⁊ o͛o ſunt hm̃oi:q2 vnũq̃dq̃ eoꝝ aut eſt ex partib⁹ nõ habẽtibus cõtinuationẽ aut permanentiã aut ſitũ3:g̃ ⁊c. maioꝛ p3 ⁊ minoꝛ declaraŕ.⁊ pmo de numero.nã partes numeri nõ habẽt ſitum.nõ enim eſt vna vnitas in numero magis prima q̃3 alia:imo quelibet vnitas indifferenter põt eſſe prima vnitas vel vltima ſm ꝙ poſſum numerare a quacũq̃ vnitate indifferenter. Silr partes numeri nõ habẽt continuationẽ adinuicẽ:q̃uis.n.diuerſi numeri habeant ordinẽ adinuicem: vt binarius prioꝛ eſt q̃3 trinarius:tamen partes numeri nõ habent ſitum vt dictũ eſt. Unde partes numeri non habent poſitionem propter hec duo v3.q2 non habẽt ſitum ⁊ q2 non habent continuationem adinuicẽ. Silr tẽpus conſtat ex partibus nõ habẽtib⁹ põnẽ ad ſeinuicẽ : q2 partes tẽporis nõ pmanẽt:⁊ ideo q̃uis partes ipſius nõ poſſint habere ordinẽ:tñ nõ habẽt poſitionẽ:ſilr eſt de oratione: partes n.orationis nõ pmanẽt:poſt q̃3 n.oratio vel pars orationis ẽ prolata non poteſt iterum ſumi:ideo partes orationis non habent ſuppoſitionẽ ad ſeinuicẽ:ſimiliter partes orõnis non habent continuationem ad ſeinuicem: ⁊ propter defectum iſtorum duorum.ſ.permanentie ⁊ cõtinuationis partes orationis non habent poſitionem in partibus ſuis.

¶ Propꝛe ãt q̃ntitates he ſunt ſole q̃s diximus.alia vo oĩa ƀ3 accñs ſunt. Ad ħ ãt aſpiciẽtes ⁊ alias dicim⁹ q̃ntitates: vt multuz dĩ albũ eo ꝙ ſupficies mľta ſit : ⁊ actio lõga eo ꝙ tp̃s lõgũ ſit ⁊ mľtũ ⁊ mot⁹ multus. Nec q̃3.n.hoꝝ ſingulũ p ſe q̃ntitas dĩ:vt ſi q̃s aſſignet q̃nta ſit actio tpe diffiniet annuã vľ diurnam:vel ſic aliquo mõ aſſignãs:⁊ albũ quantum ſit aſſignans ſuperficie diffiniet. Quanta.n.ſuperficies fuerit tm̃ albũ dices eſſe. Quare ſole ppꝛie ⁊ ƀ3 ſeipſe q̃ntitates eſſe dicuntur que dicte ſunt : alioꝛũ vero nihil per ſe:ſed foꝛte dicuntur per accidens.

¶ At g hec ſola q̃ dicta ſunt ppꝛie q̃nta dñr. ARGL.
cetera vo vniuerſa p accñs. Ad hoc.n.aſpicientes ⁊ cetera q̃ntia dicimus/velut multũ albũ. Ex eo dĩ multũ q2 multa ſupficies ẽ.⁊ actio lõga motuſue:q2 tp̃s eſt lõgũ nõ.n.p ſe vnũ qđq̃ hoꝝ dĩ q̃ntũ. eteni ſi q̃ſpiã q̃nta nã ſit actio aſſignauerit:tpe ſane ipſaz diffiniet. Biẽnẽ dicẽdo aut triẽnẽ eẽ:aut alio ſilr mõ: ⁊ albũ ẽt ſi q̃ntũ ſit aſſignauerit/ſupficie nimirũ diffiniet.q̃nta eni eſt ſuperficies/tm̃ dicet ⁊ albũ eẽ.q̃re ea ſola q̃ dicta ſunt propꝛie ⁊ per ſe q̃nta dicunt̃.ceterorum vero nihil per ſe:ſed per accidens dicitur quantum.

¶ Hec eſt tertia particula pme partis in qua pħs determinat de q̃ntitatibus ſiue de q̃ntitate p accñs:⁊ pbat ↄnẽ iſtã ⁊ eſt.24ª. huius lib.q̃ eſt iſta. Omnia q̃nta alia a q̃ntitatibus ꝑdictis ſunt q̃nta p accñs.hec ↄ pbaŕ ſic. omnia que ſolũ dñr q̃nta p cõparationẽ ⁊ habitudinẽ ad q̃ntitates ꝑdictas.ſ.lineã ſuperficiẽ ⁊c.ſunt q̃nta p accidẽs: ſed omnia q̃nta alia a q̃ntitatib⁹ ꝑdictis dñr q̃nta p cõparationem ⁊ habitudinẽ ad q̃ntitates predictas.g̃ ⁊c. maioꝛ p3 q2 qđ ineſt alicui ſolũ p cõparationẽ ad aliud vel ad aliã:⁊ tña3 ineſt ei p illud aliud ⁊ nõ p ſe.⁊ minoꝛ declaraŕ inductiue.nã albũ eſt quoddã q̃ntum aliud a q̃ntitate ꝑdicta:⁊ nõ dicit̃ multum niſi q2 ſuperficies in qua eſt:eſt multa. Similiter actio nõ dicitur longa niſi q2 tẽpus menſurans actionẽ eſt longũ: ſimiliter motus nõ dicitur longus:niſi q2 tẽpus qđ eſt menſurans motũ dicitur longũ:⁊ eodẽ mõ eſt de oĩbus q̃ntitatibus alijs a q̃ntitatibus ꝑdictis. ergo he/ſole que predicte ſunt.ſunt q̃ntitates p ſe:⁊ ſi alique aliarum dñr q̃ntitates hoc ſolũ eſt p accñs ⁊ non per ſe. ¶ Sciendum ꝙ pħs hic p q̃ntitates intelligit q̃nta:albũ.n.dicitur quantum ⁊ actio quanta ⁊ non d3 dici quantitas. Unde cũ dicitur ꝙ alia a quantitatibus ꝑdictis dicunt̃ q̃nta p accñs.illud nõ eſt verum de virtute ſermonis:ſed p quantitates d3 intelligi q̃ntitas:⁊ illud intelligit pħs. ¶ Sciendũ ꝙ pħs dicit.5.meta.ꝙ duobus modis dicitur aliquid quantum p accñs. Uno mõ F T.cõ.3.
dicitur

T.cō.3. dr̄ aliqd q̄ʒtū ꝑ accn̄s ſolū ex hoc ꝙ eſt accn̄s alicuius ꝑ ſe q̄ʒ
ti ⁊ ſic albedo ⁊ nigredo dn̄r quāta ꝑ accn̄s: qꝛ albedo nō eſt
q̄ʒtitas: nīſi qꝛ eſt ſbīa: que ꝑ ſe quāta: ⁊ in ſupficie ⁊ in corpore.
Alio° dr̄ aliqd q̄ʒtū ꝑ accn̄s: ita ꝙ nō p°. nec rōne ſbīe q̄ eſt:
ſʒ ex eo ꝙ diuidit̄ q̄ʒntatiue ad diuiſionē alicuius q̄ʒtitatis ⁊
alicuius ꝑ ſe ⁊ p° q̄ʒ. ⁊ ſic tp̄s ⁊ motus dn̄r ꝑ ſe q̄ʒta ꝑ acci-
dens p° qꝛ illa q̄ꝝ ſunt paſſiones ſunt q̄dā ꝑ quāta: ⁊ ad di-
uiſione eoꝝ diuid. ſ. tp̄s ⁊ motus. tp̄s. n. diuidit̄ ad diuiſionē
motus: ⁊ motus ad diuiſionē magnitudinis: nō tp̄s ⁊ motus
dn̄r quāta ꝑ accn̄s ſʒ ꝙ ꝑ accn̄s opponit̄ ei qd̄ eſt p°. tp̄s ꝟo
ꝑ ſe eſt q̄ʒtitas: ſʒ nō p°. motus aūt nō dʒ dici q̄ʒtitas: ſʒ dʒ dici
A ꝓprie loq̄ndo q̄ʒtus. ¶ Circa iſtud capl'ʒ ſunt multa dubia.
p° dubitat̄ circa genus q̄ʒtitatis. ſc̄o circa ſpēs. ¶ Circa p̄m
dubitat̄. vtꝝ quātitas ſit gen⁹ vnūʒ ⁊ vr̄ ꝙ nō. qꝛ nullū gen⁹
Capi. 1. ꝓdicat̄ denominatiue de ſuis ſpēb⁹. vt pʒ. i. 4. topi. ſʒ quātitas
ꝓdicat̄ dnominatiue d̄ ſuis ſpēb⁹. ḡ ⁊c. nā hec eſt v̄a linea ē q̄ʒ
ta: ⁊ hec ſilr̄. ſupficies eſt quāta: ⁊ hec eſt ꝑdicatio dnomina
tiua. ḡ q̄ʒtitas nō eſt gen⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō eſt genus vnū. ¶ Itē ꝑ
T.cō. 1. phʒ. 10. meta. in q̄lʒ gn̄e vno eſt vnū p̄m ⁊ vnū qd̄ eſt metrū
⁊. 5. me- ⁊ mēſura oīuʒ alioꝝ in illo gn̄e. ſʒ in gn̄e q̄ʒtitatis ſunt duo
taphyſi. p°. ſ. pūctus ⁊ vnitas: qꝛ pūctus eſt p̄m in ꝯtinuis ⁊ vnitas ē
T.cō.12. p̄m in diſcretis. ḡ ⁊c. ¶ Itē oē gen⁹ hʒ vnā rōnē p̄mā q̄ eq̄
liter cōpetit oīb⁹ ꝯtētis in illo gn̄e: ſʒ quātitas nō hʒ talē rō-
nem vnā. ḡ ⁊c. ꝓbatur minor. qꝛ illa rō vel foret rō diuiſibili-
tatis vel rō mēſure. nō rō mēſure: qꝛ rō mēſure prius cōpetit
quātitati diſcrete q̄ʒ cōtinue: vt pʒ per cōmētatorē. 10. meta.
Nec eſt rō diuiſibilitatis: qꝛ illa ꝑ prius cōpetit quātitati con
Cō. 3°. tinue q̄ʒ diſcrete: qꝛ numerus cāuſat̄ ex diuiſione ꝯtinui: vt pʒ
in tertio phy. ⁊ ꝑ ꝯn̄s prius cōpetit ꝯtinuo. ¶ Itē ſpēs gene
Ter. cō. ris debēt eſſe coeq̄: ſʒ ſpēs q̄ʒtitatis nō ſunt coeq̄: ergo quāti
32. ⁊ 5° tas nō eſt genus. ꝓbo minorē ꝑ Boetiū p° arithmetice ſue
meta. quātitas diſcreta prior eſt q̄ʒ cōtinua. ¶ Dicēdū ꝙ quātitas
eſt gen⁹ vnū: qꝛ hʒ vnū modū eſſendi ſeu vnā rōnē diſtinctaʒ
a qualʒ alia rōne cuiuſlibʒ ꝑdicamēti ⁊ d̄ rōne gn̄alis quaʒ
hʒ q̄ʒtitas eſt de ꝑ ſe hr̄e partes integrales: hec. n. rō cōpetit
cuilibʒ q̄ʒtitati ⁊ nulli alteri determinate: q̄ʒuis. n. alia a quā
titate habeant partes integrales: vt hō ⁊ aſinus ⁊ hm̄ōi tn̄ nu-
bil aliud a q̄ʒtitate de ſe hʒ partes integrales: ſʒ hʒ eas for-
maliter ꝑ q̄ʒtitatē: ſicut. n. oē albū eſt albū formaliter ab al-
bedine: ita oē q̄ʒtū eſt q̄ʒtū formaliter a quātitate: ⁊ ſicut eſt
īpoſſe ponere aliqd̄ albū ſine albedine: ita īpoſſe eſt aliqd̄ eē
q̄ʒtū ſine q̄ʒtitate: ſed idē eſt q̄ʒtū ꝓprie ⁊ hr̄e partes integra
les: nō hr̄e partes integ̃les cōpetit q̄ʒtitati p̄mo ⁊ cuilibʒ alte
ri cōpetit hr̄e partes integrales rōne q̄ʒtitatis. Vn̄ quātitas
B eſt q̄dā ꝯpoſitū ex m̄a ⁊ forma inherens ſub̄e rōne m̄e ſub
rōne cuius ſb̄a extēdit̄ ⁊ hʒ partē extra partē. vn̄ ſb̄a nō hʒ
partē integralē nec partes integ̃les nec partē extra partē
T.cō.12 niſi rōne q̄ʒtitatis formaliter. vn̄ phs. quinto meta. dicit ꝙ
q̄ʒtū eſt diuiſibile in partes que inſunt: quarū q̄lʒ eſt nata eē
vere vnū ⁊ h̄ aliqd. hm̄ōi aūt partes ſunt partes integrales:
qm̄ partes eſſentiales cuiuſmodi ſunt m̄a ⁊ forma non ſunt
nate eē hoc aliqd: qꝛ nō ſunt nate exiſtere per ſe ſeparatim a
toto. Silr̄ elemēta in q̄ mixtū diuidit̄ nō inſunt mixto actu: ſed
ſolū v̄tute. Vn̄ ꝑ illā particulā. Diuiſibile in partes q̄ inſunt:
excludunt̄ elemēta q̄ nō ſunt in mixto actu: ⁊ ꝑ illā particulaʒ.
Quaꝝ q̄lʒ eſt nata eſſe hoc aliqd. excludunt̄ partes eſſentia
les. ſ. m̄a ⁊ forma: qꝛ nō ſunt nate eſſe h̄ aliqd. qꝛ nō ſunt na-
te ꝑ ſe exiſtere: ⁊ ſic pʒ ꝙ p̄ma rō quātitatis eſt eſſe diuiſibile
in partes integrales. ¶ Ad p̄mū in ꝯ̄riū dōm ꝙ nullū genus
ꝑdicat̄ denominatiue de ſuis ſpēbus ꝓprie ⁊ ſtricte loque-
do de ꝑdicatione denominatiua: large tn̄ vel cōiter loquēdo
nō eſt incōueniēs genus ꝑdicari denominatiue de ſuis ſpēb⁹.
ḡ cū dr̄ ꝙ hec eſt v̄a. linea eſt quāta: dōʒ ꝙ illa nō eſt v̄a acci
piēdo q̄ʒtū vt eſt ſtricte ⁊ ꝓpriū denominatiuū q̄ʒtitatis: qꝛ
ſic accipiēdo idē eēt q̄ʒtū ⁊ habere q̄ʒtitatē tanq̄ʒ vnū accn̄s
tn̄ capiēdo q̄ʒtū pro omni eo qd̄ hʒ partes integrales. ſic hec.
eſt vera. linea eſt quāta. ⁊ nō eſt ꝑdicatio denominatiua niſi
large loquēdo de denominatiua ꝑdicatione. Vn̄ eſſe q̄ʒtum
eſt equocū: qꝛ vno mō idē eſt qd̄ hn̄s q̄ʒtitatē tanq̄ʒ ſuū acci
dens. Alio mō idē eſt qd̄ hn̄s partes integrales. p° mō eſt de
nominatiuū ꝓprie: ⁊ nō ꝑdicat̄ de ſpēbus q̄ʒtitatis ſc̄o mō eſt
denominatiuū large loquēdo ⁊ ꝑdicat̄ de ſpēbus q̄ʒtitatis.
Vn̄ cū phs dicit ꝙ genus nō ꝑdicat̄ denominatiue de ſuis
ſpēb⁹: intelligit de ꝑdicatione dnominatiua ꝓprie ⁊ ſtricte
dicta: ⁊ ſic eſt dictū ſuū vꝫ. veꝝ tn̄ genus nūq̄ʒ eſt accn̄s ali-
cui ſue ſpēi. ¶ Ad aliā rōnē cū dr̄. ꝙ i quolʒ gn̄e eſt vnū p̄m.
dōm eſt ꝙ phs ſic intelligit ꝙ in quolʒ ē vna p̄ma ſpēs ꝑſe-
ctiſſima inter oēs ſpēs illius generis: ⁊ ſic eſt in gn̄e q̄ʒtitatis
aliqua p° ſpēs ꝑfectiſſima. Sʒ forte illi ſpēi nō eſt nomē im-
poſitum. Et cū dr̄ ꝙ pūctus ⁊ vnitas ſunt duo p̄ma. dico ꝙ n̄
ſunt ſpēs de gn̄e quātitatis: qꝛ nec pūctus nec vnitas eſt ſpe-
cies: ſed illa ſunt ꝓncipia ſpēꝝ. nec eſt incōueniēs ꝙ in vno ge
nere ſunt plura ꝓncipia p̄ma: vel pōt dici ꝙ vnitas eſt p̄m̄ i
genere quātitatis: qd̄ eſt ſimpliciſſimū: ⁊ punctus nō eſt p̄m i
gn̄e quātitatis: qꝛ reducit̄ ad vnitatē: nā punctus vltra vni-
tatem addit pōnē. Naʒ ſm̄ phs. 5. meta. punctus eſt vnitas Ter. cō.
pōnē hn̄s. ¶ Ad tertiū argumentū cū dr̄. ꝙ ꝑdicamentū q̄ʒ 12. ⁊ ide
titatis nō hʒ vnā rōnē. dōm ꝙ ſic vt dictū eſt: q̄ eſt p̄ma ⁊ pro-
pria rō quātitatis: qm̄ p̄ma ⁊ ꝓpria ratio quātitatis eſt de ſe
hr̄e partes integrales. ¶ Ad quartū cū dr̄. ꝙ quātitas diſcre- C
ta eſt prior q̄ʒ cōtinua. Dōm ꝙ quātitas diſcreta vel cōtinua
pn̄t cōparari ad genus quātitatis: ⁊ ſic neutrū illoꝝ eſt prius
alio: vel pn̄t cōparari ad rōnē mēſurandi: ⁊ ſic q̄ʒtitas diſcre-
ta eſt prior q̄ʒ quātitas continua. nā ratio menſurandi nō at-
tribuitur quātitati ꝯtinue niſi ratione quātitatis diſcrete. v.
g. vlna nō menſurat pānum nec certificat quātitatē pāni. niſi
ex h̄ ꝙ totiens replicat̄ in pāno: et bis vel ter ⁊c. Non n̄ ſci
tur ꝑ vlnā quātus eſt pānus niſi ſciat̄ quotiens replicat̄ i pā
no: ⁊ ideo vlne nō cōpetit ratio menſure niſi rōne quātitatis
diſcrete. Et ideo dicit cōmē. 10. meta. ꝙ p̄ma rō menſure re
peritur in quātitate diſcreta. ¶ Ad formā argumēti cū dr̄. T.cō.5.
ꝙ ſpēs generis debēt eſſe coeq. dōʒ ꝙ veꝝ eſt reſpectu gn̄is
equaliter. n. ſuſcipiūt ꝑdicationē gn̄is: ⁊ nō dʒ ꝙ ſint coeq̄ re
ſpectu cuiuſcūq; actus vel ꝓprietatis. ¶ Circa ſpēs quātita- D
tis dubitat̄. Et p̄mo circa ſpēs quātitatis continue. deinde
circa ſpecies quātitatis diſcrete. Circa p̄mū vr̄. ꝙ linea ⁊ ſu
perficies nō ſunt quātitates: qꝛ oīs quātitas ē accn̄s: ſʒ linea
⁊ ſuperficies nō ſunt accn̄tia. ḡ ⁊c. probatio minoris. oē ac-
cidens hʒ ſbm adequatū qd̄ ſm̄ nullā dimenſionem excedit
ſbm ſuū: nec exceditur ab eo: ſed linea ⁊ ſupficies nō hn̄t ſub-
ſtantia adequata. ergo ⁊c. ꝓbatio aſſumpti. nā linea hʒ lōgi-
tudinē ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ ſupficies hʒ lōgitudi-
nem ⁊ latitudinē ſine profunditate. Si ḡ linea ⁊ ſuperficies
haberēt ſub̄a adequata eſſet aliqd̄ ſubm vel ſub̄a q̄ hr̄et lō
gitudinē ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ aliqua ſub̄a hn̄s lō-
gitudinē ⁊ latitudinē ſine ꝓfunditate: qd̄ vr̄ inconueniens.
¶ Deīde ꝓbatur ꝙ punctus nō eſt in re ꝑ nā: qꝛ nec eſt ſub
ſtantia nec accn̄s: nō eſt ſub̄a: qꝛ ſi ille punctus eſſet ſub̄a. ſic
indiuiſibile eſſet ſub̄a incorporea: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eēt ſub̄a ꝑ ſe qd̄ ē
inconueniēs. nec pōt poni ꝙ punctus ſit accn̄s: qꝛ tūc hr̄et
ſubʒ adequatū: ⁊ ſic in ſub̄a eēt dare ſub̄aʒ indiuiſibilē cui
⁊ illa eſſet ꝑ ſe intelligēs vel dīa intellectiua vel angelus. ¶ Si
dicat̄ ꝯcedo ꝙ talia accn̄tia hn̄t ſub̄a adequata: ⁊ ꝙ eſt po
nere aliquā ſub̄aʒ lōgā ſine latitudine ⁊ ꝓfūditate: ⁊ aliq̄ʒ la
tam ſine ꝓfunditate ¶ Cōtra: ſi ponat̄ tal' ſub̄a aut eſt m̄a
aut forma aut ſub̄a ꝯpoſita. nō pōt dici ꝙ ſit m̄a: qꝛ oīs m̄a ē
ſubm triū dimēſionū ꝑ cōmē. in lib. de ſub̄a orbis. nec for̄a:
qꝛ extēdit̄ for̄a ſʒ extēſionē m̄e: ⁊ ꝑ ꝯn̄s oīs forma in m̄a ē Capi. p°
lōga lata ⁊ ꝓfunda: nec eſt ſub̄a ꝯpoſita ex m̄a ⁊ forma: qꝛ ⁊ alibi ſe
ex q̄ tā m̄a q̄ʒ forma hʒ tres dimēſiones. ſub̄a cōpoſita ſimili pius.
ter hʒ tres dimēſiōes: ⁊ ſic nec linea nec ſupficies eſt ſub̄a cō
poſita. ¶ Itē ſi in ſub̄a corpea eēt talis ſub̄a hn̄s lōgitudinē
ſine latitudine: ⁊ aliqua ſub̄a hn̄s latitudinē ſine ꝓfunditate
ille ſub̄e eēnt termini ſub̄e corpee: ⁊ ita ſub̄a corpea hr̄et per

quā ex B ꝙ in alia ſūt nō ſī accñtia ꝙ nō in oia tāq̄ i ſubō ſʒ tāq̄ coꝛrutū in cogno/ſcente.

Secundarū vō ſubſtantiarū conſtat quidēʒ etiā ſic eſſe:qꝛ nulla eſt in ſubiecto:homo.n. de ſubiecto qdēʒ aliquo hoie dr:in ſubiecto autē nullo eſt. Non.n.in aliquo homine hō eſt. Similiter aūt ꝛ animal de ſubiecto qdēʒ dr aliquo hoie:non aūt eſt animal in aliquo hoie. Amplius autem eorū que in ſubiecto ſunt nomen qdem nihil prohibet aliquādo predicari de ſubiecto:rōnēʒ vero impoſſibile. Scōarū vero ſubſtantiaꝝ predicaṫ ꝛ ratio de ſubiecto ꝛ nomē. Rōnem nāq̄ hominis de aliquo hoie predicabis ꝛ animalis. ergo nō erit ſubſtātia eoꝝ que in ſubiecto ſunt.

ARGI. ¶ Omni aūt ſubſtantie cōmune eſſe videṫ/in ſubiecto nō eē prima nāq̄ ſubſtātia neq̄ de ſubiecto dr:neq̄ eſt in ſubiecto. Scōarū ēt ſubſtantiaꝝ patet:ꝛ hoc pacto/nullā in ſubiecto eē. homo nāq̄ de quodā hoie ṗdicaṫ. vt de ſubiecto:in ſubiecto vō non eſt pꝛſus. Nō enim in quodā hoie eſt hō/vt i ſubiecto/ ſimiliter ꝛ aial de aliquo qdēʒ hoie dicitur/ vt de ſubiecto:non eſt autem animal in hoie quodā preterea eoꝝ que ſunt in ſubiecto:nomen qdem interdū de ſubiecto nihil ṗhibet predicari:ſed rōnē eſt impoſſe. Secundarūʒ aūt ſubſtātiarū/nomen ꝛ rō de ſubiecto predicaṫ/vt patet/rōnem hominis animaliſue/ de quodā homine predicabis. Quibus efficitur vt ſubſtantia non ſit in ſubiecto.

¶ Hec eſt 2ª ps ṗncipalis hui' capituli:in qua phs determinat de ṗprietatibus ſbe:ꝛ ꝯtinet ſex ṗticulas. In ṗma ponit vna ṗprietas ſbe que cōuenit oi ſbe que eſt directe in gñe ꝛ nō ſoli tali ſube. In 2ª ibi. (Ineſt autē.) ponitur 2ª ṗprietas que ꝯuenit oi ſbe. In 3ª ibi. (Oia aūt ſba.) ponitur 3ª ṗprietas que ꝯuenit ṗmis ſubſtātijs ꝛ non ſcōis. In 4ª ibi. (Ineſt aūt ſubſtantijs.) poniṫ quarta ṗprietas que ꝯuenit oi ſbe ꝛ nō ſoli ſbe. In 5ª ibi. (Videṫ ſubſtātia aūt.) poniṫ 5ª ṗprietas ſbe que ēt oi ſubſtātie ꝯuenit. ꝛ nō ſoli. In 6ª ṗticula ibi. (Maxime aūt ṗpriū.) poniṫ 6ª ṗprietas propria ſubſtātie: ſic ꝙ nulli alij ꝯuenit. ¶ In ṗª ergo ṗticula poniṫ ṗma proprietas que eſt nō eſſe in ſbto. Illud eni .ſ. nō eē in ſbo eſt cōe oi ſubſtātie:ex hoc ṗbat phs ꝙ nulla ſba eſt in ſubiecto ꝛ h̄ eſt. 10. ꝯcluſio hui' lib. que ṗbaṫ ſic:nulla ſba 2ª eſt in ſubiecto:ſilr nulla ſba ṗª eſt in ſubiecto:ergo nulla ſubſtātia eſt in ſubiecto:ꝯña pʒ de ſe:ꝛ añs ṗbatur quātuʒ ad vtrāq̄ ſui ṗtē:ꝙ nulla ṗª ſubſtātia ſit in ſubiecto:pʒ ṗ deſcriptionē prime ſube:prima.n.ſubſtātia eſt que nec eſt in ſbto:nec dr de ſbto:hec.n.eſt deſcriptio ṗme ſbe ex qua ſequiṫ ꝙ nulla ṗª ſubſtātia eſt in ſbo. Aliaʒ ṗtem añtis ṗbat.ſ. ꝙ nulla ſubſtātia ſcḃa eſt in ſubiecto. ꝛ ṗbat dupliciter:ṗmo exēplariter ſic hō ṗdicatur de aliquo hoie:ꝛ nō eſt in aliquo hoie ſicut i ſubiecto:igiṫ nulla 2ª ſuba eſt in ſubiecto. Similiter aial ṗdicaṫ de hoie ꝛ nō eſt in aliquo hoie ſicut in ſubiecto. igiṫ nulla 2ª ſba eſt in aliquo ſbo. Scḋo ſic:nihil qḋ eſt in ſubiecto ṗdicatur de prima ſubſtantia ſm nomē ꝛ diffōnem:vt pʒ ex prius dictis:ſed oia ſubſtātia 2ª predicaṫ de ṗma ſubſtātia ſm nomen ꝛ ſm diffōnē. ergo nulla ſubſtātia 2ª eſt in ſubiecto.

¶ Non eſt aūt hoc ſube propriū:ſed ꝛ differētie eorum ſunt que in ſubiecto nō ſunt. Bipes aūt ꝛ greſſibile de ſubiecto qdē dr hoie: in ſubiecto aūt nullo eſt:nō.n.in hoie eſt bipes nec greſſibile:Amplius rō quoq̄ differētie de eo dicet de quocūq̄ ipſa dria predicabiṫ:velut ſi greſſibile de homine diciṫ ꝛ ratio greſſibilis de homine predicabitur.

ARGI. ¶ Verū hoc ſube ṗpriū nō eē videṫ. ſed drie ēt cōpetit in ſubiecto nō eē. Greſſibile nāq̄ bipeſq̄/de hoie qdem drr/vt de ſubiecto:in ſubiecto vero nō ſunt:hec enim non ſunt in hoie. Ratio quoq̄ differētie de eo ſane/quo de dicitur differētia predicatur:ceu ſi bipes de homine dicitur:rō quoq̄ bipedis de homine predicabiṫ:homo enim eſt bipes.

¶ Iſta ṗprietas nō eſſe .ſ. in ſubiecto:nō eſt ṗpria ſubſtātie q̄ eſt directa in linea ṗntali:qꝛ cōuenit drijs de gñe ſubſtātie que non ſunt directe in linea ṗntali:ꝛ h̄ ṗbat phi. ꝛ eſt ꝯ. 11. huius lib. .ſ. ꝙ nulla dria ſubſtātie eſt in ſbo. probaṫ ſic:nihil ꝙ ṗdicatur de ṗma ſubſtātia ſm nomē ꝛ ſm diffōnem eſt in ſbo:ſʒ oīs dria ſubſtātie ṗtur de ṗª ſba ſm nomē ꝛ ſm diffōnē:igiṫ nulla dria ſbe eſt in ſbo. ¶ Intelligēdū eſt hic ꝙ dria de gñe ſube eſt 2ª ſba aſſʒ nō eſt directe in linea ṗntali ſbe ſed indirecte ꝛ a latere. ¶ Et ideo Ari. dicit ꝙ hoc nō eſt ṗpriū ſubſtātie .ſ. nō eſſe in ſubiecto:ſed ꝯuenit alijs vt drie:ṗ ſbam intelligit ſubſtātiā que eſt directe in linea ṗntali ſubſtantie. B.

¶ Intelligendū eſt ꝙ cuʒ phs dicit ꝙ dria ṗtur de ṗª ſubſtātia ſm nomen ꝛ ſm diffōneʒ ſeu ſm rōneʒ non intelligit hic phs:per rōnē verā diffōnē:qꝛ dria non hʒ verā diffōnē:qꝛ vera diffō ꝯſtat ex gñe ꝛ dria:ꝛ ideo ſi dria hēret diffōnem:dria haberet driam:ꝛ illa aliā:ꝛ ſic in infinitū:qḋ eſt incōueniēs. C

Intētio phi.

¶ Et ideo phs per diffōneʒ intelligit deſcriptionē vel quācūq̄ notificationem exprimentem quid nominis.

¶ Nō vos vō conturbēt ſubſtantiarum partes q̄ ita ſūt in toto q̄ſi in ſubiecto ſint:ne forte cogamur eas nō eſſe ſubas cōfiteri:nō.n. in ſubto drr eſſe q̄ tanq̄ ṗtes ſūt in aliquo.

ARGI. ¶ Turbetur aūt nemo ſi ſubarū partes in totis ſunt quaſi hoc pacto ſint in ſubtis:ne forſitan ipſas dicere nō eſſe cogatur:non enim hoc pacto dicebanṫ ea que ſunt in ſubiecto vt in aliquo ſint per inde ac partes.

¶ Sed qꝛ aliquis dicere poſſet ꝙ aliqua ſba pōt eſſe in ſubiecto:qꝛ pars ſube eſt ſba:ꝛ pars ſubſtātie eſt in ſuo toto tāq̄ in ſubiecto:ꝛ ita ſba eſt in ſubiecto:aut opʒ dicere ꝙ ps ſbe non eſt ſubſtātia. Iſtud remouet phs dicēs ꝙ ṗpter partes ſbe que ſunt in toto nō debet aliqs ꝯturbari:credēdo ꝙ ṗtes ſbe ſint in ſubiecto:aut ṗtes ſubſtantie nō ſunt ſbe:qꝛ partes ſubſtātie nō ſunt in ſuo toto tanq̄ in ſubiecto. Naʒ aliud eſt eſſe in ſubiecto ꝛ aliud eſt eſſe in ſuo toto ps enim eſt in ſuo toto tanq̄ ꝯſtituēs ipm:ꝛ ideo pars eſt de eēntia totius:ſed accñs eſt in ſubiecto tanq̄ forma in mā:ꝛ ita ſicut forma nō eſt pars mãe:ita accñs non eſt pars ſubſtātie nec aliquid ſui ſubiecti:nec eſt de eius eſſentia aut quiditate.

¶ Ineſt aūt ſubſtātijs,ꝛ differētijs ex his oia vniuoce ṗdicari. Oia.n. que ex his predicata ſunt:aut de idiuiduis predicantur:aut de ſpēbus. A principali nāq̄ ſubſtātia nulla eſt predicatio. de nullo.n. ſubiecto dr. Secundarum

darũ vͦo ſubarum ſpẽs qdem de idiuiduis ptur: genus aũt ⁊ de ſpẽ ⁊ de idiuiduis ptur. Silr aũt ⁊ drie de ſpẽbꝰ ⁊ de idiuiduis pdicant: rõnẽ quoqꝫ ſuſcipiũt pime ſube ſpẽrũ ⁊ generũ ⁊ ſpẽs gñis. Quecũqꝫ.n. de predicato dñr eadẽ ⁊ de ſubõ dñr. Silr aũt ⁊ differẽtiarum rõnem ſuſcipiunt ſpẽs ⁊ indiuidua. Uniuoca autẽ ſunt quorꝫ ⁊ nomen cõe eſt: ⁊ rõ ſubſtãtie eadẽ. Quare omnia que ex ſubſtantijs ⁊ drñtijs ſunt vniuoce dicuntur.

ARGI. Cõpetit autẽ ſubſtantijs drñtiſqꝫ vniuoca pdicatio. Oẽs.n. pdicatiões iſtarũ: autẽ de idiuiduis aut de ſpẽbus efficiunt. A prima nãqꝫ ſuba nulla prſus pdicatio proficiſcit: de nullo.n. ipſa ſubõ dr: vt antea dicebatur. At ſcðarũ ſubarꝫ ſpẽs quidẽ de indiuiduo: genus aũt de idiuiduo ac ſpecie predicat. drie quoqꝫ de ſpẽ ſilr, ac idiuiduis pntur. ſpẽrũ etiã generũqꝫ rõnẽ ipſe prime ſuſcipiũt: ⁊ generũ ſpẽs. Que nãqꝫ de predicato dñr: ea de ſubiecto quoqꝫ dicent: eodẽ ẽt mõ ſpẽs indiuiduaqꝫ rõnẽ driarũ ſuſcipiunt. vniuoca vͦo ſũt ea quorꝫ ⁊ nomẽ cõe ⁊ rõ eadẽ eſt vt antea diffiniuimus. Quare pꝫ oẽꝫ pdicationẽ vniuocã eẽ: q̃ a ſubſtãtijs ac drĩjs pficiſcit.

Hec eſt 2ᵃ pticula ſcðe ptis in qua ponit 2ᵃ ꝓprietas ſube ſcðe que eſt vniuoce pdicari de primis ſubſtãtijs: ⁊ h ꝓprietas nõ eſt ꝯueniens oĩbus ſubſtãtijs: ſed ſolũ eſt cõis oĩbus ſcðis ſubſtantijs ⁊ drñtijs: ⁊ q pme ſbe nõ pntur vniuoce ꝓbat phs ⁊ eſt. 12. ꝯcluſio huiꝰ lib. q̃ ꝓbatur ſic: illud qð non ptur: nõ ptur vniuoce: ſed pme ſbe non pntur: q: nõ hñt aliquas inferiores ſubſtãtias de qbꝰ poſſint pdicari. g pme ſbe nõ pntur vniuoce. Intelligẽdũ q pdicatione ꝓpria ptur ſupius de ſuo iferiori. Et q: ſba pᵃ nõ hꝫ aliqð iferiꝰ ea. ideo nõ ptur ꝓprie: ⁊ h itelligit phs h. tñ loquẽdo de pdicatione cõiter dcã bñ põt pᵃ ſubſtãtia predicari. ſoꝛ. non ptur de ſoꝛ. ⁊ ẽt de hoie. ſi.n. h eſt vera. ſoꝛ. eſt hõ: ⁊ hec ẽ vera: hõ eſt ſoꝛ. per ꝯuerſionẽ ſimplicẽ. ſed h nõ eſt pdicatio ꝓpria. Q autẽ oẽs ſubſtãtie 2ᵉ ⁊ drie ſubales pdicent de primis ſubſtãtijs vniuoce ꝓbat: ⁊ h eſt ꝯ. 13. huiꝰ lib. Illa q̃ pntur de primis ſubſtãtijs ſm nomẽ ⁊ diffõnẽ pntur de pmis ſubſtãtijs vniuoce vt pꝫ per deſcriptionẽ vniuocoꝝ ſupius poſitã. Sed ſecũde ſubſtãtie ⁊ ſilr drie ſubſtãtiales pntur de primis ſubſtãtijs ſm nomen ⁊ ſm diffõnẽ ſeu rõnẽ. ergo ⁊c. minor ꝓbatur: q: certũ eſt q ſpẽs que ſunt ſubſtãtie ſcðe pntur de primis ſubſtãtijs ſm nomẽ ⁊ ſm rõnẽ: ⁊ gña pntur de ſpẽbus ſm nomen ⁊ diffõnem. q: qcquid ptur de predicato: ptur ⁊ de ſubiecto: ideo gña pdicantur de primis ſubſtãtijs ſm nomen ⁊ ſm diffõnem. Et ſilr drie predicant de ſpẽbus ⁊ indiuiduis ſm nomen ⁊ rõnem. ſ. diffõnem: ⁊ ita omnes ſubſtãtie ſcðe: ⁊ etiam differẽtie pntur de primis vniuoce. A

Oĩs aũt ſuba videt hoc aliqd ſignificare ⁊ in primis quidẽ ſubſtãtijs idubitabile ⁊ verũ eſt: qm̃ hoc aliqd ſignãt. Indiuiduũ.n. eſt ⁊ vnũ nũero qð ſignificat. In ſcðis vero ſubſtãtijs videt ſimul ſub appellatiõis figura hoc aliqd ſignificare: qñ qs dixerit hoiẽ vel aial: nõ hoc tñ verũ eſt: ſed magis quale quid ſignificat: neqꝫ eniꝫ eſt vnũ numero qð ſubiectũ eſt queadmodũ prime ſubſtãtie: ſꝫ de pluribus homo dicitur ⁊ animal.

At qui ſubſtãtia oĩs hoc aliqd ſignificare videt. In primis igit ſubſtãtijs h verũ eſſet nullãqꝫ cõtrouerſiã ſuſcipit: hoc aliqd ĩquã ipſas ſignificare. Indiuiduũ.n. id vnũqꝫ numero eſt, qð per ipſam ſignificat. in ſcðis vero ſubſtãtijs ob appellatiõis qdem figuraꝫ hoc aliqd ſimiliter ſignificare videt: cuꝫ qſpiã hoiem: aut aial dicit, non tñ eſt verũ: ſed quale qd potius ſignificat. Nõ eſt enim vnũ ipſum ſubiectuꝫ, vt ipſa ſubſtãtia prima: ſed de pluribus ipſe homo ⁊ animal dicitur. ARGI.

Hec eſt 3ᵃ pticula ⁊ eſt narratiua in qua ponit 3ᵃ ꝓprietas ſbe que eſt ſigre h aliqd: ⁊ h ꝓprietas nõ ꝯuenit oĩbus ſubſtãtijs: ſed ſolũ ſubſtãtijs pmis: ſiue noĩbus pmarꝫ ſbarũ. Oẽ eniꝫ nomẽ pᵉ ſbe ſigt h aliqd: ſꝫ nulluꝫ nomẽ 2ᵉ ſbe ſignat h aliqd ſꝫ q̃le qd. g tñ ſbe ſcðe vñr ſignare h aliqd ſub figura appellationis: ſꝫ in rei veritate nõ ſigt h aliqd: ſꝫ quale quid. B
Intelligendũ q cũ dr pᵃ ſba ſigt hoc aliqd. p primã ſbam itelligit phs nomen pᵉ ſube. Nomẽ ergo pᵉ ſbe ſigt h aliqd: ⁊ pᵃ ſba eſt hoc aliqd. Silr cuꝫ dr q ſcða ſba ſigt quale qd: p 2ᵃᵐ ſbam itelligit nomẽ 2ᵉ ſbe. Intelligẽdũ eſt q p h aliquid itelligit phs ſingulare ſiue vnũ nũo nõ pdicabile de pluribꝰ. Unĩ ſigre hoc aliqd eſt ſignare hoc aliqd demſtratuꝫ: qð eſt ſingulare demſtratũ ad ſenſuꝫ: ſed q̃le qd idẽ eſt qð cõẽr ſignare q̃le qd: eſt ſigre cõe aliqd: mã cũ habeo notitiã de aliquo idiuiduo q de ipſo ptur aliqð genꝰ vel aliq̃ ſpẽs: p h ſoluꝫ cognoſco q̃le ipm eſt: q: p h cognoſco q ipm eſt tale q̃le eſt idiuiduũ aliqð eiuſdẽ ſpẽi ſiue eiuſdeꝫ gñis: ſed nõ cogſco p hoc q eſt h idiuiduũ determinatũ: vt ſoꝛ. aut pla. v.g. cum video aliquẽ veniẽtẽ a remotis: ⁊ nõ cognoſco q eſt ſoꝛ. vel q eſt pla. ſꝫ ſolũ q eſt hõ: ergo p h cognoſco q̃lis ẽ ille: q: cognoſco q eſt vnũ tale idiuiduũ q̃le eſt ſoꝛ. ⁊ iõ hoc nomẽ hõ vr ſigre vnũ tale q̃le eſt h hõ: ⁊ ſilr hoc nomen aial vr ſigre vnũ tale q̃le eſt hoc aial: cũ.n. hẽo cogñẽ de aliquo ſolũ q ẽ aial p hoc cogſco q̃le qd eſt. q: cogſco q eſt vnũ tale q̃le ẽ h aial: ſꝫ nõ cognoſco determiate q eſt hoc aial: iõ hõ ⁊ aial ⁊ hmõ noĩa ſcðarũ ſbaruꝫ ſignãt q̃le qd: q: ſignãt qd cõe: ſed nõ ſignant h aliqd: q: nõ ſignãt aliqð vnuꝫ idiuiduũ determinatum. Intelligẽdũ eſt q 2ᵃ ſba ſiue nomen 2ᵉ ſbe vr ſignare hoc aliqd ſub appellationis figᵃ: q: 2ᵃ ſba appellat ſbam pmã: ⁊ pp hoc nomẽ 2ᵉ ſbe eſt nomen appellatiuuꝫ: ⁊ ſic pᵃ ſba eſt hoc aliqd. iõ nomẽ 2ᵉ ſubſtãtie rõne q̃ appellat pmã ſubſtãtiã vr ſigre h aliqd: ſꝫ in rei vitate nõ ſigt hoc aliquid: q: appellare ⁊ ſigre nõ ſunt ideꝫ: q: appellare eſt idem qð eſſe cõẽr ⁊ ſigre idẽ eſt qð ex ꝓpria rõne aliqð eẽ deſignare: vel forte nomẽ 2ᵉ ſbe vr hoc aliqd ſignare ſub appellationis figᵃ: q: nomẽ ſcðe ſbe eſt vox ita ſingularis ſicut nomen pᵉ ſbe. vñ ita ſingularis eſt h vox hõ ꝓlata i aere ſicut h vox ſoꝛ. ⁊ pp h vr q nomẽ 2ᵉ ſubſtãtie ſignificet h aliqd ſub appellatiõis figᵃ: hoc eſt ſub forã appellatiõis vel ſub appellationis ſiſitudine: vel figᵃ vocis ſignantis: q: vox ſignificans ſbam 2ᵃᵐ eſt ſilis voci ſignanti pmaꝫ ſbam in h q vtraqꝫ eſt vox ſingularis: ⁊ q: vox ſingularis ſignans pmã ſubſtãtiã ſignificat hoc aliqd: pp hoc vox ſignans ſubeꝫ 2ᵃᵐ vr ſigre h aliqd: ſed nõ eſt ita. Et iſto mõ pꝫ q nomẽ 2ᵉ ſubſtãtie nõ ſignificat idiuiduũ nec idiuidua: q: tũc ſeq̃ret q ſignaret hoc aliqd qð eſt ꝯ phm. Et ſi dicat q nomen 2ᵉ ſube ſigt plura idiuidua ⁊ nõ ſolũ vnũ idiuiduũ iſtud nõ ſufficit: q: ſi ſignaret plã indiuidua ſignaret vnũ idiuiduũ: ⁊ per ꝯñs ſignaret hoc aliqd. Itẽ aliqua eſt ſpẽs q̃ nõ hꝫ niſi vnũ indiuiduꝫ C D

Marginal note (beside C–D): Ad h vide ãto. and. lib. 7. meta phiſi. q. 13. ſolu. ij. ⁊ vide bonetũ. 3. meta. ca. de ſil toto.

vt fenix. ğ ſi nomen 2ᵉ ſube nõ ſignaret niſi ꝯtẽta ſub eo idiuidua vel idiuiduũ. tunc hoc nomen fenix ſoluꝫ ſignaret idiuiduũ vnũ: ⁊ ſic determinate ſignaret hoc aliqd. ℂ Et ſi dicatur ꝙ hoc nomen fenix non ſignat niſi tñ vnuꝫ idiuiduuꝫ tñ eſt aptum natũ ſignificare plura. ℂ Cõtra. ſi nunc ſignificaret vnuꝫ idiuiduũ vt fenicẽ pñtem ⁊ iam adderet̃ illi ſeqꝛ ꝙ ad mutationẽ rei vox caderet a ſuo ſignato: qḋ eſt contra pħm. vñ ſi termin⁹ cõis ſoluꝫ ſigt idiuidua pro qbus ſupponit: ſequit̃ ꝙ nõ poſſet mouere digitũ de vno loco in aliũ niſi hec vox motus mutaret ſuum ſignificatũ: q꞉ moto digito ſignificat digitum quẽ prius nõ ſignificabat.

Ad hoc vide ſco. i q. ſuis in multis locis.

ℂ Nõ ãt ſimplr q̃le quid ſignat: queadmodũ albuꝫ: nihil. n. aliud ſignat albuꝫ q̃ q̃litatẽ. Genus autẽ ⁊ ſpẽs circa ſubſtãtiaꝫ qualitatẽ determinãt: q̃leꝫ. n. quãdã ſubaꝫ ſignant: plus auteꝫ in gñe q̃ in ſpẽ determinatio fit. Dicens. n. aial plus cõplectit̃ q̃ hoiem.

ARGI. ℂ Verũ nõ quale qd abſolute ſignificat: ꝑinde ac albuꝫ: nihil enim aliud albuꝫ q̃ quale ſignat. At ſpẽs ⁊ genus circa ſubſtantiã q̃le ipſuꝫ definiunt. Qualẽ. n. quandã ſubſtãtiã ſane ſignificãt. Genere tñ pluriũ definitio q̃ ſpecie fieri ſolet. Qui nãqꝫ aial dicit, is plura cõplectitur q̃ is qui hominem dicit.

ℂ Quia dcm̃ eſt ꝙ nomẽ 2ᵉ ſbe ſigt q̃le qd poſſet aliqs credere ꝙ nomẽ 2ᵉ ſbe ſigt ſoluꝫ q̃litatẽ. Iſtud du᷑ remouet pħs dicẽs: ꝙ nomẽ 2ᵉ ſbe circa ꝓmã ſbaꝫ q̃litatẽ determinat: maꝫ nomẽ 2ᵉ ſube ſigt q̃lis eſt ꝓᵃ ſubſtãtia: ⁊ addit pħs dicens. ꝙ

e plꝰ in gñe q̃ in ſpẽ determiatio eſt: dicẽs aial plus cõplectit̃ q̃ dicẽs hoieꝫ. ℂ Hic ſũt duo vidẽda. ꝓ q̃r ſba 2ᵃ vel nomẽ ſube 2ᵉ determiat q̃litatẽ circa ꝓᵃᵐ ſbam. 2ᵒ q̃r maior determinatio eſt in gñe q̃ in ſpẽ. ℂ De ꝓ ſciẽdũ eſt ꝙ q̃litas ẽ 2ˣ. ſ. eẽntialis ⁊ accñtalis q̃litas accñtalis eſt accñs de gñe q̃litatis: ⁊ talẽ q̃litatẽ nõ determinat circa ꝓmã ſubaꝫ: ſꝫ q̃litatem eẽntialẽ vel dr̃iaꝫ q̃ ꝑdr in q̃le eẽntiale determiat circa ꝓᵃᵐ ſubam. 2ᵃ. n. ſba in ſuo itellectu icludit dr̃iaꝫ que ꝑdr i q̃le eẽntiale de ꝓᵃ ſba: ⁊ iõ 2ᵃ ſba determinat q̃litatẽ eẽntialem circa ꝓmaꝫ ſubſtãtiã: vel dr̃ determinare q̃litatẽ circa ꝓmaꝫ ſbam. q꞉ pp hoc ꝙ ſcio ſubaꝫ 2ᵃᵐ dici de aliquo nõ pp h̃ ſcio ꝙ eſt hoc idiuiduũ: ſꝫ ſcio ꝙ eſt vnũ tale ſm ſpẽm vel ſm genus q̃le eſt iᵈ. v. g. pp hoc ꝙ de ſoꝛ. veniẽte a remotis ſcio ꝙ eſt hõ vel aial: nõ tñ pp hoc ſcio determinate ꝙ eſt ſoꝛ. ita ꝙ nõ eſt pla nec cõ. ſed ſcio ꝙ eſt vnũ tale ſm ſpẽꝫ vel gen⁹ q̃le eſt ſoꝛ. Vñ ꝑ ſbam 2ᵃᵐ q̃ eſt ſpẽs hẽ cognitio de ꝓᵃ ſubſtãtia q̃lis eſt ſm ſpẽm: q꞉ eſt tale ſm ſpẽm q̃le eſt ſoꝛ. ⁊ ꝑ 2ᵃᵐ ſbaꝫ que eſt gen⁹ cognoſco de ꝓᵃ ſba qualis eſt ſm gen⁹: q꞉ ẽ tale ſm gen⁹ qualis eſt ſoꝛ. ⁊ ita 2ᵃ ſba determinat q̃litateꝫ circa ꝓᵃᵐ ſbam: q꞉ facit cognoſcere de ꝓᵃ ſba qualis eſt ſm ſpẽm vel gen⁹: ⁊ vel ꝙ eſt tale quale eſt idiuiduũ ſpẽi vel generis: ⁊ hoc eſt determinare q̃litatẽ eẽntialẽ: q꞉ eſt tale q̃le eſt indiuiduũ ſpẽi vel gñis: q꞉ idicat q̃ditatẽ idiuidui eſſe taleꝫ quale ẽ

f iᵈ ſm eẽntiã ⁊ q̃ditatẽ: ⁊ ſic hõ q̃le eſt iᵈ q̃le eẽntiale. ℂ Circa 2ᵃᵐ eſt ſciẽdũ ꝙ aliqd cẽ magis determinatũ in vno q̃ in alio põt eſſe 2ʳ. Uno mõ q꞉ eſt ſpãlius ⁊ magis limitatum: ⁊ ſic ſpẽs hꝫ itellectũ magis limitatũ q̃ genus q꞉ ad pauciora ſe extẽdit. Alio mõ dr̃ aliqd magis determinatũ: q꞉ plura determinat. ita ꝙ ꝑ ip̃m ꝯtingit rñdere ad plures q̃nes q̃rentes de indiuiduo qd vnũqδqꝫ illoꝝ ſit: ⁊ vno mõ eſt maior determinatio in gñe q̃ in ſpẽ: q꞉ gen⁹ ꝑdr de pluribꝰ in quid q̃ ſpẽs: ⁊ per ꝯñs gen⁹ plura determinat q̃ ſpẽs. i. de pluribus

g certificat: ⁊ hoc itelligit h̃ pħs. ℂ Intelligẽdũ eſt ꝙ cũ dicit pħs ꝙ albũ ſolã qualitatẽ ſigt: hoc non eſt ſic intelligẽdũ ꝙ nihil includat̃ in ſignatiõe albi niſi ſola qualitas. Nã album ſignificat aggregatũ ex ſubſtantia ⁊ qualitate ꝑ pħi. in topi. hoc p꞉ q꞉ dicit ꝙ albũ nõ eſt in gñe ꝓpter ſuuꝫ duplex ſignificare: ⁊ verũ tñ album ꝑncipalius ſignificat qualitatẽ q̃ ſubiectũ ⁊ hoc intelligit h̃ pħs. ſ. ꝙ album ſignificat ꝑncipaliter ſolaꝫ qualitatẽ: non tñ ſolaꝫ qualitatẽ ſignificat.

ℂ Ineſt autẽ ſubſtantijs nihil illis eſſe ꝯtrariuꝫ. prime. n. ſubſtãtie quid erit ꝯtrarium. nã alicui homini nihil eſt ꝯtrariũ: at v̇o nec homini nec animali nihil eſt contrarium.

ARGI. ℂ Cõpetit ꝑterea ſubſtãtijs ⁊ nihil ipſis contrariũ. prime nãqꝫ ſube vt alicui hoi, aut alicui aiali, quidam contrariũ fuerit. Nihil. n. pꝛoꝛſus his aduerſatur: at neqꝫ ipſi homini vel animali contrariũ quicq̃ eſſe videtur.

ℂ Hec eſt 4ᵃ ꝑticula 2ᵉ ꝑtis in qua ponit̃ 4ᵃ ꝓprietas ſbe q̃ eſt nõ hr̃e ꝯ̃riuꝫ: ⁊ hec ꝓprietas ineſt oi ſbe: ſed nõ ineſt ſoli ſbe: q꞉ ineſt q̃ntitati. Q̇ ãt nulli ſbe ſit aliqd ꝯ̃riuꝫ ꝓbat pħs: ⁊ eſt ꝯcluſio. 14 huiꝰ lib. q̃ ꝓbat̃ ſic. Nulli prime ſube eſt aliquid ꝯ̃riuꝫ: ſilr nulli 2ᵉ ſubſtãtie eſt aliquid ꝯ̃riuꝫ: ⁊ nulla eſt ſuba que nõ ſit ſuba ꝓᵃ vel 2ᵃ: ergo nulli ſbe eſt aliqd ꝯ̃riuꝫ. de illa rõne ponit pħs in lr̃a cxᵐ maioris: vñ dicit pħs. ꝙ alicui hoi vt ſoꝛ. vel pla. nihil eſt ꝯtrarium in ſubſtãtie ſcdẽ. ſilr vt hoi aut aiali nihil eſt ꝯtrariũ: ⁊ ita exẽplariter pꝫ ꝙ nec prime ſubſtantie nec ſecunde eſt aliquid contrarium.

ℂ Nõ ãt eſt hoc ſubſtãtie ꝓpriũ: ſꝫ ẽt multoꝝ alioꝝ vt quãtitati. Bicubito. n. nihil ẽ ꝯtrariũ: at v̇o nec decẽ nec alicui taliũ: niſi forte qs dicat multa paucis eẽ ꝯ̃ria vel magnũ paruo. Determinatoꝝ v̇o nllm nulli ẽ ꝯtrariũ.

ARGI. ℂ Nõ tñ hoc ſube ꝓpriũ eſt: ſed ⁊ aliũs. n. cõpetit vt quãtitati. Bicubito. n. aut tricubito nihil ꝯtrariũ eſſe vr̃: neqꝫ ipſis decẽ qcq̃ oino: neqꝫ taliuꝫ qcq̃ aduerſat̃: niſi qſpiã multuꝫ paucoꝛ aut magnũ paruo dixerit eſſe cõtrariũ. at tñ nihil eoꝝ que definite ſunt quãtitatis cuiq̃ pꝛoꝛſus aduerſari videtur.

ℂ Iſta ꝓprietas. ſ. nõ hr̃e ꝯtrariũ non ꝯuenit ſoli ſbe: ſꝫ ẽt q̃ntitati. Nã ẽt bicubito nihil eſt ꝯtrariũ nec ẽt tricubito: ⁊ ſic de alijs q̃ntitatibꝰ determinatis: nã forſan idetermiñate q̃ntitati. que. ſ. nõ determinat ſibi certũ terminuꝫ poſſet aliqd dici eſſe ꝯ̃riũ. v. g. magnũ ⁊ paruuꝫ multũ ⁊ paucũ iportãt q̃ntitatẽ nõ in aliquo certo termino: ⁊ iõ ꝑt aliqs dicere ꝙ magnũ ꝯtrariat̃ paruo: ⁊ multũ pauco: loquẽdo tñ d̃ q̃ntitate determinata. q̃. ſ. iportat q̃ntitatẽ i certo termino: ⁊ ẽ eſt bicubitũ: nulli tali q̃ntitati eſt aliqd ꝯtrariũ. ℂ Circa iſtã ꝓprietateꝫ ſunt multa dubia. ꝓ. n. vr̃ ꝙ ſbe eſt aliqd ꝯtrariũ. 2ᵒ vr̃ ꝙ q̃ntitati determinate eſt aliqd ꝯtrariũ. ꝓᵐ ꝓbatur ꝑ pħm. 2. de generã. vbi dicit. ꝙ ignis ꝯtrariat̃ aque: ſꝫ ignis ⁊ aq̃ ſunt ſbe. h

T. c. 42 ⁊ inde.

ğ ſba ꝯtrariat̃ ſbe. ℂ Itẽ Ari. dicit ꝓ phy. ꝙ ꝓᵃ ꝯtraria ſt primi gñis: ſed ſba eſt ꝓᵐ gen⁹. ğ ꝓᵃ ꝯtraria ſũt de gñe ſbe: ſꝫ nihil eſt de gñe ſbe niſi ſuba. ğ ꝓᵃ ꝯtraria ſũt ſbe: ⁊ per ꝯñs ſbe ſunt ꝓᵃ ꝯtraria. Ex quo ſequit̃ ꝙ ſba eſt ꝯtraria ſbe. ℂ Iteꝫ T. c. 10

i pħs. 1. de gene. dicit ꝙ nihil corrũpit̃ niſi ꝑ ſuuꝫ ꝯtrariũ: ſed ſba corrũpit̃. ergo ſba hꝫ ꝯtrariuꝫ. ℂ Circa 2ᵐ vr̃ ꝙ q̃ntitati ſit aliquid ꝯtrariũ: q꞉ ꝑ pħm. 5. phy. ois motꝰ eſt de ꝯtrario in ꝯ̃riũ: ſed ad q̃ntitatẽ eſt ꝑ ſe motꝰ: ğ q̃ntitati eſt aliqd ꝯ̃riuꝫ. Dĩm ꝙ ꝯ̃rietas q̃ntuꝫ ſpectat ad ꝓpoſitũ accipitur 2ʳ. Uno mõ pro ſuo gñe. ſ. ꝓ ꝓpõne in cõi. ⁊ ſic accipit̃ cõiter ſeu largẽ: ⁊ ſic accipitur 2ᵒ ꝑiher. in fine. vbi dr̃ ꝙ ille ꝓpõnes ſunt magis ꝯtrarie que ſunt de ꝯ̃rijs modis enunciãdi q̃ ille que ſunt de ꝯ̃rijs ꝑdicatis: vt iſte ꝓpõnes ſoꝛ. eſt albus: ⁊ ſoꝛ. non eſt albus. Cap. 3.

eſt alb⁹. magis diſt ꝯrie q̄ iſte ꝓpōnes. ſoꝛ. eſt albus. ſoꝛ. eſt niger: ſed certū eſt ꝙ ille ꝓpōnes. ſ. ſoꝛ. eſt alb⁹. ⁊ ſoꝛ. nō eſt albus. nō ſunt ꝯrie niſi large accipiēdo ꝯrietatem. ſ. pro oppōne in cōi. Alio° accipit̄ ꝯrietas ꝓprie ꝓut diſtinguit̄ ꝯ ālias ſpēs oppōnis. Et ſic diſtinguo vltrius: qm̄ q̄dā eſt ꝯrietas circa gen⁹ ſbm: ⁊ q̄dã eſt ꝯrietas circa gen⁹ ꝑbile. Contrarietas circa gen⁹ ꝑbile eſt ꝯrietas circa dr̄as oppoſitas diuidētes idē gen⁹: ⁊ talis ꝯrietas reperit̄ in gñe ſbe ⁊ in quolꝫ alio ꝑntoꝝ: qꝛ in oī ꝑnto ſunt dr̄e ex oppoſito diuidētes aliqđ genus. Cōtrarietas que eſt circa gen⁹ ſubiectuꝫ eſt duplex: qꝛ q̄dã eſt ꝯrietas circa gen⁹ ſubiectū ens in actu vt ſubſtātia cōpoſita: ⁊ q̄dã eſt ꝯtrarietas circa gen⁹ ſubꝫ ens in po^a ſcꝫ vl modꝫ eſt mā ꝑma: ⁊ iſta eſt duplex: q̄daꝫ eſt inter foꝛas poſitiuas: ⁊ ita foꝛe ſbales elntoꝝ dr̄r ꝯrie: ⁊ ſic loqtur Cōmē. de ſubſtātia orbis: vbi dicit ꝙ foꝛa ſubſtātialis ignis: ⁊ foꝛa ſbalis aque ſunt ꝯrie: qꝛ nate ſunt fieri circa mām̄ ꝑmam ſucceſſiue ⁊ non ſimul. Alia eſt ꝯrietas circa gen⁹ ſubiectuꝫ ens in po^a inter ſubalēꝫ formā ⁊ ꝑuationē forme: ⁊ ſic loqt̄ pħs de ꝯrietate ꝑ phy. vbi dicit ꝙ q̄dã ꝑn^a ſunt ꝯria vt foꝛa ⁊ ꝑuatio: ſi aūt loqmur de ꝯrietate que eſt circa ſbm ens in actu: ſic talis ꝯrietas eſt duplex: qꝛ q̄dã eſt īter formas poſitas ſub eodē gñe: q̄ maxime diſtāt ſub illo genere: ⁊ ſic loqt̄

T. cō. 9. ⁊ alibi. pħl. de ꝯrietate. 4. metu. ⁊ q̄daꝫ eſt inter formas poſitas ſub eadē ſpē que maxime diſtāt ſub illa ſpē: ex^m ꝑmi. poſito ꝙ coloꝛ ſit gen⁹ ad albedinē ⁊ nigredinē: tunc albedo ⁊ nigredo ſunt forme poſite ſub eodeꝫ gñe vt ſub coloꝛe: ⁊ maxime diſtāt ſub illo gñe: ex^m ſcdi. q̄ꝫtitas maioꝛ ⁊ q̄ꝫtitas minoꝛ ſunt forme eiuſdeꝫ ſpēi. ſ. coꝛpoꝛeitas maioꝛ ⁊ minoꝛ ſunt forme eiuſdē ſpēi. ſicut ꝓfunditas ⁊ coꝛpoꝛeitas: ⁊ maxime diſtant ſub illa: ⁊ nate ſunt fieri circa idē ſubiectū in actu: qꝛ alr motus augmētatiōis nō cēt poſſibilis: ⁊ hmōi ſunt ꝯrie: qꝛ inter illas poſſet eē mot⁹: ⁊ oīs mot⁹ eſt de ꝯtrario in cōtrarium.

A ¶ His viſis dico ꝙ loquendo de ꝯrietate vt accipit̄ cōiter ꝓ oppōne in cōi: ſic ſube eſt aliqđ ꝯriuꝫ: qꝛ ſba hꝫ oppoſitū cōtradictoriū. ſ. non ſbam. Silr̄ loquēdo de cōtrarietate circa gen⁹ ꝑbile: ſic in ſuba eſt ꝯrietas: qꝛ in gñe ſubſtātie ſūt dr̄e ꝯtrarie ex oppoſito diuidētes aliqđ gen⁹ vt coꝛpoꝛeū in coꝛpoꝛe nō loquēdo ēt de ꝯtrarietate q̄ eſt circa gen⁹ ſubiectū ens in po^a ſiue illa cōtrarietas ſit īter formas poſitiuas: ſiue inter formā ⁊ ꝑuationē in ſuba eſt ꝯrietas: qꝛ forme ſubales elntoꝝ ſunt ꝯtrarie: ⁊ ſunt ꝯtrarie circa ſubiectū ens ī po^a: ⁊ ſilr̄ forma ſubſtātialis hꝫ ꝑuationē ſibi oppoſitā: ⁊ ita in ſba eſt ꝯtrarietas que eſt īter formā ⁊ ꝑuationē: ſꝫ loquendo de ꝯtrarietate q̄ eſt circa ſubiectū ens in actu ſiue ſit īter foꝛas maxime diſtātes in eodē gñe ſiue nō: ſic in ſuba non eſt ꝯrietas: nec eſt aliqđ ꝯriuꝫ ſube tali ꝯtrarietati: qꝛ forme ſic ꝯrie hñt fieri circa idē ſubiectū ens ī actu: vñ ⁊ ꝓp hoc talis ꝯrietas nō eſt in ſba. ħ eſt circa eandē ſbam cōpoſitā ſucceſſiue: qꝛ nulle foꝛe ſubales hñt fieri circa idē ſubiectū ens in actu ſucceſſiue: ⁊ ꝓp ħ talis ꝯrietas nō eſt in ſba: ⁊ ſic talis ꝓprietas itelligit̄. ſ. ꝙ ſube nihil eſt ꝯtrariū ꝯtrarietate īter foꝛas

B que hñt fieri circa idē ſubiectū ens ī actu ſucceſſiue. ¶ Intelligendū ꝙ ꝯrietas ꝓpriiſſime dcā eſt īter formas poſitas in eodē gñe que maxime diſtāt ſub eodem gñe ⁊ pñt ineſſe eidē ſubo in actu ſucceſſiue ⁊ nō ſimul. Vñ ad ꝯrietatē ꝓprie dictā requirunt̄ tres ꝯditiōes. ſ. ꝙ cōtraria illa ꝯrietate ſint poſita ſub eodē gñe. ⁊ ꝙ maxime diſtant ſub eodē gñe: ⁊ ꝙ ſint nata ineē eidē ſubo in actu ſucceſſiue: ſꝫ nō ſimul itelligēdo ꝑ ſubiectū ens in actu ſubſtātiaꝫ cōpoſitam. ¶ Ad ꝑmā rōnem cū dr̄ ꝙ ignis ꝯriatur aque. dico ꝙ ignis ⁊ aq̄ nō ſūt ꝯtraria niſi rōne ſuaꝝ qualitatū. Vñ ignis ⁊ aqua ſolū ſunt vel dr̄r ꝯtraria eſſe ꝑ hoc ꝙ ſunt ſubiecta cōtrarioꝝ. ¶ Ad

T. c. 42 2^m dōm ꝙ pħs. 1. phy. per ꝑ^a ꝯtraria itelligit formā ⁊ ꝑuationem forme. Et ſic ꝯcedo ꝙ talis ꝯrietas eſt in ſubſtantia. ¶ Ad aliud cum dr̄ ꝙ nihil coꝛrūpit̄ niſi per ſuū ꝯriū dico ꝙ verū eſt nō ꝑ ſe: ſed ꝑ accñs. Vñ aliquid coꝛrūpit̄ ꝑ ꝯrium ſuis q̄litatib⁹ ⁊ qualitati ꝑ ſeꝛe ſubſtantie per accñs. ¶ Ad 2^m dubiū dr̄ ꝙ q̄ꝫtitati nihil eſt ꝯriuꝫ ꝯtrarietate ꝓpriiſſime dcā q̄. ſ. eſt īter foꝛas poſitas ſub eodē gñe q̄ maxime diſtant ſub eodē gñe. Et pñt ineſſe eideꝫ ſubiecto ſucceſſiue ⁊ nō ſilr̄ tm̄ q̄ꝫtitati eſt aliqđ ꝯriū ꝯrietate q̄ eſt īter foꝛas poſitas ſub eadē ſpē que nate ſūt ineſſe eidē ſubiecto in actu ſucceſſiue: ⁊ nō ſi. Vñ mot⁹ q eſt ad q̄ꝫtitatē ſꝑ eſt īter formas eiuſdē ſpē. ſ. īter coꝛpoꝛeitatē maioꝛē ⁊ minoꝛē eiuſdē ſpēi in gñe q̄ꝫtitatis. Et ſi dicat̄ ꝙ nō eſt ſꝑ mot⁹ augmētatiōis inter foꝛas diſtātes ſub eadē ſpē. vt inter maximā ⁊ minimā coꝛpeitatē: ⁊ ꝑ ꝯñs nō oīs mot⁹ ad q̄ꝫtitatē eſſet de ꝯrio in ꝯriū. dōm ꝙ ꝯrietas q̄ꝫuis poſſet eē inter foꝛas maxie diſtātes ſub eodeꝫ gñe ⁊ ſub eadē ſpē que pñt ineſſe eidē ſubiecto. ſ. in actu ſucceſſiue ⁊ nō ſil̄ eſt ꝯrietas: ſꝫ nō ꝑ. Vñ ſꝫ inter albedinē ī ſummo ⁊ nigredinē in ſumo eſt ꝑ ꝯrietas in gñe coloꝝ: tñ īter albedinē ⁊ rubedinē eſt alia ꝯrietas. Et ſilr̄ īter magis albuꝫ ⁊ minus albū eſt ꝯrietas alia. vñ Cōmē. loquēs de ꝯrijs que nata ſunt fieri circa idē ſubiectū ens in actu diſtinguit triplicē ꝯrietatē: qꝛ quedā eſt ꝯrietas extremi ad extremū ⁊ q̄dã medij ad extremū: ⁊ quedā medij ad mediū: cōtrarietate extremi ad extremū ꝯriatur albedo in ſummo ⁊ nigredo in ſumo. ꝯrietate medij ad extremū ꝯriāt̄ albedo ⁊ fuſcedo: ꝯrietate medij ad mediuꝫ ꝯriant̄ fuſcedo ⁊ rubedo. Et ego pono q̄rtā ꝯtrarietatē q̄ eſt īter magis ⁊ min⁹ in eadē ſpē: ⁊ ſic magis calidus ⁊ min⁹ calidus ſt ꝯria. Dico ḡ ꝙ oīs mot⁹ eſt īter ꝯtraria: ſꝫ nō oīs mot⁹ eſt īter ꝑ^a ꝯtraria. ſ. īter illa q̄ ꝯtrariant̄ ꝯtrarietate extremi ad extremū. ꝑ ħ dico ꝙ mot⁹ a minoꝛi q̄ꝫtitate ad maioꝛē ē mot⁹ īter ꝯtraria: q̄ꝫuis nō ſint īter ꝯtraria ꝑ^a. ſ. q̄ ꝯtrariāt̄ ꝯtrarietate extremi ad extre^m. C

¶ Videt̄ āt ſuba nō ſuſcipere magis ⁊ min⁹. Dico āt hoc: nō qꝛ ſuba nō ſit a ſuba magis ⁊ min⁹: ħ āt dcm̄ eſt: qꝛ eſt: ſed qm̄ vnaqueq̄ ſuba hoc ipm̄ qđ eſt nō dr̄ magis ⁊ min⁹. vt ħ ſubſtātia hō: nō erit magis ⁊ min⁹ hō: nec ipſe a ſe: nec alter ab altero. nō. n. ē alter ab altero magis hō: ſicut albū altero albo ē magis albuꝫ. ⁊ bonū altero magis bonū: ſꝫ ipſuꝫ a ſe magis ⁊ min⁹ dr̄: vt coꝛpus cum nūc albuꝫ ſit magis albū eſſe dr̄ q̄ prius: ⁊ cū ſit calidū magis ⁊ minus dr̄ eſſe calidū. Subſtātia vō nō ſuſcipit magis ⁊ minus: nō. n. homo magis nunc homo q̄ prius dr̄: nec ceteroꝝ aliquid que ſubſtantie ſunt: quapꝛopter non recipit ſubſtantia magis ⁊ minus.

¶ At vero ſuba nō ſuſcipere gradus vꝫ: vt ſit magis minuſue talis. atq̄ nō dico ſubſtātiā ſuba: nō magis ſubaꝫ eſſe. Hoc. n. iā diximus ita eſſe. ſꝫ quāq̄ ſubſtātiā nō dici idipſuꝫ qđ eſt magis ac minus eſſe: veluti ſi hec ſuba ſit hō. nō ē magis ac min⁹: aut ſeipſo: aut alio: hō. Nō. n. alī alio magis eſt hō: ſicut albuꝫ aliud alio magis: ac minus eſt albuꝫ. Coꝛpus. n. albū magis albuꝫ nunc q̄ pri⁹: ⁊ calm̄ magis nūc calm̄ ac min⁹ dr̄ eē. Subſtātia vō nō magis dr̄ neq̄ minus: neq̄ hō magis nunc hō q̄ pri⁹ dr̄ eſſe: neq̄ ceteroꝝ qui cūq̄ oīno que ſubſtantie ſubeunt rōnem. quare patet ſubſtantiā gradus ſuſcipere nō poſſe: vt magis ſit vnq̄ id qđ eſt atq̄ minus. ARGI.

¶ Hec eſt 5ª particula 2ᵉ ptis in q̃ ponit̃ 5ª ꝓprietas ſbe q̃ cõuenit oi ſbe ⁊ nõ ſolis ⁊ hec eſt ꝓprietas.ſ.nõ ſuſcipere magis ⁊ minus. Vñ phs ꝓbat ꝙ nulla ſba ſm iª qd̃ eſt ſuſcipit magis vel min⁹. ⁊ hec eſt ꝯ.t 5.b⁹ lib. ⁊ ꝓbat̃ ſic: nulla ſuba pᵃ ſm iª qd̃ eſt ſuſcipit magis aut min⁹: ⁊ nulla ſba 2ª vt ſic ſuſcipit magis aut min⁹: ſʒ oia ſba eſt pª vel 2ª. g̃ nulla ſuba ſʒ iª qd̃ eſt ſuſcipit magis aut min⁹: maioꝛ pʒ qꝛ vn⁹ hõ nõ dr̃ magis hõ q̃ʒ ali⁹: nec vn⁹ aſinus nõ dr̃ magis aſin⁹ q̃ʒ alter: nec vnũ aial dr̃ magis aial q̃ʒ aliud. ſilr̃ hõ non dr̃ magis ſba q̃ʒ aſin⁹. ⁊ ita pʒ ꝙ nec ſuba pᵃ nec ſba 2ª ſm illud qd̃ eſt, ſuſcipit magis aut min⁹. ¶ Circa iſtã ꝓprietatẽ eſt itelligẽdũ ꝙ aliqd ſuſcipe magis aut min⁹ eſt 2ʳ.ſ. formalr̃ vel mãliter.i. ſubiectiue. Illud dr̃ ſuſcipe magis aut min⁹ formaliter qd̃ hʒ diuerſos gradus ſm quos põt ſuſcipi in ſubto ſm magis ⁊ minus. ⁊ ſic q̃lʒ foꝛª hñs g̃dus dĩtea hʒ magis ⁊ min⁹ dr̃ ſuſcipere magis aut min⁹ foꝛaliter. Illud nõ magis ꝓprie poſſet dici ſuſcipi in ſbo hʒ magis ⁊ min⁹ q̃ʒ ſuſcipe magis ⁊ min⁹. Vñ foꝛa hñs diuerſos g̃dus dr̃ ſuſcipi in ſbto ſm magis ⁊ minus: ⁊ ꝓprie loquendo nõ ſuſcipit magis ⁊ min⁹. Sʒ ſi dr̃ ſuſcipere magis ⁊ min⁹: dʒ itelligi ſic: ꝙ foꝛaliter ſuſcipit magis ⁊ min⁹: hoc eſt qꝛ eſt foꝛa ſuſceptiua in ſbo ſm magis ⁊ minus. Suſcipe võ magis ⁊ min⁹ mãliter ⁊ ſubiue eſt idem qd̃ eẽ ſubiectũ foꝛe hñtis dĩtea g̃dus hʒ magis ⁊ min⁹. Et iſto mõ dico ꝙ ſba ſuſcipit magis ⁊ minus mãliter ⁊ ſubiectiue: qꝛ eſt ſbm foꝛe hñtis g̃dus diſtictos ſm magis ⁊ min⁹: ſʒ nulla ſuba ſuſcipit magis ⁊ min⁹ foꝛaliter: qꝛ nulla ſbalis foꝛma neq̃ʒ idiuidualis neq̃ʒ ſpecifica hʒ g̃dus diſtinctos hʒ magis ⁊ min⁹: q̃ʒuis Cõmẽ. dicat. 3. de ce. ⁊ mũ. ꝙ foꝛe ſubſtãtiales elemẽtoꝝ ſuſcipiũt magis ⁊ min⁹. iª.n. falſum eſt. ⁊ idẽ Cõmẽ.

T.c. 10 dicit ꝯtrariũ. 5. phy. vbi dicit ꝙ i ſubſtãtijs nõ ẽ foꝛª diminuta q̃ poſtea fiat pfecta. Si eñ foꝛª ſbalis ſuſcipet magis ⁊ minus eẽt aliq̃ foꝛa ſubſtãtialis diminuta que poſtea fieret pfecta. Vñ Cõmẽ. nõ dʒ ſuſtineri in h̃ ꝙ dicit foꝛas elemẽtoꝝ ſuſcipe magis ⁊ min⁹. ¶ Vñ eſt videdũ q̃liter ſubſtãtia ſuſci-

E pit magis ⁊ min⁹ mãliter ſiue ſubiue. ¶ Ad cui⁹ itellm eſt nõndũ ꝙ magis ⁊ min⁹ ipoꝛtãt cõparationẽ: cõparatio hʒ ma-

Magis ⁊ minus qd ipoꝛtent. gis ⁊ min⁹ ⁊ ẽ eq̃le ſpeſt aliq̃ꝝ diuerſoꝝ q̃ ꝯueniũt in aliq̃ vno i quo cõparant̃ hʒ magis ⁊ min⁹: aut ſm eq̃lẽ vt acutũ in voce ⁊ acutũ i magnitudie nõ cõparant̃ ſm magis ⁊ min⁹ i in acuto.n. nõ dicim⁹ ꝙ ſon⁹ ẽ acutioꝛ ſtilo vel gladio: qꝛ acutũ in ſono ⁊ ſtilo nõ dicit vnã nãʒ ſʒ diuerſas cũ ſit equoci ad cõparationẽ. g̃ hʒ magis ⁊ min⁹ reqrit̃ aliqd̃ vnũ in q diuerſa cõparãt̃ hʒ magis ⁊ min⁹: ſʒ id vnũ nõ pt eẽ vnũ nũoꝛ qꝛ vnũ nũo nõ eſt cõeiter diuerſis. g̃ pʒ ꝙ id vnũ ſit vnũ gñe vel ſpẽ vel ꝓpoꝛtiõe vĩ analogia. Dico g̃ ꝙ ſi diuerſe ſube cõparant̃ ad aliqd̃ vnũ ſm analogiã nois: vt ad ipm ens vel ad pfectũ vel ad tale tranſcẽdẽs ſic ſubiectiue ſba ſuſcipit magis ⁊ minus ſeu mãliter. Nã vna ſba ẽ magis ens q̃ʒ alia: qꝛ vna ſba eſt pfectioꝛ q̃ʒ alia: ⁊ ſi ſunt due ſbe cõparate ad accidẽs cõe eis ſuſcipiũt magis ⁊ min⁹ mãliter ⁊ ſubiectiue. Nã vna ſba eſt albioꝛ alia: ſʒ ſi diuerſe ſbe cõparent̃ ad gen⁹ ſubſtãte vel ad ſpẽʒ de gñe ſbe reſpcũ illoꝝ nulla ſba ſuſcipit magis ⁊ minus: qꝛ vn⁹ hõ nõ eſt magis hõ q̃ʒ ali⁹: nec vn⁹ hõ in vno tpe eſt magis hõ q̃ʒ ali⁹ in alio tpe: nec hõ eſt magis aial nec magis ſuba q̃ʒ aſin⁹. Vñ oẽs ſbe eiuſdẽ ſpẽi cõparant̃ in illa ſpẽ ſm eq̃litatẽ ⁊ nõ ſm magis ⁊ min⁹: ⁊ oia q̃ ſunt eiuſdẽ gñis de gñe ſbe cõparant̃ in illo gñe ſm eq̃litatẽ: ⁊ nõ ſm magis ⁊ min⁹. Et iſto mõ hʒ ꝓprietas itelligi: ꝙ.ſ. ſba nõ ſuſcipit magis ⁊ minus: h̃ eſt diuerſe ſbe nõ cõparant̃ in gñe ſubſtãtie: ⁊ nec in alia ſpẽ de gñe ſubſtãtie ſm magis ⁊ min⁹. Tamen in tranſcendẽtib⁹ ⁊ in accñtibus poſſunt vere cõparari ſm magis ⁊ minus ⁊ mõ ſubſtandi. vt patuit per phm ſupꝛa: nã prima ſubſtantia magis ſubſtat q̃ʒ ſecunda.

¶ Maxime ãt ſube ꝓpꝛiũ vĩ eẽ: ꝙ cum vnũ ⁊ idẽ ſit numero ꝯtrarioꝝ ſuſceptibilẽ eẽ: ⁊ i alijs q̃dẽ nõ hẽbit q̃ſq̃ʒ qd̃ pferat q̃cunq̃ʒ nõ ſunt ſube: ꝙ cuʒ ſit vnũ ⁊ idẽ numero ſuſceptibile ꝯtrarioꝝ ſit: velut coloꝛ qd̃ eſt vnuʒ ⁊ idẽ nũero nõ erit albũ ⁊ nigruʒ: neq̃ʒ eadẽ actio ⁊ vna nũero erit praua ⁊ ſtudioſa. Silr̃ ãt ⁊ i alijs q̃ nõ ſunt ſube. ¶ Suba võ cuʒ vnũ ⁊ idẽ ſit numero capax ꝯtrarioꝝ eſt: vt q̃dã hõ cum vnũ ⁊ idẽ nũero ſit aliqñ q̃dẽ niger ſit: aliqñ võ alb⁹ ⁊ cal's ⁊ frigidus ⁊ prau⁹ ⁊ ſtudioſus. In alijs autẽ nullis aliqd tale videt̃.

¶ Maxime võ ſube ꝓpꝛium hoc eſſe videt̃. Idẽ inquã vnũ numero pmanẽs ꝯtrarioꝝ eẽ ſuſceptiuũ: ad nulluʒ.n. eoꝝ que ſubſtãtie nõ ſubeunt rõnẽ. Suba ãt vna eadẽq̃ʒ numero ꝯtrarioꝝ eſt ſuſceptiua: veluti q̃dã homo vnus ac idẽ interdũ ſit albus: iterdũ niger ⁊ cal's: atq̃ʒ frigidus: ⁊ vitioſus ac ſtudioſus. Ad alia võ nulla idipſuʒ accõmodari vĩ. ARGI.

¶ Hec eſt 6ª particula 2ᵉ ptis. in qua phs ponit ſextã ꝓprietatẽ ſubſtãtie q̃ eſt ꝓprie ꝓpria ſbe ⁊ nulli alteri cõpetit: ⁊ pº ponit ꝓprietatẽ ⁊ eã declarat. 2º remouet dubiuʒ magis declarãdo ꝓprietatẽ ibi. Niſi q̃s foꝛſitan. pmo ergo ponit ꝓprietatẽ ꝓpriã ſubſtãtie: ⁊ eſt iſta: ſola ſba manẽs vna ⁊ eadẽ nũero eſt ſuſceptibilis ꝯtrarioꝝ ſm ſui mutationem: ⁊ h̃ eſt ꝯ.t 6. b⁹ li. ⁊ qꝛ eſt q̃dã excluſiua phs ꝓbãdo eã ꝓbat vtrãq̃ʒ eius exponentẽ negatiuã iducẽdo.ſ. ꝙ nihil aliud a ſubſtãtia manens vnũ ⁊ idẽ nũero eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝝ: nã eadem actio nõ eſt aliqñ praua ⁊ aliqñ ſtudioſa: nec idem coloꝛ numero eſt aliqñ albedo ⁊ aliqñ nigredo: ⁊ ſic de omnib⁹ alijs quecũq̃ʒ nõ ſunt ſbe. ergo nihil vnũ ⁊ idem numero aliud a ſubſtãtia eſt ſuſceptibile ꝯtrarioꝝ. Et ſic pʒ exponẽs negatiua. Et exponẽs affirmatiua declarat̃ ſic. nã ſoꝛ. manẽs vn⁹ ⁊ idem nũero aliqñ eſt calidus aliqñ eſt frigidus: ⁊ aliqñ prauus ⁊ aliqñ ſtudioſus: ⁊ ſic ſubſtãtia manẽs vna ⁊ eadẽ numero eſt ſuſceptiua ꝯtrarioꝝ: ⁊ de alio a ſubſtãtia nõ ẽ veꝝ.

¶ Niſi foꝛſã q̃s opponat dicẽs oꝛonẽ ⁊ viſuʒ hmõi eẽ. Eadẽ.n. oꝛo ⁊ idẽ viſus ver⁹ ⁊ falſus eſſe vĩ. veluti ſi vã ſit oꝛo ſedere quẽdã: ſurgẽte eo falſa erit. Silr̃ ãt ⁊ de viſu. ſiquis eniʒ putat vẽ ſedere aliqueʒ: ſurgẽte eo falſe hic ipſe opinat̃ eundẽ habens de eo viſum.

¶ Niſi foꝛtaſſe q̃ſpiã iſtaret oꝛoneʒ opionẽq̃ʒ dicẽs ꝯtrarioꝝ eſſe ſuſceptiua. Eadẽ.n. oꝛo falſa veraq̃ʒ eſſe vĩ. Nã ſi vera eſt hec oꝛatio quẽpiã inquaʒ ſedere ſi ille ſurgat: eadẽ hec oꝛo falſa erit idẽ ⁊ i opione fieri vĩ. Nã ſi q̃ſpiã opinat̃ quẽpiã ſedere: ſi ſurgat: ille falſo nimirũ opinabit̃: q de illo eãdẽ hʒ opioneʒ. ARGI.

¶ Poſita ꝓprietate ſbe phs remouet vnũ du⁰ᵐ circa dcã magis manifeſtãdo itellectũ ꝓprietatis: ⁊ ꝯtinet pticulas duas: in pª ponit dubiũ. in 2ª ibi (Siq̃s.) ſoluit dubiũ iſtud. vĩ ꝙ aliud a ſba manẽs vnũ ⁊ idẽ nũero eſt ſuſceptiuũ ꝯtrarioꝝ: qꝛ iſta oꝛo. ſoꝛ. ſedet. manẽs vna ⁊ eadẽ nũero. ſoꝛ. ſedẽte eſt vã. ⁊ ſoꝛ. nõ ſedẽte eſt falſa. Et opio manẽs vna ⁊ eadẽ nũero aliqñ eſt vera ⁊ aliqñ eſt falſa. nã ſoꝛ. ſedẽte opi. qua opinoꝛ ſoꝛ. ſedere ẽ vã. ⁊ ſoꝛ. nõ ſedẽte eadẽ opi. nũero ẽ falſa: ſʒ verũ ⁊ falſuʒ ſunt ꝯtraria: ⁊ nec oꝛo nec opi. ſũt ſbe. g̃ aliud a ſba manẽs vnũ ⁊ idẽ nũero eſt ſuſceptiuũ ꝯtrarioꝝ. Sciẽdũ ꝙ phs i tex. p viſuʒ itelligit opi. p videri itelligit opinari.

¶ Sed

℃ Sʒ ⁊ ſiqs h̃ recipiat:tñ ĩ mõ dĩt.nã ea q̃ in
ſubſtãtijs ſt:ipſa mutata ſuſceptibilia ſũt ꝯ/
rioꝝ:frigidũ.n.de cal'o fcm̃ mutatuʒ eſt.Al
teratũ.n.fcm̃ eſt nigrũ ex albo:⁊ ſtudioſum
ex prauo.Silr̃ ãt ⁊ ĩ alijs vnũqδqꝫ mutatio/
nẽ ſuſcipiẽs eſt ſuſceptibile ꝯrioꝝ.Oĩo vo ⁊
opio ipſa q̃dẽ ĩmobilia oĩno pſeuerãt:cũ vo
res mouet:ꝯriũ circa eã rẽ fit.oĩo nãqꝫ eadẽ
ĩmobilis pmanet eo q̄ ſedeat aliqs.Cũ vo
res mota ſit:aliqñ q̃dẽ vera:aliqñ ãt falſa ſit:
ſilr̃ ãt ⁊ in opione.Quare ſolũmodo ppriuʒ
eſt ſubẽ ſm̃ ſui mutationẽ ſuſceptibilẽ eẽ cõ/
trarioꝝ.Siquis ãt ⁊ hoc recipiat opionẽ ⁊
oĩonẽ dicens ſuſceptibilia eẽ ꝯrioꝝ nõ verũ
hoc ẽ.Oĩo nãqꝫ ⁊ opio nõ in eo q̄ ipſa aliqd
pſe recipiãt ꝯtrarioꝝ ſuſceptibilia dñr eẽ:ſʒ
in eo q̄ circa alterũ aliqua paſſio fcã ſit.naʒ
in eo q̄ res eſt aut nõ eſt:in eo etiã oĩo vera
vel falſa dĩ:nõ in eo q̄ ipſa p ſe ſuſceptibilis
ſit ꝯtrarioꝝ.Simplr̃ ãt a nullo neqꝫ oĩo mo
uet neqꝫ opio:q̃propter nõ erunt ſuſceptibi/
lia ꝯtrarioꝝ:cuʒ nulla in eis paſſio ſit.Vez
ſuba in eo q̄ ipſa ꝯtraria recipiat:in hoc ſu/
ſceptibilis dĩ eſſe ꝯtrariorũ.languoreʒ.n.⁊
ſanitatẽ ſuſcipit ⁊ candorẽ ⁊ nigredinem:⁊
vnũqδqꝫ taliũ ipſa ſuſcipiẽdo ꝯtrariorũ eſſe
ſuſceptiui'is dĩ.Quare ppriuʒ hoc erit ſub/
ſtãtie q̄ cuʒ vnũ:⁊ idẽ ſit numero ſʒ ſuã mu
tationẽ ꝯtrariorũ ſuſceptibilis eſſe dicit:de
ſubſtantia quidem hec dicta ſufficiant.

ARGI. ℃ Enimuero ſi q̃ſpiaʒ ⁊ his illud accõmodã
tũ dixerit eſſe in mõ:ñ habebit vtiqꝫ diſiaʒ.
ſubſtãtie.n.ipſe ſui mutatione ꝯtrariorũ ſũt
ſuſceptrices.Si ſit.n.ex calido q̃ppiã frigi/
dũ mutat ſane.Alterat.n.vt patet.Et ſilr̃ ſi
nigrũ ex albo ſit,⁊ ſtudioſuʒ e vitioſo,⁊ in ce
teris ſimili modo,vnũqδqꝫ mutationẽ ipſaʒ
ſuſcipiẽs:cõtrarioꝝ eſt ſuſceptiuũ.In oĩo/
ne vo atqꝫ opione nõ ita ſit:ſed ipſe q̃dẽ imo
biles penit⁹ manẽt:ſi res ãt moueat circa ip
ſas ꝯtraria ſiũt:oĩo nãqꝫ eadẽ manet.Quẽ
piaʒ inquã ſedere:re ãt mota interdũ ſit ve/
ra:interdũ falſa:eadẽ circa opinionẽ ẽt ſiũt.
Quare ſaltẽ cuʒ modo ſubſtãtie ppriuʒ erit,
ipſam ſui mutatiõe ſuſceptricẽ eſſe ꝯtrario/
ruʒ.qδ ſi q̃ſpiã ⁊ hoc acceptet opinionẽ in/
quiens oĩonẽue ſuſceptiua eſſe cõtrariorũ:
ſciat idipſuʒ verũ nõ eẽ.oĩo nãqꝫ opinioue:
nõ q2 ſuſcipiunt aliqd ideo ſuſceptiua ꝯtra/
rioruʒ eſſe dñr:ſed q2 circa q̃ppiã aliud paſ
ſio fuit.Ex eo nãqꝫ vera vel falſa oĩo ac opi
nio dicitur eſſe:q2 res ipſa eſt:aut nõ eſt:nõ
q2 ipſa cõtrarioꝝ ſunt ſuſceptiua.Simpli
citer.n.a nulla re pꝛſus aut oĩo aut opinio
mouet.Quare nõ erũt ſuſceptiua profecto
cõtrariorum:ſi nulla paſſio in ipſis efficiat.
At ſubſtãtia h̃ ſuſceptiua ꝯtrarioꝝ dĩ eẽ,qδ
cõtraria ſuſcipiat ipſa.Morbum.n.⁊ ſani/
tatẽ,nigredineʒ,atqꝫ albedinẽ ſuſcipit.Atqꝫ
vnũqδqꝫ taliuʒ ipſa ſuſcipiẽs:ſuſceptrix cõ
trariorũ dĩ eſſe.Quare ſubſtãtie ppriuʒ erit
ipſaʒ vnum idẽqꝫ numero pmanentẽ:muta
tiõe ſui ſuſceptricẽ eſſe ꝯtrarioꝝ ſʒ de ſubſtã
tia q̃deʒ hacten⁹.Satis.n.de ipſa eſt dcm̃.

ARGI. ℃ Iſtã dubitationẽ remouet pħs dicens:q̄ oĩo ⁊ opi.nõ ſunt ſuſceptiua ꝯtrarioꝝ p ſui mutationẽ:ſʒ p mutationẽ rei.Nã h̃ oĩo.ſoꝛ.ſedet:nulla mutatiõe fcã circa hãc oĩonẽ eſt aliqñ vera ⁊ aliqñ falſa ad ſolã mutationẽ ſoꝛ.de ſeſſiõe in ſtatiõ/neʒ.Nã ſoꝛ.ſedẽte eſt h̃ oĩo vera.ſoꝛ.ſedet.⁊ ſoꝛ.mutato de ſtatiõe in ſeſſionẽ nulla mutatiõe fcã circa hanc oĩonẽ eſt h̃ oĩo falſa ad ſolã mutationẽ ſoꝛ.⁊ eodeʒ mõ eſt de opi.℃ Si q̃s.n.ſoꝛ.ſedẽte opinet ſortẽ ſedere opinat verũ.⁊ opi.q̃ opinat ſoꝛ.ſedere eſt vera.⁊ ſoꝛ.nõ ſedẽte nulla mutatiõe facta circa hãc opi.eſt eadẽ opi.falſa.Vñ oĩo ⁊ opi.nõ ſunt ſuſceptiua ꝯtrariorũ ſm̃ ſui mutationẽ:ſed ſm̃ mutationeʒ rei.ſ. ſoꝛ.nã vt dicit pħs.in eo q̄ res eſt vel nõ eſt oĩo dĩ vera vel falſa:hoc eſt in eo q̄ ita eſt in re ſic vt oĩo ſignat eſt oĩo vera:⁊ in eo q̄ nõ ẽ ita ex pte rei:ſic oĩo ſignat eſt oĩo falſa.h̃ ergo eſt ꝓprietas ꝓprie propria ſubẽ.ſ.q̄ ſola ſuba manẽs vna ⁊ eadem nũero eſt ſm̃ ſui mutationẽ ꝯtrarioꝝ ſuſceptiua:⁊ hec ꝓprietas cõpetit omni ſubſtãtie vni ſm̃ numerũ ⁊ nõ alteri.

A De rõne aũt ſubẽ vide an/to. and. li. 7. meta. q. v. ſolu. 3.

℃ Intelligẽdũ q̄ hec ꝓprietas dĩ ꝓpria ꝓprie ſubſtantie:q2 cõpetit oĩ ſubẽ p̃ue exñti in gñe ſubſtãtie ⁊ q̄ ſoli ſbe prime cõpetit:q2 ſubſtãtia 2ª nõ ſuſcipit ꝯtrariũ niſi p mutationeʒ ſubẽ p̃ue.℃ Et ſi arguit ſic.oẽ propriũ ꝓprie acceptũ hʒ aliquod p̃m̃ ⁊ adequatũ ſubiectũ:vt pʒ in.1.poſte.ſed eẽ ſuſceptiuũ ꝯtrarioꝝ ſm̃ ſui mutationem eſt vna paſſio cõis ergo hʒ ſbm̃ cõe ſibi adequatũ:ſʒ ſubſtãtia p̃ª nõ eſt cõis.imo ſba 2ª eſt cõis ⁊ vlis.ergo hec ꝓprietas p̃mo cõpetit ſbe ſecũde.℃ Dĩm q̄ p̃mũ ⁊ adequatũ ſbm̃ huius paſſiõis eſt hoc cõe ſubſtãtia p̃ª.que ſuba p̃ma eſt cõior omni ſuba p̃ª.℃ Et cuʒ arguit q̄ ſubſtãtia p̃ª nõ eſt cõis.dico q̄ accipiẽdo illum terminũ ſuba p̃ma pticulariter.ſic verũ eſt q̄ ſubſtãtia p̃ma nõ eſt cõis:⁊ ſic h̃ eſt falſa ſubſtãtia p̃ª eſt ſubiectũ p̃m̃ hui⁹ paſſionis ſm̃ q̄ ſubiectũ hui⁹ ſupponit pſonaliter:ſi aũt ſupponit ſimplr̃ ſic eſt vera.ſ.p̃ª ſubſtãtia eſt p̃m̃ ſubiectũ paſſionis qδ eſt eſſe ſuſceptiuũ ꝯtrarioꝝ ſm̃ ſui mutationẽ:⁊ h̃ eſt falſa.ſubſtãtia 2ª eſt p̃m̃ ſubiectũ paſſionis huius antedicte.

Uantitatis autem aliud quidẽ eſt　Cap. 2.
continuũ aliud diſcretum:⁊ aliud
quidem ex habentibus poſitioneʒ
ad ſeinuicẽ ſuis partibus conſtat:
aliud autem ex non habentibus poſitionẽ.

℃ Quãtuʒ ãt partim eſt ꝯtinuũ:ptim diſcre/　ARGI.
tum:⁊ partim ex hñtibus poſitioneʒ parti/
bus:partim e non habentibus conſtat.

℃ Iſtud eſt 2m̃ cam̃ trac.hui⁹ in quo pħs determinat de q̃ntitate:⁊ ꝯtinet duas ptes:q2 in p̃ª determinat de q̃ntitate quãtum ad eius eſſentialia:in ſcδa ibi.(Amplr̃⁹ quantitati nihil eſt ꝯtrariũ.)determinat de q̃ntitate quãtũ ad eı⁹ ꝓprietates accñtales.p̃ma ps ꝯtinet duas pticulas.In p̃ma determinat de quãtitatib⁹ per ſe.In ſcδa ibi.(Propriũ aũt quantitati.)determinat de quãtitatib⁹ p accñs.p̃ma particula continet

duas particulas. In pⁱma ponit phs duas diuiſiões quātitatis. In 2ª ibi. (Eſt aūt diſcreta quātitas) exequtur de mēbris diuiſiōis. dicit ergo p̄ q̄ q̄ntitas vno⁹ diuidiť p cōtinuū ꝛ diſcretū. nā q̄ntitatū aliud eſt ɔtinuū:aliud diſcretū:ꝛ alio mō diuidiť p ɔitare ex ptibus hn̄tibus pōnē ad ſeinuicē:ꝛ per conſtare ex partib⁹ non hn̄tibus poſitionē ad ſeinuicem.

¶ Eſt aūt diſcreta quātitas. vt numer⁹ ꝛ oīo. Cōtinua vo:vt linea ſupficies. ꝛ corp⁹. Amplius āt pter hec. tp̄s ꝛ loc⁹. Partiū etenim nūeri nullus eſt termin⁹ cōis ad quē copules pticulas eius:vt qnq; ꝛ qnq; cū ſint ad decē pticule ad nullū terminū cōez copulāť qnq; ꝛ qnq;:ſed ſemp diſcreta ſunt ꝛ ſepata ſunt. Siľr tria ꝛ ſeptē ad nullū cōem terminū copulanť:ſed ſemper diſcreta ſunt ꝛ ſeparata. Quapropter numerus qdē diſcretorū eſt.

ARGI. ¶ Atq; diſcretū quidē eſt numerus atq; oratio. Continuū autē linea:ſuperficies:ꝛ corpus ꝛ inſup preter hec tēpus:ꝛ locus. Partium enim numeri nullus terminus eſt cōis/ quo ipſe copulanť/ceu quinq;:ꝛ qnq; ſi ſint denarij partes/nullo cōmuni termino copulanť. Sed ſunt ſeiuncta ſimul tria/ꝛ ſeptem. Neq; oino fit/vt numeri partiū termin⁹ cōmunis vllus ſumať:ſed ſemp partes ſeiūcte ſunt: Quare numerus eſt diſcretum.

¶ Hec eſt 2ª ps p̄ⁱ pticule i qua phs exeqť de mēbris diuiſionū. ꝛ ɔtinet duas pticulas:qr in pⁱ exequtur determinādo de mēbris pⁱ diuiſiōis. In 2ª ibi (Amplius alia qdē ɔſtāt) exeqť determinādo mēbra pⁱ diuiſionis. p narrat ſpēs vtriuſq; mēbri pⁱ diuiſionis. In 2ª ibi. (Partiū.n. nūeri.) exequtur determinādo de illis ſpēb⁹. Dicit g̃ pmo q̄ quātitas diſcreta ē vt nūer⁹ ꝛ oīo ꝛ q̄ntitas ɔtinua eſt vt ſupficies linea. corp⁹ tp̄s ꝛ locus. Dico g̃ pⁱ q̄ quātitas diſcreta eſt vt nūer⁹ ꝛ oīo. g̃ exequtur determinādo de ſpēb⁹ q̄ntitatis diſcrete:ꝛ p̄ de nūo. 2º de oīone. Prio g̃ pbat q̄ nūer⁹ eſt q̄ntitas diſcreta:ꝛ hec ē ɔcluſio. 17. b⁹ li. ꝛ pⁱ b⁹ ca. q̄ pbať ſic. Ois quantitas cui⁹ ptes nō copulāť ad aliquē cōem terminū eſt diſcreta q̄ntitas:ſz nūer⁹ eſt q̄ntitas cui⁹ ptes nō copulanť ad aliquē cōez terminū. g̃ nūer⁹ eſt q̄ntitas diſcreta. ma. pz. p diffōnez q̄ntitatis diſcrete Diffō.n. q̄ntitatis diſcreta ē illa. i. q̄ntitas diſcreta eſt cui⁹ ptes nō copulanť ad aliquē cōem terminū. Et minor declarať declaratiōe exēplari. qnq; ꝛ qnq; ſūt ptes aliquote ipſoꝝ decē. ſiue nūeri denarij:ꝛ nō copulanť ad aliquē cōez terminū cū nō ſit aliqd iter iſta qḋ ſit pⁱᵐ vnius ꝛ fīns alteri⁹:ſz qnq; ꝛ qnq; ſp remanēt diſcreta ꝛ ſepata:ꝛ non ad aliquē terminū eis cōem copulanť:ſiľr tria ꝛ ſeptē q̄ ſunt ptes nō aliquote ipſoꝝ decē:ſiue nūeri denarij nō copulanť ad aliquē terminū cōez eis:ꝛ ita eſt de alijs ptibus nūeri. ergo ꝛc.

B

Intētio phi. ¶ Intelligēdū q̄ phs in exēplificādo q̄liter ptes nūeri nō copulanť ad aliquē terminū cōez exēplificat tā de ptib⁹ aliquotis q̄z ptib⁹ nō aliquotis. ptes aliquote ſūt que aliquotiēs ſūpte reddūt ſuū totū pciſe:ꝛ neq; plus neq; min⁹:ꝛ ſic qnq; ꝛ qnq; ad decē ſe hn̄t:qr qnq; bis ſūpta reddūt decē:ꝛ neq; plus neq; min⁹. Pars nō aliquota eſt q̄ multotiēs ſūpta nō reddit ſuū totū eq̄ľr pciſe:ꝛ ſic ſe hn̄t ſeptē ad decē:qr ſi multotiēs ſumanť:ꝛ plus q̄z decē reddūt. Et ſiľr tria ſūt ps nō aliquote ipſoꝝ decē:qr multotiēs ſūpta nō pciſe reddūt decē. Si.n. ſumanť ter reddūt pauciora q̄z decē:qr nouē:ꝛ ſi tria ſumantur quater:reddunt plura q̄z decem:qr duodecim.

¶ Siľr āt ꝛ oīo qdē diſcretoꝝ eſt. Quia ꝛ.n. quātitas eſt oīo māifeſte appet. menſurať.n. ſyllaba breui ꝛ lōga. Dico āt oīonē cū voce platā. ad nullū.n. cōem terminū ei⁹ pticule copulanť. nō.n. cōis termin⁹ ē ad que ſyllabe copulēť:ſz vnaq̄q; diuiſa ē ſz ſeipſam.

ARGI. ¶ Siľr ꝛ oratio diſcretū eſſe videť. Nā quantū ipſaz eſſe ex eo patet:qr longa breuiq; ſyllaba menſurať. atq; eā orōnem dico que ſit cū voce. Etenim nullo partes ipſius cōi termino copulanť:ſed queq; p ſe ſunt ſeiūcte.

¶ Probato q̄ numer⁹ eſt quātitas diſcreta pbat phs q̄ oīo eſt q̄ntitas diſcreta:ꝛ hec eſt ɔ. 18. h⁹ lib. ꝛ pbatur ſic Oīo eſt quātitas ꝛ ptes ei⁹ nō copulanť ad aliquez terminū cōem. g̃ oīo eſt quātitas diſcreta. pz ɔña per deſcriptionē quātitatis diſcrete:hec.n. eſt deſcriptio quātitatis diſcrete:qr quātitas diſcreta. eſt illa cui⁹ ptes non copulanť ad aliquē terminum cōem. aīs pbatur:ꝛ pmo q̄ oīo ſit quātitas. Id quo mēſurať ſylla breuis vel lōga eſt q̄ntitas:ſz oīone menſurať ſylla breuis aut lōga. g̃ ꝛc. maior pz ſm phm:qr ppriū eſt q̄ntitati mēſurare quātū. nō n. mēſurare pⁱ repiť in q̄ntitate diſcreta vt hī. ꝛ o. meta. Uñ ppriū eſt quātitati mēſurare quātū. cū ergo ſylla breuis aut lōga ſit quāta ꝛ menſureť oīone. ſeqť q̄ oīo eſt quātitas. Alia ps antis. ſ. q̄ ptes oīonis nō copulanť ad aliquē terminū eis cōem pbať. nā ſyllabe q̄ ſūt ptes oīonis plate nō copulanť ad aliquē cōem terminū:ſed vnaqueq; dictio ſepata ꝛ diuiſa eſt ab alia ꝛ exponit ſeipſam de q̄ oīone itelligat:ꝛ dicit q̄ loqť de oīone i voce plata. ¶ Intelligēdū q̄ ſz iſtā deſcriptionē oīo q̄ eſt quātitas eſt mēſura itrinſeca oīonis plate ꝛ nō eſt plata oīo:ſz hz eē ſubiectiue i oīone plata. Uñ ſicut nūs q eſt q̄ntitas diſcreta nō ē res nūerata:ſz hn̄ hz eē ſubiectiue in reb⁹ nūeratis:ꝛ ē menſura itrinſeca reꝝ nūeratarꝫ p quā de reb⁹ nūeratis cognoſco quot ſint:ſic iſta oīo:que ē q̄ntitas diſcreta nō ē oīo plata:ſz eſt cū oīone plata hn̄s eē ſubiectiue in oīone plata tāq̄z menſura ei⁹ itrinſeca p quā cognoſcitur vtrū ſylla ſit lōga vel breuis:ꝛ vel vtrū cōponiť ex ptib⁹ breuib⁹ vel lōgis. Uñ oīo eſt 4ᵃ. q̄daz ſcriptore talis eſt ſcā:ꝛ vel eſt qḋdā aggregatū p acciñs ex ſolo encauſtro ꝛ ex fig⁹ vel figuris. Alia ē oīo in mēte:ꝛ 1ª eſt q̄litas in pⁱ ſpē q̄litatis. 3ª eſt oīo in pnūciatiōe vel in voce ꝛ 1ª eſt vox. ꝛ p ɔña eſt ſon⁹:ꝛ 1ª eſt q̄litas de 3ª ſpē q̄litatis. 4ᵒ accipiť oīo p mēſura itrinſeca oīonis plate:ꝛ ſic ē q̄ntitas diſcreta. Sz du¹ᵐ eſt q̄ ſm phm h. ptes oīonis de qbus itēdit h ſūt ſyllabe. dicit.n. phs q̄ ptes oīonis nō copulanť ad aliquē terminū cōem:ſz ſyllabe ſunt ptes oīonis plate. g̃ oīo q̄ eſt q̄ntitas eſt oīo plata. Dōm q̄ phs nō itēdit q̄ ſyllabe ſint ptes oīonis q̄ eſt q̄ntitas:ſz ex hoc q̄ ſyllabe nō copulanť ad aliquē terminū cōem vult phs dicere q̄ ptes oīonis que eſt q̄ntitas nō copulanť ad aliquē terminū eis cōem:qr ptes oīonis q̄ eſt quātitas hn̄t eē ſubiectiue in ſyllabis oīonis plate:ꝛ iō ſi ſyllabe oīonis plate nō copulanť ad aliquē terminū cōem. ſiľr q̄ ptes oīonis q̄ eſt quātitas nō copulāť ad aliquē cōez terminū. Et ſi q̄rať de ptib⁹ oīonis q̄ eſt q̄ntitas cuiḋ ſūt:ꝛ ſi nū ſint vnitates ſyllabaꝝ vel aliq̄ alia extenſa ad extēſionē ſyllabarū. dōm vt mihi vř q̄ ptes oīonis q̄ eſt q̄ntitas nō ſunt vnitates ſyllaꝝ. qr tūc oīo q̄ eſt quātitas eēt nūerus. ɔña vř eē ɔtra phm:ſz ptes oīonis ſūt mēſure itrinſece ſyllaꝝ extēſe ſ. ſm ſz durationē ad extēſionē ſyllabaꝝ:ſicut tp̄s extēdť ſolū ſm durationē ad extēſionē pⁱmi mot⁹ vt declarū eſt ſup. 4 phy. ¶ Et ſi dicať q̄ ſm h oīo q̄ eſt quātitas nō dīt a tp̄e. dōz q̄ oīo q̄ eſt quātitas dīt a tp̄e in hoc q̄ tp̄s eſt q̄ntitas ɔtinua:ꝛ oīo q̄ eſt q̄ntitas ē mēſura diſcreta. Siľr tp̄s mēſurat motū:ſz oīo q̄ eſt q̄ntitas nō menſurat motū:ſz oīonē platā. Sz q̄uis p ſſcti⁹ dictū difficile eſt videre q̄uo oīo ē q̄ntitas:nec vř de neceſſitate ponere talē mēſurā

C

D

Cōm. de tēpore t.c. 87.

niſi

niſi tp̃s. Uñ orõ plata nõ vȝ hr̃e pro mẽſura niſi tp̃s ⁊ nũc ꝑ tp̃s mẽſurat orõne platã quãtũ ad eius ſucceſſionẽ ſeu ad durationẽ ⁊ numer⁹ mẽſurat orõnẽ platã quantũ ad multitudinẽ ſyllabaꝝ: nec oȝ vt vȝ aliã mẽſurã ponere ad menſurandũ orõnẽ platã: ⁊ ꝓp̃ h̃ poſſȝ dici ꝙ intẽtio ph̃i nõ erat ꝙ oratio eſſet quãtitas: ſed ph̃s loqͥtur ſ̈ȝ opinionẽ alioꝝ: ⁊ maxime ſ̈ȝ opi. archite. quẽ in multis ſecutus ẽ i hoc libro.

C Linea. n. ꝯtinua eſt. pt. n. gs ſumere cõeȝ terminũ ad quẽ ꝑticule ei⁹ copulãẗ. id eſt pũctũ ⁊ ſupficiei lineã. Plani nãqȝ ꝑticule ad quẽdã cõeȝ terminũ copulãẗ. Silr̃ ãt ⁊ i corpore poteris ſumere cõeȝ terminũ ſupficieȝ aliquam que corporis particulas copulat.

ARGI. C Linea ꝯo ꝯtinuũ eſt: ſumi nãqȝ cõis terminus põtͥ ꝑtes ipſi⁹ linee copulãt: punctũ in q̃: ⁊ itideȝ ſupficiei linea. Plani nãqȝ ꝑtes cõi q̃dã termino copulãẗ. ſilr̃ ⁊ i corpore ſumere aſſignareqȝ cõeȝ terminũ/ lineã aut ſupficiẽ/ potes: quo partes corporis copulãẗ.

C Exequiẗ determinãdo ð ſpẽbus q̃ntitatis ꝯtı̃ ⁊ ꝓbat p̃° ꝙ li⁹ ſupficies. ⁊ corp⁹ ſunt q̃ntitates ꝯtı̃. ⁊ h̃ eſt ꝯ. 19. h⁹ li. q̃ ꝓbaẗ ſic. Quãtitates ꝯtı̃ ſunt q̃ꝝ partes copulanẗ ad terminũ cõeȝ ſ̈ȝ ꝑtes linee copulãẗ ad terminũ cõeȝ. ſ. ad pũctũ: ⁊ ꝑtes ſupficiei copulãẗ ad terminũ cõeȝ. ſ. ad lineã ⁊ ꝑtes corporis copulanẗ ad terminũ cõeȝ. ſ. ad ſupficiẽ intrinſecã corporis ẽ linea ſuperficies ⁊ corpus: ſunt q̃ntitates ꝯtı̃.

C Eſt autem taliuȝ ⁊ tẽpus ⁊ locus: preſens n. tempus copulat preteritum ⁊ futurum.

ARGI. C Tẽpus etiã ⁊ locus talia eſſe videnẗ. Tẽpus enĩ pñs cũ exacto copulaẗ atqȝ futuro.

C Q ãt tp̃s ſit q̃ntitas ꝯtı̃ ꝓbat ph̃s ⁊ hec eſt ꝯ. 20. h⁹ li. q̃ ꝓbaẗ ſic. Oĩs q̃ntitas cui⁹ partes copulanẗ ad aliquẽ cõem terminũ eſt q̃ntitas ꝯtı̃. tp̃s eſt h̃m. ẽ: maior pȝ. ⁊ minor ð claraẗ. nã pñs tp̃s copulaẗ ad p̃teritũ ⁊ ad futuꝝ. ẽ eſt pñs tp̃s hȝ partes copulatas ad terminũ cõeȝ ⁊ rõe illaꝝ partiũ dẽ pñs tp̃s eſt quãtitas ꝯtı̃. pñs tp̃s ꝯponiẗ ex tp̃e p̃to: ⁊ ex tp̃e futuro: vt illa dies pñs ꝯponiẗ ex eo qȝ p̃teriit ex iſta die ⁊ ex eo qȝ futurũ eſt ex iſta die. dicit. n. Paulus. pñs tp̃s ẽ c⁹ ps p̃terit. p⁹ q̃ fu⁹ eſt ⁊ tp̃s p̃tm ⁊ tp̃s futuꝝ copulanẗ ad iſtãs pñs. Nã pñs iſtãs ẽ finis tp̃is p̃teriti ⁊ ẽ p̃nͫ tp̃is futuri.

C Rurſus loc⁹ ꝯtinuoꝝ ẽ. locũ. n. q̃dã ꝑticule corpis obtinẽt q̃ ad quẽdã cõeȝ t̃minũ copulãt: ẽ ⁊ loci ꝑticule q̃ obtinẽt ſingulas corpis ꝑtes ad eũdẽ t̃minũ copulãẗ ad quẽ corpis ꝑticule. Quapropter ꝯtinu⁹ erit loc⁹: ad vnũ cõeȝ enĩ t̃minũ eius particule copulãẗ.

ARGI. C Et corpis ꝑtes locũ occupãt: q̃ qdẽ aliquo cõi t̃mino copulãẗ. Igiẗ ⁊ loci partes q̃s q̃qȝ pars corporis occupat eodẽ ſane t̃mino copulãtur: q̃ ⁊ partes corporis copulãtur. q̃re locus ẽt ꝯtinuus erit: quippe cuȝ partes ipſius vno communi termino copulentur.

C Q locus ſit q̃ntitas ꝯtı̃ ꝓbaẗ. ⁊ eſt ꝯ. 21. hui⁹ lib. q̃ ꝓbaẗ ſic: locus eſt q̃ntitas cui⁹ partes copulanẗ ad terminũ cõeȝ. ẽ locus eſt q̃ntitas ꝯtı̃. ꝯña ð ſe pȝ. ⁊ añs ꝓbaẗ. partes corporis q̃ occupãt locũ copulanẗ ad terminũ cõeȝ. ẽ partes loci q̃ ꝯtinẽt ſinglas partes corporis copulanẗ ad eũdẽ terminuȝ cõeȝ ad quẽ copulãẗ partes corporis. Uñ q̃ partes corporis copulanẗ ad terminũ cõeȝ ꝑ h̃ ꝓbat ꝙ partes loci copulanẗ ad terminũ cõeȝ. ſ. ad eũdẽ ad quẽ copulanẗ partes corporis. Sȝ illð nõ vȝ eẽ veꝝ: q̃ ꝑtes corpis copulanẗ ad ſupficiẽ intrinſecã i corpore locato tãqȝ ad terminũ cõeȝ: ſȝ ꝑtes loci nõ copulanẗ ad ſupficiẽ intrinſecã i corpe locato: q̃ ſic eẽt locus diuiſibilis ſ̈ȝ ꝓfunditatẽ: qð eſt ꝯ p̃bȝ. C Dõȝ ſ̈ȝ ꝙ dicit Auer. h̃ ꝙ ph̃s nõ determinauit adhuc ð loco ſ̈ȝ veritatẽ: ẽ iõ loqͥẗ h̃ ð loco ſ̈ȝ opinionẽ alioꝝ ponẽtiũ locũ eẽ ſpatiũ: ⁊ cũ ſpatiũ ſit diuiſibile ſ̈ȝ treſ dimẽſiones: ⁊ locus eẽt diuiſibilis ſimiliter ſ̈ȝ eos ⁊ ſic ꝑtes loci eẽnt vbicũqȝ cuȝ ꝑtib⁹ corpis. ꝑ ꝯñs ꝑtes loci copulãẗ ad ſupficiẽ intrinſecã corpis locati. loquẽdo tñ ð loco ſ̈ȝ veritatẽ ſ̈ȝ ꝙ loc⁹ eſt vltͥm̃ corpis ꝯtinẽtis locatum. ſic ꝑtes loci copulanẗ ad lineã exiſteȝ i ſupficie corporis locãtis: ⁊ nõ ad ſupficiẽ intrinſecã corpoꝝ locatoꝝ vl̃ locati corporis. C Sciẽdũ eſt h̃ ꝙ cũ dicim⁹ ꝑtes q̃ntitatis ꝯtinue copulanẗ ad terminũ cõeȝ: nõ oȝ termin⁹ cõis itelligi illud qð eſt p̃dicabile ð plib⁹: ſȝ illud qð eſt finis duoꝝ vel p̃nͫ vnius ⁊ finis alteri⁹. v. g. pũctus q eſt i medio linee eſt termin⁹ cõis vtriuſqȝ medietati linee: q̃ eſt finis vtriuſqȝ vl̃ p̃nͫ vtriuſqȝ vl̃ finis vnius ⁊ p̃nͫ alteri⁹. Silr̃ iſtãs pñs ẽ termin⁹ cõis tp̃i p̃terito ⁊ tp̃i futuro: q̃ eſt finis tp̃is p̃teriti ⁊ p̃nͫ tp̃is futuri.

A

Sȝ nũqd ſit locus i gñe q̃titatis vide p Ari 10. and. li. 5. metaph. q. 16. fol. 5.

B

C Ampli⁹ ãt alia qdẽ ꝯſtãt ex ꝑticulis q̃ i eis ſiẗ põnẽ ad ſeiuicẽ h̃ñtib⁹. Alia qdẽ ex nõ h̃ñtib⁹ vt linee qdẽ ꝑticule põnẽ ad ſeiuicẽ h̃ñt Sigulũ nãqȝ eoꝝ ſitũ ẽ alicubi: ⁊ h̃ẽs vñ ſumas ⁊ aſſignes vnũqðqȝ vbi ſitũ ẽ i plano ⁊ ad q̃ ꝑticulã ꝑticule cũcte copulẽẗ. Silr̃ ãt ⁊ ꝑticule plani põnẽ h̃ñt q̃dã: ſilr̃ nãqȝ oñdeẗ vbi vnũqðqȝ eoꝝ iacet: ⁊ q̃ copulãẗ ad ſeiuicem: ſed ⁊ ſoliditatis quoqȝ ſimiliter ⁊ loci.

ARGI. C Preterea ptẽ: vti dixim⁹ ex h̃ñtib⁹ põnẽ ꝑtibus: partĩ e nõ h̃ñtib⁹ cõſtãt: nã linee qdeȝ ꝑtes põnẽ habẽt. q̃qȝ enĩ ipſaꝝ alicubi ſituȝ hȝ: atqȝ qua i parte plani q̃qȝ ſita eſt: q̃qȝ cũ ꝑte copulaẗ: ſumere aſſignareqȝ potes: ſilr̃ ⁊ plani ꝑtes põnẽ q̃dãȝ nimiꝝ habẽt. ſilr̃ nãqȝ mõ queqȝ partiũ vbi iacet: q̃qȝ cũ parte copulata eſt aſſignabitur. Partes etiam ſolidi lociue poſitionem identidem habent.

C Hec eſt ſ̈a particula ſ̈e partis p̃⁹ particule i q̃ ph̃s exeqͥtur determinãdo ð mẽbris ſ̈e diuiſionis q̃ntitatis q̃ eſt i q̃ntitates ꝯſtãtẽ ex partib⁹ h̃ñtib⁹ põnẽ. ⁊ i q̃ntitatẽ ꝯſtãtẽ ex partibus nõ h̃ñtib⁹ põnẽ ad ſeiuicẽ: ⁊ p̃° determinat ð p̃° mẽbro ſ̈o de ſ̈o ibi. (In nũo autẽ.) Primo ꝓbat ꝙ linea ſupficies corpus ⁊ locus ſunt q̃ntitates ꝯſtãtes ex partib⁹ h̃ñtib⁹ põnẽ ad inuicem. ⁊ h̃ eſt ꝯ. 22. hui⁹ libri. q̃ ꝓbaẗ ſic. Ille q̃ntitates q̃ ꝯſtãt ex partib⁹ h̃ñtib⁹ ſitũ ꝯtinuationẽ ⁊ ꝑmanẽtiã ſunt q̃ntitates ꝯſtãtes ex partib⁹ h̃ñtib⁹ põnẽ ad inuicẽ: ſȝ linea ſupficies corpus ⁊ locus ſunt q̃ntitates q̃ ꝯſtãt ex partib⁹ h̃ñtib⁹ ſitũ cõtinuationẽ ⁊ ꝑmanẽtiã ẽ linea ſupficies corpus ⁊ locus ſunt q̃ntitates ꝯſtãtes ex partibus h̃ñtib⁹ põnẽ ad ſeiuicẽ. maiorẽ huius rõnis ſupponit ph̃s manifeſtã ⁊ declarat minorẽ declarationẽ exẽplari ſic. particule enĩ linee ſituate ſũt alicubi: q̃ cõtingit aſſignare de qualibet parte linee vbi eſt ſituata. ⁊ eodẽ mõ eſt ð particulis ſuperficiei corporis ꝙ ſint alicubi ſituate ⁊ contingit aſſignare vbi ſint ſituate. Similiter particule ſuperficiei linee corpoꝝ ⁊ loci h̃ñt permanentiam ad inuicem vt manifeſtum eſt ⁊c. C Intelligendum eſt ꝙ poſitio accipitur tripl'r ſ̈ȝ Albertũ Uno mõ accipiẗ poſitio ſ̈m ꝙ refertur ad illud cuius eſt poſitio. ⁊ ſic eſt in predicamento relonis. Alio mõ accipitur ꝓ ordinatione partium in toto abſolute: ⁊ ſic eſt dña quãtitatis: ⁊ ſic loquiẗ h̃ ph̃s de poſitione. 3° mõ accipitur vt eſt ordinatio partium in toto in

C

Poſitio q̃tupl'r. capiaẗ

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ꝯparatione ad locū: ⁊ ita eſt ꝑdicamētū ꝑ ſe diſtictū ab alijs.

D ¶ Ulterius eſt ſciendū ꝙ ad pōnē vt eſt dr̄a q̄ӡtitatis ſm ꝙ hic loqtur reqrunt̄ tres ꝯditiones.ſ. ſitus partiū: ita ꝙ ꝯtin git aſſiḡnari vbi partes ſint ſite: ita ꝙ vna pars ſit ſituata hic ⁊ alia ibi. ¶ Secūda ꝯditio eſt ꝑmanētia partiū. ¶ Tertia ē ꝯtinuatio partiū: ⁊ q: linea ſupficies: corpus: ⁊ locus hn̄t il las tres ꝯditiones iō ꝯſtāt ex partib⁹ hn̄tib⁹ pōnē ad ſeinicē.

¶ In nūero āt nō poterit qſq̄ ꝑſpicere quē admodū particule ei⁹ pōnē aliq̄ӡ hēant ad ſe inuicē: vt ſint ſite alicubi: aut aliq̄ particule ad ſeinicē ꝯnectant̄: ſӡ neq̄ӡ ea q̄ tpis ſunt. nihil.n. ꝑmanēt particule tpis. Qō āt nō eſt ꝑmanēs qūo pōnē aliq̄ӡ hēbit: ſӡ magis ordinē q̄ndā particularē dices hr̄e: vt aliud qdē pri⁹ ſit tpe. aliō vō poſteri⁹. Sӡ ⁊ ī numero ſilr̄: eo ꝙ pri⁹ nūeret vn⁹ q̄ӡ duo ⁊ duo q̄ӡ tres ⁊ ita ordinē quēdā habebūt: poſitionē āt nō multū ꝑcipies: ſӡ ⁊ orō ſilr̄. nihil eni ꝑmanēt particule ei⁹: ſӡ qō dcm̄ eſt nō pōt ampli⁹ ſumi. Quapp nō erit pō particulaꝝ ei⁹ ſi qdē nihil ꝑmanēt. Alia itaq̄ӡ ꝯſtant ex particulis q̄ in eis ſunt poſitionē ad ſeinuicē habentibus. Alia autē ex non habētibus poſitionē.

ARGL. ¶ At ī numero nemo demōſtrare pōt partes ipſi⁹ poſitionē hr̄e: aut alicubi ſitas eē: autq̄ӡ qbus cū copulant̄. Nec ītē ī tpe. nulla.n. ps tpis ꝑmanet: qō āt nō ꝑmanet id: quo nā pacto poſitionē hēbit. ſӡ ordinē hr̄e potius dices: ꝑpea ꝙ hec pars ſit ꝑor tpis: hec ſa. Et in numero ſilr̄ iuiō ex eo plane q: prius vnū q̄ӡ duo: ⁊ duo q̄ӡ tria: ⁊ tria q̄ӡ q̄tuor numerantur. atq̄ӡ hoc qdē pacto ordinē quendā habent: pōnēӡ aūt ipſaꝝ nō nimiū vtiq̄ӡ ſumēs. Oratio quoq̄ӡ ſimiliter ſeſe hr̄e vr̄. nulla eni ipſius pars ꝑmanet: ſӡ dicta eſt/ atq̄ӡ hec rurſus ſumi nō pōt. Quare partiū ipſi⁹ poſitio ſane nō erit: cū nulla ꝓſus permaneat. Que cū ita ſint: pӡ: partiū ex hn̄tibus poſitionem partib⁹: partim e nō hn̄tib⁹ poſitionē ꝯſtat̄.

¶ Uiſo que quātitates cōſtāt ex partib⁹ habētib⁹ poſitionē ad ſeinuicē oſtendit ph̄s que ſunt quātitates q̄ ꝯſtant ex partibus nō habenti⁹ poſitionē ad ſeinuicē: ⁊ ꝓbat ꝙ numerus tēpus ⁊ orō ſunt quātitates que cōſtant ex partib⁹ nō habētibus poſitionē ad ſeinuicē. ⁊ hec eſt ꝯclo. 2 3. huius libri. q̄ ꝓbatur ſic. Ille quātitates que cōſtant ex partibus habētibus ſitū aut ꝑmanentiā aut cōtinuationē ſunt quātitates cōſtantes ex partibus nō habētibus pōnē ad ſeinuiceӡ: ſed numerus tp̄s ⁊ orō ſunt hm̄oi q: vnūq̄ӡq̄ӡ eoꝝ aut eſt ex partib⁹ nō habētibus cōtinuationē aut permanentiā aut ſituӡ: ḡ ⁊c. maior pӡ ⁊ minor declarat̄. ⁊ ꝑmo de numero. nā partes numeri nō habēt ſitum. nō enim eſt vna vnitas in numero magis prima q̄ӡ alia: ī mo quelibet vnitas indifferenter pōt eſſe prima vnitas vel vltima ſm ꝙ poſſum numerare a quacūq̄ӡ vnitate indifferenter. Silr̄ partes numeri nō habēt continuationē adinuicē: q̄ӡuis.n. diuerſi numeri habeant ordinē adinuicem: vt binarius prior eſt q̄ӡ trinarius: tamen partes numeri nō habent ſitum vt dictū eſt. Unde partes numeri non habent poſitionem propter hec duo vӡ. q: non habēt ſitum ⁊ q: non habent continuationem adinuicē. Silr̄ tēpus conſtat ex partibus nō habētib⁹ pōnē ad ſeinuicē: q: partes tēporis nō ꝑmanēt: ⁊ ideo q̄ӡuis partes ipſius nō poſſint habere ordinē: tn̄ nō habēt poſitionē: ſilr̄ eſt de oratione: partes n. orationis nō ꝑmanēt: poſtq̄ӡ n. oratio vel pars orationis ē ꝓlata non poteſt iterum ſumi: ideo partes orationis non habent ſuppoſitionē ad ſeinuicē: ſimiliter partes orōnis non habent continuationem ad ſeinuicem: ⁊ propter defectum iſtorum duorum.ſ. permanentie ⁊ cōtinuationis partes orationis non habent poſitionem in partibus ſuis.

¶ Prope āt quātitates he ſunt ſole q̄s diximus. alia vō oīa ſӡ accn̄s ſunt. Ad h̄ āt aſpiciētes ⁊ alias dicim⁹ quātitates: vt multuӡ dr̄ albū eo ꝙ ſupficies mlt̄a ſit: ⁊ actio lōga eo ꝙ tp̄s lōgū ſit ⁊ mlt̄ū ⁊ mot⁹ multus. Neq̄ӡ.n. hoꝝ ſingulū ꝑ ſe quātitas dr̄: vt ſi qs aſſignet quāta ſit actio tpe diffiniet annuā vl̄ diurnam: vel ſic aliquo mō aſſignās: ⁊ albū quantum ſit aſſignans ſuperficie diffiniet. Quanta.n. ſuperficies fuerit tm̄ albū dices eſſe. Quare ſole ꝓprie ⁊ ſӡ ſeipſe quātitates eſſe dicuntur que dicte ſunt: aliorū vero nihil per ſe: ſed forte dicuntur per accidens.

¶ At q hec ſola q̄ dicta ſunt ꝓprie quāta dr̄r. cetera vō vniuerſa ꝑ accn̄s. Ad hoc.n. aſpicientes ⁊ cetera quāta dicimus/ velut multū albū. Ex eo dr̄ multū q: multa ſupficies ē. ⁊ actio lōga motuſue: q: tp̄s eſt lōgū nō.n. ꝑ ſe vnū qōq̄ӡ hoꝝ dr̄ q̄ӡtū. etenī ſi qſpiā q̄ӡta nā ſit actio aſſignauerit: tpe ſane ipſaӡ diffiniet. Biēnē dicēdo aut triēnē eē: aut alio ſilr̄ mō: ⁊ albū ēt ſi quātū ſit aſſignauerit/ ſupficie nimirū diffiniet. quāta eni eſt ſuperficies/ tm̄ dicet ⁊ albū eē. q̄re ea ſola q̄ dicta ſunt proprie ⁊ per ſe quāta dicunt̄. ceterorum vero nihil per ſe: ſed per accidens dicitur quantum.

ARGL.

¶ Hec eſt tertia particula ꝑme partis in qua ph̄s determinat de quātitatibus ſiue de quātitate ꝑ accn̄s: ⁊ ꝓbat ꝯnē iſtā ⁊ eſt. 24ª. huius lib. q̄ eſt iſta. Omnia quāta alia a quātitatibus ꝑdictis ſunt quāta ꝑ accn̄s. hec ꝯ ꝓbat̄ ſic. omnia que ſolū dr̄r quāta ꝑ cōparationē ⁊ habitudinē ad quātitates ꝑdictas.ſ. lineā ſuperficiē ⁊c. ſunt quāta ꝑ accidēs: ſed omnia quāta alia a quātitatib⁹ ꝑdictis dr̄r quāta ꝑ cōparationem ⁊ habitudinē ad quātitates predictas. ḡ ⁊c. maior pӡ q: qō ineſt alicui ſolū ꝑ cōparationē ad aliud vel ad aliā: tn̄ӡ ineſt ei ꝑ illud aliud ⁊ nō ꝑ ſe. ⁊ minor declarat̄ inductiue. nā albū eſt quoddā quātum aliud a quātitate ꝑdicta: ⁊ nō dicit̄ multum niſi q: ſuperficies in qua eſt: eſt multa. Similiter actio nō dicitur longa niſi q: tēpus menſurans actionē eſt longū: ſimiliter motus nō dicitur longus: niſi q: tēpus qō eſt menſurans motū dicitur longū: ⁊ eodē mō eſt de oībus quātitatibus alijs a quātitatibus ꝑdictis. ergo he ſole que predicte ſunt. ſunt quātitates ꝑ ſe: ⁊ ſi alique aliarum dr̄r quātitates hoc ſolū eſt ꝑ accn̄s ⁊ non per ſe. ¶ Sciendum ꝙ ph̄s hic ꝑ quātitates intelligit quanta: albū. n. dicitur quantum ⁊ actio quanta ⁊ non dӡ dici quantitas. Unde cū dicitur ꝙ alia a quantitatibus ꝑdictis dicunt̄ quāta ꝑ accn̄s. illud nō eſt verum de virtute ſermonis: ſed ꝑ quantitates dӡ intelligi quāta: ⁊ illud intelligit ph̄s. ¶ Sciendū ꝙ ph̄s dicit. 5. meta. ꝙ duobus modis dicitur aliquid quantum ꝑ accn̄s. Unomō

E

F

T. cō. 3.

dicitur

T.cõ.3. dĩ aliqd q̃ztũ p acciñs ſolũ ex hoc ꝙ eſt acciñs alicuius p ſe q̃z
ti ⁊ ſic albedo ⁊ nigredo dñr quãta p acciñs: qꝛ albedo nõ eſt
q̃ztã niſi qꝛ eſt ſbiectiue in p ſe quãto: ⁊ in ſupficie ⁊ in corpore.
Alio° dĩ aliqd q̃ztũ p acciñs ita ꝙ nõ p°. nec rõne ſbiecti in q̃ eſt:
ſʒ ex eo ꝙ diuidit̃ q̃ztitatiue ad diuiſionẽ alicuius q̃ztitatis ⁊
alicuius p ſe ⁊ p° q̃zti. ⁊ ſic tp̃s ⁊ motus dñr p ſe q̃zta p acci-
dens p° qꝛ illa q̃ꝝ ſunt paſſiones ſunt q̃dã p quãta: ⁊ ad di-
uiſionẽ eoꝝ diuid.ᷣ tp̃s ⁊ motus. tp̃s.n. diuidit̃ ad diuiſionẽ
motus: ⁊ motus ad diuiſionẽ magnitudinis: nõ tp̃s ⁊ motus
dñr quãta p acciñs ſʒ ꝙ p acciñs opponit̃ ei qd̾ eſt p°. tp̃s ꝯo
p ſe eſt q̃ztitas: ſʒ nõ p°. motus aũt nõ dʒ dici q̃ztitas: ſʒ dʒ dici
A ꝓprie loq̄ndo q̃ztus. ¶ Circa iſtud capl'z ſunt multa dubia.
p° dubitat̃ circa genus q̃ztitatis. ſ̃o circa ſpẽs. ¶ Circa p^m
dubitat̃. vtꝝ quãtitas ſit gen⁹ vnũ: ⁊ vĩ ꝙ nõ. qꝛ nullũ gen⁹
Capi.1. ꝑdicatur denominatiue de ſuis ſpẽb⁹. vt pʒ. i. 4. topi: ſʒ quãtitas
ꝑdicatur dñominatiue d̾ ſuis ſpẽb⁹. g̃ ⁊c. nã hec eſt v̾a linea ẽ q̃z
ta: ⁊ hec ſilr̃. ſupficies eſt quãta: ⁊ hec eſt ꝑdicatio dñomina
tiua. g̃ q̃ztitas nõ eſt gen⁹: ⁊ p ꝯñs nõ eſt genus vnũ. ¶ Itẽ p
T.cõ.1. phʒ. 10. meta. in q̃lʒ gñe vno eſt vnũ p^m ⁊ vnũ qd̾ eſt metrũ
⁊.5. me- ⁊ mẽſura oĩuʒ alioꝝ in illo gñe. ſʒ in gñe q̃ztitatis ſunt duo
taphyſi. p^a. ſ. pũctus ⁊ vnitas: qꝛ pũctus eſt p^m in ꝯtinuis ⁊ vnitas ẽ
T.cõ.11. p^m in diſcretis. g̃ ⁊c. ¶ Itẽ oẽ gen⁹ hʒ vnã rõnẽ ꝑmã q̃ equa
liter cõpetit oĩb⁹ ꝯtẽtis in illo gñe: ſʒ quãtitas nõ hʒ talẽ rõ-
nem vnã g̃ ⁊c. ꝓbatur minor. qꝛ illa rõ vel foret rõ diuiſibili-
tatis vel rõ mẽſure: nõ rõ mẽſure: qꝛ rõ mẽſure prius cõpetit
quãtitati diſcrete q̃z cõtinue: vt pʒ per cõmẽtatorẽ. 10. meta.
Nec eſt rõ diuiſibilitatis: qꝛ illa p prius cõpetit quãtitati con
Cõ.3°. tinue q̃z diſcrete: qꝛ numerus cãtur ex diuiſione ꝯtinui: vt pʒ
in tertio phy. ⁊ p ꝯñs prius cõpetit ꝯtinuo. ¶ Itẽ ſpẽs gene
Tex. cõ. ris debẽt eẽ coeq̄: ſʒ ſpẽs q̃ztitatis nõ ſunt coeq̄. ergo quan
32. ⁊ 5° titas nõ eſt genus. ꝓbo minorẽ p Boetiũ p° arithmetice ſue
meta. quãtitas dicit eẽ prior eſt q̃z cõtinua. ¶ Dicẽdũ ꝙ quãtitas
eſt gen⁹ vnũ: qꝛ hʒ vnũ modũ eſſendi ſeu vnã rõnẽ diſtinctã
a qualʒ alia rõne cuiuſlʒ ꝑdicamẽti: ⁊ h̾ rõne gñali quaʒ
hʒ q̃ztitas eſt de p ſe hr̃e partes integrales: hec. n. rõ cõpetit
cuilʒ q̃ztitati ⁊ nulli alteri determinate: q̃zuis. n. alia a quã
titate habeant partes integrales vt hõ ⁊ aĩnus ⁊ hm̃õi: tñ nihil
aliud a q̃ztitate de ſe hʒ partes integrales: ſʒ hʒ eas for-
maliter p q̃ztitatẽ: ſicut. n. oẽ albũ eſt albũ formaliter ab al-
bedine: ita oẽ q̃ztũ eſt q̃ztũ formaliter a quãtitate: ⁊ ſicut eſt
ipoſſe ponere aliqd̾ albũ ſine albedine: ita ipoſſe eſt aliqd̾ eẽ
q̃ztũ ſine q̃ztitate: ſed idẽ eſt q̃ztũ ꝓprie ⁊ hr̃e partes integra
les: nõ hr̃e partes integ̃les cõpetit q̃ztitati ꝑmo ⁊ cuilʒ alte
ri cõpetit hr̃e partes integrales rõne q̃ztitatis. Unde quãtitas
B eſt q̃dã ꝯpoſitũ ex mã ⁊ forma inheres ſube rõne mãe ſub
rõne cuius ſba extẽdit̃: ⁊ hʒ partẽ extra partẽ. vñ ſba nõ hʒ
partẽ integralẽ nec partes integrales nec partẽ extra partẽ
T.cõ.12 niſi rõne q̃ztitatis formaliter. vñ phũs. quinto meta. dicit. ꝙ
q̃ztũ eſt diuiſibile in partes que inſunt: quarũ q̃lʒ eſt nata eẽ
vere vnũ ⁊ h̾ aliqd. hꝫ aũt partes ſunt partes integrales:
q̃m partes eſſentiales cuiuſmodi ſunt mã ⁊ forma non ſunt
nate eẽ hoc aliqd: qꝛ nõ ſunt nate exiſtere per ſe ſeparatim a
toto. Silr̃ elẽta in q̃ mixtũ diuidit̃ nõ inſunt mixto actu: ſed
ſolũ v̾tute. Unde p illã particulã. Diuiſibile in partes q̃ inſunt:
excludunt̃ elẽta q̃ nõ ſunt in mixto actu: ⁊ p illã particulaʒ.
Quaꝝ q̃lʒ eſt nata eẽ hoc aliqd. excludunt̃ partes eſſentia
les. ſ. mã ⁊ forma: qꝛ nõ ſunt nate eẽ h̾ aliqd. qꝛ nõ ſunt na-
te p ſe exiſtere: ⁊ ſic pʒ ꝙ ꝑma rõ quãtitatis eſt eẽ diuiſibile
in partes integrales. ¶ Ad ꝑmũ in ꝯ̃riũ dõm ꝙ nullũ genus
ꝑdicat̃ denominatiue de ſuis ſpẽbus ꝓprie ⁊ ſtricte loquẽ-
do de ꝑdicatione denominatiua: large tñ vel cõiter loquẽdo
nõ eſt incõueniẽs genus ꝑdicari denominatiue de ſuis ſpẽb⁹.
g̃ cũ dĩ ꝙ hec eſt v̾a. linea eſt quãta: dõʒ ꝙ iſta nõ eſt v̾a acci
piẽdo q̃ztũ vt eſt ſtricte ⁊ ꝓpriũ denominatiuũ q̃ztitatiuũ: qꝛ
ſic accipiẽdo idẽ eẽt q̃ztũ ⁊ habere q̃ztitatẽ tanq̃ȝ vnũ acciñs:
tñ capiẽdo q̃ztũ pro omni eo qd̾ hʒ partes integrales. ſic hec
eſt vera. linea eſt quãta. ⁊ nõ eſt ꝑdicatio denominatiua niſi
large loquẽdo de denominatiua ꝑdicatione. Unde eẽ q̃ztum
eſt equocũ: qꝛ vno mõ idẽ eſt qd̾ hñs q̃ztitatẽ tanq̃ȝ ſuũ acci
dens. Alio mõ idẽ eſt qd̾ hñs partes integrales. p° mõ eſt de
nominatiuũ ꝓprie: ⁊ nõ ꝑdicat̃ de ſpẽbus q̃ztitatis ſ̃o mõ eſt
denominatiuũ large loquẽdo ⁊ ꝑdicat̃ de ſpẽbus q̃ztitatis.
Unde cũ phũs dicit ꝙ genus nõ ꝑdicat̃ denominatiue de ſuis
ſpẽb⁹: ipſe intelligit de ꝑdicatione dñominatiua ꝓprie ⁊ ſtricte
dicta: ⁊ ſic eſt dictũ ſuũ vꝛ̃: vel vꝫ ꝙ genus nunq̃ȝ eſt acciñs ali-
cui ſue ſpẽi. ¶ Ad aliã rõnẽ cũ dĩ. ꝙ i quolʒ gñe eſt vnũ p^m.
dõm eſt ꝙ phũs ſic intelligit ꝙ in quolʒ ẽ vna ꝑma ſpẽs ꝑfe-
ctiſſima inter oẽs ſpẽs illius generis: ⁊ ſic eſt in gñe q̃ztitatis
aliqua p^a ſpẽs ꝑfectiſſima. Sʒ forte illi ſpẽi nõ eſt nomẽ im-
poſitum. Et cũ dĩ ꝙ pũctus ⁊ vnitas ſunt duo ꝑma. dico ꝙ nõ
ſunt ſpẽs de gñe quãtitatis: qꝛ nec pũctus nec vnitas eſt ſpe-
cies: ſed illa ſunt ꝑncipia ſpẽꝝ nec eſt incõueniẽs ꝙ in vno ge
nere ſunt plura ꝑncipia ꝑma: vel põt dici ꝙ vnitas eſt ꝑn^m i
genere quãtitatis: qd̾ eſt ſimpliciſſimũ: ⁊ punctus nõ eſt p^m i
gñe quãtitatis: qꝛ reducit̃ ad vnitatẽ: nã punctus vltra vni-
tatem addit põnẽ. Naʒ ſm phũs. 5. meta. punctus eſt vnitas Tex.cõ.
põnẽ hñs. ¶ Ad tertiũ argumentũ cũ dĩ. ꝙ ꝑdicamentũ q̃z 12.⁊ ide
titatis nõ hʒ vnã rõnẽ. dõm ꝙ ſic vt dcm̃ eſt: q̃ eſt ꝑma ⁊ pro-
pria rõ quãtitatis: q̃m ꝑma ⁊ ꝓpria ratio quãtitatis eſt de ſe
hr̃e partes integrales. ¶ Ad quartũ cũ dĩ. ꝙ quãtitas diſcre- C
ta eſt prior q̃z cõtinua. Dõm ꝙ quãtitas diſcreta vel cõtinua
põt cõparari ad genus quãtitatis: ⁊ ſic neutrũ illoꝝ eſt prius
alio: vel põt cõparari ad rõnẽ mẽſurandi: ⁊ ſic q̃ztitas diſcre
ta eſt prior q̃z quãtitas continua. nã ratio menſurãdi nõ at-
tribuitur quãtitati ꝯtinue niſi ratione quãtitatis diſcrete. v̾.
g. vlna nõ menſurat pãnum nec certificat quãtitatẽ pãni. niſi
ex h̾ ꝙ totiens replicat̃ in pãno: vt bis vel ter ⁊c. Non n. ſci
tur p vlnã quãtus eſt pãnus niſi ſciat̃ quotiens replicat̃ i pã
no: ⁊ ideo vlne nõ cõpetit ratio menſure niſi rõne quãtitatis
diſcrete. Et ideo dicit cõmẽ. 10. meta. ꝙ ꝑma rõ menſure re
peritur in quãtitate diſcreta. ¶ Ad formã argumẽti cũ dĩ. T.cõ.5.
ꝙ ſpẽs generis debẽt eẽ coeq̄. dõʒ ꝙ vꝫ eſt reſpectu gñis
equaliter. n. ſuſcipiũt ꝑdicationẽ gñis: ⁊ nõ dʒ ꝙ ſint coeq̄ re
ſpectu cuiuſcũq̃ȝ actus vel ꝓprietatis ¶ Circa ſpẽs quãtita- D
tis dubitat̃. Et ꝑmo circa ſpẽs quãtitatis continue. deinde
circa ſpecies quãtitatis diſcrete. Circa ꝑmũ vĩ. ꝙ linea ⁊ ſu
perficies nõ ſint quãtitates: qꝛ oĩs quãtitas ẽ acciñs: ſʒ linea
⁊ ſuperficies nõ ſunt accñtia. g̃ ⁊c. probatio minoris. oẽ ac-
cidens hʒ ſbm adequatũ qd̾ ſm nullã dimenſionem excedit
ſbm ſuũ: nec excedit̃ ab eo: ſed linea ⁊ ſupficies nõ hñt ſub-
ſtantia adequata. ergo ⁊c. ꝓbatio aſſumpti. nã linea hʒ lõgi-
tudinẽ ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ ſupficies hʒ lõgitudi-
nem ⁊ latitudinẽ ſine profunditate. Si g̃ linea ⁊ ſuperficies
haberẽt ſubam adequatã eſſet aliqd̾ ſubm vel ſuba q̃ hr̃et lõ
gitudinẽ ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ aliqua ſuba hñs lõ-
gitudinẽ ⁊ latitudinẽ ſine ꝓfunditate: qd̾ vĩ inconueniens.
¶ Deindẽ ꝓbatur ꝙ punctus nõ eſt in reꝝ natura: qꝛ nec eſt ſub
ſtantia nec acciñs: nõ eſt ſuba: qꝛ ſi ille punctus eſſet ſuba. ſic
indiuiſibile eſſet ſuba incorporea: ⁊ p ꝯñs eẽt ſuba p ſe qd̾ ẽ
inconueniẽs. nec põt poni ꝙ punctus ſit acciñs: qꝛ ſi ſic hr̃et
ſubʒ adequatũ: ⁊ ſic in ſuba eẽt dare ſubaʒ indiuiſibilẽ cius
⁊ illa eſſet p ſe intelligẽs vel aĩa intellectiua vel angelus ¶ Si
dicat̃ ꝯcedo ꝙ talia acciñtia hñt ſubam adequatam: ⁊ ꝙ eſt po
nere aliquã ſubaʒ lõgã ſine latitudine ⁊ ꝓfũditate: ⁊ aliq̃ȝ la
tam ſine ꝓfunditate ¶ Cõtra: ſi ponat̃ tal' ſuba aut eſt mã
aut forma aut ſuba ꝯpoſita. nõ põt dici ꝙ ſit mã: qꝛ oĩs mã ẽ
ſubm triũ dimẽſionũ p cõmẽ. in lib. de ſuba orbis. nec for^a:
qꝛ extẽdit̃ for^a ſʒ extẽſionẽ mãe: ⁊ p ꝯñs oĩs forma in mã ẽ Capi.p°
lõga lata ⁊ ꝓfunda: nec eſt ſuba ꝯpoſita ex mã ⁊ forma: qꝛ ⁊ alibi ſe
ex q̃ tã mã q̃z forma hʒ tres dimẽſiones. ſuba cõpoſita ſimul- pius.
ter hʒ tres dimẽſiões: ⁊ ſic nec linea nec ſupficies eſt ſuba cõ
poſita. ¶ Itẽ ſi in ſuba corpea eẽt talis ſuba hñs lõgitudinẽ
ſine latitudine: ⁊ aliqua ſuba hñs latitudinẽ ſine ꝓfunditate
ille ſube eẽnt termini ſube corpee: ⁊ ita ſuba corpea hr̃et per

ſe terminū intrinſecū abſq; oī q̄ʒtitate: ꝛ ꝑ ꝯñs nō oʒ ponere
ꝙ q̄ʒtitas eēt res alia a ſbā corporea terminās ipſaʒ: cū ſbā
corporea ꝑ ſe terminet̄ ꝑ rē ꝓprij gn̄is .ſ. ꝑ ſbām hn̄tē latitu
E dinē ſine ꝓfunditate. ¶ Deīde dubitatur circa corpus de
gn̄e q̄ʒtitatis: vtrū opʒ ipſuʒ ponere: q: vʒ ꝙ nō opʒ ponere
talē corporeitatē eē rē aliā a ſbā corporea: q: ſbā corporea ꝯ
ſe eſt quāta ſine oī re alia ſibi addita. ḡ ſuꝑfluū ē ponere aliā
rē ꝑ quā ſubſtātia corpea eſt quāta. pʒ ꝯñā q: ſi corpus poſ/
ſet eē albū ſine oī alia re addita: ſuꝑflue poneret̄ albedo vt
res diſtincta ab illo ꝑ quā corpus diceret̄ albū. ḡ eodē mō ſi
ſbā poſſet eē quāta ſine q̄libʒ alia re: ſuꝑfluū eēt ponere rē
aliā a ſbā ꝑ quā ſbā dicat̄ quāta: ꝛ ſic pʒ ꝯñā. ꝛ añs pro
batur. illud qḋ ꝑ ſe hʒ partē extra partē oī alio circūſcripto
eſt ꝑ ſe q̄ʒtū: ſʒ ſbā eſt hmōi vt hō vel aſinus. Nā ſi circūſcriba
tur ab hoīe oīs res alia ab hoīe adhuc ſbā hoīs hʒ parteʒ
extra partē. ¶ Sʒ ſi dicat̄ ꝙ circūſcripta oī alia re q̄ʒtitatis
ſbā nō hrēt partē ex̄ partē. ꝯ. ſʒ ponētes q̄ʒtitatē rē aliam a
ſbā: q̄ʒtitas eſt accñs: ꝛ ꝑ ꝯñs p̄ſupponit ſbāʒ tāq̄ʒ ſbʒ ſuū
ḡ eodē mō partes q̄ʒtitatis p̄ſupponūt partes ſbē: ḡ ſbā ex
ſe hʒ partes ꝛ nō ꝑ quātitatē. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ eſt impoſſibile
ſubſtantiā corporeā eſſe ſine quātitate: ꝛ ita nō pōt quātitas
realiter circūſcribi a ſubſtātia corporea. ¶ Cōtra. quātitas
magis depēdet a ſubſtātia q̄ʒ ſubſtātia ab accidēte: ſed deus
pōt facere quātitatē corporeā eſſe ſine ſubſtātia corporea: vt
in ſacro altaris: vbi poſt cōſecrationē remanet q̄ʒtitas panis
ſine ſubſtātia panis: ḡ multo fortius deus pōt facere ſbām
panis vel hoīs ſine quātitate. ¶ Itē intellectus pōt intellige
re ſubſtātiā panis vel hoīs ſine q̄ʒtitate: q: ſubſtātia p̄cedit
T. cõ. 4. oē accñs diffōne cognitione ꝛ tpe: vt pʒ ex. 7°. meta. ſʒ intel/
lectus nō pōt intelligere hoīeʒ ſine partibus: q: hō nō pōt in
telligi ſine carnibus ꝛ oſſibus ꝑʒ phm̄. ḡ hʒ partes circūſcri
pta q̄ʒtitate: q: circūſcripta q̄ʒtitate ꝑm intellectū hʒ partes
ꝑm intellectū ḡ ꝑ eādē rōnē pōt hrē partes in re circūſcripta
F q̄ʒtitate ꝑʒ rē. ¶ Ulterius circa tp̄s dubitat̄. q: nō videt̄ ꝙ
tp̄s ſit q̄ʒtitas: qm̄ nulla q̄ʒtitas ꝯponit̄ ex nō entibus: ſʒ tp̄s
ꝯponit̄ ex nō entibus. ḡ ꝛc. minor ꝓbat̄ ſic. q: p̄ñs cōponit̄
ex tp̄e p̄terito ꝛ ex tp̄e futuro: q̄ꝝ vtrūq; eſt nō ens. ¶ Et ſi
dicat̄ ꝙ q̄ʒtitas ſucceſſiua cuiuſmodi eſt tp̄s bn̄ cōponit̄ ex
nō entibus copulatis adinuicē ꝑ iſtās p̄ñs. ¶ Cōtra. illud qḋ
eſt nō ens nō pōt alteri ꝯtinuari: ſʒ tā tp̄s p̄teritū q̄ʒ futuꝝ ē
nō ens: ḡ tp̄s p̄teritū ꝛ tp̄s futuꝝ nō pōt adinuicē ꝯtinuari.
¶ Ulterius dubitat̄ circa locū. q: nō vʒ ꝙ locus ꝛ ſuꝑficies
ſint ſpēs diuerſe q̄ʒtitatꝭ: q: oīs q̄ʒtitas hn̄s tm̄ duas dimēſio/
nes eſt ſuꝑficies: ſʒ locus eſt hmōi. q: ſi locus hrēt tres dimēſio
nes tūc dimēſiones loci penetrarent dimēſiones corporis lo
cati: qḋ eſt incōueniēs: ḡ locus eſt ſuꝑficies. ꝛ ꝑ ꝯñs non eſt
G ſpēs diſtincta a ſuꝑficie. ¶ Itē circa q̄ʒtitatē diſcretā: vt circa
numerū dubitat̄: q: nō vʒ q̄ʒ numerus ſit q̄ʒtitas: q: oē acci
dens hʒ vnū ſbm̄: ſed numerus nō hʒ vnū ſbʒ. ḡ nō eſt ac
cidens neq; quātitas. ꝓbatio minoris accipiamus .n. vnū nu
merum ternariū triū lapidū: ꝛ q̄ro vtrū iſte numerus eſt ꝑm
ſe totū in quolibʒ illoꝝ: aut vna pars eius eſt in vno ꝛ alia
pars eius in alio. Nō eſt dare p̄m: q: ſi ſic. idē accñs numero
ꝑʒ ſe totū eſſet ī diuerſis ſubiectis: ꝛ ſimul eſſʒ hīc ꝛ rome: qḋ
eſt incōueniēs. Si dicat̄ 2m tunc ſic. cū ſbā illaꝝ partiū. puta
tres lapides nō faciāt ꝑ ſe vnū: ita nec accidētia exñtia in eis
ſubiectiue faciūt aliqd ꝑ ſe vnū: ſed ſic eſt in ꝓpoſito: q: inter
partes illius ternarij ſunt multa media cū qbus nō faciunt ꝑ
ſe vnū. ḡ ille partes ternarij nō faciūt ꝑ ſe vnū: ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſt
aliqd ꝑ ſe vnū: ex quo ſeqtur ꝙ ternarius nō eſt quantitas.
¶ Circa ſolutionē iſtoꝝ dubioꝝ p̄mo accipiēda eſt ſufficiē/
tia ipſaꝝ ſpēꝝ quātitatis: que ponunt̄ a phō. Et pōt ſic acci/
T. cõ. 5. pi. de rōne quātitatis eſt menſurare q̄ʒtum: vt pʒ. 10. meta.
ſed omne q̄ʒtum aut eſt cōtinuum: aut diſcretū: ḡ oīs q̄ʒtitas
eſt menſura continuoꝝ vel diſcretoꝝ. ſi eſt mēſura cōtinuo/
rum: aut eſt menſura permanentiū: aut ſucceſſiuorum: ſi ꝑ/
manentium: aut eſt menſura intrinſeca aut extrinſeca: ſi ſit
menſura intrinſeca: aut mēſurat ꝑʒ vnā dimēſionē tm̄: ꝛ ſic ē
linea aut ꝑʒ duas: ꝛ ſic eſt ſuꝑficies: aut ꝑʒ tres: ꝛ ſic eſt cor/
pus: ꝛ nō ſunt plures dimēſiones ꝑm phm̄ in p̄mo de celo ꝛ T. cõ. 2.
mūdo ꝛ ſic nō ſunt plures mēſure intrinſece continuoꝝ. Si ꝛ inde.
autē ſit mēſura extrinſeca: aut eſt mēſura ꝑmanens: ꝛ ſic eſt
locus: aut eſt mēſura ſucceſſiua: ꝛ ſic eſt tp̄s. Si v̊o ſit mēſu/
ra diſcretoꝝ: aut eſt mēſura diſcretoꝝ ꝑmanētiū: aut ſucceſ/
ſiuoꝝ: ſi ſit ꝑmanētiū. ſic eſt numerus. ſi ſit ſucceſſiuoꝝ. ſic ē
oratio. ¶ Sciēdū ꝙ qdā moderni negāt pūcta eſſe ꝛ lineas H
ꝛ ſuꝑficies ꝓp rōnes ſuperius factas. Uñ dñt ꝙ nihil eſt ſim
pliciter indiuiſibile in iſtis inferioribus niſi aīa intellectiua.
Contra quos pōt ꝓbari ꝙ in iſtis inferioribus eſt aliqd hn̄s
longitudinē ꝛ latitudinē carens ꝓfunditate: ꝛ aliqd hn̄s lō/
gitudinē ſine latitudine: ꝛ aliqd ſimpliciter indiuiſibile oī di/
uiſione carens. Ad q̄ ꝓbanda ſupponit̄ ꝙ oē corpus eſt fini I
tum ꝛ determinatū: qḋ pʒ ex. 3. phy. vbi ꝓbatur ꝙ nullum
corpus eſt infinitū. ¶ Ulterius ſupponit̄ ꝙ oē terminatū hʒ
aliquē vltimū terminū vltra quē nihil ē eius. ¶ Tertio ſup/ Tex. cõ.
pono ꝙ oīs terminus vltimus eſt indiuiſibilis indiuiſibilita/ 24 inde
te oppoſita diuiſibilitati rei terminate ꝑ illū vltimū terminū
ꝛ illud pʒ. q: ſi eſſet tali diuiſibilitate diuiſibilis quale eſt ip/
ſum terminatū diuiſibile: ille terminus haberet vlteriorē ter
minū. ꝛ ꝑ ꝯñs nō eſſet vltimus. ¶ Ex his arguo ſic. ꝓfundi/
tas corporis eſt terminata: ḡ hʒ vltimū terminū. ꝛ q̄ro de il/
lo vtrū ſit diuiſibilis ꝑm ꝓfunditatē vel nō. ſi dicat̄ ꝙ ſic. cū nō
ſit ꝓcedere in infinitū hʒ finē ꝛ terminū ꝓfunditatis: ꝛ ꝑ ꝯñs
ille terminus datus nō fuit vltimus terminus. ſi āt ille termi
nus vltimus ſit indiuiſibilis ꝑʒ ꝓfunditatē. habeo ꝓpoſituʒ
ꝙ ille terminus ꝓfunditas hʒ lōgitudinē ꝛ latitudinē ꝛ per
ꝯñs eſt inuenire in corporibus aliqd qḋ hʒ latitudinē ſine ꝓ/
funditate. Adhuc illa latitudo vel ſuꝑficies hʒ terminū vlti
mum cū ſit finita: ꝛ tūc quero an ille terminus vltim⁹ ſit di/
uiſibilis ꝑʒ latitudinē vel nō. ſi ſic. ḡ oʒ ꝙ hēat vlteriorē ter/
minum illius latitudinis. ꝛ ꝑ ꝯñs ille terminus q ponit̄ vlti/
mus nō eſt vltim⁹ cū hēat vlteriorē terminū ſue latitudinis.
Si āt vltimus terminus ſue latitudinis ſit indiuiſibilis ꝑʒ la/
titudinē: habeo ꝓpoᵐ ꝙ ī corporib⁹ eſt aliqs terminus hn̄s
lōgitudinē ſine latitudine: ꝛ q: manifeſtū eſt ꝙ terminus lati/
tudinis hʒ lōgitudinē: ꝛ ita eſt aliq̄ dimēſio hn̄s lōgitudinē ſi/
ne latitudine ꝛ ꝓfunditate: ꝛ illa ē linea. Adhuc linea eſt di/
uiſibilis ꝑʒ lōgitudinē: ꝛ eſt finita. ḡ hʒ vltimū terminū ſue lō
gitudinis: tūc q̄ro aut ille terminus vltimus ſit diuiſibilis ꝑʒ
lōgitudinē. vel nō ſi ſic. ḡ hʒ vlteriorē terminū q̄ terminat̄: ꝛ
ꝑ ꝯñs q nūc ponit̄ vltim⁹ terminus lōgitudinis hʒ terminū
vlteriorē: ꝛ ſic nō eſt vltimus: ſi āt ſit indiuiſibil' ꝑʒ lōgitudinē
ſic hēo ꝓpoᵐ q: in corporib⁹ eſt aliqḋ indiuiſibile ꝑʒ lōgitu/
dinē: ꝛ illud eſt pūctus q eſt ſimpl'r idiuiſibilis: ꝛ ſic ꝓbatū ē
ꝙ ī corporib⁹ ē aliqḋ idiuiſibile ꝑʒ ꝓfunditatē ꝛ diuiſibile tm̄
ꝑʒ latitudinē ꝛ lōgitudinē cui⁹ eſt ſuꝑficies. Sil'r ꝓbatū ē ꝙ
ī corporib⁹ eſt aliqḋ idiuiſibile ꝑʒ ꝓfunditatē: ꝛ ſil'r ꝑʒ latitu
dinē ꝛ illud eſt linea. ꝓbatū eſt ēt ꝙ ī corporib⁹ eſt aliqḋ idi
uiſibile ꝑʒ lōgitudinē: ꝛ illud eſt ſimpl'r idiuiſibile: ꝛ illud eſt
pūctus. Huic rōni forte dicerēt aliq ꝙ q̄lʒ pars corꝑis vltra
quā nihil eſt ipſius eſt terminus vltimus corporis: ꝛ ita nega
rent illud ſuppoſitū. ſ. ꝙ vltim⁹ terminus ꝓfunditatis caret
ꝓfunditate ꝛ ꝯcederēt ēt vlterius ꝙ nō eſt aliq̄ pars corꝑis
ita vltiª q̄n hēat vlteriorē terminū ſ. vltimā partē eius: vltra
quā nō eſt aliqd eius. ¶ Sʒ ꝯ. ſi illud eēt veꝝ tūc mobile mo
tum ſuꝑ magnitudinē ſꝑ dū moueret̄ eēt ī vltiº termino ma
gnitudinis: q: ſemꝑ dū moueret̄ eēt ī aliq̄ parte magnitudi/
nis: vltra quā nihil eſt de tota magnitudine. ꝛ ita ſi aliqs ici/
piat moueri v̊ſus romā: ſtatī cū moueret̄ eēt ī vltiº illius lō
ge vie q̄ ꝓtēdit̄ ad hic ad romā: qḋ vʒ abſurdū. ¶ Itē acci/
pio vltᵐ ꝑʒ phʒ vbi loqt̄. 5. ꝛ. 6. phy. ꝯ vltiº qḋ qdē vltimū T. cõ. 13
ꝑm ſe totū eſt vltimū: ꝛ nō ꝑʒ aliquā eius partē. Uñ ſicut p̄ᵐ ꝛ alibi.
vno mō dꝛ ꝑʒ ꝙ diſtinguit̄ ꝯ ſcḋam partē: q: dꝛ illud primū
moueri qḋ mouet̄ ꝑʒ ſe ꝛ q̄libet ſui partē. ꝛ non ſecundū

aliquā

aliquã partẽ ſui ſic. ⁊ ſꝫ aliã nõ. Ita vltimũ accipit̃ ſꝫ ꝙ diſtinguitur ꝯ͂ ſꝫam partẽ: ita ꝙ ille terminus eſt vltimus terminꝰ q ſꝫ ſe totũ eſt vltimus ⁊ nõ ſꝫ partez. ℭ Ex hoc arguo ſic. nihil hñs ꝓfunditatẽ eſt vltimus terminus ꝓfunditatis accipiendo vltimũ ſꝫ ſe ꝓut diſtinguit̃ ꝯ͂ ſcd̃az partẽ: q: oẽ hñs ꝓfunditatẽ hꝫ aliquã partẽ vltra quã aliqd illius ꝓfunditatis ꝓtendit̃: ⁊ illa pars nõ eſt vltiᵃ nec vltimus terminus cũ aliqd ipſius terminati ſit vltra illũ terminũ. ğ ſi ſit aliqs terminus vltimus ꝓfunditatis loquẽdo de vltimo vt dcm̃ eſt. opꝫ ꝙ ille vltimus terminus ſit indiuiſibilis ſꝫ ꝓfunditatẽ: ⁊ ſic pꝫ ꝙ nulla pars corporis põt dici vltimꝰ terminꝰ corpis. ℭ Huic forte dr̃ ꝙ nõ eſt dare vltimũ terminũ corporis ſic accipiẽdo vltimũ vt diſtinguit̃ ꝯ͂ ſcd̃az partẽ. ℭ Cõtra. ꝑ phũz

T.c.41. 4. phy. locꝰ eſt vltimũ corporis cõtinẽtis imobile pᵐ. Et cõmẽ. gloſat dicẽs: ꝙ phs intelligit ſic. ꝙ locus eſt pᵒ vltimũ corporis cõtinẽtis imobile: q: nõ eſt ꝑ ſe mobile. Un̄ ꝑ pᵐ intelligit pᵐ ſm ꝙ diſtinguit̃ ꝯ͂ aliquã partẽ: ⁊ ꝑ vltimũ intelligit vltimũ qḋ eſt vltimũ ſꝫ quãlibet eius partẽ: ⁊ h̄ pꝫ ꝑ cõmentatorẽ dicẽtẽ ibi ꝙ phs intelligit ꝑ pᵐ adequatũ. Un̄ locus eſt vltimũ ſm quãlꝫ eius partẽ corporis cõtinẽtis adeq̃tum mobili h̄ eſt nõ excedẽs mobile nec excẽſſum ab eo. Si tñ locus eſſet diuiſibilis ſm ꝓfunditatẽ locus excederet locatum ⁊ nõ adequaret̃ ei ꝓpter ꝙ ğ corporis cõtinẽtis eſt dare vltimũ terminũ carẽtẽ ꝓfunditate: q qdẽ terminꝰ eſt vltimꝰ ſm ſe totũ ⁊ nõ ſm aliquã partẽ ſic. ⁊ ſm aliq̃z partez non. ℭ Confirmat̃: q: phs dicit ꝙ locus ꝓprius eſt equalis locato. ergo ſm aliquã dimẽſionẽ vel ſm aliq̃s dimẽſiones eſt locus equalis locato: ſed nõ eſt eq̃lis locato ſꝫ ꝓfunditatez: q: ſi locus hr̃et ꝓfunditatẽ ꝓfunditas loci excederet ꝓfunditatẽ locati. ğ cũ locus ſit equalis locato ſm aliquã dimenſionem vel ſm aliquas dimẽſiones ⁊ nõ ſit equalis ſibi ſm ꝓfunditatẽ oportebit ponere aliquã dimẽſionẽ carẽtẽ ꝓfunditate: ⁊ ita oꝫ ponere in corpore latitudinẽ ſine ꝓfunditate ⁊ lõgitudinez ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate vt antiqui ſolet poni. ℭ Ad ꝓncipalẽ ꝯ͂nẽ arguit̃: ⁊ ꝓbat̃ ꝙ in corporibꝰ ſit

A aliqḋ indiuiſibile ſimplr̃: q: ſpera mota vel ſtans ſup planũ tãgit planũ ſꝫ aliqd: ita ꝙ in corpore ſperico eſt aliqd ſm ꝙ tãgit ⁊ applicat̃ plano: ⁊ ẽt in plano eſt aliqd q̃ planũ tãgit̃ a corpore ſperico: ſꝫ corpus ſpericũ nõ tãgit ſꝫ aliqd diuiſibile in eo corpus planũ: nec corpus planũ tangit̃ ſꝫ aliqḋ diuiſibile a corpore ſperico: ğ in corpore ſperico eſt aliqd ſimplr̃ indiuiſibile q̃ tãgit planũ: ⁊ ẽt in plano eſt aliqd ſimplr̃ indiuiſibile q̃ tangit̃ a corpore ſperico: ⁊ eodẽ mõ arguit̃ ꝓbando ꝙ in corporibus eſt aliq̃ dimẽſio hñs latitudinẽ ſine ꝓfunditate. Nã ponamus ꝙ corpus planũ tãgat aliud corpus: ita ꝙ vnũ ſit ſuppoſitũ alteri: ⁊ ſit vnũ iſtoꝝ corpoꝝ a. ⁊ aliud. b tũc. a. tãgit. b. ſꝫ aliqd eius pᵒ. ⁊ nõ ſm aliquã partẽ eius: q: nulla pars iſtius. a. pᵒ tãgit aliquã partẽ ipſius. b. q: tãgẽtia ſe pᵒ tãgũt ſe ſm ſe tota: ⁊ ꝙ totũ tãgit totũ: ſꝫ partes diuerſoꝝ corpoꝝ nõ pñt ſe ſic tãgere: q: ſic duo corpora eẽnt in eodem loco pᵒ ſꝫ partes corpoꝝ qbus pᵒ ſe tãgũt: qḋ eſt ipoſſe. ğ oꝫ ꝙ. a. tãgat. b. ſꝫ aliqd eius pᵒ qḋ nõ eſt pars eiꝰ: nec hꝫ ꝓfunditatẽ: q: due ꝓfunditates nõ pñt eẽ ſil̃ adeq̃te: ſꝫ illa q̃ ſe tãgũt pᵒ ſunt ſil̃ adeq̃te. ğ i iſtis corporibꝰ puta i. a. ⁊ i. b. ſt aliq̃ dimẽſiones lõge ⁊ late nõ hñtes ꝓfunditatẽ: qḋ ẽ ꝓpᵐ. ℭ Iſtis forte rõnibꝰ diceret̃ ꝙ corpꝰ tãgit corpꝰ ſꝫ ſe totũ: ⁊ nõ ſꝫ aliqd eiꝰ. ℭ Cõtra. illa q̃ tãgũt ſe ſꝫ ſe tota ſunt ſil̃ in eodẽ loᵒ adeq̃te ſꝫ Aui. 3. ſue ſufficiẽtie. ſi ğ duo corpora tãgerẽt ſe ſꝫ ſe tota. ſeqtur ꝙ duo corpora eẽnt ſil̃ i eodẽ loco adeq̃to: qḋ eſt ipoſſe. ℭ Hoc ꝯfirmat̃. q: ſi duo corpora tangunt ſe. aut ğ totũ tãgit totũ ſꝫ ſe totũ: aut aliq̃ pars vnius ſꝫ ſe totã tãgit aliq̃z partẽ alterius: aut aliqs terminus vniꝰ tãgit aliquẽ terminũ alterius ſꝫ ſe totũ. nõ eſt dare pᵐ: q: ſi totũ ſꝫ ſe totã tãgit totũ. ſeqt̃ ꝙ totũ eſt ſil̃ adeq̃te cũ toto: ⁊ ſic iſta duo corpora eẽnt ſil̃ i eodẽ loᵒ adeq̃te: qḋ eſt ipoſſe. Si aũt pars tãgit partẽ ſꝫ ſe totã. oꝫ ꝙ ille partes ſint ſꝫ ſe totas ſil̃ i eodẽ loᵒ adeq̃to: q: ille partes q̃ ſunt corpis ſunt corpa: ſed h̄ eſt ipoſſe. ğ relinquit̃ ꝙ cũ aliq̃ duo corpora tãgũt ſe: ꝙ aliqs terminus vnius ſm ſe totũ tãgit aliquẽ terminũ alterius ſꝫ totũ: ſꝫ illa q̃ tãgũt ſꝫ ſe tota nõ pñt eẽ diuiſibilia ſꝫ ꝓfunditatẽ. ğ i corporibꝰ ſunt aliq̃ diuiſibilia ſꝫ lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ q̃ ſunt indiuiſibilia ſꝫ ꝓfunditatẽ. ℭ Itẽ phs. 5. phy. dicit ꝙ illa ſunt ſil̃ q̃ ſunt in eodẽ loco pᵒ. ⁊ i eodẽ loco adeq̃to. ⁊ dicit ibidẽ ꝙ illa tãgũt ſe quoꝝ vltiᵃ ſunt ſil̃. ⁊ ꝑ ꝯ͂ns ſeqtur ꝙ coꝝ vltiᵃ ſunt in eodẽ loco adeq̃to: ſꝫ impoſſe eſt duo corpora eẽ ſimul i eodẽ loco adeq̃to. ğ vltima aliquoꝝ ſe tãgẽtiũ nõ ſunt corpora nec hñtia ꝓfunditatẽ: ⁊ ꝑ ꝯ͂ns i corpibus ſunt aliq̃ dimẽſiones carẽtes ꝓfunditate: ⁊ ꝑ ꝯ͂ns ẽ ponere lõgitudinẽ ſine ꝓfunditate ⁊ lõgitudinẽ ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ aliqd oĩno idiuiſibile: qḋ cõcedo. Dico ğ ꝙ corpus de genere quãtitatis eſt ipſa ꝓfunditas vel hñs ꝓfunditatẽ ⁊ vltimus terminus corporis q eſt ſupficies hꝫ lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ carens ꝓfunditate ⁊ linea q̃ eſt vltimus terminus ſupficiei hꝫ lõgitudinẽ ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: ⁊ pũctus q eſt vltimus linee eſt indiuiſibil̃ ſimplr̃. ℭ Ulterius

Tex. cõ. 22. ⁊ in de.

B eſt ſciẽdũ ꝙ ſupficies eſt vltimus terminus corporis ⁊ nõ eſt pars corporis. nã ſupficies eſt indiuiſibilis ſꝫ ꝓfunditatẽ: ſꝫ indiuiſibile additũ indiuiſibili ex ea parte q̃ eſt idiuiſibile nõ facit maius: ⁊ iõ corpus qḋ eſt ꝓfundũ nõ põt ꝯponi ex ſupficiebus: q: ſi due ſupficies applicarẽt̃ adinuicẽ: ita ꝙ vna ſupponat̃ alteri nõ ꝯſtituit̃ aliqḋ ꝓfundũ. Et ꝓpter eãdẽ cãm linea eſt terminus ſupficiei: ita ꝙ nõ eſt eius pars: q: linea eſt idiuiſibilis ſm latitudinẽ: ⁊ linea addita linee ſꝫ latitudinẽ nullo mõ facit maius: ⁊ q: pũctus eſt oĩno indiuiſibilis: iõ pũctus additus pũcto nullo mõ facit maius: iõ pũctus ſic eſt terminus linee ꝙ nullo mõ eſt pars linee. ℭ Si dicat̃ ꝙ pũctus vĩ facere maius q: tria pũcta ſunt plura q̃z duo: dicẽdũ ꝙ tria faciũt plus ⁊ nõ faciũt maius: vñ tria pũcta ſunt plã q̃z duo: ſꝫ nõ ſunt maiora ꝓpᵉ: q: maius ⁊ minus ſunt i ꝯtinuis. ⁊ plura ⁊ pauca ſunt i diſcretis: ſicut magnũ ⁊ parũ ſunt de gñe q̃ntitatis ꝯtinue: ⁊ mltũ ⁊ paucũ ſunt ḋ gñe q̃titatis diſcrete. Et ꝓpter rõnes aliq̃s eſt itelligẽdũ ꝙ terminus q̃titatis eſt i eodẽ ſbiec̃to in q̃ eſt q̃titas cuius eſt terminus: ⁊ non hꝫ aliḋ ſbꝫ q̃z ſbm terminatũ ꝑ ipᵐ: ⁊ iõ nec ſupficies nec linea nec pũctꝰ hñt aliqḋ ſbm adeq̃tũ eis. Un̄ q̃uis in corporibꝰ ſint aliq̃ ꝯ͂rietates late ſine ꝓfunditate: ⁊ aliq̃ lõga ſine latitudine ⁊ ꝓfunditate: tñ in ſba corporea nec ẽt in reꝝ nã eſt aliqua ſba lata nõ ꝓfunda nec aliq̃ ſuba lõga nõ lata. Et ꝑ h̄ pꝫ r̃nſio ad rõnes ꝓbantes ꝙ ſupficies linea ⁊ pũctus nõ ſunt accñtia ꝓpter h̄ ꝙ nõ hñt ſbta adequata. pꝫ. n. ꝙ nõ ſeqt̃. ſunt accñtia. ğ hñt ſubiecta adequata. ℭ Ad rõnẽ de corpore cũ dr̃ ꝙ ſuba corporea de ſe eſt quãta abſq3 oĩ quãtitate ſibi addita. Illud eſt negãdũ. nã ſuba corporea nõ eſt de ſe quãta: ſꝫ ꝑ q̃titatẽ: ſed cũ dr̃ ꝙ ſuba corporea oĩ alio circũſcripto hꝫ partẽ ex̃ partem. Dõm ꝙ ſi ſuba corporea circũſcripta eẽt oĩs q̃titas ñ haberet partẽ ex̃ partẽ: q: ꝑ ſolã q̃titatẽ hꝫ ſuba partẽ ex̃ partem. Et cũ dr̃ ꝙ ſi q̃titas ſit accñs oꝫ ꝙ pꝛeſupponat ſubaz ⁊ ꝙ partes q̃titatis ſupponãt partes ſube. ꝯcedo ꝙ partes ſube pꝛeſupponũt̃ a partibꝰ q̃titatis i eẽndo: ſꝫ nõ i eẽndo q̃tũ: vñ q̃uis ſuba q̃tũ ad exiſtere ſit pꝛior oĩ accñte: tñ quãtũ ad hr̃e partẽ ex̃ partẽ ⁊ ad eẽ q̃tũ q̃titas eſt pꝛior ſuba: cũ ſuba non ſit quãta nec hr̃at partẽ ex̃ partẽ niſi ꝑ q̃titatẽ. ℭ Un̄ partes

C q̃titatis pꝛeſupponũt partes ſube q̃tũ ad exiſtere: ⁊ ſuba mãlis pꝛeſupponit q̃titatẽ q̃tũ ad hr̃e partẽ ex̃ partẽ: ⁊ q̃tũ ad eſſe q̃tum. ℭ Et cũ dr̃ ꝙ deus põt facere ſubam panis vel hoĩs ſine aliq̃ q̃titate. Dõꝫ ꝙ h̄ cõceſſo ſuba hoĩs vel panis hr̃et partẽ vel partes: ſꝫ nõ partẽ ex̃ partẽ: nec occuparet locum: nec aliq̃ pars illiꝰ ſube exñtis ſine q̃titate hr̃et ſitũ aut locũ. ℭ Et ſi dicat̃ ꝙ ſuba circũſcripta oĩ q̃titate adhuc eẽt quãta. ğ de ſe eẽt quãta ꝓbatio ꝙ eſſꝫ quãta: q: hr̃et partes integrales: ⁊ ẽt eſſet adhuc qḋdã totũ: ⁊ oẽ totum eſt maius ſuis partibus: ⁊ oẽ maius eſt q̃tum: ergo circumſcripta omni q̃titate adhuc ſuba panis vel hoĩs eſſet q̃ta. ℭ Dicendũ ꝙ ſubſtãtia panis nõ eſſet quãta circumſcripta oĩ quãtitate: nec

De iſta ma͂ vide Sco. x. d cima diſtin. 4. q. 1.

bñt partes integrales.i.vnā ex aliā:ſ; ō ſe bñt partes inte-
grales tm̄. Uñ nō ſeqꝫ.h bꝫ ptes itegrales.g̃ eſt q̄ꝫtitꝫ oꝫ ad-
dere añti ſic.bꝫ ptes itegrales vnā ex aliā.g̃ eſt q̄ꝫtū. ℂ Ad
D ouᵐ de tp̄e cū dr̄ ꝙ nulla q̄ꝫtitas ꝯponit ex nō entib⁹. Dōu
ꝙ nulla q̄ꝫtitas pmanēs ꝯponit ex nō entib⁹:tñ q̄ꝫtitas ſuc
ceſſiua cuiuſmodi eſt tp̄s bñ ꝯponit ex nō entib⁹:q: vñ ō rōne
ſucceſſiui eſt ꝙ vna pars ſit preterita ⁊ alia ſit futura ad h vt
ſit exñs.v.g. iſte ann⁹ cuius ps eſt p̄terita ⁊ alia eſt futura
eſt exñs:ſilr iſta ſeptimana eſt exñs:q: eius vna ps eſt p̄teri-
ta ⁊ alia eſt futura.⁊ ſilr iſta dies ⁊c. Et iō bñ dixit. Priſcia-
nus.deſcribēs tp̄s pñs.eſt illud cuius ps p̄terijt pl̄qꝫ futura
eſt. Et cū dr̄ ꝙ tp̄s nō eſt q̄ꝫtitas ꝯtinua:q: eius ptes non co-
pulant ad aliquē terminū cōeꝫ:q: qd̄ nō eſt:non pōt cū alio
ꝯtinuari. Dōꝫ ꝙ in ſucceſſiuis bñ pōt nō ens ꝯtinuari cū nō
ente:q: nihil eſt aliud ꝯtinuari q̄ꝫ bñe aliqd̄ indiuiſibile vltiᵐ
qd̄ ſit finis p̄teriti ⁊ p̄ncipiū futuri.nūc autē inſtās pñs eſt fi-
nis p̄teriti temporis ⁊ pñᵐ tp̄is futuri. ℂ Et ſi dicat ꝙ nul-
la ps tp̄is eſt.g̃ tp̄s nō eſt.añs pꝫ q: nō ſunt ptes tp̄is niſi p̄te-
ritū ⁊ futuꝝ:⁊ ille nō ſunt. Dōꝫ ꝙ h eſt falſa nulla ps tp̄is ē:
q: iſta dies eſt:⁊ iſta dies eſt ps tp̄is g̃ aliq̄ ps tp̄is eſt. Silr ſe
ptimana eſt ⁊ mēſis eſt ⁊ ānus eſt. Uñ q̄lꝫ ps tp̄is q̄ bꝫ vnaꝫ
ptē p̄teritā ⁊ aliā futurā eſt pñs ⁊ nulla alia eſt pñs. ⁊ p h il-
lo eſt falſo.nulle alie ſunt ptes tp̄is q̄ꝫ p̄teritū ⁊ futurū.nā q̄-
lꝫ ps tp̄is pñtis bꝫ infinitas ptes pñtes:q: infinitas ptes ꝯpo
ſitas ex p̄terito ⁊ futuro. Ad aliā difficultatē ō loco loquen
do ſꝫ v̲itatē oīs locus eſt ſupficies ſm ꝙ phs loqtur de lo-
co:q: locus eſt vltiᵐ corpis cōtinētis.h eſt locus eſt vltima ſu
perficies corpis ꝯtinētis imediata corpori locato ipꝫ circun-
ſcribēs. Uñ oīs locus eſt ſupficies:ſꝫ nō oīs ſupficies eſt loc⁹
q: nō oīs ſupficies eſt vltiᵐ corpis ꝯtinētis:ſꝫ deſcribēs cor-
Tex. cō- pus. Uñ ꝯcedo ꝙ loq̄ndo de loco vt phs loquit.4.phyſi ſic
mē. 41. locus ⁊ ſupficies nō ſunt diſtincte ſpēs:ſꝫ phs loquit h ſm
⁊ inde. opinionē alioꝝ ponētiū loᵐ eſſe ſpatiū:⁊ ſic ſi locus eſſet ſpa
tium tunc locus eſſet ſpēs diſticta a ſupficie. ℂ Ad aliā diffi
cultatē de nūo.dico ꝙ numerus eſt q̄ꝫtitas diſcreta ⁊ accñs
E ⁊ bꝫ eſſe ſubiue i reb⁹ nūatiſ. ℂ Ad cuius euidentiā eſt ſcię-
dum ꝙ numerus accipit tripl'r. Eſt.n.qdā nūs nūatus:⁊ il-
le non eſt aliud ꝙ res nūate:⁊ qdaꝫ ē nūs nūans:⁊ ille non
eſt aliud q̄ꝫ ipſa aīa:⁊ qdā eſt nūs q̄ nūeramus:⁊ ille accipi
tur dur. Uno° vt eſt trāſcēdēs:⁊ ſic repitur in oībus reb⁹ de
qbus veꝝ ē dicere ꝙ ſunt mlta:vt duo vel triate ſic repit tā
in reb⁹ ſepatis a mā q̄ꝫ in reb⁹ mālib⁹:⁊ nūs iſto mō accep
tus eſt idē qd̄ multitudo finita:⁊ ꝯſtituit p vnum trāſcēdēs.
Alio° accipit nūerus q̄ nūeramus ō gñe q̄ꝫtitatiſ:⁊ nūerus
ſic acceptus eſt idē qd̄ mltitudo ꝯtinuoꝝ actu abinuicē diſti
ctoꝝ. Uñ nūerus ptiū ꝯtinui nō eſt nūerus ō gñe q̄ꝫtitatis:ſꝫ
ſolū in po^a. Et iō bñ dixit phs.3.phy.ꝙ nūerus cāt ex diui-
ſione ꝯtinui:q: ex diuiſione ꝯtinui ptes ſūt abinuicē diuiſe ⁊
ſeparate:⁊ nūerus iſto mō acceptus eſt idē qd̄ multitudo cō
tinuoꝝ actu abinuicē diuiſoꝝ:⁊ nūs de gñe q̄ꝫtitatiſ:⁊ ꝯpo-
nitur ex vnitatib⁹ ipſoꝝ ꝯtinuoꝝ abinuicē:⁊ eſt ſbiue in ip-
ſis ꝯtinuis diuiſis:⁊ huius nūi ē pñᵐ vnū ō gñe q̄ꝫtitatis:qd̄
dr̄ pñᵐ nūi. ℂ Tunc ad rōnes qñ dr̄ ꝙ oē accñs vnū nūo bꝫ
ſbm vnū nūo.dico ꝙ h nō eſt veꝝ:⁊ vñ Cōmē.3.phy.dicit.ꝙ
h eſt ꝓpriū nūo eſſe in plurib⁹ ſubiectis rōne ſuaꝝ partiū.ſ.ꝙ
vna pars eius eſt i ſubo:⁊ alia pars eius eſt in alio ſubo. Et
F iſto mō accñs vnū nūo pōt eē in diuerſis ſubiectis. ℂ Sciendū
ꝙ aliqd eē in diuerſis ſubiectis pōt eē 2ʳ. vno mō ꝙ ſꝫ ſe to-
tum ſit i q̄lꝫ illoꝝ ſbiectoꝝ:⁊ iſto mō eſt ipoſe idē accñs nūo
eē ſil' in diuerſis ſubiectis. Alio mō pōt itelligi idē accñs nu
mero eē in plurib⁹ ſubiectis rōne ſuaꝝ partiū.ſ.ꝙ vna pars
eius eſt in vno ſbo.alia pars in alio. Et iſto mō dico ꝙ idē ac-
cidens nūo pōt eſſe ſil' in diuerſis ſbis.ſ ſꝫ ſuas partes:⁊ tūc
qñ dr̄ ꝙ ex iſtis vnitatibus nō fieret aliquid p ſe vnū:dico ꝙ
ſic.q: ex illis vnitatibus bñ ſit vnum p ſe diſcretū:ſꝫ ex ſbis
illoꝝ nō ſiat aliqd p ſe vnū. Uñ nihil ꝓhibet eſſe maiorē vni-
tatem in accñte q̄ꝫ in ſbo. ℂ Et ſi dicat ꝙ accidens capit vni-
tatem a ſubo. Dico ꝙ accñs māl'r capit vnitatē a ſubo:ſed
vnitatē formalē nō capit a ſubiecto. Uñ accñs de ſe eſt for-
maliter vnū:⁊ māliter eſt vnū p ſubm. Et iō nō eſt incōueni-
ens accidēs hñe maiorē vnitatē formalē q̄ꝫ habeat ſubiectū.
ℂ Et ſi q̄rat de forma numeri que ſit.vtrū ſit vnitas vel di- G
ſcretio vel aliqd aliud. Dico ꝙ numerus eſt q̄dā forma ⁊ nō
bꝫ formā:⁊ iō nihil eſt q̄rere de forma numeri q̄ ſit cum nu
merus ſit forma nō hñs formā. Et cū dr̄ ex illis ñ ſit p ſe vnū
inter que ſunt multa medis nō faciētia p ſe vnum. Iſtud eſt
negandum.q: ex partibus cōtinuorū ſepars totum actu na-
tum eſt per ſe fieri vnum. vt vna quantitas diſcreta ⁊ tamen
ex ipſis continuis ſeparatis non eſt natum fieri per ſe vnum
nec ex medijs inter illa ⁊c.

ℂ Amplius quātitati nihil eſt cōtrariuꝫ. In
definitis autē manifeſtū eſt.qm̄ nihil eſt con
trarium: vt bicubito vel tricubito vel ſuper
ficiei:vel alicui taliū nihil eſt contrarium.

ℂ Preterea quātitati nihil eſt ꝯtrariū. In- ARGI.
definitis.n.quātis nullā oīno ꝯtrarietatē eē
pꝫ:ceu bicubito:aut tricubito: aut ſupficiei:
aut alicui tali nihil eſt omnino contrarium.

ℂ Hec eſt ſa pars p̄ncipalis huius co. i qua phs determinat
de ꝓprietatibus q̄ꝫtitatis:⁊ continet tres particulas. In pri
ma ponit vnā ꝓprietatē q̄ꝫtitatis. In ſa ibi. (Sed nō videt)
ponit ſecundā ꝓprietatē q̄ꝫtitatis. in tertia ibi. (Propriū aūt
maxime eſt.) ponit tertiā ꝓprietatē q̄ꝫtitatis p̄ma particula
continet duas particulas. In prima particula ponit ꝓprieta
tem. In ſecunda ibi. (Niſi quis.) ſoluit inſtantiam. Primo er
go ponit ꝓprietatē primam que eſt non habere contrariuꝫ:
⁊ narrat in quibus q̄ꝫtitatibus eſt hec ꝓprietas manifeſta:
⁊ dicit ꝙ in quātitatibus determinatis eſt manifeſtum ꝙ in
hmōi q̄ꝫtitatibus nō eſt aliquid contrariuꝫ.v.g. bicubito ni-
hil eſt ꝯriū nec tricubito nihil ꝯrium nec ſuperficiei:nec ali-
cui talium quantitatum per ſe eſt aliquid contrarium.

ℂ Niſi multa paucis dicat quis eſſe contra-
ria:vel magnum paruo.

ℂ Niſi quiſpiam pauco multum : aut paruo ARGI.
magnum dixerit contrarium eſſe.

ℂ Hec eſt ſa pars p̄me particule in qua ponit ⁊ ſoluit inſtā-
tias contra p̄dictā ꝓprietatē q̄ꝫtitatis : ⁊ duas ponit inſtan-
tias ſeꝫ ponit ibi. (Maxime aūt circa locū.) Prima inſtātia
eſt ꝙ multū ⁊ paucū ſunt ꝯtraria:magnū ⁊ paruū ſimiliter
⁊ ſunt quātitates:⁊ ergo quātitati eſt aliquid cōtrarium.

ℂ Hoꝝ enī nihil ē q̄ꝫtitas: ſꝫ magis ad aliqd
ſūt. Nihil enī p ſe pꝫ magnū vl' puū dr̄ : ſꝫ ad
aliqd qdē referūt. Nā mōs qdē puus dr̄ mi-
liū vo magnū:eo ꝙ hoc qdē ſui gñis mai⁹ ſit
illō vo ſui gñis min⁹:ſic g̃ ad aliō ē eoꝝ rela
tio:nā ſi p ſeipꝫ puū vl' magnū diceret: nūq̄ꝫ
mōs qdē aliqñ puus. miliū vo magnū dice
ret. Rurſus qdē i vico pl'es dicim⁹ eē hoīes
i ciuitate vo paucos:cū ſint his mlto plures
⁊ i domo qdē mltos.i theatro vo paucos cū
ſint pl'es. ℂ Ampli⁹ vo bicubitū vl' tricubitū
⁊ vnūqdq̄ꝫ taliū q̄ꝫtitatē ſignat. Magnū vo
vel paruū nō ſignificāt quātitatē:ſed magis
ſunt ad aliqd:qm̄ ad aliud ſpectat magnū ⁊
paruū.q̄re manifeſtū ē ꝙ hec ad aliqd ſunt.

ℂ At hoꝝ nihil eſt quātū:ſed potius ē ad ali ARGI.
quid

qd. Nihil eni p ſe magnū vel paruū dr ſ3 ad aliud ſane refert: ceu mōs qdē paru⁹ dr: miliū āt magnū: ꝓpterea ꝙ alterū ē maius: alteꝝ min⁹/ hiſce q̄ gn̄is ſunt eiuſdē. Ad aliud igit̄ eſt ipſoꝝ relatio: nā ſi paruū/ aut magnū p ſe diceret: nūq̄ mōs qdē paruū: miliū vo magnū/ vtiq̄ diceret. Rurſus in pago qde3 multos hoīes: athenis āt paucos dicim⁹ eē q̄ tn̄ lōge ſunt illis plures. Et in domo qde3 multos: i theatro vo paucos: q qdē ⁊ ipſi mlto ſunt illis plures. Preterea bicubitū qdē/ atq̄ tricubitū/ ⁊ taliū vnūqđq̄/ quātū ſignificat. Magnū autē ⁊ paruū contemplatione refert. Quare p3 hec ex his eē q̄ ad aliqd ſt.

Iſtam inſtantiā ſoluit interimēdo tam maiorē q̄3 minore3 ⁊ dicit ꝙ multū ⁊ paucū magnū ⁊ paruū nō ſunt ꝯtraria: ⁊ ita negat̄ minor: poſito ꝙ multū ⁊ paucū: magnū ⁊ paruu3 eſſent quātitates: adhuc nō eſſent ꝯtraria. Vn̄ ſiue ponant̄ quātitates ſiue nō: ſunt ꝯtraria: ⁊ ita negat̄ maior ⁊ minor. Primo ergo declarat ꝙ multū ⁊ paucū: magnū ⁊ paruū nō ſunt q̄ntitates: ⁊ h̄ eſt ꝯ. 25. huius lib. que probat̄ ſic. Illa q̄ ſunt ad aliquid nō ſunt quātitates: multū ⁊ paucū: magnu3 ⁊ paruū ſunt ad aliqd: ergo nō ſunt q̄ntitates: maior eſt manifeſta: qꝛ quātitas eſt accidēs abſolutū: ⁊ non eſt ad aliqd. minor declaratur: illa q̄ dn̄r ſolū in cōparatione ad alia: ſunt ad aliqd: multū ⁊ paucū: magnū ⁊ paruū ſunt hmōi g̃ ⁊c. ꝓbo aſſumpti. qꝛ mons dr̄ paruus ⁊ miliū dr̄ magnū: cu tamē mons ſit multo maior milio. ergo h̄ nō ſic dicerent̄ ad aliqd .ſ. i cōparatiōe ad alia eiuſdē gn̄is. Mons. n. dr̄ paruus in cōparatione ad montē minorē: ⁊ miliū dr̄ magnū in cōparatione ad minus eo eiuſdē gn̄is .ſ. in cōparatione ad miliū min⁹ eo: ⁊ ſic p3 ꝙ magnū ⁊ paruū dn̄r ad aliqd qm̄ ſi dicerentur abſolute cū mons ſit maior milio: mons. n. diceret̄ paruus ⁊ miliū magnū: ⁊ ita ꝓbatur ꝙ multū ⁊ paucū dn̄r ad aliqd ita ꝙ dn̄r talia in cōparatione ad alia. Nā nos dicimus multos homines eſſe in domo: ⁊ paucos in ciuitate: qđ non eſſet niſi multū ⁊ paucū dicerentur ad aliquid: ⁊ in cōparatione ad alia. Nam ſi dicerentur abſolute cū plures homines ſint in ciuitate q̄3 in domo vel in vico: non diceretur ꝙ multi homines ſint in domo vel in vico ⁊ pauci in ciuitate. Ex his patet: ꝙ l3 bicubitum tricubitu3 ſint quantitates: tamē magnum ⁊ paruum: multum ⁊ paucum non ſunt quantitates: ſed ad aliquid: quia ſolum dicuntur in reſpectu ad alia.

Amplius ſiue aliqs ponat has eē q̄ntitates ſiue ponat nihil erit eis cōtrariū: qđ eni non pōt ſumi p ſeipſum ſed ad ſolā alterius refertur relationē quō huic aliqd erit ꝯtrarium.

ARGU. Preterea ſiue quāta hec qſpiā eē ponat: ſiue nō ponat/ nihil eſt ipſis ꝯtrariū. Quod. n. p ſeipſum ſumi nō pōt: ſed ad aliud ſemp refert̄: ei quo nā pacto cōtrariū quicq̄ fuerit.

Probato ꝙ multū ⁊ paucū nō ſunt q̄ntitates: phs ꝓbat ꝙ ſiue ponant̄ q̄ntitates ſiue nō: nō ſunt ꝯ̄ria: ⁊ h̄ eſt ꝯclō. 26. huius lib. ſ. ꝙ multū ⁊ paucū: magnū ⁊ paruū nō ſunt ꝯtraria: que ꝓbatur dupl'r: primo ſyllogiſtice. ſecūdo p rōne3 ducentē ad impoſſe: ꝓbatur primo ſic. In illis q̄ ſunt ad aliqd nō eſt ꝯtrarietas: ſ3 multū ⁊ paucū: magnū ⁊ paruū ſunt ad aliquid. ergo in illis nō eſt ꝯ̄rietas: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ſunt ꝯtraria.

Ampli⁹ āt ſi erūt magnū ⁊ puū ꝯtraria: ꝯtiget idē ip3 ſimul ꝯtraria recipere: ⁊ ea ipa ſibimet eē ꝯtraria. Cōtigit eni ſil' idē puū eē ⁊ magnū. Eſt. n. aliqd ad h̄ qdē puū: ad aliud vo h̄ idē ipm magnū. Qr̄ idē ipm puū ⁊ magnū ⁊ i eodē tpe eē ꝯtigit. Qr̄ ſil' ꝯ̄ria ſuſcipit S3 nihil ē qđ videat̄ ſil' ꝯ̄ria poſſe ſuſcipe: vt ſbā ſuſceptibilis eē qdē ꝯ̄rioꝝ vr̄: ſ3 ñ ſuſcipit vno eodē tpe: nā nullus ſan⁹ ſil' ē ⁊ egere: nec alb⁹ ⁊ niger ſil'. nihilq̄ aliđ ſil' ꝯ̄ria ſuſcipiūt: ⁊ eadē ꝯtigēt ſibiipſis eē ꝯ̄ria. Nā ſi ē magnū puo ꝯtrariū: ipm aūt idē ſil' eſt puū ⁊ magnū.

Preterea ſi magnū ac paruū ꝯ̄ria ſunt: fiet vt idē ꝯ̄ria ſil' ſuſcipiet. Et eadē ſibiipſis ꝯtraria ſint. Fit eni iterdū vt idē magnū ſit atq̄ paruū. Eſt eni ad hoc paruū/ ad aliđ magnū Qr̄ fit vt idē eodē tpe magnum ſit atq̄ puū. Qđ ſi hec ꝯ̄ria ſint. Idē pfecto ꝯ̄ria ſil' ſuſcipiet. At nihil vr̄ ſil' ſuſcipe ꝯ̄ria poſſe: ſbā nāq̄ ſuſceptrix qdē ꝯ̄rioꝝ eē: vr̄: nō tn̄ valet ſil' atq̄ egrotat: neq̄ ſil' albū ē atq̄ nigru3: neq̄ ceteroꝝ qcq̄ qđ ꝯ̄ria ſuſcipit ſil'. Fit ēt vt ipſa ſibiipſis ꝯ̄ria ſint. Nā ſi magnū ē ꝯ̄riū puo: cū idē corpus ⁊ magnū ſit ⁊ paruū/ eodē tpe. ARGU.

Deinde ꝓbatur ꝯclō p rōnē ducentē ad impoſſe: ſi magnū ⁊ paruū: multū ⁊ paucū ſunt ꝯtraria ſequunt̄ duo impoſſia. P̄mum eſt ꝙ ꝯtraria eſſent ſil' in eodē. 2m̄ eſt ꝙ idē erit ſibiipſi ꝯtrariū: vtrūq̄ iſtoꝝ eſt impoſſe: ⁊ ꝙ vtrūq̄ iſtoꝝ ſequat̄ p3. P̄mo qꝛ ſi illa ſunt ꝯtraria: ꝯtraria erūt i eodē nūo ſil'. Nā aliqđ q̄ntu3 idē nūo eſt magnū in ꝯparatione ad aliqd min⁹ eo ⁊ eſt paruū in ꝯparatione ad aliqd maius eo. g̃ idē nūo ſil' ⁊ ſemel eſt magnū ⁊ paruū. Si g̃ magnū ⁊ paruū ſunt cōtraria: ſeqtur ꝙ ꝯtraria inſunt ſil' idē nūo: ⁊ ꝙ h̄ ſit impoſſe p3. Nā ſi duo ꝯtraria ſil' ineſſe poſſent eidē nūo maxime videretur ꝙ poſſent ineſſe p̄me ſubē ſil'. Nā l3 aliqs hō ſit ſuſceptibilis ꝯtrarioꝝ .ſ. albedinis ⁊ nigredinis: tn̄ nullus pōt eſſe ſil' albus ⁊ niger: nec ſimul ſanus ⁊ eger. Intelligendum ꝙ h̄ ꝯn̄a eſt bona: h̄ eſt magnū ad h̄: ergo eſt magnū: qꝛ magnum eſt relatiuū: vt ꝓbatū eſt: ⁊ a relatiuo determinato p aliquē terminū ad ipſum abſolute ſumptum eſt ꝯn̄a bona. ſicut p3. Nā bene ſeqtur. h̄ eſt magnū ad hoc. g̃ eſt magnū. B

Et ip3 ſibi erit ꝯ̄riū: ſ3 impoſſe eſt ipſu3 ſibi eſſe ꝯtrariū: nō eni ē magnū puo ꝯtrariū: nec multū exiguo. Quare ⁊ ſi nō relatiuoꝝ h̄ q̄l3 dicat: tn̄ quātitas nihil ꝯtrarium hēbit.

ARGU. Maxie ſequēs vr̄ vt idē q̄q̄ ipſu3 ſibi ꝯ̄riū fateant̄: ſ3 fieri negt vt qcq̄ ſit ipſū ſibi ꝯ̄riū. Ergo nec magnū paruo ꝯtrariū fuerit neq̄ pauco mltū. Quar̄ ⁊ ſi qſpiā hec ñ ad aliqd eē dicet/ ſ3 q̄nta: ꝯtrariū tn̄ nullū ꝓrſus hēbūt

Scđo probat̄ ꝙ ſi p̄dicta .ſ. magnū ⁊ paruū: multū ⁊ paucum ſunt cōtraria. ſequit̄ ꝙ idē eſt contrariū ſibiipſi. Nā idē numero ſimul eſt magnu3 ⁊ paruū. Si ergo magnū ⁊ paruum ſunt ꝯtraria: ſeqtur ꝙ idē numero eſſet cōtrarium ſibi ipſi. Sciendū ꝙ iſta pō fundat̄ ſup iſto .ſ. qđl3 contentum ſub vno ꝯtrarioꝝ ꝯtrariat̄ cuil3 ꝯtento ſub altero. v̄ g. qđl3 calidū ꝯtrariatur cuil3 frigido: ⁊ qđl3 nigrum cuil3 albo. Si g̃ magnu3 ⁊ paruum ſunt ꝯtraria: qđl3 magnu3 ꝯtrariatur cuil3 paruo: cū g̃ idē ſit magnū ⁊ paruū: ſeqtur ꝙ idē ꝯ̄riat̄ ſibiipſi: qꝛ ex quo qđl3 magnū cōtrariat̄ cuil3 paruo

De hoc vid sco. i. diſt. 3. q. i. philoſo. 4. meta/ phi. tex. cō. 9.

cū ipſam ſit magnū ſeqtur ꝙ ↄ̃riat̃ ſibiipſi puoꝛ ↄ idē argᵐ ē ꝺ multo ꝛ pauco: qꝛ ſi ſunt ↄ̃ria ſeqtur ꝙ idē erit ↄ̃rīū ſibiipſi nā idē dr̄ eſſe multū ꝛ paucū reſpectu diuerſorum.

¶ Maxie āt circa locū vr̄ eē ↄtrarietas q̄ntitatis. Surſuȝ eni ad id qḋ deoꝛſuȝ ē ↄtrariū ponūt locū: q̄ i medio ē deorſuȝ dicētes eo ꝙ nulla mediū diſtātia ad termios mūdi ſit. Uidenť āt ꝛ aliquoꝝ ↄtrarioꝝ diffōnes ab his ↄferre. Que eni mlt̄ū a ſe inuicē diſtant eoꝝ que ſub eodē gn̄e ſunt ↄtraria determināt.

ARCI. ¶ Maxie āt ↄtrarietas q̄ntitatis circa locū eē vr̄. Supeꝝ eni infero ↄtrariū ponūt locū q̄ ē in medio: ifeꝝ eē dicētes. Propterea ꝙ maxia diſtātia mediū ē ad fines ipſius mūdi. Ceteroꝝ quoqꝫ diffōneȝ ↄtrarioꝝ ab his afferre ac aſſignare vidēť: q̄ nāqꝫ plurimū inter ſe ſe ſub eodē gn̄e diſtant ea ↄtraria eſſe dicūt.

¶ Hic ponit̄ ſcḋa inſtātia circa p̄dictā ꝓprietatē. vr̄ eniȝ ꝙ q̄ntitati ſit aliqḋ ↄ̃riū: qꝛ locus eſt quātitas vt viſuȝ eſt ꝑius: ſed loco eſt aliqḋ ↄ̃riū: ḡ q̄ntitati eſt aliqḋ ↄ̃riū. ꝓbatio minoris. nā locus ſurſum ꝛ locus deorſuȝ ſunt ↄ̃ria: vt pȝ ꝑ diffōnē ↄ̃trarioꝝ q̄ eſt iſta: ↄtraria ſunt q̄ ſub eodeȝ gn̄e poſita maxᵉ diſtāt: ſȝ inter locū ſurſuȝ ꝛ locū deorſuȝ eſt maxia diſtātia: ḡ locus ſurſuȝ ↄ̃riat̃ loco deorſuȝ: ꝛ ꝑ ↄn̄s loco eſt aliqḋ ↄ̃riū. Iſtā diſtātiā ponit ph̄s: ſȝ nō ſoluit. Solō tn̄ eſt iſta ꝙ locus accipit̄ tripl̄r vno mō ꝓ corꝑe locāte: ꝛ ſic ignis dr̄ eſſe locus aeris ꝛ aer locus aq̄. Alioᵒ dr̄ locus ꝓ v̄tute ↄſeruatiua locati ꝛ tūc dicimus ꝙ locus ↄſuat locatū. ¶ 3ᵒᵒ accipit̄ locus ꝓ vltimo corꝑis ↄtinētis locū. p̄ᵒ mō dictus eſt ſba. 2ᵒᵒ dictus eſt q̄litas. 3ᵒᵒ accept⁹ eſt q̄ntitas: ꝛ loco 3ᵒᵒ ocō. ſ. vt eſt q̄ntitas nihil eſt ↄ̃riū: ſȝ modis 2ᵒᵒ dicto ꝓut eſt q̄litas: ſic eſt aliqḋ ↄ̃riū: ꝛ cū dr̄ ꝙ locus ſurſuȝ ꝛ locus deorſuȝ ſunt maxᵉ diſtātes: dico ꝙ diſtātia eſt duplex: q̄dā ſȝ locū: ꝛ q̄dā ſȝ formā: ↄ̃ria ſunt q̄ maxᵉ diſtāt ſȝ formā: ꝛ ſic nō diſtāt locus ſurſuȝ ꝛ locus deorſuȝ: accipiēdo locū ꝓ vltio corꝑis ↄtinēt̄: qꝛ ſunt eiuſdē ſpēi nec d̄nt ſȝ magis ꝛ min⁹. Un̄ diſtātia accepta in deſcriptione ↄ̃rioꝝ nō eſt diſtātia localis: qꝛ due albedines ſub eodē gradu q̄ntūcūqꝫ diſtēt localr̄ nō ↄ̃riant̄: q̄ȝ uis vna poneret̄ in celo: ꝛ alia in cētro mūdi ꝛ ſil̄r albedo ꝛ nigredo ſi eſſent imediate ſȝ locū nō minus eſſent ↄ̃rie: qꝛ diſtātia localis nō facit ad ↄ̃rietatē inter ↄ̃ria. Cōtraria ergo ſunt q̄ poſita ſub eodē gn̄e maxime diſtant diſtātia formal̄r. dictaꝛ: ſȝ h̄ꝫ nō eſt locus ſurſum ꝛ locus deorſum accipiendo locū vt eſt q̄ntitas. ¶ Circa dicta ph̄i ħ dubitat̄: qꝛ vr̄ ꝙ q̄ntitati ſit aliqḋ ↄ̃riū: qꝛ oīs motus eſt de ↄ̃rio in ↄtrariū. vt pȝ ꝑ phȳ. 5. ph̄i. ſȝ ad quātitatē eſt motus: qꝛ motus augmētationis eſt ad quātitatē: ergo ꝛc. ¶ Iteȝ multitudo ꝛ magnitudo ſunt p̄rie ſpēs quātitatis. ḡ tā magnitudo q̄ȝ multitudo eſt quātitas: ſȝ magnitudo ↄtrariat̃ paruitati: ꝛ multitudo paucitati. ḡ quātitati eſt aliqḋ ↄtrariū. Dōm ꝙ q̄ntitati nihil eſt ↄtrariū ↄtrarietate q̄ eſt maxima diſtātia formalis poſitorum ſub eodē gn̄e. ¶ Et iō loquēdo ꝓprie de ↄtrarietate ſic quātitati nihil eſt ↄtrariū: ꝛ ħ ſic intelligit ph̄s: tn̄ accipiēdo ↄ̃rietatē ꝓ q̄cūqꝫ diſtātia inter terminos inter q̄s pōt eſſe motus: ſic quātitati eſt aliqḋ ↄtrariū ↄtrarietate q̄ eſt diſtantia poſitoꝝ ſub eadē ſpē. ¶ Sciendū eſt ēt ꝙ loq̄ndo ꝓprie ꝺ ↄtrarietate: ↄtraria mutuo ſe expellūt ꝛ corrūpūt. vt calidū corrūpit frigidū: ꝛ frigidū corrūpit cal̄m: ſed quātitas nō corrūpit q̄ntitatē cū q̄ntitas nō ſit ꝺ ꝑncipijs actiuis. Sciendū ēt ꝙ q̄ntitas pōt dupl̄r ↄſiderari vel ſȝ ſe ꝛ abſolute: vel vt eſt in mā n̄ali. Prīo mō nō eſt ↄtrarietas in q̄ntitate: qꝛ in q̄ntitate abſolute ↄſiderata nō eſt dare maxiᵐ nec minimū. ¶ Et iō ad quātitatē abſolute ↄſideratā nō eſt motus: nec vt ſic in

Margin: E — L — Le. cō. 3 ꝛ inde. — D — E

ea eſt ↄ̃rietas: tn̄ ad q̄ntitatē vt eſt in mā n̄ali eſt motus: ꝛ q̄ntitati vt ſic ē aliqḋ ↄ̃riū: cuius rō eſt: qꝛ vbi eſt reperire maxiᵐ ꝛ minimū eſt reperire meᵐ ꝑ qḋ deuenit̄ ab extremo ad extremum: ꝛ ſic ibi pōt eſſe motus. ꝛ ꝑ ↄn̄s ↄtrarietas: ſȝ in q̄ntitate vt eſt in mā n̄ali eſt reperire maxiᵐ ꝛ minimū. Nā in q̄ȝ ſpē reꝝ n̄aliū eſt reperire maximā q̄ntitatē: vltra quā nō ↄtingit illam ſpēȝ reperiri: ꝛ eſt reperire minimā q̄ntitatē: citra q̄ȝ nō reperit̄ talis ſpēs: ꝛ iō ad q̄ntitatē velut h̄ȝ eē in mā n̄ali eſt mot⁹: qꝛ ibi ↄtingit reperire maximū ꝛ minimū ꝛ mediū ↄtinuū ꝑ qḋ ꝺuenitur ab extreᵒ ad extremū. ꝛ ita ibi pōt eē motus ꝛ ēt cōtrarietas mō quo dcm̄ eſt. ¶ Intelligendū ꝙ in q̄ntitate ↄtinua abſolute cōſiderata eſt dare maximā quātitatē: vt quātitas celi: ſȝ nō eſt dare minimā q̄ntitatē ↄtinuā: dicū ↄtinuuȝ ſit diuiſibile in infiᵐ. Sȝ in q̄ntitate diſcreta eſt ↄtra: qꝛ illa eſt reperire minimū numeꝝ vt binariū: ſȝ nō eſt reperire maximuȝ: qꝛ numerus creſcit in infiᵐ ad diuiſionē ↄtinui. ¶ Ad p̄maȝ obiectionē pȝ: ꝙ loquēdo ꝓprie de ↄtrarietate ſic quātitati nihil eſt ↄtrariū. ¶ Et cū dr̄ ꝙ oīs motus eſt de ↄtrario in cōtrariū: dico ꝙ nō loquēdo de cōtrarietate ꝓprie dicta quāť ꝛc. ¶ Ad ſcḋam obiectionē dōm ꝙ multitudo ꝛ magnitudo ſunt ſpēs de gn̄e quātitatis ſȝ ꝙ multitudo ſe extendit ad qual̄ȝ quātitatē diſcretā: ſiue ſit multa ſiue pauca: ꝛ magnitudo eſt ſpēs quātitatis ſȝ ꝙ ſe extēdit ad qual̄ȝ quātitatem cōtinuā: ſiue ſit magna ſiue ſit parua: ideo magnitudo ꝛ multitudo ſȝ ꝙ ſunt ſpēs q̄ntitatis non ↄtrariant̄ paruitati ꝛ paucitati: ſed de eis vere p̄dicant̄: h̄ec. n. eſt vera: paruitas eſt magnitudo: ꝛ h̄ ſil̄r. paucitas eſt multitudo: multuȝ tn̄ ꝛ paucū magnū ꝛ paruū: vt dn̄t in cōparatiōe ad aliaꝝ: ſic ſunt relatiua nec importāt q̄ntitatē: ſed dn̄t aggregata ex q̄ntitate ꝛ relōne. Un̄ multū ꝛ paucū magnū ꝛ paruū poſſunt accipi dupl̄r. abſolute ꝛ reſpectiue. Primo mō dn̄t q̄ntitatem. 2ᵒᵒ relationē vel aggregatū ex quātitate ꝛ relatione.

¶ Sȝ nō vr̄ q̄ntitas ſuſcipe magis ꝛ min⁹: vt bicubitū: neqꝫ eni ē aliud alio magis bicubitū: neqꝫ in numero: vt ternarius ꝛ q̄ternari⁹. Nihil eni magis ternarius dicet̄ q̄ȝ q̄narius nec tria potius q̄ȝ quinqꝫ dicunť: nec tp̄s aliō alio magis ꝛ minus dicit̄: neqꝫ in his que dicta ſunt oīno aliquid magis ꝛ minus dicit̄: q̄re quātitas non ſuſcipit magis ꝛ minus.

ARCI. ¶ At q̄ quāto nō cōpetit magis ac min⁹ eē: vt bicubito. nō eſt eni aliud alio bicubitū magis: neqꝫ tria magis q̄ȝ quinqꝫ/tria vel q̄nqꝫ: nec extra dn̄r. neqꝫ tp̄s aliud alio magis dr̄ tp̄s. neqꝫ i eoꝝ vllo oīno q̄ dcā ſūt magis minuſue dr̄. q̄re q̄ntito n̄ ↄpetit magis ac min⁹ eē.

¶ Hec eſt ſa p̄ticula in q̄ ponit ph̄s ſcḋaȝ ꝓprietatē q̄ntitatis q̄ eſt nō ſuſcipere magis ꝛ minus: ꝛ h̄ eſt 3. ꝛ 7. buualib. q̄ ſic inductiue ꝓbat̄: nā neqꝫ bicubitū neqꝫ tricubituȝ ſuſcipit magis ꝛ minus: nō eniȝ vnū bicubitū dr̄ magis bicubituȝ q̄ȝ aliud. Similiter in numeris: nō eniȝ dr̄ aliqs numerus ſȝ magis ꝛ minus: nō eniȝ vn⁹ binarius dr̄ eſſe magis binarius q̄ȝ alius: nec aliqua tria dn̄r magis tria q̄ȝ alia. Sil̄r nec in tempore dr̄ aliqḋ ſȝ magis ꝛ minus: nō eniȝ vnū tēpus dr̄ eſſe magis tēpus q̄ȝ aliud. ¶ Et eodē modo dr̄ de ōrone ꝛ de oī alia q̄ntitate. iō nulla q̄ntitas ſuſcipit magis ꝛ minus. ¶ Sciēdū ꝙ magis ꝛ minus nō dn̄t exceſſuȝ q̄ntitatis: ſed magis ꝛ minus dicunt exceſſuȝ vel defectū q̄litatū. Vel pōt dici ꝙ magis ꝛ minus nō dn̄t extēſionē quātitatiuā maioꝛē vel minoꝛē ſed magis ꝛ minus dn̄t intēſionem vel remiſſionē q̄litatiuā in forme: ꝛ iō quāuis vna q̄ntitas ſit maioꝛ altera q̄ntitate nō tn̄ vna quātitas eſt magis quantitas alia quantitate. ¶ Et ideo quantitas non ſuſcipit intenſionē ꝛ remiſſionē. quāuis ſuſcipiat

Margin: F — De hoc vid ſco. 2. diſt. 2 q. 9. — ARCI. — G

A ſuſcipiat maiorẽ vel minorẽ extenſionẽ. ¶ Sciẽdũ φ iſta ꝓprietas nõ ſuſcipe magis ꝛ mi⁹ non eſt ꝓpria ꝓprie q̃ntitatis qꝛ cõpetit oĩ quãtitati: ſed nõ cõpetit ſoli quãtitati. imo etiã cõpetit ſubſtãtie ꝛ ẽt quibuſdã rebus aliorum p̄ntorum.

¶ Propriũ aũt quãtitatis maxĩe eſt φ eq̃le ꝛ ineq̃le dr̃: ſingulũ aũt eoꝝ q̃ dcã ſunt q̃ntitatum ꝛ equale dr̃ ꝛ ieq̃le: vt corpus eq̃le ꝛ iequale dr̃. ꝛ numer⁹ equalis ꝛ iequalis: ꝛ tp̃s equale ꝛ iequale dr̃. Silr̃ autem ꝛ in aliis que dicta ſunt ſingulis ꝛ equale ꝛ inequale dicit̃.

ARGI. ¶ Propriũ aũt quãtitatis eſt maxĩe equalitas ꝛ iequalitas, vt hac equale vel inequale dicatur. Unũquodq̃. n. eorum que rõnem ſubeunt quãtitatis, equale ac inequale dicitur: vt corpus equale ac iequale dr̃. ꝛ numerus ꝛ tempus equale ſimiliter dicit̃ inequaleue: ꝛ de ceteris q̃ iam dcã ſunt ſimili modo.

¶ Hec eſt 3ᵃ ꝑticula 2ᵉ ꝑtis ꝑncipalis in qua ponit̃ 3ᵃ ꝓprietas ꝑncipalis q̃ eſt dici eq̃le vel ineq̃le qḋ eſt maxime ꝓpriũ q̃ntitatis: ꝛ hec eſt ꝯ. 28. h⁹ li. ſ. φ dici eq̃le vel iequale eſt maxime ꝓpriũ quãtitati. h̃ ꝯ ꝓbat̃ ſic. Illud qḋ cõpetit oĩ quãtitati ꝛ nulli alij a quãtitate niſi rõne q̃ntitatis ſeu ꝑ quãtitatem eſt maxime ꝓpriũ q̃ntitatis: ſed dici eq̃le vel ineq̃le eſt h̃mõi. ergo dici eq̃le vel iequale eſt maxĩe ꝓpriũ quãtitatis. maior de ſe p3 ꝛ pᵃ ꝑs minoris declarat̃ inductiue. Nã corp⁹ qḋ eſt de p̄ntõ quãtitatis dr̃ eq̃le vel ineq̃le: ꝛ linea ꝛ ſuꝑficies dr̃r equales vel iequales: ſilr̃ nũer⁹ dr̃ equalis vel ineq̃lis: ꝛ tp̃s dr̃ equale vel iequale: ꝛ ſic p3 p̃ma pars minoris.

¶ In ceteris aũt q̃ quãtitates nõ ſunt nõ multum videt̃ eq̃le ꝛ iequale dici. Nãq̃ affectio ꝛ diſpõ equalis ꝛ iequalis nõ multum dr̃: ſ3 magis ſilĩs ꝛ diſſimilis: ꝛ albũ eq̃le ꝛ iequale nõ multum dicitur ſed magis ſilẽ. Quare quãtitatis ꝓpriũ eſt equale ꝛ iequale dici.

ARGI. ¶ Reliq̃ võ q̃ nõ ſũt quãta: nõ nimiũ equalia ac iequalia videbũt. Ueluti diſpõ equalis ꝛ iequalis nõ nimiũ dr̃: ſ3 ſilĩs poti⁹: atq̃ diſſimilis. ꝛ albũ itidẽ nõ equale nimiũ ac ieq̃le: ſ3 ſilẽ dici atq̃ diſſilĩs ſolet. Quare quãtitati maxĩe ꝓpriũ erit: vt equale ac iequale dicat̃.

¶ Scḋa pars minoris etiã declarat̃ declaratiõe exẽplari ſic. In alijs a quãtitate nõ iuenit̃ φ aliq̃d dicat̃ eq̃le vel iequale: nã vna affectio ꝛ vna q̃litas nõ dr̃ equalis vel iequalis: ſ3 magis dr̃ ſimilis vel diſſimilis. Et albũ nõ dr̃ eq̃le vel iequale: ſ3 magis ſilẽ vel diſſimile: ꝛ ſic de alijs. ergo maxime ꝓpriũ eſt quãtitati eq̃le vel ineq̃le dici. ¶ Intelligẽdũ φ eq̃litas ꝛ ineq̃litas eſt duplex: q̃dã quãtitatiua: ꝛ q̃dam q̃litatiua. Pria eq̃litas ꝛ iequalitas dr̃ eq̃litas vel iequalitas molis vel quãtitatiua. ꝛ nõ reperit̃ niſi in quãtitatib⁹ de qb⁹ h̃ determinatur: vel in h̃ñtib⁹ h̃õi q̃ntitatẽ. Scḋa eq̃litas vel iequalitas dr̃ eq̃litas vel iequalitas ꝑfectiõis ꝛ v̾tutis vel gradualis: ꝛ h̃õi eq̃litas vel iequalitas reꝑit̃ in nõ q̃ntitatib⁹ vt in ſubſtãtijs ſeparatis ꝛ in habitib⁹ aĩe. Una. n. ſubã ſeꝑata ẽ eq̃lis vel ieq̃lis ꝑfectionis ad aliam: ꝛ vnus habit⁹ aĩe vt vna v̾tus: ſiue ſit moralis ſiue itellectualis eſt equalis vel iequalis ꝑfectionis cum alio habitu.

C ¶ Intelligendũ ẽt φ iſta ꝓprietas nõ ſic eſt ꝓprie ꝓpria quãtitati φ ſoli quãtitati ꝯueniat. Nã loquẽdo de eq̃litate vel iequalitate quãtitatiua vna ſbã corpea ẽ eq̃lis vel iequalis alteri ſbe corporee q̃ntitatiue: vn⁹. n. hõ ẽ eq̃lis vel iequalis alteri quãtitatiue: ꝛ iõ hec ꝓprietas nõ cõpetit ſolũ q̃ntitati: ſ3 ꝓp hoc dr̃ maxime ꝓpria quantitatis: qꝛ cõpetit oĩ quãtitati: ꝛ nulli alij cõpetit niſi ꝑ quãtitatem: ꝛ iõ illa ꝓprietas ꝯuenit q̃ntitati ꝑ ſe ꝛ alijs ꝑ accñs: vna. n. ſba nõ eſt eq̃lis vel ieq̃lis quãtitatiue alteri a ſe: niſi qꝛ quãtitas ei⁹ eſt equalis vel inequalis quãtitati alteri⁹. Si tñ vellem⁹ dic̃e φ h̃ ꝓprietas ſit ꝓprie ꝓpria quãtitatis ſic φ nulli alteri cõpetit: dicam⁹. ſ. φ h̃ ꝓprietas. ſ. dici equale vel ineq̃le ſm̃ ſe eſt ꝓprie ꝓpria quãtitati: qꝛ nihil aliud a quãtitate ꝑ ſe dr̃ eq̃le vel inequale quãtitatiue: ſ3 alia a quãtitate dicunt̃ equalia vel inequalia per quantitatẽ ꝛ non ſm̃ ſe quare ꝛc.

Ad aliq̃d võ talia dr̃r quecũq̃ hoc ipſum qḋ ſunt aliorũ dr̃r: vel quomodolibet alr̃ ad aliud: vt maĩ⁹ id qḋ eſt alterius dr̃: aliquo. n. maius dr̃: ꝛ duplum dr̃ id qḋ eſt alterius duplũ. Silr̃ aũt ꝛ alia q̃cunq̃ ſunt h̃mõi. At võ ẽt ſunt ꝛ hec ad aliq̃d: vt habit⁹ ꝛ affect⁹: diſciplina: poſitio: hec. n. oĩa que dcã ſunt hoc ipm̃ qḋ ſunt aliorũ eẽ dr̃r: ꝛ nõ alr̃ ad aliud. Habitus. n. alicui⁹ eſt habit⁹: ꝛ diſciplina alicui⁹ diſciplina eſt: ꝛ poſitio alicui⁹ eſt poſitio: ſ3 ꝛ alia ſilr̃. Ad aliq̃d ergo ſũt quecũq̃ id qḋ ſunt aliorũ dr̃r vel q̃uolibet alr̃ ad aliud: vt mons magnus dr̃ ad montẽ aliũ. Magnũ enim ad aliq̃d dr̃ ꝛ ſilẽ alicui ſilẽ. ꝛ oĩa talia ſilr̃ ad aliq̃d dr̃r. Sũt aũt ẽt vt accubit⁹ ꝛ ſtatio ꝛ ſeſſio poſitiões q̃dã: poſitio võ ad aliquid eſt. Jacere aũt vel ſtare vel ſedere: ipſa q̃dẽ poſitiones nõ ſunt: denoĩatiue võ ab his que dicta ſunt poſitiones nominantur. Cap. 2.

ARGI. ¶ Ea võ dr̃r ad aliquid: que id qḋ ſunt aliorũ eſſe: aut ad aliquid aliquo alio modo dicunt̃: veluti duplex id quod eſt: cuiuſpiam dr̃ duplex: ꝛ maius id qḋ eſt alio dicit̃ maius: aliquo nãq̃ dr̃ mai⁹. Similiter ꝛ cetera que iſtiuſmodi ſũt. Sũt ꝛ hec ẽt ex hiſce que ad aliquid ſunt: vt habit⁹ diſpõ: ſenſus: ſciẽtia: atq̃ poſitio. Uniuerſa. n. hec id quod ſunt aliorũ eſſe, aut aliud aliquo alio modo dicũtur. Et non aliud quicq̃. Habitus. n. cuiuſpiã habitus: ꝛ ſciẽtia alicuius ſciẽtia: ꝛ poſitio alicuius poſitio dicitur eẽ: ꝛ cetera ſimili modo. Ea igit̃ ſunt ad aliquid, que id qḋ ſunt aliorũ eſſe. Aut ad aliquid aliquo alio modo dr̃r ceu mons magnus ad aliud dicitur. Ad aliquid. n. magnus mons dicitur. Simile quoq̃ cuipiã ſimile dicitur: ꝛ cetera etiam talia ad aliquid eodem modo dicũtur. ſunt aũt ꝛ recubatio, ꝛ ſtatio, ꝛ ſeſſio, poſitiones quedã. Põnes vero ad aliq̃d ſunt. Recubare aũt: aut ſtare: aut ſedere põnes nõ ſunt: ſ3 a dictis põnib⁹ denoĩatiue dicũtur.

¶ Iſtud eſt 3ᵐ caᵐ relõnis: ꝛ continet duas ꝑtes principales. In pᵃ determinat̃ de relõne ſm̃ opĩ aliorum: ꝛ etiã ponit ꝓprietates relatiuoꝝ. In 2ᵃ ꝑte ibi. (Habet aũt qõnẽ.) mouet

qōnē ꝛ ſoluit q̄ſdā dubitationē ex cui⁹ ſolōne pȝ vera deſcri
ptio relatiuoꝝ. Prima ꝑ ꝯtinet duas ꝑticulas. In p̄ª parte
ponit ꝛ explanat deſcriptionē relatiuoꝛuȝ. In 2ª ibi. (Ineſt
aūt.) ponit ꝓprietatē vnaȝ relatiuoꝝ. dicit ꝗ pmo ꝙ talia ad
aliqd dr̄. i. relatiua quecūq̧ hoc ipm ꝙ ſunt alioꝝ dr̄. vel
qūolibet aliter ad aliud. h̄ eſt talia dr̄ relatiua q̄cunq̧ hoc
ipm ꝙ ſunt dr̄ alioꝝ: h̄ eſt dr̄ ad alia ſub habitudie caſus
genitiui: vel qūolibet aliter ad aliud: h̄ eſt ſub quacūq̧ alia
habitudie alicui⁹ alteri⁹ caſus: vel ſub habitudine datiui ca
ſus vel ablatiui: ꝛ ſic de alijs. v̄. g. duplū dr̄ ad dimidiuȝ ſub
habitudine genitiui caſus. Nā duplū dr̄ dimidij duplū. Sil̄r
diſciplina dr̄ diſciplinati diſciplina: ꝛ habit⁹ alicui⁹ habitus:
ꝛ poſitio alicui⁹ poſitio: ꝛ ſic dr̄ ad aliqd ſub habitudine ge
nitiui caſus. Et ſil̄r dr̄ ad aliqd ſub habitudine datiui caſus:
dr̄ ſimili ſile: ꝛ mōs dr̄ magn⁹ ad montē ꝑuū ſub habitudine
accuſatiui caſus. Et diſciplinatū dr̄ ad diſciplinā ſub habitu/
dine ablatiui caſus: dr̄ n. diſciplinatū diſciplina diſciplinatū.
Sil̄r ſeſſio: ſtatio: accubit⁹ dr̄ ad aliqd: q2 ſūt pōnes: ꝛ po/
ſitiōes dr̄r ad aliqd: ſedere v̄o ꝛ ſtare non ſunt pōnes: ſȝ ſunt
D denolatiue dcā a pōnib⁹. ¶ Intelligēdū ꝙ iſta deſcriptio re
latiuoꝝ eſt cōis relatiuis ſm eē ꝛ relatiuis ſm dici. cū rela/
tiua ſm eē ſint talia q̄ ſm id qd ſunt dr̄ ad aliqd ꝛ ſūt ad ali
quid. Vn̄ id qd refert ad aliud ꝛ ſil̄ cū h̄ eſt in p̄ito relatiōis
id eſt relatiuū ſm eē. hō eſt pr̄ ꝛ fili⁹: duplū ꝛ dimidiū: ſȝ rela
tiua ſm dici ſūt talia. q̄ dr̄ ad aliqd: tñ ſm id qd ſunt alioꝝ
generū ſūt: cō ſūt ſenſus ꝛ ſciamā ſenſus ꝛ ſcia ſm id qd ſūt.
ſunt de gn̄e q̄litatis ꝛ tñ dr̄ ad aliqd. ſ. ad ſcibile ꝛ ſenſibile.
vñ ſm eē ſunt q̄litates ꝛ ſunt relatiua ſȝ dici. ¶ Circa iſtud
E ca pꝛio dubitat̄ vtrū relatio ſit diſticta ab oī re abſoluta. i. a
Ad h̄ vi de ſcot. 30. diſt. 1. q. ij. ſubiecto ꝛ a fūdamēto: ꝛ ꝓbat̄ ꝙ nō ꝑ auctēȝ ꝛ ꝑ rōnes. Pri
ma auc̄tas ē Ari. h̄. qm̄ dicit ꝙ ad aliqd vere dr̄ ꝛ ſt q̄cūq̧
h̄ ipm ꝙ ſunt aliorū dr̄: ꝛ quolȝ aliter ad aliud. ¶ Ex h̄ ar
ſic. nulla res exn̄s ſubiectiue in hoie q eſt pr̄ eſt ad aliqd: ꝛ ꝑ
ꝯn̄s pr̄nitas q̄ eſt relatio nō eſt res ſubiectiue exn̄s in hoie q
eſt pr̄. ¶ Itē ſȝ phi. h̄ ꝛ ſȝ oēs exponētes ipm. q̄dā relatiua
dr̄r ſub habitudie genitiui caſus: ꝛ q̄dā ſub habitudie alte/
ri⁹ caſus: vt pȝ ex deſcriptiōe eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd: ſȝ tales ca
ſus nō cōpetunt reb⁹: ſȝ vocib⁹ vel ſignis. ꝗ ꝓprie noia vel ſi/
T. c. 18 ꝛ alibi. gna alioꝝ dr̄r ad aliqd. ¶ Itē phi. 3. phi. hȝ ꝑ incōuenienti
ꝙ oē mouēs moueat̄: q2 oē mouēs dr̄ vere mouere aliud: ꝛ
ꝑ ꝯn̄s ſi tales relatiōes eēnt res diſticte a ſb̄o ꝛ fundamēto:
oē mouēs moueret̄: q2 reciperet talē reſpectū ꝛ moueret̄ cū
hēret ſe aliter q̄ꝫ pꝰus: cū moueri ſit intrinſece ꝛ ſe h̄re aliter ſe: h̄re
aliter q̄ꝫ pꝰus. ¶ Itē ſm phi. 5. met. ſicut calefaciēs eſt ad ali
quid ita calefactiuū: ſȝ calefactiuū nō hȝ talē reȝ iherētē ſibi:
q2 poſito ſolo calore oī alio circūſcripto adhuc eēt calefacti
uū: ꝛ ꝑ ꝯn̄s hn̄s calorē nō eſt calefactiuū ꝑ aliquā relationē
iherentē ſibi que ſit res alia a calore. ¶ Itē ꝑ rōnes ar. ſic. ſi
tales relatiōes eēnt tales res diſticte ꝛc. ſeq̄ ꝙ in q̄lȝ corpe
eēnt īfi̇̄ tales res diſticte: q2 accipio aliqd q̄ꝫᵐ ꝯtinuū vt ali/
qd corp⁹: tūc illud ad qd̄ ſȝ aliud corp⁹ eſt eq̄le vel ieq̄le: ſȝ in
vno corpe ſūt ꝑtes īfi̇̄: ꝗ id q̄ꝫtū eſt eq̄le cuilȝ parti alic⁹ q̄ꝫti
vel ieq̄le. ꝗ ſi ſint tales relatiōes i re tunc in illo q̄ꝫto eēnt īfi̇̄
res diſticte: q2 īfi̇̄ eq̄litates vel ieq̄litates realiter eēnt diſtin
cte: q̄d eſt ipoſſe. Seq̄tur ēt ꝙ q̄cunq̧ vno quāto deſtructo
īfi̇̄ res deſtruerēt̄ realr̄ diſticte. ¶ Itē ſeq̄ ꝙ nō pȝ fieri ali
qua albedo in aliq̄ niſi i quocūq̧ alio albo q̄ꝫtūcunq̧ diſtāte
fieret vna noua res poſitiua: q2 fieret noua ſilitudo i q̄cūq̧
alio albo. Vn̄ ſi ſor. exn̄s rome ſit alb⁹: ꝛ pla. exn̄s h̄ fieret al
bus de nouo: ſeq̄ ꝙ ex h̄ ꝙ pla. exn̄s h̄ ſit alb⁹ fieret in ſor. exi
ſtēte rome vna noua ſimilitudo: ꝛ ꝑ ꝯn̄s noua res: qd eſt ab/
ſurdū: q2 tunc cā⁹ albedinē h̄ ageret in diſtās tāta diſtātia:
ꝛ ꝯfirmat̄: q2 ipoſſe eſt ꝙ aliqd agēs agat in diſtās: niſi agat
in totū me͠ᵐ iter ipm ꝛ paſſuȝ i qd agit. Si igr̄ cā⁹ albedinē
h̄ ageret in rē exn̄tē rome ſeq̄ ꝙ ageret i totū meᵐ ab h̄ lo
co vſq̧ ad romā: ꝛ ſic calefaciēs aliqd corp⁹ h̄ ageret i corp⁹
calidū exn̄s rome: ꝛ ꝑ ꝯn̄s toᵐ meᵐ: ſȝ calefaciēs nō agit niſi
calefaciēdo: ꝗ calefaceēt totū meᵐ ab iſto loco vſq̧ ad romā.
¶ Itē ſi eq̄litas ſit res exn̄s in re quāta: aut ꝗ tota eq̄litas ē
in toto corpe quāto: aut tota eſt in q̄lȝ ꝑte: aut eſt ꝑs in ꝑte ꝛ
tota in tota. Si dicat̄ ꝙ eſt tota i toto ꝛ tota i q̄libet ꝑte ei⁹.
ſeq̄ ꝙ q̄lȝ ꝑs eēt eq̄lis illi cui totū eſt eq̄le: qd eſt icōueniēs:
ergo relinquit̄ ꝙ eſt ꝑs in ꝑte: ſꝫ tunc ſic: cuȝ ille ꝑtes nō diffe/
rāt ſpē. tale denoiatiuū vbicūq̧ ponit̄ eodē mō denoiat ꝑtē
ꝛ totuȝ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s cuicūq̧ eēt totum eq̄le: ꝛ q̄lȝ ꝑs illi⁹ erit eq̄/
lis: qd eſt ipoſſe. ¶ Itē diſtātia ē relatio ꝛ nō ē aliq̄ res exn̄s
ſubiectiue in re diſtāte: ꝓbat̄: q2 ſi ſic eēt tunc nō poſſem me
mouere localiter niſi cāre nouā rē in quolȝ a me diſtāte: q2 ꝑ
motū meuȝ localē qdlȝ aliud corp⁹ diſtat a me aut min⁹ aut
magis q̄ꝫ pꝰus: vel ſaltē qdlȝ corp⁹ v̄ſus qd vel a q̄ mouerer/
magis vel min⁹ diſtat q̄ꝫ pꝰus: ꝛ ꝑ ꝯn̄s in tali corpe fieret vna
noua res. vȝ. noua diſtātia. Sil̄r ſi eſſeȝ ſurſum ꝛ deſcēderē:
cārē nouā rē in celo: q2 nouā diſtāñā in cōparatione ad me: ꝛ
ꝛ ēt in cētro terre cāreȝ nouā rē ꝑ deſcēſuȝ meū: q2 nouā ꝓ/
pinq̄tatē centri in cōparatiōe ad me. Propter iſta dr̄ q̄dā
icipiētes ꝓbari ꝙ res nō refert̄ adinuicē diſtinguēdo reꝝ
ꝯ ſigna reꝝ ſiue voces: q2 ſola noia ꝛ talia ſigna rerū referū/
tur adinuicē. ¶ Vn̄ dicit ꝙ Ariſt. h̄ deſcribit noia ſignātia F
relatiōnē vel ad aliqd ad placitū ꝛc. cū dicit. Ad aliqd v̄o ꝛc.
Vn̄ dicit ꝙ h̄ nomē pr̄ v̄e eſt ad aliqd: ꝛ ſil̄r duplū: ꝛ ſic de
alijs. ꝛ nō eſt aliq̄ res exn̄s ſubiectiue in 1° q eſt pr̄ vel ſeo qd
eſt duplū q̄ ſit ad aliqd: ꝛ nō eſt res abſoluta: ſꝫ h̄ nomē pȝ
vere eſt ad aliqd: q2 ipoſſe eſt ꝙ de aliquo vere p̄dicet̄ pr̄ niſi
reſpectu alteri⁹: q2 ſi aliqd ſit pr̄ neceſſe eſt pr̄ alteri⁹: ꝛ nō ſic
eſt de h̄ noie hō: nō. n. oȝ ꝙ ſi ſor. ſit hō ꝙ alicui⁹ ſit hō aut ali
cui hō: ꝛ ſic de alijs. Vn̄ dicit ꝙ de itētiōe phi eſt ꝙ relatio nō Nō ē q 2ᵐ ens
eſt res diſtincta ab oī re abſoluta: ſꝫ tñ ſunt noia relatiua q̄ eſt diſti/
nō pn̄t alicui cōpetere niſi reſpcū alteri⁹: vel ſaltē opȝ addē cta a ſb̄o
vel ſubintelligere aliqd nomen in aliq̄ caſu genitiuo datiuo ꝛ funda
vel ablatiuo. Sicut. n. ipoſſe ē ꝙ hō ſit filius niſi alicui ſit filius. mēto de
ſic nec ē poſſe ꝙ hō ſit pr̄ niſi alic⁹ ſit pr̄ ꝛ ita ꝯ alijs. Hō. n. noia quo vid
q̄ nō pn̄t dici niſi de aliq̄ niſi reſpcū alteri⁹ ſūt i gn̄e relatiōis. Sco. 1.
Alia āt noia q̄ pn̄t verificari de aliq̄ ꝛ nō reſpcū alteri⁹ noia di. 2. q. 5
nō ſūt in gn̄e relatiōis. ¶ Cōtra iſtā opiōnē arguo ꝛ ꝓbo ꝙ
nō ſolū noia vel ſigna ſūt relatiua vel relatiōes imo ꝛ res ip
ſe: ꝛ ꝓ ꝑ rōnes. 2° ꝑ auc̄tes. Pꝛio ꝑ rōnes ſic: relatiuū ꝛ rela
tio ſuſcipiūt magis ꝛ min⁹: aliqd. n. dr̄ magis ſimile: ꝛ aliqd
min⁹ ſimile. Sil̄r ſimilitudo dr̄ ſȝ magis ꝛ min⁹: q2 iter aliq̄
duo eſt maior ſilitudo q̄ꝫ iter alia duo: ſȝ noia vel ſigna rerū
nō dr̄ ſm magis ꝛ min⁹: vox. n. ꝓlata nō itēdit̄ ꝛ remittit̄:
ꝗ noia vel ſigna reꝝ nō ſūt relatiua vel relatiōes. ¶ Et ſi di
cat̄ ꝙ nomē ſuſcipit magis ꝛ min⁹. ¶ Cōtra: cōceſſo ꝙ h̄ ſit
veꝝ ad min⁹ ſm itēſionē vel remiſſionē noia nō dr̄ res ma
gis ſimilis vel diſſimilis. ¶ Ex h̄. n. ꝙ hec vox ſile ꝓfert̄ acu
te vel grauiter vel mediocrit̄ nō dr̄ aliqd magis vel min⁹ ſile.
¶ Ex h̄ ar̄ ſic: ſȝ itēſionē vel remiſſionē nois vel ſigni res nō
dr̄ magis vel min⁹ ſimilis ſȝ nomē relatiuū: ſȝ ſm itenſionē
vel remiſſionē relatiōis denoiat̄ res magis vel min⁹: ſȝ non
ſm nomē relatiuū. Nā ꝓꝑ maiorē ſimilitudinē dr̄ aliqd ma/
gis ſile: ꝛ ꝓꝑ minorē ſimilitudinē dr̄ min⁹ ſile: ꝗ relatio nō eſt
nomē vel ſignū. ¶ Iteȝ ꝙ nō ſola noia vel ſigna ſint relatiua
ꝓbat̄. Nā ipoſſe eſt cognoſcē vnū relatiuorū niſi cognoſcat̄
aliud: ſȝ poſſe eſt cognoſcere vnū nomē ſignās relationē nō
cognoſcēdo reliquū nomē. ꝗ ipſa noia nō ſunt relatiua: ma/
ior pȝ ꝑ ph̄m: ꝛ minor ꝓbat̄: nā hō pōt cognoſcere h̄ nomē
pr̄. nō cognoſcēdo h̄ nomē fili⁹: ꝛ h̄: q2 aliq̄s pōt ꝑfecte audi
re h̄ nomē pr̄: ꝛ itelligere qd h̄ nomē ſignat: q̄ꝫuis nunq̄ꝫ au
dierit loq̄ de h̄ noie fili⁹: q2 ponam⁹ ꝙ in aliquo idiomate h̄
vox ban ſigt idē qd pr̄: ꝛ hec vox buf in alio idiomate idē qd
fili⁹: ꝛ h̄ bn̄ ſcias: neſcias tñ ꝙ hoc nomen pr̄ ſigt: nec ꝙ hoc
nomē fili⁹ ſigt: igit̄ poteris cognoſcere h̄ nomē pr̄ nō cogno
ſcēdo h̄ nomē fili⁹: ſed ipoſſibile eſt ſcire vnū relatiuoꝝ niſi
ſciatur ꝛ reliquuȝ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s iſta noia nō ſunt relatiua nec ad
aliqd. ¶ Cōfirmat̄. id qd competit noi ꝛ nō ex nā nominis

competit

cōpetit ſibi aliūde: ſʒ huic nomini qd̕ eſt pr̄ ex nā noīs nō cō-
petit ꝙ referat: qꝛ ꝙ iſtꝫ ex nā hui⁹ vocis ita bene potuiſſet
fuiſſe ipoſitū ad ſignificādū rem abſolutā: vt lapidē: ſicut ad
ſignandū illud qd̕ iaʒ ſigt: ergo huic noī ex nā ſui nō cōpetit
ꝙ referat. ergo ſolū cōpetit ei ſi referat ex nā rei ſignificate
ꝑ eandē vocē. ergo res ſigta per vocem magis refert ꝙ̄ ipſa
vox: qꝛ ꝓꝑ qd̕ vnūqdꝙ̄ tale ⁊ i^d magis. ¶ Et ſi dicat ꝙ hoc
nomē pr̄ ex ipōne hʒ ꝙ ſit relatiuū. ¶ Cōtra. ex h̄ hr̄ ꝓpoſi-
tum: qꝛ ex ipōne nō hʒ niſi ꝙ ſignificet talē reʒ: ſi ergo ex ipo-
ſitōe hʒ ꝙ ſit relatiuū opʒ ꝙ ex hoc ꝙ ſignāt talē reʒ ſit rela-
tiuū: ergo ex pte rei ſignificate eſt ꝙ h̄ nomē pr̄ ſit relatiuū:
ſed a re abſoluta ſignata ꝑ nomē nō hʒ nomē ꝙ ſit relatiuū.
ergo opʒ ꝙ ex nā ſit aliqua res reſpectiua. ¶ Itē ſuppoſito
ꝙ nulla vox eēt adhuc poſſet aliqd ꝓducere ſibi ſimile i ſpē:
⁊ poſſet ita eē ſicut h̄ oro ſigt. ſoꝛ. eſt pr̄: ⁊ filiꝰ ſicut hec oro
ſignāt. plato eſt filiꝰ: ſed a pte rei nō pōt ita eē ſicut hec oro
ſigt. ſoꝛ. eſt pr̄ niſi ita ſit: ſicut hec oro ſigt aliqs hō eſt filius.
ergo nulla voce nec aliquo ſigno exñte ex pte rei eſt relatio
que eſt habitudo rei ad rē: ⁊ pʒ ꝙ nulla voce exñte aliqs pōt
intelligere i^d qd̕ illa ſignāt. ſoꝛ. eſt pr̄: ſed ipoſſe eſt ꝙ aliqs itel-
ligat i^d qd̕ illa ſignāt niſi itelligat relationē: ꝙ̄ nulla voce exi-
ſtēte adhuc eſt relatio. ¶ Et ſi dicat ꝙ ſi aliqs itelligit i^d qd̕
h̄ oro ſignificat ſoꝛ. eſt pr̄: tunc in aīa intelligētis ſunt relati-
ua. ſ. ɔceptus aīe: ⁊ ita cōcedit ꝙ relatio pōt eē nulla voce
exñte. Iſtud dictū nō valet: qꝛ aliqs pōt itelligere reʒ ſignatā
per iſtā. ſoꝛ. eſt pr̄. qꝛuis nō intelligat aliquē ɔceptū in aīa. qꝛ
loquor de ſignato vltimo h⁹. ſoꝛ. eſt pr̄: ſed ipoſſe eſt aliqueʒ
itelligere vltimū ſignificatū h⁹ orōnis. ſoꝛ. eſt pr̄ niſi intelli-
gat relationē. ergo ex pte rei eſt relatio circūſcripta oī voce
vel ɔceptu. ¶ Itē ſʒ phm: relatiua ſunt ſimul nā: ⁊ ꝑempto
vno relatiuoꝝ perimit ⁊ reliquū: ſed ꝑempta hac voce pr̄
nō ꝓꝑ hoc perimit ille terminꝰ filiꝰ: nec ille voces ſunt ſimul
nā: ergo ille voces ſeu noīa nō ſunt relatiua. ¶ Iteʒ oīs vox
eſt in gn̄e q̄litatis. ſed idem nō eſt ꝑ ſe in diuerſis p̄dicis. ꝙ̄ nul-
la vox eſt in gn̄e relatiōis: ⁊ per ɔn̄s nec nomē nec vox refer-
tur. ¶ Huic forte dr̄ ꝙ aliqd pōt eē in p̄dicō dupli: qꝛ vel ge-
nus gn̄aliſſimū illi⁹ p̄dici ſumptū ꝑſonaliter p̄dicatur in qd de ip-
ſo nō pro ſe ſed pro alio: ⁊ ſic vox eſt in p̄dicō relationis: qꝛ de
voce ſūpta pro alio a ſeipſa p̄dicatur gen⁹ gn̄aliſſimū relationis
in qd. Alio mō: qꝛ gen⁹ gn̄aliſſimū illius p̄dici ſumptū ꝑſona-
liter p̄dicatur in qd de eo pro ſeipſo vel pro aliquo ſupponēte ꝓ
ſe: ⁊ ſic oīs vox eſt in p̄dicō q̄litatis. ¶ Cōtra. iſta diuiſio interi-
mit ſeipſaʒ: qꝛ ſi vox ſit ad aliqd ⁊ nō res diſtinguēdo rē con-
tra vocē tunc de voce ſupponēte pro ſeipſa p̄dicatur genus rela-
tiōis in qd: qꝛ ipſa vox ⁊ nō ſignatū vocis eſt ꝑ ſe in gn̄e re-
latiōis. Eodē modo accipiēdo vocē vox eſt ꝑ ſe in p̄dicō q̄lita-
tis: ergo ideʒ eodē mō acceptū eēt in diuerſis p̄dicis ꝑ ſe: qd̕
eſt ipoſſibile. ¶ Itē ſi vox dr̄ eē in p̄dicō ꝑ ſe qꝛ illud ꝓ quo
vox ſupponit ꝑſonaliter eſt ꝑ ſe in p̄dicō. tunc eadē vox nūe-
ro eēt ꝑ ſe in diuerſis p̄dicis vel in oībus: qꝛ eadē vox nūero
ſupponēs ꝑſonaliter ſupponit pro reb⁹ oīuʒ p̄dicoꝝ: vt pʒ de
voce tranſcēdēte: vt de hac voce aliqd. Si. n. dicat aliqd eſt:
vel aliqd intelligit: ſubm ſupponit ꝑſonaliter pro reb⁹ oīum
p̄dicoꝝ. Et ſic ideʒ numero eſt ꝑ ſe in omni p̄dicō: qd̕ eſt ipoſſi-
bile. ¶ Iteʒ tu ɔcedis iſtaʒ: pr̄ eſt ꝑ ſe ad aliqd: ⁊ filius eſt ꝑ ſe
ad aliqd. Aut ergo ille ſunt ɔcedende accipiēdo ſubiectū. ſ.
iſtuʒ terminū pr̄ māliter vel ꝑſonaliter: ſi ꝑſonaliter tūc non
ſupponit ꝓ voce: ſed ꝓ re: ⁊ tūc habebē ꝓpoſitū. ſ. ꝙ res eſt
ꝑ ſe ad aliqd diſtinguēdo rem ɔtra vocē: ſed nulla res abſo-
luta eſt ad aliqd: ergo eſt aliq̄ res reſpectiua: diſtinguēdo rē
ɔtra vocē. Nec eſt dare ꝙ p̄dicte ꝓpōnes ſint vere ſuppoſi-
to ſubiecto māliter: qꝛ hec ē vera ꝑ ſe: pr̄ eſt qualitas: qꝛ oīs
vox ꝑ ſe eſt qualitas: ſed pater eſt vox ſumpto ſubiecto mā-
liter: ergo pr̄ eſt qualitas accipiēdo ſubiectū materialiter: ſʒ
qualitas ⁊ ad aliqd vel relatio nō p̄dicant de per ſe eodē nu-
mero. ergo hec eſt falſa: pr̄ eſt ad aliqd: ſumpto ſubiecto ma-
terialiter: qꝛ ſic qualitas eēt relatio: vt pʒ ꝑ ſyllogiſmū expo-

ſitoriū: qd̕ eſt ɔtra phm. i. poſte. ¶ Si dicat ꝙ iſta eſt vera:
pr̄ eſt ad aliqd ſm ꝙ ſbm hʒ ſuppōnē ſimplicē. ¶ Cōtra: ex
hoc ſequit ꝓpoſitū: qꝛ qn̄ ſubm hʒ ſupponeʒ ſimplicē: tunc
ſupponit pro re ⁊ nō pro ſola voce. ergo hec eſt vera: res eſt
ad aliquid: diſtinguēdo reʒ ɔ vocē ⁊ ɔtra ſignū. ¶ Ad p̄nci-
palē qōneʒ ꝓbo ꝙ hec opinio ponēs ſolā vocem vel ſignū ꝑ
ſe eē relatiuū eſt heretica: qꝛ fides eſt ꝙ in diuinis ſunt tres
relatiōes reales ſeu tria relatiua: vt tres ꝑſone diuine: tn̄ in
diuinis ſicut in creaturis pr̄ ⁊ filiꝰ ſunt relatiua. ſi ergo ſola
vox vel ſignū eēt relatiuū vel relatio ⁊ nō res: ſequit ꝙ in
diuinis nō eēnt tres ꝑſone relatiue: ſed ſolū tres voces vel
tria ſigna que ſignāt eēntiā diuinā: eēnt relatiua. ⁊ ſic nō
eēt gn̄atio nec ꝓceſſio in diuinis: ꝙ eſt hereticū: ⁊ hoc pʒ: qꝛ
h̄ vox pr̄ nō gn̄at hanc vocē filius: nec iſte due voces pr̄ ⁊ fi-
lius ſpirāt ſpūſſcm̄ ſiue hanc vocē ſpūs ſanct⁹. ¶ Item ꝑ au-
ctoritates pōt hec opio iprobari: ⁊ p̄cipue per auctoritates
phi in hoc libro: ⁊ p̄ncipaliter in hoc cap̄. Nā oīa dcā phi in
hoc ca. de ad aliquid ɔueniunt rei ⁊ nō voci vel ſigno: qd̕ pʒ
diſcurrēdo ꝑ dcā phi. dicit. n. phs ꝙ in ad aliquid eſt ɔ̄rietas
⁊ vtus ɔ̄riatur vicio: ſʒ iſtud nō eſt verū de voce: nā vox non
eſt cōtraria voci: niſi dicat ꝙ vox acuta ɔ̄riatur voci graui.
¶ Sʒ iſtud nō eſt ad ꝓpoſitū: qꝛ iſte voces virtus ⁊ viciū nō
ɔtrariant cōtrarietate que eſt inter vocē graueʒ ⁊ vocē acu-
taʒ. Vn̄ hec nō eſt vera vtus ɔtrariat vicio: accipiēdo illam
māliter ꝓ vocib⁹ ſed magis vt accipiat ꝓ reb⁹ ⁊ ꝓ habiti-
bus ɔ̄rijs aīe. ¶ Iſta ergo ꝓpꝛietas. ſ. habere ɔ̄riuʒ nō cōpe-
tit noībus relatiuis ſed reb⁹: vt pʒ ex intētione phi. ¶ Iteʒ
phs dicit ꝙ relatiua ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹: ⁊ ſimile dr̄ ma-
gis ⁊ min⁹ ſile: ſed hec ꝓpꝛietas nō ineſt oībus relatiuis. qꝛ
duplū non dr̄ magis aut min⁹ duplū. Nec dcā phi p̄nt itelli-
gi de voce: nam hec vox ſile nō ſuſcipit magis aut min⁹. nec
hec vox duplū. Nā ſicut vna illaꝝ vocum pōt ꝓferri acuti⁹
vel min⁹ acute: ita ⁊ alia. ¶ Vn̄ h̄ vox ſile accepta māliter A
ꝑ ſe nō ſuſcipit magis aut min⁹ q̄ʒ h̄ vox duplū: ⁊ per ɔn̄s ſi
māliter ſile: h̄ vox ſile nō eſt magis ad aliqd q̄ʒ hec vox du-
plū. ¶ Itē ſm phm: relatiua dicūt ad ɔuertentiā: vt dn̄s ⁊ ſer- Cap. 3. de rela.
uus: duplū ⁊ dimidiū: ſʒ vox accepta māliter ꝓ ſeipſa nō dr̄
ad ɔuertentiā cū alia voce: nā hec vox dn̄s nō dr̄ hui⁹ vocis
ſerui dn̄s: nec eʒ̄ ſeruus dr̄ hui⁹ vocis dn̄i ſeruus. Vn̄ ſi hec
ꝓpꝛietas eēt vocū: ideʒ eēt dicere pr̄ filij ⁊ dicere hec vox pr̄
eſt huius vocis filij pater: qd̕ nihil eſt dictum. ¶ Itē phs in
hoc ca. dat optimā doctrinā ad cognoſcendū relatiua q̄ ta-
lis eſt. Circūſcribant ab ipſis relatiuis oīa alia q̄ eis accidūt
quib⁹ circūſcriptis relictis ſolū relatiuis ſi adhuc referant
adinuicē ſunt vera relatiua: ⁊ cōueniēter aſſignat vnuʒ alte-
rius tanq̄ʒ ad correlatiuū ad qd̕ refert. Si v̓o oībus alijs cir-
cūſcriptis nō referant adinuicē nō ſunt vera relatiua: ⁊ ma-
la ſit aſſignatio vni⁹ ad alterū tanq̄ʒ ad correlatiuū. v. g. Cir-
cūſcriberetur a dn̄o oē aliud qd̕ ſibi accidit: vt ꝙ ſit hō aut bi-
pes: ⁊ hoc ſolo relicto ꝙ ſit dn̄s: ⁊ ſimilis circuſſcriptio ſiat a
ſeruo: adhuc dn̄s dr̄ ſerui dn̄s: ⁊ ſeruus dn̄i ſeruus: ꝙ̄ ſeru⁹
⁊ dn̄s ſunt vera relatiua: ſed ſi aſſignat ſeru⁹ ad hoīem tanq̄ʒ
ad correlatiuū: aut ala ad auē: iʒ mala eſt aſſignatio: qꝛ ſi ab
hoīe circunſcribat eē dn̄m: ſeruus nō dicat ad hoīem: qꝛ ſi
nō eſt dn̄s nō eſt ſeruus. Et ſi ab aue circūſcribat eē alatū
ala nō dr̄ ad auē. ¶ Ex iſta doctrina pōt euidēter apparere: B
ꝙ nullū nomen refert ad nomē: qꝛ circūſcribatur a noīe oē
i^d qd̕ ſibi accidit. ſ. ſignificare ad placitū aut ſignificare talē
vel taleʒ rē relicto ſolo noīe vel voce: certū eſt ꝙ nomē non
dr̄ ad nomē. v. g. ſi ab hoc noīe pater. ⁊ ſilr̄ ab hoc noīe fili⁹
circūſcribat eē ſignū ad placitū aut eē ſignū talis rei que
genuit aut que eſt gn̄ata relictis ſolis vocib⁹: manifeſtū eſt
ꝙ hec vox pr̄ ad hāc voceʒ filius nō dr̄ plus q̄ʒ hec vox bu-
ad hanc vocē bā: ⁊ eodē modo eſt de oībus alijs relatiuis: vt
de dn̄o ⁊ ſeruo ⁊ ala ⁊ alato. ¶ Ex quo manifeſtū eſt ꝙ noīa
⁊ voces nō referant adinuicē tanq̄ʒ ꝑ ſe relatiua: ſed ſi adin-
uiceʒ referant hoc eſt per accñs. ſ. rōne ſignificatoꝝ ꝑ noīa:

Cap. 3. de rela.

¶ Item pħs dicit in iſto ca. ꝙ relatiua ſunt ſimul nãa ꝙ re
latiua poſita ſe ponũt ⁊ ꝑempta ſe ꝑimũt:ſ; illa nõ ſunt vera
de vocib⁹ aut ſignis quibuſcunqꝫ. ¶ Vñ nõ opꝫ ꝙ poſita hac
voce pr̃ eo ipſo ponat̃ hec vox filius:aut poſita hac voce fili⁹ ꝫ
ponatur hec vox pr̃:nec iſte voces ſũt magis ſi'ul nã ꝙ̃ iſte
voces hõ ⁊ aſin⁹. Propter hec ⁊ multa alia alibi adducẽda
nõ vĩ mihi verũ ꝙ reſõ ſit ſolũ iter noĩa vel ſignaꝫ magis
iter res. ¶ Propter rõnes in contrariũ eſt itelligendũ ꝙ re
latio poteſt aduenire alicui ſine mutatione illi⁹ cui aduenit.
T.c. 10 ⁊ alibi. per pħm. 5. phyſi ⁊ hoc eſt ꝓpriũ relationi ſ. alicui adue
nire ſine mutatione illius cui aduenit ad ſolã mutationẽ al
L teri⁹. ¶ Aliud eſt intelligẽdũ ꝙ relatio non addit aliquã
ꝑfectionẽ ſimpliciter:ſed ſi aliquam ꝑfectionẽ iportat erit ſo
lũ ꝑfectio relatiua. ¶ Tertio eſt ſciẽdũ ꝙ non poſſum⁹ loq
de reb⁹ niſi mediãtib⁹ noĩb⁹ aut ſignis:nec põt vn⁹ exprimi
re ↄceptũ ſuũ alteri niſi mediãtib⁹ vocibus aut ſignis:⁊ ꝓꝑ
hoc ea q̃ attribuim⁹ reb⁹ de quibus loquimur mediãtib⁹ ſignis
debẽt attribui illis ſignis. Per h̃ rñdet̃ ad oppoſita. ¶ Ad
ꝑmã auctoritatẽ:cõcedo ꝙ ad aliqd ſunt ⁊c. ¶ Et cum dĩ ꝙ
nulla res exñs ſubiectiue in i° q eſt pr̃ cuius dĩ ad aliqd ſꝫ
i^d qd̃ eſt dicat̃ ꝙ vera diffĩo relatiuoꝝ eſt eſſe ad aliud ſm i^d
qd̃ eſt:vt pꝫ ꝑ pħm infra in iſto ca. ¶ Et dico ꝙ aliqua res
exñs ſubiectiue in i° q eſt pr̃ eſt ⁊ aliud ſm i^d qd̃ eſt:vel eſt i^d
quo aliqd eſt ad aliud:nec eſt de rõne relatiui dici ad aliud:
qr̃ ſi nihil diceret̃ nõ min⁹ eẽt relatiuũ. ¶ Ad aliã auctẽ ꝫ cũ
dĩ ꝙ relatiua dñr ſub habitudine genitiui caſus:⁊ q̃daꝫ ſub
alia habitudine:dico ꝙ verũ eſt in noĩbus vel ſignis. ¶ Et
cũ dĩ ꝙ tales caſus nõ cõpetunt reb⁹:dĩ ꝙ hm̃oi caſus nõ cõ
petunt reb⁹ ſm ſe:ſed ſolũ cõpetunt reb⁹ ſimplr̃ mediãtib⁹
noĩbus vel ſignis. ¶ Et ꝙ hm̃oi caſus pñt cõpetere reb⁹ h̃ mõ
pꝫ ſic:qr̃ ſicut res ꝑ noĩa ſignificant̃ in recto:ita ſignant̃ per
noĩa in obliquo:⁊ eodẽ mõ quo noĩa cõpetũt reb⁹:eodẽ mõ
caſus noĩum cõpetunt reb⁹. ¶ Ad aliã auctẽ ꝫ cũ dĩ ꝙ pħs
hꝫ ꝓ incõueniẽti ꝙ oẽ mouẽs mouet̃:ↄcedo:nec eſt de rõne
mouẽtis hẽre i ſe ſubiectiue relationẽ a qua denoiat̃ mouẽs
vel motũ. Vñ q̃dam relatiua denoiant̃ a relatione denoia
tione itrinſeca ⁊ q̃daꝫ denoiatione extrinſeca. v̄.g. agẽs de
noiat̃ ab actiõe que eſt in paſſo. per pħm. 3. phy. ⁊ ita deno
T.c. 7. ⁊ inde. minat̃ agẽs denoiatione extrinſeca. ¶ Et eodẽ mõ denoiat̃
paſſũ a relatiõe q̃ eſt in paſſo. ⁊ relatio agẽtis ad paſſũ fũ
datur in actiõe que eſt in paſſo. ¶ Et ita dico ꝙ mouens re
fert̃ ad motũ relõne que eſt in moto:qr̃ relatio mouẽtis ad
i^d qd̃ mouet̃ fundat̃ in motu ⁊ mot⁹ eſt in moto:⁊ iõ relatio
mouẽtis ad motũ eſt in moto. ¶ Dico ergo ꝙ nõ oẽ mouẽs
mouet̃:qr̃ nõ oẽ mouens hꝫ in ſe relationẽ qua dĩ aut refer
tur ad motũ:iſꝫ q̃uis q̃dã relatiua denoient̃ relatiõe extrin
ſeca que nõ eſt in eis:q̃daꝫ tñ denoiant̃ denoiatione itrinſe
ca. ſ. a relatiõe exñte in eis:vt ſi͂le diſſimile:eq̃le ⁊ iequale ⁊
hm̃oi. ¶ Ad aliã auctẽ cum dĩ ꝙ calefactiuũ eſt ad aliqd ſm
pħ:ↄcedo. ¶ Et cũ dĩ ꝙ calefactiuũ nõ hꝫ talẽ reꝫ inhe
rentẽ ſibi. ſ. relationẽ ad calefactibile:negatur. ¶ Et cum dĩ
poſito ſolo calore circũſcripto quocũqꝫ alio adhuc eſſet ca
lefactiuũ. Dõm eſt ꝙ q̃dã eſt relatio q̃ neĉio ponit̃ poſito fũ
damẽto ſuo:⁊ a tali mõ põt realiter circũſcribi relatio:⁊ h̃ eſt
relatio calefaciẽtis ad calefactibile. ¶ Et cũ dĩ ꝙ hñs ca
lorẽ eſt calefactiuũ actiue ⁊ fundamẽtaliter ꝑ calorẽ:iſꝫ cale
factiuũ formaliter eſt calefactiuũ per relationẽ ad calefactibi
le:iſꝫ nõ per relationẽ ꝑmã. ¶ Vñ ſi ꝑ poſſibile poneret̃ calor
ſine relatiõe ad calefactibile:tunc hñs calorẽ nõ eſſet calefa
ctiuũ formaliter:ſꝫ effectiue ſolũ ⁊ fundamẽtaliter. ¶ Ad rõ
nes. ad ꝑmã cũ dĩ ꝙ ſi tales relatiões eẽnt res exñtes:ſeq̃t
ꝙ in quolꝫ corpe eẽnt infinite res diſtincte:dõm ꝙ hoc nõ eſt
incõueniens. Oẽs. n. ↄcedunt ꝙ in quolꝫ corpe quãto ſũt in
finite ꝑtes diſticte in q̃ʒ corpus eſt diuiſibile in infinitũ:⁊ quẽli
bet pars corporis eſt res diſtincta a qualibet alia ꝑte corpo
ris. Unde cõcedo ꝙ in quolibet corpe ſunt infinite relatiões
⁊ infinite inequalitates:qr̃ oẽ totum ↄtinuũ eſt ineq̃le cuilibet
ſue partiũ ita eſt ineq̃le in infinitum:⁊ non ꝑ eandẽ inequalita
teꝫ:qr̃ eſt magis ineq̃le pti minori ꝙ̃ parti maiori:⁊ ſic i toto
ſũt infinite ineq̃litates reſpcũ infinitaꝝ ſuaꝝ partiũ:vel reſpcũ
infinitaꝝ ꝑtiũ alteri⁹ ↄtinui. Et vlterius cũ ↄcludit̃ ꝙ deſtru
cto quocũqꝫ q̃to ↄtinuo deſtruerent̃ infĩ res:dico ꝙ hoc eſt
neceſſariũ:qr̃ in quolꝫ quãto ↄtinuo ſunt infinite ꝑtes:⁊ iõ deſtru
cto quãto ↄtinuo ſꝫ ſe totũ neĉio deſtruunt̃ infinite res ⁊ infi
nite ꝑtes ⁊ ſilr̃ infinite relatiões. Ulterius cũ dĩ ꝙ ſm h̃ nõ
poſſet fieri aliq̃ albedo in aliquo de nouo niſi i quocũqꝫ alio
albo fieret noua res. ſ. noua ſimilitudo. Iſtud ↄcedo. vñ ſm
intentionẽ pħi. 5. phyſi. Hoc eſt ꝓpriũ relationi ꝙ põt de T.c. 10 ⁊ alibi.
nouo aduenire alicui ꝑ ſolã mutationẽ factã in alio. Et iõ cõ
cedo:ꝙ ꝑ hoc ꝙ in alio exñte h̃ fit albedo de nouo:fit in q̃li
bet alio albo noua res:qr̃ noua ſilitudo:nec ipedit diſtantia
quantũcũqꝫ ſit magna:qr̃ cauſans in diſtãs nõ agit in totum
mediũ:per hoc pꝫ ad ↄfirmationẽ ꝙ i^d qd̃ aſſumit̃ in ↄfirma
tiõe eſt iterimendũ. ſ. ꝙ oẽ agens in diſtãs agit in totũ mediũ
iter ipm̃ ⁊ i^d diſtãs:qr̃ iſ oẽ agens rẽ abſolutã in diſtans agit
in totũ mediũ iter ipm̃ ⁊ diſtãs:tñ hoc nõ opꝫ de agẽte cau
ſante ſolã reꝫ reſpectiuã in diſtãs ꝙ agat in totũ me^m. ¶ Sꝫ D
dubiũ eſt an cauſans relationẽ in diſtãs eo ipſo cauſat actio
neꝫ neĉio in i^d diſtãs. Dico ꝙ hoc nõ opꝫ:qr̃ oĩs actio fũdat̃
in motu ꝑ auctorẽ ſex ꝑncipioꝝ. Et iõ ſi relatio nõ poſſet acq
ri alicui ſine actiõe exñte in eo cui relatio acq̃ritur:ſeq̃tur ꝙ
relatio nõ poſſet alicui acq̃ri ſine motu exñte in eo cui rela
tio acq̃ritur:qd̃ eſt ↄtra pħ in. 5. phy. q dicit ꝙ relatio acq̃ri
tur alicui ipſo nõ mutato. ¶ Dico ergo ꝙ calefaciens aliqd̃ T.c. 11 ⁊ alibi.
calefactibile exñs h̃ cauſat relationẽ. ſ. ſilitudinẽ i calido exi
ſtẽte rome ꝑ ſolam actionẽ quaꝫ cãt in calefactibili exñte h̃.
¶ Ad aliã rõneꝫ de eq̃litate q̃ñ dĩ aut eq̃litas eſt tota in to
to ⁊c. ¶ Dico ꝙ accipiẽdo totũ vtrobiqꝫ ſincathegorematice
ce ſic non eſt tota in toto ⁊ tota in q̃lꝫ ꝑte:nec ꝑs in ꝑte:quia
eq̃litas non hꝫ ꝑtes:iſꝫ eſt oĩno indiuiſibilis. ¶ Ad aliã rõneꝫ
cũ dĩ ꝙ diſtãtia eſt relatio:ↄcedo. Et cũ dĩ ꝙ nõ poſſeꝫ me
mouere localiter niſi cãrẽ nouã reꝫ in quocunqꝫ corpe a me
diſtãte magis aut min⁹ ꝙ̃ diſtabat:ↄcedo:⁊ ẽt ↄcedo ꝙ ſi' eſ
ſem ſurſũ ⁊ deſcẽderẽ deorſũ neĉio cãreꝫ nouã rem relati
uã in celo ⁊ in cẽtro terre:tñ ꝑ motũ meũ nullã rẽ abſolutã
cãrem de nouo in celo ⁊ in cẽtro terre. ¶ Circa iſtud ꝑ̃ntũ
opꝫ videre que ſint ꝑ ſe in hoc ꝑ̃nto:⁊ qd̃ eſt nomẽ gñis ge
neraliſſimi iſti⁹ ꝑ̃nti. Pro ꝑmo eſt ſciendũ ꝙ relões ſunt ꝑ
ſe in hoc ꝑ̃nto ⁊ nõ ipſa relatiua. v̄.g. pr̃nitas ⁊ filiatio:ſimi
litudo ⁊ diſſimilitudo:eq̃litas ⁊ ineq̃litas:⁊ hm̃oi:ſunt ꝑ ſe
in hoc ꝑ̃nto tanq̃ʒ ſpẽs iſtius generis:ſed pater ⁊ fili⁹ ſimi
le ⁊ diſſimile:nõ ſunt ꝑ ſe in hoc ꝑ̃nto:ſed ſolũ per accñs ſi
ue reductiue. Et ꝑ hoc ꝓbat̃ duplr̃. ꝑmo exteſiue. 2° ꝑ rõnẽ
ducentẽ ad ipoſſe:ꝑmo ſic. ¶ Illud qd̃ eſt aggregatũ ex re
bus diuerſoꝝ generũ nõ eſt ꝑ ſe in aliquo gñe vno:ſed i^d qd̃
ſignatur ꝑ terminũ ↄcretũ accñtale eſt aggregatũ ex rebus
diuerſoꝝ generũ:g̃ nõ eſt aliqd̃ tale i aliquo ꝑ̃nto vel gñe ꝑ
ſe. ¶ Et iõ i^d qd̃ ſignificat̃ ꝑ hm̃oi noĩa pr̃ ⁊ fili⁹ nõ eſt ꝑ ſe in gñe.
maior pꝫ:qr̃ qd̃ eſt ꝑ ſe in gñe dꝫ eſſe ꝑ ſe ens ⁊ per ſe vnũ vt
pꝫ per pħm. 5. meta. ſed aggregatũ ex reb⁹ diuerſoꝝ gene T.c. 10 ⁊ inde.
rũ nõ eſt ꝑ ſe ens nec ꝑ ſe vnũ:vt pꝫ per pħm in. 6. ⁊ minor
pꝫ per phi. 1. topi. vbi dicit ꝙ albũ nõ eſt ꝑ ſe in gñe ꝓꝑ ſuuꝫ Cap. 4 ⁊ alibi.
2^z ſignare. 2° ꝓbatur idẽ ſic ꝑ pħm. 1. poſte. vbi dicit ꝙ oĩs
ꝓpõ negatiua ẽ vera in q̃ vna ſpẽs vni⁹ generis remouet̃ a
ſpẽ alteri⁹ generis:qr̃ ſm pħm ibidẽ:ꝓpõ negatiua ẽ ime
diate v̄a in q̃ vnũ gen⁹ gñaliſſimũ negatur a gñe gñaliſſimo
alteri⁹ ꝑ̃nti:⁊ ad negõnẽ gñis a gñe ſeq̃t̃ negatio ſpẽi a ſpẽ:
ſi igitur pr̃ ⁊ fili⁹ ⁊ hm̃oi eẽnt ꝑ ſe in ꝑ̃nto relatiõis:ſeq̃tur ꝙ ta
lis eẽt vera:nullus hõ eſt pr̃:nullus hõ eſt fili⁹:qr̃ in q̃lꝫ talĩ
negaret̃ ſpẽs vni⁹ ꝑ̃nti a ſpẽ alteri⁹ ꝑ̃nti:qr̃ hõ eſt ſpẽs ſub
ſtantie:⁊ pr̃ eẽt ſpẽs relõnis:ſi pater eſſet ꝑ ſe in ꝑdicamẽto.
¶ Ideo dico ꝙ ſignificata noĩum abſtractoꝝ ſunt ꝑ ſe in ge
nere:ſicut albedo ⁊ nigredo ⁊ paternitas ⁊ filiatio ⁊ hm̃oĩ
⁊ non ↄcretoꝝ accñtalium. Dico ergo ꝙ pr̃nitas ſilitudo ⁊

huiuſmodi

A hꝫ ſunt ꝑ ſe in gñe relationis. ¶ Ex hoc pꝫ ꝙ hoc nomē re
latione genus gñaliſſimū in hoc pñto ꝛ nō hoc nomē relati
uū: qꝛ hoc nomē relatio pñtur ꝑ ſe de ſpē iſtius pdicamēti: vt
de pñitate filiatione ꝛ hꝫ: ꝛ hoc nomen relatiuū non pñtur
de eis per ſe. ¶ Sciendū eſt tñ ꝙ Albertus ꝛ Boetius dñt
ꝙ genus gñaliſſimū iſtius pñti ꝯuenienter aſſignat̄ per hoc
B nomen ad aliqd. ¶ Et ſuſtinēdo illud dictū intelligēdū eſt
ꝙ cū dr̄ ad aliquid iſta ꝓpō ad pōt denotare hitudinē ter
mini ad terminū: ꝛ pōt denotare habitudinē vie ad termi
nū. Sicut. n. eſt terminus ad terminū: ita eſt via ad termi
nū: dicimus. n. eſſe viā ad ciuitatē. Vñ pater eſt ad filiū tāꝗ̃
termin⁹ ad terminū: ꝛ paternitas ad filiū: qꝛ eſt relatio pr̄is
ad filiū: ꝛ eſt ad filiū tanꝗ̃ habitudo vel via ad terminum.
C ¶ Dico ergo ꝙ ſi hoc nomē ad aliqd ſit nomē gñis gñaliſſi
mi huius pñti: opꝫ ꝙ hoc ſit ſm ꝙ li ad. dicit habitudinē vie
ad terminū: ꝛ non ſm ꝙ dicit habitudinē termini ad termi
nū. Si enim ad. cū dr̄ ad aliqd denotet habitudinē vie ad ter
minum: ſic ad aliqd per ſe pñtur de ſpēbus huius pñti vt de
paternitate ꝛ filiatiōe ſilitudine ꝛ hꝫ: ꝛ eſt ꝯuertibile cū hoc
noīe relatio: qꝛ oīs relatio eſt habitudo vel via ad terminū.
ꝛ omne qđ eſt ad terminū tāꝗ̃ via vel habitudo eſt relatio.
¶ Adhuc occurrit vna antiqua dubitatio ꝙ nō eſt tm̄ vnū
E gen⁹ gñaliſſimū in boc pñto ſꝫ duo: qꝛ genus gñaliſſimū hu
ius pñti refert̄. Sit igit̄. a. gen⁹ gñaliſſimū huius pñti: ꝛ ſit
b. illud ad qđ refert̄: ꝛ tūc arguit̄ ſic. Relatiua ſūt ſimul nā.
ergo qua rōne. a. eſt gen⁹ gñaliſſimū: eadē rōne. b. eſt genus
gñaliſſimū: ꝛ per ꝯñs ſunt duo gñaliſſima hui⁹ pñti: quia ex
quo vnū relatiuoꝝ nō eſt ꝑus alio. nec per ꝯñs cōi⁹. io nō eſt
maior rō: qꝛ vnū eſt gen⁹ gñaliſſimū ꝗ̃ aliud. Dōꝫ ꝙ nec ge
nus gñaliſſimū in hoc pñto nec ad aliqd ꝑſe in hoc pñto re
fertur: ſed eſt pn^m referēdi. ¶ Sed ꝯtra. adhuc ſtat arg^m: ſi
gen⁹ gñaliſſimū ſit pn^m referēdi aliqua extrema ſint illa ex
trema. b. ꝛ. c. ¶ Et tunc arguo ſic: alia eſt relatio. b. ad. c. ꝛ
alia. c. ad. b. ſicut alia eſt relatio pr̄is ad filiū: ꝛ alia filij ad pa
trē: ergo qua rōne relatio. b. ad. c. eſt gen⁹ gñaliſſimū eadē
rōne relatio. c. ad. b. erit gen⁹ gñaliſſimū. qꝛ ſicut extrema q̄
referunt̄ ſunt eque pª rita relatiōes quib⁹ referunt̄ ſūt eque
prime. Dōm ꝙ hoc nomē relatio eſt pn^m referēdi nō diuer
ſa extrema adinuicē: ſꝫ idē ad ſeipſum. ſ. hoc cōe relatiuū ad
hoc cōe relatiuū: relatiuū. n. dr̄ relatiui relatiuū. io relatio q̄
eſt pn^m referēdi relatiuū ad relatiuū eſt vna ſm genus: ꝛ ſi ſi
b. ſit nomē ſynonymū huic noī relatiuū: ꝛ ſir. c. tunc. a. ꝛ. c.
nō ſigñant diuerſa: ſed oīno idē. ¶ Et ideo eadē eſt relatio
oīno ipſius. b. ad. c. ꝛ ipſi⁹. c. ad. b. ¶ Et ſi dicat̄ ꝙ hoc ſit fal
ſum: qꝛ inter idē ꝛ ſeipſū nō eſt relatio realis. cū ergo gen⁹
gñaliſſimū in hoc pñto ſit reale nō eſt pn^m referendi ad ſeip
ſum. ¶ Dōm ꝙ relatio realis vna ſm nūerū nō eſt pn^m re
D ferendi idē ad ſeipſum: relatio tñ realis ſm ſpēm vel ſm ge
nus eſt pn^m referendi idē ad ſeipm ſicut pꝫ. Nā ſimilitudo
que eſt vna ſpēs relatiōis eſt pn^m referēdi ipm ad ſeipm. ſ. ſi
mile ad ſile: ꝛ ita gen⁹ gñaliſſimū huius pdicamēti eſt pnci
piū referendi idē ad ſeipſū. Et ſi dicat̄ ꝙ inter quecūꝗ̃ re
latiua eſt quedā habitudo vna ſm nūerū: ꝛ per ꝯñs vna re
latio ſm numerū. ¶ Dōm ꝙ diſtinguēdo vnū nūero cōtra
vnū ſpē ꝛ vnū gñe: ſic nō eſt verū ꝙ inter oia extrema rela
tiua ſit vna relatio ſm numerū: nā hoc cōe pater refert̄ ad
hoc cōe filius: ꝛ nō ꝑ aliquā relationē vnam nūero: qꝛ nec ꝑ
hāc pr̄nitatē nec ꝑ illā filiationē. ¶ Sciendū ꝙ relatio nō
E ineſt ſubſtātie niſi mediāte aliquo acciñte ꝑfectiori: ꝛ id acci
dēs mediāte quo relatio ineſt ſubē: dr̄ eſſe fundamētū rela
tionis. v̄. g. eq̄litas ꝛ ineq̄litas inſunt ſubē mediāte q̄ꝫtitate:
ꝛ iō quātitas eſt fundamentū equalitatis ꝛ ineq̄litatis: ꝛ q̄li
tas eſt fundamētū ſimilitudinis ꝛ diſſilitudinis. ¶ Intelligē
F dū eſt ꝙ phūs. 5. meta. ponit modos relatiuoꝝ. Nā quedam
T.c.20 dñr relatiua ſm numerū vt duplū ꝛ dimidiū ꝛ multiplex ꝛ
ſubmultiplex: ꝛ talia ſunt relatiua pmi modi. Et aliqua dñr
relatiua ſm potentiā actiuā ꝛ paſſiuā: ꝛ ſic calefactiuū refer
tur ad calefactibile. ꝛ talia ſūt relatiua ſcđi modi. Et aliqua
ſunt relatiua ſm relationē mēſure ꝛ mēſurabilitatis itelligē
do ꝑ menſurā nō menſurā q̄ꝫtitatis ſed mēſurā entitatis. Et
iſto mō ſcibile eſt mēſura ſcie. ꝛ ſenſibile ſenſus. vñ breuiter
ſunt tres modi relatiuoꝝ. qꝛ q̄dā referunt̄ modo nūeri. vel
vni⁹. ꝛ talia ſunt relatiua pmi modi. v̄. g. duplū ꝛ dimidiū re
ferunt̄ mō nūeri. ꝛ ſile ꝛ diſſimile eq̄le ꝛ iequale mō vnius.
qñ eq̄lia ſunt quoꝝ eſt vna q̄ꝫtitas ſm ſpēm. Et q̄daꝫ refe
runt̄ modo po^e. ꝛ talia ſūt relatiua ſcđi modi. ꝛ ſic refertur
calefactiuū ad calefactibile. ꝛ q̄dā ſunt relatiua que referū
tur mō menſure. ꝛ ſic ſcia refertur ad ſcibile tāꝗ̃ mēſuratū
G ad mēſurā ſuā. ¶ Ulteri⁹ reſtat videre in qb⁹ pñtis fundat̄
relatio. Et dr̄ ꝙ relatio ſm Ariſt. fundat̄ in q̄tuor pñtis. ſ. in
q̄litate: q̄ꝫtitate. actiōe ꝛ paſſione. Nā relatiua pmi modi in
q̄ꝫtitate fundant̄ vel ſuꝑ pn^m q̄ꝫtitatis vel ſuꝑ vnitatē. Et re
latiua ſcđi modi fundant̄ in q̄litate. ſ. in poª actiua ꝛ potētia
paſſiua que ſunt in 2ª ſpē q̄litatis. Et quedā relatiua fundā
tur imediate q̄ꝫtū ad ſuū fieri ſuꝑ actionē ꝛ paſſionē. ꝛ iſta
eadē fūdant̄ mediate ſuꝑ pōaꝫ actiuā ꝛ paſſiuā. vñ q̄dā rela
tiones req̄runt duplex fundamētū. puta fundamētū q̄ꝫtū
ad fieri. ꝛ fundamētū q̄ꝫtum ad eſſe. v̄. g. pr̄nitas q̄ꝫtū ad fie
ri fundat̄ ſuper actionē pr̄is. dr̄. n. pr̄. qꝛ genuit filium. ſꝫ q̄ꝫ
tum ad eē ꝛ ꝑmanentiā fundat̄ ſuper potētiā actiuā pr̄is. Et
filiatio q̄ꝫtū ad fieri fundat̄ ſuper paſſionē. ꝛ q̄ꝫtū ad eſſe ꝛ
ꝑmanere fundat̄ ſuꝑ potētiā paſſiuā. ¶ Relatiōes tertij mo
di fundant̄ ſuꝑ qualitatē de pª ſpē q̄litatis. v̄. g. relatio ſcie
ad ſcibile fundat̄ ſuꝑ habitum ſciētificū q eſt in pª ſpē q̄lita
tis. vñ ſcia accipit̄ 2r. vno° pro habitu abſoluto. ꝛ ſic ē de pª
ſpē q̄litatis. alio° accipit̄ pro relatiōe ad ſcibile vel ꝓ aggre
gato ex habitu ſcientifico ꝛ relatiōe ad ſcibile. ꝛ ſic eſt in gñe
relatiōis ꝑſe. ſi accipit̄ pro relatiōe ſolum. Si v̄o accipiat̄ ꝓ
aggregato ex habitu ꝛ relatiōe. ſic eſt in gñe relatiōis ꝑ acci
dēs. ꝛ iſta relatio q̄ eſt ad ſcibile fundat̄ ſuꝑ habitu ſciētifico
de pª ſpē q̄litatis. Aui. v̄o dicit ꝙ in quolꝫ pñto pōt fundari
relatio ſꝫ de hoc videbit̄ alibi. ¶ Dubitatio ſolet eē vtrū re
H latio ſit eadē res cū ſuo fundamēto. Ad quā dubitationē di
cunt aliq ꝙ relatio nō diſtinguit̄ realiter a ſuo fundamēto.
vñ dicunt ꝙ ſilitudo ꝛ diſſimilitudo q̄ eſt fundata. in aliq̄ al
bedine eſt eadē res cū albedie. Vñ id idē qđ ſm ſe dr̄ albedo
reſpcū alteri⁹ in quo eſt albedo dr̄ ſilitudo. Qꝛ āt relatio nō
ſit alia res a ſuo fundamēto ꝓbāt ꝑ rōnes ſupius poſitas ꝓ
bātes ꝙ relatio nō ē res: diſtinguēdo rē ꝯ vocē ꝛ alia ſigna
rerū. qꝛ ſi ex eo ꝙ ſoꝛ. exñs hic fieret de nouo alb⁹ cāret̄ noua
res in platone albo exñte rome. qꝛ noua ſilitudo. ꝛ ēt ad mo
tū alicui⁹ corꝑis ſurſū vel deorſū ſeqr ꝙ noua res cātur in
celo ꝛ in cētro terre. Et ēt ſeqtur ꝙ moto vno corꝑe localit̄
mouerent̄ oia corꝑa. qꝛ in oib⁹ corporib⁹ fieret noua res. qꝛ
noua diſtātia vel noua ꝓpinq̄tas. ꝛ ſic de alijs icōueniētibus
ſuꝑius adductis ꝓbātib⁹ ꝙ relatio nō eſt res extra aiā diſti
cta ab alijs reb⁹ abſolutis. Iō dicūt ꝙ relatio nō ē alia res a
ſuo fūdamēto. Et ſm hoc dñt ꝯñr ꝙ relatio nō hꝫ ꝓprias ſpēs
nec ꝓprias drīas alias a ſpēb⁹ ꝛ drījs fundamēti. Et dñt iſtō T.c.20
eſſe de itētione phi. 5. me. vbi ipſe aſſignās ſpēs ꝛ drīas rela
tiuoꝝ aſſignat eas ꝑ ſpēs ꝛ drīas abſolutoꝝ dicēs. ꝙ aliq̄ re
latiua dñr mō nūeri. ꝛ aliquo mō menſure. ꝛ aliq̄ mō agētis
ꝛ patiētis. qđ nō eēt niſi ſpēs ꝛ drīe relatiuoꝝ eēnt eadē cū
ſpēbus ꝛ drījs abſolutoꝝ. ¶ Sed iſta opi. eſt falſa. qꝛ ipoſſe
eſt eādē formā realiter itendi ꝛ remitti. qꝛ intēſio ꝛ remiſſio
eiuſdē forme ſūt mot⁹ ꝯrij. ꝛ ipoſſibile eſt ꝙ idem moueat̄
motib⁹ ꝯrijs. qꝛ relatio itendit̄ qñ ſuū fundamētū remittit̄: ꝛ
ꝛ ecōuerſo. qꝛ fundamētū itendit̄ qñ relatio remittit̄. g̃ rela
tiua ꝛ fundamētū ſuū nō ſunt realr̄ eadē forma. maioꝛ ē de
clarata. ꝛ minoꝛ ꝓbat̄. ſuppoſito ꝙ ſoꝛ. ꝛ plat. ſint albi. ꝛ ꝙ
ſoꝛ. ſit magis alb⁹ ꝗ̃ pla. tūc ſi albedo ſoꝛ. minuat̄ ſoꝛ. ſit ma
gis ſilis platoni ꝗ̃ ꝑus. qꝛ magis appropinq̄t ad gradū albe
dinis in platone. Et ita iſto caſu poſito ſeqr ꝙ qñ fūdamētum
remittit̄ tūc reſ͛o itēdit̄. qꝛ dū albedo i ſorte remittitur ſili

tudo ſoꝛ. ad platonẽ itendit. Siſr poſito ꝙ ſoꝛ. ⁊ pla. ſint al/
bi ſicut prius. ⁊ albedo in ſoꝛ. intẽdatur. tunc ſoꝛ. ſit mi⁹ ſi/
milis platoni ꝗ̃ʒ prius. ⁊ ita ſilitudo in ſoꝛ. remittit qñ albedo
in eo intẽdit. ⁊ ita pʒ minoꝛ. ꝗ albedo ⁊ ſilitudo nõ ſunt oĩno
eadẽ foꝛa. ¶ Itẽ p eandẽ albedinẽ p quã ſoꝛ. eſt ſilis platoni
albo eſt diſſimilis ciceroni nigro. Si igit̃ ſilitudo ſit eadẽ res
cũ albedine ⁊ eadẽ rõnẽ diſſimilitudo erit eadẽ res cũ albedi
ne. ſʒ q̃cunqʒ ſunt eadẽ eidẽ nũero ipſa iter ſe ſũt eadẽ. ꝗ ſili/
tudo ⁊ diſſimilitudo ſũt eadẽ iter ſe. ꝯñs eſt icõuenięs. ¶ Itẽ
ſilitudo ⁊ eq̃litas ſunt eiuſdẽ ſpẽi. igit̃ eiuſdẽ gñis ꝓximi. q2
ſunt relatões eiuſdẽ modi relatiuoꝝ. ſ. pmi modi. Si igr̃ rõ
eẽt eadẽ res cũ ſuo fundamẽto. ſeqt̃ ꝙ fundamẽtũ ſilitudi/
nis ⁊ fundamẽtũ eq̃litatis eẽnt eiuſdẽ ſpẽi vel eiuſdẽ gñis ꝓ/
ximi. qđ falſuʒ eſt. q2 fundamẽtũ ſilitudinis eſt q̃litas. ⁊ funda
mẽtuʒ eq̃litatis eſt q̃ʒtitas. ⁊ q̃litas ⁊ q̃ʒtitas differunt gñere ⁊
nõ ſunt eiuſdẽ gñis ꝓximi: nec ſũt eiuſdẽ ſpẽi. Siſr ipoſſibile
eſt ꝙ idẽ ſimul ſit ⁊ nõ ſit. q2 h̾ eſt cõpoſitũ pmi pncipij. ſʒ fũ/
damẽtuʒ relatiõis põt manere relatiõe nõ exñte. ꝗ relatio ⁊
ſuũ fundamẽtuʒ nõ ſunt idẽ. ꝓbo minoꝛẽ. nã ſi ſoꝛ. ⁊ pla. ſunt
ſimiles in albedine. ⁊ coꝛrũpat̃ albedo. in platone manẽte al/
bedine in ſoꝛ. coꝛrũpit̃ ſimilitudo q̃ erat in ſoꝛ. reſpcũ plato.
tñ manet albedo. igit̃ fundamẽtũ põt exiſtere relatiõe nõ
I exñte. ⁊ p ꝯñs nõ ſunt eadẽ res. ¶ Propter h̾ ⁊ alia eſt dõm
ꝙ relatio eſt alia res a ſuo fundamẽto. q2 fundamẽtũ relationis
eſt res abſoluta q̃ per ſe põt iſtituere itellectũ. ſed relatio eſt
res reſpectiua que nõ põt itelligi niſi in habitudine ad aliud.
Siſr nihil fundat̃ in ſeipſo. q2 fundamẽtũ vʒ prius eo qđ fundat̃
in ipſo. ſʒ relatio fundat̃ in ſuo fundamẽto. igitur nõ eſt ideʒ
T.c.20 cũ ſuo fundamẽto. ¶ Ad rõnes in ꝯtrariũ reſpõſum eſt ſupius p
dicto phi in. 5. meta. p quo dicto vʒ aliq̃b⁹ ꝙ relatio non hʒ
ſpẽs ꝓprias nec ꝓprias dñias. q2 eſt itelligẽdũ ꝙ relatio inter
oĩa pñtõ hʒ debiliſſimũ eẽ ſcḋm ꝙ dicit Cõmẽ. 12. meta. mõ
iſta q̃ hñt debilẽ entitatẽ pp debilẽ ſui entitatẽ ſunt difficilli/
ma nobis ad cognoſcẽdũ. ſicut illa q̃ ſunt pfectiſſime entita/
tis. ſ. ſubẽ ſeparate pp excellẽtiã entitatũ ſuaꝝ ſunt difficilia
nobis ad cognoſcẽduʒ. v. g. mã p̾a eſt debilis entitatis. iõ de
difficili cognoſcit̃ a nobis. q2 nõ cognoſcit̃ a nobis niſi p ana
T.c.60 logiã ad foꝛmã vel ad mãm cõpoſitã. vt pʒ ex. 1. phy. Simi
& inde. liter q2 ſbe abſtracte a mã ſunt excellẽtis entitatis. iõ nõ co/
gnoſcunt̃ a nobis niſi p ſuos effectus. q2 igit̃ relatio iter ce/
tera pñtõ hʒ debiliſſimã entitatẽ. iõ nõ cognoſcit̃ a nobis niſi
p ſuũ fundamẽtũ. ideo phs ſpẽs ⁊ dñias relatiuoꝝ tanq̃ʒ mi
n⁹ notas enumerat ſcḋm ſpẽs ⁊ dñias abſolutoꝝ q̃ nobis ma/
gis ſũt note. Vñ phs nõ itelligit ꝙ ſpẽs ⁊ dñie relatiuoꝝ ſint
oĩno eedẽ cũ ſpẽb⁹ ⁊ dñijs ſuoꝝ fundamẽtoꝝ. ſʒ itelligit ꝙ p
ſpẽs ⁊ dñias fundamẽtoꝝ debem⁹ cognoſcere ſpẽs ⁊ dñias
relatiuoꝝ. q2 ſpẽs ⁊ dñie relatiuoꝝ ſunt realr̃ diſtincte a ſpe
ciebus ⁊ dñijs fundamẽtoꝝ. q̃uis. n. relatio nõ poſſit eẽ ſine
K fundamẽto ſuo eſt tñ alia res a fundamento ſuo. ¶ Adhuc
circa relatiões ⁊ relatiua eſt itelligẽdũ ſcḋʒ aliquos. ꝙ nõ oĩa
relatiua ptinẽt ad ideʒ gen⁹ relatiõis. nec oĩs relatio eſt in h̾
pñtõ p ſe. ſed ſolũ illa relatio eſt in h̾ pñtõ que fundat̃ in re
vni⁹ pñti ⁊ h̾ determinate. ⁊ iõ relatiões tranſcẽdẽtes q̃ ſunt
reperte in oĩbus pñtis. cõ ſunt gen⁹ ⁊ ſpẽs. act⁹ ⁊ po⁹ ſeu rela
tiões aliter iſte nõ ſunt in hoc pñtõ. q2 ſunt relatiões tranſcẽdẽ
tes reperte in oĩ pñtõ. ⁊ ꝙ circuit oẽ genus nulli⁹ generis eſt p
ſe vnuʒ. tñ poſſet dici ꝙ ſunt q̃ditatiue in hoc pñtõ. q̃uis re/
L periant̃ denoĩatiue in quolʒ pñtõ. ¶ Sciendũ eſt ẽt ſcḋm ali/
quos ꝙ relatio eſt 2ᵖ. ſ. relatio realis ⁊ relatio rõnis. Ad re/
latione realẽ req̃runt̃ tres ꝯdões. p̾ᵃ ꝙ extrema relationis
nõ depẽdeãt ab itellectu. ſʒ ꝙ ſint realia. Scḋa ꝯditio eſt ꝙ
extrema relatiõis ſint realiter diuerſa. 3ª ꝙ iter extrema ſit
habitudo mutua. Et pp p̾ᵐ ꝯoppõ iter ens ⁊ nõ ens nõ eſt re
latio realis. q2 extrema nõ ſunt realia ⁊ nõ referunt̃ adinui/
cẽ niſi p itellectũ. Propter 2ᵐ relatio idẽtitatis nõ eſt realis
q2 extrema nõ ſunt realiter diſticta ſeu diuerſa vñ idẽ nõ re/
fertur ad ſeipſuʒ relatiõe reali. Propter 3ᵘᵐ ꝯdõnẽ relatio

inter ſciam ⁊ ſcibile nõ eſt realis. q2 iter illa nõ eſt mutua ha
bitudo. nã ſcia refert̃ ad ſcibile. ſʒ ſcibile nõ refert̃ ad ſciaʒ.
Alij. ṽo dicũt ꝙ oĩs relatio q̃ nõ depẽdet ab itellectu eſt rea/
lis. ⁊ ſic idẽtitas eſt relatio realis q2 nõ depẽdet ab itellectu.
Ne tñ ſit ꝯtentio in ṽbis dico de relatiõe reali ꝙ relatio rea
lis põt accipi 2ʳ. ſ. cõiter ⁊ ſtricte. Cõiter loquẽdo de relatio
ne ſic oĩs relatio eſt realis. ſ. q̃ nõ dependet ab itellectu. ⁊ ſic
idẽtitas eſt relatio realis. ſʒ relatio realis ſtricte loquẽdo. ſic
põt deſcribi. Relatio realis eſt relatio iter extrema realia rea
liter diſticta mutuo adinuicẽ depẽdentia. ⁊ ſicut diſtigũt̃ de
relatiõe reali. ita põt diſtigui de relatiõe ſcḋm rõnẽ. q2 vno⁹ ac
cipit̃ large p̾ oĩ relatiõe q̃ nõ hʒ extrema realia realiter di/
uerſa. vel inter q̃ nõ eſt relatio mutua. alio⁹ accipit̃ ſtricte. ſ.
ſolũ p̾ relatiõe q̃ nõ hʒ eẽ p̾ter opõnẽ itellect⁹. ¶ Intelli/ M
gẽdũ ꝙ ad h̾ ꝙ aliq̃ referant̃ adinuicẽ req̃runt̃ q̃nqʒ. ſ. ſubʒ
relatiõis. fũdamẽtũ. ⁊ termin⁹ a quo. ⁊ termin⁹ ad quẽ. ⁊ ip/
ſa relatio. v. g. pr̃ ⁊ fili⁹ referunt̃ adinuicẽ. ſubʒ pr̃nitatis eſt
aĩal qđ genuit. fundamẽtũ paternitatis eſt actio ſeu po⁹ actiua.
termin⁹ a quo eſt pr̃. ⁊ termin⁹ ad quẽ eſt fili⁹. ⁊ relatio q̃ua
pr̃ refertur ad filiũ eſt pr̃nitas ipſa. ¶ Solet dubitari an ter N
mini relatiõis ſcḋm rõnẽ debeãt differre rõne ſicut termini re/
lationis realis realiter dñt. Et eſt ſpãlis dubitatio de idẽtita Termi/
te. ſ. vtrũ extrema idẽtitatis differãt ſcḋm rõnẽ. Et dicunt aliq̃ ni relatio/
ꝙ ſic. q2 ſoꝛ. eſt idẽ ſibiipſi. ⁊ ſoꝛ. inquantũ eſt termin⁹ a quo nis q̃ pa
ipſi⁹ idẽtitatis dr̃t a ſe inquantũ eſt termin⁹ ad quẽ illi⁹ idẽti/ cto dif/
tatis. Iſtud tñ nõ eſt verũ. nã ſoꝛ. eſt idẽ ſibiipſi ſcḋm reʒ ⁊ ſcḋm ferre de/
rõnẽ. Nã oẽm rẽ ⁊ oẽm rõneʒ quã hʒ ſoꝛ. eãdẽ hʒ ſoꝛ. iõ ſoꝛ. beant.
nec re nec rõne dr̃t a ſeipſo. tñ ſoꝛ. vt eſt termin⁹ a quo idẽti/
tatis hʒ vnã rõneʒ. ⁊ hʒ aliã vt eſt termin⁹ ad quẽ idẽtitatis.
Nã rõ termini a quo eſt alia a rõne termini ad quẽ. Et ꝯce/
do ꝙ ſoꝛ. vt eſt termin⁹ a quo. ⁊ vt eſt termin⁹ ad quẽ hʒ di/
uerſas rõnes. tñ ex hoc nõ ſeqtur ꝙ ſoꝛ. differat a ſeipſo ſcḋʒ
rõnẽ. naʒ ſoꝛ. manẽs ideʒ ſcḋm rõnẽ ⁊ ſcḋʒ rẽ hʒ diuerſas rõnes.
tñ ex hoc nõ ſeqtur ꝙ ſoꝛ. differat a ſeipſo ſcḋm rõnem.

¶ Ineſt autẽ ⁊ ꝯtrarietas in relatiõe vt vir
tus vitio ꝯtrariũ cum ſit vtrũqʒ eoꝛũ ad ali-
quid eſt ⁊ diſciplina ignoꝛãtie. Nõ aũt oĩb⁹
relatiuis ineſt cõtrarietas. duplici. n. nihil
eſt ꝯtrariũ. neqʒ. n. triplici neqʒ vlli talium.

¶ Eſt aũt ⁊ ꝯtrarietas in hiſce que ad aliqd ARCL
ſunt. virtus nãqʒ vitio ꝯtrariuʒ eſt: quoꝛum
vtrũqʒ ad aliqd eſt. ⁊ ignoꝛatiõi ſcientie. nõ
tñ vniuerſis contrarietas ineſt: duplo nãqʒ
nihil contrariuʒ eſt: ⁊ triplo ⁊ ſimilibus.

¶ Ponit phs q̃tuoꝛ ꝓprietates relatiuoꝝ. pma eſt ꝙ in rela/
tiõe eſt aliq̃ ꝯtrarietas. h̾ eſt ꝙ aliq̃ relatiua ſunt ꝯtraria. ⁊ hec eſt
3o. ꝯcluſio h⁹ li. ⁊ ꝓbat̃ exẽplarit̃ ſic. Virt⁹. n. ꝯtriatur vitio.
⁊ ſcia ꝯtriat̃ ignoꝛãtie diſpõnis. ſʒ opponit̃ priuatiue ignoꝛãtie
negõnis. ſʒ ṽtus ⁊ vitiũ ſunt relatiua. ⁊ ſiſr ſcia ⁊ ignoꝛantia
ſũt relatiua. ergo aliq̃ relatiua ſunt ꝯtraria; ſʒ iſta ꝓprietas non
ineſt oĩb⁹ relatiuis. q2 duplo nihil eſt ꝯtrariuʒ nec triplo. nec alli
cui taliũ. ¶ Sed h̾ dubitatur tã circa maioꝛẽ q̃ʒ circa mino O
rẽ. Et pmo vr̃ ꝙ virt⁹ nõ ꝯtrietur vitio. q2 ꝯtria maxime diſtãt.
vt patet ex. 10. meta. ſed virt⁹ ⁊ vitium non maxime diſtãt. T.c.14.
q2 liberalitas eſt mediũ inter duo vitia extrema. ſicut pʒ p phʒ Cap. ij.
4. ethico. ſed mediũ nõ maxime diſtat ab extremis. ergo vir
tus ⁊ vitiũ nõ ſunt ꝯtria. ¶ Circa minoꝛẽ dubitatur. vr̃. n. fal P
ſum ꝙ virt⁹ ⁊ vitiũ ſint relatiua. q2 q̃cunqʒ ſunt relatiua refe
runtur adinuicẽ. ſed virt⁹ ⁊ vitium nõ referũtur adinuicẽ. q2
virt⁹ nõ dr̃ alicui⁹ vitij virt⁹. nec vitium dr̃ alicui⁹ virtutis vi
tium. ergo virt⁹ ⁊ vitiũ nõ ſunt relatiua. ¶ Circa ꝯcluſionẽ Q
etiã dubitat̃. q2 non vr̃ ꝙ aliqua relatiua ſint ꝯtria. q2 oppoſi
tio ꝯtraria ⁊ oppõ relatiua ſunt diuerſe ſpẽs oppõnis. vt pʒ
ex iſto libro pñtoꝝ. ergo que opponunt̃ oppoſitiõe rela/
tiue

ſiue nõ opponunt̃ oppõne ɔ̃ria. ſʒ oia relatiua opponuntur oppõne relatiua. ḡ nõ opponũtur oppõne ɔ̃ria. ⁊ pɔ̃ñs non ſunt ɔ̃ria. ℭ Itẽ ſi aliq̃ relatiua eẽnt ɔ̃ria ſeqtur ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt ɔ̃ria. ſed hoc nõ eſt veruʒ. qꝛ pr̃ ⁊ filiꝰ vere p̄ntur de eodẽ. nã de eodẽ veꝝ eſt dicere ꝙ eſt p̄r ⁊ ꝙ eſt filiꝰ. ḡ pr̃ ⁊ filiꝰ nõ ſunt relatiua ɔ̃ria. ℭ Ad p̄mũ iſtoꝝ eſt dõm ꝙ virtꝰ ɔ̃ria-

Ad h vi de ſcot. 27. diſt. 2. q. 1. tur vitio ɔ̃rietate que eſt in gñe moꝝ. ⁊ virtus ⁊ vitiũ maxime diſtãt in gñe moꝝ: ſed nõ in gñe nãe. vnde bonũ ⁊ malũ ſunt gñia moꝝ. ⁊ ſunt duo extrema ⁊ ſub vno ɔtinet̃ vitiuʒ. ſ. ſub malo ⁊ ſub altero ɔtinetur virtꝰ. ſ. ſub bono. ſʒ virtus ⁊ vitiũ nõ maxime diſtãt in gñe nãe qꝛ maiorẽ ɔueniẽtiã hñt virtꝰ ⁊ vitiũ q̃ʒ hñt duo vitia extrema vt liberalitas ⁊ p̄digalitas magis ɔueniunt in nã q̃ʒ p̄digalitas ⁊ auaritia. ℭ Ad 2ᵐ dõm eſt ꝙ v̇tus ⁊ vitiũ ſunt relatiua ɔ̃ria. qꝛ referuntur ad alia. ſ. ad mãs circa q̃s hñt fieri. ſʒ nõ ſunt relatiua inter ſe. qꝛ vnũ nõ refert̃ ad aliud nec eɔ̃. vñ vitiũ ⁊ virtus ſunt relatiua. ſic pr̃ ⁊ duplũ ſunt relatiua. ⁊ tñ nõ ſunt relatiue oppoſita. nec eſt verũ ꝙ oia relatiua referant̃ adinuicẽ. ℭ Ad aliud dubiũ circa ɔ̃neʒ dõm eſt ꝙ relatiua que ſunt ɔ̃ria nõ opponunt̃ oppõne relatiua. nec valet illa ɔ̃ña. illa ſũt relatiua ergo opponunt̃ oppõne relatiua. ℭ Ad aliud cũ dr̃ ꝙ ſi aliqua relatiua eẽnt ɔ̃ria. ſeqtur ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt ɔ̃ria. dicendũ ꝙ nõ ſeqtur. ſʒ eſt fallacia ɔ̃ñtis. nec dʒ ɔ̃cedi ꝙ pr̃ ⁊ filius ſint ſiſr ɔ̃ria. ſʒ ſunt relatiue oppoſita: qñ ſunt cõparata ad idẽ. ℭ Et ſi dicat̃ ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ vere p̄dicant̃ de eodem. ergo nõ ſunt ɔ̃ria vel oppoſita aliquo gñe oppõnis. dõm ꝙ pr̃ ⁊ filius accepta in ſuis ɔ̃trarib' non ſunt oppoſita ſed qñ ſunt cõparata ad idẽ ſunt oppoſita relatiue. nec p̄dicant̃ ſic de eodẽ nũero: qꝛ ĩpoſſibile eſt ꝙ idẽ numero ſit pr̃ alicuius ⁊ filius euſdẽ. Vñ melius eſt dicere ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt relatiua q̃ʒ dicere ꝙ pr̃ ⁊ filius ſunt relatiue oppoſita.

ℭ Vident̃ ãt magis ⁊ minꝰ relatiua ſuſcipe. ſiſe. n. magis ⁊ minꝰ dr̃. cũ vtrũq; ſit reſiuũ. ⁊ ineq̃le magis ⁊ minꝰ dr̃. Simile. n. alicuiꝰ ſiſe dr̃. ⁊ equale alicui equale. Nõ aũt oia relatiua ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ. duplũ. n. non dr̃ magis ⁊ minus duplũ. nec aliqd talium.

ARGI. ℭ Vident̃ ẽt ea que ſũt ad aliqd ⁊ gradus ſuſcipe: vt magis minuſue talia ſint: ſiſe nãq; ⁊ magis ⁊ minꝰ dr̃: ſiſe ⁊ diſſiſe: ⁊ eq̃le: ⁊ ineq̃le. Siſr quoq; vtraq; ad aliqd ſunt. Quippe cum ſiſe cuidã ſimile: ⁊ diſſimile cuidã diſſimile: ⁊ ineq̃le cuidã inequale dicat̃: non vniuerſa tñ hãc ſubeũt legẽ: duplũ. n. nõ magis minuſue dr̃ duplũ, neq; q̃cq̃ʒ talium vllum.

ℭ 2ᵃ ɔ̃prietas relatiuoꝝ eſt ſuſcipe magis ⁊ minꝰ. vñ pħs declarat ꝙ aliq̃ relatiua ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ. ⁊ h̄ eſt ɔ̃. 31. huiꝰ li. Et declarat̃ declaratiõe exẽplari ſic. Siſe ⁊ eq̃le ſũt relatiua ⁊ ſuſcipiũt magis aut minꝰ. nã aliqd dr̃ magis ſimile ⁊ minꝰ ſimile. ſiſr aliqd dr̃ magis eq̃le ⁊ minus eq̃le. ergo aliq̃ relatiua ſuſcipiũt magis aut minus. Sed hec ɔ̃prietas nõ cõpetit oibus relatiuis. qꝛ duplũ ⁊ triplum ſunt relatiua. ⁊ tñ ſuſcipiũt magis aut minꝰ. vt pʒ. ℭ Sʒ dubiuʒ eſt. qꝛ q̃dam relatiua ſuſcipiũt magis ⁊ minꝰ. ⁊ q̃dam nõ. Dõm eſt

Relatio quo fundetur. ꝙ relatio fundatur in rebus diuerſoꝝ p̄ntoꝝ. vt dcm̃ eſt. ⁊ ſuã realitatẽ hʒ a fundamẽto. Cũʒ igitur aliq̃ relatio fundetur in re ſuſcipiẽte magis ⁊ minus. ⁊ aliqua fundetur in re que nõ ſuſcipit magis ⁊ minꝰ. nõ eſt mirũ ſi aliq̃ relatio ſuſcipit magis aut minꝰ. ⁊ aliq̃ non. Exᵐ p̄mi. vt ſilitudo ſuſcipit magis aut minꝰ. qꝛ fundatur in q̃litate. q̃ ſuſcipit magis aut minꝰ. Exẽᵐ ſcd̃i. vt duplũ ⁊ dimidiũ ſiue 2ᶻ ⁊ ſimplex fundat̃ ſup q̃ʒtitate determinata q̃ nõ ſuſcipit magis aut minꝰ. iõ duplũ ⁊ dimidiũ ⁊ ſimilia nõ ſuſcipiũt magis aut minus.

ℭ Oia aũt relatiua ad ɔuertẽtiã dñr. vt ſeruꝰ dñi ſuꝰ dr̃. ⁊ dñs ſerui dñs. ⁊ duplũ dimidiũ duplũ. ⁊ dimidiũ dupli dimidiũ. ⁊ maius minore maius: ⁊ minꝰ maiore minꝰ. Siſr autẽ ⁊ in aliĳs. ſed caſu dr̃nt q̃nq; ſm̃ locutioneʒ vt ſcia ſcibilis ſcia. ⁊ ſcibile ſcia ſcibile. ⁊ ſenſus ſenſati ſenſus. ⁊ ſenſatũ ſenſu ſenſatũ. At v̇o aliquotiẽs nõ vr̃ ɔuerti niſi ɔueniẽter ad qȯ dr̃ aſſignet̃. Si. n. peccet q̄ aſſignat vt ala ſi aſſignet̃ auis nõ ɔuertit̃ vt ſit auis ale. Nec q;. n. prius ɔueniẽter aſſignatũ eſt ala auis. neq;. n. in eo ꝙ auis eſt in eo ala auis dr̃: ſed in eo ꝙ alata eſt. Multoꝝ. n. ⁊ alioꝝ ale ſunt que nõ ſunt aues. Quare ſi ſic aſſignet̃ cõueniẽter ⁊ ɔuertet̃ vt ala alati ala: ⁊ alatum ala alatũ. Aliquotiẽs ãt forte ⁊ noia fingere neceſſe erit: ſi nõ fuerit poſitũ nomẽ ad qȯ ɔueniẽter aſſignet̃: vt remꝰ nauis ſi aſſignet̃ non erit ɔueniẽs aſſignatio. Neq;. n. in eo qȯ eſt nauis in eo eiꝰ remꝰ. Sũt ãt naues q̃ꝝ nõ ſũt remi. Quare nõ ɔuertit̃. nauis. n. non dr̃ remi nauis. ſed forte ɔueniẽtior aſſignatio erit ſi ſic quodãmõ aſſignet̃ remꝰ ẽ remite rei remus. aut quõlibet aliter dictũ ſit. nomen. n. nõ eſt poſitũ. ɔuertit̃ aũt ſi ɔueniẽter aſſignetur. remitũ. n. remo remitũ eſt. Siſr aũt ⁊ in aliĳs vt caput ɔuenientiꝰ aſſignabit̃ capitati q̃ʒ ſi aialis aſſignet̃. neq;. n. in eo ꝙ aĩal eſt caput hʒ. Multa. n. ſũt aĩalia capita nõ hñtia. Sic aũt fortaſſe faciliꝰ ſumet̃ qbus nõ eſt nomẽ poſitũ ab his que p̄ma ſũt. ⁊ ab his ad q̃ cõuertunt̃ noia apponant̃ vt in his que dcã ſunt vt ab ala alatũ. a remo remitũ. Oia ḡ q̃ ad aliqd dñr ſi ɔueniẽter aſſignent̃ ad ɔuertentiã dñr. Nã ſi ad qȯlibet aliud aſſignent̃ ⁊ nõ ad illud dicant̃: nõ ɔuertunt̃. Dico ãt qm̃ neq; eoꝝ q̃ indubitãter ɔuertibilia dñr. ⁊ noia eis poſita ſunt nihil ɔuertit̃ ſi ad eorũ aliquid que ſũt accñtia aſſignent̃ ⁊ nõ ad ea que dñr vt ſeruꝰ ſi nõ dñi aſſignet̃ ſeruus: ſed hois aut bipedis aut alicui talium non conuertitur. nõ. n. erit cõueniens aſſignatio.

ℭ At q̄ vniuerſa q̃ ſt̃ ad aliqd, ad ea dñr q̃ cõuertunt̃: ſuꝰ. n. heri dr̃ ſuꝰ: ⁊ herꝰ ſui dr̃ herus. ⁊ duplũ dimidiũ duplũ: ⁊ dimidiũ dupli dimidiũ dr̃. ⁊ i ceteris ſiſi mõ. q̃cq̃ʒ iterdũ dictio caſu dr̃t. ſcia. n. ſcibilis ſcia: ⁊ ſcibile ſcia ſcibile. ⁊ ſenſus ſẽſibilis ſẽſus: ⁊ ſenſibile ſenſu ſenſibile dr̃. Verũ iterdũ ɔuerſio fieri non videbit̃: ſi ad id ad qȯ dr̃ ñ accõmodate fuerit aſſignatũ: ſed q̄ aſſignat errauerit: veluti ſi ala auis fuerit aſſignata: nõ conuertit̃ auis ARGI.

ale.non.n.primo accōmodate eſt aſſignata ala auis:nam non hoc ala ipſius dr̄ quo eſt auis:ſed quo eſt ales.cōpluriū.n.ꝛ aliorū ſunt ale/que aues nō eſſe ꝯſtat.quare ſi accō modate fuerit aſſignata fiet ꝯuerſio ſane:ve luti ala ali ts ala:ꝛ ales ala eſt ales.Atqꝫ in terdū ꝛ nomē facere neceſſe eſt:ſi nō ſit poſi tuꝫ nomē/ad qḋ accomodata fuerit aſſigna tio:ceu ſi claues nauigiū aſſignabit̄:nō accō modata ſit aſſignatio.nō.n.eo clauus ipſi⁹ dr̄ quo nauigiū eſt.ſunt.n.nauigia quorum claui nō ſunt.Sed forſitā accōmodatior aſ ſignatio fuerit:ſi clau⁹ clauati clauis:aut ali quo alio ſimili modo dicat̄:nō eſt.n.poſitū nomē:atqꝫ cōuertitur:ſi accōmodate fuerit aſſignatio.clauatū enim clauo eſt clauatuꝫ. Idē fuerit i ceteris modus:veluti caput ac cōmodatius fuit aſſignatū/ſi capitati caput: qꝫ ſi aialis eſſe dixerimus:non.n.eo caput hꝫ quo aial eſt.cōplura naqꝫ aialium capite vacāt.Hoc aūt pacto facillime quippiā eo ruꝫ noīa ſumet qbus noīa poſita nō ſunt:ſi a primis illoꝝ noīa ponat̄:vt in predictis inue ni licet:vbi ab ala ales eſt aſſignat⁹:ꝛ a cla uo clauatū:vniuerſa igit̄ ea que ſunt ad ali quid/ſi accōmodatis aſſignent̄ ad ea ſane di cunt̄ que ꝯuertunt̄:nam ſi ad quoduis vnū quodqꝫ/ꝛ nō ad id ad qḋ dr̄ aſſignet̄ nō ſit ſane ꝯuerſio.Neqꝫ.n.quicqꝫ eoꝝ que ſine cōtro uerſia ad ea dr̄/que ꝯuertunt̄:nomenqꝫ ha bent cōuertitur:ſi non ad id qḋ dr̄:ſed ad ac cidentiū aliqd aſſignetur:veluti ſi ſeru⁹ non heri:ſed hoīs/aut bipedis/aut cuiuſpiā ſimi liuꝫ fuerit aſſignat⁹:nō fuerit ſane cōuerſio. non enim accōmodata eſt aſſignatio.

¶ Tertia ꝓprietas relatiuoꝝ eſt dici ad ꝯuertentiā Pꝰo pħs ponit illā ꝓprietatē ꝛ declarat eā.Scḋo ibi.Amplius ſi ꝯue niēter.ponit vnū documētuꝫ notabile ad cognoſcēdū q̄ ſunt vera relatiua ꝛ q̄ nō Pmo igit̄ ponit ꝓprietatē dicens:ꝙ oia relatiua dr̄ ad ꝯuertentiā.ꝛ eſt ꝯcluſio.3.ꝛ hui⁹ li.ꝛ ꝓbat̄ inductiue ſic.nā duplū ꝛ dimidiū ſunt relatiua ꝛ dr̄ ad cō uertentiā.nā duplū dr̄ dimidij duplū.ꝛ dimidiū dupli dimi diū.Similiter pr̄ ꝛ filius dr̄ ad ꝯuertentiā.nam pater dici tur alicuius filij pater ꝛ filius alicui⁹ patris filius.Et hec ꝓ prietas conuenit oibus relatiuis ſi relatiua bene aſſignant̄. ſed ſi aliqua aſſignētur relatiua ꝛ nō ſit.aſſignatio ꝯueniēs: tunc non dr̄ ad conuertētiā:nec ſunt vera relatiua que aſ ſignātur pro relatiuis.v.g.ſi ala aſſignetur aui tanq̄ ſuo re latiuo aſſignatio eſt incōueniens:nec dr̄ ad conuertentiā. qꝛ nō omnis ala eſt auis ala.qꝛ multe ſunt ale que non ſunt auium:vt ale muſcarū vel ſerpentū.ſimiliter ſi caput aſſigne tur aiali tanq̄ ſuo correlatiuo:incōueniēs eſt aſſignatio:qꝛ caput ꝛ aial non dr̄ ad ꝯuertentiā:qꝛ non oē aial hꝫ caput. ſunt.n.multa aialia nō habentia caput vt oſtrea marina cō chilia ꝛ ſimilia.Silr̄ ſi rem⁹ aſſignetur naui tanq̄ ſuo corre latiuo eſt aſſignatio incōueniēs.rem⁹.n.ꝛ nauis non dr̄ ad ꝯuertentiā.Verū ſi ꝯueniens fiat aſſignatio omnia relati ua dicuntur ad conuertentiā. ¶ Qualiter autē debeat fieri aſſignatio docet pħs:ꝛ documentū eſt tale.Si alteri relati uo nomen deficiat.opꝫ tunc fingere nomen eius denominā do a nomine relatiui hn̄tis nomen.verbi gratia.ſi rem⁹ di citur relatiue.ꝛ nō dicatur relatiue ad nauem:cū ſint multe naues remos nō hn̄tes.etiam ſi caput dicatur relatiue ꝛ nō dicatur relatiue ad aial.cum multa ſint aialia nō hn̄tia capi ta ad hoc ꝙ in talibus relatio ſit conueniēs opꝫ fingere no mina vt a remo remitū fingatur.ꝛ a capite capitatū fingat̄: ꝛ ab ala alatuꝫ.ꝛ ſic relatiuis aſſignatis cōpetit ꝓprietas.ſ. dici ad cōuertentiā.naꝫ rem⁹ dr̄ remite remi remus.ꝛ remi tum dr̄ remo remitū:ꝛ caput capitati caput.ꝛ capitatū capi te capitatū.ꝛ ala alati ala.ꝛ alatum ala alatuꝫ.igitur oia re latiua ſi cōuenienter aſſignētur dr̄ ad conuertentiam.

¶ Amplius ſi cōueniēter aſſignetur ad id ad qḋ dr̄ oibus alijs circūſcriptis q̄cunqꝫ acci dētia ſūt relicto illo ſolo ad qḋ aſſignatū eſt ſemꝑ ad ipſum dicetur.vt ſi ſeru⁹ ad dn̄m di catur circūſcriptis oībus q̄ ſūt accn̄tia dn̄o. vt eē bipedē vel ſcie ſuſceptibile vt hoiēꝫ re licto vero hoc ſolo ꝙ dn̄s eſt ſemꝑ ſeru⁹ ad ipſuꝫ dicet̄.Seruus.n.ſemꝑ dn̄i ſeruus eſt. Si aūt ſeruus nō ꝯueniēter dicatur ad id ad qḋ dr̄ circūſcriptis oībus alijs relicto ſolo illo ad quod aſſignatū eſt nō dicetur ad ip ſum.Aſſignet̄ autē ſeruus hoīs ꝛ ala auis.ꝛ circūſcribatur ab hoīe eſſe dn̄m:nō iam ſer uus ad hoīem dr̄.Cum.n.dn̄s nō ſit:ſeruus non eſt.Silr̄ autem ꝛ de aue ſi adimatur eā alatā eſſe:amplius iā nō erit ala ad aliquid. Cum.n.nō ſit alatum.nec ala erit alicuius. quare opꝫ aſſignari id ad qḋ conueniēter di citur.ꝛ ſi ſit nomē poſitū facilis erit aſſigna tio.Si aūt non ſit fortaſſe erit neceſſium nomē fingere.Si aūt ſic reddātur manifeſtum eſt qm̄ omnia relatiua conuerſim dicūtur.

¶ Preterea ſi accōmodate ad id qḋ dr̄ fue rit aſſignatū:ſublatis qdē ceteris oībus/que ſunt accn̄tia/relicto aūt eo ſolo/ad qḋ eſt aſſi gnatuꝫ accōmodate ad illud ſane dicet̄:ceu ſi ſeruus ad herū dicat̄.Sublatis qdē cete ris vniuerſis q̄ accidūt hero:bipede inquā ſcie ſuſceptiuo:ac hoīe relicto aūt tm̄modo hero:ſeru⁹ ad ipm̄ ſemꝑ dicet̄:ſeruus.n.he ri dr̄ ſeru⁹.Qḋ ſi non accōmodate ad id ad qḋ tandē dr̄/fuerit aſſignatū:ceteris quideꝫ ſublatis/eo vel ſolo relicto/ad qḋ eſt aſſigna tū:nō ad ipſuꝫ ſane dicet̄.Aſſignat⁹.n.ſit ſer uus hoīs:alaqꝫ auis atqꝫ ab hoīe her⁹ aufe rat̄/nō ad hoīeꝫ ſane ſeru⁹ dicetur:nā cū nō ſit herus neqꝫ ſeruus eſt ſane.Silr̄ ꝛ ab aui ales auferat̄:non vlteri⁹ ala ꝑfecto ad aliqd erit.cum.n.nō ſit ales:neqꝫ erit ala cuiuſqꝫ. Quare quodqꝫ aſſignetur:ad id ad qḋ tan dem dr̄ accōmodate opꝫ.atqꝫ ſi ſit quidem ARGL.

poſitū nomē: facilis aſſignatio fit. Sin vō ñ ſit noīa fortaſſe ponāt neceſſe ē. qđ ſi hoc aſſignētur mō: ea q̄ ſunt ad aliqd vniuerſa ad ea ſane dicentur que cōuertuntur, vt patet.

ℭ Sed qꝛ dubiū pōt eſſe qñ ſit aſſignatio ꝯueniēs ⁊ qñ nō. iō pħs dāt vnū documētū notabile ad cognoſcendū vtrū aſſi-
Ad māʒ gnatio fuerit cōueniēs vel nō. ⁊ eſt iſtud documentū. ſi alicui
iſtā vide relatiuo aſſignetur correlatiuū circūſcribatur ab illo oīa q̄
ſco. 2. di ſibi accidūt relictis ſolū iſtis p̄ que aſſignātur relatiua quibꝰ
ſti. pᵉ. q circūſ. rpius vidēdū eſt an illa referātur adinuicē. vʒ. illa q̄
7. ⁊ pri. aſſignātur relatiua aut nō. ⁊ ſi referant adinuicē tūc fuit aſ-
di. 2. q. 5 ſignatio ꝯueniēs. v. g. ſi volumus videre an ſeruus ⁊ hō refe-
anto. an rantur adinuicē circūſcribant oīa q̄ homini accidunt relin-
dre. lib. quēdo ſolā naturā hominis hoī autē accidit q̄ ſit albus ⁊ q̄
9. meta ſit grāmaticus. ⁊ q̄ ſit dñs. ſʒ ſi circūſcribat ab ipſo ipʒ eſſe
phiſi. q. dñʒ: tūc ſ. hō nō dr̄ ad ſuū. qꝛ hō nō dr̄ ad ſeruū niſi qꝛ ipſe eſt
16. dñs. iſta igr̄ aſſignatio nō fuit cōueniēs q̄ hō ⁊ ſuus aſſignabantur relatiua. Sʒ ſi vellꝰ videre an dñs ⁊ ſeruus ſint vere relatiua circūſcribemus a dño oīa q̄ ſibi accidūt vt ipʒ hominem vel ſapientē ⁊ ſic de alijs. ħ ſolū relicto q̄ ipſe ſit dñs: adhuc dr̄ dñs ſerui dñs. iō aſſignatio fuit cōueniens vbi aſſi-
A gnatur q̄ dñs ⁊ ſeruꝰ ſunt vē relatiua. ℭ Cōtra iſtā ꝓprietatem arguit. pr̄ ⁊ filius ſunt relatiua. ⁊ nō dñr ad ꝯuertentiam: qꝛ nō dr̄ pr̄ filij pr̄. qꝛ aliqs poſſet dici pr̄. lʒ nō habeat filium ſed filiam. Similiter aliquis dr̄ filius lʒ nō habeat prēʒ ſed mrēʒ. Dōʒ q̄ pr̄ ⁊ filius vere ſunt relatiua intelligēdo p̄ prēʒ vtrūqʒ ſexū. ſ. tā prēʒ q̄ʒ matrem. ⁊ intelligendo p̄ filiū ſimiliter vtrunqʒ ſexum. ſ. filium vel filiam.

ℭ Videnť ad aliqd ſil' eē nā. ⁊ in alījs qdem pluribꝰ manifeſtū eſt. Simul .n. eſt duplū ⁊ dimidiū vt cū ſit dimidiū. duplū eſt. ⁊ cū ſit ſuus. dñs eſt. Sil'r āt his ſunt ⁊ alia. Sil' āt hec ſeſe auferre inuicē. Si. n. nō ſit duplū. ñ eſt dimidiū. ⁊ ſi nō eſt dimidiū: nō ē duplū. Similiter autē ⁊ in alījs quecūqʒ talia ſunt.

ARGI. ℭ At vō ea q̄ ſunt ad aliqd ſil' nā eē videnť at q̄ ī plurimis qdē vā ē hec ſnīa. Sil'. n. duplū eſt ⁊ dimidiū. ⁊ ſi eſt dimidiū duplū eſt. ⁊ ſi ē ſuus: eſt ēt herus: ſil'r ⁊ ī ceteris ⁊ mutuo ſe ſe hec interimūt. Nā ſi duplū nō eſt, dimidiū nō erit ⁊ ſi dimidiū nō eſt: duplū nō erit: idē eſt ⁊ in ceteris modus, que ſunt ſil'is rōnis.

ℭ Quarta ꝓprietas relatiuoꝝ ē eē ſil nā. vñ relatiua ſunt ſil' nā: ⁊ hec eſt ꝯ. 33. huius libri. q̄ ꝓbať ꝓbatōe exēplari ſic. pr̄ ⁊ filius ſunt relatiua ⁊ ſunt ſil nā. ſil'r duplū ⁊ dimidiū ſūt ſimul nā ⁊ ſunt relatiua. ergo relatiua ſunt ſil' nā. q̄ aūt pr̄ ⁊ filius ſint ſimul nā ꝓbať. nā ſi pr̄ eſt. filius eſt. ⁊ ſi filius eſt pr̄ eſt. Sil'r duplū ⁊ dimidiū ſunt ſil' nā. nā ſi duplū eſt ⁊ dimidiū eſt. ⁊ ꝯ ſi dimidiū eſt duplū eſt. ſil'r ſi pater nō eſt ⁊ filius non eſt. ⁊ ꝯ. ⁊ ſi duplū nō eſt. dimidiū nō eſt. ⁊ ecōuerſo. ḡ pater
B ⁊ filius. duplū ⁊ dimidiū ſunt ſimul nā. ℭ Sciendū q̄ illa ſē
Cōpara ſimul nā q̄ poſita ſe ponūt. ⁊ pempta ſe perimunt. ſic q̄ neu-
ri m pñt trum eoꝝ eſt cā alterius. qꝛ ſi vnū illoꝝ eſt cā alterius tunc
ad diuer nō ſunt ſimul nā. q̄uis poſita ſe ponunt ⁊ perempta ſe peri
ſa p̄ An munt. ⁊ ſic ſunt ſbm ⁊ eius propria paſſio que nō ſunt ſimul
co. An- nā: q̄uis poſita ſe ponant. ⁊ perempta ſe perimāt. ⁊ hoc qꝛ
dre. lib. ſubiectum eſt prius ſua propria paſſione cū ſit cā illius.
5. q. 13. ℭ Non āt in omnibus relatiuis veꝝ videť eē
ſolu. ij. ſimul natura. Scibile eni ſciētia priꝰ eſſe vr̄.
meta- nāqʒ in pluribus rebus ſubſiſtentibus ſcien
phy. tias accipimus. in paucis vō vel nullis hoc quis reperiet ſimul cū ſcibili ſcientiam eſſe.

ARGI. ℭ Nō tñ i vniuerſis q̄ ſūt ad aliqd veꝝ hoc eē vr̄: ſil' inqʒ ea eē nā. Scibile nāqʒ ſcia p̄us eē videbiť. Plerūqʒ eni reꝝ q̄ antea ſunt ſcientias nos accipimꝰ. In paucis. n. aut nulla i re p̄ſus ſciaʒ fieri q̄ſpiā cū ſcibili ſil' videbit

ℭ Iſta proprietas nō cōuenit oībus relatiuis. nā ſcia refertur ad ſcibile. ⁊ tamē ſcia ⁊ ſcibile nō ſunt ſimul nā. qꝛ ſcibile eſt prius q̄ʒ ſcia. ſimiliter eſt de ſenſu ⁊ ſenſibili. ſenſus enim refertur ad ſenſibile. ⁊ tñ ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſunt ſimul nā. qꝛ ſenſibile eſt prius naturaliter q̄ʒ ſenſus. Primū ꝓbatur ſic. ſ. q̄ ſcibile eſt prius q̄ʒ ſcientia ⁊ hec eſt ꝯ. 34. huius libri. probatur dupliciter. primo ſic. Omne illud qđ p̄exiſtit ſcientie vel acceptioni ſcientie eſt prius q̄ ſcientia ſed ſcibile p̄exiſtit ſcientie vel acceptioni ſciētie: ergo ſcibile eſt prius q̄ʒ ſcientia maior patet. ⁊ minor declarať ſic. qm̄ in pluribus accipimus ſcientias rebus preexiſtentibus ſed in paucis eſt ſcientia ſimul cum ſcibili. vnde primo res exiſtunt: deinde de illis rebus acquirimus ſcientiam. ergo res de quibus ſcientie ſunt: preexiſtunt ſcientie ⁊ acceptioni ſcientie. ⁊ ſic res de q̄bus ſunt ſcientie ſunt priores natura q̄ʒ ſint ſcientie ille. ⁊ ſic ſcibile naturaliter eſt prius q̄ʒ ſcientia.

ℭ Ampliꝰ ſcibile ſublatū ſil' aufert ſciaʒ: ſcia vero nō aufert ſcibile. Nā ſi ſcibile nō ſit. nō eſt ſcia. ſcia vō ſi nō ſit. tñ nihil p̄hibʒ eē ſcibile. vt circuli q̄dratura ſi eſt ſcibilis. ſcia qdem eius eſt: ſed nondum eſt ſcita. illud vero ſcibile eſt. Amplius animali qdem ſublato nō eſt ſcia. ſcibiliū vero p̄la eſſe ꝯtingit.

ARGI. ℭ Preterea ſi ſcibile tollať tollitur ⁊ ſcia: ſcientia vō ſi tollatur: nō tolliť ſcibile. nā ſi nō ſit ſcibile, ſcietia nō eſt. Nullius enim prorſus ſcietia erit. Si vō ſcietia nō ſit nihil p̄hibet, vt ſcibile ſit: quadrationis enim circuli, ſi ſcibilis eſt. ſcietia qdem nondū eſſe videť: eſt aūt ſcibilis ipſa. Preterea aīali ſublato ſcia qdē nō erit: cōplura vō ſcibilia eē pñt.

ℭ Probatur eadē ꝯcl'o ſic. Illud eſt prius a quo nō ꝯuertiť ſubſiſtēdi ꝯña. ſʒ ſequiť. ſi ſcia eſt: ſcibile ē. ⁊ nō ecōuerſo. ergo ſcibile eſt prius q̄ʒ ſcia: vtraqʒ pars minoris ꝓbatur ſic. ⁊ primo ꝓbatur ꝯña hec. ſcientia eſt: ḡ ſcibile eſt. ſic ex oppoſito ꝯſequētis ſequiť oppoſitū antecedētis: ergo ꝯña bona: nā ſequiť nullū ſcibile eſt. ḡ nulla ſcia eſt: qꝛ ſi nullū ſcibile ē nullū aīal eſt. ⁊ ſi nullū aīal eſt: nulla ſciētia eſt: cū aīal ſit ſbʒ ſcie: ḡ a p̄mo ad vl'timū ſequiť nullū ſcibile ē: ḡ nulla ſcia ē. Et alia pars minoris ꝓbať. ſ. q̄ nō ſeqtur: ſcibile eſt: ḡ ſcia ē hoc ꝓbať p̄ experimētū ⁊ p̄ rōnē: p̄ experimētū ſic: q̄dratura circuli pōt eē ⁊ ſi nulla erꝰ ſcia ſit: tūc ḡ ſcibile pōt eē ⁊ ſi nulla erꝰ ſcia ſit. Per rōnē ꝓbať idē ſic: oppoſitū ꝯñtis ſtat cum añte: ḡ ꝯña nō valʒ. Iſta eni ſtāt ſil ſcibile eſt: ⁊ nullū aīal eſt: nō ſequiť nullū aīal eſt: ḡ nulla ſciētia ē: ⁊ qcqd ſtat cū oñte ſtat cū añte: ḡ iſta ſtant ſimul ſcibile eſt ⁊ nulla ſcientia eſt.

ℭ Sil'r āt ſe h̄nt ⁊ ea q̄ ō ſenſu dñr. ſenſibile. n. p̄uſqʒ ſenſus eē vr̄. nā ſenſibile p̄emptū ſil' p̄imit ſenſū. Sēſus vō ſenſibile nō ſil' p̄imit. Sēſus eni circa corpꝰ ⁊ ī corpore ſunt. ſenſibile. n. p̄ēpto: p̄emptū ē corpꝰ. Sēſibile. n. ē corpꝰ: cū vō corpꝰ nō ſit. p̄imiť ⁊ ſēſus. q̄re ſil' p̄imit ſēſibile ſēſū. ſenſus vō ſēſibile nō ſil'

perimit. Aīali qdē pempto ſenſus qdē pemptus eſt. ſenſibile vō erit. vt corpus calidū. dulce. amarꝫ. ⁊ oīa alia quecunqꝫ ſunt talia.

ARGI. ¶ Sic ⁊ in ſenſu res ſeſe hēre vr̄: ſenſibilis .n. antecedere ſenſū vr̄. ſi ſenſibile nāqꝫ tollatur tolliť ⁊ ſenſus. at ipſuꝫ nō tolliť ſi ſenſus auferať. Sēſus eni circa corp⁹ ⁊ i corpore ſunt: atqꝫ ſenſibili ſublato: corp⁹ e medio tolliť. eſt .n. ⁊ ipꝫ corp⁹ ſēſibile. ſi corp⁹ vō nō ſit: ⁊ ſēſus ēt auferť. Qr̄ fit vt ſecū ſenſibile ſenſū auferat: at ſēſus nō ſecū ſēſibile tollit. nā ſi aīal tollať: tolliť qdē ſenſus: ſenſibile vō nō tolliť eſt eni ſenſibile corp⁹: vt calidū: frigidū: dulce: amarꝫ: ⁊ cetera oīa que ſunt ſimilis gn̄is.

¶ Viſo ꝙ ſcibile eſt ꝑus ꝙ̄ ſcia. ꝓbat ph̄s ꝙ ſenſibile eſt pri⁹ nāliter ꝙ̄ ſenſus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſunt ſil̄ natura. ⁊ hec eſt ꝯ̄. 35. huius libri. q̄ ꝓbať ſup̄. ꝑ ſic. Illud eſt ꝑus natura a q̄ nō ꝯuertiť ſubſiſtēdi ꝯn̄a. ſꝫ ſeqť. ſenſus ē. ğ ſenſibile eſt ⁊ non eꝯ̄ ğ ſenſibile eſt ꝑus natura ꝙ̄ ſenſus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſenſus ⁊ ſēſibile nō ſunt ſil̄ natura. pꝫ maior ⁊ vtraqꝫ ps minoris ꝓbať qꝛ ſeqť. ſenſus eſt. ğ aīal eſt ⁊ ſeqť vltra. aīal eſt. ğ ſenſibile eſt. ğ a ꝑ̄ ad vlti^m ſeqť. ſenſus eſt. ğ ſenſibile ē. Alia ps minoris ꝓbať. ſ. ꝙ nō ſeqť ſenſibile eſt. ğ ſenſus eſt. qꝛ aliqd añcedit ad oppo^m ꝯn̄tis qd̄ nō añcedit ad oppo^m añtis. ğ ꝯn̄a nō valꝫ ꝓbatio aſſumpti. nā illa. nullū aīal eſt. añcedit ad iſtā. nullus ſenſus ē. q̄ ē oppo^m ꝯn̄tis. qꝛ ſeqť. nullū aīal ē. ğ nullus ſenſus ē. ⁊ iſta. nullū aīal ē. nō añcedit ad oppo^m añtis. nō eni ſeqť. nullū aīal eſt. ğ nullū ſenſibile eſt qꝛ oppoſitū ꝯn̄tis ſtat cū añte. nā ſi nullū aīal eſſet. adhuc poſſēt eē qualitates ſenſibiles vt dulce: amarū: calidum. frigidū. ⁊ ſic de alijs qualitatibus ſenſibilibus.

¶ Ampli⁹ ſenſus qdē ſil̄ cū ſēſato fit ſil̄. n. aīal fit ⁊ ſenſus Sēſibile vō ante eſt ꝙ̄ ſit aīal vel ſenſus. ignis. n. ⁊ aq̄ ⁊ alia hmōi ex qb⁹ ipꝫ aīal ꝯſtat añ ſunt ꝙ̄ ipꝫ aīal ſit oīno. q̄re ꝑus ꝙ̄ ſenſus vr̄ ſenſibile. Habet āt qōnē vtꝝ nulla ſubſtā ad aliqd dicať: quemadmodū vr̄ an hoc ꝯtingat ſꝫ quaſdā ſecūdas ſubas. nā in ꝑmis ſubſtātijs verꝝ eſt. ſ. ꝙ nō dr̄ ad aliqd nā neqꝫ tote neqꝫ partes ad aliqd dr̄. nā aliqs hō nō dr̄ alicui⁹ aliqs hō. nec aliqs bos alicui⁹ aliqs bos. Silr̄ āt ⁊ partes. qdā eni man⁹ nō dr̄ alicui⁹ qdā man⁹. ſꝫ alicui⁹ manus. ⁊ qdā caput nō dr̄ alicui⁹ qddā caput ſꝫ alicui⁹ caput. Silr̄ āt ⁊ i ſecūdis ſubſtātijs atqꝫ hoc qdē in plurib⁹. vt hō nō dr̄ alicui⁹ hō. nec bos alicui⁹ bos. nec lignū alicui⁹ lignū: ſꝫ alicuius poſſeſſio dicitur. In huiuſmodi ğ manifeſtū ē: qm̄ nō ſunt ad aliquid.

ARGI. ¶ Preterea ſenſus qdē cū ſenſitiuo ſil̄ emergit. nā vna cū aīali ⁊ ipſe ſenſus efficiť. Sēſibile aūt eſt ⁊ antea ꝙ̄ ſenſus ſit ortus. Eſt. n. ignis ⁊ aq̄ ceteraqꝫ talia: ex qbus aīal cōſtat ⁊ antea ꝙ̄ ſit oīno aīal aut ſēſus q̄re ſenſibile ꝑus ipō ſenſu videbiť eē. Exiſtit āt hoc loco dubitatio qdā: vtꝝ nulla ſuba dicať ad aliqd quēadmodū ⁊ videtur. An hoc in aliquib⁹ ſubſtantijs ſecūdis ꝯtingat: in primis nāqꝫ ſubſtātijs neqꝫ tota neqꝫ partes ad aliquid ſane dicuntur. Quidam enim homo nō dicitur cuiuſdā quidā hō: neqꝫ quidaꝫ equus cuiuſdā quidā equus. Et itidem i partib⁹: quedā. n. manus nō cuiuſdā quedā manus: ſed cuiuſdam dicitur manus. Et quoddam caput non cuiuſdam quoddam caput: ſꝫ cuiuſdam dicitur caput. Eadem ⁊ in pluribus ſecundis ſubſtantijs dici poſſunt: homo nāqꝫ non cuiuſdam dicitur homo: nec equus alicuius dicitur equus. nec lignū alicuius dicitur lignū: ſed alicuius poſſeſſio dicitur. Talia igitur patet non ad aliquid eſſe.

¶ Scd̄o ꝓbať eadē ꝯ̄ ſic. Sēſus ⁊ ſēſibile nō ſūt ſimul natura nā ſenſibile eſt ꝑus natura ꝙ̄ ſenſus. ğ ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſunt ſil̄ natura. ꝯn̄a pꝫ d̄ ſe. ⁊ añs ꝓbať. Qn̄cūqꝫ aliq̄ naturalr̄ ſunt ſil̄ natura: tūc qcqd naturalr̄ ꝑcedit vnū. ꝑcedit naturalr̄ reliquū: ſꝫ ſenſus ⁊ ſenſatū. puta aīal ſunt ſil̄ natura. ſꝫ ſenſibile eſt ꝑus natura. ꝙ̄ aīal. ğ ſenſibile eſt ꝑus natura ꝙ̄ ſenſus. Qꝫ aūt ſenſibile ſit ꝑus nā ꝙ̄ aīal ꝓbať. Nā corpa ſimplicia ex qb⁹ ꝯponiť mixtū ſunt ꝑora ꝙ̄ mixtū: ſꝫ corpa ſimplicia. ſ. elemēta ſunt ſenſibilia. ⁊ ſenſatū ⁊ hn̄s ſenſum vt aīal eſt mixtū. cū igiť ſimplex ſit ꝑus naturaliter mixto. ſeqť ꝙ ſenſibile eſt ꝑus naturaliter ꝙ̄ ſenſus. ¶ Circa iſtā ꝓpetatē dubitať qꝛ vr̄ ꝙ relatiua nō ſint ſimul natura: nā ꝑus natura ⁊ poſteri⁹ natura ſunt reliua ⁊ nō ſunt ſimul natura. ğ ⁊c. ꝙ nō ſint ſimul natura ꝓbať. qꝛ ꝑus natura ē ꝑus ꝙ̄ poſterius natura. ⁊ illa qꝝ vnū ē alio ꝑus naturaliter nō ſunt ſimul natura. Itē cā ⁊ cātū ſūt relatiua ⁊ nō ſūt ſimul natura. q̄re ⁊c. Et ꝙ ſint relatiua. pꝫ. qꝛ cā dr̄ reſpectu alicui⁹ cāti ⁊ eꝯ̄. ⁊ cā ē ꝑus naturaliter cāto. ğ nō oīa relatiua ſunt ſimul nā. Itē pr̄ ⁊ fili⁹ ſūt reliua ⁊ nō ſūt ſimul nā: cū pr̄ ſit nālr̄ ꝑor filio ex q̄ pr̄ gēuit filiū. ¶ Aliq dr̄t ꝙ iſta ꝓpetas reliua ſūt ſil̄ nā. nō ē itelli^da q̄ꝫtū ad actualē exiſtētiā. ſꝫ ꝙ itelligať ſic. ꝙ qn̄cūqꝫ vnū reliuoꝝ actu exiſtit ꝙ alteꝝ illoꝝ ſil̄ exiſtit. Iſtd̄ .n. nō oꝫ ſicut pꝫ d̄ ꝑori ⁊ poſteriori tp̄e ꝑus. n. ⁊ poſteri⁹ tp̄e ſt relatiua ⁊ nō ſil̄ nā q̄ꝫtū ad exiſtē. qn̄. n. ꝑus tp̄e ē tūc poſterius tp̄e nō eſt. Et iō dicūt ꝙ illa ꝓpetas ē ſic itel^da ꝙ relatiua ſt ſil̄ nā q̄ꝫtū ad d̄pēdētiā: ſic. ſ. ꝙ qn̄ vnū relatiuoꝝ d̄pēdet ad alīd ⁊ r̄liquū: ⁊ ita ꝑus tp̄e ⁊ poſteri⁹ tp̄e ſūt ſil̄ nā. nā qcūqꝫ h̄ ē ꝑus tp̄e illo. h̄ ē poſteri⁹ tp̄e illo. Silr̄ ꝙ ꝑus nā ⁊ poſteri⁹ nā ſūt reliua. iō qn̄cūqꝫ d̄ vno illoꝝ dr̄ ꝙ ē ꝑus nā de reliq̄ illoꝝ dr̄ ꝙ ē poſteri⁹ nā. Sꝫ iſtd̄ nō valꝫ: qꝛ dicit ph̄s ꝙ ſcia ⁊ ſcibile n̄ ſt ſil̄ nā. qꝛ ſcibile ꝑexiſtit ſcie. ita ꝙ ē ſcibile qn̄ d̄ eo ſcia nō ē. Et ſimilr̄ ꝑt eē ꝙ ſēſibile ſit q̄ꝫuis nullꝰ ſit. Et iō dic ph̄s ꝙ ſēſibile ⁊ ſēſus nō ſt ſimul nā. Et iō vr̄ ꝙ ph̄s ꝑ ſimul nā itelligat ſimlitatē q̄ꝫtū ad exiſtētiā ⁊ h̄ vult Aug i ſuis ꝑntij q dic ꝙ illa ſt ſil̄ nā q̄ ſūt ſimul q̄ꝫtū ad ortū ⁊ q̄ꝫtū ad occaſū. ⁊ iō q̄ ſil̄ icipiūt eē ⁊ d̄ſinūt eē. ⁊ neutꝝ illoꝝ ē cā alteri⁹ illa ſt ſil̄ nā itelli^do ꝑ ſimlitatē q̄ꝫtū ad eē ⁊ exiſtē. Dōꝫ ē ğ ꝙ ſi oīa relatiua ſint ꝯuenieter aſſignata ſūt ſil̄ nā. nec obſtāt illā ſic q̄s ph̄s adducit ꝯ̄ iſtā ꝓpetatē: qꝛ i illis nō ē ꝯueniēs aſſignatio. ſcia. n. nō ꝯueniēter aſſignať ad ſcibile tāꝙ̄ ad ſuum correlatiuū: ſꝫ magis ad ſcitū: ſcia. n. ⁊ ſcitū ſūt ſimul natura qꝛ qn̄cūqꝫ ſcia ē: ſcitū ē: ⁊ qn̄cūqꝫ ſcitū ē ſcia ē. ſimilr̄ ſenſus nō ꝯueniēter aſſignať ad ſenſibile: ſꝫ ad ſenſatū. i. hn̄s ſenſū. ⁊ illa. ſ. ſenſus ⁊ ſenſatū ſunt ſimul natura. qꝛ qn̄ ſenſus ē: ſēſatū ē ⁊ eꝯ̄. ſi tn̄ ſcia referať ad ſcibile. ⁊ ſenſus ad ſenſibile cū tn̄ ſcibile nō referať ad ſciaꝫ. nec ſenſibile ad ſenſum. tūc nō ē ꝯcedēdū ꝙ ſcia ⁊ ſcibile ſūt relatiua. imo tn̄ alteꝝ illoꝝ ē relatiuū. ſ. ſcia. Silr̄ ſenſus ⁊ ſenſibile nō ſt ꝓpe relatiua. ğ

Relatiua an ſint ſimul natura.

ſolum

ſolū ſenſus eſt relatiuū. ideo ↄuenieter pōt ſuſtineri ꝙ oīa relatiua dn̄r ad ↄuertētiā. nec eſt inſtātia in ſcia ꝛ ſcibili cū nō ſint relīua. ſꝫ alteꝝ tm̄ eſt relīuū. Pro inſtātijs adductis eſt intelligēdū ꝙ terminus ↄcretus pōt accipi dupli̅r. vel ꝑ eo qḋ ſignificat. vel ꝑ eo qḋ dn̄oiat. Uel ſub alijs vbis terminus cōcretus in dictis inſtātijs pōt accipi. vel ſꝫ ꝙ ſupponit ſimpli̅r vel ſꝫ ꝙ ſupponit ꝑſonalr. qn̄ accipit ꝑ eo qḋ ſignificat. tūc ſupponit ſimpli̅r. ſꝫ qn̄ accipit ꝑ eo qḋ denominat tūc ſupponit ꝑſonalr. ℭ Per iſta ad pᵐ argᵐ in ↄriū ꝑrīi dubij. ſ. ꝙ ꝑus nā ꝛ poſterius nā ſunt relatiua. Dico ꝙ iſti termini ꝑus nā ꝛ poſterius nā pn̄t accipi dupli̅r. ſ. vt hn̄t ſuppōnē ſimplicem. ꝛ ſic ꝑus nā ꝛ poſterius nā ſunt relīua. qꝛ res ſignificate ꝑ iſtos terminos ꝑus nā ꝛ poſterius ſunt relatiua. ꝛ ſimul nā. Alio mō pn̄t accipi iſti termini ꝑus nā ꝛ poſterius nāi vt hn̄t ſuppōnē ꝑſonalē. ꝛ ſic vtraq̄ iſtaꝝ eſt falſa. ꝑus nā ꝛ poſterius nā ſunt ſimul nā. qꝛ ſic ſupponunt ꝑ reb⁹ ð qbus actualiter ꝑdicāt. vt ꝑ hoīe. ꝑ aiali. ꝑ dō vel ꝑ creatura. Iſta n. eſt vā. aial eſt ꝑus hoīe nā. ꝛ hō ē poſteri⁹ aiali nā. Et hec eſt vā. deus eſt ꝑus nā q̄ꝫ aial vel alia creatura. ꝛ creatura ē poſterior vel qd poſterius q̄ꝫ deus. oēs iſte ꝓpōnes ſunt vē ſꝫ ꝙ ꝑus nā ꝛ poſterius nā hn̄t ſuppōnē ꝑſonalē ꝛ i iſto ſenſu. hec eſt falſa ꝑus nā ꝛ poſterius ſunt relatiua. qꝛ aial ꝛ hō nō ſunt ſimul nā. nec deus ꝛ creatura ſunt ſimul. nā cū ḡ dr̄ ꝙ ꝑus nā ꝛ poſterius nā ſunt relatiua. dico ꝙ h̄ eſt vā. ꝑus nā ꝛ poſteri⁹ nā ſunt relatiua ſꝫ ꝙ iſti termini hn̄t ſuppōnē ſimplicē. ꝛ i eodē ſenſu eſt hec falſa. ꝑus nā ꝛ poſteri⁹ nā nō ſunt ſimul nā. Et qn̄ dr̄ vlteri⁹ ꝙ ꝑus nā eſt ꝑus q̄ꝫ poſteri⁹ nā. dico ꝙ ſi iſti termini accipiant ſꝫ ꝙ iſti termini hn̄t ſuppōnē ſimplicē. ſic hec eſt falſa ꝑus nā eſt ꝑus q̄ꝫ poſteri⁹ nā. qꝛ res ſignificata ꝑ iſtū terminū ꝑus nā nō ē ꝑor q̄ꝫ res ſignificata ꝑ hūc terminū poſteri⁹ nā. ſꝫ ſunt eq̄ pᵒ. Si tn̄ ꝑus nā ꝛ poſteri⁹ nā hēant ſuppōnē ꝑſonalē. ſic h̄ eſt vā. ꝑus nā eſt ꝑus nā q̄ꝫ poſteri⁹ nā. ꝛ ſic accipiēdo illos terminos eſt hec falſa. ꝑus nā ꝛ poſteri⁹ nā ſunt ſimul nā ꝛ ſūt rlatiua. qꝛ neutrū veꝝ ē. Et ſi moueat duᵐ ð ꝑori tp̄e ꝛ poſteriori tp̄e ꝙ illa nō ſunt ſimul nā cū nō ſimul exiſtāt. ꝛ tn̄ ſunt rlatiua. Dōꝫ ꝙ ð relatiuis rē ꝑmanētē ſignificātib⁹ eſt vſe veꝝ. ſ. ꝙ hꝫ relatiua ſunt ſimul nā. Sꝫ ð relatiuis ipoꝛtātib⁹ rē ſucceſſiua eꝫ ſunt ꝑus tp̄e ꝛ poſteri⁹ tp̄e nō eſt veꝝ ꝙ ſunt ſimul nā. ita ꝙ necio ſimul exiſtāt. tn̄ hn̄ ſimul ſunt q̄ꝫtū ad depēdētiā qꝛ qn̄cūq̄ ð vno dr̄ ꝙ eſt ꝑus tp̄e. ꝛ ð rliq̄ dr̄ ꝙ eſt poſteri⁹ tp̄e. ℭ Ad aliā inſtātiā ð cā ꝛ cāto dōꝫ eſt ꝙ accipiēdo cāꝫ ꝛ cātū ſꝫ ꝙ hn̄t ſuppōnē ſimplicē ſic eſt vā. cā ꝛ cātū ſunt rlatiua ꝛ ſunt ſimul nā. qꝛ res ſignificate ꝑ illos tminos ſunt ſimul nā. Ex iſto mō hec eſt falſa. cā eſt ꝑor nāl̄r cāto. qꝛ res ſignificata ꝑ h̄ nomē cā. nō eſt ꝑor nāl̄r q̄ꝫ res ſigta ꝑ hoc nomē cātū. Sꝫ ſi accipiat cā ꝛ cātū vt hn̄t ſuppōnē ꝑſonalē. ſic hec ē falſa. cā ꝛ cātū ſunt relīua. qꝛ res q̄ eſt cā. ꝛ illa res q̄ eſt cātū n̄ ſunt relīua nec ſunt ſimul nā. Eodē mō dicēdū eſt ad aliā inſtātiā ð pr̄e ꝛ filio. qꝛ ſi accipiant iſtā noīa. ſ. pr̄ ꝛ filius vt hn̄t ſuppōnē ſimplicē ita ꝙ ſupponāt ꝑ hꝫ q̄ ꝑncipaliter ſignificant. ſic h̄ eſt vā pr̄ ꝛ filius ſunt relatiua ꝛ ſunt ſimul nā. ꝛ ſic eſt hec falſa. pr̄ genuit filiū. Sꝫ ſi iſta noīa. pr̄ ꝛ filius accipiantur vt hn̄t ſuppōnē ꝑſonalē. ſic eſt hec falſa. pr̄ ꝛ filius ſunt ꝑ ſe relatiua. qꝛ poſito ꝙ ſor. ſit pr̄ ciceronis. eſt hec falſa. pr̄ ꝛ filius ſunt ꝑ ſe relatiua ſꝫ ꝙ hec noīa habēt ſuppōnē ꝑſonalem. ℭ Dubitat ð vno dicto phi in littera ꝙ deſtructo ſcibili ðſtruit ꝛ ſcia. Iſtḋ nō vr̄ eē veꝝ. qꝛ nulla roſa exiſtē adhuc pōt hō hr̄e ſciaꝫ de roſa. Itē nulla eclypſi exiſtē pōt eē ſcia ð eclypſi. Itē phs i. 4. phy. tradit ſciaꝫ ð vacuo. tūc arguit ſic. Scia ð vacuo eſt. ꝛ tn̄ nullū vacuū eſt. ḡ ſcia pōt eē ð nō exiſtē ꝛ ſic nō oꝫ ꝙ ðſtructo ſcibili ꝑꝑ h̄ deſtruat ſcia. ℭ Dōm eſt q̄ꝫtū ad intētionē phi hic ꝙ ipſe intēdit ſolū declarare ꝙ ſcia in cōi refert ad ſcibile in cōi. qꝛ deſtructo ſcibili in cōi deſtruitur ſcia in cōi. nā deſtructo ſcibili in cōi nullū ſcibile manet. ꝛ ſic ſcibile in cōi eſt ſimul nā ſcia in cōi. nec intēdit phs dr̄e hic ꝙ deſtructo hoc ſcibili ꝑꝑ hoc oꝑꝫ ꝙ ſciētia illius deſtruat.

Prius ꝛ poſteri⁹ q̄uo capiantur

A

Tex. cō. 50. ꝛ inde.

B

ℭ Sciendū eſt etiam pro inſtantijs adductis ꝙ ꝑ ſcibile duo poſſumus intelligere videlꝫ ꝓpoſitionē vel ſubiectū ꝓpoſitionis q̄ pōt ſciri. Si ꝑ ſcibile intelligamus ꝓpoſitionē q̄ pōt ſciri. ſic eſt vniuerſaliter veꝝ ꝙ deſtructo quocūq̄ ſcibili deſtruat ſcia q̄ nata eſt de ipſo haberi. hoc eſt deſtructo ſcibili .i. ſi nō ſit ita in re ſicut illa ꝓpoſitio ſcibilis ſignificat. tūc de illo ſcibili nō eſt ſcia vera. ſi vō ꝑ ſcibile intelligamus ſbm ꝓpoſitionis ſcibilis. aut ḡ illa ꝓpō ſcibilis eſt affirmatiua vel negatiua. Si negatiua. tunc nō oꝑꝫ ꝙ deſtructo ſcibili. ſ. tali ſbō ꝓpōnis ſcibilis ꝙ deſtruat ſcia illius. ꝛ ſic argᵐ ð vacuo nō ꝓcedit. Nā phs tradidit ſcientiā de vacuo tanq̄ꝫ de ſbō ꝓpoſitionis. ſ. ꝓpōne negatiua. ꝓbat eni ꝙ nullū vacuū eſt. ꝛ ſic nō oꝑꝫ ꝙ deſtructo vacuo ꝙ ꝑꝑ hoc deſtruatur ſcientia ð vacuo. Si vero ꝓpō ſcibilis ſit affirmatiua. aut ḡ ſubm ſupponit reſpectu dictionis ampliatiue vel dictionis tranſcendētis. aut nō. Si ꝑ ꝑmo mō. ſic bn̄ pōt eſſe ſcientia de nō exiſtē. qꝛ nulla eclypſi exiſtē adhuc pōt ſciri ꝙ eclypſis pōt eſſe. Si vero ſubiectum in ꝓpoſitione affirmatiua ſupponit ꝛ nō ratione alicuius vbi ampliatiui. nec reſpectu alicuius tranſcēdētis. tunc de tali ſcibili non exiſtē nō pōt eſſe ſcientia tanq̄ꝫ de ſubō. qꝛ talis ꝓpō affirmatiua eſt falſa. ꝛ ꝑ ↄn̄s non ſcit. ꝛ ſic de eius ſubō nō eſt ſcientia tanq̄ꝫ de ſubō ſcibili in tali ꝓpoſitione affirmatiua. ℭ Et ſi dicat ꝙ de ſubiecto dꝫ ꝑcognoſci quid eſt. ꝛ ſi eſt. ꝑ phm ꝑmo poſte. ḡ de oi ſubō oꝑꝫ ꝑcognoſci ipſum eſſe. Dicendum ꝙ phs ſic intelligit ꝙ de oi ſubō ꝓpoſitionis affirmatiue ſcite in qua ſubiectum ſupponit ꝛ nō reſpectu alicuius ampliatiui. nec reſpectu alicuius tranſcendentis dꝫ precognoſci quid eſt ꝛ ſi eſt. Sed de ſubiecto aliarum propoſitionum non dꝫ dictum ſuum intelligi.

Tex. cō. h ꝛ inde.

ℭ In aliq̄bus vō ſecūdis ſubſtātijs hꝫ aliq̄s dubitationē. vt caput alicui⁹ caput dr̄. ꝛ manus alicuius manus dr̄. ꝛ ſingula hmōi. q̄re hec eſſe fortaſſe ad aliq̄d vident. Si ḡ ſufficienter eoꝝ que ſunt ad aliquid diffō aſſignata eſt: aut nimis difficile. aut impl̄e eſt ſoluere. qm̄ nulla ſuba eoꝝ q̄ ſunt ad aliq̄d dr̄. Si aūt nō ſufficiēter. ſꝫ ſunt ad aliq̄d q̄bus hoc ipſum eē eſt ad aliq̄d quodāmō ſe hr̄e. Fortaſſe aliq̄d ↄtra iſta dicet. Prior āt diffō ſequit q̄ de oi a relatiua. non tn̄ h̄ eis eſt eſſe ꝙ ſint ad aliq̄d: eo ꝙ ea ipſa q̄ ſunt alioꝝ dn̄r.

ℭ In q̄buſdā āt ſecūdaꝝ ſubaꝝ ē dubitatio: caput. n. alicui⁹ dr̄ caput. ꝛ man⁹ alicui⁹ dr̄ man⁹ ꝛ vnūq̄dq̄ tale eodē mō dr̄. q̄re hec vr̄ debunt ad aliq̄d eē. Si igit eoꝝ q̄ ſunt ad aliq̄d diffō ē aſſignata aut nimiū ē difficile aut ipoſſe: nullā ſubaꝫ ad aliq̄d eſſe oſ̄dere. Si vō nō ſufficiēter ē aſſignata: ſꝫ ea ſunt ad aliq̄d quoꝝ eē idē eſt. Q̄ hoc ad aliq̄d in quaꝫ aliquo mō ſeſe hr̄e. Fortaſſe ad hec aliq̄d dici pōt: Prior āt diffō ſequit quidē ea q̄ ſunt ad aliquid: nō tamē idēꝫ eſt. Ipſorū eſſe qḋ hoc ipſa ī quā id quod ſunt aliorū eſſe dici.

ARGL.

ℭ Hec eſt ſecūda particula huius capituli in qua phs mouet ꝛ ſoluit quandā dubitationē. ex cuius ſolutione pꝫ vna vā deſcriptio relatiuoꝝ. ꝛ cōtinet duas partes. In ꝑma mouet ꝛ ſoluit vnā dubitationē ex cuius ſolutione infert vnā deſcriptionē relatiuoꝝ. In ſecūda ibi. (Ex his igit manifeſtū eſt) concludit vnuꝫ correlariū quod ſequit ex premiſſis. In ꝑma ergo particula mouet vnam dubitationem que eſt iſta

vtrã aliq̃ ſbã ſit ad aliqd. cum.n. duplex ſit ſbã.ſ. pma ⁊ ſa ⁊ vtraq̄ eſt vna vt totũ. vel eſt vt pars de pma ſbã q̃ ẽ vt totũ. ⁊ de pma q̃ eſt vt ps certũ eſt q̄ neutra eſt ad aliqd. nõ.n. dr̃ aliqs hõ alicuius hoĩs hõ: nec aliq̃ manus alicui⁹ hoĩs aliq̃ manus. ⁊ ſic de alijs. Et ita nec p⁹ ſbã q̃ eſt totũ. nec p⁹ q̃ eſt vt pars dr̃ ad aliqd. nã hõ nõ dr̃ alicuius hõ. nec bos alicui⁹ bos. Sʒ d̃ ſa ſbã q̃ eſt vt ps vr̃ eẽ dubiũ. an illa ſit ad aliqd caput.n. vr̃ dici alicui⁹ caput: vt caput capitati caput. ⁊ man⁹ manuati man⁹. Jõ ſi diffõ relĩuoꝝ pus data ſit vᷓa diffõ relĩuoꝝ: aut ĩpoſſe aut min⁹ difficile ẽ ꝓhibere qn aliq̃ ſbã ſit ad aliqd. Sʒ ſi diffõ relĩuoꝝ pus data nõ ſit ſufficiẽter data aliqd ꝯ̃ iſtõ dicere oʒ eẽ h̃ q̄ ponit̃ q̄ aliq̃ ſbã eſt ad aliqd. Vñ diffõ relĩuoꝝ pus data ñ ẽ ſufficiẽs. Sʒ vᷓa diffõ relĩuoꝝ ẽ illa q̄ꝓ ẽ ad aliõ ſe hr̃e. Vñ relĩua ſunt q̄ꝓ eẽ ẽ ad aliõ q̄dãmõ ſe hr̃e. Et hec diffõ dr̃ a diffõne pori q2 hec diffõ nõ cõpetit niſi relĩuis ſʒ eſſe relĩua n. ſʒ eſſe ſʒ illõ q̄ ſunt: ſunt ad aliud. Sʒ p⁹ diffõ relĩuoꝝ ꝯpetit tã relĩuis ſʒ eẽ q̃ʒ relĩuis ſʒ dici ⁊ eẽ. Ex his pʒ ſolutio dubitationis iducte. q̃ fuit vtꝝ aliqua ſbã ſit ad aliqd. pʒ.n. q̄ nulla ſbã eſt ad aliqd ſʒ eẽ. q2 nulli⁹ ſube ẽ ad aliqd ſe hr̃e. Scd̃a ĝ ſbã ſʒ illud qd̃ ẽ nõ ẽ ad aliõ. ſʒ aliq̃ ſbã vt ſuba ſa q̃ eſt pars dr̃ ad aliqd ſm illud qd̃ eſt. Et ita ꝯcedẽdũ eſt q̄ nulla ſuba eſt ad aliqd ſʒ illud qd̃ ẽ. tñ aliq̃ ſuba vt ſuba ſa que eſt pars eſt ad aliquid ſm dici.

Capit̃ hic pl'aſo ponẽs relatiua ſm dici eſſe vere relatiua vt tʒ egidius ⁊ albertus. C

ℭ Ex his ergo manifeſtũ eſt q̄ ſi qs aliqd eoꝝ q̃ ſunt ad aliqd diffinite ſciet. ⁊ illud ad qd̃ dr̃ diffinite ſcitur⁹ eſt. qm̃ eoꝝ ẽ q̃ ſunt ad aliqd. eẽ.n. r̃latiui ẽ ad aliqd q̄dãmõ ſe hr̃e. Palã itaq̄ ex hoc eſt. Si.n. nouit aliqs hoc qdẽ q2 ad aliqd eſt. Eſt ãt eẽ eius qd̃ ad aliqd eſt ad aliud q̄dãmõ ſe hr̃e. Et illud nouit oĩno ad qd̃ h̃ q̄dãmõ ſe hʒ. Si eniʒ nõ nouit aliqs oĩno ad qd̃ h̃ quodãmõ ſe hʒ: neq̄ ſi ad aliqd quodãmõ ſe hʒ nouit. Sʒ ĩ ſingul' palã hoc eſt. vt ſi quis nouit diffinite quid ẽ duplũ. ⁊ cui⁹ duplũ eſt diffinite mox nouit. Si vᷓo nihil diffinite nouit ipſuʒ cui⁹ duplũ eſt. neq̄ ſi ẽ duplũ diffinite nouit oĩno. Silr̃ ãt ⁊ h̃ ad aliqd ſi nouit: q2 meli⁹ eſt diffinite. etenĩ q̃ meli⁹ ẽ diffinite neceſſ̃uʒ ẽ noſſe. Quapp palã eſt neceſſ̃uʒ q̄ ſi qs nouerit ea q̃ ſunt relĩuoꝝ diffinite. ⁊ id ad qd̃ ſunt diffinite noſcet: caput vᷓo ⁊ man⁹ ⁊ eoꝝ ſingula q̃ ſube ſunt hoc ipʒ q̄ ſũt põt ſciri diffinite. Ad qd̃ vᷓo dicũt nõ ẽ neceſſ̃iũ ſcir̃. cui⁹.n. hoc caput. vl' cui⁹ hec man⁹ ſit nõ ẽ diffinite dici. Quare nõ erũt hec ad aliqd. Si vᷓo ñ ſunt hec relĩuoꝝ. vẽꝝ erit dr̃e. q2 nulla ſuba relĩuoꝝ ẽ.

ARGI. ℭ Ex his igit̃ pʒ ſi qſpiã aliqd eoꝝ q̃ ſunt ad aliqd diffinite ſcit. Et id cũ eo qd̃ dr̃ illõ diffinite ſcire. Hoc ãt pʒ qdẽ ex his ipſis. Naʒ ſi ſcit qſpiã hoc aliqd eẽ. ẽ ãt eoꝝ q̃ ſunt ad aliqd eẽ idẽ qd̃ illõ ad aliqd aliq̃ mõ ſe hr̃e. Et illud ꝑfecto ſcit ad qd̃ hoc aliq̃ mõ ſe hʒ. Si.n. neſcit oĩno id ad qd̃ hoc aliq̃ mõ ſe hʒ neq̄ ſi ad aliqd hoc mõ ſe hʒ ſciet. Pʒ ãt ⁊ ex ſingulis: nã ſi qſpiã hoc ſcit diffinite duplũ eẽ ⁊ id cui⁹ duplũ eſt ꝯtinuo definite ſcit. Nã ſi null⁹ diffinite duplũ ſcit illõ eẽ: neq̄ ſi ẽ duplũ oĩno ſcit. ſilr̃ ⁊ hoc ſi ſcit ꝑſtabili⁹ eẽ. Et q̃ ꝑſtabili⁹ ẽ definite. Ob hec eadẽ ipʒ ſcir̃ neceſſe eſt. atq̄ nõ definite ſciet. Hoc ꝑſtabili⁹ eẽ deteriore. Tale.n. opinatio eſt: nõ ſcia. Nõ.n. exacte deteriore ꝑſtabili⁹ eẽ ſciet: nã ſi forte fuerit nihil ẽ deterius ipſo. Quare pʒ neceſſ̃iũ eẽ. q̄cq̄d eoꝝ q̃ ſũt aliqd qſpiã ſciuerit idẽ finite: ⁊ id idẽtidẽ ſcire ad qd̃ dr̃ illõ. Fit eniʒ vt caput ⁊ man⁹ ⁊ q̄cũq̄ taliũ q̃ ſubſtãtie ſũt id qd̃ ẽ ipſm diffinite ſciat̃. At nõ ſit neceſſ̃riõ, vt id ad qd̃ dr̃ diffinite ſciat̃. Cui⁹.n. hoc caput: aut cui⁹ ẽ man⁹ non ſit vt definite ſciat̃. q̄re hec nõ ad aliqd erũt. Qd̃ ſi hec nõ ſũt ad aliqd vere dicere lʒ nullã ſubſtãtiã ad aliqd eẽ.

ℭ Hec eſt ſa particula in qua pħs cõcludit vnũ correlarium qd̃ ſequit̃ ex predictis. Et illo manifeſtat ſolutionẽ dubitationis inducte de ſuba. Correlariũ eſt illud. q̄ q̄cũq̄ cognoſcit diffinitiue vnũ relatiuoꝝ diffinite cognoſcit ⁊ reliquuʒ. ⁊ hec eſt concluſio. 36. huius libri. ⁊ intelligitur cõcluſio ſic. q̄ qui perfecte cognoſcit vnũ relatiuoꝝ ꝑfecte cognoſcit ⁊ reliquũ: hec cõcluſio ꝓbatur ꝑ rationẽ. ⁊ etiã ꝑ exẽplũ. Per rõnẽ ꝓbatur ſic. Q̄uicũq̄ cognoſcit diſtincte aliquid cuius eſſe eſt ad aliud ſe hr̃e ꝑfecte cognoſcit ⁊ illud ad qd̃ ſe hʒ. vt pʒ ꝑ pħm in ꝑmo poſteriorũ dicentẽ q̄ ſicut vnũq̄dq̄ ſe hʒ ad eſſe: ita ſe hʒ ad cognoſci. Et ideo ſi eſſe ſuuʒ fuerit ad aliqd ſequit̃ q̄ ſuũ cognoſcere erit in habitudine ad aliud: pʒ ex oppoſito: q2 ſi non cognoſcit illud ad qd̃ ſe hʒ nõ cognoſcit illud qd̃ ſe hʒ ad illud. ℭ Item pʒ q̄ quicunq̄ cognoſcit aliquid cuius eſſe eſt ad aliqd ſe hr̃e ꝑfecte. cognoſcit illud ad quod ſe hʒ. ſed relatiuũ eſt cuius eſſe eſt ad aliud ſe hr̃e. ſ. ad ſuum correlatiuũ ĝ q̄cunq̄ cognoſcit vnũ relatiuoꝝ ꝑfecte cognoſcit ⁊ reliquũ. Jſta eadẽ ꝯ̃ ꝓbatur ꝓbatione exẽplari ſic. Q̄uicunq̄ ꝑfecte cognoſcit q̄ aliqd eſt dupluʒ perfecte cognoſcit cuius eſt duplũ. ſiue illud ad quod eſt duplũ. Silr̃ q̄cunq̄ cognoſcit q̄ aliquid eſt melius perfecte cognoſcit illud quo eſt melius. Si eniʒ nõ cognoſceret quo eſt melius, nõ cognoſceret illud qd̃ eſt melius aliquo mõ. Et ſic pʒ q̄ q̄cunq̄ ꝑfecte cognoſcit vnũ relatiuoꝝ ꝑfecte cognoſcit ⁊ reliquum. Ex hac ꝯ̃ne eſt manifeſta ſolutio dubitationis inducte de ſubſtãtia. qm̃ ex iſta ꝯ̃ne iam oñſa manifeſtũ eſt q̄ caput ⁊ manus ⁊ hmõi partes ſube q̃ ſunt partes d̃ qbus erat dubiũ nõ ſunt ad aliquid ſm illud qd̃ ſunt: q2 aliqs põt diſtincte cognoſcere caput ⁊ manũ ſʒ illud qd̃ ſunt. q̄uis non cognoſcat diſtincte illa ad que dicuntur. nam poſſum cognoſcere caput ⁊ manũ. q̄uis non cognoſcam cuius ſit caput ⁊ manus. ⁊ ideo caput ⁊ manus nõ ſunt relatiua. D

ℭ Fortaſſe ãt difficile eſt de hmõi reb⁹ ꝯſidẽter declarare niſi ſepius ꝑtractata ſint. Dubitare autem de ſingulis non erit inutile.

ℭ Difficile ãt eſt fortaſſe ꝓ talib⁹ vehemẽter aſſerer̃: nõ ꝑſepe ꝯſideratiõe d̃ ipſis ꝑmiſſa. Circa tñ vnũq̄dq̄ ĩpoꝝ nõ ẽ ĩutile dubitaſſe. ARGI.

ℭ Q̄uia relatiua debilẽ hñt entitatẽ ⁊ nõ ſtatim ſe offerunt intellectui: ideo pħs imponẽs finẽ tractatui de relatiuis dicit q̄ aliquid tradere de hmõi rebus confidenter eſt valde difficile niſi ſepe ⁊ cũ magna diligentia fuerit pertractatuʒ. Et ideo dubitare de ſingulis per rõnes ꝓbabiles ad vtrãq̄ partem non erit inutile. Nam dubitare per rationes ꝓbabiles ad vtranq̄ partem multum valet ad inquirendam veritatẽ. ℭ Intelligendum eſt q̄ quedam recipiunt̃ in intelle- E

ctu

ctaſic ꝙ ꝑficiūt ꝛ terminãt ſeu getant intellectū recipiẽdo il le cū ꝑfectione cuiuſlibꝫ alterius cognitiue ſic lapis mouet in tellectū ꝛ ꝑficit ipſū. ita ꝙ nullius rei cognitionẽ ꝓter cogni tionẽ ſuip̄ius ponit in intellectu: ꝛ talia etiã ſunt abſoluta. Alia vō ſunt q̄ ſic ꝑficiūt intellectū ꝙ vno apphẽſo neceſſe eſt cum ipſo aliud apphẽdi. ꝛ talia ſunt relatiua. nõ tñ qñcūqꝫ faciūt ad cognitionẽ alicuius eo ipſo referunt̃ ad illa: qꝛ accñtia nõ referunt̃ ad ſubaꝫ. qꝛ ꝑ diſcurſū rõnis deuenit̃ ad co gnitionẽ ſubẽ ꝑ cognitionẽ accñtis. Sꝫ in relatiuis ẽẽ nã rerꝫ cognito vno relatiuorꝫ abſqꝫ oĩ diſcurſu cognoſcit̃ ꝛ reliquũ. Ex iſto pꝫ ꝙ ſcibile ꝛ ſcia non ſunt relatiua: ſꝫ tñ vnũ eorꝫ .ſ. ſcia eſt relatiuũ. ꝛ ſcibile nõ refert̃ ad ſciaꝫ. qꝛ aliqs pt cogno ſcere ſcibile nõ cognoſcẽdo ſciaꝫ q̄ eſt d̄ illo ſcibili. ꝛ ꝑ ꝯñs ſci

A bile nõ refert̃ ad ſciaꝫ. ¶ Intelligendum ꝙ ex dicto phĩ vꝫ q diffi nite cognoſcit vnũ relatiuorꝫ diffinite cognoſcit ꝛ reliquũ. accipiūt aliq ꝙ vnũ relatiuorꝫ dꝫ diffiniri ꝑ reliquũ. Et ſine dubio iſtud nõ eſt de intẽtione phĩ hic. ſꝫ ſolū intelligit ꝙ qui cognoſcit diffõnẽ vni⁹ relatiuorꝫ cognoſcit ꝛ diffõnẽ alteri⁹ nec ex h̃ ſequit̃ ꝙ vnũ relatiuorꝫ diffiniat̃ ꝑ reliquũ. Aliud .n. eſt aliq̃ ẽẽ ſil̃ nã ꝛ aliq̃ ẽẽ nota ꝑ alia. vt viſuꝫ eſt ſuperius

Cognoſcẽs vnũ relatiuorũ an cognoſcat ꝛ ꝛliquũ

B ſed vnũ relatiuorꝫ nõ eſt notũ ꝑ aliud vt ſuperius dicebatur. ¶ Et ſi dicat̃ aliqs põt cognoſcere pr̃eꝫ nõ cognoſcẽdo filiū ſuũ. igit̃ relatiua nõ ſunt ſil̃ nã. Dõꝫ ꝙ aliqs põt cognoſcere illū q eſt pr̃ nõ cognoſcendo illū q eſt filius ſuus. nec ille q eſt pr̃. nec ille q eſt fi⁹ ſunt relatiua. Nullus tñ põt cognoſcere

C pr̃eꝫ inquãtū eſt pr̃ niſi cognoſcat filiū ſuũ. ¶ Sciẽdū ꝙ hec eſt vā. pr̃ ꝛ filius ſunt relatiua ſꝫm ꝙ iſti termini hñt ſuppoſi tionẽ ſimplicẽ ꝛ ſꝫ eãdẽ hec eſt vā q cognoſcit pr̃eꝫ cogno

D ſcit filiū. ꝛ eꝫ. ¶ Intelligẽdū eſt ẽt ꝙ nõ eſt verꝫ in oĩbus re latiuis. ꝙ q cognoſcit vnũ relatiuorꝫ cognoſcit ꝛ reliquũ: ſic ꝙ qñ vnũ relatiuorꝫ cognoſcit̃ cognoſcat̃ ꝛ reliquũ. pt eniꝫ aliqs ſcire ꝙ eclypſis eſt defectus ꝛ ignorare cuius eſt defe

E ctus. ¶ Pro iſto ſciendū eſt ꝙ q̄dã r̃latiua neceſſario ꝑdicã tur de illis dũ illa d̄ qbus ꝑdicant̃ exiſtūt. ꝛ q̄dã relatiua ꝑ dicant̃ ꝯtigẽter. qꝛ nõ pñt v̄ificari d̄ illis dũ exiſtūt: cuiuſmo di ſunt pr̃ ꝛ filius: dñs ꝛ ſuus. de relatiuis q̄ neceſſario ꝑdicãt̃ nõ intelligit̃ dcm̃ phĩ .ſ. q diffinite cognoſcit vnũ relatiuorꝫ co gnoſcit ꝛ reliquũ: cuiuſmodi relatiuũ eſt eclypſis dũ eſt ip̄e defect⁹. Sꝫ d̄ alijs relatiuis q̄ ꝑdicant̃ ꝯtigẽter d̄ qb⁹ ꝑdicãt̃ v̄ificat̃ dcm̃ phĩ .ſ. q diffinite cognoſcit vnũ relatiuorum ꝛc.

Cap. 4.

Qualitatem vō dico ſꝫm quaꝫ qua les dicimur.

ARGI. ¶ Qualitatem autem eam dico. qua quales quidam dicuntur.

¶ Iſtud eſt q̄rtū capitulū ſi tractatus in q̄ determinat̃ d̄ q̄li tate ꝛ ei⁹ ſpẽb⁹ vel modis. Et ꝯtinet tres partes ꝑncipales. In p̄ᵃ parte determinat̃ de q̄litate ꝛ ei⁹ ſpẽbus. In ſᵃ ibi. (Quales vō.) determinat de denominatione qualitatis. In tertia parte ꝑncipali ibi. (Ineſt aūt ꝯrietas.) determinat̃ de ꝓprietatibus q̄litatis. Prima pars ꝯtinet q̄nqꝫ particulas. In ꝑma ponit̃ deſcriptio q̄litatis. In ſᵃ ibi. (Eſt aūt.) determi natur de ꝑma ſpẽ q̄litatis: ꝛ de his q̄ ſunt in p̄ᵃ ſpẽ q̄litatꝫ. In tertia ibi. (Aliud vō genus q̄litatis.) determinat̃ de ſᵃ ſpẽ q̄litatis: ꝛ de his q̄ ſunt in ſᵃ ſpẽ q̄litatis. In q̄rta particula ibi. (Tertia vō ſpẽs.) determinat̃ de his q̄ ſunt in tertia ſpẽ q̄litatis. In quinta particula ibi. (Quartū vō genus.) deter minat̃ de his q̄ ſunt in quarta ſpẽ q̄litatis. In p̄ᵃ ḡ particula ponit deſcriptionẽ q̄litatꝫ dicẽs. Qualitatẽ ãt dico ſꝫ quã q̄ les eſſe dicimur. h̃ eſt q̄litas eſt ſꝫ quã res dñr q̄les. ¶ Intel

F ligendū ꝙ non oẽ qđ ꝑdicat̃ de aliquo in q̄le eſt eius q̄litas. qꝛ dĩa ſubalis ꝑdicat̃ de aliquo. vꝫ. de ſubſtantia in q̄le ꝛ tñ nõ eſt eius q̄litas. ſꝫ oẽ illud ꝑ qđ ꝯuenienter r̃ndet̃ ad q̄õnẽ factã ꝑ quale de aliquo ꝛ nõ ꝑdicat̃ de illo per ſe in ꝑmo mõ dicẽdi ꝑ ſe: oẽ tale eſt in gñe qualitatis. Sꝫ qꝛ dĩa ſubalis ꝑ dicat̃ ꝑ ſe in ꝑmo mõ dicẽdi ꝑ ſe. iõ non eſt in gñe qualitatis: ꝗuis ꝑdicet̃ in quale. ¶ Sciendū eſt ꝙ cū qualitas ſit gen⁹

generaliſſimū nõ hꝫ genus ſuprauenïẽs. ꝛ iõ nõ põt diffiniri ꝓprieꝫ: ſꝫ deſcribit̃ mõ iaꝫ dicto. ꝛ hec deſcriptio datur ꝑ no tiora. qꝛ quale eſt notius q̄ꝫ qualitas: qꝛ quale eſt ꝓpria ope ratio qualitas ꝛ operatio eſt notior q̄ꝫ eius forma q̄ eſt prin cipium operationis.

Qualitas an genus ſupremũ habeat.

¶ Eſt autẽ q̄litas eorꝫ q̄ multipl̃r dicuntur. ꝛ vna quidẽ ſpẽs q̄litatis eſt habitus ꝛ diſpõ.

¶ Eſt autem qualitas ex hiſce q̄ multis mo dis dicuntur: atqꝫ vna quidem ſpecies qua litatis habitus diſpoſitioqꝫ vocetur. ARGI.

¶ Hec eſt ſᵃ particula ꝑme partis in qua phĩs determinat de his que ſunt in ꝑma ſpẽ qualitatꝫ. In ſᵃ ibi (Diffinit ãt.) po nit vnã dĩaꝫ inter illa que ſunt in ꝑma ſpẽ qualitatis. dicit ḡ ꝑmo. cū qualitas ſit de numero eorum qui multipliciter di cuntur vna ſpẽs qualitatis eſt habitus ꝛ diſpoſitio.

¶ Dr̃t aūt hitus a diſpõne. eo ꝙ ꝑmanẽtior ꝛ diuturnior eſt. Tales .n. ſunt ſcie ꝛ v̄tutes. ſcia .n. vr̃ ẽẽ ꝑmanẽtiū. ꝛ eorꝫ q̄ difficile mo uent̃. vt ſiqs vel mediocriter ſciẽtiã ſumat ni ſi forte grãdis ꝑmutatio facta ſit vel ab egri tudine vel ab aliquo hmõi. ſil̃r ãt ꝛ virtus vt iuſtitia ꝛ caſtitas. vel ſingula taliū nõ viden tur poſſe moueri neqꝫ facile ꝑmutari. Affe ctiones vō dñr que ſunt facile mobiles ꝛ ci to ꝑmutabiles. vt calor. friditas. egritudo. ſanitas. ꝛ alia hmõi. afficit̃ .n. quodãmõ cir ca eas hõ. cito .n. ꝑmutat̃ ꝛ ex calido frigi dus ſit. ꝛ ex ſanitate ĩ egritudinẽ trãſit. Sil̃r ãt ꝛ ĩ alijs. niſi forte ĩ his q̄ ꝯtigūt ꝑ tp̄is lon gitudinẽ ĩ nãꝫ cuiuſcūqꝫ trãſferri. vt īſanibi lis vel difficile mobilis exiſtat ille affectus. quẽ iã q̄lꝫ habitudinẽ vocet. Manifeſtū ẽ aūt qm̃ hec volūt hitudines noīari q̄ ſūt diutur niora vl̃ difficile mobilia. Nãqꝫ ĩ diſciplinis nõ multū r̃tinẽtes ſꝫ facile mobiles dñr hitū ñ hr̃e q̄uis ſit ad diſciplinã pei⁹ meliuſue di ſpoſiti. Quare dr̃t hitus a diſpõne ꝙ hoc q̄dẽ ſit facile: illđ vō difficile mobile ꝛ diuturni⁹

¶ Dr̃t ãt habit⁹ a diſpõne: nã magis ꝑmanet atqꝫ diuturnior ẽ. Tales ſūt ipſe ſcie ꝛ virtu tes. Scia nãqꝫ ex eorꝫ numero vr̃ ẽẽ q̄ ꝑma nẽt: ꝛ cū difficultate dimouẽt̃: ẽt ſi q̄ſpiã me diocriter ſciaꝫ ſumat: niſi magna mutatio a morbo aut alio q̄daꝫ ſil̃i fiat. Sil̃r ꝛ virt⁹ vt iuſtitia tẽꝑantia: ꝛ q̄qꝫ talis nõ facile dimoue ri neqꝫ mutari vr̃. Diſpõnes ãt ẽẽ ſūt q̄ facili ter dimoueri mutariqꝫ pñt. vt caliditas: fri giditas: morb⁹: ꝛ q̄ ſūt hiſce ſil̃ia. Nã his ip ſis hõ aliq̃ mõ diſponit̃: ꝛ facile q̄qꝫ mutat̃: ex calido frigidū ſubiẽs: ꝛ ex valitudine mor buꝫ: ꝛ ĩ ceteris ẽt ſil̃i mõ. Niſi ꝛ harū ipſarū aliqua ob diuturnitatẽ verſa iam in naturã ſit: dimoueriqꝫ nequeat: aut ſumma cuꝫ dif ficultate mutari poſſit. quã quidem hac ra tione quiſpiã habitum nūcupauerit. Pꝫ ãt ARGI.

ea hoīes habitus dicere velle q̄ ſunt diuturniora: neq̧ dimoueri facile pñt. Eos.n.q ſcientias nō nimiū detinēt: ſʒ facile eas amittere pñt, habitū nō hr̄e dicūt: ⁊ ſi ſcientia aliq̄ mō deterius aut meli⁹ diſponunt. quare dicto mō a diſpoſitione habitus differt. Illa nāq̧ facile dimoueri poteſt: habitus autem diuturnior eſt: cum difficultateq̧ dimouet̄.

℄ Ponit duplicē differētiā inter habitū ⁊ diſpōnē prima differentia eſt q̄ habitus eſt q̄litas de difficili mobilis: ⁊ diſpoſitio eſt qualitas d̄ facili mobilis. vñ habitus eſt pmanētior ⁊ diuturnior q̄ȝ diſpo. ⁊ exēplificat dicēs: q̄ ſciētie ⁊ virtutes q̄ ſūt

Quotu plex ſit i tellect⁹ bit⁹ vid̄ p Anto. And. li. 6. meta phi. q. 3 arti. p°.

pmanētes ⁊ de difficili mobiles dñr habitus. Sciētia ēt ō difficili mobilis pʒ: q̄ nō pdit̄ niſi fiat magna trāſmutatio in corpore p egritudinē vel alio mō. Eodē mō eſt de virtute de iuſtitia ⁊ caſtitate ⁊ hȳ. Sʒ diſpōnes ſunt de facili tranſmutabiles ſicut pʒ de egritudine ⁊ ſanitate: caliditate ⁊ frigiditate nā ſanus cito fit eger ⁊ ēȝ ⁊ hō cito mutat̄ de caliditate in frigiditatē ⁊ ēȝ faciliter: ⁊ iō ſanitas ⁊ egritudo: caliditas ⁊ frigiditas q̄ ſunt cito pmutabiles dñr diſpōnes. Et q̄ forte aliquis diceret q̄ caliditas ⁊ frigiditas aliqñ ſunt de difficili mobiles: iō pħs rñdet dicēs. q̄ iſte qualitates nō ſunt de difficili mobiles niſi forte p diuturnitatē tpis trāſferant̄ in nāȝ ſbi. ⁊ ſic ſunt de difficili mobiles: ⁊ tunc dñr habitudines nc habitus: nā oēs vocāt habitus de difficili mobiles: quare in diſciplinis illi q nō multū retinēt: ſʒ de facili tranſmutātur de ignorātia ad ſciāȝ ⁊ ēȝ: ⁊ cito obliuiſcunt̄ nō dñr hr̄e habitū: tñ ſunt magis vel minus diſpoſiti: ⁊ ſic pʒ p° dr̄ia inter habitū ⁊ diſpōnē: q̄ eſt q̄ habitus eſt de difficili mobilis ⁊

G diſpō eſt ō facili mobilis. ℄ Intelligēdū eſt q̄ cū dicit pħs q̄ aliqua p lōgitudinē tpis trāſferunt̄ in nāȝ ſbi: nō oȝ intelligi q̄ vna res fiat ō nā alterius: ſʒ ſic oȝ intelligi q̄ vna nā fiat ɔñs ad nāȝ alterius: q̄ nō pōt faciliter ab eo auferri: nec eſt ſola lōgitudo tpis cā pmanētie ⁊ imobilitatis: ſʒ ē alia cā latēs. Et q̄ hmōi cā latet attribuimus ħ lōgitudini tpis: dicēdo q̄ lōgitudo tpis eſt cā huius pmanētie: ſicut cū aliq̄s ſenex morit̄ ⁊ neſcimus cāȝ: dicimus q̄ longitudo tpis eſt cā mortis ſue: q̄d nō eſt verū: imo actio 4°r q̄litatū p̄maꝝ ɔ̄riaꝝ eſt cā cuiuſcunq̧ mortis ⁊ nō ſenīu: nec lōgitudo tpis: ſi enīȝ ſenex interficeret̄ gladio nō diceret̄ q̄ lōgitudo tpis eſt cā mortis ſue: ⁊ ħ eſt q̄ cā eſt manifeſta. Eodē mō dico q̄ ſi aliqua forma ſit de facili mobilis ita q̄ pōt de facili corrūpi a ſuo ɔ̄rio ⁊ poſt modū fit de difficili mobilis: oȝ q̄ ſit aliqua cā firmans ipſam alia a tēpore: q̄ tēpus nō impedit quin ſuum contrariū poſſit corrumpere illam formam ita faciliter ſicut prius.

℄ Sūt āt habit⁹ ēt diſpōnes. diſpōnes v̄o nō necē ē eē habit⁹. Qui.n. retinēt hītū q̄dā̄mō diſpoſiti ſt̄ ad ea q̄ hñt vl̄ pei⁹ vl̄ meli⁹. Qui vero diſpoſiti ſunt nō oīno retinēt habitum.

ARGI. ℄ Sunt āt habitus quidē ⁊ diſpōnes. diſpōnes v̄o nō neceſſario habitus. q nāq̧ habēt habitus ij aliquo modo etiā diſponunt̄. atq diſponuntur ij non omnino ⁊ habitus hñt.

℄ Secūda dr̄ia inter habitū ⁊ diſpōnē eſt q̄ oīs habitus eſt diſpō: ſed nō oīs diſpō eſt habitus: vt pʒ. nā q̄cūq̧ hʒ habitū

b dr̄ diſpoſitus bñ vel male: ſed nō oīs diſpoſitus dr̄ hr̄e habitum. ℄ Sʒ hic pōt eē dubiū: nā pħs aſſignādo dr̄iam p̄maȝ dicit q̄ oīs diſpoſitio eſt de facili mobilis: tūc arguit̄ ſic. Oīs diſpoſitio eſt de facili mobilis: oīs habitus eſt diſpō: ergo oīs habitus eſt de facili mobilis. ɔ̄ eſt falſa ⁊ nō maior. ergo minor. ℄ Dicendū q̄ diſpō eſt in plus q̄ȝ habitus. nec aſſignat pħs dr̄iam inter habitū ⁊ diſpōnē per hoc q̄ oīs diſpō ſit de facili mobilis habitus v̄o nō. ſʒ p hoc q̄ oīs habitus eſt de difficili mobilis. ⁊ nō oīs diſpō eſt de facili mobilis. ⁊ ita aliq̄ diſpō eſt q̄ nō eſt habitus ⁊ aliqua q̄ eſt habitus. vñ diſpō eſt cōis ad qualitatē de difficili mobilē. ⁊ ad qualitateȝ de facili mobilē. ℄ Sciendū tñ q̄ diſpō pōt accipi cōiter ⁊ ſtricte. Diſpoſitio cōiter accepta eſt cōis ad qualitatē de difficili mobilem ⁊ ad qualitatē de facili mobileȝ. Et ſic diſpō eſt cōis ad oīa q̄ ſunt in p̄ ſpē qualitatis. ⁊ ſic accipiēdo diſpōnē aſſignāda eſt dr̄ia inter habitū ⁊ diſpoſitionē: eo mō quo dcm̄ eſt. 3

Alio mō accipit̄ diſpo ſtricte ſʒ q̄ eſt cōis ad q̄litatē de facili mobilē tm̄. ⁊ ſic habit⁹ ⁊ diſpo p̄mo mō dcā differūt ſicut ſuperius ⁊ inferius. ſʒ diſpō ſ̄o mo dcā ⁊ habit⁹ differt ſicut magis pfectū ⁊ minus pfectū in eadē ſpē. vñ Boetius ⁊ Simplicius dñt q̄ habit⁹ ⁊ diſpō nō dr̄nt ſpē nec gñe: ſʒ ſolū mō nūo. vñ dñt q̄ habit⁹ ⁊ diſpō differūt ſicut dr̄nt vir ⁊ puer. dr̄nt ēt q̄ diſpō eſt habitus infirmus. ſʒ habitus eſt firma diſpō. vel dr̄nt habitus ⁊ diſpō ſicut differt color magis albus ⁊ color minus albus: ſʒ hic q̄dē pmanet. ille ſtatī pterit eſt.

℄ Sciendū q̄ duplex pōt eſſe cā. q̄re aliq̄ diſpō eſt de facili mobilis vna pp̄ imꝑfectionē forme. alia pp̄ defectū cāe ɔſeruantis cā in ſubo. Exēplū p̄mi. q̄litas remiſſa frequenter de facili mobilis eſt: ⁊ q̄litas intenſa eſt de difficili mobilis. v̄. g. p̄mus actus diſpōnis ad habitū v̄tutis cāt aliq̄d in pōª: ſʒ illud eſt valde remiſſuȝ. iō de facili pdit̄. Sʒ illud q̄d cāt̄ ex actibus frequēter iteratis eſt intēſuȝ. ⁊ non perdit̄ de facili. Exēm ſ̄i. caliditas aq̄ multū intēſa q̄ ſi derelinquat̄ ꝓpter nāe illa caliditas q̄ȝtūcūq̧ intēſa ſit faciliter corrumpitur pp̄ defectū cōſeruātis. Si.n. ignis eēt approximatus qui poſſet ɔſeruare calorē illa caliditas aque nō corrūperetur. ℄ Circa iſtā partē tria ſunt intelligenda. p̄mo q̄ ille q̄ hic ponunt̄ ſpēs qualitatis nō ſunt ſpēs ex oppoſito diſtincte. q̄uo diſtinguitur hō ⁊ aſinus. ſʒ ſpēs accipit̄ in ꝓpoſito p mō. vñ quattuor ſunt ſpēs q̄litatis. i. q̄ttuor ſunt modi q̄litatis q modi nō ſunt modi ex oppoſito diſtincti. pʒ. nā idē nūo nō cōtinet̄ ſub ſpēbus ex oppoſito diſtinctis. ſʒ idē numero eſt in p̄ma ſpē q̄litatis in ſc̄da ⁊ in tertia. ergo ille ſpēs non ſunt oppoſite. Aſſumptum arguit̄. nā color ſʒ phȝ eſt in p̄ma ſpē qualitatis: ⁊ calor eſt in ſ̄a ſpē qualitatis cū ſit nālis pōª. ⁊ calor eſt in tertia ſpē qualitatis cuȝ ſit paſſibilis vel ſenſibilis q̄litas. vñ idē calor nūo i ɔ̄patione ad ſenſuȝ quē p̄ficit mobilē vel imobilē ē in p̄ ſpē q̄litatis. ⁊ i ɔ̄patione ad actionē realeȝ cui⁹ ē p̄n̄ᵐ actiuū eſt i ſecūda ſpē q̄litatis: q̄ ſic eſt nālis pōª ⁊ in cōparatione ad illud q̄d imutat vel imutare pōt eſt i tertia ſpē q̄litatis: q̄ ſic eſt q̄litas ſenſibilis. vñ inquātū p̄ficit ſbm eſt in p̄ ſpē q̄litatis. ⁊ inquātū eſt p̄n̄ᵐ realis opōnis eſt in ſ̄a ſpē q̄litatis. ⁊ inquātū eſt p̄n̄ᵐ ſpūalis vel ſenſibilis eſt in tertia ſpē q̄litatis.

Diſpō q̄re de facili mobilis ſit a ſuo ſubiecto.

℄ Sc̄do eſt notā̄ᵐ q̄ de nūo eoꝝ q̄ hic ponunt̄ in p̄ma ſpē q̄litatis q̄dā ſunt res ſimplices nō cōpoſite ex rebus diuerſoꝝ generꝝ. vʒ. ex mā ⁊ forma. ⁊ hmōi for⁶ ſunt forme abſolute. vt caliditas. frigiditas. albedo. ⁊ nigredo ⁊ hȳ for⁶. q̄dā illaꝝ nō ſunt res ſimplices ſʒ res aggregate ex relatione ⁊ diuerſis q̄litatibus. v̄. g. ſanitas dicit ꝓportionē humorum vel qualitatū p̄maꝝ ɔuenientē vite aialis ⁊ pmanentie. vñ nō q̄cūq̧ ꝓportio humoꝝ eſt ſanitas. ſʒ debita ꝓportio ɔueniēs vite aialis: vñ aliqua ꝓportio eſt ɔueniens vite aialis vnius ⁊ corruptiua vite alterius aialis. vñ nō ſolū proportio humorū eſt ſanitas: ſʒ ɔueniēs vite aialis. ſʒ p oppoᵐ egritudo importat ꝓportionē humorū diſconuenientē. ⁊ eodem mō eſt de pulchritudine. q̄ pulchritudo nō ſolū importat qualitatē ſimplicē ſʒ quātitatē ⁊ plures qualitates ɔuenīētes aiali. vñ pulchritudo importat magnitudinē corpoꝝ cū colore: figura ⁊ ceteris diſpōnib⁹ ɔueniētib⁹ aiali ad pulchritudinē reqſitā. ⁊ iō pulchritudo importat plures res abſolutas ɔuenientes aiali. vñ aliqua diſpō membroꝝ que eſt pulchritudo in viro eſſet turpitudo in muliere. ⁊ iō pulchritudo vltra quantitatē ⁊ qualitatē addit ɔuenientias ipſi aiali cui ineſſe oȝ pulchritudo. ⁊ q̄ ſanitas ⁊ pulchritudo non

Sʒ nūq̄d diuiſibl̄ ſit in infinita vid̄ ſco. ij. di ij. q. 9.

p̄mo

ꝓ impoꝛtāt q̄litatē. iō nō dñt poni in aliq̄ gñe cū ſint aggre/
A gata ꝑ accñs. ℭ Dōm g̃ ſʒ veritatē ꝙ nō ſunt in aliquo gñe
vno q̄ꝫ ad totū qḋ impoꝛtāt. ſʒ rōne diuerſaꝝ partiū ſunt ī
diuerſis ꝑdicamētis. nā rōne foꝛmaliū ſunt in gñe relōnis: z
rōne mālium ſunt in ꝓª ſpē q̄litatis. iō phs. 8. phy. dicit ꝙ ad il
la q̄ ſunt in ꝓª ſpē q̄litatꝫ. cuiuſmodi ſunt habitus coꝛpoꝝ z aīe
nō eſt motus. q̄ ſunt ad aliqd. qḋ eſt veꝝ rōne foꝛˢ in eis. i.
rōne relōnis. ſʒ rōne māliuꝫ in eis nō eſt vnus motus ad illa
ſʒ pſ̄ta. ad illas vō q̄litates ꝺ ꝓª ſpē q̄ ſunt foꝛˢ ſimplices bñ
ꝑt eē motus q̄ ſunt foꝛˢ abſolute. nec ſunt ad aliqd. Et n diꝛ
catur q̄re hꝰ aggregata ponūtur in ꝑdicamēto q̄litatꝫ. Dōꝫ
ꝙ duplici ꝺ cā. ꝓº ponūtur in ꝑdicamēto q̄litatis. tū q̄ mālia
in eis ſunt q̄litates. tū q̄ ꝑ hꝰ aggregata ꝯuenient rñdet ad
interrogationē factā ꝑ q̄le ꝺ aliq̄. Nā ſi q̄rat q̄lis eſt ſoꝛ. ꝯue
B nient rñdet ſanus vel pulcher. ℭ Tertio eſt notāᵐ ꝙ aliter
capitur habitus hic. z aliter capit in li. ethi. Nā habitus vno mō
accipit vt eſt cōis ad oēs q̄litates de difficili mobiles. Alio
mō accipit habitus pro q̄litate gñata in aliqua poª aīe ex actu
vel actibus illius poˢ nālis inclinante illam potētiam ad cō/
ſimiles effectus vel actus. z ſic accipitur habitus in libro ethi.
z habitus iſto modo eſt inferioꝛ ad habituꝫ ꝓª mō acceptū.

ℭ Aliud vō genꝰ qualitatis ē ſʒ qḋ pugillato
res vl' curſoꝛes dicuntur vel ſalubꝛes vel in
ſalubꝛes z ſimiliter quecunq̄ ſm naturaleꝫ
potentiam vel impotentiam dicuntur.

ARCI. ℭ Aliud aūt qualitatis eſt genꝰ: q̄ ad militā-
duꝫ aliq̄s/aut ad curſuꝫ aptos: aut bone vali
tudinis: aut male dicimꝰ eſſe: z ſimpliciter
ea que ꝑ potētiā nāleꝫ impotētiāue dicunt.

ℭ Hec eſt 3ª particula ꝓˢ partis in q̄ determinat ꝺ his q̄ ſunt i
ſa ſpē q̄litatis. Et ꝯtinet duas ptes. In ꝓª narrat q̄ ſunt in ſa
ſpē q̄litatis. In ſa ibi. (Nō. n. q̄ ſunt diſpoſiti.) narrat q̄ nō ſūt
in ſa ſpē q̄lita. licet tñ videant in ſa ſpē. In ꝓª g̃ parte dicit
ꝙ aliud genus q̄litatis eſt ſupple nālis poª aliq̄d faciēdi vel
patiēdi ſicut nālis impoª aliqd agēdi vel patiēdi in ſa ſpē q̄li/
tatis. Et ponit exēpla dicēs ꝙ illud ꝓꝑ qḋ aliq̄ dñr curſoꝛes
vel pugillatoꝛes nālr ſalubꝛes vel inſalubꝛes. dꝫ q̄litas de ſa
ſpē q̄litatis vñ poª nālis ꝓꝑ quā aliq̄s pōt currere eſt in ſcda
ſpē q̄litatis. ſic z nālis potētia pugnādi. ſic. n. naturalis potē
tia ꝓꝑ quā aliq̄ dñr ſalubꝛes z apti ad ſanitatē z ēt diſpoſi
tio ꝯtraria ad ſanitatem ſm quā aliq̄ dicuntur inſani aut
inſalubꝛes aut egrotatiui ſunt in ſecunda ſpecie qualitatis.

ℭ Nō. n. q̄ ſunt diſpoſiti aliq̄ mō vnūq̄dq̄ꝫ
hmōi dꝛ: ſʒ ꝙ habeāt potētiā nālē vl' facē q̄d
facile vl' nihil pati. vt pugillatoꝛes vl' curſo
res dñr nō ꝙ ſint diſpoſiti: ſʒ ꝙ hēant potētiā
ħ facile faciēdi. Sanatiui aūt dñr: eo ꝙ hñt
potētiā nālē vt nihil a q̄buſlibꝫ accñtibꝰ pa
tiant. Egrotatiui vō ꝙ hñt ipotētiā nihil pa
tiēdi. Silr āt his z duꝝ z molle ſe hñt. Duꝝ
. n. dꝛ qḋ hꝫ potētiā nō citius ſecādi. Molle
vō qḋ eiuſdē ipſius habet impotentiam.

ARCI. ℭ Nō enī vnūq̄dq̄ꝫ ex eo dꝛ tale: q̄ aliq̄ diſpo
nit mō: ſʒ q̄ nālē potētiā hꝫ vt facile q̄ppiā:
aut faciat: aut nō patiat. Primi nāq̄ꝫ ex eo
tales dñr: q̄ aliq̄ ſunt diſpoſiti mō: ſʒ q̄ nālē
habēt potētiā vt nō a q̄buſuis facile patiant
eiuſdē gñis eſt z durū ac molle. Durū. n. ex
eo dicit q̄ potētiam habet vt non facile di/
uidat. Molle āt ex eo q̄ eiuſdē ipotētiā hꝫ.

ℭ Hec eſt ſa particula ꝓˢ partis in qua narrat q̄ nō ſunt in ſa
ſpē q̄litatis. licet tñ videant ſub illa ſpē eē poſſꝫ. n. aliq̄s credet
ꝙ oīs diſpō q̄ eſt ꝑncipiū agēdi z patiēdi eſt i ſa ſpē q̄litatis.
Iſtud remouet phs dicēs ꝙ nō q̄cuq̄ꝫ mō diſpoſiti ad agēdū
vel patiēdū. verbi grā. ad currendū vel nauigādū vel pugnā
dum dñr hꝰ a diſpōne q̄ eſt in ſa ſpē q̄litatis. ſʒ dñr curſoꝛes
vel pugnatoꝛes qui hñt potētiā naturalē faciliter ad curren
dum vel ad pugnādum dñr hꝰ curſoꝛes a potētia que eſt in
ſa ſpē qualitatis. Similiter illi qui hñt poᵃᵐ nō patiēdi faci
liter. ſed reſiſtēdi dñr hꝰ a poª nāli de ſa ſpē q̄litatis vt ſana
tiui dñr q̄ nō pñt faciliter pati ab extrinſecis: z egrotatiui q̄
hñt poᵃᵐ patiēdi q̄ facilr patiunt ab extrinſecis. z non hñt
vtutē faciliter reſiſtēdi coꝛrūpētibꝰ ſeu agētibꝰ ad coꝛruptio
C nem. Et ſicut eſt in aīatis ita eſt in inaīatis. q̄ñ iaīata hñt nā
lem poᵃᵐ vel ipoᵃᵐ faciliter patiēdi vel reſiſtēdi. vt duꝝ dꝛ
eo ꝙ habet naturalē poᵃᵐ nō cito ſecandi. molle vero dꝛ
impoᵃᵐ reſiſtendi ſecationi. z hꝰ poª vel impoª ſunt i ſa ſpē
q̄litatis. Una dubitatio leuioꝛ ē ħ q̄re phs ſanatiuo tribuit
potentiam non patiendi. egrotatiuo vero z molli tribuit im
poᵃᵐ nālē ad nō patiēdū vꝫ. n. ꝙ ſit verius dīe ecōuerſo. q̄
egrotatiuū pōt de facili pati z molle ꝺ facili ſecari. z ita vtri
q̄ꝫ ꝯpetit poª ad facile pati. Et ſanatiuū z duꝝ videnf hēe im
poᵃᵐ ad pati. q̄ ſanatiuū dꝛ hēe ipoᵃᵐ ad patiēdū de facili.
z duꝝ dꝛ hēe ipoᵃᵐ ad facilē diuiſionē. ℭ Dōꝫ eſt ꝙ oīs coꝛ
ruptio z oīs trāſmutatio ad peius eſt ꝓꝑ defectū poˢ ad reſi
ſtendū ꝯrio. Et iō diſpō ꝑ quā dꝛ res de facili trāſmutari ad
peius nō ꝓꝓue dꝛ poª ſʒ ipoª. vñ egrotatiuū qḋ pōt de facili
pati a coꝛrūpēte ſanitatē nō eſt de nāli poª. ſʒ ex nāli defectu
vel ex defectu nālis poˢ: ꝓꝑ qḋ attribuit ei hñ ipoª. Et ſimili
ter molli q̄ nō hꝫ nālē potētiā ad reſiſtēdū duriciei ſiue diui
D ſioni. Silr ipoª ad patiēdū nō eſt ipoª. ſʒ ꝓꝓe poª. iō ꝓꝓe hñ
loquit phs attribuēdo ſanatiuo poᵃᵐ ad nō patiēdū. z du/
ro poᵃᵐ ad nō facilē diuiſionē. Et ipꝛoꝓe loquimur cū dicimꝰ
ſanatiuū nō poſſe pati a ꝯtingentibꝰ. z duꝝ non poſſe de facili
ſecari. q̄ tale nō poſſe eſt magis ꝓꝓue poſſe q̄ꝫ non poſſe.
ℭ Hic eſt dubitatio quare phs habitū vel diſpoſitioneꝫ vo/
cat ſpēꝫ q̄litatis. potentiā vel ipotētiā nō vocat ſpēꝫ q̄litatꝫ ſʒ
genus ℭ Ad iſtud rñdet Boetius ħ mō dicēs. ꝙ q̄tuoꝛ ſpēs
q̄s phs aſſignat nō ſunt ſpēs ſpāliſſime: ſʒ ſpēs ſubalterne q̄/
litatis Spēs aūt ſubalterna eſt ſpēs z genus. Et iō ad deſi/
gnandū ꝙ ſpēs q̄s aſſignat nō ſunt ſpēs ſpāliſſime aliquaꝫ
E illaꝝ vocat ſpēꝫ. z aliq̄ꝫ illaꝝ vocat genus. Amꝑ dñt ꝙ habi/
De poª tus z diſpoſitio nō dñt ſpēs: ſʒ ſʒ magis z minus: ħ eſt ſʒ ma
vide ſco. gis pfectū z minus pfectū in eadē ſpē. Et iō dñt ꝙ habitus
7. di. ꝓª. z diſpō ſunt vna ſpēs. ſʒ nālis poª vel ipoª differunt ſpē. z iō
q. vnica. nālē poᵃᵐ vel ipoᵃᵐ dicit eē genus q̄litatis. ℭ Notāᵐ ꝙ po
tētia in ꝓpoſito accipit indifferēter ꝓ poª actiua z paſſiua.
Nā ſm potētiā actiuā dꝛ aliq̄s pugillatoꝛ vel curſoꝛ. z ſʒ po
tentiā paſſiuā dꝛ aliquis egrotatiuus. q̄ faciliter patitur ab
extrinſecis: z a coꝛruptiuis ſanitatis. ℭ Sciendū eſt ꝙ q̄lita
tes actiue z paſſiue acquiſite ꝑ doctrinā z exercitiū ſunt in ꝓ
ma ſpē q̄litatis z nō in ſa. ſʒ potētie nāles actiue ſunt in ſcda
ſpē qualitatis. Et in ħ differt ꝓma ſpēs qualitatis a ſecūda z
hāc dñiaꝫ phs intelligit cū dicit ꝙ aliqui dñr pugillatoꝛes ſʒ
hanc ſpēꝫ qualitatis. nō q̄ ſint diſpoſiti ꝑ arteꝫ vel exercitiū.
ſed quia habent naturalē potentiaꝫ faciendi aliqd. aut non
patiendi ab aliquo vel faciliter reſiſtendi.

ℭ Tertia vō ſpēs q̄litatis ē paſſibilis q̄litas z
paſſiōes. ſūt āt hꝰ vt dulcedo amaritudo. au
ſteritas: z oīa his cognata. āplꝰ āt caloꝛ z fri
gus: albedo z nigredo. q̄m he q̄litas ſt: māife
ſtū ē. q̄m ſʒ eas dicimur q̄les. Quecūq̄ꝫ. n. iſta
ſuſcepint dñr q̄lia ſʒ ea vt mel q̄m dulcedinē
ſuſcipit dꝛ dulce. z cōpꝰ albū eo ꝙ albedinē

ſuſcipit. ſimiliter autē ſe habent ⁊ i ceteris.

ARGI. ℭ Tertiū q̄litatis eſt gen⁹: q̄litates paſſiue ac paſſiones q q̄dē talia ſunt: vt dulcedo/ amaritudo/ ⁊ ea q̄ ſunt gn̄is ſil'is. caliditas ꝑterea/ frigiditaſq; ⁊ albedo/ atq; nigredo: hec igitꝰ q̄litates q̄ dē eē pſpicuū eē vr̄. Ea nāq; q̄ hec ſuſceperūt: q̄lia ſane dn̄r: vt mel ex eo dr̄ dulce: q2 dulcedinē ſuſcepit. ⁊ corp⁹ ēt albū q2 ſuſcepit albedinē. ſil'r ⁊ i ceteris res ſe hn̄t vr̄.

ℭ Hec eſt quarta particula prime partis in qua determinatꝰ de his que ponuntꝰ in tertia ſpecie qualitatis. ⁊ cōtinet duas partes. In prima parte enumerat illa que ponuntur in iſta ſpecie. In ſecūda ibi. (Paſſibiles.) ponit differentiā inter cōtenta ſub hac ſpecie. In pⁱma ergo parte dicit q̄ paſſibiles q̄litates ⁊ paſſiones ſunt in tertia ſpecie qualitatis. ſicut dulcedo amaritudo auſteritas ⁊ his ſimilia. Similiter calor frigus: albedo: nigredo: ⁊ hmōi ſunt in tertia ſpecie qualitatis. vnde breuiter qualitates per ſe ſenſibiles a guſtu ⁊ tactu: a viſu ⁊c. ſunt in tertia ſpecie qualitatis. Q2 aūt albedo: calor: frigus: ſint qualitates ꝓbatur: ⁊ hec eſt concluſio tertia huius libri. que probatur ſic. Quecunq; forme ſm̄ quas ſubiecta recipientia illas dicuntur qualia ſunt qualitates. vt p3 p deſcriptionem qualitatis ſuperius poſitam. ſed ſubiecta recipientia predictas formas ſm̄ ipſas dn̄r qualia. g̊ predicte forme. v3. dulcedo: calor: amaritudo ⁊c. ſunt qualitates.

ℭ Paſſibiles v̄o q̄litates dn̄r nō p eo q̄ illa q̄ eas ſuſceperīt q̄litates aliq̄d patiantꝰ. neq; n. mel qm̄ aliq̄d paſſū ſit iccirco dr̄ dulce: neq; aliq̄d aliō hmōi. ſil'r āt ⁊ calor ⁊ frig⁹ paſſibiles q̄litates dn̄r. nō q̄ ipſa q̄ eas ſuſcipiūt q̄litates aliq̄d paſſa ſūt. ſ3 qm̄ eoꝝ q̄ dcā ſūt ſingula ſ3 ſēſuū q̄litatē paſſionū pfectiua ſt q̄litates paſſibiles dn̄r. Dulcedo eni paſſionē q̄ddā ſ3 guſtū efficit ⁊ calor ſ3 tactū. ſil'r āt ⁊ alie. Albedo. n. ⁊ nigredo ⁊ aliī colores nō ſil'r his q̄ dcā ſūt paſſibiles q̄litates dn̄r ſ3 eo q̄ he ipſe q̄litates ab aliq̄b⁹ paſſiōib⁹ inaſcuntꝰ. Qm̄ g̊ ꝑ nūt p aliq̄ paſſiōe3 mſ'te coloꝝ mutationes manifeſtū ē. Erubeſcēs. n. aliq̄s rube⁹ fact⁹ ē. ⁊ timēs pallid⁹ ⁊ vnūq̄dq; taliū. Qr̄ vl' ſiq̄s nāl'r aliq̄d taliū paſſus ē ſil'e3 colorē eū o3 hr̄e. Que. n. affectio nūc ad verecūdiā circa corp⁹ fcā ē: ⁊ ſ3 nālē paſſionē: eadē fiet actio: ita vt naturalis ſil'is color ſit.

ARGI. ℭ Qualitates āt paſſiue dn̄r nō ꝑpea q̄ ea q̄ ſuſceperūt: paſſa aliq̄d ſunt. Neq;. n. mel ex eo q2 paſſum aliq̄d eſt: dulce dr̄: neq; ceterorum taliū q̄cq̄uā. ſil'r ⁊ caliditas/ ⁊ frigiditas nō ex eo paſſiue q̄litates dicuntꝰ: q2 ex que ſuſceperūt aliq̄d paſſa ſunt: ſed q2 queq; qualitas dicta paſſionis in ſen ſibus eſt effectrix. Dulcedo nanq; paſſionē q̄dā in guſtu facit: ⁊ caliditas in tactu: ceterecq; ſili modo. Albedo autē ⁊ nigredo/ ceteriq; colores/ nō eodē mō q̄litates paſſiue dicuntꝰ: ſ3 q2 a paſſiōe ſunt facte. Atq; p3 mutationes p paſſionē3 fieri cōplures coloꝝ. Puduit. n. quēpiā atq3 erubuit q̄ſpiā atq3 palluit. Quare q̄ſpiam ēt natura taliū paſſionū aliq̄ ex aliquo ſubijt aſu: ſimilē colorē vel ſimile eſt illū hr̄e. Que nanq3 nūc dū pudet diſpō circa corp⁹ emerſit: ea dē ⁊ in nāli ꝯſtitutione diſpoſitio fieri poteſt: vt ⁊ color natura ſimilis fiat.

ℭ Hec eſt ſecūda pars quarte particule ſecūde partis i q̄ phs ponit diuerſitates inter cōtenta ſub hac ſpecie. Et continet duas particulas. In prima igitꝰ narrat q̄ alique qualitates diuerſimode dn̄r qualitates ſenſibiles. In ſecūda ibi. (Quecunq; igitur taliū.) ponit differentiā inter paſſibiles qualitates ⁊ paſſiones. In prima igitur particula enumerādo dicit q̄ qualitates que ſunt obiecta guſtus vel tactus ſicut dulcedo amaritudo: calor frigus: dn̄r paſſibiles qualitates. nō ꝓpter hoc q̄ ſubſtantia illarū patiantur ab eis. nihil enim patitur a dulcedine nec ſubiectum caloris aliquid patitur: ſed ille dicuntur paſſibiles qualitates. quia inferunt paſſionem ſenſibus. dulcedo. n. infert quandam paſſionem guſtui ſcilicet delectationem vel triſtitiam. qualitates autem que ſunt obiecta viſus: ſicut albedo ⁊ nigredo non dicuntur paſſibiles qualitates: q2 inferant paſſionem ſenſui: ſed quia ab aliquibus paſſionibus innaſcuntur. nam propter alias paſſiones anime cauſantur varij colores in corpore ſicut ex verecundia cauſatur rubedo in facie ſiue rubor. ex timore cauſatur pallor in facie: ⁊ ideo quales paſſiones aliqui naturaliter habent tales qualitates conſequentes naturaliter habent: ſicut illi qui ſunt timidi naturaliter ſunt pallidi.

ℭ Quecūq3 ergo talium caſuū ab aliq̄b⁹ paſſionibus difficile mobilibus ⁊ pmanentib⁹ ꝑncipiu3 ſumpſerint: qualitates paſſibiles dicuntꝰ. ſiue. n. ſm̄ nālem ſubſiſtentiā pallor aut nigredo fcā eſt qualitates dicuntꝰ. Quales eni ⁊ ſ3 eas dicimur. ſiue pp egritudinē longā vel pp eſtum aut aliq̄d tale ꝯtingit. vl' nigredo vel pallor ⁊ nō facile ꝑterit: ⁊ in vita pmanent qualitates ⁊ iſte dn̄r. ſil'r āt ⁊ q̄les ſm̄ eas dicimur. Quecūq3 v̄o ex his q̄ facile ſoluuntꝰ ⁊ cito trāſeūt: fiunt: paſſiones dn̄r. nō. n. dicimur ſ3 eas quales. neq3. n. q̄ pp verecūdiā rubeus factus eſt rubeus dr̄. nec cui pallor pp timorē venit pallidus eſt ſ3 magis q̄ aliq̄d paſſus ſit. Quare paſſiones huiuſmodi dicuntꝰ. qualitates v̄o minime.

ℭ Qui igitꝰ taliū caſuū initiū ab aliquib⁹ ſumpſerunt paſſionib⁹: que pmanent cū difficultateq3 dimouentꝰ: paſſiue qualitates dn̄r. Siue eni i nāli cōſtitutione pallor aut nigredo ſit orta: ſiue ob diuturnū morbū aut calore3 hec eadē acciderīt: mō nō facile diſſoluantꝰ: aut p vitā pmaneāt. qualitates ſane dn̄r cu3 hiſce quales dicamur. Qui v̄o ab hiſce fiūt q̄ facile diſſoluuntꝰ: paſſiones dn̄r nō q̄litates nō eni p haſce q̄les dn̄r: neq3. n. erubeſcens ob verecūdiā rubeus: neq3 pallēs ob timorē pallidus appellatꝰ: ſ3 aliq̄d paſſus potius dr̄ eſſe. q̄re paſſiones hec ⁊ nō qualitates dn̄r. ARGI.

ℭ Hec

Ad materiã vide ſcot. 20. di. 3 q. 1. 4 3 diſti. 4. qõ. 5.

¶ Hec eſt 2ª particula hu⁹ ptis in qua pħs ponit drñiã inter paſſiões ⁊ paſſibiles qualitates corpis. Silr āt his ſm aiã ponit drñiam iter paſſibiles q̃litates ⁊ paſſiões aie. Intēdit igit dicē ꝙ ois q̃litas ſenſibilis diu pmanēs eſt paſſibilis q̃litas. ſʒ qualitates ſenſibiles q̄ diu pmanēt dr̃r paſſiões. Dicit ḡ p° ꝙ quecūq ʒ q̃litates fiūt a talib⁹ paſſiõib⁹ pmanēnb⁹ ⁊ de difficili mobilib⁹ drñr paſſibiles q̃litates ſiue fiūt a nã ſiʼ p egritudinē vel eſtū vel aliãʒ cām a nã. ita tñ ꝙ pmaneāt ⁊ ſint de difficili mobiles: drñr paſſibiles q̃litates. ⁊ ſʒ eas dr̃ aliquis q̃lis. ſʒ tales q̃litates vel colores cāti a paſſiõib⁹ leuiter trāſeūtibus drñr paſſiões ⁊ nõ q̃litates paſſibiles. pʒ. qr ſm eas nõ dr̃ aliqs q̃lis. q. n. pp verecūdiã fcūs ē rube⁹ nõ dr̃ rube⁹. nec pallidus q pp timorē fcūs eſt pallidus. ſʒ hõ q̃litates drñr paſſiões. qr ſm eas dicimur aliqd pati. vt pʒ. ille. n. dr̃ aliqd pati q per verecūdiã fcūs eſt rube⁹. ⁊ pp timorē pallidus.

¶ Silr aũt his q̃ ſm aiam paſſibiles q̃litates ⁊ paſſiões drñr. Quecūq ʒ. n. mox in naſcēdo ab aliqbus paſſiõib⁹ fiūt: qualitates drñr. vt dementia vel ira ⁊ alia hmõi. quales. n. ſm eas dicimur. vt iracūdi vel demētes. Silr āt ⁊ q̃cunq ʒ alienatiões nõ nãlr ſʒ ab aliqbus caſib⁹ fcē ſūt difficile ptereūtes ⁊ oĩno imobiles ⁊ hmõi qualitates ſūt. Quales. n. ſm eas dicimur. Quecūq ʒ aũt ex his q̃ cito ptereunt fiūt paſſiones drñr. vt ſiquis cõtriſtat̃ iracūdior fit. Non. n. dr̃ iracūdus qui in huiuſmodi paſſiõe iracūdior eſt. ſed magis aliquis eſt paſſus. Quare paſſiones qdem huiuſmodi dicuntur. qualitates vo nĩnime.

ARGL. ¶ Silr ⁊ in aĩa qualitates paſſiue paſſiõeſq ʒ drñr. Que. n. in gñatiõe ꝯtinuo a paſſionib⁹ qbuſdaʒ / q̃ ſine difficultate dimoueri nõ pñt ſūt orta / qualitates drñr: vt inſania / iracūdia / ⁊ que ſunt ſilis gñis. quales. n. ob hec ipſa drñr: vt iracūdi: atq ʒ inſani. Silr ⁊ quecūq ʒ mētis egreſſiones nõ nãles: ſed a qbuſdam aliĵs caſib⁹ facte ſunt que ſine difficultate dimoueri nõ pñt. aut ⁊ oĩno imobiles ſunt: q̃litates itidē ⁊ tales drñr: quippe cū hiſce quales dicātur. Que vero ab hiſce fiunt que facile diſſoluunt̃ atq ʒ expirant: paſſiones drñr: veluti ſi dolens qſpiã iracundior fuerit. Nõ iracūdus dr̃ qui tali in ꝑturbatione iracundior eſt: ſʒ potius aliqd paſſus dr̃ eſſe. quare paſſiones talia non qualitates dicuntur.

¶ Ponit drñiaʒ iter paſſibiles q̃litates ⁊ paſſiones aie. dicens ꝙ ille q̃litates q̃ fiunt ex paſſiõib⁹ nõ cito trāſeūtib⁹ vel ex qbuſcūq ʒ aliĵs cauſis ſi ſint diu pmanētes vel de difficili mobiles drñr paſſibiles q̃litates: ſicut demētia vel ira que a natiuitate vel ab aliqb⁹ paſſiõib⁹ fiūt: drñr paſſibiles q̃litates ⁊ diu pmanēt. iõ ſm eas drñr aliq quales: vt demētes vel iracūdi. Sʒ ſi fiāt a paſſionib⁹ cito trāſeūtib⁹: ⁊ nõ ſint pmanētes nec de difficili mobiles nõ drñr paſſibiles q̃litates. ſʒ magis ſm eas dr̃ aliqs paſſus. v. g. ſi aliqs ꝯtriſtat⁹ fit iracundis non dr̃ iracundus pp hõ paſſionē. ſʒ magis dr̃ aliqs paſſus. Et iõ hõ q̃litates q̃ fiūt paſſionib⁹ de facili trāſeūtib⁹ q̃ non diu pmanēt drñr paſſiões ⁊ nõ paſſibiles q̃litates. ¶ Circa iſtã partē

A ſunt duo dubia. Primū du^m eſt ꝙ nõ vr̃ ꝙ paſſio ſit in 3ª ſpē qualitatis. qr qd eſt ſpntũ p ſe nõ eſt in 3ª ſpē q̃litatis. ſʒ paſſio eſt hõ. Dõm eſt ꝙ paſſio multis modis accipit̃. vno° paſſio dr̃ act⁹ po° appetitiue quē ſeʼ delectatio vel triſtitia. ⁊ ſic accipit pħs. 2. ethi. paſſionē. vbi dicit. Dico āt paſſiões ꝯcupiſcentiã. irã. timorē. audaciã. amicitiã. odiũ. deſideriũ. delectationē vel triſtitiã. ⁊ hʼ eſt vna ſignĩo paſſiõis: quã ponit auctor ſex pncipioꝝ vbi ponit ſignĩationē multiplicē hu⁹ nõis paſſio. Alio mõ dr̃ paſſio id qd eſt p ſe ſpntũ. Alio° accipit̃ paſſio p receptiõe. ⁊ ſic itell's qñ itelligit patit̃ ⁊ recipit actũ itelligēdi. ⁊ ēt ſenſus qñ ſentit patitur. Alio° accipit̃ paſſio p receptiõe for̃ cū abiectiõe forē ꝯrie. ⁊ ſic aq̃ cuʒ caleſcit patit̃. qr recipit calorē cū abiectiõe friditatis. Et ſic nõ neceſſe eſt pati itellectũ itelligēdo nec ſenſuʒ ſentiēdo. Alio° accipit̃ paſſio p acceſſiõe ꝓprio alicui⁹ ſubiecti: qd q̃dē egredit̃ a ꝓpriĵs pncipiĵs ſubiecti. ⁊ ſic paſſio ē id qd ſpntur 2° dicēdi p ſe de ſubiecto. Et ſic loqtur de paſſiõe pħs in li. poſte. Alio° accipitur paſſio p oĩ actu appetit⁹ ꝯñtis cognitionē. ita ꝙ ēt accipitur p delectatiõe ⁊ triſtitia. Alio mõ accipit̃ paſſio p q̃litate cauſata ex actu appetit⁹ ſenſitiui de facili mobilis: q actꝰ dr̃ paſſio aiet: q ſunt timor iracūdia ⁊ hõ. Ex iſtis q̃dã cāntʼ qualitates de facili mobiles. vt rubedo pallor q̃ hʼ drñr paſſiones. Per hʼ pʒ ſolo ad dubiũ addactã. qm̃ paſſio q̃ eſt imediate effect⁹ actiõis eſt ſpntuʒ. ⁊ paſſio q̃ eſt q̃litas ſenſibilis de facili mobilis eſt in 3ª ſpē q̃litatis. ⁊ ſic accipit̃ equoce. ¶ Se

B cūdo dubitat̃. qr vr̃ ꝙ qualitates ſenſibiles q̃ ſunt obiecta viſus inferũt paſſionē ſolũ. ſicut obiecta guſt⁹ ⁊ tact⁹ drñr paſſibiles q̃litates. qr iferunt paſſionē ſenſib⁹. nã q̃litas viſibilis vt albedo nigredo ⁊ hõ iferunt ſenſationē in viſu: ⁊ ſenſatio eſt q̃dã paſſio. igitur qualitates ſenſibiles vt albedo nigredo iferunt paſſionē ſenſui. ¶ Dõm eſt ꝙ pħs dicit ꝙ ſenſibilia guſtus ⁊ tact⁹ inferūt quãdã paſſionē ſenſib⁹: ⁊ nõ ſuis ſubiectis. p paſſionē nõ itelligit ſenſationē: ſed per paſſionē itelligit delectationē aut triſtitiã ꝯñtē apprehenſionē ſenſitiuã qualitatũ ſenſibiliũ que ſūt obiecta guſt⁹ ⁊ tact⁹ ⁊ nõ iferūt hõ paſſionē ſubiectis in qb⁹ ſūt. vt mel nõ patitur a dulcedine delectationē vel triſtitiã. nec calidū triſtat̃ a calore. ſʒ q̃litates ſenſibiles guſt⁹ ⁊ tact⁹ iferūt talē delectationē vel triſtitiã ſenſui. guſt⁹. n. guſtādo dulcedinē vel amaritudinē delectat̃ vel triſtat̃. tact⁹. n. ſentiēdo calorē vel frigus delectatur vel triſtatur. Et pp hʼ qualitates q̃ ſunt obiecta guſt⁹ ⁊ tact⁹ drñr paſſibiles q̃litates. nõ qr cauſent ſenſationē in ſenſibili. ſed qr delectationē vel triſtitiã cānt in ſenſu mediāte cognitione ſenſitiua: ſed pp hanc cām nõ drñr colores qualitates ſenſibiles. qr hõ paſſionē cauſent in ſenſu. ſʒ qr magis cāntur a paſſiõib⁹ ſenſitiuis. vt a timore verecūdia ⁊ hõ. ¶ Sed ꝯ eſt du

C biũ. qm̃ colores inferūt viſui delectationē vel triſtitiã ſicut ſenſibilia guſt⁹ ⁊ tact⁹ iferunt guſtui ⁊ tactui delectationē vel triſtitiã. Nã viſus delectat̃ in vidēdo colores delectabiles. ⁊ triſtatur i vidēdo colores turpes ⁊ diſproportionatos viſui. ergo qualitates viſibiles debēt dici qualitates paſſibiles. qr inferunt delectationē vel triſtitiã viſui. Dõm eſt vt dicit pħs 3. ethi. Delectatiões guſtus ⁊ tact⁹ inferunt paſſiões magis ſenſibiles: ⁊ cū ſint maxime vehemētes. ⁊ iõ pħs hʼ ſpāliter attribuit q̃litatib⁹ guſtus ⁊ tact⁹. ſ. iferre delectationē vel triſtitiã ſenſib⁹. lʒ. n. colores inferāt delectationē vel triſtitiam ſenſui. tñ dulcedo amaritudo. calor ⁊ frig⁹ iferūt magis ⁊c. iõ drñr qualitates ſenſibiles. qr inferūt paſſionē in ſenſu magis q̃ʒ colores: lʒ colores aliquã delectationē vel triſtitiã iferāt in ſenſu. ¶ Adhuc alia cā põt aſſignari. nã ſenſibilia guſtus ⁊ tact⁹ cānt in quolʒ aiali delectationē vel triſtitiã. Oē enĩʒ aial hʒ guſtũ ⁊ tactũ ⁊ delectatiões a ñtes: vt pʒ in 2° de aia. Sʒ ſenſibilia alioꝝ ſenſuũ nõ cānt delectationē vel triſtitiã in omni aiali. qr nõ omne aial hʒ oēs alios ſenſus. Et ideo magis dicit de obiectis guſtus ⁊ tact⁹ ꝙ cauſant hmõi delectationē: q̃ʒ de obiectis alioꝝ ſenſuum. qr obiecta guſtus ⁊ tactus cānt hmõi paſſionē. ſ. delectationē. vel triſtitiam maxime vehementer in oĩbus. ⁊ obiecta aliorum ſenſuum non.

Ceſ. ſe ⁊ inde.

D ℭ Quarto dubitat̃. qꝛ pħs dicit ꝙ a paſſione que eſt in tertia ſpē qualitatis nō dr̄ aliquis qualis vt ex rubedie cauſata ex verecūdia non dr̄ aliquis rubeus. Jſtud.n. nō videt̃ veruȝ: qꝛ pħs in pncipio iſtius capituli deſcribēdo q̄litatem dicit ꝙ qualitas eſt ſm quā quales eſſe dicimur. ſed cuicūqꝫ cōpetit deſcriptum eidē cōpetit deſcriptio. ⁊ paſſio eſt qualitas ſm pħm. ergo paſſio eſt ſm quā quales dicimur. ℭ Dōm eſt ꝙ pħs gn̄alius accipit quale in pn° iſtius capituli q̄ʒ hic. qꝛ in pn° iſtius capituli accipit quale ꝓ omni eo per qḋ ꝯtingit rn̄dere ad q̄ōneȝ factā ꝑ quale. Nūc ſi ex verecūdia aliqs ſit factus rube⁹: ⁊ queraẗ q̄lis eſt: nō ꝯtigit rn̄dere ꝙ eſt rube⁹. ſed magis aliqd paſſus. qꝛ pħs accipit hic quale ſolū pro eo qḋ ꝑmanēter eſt q̄le. vn̄ breuiter quale accipit̃ 2ᶠ. ſ. cōiter ⁊ ſtricte. Cōiter accipit̃ pro denoiatione cuiuſcūqꝫ qualitatis īdifferēter ſiue ſit q̄litas ꝑmanēs: ſiue ſit q̄litas de facili tranſiens. ⁊ ſic accipit̃ q̄le in pn° iſtius cap. Stricte accipiēdo q̄le ſic ſoluȝ accipit̃ pro denoiatione q̄litatis diu ꝑmanētis ⁊ de difficili mobilitate iſte eſt modus loquendi aliquoꝝ q dn̄t ꝙ nō q̄ȝ in facie hn̄s rubedinē ꝑ verecundiā dr̄ rube⁹ ſed ſoluȝ dr̄ rubeus hō q ex n̄āli cōplone vel ex aliqua alia cā diu

E ꝑmanēte hȝ rubedinē in facie. ℭ Et ꝑ idē eſt dōm ad q̄ddaȝ aliud dubiū. nā pħs dicit in textu ꝙ paſſio nō eſt q̄litas: ⁊ tn̄ ponitur in 3ª ſpē qualitatis. iſta.n. videnẗ repugnare. Dōm eſt ꝙ pħs intelligit ꝙ paſſio non eſt qualitas diu ꝑmanens denominās ſubȝ. ⁊ tn̄ eſt q̄litas in 3ª ſpē qualitatis. ℭ Jntelligendū eſt ꝙ aliter accipit̃ paſſio in illa ꝑte vbi ponitur dr̄ia īter paſſionē ⁊ paſſibilē qualitatē. ⁊ aliter in ꝑte iſta. qꝛ ī ꝑte ꝓcedēti accipit paſſionē pro actu appetit⁹ ſenſitiui ꝯſītis cognitionē ſenſitiuā. vt ꝑ timore verecūdia ⁊ hꝫ. ⁊ pro delectatione ⁊ triſtitia ꝯſītib⁹ actuū hꝫ appetit⁹ ſenſitiui. Sed h̄ accipit paſſionē pro qualitate ſenſibili ꝯſīte actus hꝫ appetit⁹

F ſenſitiui. ℭ Sciendū ꝙ ſenſibilis qualitas eſt q̄litas ꝑ ſe ſenſibilis diu ꝑmanens. ſiue cauſet̃ ex paſſione diu permanēte ſiue ex aliqua cā quacūqꝫ permanēte. ℭ Sciendū ꝙ omnis paſſibilis qualitas que eſt in tertia ſpecie qualitatis eſt habitus de difficili mobilis. non tamen econtrario.

ℭ Quartuȝ vero genus qualitatis eſt forma ⁊ circa aliqd conſtās figura. Amplius aūt ⁊ hec rectitudo vel curuitas ⁊ ſi quid eſt ſimile his. ſm vnūqḋqꝫ.n. eoꝝ quale quid dr̄. ſm vero figurā vnūqḋqꝫ quale qd dr̄. triangulū.n. vel quadrāgulū eſſe quale quid dr̄ ⁊ rectuȝ ⁊ curuū. Rarū vō ⁊ ſpiſſum ⁊ aſperū ⁊ lene putabunt̃ qualitatē ſignificare. ſȝ aliena hec putant̃ eſſe a diuiſiōe que circa qualitatem eſt. quādaȝ.n. pōnē partiū quodāmō videntur vtraqꝫ mōſtrare. Spiſſum qdeȝ eſt: eo ꝙ partes ſibi inuicē propinque ſunt.

ARGI. ℭ Quartū qualitatis eſt gen⁹, figura ⁊ ea que circa vnūqḋqꝫ eſt forma: ⁊ inſuꝑ rectitudo ⁊ curuitas. ⁊ quicqd eſt hiſce ſil'e. Horuȝ.n. vno quoqꝫ quale qppiam dr̄. ex eo nāqꝫ qꝛ triāgulus: aut quadratū qppiā eſt: q̄le qd dr̄: ⁊ qꝛ rectū identidē eſt aut curuū: forma etiā qḋqꝫ dr̄ quale. Rarū aūt ⁊ dēſum: ⁊ aſperū atqꝫ lene, quale qdeȝ ſignificare qd videbūtur. a qualitatis tn̄ diuiſiōe remota eē vidētur. partiū.n. potius poſitionē videnẗ q̄ʒdā ſignificare. Etenī denſuȝ qdem ex eo qppiā eſt: qꝛ partes ipſius ſibiipſis ꝓpinque ſunt.

ℭ Hec eſt q̄nta ꝑticula p̄ime ꝑtis in q̄ determinat̃ de his que ꝯtinētur in quarta ſpē q̄litatis. ⁊ ꝯtinet duas ꝑtes. Jn prima ꝑte narrat ea que ꝯtinētur in 4ª ꝑte. Jn 2ª ibi. (Rarū vero ⁊ ſpiſſuȝ) remouet q̄dā a p̄dicto q̄litatis que videnẗ eē qualitates ⁊ nō ſunt q̄litates. Jn p̄ª ergo ꝑte dicit ꝙ quartū gen⁹ q̄litatis ⁊c. hoc eſt ſub 4ª ſpē qualitatis ꝯtinētur duo. ſ. forma ⁊ circa hoc aliqd ꝯſtans figura. ⁊ p̄ter iſta rectitudo ⁊ curuitas dn̄r eē in 4ª ſpē q̄litatis. Qꝫ aūt forma ⁊ circa hoc aliqd ꝯſtās figura ſint qualitates ꝓbat pħs. ⁊ h̄ eſt ꝯcluſio. 37. h⁹ li. ⁊ ꝓbatur ſic. Jlla ſm que aliq̄ dn̄r q̄lia ſunt q̄litates. ſȝ ſm formaȝ ⁊ figurā aliqua dn̄r qualia. igit̃ forma ⁊ figura ſunt qualitates. minor declarat̃ ſic. nā ſm triāgulū dr̄ aliqd triangulare. ⁊ ſm q̄drangulū aliqd dr̄ quadratū. ℭ Jntelligēdū

C eſt h̄ ſm Boetiū ꝙ forma accipit̃ in ꝓpoſito pro forma ſm quā aliqd dr̄ formoſum ⁊ nō pro forma ſm quā aliqd dr̄ formatuȝ. Vn̄ forma accipit̃ in ꝓpoſito pro cōpōne corꝑali vel diſpōne mēbroꝝ ſm quaȝ aliqs dr̄ formoſus vel deformis. qꝛ ex ꝯuenienti diſpōne mēbroꝝ dr̄ aliqs formoſus. ⁊ a diſpoſitiōe incōuenienti dr̄ aliqs deformis. ⁊ forᵃ iſto mō accepta eſt vnū ſignatum ſpēi in porphyrio poſiti. vbi dr̄ ꝙ ſpēs eſt vniuſcuiuſqꝫ rei forma. ſm quā ſignōnē dr̄ ꝙ ſpēs p̄ami digna eſt iperio. vn̄ forma in ꝓpoſito ſm Boetiuȝ accipit̃ pro pulchritudine vel turpitudie. ⁊ qꝛ pulchritudo ⁊ turpitudo ſoluȝ ꝓprie reperiunt̃ in aiatis ideo forᵃ in ꝓpoſito ſolū ꝯuenit aiatis. ſȝ figᵃ idifferēter reperitur in inaiatis ⁊ aiatis. vn̄ figᵃ eſt termin⁹ ⁊ clauſio rei quāte. ⁊ talis indifferēter reperit̃ in aiatis ⁊ in inaiatis vt dcm̄ eſt. Alr̄ dici poſſet ꝙ pħs in ꝓpoſito accipit formā ⁊ figurā ꝑ eodē. ita ꝙ li ⁊ tenet̃ expoſitiue. ita ꝙ iſte ſit ſenſus. 4ᵐ gen⁹ qualitatis eſt forᵃ. ⁊ circa aliqḋ corpus ꝯſtās figura. vn̄ figᵃ dr̄ forma inquātū dat eē reb⁹ artificialib⁹. forme.n. reꝝ artificialiū ſunt accn̄tia. vt pȝ ex. 2. phyſi. ſed illud idē dr̄ figura ſm ꝙ eſt terminus q̄ꝫtitatis. vn̄ iſta q̄ ſunt in 4ª ſpē q̄litatis ſunt termini quātitatis. Et ideo dn̄r qualitates in quātitate. ℭ Sed dubiū eſt. qm̄ oīs quantitas terminat̃ terminis proprijs. ſ. terminis de gn̄e quātitatis. vt corpus terminat̃ ſupficie. ſupficies linea. ⁊ linea puncto. ergo nō opȝ ponere aliquā q̄litatem terminātē aliquam

D quātitatē. ℭ Dicendū ꝙ oīs quātitas terminatur imediate termino ꝓprij generis ex quo tn̄ reſultat termin⁹ ſecūdari⁹ de quarta ſpē qualitatis. ſ. figura. Qualiter tn̄ quātitas differt a qualitate difficile eſt videre. nec eſt hic ꝑſcrutāduȝ ſed alibi. Nūc eſt dcm̄ ꝙ qualitas de 4ª ſpē qualitatis eſt ſubiectiue in terminis ꝓprijs de gn̄e q̄ꝫtitatis. rectitudo.n. ⁊ curuitas inſunt linee ⁊ ſupficiei. pro tanto dn̄r figure eē termini quātitatis. qꝛ ſunt qualitates ꝓprioꝝ terminoꝝ q̄ꝫtitatis.

Contrariū tn̄ eſt Gilber. por. vt ſi fraſlicet bur. ſoluere videatur.

ℭ Rarum vero eo ꝙ diſtēt a ſe inuicē. Lene quidē ꝙ in rectuȝ ſibi partes iaceant. Aſperum vō eo ꝙ hec quidem pars ſuperior ⁊ illa ſit inferior. Et fortaſſe aliȷ̄ quoqꝫ apparebūt qualitatis modi. ſȝ qui maxime dn̄r hi ſunt. He q̄litates itaqꝫ ſunt q̄ predicte ſunt.

ARGI. ℭ Rarū autem ex eo qꝛ a ſeſe diſtant. lene ēt eſt ex eo qꝛ recte partes ſunt ſite. Aſperū vō ex eo qꝛ quedā partium eminēt: quedaȝ humiles ſunt. Atqꝫ forſitā quideȝ ⁊ alius quiſpiaȝ qualitatis modus videbit̃ eſſe. Qui tn̄ maxime dici ſolēt tot fere ſūt. Ea igitur que diximus ſunt qualitates vt patet.

ℭ Hec eſt 2ª ꝑticula hui⁹ ꝑtis in qua pħs remouet a p̄dicto q̄litatis ea que vidētur eſſe qualitates ⁊ nō ſunt. ⁊ dicit ꝙ rarū ⁊ ſpiſſum aſperū ⁊ lene videnẗ ſignificare qualitateȝ. ſed tn̄ ſunt extranea a diuiſione qualitatis. nā iſta videntur magis ſignificare pōneȝ vel ſitū partiū q̄ʒ qualitatē. vt pȝ ꝑ eoꝝ deſcriptiones.

ſcriptiões.nã aliquid dr ſpiſſuʒ: eo ꝙ partes ei⁹ ꝓpinque ia/ cẽt. ⁊ aliquid dr aſperũ. qꝛ vna ps ſupeminet alteri. Et aliqd dr lene eo ꝙ ptes eq̃liter ꝯtẽduntur. Et rarũ dr ex eo ꝙ par tes ei⁹ remote ponunt̃ abinuicẽ in toto. ⁊ ita oia illa vident̃ eẽ de gñe põna. Cũ epilogãdo q̃tuʒ ad iſtã ptẽʒ dicit ꝙ for te ſunt alij modi qualitatis. Sʒ tñ q dicti ſunt. ſũt magis vſi tati. ℄ Intelligẽdũ eſt ꝙ iſta noia aſperũ lene ⁊c. ex ſignifi catiõe pncipali ĩportãt ſigũatiõnẽ vnã .ſ. põnẽ. ſʒ ex ꝯñti dñt qualitates circa ptes ſic poſitas. ℄ Circa iſtud cõe dictũ ꝙ ptes ꝓpinqus iacẽt in denſo q̃ʒ in raro. eſt intelligẽdũ ꝙ ſ̃ di ctuʒ nõ hʒ veritatẽ de partib⁹ imediatis. quã ptes imediate in denſo nõ iacẽt ꝓpinqus q̃ʒ partes imediate in raro. Non enĩʒ iacẽt due medietates denſi ꝓpinqus q̃ʒ due medietates rari. nã ipoſſe eſt aliqua iacere ꝓpinqus q̃ʒ ꝙ inter illa nullũ mediũ ſit niſi forte idiuiſibile. Silr ptes mediate ⁊ diſtantes in vno denſo nõ iacẽt ꝓpinqus q̃ʒ ptes mediate ⁊ diſtãtes in aliquo raro. qꝛ ſicut in dẽſo alique ptes diſtãt abinuiceʒ per quãtitatẽ digitalẽ. ⁊ aliquẽ per quãtitatẽ pedalẽ. ita in raro ꝯtingit aſſignare aliquas partes diſtãtes per pedalẽ quanti tatẽ ⁊ aliquas p digitalẽ. Dico igitur ꝙ pro tãto dicit p̄hs ꝙ in denſo partes magis diſtãt q̃ʒ in raro. q̇ ſi ex raro fiat den ſum ꝓpinquius iacebũt partes in denſo q̃ʒ eedeʒ ptes prius iacebãt in raro. ⁊ hoc eſt verũ. nam extremitates rari iace/ bunt in dẽſo ꝓpinqus qñ ex raro factũ eſt denſum.

A

B

partes cõpoſi/ ꝯ quo iacẽt.

℄ Qualia ſunt que ſʒ hoc denominatiue di/ cunt̃ vel quomodolibet alr ab his. vt a can dore candidus ⁊ a grãmatica grãmatic⁹: ⁊ a iuſtitia iuſtus. ſimiliter vero ⁊ in alijs.

ARGI. ℄ Qualia vo ſũt ea que denoiatiue ab ipſis aut alio aliquo modo dicuntur. In pleriſq̧ igitur quin potius fere in oibus denomina tiue dñr. Ut ab albedine alb⁹: a muſica mu/ ſicus: ⁊ a iuſtitia dr iuſtus: ⁊ ceteris ſili mõ.

℄ Hec eſt 2ᵃ pars principalis huius cap. in qua p̄hs determi nat de ſubiecto quali. Et ꝯtinet duas pticulas. In pᵃ narrat que dñr q̃lia. in 2ᵃ ibi. (In aliqbus vero.) narrat ꝙ q̃lia dñr denoiatiue a q̃litatibus. In pᵃ ergo pticula dicit ꝙ q̃lia dñr illa que a q̃litatib⁹ p̄dictis dñr denoiatiue qualia vel aliquo mõ dñr qualia. Qꝛ aũt aliq̃ dñr qualia denoiatiue a q̃litati/ bus p̄dictis pʒ. naʒ a calore dr aliq̇s calidus: ⁊ a grãmatica

C grãmatic⁹. ⁊ a iuſtitia iuſtus. ⁊ ſic de ceteris. ℄ Intelligen/ dũ eſt ꝙ qualitas in pn° iſti⁹ capituli deſcribit̃ p quale. ⁊ q̃le nũc deſcribit̃ per q̃litatẽ. ex hoc nõ accidit aliqđ incõueniẽs. nã ex quo qualitas eſt vnũ genus gñaliſſimum nõ põt qua/ litas deſcribi per aliqua priora ſimplr. ſed deſcriptio quali/ tatis p quale eſt deſcriptio qualitatis per effectum: ⁊ ſic per priora quo ad nos ⁊ non per priora ſimpliciter.

℄ In aliqb⁹ vo eo ꝙ nõ ſunt poſita q̃litatib⁹ noia non ꝯtingit ea que dñr ab eis denoiati ue dici. vt curſor aut pugillator q ſm valitu dinẽ nãlez a nulla qualitate denoiatiue dñr. Nõ.n.poſita noia ſũt valitudinib⁹ ſʒ q̃s iſti dñr q̃les. ſicut ⁊ in diſciplinis ſʒ quas pugil latores vel paleſtrici ſʒ affectionẽ dñr. Pu gillatoria.n.dr vel paleſtra diſciplia. Qua les vo ab his dnoiatiue hi q ad eas afficiũt dñr. Aliqñ ãt ⁊ poſito q̃litatis noie denoiati ue nõ dr id ad qđ ſʒ eã quale qd dr. vt a vtu te ſtudioſus. virtuteʒ.n.hñdo ſtudioſus dr: ſʒ denoiatiue a vtute. Nõ aũt in plimis hoc

tale ẽ. Que ḡ q̃lia dñr: aut denoiatiue a p̄di/ ctis q̃litatib⁹ dñr: aut aliquo mõ alr ab eis.

℄ Sed in qbuſdã ex eo qꝛ nõ ſunt noia quali tatib⁹ poſita: nõ fit vt ab ipſis denoiatiue di cant̃: vt apt⁹ ad militandũ aut ad curſum: q quidẽ nãli potẽtia talis dr: a nulla qualitate dr denoiatiue. Potẽtijs.n. hiſce quibus hi quales dñr, nõ ſunt noia poſita: ſicut artib⁹ qbus militaris aut curſores ob diſpõnẽʒ di cunt̃. Militaris.n.dr ars: ⁊ curſoria: atq̧ ab his ij qui diſponunt̃ denoiatiue dñr. Inter dũ etiã eſt ⁊ poſituʒ qualitati nomẽ: nõ tñ id qđ ipſa dr quale noie illius dr denoiatiue. A virtute nãq̧ dr q̃ſpiam ſtudioſus. ex eo ſane qꝛ vtuteʒ hʒ: ſed nõ denoiatiue dr a virtute. non tñ in multis idipſum fit. Ea igit̃ qualia dñr: que a dictis qualitatibus denominati ue: aut aliquo alio modo dicuntur. ARGI.

℄ Hec eſt 2ᵃ pticula h⁹ ptis in q̃ p̄hs narrat ꝙ nõ oia q̃lia dñr denoiatiue a q̃litatib⁹ p̄dictis. ⁊ h q̃n ꝯtingit. oñdit ⁊ itẽdit dicere ꝙ dupliciter cã põt ꝯtingere ꝙ q̃lia nõ dñr denoiati ue a q̃litatib⁹. aut qꝛ tali q̃litati nõ eſt nomẽ ipoſitum. aut qꝛ nomẽ cõcretũ nõ eſt denoiatiue dctm ab illa qualitate. Exẽ pũ pʒ de pugillatore ⁊ curſore. Iſta.n. denoiant̃ qualitaſſ nõ denoiatiue a q̃litate. pp̄ h ꝙ illis q̃litatib⁹ nãlibus pp̄ q̃s aliq̇ dñr pugillatores vel curſores nõ ſũt noia ipoſita a qb⁹ ſubiecta denoiatiue poſſint dici. tñ ipſis artib⁹ pp̄ quas hñ/ tes eas dñr curſores vel pugillatores. ſũt noia ipoſita. vt ſ̃ noia pugillatoria vel curſoria: ſed ab iſtis artib⁹ vel noibus artiuʒ non dñr pugillatores vel curſores nãliteʒ. hoc eſt pp̄ po nãlem in eis exñteʒ. ſʒ q ab artib⁹ dñr pugillatores vel curſores dñr denoiatiue a talib⁹ artibus. vel noibus artiuʒ tales. Exẽ ſcdi. nã illa q̃litas pp̄ quã aliq̇s dr ſtudioſus non dr denoiatiue a virtute. ⁊ hoc qꝛ hoc nomẽ ſtudioſus. ⁊ hoc nomẽ virt⁹ nõ cõueniũt in pn° vocis. Et ad hoc ꝙ aliqd di/ catur denoiatiue ab alio reqrunt̃ tres ꝯdõnes vt dctm ẽ. ſ. vʒ. ꝯueniẽtiã in pn° vocis. ⁊ diũa i fine. ⁊ ꝯueniẽtia i ſignato.

Ad de/ nomina tiuum q̃ reqrit̃.

℄ Ineſt vo ꝯtrarietas ſm ꝙ quale eſt vt iu ſtitia iniuſtitie cõtrarietatẽ: ⁊ albedo nigre dini: ⁊ alia ſimiliter. Silr auteʒ ⁊ ea que ſm eas qualia dñr vt iniuſtũ iuſto ⁊ albũ nigro.

℄ Atqui cõtrarietas in q̃litate eſſe vr: iuſtitie nãq̧ ꝯtrariũ eſt iniuſtitia: ⁊ albedini nigre do: ⁊ cetera eodeʒ mõ. ea ẽt q̃ ipſis q̃lia dñr: ꝯtraria eẽ vñr: vt iniuſtũ iuſto ⁊ nigrũ albo. ARGI.

℄ Hec eſt 2ᵃ ps pn̄ h⁹ ptis in q̃ determinat de ꝓprietatibus q̃litatiſ. ⁊ ꝯtinet q̃tuor pticulas. In pᵃ ponit p̄ᵃᵐ ꝓprietatẽ q̃li tatis ⁊ remouet vnã dubiõnẽ. In 2ᵃ ibi (Suſcipit ãt q̃litas). ponit 2ᵃᵐ ꝓprietatẽ q̃litatiſ. In 3ᵃ vo ibi. (Silia vo ⁊ diſſilia) ponit tertiã ꝓprietatẽ q̃litatis. In 4ᵃ pticula ibi. (Aut vo nõ decet.) Remouet quãdã cauillationẽ. Prima pticula ꝯtinet tres pticulas. In pᵃ ponit ꝓprietatẽ. In 2ᵃ ibi. Non aũt oi/ bus. narrat ꝙ iſta ꝓprietas nõ eſt cõis oib⁹ qualitatib⁹. In 3ᵃ ibi. (Ampli⁹ ſi ex ꝯtrarijs). remouet dubiũ. In pᵃ igit̃ pticu/ la ponit p̄mã ꝓprietatẽ q̃litatis q̃ eſt hr̃e ꝯtrariuʒ. vñ dicit ꝙ ꝯ/ trietas ineſt qualitati. ⁊ hoc tã ſm abſtractũ q̃ʒ ſm ꝯcretũ. ſʒ abſtractũ iuſtitia ⁊ iniuſtitia ſunt ꝯtria ſilr albedo ⁊ nigredo ſunt ꝯtria. Silr ſm ꝯcretũ vt iuſtũ ⁊ iniuſtũ ſunt ꝯtria. ⁊ albũ ⁊ nigrũ ſunt ꝯtria. poſſet h poni ꝯcluſio. 3 8. h⁹ ſ. ꝙ q̃litati

ineſt ꝯrietas. hec ꝯcluſio pbaṫ pbatiõe exẽplari vt dictū eſt.

¶ Nõ autem in omnibus hoc eſt. Rubeo. n. aut pallido aut huiuſmodi colorib⁹ nihil eſt contrarium qualitatibus exiſtentibus.

ARGI. ¶ Non tñ in omnibus hoc eſſe videtur flauo enim aut fuſco aut talibus coloribus: que quidam ſunt qualia nihil eſt contrarium.

¶ Hec eſt 2ᵃ ps h⁹ pticule in qua phs narrat ꝙ hec ꝓprietas nõ eſt cõis oibus qualitatib⁹. ⁊ dicit ꝙ iſta ꝓprietas nõ ꝯuenit oibus q̃litatib⁹: qꝛ colorib⁹ medijs iter albū ⁊ nigrū: vt rubedini ⁊ pallori nihil eſt ꝯriū. ⁊ tñ iſti colores ſūt q̃litates.

¶ Ampli⁹ ſi ex ꝯtrarijs vnū fuerit quale hoc palā eſt ꝓponẽti ex ſingulis alia p̄nta. qm̄ ⁊ reliquū erit quale. Nā ſi eſt iuſtitia iniuſtitie ꝯtraria: quale aūt eſt iuſtitia. q̃le ergo ⁊ iniuſtitia. Nullum. n. aliorū p̄ntorū aptabiṫ iniuſtitie neq; q̄ntitas neq; ad aliquid. neq; vbi. neq; oino aliquid talium niſi quale. Sic autē ⁊ in alijs que ſm̄ qualitates ſunt ꝯtraria.

ARGI. ¶ Atq; ſi ꝯtrariorū alterū q̃litas eſt: ⁊ reliquū oino q̃litas erit. Hoc aūt ita eē pꝫ ex ſingulis. Nā ſi iuſtitia ꝯtrariū ē iniuſtitie: atq; iuſtitia q̃litas ē: ⁊ iniuſtitia. ḡ q̃litatis rõnē ſubibit. Nullū. n. p̄ntorū iniuſtitie: neq; q̄ntū: neq; ad aliq̄d: neq; vbi: neq; ceterorū quicq̄ oino: niſi qualitas tm̄ accõmodatur. Eadē ⁊ in ceteris que ſunt in qualitate cõtrarijs dici p̄nt.

¶ Hec eſt 3ᵃ ps hui⁹ pticule i qua phs remouet dubiū q̇dd̄ā. Poſſet. n. aliqs credere ꝙ vnū ꝯriū eēt in vno gn̄e. ⁊ reliquū in alio gn̄e. Iſtud remouet phs dicẽs. ꝙ ſi vnū ꝯtrariorū erit quale. ⁊ reliquū erit quale. hoc eſt ſi vnū ꝯriorū erit in gn̄e q̃litatis: reliquū erit in gn̄e qualitatis. ⁊ nõ in alio: vt pꝫ inductiue. qm̄ ſi iuſtitia ſit in gn̄e q̃litatis. iniuſtitia nõ põt eſſe in gn̄e q̄ntitatis. nec in gn̄e relationis. ⁊ ſic de alijs gn̄ib⁹. ⁊ iõ opꝫ ꝙ ſit in gn̄e q̃litatis. ¶ Intelligẽdum ꝙ h̄ ꝓprietas nõ eſt ꝓpria q̃litati. tum qꝛ cõpetit alijs a qualitate vt actioni ⁊ paſſioni relationi ⁊ ſic de alijs p̄ntis vbi eſt ꝯtrarietas. tum qꝛ nõ cõpetit oī qualitati. qꝛ qualitati de 4ᵃ ſpē q̃litatis nihil eſt ꝯriū. ¶ Intelligẽdū eſt ēt ꝙ ſicut q̃litati eſt aliq̄d ꝯriū ita ēt quali eſt aliq̄d ꝯriū. nā ſicut albedo ⁊ nigredo ſunt ꝯria. ita albū ⁊ nigrū ſunt ꝯria. qꝛ p̄nt p̄dicari de eodē ſubto in actu ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul. Et ſi dicaṫ ꝙ ꝯria ſūt i eodē genere ꝑ phm̄ in topicis. Itē ſi albū ⁊ nigrū eēnt ꝯria: ꝯria eēnt in eodē gn̄e. ſꝫ albū ⁊ nigrū nõ ſunt in eodē gn̄e: qꝛ nõ ſunt in gn̄e: vt pꝫ ꝑ phm̄ in thopicis. Itē ſi albū ⁊ nigrū eſſent ꝯria. aut ergo eēnt ꝯria ſm̄ ꝙ h̄nt ſuppõnē ſimplicē. aut ſꝫ ꝙ habēt ſuppõnē ꝑſonalē. nõ p̄ mõ. qꝛ ſic ſupponūt pro aggregatis ex ſubiectis ⁊ formis ⁊ illa aggregata non ſunt ꝯria. qꝛ ꝯria iſunt eidē ſbto in actu ſucceſſiue. ſꝫ nihil recipit aggregatū ex ſubto ⁊ accn̄te. q̄re ⁊c̄. Nec 2ᵒ qꝛ ſic termini ſtāt ꝑ ſubiectis pcile ⁊ illis nõ eſt ꝯtrarietas. qꝛ ſbe nihil eſt ꝯriū.

De h̄ vide ſcot. 1 2. diſt. 4. q. 5. ¶ Dōm eſt vt dicit phs ꝙ quale ꝯriaṫ quali ſicut q̃litas q̃litati. verūtñ nõ oino ⁊ eodē mõ. qꝛ q̃litas p̄ ⁊ ſꝫ ſe ꝯriaṫ q̃litati vt albedo nigredini. ſꝫ quale nõ ꝯriaṫ quali niſi rõne q̃litatis q̄ eſt forᵃ. ⁊ ita q̃le nõ ꝯriaṫ quali ſm̄ ſe totū: ſꝫ q̃litas ſꝫ ſe totū ꝯriaṫ q̃litati. ¶ Et qñ dr̄ ſic p̄. ꝯria ſunt in eodē gn̄e. dico ꝙ h̄ eſt verū ꝑ ſe vel ꝑ reductionē. ⁊ dico ꝙ q̄uis albū ⁊ nigrū nõ ſit ꝑ ſe in gn̄e. tñ eſt in gn̄e q̃litatis ꝑ reductionē. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ h̄ eſt vera. albū ⁊ nigrū ſi ꝯria ſm̄ forās vt albū ⁊ nigrū h̄nt ſuppõnē ſimplicē. Et qñ dī. vt ſic ſupponūt ꝑ aggregatis. ꝯcedo. vn̄ aggregata ex ſubiectis ⁊ formis ꝯrijs

ſunt ꝯria ſꝫ forās: ⁊ p̄nt ieſſe eidē ſbo i actu ſucceſſiue ſꝫ formā. ⁊ forᵉ ꝯrie illorū p̄nt ſuccedere eidē ſbto ſibi iuicē. qꝛ non ſunt ꝯria ſꝫ ſe tota. vel põt dici ꝙ albū ⁊ nigrū accepta ꝑ formis ſꝫ ſe tota p̄nt ieſſe eidē ſbo ſucceſſiue ⁊ nõ ſil. qꝛ de eodē corpe nūero verū eſt dīc ꝙ q̄nq; ē albū ⁊ q̄nq; nigrū ⁊ nõ ſil. Intelligẽdū eſt vt dicit phs ꝙ colores medij nõ ꝯriaṫ ꝯrietate ꝓpriſſime dcā: q̄ vt ſupra dcm̄ eſt: h̄ꝫ tres ꝯdõnes. p̄ ꝙ h̄ ꝯria ſunt poſita ſub eodē gn̄e. 2ᵒ ꝙ maxime diſtēt ſub illo gn̄e. 3ᵒ ꝙ poſſint ieſſe eidē ſbo in actu ſucceſſiue. nõ ſil. Et verū eſt ꝙ tali ꝯrietate nõ ꝯriaṫ colores medij. qꝛ nõ maxime diſtent ſub illo gn̄e. Colores tñ medij. ꝯriaṫ ꝯrietate ꝓprie dcā. qꝛ iter illos eſt mot⁹ ⁊ mutuo ſe expellūt circa idē ſbm̄. vn̄ p̄ro 1ᵒ vide ꝯrietatē ſupius poſitā. capl̄o de ſubā.

¶ Suſcipit aūt q̃litas magis ⁊ min⁹. Albū vero magis ⁊ min⁹ alterū altero dr̄. ⁊ iniuſtū alterū altero magis ⁊ min⁹ dr̄: ſꝫ ⁊ ipſa ſbta crem̄ᵐ ſuſcipiūt cū cādidū nāq; ſit ampli⁹ ꝯtigit cādidᵐ nēi.

ARGI. ¶ At vero q̃lia ipſa ꝯ̃uus ſuſcipiūt: ac magis talia minuſue dn̄r. Albū. n. aliud alio magis minuſue dr̄. At iuſtū alio magis minuſue. ⁊ ipſa ēt itētiõē ſuſcipiūt. Fit. n. vt albū albi⁹ ſe euadat.

¶ Hec eſt 2ᵃ ps h⁹ ꝯ̃ tis i q̄ phs ponit 3ᵃᵐ ꝓprietatē q̃litatis. Et p̄ narrat i qb⁹ q̃litatib⁹ notū ē q̄ꝫ ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. 2ᵒ narrat i qb⁹ ē duᵐ an ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. Narrat ḡ p̄ ꝙ q̃litates de 3ᵃ ⁊ p̄ᵃ ſpē q̃litatis ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹ ned eſt duᵐ de q̃litatib⁹ 2ᵃ ſpē q̃litatis. 2ᵒ narrat de q̃litatib⁹ in abſtracto ꝙ eſt duᵐ an ſuſcipiāt magis ⁊ min⁹. ⁊ 3ᵒ de q̃litatib⁹ de 4ᵃ ſpē q̃litatis dicit ꝙ nõ eſt duᵐ an ſuſcipiāt magis ⁊ min⁹: imo eſt maniᵐ ꝙ nõ ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹ in ꝯcreto nec in abſtracto. Dicit igiṫ in p̄. ꝙ qualitas ſuſcipit magis ⁊ min⁹. v. g. albū ſuſcipit magis ⁊ min⁹. nā vnum albū eſt magis albū q̄ꝫ aliud ⁊ h̄ dicit q̄ꝫtū ad q̃litates de 3ᵃ ſpē q̃litatis ⁊ vnū iuſtū dr̄ magis iuſtū alio iuſtorū. h̄ dicit ꝑ p̄ᵃ ſpē q̃litatis. nā in p̄ᵃ ſpē q̃litatis vna qualitas vel quale ſuſcipit augmentū. nā illud qd̄ eſt calidū põt fieri magis calidum.

¶ Nõ tñ oia ſꝫ pl̄a. Iuſtitia nāq; a iuſtitia ſi dicaṫ magis ⁊ min⁹ p̄i q̄ꝫ ābigẽ. Silr̄ aūt ⁊ i alijs affectõib⁹. Quidā. n. i h̄ dubitāt. Dn̄t. n. iuſtitiā ñ m̄ltū magis ⁊ min⁹ dici a iſtītia: ⁊ ſanitatē a ſanitate. Min⁹ aūt h̄re alterū altero ſanitatē dn̄t ⁊ iuſtitiā min⁹ alterū h̄re. Sic aūt ⁊ grāmaticā ⁊ alios effect⁹ q̃litatis. ſꝫ tñ ea q̄ ſꝫ eos affect⁹ dn̄r īdubitāter recipiūt magis ⁊ min⁹. Iuſtior. n. alṫ altero dr̄ ⁊ grāmaticior ⁊ alijs ſilr̄. Triāgulus ⁊ q̄drāgulus vero nõ vr̄ ſuſcipe magis ⁊ min⁹ nec aliq̄d aliarū figurarū. Quecūq; . n. diffõnē triāguli recipiūt ⁊ circuli oia ſilr̄ triāguli vel circuli ſūt. Eorū vero q̄ nõ ſuſcipiūt nihil magis alterū altero dr̄. Nihil. n. q̄dratū magis q̄ꝫ ꝑte altera lõgior forma circulus eſt. nullū. n. ipſorū ſuſcipit circuli rõnem. Silr̄ aūt ſi vtraq; nõ ſuſcipiūt huius ꝓpoſiti rõnē nõ dr̄ alterū altero magis.

ARGI. ¶ Nā tñ oia ſed plurima ꝯdõnē hāc ſubire videnṫ. Nā dubitauerit q̄ſpiā ſi magis minuſue iuſtitia dici poſſit: ⁊ diſpõnib⁹ ēt ceteris ſilr̄ mõ. ſunt. n. q de talib⁹ cõtẽdunt. Atq; iuſtitiā quidē magis iuſtitia minuſue: ſanitatem q;

tẽcꝫ ſanitate nõ nimiũ inquiũt dici. Min⁹ tñ quippiã magis ꝙ aliõ ſanitatẽ iuſtitiãꝗ ⁊ grãmaticã identidẽ ceteraſꝗ diſpõnes hĩc dñt. At tñ ea ꝗ hiſce qualia dñr gradus ſine cõtrouerſia ſuſcipiũt: magiſꝗ talia atꝗ min⁹. dñr. Juſtioꝛ.n. ⁊ ſanioꝛ ali⁹ alio dr: ⁊ in ceteris ſimili mõ. Triãgulus aũt ⁊ quadratũ ceterecꝫ figure nõ videnť tales ꝯdõnẽ ſubire. nã ea quidem que trianguli rõnem circuliꝗ ſuſcipiũt: triãguli ſunt ſiſr aut circuli vniuerſa. Eoꝝ vero que nõ ſuſcipiũt: nihil alio magis minuſue tale dicetur. non.n. quadratuz magis ꝙ altera ex pte longius circulus eſt. quippe cum neutruz circuli ſubeat rõ[n]em.
16 atqꝫ ſimpľr ſi non ſubeant propoſiti rõnem: alterũ nõ magis altero tale minuſqꝫ diceť.

¶ Nerrot oia in qb⁹ eſt du^m an ſuſcipiãt magis ⁊ min⁹: vt de iuſtitia ſanitate ⁊ hꝫ. de iſtis.n. ⁊ hꝫ dubitant aliq an ſuſcipiãt magis ⁊ min⁹: ⁊ de h̃ vt dicit phs ſꝫ qꝫ ambigere. an.ſ. q̃litates in abſtracto ſuſcipiãt magis aut min⁹. de q̃litanb⁹ tñ in ꝯcreto ſiue de his q̃ ſꝫ hꝫ q̃litates dñr q̃lia nõ eſt du^m an ſuſcipiãt magis ⁊ min⁹. nã vn⁹ hõ dr magis iuſt⁹: ⁊ vn⁹ hõ dr magis ſan⁹ alio: ſꝫ vna iuſtitia nõ dr magis iuſtitia q̃ alia: nec vna ſanitas dr magis ſanitas q̃ alia ¶ Intelligẽdũ
A ꝙ Arl. nõ determiat iſtã dubõnẽ h̃ exp̃ſſe: tñ nihi vr ꝙ nulla q̃litas i abſtracto ſuſcipiat magis ⁊ min⁹. ⁊ h̃ ẽ ſnia porp. vbi ponit drĩaz iter ſpẽz ⁊ accñs: vbi dicit ꝙ tã accñs ſepabile q̃ iſepabile ſuſcipit magis ⁊ min⁹: ſꝫ nulla ſpẽs recipit magis ⁊ min⁹ i oia.n. ſpẽs q̃litatis eq̃lr ꝑticipať a ſuis idluiduis: ⁊ ita vna iuſtitia nõ dr magis iuſtitia q̃ alia: nec vna ſanitas dr magis ſanitas q̃ alia: vñ poſito ꝙ augmẽtatio for^e fiat ꝑ additionẽ ptis ad ptẽ nõ h̃ꝫ qs ponere ꝙ aliq̃ for^a ſuſcipiat magis ⁊ min⁹: nec ꝙ augmẽteť: q: nec foꝛa ꝑcedẽs nec for^a ſequẽs augmẽtať nec aggregatũ ex his: nõ foꝛa ſequẽs nec ꝑcedẽs: ꝑꝫ: q: ex h̃ ꝙ vna res addiť alteri rei neutra res augeť: ſed ex h̃ ꝙ vn⁹ lapis addiť alteri lapidi: nec lapis cui fit
Vide in cob. de forti. in tracta. de intenſ. ⁊ remiſ. for. additio: nec lapis addit⁹ augmẽtať. Et eodẽ modo poſito ꝙ vna for^a alteri foꝛe aduenia: nec for^a ſequẽs nec for^a ꝑcedẽs augeť: nec eſt dare ꝙ totum aggregatũ ex for^a ꝑcedẽti ⁊ ex foꝛa ſubſequẽti.ſ. aduenĩẽti augeť: q: i^d aggregatũ nũq̃ prefuit: ⁊ oꝫ auctũ manẽ idẽ in ꝑn^o augmẽtatiõis ⁊ in fine. Dicẽtes ꝙ augmẽtatio for^e fit ꝑ h̃ ꝙ cõtinue fit alia ⁊ alia foꝛa in ſꝫo ꝑfectioꝛ q̃ ꝑcedẽs: ita ꝙ in q̃lꝫ inſtãti ptis menſurãtis iſtã augmẽtationẽ eſt alia ⁊ alia for^a: h̃ñt dicere ꝙ nulla for^a augeť: q: nulla for^a manet ꝑ ipſã durãte augmẽtatiõe. Dicẽtes igiť ꝙ augmẽtatio fit ꝑ h̃ ꝙ for^a ꝑfecti⁹ eſſe h̃ꝫ in ſꝫo: ita ꝙ foꝛa in tota augmẽtatiõe manet eadẽ nũo abſꝗ additiõe alicui⁹: h̃ñt et dicere ꝙ nulla for^a augetur nec ſuſcipit magis ⁊ min⁹: q: ſine aliquo adueniẽte nõ eſt itelligibile ꝙ aliqd augeť vel ꝙ aliqd fiat ꝑfecti⁹ q̃ ꝑus ſine aliq̃ adueniẽte. Propter h̃ dico ꝙ nulla for^a ſuſcipit magis aut min⁹: ſꝫ for^a ſuſcipiť in ſꝫo ſm magis ⁊ min⁹: ſm eẽ magis ꝑfectũ ⁊ min⁹ ꝑfectũ: vñ nulla albedo ſuſcipit magis ⁊ min⁹: ſꝫ albuz ſuſcipit
B magis ⁊ min⁹: q: ſuſcipit albedinẽ magis ꝑfectã ⁊ min⁹ ꝑfectã: ⁊ hoc dicit phs h̃ ſatis plane. ¶ Adhuc eſt du^m: q: ſm
Qualitas an magis ⁊ min⁹ ſuſcipiat. hoc nulla q̃litas ſuſcipit magis ⁊ min⁹: q: ſc^r nulla for^a ſuſcipit magis ⁊ min⁹. ꝫ nulla q̃litas ſuſcipit magis ⁊ min⁹. ſꝫ h̃ eſt ꝯ phm q̃ dicit ꝙ q̃litas ſuſcipit magis ⁊ min⁹. ¶ Dõm ꝙ nulla q̃litas ſuſcipit magis ⁊ min⁹. Et ad phꝫ dico ꝙ phs ꝑ qualitatẽ itelligit q̃le: vt pꝫ ꝑ ex^a ſua. dicit.n. exẽplificãdo albuz magis albũ altero dr. ⁊ iuſtũ magis iuſtũ altero dr: ſed nec iuſtitia nec albedo dr magis aut min⁹: aut vna iuſtitia vel albedo q̃ alia: vñ ſꝫm q̃litatis ſuſcipit magis ⁊ min⁹ ſꝫ ipſas q̃litatez. nã ſm vnã q̃litatẽ magis tale: ⁊ ſm aliã dr min⁹ tale. Et h̃ eſt exp̃ſſe ſnia phi. h̃ in tex. Nõ tñ oia. Et q̃uis aliq̃ dñr ſuſcipe magis ⁊ min⁹ ſm q̃litatẽ: non tñ oia: vt q̃lia ſm q̃litatẽ 4^e ſpẽi q̃litatis nõ dñr magis ⁊ min⁹ ſꝫ illas q̃litates: vt triãgulare vel q̃drãgulare nõ dr ſꝫ magis ⁊ min⁹: ⁊ h̃ eſt ꝯ.39. h⁹ li.ſ. nihil dr magis ⁊ min⁹: ſꝫ q̃litatẽ de 4ª ſpẽ q̃litatis: ꝑ h̃ ꝙ nihil ſuſcipit diffõnẽ iſtaꝝ q̃litatũ ſm magis ⁊ minus: nihil.n. ſuſcipit diffõnẽ triãguli vel q̃drãguli vel circuli ſm magis ⁊ min⁹: q: nec i^d cui ꝯuenit diffõ alicui⁹ illoꝝ ſuſcipit diffõnẽ alicui⁹ illoꝝ ſm magis ⁊ min⁹: nec id cui nõ ꝯuenit diffõ alicui⁹ illoꝝ recipit diffõnẽ eoꝝ ſm magis ⁊ min⁹. ꝫ nihil dr ſꝫ magis ⁊ min⁹ ſꝫ aliquã q̃litatẽ de 4ª ſpẽ q̃litatis.

NOn ergo oia q̃lia ſuſcipiũt magis ⁊ minus. Hoꝝ itaqꝫ q̃ p̃dicta ſunt nihil ẽ ꝓpriũ qualitatis. Siſia ãt diſſimilia ſꝫ ſolas dñr qualitates. Siſe enĩ ⁊ diſſimile alterũ altero nõ eſt ſm aliud niſi ſm hoc qd quale eſt. Quare ꝓpriũ erit qualitatis ſm eam ſimile vel diſſimile dici.

¶ Nõ ꝫ oia q̃lia gradus ſuſcipiũt: vt magis talia minuſue dicanť. Eoꝝ igiť q̃ dicta ſũt neutruz ꝓpriũ q̃litatis eſſe vĩ. Siſia aũt diſſimiliaqꝫ p qualitates ſolas dñr. Siſe.n. quippiã cuipiã nulla alia profecto rõne eſſe videtur ꝙ ea qua quale eſt. Quare ꝓpriũ qualitatis erit hac ipſa ſimile atqꝫ diſſimile dici. ARG.

¶ Hec eſt tertia ꝑticula tertie ptis ꝑncipalis i qua phs ponit tertiã ꝓprietatẽ q̃litatis que eſt iſta. ꝙ ſm q̃litatẽ dr aliqd ſimile vel diſſiſe: ⁊ hec eſt ꝯ.40. hui⁹ lib. ꝓbať ſic. ſꝫ q̃litatem dr aliqd ſiſe vel diſſimile: ⁊ ſm nihil aliud dr aliquid ſiſe vel diſſimile. ꝫ ſm ſolã q̃litatẽ dr aliqd ſimile vel diſſimile.

¶ At võ nõ decet cõturbari: ne qs nos dicat de qualitate ꝓpõnẽ facientes multa de relatiuis iterpoſuiſſe. Hitus.n. ⁊ diſpõnes eoꝝ q̃ ſũt ad aliqd eẽ dicebam⁹. pene.n. i oib⁹ talibus gña dñr ad aliqd. Nihil ãt hoꝝ q̃ ſingularia ſũt. nã cũ diſciplina gen⁹ ſit ad ipm qd ẽ alteri⁹ dr alic⁹.n. diſciplina dr. Eoꝝ võ q̃ ſũt ſingularia nihil ipſꝫ qd ẽ altri⁹ dr: vt grãmatica ñ dr alic⁹ grãmatica: nec muſica alic⁹ muſica: ſꝫ forte ſꝫ gen⁹ h̃ dñr aliqd: vt grãmatica dr alic⁹ diſciplia ñ alic⁹ grãmatica: ⁊ muſica alic⁹ diſciplia ⁊ ñ alic⁹ muſica. Quapp q̃ p ſe ſingľaria ſũt ñ ſũt ad aliqd: ſꝫ q̃litates. dicimur.n. q̃les ſꝫ ſingľaria: ⁊.n. h̃ẽm⁹. Scientes ãt dicimur ꝙ h̃ẽm⁹ ſingulas ſcias. Quare h̃ erũt et q̃litates q̃ ſũt ſingulariũ ſꝫ q̃s q̃les dicimur: hec ꝫ nõ erũt eoꝝ q̃ ſunt ad aliqd.

¶ Nõ ãt pturbari opꝫ: Si qſpiã nos duxerit de q̃litate tractãtes cõplura eoꝝ q̃ ſũt ad aliqd cuꝫ q̃litatib⁹ ipſis enumeraſſe. ARG. Hit⁹.n. ⁊ diſpõnes ad aliqd eẽ dicim⁹. Eteni i oib⁹ fere talib⁹ gña qdẽ ad aliqd eẽ dñr: ſingulariũ vero nihil. Scia nãqꝫ que quidem eſt gen⁹, hocipſuz qd eſt alicuius diciť eſſe: cuiuſdaꝫ

tenī ſcīa dī. Singularū vō ſcīa℞ nulla idipſ̄ qđ eſt alic⁹ dī eē: vt grāmatica nō dī alicui⁹ grāmatica. neq̄ muſica cuiuſpiā muſica: niſi gñis rōne ad aliqđ ⁊ ipſe dicāť. Grāmatica eni alicui⁹ ſcīa dī: nō alic⁹ grāmatica. Et muſica cuiuſdā ſcīa: nō cuiuſpiā muſica. Quare ſingule nō ſunt vt pʒ ad aliqđ. At q̄les dicimur ſingulis q̄ppe cū has ipſas ⁊ hēam⁹. Sciētes. n. ex eo dicimur. qꝛ ſingulariū aliquas ſcientiarū habemus. Quare ſingule erunt qualitates: quib⁹ ⁊ quales q̄ eas hñt dñr: At he nō ſunt ad aliqđ vti diximus.

¶ Hec eſt 4ᵃ ptic. 3ᵉ ptis pn̄ᵗᶦˢ in q̄ phs remouet qđdā dubiū tale. In h. c. de q̄litate ponit multa eē de gñe q̄litatis: q̄ tñ ſūt de gñe relōnis: cꝫ ſūt habit⁹ ⁊ diſpōnes. Iſta. n. ponunť eſſe de pᵃ ſpē q̄litatis: ⁊ tñ ſūt relōnes. Dubiū igiť oriť q̄lr h̄ pōt eē. ſ. q̄ idē ſit de gñe relōnis ⁊ de gñe q̄litatis. ¶ Ad iſtud rñdet phs dupľr. Uno° q̄ hꝫ hit⁹ ſiue diſpōnes ſm ſua gña ſūt relatiōes ⁊ ſm ſuas ſpēs ſunt q̄litates v. g. ſcīa que eſt gen⁹ grāmatice eſt ad aliqđ: qꝛ ſcīa pfecte referť ad ſcibile: ⁊ grāmatica q̄ eſt ſpēs eſt q̄litas ⁊ nō eſt ad aliqđ niſi ſm ſuum genus. muſica. n. nō dī alicui⁹ muſica ſed alicui⁹ diſciplina. E

¶ Ampli⁹ ſi ꝯtigat h̄ ipſ̄ ſiť q̄le ⁊ relatiuū eſſe nihil ē icōueniēs i vtriſq̄ h̄ gñib⁹ enūerare.

ARGI. ¶ Preterea ſi hoc idē quale atq̄ ad aliquid ſit: non abſurdum in vtriſq̄ ipſum generib⁹ collocari atq̄ enumerari.

¶ 2ᵃ rñſio eſt ſub ꝯdōne: ⁊ eſt talis. ſi ꝯtingat idē eē relatiuū ⁊ q̄le: ita q̄ idē ꝯtingat eē in gñe q̄litatis ⁊ in gñe relōnis. tūc nō ē icōueniēs ponē hꝫ hit⁹ ⁊ diſpōnes eē vtriuſq̄ gñis. Sꝫ vtrū ſit ita vel nō. ſ. q̄ idē ſit in gñe relōnis ⁊ in gñe q̄litatis nō aſſerit hic phs. Iſtud. n. idiget maxima ſcrutatione.

Cap. v. Recipit aūt facere ⁊ pati ꝯrietates ⁊ magis ⁊ min⁹. Calefacē. n. ad frigidū facē ꝯriū eſt: ⁊ calefieri ad frigidū fieri ⁊ delectari ⁊ ꝯtriſtari. icirco recipit ꝯrietates ⁊ magis ⁊ min⁹: calefacē. n. magis ⁊ min⁹ dī: ⁊ calefieri magis ⁊ min⁹: ⁊ ꝯtriſtari magis ⁊ min⁹. Suſcipiūt ḡ magis ⁊ min⁹ facē ⁊ pati: de his itaq̄ tāta dñr.

Cap. vi. Dcm̄ eſt āt de ſitu i his q̄ ad aliqđ ſūt: qꝛ denoīatiue a pōnib⁹ dī. De reliq̄s autē. i. qñ ⁊ vbi ⁊ hr̄e eo q̄ māifeſta ſūt nihil de his aliđ dī q̄ꝫ q̄ in pncipio dcā ſūt: qꝛ hr̄e q̄deꝫ ſignat calciatū eſſe vel armatū eſſe: vbi aūt in loco eſſe: qñ vt heri: ſꝫ ⁊ alia hmōi q̄ de his dicta ſunt. De ppoſitis itaq̄ gñibus dcā ſufficiāt.

ARGI. ¶ Suſcipiūt ⁊ ipſ̄ agē patiue ꝯrietatē. calefacē năq̄ ⁊ frigefacē: ⁊ calefieri: ⁊ frigefiēri ⁊ voluptate affici doloreq̄ ꝯria ſūt. Qr ꝯrietatē ſuſcipiūt: gradus q̄q̄ ſuſcipiūt, vt magis atq̄ min⁹ dicāť. Fit. n. vt magis q̄ppiā minuſue calefaciat: ⁊ idē calefiat: ⁊ doleat: magis minuſue: qr̄ agē patiue ḡdus ſuſcipiūt vti dixim⁹. de his igť tot a nobis ſint dcā. Dcm̄ eſt āt ⁊ ꝑ ſitū eē i hiſce q̄ dixim⁹ đ hiſce q̄ ſť ad aliqđ: denoīatiuū ipſ̄ a pōnib⁹ dici. De cetīs vō vt de qñ: de vbi ⁊ de hr̄e: qꝛ ſť māifeſta: nil aliđ dī q̄ ea q̄ in pncipio dixim⁹. Hr̄e q̄dē indutū atq̄ armatū eē ſignāre: vbi vō in licio eē: ⁊ cetera quecūq̄ de ipſis ſūt dcā. De generibus ergo ppoſitis ea q̄ ſunt dcā ſufficiūt.

¶ In iſto 5°. c. de ſex reſiduis pn̄tis breuiter ſe expedit dicēs duas eē ppietates actiōis ⁊ paſſiōis. ſ. hr̄e ꝯriū ⁊ ſuſcipere magis ⁊ min⁹. Et exēplificat de calefacere ⁊ calefieri q̄ hñt ꝯtrariū ⁊ ſuſcipiūt magis ⁊ min⁹. De ſitu dī dcm̄ eē in cap. ad aliquid. qꝛ denoīatiue dī a pōne. De reliq̄s vero eo q̄ manifeſta ſunt nihil aliud eſt dđm q̄ꝫ 1ᵈ qđ in pn° dcm̄ eſt. de illis aūt determinate dicet ſuper librū ſex principiorum.

¶ Explicit ſecundus tractatus.

Cap. vij. Quotiēs āt opponi ſolet dđꝫ ē. Dī āt alte℞ alteri opponi q̄drupľr: aut vt ad aliqđ. aut ꝯria: aut puatio ⁊ hitus: aut vt affirmatio ⁊ negatio. Opponiť āt vnūq̄đq̄ iſto℞: vt ſit figuralr dicē vt reľiua: vt duplū dimidio: vt ꝯria vt bonū malo: ſꝫ puationē ⁊ hitū: vt cecitas viſui: vt affirmatio ⁊ negatio vt ſedet ⁊ nō ſedet.

ARGI. ¶ De oppoſitis ăl q̄t modis opponi ſolēt deīceps dđꝫ eē vī. Oppoſita năq̄ mōis q̄tuor opponi dñr. Aut vt ea q̄ ſť ad aliqđ: aut vt ꝯria: aut vt hit⁹ ⁊ puatio: aut vt affirma° atq̄ negō. Atq̄ vt i ſūmā dicā. duplū ⁊ dimidiū, vt ea q̄ ſūt ad aliqđ bonū ⁊ malū, vti ꝯtraria cecitas atq̄ viſus, vt hit⁹ ⁊ priuatio. ſedere ⁊ nō ſedē, vt affirmatio atq̄ negō opponūť.

¶ Iſte eſt 3⁹ tractat⁹ libri pn̄to℞ in quo determiat de ꝯſitib⁹ ad pn̄ta: ⁊ ꝯtinet q̄nq̄ cap°. In p° determiať de oppōne. In 2° ibi. (Pri⁹ āt.) determinať de pori. In 3° ibi. (Mot⁹ aūt.) determinať de motu ⁊ ſpēb⁹ ei⁹. In 4° ibi. (Sil aūt.) determiať de ſil. In 5° ibi. (Hr̄e āt.) determinať de hr̄e. Pᵐ. c. ꝯtinet ſex ptes. In pᵃ determiať gñalr de oppōne enūerādo gña oppōnū ⁊ exēplificādo de illis. In 2ᵃ ibi. (Quecūq̄ igitur.) determiať ſpālr de oppōne relatiua. In 3ᵃ ibi.) Illa vō q̄ ſūt.) determiať ſpāliter de oppōne ꝯria. In 4ᵃ ibi. (Priuatio vō.) determiať de oppōne puatiua. In 5ᵃ ibi. (Quecūq̄ n. tādꝫ.) determinať de oppōne ꝯdictoria. In 6ᵃ ibi. (Cōtrariū vō eſt.) redit ad determinādū đ oppoſitis ꝯdictorio℞. In pᵃ ḡ pte phs dicit. q̄ poſt pn̄ta dđꝫ eſt de oppōne: oſidēdo quotiēs aliquid opponiť alteri. ⁊ dicit q̄ q̄tuor modis pōt aliqđ opponi alteri vel vt relatiua: vt dupluꝫ opponiť dimidio: vel vt ꝯria: ⁊ ſic bonū ⁊ malū opponunť. vel vt puatio ⁊ habit⁹: ⁊ ſic opponunť cecitas ⁊ viſus. vel vt ꝯdictoria: ⁊ ſic affirmatio ⁊ negᵒ opponunť: ſicut ſedet ⁊ nō ſedet. Intelligēda ſunt h̄ duo. p° q̄ tā oppō ꝯria q̄ꝫ oppō ꝯdictoria repiť idiffereter in cōplexis ⁊ in icōplexis. v. g. albū ⁊ nigrū ſunt ꝯria icōplexa: ⁊ ōis hō currit: ⁊ nullus hō currit ſūt ꝯria cōplexa. Silr ſedere ⁊ nō ſedē ſūt ꝯdictoria icōplexa ⁊ ōis hō currit: ⁊ non ōis hō currit. ſunt ꝯdictoria cōplexa. Alie vō oppōnes. ſ. puatiua ⁊ relatiua ſolū repiunť in cōplexis. phs vō in iſto ca° nō loq̄tur de oppōne ꝯtraria q̄ eſt iter cōplexa: nec loqť de oppōne ꝯtradictoria q̄ eſt iter cōplexa: ſꝫ ſolū de i° q̄ eſt iter icōplexa. D ¶ 2° eſt itelligēdū q̄ oppō vt h̄ ſumiť eſt iferior ad repugnātiā: oē. n. qđ oppoiť alicui repugnat eidē: ſꝫ nō oē repugnās alicui oppoiť eideꝫ. accipiēdo oppōneꝫ ſtricte put h̄ accipiť. nā iſte ppōnes repugnāt. ſor. ſedet. vt ſor. currit: ⁊ tamen nō opponunť: quia nec contradictorie neq̄ relatiue E

neq̄

necꝫ puatiue necꝫ ꝯrie:tñ ꝑdicte oppõnes hñt legẽ ꝯriaꝝ:qꝛ pñt eẽ ſil' falſe:ꝛ nũqꝫ pñt eẽ ſimul ve. Et gñalit ꝛ añs ꝛ ꝯdictoriũ ꝯñtis hñt legẽ ꝯriaꝝ:qꝛ pñt eẽ ſil' falſe ꝛ nũqꝫ ſimul vere. mõ ſc' ſoz. ſedet. ḡ ſoz. nõ currit:ꝛ iõ añs ꝛ ꝯdictoriũ ꝯñtis .ſ. ſoz. ſedet. ꝛ ſoz. currit repugnãt. ḡ hñt legẽ ꝯriaꝝ:ſꝫ ñ ſt vã ꝯria nꝫ oppᵗᵃ ſtricte loquẽdo de oppõne. iᵗ võ ꝑpõnes q̃ nũquã pñt eẽ ſil' vere nꝫ ſil' falſe hñt legẽ ꝯdictorioꝝ:ꝛ ſic i cõuertibilibꝫ' le hñt ꝯñs ꝛ opᵐ ꝯñtis:q̃ nõ ſt ꝯdictoria:nꝫ oppᵃ ſtricte loquẽdo d̃ oppõne. Si tñ loq̃mur d̃ oppõne large extẽdẽdo oppõnẽ ad oẽm repugnãtiã ſic poſſumꝫ dicẽ ꝙ oppõ ꝛ repugnãtia ꝯuertũt'. Et ſic oppõ nõ diuidit' ſufficiẽt' in ꝑdictas q̃tuoꝛ ſpẽs:ſꝫ oppõ ſtricte ſũpta diuidit' ſufficiẽt' in ꝑdcãs 4ᵒʳ. Et ꝑt ſufficiẽᵃ iſtaꝝ ſpẽꝝ accipi ſic. Oĩs oppõ aut eſt int' affirmationẽ ꝛ negõnẽ aut int' affirmata. Primoᵒ ẽ oppõ ꝯdictoria. Si võ ſit it' affirmata vl vnũ ẽ poſitiuũ ꝛ reliquũ puatiuũ:ꝛ ſic ẽ oppõ puatiua. Aut vtrũqꝫ ẽ poſitᵐ:tũc aut alterũ refert' ad reliquũ:aut nõ. ꝑᵒ ẽ oppõ relatiua. zᵒᵒ eſt ꝯria.

C Quecũqꝫ igĩ' vt rel'iua opponũt' ea ipa q̃ ſt oppoſitoꝝ eẽ dñr:aut quõlꝫ al'r ad aliõ:vt duplũ dimidiũ h ipꝫ qđ ẽ alti' dĩ:alicꝫ .n. duplũ dĩ:ſꝫ ꝛ diſciplia diſcipliato tãq̃ rel'iue oppoſita ẽ:ꝛ dĩ diſciplia ipꝫ qđ ẽ diſcipliati:ſꝫ ꝛ diſcipliatũ ipꝫ qđ ẽ ad oppᵐ dĩ. i. ad diſcipliaꝫ. Diſcipliatũ .n. aliquẽ dicimꝫ diſciplia diſciplinatũ. Quecũqꝫ ḡ oppoſita ſũt tãq̃ ad aliqd ipa q̃ ſũt alioꝝ dñr aut quõlꝫ ad ſeiuiceꝫ.

ARGL. C Que igĩ' vt ea q̃ ſt ad aliqd opponũt':ita id qđ ſũt oppoſitoꝝ eẽ:aut aliq̃ alio mõ ad illa dñr:vt duplũ dimidiũ:id qđ ẽ alicꝫ dĩ duplũ: ꝛ ſcia ſcibili eod̃ opponit' mõ. atqꝫ ipa id qđ eſt ſcibilis dĩ eẽ:ꝛ ſcibile ẽt id qđ ẽ ad oppoſitũ ipſaꝫ iquã ſciaꝫ dĩ:ſcibile nãqꝫ aliquo id eſt ſcia dĩ ſcibile. Que igit' vt ea q̃ ſunt ad aliquid opponuntur/ipſa id quod ſunt alioꝝ eẽ aut aliquo alio modo viciſſim dicuntur.

C Hec ẽ 2ᵃ ps hꝫ cap. in q̃ phs ſpãlit' determiat de oppõne relatiua dicẽs:ꝙ q̃cunqꝫ opponũt' oppõne rel'iua dñr adiuicẽ ſꝫ aliq̃ hitudinẽ caſualẽ:vt duplũ opponit' relatiue dimidio:ꝛ iõ duplũ dĩ dimidij duplũ. Siĩr diſciplina opponit' diſciplinato relatiue:iõ dĩ diſciplia diſciplinati diſcipliaꝛ ẽꝫ diſciplinatũ diſciplina diſciplinatũ:ꝛ ita q̃cunqꝫ relatiue opponunt'
A neccio adinuicẽ ſꝫ aliquã hitudinẽ caſualẽ dñr. C Hic ſt duo itelligẽda. ꝑᵐ ꝙ nõ oĩa q̃ referũt' adiuicẽ ſũt relatiue oppᵃ qꝛ relatiue oppᵃ dñr ꝯdictorie oppᵃ. nã oĩs oppõ icludit ꝯdictoria. Et iõ ſi oĩa q̃ referunt' adiuicẽ ẽẽnt relatiue oppᵃ:tũc nulla q̃ referunt' adinuicẽ pñt vere ꝑri de eodẽ:qꝛ ſic ꝯtradictoria vere ꝑrent' de eodẽ:qđ eſt ipoſẽ:ſꝫ h eſt falſuꝫ:qꝛ aliq̃ q̃ referunt' adinuicẽ vere ꝑntur de eodẽ. Nã idẽ hõ ſil eſt pꝛ ꝛ filꝫ. Siĩr duplũ ꝛ dimidiũ referũt' adiuicẽ ꝛ vere ꝑnt' de
B eodẽ. Nã idẽ ẽ ſimul duplũ ꝛ dimidiũ reſpcũ diuerſoꝝ. C Et ſi dicat' ꝙ phs exẽplificãᵒ de relatiue oppoſitis ponit exᵐ de duplo ꝛ dimidio:ꝛ ꝑ ꝯñs vult ꝙ duplũ ꝛ dimidiũ reſpcũ eiuſdẽ ſint relatiue oppᵃ. dõꝫ ꝙ phs intelligit ꝙ duplũ ꝛ dimidiũ reſpcũ eiuſdẽ ſũt relatiue oppᵃ:ꝛ iᵃ nũq̃ vere affirmãt' de eodẽ. Impoſẽ eſt .n. ꝙ idẽ reſpcũ eiuſdẽ ſit duplũ ꝛ dimidiũ:ſilr pꝛ ꝛ filꝫ reſpcũ eiuſdẽ ſt relatiue oppᵃ:ꝛ vt ſic affirmant' de eodẽ. Impoſẽ ẽ .n. ꝙ idẽ reſpcũ eiuſdẽ ſit pꝛ ꝛ filꝫ:qꝛ ipoſẽ ẽ ꝙ aliqs ſit pꝛ alicꝫ ꝛ filꝫ eiuſdẽ:vꝫ ñ q̃uis pꝛ ꝛ filꝫ accepta in cõi referunt' adiuicẽ. nã pꝛ dĩ filij pꝛ:ꝛ filꝫ dĩ pꝛis filꝫ:tñ in
C cõi accepta nõ ſt relatiue oppᵃ. C Et ſi dicat' ꝙ relatiue oppoᵃ referunt' adiuicẽ:ꝙ pbꝫ. ḡ q̃cũqꝫ referũt' adiuicẽ ſt relatiue oppᵃ. Dõꝫ ꝙ oĩa relatiue oppᵃ referũtur adiuicẽ:ſꝫ non oĩa q̃ referunt' adiuicẽ ſt relatiue oppᵃ. Vñ iſta pꝛ ꝛ filꝫ ſũt relatiue oppᵃ ꝛ referũtur adiuicẽ. nã pꝛ dĩ ſui filij pꝛ. ꝛ filꝫ dĩ ſui pꝛis filꝫ. Sꝫ pꝛ ꝛ filꝫ accepta in cõi referũt' adiuicẽ:qꝛ pꝛ dĩ filij pꝛ:ꝛ filꝫ pꝛis filꝫ:ꝛ tñ pꝛ ꝛ filꝫ accepta in cõi nõ ſt relatiue oppᵃ. C Et ſi dicat' ꝙ vnũ relatiuũ ſolũ refert' ad vnũ corᵐ. ḡ pꝛ nõ ꝑt referri ad iſta duo .ſ. ad filiũ ꝛ ad ſuũ filiũ. cꝫ D
oppᵐ dcm̃ ẽ. dõm eſt ꝙ vnũ relatiuũ ſolũ refert' ad vnũ correlatiuũ .ſ. ꝑ opᵐ relatiue:tñ vnũ relatiuũ ꝑt referri ad duo:quoꝝ vnũ ẽ ſibi oppᵐ reliquũ võ nõ. C zᵒ ẽ itelligẽᵐ ꝙ q̃uis E
multa q̃ referunt' adinuicẽ cõparata ad idẽ ſint relatiua. vt pꝛ ꝛ filꝫ duplũ ꝛ dimidiũ:ꝛ ad idꝫ cõparata ſint oppᵃ. nõ tñ Cópara
oĩa relatiua ad idẽ cõparata ſunt oppᵃ. v. g. mouẽs ꝛ motũ ta adiui
motiuũ ꝛ mobile ſũt relatiua:ꝛ iſta cõparata adinuicẽ nõ ſt cẽ q̃naꝫ
oppᵃ. Nã idem ꝑt mouere ſeipm ꝛ moueri:ſicut de leuibꝫ ꝛ mó ſint
grauibꝫ pꝫ. ꝛ de itellectu hñte hitũ ſcie q mouet ſe d̃ducẽdo oppoᵃ.
de nõ ꝯſiderare ad ꝯſiderãdũ ſm phꝫ. Et ita idẽ reſpcũ eiuſdẽ ꝑt eẽ mouẽs ꝛ motũ actiuũ ꝛ paſſiuũ:ꝛ tñ mouẽs refertur ad rẽ motã. ꝛ actiuũ refert' ad paſſiuũ:ꝛ ſic pꝫ ꝙ nõ oĩa relatiua ad idem cõparata ſint relatiue oppoſita.

C Illa võ q̃ vt ꝯria ſũt ipſa q̃dẽ q̃ ſt nullo mõ dñr ad ſeiuicẽ:ꝯria võ ſibiinuicẽ dñr:necꝫ .n. bonũ mali dĩ bonũ ſꝫ ꝯriũ:nec albũ nigri albũ ſꝫ ꝯriũ. Q̃r diſt iſte oppõnes adinuicẽ.

C Ea võ:q̃ vt ꝯtraria opponunt':nullo pacto legẽ hãc ſubeunt. necꝫ .n. bonuꝫ mali dĩ bonuꝫ ſed ꝯtrariuꝫ:necꝫ albuꝫ nigri dĩ album ſed contrarium. quare oppõnes he diſt. ARGL.

C Hec eſt 3ᵃ ps hꝫ cap. in q̃ phs ſpãliter determiat de oppõne ꝯria:ꝛ ꝯtinet duas ꝑticulas. In ꝑᵃ ponit dĩãꝫ inter relatiue oppoſita ꝛ ꝯria. In 2ᵃ ibi. (Quecũqꝫ võ ꝯrioꝝ.) ponit vnã diuiſionẽ ꝯrioꝝ. In ꝑᵃ ꝑtic. põit dĩã iter relatiue oppoſita:ꝛ iter ꝯria q̃ ẽ iſta. ꝙ relatiue opᵃ dñr adiuicẽ:vt pꝛ ꝛ filꝫ reſpectu eiuſdẽ dñr adiuicẽ ꝛ ſt relatiue oppᵃ:ſꝫ ꝯria nõ dñr adinuicẽ. v. g. nõ .n. dĩ ꝙ malũ eſt boni malũ. Siĩr albũ non dĩ nigri albũ:ꝛ tñ bonũ ꝛ maluꝫ ſt ꝯria. albuꝫ ꝛ nigrũ ſunt ꝯria.

C Quecũqꝫ võ ꝯrioꝝ ſt talia vt in qbꝫ nata ſt fieri:ꝛ de qbꝫ ꝑnt' neciũ ſit alteꝝ eoꝝ ieſſe. nihil mediũ eoꝝ ẽ. Quoꝝ võ nõ ẽ neciũ alteꝝ ieſſe. hoꝝ ꝯrioꝝ aliqd eſt meᵐ:vt lãguor ꝛ ſanitas i corpe aial' hñt nã fieri ꝛ neciũ ẽ alteꝝ ieẽ aialis corpe vel lãguorẽ vl' ſanitatẽ. Sꝫ ꝛ par ꝛ ipar d̃ nuõ ꝑtur ꝛ necium ẽ alteꝝ eoꝝ i nũero eẽ:aut abũdãs aut ꝑfectũ:ꝛ nihil eſt i medio eoꝝ:nꝫ iter lãguorẽ ꝛ ſanitatẽ nꝫ iter abũdãtẽ ꝛ ꝑfectũ. Quoꝝ võ ñ ẽ neciũ alteꝝ ieſſe ſubo:eoꝝ aliqd ẽ meᵐ:vt nigruꝫ ꝛ albũ i corpe nã hñt fieri ꝛ ñ ẽ neẽ alterũ eoꝝ ieẽ i corpe. Nõ .n. corpꝫ aut albũ aut nigruꝫ eſt. Sꝫ prauuꝫ ꝛ ſtudioſuꝫ ꝑnt' q̃dẽ de hoĩe ꝛ de alijs mltis:ſꝫ nõ ẽ neciuꝫ alterũ eoꝝ ieẽ illis de qbꝫ ꝑnt'. Necꝫ .n. oĩa vel praua vl' ſtudioſa ſt:ꝛ hoꝝ ẽ mediũ. Albi q̃dẽ ꝛ nigri fuſcuꝫ ꝛ pallidũ ꝛ q̃cunqꝫ alij ſt colores:praui võ ꝛ ſtudioſi qđ necꝫ prauuꝫ necꝫ ſtudioſum eſt.

C At q̃ ꝯria q̃dẽ ea q̃ talia ſunt/vt ipſoꝝ alteruꝫ neciõ rebꝫ hĩs inſit/in qbꝫ aptum eſt fieri: aut de qbꝫ ꝑtur:nullum ꝓrſus medium hñt. ARGL.

Quoꝝ āt alterū nō neceſſario eſt ineē: iter hec aliqd oīno mediū cadit, veluti ſanitas ac morbꝰ in aīalis corpe fieri apta ſūt: atq̄ alterꝝ iſtu in corpe aīalis: ſanitas inquā aut morbꝰ neceē ē. De nūero quoq̄ʒ ꝑdicatur par atq̄ impar: ꝛ alterꝝ ſit nūero neceē ē par aut impar. atq̄ nullū inter hec: aut iſt par ꝛ impar: aut inter ſanitatē ac morbū mediū cadit. At albū ꝛ nigrū i corpe aptuʒ eſt fieri: ꝛ nō neceē eſt in corpe alterꝝ hoꝝ ineē: nō.n. oē corpus: aut albū eſt: aut nigrū. Vitioſum quoq̄ ſtudioſumq̄ de hoīe quidē ceteriſq̄ cū pluribꝰ ꝑdicatur: at nō neceē eſt alteruʒ illis ineē de qbus hec ꝑdicari poſſūt. nō.n. oīa aut vitioſa ſūt, aut ſtudioſa. atq̄ eſt inter hoc mediū ſane fuſcū q̄deʒ ꝛ flauū ceteriq̄ʒ tales colores inter ſe albū ꝛ nigrū. Jd āt qđ neq̄ vitioſuʒ ē nʒ ſtudioſuʒ: inter vitioſū ac ſtudioſū.

Hec ē 2ᵃ ꝑticula hꝰ ꝑtis. i q̄ ponit q̄dā diuiſio ꝯtrarioꝝ q̄ talis ē. Queda ꝯtraria ſūt imediata: ꝛ q̄dā mediata. imediata ſūt q̄ ſic ſe hn̄t ꝙ de illo ſubo de q̄ eoꝝ natū ē ꝑdicari neceſſario ꝑdicatur alterꝝ: ꝛ ſic ſe hʒ languor ꝛ ſanitas reſpcū aīalis. Nā oē aīal natū ē eē ſanū vel egrū ꝛ neceſſario oē aīal eſt ſanū vel egrū ꝛ ita eſt de pari ꝛ impari reſpcū nūeri: ꝛ ita ď abūdāti ꝛ ꝑfectiōe. nā oīs nūs ē abūdās vel ꝑfectꝰ. Cōtraria mediata ſūt q̄ nata ſūt ineē eidē ſubo: ꝛ vtrūq̄ illoꝝ ꝑt remoueri ab illo ſubo: ꝛ ſic ſe hn̄t albū ꝛ nigrū: q̄ hn̄t fieri circa idē ſbm: ꝛ ſilr mouē ꝛ ſedere nō.n. ē neceē ꝙ oē ens ſit albuʒ vel nigrū ſ; albū vel nigrū ſūt ꝯtraria mediata: q: iter illa ſūt media. ſ. fuſcū ꝛ pallidū ꝛ hꝰ ſilr prauū ꝛ ſtudioſuʒ. vitioſuʒ ꝛ vtuoſuʒ ſunt ꝯtraria mediata: q: nō ē neceſſe alterꝝ illoꝝ ineſſe cuilʒ ď quo vtrūq̄ natum eſt ꝑdicari. nō.n. oīs hō eſt prauus vel ſtudioſus.

In aliqbꝰ itaq̄ʒ noīa poſita ſūt his q̄ media ſūt vt albi ꝛ nigri fuſcū ꝛ pallidū. In aliqbꝰ āt noīa q̄dē mediꝰ aſſignare idoneū n̄ ē: ſʒ ꝑ vtroꝛūq̄ʒ ſūmoꝝ negōnē qđ mediū ē determinat. v.g. vt qđ neq̄ʒ bonū nʒ malū nʒ iuſtū nʒ iniuſtum.

ARGI. In qbuſdā igit noīa nomē hn̄t. vt fuſcuʒ: pallidū: rubeū: ceteriq̄ʒ tales colores q media ſunt iter albū ꝛ nigrū. In qbuſdā vo nomie q̄dē n̄ ē facile mediū aſſignare: vtriuſq̄ʒ tn̄ extremoꝝ negōne ipʒ mediū diffinit: vt id qđ nʒ bonū ē: nʒ malū: nʒ iuſtū: nʒ iniuſtum.

Deīde ponit vnā diuiſionē ꝯtrarioꝝ mediatoꝝ q̄ ē iſta. Cōtrarioꝝ mediatoꝝ q̄dā ſūt q̄ꝝ mediū iter ipa eſt nomē impoſitū vt pʒ de albo ꝛ nigro q̄ hn̄t mediū cui ē nomē impoſitū vt fuſcū vel pallidū. Quedā ſūt ꝯtraria quoꝝ mediū iter ipa nō ē nomē impoſitū. v.g. bonū ꝛ maluʒ ſūt ꝯtraria ꝛ hn̄t mediū cui nō eſt nomen impoſitū: ꝛ ſilr de iuſto ꝛ iniuſto: ꝛ i talibꝰ eſt denoiandū mediū ꝑ abnegōnē vtriuſq̄ extremoꝝ: vn̄ mediū iter bonū ꝛ malū eſt qđ nec ē bonū nec ē malū: ſilr mediū iter iuſtū ꝛ iniuſtū ē qđ nec ē iuſtū nec iniuſtū.

Ɛ Circa iſtā ptē ſūt duo notāda. pꝛimū ē qđ q̄dā ſūt ſpēs ꝯtrie: ꝛ q̄dā ſūt idiuidua ꝯtria ꝯtēta ſub illis ſpēbꝰ. loquēdo de ſpēbꝰ ꝯtrijs ſic neceſſe ē alterꝝ ꝯtrioꝝ imediatoꝝ ineē cuilʒ ſubo: cui vtrūq̄ natū ē ineē: ꝛ h ſi tale ſbʒ hēat eē. Si vo ſbʒ nō hēat eē neutrū ꝯtrioꝝ imediatoꝝ ſibi ineſt. vt pʒ de ſānitate ꝛ egritudie reſpcū aīalis. oē.n. aīal dū exiſtit vel ē ſanū vel egrū ſʒ loquēdo de idiuiduis ꝯtrioꝝ imediatoꝝ ſic nō ē neceē ꝙ cuilʒ cui talia ꝯtria nata ſūt ineē inſit alterꝝ iſtoꝝ mediatoꝝ ꝯtrioꝝ: nō.n. oī aīali ineſt h ſanitas vel hec egritudo: ꝛ tn̄ hec ſanitas ꝛ hec egritudo ſunt indiuidua ꝯtria ꝛ imediata. Et ſi dicat ꝙ cuʒ neutrū iſtoꝝ

De inten/tione ſit cōmen. hēt igr ſi due ex/treme ſoře cō/ponunt 3ᵒᵐ eaʒ

inſit ſubīo eſt mediū inter illa: ꝛ ꝑ ꝯñs non ſunt imediata: ſʒ mediata. Dōm ꝙ aliq̄ dn̄r imediata imediatione forme vel imediatiōe ſubti. Jlla ſunt ꝯtraria imediata imediatiōe forme que nō hn̄t formā mediā inter illaʒ cōpoſitā ex eis cōpoſitione virtuali vel actuali ꝛ ſic ſanitas ꝛ egritudo: ꝛ ſilr hec ſanitas vel hec egritudo ſunt ꝯtraria imediata imediatiōe forme: q: non hn̄t formā mediā inter illā cōpoſitā ex illis. Et illa dn̄r ꝯtraria imediata imediatiōe ſubiecti. q̄ circa aliquā ſpēm ſunt imediata: ita ꝙ neceſſe eſt cuilʒ ꝯtento ſub illa ſpē alterꝝ illoꝝ ꝯtrioꝝ ineē: ꝛ ſic ſanitas ꝛ egritudo ſe hn̄t reſpcū aīalis: q: neceſſe eſt ꝙ oē aīal ſit ſanū vel egrū: vn̄ ſanitas ꝛ egritudo ſunt ꝯtraria imediata circa aīal: q: nō eſt inuenire aīal qđ non ſit neq̄ ſanū neq̄ egrū: ſed iſto mō non ſunt hec ſanitas ꝛ hec egritudo imediata: q: nō eſt aliqđ mediū cui neceſſario ineſt hec ſanitas ꝛ hec egritudo: vn̄ ſanitas ꝛ egritudo ſunt imediata imediatiōe forme ꝛ imediatiōe ſubti: ſed hec ſanitas ꝛ hec egritudo ſunt imediata. imediatiōe forme tn̄ ꝛ nō imediatiōe ſubti. Et ꝯcedo ꝙ eſt aliqđ ſubm inter hanc ſanitatē ꝛ hāc egritudinē: ſed nō eſt forma cōpoſita mediata inter ipſa cōpoſita aliquo mō cōpōnis ex iſtis. Et ſi dicat ꝙ ſi eſſent aliq̄ ꝯtraria imediata ſequit ꝙ oppō inter ꝯtraria imediata nō dif a ꝯtradictiōe: q: ꝯtradictio eſt oppoſitio cuius nō eſt mediū ſm ſe. i. poſte. ꝛ ſic ſeqtur ꝙ oppoſitio inter ꝯtraria ſit ꝯtradictio: q: cuicūq̄ cōpetit deſcriptio. eideʒ cōpetit deſcriptuʒ. Dōm ꝙ ꝯtradictio nō eſt oppoſitio cuius nō eſt mediuʒ ꝑ abnegationē vtriuſq̄ extremi ꝯdictionis: vn̄ ꝯtradictio eſt oppoſitio: inter cuiꝰ extrema neq̄ eſt mediuʒ ſʒ formā: neq̄ eſt mediuʒ ꝑ abnegationē extremoꝝ: ſed oīa ꝯtraria hn̄t aliqđ mediuʒ ꝑ abnegationē vtriuſq̄ extremoꝝ: q̄uis n. oē aīal ſit ſanuʒ vel egrū: tn̄ eſt aliqđ ſubm ſicut lapis: qđ neq̄ eſt ſanū neq̄ egruʒ: ꝛ ſic pʒ ꝙ oppoſitio inter ꝯtraria imediata nō eſt ꝯtradictio: q: inter ꝯtradictoria icōplexa nullū eſt mediū ꝑ abnegationē extremoꝝ. ſ. ꝙ de aliquo medio ꝯdictorioꝝ vere negēt: ſed inter oīa ꝯtraria imediata eſt aliqđ mediuʒ ꝑ abnegationē vtriuſq̄ extremoꝝ.

Sciendū eſt ēt ꝙ ꝯtradictoria imediata ſunt imediata imediatiōe forme ꝛ ēt ſubti: vtraq̄: q: cuilʒ ſubo in mundo neceſſario ineſt alterū ꝯdictorioꝝ incōplexoꝝ: ſed nulla ꝯtria ſunt imediata imediatione ſbi vlr vt dictū eſt: ſʒ aliqua cōtraria ſint imediata imediatiōe ſubiecti determinati: q: eſt ſbm determinatū circa qđ aliq̄ cōtraria ſunt imediata: vt aīal circa qđ ſanū ꝛ egrū ſūt ꝯtraria imediata. Jntelligēdū ꝙ par ꝛ impar. abūdās ꝛ ꝑfectuʒ nō ſunt ꝯtraria ſtricte accipiendo ꝯtraria: q: nō ſunt nata ineſſe eidē ſbo ſucceſſiue: nō.n. idē numerꝰ eſt aliqñ par ꝛ aliqñ impar: tñ Ari. non ponit iſta niſi exēpli grā.

Priuatio vo ꝛ hitꝰ dr̄ q̄dē fieri circa ideʒ aliqd vt viſio ꝛ cecitas circa oculū. Vlr aūt dr̄e eſt: in q̄ naſcit ꝑuatio ꝛ fieri hitꝰ: circa h idē dr̄ vtrūq̄ʒ eoꝝ ordie. Priuari.n. dicimꝰ vnūq̄đq̄ʒ hitꝰ ſuſceptibiliū: qñ id qđ natuʒ ē hr̄e nullo mō hʒ. Edētulū.n. dicimꝰ nō q nō hʒ dētes: nec cecū q nō hʒ viſuʒ: ſʒ illū q qñ ꝯtingit hr̄e: nō hʒ. Quedā gn̄ones ſūt q̄ neq̄ʒ dētes nʒ viſū hn̄t: ſʒ nō dn̄r edētuli neq̄ʒ ceci.

ARGI. Priuatio autē atq̄ʒ habitus dicitur q̄dē circa quippiā idem, vt viſus: ꝛ cecitas circa oculum: vt vniuerſaliter autem dicā in quo aptus eſt habitꝰ fieri circa id vtrūq̄ʒ ipſorū dicitur. atq̄ʒ priuatū eſſe dicimus vnūq̄đq̄ʒ eorum que ſuſceptiua ſunt habitus. cum nō eſt habitꝰ vllo mō in eo in quo aptus eſt eē: ꝛ quando illud aptum eſt ipſum hr̄e. Edentulum

virtualr cōponit

f

g

h

Jnō tractū eſt ꝑ cōmē. ꝙ exēploꝝ nō reperit verificatio i ſʒ notificatio.

ſultum.n.nō ex eo dicimus q꜡ dentes nō hꝫ: ⁊ cecum itidē nō ex eo q꜡ viſum non hꝫ:ſed q꜡ non habet cum eſt aptus habere. ſunt enī que orta non continuo viſum den:eſqꜫ habent. at non edentula aut ceca dicuntur.

¶ Hec eſt quarta pars huius capituli in qua determinatur de oppoſitione priuatiue: ⁊ continet tres particulas. In prima narrat que opponuntur priuatiue. In ſecunda ibi. (Priuari vero ⁊ habere.) Declarat philoſophus ꝙ priua° ⁊ habitus nō ſunt priuari ⁊ hr̄e habitū nec ꝯ̄ra ꝙ priua° nō eſt priuari habitu:nec habitus eſt hr̄e habituꝫ In 3ª particula. ibi. (Quū aūt priua° ⁊ habitus.) ponit dr̄iaꝫ inter oppōnē priuatiuaꝫ ⁊ alias oppōnes.ſ. ꝯ̄riā ⁊ relatiuā. In pª ḡ particula dicit ꝙ hit° ⁊ priua° ſunt illa q̄ nata ſunt fieri circa idē ordine q̄dā:ita ꝙ priꝰ nālr̄ natꝰ ē habitus fieri circa ſb̄m q̄ꝫ priua°:⁊ h̄ pꝫ. q꜡ nūq̄ꝫ dr̄ priua° inēē ſb̄o niſi ꝓ illo tpe ꝓ quo habitus natus ē inēē eidē ſb̄o:vn̄ ſi nec habitus inſit ſb̄o ꝓ aliq̄ tpe ꝓ q̄ habitus nō ē natus inēē:tali nō ineſt priua°:ſicut ſi aliqd̄ aīal nō habeat dētes illo tpe i q̄ nō ē natū hr̄e dētes nō ꝑꝑ h̄ dr̄ edētulū:ſicut puer die pª natiuitatis ſue nō dr̄ edētulus:q̄ꝫuis nō hēat dētes:q꜡ pro tūc nō ē natus hr̄e dētes. Silr̄ catulus an̄ nonū diē nō dr̄ cecꝰ q̄ꝫuis nō hēat viſuꝫ:q꜡ ꝓ tūc.ſ. an̄ nonū diē non eſt natus hr̄e viſuꝫ. Sꝫ ſi aliq̄s nō hꝫ dētes ꝓ illo tpe ꝓ q̄ natus ē hr̄e dentes:tūc dr̄ edētulus. ⁊ ſi q̄s nō hēat viſuꝫ ꝓ illo tpe ꝓ q̄ natꝰ

A ē hr̄e viſuꝫ tūc dr̄ cecus. Et ſic appet ꝙ priꝰ nālr̄ ē habitus ne-

L.c.27 ceſſario q̄ꝫ priua°. ¶ Circa iſtā partē ſunt duo notāda. Pᵐ eſt circa priuationē gn̄alr̄ ⁊c. q꜡ ſicut pꝫ ꝑ philm̄. 5. meta. ꝙ priua° dr̄ multis modis. Uno° dr̄ carētia alicuiꝰ forᵉ in aliq̄ ſb̄o in quo neqꜫ hꝫ ſpēꝫ neqꜫ hꝫ genus ꝓpiquū illa forª ē nata inēē ita ꝙ illa forª nec nata ē inēē alicui īdiuiduo ſpēi neqꜫ īdiuiduo gn̄is ſui ꝓping:⁊ ſic lapis dr̄ priuari viſu. Alio° dr̄ priuatio carētia forᵉ in ſb̄o i quo hꝫ ſpēꝫ illa forª nō eſt nata ineſſe:ſed ſolū hꝫ genus ꝓpinquū:⁊ ſic talpa dr̄ priuari viſu:q꜡ caret viſu q̄ natus eſt inēē aīali:ſꝫ nō talpe. Alio° dr̄ aliqd̄ priuari forma quā aliquo mō hꝫ:ſꝫ d̄bilr̄ ⁊ male:⁊ ſic hn̄s viſuꝫ d̄bileꝫ dr̄ priuari viſu Alio° dr̄ aliqd̄ priuari forª quā nō ē natū ſuſcipere niſi cū difficultate:⁊ ſic lignū durꝫ dr̄ inſecabile:q꜡ difficulter recipit ſectionē. Alio° dr̄ aliqd̄ priuari forª quā nullo° hꝫ:quā tn̄ natū ē hr̄e:⁊ h̄ pōt eē duplr̄:vl̄ in tpe in quo nō eſt natū hr̄e illā formā:q̄uo catulus dr̄ priuari viſu an̄ 9ᵐ diē:vel in tpe in quo natū eſt hr̄e illā formā. Et h̄ pōt eē duꝛ. q꜡ vel illa forª nō habita in ſub̄o in tpe in quo nata eſt hr̄i pōt acq̄ri a ſub̄o ꝑ nāꝫ:⁊ ſic mā exn̄s ſub forª aq̄ dr̄ priuata forª aeris:q꜡ nō hꝫ formā aeris:tn̄ pōt eē ꝑ nāꝫ ꝙ fiat ſub forª aeris: vel nō pōt ꝑ nāꝫ ſub̄o inēē ex quo ſubꝫ caret illa forª in tpe i quo nō eſt:nec ē poſſe ꝑ nāꝫ inēē. Et iſto mō cecitas eſt priuatio viſus:⁊ d̄ priuatione iſto mō dcā loquit̄ ph̄s h̄. ⁊ hec eſt priuatio ꝓpriiſſime ⁊ ſtrictiſſime dcā:⁊ pōt ſic d̄ſcribi. Priuatio eſt ca-

B rentia forᵉ nate eē i ſub̄o in tpe in quo nō ē:nec q̄ꝫ ē poſſe ꝑ nāꝫ inēē. ¶ Secūdo ſciendū ē ꝙ priuatio ꝓprie dcā nō ē aliqd̄ exiſtens in rerꝫ nā:ſꝫ eſt nō ens cui eē exiſtere ē ꝓhibitū. Qd̄ pōt duplr̄ ꝓbari. Primo. q꜡ ſi priuatio eēt aliqd̄ exn̄s oporteret ꝙ exiſteret in aliquo ſub̄o in quo habitus natus eſt eē:⁊ cū priua° ⁊ habitus nō poſſint eē ſil̄ i ſub̄o:priuatio ſolū ineſſet cui habitꝰ nō ineſt. ⁊ ita i aduētu habitus ſubꝫ priuaret̄ priuatione illiꝰ hitꝰ ⁊ priuationis eēt priuatio:⁊ hec i infiᵐ:qd̄ ē impoſſe:vn̄ ſi priua° eēt aliqd̄ exn̄s in ſub̄o cū nō ſp̄ ſit i ſub̄o:q꜡ tūc habitus nūq̄ꝫ eēt in ſub̄o ſeq̄t̄ ꝙ ſub̄m poſſet priuari priuatione:⁊ ſic priuatio hr̄et priuationē:⁊ illa aliā:⁊ ſic in infiᵐ. ¶ Itē ſi ponat̄ ſubꝫ ſine habitu ⁊ ſine oi alia re ſibi inexn̄te qd̄ eſt poſſe v̄tute diuina ſubꝫ dr̄ priuari:q꜡ caret forª quā natū ē hr̄e ꝓ tpe ꝓ quo forª nata ē ineſſe ſub̄o. ꝑ h̄ ḡ ſolū ꝙ ſub̄m nō hꝫ habitū dr̄ ſub̄m priuari:⁊ nō ex h̄ ꝙ aliq̄ alia res.ſ. priuatio ponit̄ in ſub̄o. Hec ꝯ̄firmat̄ ſic. deus pōt auferre habitū a ſubiecto abſqꜫ hoc ꝙ ponat aliq̄ꝫ aliā rē in ſubiecto. v.g. deus pōt auferre viſuꝫ ab oculo abſqꜫ h̄ ꝙ ponat aliq̄ꝫ aliā rē in oculo:ſꝫ priuatio viſus ab oculo eſt oculus priuatus viſu. ḡ priuatio viſus nō ē aliqua res inherēs oculo:q꜡ ſic nō poſſꝫ deus deſtruere viſum manēte oc̄lo niſi poneret nouā rē in oculo.ſ. priuationē viſus ſuppoſito ꝙ priuatio viſus ſit res inherēs oculo. ¶ Sꝫ tūc eſt

L dubiūᵐ qd̄ nomē priuationis ſign̄at:vt h̄ nomē cecitas: cū ſit nomen:oꝫ ꝙ ſit vox ſignificatiua ad placitū:⁊ ꝑ ꝯ̄n̄s aliqd̄ ſignificet aut ḡ ſign̄t aliqd̄ in aīa:aut ex̄ aīam:nōē dare ꝙ ſignificet aliquid i aīa:q꜡ hitus ⁊ priuatio hn̄t fieri circa idē:ſꝫ habitus ⁊ viſus vel albedo ē ex̄ aīaꝫ:ḡ priuatio viſus ⁊ priuatio albedinis nō ſunt i aīa ſꝫ ex̄ aīaꝫ:⁊ ꝑ ꝯ̄n̄s priuatio ē aliqd̄ ex̄ aīaꝫ. ¶ Ad iſtud dubiūᵐ dicūt aliq̄ ꝙ priuatio eſt intētio in aīa:⁊ nomē priuationis. vt h̄ nomē cecitas ſign̄t intētionē in aīa:⁊ in ꝓpōne ſupponit ꝓ intētione in aīa:vn̄ h̄ nomē priuatio:⁊ h̄ nomē cecitas ſupponit ꝓ intētione in aīa:q̄ꝫuis ſubiectū denominatiuū.ſ. cecus ſupponat ꝓ ſubiecto. Sꝫ iſtud dcm̄ eſt valde remotū a v̄itate ⁊ ꝯ̄riū doctrine Ar. eſt enī remotū a v̄itate:q꜡ ſi priuatio eēt intētio in aīa:tūc intētio nō eēt niſi in intellectu cuꝫ intētio priuationis ſit intētio vl̄is:ſicut ⁊ habitꝰ. Intētio.n. viſus in cōi eſt intētio:⁊ ſō cecitas eſt intētio vl̄is ⁊ intētio vl̄is nō eſt niſi i intellectu:⁊ ita ſi priuatio eēt intētio i aīa priua° eēt intētio i intellectu:ſꝫ hoc ē falſum:qd̄ pꝫ. q꜡ intellectus pōt priuari oi intētione:q̄ eſt in eo. ḡ ſi priuatio eēt intētio q̄ eſt in intellectu ſequit̄ ꝙ intellectus poſſet priuari priuatione:⁊ ſic priuationis eſſet priuatio:⁊ ſic in infiᵐ. ¶ Itē ſi ita eēt:intellectus hn̄s intētionē priuationis hr̄et priuationē habitus:ſꝫ id i quo ē priua° hitꝰ ē priuatū habitu:ḡ intellectus hn̄s intētionē cecitatis ē priuatꝰ viſu:⁊ ꝑ ꝯ̄n̄s eēt cecus:⁊ ita ois intellectus:⁊ ſi eēt ꝑfectꝰ oibus ſciētiis ſpeculatiuis eēt cecꝰ ſi hr̄et cogn̄ē cecitatis:⁊ ſic intellectus Ar. fuit cecꝰ:qd̄ eſt abſurdū. Seq̄t̄ et̄ ꝙ intellectus hn̄s intētionē tenebre:hꝫ priuationē lucis:⁊ ꝑ ꝯ̄n̄s intellectus Ar. ⁊c̄. qd̄ ē incōueniēs:⁊ intellectus xp̄i fuiſſet tenebroſus ⁊ obſcurus:qd̄ nefas ē dr̄e. Itē priua° ⁊ habitus opponūt̄ priuatiue:ſꝫ itē° i intellectu nō opponit̄ habitui priuatiue. cū vtrūqꜫ.ſ. tā itētio i aīa q̄ꝫ hitꝰ ſit ens poſitiuū:ḡ priua° nō ē itē° i aīa:q꜡ ſic nō opponeret̄ habitui priuatiue. Itē itēᵉ exn̄s i intellectu ē forª ⁊ ꝑfectio intellectus ḡ vel ē ipſa cog̃ intellectus:vel ducēs intellectuꝫ ad cog̃nē:ſꝫ nulla priuaᶜ ē ꝑfectio. ḡ ⁊c̄. Propter h̄ vr̄ aliter eē dicēduꝫ ꝙ priuatio nō ē aliq̄ res exn̄s i aīa neqꜫ ex̄ aīaꝫ. Et pōt poni dupr̄ modus dicēdi. vnus modus ꝙ priuatio ē pura abſentia forᵉ i ſubiecto nato hr̄e formā illā nullā formā ponēs i illo ſubiecto magis q̄ꝫ i quocūqꜫ alio:vn̄ cecitas nō magis ponit aliq̄ꝫ rē i oculo q̄ꝫ i lapide:ſꝫ ē ſola negatio viſus i oculo. nō aliqd̄ exn̄s i oculo niſi denominatiuū. denominat.n. oculū carētē viſu:q꜡ talis oculus d̄nominat̄ cecꝰ a cecitate. ¶ Sꝫ ꝯ̄ iſtū moᵐ dicēdi ſunt dubia. Priᵐ ē q̄lr̄ illud qd̄ nihil eſt pōt aliqd̄ denominare. ſi.n. cecitas nō eſt aliqd̄ tūc iſta vr̄ eē falſa. oculus ē cecus:q꜡ ꝓ̄tur nō ens d̄ ente:q꜡ cecitas ē nō ens. ⁊ oculus ē ens. ¶ Itē priuatio addit ſupra negationē aptitudinem ad formā cuius eſt priuatio:ſed aptitudo ad formā eſt aliqd̄ exn̄s in rerꝫ nā ḡ priuatio nō iportat negationē. ¶ Itē ſi priuatio importaret purā negationē:hec eēt v̄a. lapis eſt cecus:ſicut iſta eſt v̄a. lapis nō hꝫ viſuꝫ:q꜡ eē cecū ⁊ nō hr̄e viſum eēnt oio idē. Hec ꝯ̄firmat̄:q꜡ ſeq̄t̄. lapis eſt cecus. ḡ lapis nō hꝫ viſuꝫ q̄ro igit̄ aut eē cecū addit aliqd̄ ſup nō hr̄e viſum. aut nihil. ſi nihil addit:tūc ſeq̄tur eq̄. lapis nō hꝫ viſuꝫ ḡ lapis ē cecus:q꜡ ꝯ̄n̄s icludit an̄s. ⁊ nihil addit ſup̄ ipſum nec dicit aliqd̄ plus. ḡ ꝯ̄n̄s eſt ꝯuertibile cūꝫ aīte. ḡ iſte ꝓpōnes ꝯuertūt̄: lapis eſt cecus. ⁊ lapis nō hꝫ viſuꝫ:ſꝫ h̄ ē falſum:q꜡ h̄ ē v̄a. lapis nō hꝫ viſuꝫ:⁊ iſta ē falſa. lapis ē cecus. oꝫ ḡ ꝙ cecitas aliqd̄ addat ſup̄ negōnē viſus ¶ Ad pᵐ iſtorꝫ dōꝫ ꝙ priuatio nō ē aliqd̄ exn̄s i rerꝫ nā:ſꝫ i ſola ꝯ̄ſidōne intellectus:⁊ talia q̄ nꝫ exiſtūt i aīa nꝫ ex̄ aīaꝫ:⁊ itelligunt̄ ab aīa dr̄ hr̄e eē obiectiuū i aīa. ⁊ nullū aliud eē. Et cū dr̄. ꝙ nō ens nō pōt denominare aliqd̄. dico ꝙ iſtud ē falſuꝫ. Nā tp̄s p̄teritū ⁊ futurum nō ē aliqd̄ i rerꝫ nā:⁊ tn̄ d̄nominat rē a d ex̄. Iſta.n. ē v̄a. anti xp̄s ē futurus:⁊ iſta ſilr̄ ceſar ē p̄teritꝰ:⁊ hec ſilr̄ v̄e. michael fuit. michael erit i q̄bꝰ michael q̄ nō exiſtit denoiat̄ a tpe p̄n̄ti ꝑ tpē p̄terito ⁊ futuro:⁊ michael denoiat̄ nō albus a ſola nega-

Priuationis nomen qd̄ ſignificet.

tione ſeu abſentia albedinis: ꝛ nõ exiſtit i re ꝑ nãſʒ ſolũ obiue in intellectu. Et quã oĩ ꝙ hic ꝑdicaꝛ nõ ens õ ente: vt ocl's

D eſt cecus. Dõʒ ꝙ in ꝓpõne in voce vel in intellu nõ ꝑtur nõ ens õ ente: ſʒ aliqđ extñs vt vox vel ↄceptus: ꝛ poſito ꝙ ꝑ.ũ nõ ſit exñs: adhuc tñ ſupponeret ꝓ aliq̃ exñte adhuc poſſʒ affirmatio eẽ va l q̃ nõ exñs ſupponẽs ꝓ exñte vẽ ꝑtur õ exiſtẽte. Nũc ãt ſic dicẽdo. oculus eſt cecus. ꝑtũ ſupponit ꝓ ſb̃o qđ a cecitate õnominaꝛ cecũ. cecitas. n. iunĩ ꝓ oculo vł ꝓ organo in q̃ natus eſt eẽ viſus. ❡ Ad ſʒ rñr ſʒ modu iſtũ. vʒ. ꝙ ꝑuatio nõ addit ſupra negõnẽ aptitudinẽ ad formã: ſʒ hec aptitudo ad formã ſe tʒ ex parte ſb̃i ꝛ nõ ex parte ꝑuationis: vñ ꝑuatio ꝓprie dicta nõ õnominaꝛ aliqđ ſb̃m niſi illud ſb̃m aptum natũ ſit hr̃e formã oppoſitã illi ꝑuationi. ❡ Ad 3^m dõʒ ꝙ ꝑuatio nihil addit ſup̃ negõnẽ in cõi acceptã: q: ẽ inferior

Ordo in negõnibus eſſe reperiꝛ. ad illã. ſeqꝛ. n. h̃ ẽ cecũ ꝗ h nõ hʒ viſuʒ. ꝛ nõ ſequiꝛ eꝯ. Unñ i negationibus eſt ordo ſʒ ſuperius ꝛ inferius: ſicut i affirmationibus: q: q̃lis eſt ordo i affirmationib⁹ talis ẽ ordo eꝯ̃rio in negõnib⁹: ꝛ ẽt i nõ entib⁹ ẽ ordo: ſicut in entibus cũ negõ ſeu abſentia for̃ ſit nõ ens: ꝛ ordo eſt i negõnib⁹. ꝛ ꝓpõnes in nõ ente: ꝓp h̃ nõ ſeqꝛ. lapis nõ hʒ viſum. ꝗ lapis eſt cecus. ❡ Ad ↄfirmationẽ qñ q̃riꝛ an iſta. lapis ẽ cec⁹ addat aliqd ſupra illã. lapis nõ hʒ viſuʒ. dico ꝙ ſic. q: iſta ꝓpõ. lapis ẽ cecus. multas ꝓpõnes ponit: q̃s iſta nõ ponit. lapis nõ hʒ viſuʒ vt has ꝓpõnes. lapis natus ẽ hr̃e viſuʒ: ꝛ ſic õ alijs. Iſtas. n. nõ ponit iſta. lapis nõ hʒ viſuʒ: ſʒ iſta. lapis ẽ cecus: multas ponit ꝛ infert.

E ❡ Et ſi q̃raꝛ qd cecitas addit ſupra negõnẽ. dico ꝙ nihil poſitiuũ addit: ſʒ ſolũ addit negõnẽ ſpãlẽ. ❡ Ali⁹ modus dõʒ ꝙ ꝑu° ꝓprie dcã de q̃ ph̃s loquiꝛ h̃ importat negationẽ cũ aptitudine ad formã quã ꝑuat ita ꝙ ꝑu° dicit aggregatũ ex negõne ꝛ aptitudine ad hitũ: vñ cecitas dicit negationẽ viſus ſeu abſentiã viſus cũ aptitudine ad viſuʒ: nec eſt incõueniẽs vocẽ ſignificare h̃ aggregatũ. vt pʒ nã h̃ oĩo abſentia viſus in ob̃o nato hr̃e viſuʒ ſigt̃ tale aggregatũ: ꝛ ẽ poſĩe ꝙ h̃ nomẽ cecitas ſignificet idẽ qđ hec tota oĩo. abſentia viſus i ſb̃o nato hr̃e viſuʒ.

F ❡ Et ſi dicaꝛ ꝙ ex negõne ſiue nõ ẽte ꝛ ente poſitiuo nõ ſit aliqđ aggregatũ. dõʒ ꝙ ſic. q: ex talib⁹ ꝑt fieri aggregatũ hñs eẽ obiectiuũ tm̃ in intellectu ꝛ tale eſt tantũ ens copulatum ſʒ ↄſiderationem intellectus.

❡ Priuari võ ꝛ habitũ hr̃e nõ ẽ hitus ꝛ ꝑuatio. Habitus. n. ẽ viſus. ꝑuatio võ ẽ cecitas. hr̃e ãt viſuʒ nõ ẽ viſus: nec cecũ eẽ ẽ cecitas ꝑuatio võ q̃dã ẽ cecitas. cecũ võ eẽ ꝑuari: ſʒ nõ ꝑuatio ẽ. nã ſi idẽ eẽt cecitas ꝛ cecum eẽ. vtrũq; de eodẽ ꝑdicaꝛẽt nũc võ minime: ſʒ cecus dĩ hõ: cecitas võ homo nullo mõ diciꝛ eſſe.

ARGL. ❡ Priuatum ãt eẽ/hitũq; hr̃e/non eſt ꝑuatio atq; hitus. Nã viſus q̃dẽ ẽ hitus: cecitas võ ꝑuatio: at hr̃e viſuʒ nõ eſt viſus: neq; cecuʒ eſſe/eſt cecitas: etenĩʒ hec eſt ꝑuatio q̃dã: cecum ãt eẽ/eſt ꝑuatuʒ eẽ: ꝛ nõ ꝑuatio. Preterea ſi cecitas idẽ eẽt ac cecuʒ eẽ vtraq; profecto de eodem ꝑdicarenꝛ. at homo dicitur q̃dem cecus: cecitas autẽ nullo diciꝛ pacto.

❡ Hec ẽ ſa particula huius q̃rte partis: in q̃ ph̃s ↄclarat ꝙ ꝑuatio ꝛ hitus nõ eſt ꝑuari ꝛ hr̃e hitũ. ꝛ hec ẽ ↄ.38. huius li. Et ↄtinet h̃ particula duas partes. In p̃ narrat ꝛ ꝓbat ſuã intẽtionẽ. In ſa ibi. (Oppoſita.) Remouet dub̃m ꝛ ponit vnã rõnẽ a ſili ꝓbãtẽ qđ dã dub̃m. In p̃ ꝗ ꝑticula narrat ſuã itẽtionẽ dicẽs: ꝙ ꝑuari ꝛ hr̃e habitũ nõ ẽ ꝑuatio ꝛ hitus. v.g. viſus ẽ hitus ꝛ cecitas eſt ꝑu°: ſʒ hr̃e viſuʒ nõ ẽ viſus: ꝛ hr̃e cecitatẽ nõ ẽ cecitas. Iſto narrato ponit vnã rõnẽ ꝓbantẽ ↄnẽ que ẽ iſta. Quecũq; ſunt idẽ: de quocũq; vẽ affirmaꝛ vnũ õ eodẽ vẽ affirmaꝛ reliquũ: ſʒ cũ nõ de quocũq; vere affirmetur hr̃e habitũ õ eodẽ vẽ affirmaꝛ hitus: ꝛ nõ de q̃cunq; vẽ affirmaꝛ hr̃e ꝑuationẽ. õ eodẽ vẽ affirmaꝛ ꝑuatio ꝗ ꝑuatio ꝛ hitus nõ ſunt hr̃e ꝑuationẽ ꝛ hr̃e habitũ maior pʒ. ꝑ ꝑmũ ꝑncipiũ: qđ eſt de eodẽ nõ ſil' idẽ affirmari ꝛ negari. minor õclaraꝛ exẽplariter ſic. hr̃e hitũ vẽ affirmaꝛ de hoĩe: ꝛ hitus nõ nã h̃ ẽ va. hõ ẽ hñs viſuʒ. ꝛ h̃ ẽ falſa. hõ ẽ viſus. Siĩr hr̃e ꝑuationẽ vẽ affirmaꝛ õ aliq̃ de q̃ ꝑuatio nõ vẽ affirmaꝛ. nã h̃ eſt va. hõ hʒ cecitatẽ. ꝛ h̃ eſt falſa hõ ẽ cecitas.

G ❡ Nota ꝙ ex iſto loco ſumiꝛ doctrina bona ad cognoſcẽdũ idẽtitatẽ vł diuerſitatẽ aliq̃ꝝ adinuicẽ. ſi vnũ ꝑtur õ aliq̃ de q̃ nõ ꝑdicaꝛ reliquũ illa nõ ſunt eadẽ: ſʒ diuerſa ꝛ ſi aliqd prediceꝛ de vno qđ nõ ꝑdicaꝛ de reliq̃ illa nõ ſunt eadẽ: ſʒ diuerſa: ꝛ ſi aliqd ꝑdicetur de vno vẽ de quo reliquũ ꝑdicatur illa ſunt eadeʒ. Ex h̃ pʒ ꝙ relõ ꝛ ſuum fundamẽtũ nõ ſunt eadẽ: q: aliqd vẽ ꝑdicatur de vno qđ nõ vẽ ꝑdicatur vel affirmaꝛ õ reliquo. Nã poſĩe eſt fundamentũ eſſe qñ nõ eſt relõ. nã poſĩe eſt albedinem eẽ qñ nõ eſt ſimilitudo fundata in albedine ꝗ albedo ꝛ ſimilitudo fundata in albedine nõ ſunt eadẽ. Siĩr vnũ ꝑdicari põt de aliquo in cõcreto qñ reliquũ nõ põt ꝑdicari de eodem in cõcreto. nam ſor. põt eſſe albus qñ eſt non ſimilis. ergo albedo ꝛ ſimilitudo non ſunt idem. Iſta cõſequentia eſt bona ſi conſequentia quam fecit ph̃s hic valʒ.

De hoc vide anto. and. 7. metaphy. q. j. ſol. 3. q multa pulchra dicit.

❡ Oppoſita ãt ẽt hec vĩr eẽ. ſ. ꝑuari ꝛ habitũ hr̃e. tãq; ꝑuatio ꝛ habitus. Modus eñi oppõnis idẽ eſt: nã ſicut cecitas viſui oppoſita eſt: ſic cecuʒ eſſe ad viſuʒ hr̃e oppoſitum eſt.

ARGL. ❡ Et ipſa tñ ꝑuatuʒ inq̃ eſſe habituniq; hr̃e: ꝑinde vt ꝑuatio atq; habit⁹ opponi videꝛ. Modus. n. idẽ ẽ oppõnis. Nã vt cecitas ꝛ viſus: ſic ꝛ cecuʒ eẽ ac hr̃e hituʒ opponunꝛ.

❡ Hec eſt ſa particula huius partis: in q̃ ph̃s remouet vnum dubiũ. dcm̃ eſt. n. ꝙ hitus ꝛ hr̃e habitũ non ſunt idẽ: ꝛ ſiĩr ꝑuatio ꝛ hr̃e ꝑuationẽ nõ ſunt idẽ. Aliqs poſſet credere ꝙ q̃uis habitus ꝛ ꝑuatio ſint oppoſita: tñ hr̃e habitũ ꝛ hr̃e ꝑuationẽ non ſunt oppoſita. ❡ Iſtud dub̃m remouet ph̃s dicẽs: ꝙ q̃uis habitus ꝛ hr̃e habitũ nõ ſint idẽ: ꝛ ꝑuatio ꝛ hr̃e ꝑuationem non ſint idem: tñ hr̃e habitũ ꝛ hr̃e priuationẽ opponuntur priuatiue ſicut habitus ꝛ priuatio ꝛc.

❡ Nõ ãt eſt id qđ ſub affirmatione ꝛ negõne iacet affirmatio ꝛ negatio. Affirmatio nãq; eſt oĩo affirmatiua. Negatio eſt oĩo negatiua. Horum võ q̃ ſub affirmatione ꝛ negõne ſunt nulla eſt oĩo. Cõcedanꝛ ẽt hec eẽ oppoſita alterutris tãq; affirmatio ꝛ negatio. nã in his modus oppoſitionis idẽ eſt: ſicut eñi affirmatio aduerſus negationẽ oppoſita eſt vt q̃ ſedet ꝛ qui non ſedet: ſic ꝛ res que ſub vtroq; poſita eſt. i. ſedere ad non ſedere.

ARGL. ❡ At eñi neq; ẽt ea q̃ ſub affirmatiõe ſunt negõneue affirmatio eſt: atq; negatio. affirmationẽ nãq; negõnẽue oĩonẽ eſſe ↄſtat. alterã affirmatiuã alterã negatiuã. at nihil eoruʒ q̃ ſub affirmationẽ negationẽue cadũt oĩo eſt, vt pʒ. Dicunꝛ tñ ꝛ hec ipſa ꝑinde opponi atq; affirmatio negatioq; opponunꝛ. ꝛ i his eñi idẽ oppoſitionis eſt modus. Nã vt affirmatio: veluti ſedet negatiõi ceu nõ ſedet opponiꝛ ſic ꝛ res que ſub vtrũq; cadũt. ſedere inquã ꝛ non ſedere ſibi inuicem aduerſanꝛ.

❡ Ponit

Ponit rōnē a ſili ɔclarātē ſolonē iā dictā dicēs: ꝙ iſta q̄ ſub
ſunt affirmationi ⁊ negationi nō ſunt affirmationes ⁊ nega/
tiones. ſ3 h̄ nō obſtāte iſta q̄ ſubſūt affirmationi ⁊ negationi
opponunt̄ ſicut affirmatio ⁊ negatio. ſ. ɔ̈dictorie. ḡ ɔ̈ſilr pōt
dici de ꝑuatione ⁊ hitu: ꝙ q̄ꝫuis hr̄e hitū ⁊ ꝑuari nō ſint idē3
qō ꝑuatio ⁊ hitus: tm̄ hr̄e hitū ⁊ hr̄e ꝑuationē ſiue ꝑuari op
ponunt̄: vel pn̄t opponi eodē mō q̄ opponunt̄ hitus ⁊ ꝑua/
tio. ꝙ āt iſta q̄ ſubſunt affirmationi ⁊ negōni nō ſint affirma
tio ⁊ negō declarat. nā affirmatio ē ōrō affirmatiua: ⁊ negati
ua ē ōrō negatiua: ſ3 nihil qō ſubeſt affirmationi ⁊ negatio/
ni eſt ōrō affirmatiua vel negatiua. ḡ illa q̄ ſubſunt affirma/
tioni ⁊ negationi non ſunt affirmatio neq3 negatio. Et ꝙ il/
la q̄ ſubſunt affirmationi ⁊ negationi opponunt̄ ɔ̈dictorie:
p3. nā ſicut ſorte ſedere: ⁊ ſor. nō ſedere ſunt ɔ̈dictoria: ⁊ ſede
re ⁊ nō ſedere: ſunt res ſbiue iſtis. ſ. affirmationi ⁊ negationi
ſor. ſedet ⁊ ſor. nō ſedet. ¶ Ex iſto loco pōt accipi ꝙ eſt ɔ̈di/
ctio inter res ſignificatas ꝑ affirmationē ⁊ negationē3 ⁊c. ſi/
cut eſt inter affirmationē ⁊ negationē ⁊ inter res incōplexas
ſignificatas ꝑ voces incōplexas eſt ɔ̈di° ⁊ q2 inter res ſignifi/
catas ꝑ has voces ſedere ⁊ nō ſedere eſt ɔ̈di° vt innuit h̄ phs.

Contradictio an ſit inter res ſignificatas.

¶ Qm̄ āt ꝑuatio ⁊ hitus nō ſic opponunt̄ vt
ad aliqd manifeſtū ē. Neq3. n. viſus dr̄ hoc
ip̄3 qō ē oppoſiti. viſus. n. nō eſt cecitatis vi
ſus: nec alio vllo mō ad ip̄3 dr̄. Silr̄ āt neq3
cecitas dr̄ viſionis cecitas: ſ3 ꝑuatio qdē vi
ſionis cecitas dr̄. Cecitas v̇o viſionis nō dr̄.

ARGI. ¶ At v̇o ꝑuationē ac habitū nō eſſe oppoſita
vt ea q̄ ſunt ad aliqd p3. nō. n. ipſu3 id qō eſt
oppoſiti dr̄ eſſe. Viſus enim nō eſt cecitas vi
ſus neq3 vllo alio ad illā dr̄ mō. ſilr̄ neq3 ce/
citas viſus cecitas diceret̄: ſ3 cecitas ipſa ꝑ
uatio qdē dicit̄: cecitas autē viſus nō dicit̄.

¶ Hec ē 3ª particula q̄rte partis. i. q̄ phs ponit dr̄ia3 iter op/
pōnē ꝑuatiuā ⁊ alias oppōnes. Et ɔ̈tinet duas partes. In p̄°
ponit dr̄iā inter ꝑuatiue oppoſita: ⁊ relatiue oppoſita. In 2ª
ibi. (Qm̄ ſunt neq3 vt ɔ̈ria.) ponit dr̄ia3 inter ꝑuatiue oppo/
ſita ⁊ ɔ̈ria. In p̄ª ḡ parte declarat ꝙ ꝑuatiue oppoſita diſtin
guuntur ab oppoſitis relatiue: ⁊ hec eſt ɔ̈. 40. huius lib. ꝓ/
batur du°. p̄ ſic. Oppoſita relatiue dr̄r adinuicē ſm̄ aliquā ha
bitudinē caſualē: vt p3 ex ca°. Ad aliqd. ſ3 ꝑuatiue oppoſita
nō dr̄r adinuicē ſ3 aliquā habitudinē caſualē: ḡ ⁊c. ꝓbatur
minor. nā viſio nō dr̄ cecitatis viſio: neq3 cecitas dicit̄ viſio/
nis cecitas: et q̄ꝫuis poſſit dici ꝑuatio viſionis.

¶ Amplius ad aliqd oīa reciproca dr̄r. Qua
re cecitas ſi eſſet eoꝝ q̄ ſunt ad aliqd vtiq3
cōuerteret̄ ad illud ad qō dicit̄: ſed non con
uertitur neq3. n. dicit̄ viſus cecitatis viſus.

ARGI. ¶ Preterea vniuerſa q̄ ſūt ad aliqd ad ea ſa
ne dr̄r q ɔ̈uertunt̄. q̄re ſi cecitas ex ĳs eēt q̄
ſunt ad aliqd: ⁊ illud ad qō ipſa dr̄ ꝑfecto cō
uerteret̄: at ñ ɔ̈uertit̄: ñ. n. viſ⁹ cecitas dr̄ viſ⁹

¶ Scdō ꝓbat̄ eadē ɔ̈ ſic. Oīa relatiue oppoſita dr̄r ad ɔ̈uerten
tiā ⁊ ſunt reciprocatiua. i. ad ɔ̈uertētiā dcā. ſ3 ꝑuatiue oppō
nō dr̄r ad ɔ̈uertētiā: q2 viſio nō dr̄ cecitatis viſio v3 cecitas vi
ſionis cecitas: ḡ ꝑuatiue oppō diſtiguūt̄ ab oppoſitis relatiue

¶ Qm̄ āt neq3 vt ɔ̈traria opponūt̄ ea q̄ ſm̄ ꝑ/
uationē ⁊ habitū dr̄r. ex his manifeſtu3 eſt.
Quoꝝ. n. ɔ̈trarioꝝ nihil ē mediū: neċe ē i q̄/
bus nata ſunt fieri: aut ō q̄bus ꝑdicari alteꝝ
ipſoꝝ ineē ſꝑ. Hoꝝ. n. nihil ē mediū quoꝝ3
alterū neċe erit ineſſe ſuſceptibili: vt i lāguo
re ⁊ ſanitate ⁊ abūdāti ⁊ ꝑfecto. Quoꝝ v̇o
aliqd ē mediū nūq̄3 neċitas ē oī ſuſceptibili
alteꝝ ieē: neq3. n. neċiū ē oī ſuſceptibili cādi
dū: vl' nigrū ieē: neq3 fridū n3 cal'3: hoꝝ. n.
mediū aliqd nihil ꝓhibz eē. hoꝝ āt erit ali/
qd mediū: quoꝝ nō erat neċiū alteꝝ ineē ſu/
ſceptibili. Preter illa ſubiecta q̄bus nāl'r
vnū ineſt vt igni cal'3 eē: ⁊ niui cādidū eē. in
his āt ⁊ ɔ̈terminate neċiū ē alteꝝ eē: ⁊ nō alte
rutrū ɔ̈tigit. ñ. n. poſ'e ē ignē fridū eē n3 niuē
nigrā. Dr̄ qdē oī ſuſceptibili ñ ē neċiū alteꝝ
eoꝝ ieē: ſ3 ſolis q̄bus nāl'r vnū ieſt ⁊ i his ɔ̈/
terminate vnū ⁊ nō alterutrū ɔ̈tigit. In ꝑua/
tione v̇o ⁊ hitu nihil hoꝝ q̄ dcā ſt̄ veꝝ ē: nec
eni ſuſceptibili ſꝑ neċiū alteꝝ eoꝝ ieē ē. Qm̄
. n. nā3 ad videndū nōdū h3: n3 cecū n3 viſu3
hn̄s dr̄. ideo q3 nō erūt hec taliū ɔ̈trarioꝝ: q̄ꝝ
nihil ē mediū. ſ3 n3 hoꝝ q̄ꝝ ē mediū: neċiu3
. n. ē oī ſuſceptibili alteꝝ eoꝝ ineē. Qm̄. n. iā
natū fuerit ad hn̄dā viſionē: aut cecū: aut hn̄s
viſionē dr̄: ⁊ eoꝝ nō ɔ̈terīate alteꝝ: ſ3 alteru/
trū ɔ̈tigit. In ɔ̈trarĳs āt q̄b⁹ ē mediū nūq̄3
neċe ē oī ſuſceſptibili alteꝝ ieē: ſ3 q̄buſdā: ⁊ i
his determinate vnū. Vn̄ palā eſt ꝙ ſ3 neu/
trum modū tāq̄3 cōtraria oppoſita ſunt ea q̄
ſm̄ priuationem ⁊ habitum opponuntur.

ARGI. ¶ At q̄ neq3 ꝑinde atq3 ɔ̈traria ꝑuationē ac
hitū oppoſitionē ſubire: ex eo ꝑſpicuu3 fore
vr̄. Cōtrarioꝝ eni q̄ medio vacāt. Alterū in
his q̄b⁹ apta ſunt eē/ aut ō q̄bus ꝑdicant̄ ieē
ſꝑ/ neceſſe ē. Inter eni ea mediū nullū cade/
re diximus: q̄ꝝ alteꝝ ineſſe ſuſceptiuo neċe
eſt: vt in ſanitate: ac morbo ⁊ i pari: ac impa
ri intueri l3. Quoꝝ aūt ē aliqd mediu3 nūq̄3
hoꝝ alteꝝ neceſſario cuilib3 ineſt. Neq3. n.
albū aut nigrū neq3 calidū aut frigidū eē ſu
ſceptiuū oē neceſſe ē. Nā vt inter hec mediū
aliqō cadat nihil ſane ꝓhibere vr̄. Et inſup ea
dixim⁹ medio vacare: quoꝝ alterū nō neċe
eſt eſſe in ſuſceptiuo: niſi i hiſce: i q̄b⁹ vnū ieſt
nā: vt igni caliditas ineſt ⁊ niui albedo. In
his eni alterū ɔ̈finite nō vtrūuis iſit ſuſcepti
uo ineē: ſ3 illis tm̄ q̄b⁹ vnū ieſt atq3 vnū non
vtrūuis: ſ3 alterū ɔ̈finite. In ꝑuatione autē
atq3 habitu neutrū dictoꝝ eſt veꝝ: neq3 eni
alteꝝ ipſorū ſꝑ ineē neceſſe ē. Qō eni nōdu3
aptu3 ē viſu3 habere: id neq3 cecu3 dr̄ neq3
viſum habere. Quare non ex ĳs erunt ɔ̈tra
rĳs que medĳs vacant: ⁊ omni ſuſceptiuo
ipſorum alterum inſit neceſſe eſt. Cum eni3
eſt aptum viſum habere: tunc aut cecum:

aut viſū hr̄e dicet̄. Atq̄ hoꝝ alteꝝ nō defini te ſane:ſꝫ vtrūuis ſine diſcrimine vllo dicet̄. At i hiſce ꝯtrarijs q̄ medio nō vacāt:nūq̄ ſit vt alteꝝ inſit oī:ſꝫ qbuſdā:atq̄ hiſce alteꝝ d̄finite. Quare pꝫ neutro mō priuationē ⁊ habituꝫ pinde atq̄ ꝯtraria oppoſitionē ſubire.

℄ Hec eſt ſa pars huius particule:i q̄ phs ponit dr̄iaꝫ iter priuatiue oppoſita ⁊ ꝯrie oppoſita:⁊ ꝓbat ꝙ priuatiue oppoſita nō ſunt oppoſita ꝯrie:⁊ hec eſt ꝯ.41. huius lib. ꝓbat̄ du pl'r. ꝑ ſic Oia ꝯria vel ſunt mediata vel imediata:ſꝫ priuatiue oppoſita nec ſunt mediata nec imediata.igit̄ priuatiue oppoſita nec ſunt ꝯria neq̄ oppoſita ꝯrie. Maior huius rōnis pꝫ. ⁊ minorē declarat phs dicēs. ꝙ ꝯtraria imediata ſunt illa q̄ ſic ſe hn̄t ꝙ de ſubo de quo nata ſunt p̄dicari ſemꝑ alteꝝ illorum p̄dicatur de illo ſbo:⁊ hō q2 nō eſt aliqd̄ mediū inter illa reſpectu illius ſbi. Et ꝯria mediata ſunt q̄ ſic ſe hn̄t ꝙ nō eſt neceſſe q̄cūq̄ tpe alteꝝ illoꝝ ineſſe ſbo:niſi illud ſbm ꝑ ſe determinet ſibi alteꝝ illoꝝ. v.g. nix determinat ſibi albedinem:⁊ ignis determinat ſibi calorē:ſꝫ ſi neutrū ſibi d̄terminat. poſſe eſt ꝙ ſubꝫ ſemꝑ careat vtroq̄ ſed priuatiue oppoſita neutro illorū modoꝝ ſe hn̄t.nō.n.ſe habet vt ꝯria: q2 nō eſt neceſſe ſemꝑ alterū priuatiue oppoſitorū ineſſe ſubo. Nā aliqd eſt qd̄ eſt natū hr̄e viſum:⁊ tn̄ nec eſt cecū nec eſt vidēs:vt pꝫ de catulo añ nonū diē:q2 nec ē cecus:nec vidēs:⁊ tn̄ natus eſt hr̄e viſum in aliquo tpe:ſed non adhuc venit illud tēpus in quo natus eſt videre:ergo priuatiue oppoſita nō ſunt ꝯrie mediata:q2 poſſe eſt ꝙ ſubiectū careat vtroq̄ ꝯrioꝝ mediatorū:ſꝫ nō eſt poſſibile ꝙ ſubm ſemꝑ careat vtroq̄ priuatiue oppoſitorum:⁊ ꝑmaneat quantū pōt nāliter ꝑmanere. Nā q̄uis aliqd in p̄ncipio qn̄ nō eſt aptū videre nec ſit cecum neq̄ videns:tamē poſtq̄ venit tēpus in quo natū eſt videre neceſſe

B eſt ꝙ ſit cecū vel videns ꝯ ⁊c. ℄ Poſſꝫ ēt ꝓbari ꝙ priuatiue

De hoc oppoſita non ſunt ꝯria per hoc ꝙ phs addit ſic. nullū ſubie

vide An ctum determinat ſibi alterum priuatiue oppoſitorū:ſed ali

to. and. quod ſubm determinat ſibi alterū contrariorū mediatoꝝ.

liber .x. ergo priuatiue oppoſita non ſunt contraria mediata.

meta // ℄ Amplius i ꝯtrarijs qdē exn̄te ſuſceptibili

phiſi. q. poſſe ē i altutrū fieri mutationē:niſi alteꝝ nā

x. arti. p. liter iſit: vt igni calꝫ eē. Nāq̄ qd̄ ſanū ē poſſe ē lāguere:⁊ cādidū nigrū fieri:⁊ calꝫ frigidū:⁊ ſtudioſum prauū:⁊ ex prauo ſtudioſuꝫ eſt poſſe fieri:prauꝰ.n.ad meliores exercitationes deductus ⁊ ad doctrinas vel ad modicum aliqd ꝓficiet vt melior ſit. Si v̇o ſp vel modicū cremētū ſūpſerit palā eſt:q2 aut ꝑfecte mutabit̄ aut ſatis multū cremētū ſumet. Si.n.bn̄ mobilior ad v̇tutē fiat vel qd̄cunq̄ cremētū ſūpſerit a p̄ncipio ex hoc ēt viſiſe ē ampliꝰ eū ſumere cremētū:⁊ hoc dū ſp ſit: ꝑfecte i ꝯtrariū hītū reſtituet̄:niſi forte longo tpe ſuſpēſū ſit. Veꝝ i priuatione ⁊ hītu iꝑoſſe ē mutationē in alteꝝ fieri. Ex hītu i priuationē ſit mutatio. A priuatione v̇o in habitū iꝑoſſis eſt regreſſio:neq̄ cecus qs factus rurſus videt:neq̄ cū eſſet caluꝰ rurſus comatꝰ factꝰ ē:neq̄ cū eēt ſine dētibꝰ dētes ei iteꝝ orti ſunt.

ARGI. ℄ Preterea i ꝯtrarijs q dē mō ſit i pꝫ ſuſceptiuuꝫ fieri viciſſꝫ mutatio pōt:niſi vnū ipſoꝝ nā cuipiā iſit:vt calitas igni. Pōt eni ſanū egrotationē ſubire:⁊ frigidū calidū:⁊ albuꝫ effici nigrū:ex ſtudioſo quoq̄ vitioſus:⁊ e vitioſo ſtudioſus euadere pōt. Vitioſus eni ſi moribus p̄ſtabilioribꝰ p̄ceptiſq̄ inſtituat̄: paꝝ ſaltē in ꝓbitate incremēti ſuſcipiet. Qd̄ ſi parū incremēti ſemel ſuſceperit:pꝫ aut penitus illū mutari:aut icremēta ſuſcipere poſſe. Sēper eni habilis magis ſit ad cōſequendaꝫ ipſā virtutē ſumpto paruo ēt icremēto. Quare veriſiſe ē maiora quoq̄ illū icremēta ſuſcipere:qd̄ ſi ſp efficiat̄ i ꝯtrariū: penitꝰ habitū d̄ducet̄:niſi tpe fortaſſe ꝓhibeat̄. In habitu v̇o priuationeue fieri nō pt vt viciſſim mutatio vnq̄ efficiat̄:⁊ habitu nāq̄ ſit ad priuationē mutatio:ad habitū ex priuatione fieri negt. Non enim quiſq̄ cecus factus viſuꝫ vnq̄ recuperauit:neq̄ caluus factus comā: neq̄ edentulus vllus dentes emiſit.

℄ Secūdo ꝓbat̄ ꝯ p̄ncipalis ſic. Indr̄nter pōt ſubm mutari ab vno ꝯrioꝝ ad reliquū:⁊ e ꝯ niſi ita ſit ꝙ ſubꝫ determinat ſibi alteꝝ ꝯciorū:ſꝫ nō eſt ſic de hītu ⁊ priuatione. Nam q̄uis aliqs poſſꝫ mutari ab habitu ad priuationē:nō tn̄ e ꝯ. Nā aliquis pōt mutari a viſu in cecitatē.tn̄ a cecitate in viſum non pōt mutari. Nā poſtq̄ hō eſt cecus nō pōt fieri videns ꝯ priuatiue oppoſita nō ſunt oppoſita ꝯrie. Minor huius rōnis pꝫ ꝑ iam dicta:⁊ maior declarat̄ in textu declaratione exēplari. nam aliqs pōt mutari a calido in frigidū.⁊ e ꝯ:⁊ de ſanitate i egritudinē:⁊ e ꝯ.⁊ de prauo pōt fieri ſtudioſus ⁊ e ꝯ. Nā prauus pōt exercitari in bonis operibus. Nam aliqd de virtute poteſt attingere ꝑ longū exercitiū in operibꝰ virtuoſis.⁊ ſic tandē pōt attingere ad ꝑfectū habitū virtutis:niſi per ſub- C

tractionē tpis impediat̄.⁊ ſic pꝫ maior. ℄ Circa iſtam ꝓpōnem phi. A priuatione ad habitū impoſſis eſt mutatio:eſt dubium:q2 mā p̄ma añq̄ recipiat aliquā formā determinataꝫ priuat̄ illa forma:⁊ poſtea recipit eā.ꝯ a priuatione ad formaꝫ ſeu ad habitū pōt eſſe mutatio ꝯ ꝯ falſa. ℄ Itē phs p̄ phy. ponit priuationē eſſe vnū de p̄ncipijs trāſmutationis nālis qd̄ nō eſſet niſi tranſmutatio nālis poſſet eſſe a priuatione ad formam. ℄ Itē tenebra eſt priuatio luminis:⁊ tn̄ aliqd trāſmutat̄ de tenebris ad lumē:⁊ ſomnus eſt priuatio vigilie ſcd̄m phi.in li. de ſom.⁊ vigi.⁊ tn̄ aliqd pōt trāſmutari a ſomno ad vigiliā:⁊ e ꝯ. ℄ Itē circa illud dcm̄ phi.ſ. Ab habitu ad priuationē eſt trāſmutatio.arguit̄ dupl'r. q2 ad purū nihil eſt mutatio q2 qcqd mutat̄ de aliq̄ in aliqd mutat̄.vt pꝫ ex.5.phy.ſed priuatio T. cõ. 2.

eſt purū nihil vt pꝫ ꝑ ſupradicta.ꝯ nō pōt eē mutatio ab habitu ad priuationē. ℄ Pro p̄ dubio eſt ſciendū ꝙ lꝫ priuatio D

multiplr̄ dicat̄:vt pꝫ ex.5.meta.⁊ ēt aliqualr̄ patuit priuatio T. c. c. 8.

priuatio ꝓprie accepta accipit̄ duꝑ vnoꝰ large.alioꝰ ſtricte large loquēdo accipit̄ priuatio ꝓ oī carētia forme a ſubiecto qn̄ ſubm notū eſt hr̄e formā illā:⁊ iſto mō mā p̄ma dr̄ priuari forma cū nō habeat formā:⁊ qn̄ mā nata eſt hr̄e eam:⁊ ſic loq̄t̄ phs in p̄ phy. Alioꝰ accipit̄ priuatio ꝓ carētia forme nate ineſſe ſubo ſemel trn̄:⁊ de tali priuatione for̄ habitꝰ:⁊ q2 nō nata eſt hr̄i a ſubo:mō eſt iteꝝ recuperabilis:⁊ de tali priuatione loqtur hic phi. Ex ꝑ hoc pꝫ rn̄ſio ad p̄mā dubitationē:q2 qn̄ a priuatione large accepta ad habitū ē poſſis mutatio:⁊ iſtoꝰ dr̄ mā prima priuari forma. Iſto mō ēt tenebra eſt priuatio lucis.⁊ ab hꝫ priuationibus ad formā eſt poſſis mutatio.ſed a priuatione ſtricte accepta q̄ eſt priuatio forme ſolū nata hr̄i ſemel tn̄ ad formā nō habitā:q2 qn̄ nata eſt hr̄i non eſt mutatio poſſibilis:⁊ ſic loquit̄ hic phi. de priuatione. ℄ Alr̄ poſſꝫ dici ꝙ priuatio ē triplex. Quedā priuans actū tn̄.ſ.actualē operōnē:⁊

q̄dam

quedã puãs actũ ⁊ habitũ tm̃:⁊ q̃dã puãs hitũ ⁊ po^{am}. Exẽ. plu3 pᵃ in ſomn⁹ ſolũ puat actũ vigilãdi nñc ſentiẽdi ⁊ nullũ hitu puat. Exẽplu ſᵐ ignorãtia oppoſita ſcie puat actũ ſcie ⁊ ẽt hitũ ſcie:ſ3 nõ puat po^{am} ad ſciã vl' ad actu ↄſiderãdi. Exẽplũ tertij cecitas puat actũ vidẽdi ⁊ hitũ vidẽdi ⁊ potẽtiã ad videndũ. A priuatione pᵃ ⁊ 2^{ce} dcã ad formã cuius eſt priuatio poſſis eſt mutatio:ſ3 a priuatione. 3^{ce}. dcã ad formã cui⁹ eſt priuatio nõ ẽ poſſis mutatio:⁊ õ hᵒ priuatione loq̃r h̃ phs. Per h̃ p3 ſolo ad obiect̃m priuatio forme õ q̃ loqtur phs. h̃ phy. nõ puat potẽtiã ad formã:nec tenebra puat potẽtiã ad formã:z vepuᵃ ad lumẽ. Et pp h̃ eſt poſſis mutatio a priuatione for^{e}

A pcedẽte. formã:⁊ a tenebris ad lumẽ. ¶ Sciendũ tñ q̃ priuatio for^{e} eſt duplex:q̃dã ẽ pcedẽs formã ſaltẽ:ſ3 denoiatonẽ. ⁊ quedã ſequẽs formã ſ3 actũ nr̃m intelligẽdi:ſeu ſ3 denominationẽ:⁊ a priuatione for^{e} ſaltẽ pcedẽte formã: mõ iã dicto ad formã eſt poſſis mutatio:nõ tñ a priuatione ſequẽte formã: neq3 p tpe ſequẽte ee forme in mã ad ipã3 formã nõ ẽ poſſis mutatio. ¶ Ad ſ3 dõ3 q̃ ab habitu ad priuationẽ ẽ poſſis trãſmutatio. Et cũ dĩ priuatio nihil eſt. dõ3 q̃ accipiẽdo nihil ſ3 q̃ opponit̃ enti:q̃d idẽ ẽ q̃d actu exñs in rex nã ſic priuatio ẽ nihil. Et ſic accipiẽdo nihil dico q̃ mutatio põt eſſe ad nihil: q: gñio eſt mutatio a nõ eſſe ad eẽ:⁊ corruptio ẽ mutatio ab eſſe ad nõ eẽ. vt p3 ex. 5. phy. ⁊ nõ eẽ ẽ nihil vt opponit̃ exñti in actu:tñ accipiẽdo nihil vt opponit̃ enti trãſcẽdẽti:ſic priuatio nõ eſt nihil ſ3 eſt ens q: eſt vnũ intelligibile. Vñ cũ phs. 5

T.cõ.2. phy. dicit q̃ ois mutatio eſt ab aliquo in aliqd:ipſe accipit aliquid vt eſt trãſcẽdens:⁊ vt eſt cõe omni intelligibili.

¶ Quecũq3 vo ſicq3 affirmatio ⁊ negatio oppoſita ſunt:palã eſt q̃ nullo p̃dictorũ modorum oppoſita ſunt. ¶ In ſolis.n.iſtis neceſſarium eſt ſemp quidẽ aliud eox eſſe vex:aliud aũt eſſe falſu3. Neq3 eni3 i ↄtrarijs neciũ eſt ſemp alteꝝ verũ eſſe alteꝝ ãt falſu3. Neq3 in his q̃ ad aliqd ſunt:neq3 in habitu ⁊ puatione:vt ſanitas ⁊ lãguoꝛ ↄtraria ſunt:⁊ neutrum ipſoꝝ veꝝ neq3 falſum eſt. Sil'r ãt ⁊ duplũ ⁊ dimidiũ tãcq3 reliua oppoſita ſunt ⁊ nõ ẽ eoꝝ alteꝝ n3 falſu3 neq3 veꝝ. S3 neq3 ea q̃ ſ3 puationẽ ⁊ habitũ ſunt:vt viſus ⁊ cecitas. Oino aũt eoꝝ q̃ ſ̃m nullã cõplexionẽ dñr nihil verũ eſt neq3 falſum. Porro oia q̃ predicta ſunt:ſine complexione dicuntur.

ARGI. ¶ Atq3 p3 ⁊ ea q̃ vt affirmatio negatioq3 opponunt̃:nullo dictorũ mõ oppoſitione ſubire. In his.n. duntaxat alteꝝ veꝝ:alterũ falſum eſſe neceſſe eſt. neq3 eni in ↄtrarijs neq3 in relatiuis:neq3 in habitu puationeue neceſſe eſt:ſemp alterũ verũ alterũ falſum eſſe: ſanitas enim ac morbus ↄtraria ſunt:⁊ neutꝝ ipſorũ verũ eſt:aut falſu3. Sil'r ⁊ duplũ:⁊ dimidium:relatiue quidẽ opponunt̃: neutru3 tñ veꝝ eſt aut falſu3. Cecitas ẽt atq3 viſus habitus qdẽ ⁊ priuatio ſunt vt p3 at neutrũ verum eſt aut falſu3. Oino autẽ nihil eoꝝ q̃ nulla cũ ↄplexione dñr veꝝ ẽ:aut falſu3. At vniuerſa que dicta ſunt ſine complexione dñr.

¶ Hec eſt quarta pars huius capl'i:in q̃ determinat de oppoſitione ↄdictoria:⁊ cõtinet p3 iſta duas particulas. In pᵃ ponitur dña inter oppoſita ↄdictorie:⁊ oia alia oppoſita. In ſa

ibi. (Maxime vĩ.) remouet phs vnã inſtãtiã q̃ poſſet fieri. In pᵃ g pal ticula narrãdo dicit q̃ ↄdictorie oppoſita dñt ab oĩbus alijs oppoſitis p h̃ q̃ ſemp ↄdictorie oppoſitoꝝ alteꝝ ẽ veꝝ ⁊ reliquũ eſt falſu3:ſ3 de alijs oppoſitis nõ eſt h̃ veꝝ nã lãguoꝛ ⁊ ſanitas neq3 eſt veꝝ neq3 eſt falſu3:neq3 duplũ neq3 dimidiũ eſt veꝝ vel falſu3. Et illud pbat phs dicẽs.ſ. q̃ nullũ oppoſitoꝝ alioꝝ ab oppoſitis ↄdictorie eſt alteꝝ veꝝ ⁊ reliquum falſu3:⁊ h̃ eſt ↄ. ⁊ 2. huius lib. q̃ ſic pbat. Oẽ q̃d eſt verum vel falſu3 eſt ↄplexũ:ſ3 nullũ oppoſitoꝝ alioꝝ a ↄdictorie oppoſitis eſt ↄplexũ:g̃ nullũ oppoſitoꝝ alioꝝ a ↄdictorie oppoſitis eſt alteꝝ veꝝ ⁊ reliquũ falſu3. ¶ Intelligẽda ſunt

B hic duo. Pͥmũ q̃ ↄdictoria ſunt duplicia q̃dã ↄplexa q̃dã incõplexa:⁊ de ↄdictorijs cõplexis loquit h̃ phs ⁊ nõ de incõplexis:⁊ de ↄdictorijs cõplexis eſt veꝝ q̃d phs hic dicit:ſ3 de ↄdictorijs incõplexis nõ eſt veꝝ:q: neutrũ ↄdictorioꝝ incõplexorum eſt verũ vel falſu3. ¶ Secũdũ notabile eſt q̃ phs nõ

C loquit̃ hic de ↄrijs cõplexis:ſ3 ſolũ de ↄrijs incõplexis q̃ neutrum ↄrioꝝ incõplexoꝝ eſt veꝝ vel falſu3. ¶ S3 dubitat̃:

D q: calefacio ⁊ frigefacio ſunt ↄria incõplexa ⁊ vtrũq3 illoꝝ ẽ verũ vel falſum:q: ſi dico hanc vocẽ calefacio dico verũ vel falſum ergo videt̃ q̃ aliquod incõplexoꝝ eſt veꝝ vel falſu3. Et ſimiliter ſi dico hanc vocẽ curro dico verũ vel falſu3:⁊ tamen hec vox curro eſt vox incõplexa. ¶ Confirmatur:q: verum vel falſum non ſunt in voce niſi ſint in ſignificatione: ſed vox incõplexa põt ſignificare verũ vel falſum:ergo vox incõplexa põt eſſe vera vel falſa:pbatio aſſumpti. nã poſſibile eſt q̃ hec vox de. ſignificet idem quod hec ppoſitio deus ẽ: ⁊ ita incõplexũ põt ſignificare verũ vel falſum. ¶ Ad pͥmu3 iſtoꝝ dõ3 q̃ ille voces frigefio calefio ſunt orationes implicite:⁊ ſunt ↄplexa implicita: q̃uis explicite ſint incõplexa:q: idem eſt dicere calefio ⁊ ego calefio:⁊ nõ eſt incõueniẽs q̃ talia incõplexa explicite ⁊ ↄplexa iplicite ſint vᵃ vel falſa: nec de talibus incõplexis loqtur phs. h̃ Et q̃n ſo pbat̃ q̃ incõplexũ nõ eſt veꝝ nec falſu3. dico q̃ incõplexũ explicite:q̃d tñ eſt cõplexũ implicite bñ põt eẽ verũ vel falſu3 inquãtũ eſt cõplexum ſ3 intellectũ. ¶ Ad ↄfirmationẽ dico q̃ veꝝ ⁊ falſum ſunt in voce cõplexa ſicut in ſigno:ſic q̃ vox cõplexa dĩ vᵃ q: eſt ſignificatiua vᵃ. ſ3 vox cõplexa q̃ nõ reſoluit̃ in vocẽ cõplexã nõ d3 eẽ vᵃ vel falſa:q̃uis ſignificet verũ vel falſu3: vñ ſi h̃ vox ponat̃ ad ſignificãdũ idẽ q̃d hec ppõ. deus eſt:h̃ vox. a. ſignãt verũ vel falſum:ſed incõplexe:⁊ iõ nec eſt verũ nec falſum:nec añs nec ↄñs i aliqua ↄña:vñ ſi aliquis dicat. deus eſt. g̃. a. nõ facit aliquã ↄñtiã. ſed ita nõ eſt de vbis pᵉ ⁊ ſe ppone:q: q̃uis ſint voces incõplexe:ſignificãt tñ per modum cõplexoꝝ:⁊ iõ põt eẽ añs ⁊ ↄñs in aliqua ↄña:⁊ vñ hec ↄña eſt bona:ſi curro moueor:ſ3 nõ ſic eſt de incõplexis ſignificãtibus p modũ incõplexoꝝ:q: hᵒ nõ ſunt orõnes implicite nec explicite. ¶ S3 ↄ. poſito q̃ a. ſignãt idẽ q̃d deus eſſe tunc hec orõ eſt vᵃ a. eſt verũ:q: ſequit̃. deus eſt:eſt verũ. g̃. a. eſt veꝝ:p3 ↄña:⁊ añs eſt verũ. g̃ ⁊ ↄñs. ⁊ ex h̃ ſeqtur q̃ vox incõplexa põt eẽ añs vel ↄñs in ↄña bona:⁊ ſic hec ↄña eſt bona:deus eſt:g̃. a. ẽ. Dõ3 q̃ hec eſt diſtinguẽda a. ẽ veꝝ. ex eo q̃ ly. a. põt accipi mãl'r vl ſignificatiue. Si ſignificatiue hec eſt vᵃ. a. ẽ veꝝ:⁊ ſic ſupponit p iſta. deus ẽ. Si mãl'r hec eſt falſa. a. eſt veꝝ. q: ſic ſignãt q̃ hec vox. a ẽ vᵃ. Iſta tñ ẽ vᵃ. a. ſignificat veꝝ accipiẽdo. a. mãl'r:ſ3 ex h̃ nõ ſequit̃ q̃ hec ſit vᵃ. a. eſt veꝝ accipiẽdo. a. mãl'r in ↄñte:q: h̃ vox. a. ſignificat veꝝ p modũ incõplexi vt dcm̃ eſt:⁊ de tali nõ ſequitur q̃ ſi ſignãt verũ q̃ ſit veꝝ. Iſta tñ ↄña eſt bona. a. ſignãt veꝝ. g̃. a eſt veru3:ſ3 q̃ ly. a ſupponit ſignificatiue in ↄñte:⁊ mãl'r in añte:h̃mõi g̃ ppõnes. a. eſt añs vel ↄñs in ↄñtia bona ſunt diſtinguẽde ex eo q̃ ly. a. põt habere ſuppoſitionem ſimplicem ⁊ ſuppoſitionẽ ſignificatiuã. Si ſupponat ſignificatiue:ſic hec eſt vᵃ. a. eſt añs. a. eſt ↄñs:q: denotatur q̃ deus eſſe:eſt añs vel q̃ ſit ↄñs. Si vᵒ accipiat̃ mãl'r ſic h̃ eſt falſa. a. eſt añs. a. eſt ↄñs. Et ſi dicat̃ q̃ ſi hec erit vᵃ. a. eſt añs accipiendo ly. a. ſignificatiue:tunc hec ↄſequẽtia aliquo modo

Ergo nulla pt dici vera vl falſa niſi ſit cõplexa explicite aut implicite vt p3 ex iſto lo°.

bona. deus ē. ĝ. a. accipiēdo li. a ſignificatiue i ꝯñe. ¶ Dōm ꝙ nullo ſenſu eſt hec ꝯña bona: deus ē. ĝ. a. q2 li. a. ſequens li. ĝ nō pōt accipi ibidē niſi mal̄r ꝓ ſeipſa voce: nec oꝫ fieri diſtinctio ex eo ꝙ li a. pōt accipi mal̄r vel ſignificatiue: q2 h diſtinctio nō hꝫ locū niſi vbi terminus pōt bīe ſuppōnē qđ nō cōtingit niſi in oꝛone: q2 ſi dicēdo deus eſt. a. li. a. nō ſupponit tāq̄ꝫ ſbꝫ vel ꝑdicatū l aliq̄ ꝓpōnē nec tāq̄ꝫ pars ꝓpōnis: iō nō ē diſtinguēda ex eo ꝙ li. a. pt ſupponere vno mō vl' alio mō.

¶ Sed maxime videbit̄ hoc tale ꝯtingere in his q̄ hꝫ cōplexionē dicūt̄ ꝯtraria. Sanū nāq̄ꝫ eſſe ſoꝛ. ⁊ languere ſoꝛtem contrarium eſt.

ARCI. ¶ Verū idipſuꝫ i hiſce ꝯtrarijs maxime accidere videbit̄ q̄ cū cōplexione dicūt̄. Valere eni ſocratē ⁊ egrotare ſocratē cōtraria ſunt.

¶ Hec eſt ſa particula huiꝰ partis: in q̄ phs remouet vnā inſtantiā q̄ poſſet fieri cōtra ꝑdicta: poſſet. n aliqs dicere ꝙ lꝫ neutrū ꝯrioꝝ incōplexoꝝ i qbus ꝑdicant̄ ꝑdicta ꝯtraria eſt vnū veꝝ ⁊ reliquū falſū. v. g. nec languoꝛ nec ſanitas eſt verum vel falſuꝫ: tñ alteꝝ illoꝝ cōtrarioꝝ. ſoꝛtes lāguet. ſoꝛ. ē ſanus: eſt veꝝ ⁊ reliquū falſuꝫ. Et ita eſt de ꝑuatiue oppoſitis. ſ. ꝙ alteꝝ oppoſitoꝝ in qbus affirmant̄ oppoſita de eodem eſt verū ⁊ reliquū falſum: ſicut eſt in cōtradictoꝛijs i nō enim eſt ſemꝑ alteꝝ ꝯdictoꝛioꝝ incōplexoꝝ verū ⁊ reliquuꝫ falſum: ſꝫ ſemꝑ alteꝝ ꝯdictoꝛioꝝ cōplexoꝝ i quoꝝ vno affirmatur ꝑdicatū de ſbo ⁊ in reliquo negat̄ idē ꝑdicatū de eodem ſbo: eſt veꝝ ⁊ reliquuꝫ falſum. ⁊ ita ꝯdictoꝛia oppoſita non differunt ab his oppoſitis per ꝑdictā differentiam.

¶ Sed neq̄ꝫ in his ſemper alterū verū alterū eſſe falſum contingit. Cum enim ſit ſoꝛ. erit aliud quidē verū: aliud vero falſuꝫ: cū vero nō ſit. ambo falſa ſunt: neq̄ꝫ. n. languere neq̄ꝫ ſanū eſſe eſt verū: cū omnino ſoꝛ. nō ſit.

¶ In priuatione vo ⁊ habitu cū nō ſit neuteꝝ veꝝ eſt. cū vero ſit non erit alteꝝ veꝝ: hīe nāq̄ꝫ viſuꝫ ſoꝛ. ad id qđ eſt cecū eſſe ſocratē oppoſitū eſt: ſicut ꝑuatio ⁊ habitus: ⁊ cū ſit neceſſariū nō eſt alteꝝ veꝝ vl' falſum eſſe: cū. n. nōdū natꝰ ē hīe: vtraq̄ꝫ falſa ſt. ⁊ viſū. n. hīe ⁊ cecū eē. In affirmatione vo ⁊ negatione ſꝑ ſiue ſit ſiue nō ſit aliō gdē erit veꝝ aliō vo falſū: lāguer̄ āt ſoꝛ. ⁊ nō lāguere cū ipſe ſit palā eſt ꝙ alterū eoꝝ veꝝ eſt. alteꝝ āt falſuꝫ eſt: ⁊ cū nō ſit ſil̄r: lāguere. n. cū nō ſit falſuꝫ ē: nō lāguere āt verū. Quare in his ſolis ꝓpꝛium erit ſemꝑ eoꝝ alterū veꝝ alterū āt falſū eē: q̄ cūq̄ꝫ tāq̄ꝫ affirmatio ⁊ negatio oppoſita ſūt.

ARCI. ¶ At neq̄ꝫ in hiſce neceſſariū ē: alteꝝ falſū eē. Nā ſi ſit gdē ſocrates veꝝ alteꝝ falſū erit. Si vo nō ſit: ambo falſa erūt: vt pꝫ. Si eni ſocrates oīno nō ſit neutrū erit veꝝ. neq̄ꝫ egrotar̄ ipꝫ: neq̄ꝫ valere. In ꝑuatione q̄ꝫ ac habitu ſi oīno nō ſit, neuteꝝ veꝝ erit. Sin ſit: nō ſꝑ alterū erit veꝝ: alteꝝ falſuꝫ. Viſuꝫ eni hīe ſocratē: ⁊ cecū ſocratē eſſe vt habitus atq̄ꝫ ꝑuatio opponunt̄: Et ſi ſit nō neceſſe ē alterū verum alteꝝ falſū eē. cū eni nō ē aptus hīe vtrūq̄ꝫ eſt falſuꝫ. Sin oīno ſocrates nō ſit: falſuꝫ

etiā erit vtrūq̄ꝫ ⁊ viſuꝫ ipꝫ hīe. ⁊ cecū eē. In affirmatione vo negationeue ſꝑ ſiue ſit: ſiue nō ſit: alteꝝ erit falſuꝫ: alteꝝ veꝝ. Hoꝝ eniꝫ egrotare inq̄ꝫ ſocratē: ⁊ nō egrotare ſocratē ſi ſit. ⁊ ſi nō ſit ſocrates: alterū veꝝ: alteꝝ falſuꝫ ē pꝫ. Si eni nō ſit egrotare illū eſt falſuꝫ nō egrotare veꝝ. Quare hiſce ſolis hoc ꝯpetit: alteꝝ in quā ipſoꝝ veꝝ eē: alteꝝ falſum: q̄ vt affirmatio atq̄ꝫ negatio opponuntur.

¶ Iſtā inſtantiā remouet phs dicēs: ꝙ nō ſemꝑ alterū ꝯrioꝝ eſt verū ⁊ reliquū falſum in illis in qbus ꝯria immediata affirmant̄ de eodē ſbo. Nā q̄ꝫuis dū ſoꝛ. exiſtit: ſemꝑ alterū illoꝝ. ſ. ſoꝛ. eſt ſanus. ſoꝛ. lāguet. ſit verū ⁊ reliquū falſum. tñ ſoꝛ. coꝛrupto vtrūq̄ꝫ iſtoꝝ eſt falſum. q2 qñ ſoꝛ. nō eſt: tūc nec lāguet: nec eſt ſanus: ⁊ eodē mō eſt in ꝑuatiue oppoſitis: q2 qñ ſbm nō eſt: nec ꝑuatio nec habitus ineſt ſbo: ⁊ tūc non eſt alterū ꝯtrarioꝝ in coplexoꝝ verum ⁊ reliquū falſum in qbus ꝑuatiue oppō affirmantur de eodē ſbo: ⁊ ita eſt de relatiue oppoſitis: ſed in cōtradictoꝛijs complexis eſt ſemꝑ ita ſiue ſbm exiſtat: ſiue non exiſtat ꝙ ſemꝑ alteꝝ cōtradictoꝛioꝝ incomplexorum eſt verum ⁊ reliquum falſum: ſed nō eſt ſic in alijs. Et iō ꝯdictoꝛie oppoſita dn̄t ab omnibꝰ alijs oppoſitis in hoc ꝙ ſemper eſt alterum contradictoꝛioꝛum verum ⁊ reliquum falſum: ſed non eſt ſic in alijs oppoſitis.

¶ Contrariū āt eſt bono quideꝫ ex neceſſitate malū. h āt palā ē ꝑ ſinguloꝝ inductioneꝫ: vt ſanitati lāguoꝛ: ⁊ iuſtitie iniuſtitia: ⁊ fortitudini debilitas ſimiliter āt ⁊ in alijs. Malo āt aliqñ quidē bonū eſt ꝯtrariū: aliqñ āt malum. Egeſtati cum ſit malum ſuperabundātia contraria eſt cum ſit ⁊ ipſa malum. Sed in paucis hoc tale quilibꝫ inſpiciet: in pluribus vero ſemper malum bono eſt cōtrariū.

¶ At vero malū gdeꝫ bono neceſſario ꝯtrarium eſt. qđ gdeꝫ eſſe pꝫ inductione. Moꝛbus eniꝫ ſanitati: ⁊ iuſtitie iniuſtitia: ⁊ fortitudini timiditas aduerſat̄: ⁊ i ceteris ſimili mō. At malo īterdū bonū: interdū malū cōtrariū eſt. Defectui eni q gdeꝫ eſt malū: exuperatio q̄ gdem ⁊ ipſa malū eſt contrariū ē. Sil̄r ⁊ mediocritas q̄ gdē eſt bonū vtriq̄ꝫ aduerſat̄: vt pꝫ. In paucis tñ idipſuꝫ eſſe vī. ſꝫ in plurimis malo bonū ſemꝑ contrariū eſt. ARCI.

¶ Hec eſt 6ª pars huius capl'i: in qua phs redit ad determinandū de ꝯrijs. Et cōtinet q̄nq̄ꝫ particulas ſm numeꝝ q̄nq̄ꝫ ꝓprietatū q̄rū ꝓprietatū ꝯrioꝝ particule patebūt locis ſuis. Pꝛima ꝓprietas eſt ꝙ ſemꝑ ſi alterū ꝯrioꝝ ſit bonū reliquū erit malū: ſed nō ecōuerſo. nō. n. opꝫ ꝙ ſi alterū ꝯrioꝝ ſit malum ꝙ ꝑꝑ hoc reliquū ſit bonū. Vñ breuiter bono nihil ꝯriatur niſi malū: ſꝫ malo ꝯriant̄ indiffñter tā bonū q̄ꝫ malū. Pꝛima pars huiꝰ ꝓprietatis declarat̄ inductiue: nāꝫ ſanitati q̄ ē qđdā bonū ꝯriat̄ lāguoꝛ q eſt qđdā malū ⁊ iuſtitie q̄ ē qđdā bonū ꝯriat̄ iniuſtitia q̄ eſt qđdā malū: ⁊ fortitudini: q̄ eſt qđdaꝫ bonū ꝯriat̄ debilitas q̄ ē qđdā malū: ⁊ ſil̄r i alijs ē ꝓbm. ſ. ꝙ ſꝑ ꝯriū bono eſt malū. Sa pa. ſ. ꝙ malū ꝯriat̄ malo declaratur exēplariter ſic. Egeſtati q̄ ē qđdā malū ꝯriat̄ ſupabundantia q̄ ē qđdā malū: ſꝫ hoc eſt i paucioribꝰ: q2 i pl'ibꝰ malū ꝯriat̄ bono: ⁊ eꝫ. Vñ breuiter intēdit dīe ꝙ ſic in ꝯrijs incōplexis ita eſt ꝙ ꝯria nunq̄ꝫ pñt ſimul eſſe vꝫ ſꝫ ſit falſa ſic ē i

ꝯrꝗs ſm nām vel ſm mores ꝙ bono nāe nūꝗ ꝯriat̄ bonū nāe: ſʒ malū nāe: ꝛ bono moris nō ꝯriat̄ bonū moris ſʒ malū moris: ꝛ ſic ꝯria nūꝗ pn̄t eſſe ſimul bona: pn̄t tn̄ eſſe ſimul mala. C Intelligendū eſt hic ꝙ in nālibus alterū ꝯrioꝝ pōt
A Unū cō/trariū ꝙ / acto ſit / melꝰ re/liquo. eſſe melius reliquo: qꝛ alterū ꝯrioꝝ eſt vt habitus: ꝛ reliquū vt priuatio. vt pʒ ex. 10. meta. Jō ꝗuis vere neutrū ꝯrioꝝ in nālibꝰ ſit ſimplr malū. tn̄ alterū ꝯrioꝝ reſpectu reliꝗ hʒ rōnem mali. v̄. g. calor ꝛ frigus ſunt ꝯtraria ſm nām: ꝛ vtrūꝗ eſt aliquo mō bonū ꝛ perfectū: tn̄ frigus nō eſt bonū: ſʒ malum in ꝯparatione ad calorē: qꝛ frigus in ꝯparatione ad calorem hꝫ rōnē mali: vn̄ in nālibus ſemp bono ꝯtrariat̄ malum in ꝯparatione. ſ. ꝙ eſt malū reſpectu illius boni: ſed nō opʒ ꝙ ꝯtrariū bono ſit ſimpliciter malū. In moralibus v̄o ſemper bono ꝯriat̄ duo mala. v̄. g. vni v̄tuti ꝯtrariant̄ duo vitia inter q̄ illa v̄tus eſt mediū. v̄. g. liberalitati q̄ eſt q̄dā virtus ꝯriat̄ ꝓdigalitas ꝛ illiberalitas ſeu parcitas q ſunt duo mala ſm mores: ꝗuis nō ſint mala nāe: ꝛ tēperantie ꝯriant̄ duo mala. ſ. intēperātia ꝛ inſenſibilitas: ꝛ fortitudini ꝯriant̄ audacia ꝛ timiditas que ſunt duo mala: vn̄ v̄tus moralis q̄ ē q̄dā bonū moris eſt mediū inter duo vitia q̄ ſunt mala moris. Et virtus ꝯtrariat̄ vtriꝗ vitioꝝ inter q̄ eſt mediū ſicut bonū ꝯtrariat̄ malo: ꝛ duo vitia inter q̄ virtus eſt mediū cōtrariant̄ inter ſe. ſicut malū ꝯtrariat̄ malo: vt pʒ ex 2o. ethi.

C Intelligēdū ꝙ de bono pn̄t fieri multe diſtictiones. Una
B ꝙ bonū accipit̄ tripl̄r. Uno mō vt eſt tranſcēdēs: et q̄uo loqui
Cap. 5. tur phs p̄ ethi. vbi dꝫ ꝙ bonū dat̄ equal̄r enti. Alio mō accipitur bonū ꝓ bono nāe. Tertio mō accipit̄ bonū ꝓ bono moris: bonū trāſcēdēs idē eſt qꝺ ens: ꝛ bonū ſic acceptū non hʒ ꝯtrariū ſicut ens in ſua cōitate nō hʒ ꝯtrariū: Et iō ſm ꝙ bonū hʒ ſuppoſitionē ſimplicē in illa ꝓpōne bono ꝯtrariat̄ aliqd. ſic eſt falſa: qꝛ ex q̄ qōlʒ eſt bonū in ſua cōitate acceptū qꝛ ſi hꝫet ꝯriū illud ꝯtrariū eſſet ens ꝛ bonū: ex q̄ qōlʒ eſt bonum. ꝛ ita ꝯriū de ꝑdicaret̄ de ſuo ꝯrio: tn̄ accipiendo bonū vt ſupponit ꝑſonaliter: ſic hec eſt v̄a: bono ꝯriat̄ aliqd: qꝛ alicui bono. ſ. enti ꝯriat̄ aliqd: ꝛ ſic hec eſt v̄a bonū ꝯtrariatur bono: ſicut iſta: aliqꝺ ens ꝯtrariat̄ alicui enti: vn̄ accipiendo bonū vt eſt trāſcendēs: ſic hec eſt v̄a bonū ꝯtrariat̄ bono: ꝛ nihil ꝯtrariat̄ bono niſi bonū ſed de bono ſic accepto nō loquitur h̄ phs: bonū nāe eſt idē qꝺ ꝑfectio rei: ꝛ hꝰ bonū dꝫ hr̄i reſpectu ad nāʒ cuiꝰ eſt ꝑfectio: ſic ꝑfectū dꝫ relatiue ſeu ꝯparatiue: ꝛ ſic oē illud qꝺ ꝯſeruat rē in ſe ꝛ in ſui nā dꝫ bonum nā in ꝯparatione ad illā rē: ꝛ deſtructiua ꝛ corruptiua: vt ſectio: corruptio: debilitas: languor: ſeu infirmitas dr̄ mala nāe: frigus ē dꝫ malū reſpectiue ꝛ in ꝯparatione ad ignē
C cuius eſt reſpectiuū. Dico ꝙ ꝯparādū bonū nāe ꝛ malū nāe ad idē: ſic ſunt ꝯria: ꝛ ſic bonū nāe nō ꝯtrariat̄ bono nāe: ſed malo nāe. Et iſto mō accipiēdo bonū ꝛ malū. ſ. reſpectiue idē eſt bonū ꝛ malū reſpectu diuerſoꝝ. Nā illud idē qꝺ eſt bonū aq̄. ſ. frigiditas eſt malū igni: ꝛ illud qꝺ eſt bonū igni eſt malum aq̄: ꝛ bonū ꝛ malū ſic ꝯparata ad diuerſa nō ſunt ꝯtraria: ſed ꝯparata ad idē ſic ſunt ꝯtraria: qꝛ idē nō pōt eſſe ꝯſeruatiuū ꝛ deſtructiuū: ſed ſi loquimur de bono moris: ſic v̄tutes ꝛ operationes ſʒ v̄tutē ꝛ bonū ꝯſeruatiua dr̄ bona. Et malū moris idē eſt qꝺ vituperabile: cꝰ ſunt vitia ꝛ operationes vitioꝝ: ſic loq̄ndo de bono ꝛ malo ſemꝑ bono ꝯtrariat̄ malum: ꝛ nūꝗ ꝯtrariat̄ bonū bono: ꝛ ſic ꝯtrariant̄ vtriꝗ vitiorum inter q̄ v̄tus eſt mediū. Un̄ phs ſic loqt̄ ꝺ bono ꝛ malo nāe ꝛ moris indifferēter: ꝛ ſic eſt ſuū dcm̄ vl̄r veꝝ. nec bonum nāe ꝯtrariat̄ bono nature: nec bonū moris contrariat̄
Capi. 3. bono moris. Aliam diſtinctionem trimembrem ponit phs
ꝛ inde de bono. 8. ethi. dicens ꝙ bonum eſt triplex. ſ. bonum vtile ꝛ bonum delectabile: ꝛ bonum honeſtum: ꝛ bonum honeſtum idem eſt qꝺ bonum moris: bono vtili contrariatur malum quod eſt damnum in rebus. bono delectabili cōtrariat̄ malum pene quod eſt malū triſtabile ſeu penale: bono honeſto contrariatur malum vituperabile. Multe alie diſtinctiones ſunt de bono: quas propter breuitatem omitto.

C Amplıꝰ v̄o ꝯtrarioꝝ nō neceſſe ē: ſi alteꝝ ē: ꝛ reliquū eē: ſanis nāꝗ oībꝰ ſanitas qdē erit lāguor v̄o nō erit. Silr̄ aūt ꝛ cū ſint oēs qdē alba: albedo qdē erit: nigredo v̄o non erit.

C Preterea nō neceſſariū ē ſi ꝯtrarioꝝ alterum ſit ꝛ reliquū eē. Nā ſi oēs ſint ſani: ſanitas qdē erit: morbꝰ v̄o nō erit. ſilr̄ ſi ſint oīa alba: albedo qdē erit nigredo v̄o non erit. ARGU.

C Hec eſt 2a particula huius partis: in q̄ phs ponit 2a ꝓprietatē ꝯrioꝝ q̄ eſt iſta: qꝛ ꝗuis vnū ꝯrioꝝ ſit i reꝝ nā. nō tn̄ ꝓpter hoc oʒ ꝙ reliquū ſit in reꝝ nā. qꝛ ſi oīa aīalia eſſent ſana: tūc nō eēt egritudo nec lāguor. ꝛ ſi oīa eſſent alba tūc nō eēt nigrum. C Sed ꝯ hoc eſt dictū phi pmo de celo: qui dicit. Si D
vnū ꝯrioꝝ ſit in reꝝ nā. oʒ ꝙ reliquū ſit in rerū nā. C Sciendum ꝙ ꝑ eſſe in nā poſſumus duo intelligere. ſ. vel actualiter Tex. cō. 10.
actu exiſtere: ꝛ ſic nō opʒ ꝙ ſi vnū ꝯrioꝝ ſit in rerū nāt ꝙ ꝓpter hoc reliquū ſit in rerū natura. ꝛ hoc intelligit phs hic. Alio modo ꝑ eſſe pōt intelligi aptū natū ad exiſtere in nā ſine naliter exiſtere in actu: ꝛ ſic intelligit phs pmo de celo.

C Amplius ſi ſortē ſanum eſſe ad id quod eſt ſortē languere ꝯtrarium eſt: cum non ſit poſſibile vtrunꝗ eidē ſil̄ ineſſe nō erit poſſibile cū alteꝝ ꝯtrarioꝝ ſit ꝛ reliquū eē. Cū. n. ſit verū ſocra. ſanū eē nō erit veꝝ lāguer̄ ſocratē.

C Preterea ſi ſocratē valere ꝯtrariū eſt huic ſocratē egrotare. fieri v̄o non pōt vt ambo ſimul eidem inſint. Impoſſibile eſt ſi cōtrariorum alterum ſit: ꝛ reliquum etiam eſſe. ARGU.

C Hec eſt tertia particula huius partis: in q̄ phs ponit tertiā ꝓprietatē cōtrarioꝝ que eſt iſta: ꝙ ꝯtraria nō affirmant̄ vere ſimul de eodē. v̄. g. iſte ꝓpoſitiones nō pn̄t ſimul eſſe vere. ſor. eſt ſanus. ſor eſt eger: ꝛ hmōi. tn̄ eſt: qꝛ ꝓpōnes de eodem ſubiecto ꝛ ꝑdicatis ꝯrijs ſunt quodāmō ꝯrie. ſed ꝓpoſitiones ꝯrie nō pn̄t ſimul eſſe vere. ideo ꝓpoſitiones affirmatiue de eodē ſbo ꝛ ꝑdicatis ꝯrijs non pn̄t ſimul eſſe vere. E

C Palā autē ē ꝙ circa idem: aut ſpē: aut gn̄e nā hn̄t fieri ꝯtrarietas: languor nanꝗ ꝛ ſanitas in corpore aīalis nā hn̄t fieri. Albedo nanꝗ ꝛ nigredo ſimpl̄r in corpore: iuſtitia vero ꝛ iniuſtitia in anima.

C Pʒ ēt ꝛ circa idē aut ſpē: aut gn̄e ꝯtraria fieri eē apta. Etenī morbꝰ qdē ꝛ ſanitas i aīalis corpore. Albedo āt ꝛ nigredo i corpore abſolute. iuſtitia q̄ꝗ ꝛ iniuſtitia i hoīs aīa fiūt ARGU.

C Hec eſt quarta particula huius partis: in qua phs ponit q̄rtam partē ꝯrioꝝ q̄ eſt iſta. Omnia ꝯtraria nata ſunt fieri circa idem genere vel ſpecie. v̄. g. ſanitas ꝛ languor q̄ ſunt contraria habēt fieri circa corpus: quod eſt vnū ſpecie ſubalterna: ꝛ albedo ꝛ nigredo habēt fieri circa corpus qꝺ eſt vnum genere: ꝛ iuſtitia ꝛ iniuſtitia nata ſunt fieri circa aīam humanam que eſt vna ſpecie ſpecialiſſima. C Intelligendū ꝙ
F ꝯtraria ſm ſpecies poſſunt fieri circa idem gn̄e vel ſpē: ſʒ nō circa idem numero: niſi ſucceſſiue ꝛ nō ſimul. Indiuidua tamen contraria vt iſte calor q nunc eſt in igne: ꝛ iſtud frigus quod nunc eſt in aqua nō ſunt nata fieri circa idem numero ſed circa idem genere vel ſpecie: nam accñs manens idē numero nō eſt aptū natum migrare de ſubiecto in ſubiectum.

C Neceſſariū ē āt oīa ꝯtraria vl̄ i eodē gn̄e eē vl̄ i ꝯtrarijs gn̄ibꝰ: vel ipſa gn̄a eē: vt albū ꝛ

nigrũ in eodẽ gñe ſunt:color enĩ gen⁹ eoꝝ ẽ: iuſticia võ ⁊ iniuſticia i ꝯtrarijs gñib⁹ ſunt. huius enim virtus:huius nequitia gen⁹ eſt. Bonũ enim ⁊ malũ non ſunt in aliquo genere:ſed ipſa ſunt genera aliquorũ exiſtentia.

ARGI. ¶ Cõtraria inſup oĩa aut eodẽ i gñe:aut ꝯtrarijs in gñib⁹ eẽ: aut ipſa gña eſſe neceſſe eſt. nã albũ quidẽ ⁊ nigrũ eodẽ i gñe ſunt. color enĩ ipſoꝝ eſt genus. Juſtitia võ ac iniuſtitia ſub gñib⁹ ꝯtrarijs collocant̃. alteri⁹ enĩ vt⁹: alteri⁹ vitiũ eſt genus:vt pꝫ. at bonũ ⁊ malũ nõ ſunt in gñe:ſed aliquorũ ipſa genera ſũt.

¶ Hec eſt qnta particula huius partionĩ ĩ q̃ phs ponit qntã ꝓprietatẽ ꝯrioꝝ q̃ eſt ꝙ oĩa ꝯria vel ſunt in eodẽ genere vel in generibus cõtrarijs vel ipſa ſunt genera alioꝝ: ⁊ exemplificat de omnibus iſtis: ⁊ primo de primis dicens ꝙ albedo ⁊ nigredo ſunt in eodẽ genere:q2 color eſt genus eoꝝ: ⁊ accipit ꝯcreta pro abſtractis:ita ꝙ albedo ⁊ nigredo ſunt in eodẽ gñe:ſcꝫ in gñe coloris deinde exẽplificat de ſecũdis dicẽs ꝙ iuſtitia ⁊ iniuſtitia ſunt in ꝯrijs gñib⁹: ⁊ nã virtus ⁊ vitiũ ſunt gña ꝯria ⁊ iuſtitia eſt in genere virtutis ⁊ iuſtitia i gñe vitij. Tertio exẽplificat de tertijs dicẽs ꝙ bonũ ⁊ malũ non ſunt i gñe:ſꝫ genera alioꝝ. ¶ Hic eſt notandũ ꝙ genus quantum ſpectat ad propoſitũ eſt triplex. ſ. genus logicũ: ⁊ genus phyſicum ⁊ genus moris. Genus phyſicũ eſt genus predicabile de his que pertinẽt ad predicamẽtum. Genus logicũ eſt duplex. ſ. gñaliſſimũ ⁊ ſubalternũ. loquẽdo ḡ ꝓprie de ꝯrijs. ſ. que poſita ſunt ſub eodẽ gñe: ⁊ maxime diſtãt ⁊ pñt ineſſe eidem ſubiecto numero ſucceſſiue ⁊ nõ ſimul. ſic dico ꝙ oĩa ꝯria nata ſunt in eſſe in eodẽ gñe logico gñaliſſimo vel ſubalterno:vt pꝫ ex. 10. ⁊. 5. meta. vbi dat̃ diffĩõ ꝯrioꝝ que talis eſt. Contraria ſunt que poſita ſunt ſub eodẽ gñe a ſe inuicem maxime diſtãt: ⁊ ſimilit̃ oĩa ꝯria accepta ſꝫ ſpẽs hñt fieri circa idẽ ſubiectũ phyſicũ. hoc ẽ circa idẽ ſubiectũ ſpẽ vel gñe: ſꝫ nõ oĩa ꝯria ſpectãtia ad mores ſunt in eodẽ gñe moris. ſꝫ quedã ſunt in diuerſis gñibus moꝝ. ⁊ nullo mõ in eodẽ gñe moris:vt iuſtitia ⁊ iniuſtitia. Et quedã ſunt ꝯria ſpectãtia ad mores que nec ſunt in eodẽ gñe nec in diuerſis gñibus: ſed ipſa ſunt gña alioꝝ: ⁊ ſic bonũ moris ⁊ malũ moris ſunt gña moꝝ que continẽt oĩa pertinẽtia ad mores: ⁊ iõ ſunt gña. ⁊ nõ ſunt in eodẽ gñe moris:nec in diuerſis gñibus moꝝ: ſed bene ſunt in eodẽ gñe logico. ſ. in gñe qualitatis. ¶ Secũdo notan̄dũ eſt ꝙ ꝯria ꝓprie dicta ſunt duplicia:quedã ſic ſe hñt ꝙ qdlꝫ ꝯtentũ ſub vna ſpẽ ꝯriat̃ cuilꝫ cõtẽto ſub ſpẽ ꝯria: ⁊ talia ꝯria dñr eſſe in eodẽ genere: ⁊ ſic ſe hñt ꝯria phyſica: i ter que poteſt eſſe motus ꝑ ſe. v. g. albedo ⁊ nigredo ſic ſunt ſpẽs ꝯtrarie ꝙ qdlibꝫ cõtentũ ſub albedine ꝯriat̃ cuilibꝫ cõtento ſub nigredine ⁊ ecõuerſo. Et tunc calor ⁊ frigus ⁊ hõ forme naturales ſic ſunt ꝯrie: ⁊ ſic ſe habẽt aliqua ꝯtraria in gñe moris:vt iuſtitia vel iniuſtitia. Alia võ ſunt ꝯria que ꝓpter hoc q2 alicui contento ſub vno ꝯriatur aliqd contentũ ſub alio:nõ tñ oĩ contẽto ſub vno cõtrariatur quodlibet contentum ſub alio: ⁊ ſic virtus ⁊ vitiũ ſunt ꝯria:nã oĩ virtuti contrariatur aliquod vitium:ſꝫ non oẽ vitium ꝯtrariatur omni virtuti. Nã tẽperãtia nõ ꝯriatur cupiditati:nec fortitudo ꝯriatur ꝓdigalitati: ⁊ hmõi ꝯtraria nõ ſunt in gñe moris:ſed i diuerſis gñibus. Nã omne vitiũ continetur ſub malo qḋ eſt vnum genus moris: ⁊ oĩs virtus continet̃ ſub bono: qḋ eſt aliud genus moris. Dico ergo ꝙ hmõi ꝯtraria nõ opponuntur vniuerſali: ſed pro tanto dñr ꝯtraria:q2 omni contento ſub vno contrariatur aliqd ꝯtentum ſub alio:ſed omnia hmõi contraria vel ſunt in diuerſis generibus:vt virtus ⁊ vitium: vel ſunt genera aliorum:vt bonum ⁊ malum.

Gen⁹ eſt triplex.

Tex. cõ 13. ⁊ in de.

b

Cap. 8. Prius aũt alteꝝ altero dr̃ q̃drupliciter: prio qdẽ ꝓprie ſm tp̃s: ſm qḋ. ſ. antiqui⁹ ⁊ ſenius:alterum altero dicitur:in eo enim ꝙ tempus amplius eſt ⁊ antiquius ⁊ ſenius dicitur.

ARGI. ¶ Prius qppiã alio:q̃tuor dr̃ modis. Atq3 p̃mo qdẽ ⁊ ꝓpiſſime tp̃e. Quo pacto qppiã antiquũ aliq̃ ⁊ vetuſti⁹ dici ſolet. q2 nãq3 pl⁹ ẽ tp̃is ideo antiquius atq3 vetuſtius dicit̃.

¶ Iſtud eſt ſm capitulũ tractatus tertij in quo determinat̃ ḋ priori ⁊ ꝑ ꝯñs de poſteriori:q2 oppoſitoꝝ eadẽ eſt diſciplina. Iſtud caplm ꝯtinet qnq3 partes ſꝫ modũ qnq3 modoꝝ prioris quos ponit. ſa ibi. (Secũdo aũt mõ.) tertia ibi. (Tertioris ſꝫ.) quarta ibi. (Amplius ſupra.) qnta ibi. (Uĩ aũt p̃terea.) In p̃ma ergo parte narrat intẽtionẽ ſuã ⁊ ponit p̃mũ modũ prioris dicẽs:ꝙ ꝙ vnũ dr̃ prius altero q̃druplr̃: ⁊ h̃ ẽ ſꝫ modos prioris magis famoſos:tñ poſtponit qntum mõm minus famoſum. Primo ponit p̃m mõm dicẽs: p̃mo ⁊ ꝓprie dr̃ alterũ prius altero ſꝫ tẽpus nã vnũ dr̃ prius alio qḋ eſt antiquius aut ſenius altero:nihil autẽ dr̃ antiquus alio niſi ſm tẽpus. ergo ſꝫ tẽpus dr̃ aliqd eſſe prius altero. Iſto etiã modo tẽpus p̃teritũ quãto eſt remotius a pñti tanto dr̃ prius ⁊ quanto eſt ꝓpinquius preſenti tanto dicitur poſterius.

¶ Scḋo mõ qḋ nõ ꝯuertit̃ ſꝫ ſubſiſtẽdi ꝯñaꝫ. vt vn⁹ duob⁹ p̃orẽ: duob⁹ enĩ exñtib⁹ mox ꝯñs ẽ vnũ eẽ:vno aũt exñte nõ neciũ ẽ duo eẽ: idcirco ñ ꝯuertit̃ ab vno ꝯña vt ſit rliquũ:p̃⁹ võ vr̃ illḋ eẽ a q̃ nõ ꝯuertit̃ i eo qḋ eſt eẽ ꝯña.

ARGI. ¶ Scḋo võ vt id a quo nõ ꝯuertit̃ eẽndi ꝯñe quo pacto vnũ duob⁹ eſt p̃us. nã ſi ſunt duo, ⁊ vnũ cõtinuo ſeq̃t̃ eẽ. at ſi ſit vnũ nõ neceſſario ſequit̃ duo eẽ. Quare ab vno cõſequẽtia nõ cõuertit̃ vt reliquũ ſit:pri⁹ autẽ id eſſe videtur a quo nõ cõuertit̃ eſſendi cõſequẽtia.

¶ Hec eſt ſa pars huius capituli: in qua phs ponit ſꝫ modũ prioris q̃ talis eſt:ꝙ aliquid eſt prius altero a q̃ nõ conuertit̃ ſubſiſtẽdi ꝯña: ⁊ ſic vnũ eſt prius duob⁹ nã duob⁹ exñtib⁹ ſeq̃tur vnũ eſſe ⁊ nõ ecõuerſo. cũ ab vno ad duo nõ cõuertat̃ ſubſiſtẽdi ꝯña q2 oẽ illud a quo nõ cõuertitur ſubſiſtẽdi ꝯña eſt prius: ⁊ ſic ſequit̃ ꝙ vnũ eſt prius duobus. ¶ Sciendũ ꝙ id qḋ ſequit̃ ad aliud ⁊ nõ ecõuerſo eſt illud a quo nõ ꝯuertitur ſubſiſtẽdi ꝯña. ⁊ iõ illud qḋ ſequit̃ ad aliud ⁊ nõ econuerſo eſt prius iſto ſecũdo modo prioris. ¶ Intelligendũ ꝙ aliqua ſunt que ſic ſe hñt adinuicem ꝙ vnuꝫ ponit aliud reſpectu cuiuſcunq3 affirmati termino vtroq3 ſupponẽte perſonaliter: ⁊ iſto mõ ſe hꝫ ꝑ ſe inferius ⁊ ꝑ ſe ſuperius. Nã inferius ſupponẽs ꝑſonaliter ponit ſuũ ſuperius ſupponẽs perſonaliter reſpectu cuiuſcunq3 affirmati. ſed nõ eꝯ. ſuperius. n. nõ ponit inferius reſpectu cuiuſcunq3 affirmati. nõ ḋ q̃cũq3 affirmat̃ inferius de eodẽ affirmat̃ ſuũ ſuperius ꝑ ſe. ⁊ qcqd affirmat̃ de inferiori affirmat̃ de ſuo ſuperiori ꝑ ſe:ſꝫ nõ ecõuerſo vtroq3 ſupponẽte ꝑſonalit̃. Et iõ ꝑ ſe ſuperius dr̃ eẽ prius reſpectu ſui ꝑ ſe inferioris. Quedã aũt ſic ſe hñt ꝙ vnũ ponit aliud reſpectu eẽ exiſtere: ⁊ nõ reſpectu cuiuſcũq3 alterius affirmati. Et ſic ſe hñt vnũ ⁊ duo. q2 reſpectu actu eẽ ⁊ exiſtere duo ponũt vnũ. ⁊ nõ ecõuerſo. Nã ſequit̃. duo ſunt. ḡ vnũ eſt. ⁊ nõ ſequit̃. vnũ eſt. ḡ duo ſunt:ſꝫ nõ ſequit̃. duo ſũt multa. ḡ vnũ eſt multa. nec ſeqtur. duo trahũt naui. ḡ vnum trahit naui. Silr̃ ſeqtur. color eſt. ḡ ſba eſt. ſed nõ ſeqtur. color eſt q̃litas. ergo ſba eſt q̃litas. Et iſto modo dicẽdi dicim⁹ ꝙ relatiua poſita ſe ponunt: ⁊ perempta ſe perimunt. quia

3

reſpectu

reſpcū exiſtere ponit ſe.⁊ nō reſpectu cuiuſcunq; affirmati.
Nā ſequitur pater eſt,ergo filius eſt,ſed nō ſequitur pr̄ cur
rit.ergo filius currit.Dico ergo q̄ nō eſt idē dicere prius a
quo nō ꝯuertiſ ſubſiſtēdi ꝯñia ⁊ dicere prius a quo nō ꝯuer
titur ꝯñia.prius.n.a quo nō ꝯuertitur ſubſiſtēdi ꝯñia:eſt il
lud qd̄ reſpcū eſſe exiſtere ſeqtur ad aliud.⁊ non ecōuerſo.⁊
ſic vnū eſt prius q̄3 duo ⁊ ſubſtātia eſt prius accñte.ſed prius
a quo nō ꝯuertiſ ꝯñia eſt illud qd̄ reſpectu cuiuſcūq; affir
mati ſequitur ad aliud ⁊ nō ecōuerſo.⁊ ſic magis cōe eſt prius
minus cōmuni.vt aial eſt prius hoie.q2 reſpectu cuiuſcūq;
affirmati homo ponit aial.⁊ non econuerſo.vtroq; ſumpto
ꝑſonaliter.vnde prius a quo nō ꝯuertiſ ꝯñia eſt magis cōe
q̄3 prius a quo nō ꝯuertiſ ſubſiſtēdi ꝯñia.q2 illud qd̄ reſpe
ctu cuiuſcūq; affirmati ponit aliud ⁊ non ecōuerſo:ponit il
lud reſpectu eſſe ⁊ non exiſtere.⁊ non econuerſo.

¶ Tertio vō mō ſm quēdā ordinem prius
dr̄:quēadmodū in diſciplinis ⁊ orōnibꝰ:nā
in demr̄atiuis diſciplinis eſt prius ⁊ poſteriꝰ
ſm ordinē.in geometria.n.elr̄nta priora ſūt
alijs q̄ deſcribunſ p ordinē3:ſ3 in grāmatica
elr̄nta priora ſunt ſyllabis.⁊ in orōnibꝰ ſilr̄ p
hemium prius eſt narratione per ordinem.

ARGI. ¶ Tertio modo ordine quodā dr̄ prius:vt in
ſcientijs atq; orōnibus intueri licet.In de
mōſtratiuis.n.ſcientijs priꝰ eſt nimirū atq;
poſteriꝰ ordīe.elr̄nta nāq; priora ſūt deſigna
tiōibus:ordine gppe:cu principia priora ſint
ordine ꝯclōnibus cōtēplandis.⁊ in grāma
tica ſyllabis priora ſūt elr̄nta.in orōnibꝰ cuā
exordiū ſilr̄ mō narrationē3 ordīe an̄cedit.

¶ Hec eſt tertia ps huius capituli in qua phs ponit tertium
modū prioris dicens q̄ tertio modo dr̄ prius ſm ordinē3 ⁊
exēplificat in diſciplinis ⁊ in orōnibus.na3 in diſciplinis ſm
ordinē rerū aliqd eſt prius.⁊ aliquid eſt poſteriꝰ.Nā in geo
metria elr̄nta.ſ.principia ſunt priora his que deſcribunſ.i.cō
cluſiōibꝰ ſequētibus ex principijs.Similiter in grāmatica ele
mēta.ſ.lr̄e ſunt priora ſyllabis.⁊ in rethorica ꝓhemium eſt
A prius narratiōe.¶ Sciendū q̄ illud vocaſ prius iſto 3ᵒ mō
qd̄ pcedit ſm rectū ordinē3 ita q̄ op3 prius accipe vel hr̄e illō
Priꝰ 3ᵒ reſpcū cuius dr̄ prius.Et iſto mō in qualz ſcia priᵃ ſunt priora
mō qd̄ ꝯcluſionibus.q2 rectus ordo ingrediendi ſciam eſt incipe a principijs
dicatur. ⁊ ex eis pcedere ad ꝯcluſiōes.igiſ in grāmatica ſm rectum
ordinem:primo o3 aliqs addiſcere que ſunt lr̄e.⁊ poſtea o3
addiſcere quomodo ſyllabe componuntur ex litteris.

¶ Amplius ſupra ea que dicta ſunt qd̄ meliꝰ
eſt ⁊ honorabilius prius naturalr̄ eſſe videſ.
Cōſueuerūt.n.⁊ plurimi honorabiliores ⁊
magis dilectos a ſe priores dicē apud ſe.Eſt
qdē hic ⁊ pene alieniſſimus priorū modus.
Modi itaq; qui dicti ſunt de priore iſti ſūt.

ARGI. ¶ Preterea id qd̄ eſt preſtabilius honorabi
liuſue prius nā eſſe videtur.Plerīq; etiam
eos qui ſunt honorabiliores:quoſq; magis
amant dicere priores ꝯſueuerūt.Hic tn̄ mo
doꝝ pene oīum remotiſſimus eſſe videſ:tot
igitur fere ſunt modi prioris qui dici ſolent.

¶ Hec eſt 4ᵃ ps hꝰ capituli in qua poniſ quartꝰ modus prio
ris:vz.q̄ aliqd eſt prius alio ſm honorē vel ſm dignitatē ſeu
bonitatē:vn̄ ſm iſtū3 quartū modū illud qd̄ eſt meliꝰ vel ho
norabilius alioꝝ prius eo nālr̄.⁊ iſtud ꝓbat phs ⁊ hec eſt
ꝯcluſio.45.huius libri.ſ.q̄ illud eſt prius qd̄ eſt ſimpliciter
meliꝰ vel honorabiliꝰ:ꝓbatur ſic.Ille eſt prior apud aliquē
q̄ eſt apud illu3 melior ⁊ honorabilior ⁊ magis dilectꝰ.ergo
illud qd̄ eſt ſimpliciter melius ⁊ honorabiliꝰ alio:eſt prius eo
ſimpliciter:⁊ dicit phs q̄ iſte modus eſt alieniſſimus:⁊ reca
pitulat dicens q̄ modi prioris ſunt illi qui dicti ſunt.

¶ Videſ ai pter eos q̄ dicti ſunt alter eſſe prio
ris modus.Eoꝝ.n.que ꝯuertunſ ſm eſſen
tie ꝯñtiam q̄ alterū alteri qūolibet cā eſt:di
gne prius nā dr̄:q2 vō quedā ſunt hmōi pa
lam eſt.Eſſe nāq; hoiem cōuertitur ſ3 eſſen
tie cōſequentiā ad verā de ſe orationē.Na3
ſi hō eſt vera eſt orō qua dr̄:q2 hō eſt:⁊ hō cō
uertitur orō q2 eſt:na3 ſi vera eſt orō qua dr̄:
q2 homo eſt:hominē eſſe neceſſe eſt.Eſt aūt
vera orō nequaq̄3 cā q̄ res ſit.Verūtamē vi
detur res eſſe quodāmodo cā:vt ſit orō ve
ra.Du3.n.res eſt vel nō eſt:vera oratio aut
falſa dicatur neceſſe eſt.Ideoq; ſm quinq;
modos prius alterum altero dicitur.

¶ Videbiſ autē ⁊ vltra iam dictos aliꝰ qdā3 ARGI.
eſſe prioris modus.Eorū.n.que eſſendi cō
ſequētia ꝯuertunſ:alteꝝ qd̄ eſt cauſa quouiſ
modo/vt alterū ſit prius natura:nō icōgrue
dici pōt.Atq; eſſe quedā talia patet.Eſſe.n.
hominē ad orationē de ipſo veram:eſſendi
ꝯñtia ſane cōuertitur.Nam ſi ſit homo vera
eſt ea oratio:qua homo dr̄ eſſe:⁊ ecōtra/hō
profecto eſt:ſi vera eſt ea orō:qua hoiem di
cimus eſſe.Atq; orō qdē vera vt res ſit/nul
lo pacto eſt cā.res tn̄ aliqua ex pte vt ſit orō
vera cā eſſe videtur.Ex eo nāq; quia res eſt
aut nō eſt:orō vera dr̄ aut falſa.Quare ſit vt
quinq; modis ipſum prius dicatur vt patet.

¶ Hec eſt qnta pticula huiꝰ capituli in qua phs addit quintū Et iſte
modu3 dicens q̄ pter modos q̄ dicti ſunt eſt vnus alius.ſ.q̄ modꝰ ē
aliqua ꝯuertunſ ſm nām:⁊ vnum illoꝝ eſt cā alterius:tunc optimꝰ
illud qd̄ eſt cā alterius eſt prius nā q̄3 illud cuius eſt cā.v̄:g. ad cog
hec orō:homo eſt.⁊ hec oratio:hō eſt:eſt vera.cōuertuntur. ſcēdum
Nam hoiem eſſe ⁊ hoiem eſſe veru3 cōuertunſ:nam ſeqtur ordine3
homo eſt:ergo hec eſt vera:hō eſt:⁊ ecōuerſo:hec eſt vera. ſpēi:ad
homo eſt:ergo homo eſt:ſed hoie3 eſſe:eſt cā:quare hec eſt dr̄ie3 cō
vera:homo eſt:⁊ nō ecōuerſo:vnde q2 homo eſt:hec orō eſt uertibi
vera:que dicit hoiem eſſe.Nā in eo q̄ res eſt:vel non eſt:eſt lē ⁊ ſpēi
oratio vera vel falſa:ſ3 iſta orō homo eſt:eſt vera:nō eſt eau ad ꝓpꝛiū
ſa:quare homo eſt:⁊ ideo hominē eſſe eſt prius:q̄3 hec ora vt p3.
tio:hō eſt:eſt vera.Unde breuiter qntus modus prioris eſt:
qn̄ illud qd̄ ꝯuertitur cu3 aliquo ⁊ eſt cā illiꝰ:eſt nālr̄ prius
illo.¶ Circa iſtam partē ſunt tria intelligenda.Primo q̄ ex B
dictis Ari.hic accipitur vnū cōe dictū antiquoꝝ.ſ.q̄ omnis
ꝓpoſitio cōuertiſ cū vero enūciato de ſuo dicto:hoc eſt oīs
ꝓpoſitio cōuertitur cu3 alia ꝓpoſitione in qua verū pdicatur de
dicto illius ꝓpōnis:⁊ hoc ſm q̄ illud dictu3 ſupponit p ſup
poſitione cuiꝰ eſt verū.¶ Scd̄o eſt intelligendū q̄ cu3 dr̄ ex C
eo q̄ res eſt:vel nō eſt ⁊c.phs non intelligit rem ſignificata3
per ſubiectū:nec rem ſignificatā per pdicatum:quia de non
ente vere pdicatur aliquid tanq̄3 de ſubiecto.q2 de nō ente
veru3 eſt dicere ipſu3 eſſe nō ens:⁊ ita ꝓpoſitio affirmatiua

pōt eſſe vera q̄uis res ſignata per p̄dicatū ſit non ens: vel p̄hs per rē intelligit rem ſignatā per totam ꝓpōnem: ⁊ tunc intelligit̃ ſic. ex eo ꝙ res eſt: hoc eſt ex eo ꝙ ita eſt ſicut ꝓpoſitio ſignificat: eſt ꝓpō vera: ⁊ ex eo ꝙ nō eſt ita ſicut ꝓpoſitio ſignificat: eſt ꝓpoſitio falſa. Et ex hoc pȝ ꝙ ꝑ ꝓpōne in voce ⁊ etiā in ↄceptu ſignificat̃ aliqua res cōplexa que non eſt ꝓpˡe aliqua res p̄ale ſignificata p ſubiectū: nec res ſignata per p̄dicatū: ſed aggregatū ex his. ⁊ illa res que eſt vltimū ⁊ adequatū ſignificatū ꝓpōnis in voce ⁊ in cōceptu eſt q̄ddā ens copulatū: ⁊ ꝓpter hoc pōt dici ꝓpō ut re ſicut declaratū eſt in p̄iᵒ huius libri.

D ℭ Tertio eſt intelligendū ꝙ cū dicitur aliqd eſt prius alio nā: per hoc nō denotat̃ ꝙ illud prius ſit in aliqua menſura in qua nō eſt poſterius: vt ſi. a. ſit prius natura q̄ȝ b. ex hoc nō ſequitur ꝙ. a. ſit aliquādo qn̄ nō eſt. b. vel ꝙ. a. fuit vel erit aliqn̄ quādo non fuit vel erit. b. Nec eſt dicere ſicut q̄dam fingunt ꝙ ſunt quedā inſtantia nāe: ita ꝙ prius nā eſt in aliquo inſtāti in quo nō eſt poſterius nature: qꝛ illud inſtās: aut eſt ſubſtātia: aut accidens. nō ſubſtantia: qꝛ tunc cū ſortes ſit prius natura ſuo accidēte in aliqua ſubſtātia. ſ. in ſor: vel in aliqua parte ſortes eēt prior ſuo accidēte: qḋ non ↄtingit dicere. Et ſi detur ꝙ ſit accidēs: cū ſortes ſit prior nā omni ſuo accidēte: ſeqt̃ur ꝙ ſor. in aliquo ſuo accidente ſit prior omni ſuo accidēte: qḋ eſt īpoſſibile. Et pōt hoc argui de p̄ma ſubſtātia que eſt deus: ꝙ non eſt prior naturaliter omni inſtāti nāe: ſi talia inſtātia darent̃: ergo deus in aliquo inſtāti nature eēt prior omni inſtāti nature: ſignificaretur igit̃ ꝙ deus in aliquo inſtanti foret prior oī inſtanti quādo illud inſtās nō eſſet: qḋ eſt inconueniens. ℭ Itē prius natura ⁊ poſterius natura ſunt in eodē inſtāti tēporis: vt pȝ de ſubiecto ⁊ ſua ꝓpria paſſione: ergo ſi ſubiectū ſit prius natura in aliquo inſtāti nature in quo ſua paſſio nō eſt: ſeqt̃ur ꝙ in eodē inſtāti tēporis in quo ſubm̄ eſt ſua paſſio nō eſt: ⁊ ſic repugnātia ⁊ ↄ̄dictoria eſſent ſimul vera pro inſtāti eodē tēporis: qḋ eſt īpoſſibile. Dōm eſt ergo ꝙ non magis oȝ poni inſtans nature qn̄ aliquid eſt prius natura alio q̄ȝ oȝ poni inſtans honoris vel ꝑfectionis qn̄ aliqd eſt prius honore vel ꝑfectione alio: vnde nō eſt ponere aliud inſtans q̄ȝ inſtās tēporis: nec ꝓpter hoc ꝙ aliqd ponitur prius alio aliquo iſtorū modoꝝ hic poſitorū oȝ poni inſtans vel menſura in qua prius eſt fuit vel erit: ⁊ in illa poſterius nō eſt nō fuit vel nō erit: niſi ſolū quādo aliqd eſt prius alio tēpore: qꝛ tunc eſt verum dicere ꝙ prius eſt vel fuit vel erit aliquo inſtāti vel aliquo tēpore in quo poſterius nō eſt vel non fuit vel non erit.

E ℭ Pro quo ſciendū eſt ꝙ q̄ddā eſt prius in quo: ⁊ id eſt prius in quo prius tēpore eſt vel fuit vel erit q̄ȝ poſteriꝰ. Q̄uoddā eſt prius ex quo: ⁊ ſic principia extrinſeca rei ſunt priora ipſo p̄ncipiato ſm̄ naturā: qꝛ ex eis ſit ipſum principiatū: ⁊ ſic materia ⁊ forma ex q̄bus ſit ſubſtātia cōpoſita ſunt priores q̄ȝ ipſa ſubſtantia cōpoſita: ⁊ ſic q̄ddā eſt prius a quo: ⁊ ſic cauſa effectiua eſt prior ſuo effectu: vnde principiū motꝰ eſt prior naturaliter effectu qui ſit ab ipſo: ⁊ q̄ddam eſt prius ad q̄d: ⁊ ſic finis nāliter eſt prius his que ſunt ad finē: qꝛ ea que ſūt ad finē ordinant̃ ⁊ intendunt̃ ꝓpter finē: vn̄ finis eſt prior in intētione q̄ȝ ea que ordinant̃ ad finē. Et q̄ddā eſt prius in quo. ⁊ ſic tēpus in quo eſt prius: eſt priꝰ alio tēpore in quo eſt poſterius. Nam prius tp̄e eſt qn̄ poſteriꝰ tp̄e non eſt: ſic ergo patēt q̄nq̄ modi tp̄is: quoniā quedā eſt prioritas ſm̄ tēpus: ⁊ quedā ſm̄ ↄ̄ſequentiam: ⁊ quedā ſm̄ ordinē doctrine: ⁊ q̄dam ſm̄ honorē: ⁊ quedā eſt prioritas ſm̄ naturā: ⁊ talis eſt

Priꝰ q̃ triplex. F triplex: a quo: ex quo: ⁊ ad quod. ℭ Et eſt ſciendū ꝙ in diuinis vna perſona dī prior alia: ⁊ hec prioritas dī prioritas originis: que prioritas eſt qn̄ aliqd dī ſic prius: qꝛ eſt illud ex quo eſt aliud: qꝛ pater in diuinis eſt prior filio: ⁊ illḋ qḋ ſic eſt priꝰ non eſt prius in quo: nec huic prioritati correſpōdet aliquid

G prius in quo: ſed ſolū eſt ibi prius a quo vel ex quo. ℭ Circa iſtam partē dubitat̃ an omnis ꝓpoſitio cōuertat̃ cum ꝓpoſitione in qua verū affirmat̃ de illa ꝓpōne. Et videtur ꝙ non: qꝛ nō ſeqt̃ur: hec eſt vera: homo eſt aſinus: ergo homo eſt aſinus: qꝛ añs eſt poſſibile: ⁊ ↄ̄ñs impoſſibile: poſſibilitas añtis pȝ: qꝛ hec vox homo pōt īponi ad ſignificandū idē qḋ hoc nomen deꝰ ſignat: ⁊ hec vox aſinus pōt ſignare eodē modo ſignificat hec vox hōꝰ: ergo hec pōt eē vera: hō eſt aſinꝰ. ſicut hec nō eſt vera: deꝰ eſt homo: poſſibile eſt g̃ ꝙ hec ſit vera: hō eſt aſinus: ⁊ tñ hec eſt poſſibilis. hō eſt aſinꝰ: ergo iſta ↄ̄ña nō valet: hec eſt vera: hō eſt aſinꝰ: ergo hō eſt aſinꝰ: ⁊ ſic ꝓpō in qua verū affirmat̃ de alia ꝓpōne: nō cōuertitur cū illa ꝓpoſitione: qꝛ nō infert illam. ℭ Itē videt̃ ꝙ non oīs ꝓpō infertur a ꝓpōne in qua verū infert̃ vel affirmat̃ de illa ꝓpōne. qꝛ nō ſeqt̃ur: deꝰ eſt: ergo hec eſt vera: deꝰ eſt: qꝛ poſſibile eſt ꝙ hec ꝓpō nō ſit in rerū nā. Iſto poſito adhuc deꝰ eēt: ⁊ tñ hec nō eēt vera: deꝰ eſt: qꝛ id qḋ nō ē nō eſt verū nec falſū. ℭ Itē nō ſeqt̃ur: nulla ꝓpō eſt: g̃ hec eſt vera: nulla ꝓpō eſt: qꝛ aliqd ſeqt̃ur ad ↄ̄ñs qḋ nō ſeqt̃ur ad añs. ſeqt̃ur. n. h̄ eſt vera: nulla ꝓpō eſt: g̃ aliqua ꝓpō eſt: qꝛ añs eſt poſſibile: ⁊ nullū poſſibile infert ſuū ꝓpriū ↄ̄dictoriū. ℭ In oppoſitū eſt p̄hs hic dicēs: ꝙ eſſe nāq̄ȝ hoīem ↄuertit̃ ſm̄ ↄ̄ñtiam ad verā de ſe orōnē. Nam ſi hō eſt: vera eſt orō in qua dī ꝙ hō eſt: ⁊ veraȝ eſt ita eſſe.

Opinio modernorū contra ph. ℭ Ad iſtud dubiū dīt moderni expꝛeſſe ↄ̄dicentes Ariſ. ꝙ non eſt neceſſe ꝓpōnē ↄuerti cum ꝓpōne in qua verū verificat̃ de ipſo vel de ſuo dicto: vnde dicunt ꝙ nō ſeqt̃ur. hō eſt: ergo hec eſt vera: hō eſt: qꝛ poſito ꝙ homo ſit: ⁊ iſta ꝓpō hō eſt: non exiſtat: tūc ↄ̄ña eſt falſum ⁊ añs non eſt falſum. falſitas ↄ̄ñtis pȝ: qꝛ qḋ non eſt: nō eſt verum nec falſum. Iſta tñ ↄ̄ña ſm̄ eos eſt bona: hō eſt. ergo ita eſt ꝙ hō eſt in rerū ex hoc non ſeqt̃ur ꝙ hec ſit vera hō eſt. ℭ Hec opīo fundatur ſuper hoc ꝙ nulla ꝓpō eſt vera niſi qn̄ exiſtit. Sed qꝛ h̄ opinio eſt expꝛeſſe ↄ̄ Ariſt. arguo ↄ̄ eā: ⁊ p̄mo ↄtra fundamentū ſuꝑ quo fundat̃. Et ꝓbo ꝙ ꝓpō eſt vera qn̄ non exiſtit actu ꝓbo ſic: hec ↄ̄ñtia eſt bona: aliqua propō eſt falſa: g̃ ſua ↄ̄dictoria eſt vera: ſȝ poſſibile eſt ꝙ vna ꝓpō ſit falſa qn̄ ſua ↄ̄dictoria nō exiſtit: ergo ſi ſeqt̃ur. aliqua ꝓpō eſt falſa: ergo ſua ↄ̄dictoria eſt vera: ergo ꝓpō pōt eſſe vera qn̄ non exiſtit. Q̄ autē hec ↄ̄ñtia. aliqua ꝓpoſitio eſt falſa: ergo ſua ↄtradictoria eſt vera: ſit bona: pȝ per p̄hm̄. 5. meta. ℭ Itē ꝓbat̃ ↄ̄ñtia p̄dicta: ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa ipſa habet ↄtradictoriū: T. cō & ind.

⁊ ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa non habet contradictoriū: qꝛ ſic ↄ̄dictoria eſſent ſimul falſa: qḋ eſt īpoſſibile: ergo ſi aliq̄ ꝓpoſitio eſt falſa hȝ ↄ̄dictoriū verū: ⁊ per ↄ̄ñs ſi aliqua ſit falſa ſuū ↄtradictoriū eſt verū. ℭ Et ſi dicatur ꝙ nō ſeqt̃ur: ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa: ergo hȝ ↄ̄dictoriū: qn̄ ſuū ↄ̄dictoriū non exiſtit. ℭ Contra. ſm̄ hoc nō poſſet aliq̄s reduci ad ↄtradictionē: tal'e ad redargutionē: qꝛ ſi p̄mo ↄcedat iſtam. oīum oppoſitorū eadē eſt diſciplina: ⁊ poſtea ↄcedat ſuum ↄtradictoriū. ipſe non cōcederet ↄ̄dictoria: qꝛ ponamꝰ ꝙ qn̄ affirmatiua exiſtit ꝙ negatiua nō exiſtat ⁊ econtra. Iſto poſito ille nō ↄceſſit ↄtradictoria: qꝛ illa que cōceſſit nūq̄ȝ fuerūt ↄtradictoria: qꝛ nec affirmatiua habuit eſſe qn̄ negatiua habuit eē: nec econuerſo: qꝛ qn̄cunq̄ȝ vna illarū habuit eē: reliq̄ non habuit eē: ⁊ ita nunq̄ȝ fuerūt ↄ̄dictoria: ⁊ ita non poſſet aliq̄s redargui. ℭ Item hec rñſio tollit oēm diſputationē: qꝛ ſm̄ iſtam rñſionem nunq̄ȝ poſſet rñdens rñdere ad ꝓpoſitiones ꝓpoſitas ab opponēte: qꝛ aut rñdebit qn̄ opponēs proponit aut prius aut poſtq̄ȝ ꝓpoſuit opponens: nō quādo opponens ꝓponit: qꝛ tunc opponens ⁊ rñdens deberēt ſimul loq̄ ſemper: qḋ eſt inconueniēs valde: q̄uis ſic dicentes ita ſe habeāt de facto: quia ſemper garrulāt ſimul: nec oȝ reſpondere ad dictū opponētis prius q̄ȝ ꝓpoſuerit: qꝛ ſic neſcit et ad qḋ reſpōdere: eo qꝛ neſcit quid opponēs intēdat ꝓponere: nec habet reſpōdere poſtq̄ȝ opponens ꝓpoſuerit: quia poſtq̄ȝ ꝓpoſuerit ꝓpoſitio prolata ab opponente nō exiſtit: ⁊ per ↄ̄ñs non eſt vera nec falſa: ⁊ ſic reſpondēs nūq̄ȝ haberet rñdere ad ꝓpōnem verā nec falſam. Et ſi dicat̃ ꝙ reſpōdens oȝ reſpōdere ad vnam ꝓpōnem quā concipit per dcm̄ opponentis: ⁊ non ad dictum opponentis. ℭ Contra. iſta

ꝓpoſitio

ꝓpõ quã cõcipit nõ eſt in intellectu rñdentis:qꝛ ſi ſic rñdens
rñderet ad ſuas ꝓpões ⁊ nõ ad ꝓpões opponentis:⁊ ſic
ſm hoc itellectus opponẽtis ⁊ itellect⁹ rñdentis nõ ferrenť
ad idem. ℭ Itẽ ſi ꝓpõ nõ eſſet vera niſi qñ exiſtit:oẽs iſte re-
gule eẽnt falſe:añs eſt verũ:ergo ⁊ ꝯñs:qꝛ añs põt eſſe verũ
qñ ꝯñs non exiſtit:⁊ ſic ꝯñs põt eſſe verũ qñ añs nõ eſſet ve-
rũ:⁊ ꝯñs põt eſſe falſuz:qñ añs non exiſtit falſuz. ℭ Itẽ ſeq-
tur ꝙ nullus poſſet ꝓferre vnam ꝯdõnalem verã:qꝛ qñ añs
eſt in ꝓferri:tunc ꝯñs nõ eſt in ꝓferri:⁊ per ꝯñs tũc ꝯñs non
eſt:⁊ qñ non eſt:tũc nõ ſequiť ex aliquo:ergo qñ añs ꝓfer-
tur:tunc ꝯña nõ valet:qꝛ tunc ꝯñs nõ ſeqtur ex añcedente:⁊
nec eſt ꝯdõnalis vera:⁊ ſimilr qñ ꝯñs ꝓfertur,tunc añs nõ ꝓ-
fertur.⁊ per ꝯñs tunc añs nõ exiſtit:⁊ ex eo qđ non exiſtit nõ
ſeqtur aliquid:ergo qñ ꝯñs ꝓfertur:tunc ꝯdõnalis nõ eſt ve
ra:⁊ per idem pꝫ ꝙ nulla cõdõnalis in ꝓbatione eſſet vera:
item ꝓbo hanc ꝯñtiam:homo eſt.ergo hec eſt vera:hõ eſt:
qñ añs nunꝗ̃ põt eſſe verũ ſine ꝯſequente:nunꝗ̃.n.põt hec
eſſe vera,homo eſt:niſi hec ſit vera.i.hec eſt vera:homo eſt.
ℭ Item de hoc qđ dicunt ꝙ hec ꝯñtia eſt bona:hõ eſt:ergo
ita eſt in re ꝙ hõ eſt. Quero de ꝯſequẽte huius ꝯñtie cũ ſit
ꝓpoſitio cathegorica:qđ eſt ibi ſubm:vel qđ eſt ibi ꝓdicatũ.
non põt dici niſi ꝙ iſtud.i.ꝙ homo eſt:ſit ſbm:⁊ ita eſt in re:
ſit predicatũ:⁊ tũc idẽ eſt dicere ita eſt in re ꝙ homo eſt:⁊ di
cere verũ eſt ꝙ homo eſt:qꝛ Ari.vt pꝫ ibi in textu ꝓ eodez
hꝫ eſſe verũ:⁊ eſſe ita in re:ergo ſi ſeqtur:hõ eſt:ergo ita eſt
in re ꝙ hõ eſt:ſeqtur eodẽ modo:hõ eſt:ergo verũ eſt ꝙ hõ
A eſt. ℭ Propter hoc ⁊ maxime ꝓpꝛ dcm̃ Ariſt.⁊ reuerentiam
antiquoꝝ patruz.dico ꝙ ꝓpõ conuertitur cũ propõne in qua
verũ enunciať de illa propõne:ſicut dicit hic Ariſt.cuius rõ
eſt:qꝛ ſi propõ aſſerit ita eſſe ſicut propõ ſignificat:ſequiť ꝓ-
poſitionẽ eſſe verã.nam omnis ꝓpoſitio vera aſſerit ſe eẽ ve-
ram:⁊ omnia ꝓpõ ponit ſe ipſaz eſſe verã. ℭ Et ſi dicatur ꝙ
iſta nõ ſunt idez ꝓpõnez eẽ verã ⁊ etiam ita eẽ ſicut ꝓpoſi
tio ſignificat. ℭ Cõtra ſic arcã argmť.ita eſt in re ꝙ hõ eſt.ħ
eſt vna ꝓpoſitio vera quero ſiue qđ eſt ſbm in iſta:aut ħ qđ
dico.i.hõ eſt:aut hoc qđ dico ita eſt in re:ſi dĩ primũ tũc hec
ꝯdõnalis eſt vera.ſi verum eſt ꝙ homo eſt:ita eſt in re ꝙ ho
mo eſt:ſed poſito ꝙ hec ꝓpoſitio non exiſtat.i.hõ eſt.de ipſa
nõ affirmať vere hoc.i.ꝙ ita eſt in re:qꝛ eadẽ rõne poſſet ve
rũ affirmari de ipſa. ℭ Et quicqđ põt argui ꝯtra iſtaz ꝙ hõ
eſt:ita eſt in re:in hac ꝓpõne:ita eſt in re vere ꝓdicatur de ꝓ-
põne nõ exiſte:ſic eſſe verũ vere ꝓdr de ꝓpõne nõ exiſtente.
Si detur ꝙ ita eſt in re ꝙ hõ eſt:ſi dicis ꝙ hõ eſt:eſt ex parte
ꝓdicati. ℭ Cõtra.in ſua ꝯuerſa erit ex pte ſubiectiue erit iſta
ꝓpoſitio vera ꝙ hõ eſt.ita eſt in re:⁊ ſic de ꝓpõne non exiſte
affirmať aliqđ.i.ita eſt in re:⁊ eodẽ modo põt verũ affirma-
ri de ꝓpõne non exiſtẽte. ℭ Itẽ probo hanc ꝯdõnalem:ſi hõ
eſt:ħ propõ hõ eſt:eſt vera:qꝛ hec eſt q̃dã ꝯdõnalis:ergo hꝫ
añs ⁊ ꝯñs.⁊ nihil eſt añs niſi ꝓpõ:⁊ quicqđ ſeqtur ex añte ⁊
ꝯñte:ſequiť ex añte per ſe:ſed ex añte ꝑſe ſeqtur hõ eſt:⁊ hõ
eſt:eſt ꝓpõ.ḡ hõ eſt:nõ eſt ꝓpõ falſa:⁊ nõ ergo ex iſtis tribus
ſeqtur ꝙ hõ eſt:eſt ꝓpõ vera:ſequiť.n.homo eſt:⁊ hõ eſt:eſt
ꝓpoſitio:⁊ nõ eſt ꝓpõ falſa.ergo eſt propõ vera:⁊ quicqđ ſe
quitur ex añte ⁊ ſuis ꝯſequentib⁹ ſeqtur ex antecedẽte per
ſe.ergo ſeqtur.hõ eſt.ergo homo eſt:eſt propõ vera. Sed ſi
negatur iſta ꝯdõnalis.ſi homo ẽ:hõ eſt:ẽ propõ vera. ℭ Cõ-
tra.iſta ꝯdõnalis nõ põt eſſe falſa:qꝛ ſi iſta ꝯdõnalis ſit falſa:
tunc ꝯſequens hui⁹ ꝯdõnalis ẽ verum:ergo ꝯdõnalis eſt vera
vt nunc:qꝛ vt nunc verũ ſeqtur ad qđlibet:⁊ ſic cõditionalis
nunꝗ̃ põt eſſe falſa:qꝛ ſi detur ꝙ in aliquo nunc ſit falſa ſe-
quitur in eodẽ nunc ſit vera:ꝓbatio maioris:qꝛ ſi hec ꝯdõna
lis ſit falſa:tunc hꝫ antecedẽs ad qđ non ſeqtur ꝯſequẽs:ſed
nihil eſt antecedẽs niſi ſit ꝓpõ.ergo ſi ꝯdõnalis ẽ falſa:tunc
ꝯſequẽs ꝯdõnalis eſt propõ:⁊ per ꝯſequens ſi ħ ꝯdõnalis ſit
falſa:ſi hõ ẽ:homo ẽ.eſt ꝓpõ:ſeqtur ꝙ hõ ẽ.qꝛ ſuum añs eſt
ꝓpõ.ergo ſi ꝓdicta cõditionalis ẽ falſa.ſeqtur ꝙ ꝯſequẽs cõ
ditionalis ſit verũ:vel ſaltem ſeqtur ꝙ ita eſt in re ſicut cõſe-

quens ſignificat.⁊ per ꝯñs cõſequentia eſt bona. Dico ergo
ꝙ hec ꝯñtia eſt bona.homo ẽ.ergo hec eſt vera.hõ eſt.ſicut
dicit Ari. ℭ Ad primũ in ꝯtrarũ dico ꝙ hec ꝯſequẽtia ẽ bo
na.hec ẽ vera.homo eſt aſinus.ergo hõ eſt aſinus.⁊ añs eſt
ipoſſibile:ſicut ꝯſequẽs deniſando iſtã.hõ eſt aſin⁹ in termi-
nis ſic ſignificãtib⁹.ſicut mõ ſignificãt apud nos. Et qñ dĩ ꝙ
iſti termini põt ſignificare alia.ſ.deũ ⁊ bonuz. Dico ꝙ ſi iſte
voces iponanť ad ſignificãdum alia erit alia ꝓpoſitio ꝙ mõ
eſt.qꝛ ꝓpoſitio hꝫ identitatẽ ſuaz vel diuerſitatẽ ab identita
te vel diuerſitate ſignificatoꝝ ꝑ terminos ꝓpõnis:qđ pꝫ per
Ari.i.ꝑihermenias.q dicit ꝙ ſi tunica iponatur ad ſignifi- Cap.v. ⁊ ibi ꝯ doct. copioſe.
candũ hoĩem ⁊ equũ.iſta oĩo tunica eſt alba.non ẽ vna oĩo
in vna ſignatione ⁊ in alia.ſꝫ plures ſunt oĩones. Una q̃ ſi-
gnificat ꝙ hõ eſt alb⁹.⁊ alia que ſignat ꝙ equ⁹ eſt alb⁹. Et
ex hoc arguo.nõ minus ẽ oĩo diuerſa ex diuerſitate ſignifi-
catoꝝ in diuerſis tpib⁹ q̃ ex diuerſitate ſignificatoꝝ in eodẽ
tpe.qꝛ cã diuerſitatis ſemꝑ manet eadez.ſ.diuerſitas ſignifi
catoꝝ.cũ ergo iſti termini hõ ⁊ aſin⁹ nõ ſignificẽt idez in eo-
dem tpe.ſed vterq̄ vel alter ſignificet multa ⁊ diuerſa.ſeqť
ꝙ hec oĩo nõ eſt vna ſed plures. Eodẽ modo ſi vterq̄ illoꝝ
terminoꝝ vel alter ſignificet diuerſa in diuerſis tpib⁹ nõ erit
ꝓpõ vna.nec eadẽ ꝓpõ niſi materialiter.ſed altero illoꝝ ter
minoꝝ vel vtroq̄ ſignificãte diuerſa in diuerſis tpibus erit
alia ⁊ alia ꝓpõ in tpibus diuerſis in qbus vnum ſignificat in
vno tpe.⁊ aliud in alio tpe:q̃uis mãlia ſint eadẽ. ℭ Et ſi di-
catur ꝙ voces ſunt eedẽ ⁊ oĩo non eſt niſi vox.ergo oĩo eſt
eadẽ quãtũcũq̄ termini ſignificent diuerſa. Dõm ꝙ vox eſt B
mãle in ꝓpõne ꝓlata:⁊ reſpcũs ad ſignificatũ ꝑ vocẽ eſt for-
male in ꝓpõne.⁊ ideo ſi ſignata ſint ⁊ ſiãt diuerſa:⁊ reſpectus
ad ſignificata erũt diuerſi.⁊ ſic non manebit ꝓpõ eadem q̃-
tuz ad ſuũ formale.q̃uis maneat eadez quantũ ad ſuũ ma-
teriale. Et ꝓꝑ hoc eſt dicendũ ꝙ hec ꝓpõ hõ eſt aſinus.nũq̃
põt eſſe vera deniſando ꝓpõnẽ in qua iſte termin⁹ hõ ſignifi
cat aĩal rõnale.⁊ iſte termin⁹ aſinus aĩal irrõnale. Alia tñ ꝓ-
poſitio in eiſdẽ vocibus põt eſſe vera ſi termini ponanť alis
ſignificatis vt arguit ſuũ.ſed illa ꝓpõ non eſt eadẽ propõni
in qua homo ſignat aĩal rõnale:⁊ aſin⁹ aĩal irrõnale niſi ma
terialiter.vt dcm̃ ẽ. ℭ Ad aliam rõnez qñ ꝓbatur ꝙ nõ ſeq
tur.deus eſt.ergo hec ẽ vera deus ẽ.qꝛ ipoſſibile ẽ ꝙ ħ ꝓpõ
deus ẽ.non ſit.ꝑ ꝯñs poſſe eſt ꝙ non ſit vera. ℭ Dõm ꝙ hec
ꝯña eſt bona.deus ẽ.ergo hec ẽ vera de⁹ ẽ. Et dico ꝙ nõ ſe-
quitur.hec ꝓpõ non ẽ.ergo nõ eſt vera.qꝛ ꝓpõnẽ eẽ veram
nõ eſt aliud q̃ ipſam ſignare.vel eẽ ſignificatiuã ſicut ẽ in re.
ſꝫ hec ꝓpõ de⁹ ẽ.terminis ſignãtib⁹ ſicut nunc ſignãt ſp ſigt ſi
cut ẽ in re ſiue ꝓpõ ſit ſiue non ſit.qđ pꝫ.qꝛ in diſputatiõe op
ponẽs ſi ꝓponat iſtã de⁹ ẽ.rñdens hꝫ iſtã ꝯcedere.ſi non ob-
ligeť ad oppoſitũ.ſꝫ non ꝯcedit iſtã qñ ꝓfert.qꝛ ſic opponẽs
⁊ rñdens ſit hñt loq qđ nõ ẽ verũ.⁊ qñ non profert.tũc non
eſt.ḡ hꝫ ꝯcedere illaz qñ nõ ẽ.⁊ non hꝫ ꝯcedere nõ obligat⁹
niſi verũ.ḡ ħ eſt vera.qñ nõ ẽ. ℭ Et ꝯfirmať.naz poſtq̃ ipſa
eſt ꝓlata ẽ oblita memorie.qꝛ aliꝰ opponẽs nõ hñet nec habe
re poſſet memoriã de ꝓlata a rñdente qđ ẽ incõueniens.qꝛ
tũc nunq̃ hñ poſſet rñdere.ḡ qñ ꝓpõ nõ ẽ:ꝑtẽ ẽ oblita memo
rie.⁊ ꝑ ꝯñs ipſi itellectui.⁊ ꝑ ꝯñs qñ propõ non eſt:ſigt aliqđ
itellectui a quo itelligiť.ergo ſigt verũ aut falſuz ſꝫ ħ.deus
eſt.nõ ſigt qñ non eſt.ſ.veꝝ vel falſuz.hoc ẽ pꝫ.nã hñ rñdẽs
indicat de ꝓlatis ab opponẽte poſtq̃ ſunt ꝓlata.vtrũ ſint ve
ra vel falſa.⁊ ſm ꝙ indicat ſic rñdet.ḡ ꝓpõ q̃ non ẽ niſi in i-
tellectu oblitus vo iudicio indicať eſſe vera vel falſa.⁊ ꝑ ꝯñs
eſt vera vel falſa. ℭ Itẽ i'd qđ non eſt põt aliqđ ſignificare.vt
pꝫ.qꝛ multotiẽs illud qđ nõ eſt ꝑ ꝑt ſenſui vel itellectui.vel
intellectus re⁹ illius aliqđ itelligit.⁊ ſic i'd qđ non eſt põt ali-
quid repñtare itellectui.vt pꝫ etiã in ſomnis in qb⁹ aliqñ
vĩ ſomnianti ꝙ loquať cum mortuis.vel ꝙ videt montẽ au
reũ.⁊ hꝫ.nõ entia apparẽtia itellectui in ſomno aliqđ ſigni-
ficãt ſomniãti:⁊ tñ nõ ſũt in reꝝ nã.qꝛ ḡ ꝓpõ q̃ non exiſtit in
reꝝ nã exiſtẽs tñ in itellectu obiectiue:põt ſignificare veruz

vel falſuȝ. ꝛ ꝑ ꝯñs aliqd ſignare itellectui. Dico ergo ꝙ ꝓpō que nō eſt in re ā nō que tñ eſt actualr itellecta ſignificat itellectui verū vel falſuȝ. ꝛ per ꝯñs eſt vera vel falſa. qꝛ ꝓpō nō
C eſt vera niſi qꝛ eſt ſignificatiua veri. ℭ Intelligēdū ꝙ poſſibile eſt itellectu itelligere ꝓpōneȝ que ſignificat deū eē. nō intelligēdo iſtā. de⁹ eſt. q̄ fuit ꝓlata. ſed intelligēdo vnū cōe abſtractū ꝑ itellectū a qlȝ ꝓpōne tali vel ꝯſimili. vñ lȝ vle nō haberet eē exiſtere eē aiom ſicut dicūt moderni tñ nō ē dubiū qn ſm oēs vle hȝ eē obiue in itellectu. pōt. n. itellect⁹ itelligere leonē vel elephantē in vli. nō intelligēdo iſtū leonē nec iſtuȝ elephantē. ꝛ eodē mō pt itellect⁹ itelligere vnū cōe cuiuȝ tali ꝓpōni. ſ. huic. de⁹ eſt. ꝓlate a me. ꝛ huic. deus eſt. ꝓlate a ſor. ꝛ ſic de alijs. credo ꝙ in diſpōne opponēs ꝛ rñdens ferūt itellect⁹ ſuos ad talia coia oībus ꝓpōnibus ꝓlatis de qb⁹ diſputātes ſic ferūt itellect⁹ ſuos ad idē. ꝛ ſic pȝ ꝙ rñdens pt redargui. qꝛ pt idē ꝯcedere ꝛ negare vnū cōe multis iduidualis ꝓpōnib⁹ ſiue ſimilib⁹. eādeȝ tñ ꝓpōnē iduidualē nō pōt itellectus ꝯcedere ꝛ negare. qꝛ idē iduiduū ꝓpōnis nō pōt bis ꝓferri. ℭ Cōtra hoc qd̄ dī ꝙ ꝓpō. qñ nō eſt. eſt vera vel falſa. ſꝑ arguit qꝛ ſi talis ꝓpō que nō ē eſt vera vel falſa. ergo ē ꝓpoſitio. ꝛ ꝑ ꝯñs ōrō. ſed oīs ōrō eſt vox. ꝛ oīs vox eſt q̄litas. ergo ꝓpō q̄ nō ē. eſt q̄litas. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝓpō que nō ē eſt. Itē veritas ꝓpōnis eſt accñs ꝓpōnis. ꝛ oē accidēs eſt in ſbo exiſtēte. ergo ſi vitas inſit ꝓpōni que nō eſt. vī ꝙ ꝓpō que nō eſt exiſtat. ℭ Ad pᵐ dico ꝯcedendo ꝙ ꝓpō que nō eſt vera. ꝛ pt ꝯcedi ꝙ eſt ꝓpō. ꝛ ē ōrō. ſed ex hoc non ſeqtur ꝙ ſit vox. ſed illa deſcriptio ōrōnis. ſ. ꝙ ōrō eſt vox ſignificatiua ꝛc. datur de ōrōne actu ꝓlata. non aūt cōpetit ōrōni hñti ſoluȝ eē obiectiue in itellectu. vel pt hec ꝯñs negari. ꝓpō q̄ nō eſt eſt ꝓpō. ergo eſt ōrō. qꝛ ōrō ſoluȝ eſt gen⁹ ꝓpōnis ꝓlate. ꝛ nō eſt gen⁹ ꝓpōnis hñtis eē obiue in itellectu tm̄. ℭ Sciē-

D dū ꝙ ꝓpō hȝ eſſe q̄tuor modis. ſ. in ſcripto in ꝓlatiōe. ꝛ
Propō q̄tuor eē habens. in mēte ꝛ ē in re. vt viſuȝ eſt ſupius in iſto libro. Propoſitio in mēte eſt 2ˣ. qꝛ q̄dam hȝ eē ſubiectiue in mēte. ꝛ talis ꝓpō cōponit ex ꝯceptib⁹. ꝛ q̄dā eſt ꝓpō hñs eē obiectiue in intellectu. ꝛ hꝫ ꝓpō componit ſolū ſm ꝯſiderationē intellect⁹. ꝛ ex ꝑtibus hñtib⁹ ſolū eſſe obiectiue in itellectu ſiue ſint voces ꝑterite. ſiue future. ꝛ ſic de alijs. Item ꝓpō exñs in ſola ꝯſideratiōe itellect⁹ ſigt itellectū verū vel falſuȝ. ꝛ h̄ eſt ſatis itelligibile oī itellectui bñ diſpoſito. ℭ Ad aliud cū dī veritas ꝓpōnis eſt accñs ꝓpōnis. ℭ Dōm ꝙ qñ ꝓpō exiſtit tūc veritas ꝓpōnis eſt accñs ei⁹. ſed qñ ꝓpoſitio eſt ꝑterita vel non exiſtēs actu. tūc nō eſt ꝯcedendū ꝙ veritas ꝓpoſitionis illius ſit accidēs. ſȝ ꝙ fuit accñs. ℭ Sȝ ſi dicat ꝙ a ſit veruȝ ꝛ ſit ꝓpō que non eſt. ergo veritas ineſt ipſi a. ſȝ accidēns eē eſt ineē. ergo ſi veritas ieſt. a. ita eſt ꝙ illa veritas eſt. ꝛ ꝑ ꝯſequēs ſuū ſubiectū eſt. ℭ Dōm ꝙ aliqd ieē alicui pt eē 2ᵗ. vel tāq̄ ꝑdicatū ſbto de quo ꝑdicatur. vel tāq̄ accidēs ſubiecto cui iheret. Dico tunc ꝙ bene ſeqtur. a. eſt verū. ergo veritas ſiue verū ieſt ipſi. a. tanq̄ ꝑdicatū ſbto. ſȝ ex h̄ non ſeqtur ꝙ illa veritas q̄ ineſt alicui tanq̄ ꝑdicatū ſbto ꝑſupponat illud eſſe. nec ſeqtur. a. eſt verū. ergo veritas ineſt ipſi. a. tanq̄ accidens ſbto. Etiam ꝓpter hoc non ſeqtur. a. eſt veruȝ. ergo veritas ipſius. a. eſt. nec etiam ꝙ. a. eſt ꝛc.

Cap. ix. SImul autē dnr ſimplr quidē ꝛ ꝓprie quoruȝ gñatio ꝛ corruptio eſt in eodē tpe. neutrum. n. neq̄ prius neq̄ poſterius eſt eorū. ſimul itaq̄ hec dicuntur ſ. n. idem tempus.

ARGL. ℭ Simul aūt ea ſimpliciter ꝓprijſſimeq̄ dicuntur: gñatio. quoruȝ eſt in tēpore in eodē: neutrum enim ipſorum prius aut poſterius eſt. Atq̄ hec tempore ſimul dicuntur.

ℭ Iſtud eſt 3ᵐ cap. tertij tractat⁹ in quo ponunt modi qb⁹ aliq̄ dnr eſſe ſil. ꝛ ꝯtinet duas ꝑtes. In pᵃ ponit modos qbus aliq̄ dnr eſſe ſil. In 2ᵃ ibi. (Simul ergo) recapitulat. Prima ꝑs ꝯtinet tres ꝑticulas. In pᵃ ponit pᵐ modū. In 2ᵃ ibi (Naturalr aūt) ponit 2ᵐ modū. In 3ᵃ ibi (Dnr aūt ſimul) ponit 3ᵐ modū. In pᵃ ḡ ꝑticula ponit pᵐ modū dicēs ꝙ illa dnr eſſe ſimul ſimplr ꝛ ꝓprie quoꝝ gñō eſt in eodem tꝑe ꝛ neutrū eſt pri⁹ vel poſteri⁹ alio. ꝛ tꝫ dnr eē ſimul ſȝ tps. ℭ Intelligēdū
E ꝙ aliq̄ pñt dici ſimul tpe. ſ. ſtricte ꝛ large. Stricte loquendo illa ſunt ſimul tpe q̄ ſūt ſimul ſimultate adequatiōis ſm tps ſic ꝙ neutrū illoꝝ ſm aliqd̄ tps eſt prius vel poſteri⁹ alio. ꝛ ſic hꝫ ſūt ſimul in tpe. ita ꝙ non extendunt a tpe. ꝛ eoꝝ gñatio eſt ſimul ꝛ ē corruptio eſt ſimul. ꝛ ſic loqtur phs de ſimul ꝑ modo dicto. large dnr illa eſſe ſimul ſm tps q̄ ſimul ſunt in aliqua ꝑte tpis. q̄uis non in eodē tpe totali fuerint ſimul. ꝛ talia dnr ſimul ſm ꝑtē tpis mēſurātis eſſe eoꝝ. ꝛ non dnr eē ſimul adequate. Et iſto modo Plato ꝛ Ariſ. fuerunt ſimul ſm tēpus. qꝛ fuerunt in aliqua vna ꝑte temporis ſimul. Immo ari. audiuit platonē. xx. annis vt hētur in cronicꝭ.

ℭ Nālit aūt ſimul ſūt q̄cūq̄ ꝯuertunt qdē ſȝ id qd̄ eſt eē ꝯñaȝ. Sȝ nequāq̄ eſt cā alteꝝ alteri vt ſit. vt i duplo ꝛ dimidio. ꝯuertūt etenī hec. nā cū ſit duplū. ē dimidiū. ꝛ cū ſit dimidiū eſt duplum. ſȝ neutrū alteri cā eſt vt ſit.

ARGL. ℭ Nā v̇o ea dnr ſimul: q̄ eēndi qdē ꝯña ꝯuertunt: neutꝝ tñ cā eſt, vt ſit alterū: vt in duplo dimidioq̄ intueri licet: hec. n. cōuertuntur. nam ſi duplū eſt dimidiū eſt ꝛ ſi dimidiū eſt duplū eſt: neutrum tñ eſt cauſa vt alteruȝ ſit.

ℭ Hec eſt 2ᵃ ꝑti. h⁹ ꝑtis in q̄ ponit 2⁹ modus ſimultatis. vñ dicit phs ꝙ aliq̄ dnr ſil nālr iter que ꝯuertit ꝯñā ſm eſſe ſic ꝙ vtrūq̄ infert reliquū ſȝ eē. neutꝝ tñ ē cā alteri⁹ ſeu eē alteri⁹. ꝛ ſic duplū ꝛ dimidiū dnr eē ſil. nā ſi duplū ē. dimidiū ē. ꝛ eꝯ. ꝛ neutrū illoꝝ ē cā alteri⁹. ℭ Et ſi dicat ꝙ nō oīa relatiua ſt
F ſil iſto 2ᵒᵒ. qꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ nō ſit iſto 2ᵒᵒ ſil nā: ex quo vnū ē cā alteri⁹ ꝛ qd̄ eſt ꝯ phm. cap° de ad aliqd. ℭ Dōm ꝙ oīa relatiua ſūt ſil iſto 2ᵒᵒ. ſȝ de relatiuis ꝑ accñs h̄ nō ē veꝝ ꝙ ſint ſil nā. Et cū dī ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ non ſt ſil nā. Dōȝ ꝙ hec eſt multiplex ex eo ꝙ pr̄ ꝛ fili⁹ pñt hēe ſuppoſitionē ſimplicē vel ꝑſonalē. Si hēant ſuppōneȝ ſimplicē ſic h̄ ē vera. pr̄ ꝛ fili⁹ ſunt ꝑ ſe relatiua ꝛ ſil nā. ꝛ in h̄ ſenſu ē h̄ falſa. pr̄ eſt cā filij. ſȝ illa. pr̄ ē cā filij ē vera ſȝ ꝙ ꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ hñt ſuppōnē ꝑſonalē. ꝛ ſic h̄ ē falſa. pr̄ ꝛ fili⁹ ſunt ꝑ ſe relatiua. ſicut ꝛ iſta. ſor. ꝛ pla. ſūt ꝑ ſe relatiua ē falſa. ꝛ h̄ eſt vera. pr̄ ꝛ filius ſunt ꝑ accidēs relatiua.

ℭ Dnr aūt ſil nālr q̄ ex eodē gñe e diuerſo diuiduntur a ſeiuicē. E diuerſo aūt diuidi dnr q̄ ſm eādē diuiſionē ſunt: vt greſſibile volatile ꝛ aq̄tile. hec. n. e diuerſo diuidunt q̄ ſūt i eodeȝ gñe. Aial. n. diuidit i hec in volatile ꝛ in greſſibile ꝛ aq̄tile. ꝛ nihil eoꝝ pꝰs ꝛ poſteri⁹ eſt ſȝ ſil ꝑ nām hec eē vnr. Diuidit aūt ꝛ ſingulū horū in ſpēs. Rurſus. vt greſſibile aial ꝛ volatile ꝛ aquatile. Erūt ḡ ꝛ illa ſimul nālr quecūq̄ ex eodē gñe ſȝ eādē diuiſionē ſunt. Gñā v̇o ſp ꝑora ſūt. neq̄ȝ. n. ꝯuertūtur ſȝ ꝙ eſt eſſe ꝯñtiam vt cuȝ ſic qdē aquatile ē aial. cuȝ v̇o ſit aial non eſt neceſſe vt ſit aquatile.

ARGL. ℭ Ea ꝑterea q̄ ſub eodē gñe ſunt cōtra ſeſe diuiſa: ſimul nā eſſe dnr. Atq̄ȝ ea dnr ꝯtra ſeſe diuiſa: que in eadē ſunt diuiſiōe qualia ſunt volatile greſſibile atq̄ȝ i aquis degēs. hec. n.

sub

ſub eodē gñe cōtra ſe ſunt diuiſa. quippe cū aīal vt hec vt patet diſtribuat̃ & nihil horuʒ poſterius eſt: aut p̄us: ſed nā talia ſimul eſſe vident̃. Diuidi etiā vnūq̄dq̄ taliuʒ in ſpēs rurſus pōt. atq̄ erūt & illa ſimul natura: que ſub eodē gñe collocata in eadē ſūt diuiſiōe. genus tñ ſpecie prius eſt ſemp. nō. n. in cōſequētia fit ab illo conuerſio: naʒ ſi volatile eſt aīal eſt: at ſi aīal eſt nō neceſſe eſt volatile eē.

Hec eſt 3ᵃ p̄ticula in q̄ ph̄s ponit tertiū modū ſimultatis. Et eſt q̄ illa dr̄ ſil' nā q̄ ex eodē gñe vel diuerſo diuidunt̃ aduīcē. talia aūt ſunt q̄ ex oppoſito diuidūt idē gen⁹: ſicut greſſibile aq̄tile volatile ex oppoſito diuidūt aīal. & nullū illoꝝ eſt pri⁹ vel poſteri⁹ reliquo: q̄uis ſingulū iſtoꝝ diuidat̃ in ſpēs. vñ breuiter illa dr̄ ſimul nā q̄ diuidūt idē gen⁹. ſʒ ipſa gña ſūt p̄oꝛa. nā ab illis nō ↄuertit̃ ↄña. nā ſeqtur aq̄tile eſt. ergo aīal eſt. ſed nō ſequit̃ ecōuerſo. aīal eſt. ergo aquatile eſt.

Simul ḡ p nām dr̄ q̄cunq̄ ↄuertunt̃ q̄deʒ ſm q̄ eſt eē ↄñam. ſed nequaq̄ʒ eſt cā alterū alteri vt ſit. & ea que ex eodē genere diuerſo diuiduntur adinuicē. & ſimpliciter ſimul ſūt quorum generatio in eodē eſt tempore.

ARGl. Simul igit̃ dr̄ nā ea: que in eſſendi quidē ↄña ↄuertunt̃: nullo tñ pacto alterū cauſa eſt vt alterū ſit. Et ea que ſub eodē gñe collocata ↄtra ſeſe ſūt diuiſa. Abſolute aūt ſil' ſūt ea: gñō quoꝝ eodē in tp̄e eſt: vt prius dc̄m eſt.

Hec eſt 2ᵃ p̄s h⁹ cap. i qua ph̄s recapitulat iſtos modos ſimultatis dicēs q̄ q̄cunq̄ ↄuertunt̃ ſm ↄñaʒ: ita tñ q̄ neutrū eſt cā alteri⁹ ſūt ſil' nā q̄tū ad 2ᵐ modū. & q̄cūq̄ diuidūt idē gen⁹ ſūt ſil' nā q̄tū ad 3ᵐ. & ē t illa quoꝝ gñatio ē in eodē

B tp̄e ſūt ſimul ſimpl' q̄tū ad p̄ᵐ moduʒ. Sciēdū q̄ tot p̄nt poni modi ip̄i⁹ ſimul quot ponūt̃ modi p̄oꝛis. Et cuʒ ph̄s nō ponat tot modos ſimultatis q̄t ſunt modi p̄oꝛ᷑ ē q̄ꝛ p modos p̄oꝛis p̄nt itelligi modi ip̄i⁹ ſimultatis. q꞉ quoꝝ modis dr̄ vnū oppoſitoꝝ dr̄ & reliquū & oppoſitoꝝ eadē ē diſciplina. vñ p̄nt poni q̄nq̄ modi ip̄i⁹ ſil'. nā aliq̄ dr̄ eē ſimul ſʒ tp̄s. & aliqua dr̄ eē ſimul ſm ↄñaʒ: vt illa iter que ē ↄña mutua. & aliqua dr̄ ſimul ſʒ ordinē. vt illa q̄ꝝ neutrū depēdet ab alio. vt pʒ in diſciplinis q̄dā. n. ſūt p̄n° in eadē ſcia quoꝝ vnū non depēdet ab alio. & q̄ ſic ſe hñt q̄ qualē ordinē hʒ vnū illoꝝ hʒ aliud reſpectu alicui⁹ ↄnis. q̄rto mō poſſunt aliq̄ dici eē ſimul ſʒ dignitatē. vt illi q̄ habēt eundē gradū in dignitate. quinto mō dr̄ aliq̄ ſimul q̄ cōuertunt̃ reſpectu eē. & neutrū illoruʒ eſt cā alteri⁹ & differt iſte modus a mō 2°. q꞉ modus ſcd̄s eſt quādo aliq̄ ↄuertunt̃ ſm ↄñam. ſiue vnū illorum ſit cā alterius ſiue non. Sed iſte q̄ntus modus eſt qñ aliqua cōuertuntur ſm ↄſequentiā. ita q̄ neutrū eſt cā alterius &c.

Cap. x. Mot⁹ aūt ſpēs ſūt ſex. gñō. corruptio. augmētuʒ. diminutio. alteratio. ſcd̄ʒ locū mutatio.

ARGl. Motus ſpecies ſunt ſex. generatio: corruptio. Accretio: decretio. Alteratio ea mutatio que loco accōmodatur.

Iſtud eſt quartū cap. tractat⁹ tertij: in quo ph̄s determīat de motu. q꞉ mot⁹ eſt reperi⁹ in diuerſis p̄ntis. & eſt vnum de ↄſequētibus ad p̄nta. Iſtud capᵐ ↄtinet tres partes p̄ncipales. In p̄ᵃ enumerat ſpēs motus. In 2ᵃ ibi (Alij nāq̄) narrat q̄ ſpēs mot⁹ iam numerate differūt inter ſe. In 3ᵃ ibi (Eſtāt ſimpliciter) determinat de ↄtrarietate mot⁹. In p̄ᵃ ergo pre narrādo dicit q̄ ſex ſunt ſpēs motus. ſ. gñatio corruptio augmētatio diminutio alteratio. & ſm locū mutatio. Intelligendū q̄ mot⁹ accipit̃ 2ʳ. ſ. cōiter & ſtricte. Si accipiat̃ cōiter ſic reperit̃ in quolʒ p̄nto. q꞉ in quolibet p̄nto. ſūt. res de nouo p̄ducibiles & exit⁹ cuiuſcūq̄ rei de potētia ad actuʒ dr̄ mot⁹ cōiter loquēdo. & ſic loqtur ph̄s. 2. phy. q̄ tot ſūt ſpēs mot⁹ quot ſunt entis. & iſto mō loqtur ph̄s hic. & iſto mō generatio & corruptio cuiuſcūq̄ rei in quocunq̄ p̄nto ſiunt dr̄ mot⁹. & ſic p̄nt gñatio & corruptio diſtingui ſm diſtinctionē p̄ntoꝝ q꞉ q̄daʒ eſt gñatio ſubſtātie. & q̄dā qualitatis. & q̄dā q̄ntitatis. & ſic de alijs. & eodē mō eſt de corruptione. Alio mō accipitur mot⁹ ſtricte. ſ. p̄o trāſmutatiōe que eſt de per ſe cōtrario in ↄtrariuʒ. & iſto mō mot⁹ non ē niſi in trib⁹ gñib⁹. ſ. in q̄ntitate qualitate & vbi. ſm q̄ declarat ph̄s in. 5. phy. & mot⁹ ſic accept⁹ vt ſolū extēdit ad tria p̄nta accipitur 2ʳ ſʒ Cōmētatorē. 5. phy. Uno mō p̄o trāſmutatiōe ſucceſſiua ↄtinua & ſic ē per ſe gen⁹ paſſiōis. vel p̄ſe in gñe paſſionis. Alio mō accipit̃ pro forma diminuta ſiue p forma in fieri. & ſic ē motus p ſe in eodē p̄nto in quo ē termin⁹. Sub alijs verbis ponitur hec diſtinctio. ſ. q̄ mot⁹ pōt accipi p̄o forma fluente & p̄ fluxu forme. & dr̄ forma fluens quecunq̄ forma de ſpē termini ad quē ſub qua eſt mobile durāte motu. v. g. ſi fiat mutatio a nigro in albū quelibet albedo iperfecta ſub qua mobile erit durante motu. dr̄ eſſe forma fluens & fluxus forme. dicitur acq̄ſitio termini mot⁹. ſeu ipſa tranſmutatio p quam acq̄ritur termin⁹ ad quē. accipiendo motū p̄o forma fluente. ſic eſt in eodem p̄nto in quo eſt terminus ſed accipiēdo motuʒ p̄o fluxu forme ſic eſt predicamentū per ſe. ſ. predicamentū paſſionis. vel per ſe in p̄dicamento paſſionis. B T.c.10. & inde. t.3.phy fic.cō.4

Alij itaq̄ motus palaʒ eſt. quia alij abinuicē ſunt. nō eſt. n. generatio corruptio. neq̄ augmentuʒ diminutio. neq̄ alteratio ſecundum locum mutatio: ſimiliter autem & alij.

Atq̄ ceteri q̄deʒ mot⁹ (vt patet) diuerſi ſūt. non eſt. n. corruptio; generatio. neq̄ accretio eſt decretio: neq̄ ea mutatio que loco accōmodatur: ceteriq̄ motus ſimiliter. ARGl.

Iſta eſt 2ᵃ pars huius capituli: in qua ph̄s narrat q̄ p̄dicte ſpēs motus differant inter ſe. & ↄtinet duas p̄ticulas. quia in prima particula narrat hoc. In ſecūda ibi. (In alteratione) mouet ph̄s & ſoluit quandā dubitationē. In prima ergo particula dicit q̄ manifeſtū eſt q̄ p̄dicte ſpēs motus dn̄t abinuicē. quia gñatio non eſt corruptio. nec augmētatio diminutio. nec alteratio ſm locum mutatio. & ſimiliter de alijs.

In alteratione vero hʒ quādaʒ queſtionē ne forte neceſſarium ſit id qd̄ alteratur p aliquam reliquarum motionum alterari.

De alteratione vero dubitatio quedā exiſtit: ne forſitā neceſſarium ſit id quod alteratur aliquo reliquorum motuum alterari. ARGl.

Hec eſt ſcd̄a particula. in qua ph̄s remouet & ſoluit vnam dubitationē. Alicui. n. poſſet videri q̄ alteratio non differt ab alijs ſpēbus motus. pro eo q̄ quādocunq̄ aliqd alterat̃ videtur q̄ illud mouet̃ ſm aliquā aliam ſpēm mot⁹. & ſic videtur q̄ alteratio non differt ab alijs ſpeciebus motus.

Hoc autem nō eſt veruʒ. Nam pene ſcd̄m oēs paſſiōes aut plures nobis alterari accidit. nulla aliarū motionū cōmunicante: naʒ neq̄ʒ augeri neceſſariū eſt qd per paſſionem mouet̃ neq̄ʒ minui. Similiter aūt & in alijs. ideoq̄ʒ alia erit p̄ter alios mot⁹ alteratio: nā ſi eſſet eadē mutatio oportet id qd̄ alteratur

augeri moꝝ vel minui vel per quandã aliaꝝ ɔ̃ñtiam motionum fieri:ſed nõ eſt neceſſe.

ARGI. ¶ Hoc aũt verum nõ eſt. Fere enim omnib⁹ in paſſionib⁹ aut plurimis nos accidit alterari:nullo motuũ ceteroꝝ cõmunicãte:neqꝫ enim incremẽta neqꝫ decremẽta ſuſcipe neceſſe ẽ:id qḋ paſſiõe mouet:⁊ in ceteris mõ. Quare alteratio diuerſuſ eſt a ceteris mot⁹: nã ſi eẽt idẽ ɔtinuo id qḋ alteratur:creſcere aut decreſcere/aut ali.ꝗ alio moueri ceteroꝝ motuũ oporteret:aut nõ neceſſium eſt pfecto.

¶ Soluit dubiũ phs p interẽptionẽ dicẽs. ꝙ hoc qḋ aſſumit᷑ nõ eſt veꝝ.ſ.alteratio nõ pt eẽ diſtincta ab alijs ſpẽb⁹ mot⁹:⁊ nã alteratio põt eſſe ſine alijs motib⁹.⁊ pp hoc diſtinguitur ab alijs motib⁹.⁊ pbatur ꝙ alteratio diſtiguat᷑ ab alijs motibus.⁊ eſt ɔcluſio.5 6ª.hui⁹ lib.⁊ pbatur ſic. Alteratio pt eſſe ſine alijs motib⁹:⁊ alij mot⁹ pñt eẽ ſine alteratiõe.ergo alteratio diſtiguit᷑ ab alijs motib⁹.pma ps añtis declarat᷑: ꝙ.ſ.alteratio pt eẽ ſine alijs motib⁹.qꝛ ꝫm oẽs ꝗlitates ſeu paſſiões.vel ꝫm plures põt aliquid alterari.⁊ tñ nec augeri nec minui.nec gñari.nec corrumpi.nec moueri localiter.⁊ ideo alteratio differt ab alijs motib⁹.⁊ ſic non differret non poſſet aliqd alterari niſi augeat᷑ vel diminuat᷑.vel generet᷑. vel corrũpatur.vel localiter moueatur.quod falſum eſt.

¶ Similiter ãt ⁊ quod auget᷑:aut aliqua alia mutatione mouet᷑ alterari opꝫ.ſed ſunt ꝗdã creſcentia que nõ alterant᷑.vt quadrãgulus circũpoſito gnomone creuit quidem.alteratuꝫ vo nihil eſt factuꝫ.ſic ⁊ in alijs huiuſmodi. Quare alijs ſunt motus adinuicem.

ARGI. ¶ Similiter ⁊ id qḋ augetur:aut aliquo alio motu mouet᷑:alterari oporteret. Aut ſunt ꝗdaꝫ que augentur ⁊ nõ alterãtur. Quadratum enim circumpoſita norma creuit qdeꝫ: at non alteratum eſt.ſimiliter ⁊ in ceteris rebus huiuſcemodi fit.quare diuerſi ſunt hi motus omnes vt diximus.

¶ Secũda pars antecedẽtis.ſ.ꝙ alij mot⁹ pñt eſſe ſine alteratione pbatur:qꝛ augmẽtatio põt eẽ ſine alteratiõe ⁊ eadem rõne vel multo magis poſſunt alij mot⁹ eẽ ſine alteratione. pbatio aſſumpti.ſ.ꝙ augmẽtatio põt eẽ ſine alteratione.nã quadrãgulus creſcit ſeu augetur addito gnomone.i.ſupplemẽto vel additamẽto manẽte quadrãgulo in ſpẽ quadrãguli.⁊ tñ quadrãgulus addito gnomone nõ alterat᷑. ¶ Intelligendũ ꝙ augmẽtatio accipit᷑ 2ʳ.ſ.cõiter ⁊ pprie. Augmentatio cõiter dicta eſt qcũqꝫ maioratio ſeu pductio maioris quãti ſiue illud quãtũ ſit idẽ numero cuꝫ minori quãto pexiſtẽte.ſiue nõ ſit idem numero cũ eo.⁊ iſto mõ dicim⁹ ꝙ paries auget᷑ per appoſitionẽ lapidũ vel materie noue. Proprie vo dr illud augeri qḋ manet ſimplr idem numero pmo ſub minori ꝗtitate ⁊ poſtea ſub maiori quãtitate. Et de illo qḋ ſic auget᷑ dicit phs pmo de gñatione.ꝙ ꝗlibet ps aucti eſt aucta. Augmẽtatio pmo mõ accepta pt eſſe ſine oi alteratiõe. vt pꝫ in exẽplo phi de quadrãgulo.ſꝫ iſta trãſmutatio nõ eſt augmẽtatio niſi ꝫm modũ loquẽdi.ſed ꝫm vitatẽ in tali trãſmutatiõe nihil augmẽtat᷑.nec ꝗtitas pexiſtẽs.nec de nouo adueniẽs.nec cõpoſitũ ex noua ꝗtitate ⁊ antiqua auget᷑.nã illud quãtũ qḋ poſteri⁹ fit mai⁹.quãto priori nõ eſt idẽ numero cũ quãto priori.ſꝫ eſt totũ ad illud.⁊ ꝗtitaꝫ qḋ prius fuit eſt ps quãti poſteri⁹ facti.vñ in reb⁹ inaĩatis nihil pprie auget᷑

T.c.43 ⁊ inde.

De B vl de martil. p de gña.dcto. i.ij.

nec diminuit᷑.qꝛ quocũqꝫ addito non remanet idẽ nũero illi ꝙ prius erat qḋ tñ legitur in vera augmẽtatione.ſꝫ loquẽdo de augmẽtatione pprie accepta ſic ſemp augmẽtationi ẽ aliqua alteratio ɔiũcta.vñ augmẽtatio pprie dicta nunꝗ̃ eſt ſine ɔuerſiõe alimẽti in naturã aucti:que ɔuerſio ſequitur ad verũ augmẽtuꝫ ⁊ ex alteratione.vt ſatis pꝫ intelligenti.

ꝫ ani. in ca. ꝫ potẽtia nutritiua.

¶ Eſt aũt ſimplr qdẽ qes motui cõtrarium.

¶ Atq ſimplr qḋ motus ɔtrarius eſt quieti. ARGI.

¶ Hec eſt 3ª pars principalis h⁹ cap. in qua phs determinat de cõtrarietate mot⁹.⁊ ɔtinet duas pticulas. In pma determinat de ɔtrarietate mot⁹ in gñali. In 2ª in ſpãli. In prima ergo particula narrãdo dicit ꝙ ɔ̃rium motui ſimpliciter ſeu in gñali eſt qes.qꝛ mot⁹ ⁊ qes ɔtrariant᷑:large loquẽdo de ɔ̃rietate:de qua poſite ſũt multe diſtinctiões.cap° de ſubſtãtia. ¶ Intelligẽdũ ꝙ motus ⁊ qes in cõi accepta non opponuntur pprie ſicut albedo ⁊ nigredo.qꝛ ſic omnis mot⁹ opponeret᷑ cuilibet qeti.ſicut ois albedo cõtrariat᷑ cuilibet nigredini.qḋ falſum eſt.qꝛ motus ꝫm locũ non ɔ̃uatur quieti ꝫm qualitatẽ vel ꝫm quãtitatẽ:nec motus ꝫm qualitatẽ cõtrariat᷑ qeti ꝫm locũ.naꝫ idẽ corpus põt ſimul moueri ꝫm locum.⁊ qeſcere ꝫm qualitatẽ ſeu alterari:qḋ idem eſt. Silr idem corpus põt moueri ꝫm locũ:⁊ qeſcere ꝫm quãtitateꝫ. ⁊ ideo mot⁹ ⁊ qes in gñali magis debẽt dici gña ɔ̃rioꝝ ꝗ̃ ɔtraria.⁊ ptanto ſunt genera ɔtrarioꝝ.qꝛ qḋlibet ɔtentuꝫ ſub vno ɔ̃uatur alicui ɔtento ſub alio.⁊ econuerſo.oẽ enim ɔtentũ ſub motu ɔtrariat᷑ alicui qeti.⁊ econuerſo ois quies ɔtrariatur alicui motui.⁊ talia ſoluꝫ pp hoc dñr ɔtraria.qꝛ ſunt gña ɔtrarioꝝ.⁊ qꝛ ſũt gña ɔtrarioꝝ bene pñt ſimul verificari de eodẽ.cuiuſmodi ſunt odire amare.ignorare.ſcire. vñ idem corpus ſimul mouet᷑ ⁊ qeſcit.ſꝫ nõ quiete oppoſita illi motui.⁊ idẽ ſimul diligit ⁊ odit.⁊ idẽ itellect⁹ ſimul ſcit ⁊ errat:nec in h⁹ ppõnibus ɔ̃uatur vere oppoſita de eodẽ.ſed genera oppoſitoꝝ.nec eſt inconueniens ꝙ vtrunqꝫ oppoſitoꝝ ſeu ɔtrarioꝝ ſimul predicet᷑ de eodem.

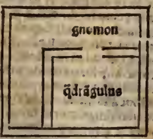
D Motus ⁊ qes ꝗ pacto nõ oppoñtur.

¶ His vero que per ſingula ſunt generatiõi quidẽ corruptio.augmẽto quidem diminutio.ſcḋm vero locũ mutationi ꝫꝫ locũ quieſ maxime videtur oppoſitũ eſſe.⁊ forte in cõtrariũ locum mutatio.vt ei que inferi⁹ eſt ea que ſuperi⁹ eſt.⁊ ei que ſupiuſ eſt ea ꝗ inferi⁹ eſt. Reliquo vero aſſignatoꝝ motuũ nõ facile eſt aſſignari qd ɔtrariũ.videt᷑ autẽ neqꝫ eſſe ei aliqd ɔtrariũ.niſi qs ⁊ in hec ꝫꝫ qualitatẽ qetem opponat.aut in ɔtrariũ qualitatis mutationeꝫ.ſicut ⁊ in mutatiõe ſcḋm locum qeteꝫ ꝫm locuꝫ.aut in ɔtrariũ locũ mutationẽ. Eſt.n.alteratio mutatio ꝫꝫ ꝗlitatẽ. Quapp oppoſita erit ꝫꝫ ꝗlitatẽ mutatiõi.ꝫꝫ qualitatẽ quieſ aut in ɔtrariũ mutatio qualitatiſ.vt albũ fieri ad id qḋ eſt nigrũ fieri alteratur in ɔtrariũ qualitatis mutatione facta.

ARGI. ¶ Singulis ãt ſinguli aduerſant᷑. Generatio qdẽ corruptio. Accretio vo decretio:⁊ mutatiõi accõmodata loco:quieſ in loco:⁊ maxime vt videtur ea mutatio:qua ad ɔtrariũ locum itur opponitur:vt ei motui quo ſurſũ itur/is motus quo deorſuꝫ itur:⁊ ecõuerſo. At aſſignatoꝝ motuũ reliquo nõ eſt facile aſſignare quid nam cõtrariuꝫ ſit. Atqꝫ nihil

ipſi ꝯtrariū eſſe videt̃:niſi quiſpiaꝫ ⁊ in hoc genere in qualitate dicat opponi:⁊ mutationi, que eſt ad q̄litatē oppoſitā:⁊ mutationē eaꝫ, que eſt ad qualitatē ꝯtrariā ꝑinde atq; īmutatione loco accōmodata genere in loco:⁊ mutationē quo ad ꝯtrariū locuꝫ itur:ꝯtraria diximus eſſe. Alterationē nāq; mutationē eſſe in q̄litate cōſtat. Quare motui in q̄litate, quies in qualitate opponit̃:aut ea mutatio qua ad qualitatē ꝯtrariā itur. quo pacto hec opponūtur. Albuꝫ quippiā fieri ⁊ nigrū quippiam fieri. Alterantur enim hec atq; in qualitates contrarios terminos mutatio fit, vt patet.

¶ Hec eſt 2ª pars hu⁹ ptis in qua pħs determinat de ꝯtrarietate mot⁹ in ſpāli. ⁊ dicit ꝙ generatiōi cōtrariat̃ corruptio. ⁊ augmētationi ꝯ̄riatur diminutio. ⁊ motui ſm locū ꝯtrariatur quies ſm locū ⁊c̄. ⁊ etiā motui locali ſurſuꝫ ꝯtrariat̃ mot⁹ localis deorſuꝫ. De motu vero ad qualitatē videtur

eſſe difficile qd ſibi ꝯtrariatur. pōt tñ aſſignari ꝯtrariuꝫ. ⁊ hꝫ duplr. ſ. ponēdo quietē in qualitate ꝯtraria motui ad talem qualitatem. v̄. g. vt ſi dicat̃ ꝙ quieti ſub nigredine ꝯtrariat̃ motus ad albedinē. Alio modo pōt aſſignari ꝯtrariū alterationi. vt ſi dicat̃ ꝙ motui qui eſt ad qualitatē ꝯ̄riatur motus q eſt ad ꝯtrariā qualitatē. vt ꝙ motui ad albedinē ꝯ̄riatur motus ad nigredinē. vñ mot⁹ localis hꝫ duplex cōtrariū. ſ. quietē in termino a quo ipſi⁹ motus. ⁊ ēt motuꝫ ad locū vel terminum ꝯtrariū. ita qlibet ali⁹ motus hꝫ duplex ꝯ̄rium. ſ. quieteꝫ ſub termino a quo ipſius mot⁹. ⁊ ēt mot⁹ ad cōtrariū terminuꝫ. v̄. g. motui ad albedinē cōtrariat̃ quies ſub albedine. ⁊ mot⁹ ad nigredinē ꝯtrariat̃ motui ad albedinē. ſicut. n. albedo ⁊ nigredo ſunt ꝯ̄ria:ita mot⁹ ad albedinē ⁊ motus ad nigredinē ſunt ꝯtrarij. Sciendū ꝙ ſicut dictuꝫ eſt ſuperius ꝙ motus ſm locū ⁊ quies ſm locū in cōi accepta non ſunt cōtraria. ſed ſunt gñā cōtrarioꝝ. Item augmētatio ⁊ diminutio in cōi accepta nō ſunt cōtraria. ſed ſunt gñā cōtrarioꝝ. q̄ non ois augmētatio cōtrariat̃ omni diminutioni. Similiter gñatio ⁊ corruptio in cōi accepta nō ſunt ꝯtraria. q2 non ois gñatio cōtrariat̃ omni corruptioni. ſed gñatio ⁊ corruptio ſunt gñā cōtrarioꝝ. ⁊ ita de alijs mutationib⁹. ¶ Secundo ſciēduꝫ ꝙ quies eſt duplex. ſ. quies in termino a quo ⁊ quies in termino ad quē. ⁊ quies in termino a quo magis cōtrariat̃ motui q̄ꝫ quies in termino ad quē. vt pꝫ ex. 5. phyſic. — A — B — Quies duplex fit.

¶ Habere autē multis modis dr̄. aut. n. tāq̄ꝫ habitū ⁊ affectū. aut a nā qualibet aliā q̄litatē. dicimur. n. hr̄e diſciplinā atq; virtutem.

¶ Habere plurib⁹ dr̄ modis:aut eniꝫ vt habitū diſpōnemq;:vel aliquā aliaꝫ qualitatē: ſciam enim hr̄e aliquā dicimur atq; virtutē. — ARGI.

¶ Iſtud eſt qntum capitulū tertij tractatus in quo ponuntur modi habēdi. habere. n. eſt vnum de ꝯſequētibus ad predicamēta. ⁊ ponit octo modos qbus aliqd dicitur habere aliquid. Primus modus eſt quo aliqd dicimus habere aliquē habitū de pma ſpecie qualitatis. vt aliquā affectionē. vt virtuteꝫ aut diſciplinā aut vniuerſaliter aliquā qualitatem.

¶ Aut quantitatem:quod cōtingit ei qui habet magnitudinem. Dicitur eniꝫ bicubitū.

¶ Aut ad q̄ꝫtum velut eam quiſpiam magnitudinem habet:nam cubitoꝝ triuꝫ vel quatuor habere magnitudinem dicitur. — ARGI.

¶ Scd̄s modus eſt quo aliqs dr̄ habere q̄ꝫtitatē vel magnitudinem. vt aliqd̄ dr̄ bicubitum. q2 hꝫ talem quantitatē.

¶ Aut ea que circa corpus ſunt vt veſtimentum vel tunicam.

¶ Aut vt ea que circa corpus ponūtur:vt veſtem, tunicam, ⁊ gladium, ⁊ ſimilia. — ARGI.

¶ Tertius modus eſt quo aliqs dicit̃ hr̄e aliquid circa corp⁹ ſicut veſtimentū vel tunicā. vel arma. vel aliqd hmōi.

¶ Aut in membro vt in manu annulum.

¶ Aut in parte:velut in manu annulum. — ARGI.

¶ Quartus modus eſt quo dicim⁹ aliqueꝫ habere aliquid in mēbro. ſicut dicimus aliquē habere annulum in digito.

¶ Aut membrum. vt manum vel pedem.

¶ Aut ve partem:vt manum vel pedem. — ARGI.

¶ Quintus modus eſt quo dicim⁹ aliquē hr̄e aliquid tanq̄ꝫ partem vel mēbrū quō dicimus aliquē habere manum vel pedem. ⁊ vr̄ iſto modo totum dr̄ habere ſuam partem.

¶ Aut i vaſe. vt i modio grana tritici. aut in lagena vinū. vinū. n. hr̄e lagena dr̄. ⁊ modi⁹ grana tritici. Hec igit̃ oia hr̄i dnr̄ vt in vaſe.

¶ Aut vt in vaſe:vt modium habere triticuꝫ dicimus:aut dolium vinum. hec enim habere vt in vaſe dicuntur. — ARGI.

¶ 6ᶜ mō dr̄ ꝯtinēs hr̄e ꝯtentū ſicut dr̄ vas hr̄e ꝯtentū in eo. ſ. vinū. ⁊ modi⁹ granū. ſic poſſum⁹ dicere ꝙ loc⁹ hꝫ locatum.

¶ Aut poſſeſſionem. habere enim domum ⁊ agrum dicimus.

¶ Aut poſſeſſionē:habere enim dicimur domum fundumue. — ARGI.

¶ Septimus modus eſt quo aliquis dicitur habere poſſeſſionem:quō aliqs dicitur habere molendinum vel agrū.

¶ Aut ēt vir vxorē hr̄e dr̄ ⁊ vxor virū. ſꝫ vr̄ alieniſſim⁹ q nūc dict⁹ ē mod⁹ eē i eo qd̄ ē hr̄e. Nihil. n. aliō vxorē hr̄e ſignām⁹ niſi q2 cohitat. Forte tñ ⁊ alij qdē appebūt modi ō eo qd̄ ē hr̄e. Sꝫ q ꝯſueuerīt dici pene oēs enūerati ſſ.

¶ Dr̄ ⁊ vir vxorem, ⁊ vxor virū hr̄e:qui qdē remotiſſimus oium hn̄di modus eē vr̄:nihil enim aliud dicēdo virū hr̄e vxorē ſignāmus q̄ꝫ virꝝ vna cū vxore habitare. Forſitā ⁊ alij quidā habendi modi eſſe videbunt̃:ſꝫ q dici ſolent, oēs fere ſunt nūc a nobis enūerati. — ARGI.

¶ Octau⁹ modus eſt quo vir dr̄ hr̄e vxorē ⁊ vxor virū:⁊ dicit ꝙ iſte modus eſt alieniſſim⁹ ſeu maxime extrane⁹. q2 dicendo virū hr̄e vxorē ⁊ ecōuerſo. nihil aliud intēdimus ſignare niſi ꝙ vir ⁊ vxor cohabitāt ſimul. deīde dicit ꝙ forte ſunt multi alij modi habēdi. ſꝫ modi p̄dicti ſunt magis vſitati ⁊ famoſi.

¶ Intelligendū ꝙ p̄ter p̄dictos modos ſunt multi alij modi hn̄di. dicimus. n. ꝙ ois effectus hꝫ cāꝫ. ⁊ ois ſcia ſubiectū circa qd̄ eſt. ⁊ ꝙ ois ſpēs hꝫ ꝓpriam paſſionem ſi eſt in p̄dicamento ſubſtātie. ⁊ ꝙ omnis ſpēs hꝫ genus. ⁊ omnis ſpēs habet diffinitionem. ⁊ ꝙ genus ſpecies ⁊ differentias. ⁊ iſti modi habendi ſunt alij a quolibet modo predicto. — C

¶ Explicit expoſitio Burlei ſuper libro predicamentorum.

ℂ Incipit liber: ſex principiorum Gilberti porrectani.

ARCI.

Forma eſt compoſitioni contingens: ſimplici & inuariabili eſſentia conſiſtens.

ℂ Ratio ſiue forma: eſt id quod ſuperuenit compoſito: ſimplici conſtans & inuariabili eſſentia.

ℂ Poſtq̃ Ariſtoteles in libro predicamentorũ ſufficiẽter q̃ztũ eſt de intẽtione logici determinauit de ipſis p̃dicamẽtis, vt facilius habeat cognitio p̃dicamentorũ Gilbert⁹ porrectanus hunc librũ cõpoſuit, quẽ de ſex p̃ncipijs intitulauit, in quo in ſpẽali determinat de ſex principijs de quibus in libro p̃dicamẽtorum determinatũ eſt breuiter: & ſolũ per modũ exemplarẽ. nec eſt iſte liber de eẽntia logice. nã habita cognitione ſufficiẽti de ſubã, q̃ztitate q̃litate. & relatione: de facili habet cognitio de reſiduis p̃dicamẽtis. nã actio & paſſio fundant in q̃litate. vbi & quãdo in q̃ztitate. habitus & poſitio fundant in relatiõe. Iſte ergo liber magis dẽ de ſex p̃ncipijs q̃ de ſex p̃dicamentis. qm̃ vt dicit Albert⁹. & ſi oĩa gñia gñaliſſima poſſint dici p̃ncipia & p̃ncipia vt dicit Porphyrius. decẽ p̃ncipia ſunt decẽ rerũ p̃ncipia. tñ q̃dã gñia generaliſſima magis ꝓprie dñr p̃ncipia q̃ p̃dicamẽta vt illa de quibus hic agit. & q̃dã magis dñr p̃ncipia q̃ principia. vt ſubã quãtitas q̃litas & relatio. nã p̃ncipiũ dĩ per relationẽ ad inferiora. & iõ illud ꝓprie dĩ p̃ncipiũ qd per ſe & ex ſui ſignificatione dicit ꝯtinentiã inferiorũ. & ſm̃ hunc reſpectũ determinat de his in p̃ncipijs. Sed alia p̃ncipia ſunt quodãmodo gñia principiadi in ſubã in qua fundant. vt p̃z p diffinitiõnẽ ipſorũ. nã qñ eſt qd derelinquit ex adiacentia tp̃is in re tẽporali. & ſic de alijs p̃ncipijs. Sed alia p̃ncipia. puta ſubã q̃ztitas. non dñr modo p̃ncipiadi. ſed magis quo ad eẽ ex ſubſiſtere ſunt p̃ncipiata a ſuis inferiorib⁹ q̃ ſint p̃ncipia ſuorũ inferiorũ. vel q2 p̃hs intitulauit librũ ſuũ de p̃ncipijs. ideo iſte auctor vt aliq̃liter diuerſificaret a p̃ho intitulauit hunc librũ de ſex p̃ncipijs cũ gñia generaliſſima poſſint dici indifferẽter p̃n⁰ & p̃ncipia. vel aliter iſta ſex p̃ncipia de quibus hic determinat eueniunt ab extrinſeco. nunc aũt p̃nᵐ ꝓprie loquẽdo ſolũ dĩ de p̃ncipijs extrinſecis. Dicit

T.cō.1. & inde.

eniz Cõmẽ. 5. meta. ꝙ p̃nᵐ cã & elm̃ differunt in hoc ꝙ elm̃ eſt ex quo cõponit res cũ inſit. p̃ncipiũ ꝓprie dĩ de p̃ncipijs extrinſecis. ſed cã indifferẽter de principijs intrinſecis & extrinſecis. q2 igitur p̃nᵐ ꝓprie de p̃ncipijs extrinſecis. & ſex p̃ncipia de quibus hic determinat eueniunt ab extrinſeco. & alia p̃ncipia ſunt ab intrinſeco. iõ iſte liber potius intitulat de ſex p̃ncipijs q̃ de ſex p̃ncipijs. q2 ea de quibus hic determinat ꝓprie dñr p̃ncipia cũ eueniant ab extrinſeco. & iõ iſta ſex p̃ncipia magis dñr forme q̃ alia p̃ncipia accidentiũ. nã ſicut dicit p̃hs. & teſtat Albert. forma dĩ quaſi foris manẽs. ſicut ẽt ſonat nomẽ forme. manere võ de foris cõpetit iſtis ſex p̃ncipijs magis q̃ alijs. q2 iſta ſex p̃ncipia cauſant ab extrinſeco. ſunt. n. forme extrinſece aduenientes. Vñ ſubm hui⁹ ſciẽ eſt forma rerũ. ſiue p̃nᵐ extrinſece aduenieñ. Iſte liber hz tres ptes p̃ncipales. In p̃ma determinat de qbuſdã quorũ cognitio añtcedit cognitionẽ p̃ncipiorũ de quibus hic determinat. In ſcda parte determinat de ipſis p̃ncipijs. In tertia pte determinat de his quorũ cognitio ſeqtur ad cognitionẽ iſtorũ p̃ncipiorũ. In p̃ª pte h⁹ auctor diffinit formã. q2 forma eſt cõis p̃ncipijs de quibus hic determinat. & diuidit formã. & mouet dubitatiões. dicit ergo p̃mo ꝙ forma eſt cõpõni ꝯtingẽs &c. q̃ forma h̃ diffinit eſt dubitatio. Albert⁹ dicit ꝙ forma h̃ diffinita eſt forma p̃ncipalis & forma vlis. & dĩ forma totius. iſta. n. forma eſt adueniẽs cõpoſito. q2 ſi adueniret parti non p̃dicaret de toto. dicit ẽt ꝙ forma h̃ diffinita eſt cõis tã forme ſubali q̃ forme accñtali p̃ncipali. &

iſto modo dz intelligi qd dĩ in. 7. meta. ꝙ quelibet diffinitio eſt forma. i. vlis. ℂ Intelligendũ ꝙ forma dĩ multis modis. nã Aui. 7. meta. ſue. 8. c. de paruis. & 3. de magnis. ponit quinq; modos forme. Vno mõ dĩ forma ipſa intelligẽtia q̃ effectum eſt aptata vt agat. & ſic ſube ſepate dñr forme ſubſiſtẽtes ſiue exẽplares. 2ᵒ mõ dĩ forma illud per qd conſtituit mã in effectu & in eẽ. & hoc modo ſubſtãtie intelligibiles & accidẽtia nõ ſunt forme. 3ᵒ modo dĩ forma illud ꝑ qd perficit mã q̃uis non ꝯſtituatur per id in effectu & in eẽ. ſicut ẽ ſanitas. & qcquid eſt ad qd res mouetur nãliter. 4ᵒ modo dicitur forma ꝓprie figura. & qcquid aliquid fit in mã per artificium. 5ᵒ modo dĩ forme ſpẽs & gen⁹ & diã. & ſic p̃z ꝙ forma põt accipi pro vli. & mã pro indiuiduo. vt p̃z per p̃hm.

T.cō.x. & inde. F

qñ hoc modo loqtur. 1. celi dicens. Qui dicit celũ dicit formã tñ. i. vle. & q dicit hoc celo dicit mãm. i. indiuiduũ celi & in. 7. meta. cũ dicit ꝙ generãs nõ generat aliqd niſi ꝑ mãz. q2 gñans vniuocũ de quo loqtur & gñatũ non dñt niſi in indiuiduo & non in ſpẽ vt p̃r & filius. & ſic intelligitur auctoritas p̃hi. 1 o. meta. vbi dicit ꝙ diã maris & femine non eſt niſi in indiuiduo & nõ in ſpẽ. q2 dñt tantũ indiuidualiter & nõ ſpecifice. & in. 2. meta. dicit p̃hs. ꝙ forma eſt forª reſpectu ſingularũ. & indiuiduũ eſt mã reſpectu vlis. Et Cõmẽtator idẽ dicit cõmẽ. 2. ꝙ forma diuidit in formã vlẽm que terminat q̃ditatem ſpẽi & in formaz particularẽ que eſt forma materie. & adhuc alio modo diuidit forma in formã inferiorẽ que eſt in materia indigniori. & in formã ſuperiorẽ exiſtentez in his que plus de actu pticipant & hñt mãm nobiliorẽ. hoc mõ debet intelligi qd dicit p̃hs. ꝙ ignis hz plus de forma q̃ terra. & terra plus de mã q̃ ignis. Et ẽtiã qd dicit p̃hs ꝙ elmta ſupiora ſunt forme inferiorũ. dz intelligi hoc mõ. vñ equocatio de materia & de forma facit magnã deceptionẽ. & malũ intellectũ in multis ꝓpõnibus magiſtralib⁹ Supponẽdo igit ꝙ forᵃ h̃ diffinita eſt forma vlis. eſt hec diffõ manifeſta. Eſt eniz forma cõpoſitioni ꝯtingens. i. adueniens cõpoſito ex materia & forma. i. indiuiduo ſubſtãtie. vñ tã forma vlis & ſubſtãtialis q̃ etiã forma accidẽtalis aduenit. ſz aliter & aliter. nam forma ſubſtãtialis aduenit cõpoſito in fieri. & forma accidẽtalis aduenit cõpoſito in facto eẽ. & forma vlis qualz vt humanitas

T.c. 92 & etiam alibi.

& aialitas cum ſint forme totius non dicũt ſolũ materiã nec ſolam formã ſed vtrunq; ſed hec diffõ quo ad ſimplicitatem verificat de ſubſtãtiali. & accidentali tñ cum dĩ eſt cõſiſtens in eſſentia ſimplici. q2 nulla forma accidẽtalis eſt diuiſibilis in materiã & formaz. quelibet tñ forma vniuerſalis eſt conſiſtẽs in eſſentia inuariabili. q2 variationes & trãſmutationes ſunt circa ſingularia & nõ circa vniuerſalia niſi per accidẽs.

ℂ Intelligendũ ꝙ ſimplicitas opponit cõpoſitioni. & ideo quot modis dĩ aliquid cõpoſitum tot modis dĩ aliquid ſimplex. nunc aliqd dĩ eẽ cõpoſitum aut q2 cõponitur ex partibus q̃ztitatiuis: aut q2 cõponitur ex partibus eſſentialib⁹ ſicut ex materia & forma. aut q2 cõponitur ex partib⁹ q̃ditatiuis ſicut ex gñe & diã. Forma aũt accidentalis & etiã forma ſubſtãtialis nõ cõponitur ex partib⁹ q̃ztitatiuis. nec ex partibus eſſentialib⁹. cõponitur tñ ex partib⁹ q̃ditatiuis nã ſpẽs componit ex genere & diã. que ſunt ptes quiditatiue. Quãdo igitur dicitur ꝙ forma conſiſtit in eẽntia ſimplici hoc eſt verum q2 forma de qua nũc loquimur nõ componit ex partibus q̃ztitatiuis vel eẽntialib⁹. ſic igitur p̃z intellectus iſtius diffõnis ponẽdo ꝙ forma hic diffinita ſit forma vniuerſalis cõis forme ſubſtãtiali & accidẽtali. Quidã dicũt aliter ꝙ forma hic diffinita eſt cõis forme accidẽtali ſolum. nã nulla forma alia a forma accidẽtali eſt adueniẽs cõpoſito. Forma. n. ſubſtãtialis aduenit materie p̃me & nõ cõpoſito. & q2 forma hic diffinita eſt adueniẽs cõpoſito ideo forma h̃ diffinita eſt forma accidẽtalis. Et ſic in iſto libro non determinat niſi de ſex p̃ncipijs que ſunt accñtia. & ideo forma de qua hic intenditur eſt forma accñtalis ſolũ. ſed iſtud nõ eſt verum. q2 formã quã h̃ diffinit poſtea diuidit. ſz formã quã poſtea diuidit ẽ

B

Hoc tenẽt thomiſtes et p̃cipue gradeᵘˢ.

cōis forme ſb̄ali ⁊ accidētali. q: diuidit' forma i formā ſubālē ⁊ accidētalē. ḡre ⁊c. Poſſumus ḡ dīce ꝙ forma hic diffinita eſt cōis forme ſb̄ali ⁊ accidētali ⁊ et forme vl̄e. vñ forma hic diffinita eſt cōis cuilibʒ forme ḡñabili ⁊ corruptibili. Q ault for⁹ h̄ diffinita cōueniat oīb⁹ p̄dictis pʒ. nā q̄libʒ forma ſubālis corruptibilis aduenit cōpoſito in fieri ſʒ nō in facto eſſe vt dictū eſt prius. q̄libʒ etiā forma ſubalis ⁊ accn̄talis cōſiſtit in eſſentia ſimplici q: nul'a talis for⁹ diuid.ᵗ p ſe in partes q̄ti tatiuas. q: nihil diuidit' p ſe i partes q̄titatiuas niſi q̄titas. nā oīa alia q̄ diuidunt' in partes quātitatiuas diuiduntur in eas rōne q̄titatis. q̄libet ēt talis for⁹ cōſiſtit in eſſentia inuariabili q: nulla talis for⁹ poteſt eſſe ſubʒ variationis vel trāſmutationis. vñ aliq̄d dr̄ variabile dupliciter. aut q: eſt ſubm tranſmutationis. aut q: eſt terminus trāſmutationis. tā for⁹ accn̄talis q̄ʒ forma ſubalis poteſt ſic eſſe variabilis. q: poteſt eſſe terminus trāſmutationis. nulla tñ ē ſic variabilis ꝙ poſſit eſſe ſb̄m trāſmutationis ⁊ variationis. ⁊ hoc intelligit' h̄ p inuariabile. Hec ēt o.ſſ. cōpetit formis accn̄talib⁹. q: forme accn̄tales adueniūt cōpoſito in facto eſſe ⁊ cōſiſtunt in eēn tia ſimplici ſic ꝙ nō diuidunt' in māꝫ ⁊ formā. nec ēt diuidū tur p ſe in partes q̄titatiuas. nulla. n. forma accn̄talis alia a q̄titate diuidit' i partes q̄titatiuas. niſi p accn̄s. ⁊ forme accidētales cōſiſtunt in eſſentia inuariabili. q: nō pn̄t eſſe ſubā trāſmutationis. p p̄dicta pʒ. ꝙ for⁹ accn̄talis poteſt intendi ⁊ remitti q̄ʒ nō cōſiſtat in eſſentia ſimplici. ⁊ in eſſentia inuariabili. nam ꝓpter hoc cōſiſtit in eſſentia ſimplici. q: non diuiditur in materiā ⁊ formā ⁊ in eſſentia inuariabili. q: non eſt ſubiectū variationis. modo illud quod non diuiditur in māꝫ ⁊ formā ⁊ nō ē ſubʒ trāſmutationis. pt tñ īēdi ⁊ r̄mitti.

℄ Cōpoſitū eteni n̄ ē forma. qm̄a nā cōpōnis ſeiūgit'. Cōpōa eteni vnaq̄ꝫ alti adueniēs cō pōni: maiorē ſe ꝯiūctā q̄dāmō effic. i forā āt h̄ minime ē. nā i eo ꝙ corp⁹ albū ē n̄ dr̄ mai⁹ aut min⁹ ſeipō n̄ albo. nec ſi n̄ albū itelligat' ꝯſtru ctio ꝯpōis vl' miorató aliq̄ fcā ē: ſʒ altatō ſola

ARCI. **℄ Nec eni ipa ꝯpoſitū eē pōt. qm̄ q̄dē a nā cō poſiti ſecernit'. Nā ꝯpoſitū ꝯpoſito ſupueniens: acceſſiōe ſua mai⁹ efficit': forma ꝯpoſito ſupueniēs: maiorē miſcellā acceſſiōe ſua nō reddit. Nec eni corp⁹ cādidū mai⁹ minuſue ſeipſo eſt nō cādido. neq̄ ſi cogitat' eē nō cā didū: ꝓpea ꝯpoſitio vl' pnities vl' detractio magnitudinis ꝯtingit: ſʒ imutatio dūtaxat.**

℄ Hic pbat' ꝙ for⁹ nō eſt ꝯpoſita. ſʒ ſimplex. ⁊ eſt ꝯ̄ pma huius libri: ⁊ pbat' ſic. Oīs for⁹ pficiens māꝫ eſt ſimplex vel cōpoſita. ſed forma nō eſt ꝯpoſita. ḡ ⁊c. maior pʒ ⁊ minor p batur. Omne cōpoſitū aduenīēs cōpoſito facit totū aggregatuʒ maius q̄ʒ ſit illud cui illa ꝯpoſitio aduenit. ſʒ for⁹ adueniens alicui cōpoſito nō facit totū aggregatum maius. ergo forma nō eſt q̄d cōpoſitū. maior pʒ. q: omne totuʒ eſt maius ſua parte. minor pbat' ⁊ declarat' declaratione exēplariter. albedo aduenīēs corpori nō facit ipſum maius. corpus eniʒ albū albedine nō eſt maius q̄ʒ prius. nec aggregatū ex corpore ⁊ albedine ē maius q̄ʒ p ſe corpus. nec ſi corpus intelligatur nō albū ſit aliq̄ minoratio corporis. ſed alteratio ſola cōſiſtit. ℄ Obiicit' ꝯ̄ dcā ⁊ pbat' ꝙ hec eſt falſa. oē cōpoſitū ad ueniēs alteri ꝯpoſito facit totū aggregatū maius. q: aq̄ infuſa cineribus nō facit totū maius. ⁊ tñ aq̄ eſt q̄dā cōpoſitū.

X ḡ ⁊c. Aliud arg^m ē d denario piecto in cypho pleno aq̄ nō totū illud aggregatū nō ſit maius p aduentū dnarij. Itē for⁹ accn̄talis q̄ ē ſpēs diffinibilis ꝯponit' ex gñe ⁊ dr̄ia. ḡ aliq̄ forma eſt ꝯpo^m. Pieterea. pūctus adueniēs alicui facit totū aggregatū n̄ maius. Unitas adueniēs binario facit aggregatuʒ mai⁹. q: trinariū q̄ eſt maior binario. ⁊ vnitas ē q̄dā for⁹. cū ipſa ſit q̄titas vel pn^m q̄titatis. Itē oīs q̄titas ē q̄dā for⁹ ſʒ q̄titas adueniēs alicui facit totū maius. ſicut pʒ nā linea adueniens linee facit totū aggregatū maius. ⁊ corpus de gñe q̄titatis adueniēs alteri corpori facit ipʒ maius. ḡ ⁊c. ℄ Dicendū ꝙ aliq̄d eē maius altero pōt intelli dupl'r. vel itēſiue. vel extēſiue. Illud dr̄ eē maius intēſiue q̄d hʒ plus de for⁹. Et illud dr̄ eē maius extenſiue q̄d hʒ plus de mā: ⁊ occupat plus d̄ loco. v̄. g. poſito ꝙ ſint due cere eq̄l'r extēſe ita ꝙ ſint eq̄les ſʒ extēſionē. ⁊ habeāt eq̄l'r de mā. ita ꝙ ſunt eq̄us pōderis ſi vna ꝯdēſet' ⁊ alia nō facta cōdēſatione erūt eq̄les intenſiue. q: tm̄ de mā ⁊ de pōdere hʒ vna ſicut alia ſʒ nō ſunt eq̄les extēſiue. q: cera q̄ nō cōdēſatur plus occupat de loco q̄ʒ cera cōdēſata. Sic igit' aliq̄d pōt dici maius vel minus intenſiue vel extēſiue. ℄ Eſt intelligendū vlterius ꝙ aliq̄d pt dici ꝯpoſitū multiſ modis. vel ꝯpōne q̄titatiua vel ꝯpōne q̄ditatiua. vel eēntiali. mēbra patēt ex p̄us dictis. Cū igit' dr̄ ꝙ cōpo^m adueniēs alicui ꝯpoſito facit illud mai⁹. Intell^m ē de p ſe cōpoſito q̄titatiuo ⁊ nō eēntiali. ⁊ d̄ maioritate intēſiua ⁊ nō extēſiua. vñ ſi aliq̄d p ſe q̄tū adueniat alteri p ſe q̄to aggregatū ex eis erit maius intenſiue vtroq̄ʒ illoꝝ. ſʒ nō opʒ ꝙ ſit maius extēſiue. ⁊ h̄ pōt contingere duabus de cauſis. aut q: ſit deꝑditio partiū vnius vel alterius vel vtriuſq̄ʒ. aut q: ſit condenſatio partiū vnius vel alterius vel vtriuſq̄ʒ: ſʒ ſi nō ſiat ꝯdēſatio nec deꝑditio partiū opʒ ꝙ totū aggregatū ſit maius q̄ʒ prius fuit illud q̄d p̄fuit. Huius rō eſt. q: vnū per ſe q̄tū nō pōt aduenire alicui p ſe q̄to. ita ꝙ vnuʒ tāgat aliud ſʒ ſe totū. q: opʒ ꝙ dimēſiones vnius penetrarēt dimēſiones alterius. q̄d eſt īpoſſe. Si ḡ vnū p ſe q̄tū adueniat alteri p ſe q̄to opʒ ꝙ habeat ſitus diuerſos. ḡ aggregatū ex ambobus plus occupat de loco q̄ʒ vnū illoꝝ tm̄. ⁊ ſi iſtud p ſe q̄tū aduenit p ſe q̄to ⁊ neutꝝ ꝯdēſet' opʒ ꝙ aggregatū ex his ſit maius extēſiue q̄ʒ alteꝝ illoꝝ. nā oē totuʒ eſt maius ſua parte ⁊ h̄ñ dcm̄ eſt ꝙ p ſe q̄tū adueniēs alteri p ſe q̄to facit maius. q: loq̄ndo de q̄to p accn̄s nō eſt veꝝ. nā albedo eſt q̄ta p accidēs. ⁊ albedo adueniēs corpori nō facit maius. Dcm̄ eſt ēt ꝙ ꝯpo^m ꝯpōne eēntiali. i. cōpoſitū ex mā ⁊ for⁹ adueniēs alteri cōpoſito facit ipʒ maius. q: oē ꝯpo^m ex mā ⁊ for⁹ includit q̄titatē. ſʒ oē h̄ñs in ſe q̄titatē adueniēs alicui h̄ñti q̄titatē facit maius. cū due q̄titates nō poſſint ſiſ eē. ꝯpo^m tñ ex partib⁹ q̄ditatiuis. vt ꝯpo^m ex gñe ⁊ dr̄ia adueniēs alicui nō facit p ſe maius. q: tal' ꝯpō nō reqrit extēſionē aliq̄ʒ vñ breuiter ꝯpo^m adueniēs ꝯpōni facit maius. h̄ ē intell^m d̄ p ſe ꝯpoſito ꝯpōne q̄titatiua. ſ. d̄ illo q̄d p ſe hēt partē ex parte. nō tñ facta ꝯdēſatione opʒ ꝙ ſit vnū maius alio loq̄ndo d̄ maioritate extēſiua. ℄ Ad p^m arg^m dr̄ ꝙ aq̄ adueniēs cinerib⁹ facit totū aggregatū maius intenſiue. ⁊ nō extēſiue. vñ aq̄ adueniente cinerib⁹ aliq̄ partes paſſibiles aq̄ corrūpunt'. cinis. n. p nām ignis ꝯſumit partes rariores ⁊ ſubtiliores ipſius aq̄. q: ēt in cineribus ſunt multe partes poroſe. id p̄ipaʒ reſtringunt' ⁊ ꝯdēſat' vel coadunāt'. ⁊ ita qm̄ aq̄ aduenit cineribus ſit deꝑditio multaꝝ partiū ⁊ cōdēſatio. ℄ Ad aliud dōm ꝙ qm̄ i aq̄ dnari⁹ ꝓijcit' ſit ꝯdēſatio aq̄. ⁊ ꝓp h̄ totū aggregatū nō ſit mai⁹ extēſiue ſʒ intēſiue. ℄ Sʒ dubitat' ſup h̄ ꝙ dr̄ aliq̄d eē alio maius dupl'r. ſ. intēſiue ⁊ extēſiue. illud eni non vr̄ veꝝ. q: intēſio nō ꝯuenit q̄titati. nō. n. ſuſcipit magis ⁊ minus p philoſophū. ℄ Dōʒ ꝙ intēſio accipit' dupl'r. Uno mō vt opponit' remiſſioni: ſic intēſio nō cōpetit q̄titati. q: non ſuſcipit maius ⁊ minus. Alio modo accipitur vt opponitur extēſioni. ⁊ ſic cōpetit q̄titati. q: q̄titas pōt intendi ⁊ extendi. hoc eſt rareſieri. ⁊ condenſari. ℄ Ad aliud dōm ꝙ ſʒ ſpēs ſit q̄d ꝯpoſitū ex gñe ⁊ dr̄ia: ⁊ adueniat alicui. q: tñ nō cōponit' ex partibus q̄titatiuis id non facit maius. Et cum dr̄ ꝙ vnitas ⁊c. Dicēdū ꝙ maius ⁊ minus ꝓprie reperiunt' in quantitate cōtinua. ⁊ multū vero ⁊ paucum in q̄titate diſcreta. ⁊ id magis ꝓprie dr̄ ꝙ vnitas adueniēs binario facit plus q̄ʒ quod facit maius. Et concedendum eſt ꝙ forma

B De h̄ vi de Ant. And. li. x. meta phi. q. 5 e li. 8. q. v. arc. ij.

C

Intēſio duplr accipiat

talis adueniēs ꝯpō nō facit maius ꝑpꝛie. ¶ Ad aliō dicēdū ꝙ hec ꝑpō. for⁹ adueniēs ꝯpoſito nō facit maius ē intelligē da de alijs formis a q̄ātitate ⁊ nō de q̄ātitate. qꝛ q̄ātitas ſola ē inſeparabilis a mā cū ſit ei coeterna ⁊ nō pōt aduenire ſubiecto. ſine acquiſitione noue māe. Alie v̄o forme pñt adueni re ſbis ſuis ſine acquiſitione māe. iō nō eſt ſimile. ⁊ certū eſt igr̄ ꝙ q̄ātitas adueniēs ꝯpoſito faē mai⁹ extēſiue ⁊ formalr̄.

¶ Qm̄ āt fortaſſe i alijs cōtingit idē pferri ad dictū eē ꝯueniēter exiſtīmo īuariabili eēntia ꝯſiſtēs. In anima. n. alteratio ꝯtrarietatis i uenit: vt triſtitie ⁊ gaudij. Sȝ qm̄ vt aiunt q̄dam ſimplicitati nulli vero variationi ſubiecta eſt. vt ea que eſt mundi anima diſſocians hanc ab omnibus addidi cōpōni cōtingēs.

ARGI. ¶ Et qꝛ videri pt̄ hoc: ⁊ aīas ꝯpetē. Idcirco eēntiā ei⁹ īuariabilē eē dixim⁹. Quo v̄bo a diffōne nr̄a ſeparāt aīe. Quas ꝯſtat affici motib⁹ ꝯrijs: nūc letitie: nūc meroꝛis. Et qm̄ phi loſophi ſunt q putēt aīaȝ eē mūdi quādā inuariabilem atq̄ ſimplicē: diſcludi volēs eaȝ a mētione nr̄a adieci ꝯpoſito ſuperueniēs.

¶ Per hanc d̄ſcriptionē excluduntᷣ. q̄dā for⁹ a rōne forme hic diffinite. quibus tū forme vr̄ conuenire. qꝛ forma h̄ diffinita ſolum eſt cōis formis pficiētib⁹ materiā ⁊ duȝ pficiunt nāȝ. excludunt̄ ḡa for⁹ h̄ diffinita taȝ aīa rōnalis q̄ȝ aīa mundi. vtraq̄ enim iſtarū conſiſtit in eſſentia ſimplici. ⁊ iō ad hoc ꝙ iſte for⁹ excludant̄ a for⁹ h̄ diffinite oȝ plus addere. ſ. ꝯſiſtēs in eſſentia inuariabili ⁊ cōpōni cōtingens: p̄ li inuariabili excludit̄ aīa rōnalis: qꝛ ipſa eſt variabilis de gaudio in triſtitiam: ⁊ de amore ad odiū. Et p̄ hāc particulā ꝯpōni ꝯtingēs excludit̄ aīa mūdi rōne for⁹ hic diffinite: nā aīa mūdi non eſt adueniēs cōpoſito: qꝛ nō pficit materiā nec pficere poteſt ſicut alie for⁹ ḡnabiliū ⁊ corruptibiliū. ¶ Hic ſunt duo intelligenda. Primo ꝙ aīa rōnalis que eſt pfectio materie nō mutatur p̄ ſe de gaudio in triſtitiā: vel ꝯtrā: ſed totū ꝯiunctum vel

D

L.c.64 cōpoſitū ex corpoꝛe ⁊ aīa mutat̄ p̄ ſe de gaudio in triſtitiā. vñ dicit phs p̄mo de aīa: ꝙ nihil aliud eſt dicere aīam gaudere vel triſtari q̄ȝ dicere eā texere vel edificare: ſȝ certū eſt ꝙ totum cōpoſitū ⁊ nō aīa ſola texit ⁊ edificat. iō totū coniunctū gaudet vel triſtat̄ ⁊ nō ſola aīa. Intendit ergo auctoꝛ ꝙ aīa rōnalis ſeparata a corpoꝛe de gaudio mutatur in triſtitiā p̄ diuinā potentiā. ⁊ econuerſo de facto mutatur de triſtitia in gaudiū: ſicut ponunt leges xp̄ianoꝝ ꝙ aīa non purgata peccatis cōmiſſis punitur in purgatoꝛio: ⁊ poſtea trāſmutatur i gaudiū ſeu paradiſum beatoꝝ vbi gaudebit. ⁊ non loquitur

E de anima coniuncta corpori cuȝ operationes ſint totius cō

De hoc iuncti. ¶ Secundo eſt intelligendum ꝙ per animā mundi i

vide. s. telligit auctoꝛ primam cauſam a qua mundus ⁊ oē qd̄ eſt in

tho. i. q. mundo hȝ ſuum eſſe. vel intelligit forte per animam mundi

de mal. motoꝛē ſupremi oꝛbis: ſed quicquid intelligat per animā in

q. j. i coꝛ telligit vnam formam ſubſiſtentem que nō perficit materiā:

poꝛe. nec eſt contingens compoſitioni. hoc eſt exiſtens in compoſito ſicut perfectio compoſiti vel pars in toto.

¶ Erit itaq̄ terminus forme dcā diffinitio. neq̄ enim ſuperfluū neq̄ minus continere. Siquis ſubtiliter inueſtigauerit reperitur.

¶ Quāobrē finis ille numeros omnes hȝ: nihil vt ſit: vel quod deſideres: vel quod redūdet / ſi quis eum ſubtiliter exploꝛet.

¶ Ex his ꝯcludit ꝙ deſcriptio p̄dicta eſt deſcriptio for⁹ pficiētis mām: ⁊ ē bona nihil ꝯtinens ſuperfluū nec diminutū. h̄ ē

dicere hec deſcriptio ſeu diffō ꝯuenit oī ꝯtēto ſub for⁹ hic deſcripta: ⁊ iō nō eſt ſupflua. illa. n. deſcriptio eſt ſupflua q̄ vel eius aliq̄ pars nō ꝯuenit oī ꝯtēto ſub diffinito vel deſcripto. vt ſi diffō aīalis aſſignet̄ ſubſtantia aīata ſenſibilis rōnalis: hec diffō eſt ſupflua: qꝛ nō cōuenit oī aīali. vñ ſupflua ponit̄ hec particula rōnalis. illa v̄o diffō eſt diminuta q̄ ꝯuenit alijs a diffinito: qꝛ tūc deficit aliqd qd̄ eēt in diffōne ponendū: p̄ qd̄ diffinitū deberet diſtingui a quocūq̄ alio nō ꝯtento ſub tali diffinitione: vt ſi diffō hoīs aſſignet̄ ꝙ eſt ſubſtātia aīata ſenſibilis bipes hec eſt diminuta hoīs diffō: qꝛ ꝯpetit alijs ab hoīe: iō deficit aliqd p̄ qd̄ ab alijs diſtinguat̄. ſ. differētia rōnalis.

¶ Hȝ āt dubitationē ex p̄cedēti vtꝝ nulla forma īuariabilis ſit. Hoc āt v̄ī vt i plib⁹. Nā eadē oīo veri ⁊ falſi ſuſceptiua ē ⁊ albedo claritatis ⁊ obſcuritatis: ⁊ rō eius qd̄ i re ē: ⁊ ñ eſt: ſȝ nō ē ita. nā nihil differt albedinē clarā dicere q̄ȝ ſuſcipiēs ipſaȝ claꝝ dr̄e. ⁊ nō ē oīo ꝯtrarioꝝ ſuſceptiua: nec rō eius qd̄ in re eſt ⁊ nō eſt: ſȝ note ſunt oīones eaꝝ que ſunt in aīa paſſionū: de his autem alibi dictum eſt.

¶ Sȝ q̄ri pōt: ⁊ q hoc ꝑpetuū ſit / vt oīs forma ARGI. phibeat̄ īuariabilis / aliogn plures vident̄ eē variabiles: nā ⁊ oīo e vera cōmeat i falſaȝ: ⁊ cādoꝛ e lucido ſubobſcur⁹ ⁊ tenebꝛoſus ſit: ⁊ opio veritatis eadeȝ ⁊ mēdacij capax eſt. An nō ē ita: ſȝ cādoꝛē dici lucidū nihil aliud eſt q̄ȝ ſtratū cādoꝛis ipſuȝ dici lucidū. Item nec oīo vel opio ꝯtrarijs ipſe ſunt obnoxie: ſȝ verba note impreſſionum eaꝝ ſunt: que in aīo habentur. Veꝝ de his alibi dictū eſt.

¶ Hic mouet̄ vna dubitatio. dictū eſt p̄us ꝙ forma cōſiſtit in eſſentia inuariabili. Iſtud nō vr̄ veꝝ: qꝛ albedo eſt for⁹ ⁊ pōt variari de claritate in obſcuritatē: ⁊ cōtra oīo eſt for⁹: ⁊ pōt variari de v̄itate in falſitatē. ⁊ eȝ e ſiīr de opinione. ¶ Intelligendū ſicut dcm̄ eſt p̄us ꝙ p̄ rōtō dr̄ ꝙ for⁹ eſt inuariabi

F lis. qꝛ for⁹ nō eſt ſubiectū variationis: forma tū pōt eē terminus variationis: qñ igr̄ de albedine clara ſit albedo obſcura: albedo obſcura ⁊ albedo clara ſunt termini ipſius tranſmutationis: ⁊ nō ſubiectū: ſȝ ſolū albū eſt ſubiectū illi⁹ tranſmutationis: ⁊ iō nihil aliud ē dicere albedinē eſſe claram vel obſcuraȝ q̄ȝ ſubiectū claꝝ vel obſcuꝝ: qꝛ albedo nō mutat̄ d̄ claritate in obſcuritatē: niſi qꝛ ſubiectū albedinis mutatur ſic: vñ ſubiectū albedinis ē ſubȝ illi⁹ trāſmutationis. Alb. dicit ꝙ albedo q̄ p̄us ē clarioꝛ nō eſt eadē nūo cū albedine que poſtea ē obſcurioꝛ vel nigrioꝛ: ⁊ allegat p̄ ſe dcm̄ phi. 5. phyſi. vbi dicit ꝙ nō ē eadē ſanitas māe ⁊ veſpꝛe: oīo ēt ⁊ opio ſuſcipiūt ꝯtria nō ſȝ ſui mutationē: ſȝ ſȝ mutationē rei. vñ dīt p̄dicamētis: nā ex h̄ ꝙ tu mutas te d̄ ſeſſione i ſtationē. mutat̄ hec oīo: tu ſedes: de v̄itate i falſitatē. Al. h̄ dicit ꝙ v̄itas i mēte vel opinio ē adeq̄tio mētis reꝝ veraꝝ vel opinabiliū: ⁊ falſitas in mente vel opinione eſt ineq̄litas mētis ⁊ reꝝ. Sȝ v̄itas in oīōne eſt adeq̄tio vocis ſignificātis ⁊ rei ſignificate: ⁊ iō oīo non mutatur de v̄o in falſum ſȝ ſui mutationē: ſed ſic mutantur ſigna per mutationē eoꝝ ad que referuntur.

¶ Subale v̄o ē qd̄ ꝯfert eē ex q̄dā ꝯpoſitione ꝯpōni: vt i plurib⁹: ⁊ qd̄ ipoſſe ē deeſſe rei: vt rō ⁊ ſenſus: ſiue hoꝝ ſilia: vt ꝯtinuū ⁊ diſcretum. Hoc v̄o erit vt mā. Illud āt vt forma: vt coꝛp⁹ q̄dem eſt mā hoīs anima vero forma. erit itaq̄ ſubſtantiale vt coꝛpus: homo

mo ꝛ ratio. Hec autem in his que de cathe gorijs dicta ſunt expedita ſunt.

ARGᵗ. ℭ Eſſentiale appello quodquod ſuū reb⁹ eſſe confert: q̄cunq̄ cōpoſitura iunctis atq̄ cōditis ex maiore parte: qḋ nec abeſſe qḋē vllo mō pōt. vt ſenſus ꝛ rō: ꝛ q̄ ſunt his ſilia cōtinēs ꝛ diſcretū. Eſſentiale porro aliud mā̄e vicē ꝑfert: aliḋ forme. quēadmodū ī hoīe mā̄ corpus ē: aīus forma: q̄pp vtrūq̄ futuꝝ eēntiale ē: ꝛ aīmus corpori, ꝛ rōnale homini: ſꝫ hec ī libro ꝑdicamētis dicato fuſius explicata ſūt.

ℭ Diffinita for⁹ ꝛ explanata eius diffōne auctor diffinit ſbale. Et dicit q̄ ſubale ē qḋ eē ꝯfert ex q̄dā ꝯpōne ꝯpōni. i. ipſi cōpoſito vt in plib⁹: qḋ ipoſe ē ē eē rei. ꝛ exēplificat. vt rō ꝛ ſenſus cōtinuū ꝛ diſcretū ꝛ ſilia. i. ſubale ē qḋ ꝯfert eē cognituꝫ ꝯpōni vt in plurib⁹. i. cōpoſito: qḋ eſt aptū natū eē ī plurib⁹. nō. n. oꝫ q̄ q̄lꝫ ſpēs ſit actu eē in plurib⁹: q̄ aliq̄ eſt ſpēs hn̄s tm̄ vnū ſuppoſitū. ſꝫ melius intelligit hec deſcriptio ꝑut ly ī plurib⁹ ꝯſtruit cū participio cognitū nō cū ly eē: q̄ vt plurimum cognoſcit res ꝑ ꝯīā ſuā ꝛ gen⁹: q̄ tm̄ nō q̄lꝫ res eſt diffinibilis nec dr̄ia vltima eſt ſemꝑ nobis nota: ideo eſt h̄ vez in plurib⁹: ꝛ nō ſp ex q̄dā ꝯpōne ſꝫ rōnē q̄ ſit ex gn̄e ꝛ dr̄ia: qḋ ſubale ipoſſibile ē ē eē rei c⁹ ē ſubale: vt rōnale ieſt hoī: ꝛ ſenſibile aiali. Similit. n. repiunt ſbalia i alijs gn̄ib⁹: vt ꝯtinuū ꝛ diſcretū i gn̄e q̄titatꝫ. Iſta diffō cōperit gn̄i ꝛ dr̄ie ꝛ ſpēi ꝛ mā̄e ꝛ for⁹: vt pꝫ ꝑ exēpla auctoris i textu. Gen⁹. n. ꝛ dr̄ia ſt ſubſtātialia ſpēi: q̄ ꝑ ea cognoſcit ſpēs vt dr̄m ē: ꝛ mā ꝛ for⁹ ꝯferunt eē cognitū cōpoſito ex mā ꝛ for⁹: ſpēs eē ꝯfert ēt cognitū ipſi idiuiduo: nā ꝑ ſpēꝫ cognoſcit qḋ ē idiuiduū: q̄ ad q̄ōnē factā ꝑ qḋ ē idiuiduo ꝯueniēter rn̄det ꝑ ſpēꝫ: ꝛ ipoſſibile ē genus ꝛ dr̄iaꝫ de eſſe ſpēi: ꝛ nām ꝛ formā ēē ꝯpoſito dū exiſtit: ſimilit dī ē ſpē reſpectu idiuidui dū exiſtit. Et ſm iſtā expōnē inuēnitur hic due diffōnes ſubalis. Una ē q̄ ſubale eſt qḋ cōfert eē ex q̄dā cōpōne cōpoſito: ꝛ hec diffō ſolū ꝯpetit gn̄i ꝛ dr̄ie. Alia diffō ē q̄ ſubale ipoſſibile ē ēē rei c⁹ eſt ſubale. ꝛ hec diffō cōpetit gn̄i ꝛ dr̄ie ꝛ ſpēi. ℭ Notā eſt ſm

A Albertū bifq̄ ſbale dī q̄tuor modis. Primo illud dī ſubſtātiale qḋ eſt ſubſtātia vel hꝫ mo̅ ſubſtātie: ſicut ſunt ea que ſunt in gn̄e ſubſtātie. Scḋo mō ſubſtātiale dī qḋ eſt eēntiale alicui cuiuſcūq̄ gn̄is ſit: ꝛ h̄ mō repetit ſubſtātiale in q̄libꝫ gn̄e nā in q̄lꝫ gn̄e repiunt ꝑ ſe ſuperiora: q̄ ſunt ſubſtātialia reſpectu inferioꝝ. Tertio mō dī ſubſtātiale qḋ hꝫ cāꝫ determinatā in ſubiecto aliq̄: ꝛ ſic q̄libꝫ ꝓꝑa paſſio eſt ſubſtātiale eius cuius ē paſſio: vt riſibile hoī. Q̄rto mō dī ſubſtātiale qḋ ponit ī diffōne alicuius: ꝛ tn̄ nō eſt de eēntia eius. ꝛ h̄ mō ſubſtātiale poſitū in diffōne accn̄tis dī eē ſubſtātiale illi accidēti. Et dicit Albertus. q̄ ſubſtātiale hic diffinitū eſt cōe ad iſtos q̄tuor modos ſubſtātialis. Eſt. n. cōe duob⁹ primis. q̄ certū ē q̄ ſupius ꝯfert ad cognitionē iferioris. ē ēt cōe ſubſtātiali tertio mō accepto. nā ꝓꝑa paſſio ꝯfert eē cognitū ſubo dicit. n. phs ꝑ⁹ ē aīa q̄ accn̄tia magnā partē cōferūt ad cognoſcēdū qḋ qḋ eſt. Et cōmē. ꝛ Themiſtius exponūt h̄ ē accn̄tib⁹ ꝓꝑijs. Eſt ēt cōe ſubſtātiali q̄rto mō dicto. nā iſtḋ qḋ cadit ī diffōne alicuius cōfert ad cognitionē illius i cuius diffinitione cadit. Alij dicūt q̄ ſubſtātiale hic diffinitū idē ē qḋ eēntiale alicui. cuiuſcūq̄ ꝑdicamēti ſit: ita q̄ ſubale h̄ mō acceptū hic diffinitur. Subſtātiale vt dicit auctor hic diuidit: q̄ quoddā eſt vt mā. q̄ddā vt forma. nā genus eſt ſubſtātiale vt mā. dr̄ia vero ꝛ ſpēs ſunt ſubſtātialia vt forma. ſpēs vō nullius eſt vt mā: ſed ſolū vt forma: ꝛ iō ſub forma cōprehenditur. ℭ Intelligendū q̄ ſubſtātiale vno mō dī ſm q̄ denominatur a ſubſtātia. ꝛ iſto mō nullū accn̄s eſt ſubſtantiale.

B Alio⁹ eſt ſubſtātiale illud qḋ eſt eſſentiale. ꝛ hoc mō in q̄lꝫ ꝑdicamēto reperit ſubale. ꝛ ſic accipit ſubale i ꝓpoſito ꝛc.

ℭ Videt āt q̄dā forma a nā eē. Quedā vō ab actu. Nō eni a nā ē. Calor vō ꝛ paſſio q̄dā ī actu cōſiſtūt: i q̄buſdā vō dubiū eſt vtrū a nā aut ab actu icipiāt eē: vt ī figura icīſiōis. Nā nihil additiōis fit ſꝫ ſeparatio q̄dā partiuꝫ.

ℭ E formis alie ꝑ nām ſunt: alie ꝑ arte: rō per nām eſt: calor ꝛ alia q̄ affectio ꝑ artē: alique ſunt in q̄bus ambigit: ꝑ naturā ortum habeant, an ꝑ artem vt effigiatio ſectionum, vbi nulla fit acceſſio: ſed diductio ſola partium. ARGᵗ.

ℭ Poſitis diffōnib⁹ forme ꝛ ſubſtātialis auctor ponit hic diuiſionē formaꝝ. ꝛ ſunt in vniuerſo q̄nq̄ dicēs. Una diuiſio eſt q̄ q̄dā eſt for⁹ a nā ꝛ q̄dā ab arte: vt rō. i. po⁹ rōnalis ē a nā: ſꝫ calor ꝛ paſſio fit ab arte. ℭ Intelli̅ q̄ nō q̄cunq̄ calor nec q̄ q̄cunq̄ paſſio eſt ab arte: vt calor ignis: ſꝫ intelligit de paſſione ſiue de calore cāto ꝑ violētiā vel ꝑ motuꝫ vt in arte fabrili pꝫ in q̄buſdā. ℭ Circa iſtā diuiſionē for⁹ auctor mouet duas dubitationes. Et ꝓma dubitatio eſt ē figura inciſionis ꝛ ſcḋa de vniuerſali. Prima dubitatio eſt: vtrū figura inciſionis fit a nā vel ab arte: q̄ nō fit ab arte ꝓbat: q̄ oē qḋ fit ab arte fit ꝑ aliquā additionē: ſed figura inciſionis non fit ꝑ additionē: imo magis ꝑ ablationē partium. ergo ꝛc. C D

ℭ Dico autē figurā ineſſe a natura: ſentiri vō ab actu. Sed ꝛ que coniunctionis eſt actus eſt: vt domus. manifeſtum eſt autem de his.

ℭ An effigiatio q̄dē ipſa nature fertur accepta. ſed vt ſenſu ꝑcipiat hoc arti s opus eſt: nā forma partiuꝫ iunctione coaleſcit ſine dubio conſiſtit per artem ſed hec perſpicua. ARGᵗ.

ℭ Iſtā dubitationē ſoluit auctor ſic. Dico āt figurā eē a nā ſentire vō ab actu. i. ab arte: qḋ nō ē intelligēdū ſicut lr̄a ſonat: q̄ certū ē q̄ hō figura eſt ab arte: ꝛ actus ſentiendi eſt a nā: ſed ecōuerſo ꝑ figurā intelligit materiā figuratā: nā tota ſubſtātia rerū artificialiū eſt ſua materia. ꝛ ꝑ ſentire intelligit figurationes ꝛ lineationes q̄s ſentim⁹. Sꝫ ēt q̄ ꝯiunctionis. i. aggregatū ex materia ꝛ ex illis lineationib⁹ ē actus. i. ab arte. Per h̄ ꝑt rn̄deri ad arg̅ cū dī q̄ oē qḋ fit ab arte fit ꝑ additionē: vez ē: ſꝫ negat minor: q̄ figura inciſionis fit ꝑ additionē lineaꝝ ꝛ ſupficieꝝ q̄ prius nō erāt. vn̄ in factione fig⁹ inciſionis fit additio for⁹ accn̄talis ꝛ ablatio materie. vn̄ diuidēs continuū cāt nouas ſupficies ꝛ nouas lineas q̄ prius nō erāt. Aliꝫ oꝫ dicere q̄ idiuiſibile eē ſt īmediatū idiuiſibili ī ꝯtinuo. ℭ Intelli̅ q̄ ē dr̄ia iter res naturales ꝛ res artificiales: ī h̄ q̄ illa fiūt a natura q̄ fiūt ꝑ alteratiōnē factā a q̄litatib⁹ actiuis ꝛ paſſiuis. Sꝫ illa fiūt ab arte q̄ nō fiūt ꝑ alterationē q̄litatuꝫ actiuarū ꝛ paſſiuaꝝ. Actio. n. q̄litatū actiuaꝝ ꝛ paſſiuaꝝ ē naturalis. ꝛ iō q̄ fiūt ꝑ talē actionē fiūt a natura. ſꝫ illa q̄ fiūt ſine tali actione fiūt ab arte: ꝛ q̄ fiūt ꝑ actionē q̄litatū ꝓmaꝝ dr̄r res naturales ꝛ q̄ fiūt ſine talis actione ſunt res artificiales. E

ℭ Sciēdū ē q̄ ab arte fiūt res 3ᵇ. Vno⁹ ꝑ ꝯpōnē ſicut dom⁹ ex lapidib⁹ ꝛ lignis adinuicē ꝯiūctis. Alio⁹ fit res ab arte ꝑ ablationē partiū materialiū ſicut ē i factione figure iciſionis. Tertio⁹ ꝑ trāſfigurationē abſq̄ additione vel ſubtractione materie: vt ſcutella ex ere vel argēto: vt i opib⁹ fictilib⁹ pꝫ. Fit ḡ for⁹ aliq̄n ꝑ additionē materie: vt ꝑ⁹. aliq̄n ꝑ additionē for⁹ ex q̄ additione reſultat vna for⁹: ꝛ vt fig⁹ iciſionis fit ꝑ additionē for⁹. Adhuc q̄dā fiūt ab arte ꝑ alterationē ꝛ ꝯpōnē ſicut fit ceruiſia ꝛ talis res fit ab arte ꝛ a natura: vn̄ ponēda ē talis diuiſio. Eoꝝ q̄ fiūt q̄dā fiūt ab arte ſolū: q̄dā a nā tm̄: q̄dā vtroq̄ mō. Et eoꝝ q̄ fiūt ꝑ artē ſolū q̄dā fiūt ꝑ additionē forme: ꝛ quedā ꝑ additionē materie. Illa que fiūt ꝑ alterationem tm̄ ſunt res pure naturales. Illa q̄ fiūt ꝑ additionē tm̄ F

Res ab arte tripli fiūt.

ſunt res pure artificiales. Sʒ illa q̄ fiūt p alteratione꞉ ⁊ cōpo⸗ſitionē꞉ nec ſunt pure nāles꞉ nec ſunt pure artificiales. ſʒ ſunt

G res mixte. vt pʒ ꝺ ſanitate inducta p arte. ¶ Sʒ dubiū est quā do res pducit̃ ab arte ⁊ a nā quō debeat denominari nāl an artificialis. ¶ Dōʒ ꝙ ſi actio nāe pcedit actionē artis diſpo⸗nendo ad actionē artis tūc diceret̃ res artificialis. Siāt ſit eꝯ ꝙ actio artis pcedat actionē nāe. ita ꝙ nā vltimo ꝯpleat ⁊ pficiat. ſic diceret̃ res nālis. vn̄ ſanitas inducta p actionem medici magis dʒ dici nālis q̄ʒ artificialis꞉ q2 ars diſponit ac⸗tionem nāe꞉ ⁊ nā vlt° ꝯplet ⁊ pficit꞉ ⁊ in factione cultelli cale factio ⁊ molificatio eſt quodāmō a nā꞉ ſʒ acuties eſt ab arte. Si dī ꝙ omne qḋ fit ab arte eſt res artificialis꞉ q2 omne ta⸗le bʒ formā artificialē꞉ ⁊ omne qḋ fit a nā eſt nāle. g̃ ideʒ fit a nā ⁊ ab arte. ⁊ idē eſt res nālis ⁊ artificialis. ¶ Dōm ꝙ non omne qḋ fit ab arte eſt res artificialis꞉ ſʒ illud qḋ fit ab arte tāq̄ʒ a cā pncipali eſt res artificialis꞉ ſʒ illud qḋ fit ab arte tā⸗quā a cā iuuāte ⁊ pparāte nōē artificiale. vt pʒ de meſſe. meſ⸗ſis cuiʒ fit ab arte agricole tāq̄ʒ a cā pparāte꞉ ⁊ tn̄ meſſis nō eſt artificialis ſʒ nālis꞉ q2 cā pncipalis pficiens meſſem eſt nā⸗lis nec in quocūq3 facto p artē eſt forma artificialis꞉ vt pʒ de meſſe꞉ ſed illud bʒ formā artificialē꞉ qḋ fit ab arte tāq̄ʒ a cā

T.c.13 ⁊ alibi Tex.cō. 79. pncipali꞉ multe enim res nāles fiunt p artē ⁊ multe res arti⸗ficiales fiunt p nām. ⁊ hoc eſt qḋ vult cōmentator in. 2. phy. dicens ꝙ natura complet multa que fiunt per artem ⁊ ecō⸗uerſo. ⁊ quando natura complet dicitur res naturalis. ⁊ qn̄ ars complet dicitur res artificialis.

¶ Sʒ in his q̄ i plib⁹ ſunt palā nō ē. Nā ea q̄ i plurib⁹ ſunt i actiōe eē ipoſſe ē. A nā āt nō vi⸗dent̃ fieri꞉ qm̄ ea q̄ a nā ſunt a creatura pexi⸗ſtente ſumūt pncipiū꞉ palā vo eſt creaturā n̄ eē. nihil. n. rōnis oīo q̄re hmōi creature ſint poterit explicari. Nā igit i his occulte opat̃. Nā ſic ex pluriū ꝯiūctiōe ptiū ꝯſtitutio q̄daʒ porū excedēs q̄ntitatē efficit̃꞉ ſic ex ſingulari uni diſcretione vnū q̄dē intelligit̃ eoꝝ exce⸗dens pdicationē. Quapp cōitas oīs nālis ē qm̄ a ſingularitate pcedit q̄ creationi coeq̄⸗tur. Subtiliter āt ſpeculātes ſicͭ nāʒ i actiōi⸗bus latēter opari inuenim⁹꞉ ſic creaturaꝝ crea⸗torē i nā ex actu. Nūero. n. nāʒ ſtabiliuit꞉ ſʒ hec hacten⁹. alteri⁹ eni ꝯſiderationis ſunt.

ARGI. ¶ Illud ſpiſſius꞉ nūq̄d forme ille q̄ verſari di⸗cunt̃ in plurib⁹ p naturaʒ exiſtere videant̃꞉ an p artē. p artē nō pn̄t cuʒ nulla eſſe videat̃ actio꞉ q poſſit ad formā in plurib⁹ cōſtitutā attingere. Per nāʒ nō vident̃꞉ ꝙ ea q̄ p nāʒ efficiunt̃ ab aliq̄ re cōdita ⁊ creata pncipiū cepere. At vo cōdite res nō ſunt꞉ nec. n. pōt rō vlla reddi q̄zobrē ſint hmōi. An nā eſt ip⸗ſa q̄ formas illas molit̃ in pſpicue videlʒ ⁊ occulte꞉ nā queadmodū partib⁹ coniunctis plurib⁹꞉ vniuerſitas q̄dā cōſurgit꞉ q̄ magni⸗tudinē partis cuiuſq3 ſuperat ita ex ſingulis q̄ ſeorſuʒ habent̃꞉ vna q̄dā forma concipit̃ q̄ oīa illa q̄ſi ambit꞉ ⁊ pdicatione ſua traſilit꞉ q̄ ſit vt oīs vlitas a nā cōſtet. Quippe q̄ pdeat ex ſingulis ⁊ ipſa ſic dixerit ſingularitas cō⸗ditur e pariter incedat atq3 congruat. Si q̄s vo diligēti ſubtilitate id exigat inueniet quē admodū nā vires ſuas exercet in actionib⁹ clā nobis. ita ⁊ cōditorē nature ſuas in ipſa nā pmere id quo ex operib⁹ cognoſcit̃. qn̄ q̄dem naturaʒ ipſe numero certo ſanxit. ha⸗ctenus de his namq3 alterius inſtituti ſunt.

¶ Hic mouet̃ alia dubitatio q̄ eſt iſta. vtrū for̃ vles ſint a nā vel ab arte. Et pbat auctor arguēdo ad vtrāq3 partē ꝙ non ſint ab arte. pbat̃. illa q̄ ſunt in plurib⁹ ipoſſe ē eē p actionē p artē. ſʒ for̃ vles ſunt in pluribus igit̃ ⁊c. minor ē manifeſta ⁊ maior pōt declarari. Illud qḋ fit ab arte fit ab aliq̄ ſingulari. cū actiones ſint oppoſitoꝝ tā actiue q̄ paſſi⸗ue in pductione nāli꞉ ⁊ cū effectus pportionet̃ cauſe. g̃ opʒ ꝙ illud qḋ fit ab arte ſit ſingulare꞉ ſed nullū ſingulare eſt in pluribus꞉ g̃ ⁊c. Albertus pbat aliter ꝙ forme vniuerſales non ſunt ab arte ſic oē qḋ fit ab arte eſt accidētale꞉ ſʒ forme vles non ſunt accidētales illis de q̄bus predicātur immo eſ⸗ſentiales. ergo forme vles nō ſunt ab arte. maior pʒ p cōmē⸗tatorē ꝑo de aīa. q dicit ꝙ artificialia ſunt in gn̄e ſbe q̄ʒtū ad māʒ꞉ ſʒ q̄ʒtū ad formas q̄ fiūt ab arte ſunt in gn̄e accn̄tium.

¶ Ad aliā partē arguit auctor pbando ꝙ for̃ vles nō ſint a nā꞉ q2 oē qḋ fit a nā꞉ fit ab aliq̄ ſingulari pexiſtēte꞉ ſʒ for° vlis nō pōt fieri a ſingulari pexiſtēte. g̃ nō fit nec pt fieri a nā. ma⸗ior pʒ inductiue꞉ ⁊ minor꞉ q2 vle eſt pus ſingulari꞉ vt patuit i capitulo de pori. Iſtā dubitationē ſoluēdo dicit auctor ꝙ na⸗tura occulte operat̃ in his. ſ. vlibus꞉ q2 dicit ꝙ vlia ſunt a nā ſed occultū eſt ⁊ nō manifeſtū q̄liter fiunt a nā. Albert⁹ di⸗

H cit ꝙ nā occulte operat̃ in vlibus꞉ q2 natura eſt pncipiū ſin⸗gularium p ſe. p ꝯñs vo vel ex ꝯñti eſt pncipiū vliū꞉ ⁊ in quo libet ſuo particulari ſaluat̃ vle. ⁊ iō nā occulte operat̃ i his q2 ad gn̄ationē ſor. gn̄at̃ hō in ſor. ⁊ ſic ita ꝺ aliis vlibus. Et declarat h̄ auctor in ſiliͭ dicēs꞉ ꝙ ſicut ex ꝯiunctione plu⸗rium partiū fit q̄dā ꝯſtructio ſiue cōpoſitio excedēs q̄ntitatē porē. ſ. cuiuſlʒ partis pʒ ſe. ſic ex collectione plu̅ ſingularium ꝯpbēdit̃ in intellectu q̄ddā vle excedēs pdicationē eoꝝ. ſ. ſingulariū. Quapp poſtea ꝯcludit ex hoc ꝙ oīs cōitas eſt a nā꞉ q2 pcedit a ſingularitate q̄ eſt a nā꞉ ⁊ pōt poni ꝯ ſa hu⁹ lib. ⁊ pbat̃ ſic. Oīs ſingularitas eſt a nā. Oīs vlitas vel cōi⸗tas eſt a ſingularitate. g̃ oīs cōitas eſt a nā꞉ q̄. ſ. ſingularitas coequat̃ creationi. q2. i. in eē exiſtit p creationē. ⁊ pōt h̄ q̄re ferre q̄ditatē vel vleʒ formā ita ꝙ ſit ſenſus꞉ q̄. ſ. q̄ditas coe⸗quat̃ creationi. ſ. ſingularitati꞉ q̄ exit ineſſe p creationeʒ ſicut ⁊ q̄ditas꞉ ⁊ in h̄ q̄ditas ⁊ ſingularitas coequant̃꞉ ⁊ addit au⸗ctor. ꝙ ſicut nā. i. deus ſublimis occulte ꝯcurrit ad pductio⸗nem artificialiū creādo māmͫ. ſic cōcurrit ad pductionē vliū

I creādo ſingularis꞉ max̃ in p° reꝝ creatione. ¶ Intelligen⸗dum ꝙ vle pōt intelligi fieri du̅. Uno° ꝙ exeat ineſſe poſt nō eē. Alio° ꝙ fiat in ſuppoſito in q̄ nō hūit pus eē. Intelligē do igit̃ vle fieri p° ꝯ° ſic nō eſt veꝝ ꝙ q pducit ſingulare pro⸗ducit vle. ſʒ bn̄ ꝯo mō eſt veꝝ ꝙ q pducit ipſuʒ ſingulare p⸗

K ducit vle. ¶ Ulterius eſt ſciēdū ꝙ q̄dā ſunt vlia q̄ pdicat̃ ſo⸗lum ꝺ ſingularib⁹ factis ab arte꞉ ⁊ talia vlia ſolū fiūt ab ar⸗te. Nā ab eodē fit vle a quo fit ſingulare꞉ ⁊ cuiuſmodi eſt illud vniuerſale dom⁹. Et q̄dā ſunt vniuerſalia q̄ ſolūmō pdicāt̃ ꝺ ſingularib⁹ factis a nā꞉ cuiuſmodi eſt hoc vniuerſale hō꞉ ⁊ talia vniuerſalia ſolū fiūt a nā꞉ ⁊ q̄dā ſunt vniuerſalia q̄ pdi⸗cant̃ ꝺ ſingularib⁹ factis a nā ⁊ ab arte꞉ ⁊ talia vniuerſalia i differēter fiūt a nā ⁊ ab arte. ꝙ āt auctor dicit hic ꝙ oīs cōi⸗tas ē nālis. Intelliͫ ē ſolū ꝺ cōitatē q̄ ſolū bʒ eē i ſingularib⁹ factis a nā. Et q2 iā locutus eſt de nā꞉ ⁊ natura eſt duplex. ſ.

Tex. cō. 80. ⁊ alibi. creata ⁊ increata. ⁊ iō auctor cōparat illas adinuicem ⁊ dicit ſic. Nos inuenimus naturā creatam in actione ſua latenter operari꞉ ⁊ q2 deus ſtabiliuit naturā. i. naturalia ex actu. ſ. in ac⸗tu in nūo determinato. nec errant꞉ q2 a dicit phs. 2. phyſi. ꝙ op⁹ nature ē op⁹ itelligētie nō errātis꞉ ſicut g̃ nā creata late⸗

ter

ter operaẗ in iſtis inferioribꝰ:q: experimur i nobis ꝙ nutrimur ⁊ augemur:quo tñ nã agat ad nutritionẽ ⁊ augmẽtationez ignoramus:ſic nã increata. Locus agit latẽter ⁊ ſtbilit in aliã naturã:q: ſtabiliunt oia naturalia i ſuo determinato ⁊ mẽſura vt dcm̃ ẽ. ¶ Intellim̃ ẽ vlterius ꝙ vle ẽ 3ʳ ꝭz dñm Alb. s. añ rẽ. i re. ⁊ pꝰ rẽ. vle añ rẽ ẽ rõ pducibiliũ rez in deo que a theologis ydea dr̃. vle in re eſt natura ipſa cõis in ſingularibus actu recepta:vle pꝰ rẽ. eſt inteº vl̃r aq̃ ꝑ actũ itellectus abſtrahẽtis cãta:⁊ eſt poſterius hoc vle his a qbus abſtrabitur:q: tale vle aut tale eſt:aut nihil eſt aut poſterius ẽ. ꝓlogo de aia. dcã auctoris intelligunẗ de vli ꝭo mõ. ſed nõ pº nec tertio modis verificari poſſunt. vt pꝫ intelligenti. **A**

Ormaꝝ qdẽ alia ẽ i ſbo ⁊ ð ſubo dr̃ vt ſcia qdẽ i ſubo ẽ vt i aĩa ⁊ ð ſubo dr̃ vt ð grãmatica. qdã ãt ẽ i ſubo ð ſbo v̇o nullo dr̃:vt albedo ſocratis Silr̃ ãt tñ his q̃cũqꝫ formaꝝ ſunt idiuidue. Quedã v̇o ð ſubo dñr:in ſubo ãt nullo ſunt. vt rõnale atqꝫ mortale. q̃dã. n. neqꝫ in ſubo eſt neqꝫ de ſubo dicit:vt humanitas ſortis.

ARGI. ¶ Forma q̃dã ⁊ in ſubiecto eſt: ⁊ ð ſubo p̃dicat:vt ſcia q̃ tũ in ſubiecto collocat/aĩa tũ de ſubiecto p̃dicat/grãmatica. Quedã in ſubo eſt qdẽ:ſed ð ſubiecto nullo redditẽ:vt ſocratis/caluitiũ/⁊ oĩno qcq̃d tale numero vnũ ẽ. Alie de ſubiecto predicantur/⁊ in ſubiecto non habentur:vt mortale/rationaleqꝫ.

¶ Hic ponitur alia diuiſio q̃ eſt ꝙ de nũo formaꝝ q̃dã dicuntur de ſubiecto:⁊ ſunt in ſubiecto:vt ſciẽtia dr̃ de ſubiecto:vt de grãmatico. ⁊ eſt in ſubiecto vt in aia. Quedã forma dicitur de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto:vt ſubſtãtia ſecũda. vel qditas vniuerſalis:⁊ quedã eſt in ſubiecto ⁊ de ſubiecto nullo dicit. vt hec grãmatica ſor. vnde breuiter forma accñtalis vlis dr̃ de ſubo ⁊ eſt in ſubo ⁊ forᵃ accidẽtalis ſingularis eſt in ſbo:⁊ nõ dicit de ſbo. Sed forma ſbalis vniuerſalis dr̃ de ſbo:⁊ nõ eſt in ſbo. Quidã libri nõ habent iſtd mẽbrũ ſcꝫ: ꝙ quedã forma nec dicit de ſbo:nec eſt in ſubiecto:qð tñ ponitur in predicamẽtis. Et dicũt qdam expoſitores ꝙ iſtd mẽbrum nõ dꝫ hic poni:q: vt dñt hic diuiditur forma:ſed indiuidua ſube q̃ nec ſunt in ſbo. nec dicuntur ð ſubiecto nõ ſunt forme:ſed ſunt cõpoſita ex materia ⁊ forma. In p̃dicamẽtis tñ ponitur iſtud mẽbrũ:q: diuidit ens incõplexũ in cõi. Si tñ velimus ponere h̃ mẽbrũ bene poſſumus:q: nã indiuiduũ ſube nõ eſt forma:tñ indiuiduũ ſube hꝫ formã que non dicit de ſubiecto:nec eſt in ſubiecto. Sed q: omnis diuiſio debet eſſe bimembris poſſumus iſtam diuiſionem quadrimembrem reducere ad diuiſionem bimembrem hoc modo. Omnis forma aut eſt ſubſtantialis aut accidentalis:⁊ diuiditur vlterius vtrunqꝫ membrum per dici de ſubiecto ⁊ eſſe per eſſe ⁊ non eſſe in ſubiecto.

¶ Eoꝝ v̇o q̃ i ſubo ſunt ð ſubo v̇o idicibilia: alia ſunt ſenſibilia. alia v̇o inſenſibilia. Sẽſibile v̇o eſt qð ſenſu ꝯprehẽdit:vt albedo:ſonus:ſapor:odor:color ⁊ ꝑcuſſio:⁊ dulce. Inſenſibilia v̇o q̃ rõne ſola cõprehẽdunẗ vt doctrina ⁊ diſciplina. Similiter ãt nihil eoꝝ que de ſubiecto dicuntur ſenſibilia ſunt.

ARGI. ¶ Ex his q̃ in ſubo ſunt ⁊ ð ſubo dici non pñt alie ſenſiles:alie inſenſiles. Sẽſiles vocatur q̃ ſenſu cõprehẽdũtur/vt candor ſtrepitus odor:calor:v̇bera:dulcedo. Inſenſiles q̃ mẽte ꝑcipiũtur/vt diſcipline. Itẽ q̃cũqꝫ de ſubo p̃dicanẗ aliq̃:ſenſiles appellari nõ pñt.

¶ Hic poniẗ tertia diuiſio. ſ. ꝙ de nũo formaꝝ q̃ ſunt in ſbo ⁊ nõ dicunẗ ð ſbo:cuiuſmodi ſunt forᵉ accidẽtales ſingulares. quedã ſunt ſenſibiles:⁊ q̃dã ſunt inſenſibiles. Forme ſenſibiles ſunt q̃ aliquo ſenſu ꝓprio vel cõi pñt apprehendi:cuiuſmodi ſunt albedo ⁊ ſonus:⁊ ſic de alijs. Forme inſenſibiles ſunt que per rõnẽ cõprehẽdunẗ:vt diſciplina:etiam forme q̃ dicuntur de ſubiecto ſunt inſenſibiles cum ſint vniuerſales.

¶ Manifeſtũ aũt eſt ex his q̃ ꝓpoſita ſunt qm̃ quedã ſita ſunt alicubi. vt nigredo in oculo. Quedã vero difficile erit aſſignare:vt ſcientia ⁊ paternitas ⁊ filiatio niſi fortaſſe in generantium ⁊ cõponentiũ cõplexione ſint ſite.

¶ Ex his q̃ dicta ſunt cõſtat alias eẽ formas q̃ aliq̃ loco videri ſite pñt: vt nigritia in oculo alias eiuſmodi:q̃s difficile ſit oñdere vbi nã collate ſint:vt ſcia:ſeruitus:dominiũ. Relatio q̃ pater eẽ dr̃. Relatio qua filius:niſi qs i ipſa tẽperatura gignẽtiũ ⁊ condentiũ ſtatuat. ARGI.

¶ Hic poniẗ quarta diuiſio q̃. eſt ꝙ de nũo formaꝝ q̃dã ſunt ſituate alicubi ſicut nigredo i oculo:⁊ q̃dã ſunt forme quas diffi. ile eſt aſſignare vel deſignare vbi ſituanẗ:vt ſcia paternitas ⁊ filiatio:niſi forte quis aſſignaret ꝑ̃nitatẽ ⁊ filiationem in cõplexione gñantis. q̃ qdẽ cõplexio vꝫ eſſe cã ꝑ̃nitatis ⁊ filiationis. ⁊ ita cõplexio eſt ꝑ totũ corpus. Et ſic ſi ꝑ̃nitas ⁊ filiatio in cõplexione corporali ſint nõ eſſent ſituate i aliqua parte determinata corporis:ſed in toto corpore. Intelligendum ꝙ q̃dã ſunt forme corporales q̃ hñt eſſe ſubiue in corpore:⁊ q̃dã ſunt ſpũales q̃ hñt eẽ ſubiue in aia vel in intellectu. Et iõ forᵉ q̃ ſunt in aia:vt ſcia ⁊ hꝫ:nõ ſunt ſite alicubi ſicut nec ipſa aia:verũtñ oẽs forme corporales ſunt ſite alicubi ⁊ extẽdũtur ad extẽſionẽ corporis:q: oẽs tales ꝓducunẗ i eẽ de poᵃ materie ⁊ recipiunẗ mediantibus dimẽſionibus:⁊ oẽs tales forme ſunt extẽſe vt vult cõmẽtator in de ſubã orbis. Nec vult auctor ꝯtrarium:vñ nõ aſſerit ꝙ paternitas ⁊ filiatio nõ ſint ſite alicubi. ſꝫ ꝙ difficile ẽ aſſignare vbi ſite ſint. Poſſumus hic ponere duas diuiſiones quaruꝫ vna eſt ꝙ de numero formaꝝ quedã ſunt ſite alicubi vt forme corporales:quedã nõ ſunt alicubi ſite:vt forme ſpirituales. Alia eſt diuiſio:ꝙ de numero formaꝝ corporaliũ. quedã ſunt quas difficile eſt aſſignare vbi ſunt ſite vt paternitas ⁊ filiatio. ⁊ huiuſmodi. quedam ſunt quas eſt facile aſſignare vbi ſituãtur:vt nigredo in oculo:⁊ ſic de ſimilibus.

Ad hoc vide ſco. in qð libe. q. 6. q multa pulchra dicit.

B

C

D

¶ Singulũ v̇o eoꝝ q̃ dicta ſunt i ꝯplexionis eiꝰ q̃ i voce ẽ noticia. hoc v̇o erit vl' ſubſiſtẽs vl' ꝯtingẽs. Eoꝝ v̇o q̃ exiſtẽti ꝯtingũt. Sigulũ ãt extrinſecus aduenit aut ĩtra ſubãz ꝯſideratur ſimplr̃. vt linea ſupficies corpꝰ. Ea v̇o q̃ extrĩſecus accidũt. aut actus aut pati: aut diſpõ aut eẽ alicubi:aut in mora:aut hr̃e neceſſario hec erũt:ſꝫ ð his q̃ ſubſiſtũt:⁊ q̃ ſoluꝫ in q̃ exiſtãt exigũt:in eo quod de cathegorijs libro inſcribitur ſufficienter diſputatum eſt:de reliquis vero cõtinuo dicemus.

¶ Oẽs porro forme q̃s ꝑtextui ſolitarie/hoc eſt citra cõplexũ ⁊ ſeriem loquẽdi repreſentate:per notas queqꝫ ſuas ſignificãt vel ſub ARGI.

pōt eſſe vera q̄uis res ſignata per p̄dicatū ſit non ens: ſed p̄ñs per rē intelligit rem ſignatā per totam ꝓpōnem: ⁊ tunc intelligit ſic. ex eo ꝙ res eſt: hoc eſt ex eo ꝙ ita eſt ſicut ꝓpoſitio ſignificat: eſt ꝓpō vera: ⁊ ex eo ꝙ nō eſt ita ſicut ꝓpoſitio ſignificat: eſt ꝓpoſitio falſa. Et ex hoc p₃ ꝙ ꝑ ꝓpōne in voce ⁊ etiā in ꝯceptu ſignificat aliqua res cōplexa que non eſt ꝓprie aliqua res p̄ſe ſignificata ꝑ ſubiectū: nec res ſignata per p̄dicatū: ſed aggregatū ex his. ⁊ illa res que eſt vltimū ⁊ adequatū ſignificatū ꝓpōnis in voce ⁊ in ꝯceptu eſt q̄dā ens copulatū: ⁊ ꝓpter hoc pōt dici ꝓpō in re ſicut declaratū eſt in pri^c huius libri. ℭ Tertio eſt intelligendū ꝙ cū dicitur aliq̄d eſt prius alio nā: per hoc nō denotat ꝙ illud prius ſit in aliqua mēſura in qua nō eſt poſterius: vt ſi .a. ſit prius natura q̄₃ b. ex hoc nō ſequitur ꝙ .a. ſit aliquādo qñ nō eſt .b. vel ꝙ .a. fuit vel erit aliqñ quādo non fuit vel erit .b. Nec eſt dicere ſicut q̄dam fingunt ꝙ ſunt quedā inſtantia nāe: ita ꝙ prius nā eſt in aliquo inſtāti in quo nō eſt poſterius natura: q₃ illud inſtās: aut eſt ſubſtātia: aut accidens. nō ſubſtantia: q₃ tunc cū ſortes ſit prius natura ſuo accidēte in aliqua ſubſtātia. ſ. in ſor. vel in aliqua parte ſortes eēt prior ſuo accidēte: ergo q̄d non ꝯtingit dicere. Et ſi detur ꝙ ſit accidēs: cū ſortes ſit prior nā omni ſuo accidēte: ſequitur ꝙ ſor. in aliquo ſuo accidente ſit prior omni ſuo accidēte: ergo q̄d eſt īpoſſibile. Et pōt hoc argui de p̄ma ſubſtātia que eſt deus: ergo non eſt prior naturaliter omni inſtāti nāe: ſi talia inſtātia darent: ergo deus in aliquo inſtāti nature eēt prior omni inſtāti nature: ſignificaretur igit ꝙ deus in aliquo inſtanti foret prior oī inſtanti quādo illud inſtās nō eſſet: q̄d eſt incōueniens. ℭ Itē prius natura ⁊ poſterius natura ſunt in eodē inſtāti tēporis: vt p₃ de ſubiecto ⁊ ſua ꝓpria paſſione: ergo ſi ſubiectū ſit prius natura in aliquo inſtāti nature in quo ſua paſſio nō eſt: ſequitur ꝙ in eodē inſtāti tēporis in quo ſubm̄ eſt ſua paſſio nō eſt: ⁊ ſic repugnātia ⁊ ꝯdictoria eſſent ſimul vera pro inſtāti eodē tēporis: q̄d eſt īpoſſibile. Dōm eſt ergo ꝙ non magis d₃ poni inſtans nature qñ aliquid eſt prius natura alio q̄₃ d₃ poni inſtans honoris vel ꝑfectionis qñ aliq̄d eſt prius honore vel ꝑfectione alio: vnde nō eſt ponere aliud inſtans q̄₃ inſtās tēporis: nec ꝓpter hoc ꝙ aliq̄d ponitur prius alio aliquo iſtorū modoꝝ hic poſitorū d₃ poni inſtans vel menſura in qua prius eſt fuit vel erit: ⁊ in illa poſterius nō eſt nō fuit vel nō erit: niſi ſolū quādo aliq̄d eſt prius alio tēpore: q₃ tunc eſt verum dicere ꝙ prius eſt vel fuit vel erit aliquo inſtāti vel aliquo tēpore in quo poſterius nō eſt vel non fuit vel non erit.

Pri⁹ q̄druplex. ℭ Pro quo ſciendū eſt ꝙ q̄dā eſt prius in quo: ⁊ id eſt prius in quo prius tēpore eſt vel fuit vel erit q̄₃ poſteri⁹. Q̄uodda eſt prius ex quo: ⁊ ſic principia extrinſeca rei ſunt priora ipſo p̄ncipiato ſ̄m naturā: q₃ ex eis ſit ipſum principiatū: ⁊ ſic materia ⁊ forma ex q̄bus ſit ſubſtātia cōpoſita ſunt priores q̄₃ ipſa ſubſtantia cōpoſita: ⁊ ſic q̄dā eſt prius a quo: ⁊ ſic cauſa effectiua eſt prior ſuo effectu: vnde principiū mot⁹ eſt p̄or naturaliter effectu qui ſit ab ipſo: ⁊ q̄dam eſt prius ad q̄d: ⁊ ſic finis nāliter eſt prius his que ſunt ad finē: q₃ ea que ſūt ad finē ordinant ⁊ intendunt ꝓpter finē: vñ finis eſt prior in intētione q̄₃ ea que ordinant ad finē. Et q̄dā eſt prius in quo. ⁊ ſic tēpus in quo eſt prius: eſt pri⁹ alio tēpore in quo eſt poſterius. Nam prius tp̄e eſt qñ poſteri⁹ tp̄e non eſt: ſic ergo patēt q̄nq₃ modi p̄is: quoniā quedā eſt prioritas ſ̄₃ tēpus: ⁊ quedā ſ̄m ꝯñtiam: ⁊ quedā ſ̄m ordinē doctrine: ⁊ q̄dam ſ̄m honorē: ⁊ quedā eſt prioritas ſ̄m naturā: ⁊ talis eſt triplex: a quo: ex quo: ⁊ ad quod. ℭ Et eſt ſciendū ꝙ in diuinis vna perſona nō prior alia: ⁊ hec p̄oritas dī prioritas originis: que prioritas eſt qñ aliq̄d dī ſic prius: q₃ eſt illud ex quo eſt alius: q₃ pater in diuinis eſt prior filio: ⁊ illō q̄d ſic eſt pri⁹ non eſt prius in quo: nec huic prioritati correſpōdet aliquid prius in quo: ſed ſolū eſt ibi prius a quo vel ex quo. ℭ Circa iſtam partē dubitat an omnis ꝓpoſitio cōuertat cum ꝓpoſitione in qua verū affirmat de illa ꝓpōne. Et videtur ꝙ non: q₃ nō ſequitur: hec eſt vera: homo eſt aſinus: ergo homo eſt aſinus: q₃ añs eſt poſſibile: ⁊ ꝯñs impoſſibile: poſſibilitas añtis p₃: q₃ hec vox homo pōt īponi ad ſignandū idē q̄d hoc nomen de⁹ ſignat: ⁊ hec vox aſinus pōt ſignare q̄d modo ſignificat hec vox hom⁹: ergo hec p̄t eē vera: hō eſt aſin⁹. ſicut hec nūc eſt vera: de⁹ eſt homo: poſſibile eſt ḡ ꝙ hec ſit vera: hō eſt aſinus: ⁊ tñ hec eſt poſſibilis. hō eſt aſin⁹: ergo h̄ ꝯñs nō valet: hec eſt vera: hō eſt aſin⁹: ergo hō eſt aſin⁹: ⁊ ſic ꝓpō in qua verū affirmat de alia ꝓpōne nō ꝯuertitur cū illa ꝓpoſitione: q₃ nō infert illā. ℭ Itē videt ꝙ non oīs ꝓpō infertur a ꝓpōne in qua verū infert vel affirmat de illa ꝓpōne. q₃ nō ſequitur de⁹ eſt: ergo hec eſt vera: de⁹ eſt: q₃ poſſibile eſt ꝙ hec ꝓpō nō ſit in rerū nā. Iſto poſito adhuc de⁹ eſt: ⁊ tñ hec nō eſt vera: de⁹ eſt: q₃ ſi q̄d nō ē nō eſt verū nec falſū. ℭ Itē nō ſequitur: nulla ꝓpō eſt: ḡ hec eſt v̄a: nulla ꝓpō eſt: q₃ aliq̄d ſequitur ad ꝯñs q̄d nō ſequitur ad añs. ſequitur .n. h̄ eſt vera: nulla ꝓpō eſt: ḡ aliqua ꝓpō eſt: q₃ ꝯñs eſt poſſe: ⁊ nullū poſſibile infert ſuū ꝓpriū ꝯdictoriū. ℭ In oppoſitū eſt p̄ħs hic dicēs: ꝙ eſſe nāq₃ hoiem ꝯuertit ſ̄m ꝯñtiam ad verā de ſe orōnē. Nam ſi hō eſt: vera eſt orō in qua dr̄ ꝙ hō eſt: ⁊ verū eſt ita eſſe. ℭ Ad iſtud dubiū dīnt moderni expreſſe ꝯdicentes Ari. ꝙ non eſt neceſſe ꝓpōnē ꝯuerti cum ꝓpōne in qua verū verificat de ipſo vel de ſuo dicto: vnde dicunt ꝙ nō ſequitur. hō eſt: ergo hec eſt vera: hō eſt: q₃ poſito ꝙ homo ſit: ⁊ iſta ꝓpō hō eſt non exiſtat: tūc ꝯñs eſt falſum ⁊ añs non eſt falſum. falſitas ꝯñtis p₃: q₃ q̄d non eſt: nō eſt verum nec falſum. Iſta tñ ꝯñs ſ̄m eos eſt bona: hō eſt. ergo ita eſt ꝙ hō eſt in rerū: ⁊ ex hoc non ſequitur ꝙ hec ſit vera hō eſt. ℭ Hec opīo fundatur ſuper hoc ꝙ nulla ꝓpō eſt vera niſi qñ exiſtit. Sed q₃ h̄ opīo eſt expſſe ꝯ Ariſt. arguo ꝯ ea₃: ⁊ p̄mo ꝯtra fundamentū ſup quo fundat. Et ꝓbo ꝙ ꝓpō eſt vera qñ non exiſtit actu ꝓbo ſic: hec ꝯñtia eſt bona: aliqua propō eſt falſa: ḡ ſua ꝯdictoria eſt vera: ſ₃ poſſibile eſt ꝙ vna ꝓpō ſit falſa qñ ſua ꝯdictoria nō exiſtit: ergo ſi ſequitur. aliqua ꝓpō eſt falſa: ergo ſua ꝯdictoria eſt vera: ergo ꝓpō pōt eſſe vera qñ non exiſtit. Quod autē hec ꝯñtia. aliqua ꝓpoſitio eſt falſa: ergo ſua ꝯtradictoria eſt vera: ſit bona: p₃ per p̄h̄m. 5. meta. ℭ Itē ꝓbat ꝯñtia p̄dicta: ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa ipſa habet ꝯtradictoriū: ⁊ ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa non habet contradictoriū: q₃ ſic ꝯdictoria eſſent ſimul falſa: q̄d eſt īpoſſibile: ergo ſi aliq̄ ꝓpoſitio eſt falſa h₃ ꝯdictoriū verū: ⁊ per ꝯñs ſi aliqua ſit falſa ſuū ꝯtradictoriū eſt verū. ℭ Et ſi dicatur ꝙ nō ſequitur ſi aliqua ꝓpoſitio eſt falſa: ergo h₃ ꝯdictoriū: qm̄ ſuū ꝯdictoriū non exiſtit. ℭ Contra. ſ̄m hoc nō poſſet aliq̄s reduci ad ꝯtradictionē: tals ad redargutionē: q₃ ſi p̄mo ꝯcedat iſtam. oīum oppoſitorū eadē eſt diſciplina: ⁊ poſtea ꝯcedat ſuum ꝯtradictoriū. ipſe non cōcederet ꝯdictoria: q₃ ponam⁹ ꝙ qñ affirmatiua exiſtit ꝙ negatiua nō exiſtat ⁊ econtra. Iſto poſito ille nō ꝯceſſit ꝯtradictoria: q₃ illa que cōceſſit nūq̄₃ fuerūt ꝯtradictoria: q₃ nec affirmatiua habuit eſſe qñ negatiua habuit eē: nec econuerſo: q₃ qñcunq₃ vna illarū habuit eē: reliq̄ non habuit eē: ⁊ ita nunq̄₃ fuerūt ꝯdictoria: ⁊ ita non poſſet aliq̄s redargui. ℭ Item hec rñſio tollit oēm diſputationē: q₃ ſ̄m iſtam rñſionem nunq̄₃ poſſet rñdens rñdere ad ꝓpoſitiones ꝓpoſitas ab opponēte: q₃ aut rñdebit qñ opponēs proponit aut prius aut poſtq̄₃ ꝓpoſuit opponens: nō quādo opponens ꝓponit: q₃ tunc opponens ⁊ rñdens deberēt ſimul loq̄ ſemper: q̄d eſt inconueniēs valde: q̄₃uis ſic dicentes ita ſe habeāt de facto: quia ſemper garrulāt ſimul: nec d₃ reſpondere ad dictū opponētis prius q̄₃ ꝓpoſuerit: q₃ ſic neſcit ad q̄d reſpōderet: q₃ neſcit quid opponēs intēdat ꝓponere: nec habet reſpōdere poſtq̄₃ opponens ꝓpoſuerit: quia poſtq̄₃ ꝓpoſuerit ꝓpoſitio prolata ab opponente nō exiſtit: ⁊ per ꝯñs non eſt vera nec falſa: ⁊ ſic reſpondēs nūq̄₃ haberet rñdere ad ꝓpōnem verā nec falſam. Et ſi dicat ꝙ reſpōdens d₃ reſpōdere ad vnam ꝓpōnem quā concipit per dcm̄ opponentis: ⁊ non ad dictum opponentis. ℭ Contra. iſta

Opinio modernorū cōtra p̄h̄₃.

T. c6. 6. eciude.

ꝓpoſitio

ꝓpõ quã cõcipit nõ eſt in intellectu rñdentis:qꝛ ſi ſic rñdens
rñderet ad ſuas ꝓpõnes ⁊ nõ ad ꝓpõnes opponentis:⁊ ſic
ſm hoc itellectus opponẽtis ⁊ itellect⁹ rñdentis nõ referenẽ
ad idem. ¶ Itẽ ſi ꝓpõ nõ eſſet vera niſi qñ exiſtit nõ eſſe re-
gule cõñs falleret:añs eſt veꝶ:ergo ⁊ ꝯñs:qꝛ añs põt eſſe verũ
qñ ꝯña non exiſtit:⁊ ſic ꝯñs põt eſſe verũ qñ añs nõ eſſet ve-
rũ:⁊ ꝯñs põt eſſe falſuꝫ:qñ añs non exiſtit falſuꝫ. ¶ Itẽ ſeq-
tur ꝙ nullus poſſet ꝓferre vnam ꝯdõnalem verã:qꝛ qñ añs
eſt in ꝓferri:tunc ꝯñs nõ eſt in ꝓferri:⁊ per ꝯñs tũc ꝯñs non
eſt:⁊ qñ non eſt:tũc nõ ſequiẽ ex aliquo:ergo qñ añs ꝓfer-
tur:tunc ꝯña nõ valet:qꝛ tunc ꝯñs nõ ſeqtur ex añcedente:
nec eſt ꝯdõnalis vera:⁊ ſilr qñ ꝯñs ꝓfertur, tunc añs nõ ꝓ-
fertur. ⁊ per ꝯñs tunc añs nõ exiſtit:⁊ ex eo qd non exiſtit nõ
ſeqtur aliquid:ergo qñ ꝯñs ꝓfertur:tunc ꝯdõnalis nõ eſt ve
ra:⁊ per idem pꝫ ꝙ nulla cõdõnalis in ꝓbatione eſſet vera:
Item ꝓbo hanc ꝯñtiam:homo eſt. ergo hec eſt vera:hõ eſt:
qñ añs nunꝗ̃ põt eſſe verũ ſine ꝯſequente:nunꝗ̃.n.põt hec
eſſe vera, homo eſt:niſi hec ſit vera.i.hec eſt vera:homo eſt.
¶ Item de hoc qd dicimꝰ ꝙ hec ꝯña eſt bona:hõ eſt:ergo
ita eſt in re ꝙ hõ eſt. Quero de ꝯſequẽte huius ꝯñtie cũ ſit
ꝓpoſitio cathegorica:qd eſt ibi ſubm:vel qd eſt ibi ꝑdicatũ.
non põt dici niſi ꝙ iſtud.ſ.ꝙ homo eſt:ſit ſbm:⁊ ita eſt in re
ſit predicatũ:⁊ tũc idẽ eſt dicere ita eſt in re ꝙ homo eſt:⁊ di
cere verũ eſt ꝙ homo eſt:qꝛ Ari. vt pꝫ ibi in textu ꝓ eodeꝫ
hꝫ eſſe verũ:⁊ eſſe ita in re:ergo ſi ſeqtur:hõ eſt:ergo ita eſt
in re ꝙ hõ eſt:ſeqtur eodẽ modo:hõ eſt:ergo verũ eſt ꝙ hõ

A eſt. ¶ Propter hoc ⁊ maxime ꝓpẽ dcm Ariſt. ⁊ reuerentiam
antiquoꝶ patruꝫ. dico ꝙ ꝓpõ couertitur cũ propõne:in qua
verũ enunciaẽ de illa propõne:ſicut dicit hic Ariſt. cuius rõ
eſt:qꝛ ſi propõ aſſerit ita eſſe ſicut propõ ſignificat:ſequiẽ ꝓ-
poſitionẽ eſſe verã. nam omnis ꝓpoſitio vera aſſerit ſe eẽ ve-
ram:⁊ omnis ꝓpõ ponit ſeipſaꝫ eſſe verã. ¶ Et ſi dicatur ꝙ
iſta nõ ſunt idez ꝓpõnez eſſe verã:⁊ etiam ita eſſe ſicut ꝓpoſi
tio ſignificat. ¶ Cõtra ſic arguiẽ. ita eſt in re ꝙ hõ eſt. hꝫ
eſt vna ꝓpoſitio vera quero tunc qd eſt ſbm in iſta:aut hꝫ qd
dico.ſ.hõ eſt:aut hoc qd dico ita eſt in re:ſi dã primũ tũc hec
ꝯdõnalis eſt vera. ſi verum eſt ꝙ homo eſt:ita eſt in re ꝙ ho
mo eſt:ſed poſito ꝙ hec ꝓpoſitio non exiſtat.ſ.hõ eſt. de ipſa
nõ affirmaẽ vere hoc.ſ.ꝙ ita eſt in re:qꝛ eadẽ rõne poſſet ve
rũ affirmari de ipſa. ¶ Et quicqd põt argui ꝯtra iſtã ꝙ hõ
eſt:ita eſt in re:in hac ꝓpõne:ita eſt in re vere ꝑdicatur de ꝓ-
põne nõ exñte:ſic eſſe verũ vere ꝑdr de ꝓpõne nõ exiſtente.
Si detur ꝙ ita eſt in re ꝙ hõ eſt:ſi dicis ꝙ hõ eſt:eſt ex parte
ꝑdicati. ¶ Cõtra. in ſua ꝯuerſa erit ex pte ſubiecti:⁊ erit iſta
ꝓpoſitio vera ꝙ hõ eſt. ita eſt in re:⁊ ſic de ꝓpõne non exñte
affirmaẽ aliqd.ſ.ita eſt in re:⁊ eodẽ modo põt verũ affirma
ri de ꝓpõne non exiſtẽte. ¶ Itẽ probo hanc ꝯdõnalem:ſi hõ
eſt:hꝫ propõ hõ eſt:eſt vera:qꝛ hec eſt q̃dã ꝯdõnalis:ergo hꝫ
añs ⁊ ꝯñs. ⁊ nihil eſt añs niſi ꝓpõ:⁊ quicqd ſeqtur ex añte ⁊
ꝯñte:ſequiẽ ex añte per ſe:ſed ex añte ꝓſe ſeqtur hõ eſt:⁊ hõ
eſt:eſt ꝓpõ. g̃ hõ eſt:nõ eſt ꝓpõ falſa:tũc ergo ex iſtis tribus
ſeqtur ꝙ hõ eſt:eſt ꝓpõ vera:ſequiẽ.n. homo eſt:⁊ hõ eſt:eſt
ꝓpoſitio:⁊ nõ eſt ꝓpõ falſa. ergo eſt propõ vera:⁊ quicqd ſe
quitur ex añte ⁊ ſuis ꝯſequentib⁹ ſeqtur ex antecedẽte per
ſe. ergo ſeqtur. hõ eſt. ergo homo eſt:eſt propõ vera. Sed ſi
negatur iſta ꝯdõnalis. ſi homo ẽ:hõ eſt:ẽ propõ vera. ¶ Cõ-
tra. iſta ꝯdõnalis nõ põt eſſe falſa:qꝛ ſi iſta ꝯdõnalis ſit falſa:
tunc ꝯſequens hui⁹ ꝯdõnalis ẽ vera:ergo ꝯdõnalis eſt vera
vt nunc:qꝛ vt nunc verũ ſeqtur ad qdlibet:⁊ ſic cõditionalis
nunꝗ̃ põt eſſe falſa:qꝛ ſi detur ꝙ in aliquo nunc ſit falſa ſe-
quitur in eodẽ nunc ſit vera:ꝓbatio maioris:qꝛ ſi hec ꝯdõna
lis ſit falſa:tunc hꝫ antecedẽs ad qd non ſeqtur ꝯſequẽs:ſed
nihil eſt antecedẽs niſi ſit ꝓpõ. ergo ſi ꝯdõnalis ẽ falſa:tunc
ꝯſequẽs ꝯdõnalis eſt propõ:⁊ per ꝯſequens ſi hꝫ ꝯdõnalis ſit
falſa:ſi hõ ẽ:homo ẽ. eſt ꝓpõ:ſeqtur ꝙ hõ ẽ. qꝛ ſuum añs eſt
ꝓpõ. ergo ſi ꝑdicta cõdinonalis ẽ falſa. ſeqtur ꝙ ꝯſequẽs cõ
ditionalis ſit verũ:vel ſaltem ſeqtur ꝙ ita eſt in re ſicut cõſe-
quens ſignificat. ⁊ per ꝯñs cõſequentia eſt bona. Dico ergo
ꝙ hec ꝯñtia eſt bona. homo ẽ. ergo hec eſt vera. hõ eſt. ſicut
dicit Ari. ¶ Ad primũ in ꝯtrarium dico ꝙ hec ꝯſequẽtia ẽ bo
na. hec ẽ vera. homo eſt aſinus. ergo ho eſt aſinus. ⁊ añs eſt
ipoſſibile ſicut ꝯſequẽs denifando iſtã. hõ eſt aſin⁹ in termi-
nis ſic ſignificãtib⁹. ſicut mõ ſignificãt apud nos. Et qñ dẽ ꝙ
iſti termini põt ſignificare alia.ſ. deũ ⁊ bonuꝫ. Dico ꝙ ſi iſte
voces iponanẽ ad ſignificãdum alia erit alia ꝓpoſitio ꝙ mõ
eſt. qꝛ ꝓpoſitio hꝫ identitatẽ ſuaꝫ vel diuerſitatẽ ab identita
te vel diuerſitate ſignificatoꝶ ꝑ terminos ꝓpõnis:qd pꝫ per

Ari. i. ꝑihermenias. q dicit ꝙ ſi tunica iponatur ad ſignifi- Cap. v.
candũ hoiem ⁊ equũ. iſta oꝛo tunica eſt alba. non ẽ vna oꝛo ⁊ ibi
in vna ſignatione ⁊ in alia. ſꝫ plures ſunt oꝛones. Una q̃ ſi- doct. co
gnificat ꝙ hõ eſt alb⁹. ⁊ alia que ſignat ꝙ equ⁹ eſt alb⁹. Et proſe.
ex hoc arguo. nõ minus ẽ oꝛo diuerſa ex diuerſitate ſignifi-
catoꝶ in diuerſis tpib⁹ q̃ꝫ ex diuerſitate ſignificatoꝶ in eodẽ
tpe. qꝛ cũ diuerſitatis ſemꝑ manet eadeꝫ.ſ. diuerſitas ſignifi
catoꝶ. cũ ergo iſti termini hõ ⁊ aſin⁹ nõ ſignificẽt ideꝫ in eo-
dem tpe. ſed vterqꝫ vel alter ſignificet multa ⁊ diuerſa. ſeqẽ
ꝙ hec oꝛo nõ eſt vna ſed plures. Eodẽ modo ſi vterqꝫ illoꝶ
terminoꝶ vel alter ſignificet diuerſa in diuerſis tpib⁹ nõ erit
ꝓpõ vna. nec eadẽ ꝓpõ niſi materialiter. ſed altero illoꝶ ter
minoꝛuꝫ vel vtroqꝫ ſignificãte diuerſa in diuerſis tpibus erit
alia ⁊ alia ꝓpõ in tpibus diuerſis:in qbus vnum ſignificat in
vno tpe. ⁊ aliud in alio tpe:lꝫ qꝫuis mãlia ſint eadẽ. ¶ Et ſi di-
catur ꝙ voces ſunt eedẽ ⁊ oꝛo non eſt niſi vox. ergo oꝛo eſt
eadẽ quãtũcũqꝫ termini ſignificent diuerſa. Dõm ꝙ vox eſt B
mãle in ꝓpõne ꝓlata:⁊ reſpcũs ad ſignificatũ ꝑ vocẽ eſt for-
male in ꝓpõne. ⁊ ideo ſi ſignata ſint ⁊ fiãt diuerſa:reſpectus
ad ſignificata erũt diuerſi. ⁊ ſic non manebit ꝓpõ eadem q̃ꝫ-
tuꝫ ad ſuũ formale. q̃ꝫuis maneat eadeꝫ quantũ ad ſuũ ma-
teriale. Et ꝓꝑ hoc eſt dicendũ ꝙ hec ꝓpõ hõ eſt aſinus. nũꝗ̃
põt eſſe vera denifando ꝓpõnẽ in qua iſte termin⁹ hõ ſignifi
cat aial rõnale. ⁊ iſte termin⁹ aſinus aial irrõnale. Alia tñ ꝓ-
poſitio in eiſdẽ vocibus põt eſſe vera ſi termini iponanẽ aliis
ſignificatis vt argutũ ſuit. ſed illa ꝓpõ non eſt eadẽ propõni
in qua homo ſignãt aial rõnale:⁊ aſin⁹ aial irrõnale niſi ma
terialiter. vt dcm̃ ẽ. ¶ Ad aliam rõneꝫ qñ ꝓbatur ꝙ nõ ſeq
tur. deus eſt. ergo hec ẽ vera deus ẽ. qꝛ ipoſſibile ẽ ꝙ hꝫ ꝓpõ
deus ẽ. non ſit. ꝑ ꝯñs poſſe eſt ꝙ non ſit vera. ¶ Dõm ꝙ hec
ꝯña eſt bona. deus ẽ. ergo hec ẽ vera de⁹ ẽ. Et dico ꝙ nõ ſe-
quitur. hec ꝓpõ non ẽ. ergo nõ eſt vera. qꝛ ꝓpõnẽ eẽ veram
nõ eſt aliud q̃ꝫ ipſam ſignãre. vel eẽ ſignificatiuã ſicut ẽ in re.
ſꝫ hec ꝓpõ de⁹ ẽ. terminis ſignãtib⁹ ſicut nunc ſignãt ſꝑ ſigt ſi
cut ẽ in re ſiue ꝓpõ ſit ſiue non ſit. qd pꝫ. qꝛ in diſputatiõe op
ponẽs ſi ꝓponat iſtã. de⁹ ẽ. rñdens hꝫ iſtã ꝯcedere. ſi non ob-
ligeẽ ad oppoſitũ. ſꝫ non ꝯcedit iſtã qñ ꝓferẽ. qꝛ ſic opponẽs
⁊ rñdens ſit hñt loq qd nõ ẽ verũ. ⁊ qñ non proferẽ. tũc non
eſt. g̃ hꝫ ꝯcedere illaꝫ qñ nõ ẽ. ⁊ non hꝫ ꝯcedere nõ obligat⁹
niſi verũ. g̃ hꝫ eſt vera. qñ nõ ẽ. ¶ Et ꝯfirmaẽ. naꝫ poſtq̃ꝫ ipſa
eſt ꝓlata ẽ oblita memorie. qꝛ alr̃ opponẽs nõ hñet nec habe
re poſſet memoriã de ꝓlatis a rñdente qd ẽ incõueniens. qꝛ
tũc nunꝗ̃ bñ poſſet rñdere. g̃ qñ ꝓpõ nõ ẽ:ꝑter ẽ oblita memo
rie. ⁊ ꝑ ꝯñs ipſi itellectui. ⁊ ꝑ ꝯñs qñ propõ non eſt:ſigt aliqd
itellectui a quo itelligiẽ. ergo ſigt verũ aut falſuꝫ ſꝫ hꝫ. deus
eſt. nõ ſigt qñ non eſt.ſ. veꝶ vel falſuꝫ. hoc ẽ pꝫ. nã bñ rñdẽs xxi. q.
iudicat de ꝓlatis ab opponẽte poſtq̃ꝫ ſunt ꝓlata. vtrũ ſint ve
ra vel falſa. ⁊ ſm ꝙ iudicat ſic rñdet. g̃ ꝓpõ q̃ non ẽ niſi in i-
tellectu obiectiue vo iudicio iudicaẽ eſſe vera vel falſa. ⁊ ꝑ ꝯñs
eſt vera vel falſa. ¶ Itẽ id qd non eſt põt aliqd ſignificare. vt
pꝫ. qꝛ multotiẽs illud. qd nõ eſt appet ſenſui vel itellectui. vel
intellectus re⁹ illius aliqd itelligit. ⁊ ſic id qd non eſt põt ali-
quid repñtare itellectui. vt pꝫ etiã in ſomnis in qb⁹ aliqñ
vi ſomnianti ꝙ loquaẽ cum mortuis. vel ꝙ videt montẽ au
reũ. ⁊ hꝫ. nõ entia apparẽtia itellectui in ſomno aliqd ſigni-
ficãt ſomniãtibꝫ tñ nõ ſũt in reꝶ nã. qꝛ g̃ ꝓpõ q̃ non exiſtit in
reꝶ nãtexiſtẽs tñ in itellectu obiectiue:põt ſignificare veruꝫ

vel falſuz. ⁊ ꝑ ꝯñs aliqd ſigñare itellectui. Dico ergo ꝙ ꝓpõ
que nõ eſt in re a nã que tñ eſt actualr itellecta ſignificat itel
lectui verũ vel falſuz. ⁊ per ꝯñs eſt vera vel falſa. qꝛ ꝓpõ nõ
C eſt vera niſi qꝛ eſt ſignificatiua veri. ℭ Intelligẽdũ ꝙ poſſibi
le eſt itellectu itelligere ꝓpõnez que ſignificat deũ eẽ. nõ in/
telligẽdo iſtã. deꝰ eſt. q̃ fuit ꝓlata. ſed intelligẽdo vnũ cõe ab/
ſtractũ ꝑ itellectũ a q̃lꝫ ꝓpõne tali vel ꝯſimili. vñ lꝫ vie nõ ha
beret eẽ exiſtere ex aiam ſicut dicũt moderni tñ nõ ẽ dubiũ qꝛ
ſm oẽs vie hꝫ eẽ obiue in itellectu. põt. n. itellectꝰ itelligere
leonẽ vel elephantẽ in vñi. nõ intelligẽdo iſtũ leonẽ nec iſtuꝫ
elephantẽ. ⁊ eodẽ mõ pt itellectꝰ itelligere vnũ cõe cuiꝫ tali
ꝓpõni. ſ. huic. deꝰ eſt. ꝓlate a me. ⁊ huic. deus eſt. ꝓlate a
ſor. ⁊ ſic de alijs. credo ꝙ in diſpõne opponẽs ⁊ rñdẽs ferũt
itellectꝰ ſuos ad talia cõia oibus ꝓpõnibus ꝓlatis de qbꝰ diſ
putãt ⁊ ſic ferũt itellectꝰ ſuos ad idẽ. ⁊ ſic pꝫ ꝙ rñdens pt re
dargui. qꝛ pt idẽ ꝯcedere ⁊ negare vnũ cõe multis idiuiduis
ꝓpõnibꝰ oino ſimilibꝰ. eãdez tñ ꝓpõnẽ idiuiduã nõ põt itelle
ctus ꝯcedere ⁊ negare. qꝛ idẽ idiuiduũ ꝓpõnis nõ põt bis ꝓ
ferri. ℭ Cõtra hoc qd̃ dĩ ꝙ ꝓpõ. qñ nõ eſt. eſt vera vel falſa.
ſꝫ arguitur qꝛ ſi talis ꝓpõ que nõ ẽ eſt vera vel falſa. ergo ẽ ꝓ
poſitio. ⁊ ꝑ ꝯñs oꝛo. ſed oĩs oꝛo eſt vox. ⁊ oĩs vox eſt q̃litas.
ergo propõ q̃ nõ ẽ. eſt q̃litas. ⁊ ꝑ ꝯñs propõ que nõ ẽ eſt. Itẽ
veritas ꝓpõnis eſt accñs ꝓpõnis. ⁊ oẽ accidẽs eſt in ſbto exi
ſtẽte. ergo ſi vitas inſit ꝓpõni que nõ eſt. vꝫ ꝙ propõ que nõ
eſt exiſtat. ℭ Ad pᵐ dico ꝯcedendo ꝙ ꝓpõ que nõ eſt vera. ⁊
pt ꝯcedi ꝙ eſt ꝓpõ. ⁊ ẽt oꝛo. ſed ex hoc non ſeqtur ꝙ ſit vox.
ſed illa deſcriptio oꝛonis. ſ. ꝙ oꝛo eſt vox ſignificatiua ⁊c. da
tur de oꝛone actu ꝓlata. non aũt cõpetit oꝛoni hñti ſoluꝫ eẽ
obiectiue in itellectu. vel pt hec ꝯñs negari. propõ q̃ nõ eſt
eſt propõ. ergo eſt oꝛo. qꝛ oꝛo ſoluꝫ eſt genꝰ ꝓpõnis ꝓlate.
D ⁊ nõ eſt genꝰ ꝓpõnis hñtis eẽ obiue in itellectu tñ. ℭ Sciẽ/
Propõ q̃tuor eẽ habens. duꝫ ꝙ propõ hꝫ eſſe q̃tuor modis. ſ. in ſcripto in ꝓlatiõe. ⁊
in mẽte ⁊ ẽt in re. vt viſuꝫ eſt ſepius in iſto libro. Propoſitio
in mẽte eſt 2ᵉ. qꝛ q̃dam hꝫ eẽ ſubiectiue in mẽte. ⁊ talis ꝓpõ
cõponit ex ꝯceptibꝰ. ⁊ q̃dã eſt ꝓpõ hñs eẽ obiectiue in intel
ctu. ⁊ hꝫ propõ componit ſolũ ſm ꝯſideratiõnẽ intellectꝰ. ⁊
ex ꝑtibus hñtibꝰ ſolũ eſſe obiectiue in itellectu ſiue ſint vo/
ces ꝑterite. ſiue future. ⁊ ſic de alijs. Item propõ exñs in ſola
ꝯſideratiõe itellectꝰ ſigt itellectũ verũ vel falſuꝫ. ⁊ h̃ eſt ſatis
itelligibile oi itellectui hñ diſpoſito. ℭ Ad aliud cũ dĩ veri/
tas propõnis eſt accñs ꝓpõnis. ℭ Dõm ꝙ qñ ꝓpõ exiſtit tũc
veritas ꝓpõnis eſt accñs eiꝰ. ſed qñ ꝓpoſitio eſt ꝑterita vel
non exiſtẽs actu. tũc nõ eſt ꝯcedendũ ꝙ veritas ꝓpoſitionis
illius ſit accidẽs. ſꝫ ꝙ fuit accñs. ℭ Sꝫ ſi dicat ꝙ a ſit veruꝫ
⁊ ſit ꝓpõ que non eſt. ergo veritas ineſt ipſi a. ſꝫ accidẽtis eẽ
eſt ineſſe. ergo ſi veritas ieſt a. ita eſt ꝙ illa veritas eſt. ⁊ ꝑ ꝯſe
quẽs ſuũ ſubiectũ eſt. ℭ Dõm ꝙ aliqd ineſſe alicui pt eſſe 2ᵉ.
vel tãq̃ ꝑdicatũ ſbto de quo ꝑdicatur. vel tãq̃ accidẽs ſubiecto
cui inheret. Dico tunc ꝙ bene ſeqtur. a. eſt veꝝ. ergo veritas
ſiue verũ ieſt ipſi a. tanq̃ ꝑdicatũ ſbto. ſꝫ ex h̃ non ſeqtur ꝙ
illa veritas q̃ ineſt alicui tanq̃ ꝑdicatũ ſbto ꝑſupponat illud
eſſe. nec ſeqtur. a. eſt verũ. ergo veritas ineſt ipſi. a. tanq̃ ac/
cidens ſbto. Etiam ꝓpter hoc non ſeqtur. a. eſt veruꝫ. ergo
veritas ipſius. a. eſt. nec etiam ꝙ. a. eſt ⁊c.

Cap. ix. Simul autez dñr ſimplr quidẽ ⁊ ꝓ
prie quoruꝫ gñatio ⁊ corruptio eſt
in eodẽ tpe. neutrum. n. neq̄ prius
neq̄ poſterius eſt eoꝝ. ſimul itaq̄
hec dicuntur ſm idem tempus.

ARGL. ℭ Simul aũt ea ſimpliciter ꝓprijſſimeq̄ di
cuntur: gñatio. quoruꝫ eſt in tẽpore in eodẽ:
neutrum enim ipſorum prius aut poſterius
eſt. Atq̄ hec tempore ſimul dicuntur.

ℭ Iſtud eſt 3ᵐ cap. tertij tractatꝰ in quo ponunt modis qbꝰ
aliq̃ dñr eſſe ſil. ⁊ ꝯtinet duas ꝑtes. In pᵃ ponit modos qbus
aliq̃ dñr eſſe ſil. In 2ᵃ ibi. (Simul ergo) recapitulat. Prima
ꝑs ꝯtinet tres ꝑticulas. In pᵃ ponit pᵐ modũ. In 2ᵃ ibi (Na/
turalr aũt) ponit 2ᵐ modũ. In 3ᵃ ibi (Dñr aũt ſimul) ponit 3ᵐ
modũ. In pᵃ ḡ ꝑticula ponit pᵐ modũ dicẽs ꝙ illa dñr eſſe ſi
mul ſimplr ⁊ ꝓprie quoꝝ gñio eſt in eodem tꝑe ⁊ neutrũ eſt
priꝰ vel poſteriꝰ alio. ⁊ iõ dñr eẽ ſimul ſꝫ tpᵉ. ℭ Intelligẽdũ E
ꝙ aliq̃ pñt dici ſimul tpe. ſ. ſtricte ⁊ large. Stricte loquendo
illa ſunt ſimul tpe q̃ ſũt ſimul ſimultate adequatiõis ſm tpa
ſic ꝙ neutrũ illoꝝ ſm aliqd̃ tps eſt ꝑus vel poſteriꝰ alio. ⁊ ſic
hꝫ ſũt ſimul in tpe. ita ꝙ non extendunt a tpe. ⁊ eoꝝ gñatio
eſt ſimul ⁊ ẽt corruptio eſt ſimul. ⁊ ſic loqtur phs de ſimul ꝑ
modo dicto. large dñr illa eſſe ſimul ſm tps q̃ ſimul ſunt in
aliqua ꝑte tpis. q̃uis non in eodẽ tpe totali fuerint ſimul. ⁊
talia dñr ſimul ſm ꝑtẽ tpis mẽſurãtis eſſe eoꝝ. ⁊ non dñr eẽ
ſimul adequate. Et iſto modo Plato ⁊ Ariſ. fuerunt ſimul Immo
ſm tẽpus. qꝛ fuerunt in aliqua vna ꝑte temporis ſimul. ari. audi

ℭ Naliꝰ aũt ſimul ſũt q̃cũq̄ ꝯuertunt q̃dẽ ſꝫ uit pla/
id qd̃ eſt eẽ ꝯñaꝫ. Sꝫ nequaq̄ eſt cã alteꝝ al toñẽ. xx.
teri vt ſit. vt i duplo ⁊ dimidio. ꝯuertũt eteni annis vt
hec. nã cũ ſit duplũ. ẽ dimidiũ. ⁊ cũ ſit dimi hẽtur in
diũ eſt duplum. ſꝫ neutrũ alteri cã eſt vt ſit. cronic.

ARGL. ℭ Nã vᵒ ea dñr ſimul: q̃ eẽndi q̃dẽ ꝯña ꝯuer
tunt: neutꝝ tñ cã eſt vt ſit alterũ: vt in duplo
dimidioq̄ intueri licet: hec. n. cõuertuntur.
nam ſi duplũ eſt dimidiũ eſt ⁊ ſi dimidiũ eſt
duplũ eſt: neutrum tñ eſt cauſa vt alteruꝫ ſit.

ℭ Hec eſt 2ᵃ ꝑti. hꝰ ꝑtis in q̃ ponit 2ᵘˢ modus ſimultatis. vñ di
cit phs ꝙ aliq̃ dñr ſil nalr iter que ꝯuertit ꝯña ſm eſſe ſic ꝙ
vtrũq̄ iſert reliquũ ſꝫ eẽ. neutꝝ tñ ẽ cã alteriꝰ ſeu eẽ alteriꝰ ⁊
⁊ ſic duplũ ⁊ dimidiũ dñr eẽ ſil. nã ſi duplũ ẽ. dimidiũ ẽ. ⁊ eꝯ.
⁊ neutrũ illoꝝ ẽ cã alteriꝰ. ℭ Et ſi dicat ꝙ nõ oĩa relatiua ſt F
ſil iſto 2ᵒᵒ. qꝛ pr̃ ⁊ filiꝰ nõ ſt iſto 2ᵒᵒ ſil nã: ex quo vnũ ẽ cã al
teriꝰ ⁊ qd̃ eſt ꝯ phm. capᵒ de ad aliqd. ℭ Dõm ꝙ oĩa relatiua
ſũt ſil iſto 2ᵒᵒ. ſꝫ de relatiuis ꝑ accñs h̃ nõ ẽ veꝝ ꝙ ſint ſil nã.
Et cũ dĩ ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ non ſt ſil nã. Dõꝫ ꝙ hec eſt multiplex ex
eo ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ pñt hẽe ſuppoſitionẽ ſimplicẽ vel ꝑſonalẽ. Si
hẽant ſuppõnez ſimplicẽ ſic lꝫ ẽ vera. pr̃ ⁊ filiꝰ ſunt ꝑ ſe rela
tiua ⁊ ſil nã. ⁊ in h̃ ſenſu ẽ lꝫ falſa. pr̃ eſt cã filij. ſꝫ illa. pr̃ ẽ cã
filij ẽ vera ſꝫ ꝙ ⁊ pr̃ ⁊ filiꝰ hñt ſuppõnẽ ꝑſonalẽ. ⁊ ſic lꝫ ẽ fal
ſa. pr̃ ⁊ filiꝰ ſunt ꝑ ſe relatiua. ſicut ⁊ iſta. ſoꝛ. ⁊ pla. ſũt ꝑ ſe re
latiua ẽ falſa. ⁊ lꝫ eſt vera. pr̃ ⁊ filius ſunt ꝑ accidẽs relatiua.

ℭ Dñr aũt ſil nalr q̃ ex eodẽ gñe e diuerſo di/
uiduntur a ſeiuicẽ. E diuerſo aũt diuidi dñr q̃
ſm eãdẽ diuiſionẽ ſunt: vt greſſibile volatile
⁊ aq̃tile. hec. n. e diuerſo diuidunt q̃ ſũt i eo
dẽꝫ gñe. Aial. n. diuidit i hec in volatile ⁊ in
greſſibile ⁊ aq̃tile. ⁊ nihil eoꝝ ꝑus ⁊ poſteriꝰ
eſt ſꝫ ſil ꝑ nãm hec eẽ vñr. Diuidit aũt ⁊ ſin
gulũ hoꝝ in ſpẽs. Rurſus. vt greſſibile aial
⁊ volatile ⁊ aquatile. Erũt ḡ ⁊ illa ſimul nalr
quecũq̄ ex eodẽ gñe ſꝫ eãdẽ diuiſionẽ ſunt.
Gña vᵒ ſp ꝑoꝛa ſũt. neqꝫ. n. ꝯuertũtur ſꝫ ꝙ
eſt eſſe ꝯñtiam vt cuꝫ ſic q̃dẽ aquatile ẽ aial.
cuꝫ vᵒ ſit aial non eſt neceſſe vt ſit aquatile.

ARGL. ℭ Ea ꝑterea q̃ ſub eodẽ gñe ſunt cõtra ſeſe di
uiſa: ſimul nã eſſe dñr. Atqꝫ ea dñr ꝯtra ſeſe
diuiſa: que in eadẽ ſunt diuiſiõe qualia ſunt
volatile greſſibile atqꝫ i aquis degẽs. hec. n.

ſub

ſub eodē gn̄e cōtra ſe ſunt diuiſa. quippe cū aial vt hec vt patet diſtribuat̄ ⁊ nihil horuʒ poſterius eſt: aut p̄us: ſed nā talia ſimul eſſe vident̄. Diuidi etiā vnūq̄dq̄ taliuʒ in ſpēs rurſus pōt. atq̄ erūt ⁊ illa ſimul natura: que ſub eodē gn̄e collocata in eadē ſūt diuiſiōe. genus tn̄ ſpecie prius eſt ſemp. nō. n. in cōſequētia fit ab illo conuerſio: naʒ ſi volatile eſt aial eſt: at ſi aial eſt nō neceſſe eſt volatile eē.

Hec eſt 3ª p̄ticula in q̄ ph̄s ponit tertiū modū ſimultatis. Et eſt q̄ illa dn̄r ſil' nā q̄ ex eodē gn̄e vel diuerſo diuidunt̄ adinuicē. talia āt ſunt q̄ ex oppoſito diuidūt idē gen⁹: ſicut greſſibile aq̄tile volatile ex oppoſito diuidūt aial. ⁊ nullū illoꝝ eſt pri⁹ vel poſteri⁹ reliquo: q̄uis ſingulū illoꝝ diuidat̄ in ſpēs. vn̄ breuiter illa dn̄r ſimul nā q̄ diuidūt idē gen⁹. ſ3 ipſa gn̄a ſūt p̄ora. nā ab illis nō ꝯuertit̄ ꝯn̄a. nā ſeq̄tur aq̄tile eſt. ergo aial eſt. ſed nō ſequit̄ ecōuerſo. aial eſt. ergo aquatile eſt.

Simul g̃ p naām. dn̄r q̄cunq̄ ꝯuertunt̄ q̄deʒ ſm̄ q̄ eſt eē ꝯn̄am. ſed nequaq̄ʒ eſt cā alterū alteri vt ſit. ⁊ ea que ex eodē genere diuerſo diuiduntur adinuicē. ⁊ ſimpliciter ſimul ſūt quorum generatio in eodē eſt tempore.

ARGL. Simul igit̄ dn̄r nā ea: que in eſſendi quidē ꝯn̄a ꝯuertunt̄: nullo tn̄ pacto alterū cauſa eſt vt alterū ſit. Et ea que ſub eodē gn̄e collocata ꝯtra ſeſe ſūt diuiſa. Abſolute aūt ſil' ſūt ea: gn̄o quoꝝ eodē in tp̄e eſt: vt prius dcm̄ eſt.

Hec eſt 2ª ps h⁹ cap. i qua ph̄s recapitulat iſtos modos ſimultatis dicēs q̄ q̄cunq̄ ꝯuertunt̄ ſm̄ ꝯn̄aʒ: ita tn̄ q̄ neutrū eſt cā alteri⁹ ſūt ſil nā q̄tū ad 2ᵐ modū. ⁊ q̄cūq̄ diuidūt idē gen⁹ ſūt ſil nā q̄tū ad 3ᵐ. ⁊ ēt illa quoꝝ gn̄atio ē in eodē tp̄e ſūt ſimul ſimplr̄ q̄tū ad pᵐ moduʒ. Sʒ ſciēdū q̄ tot p̄nt poni modi ip̄i⁹ ſimul quot ponūt̄ modi p̄oris. Et cuʒ ph̄s nō ponat tot modos ſimultatis q̄t ſunt modi p̄oꝝ h̄ ē q2 p mo dos p̄oris p̄nt itelligi modi ip̄i⁹ ſimultatis. q2 quot modis dī vnū oppoſitoꝝ dī ⁊ reliquū ⁊ oppoſitoꝝ eadē ē diſciplina. vn̄ p̄nt poni q̄nq̄ modi ip̄i⁹ ſil. nā aliq̄ dn̄r eē ſimul ſʒ tp̄s. ⁊ aliqua dn̄r eē ſimul ſm̄ ꝯn̄aʒ: vt illa iter que ē ꝯn̄a mutua. ⁊ aliqua dn̄r ſimul ſʒ ordinē. vt illa q̄ꝝ neutrū depēdet ab alio. vt pʒ in diſciplinis q̄dā. n. ſūt p̄n⁹ in eadē ſcia quoꝝ vnū non depēdet ab alio. ⁊ q̄ ſic ſe h̄nt q̄ qualē ordinē hʒ vnuʒ illoꝝ hʒ aliud reſpectu alicui⁹ ꝯnis. q̄rto mō poſſunt aliq̄ dici eē ſimul ſʒ dignitatē. vt illi q̄ habēt eundē gradū in dignitate. quinto mō dn̄r aliq̄ ſimul q̄ cōuertunt̄ reſpectu eē. ⁊ neutrū illoruʒ eſt cā alteri⁹ ⁊ differt iſte modus a mō 2º. q2 modus ſcd̄s eſt quādo aliq̄ ꝯuertunt̄ ſm̄ ꝯn̄am. ſiue vnū illorum ſit cā alterius ſiue non. Sed iſte q̄ntus modus eſt q̄n aliqua' cōuertuntur ſm̄ ꝯſequentiā. ita q̄ neutrū eſt cā alterius ⁊c.

Cap. x. Mot⁹ āt ſpēs ſt ſex. gn̄o. corruptio. augmētuʒ. diminutio. alteratio. ſcd̄ʒ locū mutatio.

ARGL. Motus ſpecies ſunt ſex. generatio: corruptio. Accretio: decretio. Alteratio ea mutatio que loco accōmodatur.

Iſtud eſt quartū cap. tractat⁹ tertij: in quo ph̄s determinat de motu. q2 mot⁹ eſt reperi⁹ in diuerſis p̄ntis. ⁊ eſt vnum de ꝯſequētibus ad p̄nta. Iſtud capᵐ ꝯtinet tres partes p̄ncipales. In pª enumerat ſpēs motus. In 2ª ibi (Alij nāq̄) narrat q̄ ſpēs mot⁹ iam numerate differūt inter ſe. In 3ª ibi (Et āt ſimpliciter) determinat de ꝯtrarietate mot⁹. In pª ergo p̄tenarrādo dicit q̄ ſex ſunt ſpēs motus. ſ. gn̄atio corruptio augmētatio diminutio alteratio. ⁊ ſm̄ locū mutatio. Intelligendū q̄ mot⁹ accipit̄ 2ʳ. ſ. cōter ⁊ ſtricte. Si accipiat̄ cōter ſic reperit̄ in quolʒ p̄nto. q2 in quolibet p̄nto. ſūt res de nouo p̄ducibiles ⁊ exit⁹ cuiuſcūq̄ rei de potētia ad actuʒ dī mot⁹ cōiter loquēdo. ⁊ ſic loq̄tur ph̄s. 2. phy. q̄ tot ſūt ſpēs mot⁹ quot ſunt entia. ⁊ iſto mō loq̄tur ph̄s hic. ⁊ iſto mō generatio ⁊ corruptio cuiuſcūq̄ rei in quocunq̄ p̄nto fiunt dī mot⁹. ⁊ ſic p̄nt gn̄atio ⁊ corruptio diſtingui ſm̄ diſtinctionē p̄ntoꝝ q2 q̄daʒ eſt gn̄atio ſubſtātie. ⁊ q̄dā qualitatis. ⁊ q̄dā q̄ntitatis. ⁊ ſic de alijs. ⁊ eodē mō eſt de corruptione. Alio mō accipitur mot⁹ ſtricte. ſ. pro trāſmutatiōe que eſt de per ſe de ꝯtrio in ꝯtriuʒ. ⁊ iſto mō mot⁹ non ē niſi in trib⁹ gn̄ib⁹. ſ. in q̄ntitate qualitate ⁊ vbi. ſm̄ q̄ declarat ph̄s in. 5. phy. ⁊ mot⁹ ſic accept⁹ vt ſolū extēdit ad tria p̄nta accipitur 2ʳ ſʒ Cōmētatorē. 5. phy. Uno mō pro trāſmutatiōe ſucceſſiua ꝯtinua ⁊ ſic ē per ſe gen⁹ paſſiōis. vel p̄ ſe in gn̄e paſſionis. Alio mō accipit̄ pro forma diminuta ſiue p forma in fieri. ⁊ ſic ē motus p ſe in eodē p̄nto in quo ē termin⁹. Sub alijs verbis ponitur hec diſtinctio. ſ. q̄ mot⁹ pōt accipi pro forma fluente ⁊ p fluxu forme. ⁊ dī forma fluens quecunq̄ forma de ſpē termini ad quē ſub qua eſt mobile durāte motu. v̄. g. ſi fiat mutatio a nigro in albū quelibet albedo iperfecta ſub qua mobile erit durante motu. dī eſſe forma fluens ⁊ fluxus forme dicitur acq̄ſitio termini mot⁹. ſeu ipſa tranſmutatio p quam acq̄ritur termin⁹ ad quē. accipiendo motū pro forma fluente. ſic eſt in eodem p̄nto in quo eſt terminus ſed accipiendo motuʒ pro fluxu forme ſic eſt predicamentū per ſe. ſ. predicamentū paſſionis. vel per ſe in p̄dicamento paſſionis. B T.c.10. ⁊ inde. ⁊ 3. phy ſic. cō. 4

Alij itaq̄ motus palaʒ eſt. quia alij abinuicēʒ ſunt. nō eſt. n. generatio corruptio. neq̄ augmentuʒ diminutio. neq̄ alteratio ſecundum locum mutatio: ſimiliter autem ⁊ alij.

Atq̄ ceteri q̄deʒ mot⁹ vt patet/ diuerſi ſūt. non eſt. n. corruptio; generatio. neq̄ accretio eſt decretio: neq̄ ea mutatio que loco accōmodatur: ceteriq̄ motus ſimiliter. ARGL.

Iſta eſt 2ª pars huius capituli in qua ph̄s narrat q̄ p̄dicte ſpēs motus differant inter ſe. ⁊ ꝯtinet duas p̄ticulas. quia in prima particula narrat hoc. In ſecūda ibi. (In alteratione) mouet ph̄s ⁊ ſoluit quandā dubitationē. In prima ergo particula dicit q̄ manifeſtū eſt q̄ p̄dicte ſpēs motus dn̄t abinuicē. quia gn̄atio non eſt corruptio. nec augmētatio diminutio. nec alteratio ſm̄ locum mutatio. ⁊ ſimiliter de alijs.

In alteratione vero hʒ quādaʒ queſtionē ne forte neceſſarium ſit id qd̄ alteratur p aliquam reliquarum motionum alterari.

De alteratione vero dubitatio quedā exiſtit: ne forſitā neceſſarium ſit id quod alteratur aliquo reliquorum motuum alterari. ARGL.

Hec eſt ſcd̄a particula. in qua ph̄s remouet ⁊ ſoluit vnam dubitationē. Alicui. n. poſſet videri q̄ alteratio non differt ab alijs ſpēbus motus. pro eo q̄ quādocunq̄ aliq̄d alterat̄ videtur q̄ illud mouet̄ ſm̄ aliquā aliam ſpēm mot⁹. ⁊ ſic videtur q̄ alteratio non differt ab alijs ſpeciebus motus.

Hoc autem nō eſt veruʒ. Nam pene ſcd̄m oēs paſſiōes aut plures nobis alterari accidit. nulla aliarū motionū cōmunicante: naʒ neqʒ augeri neceſſariū eſt q̄d per paſſionem mouet̄ neqʒ minui. Similiter aūt ⁊ in alijs. ideoqʒ alia erit p̄ter alios mot⁹ alteratio: nā ſi eſſet eadē mutatio oportet id qd̄ alteratur

augeri moꝝ vel minui vel per quandã aliaꝝ ꝯſimilitam motionum fieri: ſed nõ eſt neceſſe.

ARGI. ¶ Hoc aũt verum nõ eſt. Fere enim omnib⁹ in paſſionib⁹ aut plurimis nos accidit alterari: nullo motuũ ceteroꝝ cõmunicãte: neq̃ enim incremẽta neq̃ decremẽta ſuſcipe neceſſe ẽ: id qđ paſſiõe mouet̃: ⁊ in ceteris mõ. Quare alteratio diuerſus eſt a ceteris mot⁹: nã ſi eẽt idẽ ꝯtinuo id qđ alteratur: creſcere aut decreſcere/aut aliq̃ alio moueri ceteroꝝ motuũ oporteret: aut nõ neceſſum eſt p̃fecto.

¶ Soluit dubiũ pħs p interẽptionẽ dicẽs. q̃ hoc qđ aſſumit̃ nõ eſt veꝝ. ſ. alteratio nõ p̃t eẽ diſtincta ab alijs ſpẽb⁹ mot⁹: nã alteratio põt eſſe ſine alijs motib⁹. ⁊ p̃p hoc diſtinguitur ab alijs motib⁹. ⁊ p̃batur q̃ alteratio diſtiguat̃ ab alijs motibus. ⁊ eſt ꝯcluſio. 5 6ª. hui⁹ ltr̃. ⁊ p̃batur ſic. Alteratio p̃t eſſe ſine alijs motib⁹. ⁊ alij mot⁹ p̃nt eẽ ſine alteratiõe. ergo alteratio diſtiguit̃ ab alijs motib⁹. p̃ma ps añtis declarat̃: q̃. ſ. alteratio p̃t eẽ ſine alijs motib⁹. q2 ſm oẽs q̃litates ſeu paſſiões. vel ſm plures põt aliquid alterari. ⁊ tñ nec augeri nec minui. nec gñari. nec corrumpi. nec moueri localiter. ⁊ ideo alteratio differt ab alijs motib⁹. ⁊ ſi non differret non poſſet aliqđ alterari niſi augeat̃ vel diminuat̃. vel generet̃. vel corrũpatur. vel localiter moueatur. quod falſum eſt.

¶ Similiter ãt ⁊ quod auget̃: aut aliqua alia mutatione mouet̃ alterari op3. ſed ſunt q̃dã creſcentia que nõ alterant̃. vt quadrãgulus circũpoſito gnomone creuit quidem. alteratuz vo nihil eſt factuz. ſic ⁊ in alijs huiuſmodi. Quare alijs ſunt motus adinuicem.

ARGI. ¶ Similiter ⁊ id qđ augetur: aut aliquo alio motu mouet̃: alterari oporteret. Aut ſunt q̃daz que augentur ⁊ nõ alterãtur. Quadratum enim circumpoſitu norma creuit qdez: at non alteratum eſt. ſimiliter ⁊ in ceteris rebus huiuſcemodi fit. quare diuerſi ſunt hi motus omnes vt diximus.

¶ Secũda pars antecedẽtis. ſ. q̃ alij mot⁹ p̃nt eſſe ſine alteratione p̃batur: q2 augmẽtatio põt eẽ ſine alteratiõe ⁊ eadem rõne vel multo magis poſſunt alij mot⁹ eẽ ſine alteratione. p̃batio aſſumpti. ſ. q̃ augmẽtatio põt eẽ ſine alteratione. nã quadrãgulus creſcit ſeu augetur addito gnomone. i. ſupplemẽto vel additamẽto manẽte quadrãgulo in ſpẽ quadrãguli. ⁊ tñ quadrãgulus addito gnomone nõ alterat̃. ¶ Intelligendũ q̃ augmẽtatio accipit̃ 2ʳ. ſ. cõiter ⁊ p̃prie. Augmentatio cõiter dicta eſt q̃cunq̃ maioratio ſeu p̃ductio maioris quãtitatis ſiue illud quãtũ ſit idẽ numero cu3 minori quãto p̃exiſtẽte. ſiue nõ ſit idem numero cũ eo. ⁊ iſto mõ dicim⁹ q̃ paries auget̃ per appoſitionẽ lapidũ vel materie noue. Propter vo dĩ illud augeri qđ manet ſimpl'r idem numero p̃mo ſub minori q̃titate ⁊ poſtea ſub maiori quãtitate. Et de illo qđ ſic auget̃ dicit pħs p̃mo de gñatione q̃ q̃libet ps aucti eſt aucta. Augmẽtatio p̃mo mõ accepta p̃t eſſe ſine oĩ alteratiõe. vt p3 in exẽplo pħi de quadrãgulo. ſ3 iſta trãſmutatio nõ eſt augmẽtatio niſi ſm modũ loquẽdi. ſed ſm v̾itatẽ in tali trãſmutatiõe nihil augmẽtat̃. nec q̃titas p̃exiſtẽs. nec de nouo adueniẽs. nec cõpoſitũ ex noua q̃titate ⁊ antiqua auget̃. nã illud quãtũ qđ poſteri⁹ ſit mai⁹ quãto p̃ori nõ eſt idẽ numero cũ q̃nto p̃ori. ſ3 eſt totũ ad illud. ⁊ q̃tu3 qđ prius fuit eſt ps quãti poſterı⁹ facti. vñ in reb⁹ inaĩatis nihil p̃prie auget̃

nec diminuit̃. q2 quocũq3 addito non remanet idẽ nũero illi q̃ prius erat qđ tñ reqrit̃ in vera augmẽtatione. ſ3 loquẽdo de augmẽtatione p̃prie accepta ſic ſemp augmẽtationi ẽ aliqua alteratio ꝯiun. ta. vñ augmẽtatio p̃prie dicta nunq̃ eſt ſine ꝯuerſiõe alimẽti in naturã aucti: que ꝯuerſio reqrit̃ ad verũ augmẽtũ ⁊ ex alteratione. vt latis p3 intelligenti.

¶ Eſt aũt ſimpl'r q̃dẽ q̃es motui cõtrarium.

ARGI. ¶ Atq̃ ſimpl'r qđ motus ꝯtrarius eſt quieti.

¶ Hec eſt 3ª pars p̃ncipalis h⁹ cap. in qua pħs determinat de cõtrarietate mot⁹. ⁊ ꝯtinet duas p̃ticulas. In p̃ma determinat de ꝯtrarietate mot⁹ in gñali. In 2ª in ſpãli. In prima ergo particula narrãdo dicit q̃ ꝯtrarium motui ſimpliciter ſeu in gñali eſt q̃es. q2 mot⁹ ⁊ q̃es ꝯtrariant̃ large loquẽdo de ꝯtrarietate: de qua poſite ſũt multe diſtinctiões. cap° de ſubſtãtia. ¶ Intelligẽdũ q̃ motus ⁊ q̃es in cõi accepta non opponuntur p̃prie ſicut albedo ⁊ nigredo. q2 ſic omnis mot⁹ opponeret̃ cuilibet q̃eti. ſicut oĩs albedo cõtrariat̃ cuilibet nigredini. qđ falſum eſt. q2 motus ſm locũ non ꝯ̃natur quieti ſm qualitatẽ vel ſm quãtitatẽ: nec motus ſm qualitatẽ cõtrariat̃ q̃eti ſm locũ. na3 idẽ corpus põt ſimul moueri ſm locum. ⁊ q̃ſcere ſm qualitatẽ ſeu alterari: qđ idem eſt. Silr̃ idem corpus põt moueri ſm locũ ⁊ q̃ſcere ſm quãtitate3. ⁊ ideo mot⁹ ⁊ q̃es in gñali magis debẽt dici gñã ꝯ̃trariorum q̃ ꝯtraria. ⁊ p̃tanto ſunt genera ꝯtrarioꝝ. q2 q̃libet ꝯtentoꝝ ſub vno ꝯ̃natur alicui ꝯtento ſub alio. ⁊ econuerſo. oẽ enim ꝯtentũ ſub motu ꝯtrariat̃ alicui q̃eti. ⁊ econuerſo oĩs q̃es ꝯtrariatur alicui motui. ⁊ talia ſolũ p̃p hoc dñr ꝯtraria. q2 ſunt gñã ꝯtrarioꝝ. ⁊ q2 ſũt gñã ꝯtrarioꝝ bene p̃nt ſimul verificari de codẽ. cuiuſmodi ſunt odire amare. ignorare. ſcire. vñ idem corpus ſimul mouet̃ ⁊ q̃ſcit. ſ3 nõ quiete oppoſita illi motui. ⁊ idẽ ſimul diligit ⁊ odit. ⁊ idẽ itellect⁹ ſimul ſcit ⁊ errat. nec in h⁹ p̃põnibus v̾ificatur vere oppoſita de codẽ. ſed genera oppoſitoꝝ. nec eſt inconueniens q̃ vtrunq̃ oppoſitoru3 ſeu ꝯtrariorum ſimul p̃dicet̃ de eodem.

¶ His vero que per ſingula ſunt generatiõi quidẽ corruptio. augmẽto quidem diminutio. ſcđm vero locũ mutationi ſ3 locũ quies maxime videtur oppoſitũ eſſe. ⁊ forte in cõtrariũ locum mutatio. vt ei que inferi⁹ eſt ea que ſuperi⁹ eſt. ⁊ ei que ſupius eſt ea q̃ inferi⁹ eſt. Reliquo vero aſſignatoꝝ motuũ nõ facile eſt aſſignari qđ ꝯtrariũ. videt̃ autẽ neq̃ eſſe ei aliqđ ꝯtrariũ. niſi q̃s ⁊ in hec ſ3 qualitatẽ q̃etem opponat. aut in ꝯtrariũ qualitatis mutatione3. ſicut ⁊ in mutatiõe ſcđm locum q̃ete3 ſm locu3. aut in ꝯtrariũ locũ mutationẽ. Eſt. n. alteratio mutatio ſ3 q̃litatẽ. Quap̃p oppoſita erit ſ3 q̃litatẽ mutatiõi. ſ3 qualitatẽ quies aut in ꝯtrariũ mutatio qualitatis. vt albũ fieri ad id qđ eſt nigrũ fieri alteratur in ꝯtrariũ qualitatis mutatione facta.

ARGI. ¶ Singulis ãt ſinguli aduerſant̃. Generatio q̃dẽ corruptio. Accretio vo decretio: ⁊ mutatiõi accõmodata loco: quies in loco: ⁊ maxime vt videtur ea mutatio: qua ad ꝯtrariũ locum itur opponitur: vt ei motui quo ſurſũ itur/is motus quo deorſu3 itur: ⁊ ecõuerſo. At aſſignatoru3 motuũ reliquo nõ eſt facile aſſignare quid nam cõtrariu3 ſit. Atq̃ nihil

Marginalia: T. c. 43 ⁊ inde. — De h vi de mar/ sil. p̃ de gñã. do/ cũ3. iiij. — ẽ ani. in ea. d po/ tẽtia nu/ tritiua. — D Motus ⁊ q̃es q̃ pacto ſi oppon̄tur.

ipſi

ipſi ↄtrariū eſſe videt̄:niſi quiſpiā ꝛ in hoc
getē in qualitate dicat opponi:ꝛ mutationi/
que eſt ad q̄litatē oppoſitā:ꝛ mutationē eā/
que eſt ad qualitatē ↄtrariā ↄinde atq; imu-
tatione loco accōmodata getē in loco:ꝛ mu
tationē quo ad ↄtrariū locū itur:ↄtraria di
ximus eſſe. Alterationē nāq; mutationē eſſe
in q̄litate cōſtat. Quare motui in q̄litate/ges
in qualitate opponit̄:aut ea mutatio qua ad
qualitatē ↄtrariā itur. quo pacto hec oppo
nūtur. Album qppiā fieri ꝛ nigrū quippiam
fieri. Alterantur enim hec atq; in qualitates
contrarios terminos mutatio fit/vt patet.

¶ Hec eſt 2ª ps h⁹ ptis in qua phs determinat de ↄtrarietate mot⁹ in ſpāli. ꝛ dicit ꝙ generatiōi cōtrariat̄ corruptio. ꝛ augmētationi ↄ̄riatur diminutio. ꝛ motui ſm locū ↄtrariatur qes ſm locū ꝛc̄. ꝛ etiā motui locali ſurſū ↄtrariat̄ mot⁹ localis deorſū. De motu vero ad qualitatē videtur eſſe difficile qd ſibi ↄtrariatur. pōt tñ aſſignari ↄtrarium. ꝛ h̄ duplr. ſ. ponēdo quietē in qualitate ↄtraria motui ad talem qualitatem. v̄. g. vt ſi dicat̄ ꝙ quieti ſub nigredine ↄtrariat̄ motus ad albedinē. Alio modo pōt aſſignari ↄtrariū alterationi. vt ſi dicat̄ ꝙ motui qui eſt ad qualitatē ↄ̄riatur motus q eſt ad ↄtrariā qualitatē. vt ꝙ motui ad albedinē ↄ̄riatur motus ad nigredinē. vñ mot⁹ localis h̄ȝ duplex cōtrariū. ſ. qetē in termino a quo ipſi⁹ motus. ꝛ ēt motū ad locū vel terminum ↄtrariū. ita qlibet ali⁹ motus h̄ȝ duplex ↄ̄riū. ſ. qetē ſub termino a quo ipſius mot⁹. ꝛ ēt mot⁹ ad cōtrariū terminū. v̄. g. motui ad albedinē cōtrariat̄ quies ſub albedine. ꝛ mot⁹ ad nigredinē ↄtrariat̄ motui ad albedinē. ſicut. n. albedo ꝛ nigredo ſunt ↄ̄ria: ita mot⁹ ad albedinē ꝛ motus ad ni-
A gredinē ſunt ↄtrarij. Sciendū ꝙ ſicut dictū eſt ſuperius ꝙ motus ſm locū ꝛ quies ſm locū in cōi accepta non ſunt cōtraria. ſed ſunt gñ a cōtrariorū. Item augmētatio ꝛ diminutio in cōi accepta nō ſunt cōtraria. ſed ſunt gñā cōtrariorū. qa non ois augmētatio cōtrariat̄ omni diminutioni. Similiter gñatio ꝛ corruptio in cōi accepta nō ſunt ↄtraria. qꝛ non ois gñatio cōtrariat̄ omni corruptioni. ſed gñatio ꝛ corruptio
B ſunt gñā cōtrariorū. ꝛ ita de alijs mutationib⁹. ¶ Secundo ſciendū ꝙ quies eſt duplex. ſ. quies in termino a quo ꝛ qes in termino ad quē. ꝛ qes in termino a quo magis cōtrariat̄ motui q̄ȝ qes in termino ad quē. vt p̄ȝ ex. 5. phyſic.

Quies duplex fit.

¶ Habere autē multis modis dr̄. aut. n. tāq̄ȝ habitū ꝛ affectū. aut a nā qualibet aliā q̄litatē. dicimur. n. h̄re diſciplinā atq; virtutem.

ARGI. ¶ Habere plurib⁹ dr̄ modis: aut enim vt habitū diſpōnemq;: vel aliquā aliā qualitatē: ſciam enim h̄re aliquā dicimur atq; virtutē.

¶ Iſtud eſt qntum capitulū tertij tractatus in quo ponuntur modi habēdi. habere. n. eſt vnum de ↄſequētibus ad predicamēta. ꝛ ponit octo modos qbus aliqd dicitur habere aliquid. Primus modus eſt quo aliqd dicimus habere aliquē habitū de p̄ma ſpecie qualitatis. vt aliquā affectionē. vt virtutē aut diſciplinā aut vniuerſaliter aliquā qualitatem.

¶ Aut quantitatem: quod cōtingit ei qui habet magnitudinem. Dicitur enim bicubitū.

¶ Aut ad q̄ȝtum velut eam quiſpiam magnitudinem habet: nam cubitorū triū vel quatuor habere magnitudinem dicitur. ARGI.

¶ Scd̄s modus eſt quo aliqs dr̄ habere q̄ȝtitatē vel magnitudinem. vt aliqd̄ dr̄ bicubitum. qꝛ h̄ȝ talem quantitatē.

¶ Aut ea que circa corpus ſunt vt veſtimentum vel tunicam.

¶ Aut vt ea que circa corpus ponūtur: vt veſtem/tunicam/ꝛ gladium/ꝛ ſimilia. ARGI.

¶ Tertius modus eſt quo aliqs dicit̄ h̄re aliquid circa corp⁹ ſicut veſtimentū vel tunicā. vel arma. vel aliqd h̄mōi.

¶ Aut in membro vt in manu annulum.

¶ Aut in parte: velut in manu annulum. ARGI.

¶ Quartus modus eſt quo dicim⁹ aliquē habere aliquid in mēbro. ſicut dicimus aliquē habere annulum in digito.

¶ Aut membrum. vt manum vel pedem.

¶ Aut v̄ partem: vt manum vel pedem. ARGI.

¶ Quintus modus eſt quo dicim⁹ aliquē h̄re aliquid tanq̄ȝ partem vel mēbrū q̄uo dicimus aliquē habere manum vel pedem. ꝛ vr̄ iſto modo totum dr̄ habere ſuam partem.

¶ Aut i vaſe. vt i modio grana tritici. aut in lagena vinū. vinū. n. h̄re lagena dr̄. ꝛ modi⁹ grana tritici. Hec igit̄ oīa h̄ri dñr vt in vaſe.

¶ Aut vt in vaſe: vt modium habere triticū dicimus: aut dolium vinum. hec enim habere vt in vaſe dicuntur. ARGI.

¶ 6ᶜ mō dr̄ ↄtinēs h̄re ↄtentū ſicut dr̄ vas h̄re ↄtentū in eo. ſ. vinū. ꝛ modi⁹ granū. ſic poſſum⁹ dicere ꝙ loc⁹ h̄ȝ locatum.

¶ Aut poſſeſſionem. habere enim domum ꝛ agrum dicimus.

¶ Aut poſſeſſionē: habere enim dicimur domum fundumue. ARGI.

¶ Septimus modus eſt quo aliquis dicitur habere poſſeſſionem: q̄uo aliqs dicitur habere molendinum vel agrū.

¶ Aut ēt vir vxorē h̄re dr̄ ꝛ vxor virū. ſȝ vr̄ alieniſſim⁹ q nūc dict⁹ ē mod⁹ eē i eo qd̄ ē h̄re. Nihil. n. aliō vxorē h̄re ſignāni⁹ niſi qꝛ cohitat. Forte tñ ꝛ alij qdē appebūt modi d̄ eo qd̄ ē h̄re. Sȝ q ↄſueuer̄t dici pene oēs enūerati ſt̄.

¶ Dr̄ ꝛ vir vxorem/ꝛ vxor virū h̄re: qui qdē remotiſſimus oium h̄ñdi modus eē vr̄: nihil enim aliud dicēdo virū h̄re vxorē ſignāmus q̄ȝ virū vna cū vxore habitare. Forſitā ꝛ alij quidā habendi modi eſſe videbunt̄: ſȝ q dici ſolent/oēs fere ſunt nūc a nobis enūerati. ARGI.

¶ Octau⁹ modus eſt quo vir dr̄ h̄re vxorē ꝛ vxor virū: ꝛ dicit ꝙ iſte modus eſt alieniſſim⁹ ſeu maxime extrane⁹. qꝛ dicendo virū h̄re vxorē ꝛ ecōuerſo. nihil aliud intēdimus ſignare niſi ꝙ vir ꝛ vxor cohabitāt ſil̄. deinde dicit ꝙ forte ſunt multi alij modi habēdi. ſȝ modi p̄dicti ſunt magis vſitati ꝛ famoſi.

C ¶ Intelligendū ꝙ p̄ter p̄dictos modos ſunt multi alij modi h̄ñdi. dicimus. n. ꝙ ois effectus h̄ȝ cāȝ. ꝛ ois ſcia ſubiectū circa qd̄ eſt. ꝛ ꝙ ois ſpēs h̄ȝ ꝓpriam paſſionem ſi eſt in p̄dicamento ſubſtātie. ꝛ ꝙ omnis ſpēs h̄ȝ genus. ꝛ omnis ſpēs habet diffinitionem. ꝛ ꝙ genus ſpecies ꝛ differentias. ꝛ iſti modi habendi ſunt alij a quolibet modo predicto.

¶ Explicit expoſitio Burlei ſuper libro predicamentorum.

¶ Incipit liber: ſex principiorum Gilberti porrectani.

ARGI. Forma eſt compoſitioni contingens: ſimplici ꝛ inuariabili eſſentia conſiſtens.
¶ Ratio ſiue forma: eſt id quod ſuperuenit compoſito: ſimplici conſtans ꝛ inuariabili eſſentia.

¶ Poſtquam Ariſtoteles in libro predicamentorum ſufficienter quantum eſt de intentione logici determinauit de ipſis predicamentis vt facilius habeatur cognitio predicamentorum Gilbertꝰ porrectanus hunc librum compoſuit, quem de ſex principijs intitulauit. in quo in ſpeciali determinat de ſex principijs de quibus in libro predicamentorum determinatum eſt breuiter: ꝛ ſolum per modum exemplarem. nec eſt iſte liber de eſſentia logice. nam habita cognitione ſufficienti de ſubſtantia, quantitate, qualitate, ꝛ relatione: de facili habetur cognitio de reſiduis predicamentis. nam actio ꝛ paſſio fundantur in qualitate, vbi ꝛ quando in quantitate, habitus ꝛ poſitio fundantur in relatione. Iſte ergo liber magis dicitur de ſex principijs quam de ſex predicamentis. quoniam vt dicit Albertꝰ, ꝛ ſi omnia genera generaliſſima poſſunt dici predicamenta ꝛ principia vt dicit Porphyrius. decem predicamenta ſunt decem rerum principia. tamen quedam genera generaliſſima magis proprie dicuntur principia quam predicamenta vt illa de quibus hic agitur, ꝛ quedam magis dicuntur predicamenta quam principia. vt ſubſtantia, quantitas, qualitas ꝛ relatio. nam predicamentum dicitur per relationem ad inferiora. ꝛ ideo illud proprie dicitur predicamentum: quod per ſe ꝛ ex ſui ſignificatione dicit continentiam inferiorum. ꝛ ſecundum hunc reſpectum determinatur de hijs in predicamentis. Sed alia predicamenta ſunt quodammodo genera principiandi in ſubſtantia in qua fundantur. vt patet per diffinitiones ipſorum. nam quando eſt quod derelinquitur ex adiacentia temporis in re temporali. ꝛ ſic de alijs predicamentis. Sed alia predicamenta, puta ſubſtantia, quantitas, non dicuntur modo principiandi. ſed magis quo ad eſſe ꝛ ſubſiſtere ſunt principiata a ſuis inferioribꝰ quam ſint principia ſuorum inferiorum. vel quia philoſophus intitulauit librum ſuum de predicamentis. ideo iſte auctor vt aliqualiter diuerſificaretur a philoſopho intitulauit hunc librum de ſex principijs cum genera generaliſſima poſſint dici indifferenter principia ꝛ predicamenta. vel aliter iſta ſex predicamenta de quibus hic determinatur eueniunt ab extrinſeco. nunc autem principium proprie loquendo ſolum dicitur de principijs extrinſecis. Dicit
T.cō.1. ꝛ inde. enim Commen. 5. meta. quod principium ꝛ elementum differunt in hoc quod elementum eſt ex quo componitur res cum inſit. principium proprie dicitur de principijs extrinſecis. ſed eſt indifferenter de principijs intrinſecis ꝛ extrinſecis. quia igitur principium proprie de principijs extrinſecis. ꝛ ſex predicamenta de quibus hic determinatur eueniunt ab extrinſeco. ꝛ alia predicamenta ſunt ab intrinſeco. ideo iſte liber potius intitulatur de ſex principijs quam de ſex predicamentis. quia ea de quibus hic determinatur proprie dicuntur principia cum eueniunt ab extrinſeco. ꝛ ideo iſta ſex predicamenta magis dicuntur forme quam alia predicamenta accidentium. nam ſicut dicit philoſophus ꝛ teſtatur Albertꝰ. forma dicitur quaſi foris manens. ſicut etiam ſonat nomen forme. manere vero de foris competit iſtis ſex predicamentis magis quam alijs. quia iſta ſex predicamenta cauſantur ab extrinſeco. ſunt enim forme extrinſece aduenientes. Unde ſubiectum huius ſcientie eſt forma rerum. ſiue principium extrinſece adueniens. Iſte liber habet tres partes principales. In prima determinatur de quibuſdam quorum cognitio antecedit cognitionem principiorum de quibus hic determinatur. In ſecunda parte determinatur de ipſis principijs. In tertia parte determinatur de his quorum cognitio ſequitur ad cognitionem iſtorum principiorum. In prima parte hꝰ auctor diffinit formam. quia forma eſt communis predicamentis de quibus hic determinatur. ꝛ diuidit formam. ꝛ mouet dubitationes. dicit ergo primo quod forma eſt compoſitioni contingens ꝛc. que forma hic diffinitur eſt dubitatio. Albertꝰ dicit quod forma hic diffinita eſt forma predicamentalis ꝛ forma vniuerſalis. ꝛ dicitur forma totius. iſta enim forma eſt adueniens compoſito. quia ſi aduenirent parti non predicaretur de toto. dicit etiam quod forma hic diffinita eſt communis tam forme ſubſtantiali quam forme accidentali predicamentali. ꝛ iſto modo debet intelligi quod dicitur in. 7. meta. quod quelibet pars diffinitionis eſt forma. i. vniuerſale. ¶ Intelligendum quod forma dicitur multis modis. nam Aui. 7. meta. ſue. 8. c. de paruis. ꝛ. 3. de magnis. ponit quinque modos forme. Uno modo dicitur forma ipſa intelligentia que effectum eſt aptata vt agat. ꝛ ſic ſubſtantie ſeparate dicuntur forme ſubſiſtentes ſiue exemplares 2ᵉ modo dicitur forma illud per quod conſtituitur materia in effectu ꝛ in eſſe. ꝛ hoc modo ſubſtantie intelligibiles ꝛ accidentia non ſunt forme. 3ᵉ modo dicitur forma illud per quod perficitur materia quamuis non conſtituatur per id in effectu ꝛ in eſſe. ſicut eſt ſanitas. ꝛ quicquid eſt ad quod res mouetur naturaliter. 4ᵉ modo dicitur forma proprie figura. ꝛ quicquid aliquid fit in materia per artificium 5ᵉ modo dicitur forma ſpecies ꝛ genus etiam ꝛ differentia. ꝛ ſic patet quod forma poteſt accipi pro vniuerſali. ꝛ materia pro indiuiduo. vt patet per philoſophum. T.cō.xj. ꝛ inde. F

nam hoc modo loquitur. 1. celi dicens. Qui dicit celum dicit formam tamen i. vniuerſale. ꝛ qui dicit hoc celo dicit materiam. i. indiuiduum celi ꝛ in. 7. meta. cum dicit quod generans non generat aliquid niſi propter materiam. quia generans vniuocum de quo loquitur ꝛ generatum non differunt niſi in indiuiduo ꝛ non in ſpecie vt pater ꝛ filius. ꝛ ſic intelligitur auctoritas philoſophi. 10. meta. vbi dicit quod differentia maris ꝛ femine non eſt niſi in indiuiduo ꝛ non in ſpecie. quia differunt tantum indiuidualiter ꝛ non ſpecifice. ꝛ in. 2. meta. dicit philoſophus quod forma eſt forma reſpectu ſingularium. ꝛ indiuiduum eſt materia reſpectu vniuerſalis. Et Commentator idem dicit comme. 2. quod forma diuiditur in formam vniuerſalem que terminat quiditatem ſpeciei ꝛ in formam particularem que eſt forma materie. ꝛ adhuc alio modo diuiditur forma in formam inferiorem que eſt in materia indigniori. ꝛ in formam ſuperiorem exiſtentem in his que plus de actu participant ꝛ habent materiam nobiliorem. hoc modo debet intelligi quod dicit philoſophus. quod ignis habet plus de forma quam terra. ꝛ terra plus de materia quam ignis. Et etiam illud quod dicit philoſophus quod elementa ſuperiora ſunt forma inferiorum. oportet intelligi hoc modo. vnde equocatio de materia ꝛ de forma facit magnam deceptionem. ꝛ malum intellectum in multis propoſitionibus magiſtralibꝰ Supponendo igitur quod forma hic diffinita eſt forma vniuerſalis. eſt hec diffinitio manifeſta. Eſt enim forma compoſitioni contingens. i. adueniens compoſito ex materia ꝛ forma. i. indiuiduo ſubſtantie. vnde tam forma vniuerſalis ꝛ ſubſtantialis ꝛ etiam forma accidentalis aduenit. ſed aliter ꝛ aliter. nam forma ſubſtantialis aduenit compoſito in fieri. ꝛ forma accidentalis aduenit compoſito in facto eſſe. ꝛ forma vniuerſalis qualis vt humanitas ꝛ animalitas cum ſint forme totius non dicunt ſolam materiam nec ſolam formam ſed vtrunque ſed hec diffinitio quo ad ſimplicitatem verificatur de ſubſtantiali. ꝛ accidentali tamen cum dicitur eſt conſiſtens in eſſentia ſimplici. quia nulla forma accidentalis eſt diuiſibilis in materiam ꝛ formam. quelibet tamen forma vniuerſalis eſt conſiſtens in eſſentia inuariabili. quia variationes ꝛ tranſmutationes ſunt circa ſingularia ꝛ non circa vniuerſalia niſi per accidens. T.c.92 ꝛ etiam alibi.

¶ Intelligendum quod ſimplicitas opponitur compoſitioni. ꝛ ideo quot modis dicitur aliquid compoſitum tot modis dicitur aliquid ſimplex. nunc aliquid dicitur eſſe compoſitum aut quia componitur ex partibus quantitatiuis: aut quia componitur ex partibus eſſentialibꝰ ſicut ex materia ꝛ forma. aut quia componitur ex partibꝰ quiditatiuis ſicut ex genere ꝛ differentia. Forma autem accidentalis ꝛ etiam forma ſubſtantialis non componitur ex partibꝰ quantitatiuis. nec ex partibus eſſentialibꝰ. componitur tamen ex partibꝰ quiditatiuis. nam ſpecies componitur ex genere ꝛ differentia. que ſunt partes quiditatiue. Quod igitur dicitur quod forma conſiſtit in eſſentia ſimplici hoc eſt verum quia forma de qua nunc loquimur non componitur ex partibus quantitatiuis vel eſſentialibꝰ. ſic igitur patet intellectus iſtius diffinitionis ponendo quod forma hic diffinita ſit formam vniuerſalis communis forme ſubſtantiali ꝛ accidentali. Quidam dicunt aliter quod forma hic diffinita eſt communis forme accidentali ſolum. nam nulla forma alia a forma accidentali eſt adueniens compoſito. Forma enim ſubſtantialis aduenit materie prime ꝛ non compoſito. ꝛ quia forma hic diffinita eſt adueniens compoſito. ideo forma hic diffinita eſt forma accidentalis. Et ſic in iſto libro non determinatur niſi de ſex principijs que ſunt accidentia. ꝛ ideo forma de qua hic intenditur eſt forma accidentalis ſolum. ſed iſtud non eſt verum. quia formam quam hic diffinit poſtea diuidit. ſed formam quam poſtea diuidit eſt G Hoc tenent thomiſtes et precipue gīadeꝰ.

communis

cōīs forme ſb̄ali ꝛ accidētali. qꝛ diuidit̄ forma ī formā ſubſtāli ꝛ accidētalē. ꝗre ꝛc. Poſtmodū ꝗ dīc ꝙ forma hic diffinita eſt cōīs forme ſb̄ali ꝛ accidētali ꝛ et forme vlē. vñ forma hic diffinita eſt cōīs cuilibꝫ forme gn̄abili ꝛ corruptibili. Qꝛ aūt for.ª hꝫ diffinita cōueniat oībꝫ p̄dictis pꝫ. nā ꝗlibꝫ forma ſubſtālis corruptibilis aduenit cōpoſito in fieri ſꝫ nō in facto eſſe vt dictū eſt prius. ꝗlibꝫ etiā forma ſubſtālis ꝛ accñtalis cōſiſtit in eſſentia ſimplici qꝛ nulla talis for.ª diuidit̄ ꝑ ſe in partes ꝗntitatiuas. qꝛ nihil diuidit̄ ꝑ ſe ī partes ꝗntitatiuas niſi ꝗntitas. nā oīa alia q̄ diuidunt̄ in partes quātitatiuas diuiduntur in eas rōne ꝗntitatis. ꝗlibet ēt talis for.ª cōſiſtit in eſſentia inuariabili qꝛ nulla talis for.ª poteſt eſſe ſubꝫ variationis vel trāſmutationis. vñ aliqd dr̄ variabile dupliciter. aut qꝛ eſt ſubm̄ tranſmutationis. aut qꝛ eſt terminus trāſmutationis. tā for.ª accñtalis ꝙ̄ forma ſubſtālis poteſt ſic eſſe variabilis. qꝛ poteſt eſſe terminus trāſmutationis. nulla tñ ē ſic variabilis ꝙ poſſit eſſe ſb̄m trāſmutationis ꝛ variationis. ꝛ hoc intelligit̄ hꝫ ꝑ inuariabile. Hec ēt oīa cōpetit formis accñtalibꝫ. qꝛ forme accñtales aduenīūt cōpoſito in facto eſſe ꝛ cōſiſtunt in eſſentia ſimplici ſic ꝙ nō diuidunt̄ in māz ꝛ formā. nec ēt diuidūtur ꝑ ſe in partes ꝗntitatiuas. nulla. n. forma accñtalis alia a ꝗntitate diuidit̄ ī partes ꝗntitatiuas. niſi ꝑ accñs. ꝛ forme accidētales cōſiſtunt in eſſentia inuariabili. qꝛ nō pn̄t eſſe ſubꝫ trāſmutationū. ꝑ p̄dicta pꝫ. ꝙ for.ª accñtalis poteſt intendi ꝛ remitti ꝗ̄uis cōſiſtat in eſſentia ſimplici. ꝛ in eſſentia inuariabili. nam ꝓpter hoc cōſiſtit in eſſentia ſimplici. qꝛ non diuiditur in materiā ꝛ formā ꝛ in eſſentia inuariabili. qꝛ nō eſt ſubiectū variationis. modo illud quod non diuiditur in māꝫ ꝛ formā ꝛ nō ē ſubꝫ trāſmutationis. pt tñ īrēdi ꝛ rmitti.

Cōpoſitō etenī nō ē forma. qm̄ a nā ꝯpōnis ſeiūgit̄. Cōpō etenī vnaqꝫ alti adueniēs cōpōni: maiorē ſe ꝯiūctā ꝗdā nō effic̄. i for.ª at̄ hꝫ minie ē. nā ī eo ꝙ corpꝰ albū ē n̄ dr̄ maiꝰ aut minꝰ ſeipō n̄ albo. nec ſi n̄ albū ītelligat̄ ꝯſtructio ꝯpōis vl̄ miorātō aliq̄ fc̄a ē: ſꝫ altatō ſola.

ARGI. Nec enī ipa ꝯpoſitū eē pōt. qn̄ gdē a nā cōpoſiti ſecernit̄. Nā ꝯpoſitū ꝯpoſito ſupueniēs/acceſſiōe ſua maiꝰ efficit̄: forma ꝯpoſito ſupueniēs: maiorē miſcellā acceſſiōe ſua nō reddit. Nec enī corpꝰ cādidū maiꝰ minuſue ſeipſo eſt nō cādido. neqꝫ ſi cogitat̄ eē nō cādidū: ꝓpea ꝯpoſitio vl̄ ꝑnities vl̄ detractio magnitudinis ꝯtingit: ſꝫ īmutatio dūtaxat.

Hic ꝓbat̄ ꝙ for.ª nō eſt ꝯpoſita. ſꝫ ſimplex. ꝛ eſt ꝯ̄ ꝑma ba/ius libri. ꝛ ꝓbat̄ ſic. Oīs for.ª ꝑficiens māz eſt ſimplex vel cōpoſita. ſed forma nō eſt ꝯpoſita. ꝗ ꝛc. maior pꝫ ꝛ minor ꝓbatur. Omne cōpoſitū adueniēs cōpoſito facit totū aggregatuꝫ maius ꝗ̄ ſit illud cui illa ꝯpoſitio aduenit. ſꝫ for.ª adueniens alicui cōpoſito nō facit totū aggregatum maius. ergo forma nō eſt qd cōpoſitū. maior pꝫ. qꝛ omne totuꝫ eſt maius ſua parte. minor ꝓbat̄ ꝛ declarat̄ declaratione exēplariſic. albedo adueniēs corpori nō facit ipſum maius. corpus eniꝫ albū albedine nō eſt maius ꝗ̄ ꝑus. nec aggregatū ex corpore ꝛ albedine ē maius ꝗ̄ ꝑ ſe corpus. nec ſi corpus intelligatur nō albū ſit aliq̄ minoratio corporis. ſed alteratio ſola cōſiſtit.

A Obiicit̄ ꝯ̄ dc̄ā ꝛ ꝓbat̄ ꝙ hec eſt falſa. oē cōpoſitū adueniēs alteri ꝯpoſito facit totū aggregatū maius. qꝛ aq̄ infuſa cineribus nō facit totū maius. ꝛ tñ aq̄ eſt qdā cōpoſitū. ꝗ ꝛc. Aliud argm̄ ē ꝺ denario ꝓiecto in cypho pleno aq̄ nā totū illud aggregatū nō ſit maius ꝑ aduentū dnarij. Itē for.ª accñtalis q̄ ē ſpēs diffinibilis ꝯponit̄ ex gn̄e ꝛ dr̄ia. ꝗ aliq̄ forma eſt ꝯpoꝰ. Preterea. ꝑūctus adueniēs alicui facit totū aggregatū n̄ ajus. Unitas adueniēs binario facit aggregatuꝫ maiꝰ. qꝛ trinariū ꝗ eſt maior binario. ꝛ vnitas ē ꝗdā for.ª. cū ipſa ſit ꝗntitas vel pn̄m ꝗntitatis. Itē oīs ꝗntitas ē ꝗdā for.ª ſꝫ ꝗntitas adueniēs alicui facit totū maius. ſicut pꝫ: nā linea adueniens linee facit totū aggregatū maius. ꝛ corpus de gn̄e ꝗntitatis adueniēs alteri corpori facit ipꝫ maius. ꝗ ꝛc.

Dicendū ꝙ aliqd eē maius altero pōt intelli dupl̄r. vel itēſiue. vel extēſiue. Illud dr̄ eē maius intēſiue qd hꝫ plus de for.ª. Et illud dr̄ eē maius extenſiue qd hꝫ plus de mā: ꝛ occupat plus ꝺ loco. v. g. poſito ꝙ ſint due cere eq̄l̄r extēſe ita ꝙ ſint eq̄les ſꝫ extēſionē. ꝛ habeāt eq̄l̄r de mā. ita ꝙ ſunt eq̄us pōderis ſi vna ꝯdēſet̄ ꝛ alia nō facta cōdēſatione erūt eq̄les intenſiue. qꝛ tm̄ de mā ꝛ de pōdere hꝫ vna ſicut alia ſꝫ nō ſunt eq̄les extēſiue. qꝛ cera q̄ nō cōdēſatur plus occupat de loco ꝗ̄ cera cōdēſata. Sic igit̄ aliqd pōt dici maius vel minus intenſiue vel extēſiue.

Eſt intelligendū vlterius ꝙ aliqd pt̄ dici ꝯpoſitū multis modis. vel ꝯpōne ꝗntitatiua vel ꝯpōne qditatiua. vel eēntiali. mēbra patēt ex ꝑus dictis. Cū igit̄ dr̄ ꝙ cōpoꝰm adueniēs alicui ꝯpoſito facit illud maiꝰ. Intellm̄ ē de ꝑ ſe cōpoſito ꝗntitatiuo ꝛ nō eēntiali. ꝛ ꝺ maioritate intēſiua ꝛ nō extēſiua. vñ ſi aliqd ꝑ ſe ꝗntū adueniat alteri ꝑ ſe ꝗnto aggregatū ex eis erit maius intenſiue vtroqꝫ illoꝝ. ſꝫ nō opꝫ ꝙ ſit maius extēſiue. ꝛ hꝫ pōt contingere duobus de cauſis. aut qꝛ ſit deꝑditio partiū vnius vel alterius vel vtriuſqꝫ. aut qꝛ ſit condenſatio partiū vnius vel alterius vel vtriuſqꝫ: ſꝫ ſi nō ſiat ꝯdēſatio nec deꝑditio partiū oꝫ ꝙ totū aggregatū ſit maius ꝗ̄ prius fuit illud qd p̄fuit. Huius rō eſt. qꝛ vnū per ſe ꝗntū nō pōt aduenire alicui ꝑ ſe ꝗnto. ita ꝙ vnuꝫ tāgat aliud ſꝫ ſe totū. qꝛ oꝫ ꝙ dimēſiones vnius penetrarēt dimēſiones alterius. qd eſt ipoſſe. Si ꝗ vnū ꝑ ſe ꝗntū adueniat alteri ꝑ ſe ꝗnto oꝫ ꝙ habeat ſitus diuerſos. ꝗ aggregatū ex ambobus plus occupat de loco ꝗ̄ vnū illoꝝ tm̄. ꝛ ſi iſtud ꝑ ſe ꝗntū aduenit ꝑ ſe ꝗnto ꝛ neutꝝ ꝯdēſet̄ oꝫ ꝙ aggregatū ex his ſit maius extēſiue ꝗ̄ alteꝝ illoꝝ. nā oē totuꝫ eſt maius ſua parte ꝛ hꝫ ꝺm eſt ꝙ ꝑ ſe ꝗntū adueniēs alteri ꝑ ſe ꝗnto facit maius. qꝛ loq̄ndo de ꝗnto ꝑ accñs nō eſt veꝝ. nā albedo eſt ꝗnta ꝑ accidēs. ꝛ albedo adueniēs corpori nō facit maius. Dcm̄ eſt ēt ꝙ ꝯpoꝰm ꝯpōne eēntiali. i. cōpoſitū ex mā ꝛ for.ª adueniēs alteri cōpoſito facit ipꝫ maius. qꝛ oē ꝯpoꝰm ex mā ꝛ for.ª includit ꝗntitatē. ſꝫ oē hñs in ſe ꝗntitatē adueniēs alicui hñti ꝗntitatē facit maius. cū due ꝗntitates nō poſſint ſiſ eē. ꝯpoꝰm tñ ex partibꝰ qditatiuis. vt ꝯpoꝰm ex gn̄e ꝛ dr̄ia adueniēs alicui nō facit ꝑ ſe maius. qꝛ tal̄ ꝯpō nō reqrit extēſionē aliq̄ꝫ. vñ breuiter ꝯpoꝰm adueniēs ꝯpōni facit maius. hꝫ ē intellm̄ ꝺ ꝑ ſe ꝯpoſito ꝯpōne ꝗntitatiua. Cō illo qd ꝑ ſe hēt partē ex parte. nō tñ facta ꝯdēſatione oꝫ ꝙ ſit vnū maius alio loq̄ndo ꝺ maioritate extēſiua.

Ad p̄m argm̄ dōꝫ ꝙ aq̄ adueniēs cineribꝰ fac totū aggregatū maius intenſiue. ꝛ nō extēſiue. vñ aq̄ adueniente cineribꝰ aliq̄ partes paſſibiles aq̄ corrūpunt̄. cinis. n. ꝑ nām ignis ꝯſumit partes rariores ꝛ ſubtiliores ipſius aq̄. qꝛ ēt in cineribus ſunt multe partes poroſe. iō ꝑ ipoꝫ reſtringunt̄ ꝛ ꝯdēſat̄ vel coadunāt̄. ꝛ ita qn̄ aq̄ aduenit cineribus ſit deꝑditio multaꝝ partiū ꝛ cōdēſatio.

Ad aliud dōm ꝙ qn̄ ī aq̄ dnariꝰ ꝓijcit̄ ſit ꝯdēſatio aq̄. ꝛ ꝓp hꝫ totū aggregatū nō ſit maiꝰ extēſiue ſꝫ intēſiue.

Sꝫ dubitat̄ ſup hꝫ ꝙ dr̄ aliqd eē alio maius dupl̄r. ſ. intēſiue ꝛ extēſiue. illud enī non vꝫ veꝝ. qꝛ intēſio nō ꝯuenit ꝗntitati. nō. n. ſuſcipit magis ꝛ minus ꝑ philoſophū.

Intēſio duplr̄ accipit̄ Dōꝫ ꝙ intēſio accipit̄ dupl̄r. Uno mō vt opponit̄ remiſſioni: ſic intēſio nō cōpetit quātitati. qꝛ non ſuſcipit maius ꝛ minus. Alio modo accipitur vt opponitur extēſioni. ꝛ ſic cōpetit quātitati. qꝛ quātitas pōt intendi ꝛ extendi. hoc eſt rareſieri. ꝛ condenſari.

Ad aliud dōm ꝙ ſꝫ ſpēs ſit qd ꝯpoſitū ex gn̄e ꝛ dr̄ia: ꝛ adueniat alicui. qꝛ tñ nō cōponit̄ ex partibus ꝗntitatiuis iō non facit maius. Et cum dr̄ ꝙ vnitas ꝛc. Dicēdū ꝙ maius ꝛ minus ꝓprie reperiunt̄ in quantitate cōtinua. ꝛ multū vero ꝛ paucum in quātitate diſcreta. ꝛ iō magis ꝓprie dr̄ ꝙ vnitas adueniēs binario facit plus ꝗ̄ quod facit maius. Et concedendum eſt ꝙ forma

B De hꝫ vide Anc. And. li. x. metaphi. q. 5 ꝛ li. 8. q. v. art. ij.

C

talis adueniēs ꝯpō nō facit maius ꝓprie. ℭ Ad aliō dicēdū ꝙ hec ꝓpō. for͡a adueniēs ꝯpoſito nō facit maius ē intelligēda de alijs formis a q̄ntitate ꝛ nō de q̄ntitate. q꞉ q̄ntitas ſola ē inſeparabilis a mā cū ſit ei coeterna ꝛ nō pōt aduenire ſubiecto. ſine acquiſitione noue mãe. Alie ṽo forme pñt aduenire ſbis ſuis ſine acquiſitione mãe. iō nō eſt ſimile. ꝛ certū eſt igr̄ ꝙ q̄ntitas adueniēs ꝯpoſito fac̄ mai⁹ extēſiue ꝛ formalr.

ℭ Qm̄ āt fortaſſe ī alijs cōtingit idē ꝓferri ad ditū eē ꝯueniēter exiſtimo īuariabili eēntia ꝯſiſtēs. In anima. n. alteratio ꝯtrarietatis īuenit꞉ vt triſtitie ꝛ gaudij. Sȝ qm̄ vt aiunt q̄dam ſimplicitati nulli vero variationi ſubiecta eſt. vt ea que eſt mundi anima diſſocians hanc ab omnibus addidi cōpōni cōtingēs.

ARGI. ℭ Et q꞉ videri pt̄ hoc꞉ ꝛ aīas ꝯpetē. Jccirco eēntiā ei⁹ īuariabilē eē dixim⁹. Quo ṽbo a diffōne nr̄a ſeparāt aīe. Quas ꝯſtat affici motib⁹ ꝯrījs꞉ nūc letitie꞉ nūc meroris. Et qm̄ philoſophi ſunt q̄ putēt aīaȝ eē mūdi quādā inuariabilem atq꞉ ſimplicē꞉ diſcludi volēs eaȝ a mētione nr̄a adieci ꝯpoſito ſuperueniēs.

ℭ Per hanc d̄ſcriptionē excludunt̄. q̄dā for͡e a rōne forme hic diffinite. quibus tm̄ forme vr̄ conuenire. q꞉ forma h̄ diffinita ſolum eſt cōis formis ꝑficiētib⁹ materiā ꝛ duȝ ꝑficiunt nãȝ. excludunt̄ ḡ a for͡a h̄ diffinita taȝ aīa rōnalis q̄ȝ aīa mundi. vtraq꞉ enim iſtarū conſiſtit in eſſentia ſimplici. ꝛ iō ad hoc ꝙ iſte for͡e excludant̄ a for͡a h̄ diffinita oȝ plus addere. ſ. ꝯſiſtēs in eſſentia inuariabili ꝛ cōpōni cōtingens꞉ ꝑ ll inuariabili excludit̄ aīa rōnalis꞉ q꞉ ipſa eſt variabilis de gaudio in triſtitiam ꝛ de amore ad odiū. Et ꝑ hāc particulā ꝯpōni ꝯtingēs excludit̄ aīa mūdi rōne for͡e hic diffinite꞉ nā aīa mūdi non eſt

D adueniēs cōpoſito꞉ q꞉ nō ꝑficit materiā nec ꝑficere poteſt ſicut alie for͡e gn̄abilium ꝛ corruptibiliū. ℭ Hic ſunt duo intelligenda. Primo ꝙ aīa rōnalis que eſt ꝑfectio materie nō mutatur ꝑ ſe de gaudio in triſtitiā꞉ vel ꝯṽſo totū ꝯiūctum vel cōpoſitū ex corpore ꝛ aīa mutat̄ ꝑ ſe de gaudio in triſtitiā. vñ

T.c.64 dicit phūs pmo de aīa꞉ ꝙ nihil aliud eſt dicere aīam gaudere vel triſtari q̄ȝ dicere eā texere vel edificare꞉ ſȝ certū eſt ꝙ totum cōpoſitū ꝛ nō aīa ſola texit ꝛ edificat. iō totū coniunctū gaudet vel triſtat̄ ꝛ nō ſola aīa. Intendit ergo auctor ꝙ aīa rōnalis ſeparata a corpore de gaudio mutatur in triſtitiā ꝑ diuinā potentiā. ꝛ econuerſo de facto mutatur de triſtitia in gaudiū ſicut ponunt legē xp̄ianoꝝ ꝙ aīa non purgata peccatis cōmiſſis punitur in purgatorio꞉ ꝛ poſtea tr̄ſmutatur i gaudiū ſeu paradiſum beatoꝝ vbi gaudebit. ꝛ non loquitur

E de anima coniuncta corpori꞉ cuȝ operationes ſint totius cōiuncti. ℭ Secundo eſt intelligendum ꝙ per animā mundi intelligit auctor primam cauſam a qua mundus ꝛ oē qd̄ eſt in

De hoc vide .s. tho. i. q. de mal. q. j. i corpore. mundo hȝ ſuum eſſe. vel intelligit forte per animam mundi motorē ſupremi orbis꞉ ſed quicquid intelligat per animā intelligit vnam formam ſubſiſtentem que nō perficit materiā nec eſt contingens compoſitioni. hoc eſt exiſtens in compoſito ſicut perfectio compoſiti vel pars in toto.

ℭ Erit itaq꞉ terminus forme dc̄a diffinitio. neq꞉ enim ſuperfluū neq꞉ minus continere. Siquis ſubtiliter inueſtigauerit reperitur.

ℭ Quā ob rē finis ille numeros omnes hȝ꞉ nihil vt ſit꞉ vel quod deſideres꞉ vel quod redūdet ſi quis eum ſubtiliter exploret.

ℭ Ex his ꝯcludit ꝙ deſcriptio ꝑdicta eſt deſcriptio for͡e ꝑficiētis mãm ꝛ ē bona nihil ꝯtinens ſuperfluū nec diminutū. h̄ ē dicere hec deſcriptio ſeu diffō ꝯuenit oī ꝯtēto ſub for͡a hic deſcripta꞉ iō nō eſt ſupflua. illa. n. deſcriptio eſt ſupflua q̄ vel cuius aliq̄ pars nō ꝯuenit oī tēto ſub diffinito vel deſcripto. vt ſi diffō aīalis aſſignet̄ ſubſtantia aīata ſenſibilis rōnalis꞉ hec diffō eſt ſupflua꞉ q꞉ nō cōuenit oī aīali. vñ ſupflua ponit̄ hec particula rōnalis꞉ illa ṽo diffō eſt diminuta q̄ ꝯuenit alijs a diffinito꞉ q꞉ tūc deficit aliq̄d qd̄ eēt in diffōne ponendū꞉ ꝑ qd̄ diffinitū deberet diſtingui a quocūq꞉ alio nō ꝯtento ſub tali diffinitione꞉ vt ſi diffō hoīs aſſignet̄ ꝙ eſt ſubſtātia aīata ſenſibilis bipes hec eſt diminuta hoīs diffō꞉ q꞉ ꝯpetit alijs ab hoīe꞉ iō deficit aliq̄d ꝑ qd̄ ab alijs diſtinguat̄. ſ. differētia rōnalis.

ℭ Hȝ āt dubitationē ex ꝑcedēti vtꝝ nulla forma īuariabilis ſit. Hoc āt vr̄ vt ī plib⁹. Nā eadē oīo veri ꝛ falſi ſuſceptiua ē ꝛ albedo claritatis ꝛ obſcuritatis꞉ ꝛ rō eius qd̄ ī re ē꞉ ꝛ n̄ eſt꞉ ſȝ nō ē ita. nā nihil differt albedinē clarā dicere q̄ȝ ſuſcipiēs ipſaȝ claꝝ dr̄e. ꝛ nō ē oīo ꝯtrarioꝝ ſuſceptiua꞉ nec rō eius qd̄ in re eſt ꝛ nō eſt꞉ ſȝ note ſunt oīones eaꝝ que ſunt in aīa paſſionū꞉ de his autem alibi dictum eſt.

ℭ Sȝ q̄ri pōt꞉ ꝛ q̄ hoc ꝑpetuū ſit, vt oīs forma ꝓhibeat̄ īuariabilis, alioq̄n plures vident̄ eē variabiles꞉ nā ꝛ oīo e vera cōmeat ī falſaȝ꞉ ꝛ cādor e lucido ſubobſcur⁹ ꝛ tenebroſus ſit꞉ ꝛ opio veritatis eadeȝ ꝛ mēdacij capax eſt. ARGI.

An nō ē ita꞉ ſȝ cādorē dici lucidū nihil aliud eſt q̄ȝ ſtratū cādoris ipſuȝ dici lucidū. Item nec oīo vel opio ꝯtrarijs ipſe ſunt obnoxie꞉ ſȝ verba note impreſſionum eaꝝ ſunt꞉ que in aīo habentur. Ṽeꝝ de his aliubi dictū eſt.

ℭ Hic mouet̄ vna dubitatio. dictū eſt ꝑus ꝙ forma ꝯſiſtit in eſſentia inuariabili. Iſtud nō vr̄ veꝝ꞉ q꞉ albedo eſt for͡a ꝛ pōt variari de claritate in obſcuritatē꞉ ꝛ ꝯr̄ ꝛ oīo eſt for͡a ꝛ pōt variari de ṽitate in falſitatē. ꝛ ecō ꝛ ſilr̄ de opinione. ℭ Intelligendū ſicut dcm̄ eſt ꝑus ꝙ ꝓ tāto dī ꝙ for͡a eſt inuariabilis. q꞉ for͡a nō eſt ſubiectū variationis꞉ forma tm̄ pōt eē terminus variationis꞉ q̄n igit̄ de albedine clara ſit albedo obſcura꞉ albedo obſcura ꝛ albedo clara ſunt termini ipſius tranſmutationis꞉ ꝛ nō ſubiectū꞉ ſȝ ſolū albū eſt ſubiectū illi⁹ tranſmutationis꞉ ꝛ iō nihil aliud ē dicere albedinē eſſe claram vel obſcuraȝ q̄ȝ ſubiectū claꝝ vel obſcuꝝ꞉ q꞉ qm̄ albedo nō mutat̄ d̄ claritate in obſcuritatē꞉ niſi q꞉ ſubiectū albedinis mutatur ſic꞉ vñ ſubiectū albedinis ē ſubȝ illi⁹ trāſmutationis. Alb. dicit ꝙ albedo q̄ ꝑus ē clarior nō eſt eadē nũo cū albedine que poſtea ē obſcurior vel nigrior꞉ ꝛ allegat ꝓ ſe dcm̄ phi. 5. phyſi. vbi dicit ꝙ nō ē eadē ſanitas mãe ꝛ veſꝑe꞉ oīo ēt ꝛ opio ſuſcipiūt ꝯria nō ſȝ ſui mutationē꞉ ſȝ ſȝ mutationē rei. vñ oīo ꝑdicamētī꞉ nā ex h̄ ꝙ tu mutas te d̄ ſeſſione ī ſtationē. mutat̄ hec oīo꞉ tu ſedes꞉ de ṽitate ī falſitatē. Al. h̄ dicit ꝙ ṽitas ī mēte vel opinio ē adeq̄tio mētis reꝝ veraꝝ vel opinabiliū꞉ ꝛ falſitas in mente vel opinione eſt ineq̄litas mētis ꝛ reꝝ. Sȝ ṽitas in oīōne eſt adeq̄tio vocis ſignificātis ꝛ rei ſignificate꞉ ꝛ iō oīo non mutatur de ṽo in falſum ſȝ ſui mutationē꞉ ſed ſic mutantur ſigna per mutationē eorum ad que referuntur.

ℭ Subale ṽo ē qd̄ ꝯfert eē ex q̄dā ꝯpoſitione ꝯpōni꞉ vt ī plurib⁹꞉ ꝛ qd̄ ipoſe ē deeſſe rei꞉ vt rō ꝛ ſenſus꞉ ſiue hoꝝ ſilia꞉ vt ꝯtinuū ꝛ diſcretum. Hoc ṽo erit vt mã. Illud āt vt formas vt corp⁹ q̄dem eſt mã hoīs anima vero forma. erit itaq꞉ ſubſtantiale vt corpus꞉ homo

mo ⁊ ratio. Hec autem in his que de cathegorijs dicta ſunt expedita ſunt.

ARGU. ¶ Eſſentiale appello qcq̃d ſuū reb⁹ eſſe confert: q̄cunq̄ cōpoſitura iunctis atq̄ cōditis ex maiore parte: qḋ nec abeſſe qdē vllo mō pōt. vt ſenſus ⁊ rō: ⁊ q̄ ſunt his ſil'ia cōtinēs ⁊ diſcretū. Eſſentiale porro aliud mãe vicē pferi: aliḋ forme. queadmodū i hoīe mã corpus ē: aīus forma: q̄pp vtrūq̄ ſutup eēntiale ē: ⁊ aīmus corpori/ ⁊ rōnale homini: ſʒ hec i libro pdicamētis dicato fuſius explicata ſt.

¶ Diffinita for⁹ ⁊ explanata eius diffōne auctor diffinit ſbale. Et dicit ꝙ ſubale ē qḋ eē ꝯfert ex q̄dā ꝯpōne ꝯpōni .i. ipſi cōpoſito vt in plib⁹: qḋ ipoſe ē ḋ eē rei. ⁊ exēplificat. vt rō ⁊ ſenſus cōtinuū ⁊ diſcretū ⁊ ſilia. i. ſubale ē qḋ ꝯfert eē cognitū ꝯpōni vt in plurib⁹. i. cōpoſito: qḋ eſt aptū natū eē i plurib⁹. nō. n. oʒ ꝙ q̄lʒ ſpēs ſit actu eē in plurib⁹: q: aliq̄ eſt ſpēs hñs tm̄ vnū ſuppoſitū. ſʒ melius intelligit hec deſcriptio ꝑut ly i plurib⁹ ꝯſtruit cū participio cognitū: nō cū ly eē: q: vt plurimum cognoſcit res ꝑ diffā ſuā ⁊ gen⁹: q: tñ nō q̄lʒ res eſt diffinibilis: nec dña vltima eſt ſemꝑ nobis nota: iō eſt ḃ vez in plurib⁹: ⁊ nō ſꝑ ex q̄dā ꝯpōne ſʒ rōne q̄ fit ex gñe ⁊ dña: ⁊ qḋ ſubale ipoſſibile ē ḋ eē rei c⁹ ē ſubale: vt rōnale ē iſt hoīs ⁊ ſenſibile aiāli. Similit .n. reperiunt ſbalia i alijs gñib⁹: vt ꝯtinuū ⁊ diſcretū i gñe q̄ntitatis. Iſta diffō cōpetit gñi ⁊ dñe ⁊ ſpēi ⁊ mãe ⁊ for⁹: vt pʒ ꝑ exēpla auctoris i textu. Gen⁹ .n. ⁊ dña ſt ſubſtātialia ſpēi: q: ꝑ ea cognoſcit ſpēs vt dictū ē: ⁊ mã ⁊ for⁹ ꝯferunt eē cognitū cōpoſito ex mã ⁊ for⁹: ſpēs eē ꝯfert ēt cognitū ipſi idiuiduo: nā ꝑ ſpēz cognoſcit qd ē idiuiduū: ⁊ q: ad q̄ōnē factā ꝑ qd ḋ idiuiduo ꝯueniēter rñdet ꝑ ſpēz: ⁊ ipoſſibile ē genus ⁊ dñaʒ de eſſe ſpēi: ⁊ mãm ⁊ formā deē ꝯpoſito dū exiſtit: ſimilit dā ḋ ſpē reſpectu idiuidui dū exiſtit. Et ſm iſtā expōnē intuūtur hic due diffōnes ſubalis. Una ē: ꝙ ſubale eſt qḋ cōfert eē ex q̄dā cōpōne cōpoſito: ⁊ hec diffō ſolū ꝯpetit gñi ⁊ dñe. Alia diffō ē ꝙ ſubale ipoſſibile ē deē rei c⁹ eſt ſubale. ⁊ hec diffō cōpetit gñi ⁊ dñe ⁊ ſpēi. ¶ Notā⁹ eſt ſm Albertū hic ꝙ ſbale dī q̄tuor modis. Primo illud dī ſubſtātiale qḋ eſt ſubſtātia vel hʒ mo⁹ ſubſtātie: ſicut ſunt ea que ſunt in gñe ſubſtātie. Scḋo mō ſubſtātiale dī qḋ eſt eēntiale alicui cuiuſcūq̄ gñis ſit: ⁊ ḃ mō reperit ſubſtātiale in q̄libʒ pdicamētō: in q̄lʒ gñe repiunt ꝑ ſe ſuperiora: q̄ ſunt ſubſtātialia reſpectu inferiorꝫ. Tertio mō dī ſubſtātiale qḋ hʒ cāʒ determinatā in ſubiecto aliq̄: ⁊ ſic q̄libʒ ꝓpa paſſio eſt ſubſtātiale eius cuius ē paſſio: vt riſibile hoī. Quarto mō dī ſubſtātiale qḋ ponit i diffōne alicuius: ⁊ tñ nō eſt de eēntia eius. ⁊ ḃ mō ſubſtātiale poſitū in diffōne accñtis dī eē ſubſtātialis illi accidēti. Et dicit Albertus ꝙ ſubſtātiale hic diffinitū eſt cōe ad iſtos q̄tuor modos ſubſtātialis. Eſt .n. cōe duob⁹ primis. q: certū ē ꝙ ſupius ꝯfert ad cognitionē iferioris. ē ēt cōe ſubſtātiali tertio mō accepto. nā ꝓpa paſſio ꝯfert eē cognitū ſubo dicit .n. phūs ꝑ° ḋ aīa: ꝙ accñtia magnā partē cōferūt ad cognoſcēdū qḋ qd eſt. Et cōmē. ⁊ Themiſtius exponūt ḃ ḋ accñtib⁹ ꝓprijs. Eſt ēt cōe ſubſtātiali q̄rto mō dicto. nā iſtḋ qḋ cadit i diffōne alicuius cōfert ad cognitionē illius i cuius diffinitione cadit. Alij dicūt ꝙ ſubſtātiale hic diffinitū idē ē qḋ eēntiale alicui. cuiuſcūq̄ pdicamēti ſit: ita ꝙ ſubale ḃ mō acceptū hic diffinitur. Subſtātiale vt dicit auctor hic diuidit: q: quoddā eſt vt mã. qḋdā vt forma. nā genus eſt ſubſtātiale vt mã. dña vero ⁊ ſpēs ſunt ſubſtātialia vt forma. ſpēs vō nullius eſt vt mã: ſed ſolū vt forma: ⁊ iō ſub forma cōprehenditur. ¶ Intelligendū ꝙ ſubſtātiale vno mō dī ſm ꝙ denominatur a ſubſtātia. ⁊ iſto mō nullū accñs eſt ſubſtantiale. Alio° eſt ſubſtātiale illud qḋ eſt eſſentiale. ⁊ hoc mō in q̄lʒ pdicamēto reperit ſubale. ⁊ ſic accipit ſubale i ꝓpoſito ⁊c.

A

Tex. c. xi.

B

¶ Videt āt q̄dā forma a nã eē. Quedā vō ab actu. Nō eni a nã ē. Calor vō ⁊ paſſio q̄dā i actu cōſiſtūt: i q̄buſdā vō dubiū eſt vtrū a nã aut ab actu icipiāt eē: vt i figura iciſiōis. Nā nihil additiōis fit ſʒ ſeparatio q̄dā partiuʒ.

ARGU. ¶ E formis alie ꝑ nãm ſunt: alie ꝑ arte: rō per nãm eſt: calor ⁊ alia q̄ affectio ꝑ arte: alique ſunt in q̄bus ambigit: ꝑ naturā ortum habeant/ an ꝑ artem vt effigiatio ſectionum; vbi nulla fit acceſſio: ſed diductio ſola partium.

¶ Poſitis diffōnib⁹ forme ⁊ ſubſtātialis auctor ponit hic diuiſionē formaꝝ. ⁊ ſunt in vniuerſo q̄nq̄ dicēs. Una diuiſio eſt ꝙ q̄dā eſt for⁹ a nã ⁊ q̄dā ab arte: vt rō. i. po⁹ rōnalis ē a nã: ſʒ calor ⁊ paſſio fit ab arte. ¶ Intelli⁹ ꝙ nō q̄cunq̄ calor neq̄ q̄cunq̄ paſſio eſt ab arte: vt calor ignis: ſʒ intelligit de paſſione ſiue de calore cāto ꝑ violētiā vel ꝑ motuʒ vt in arte fabrili pʒ in q̄buſdā. ¶ Circa iſtā diuiſionē for⁹ auctor monet duas dubitationes. Et pma dubitatio eſt ḋ figura inciſionis ⁊ ſcḋa de vniuerſali. Prima dubitatio eſt: vtrū figura inciſionis fit a nã vel ab arte ꝙ nō fit ab arte ꝓbat: q: oē qḋ fit ab arte fit ꝑ aliquā additionē: ſed figura inciſionis non fit ꝑ additionē: īmo magis ꝑ ablationē partium. ergo ⁊c.

C

D

¶ Dico autē figurā ineſſe a natura: ſentiri vō ab actu. Sed ⁊ que coniunctionis eſt actus eſt: vt domus. manifeſtum eſt autem de his.

ARGU. ¶ An effigiatio q̄dē ipſa nature fertur accepta. ſed vt ſenſu ꝑcipiat hoc artis opus eſt: nã forma partiuʒ iunctione coaleſcit ſine dubio conſiſtit per artem ſed hec perſpicua.

¶ Iſtā dubitationē ſoluit auctor ſic. Dico āt figurā eē a nã: ſentire vō ab actu. i. ab arte: qḋ nō ē intelligēdū ſicut lr̄a ſonat: q: certū ē ꝙ hḋ figura eſt ab arte: ⁊ actus ſentiendi eſt a nã: ſed ecōuerſo ꝑ figurā intelligit materiā figuratā: nã tota ſubſtātia rerū artificialiū eſt ſua materia. ⁊ ꝑ ſentire intelligit figurationes ⁊ lineatiōes q̄s ſentim⁹. Sʒ ēt q̄ ꝯiunctionis. i. aggregatū ex materia ⁊ ex illis lineationib⁹ ē actus. i. ab arte. Per ḃ ꝑt rñderi ad arg⁹ cū dī ꝙ oē qḋ fit ab arte fit ꝑ additionē: vez ē: ⁊ negat minor: vñ fig⁹ inciſionis fit ꝑ additionē lineaꝝ ⁊ ſupficieꝝ q̄ ꝑus nō erāt. vñ in factione fig⁹ iciſionis fit additio for⁹ accñtalis ⁊ ablatio materie. vñ diuidēs continuū cāt nouas ſupficies ⁊ nouas lineas q̄ ꝑus nō erāt. Alit̄ oʒ dicere ꝙ idiuiſibile eēt imediatū idiuiſibili i ꝯtinuo. ¶ Intelli⁹ ꝙ ē dña īter res naturales ⁊ res artificiales: ibi ꝙ illa fiūt a natura q̄ fiūt ꝑ alterationē factā a q̄litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis. Sʒ illa fiūt ab arte q̄ nō fiūt ꝑ alterationē q̄litatuʒ actiuarū ⁊ paſſiuaꝝ. Actio .n. q̄litatū actiuaꝝ ⁊ paſſiuaꝝ ē naturalis. ⁊ iō q̄ fiūt ꝑ talē actionē fiūt a natura. ſʒ illa q̄ fiūt ſine tali actione fiūt ab arte: ⁊ q̄ fiūt ꝑ actionē q̄litatū ꝑmaꝝ dicūt res naturales ⁊ q̄ fiūt ſine talis actione ſunt res artificiales. ¶ Sciēdū ē ꝙ ab arte fiūt res 3ᶜ. Vno° ꝑ ꝯpōnē: ſicut dom⁹ ex lapidib⁹ ⁊ lignis adinuicē ꝯiūctis. Alio° fit res ab arte ꝑ ablationē partiū materialiū ſicut ē i factione figure iciſionis. Tertio° ꝑ trāſfigurationē abſq̄ additione vel ſubtractione materie: vt ſcutella ex ere vel argēto: vt i opib⁹ fictilib⁹ pʒ. ſit ḡ for⁹ aliq̄n ꝑ additionē materie: vt ḃ°. aliq̄n ꝑ additionē for⁹ ex q̄ additione reſultat vna for⁹: vt fig⁹ iciſionis fit ꝑ additionē for⁹. Adhuc q̄dā fiūt ab arte ꝑ alterationē ⁊ ꝯpōnē ſicut fit ceruiſia ⁊ talis res fit ab arte ⁊ a natura: vñ ponēda ē talis diuiſio. Eoꝝ q̄ fiūt q̄dā fiūt ab arte ſolū: q̄dā a nã: q̄dā vtroq̄ mō. Et eoꝝ q̄ fiūt ꝑ artē ſolū q̄dā fiūt ꝑ additionē forme: ⁊ quedā ꝑ additionē materie. Illa que fiūt ꝑ alterationem tm̄ ſunt res pure naturales. Ille q̄ fiūt ꝑ additionē tm̄

E

F

Res ab arte tripl'r fiūt.

ſunt res pure artificiales. Sʒ illa q̄ fiũt p alteratione ꝛ cõpoſitione: nec ſunt pure nãles: nec ſunt pure artificiales. ſʒ ſunt
G res mixte. vt pʒ ð ſanitate inducta p artẽ. ¶ Sʒ dubiũ eſt quã do res pducit̃ ab arte ꝛ a nã quõ debeat denominari: nãl an artificialis. ¶ Dõʒ ꝙ ſi actio nãe p̄cedit actionẽ artis diſponendo ad actionẽ artis: tũc diceret̃ res artificialis. Si ãt ſit eõ ꝙ actio artis p̄cedat actionẽ nãe. ita ꝙ nã vltimo cõpleat ꝛ pficiat. ſic diceret̃ res nãlis. vñ ſanitas inducta p actionem medici magis dʒ dici nãlis q̃ʒ artificialis: qꝛ ars diſponit actionem nãe: ꝛ nã vlt° cõplet ꝛ pficit: ꝛ in factione cultelli calefactio ꝛ molificatio eſt quodãmõ a nã: ſʒ acuties eſt ab arte. Si dĩ ꝙ omne qð fit ab arte eſt res artificialis: qꝛ omne tale hʒ formã artificialẽ: ꝛ omne qð fit a nã eſt nãle. ğ idẽ fit a nã ꝛ ab arte. ꝛ idẽ eſt res nãlis ꝛ artificialis. ¶ Dõm ꝙ non omne qð fit ab arte eſt res artificialis: ſʒ illud qð fit ab arte tãq̃ʒ a cã p̄ncipali eſt res artificialis: ſʒ illud qð fit ab arte tãquã a cã iuuãte ꝛ p̄parãte nõ ẽ artificiale. vt pʒ de meſſe. meſſis eniʒ fit ab arte agricole tãq̃ʒ a cã p̄parãte: ꝛ tñ meſſis nõ eſt artificialis ſʒ nãlis: qꝛ cã p̄ncipalis pficiens meſſem eſt nãlis nec in quocũqʒ facto p artẽ eſt forma artificialis: vt pʒ de meſſe: ſed illud hʒ formã artificialeʒ: qð fit ab arte tãq̃ʒ a cã p̄ncipali: multe enim res nãles fiunt p artẽ ꝛ multe res arti-
T.c.13 ficiales fiunt p nãm. ꝛ hoc eſt qð vult cõmentator in. 2. phy.
ꝛ alibi dicens ꝙ natura complet multa que fiunt per artem ꝛ ecõ-
Tex.cõ. uerſo. ꝛ quando natura complet dicitur res naturalis. ꝛ qñ
79. ars complet dicitur res artificialis.

¶ Sʒ in his q̄ i plꝛ̃ibꝰ ſunt palã nõ ẽ. Nã ea q̄ i pluribꝰ ſunt i actiõe eẽ ipoſſe ẽ. A nã ãt nõ vident̃ fieri: qm̃ ea q̄ a nã ſunt a creatura p̄exiſtente ſumũt p̄ncipiũ: palã vero eſt creaturã ñ eẽ. nihil. n. rõnis dio q̃re hmõi creature ſint poterit explicari. Nã igit i his occulte opat̃. Nã ſic ex pluriũ cõiũctiõe ptiũ cõſtitutio q̃daʒ p̄orũ excedẽs q̃ntitatẽ efficit̃: ſic ex ſingulariũ diſcretione vnũ q̃dẽ intelligit̃ eoꝝ excedens p̄dicationẽ. Quapp cõitas ois nãlis ẽ qm̃ a ſingularitate p̄cedit q̄ creationi coeq̃tur. Subtiliter ãt ſpeculãtes ſic nãʒ i actiõibus latẽter opari inuenimꝰ: ſic creaturaꝝ creatorẽ i nã ex actu. Nũero. n. nãʒ ſtabiliuit: ſʒ hec hactenꝰ. alteriꝰ eni cõſiderationis ſunt.

ARGI. ¶ Illud ſpĩlius: nũqd forme ille q̄ verſari dicunt in pluribꝰ p naturaʒ exiſtere videant̃: an p artẽ. p artẽ nõ p̃nt cuʒ nulla eſſe videat̃ actio: q poſſit ad formã in pluribꝰ cõſtitutã attingere. Per nãʒ nõ vident̃: ꝙ ea q̄ p nãʒ efficiunt̃ ab aliq̃ re cõdita ꝛ creata p̄ncipiũ cepere. At vero cõdite res nõ ſunt: nec. n. põt rõ vlla reddi q̃re ſint hmõi. An nã eſt ipſa q̄ formas illas molit̃ in pſpicue videlʒ ꝛ occulte: nã queadmodũ partibꝰ coniunctis pluribꝰ: vniuerſitas q̃dã cõſurgit: q̄ magnitudinẽ partis cuiuſqʒ ſuperat ita ex ſingulis q̄ ſeorſuʒ habent̃: vna q̃dã forma concipit̃ q̄ oia illa q̄ñ ambit: ꝛ p̄dicatione ſua traſilit: q̄ fit vt ois vl̃itas a nã cõſtet. Quippe q̄ p̄deat ex ſingulis ꝛ ipſa ſic dixerit ſingularitas cõditur e pariter incedat atqʒ congruat. Si q̄s vo diligẽti ſubtilitate id exigat inueniet quẽ admodũ nã vires ſuas exercet in actionibꝰ clã nobis. ita ꝛ cõditorẽ nature ſuas in ipſa nã p̃merere id quo ex operibꝰ cognoſcit̃. qñ q̃dem naturaʒ ipſe numero certo ſanxit. hactenus de his namqʒ alterius inſtituti ſunt.

¶ Hic mouet̃ alia dubitatio q̄ eſt iſta. vtrũ forꝭ vl̃es ſint a nã vel ab arte. Et p̄bat auctor arguẽdo ad vtrãqʒ partẽ ꝙ non ſint ab arte. p̄bat̃. illa q̄ ſunt in pluribꝰ ipoſſe ẽ eẽ p actioneʒ artis ſiue p artẽ. ſʒ forꝭ vl̃es ſunt in pluribus igit̃ ꝛc. minor ẽ manifeſta ꝛ maior põt declarari. Illud qð fit ab arte fit ab aliq̄ ſingulari. cũ actiones ſint oppoſitoꝝ. tã actiue q̃ʒ paſſiue in p̄ductione nãli: ꝛ cũ effectus p̄portionet̃ cauſe. ğ opʒ ꝙ illud qð fit ab arte fit ſingulare: ſed nullũ ſingulare eſt in pluribus: ğ ꝛc. Albertus p̄bat aliter ꝙ forme vniuerſales non ſunt ab arte ſic: oẽ qð fit ab arte eſt accidẽtale: ſʒ forme vl̃es non ſunt accidẽtales illis de q̄bus predicãtur immo eſſentiales: ergo forme vl̃es nõ ſunt ab arte. maior pʒ p cõmẽtatorẽ p̄o de aĩa. q dicit ꝙ artificialia ſunt in gñe ſbe q̃tũ ad mãʒ: ſʒ q̃tũ ad formas q̄ fiũt ab arte ſunt in gñe accñtium. ¶ Ad aliã partẽ arguit auctor p̄bando ꝙ forꝭ vl̃es nõ ſint a nã: qꝛ oẽ qð fit a nã: fit ab aliq̄ ſingulari p̄exiſtẽte: ſʒ forꝭ vl̃is nõ põt fieri a ſingulari p̄exiſtẽte. ğ nõ fit nec pt fieri a nã. maior pʒ inductiue: ꝛ minor: qꝛ vl̃e eſt p̄us ſingulariũ vt patuit i capitulo de p̄ori. Iſtã dubitationẽ ſoluẽdo dicit auctor ꝙ natura occulte operat̃ in his. ſ. vl̃ibus: qꝛ dicit ꝙ vl̃ia ſunt a nã ſed occultũ eſt ꝛ nõ manifeſtũ q̃liter fiunt a nã. Albertus dicit ꝙ nã occulte operat̃ in vl̃ibus: qꝛ natura eſt p̄ncipiũ ſingularium p ſe. p cõñs vo vel ex cõñti eſt p̄ncipiũ vl̃iũ: ꝛ in quolibet ſuo particulari ſaluat̃ vl̃e. ꝛ iõ nã occulte operat̃ i his qꝛ ad gñationẽ ſor. gñat̃ hõ in ſor. ꝛ aĩal: ꝛ ita ð alijs vl̃ibus. h
Et declarat h̃ auctor in fñ dicẽs: ꝙ ſicut ex cõiunctione pluriũ partiũ fit q̃dã cõſtructio ſiue cõpoſitio excedẽs q̃ntitatẽ p̄orẽ. ſ. cuiuſlʒ partis p̄ ſe. ſic ex collectione plꝛ̃iũ ſingulariuʒ cõp̄hẽdit̃ in intellectu q̃dã vl̃e excedẽs p̄dicationẽ eoꝝ. ſ. ſingulariũ. Quapp poſtea cõcludit ex hoc ꝙ ois cõitas eſt a nã: qꝛ p̄cedit a ſingularitate q̄ eſt a nã: ꝛ põt poni cõ̃ p̄a huꝰ lib. ꝛ p̄bat̃ ſic. Ois ſingularitas eſt a nã. Ois vl̃itas vel cõitas eſt a ſingularitate. ğ ois cõitas eſt a nã: q̄. ſ. ſingularitas coequat̃ creationi. qꝛ. ſ. in eẽ exiſtit p creationẽ. ꝛ põt li q̄: referre q̃ditatẽ vel vl̃eʒ formã ita ꝙ ſit ſenſus: q̄. ſ. q̃ditas coequat̃ creationi. ſ. ſingularitati: q̄ exit ineſſe p creationeʒ ſicut ꝛ q̃ditas: ꝛ in h̃ q̃ditas ꝛ ſingularitas coequant̃: ꝛ addit auctor. ꝙ ſicut nã. i. deus ſublimis occulte cõcurrit ad p̄ductionem artificialiũ creãdo mãm. ſic cõcurrit ad p̄ductionẽ vl̃iũ creãdo ſingularia: maxꝭ in p̄ᵃ reꝝ creatione. ¶ Intelligen- I
dum ꝙ vl̃e põt intelligi fieri duꝛ̃. Unoᵒ ꝙ exeat ineſſe poſt nõ eẽ. Alioᶜ ꝙ fiat in ſuppoſito in q̄ nõ hũit p̄us eẽ. Intelligẽdo igit̃ vl̃e fieri p̄ᵒᶜ: ſic nõ eſt veꝝ ꝙ q p̄ducit ſingulare producit vl̃e. ſʒ hñ ſ̃o mõ eſt veꝝ ꝙ q p̄ducit ipſuʒ ſingulare p̄ducit vl̃e. ¶ Ulterius eſt ſciẽdũ ꝙ q̃dã ſunt vl̃ia q̄ p̄dicãt̃ ſo- K
lum ð ſingularibꝰ factis ab arte: ꝛ talia vl̃ia ſolũ fiũt ab arte. Nã ab eodẽ fit vl̃e a quo fit ſingulare: cuiuſmodi eſt illud vniuerſale domꝰ. Et q̃dã ſunt vniuerſaĩa q̄ ſolũmõ p̄dicãt̃ ð ſingularibꝰ factis a nã: cuiuſmodi eſt hoc vniuerſale hõ: ꝛ talia vniuerſalia ſolũ fiũt a nã: ꝛ q̃dã ſunt vniuerſalia q̄ p̄dicant̃ ð ſingularibꝰ factis a nã ꝛ ab arte: ꝛ talia vniuerſalia i differẽter fiũt a nã ꝛ ab arte. ꝙ ãt auctor dicit hic ꝙ ois cõitas ẽ nãlis. Intelliᵐ ẽ ſolũ ð cõitatẽ q̄ ſolũ hʒ eẽ i ſingularibꝰ factis a nã. Et qꝛ iã locutus eſt de nã: ꝛ natura eſt duplex. ſ. creata ꝛ increata. ꝛ iõ auctor cõparat illas adinuicem ꝛ dicit
ſic. Nos inuenimus naturã creatam in actione ſua latenter Tex.cõ.
operari: qꝛ deus ſtabiliuit naturã. i. naturalia. ex actu. i. in ac 80. ꝛ ali
tu in nũo determinato. nec errant: qꝛ dicit phs. 2. phyſi. ꝙ bi.
opꝰ nature ẽ opꝰ itelligẽtie nõ errãtis: ſicut ğ nã creata latẽ

ter operaſ in iſtis inferioribꝰ:qꝛ exprimatur i nobꝭ ꝙ nutrimur ⁊ augemur:quo tñ nã agat ad nutritioné ⁊ augmẽtationẽ ignoramus:ſic nã increata. Locus agit lateter ⁊ ſbſtãt in aliã naturã:qꝛ ſtabiliunt oia naturalia i nũo ðterminato ⁊ menſu
A ra vt dcm̃ é. ℂ Intellꝰ é vlterius ꝙ vle é 3ˣ ƀ3 dñm Alb.i. añ ré.i re.⁊ pꝰ ré. vle añ ré é rõ ꝓducibiliũ rez̃ in deo que a theologis ydea dr̃. vle in re eſt natura ipſa cõis in ſingularibus actu recepta:⁊ vle pꝰ ré.eſt intẽº vlis:q̃ ꝑ actũ itellectus abſtrahẽtis cãtat:⁊ eſt poſterius hoc vle his a qbus abſtrahitur:qꝛ tale vle aut tale eſt:aut nihil eſt aut poſterius é. ꝑ logo de aia. dcã auctoris intelligunſ de vlibꝫ mõ.ſed nõ pº nec tertio modis verificari poſſunt.vt pꝫ intelligenti.

Formaꝝ qdé alia é i ſbo ⁊ ð ſubo dr̃ vt ſcia qdé i ſubo é vt i aia ⁊ ð ſubo dr̃ vt ð grãmatica.qdã át é i ſubo ð ſbo v̇o nullo dr̃:vt albedo ſocratis Siliꝛ át in his q̃cũqꝫ formaꝝ ſunt idiuidue. Quedã v̇o ð ſubo dñr:in ſubo át nullo ſunt. vt rõnale atqꝫ mortale.q̃dã.n.neqꝫ in ſubo eſt neqꝫ de ſubo dicit:vt humanitas ſortis.

ARGL. ℂ Forma q̃dã ⁊ in ſubiecto eſt: ⁊ ð ſubo ꝑdicaſ:vt ſcia q̃ tñ in ſubiecto collocaſ/aia tñ de ſubiecto ꝑdicaſ/grãmatica. Quedã in ſubo eſt qdé:ſed ð ſubiecto nullo reddiſ:vt ſocratis/caluitiũ/⁊ oino qcqd tale numero vnũ é. Alie de ſubiecto predicantur/⁊ in ſubiecto non habentur:vt mortale/rationaleqꝫ.

ℂ Hic ponitur alia diuiſio q̃ eſt ꝙ de nũo formaꝝ q̃dã dicuntur de ſubiecto:⁊ ſunt in ſubiecto:vt ſciẽtia dr̃ de ſubiecto: vt de grãmatica.⁊ eſt in ſubiecto:vt in aia. Quedã forma dicitur de ſubiecto ⁊ nõ eſt in ſubiecto:vt ſubſtãtia ſecũda. vel qditas vniuerſalis:⁊ quedã eſt in ſubiecto ⁊ de ſubiecto nullo dicit. vt hec grãmatica ſor. vnde breuiter forma accñtalis vlis dr̃ de ſubo ⁊ eſt in ſubo ⁊ forª accidẽtalis ſingularis eſt in ſbo:⁊ nõ dicit de ſbo. Sed forma ſbalis vniuerſalis dr̃ de ſbo:⁊ nõ eſt in ſbo. Quidã libri nõ habent iſtð mẽbrũ leꝫ:ꝙ quedã forma nec dicit de ſbo:nec eſt in ſubiecto:qð tñ ponitur in predicamẽto. Et dicũt qdam expoſitores ꝙ iſtð mẽbrum nõ dꝫ hic poni:qꝛ vt dñt hic diuiditur forma:⁊ ſed indiuidua ſube q̃ nec ſunt in ſbo.nec dicuntur ð ſubiecto nõ ſunt forme:ſed ſunt cõpoſita ex materia ⁊ forma. In ꝑdicamẽtis tñ ponitur iſtud mẽbrũ:qꝛ diuidiſ ens incõplexũ in cõi. Si tñ velimus ponere ħ mẽbrũ bene poſſumus:qꝛ nã indiuiduũ ſube nõ eſt forma:tñ indiuiduũ ſubſtãtiꝫ formã que non diciſ de ſubiecto:nec eſt in ſubiecto. Sed qꝛ omnis diuiſio debet eſſe bimembris poſſumus iſtam diuiſionem quadrimembrem reducere ad diuiſionem bimembrem hoc modo. Omnis forma aut eſt ſubſtantialis aut accidentalis:⁊ diuiditur vlterius vtrunqꝫ membrum per dici de ſubiecto ⁊ eſſe per eſſe ⁊ non eſſe in ſubiecto.

ℂ Eoꝝ v̇o q̃ i ſubo ſunt ð ſubo v̇o ĩdicibilia: alia ſunt ſenſibilia.alia v̇o inſenſibilia. Sẽſibile v̇o eſt qð ſenſu ꝯprehẽdit:vt albedo:ſonus:ſapor:odor:color ⁊ ꝑcuſſio:⁊ dulce. Inſenſibilia v̇o q̃ rõne ſola cõprehẽdunſ vt doctrina ⁊ diſciplina. Similiter át nihil eorũ que de ſubiecto dicuntur ſenſibilia ſunt.

ARGL. ℂ Ex ħis q̃ in ſubo ſunt ⁊ ð ſubo dici non pñt alie ſenſiles:alie inſenſiles. Sẽſiles vocãtur q̃ ſenſu cõprehẽduntur/vt candor:ſtrepitus:odor:calor:v̇bera:dulcedo. Inſenſiles q̃ mẽte ꝑcipiũtur/vt diſcipline. Ité q̃cũqꝫ de ſubo ꝑdicanſ aliq̃:ſenſiles appellari nõ pñt.

ℂ Hic poniſ tertia diuiſio.ſ.ꝙ de nũo formaꝝ q̃ ſunt in ſbo ⁊ nõ dicunſ ð ſbo:cuiuſmodi ſunt forª accidẽtales ſingulares. quedã ſunt ſenſibiles:⁊ q̃dã ſunt inſenſibiles. Forme ſenſibiles ſunt q̃ aliquo ſenſu ꝓprio vel cõi pñt apphendi:cuiuſmodi ſunt albedo ⁊ ſonus:⁊ ſic de alijs. Forme inſenſibiles ſunt que per rõné cõprehẽdunſ:vt diſciplina:etiam forme q̃ dicuntur de ſubiecto ſunt inſenſibiles cum ſint vniuerſales.

ℂ Manifeſtũ aũt eſt ex his q̃ ꝓpoſita ſunt qm̃ quedã ſita ſunt alicubi.vt nigredo in oculo. Quedã vero difficile erit aſſignare:vt ſciẽtia ⁊ paternitas ⁊ filiatio niſi fortaſſe in generantium ⁊ cõponentiũ cõplexione ſint ſite.

ℂ Ex his q̃ dicta ſunt cõſtat alias eé formas q̃ aliq̃ loco videri ſite pñt: vt nigritia in oculo ARGL.
alias eiuſmodi:q̃s difficile ſit oñdere vbi nã collate ſint:vt ſcia:ſuitus:dominiũ. Relatio q̃ pater eé dr̃. Relatio qua filius:niſi qs i ipſa tẽperatura gignẽtiũ ⁊ condentiũ ſtatuat.

ℂ Hic poniſ quarta diuiſio q̃.eſt ꝙ de nũo formaꝝ q̃dã ſunt ſituate alicubi ſicut nigredo i oculo:⁊ q̃dã ſunt forme quas diffi.ile eſt aſſignare vel deſignare vbi ſituanſ:vt ſcia paternitas ⁊ filiatio:niſi forte qs aſſignaret ꝑñitaté ⁊ filiationem in cõplexione gñantis. q̃ qdé cõplexio vr̃ eſſe cã ꝑñitatis ⁊ filiationis.⁊ ita cõplexio eſt ꝑ totũ corpus. Et ſic ſi ꝑñitas ⁊ filiatio in cõplexione corporali ſint nõ eſſent ſituate i aliqua parte determinata corporis:ſed in toto corpore. Intelligendum ꝙ q̃dã ſunt forme corporales q̃ hñt eſſe ſubiue in corpore:⁊ q̃dã ſunt ſpũales q̃ hñt eé ſubiue in aia vel in intellectu. Et iõ forª q̃ ſunt in aia:vt ſcia ⁊ hꝫ:nõ ſunt ſite alicubi ſicut nec ipſa aia:verũtñ oẽs forme corporales ſunt ſite alicubi ⁊ extẽdũtur ad extẽſioné corpoꝝ:qꝛ oẽs tales ꝓducunſ i eé de poª materie ⁊ recipiunſ mediantibus dimẽſionibus:⁊ oẽs tales forme ſunt extẽſe vt vult cõmẽtator in de ſuba orbis. Nec vult auctor ꝯſtituꝫ:vñ nõ aſſerit ꝙ paternitas ⁊ filiatio nõ ſint ſite alicubi.ſꝫ ꝙ difficile é aſſignare vbi ſite ſint. Poſſumus hic ponere duas diuiſiones quaruꝫ vna eſt ꝙ de numero formaꝝ quedã ſunt ſite alicubi vt forme corporales:quedã nõ ſunt alicubi ſite:vt forme ſpirituales. Alia eſt diuiſio:ꝙ de numero formaꝝ corporaliũ. quedã ſunt quas difficile eſt aſſignare vbi ſunt ſite vt paternitas ⁊ filiatio.⁊ huiuſmodi. quedam ſunt quas eſt facile aſſignare vbi ſitẽ ſunt:vt nigredo in oculo:⁊ ſic de ſimilibus.

Ad hoc vidé ſco. in qð libe.q.6. ꝙ multa pulchra dicit.
B
C

ℂ Singulũ v̇o eoꝝ q̃ dicta ſunt i ꝯplexionis eiꝰ q̃ i voce é noticia. hoc v̇o erit vl ſubſiſtẽs vl ꝯtingẽs. Eoꝝ v̇o q̃ exiſtẽt i ꝯtingũt. Signũ át extrinſecus aduenit aut ifra ſubãꝫ ꝯſideratur ſimplr̃. vt linea ſupficies corpꝰ. Ea v̇o q̃ extrĩſecus accidũt. aut actus aut pati: aut diſpõ aut eé alicubi:aut in mora:aut hñe neceſſario hec erũt:ſꝫ ð his q̃ ſubſiſtũt:⁊ q̃ ſoluꝫ in q̃ exiſtãt exigũt:in eo quod de cathegorijs libro inſcribitur ſufficienter diſputatum eſt:de reliquis vero cõtinuo dicemus.

ℂ Oẽs porro forme q̃s ꝑtextui ſolitarie/hoc ARGL.
eſt citra cõplexũ ⁊ ſeriem loquẽdi repreſentate:per notas queqꝫ ſuas ſignificãt vel ſub

ſtantiā vel acciděs: ſiue ſuperueniēs. Eaꝝ q̄ ſuperueniunt extānb⁹: alie ſimpl'r intra ſubſtantiā ſpectant: vt linea: ſuperficies: corp⁹. alie veniūt extriſec⁹: vt facere: vt pati: vt cōpoſitū eē: vt vbi: vt qñ: vt hīe. De his q̄ ſubſiſtūt p ſe. Jtē ď his q̄ ſubiectū ſolū in q̄ locētur/deſiderāt: in ope qď predicaměta inſcribitur diſputatum eſt: de ceteris nunc agědū.

C Hic ponit qnta diuiſio q̄ eſt. q̄ de numero coꝝ q̄ dicta ſunt idest de nūo formaꝝ q̄dā eſt ſubſiſtēs ⁊ ſubſtās. vt ē ſba que ſubſtat accñtib⁹. ⁊ q̄dā cōtingēs. i. accñs: ⁊ iſtud ſʒ mēbrum ſubdiuidit' q: ſi ſit accñs aut eſt intra ſubā vt linea: ſupficies: corpus: aut extrinſecus aduenīēs: ⁊ ſi aduenīat ab extrinſeco aut eſt paſſio: aut actio: aut q̄n: aut vbi: aut poſitio: aut hītus: ⁊ de ſuba ⁊ accñ. ib⁹ q̄ ſunt infra ſubāʒ dcm̄ eſt in p̄dicaměſtis. ⁊ iď reſtat nūc dicere ꝯñr ď illis accñtib⁹ q̄ eueniūt ab extrinſeco. q: ď illis eſt ſcia huius li. C intelligědū eſt hic q̄ accñs dr̄ cāri ab extrinſeco qñ ex nā ſua exigit aliqd in rōne cāe afficiētis vltra ſubʒ in quo eſt ſicut eſt in iſtis ſex p̄ncipijs de quib⁹ hic loquit' vt pʒ de vbi ⁊ qñ. ſed accñs dr̄ cāri ab intrinſeco qñ ſm̄ nāʒ nihil exigit extra ſubm̄ in quo eſt: ⁊ ꝓpt' h' dicimus qualitatē quātitatē ⁊ relationem cauſari ab intrinſeco: q: de ſui nā nihil exigunt vltra ſuum ſubiectum.

D Sʒ an illud accidens ex ſui nām regrat aliquid in rōne cāe agēt' vltra ſubiectū in q̄ exiſtit cogita.

ARG I.

Ctio vero eſt ſm̄ quam in id quod ſubijcitur agere dicimur: vt ſecans quis in eo q̄ ſecet ſecans dicitur.

C Actio ſiue factio ē forma p quā in māʒ ſubiectā denoiamur agere vel facere/ vbi. g. Qui ſecat in eo q̄ ſecat ďnoiat' ſecās.

C Hec eſt ſa pars p̄ncipalis in q̄ auctor ꝯſequit' de p̄ncipali intento. ſ. de ſex p̄ncipijs: ⁊ iſta pars ꝯtinet ſex capitula ſʒ numerū ſex p̄ncipioꝝ. Jn p̄° ďterminat' de actione. Jn ſo ď paſſione q: actio ⁊ paſſio imediate ſequunt' q̄litatē in ordine doctrine: ⁊ in ordine reꝝ: ordine doctrine q: frequēs mētio facta eſt in ca. de q̄litate ď actione ⁊ paſſione ⁊ q̄litatib⁹ actiuis ⁊ paſſiuis. Jtē actiones ⁊ paſſiones ſunt colores alijs p̄dicamētis: q: reperiunt' in nālib⁹ ⁊ i ſeparatis a māꝫ: q: alia p̄dicamēta ſolū reperiunt' in nālib⁹. ordine ēt reꝝ: q: q̄litates diſponūt ad actiones ⁊ paſſiones q̄ cāut' ab eis: ⁊ ordine reꝝ ſequunt' q̄litates. C Capl'm de actione ꝯtinet tres partes p̄ncipales. Jn p̄ª parte ponit' ďſcriptio actionis. Jn ſcďa ibi. (Eſt āt.) ponit' diuiſio actionis. In 3ª ibi. (Scire āt.) ponunt' ꝓprietates actionis. De p̄ª parte. Actio ďſcribit' ab auctore ſic actio ē ſʒ quā in illud qď ſubijcitur agere dicimur.

E C Pro intellectu iſtius diffōnis eſt intelligědū q̄ li ſʒ quā in ꝓpoſito iportat hitudinē cāe formalis imediate ⁊ p h' remouent' po' nāles q̄ ſunt p̄n° remota actionis. ⁊ for' q̄ nō eſt imediatū p̄n^m actionis. ⁊ ars q̄ ſolū diſponit ſubm̄ ad actionē ⁊ inſtr̄m qď iuuat ad actionē vñ iſte ē intellectus diffō actio eſt ſʒ quā dicimur. i. denoiamur imediate formaliter agētes in illud qď ſubijcit'. vñ ſicut aliqd denominat' albū ab albedine. ſic aliqs dr̄ agens ab actione ⁊ ſoluʒ illud eſt actio quo aliqs denoiat' agēs: ⁊ p h' excludūt' obiectiones q̄ ſolēt fieri. ſ. q̄ aliqs ſʒ inſtr̄m vel manū dr̄ agēs. ģ inſtr̄m vel manus dr̄ actio. C Dō3 q̄ ad iſtud pʒ ſolutio. null⁹ n. ďnominat' agēs ab inſtr̄o vel manu: ⁊ ſi agēs nō eſt ꝯcretū ſeu denominatuʒ manus vel inſtr̄i ſʒ actionis. Jtē dicit dicimur ⁊ nō dicitur. Jtē q: omnis actio pōt eſſe in nobis. ſiue ſit actio corporis ſiue actio aie. iď dat' diffō actionis p cōparationē ad nos. tñ ēt q: hō ē oña ſuaꝝ actionū ſibi ꝓprie cōuenit agere: ibrūta do magis agunt' q̄ȝ agant. 3. ethi. Jtē agere ponitur in deſcriptione. q: agere eſt nobis notius in concreto q̄ȝ actio in abſtracto. ⁊ diffinitio debet dari per magis nota.

C Eſt āt alia qdeʒ anime: alia vero corporis.

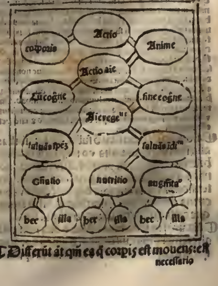
C Actio alia corpis eē dr̄. Alia ptinet ad aiūʒ ARG I.

C Hec eſt ſa pars p̄ncipalis hui⁹ cap. in qua ponit' diuiſio actionis q̄ ē q̄ actionū alia ē actio corporis. alia aie. C Jntelligendū ē h' q̄ actio ⁊ paſſio nō ſumunt' ita ſtricte ſicut in nālibus. Nā actio ⁊ paſſio ſʒ q̄ ſumunt' in nālib⁹ nō ſunt niſi cū abiectione ꝯrij ⁊ inductione alterius: ⁊ vbi eſt inductio for' abſq̄ abiectione ꝯrij ibi nō ē actio ⁊ paſſio ſʒ q̄ ſumit' in nālibus. Sed actio ⁊ paſſio h' ſumit' cōiter vbicūq̄. n. ē aliq̄ receptio for' ſiue ſit cū abiectione ꝯrij ſiue nō. ibi ſunt actio ⁊ paſſio ⁊ motus ſm̄ q̄ nō loquimur: ⁊ h' mō dicimus colorem agere in viſuʒ ⁊ viſuʒ pati a colore. C Jntelli^m q̄ ſub actione aie ꝯp̄hēdit' in ꝓpoſito q̄libʒ actio ſpūalis vt intelligere: ⁊ actiones ſbaꝝ ſepataꝝ ad iſta reducunt': ⁊ ēt alie actiones q̄ ſiūt ſine obiectione ꝯrij. Sub actione vo corpis ꝯtinentur oēs actiones nāles. ⁊ tales q̄ ſiūt p abiectionē ꝯrij. Silr̄ ē intelligendū q̄ aia ꝯiūcta corpi nō hʒ actionē p ſe: ⁊ oēs actiones ſunt totius ꝯpoſiti ex aia ⁊ corpe vt agētȳ. Aliq̄ tñ actio ineſt aiato rōne aie: vt intelligere ⁊ ſentire: ⁊ aliq̄ rōne corporis vt ſedere ⁊ ſtare. ⁊ multe alie: ⁊ oēs actiones q̄ ſunt in aiato rōne corpis dicūt' corpales: ⁊ q̄ rōne aie ſpūales. C Notandū ē ēt q̄ hec diuiſio actionis. ſ. q̄ alia ē corpis ⁊ alia aie: ſi habeat' reſpectus ad corp⁹ ⁊ ad aiaʒ eſt diuiſio accñtis in ſba. Si vo habeat' reſpect⁹ ad diuerſos modos agēdi ⁊ patiēdi ſic ē diuiſio gñis gñaliſſimi in gña ſubalterna: ⁊ ſic poſſumus hīe in h' p̄dicamēto coordinationē geneꝝ ⁊ ſpēꝝ ſic i alijs p̄dicamētȳ. ē ģ genus gñaliſſimū actio. dñe laterales ſt alie corporis: alie aie: ⁊ ſub actiōe ponit' imediate actio aie. qď ē gen⁹ ſubalternū: ⁊ diuidat' p oīas laterales ſic. Actionum aie alia ē cū cognitione. alia aūt ſine cognitione. Actio āt ſine cognitione eſt actio aie vegatiue ⁊ ponit' ſub actione aie. Actio vo aie vegetatiue ē gen⁹ cuius dñe laterales ſt ſaluās ſpēʒ ⁊ ſaluās indiuiduū. q̄dā. n. actio anie vegetatiue ſaluat ſpēʒ. ſ. gñtio: ⁊ q̄dā indiuiduū: vt nutritio ⁊ augmentatio: p quā indiuiduū ꝓducit a q̄ȝtitate imperfecta ad q̄ȝtitatē pfectā: ponit' ergo ſub actione anime vegetatiue: generare. vel generatio q̄ eſt ſpēs ſpāliſſima cuius indiuidua ſunt hec illa: ⁊ ſic pʒ quō coordināda eſt arbor: eodē mō pōt fieri coordinatio actionis corporis: diuidendo actionē corporis ſimplicis ⁊ corporis mixti. ⁊ poſſet poni alia arbor.

F

G Actiōis aie applicatione quid veniat.

D

C Differūt āt qm̄ ea q̄ corpis eſt mouens: eſt neceſſario

neceſſario id in quo eſt. Idē.n.qd̄ agēs cor
pus eſt ⁊ mobile eſt. Anime vō actio non id
mouet i q̄ eſt ſ3 cōiūctū. Aia eni dū agit imo-
bilis eſt. Mouet āt corpus. Aia vō imutabi
lis pmanet. Qm̄ aia qdē nec ſm locū nec ſ3
aliorū motuū quēcq3 mouet niſi forte ſ3 alte
rationē. nō eni cremētū ſuſcipiendo mouet.
neq3 diminuēdo. neq3 ad oppoſitū locū trā
ſeundo: Locus.n.corpus eſt: aia vō corpus
nō eſt: impoſſe vō eſt nō corpus corpore mo
ueri. Quare nullā loci aia ſuſcipit mutatiōe3

ARCI. Differt hec ab illa: qd̄ actio corpis nec io
mouet ip3 corp⁹ i q̄ ē. Idē eni corp⁹ ⁊ agēs
eſt: ⁊ mobile. S3 actio ai ſiue functio nō hoc
mouet in q̄ eſt ipſa: ſ3 cōiūctū. nā animus dū
agit qeſcēs eſt/ ⁊ imobilis. ⁊ q̄cq̄3 mouet ſub
inde corp⁹ nſeni (vt dixi) pmanet imobi-
lis: qn̄ qdē nec p locū: nec p aliū quēuis mo
tu3 eius agitari cernit: niſi q̄ alteraſcit. Ac p
mū qdē neq3 motū ſentit auctionis: neq3 mi
nutionis: neq3 delationis p loca: loc⁹.n. cor
pus eſt: aia corpus nō eſt. Qd̄ āt nō ſit corp⁹
q poteſt moueri p corpus: quapropter ani-
ma nulla eſt: que mutare locū ex loco poſſit.

Poſita diuiſione actionis. hic auctor cōparat mēbra diuiſio
nis adiuuicē ſ3 dīiā3 dicēs. q̄ actio corporis ⁊ actio aie dīne
in hoc q̄ actio corporis mouet illud in q̄ eſt. ſ3 actio aie non
mouet aia3. Primū mēbrū huius dīie no declarat auctor ꝑt
tm̄ declarari ex p̄mo de gene. Oē agēs corporeū cōicās i mā
cū paſſo in agēdo repatit. ⁊ oē qd̄ patit mouet. ergo omne
agens corporale mouet. Q3 aūt anima nō moueatur proba
tur p hoc q̄ aia non mouetur localiter ex quo ſequit q̄ aia
nullo mō moueat. Nā motus localis eſt primus motuū. ex
7. phy. ⁊ id qd̄ nō eſt mobile motu locali nullo mō eſt mobi

X.c.10. le. Et hoc dicit pħs expreſſe. 8. phy. q̄ autē aia nō moueat
⁊ inde. localiter. pbatur. Et hec eſt tertia ꝓ huius libri. que probat
dupl̄r. Primo ſic. locus eſt corpus. ſ3 aia nō eſt corpus. ⁊ im
poſſe eſt nō corpus i corpore moueri. ḡ impoſſe eſt q̄ aia mo
ueatur in loco. ⁊ p ꝯñs aia nō mouet localr. Intelligēdū
q̄ iſta p̄dicatio. locus eſt corpus. eſt mālis ⁊ falſa de uirtute
A ſermonis. locus.n. nō eſt corpus. ſ3 eſt qd̄dā accidens funda
tum in corpore. ſ. in corpore locantis. ⁊ ſic predicat hic. ſm̄
de accn̄te. ſ3 pōt eſſe intellectus bonus. locus eſt corpus. i. lo
cus eſt corporeus. ⁊ aia non eſt corporea. ergo ⁊c̄.

Solum enim corpus in eo q̄ de loco ad lo
cum tranſit mouetur.

ARCI. Solum.n. corpus de loco in locu3 mouet.

Secūda pbatio. Oē qd̄ mouet de loco ad locū eſt corpus
ſ3 aia nō eſt corpus ḡ aia nō mouet de loco ad locū. Cō-
B tra. pbatur q̄ aia moueat localiter. q2 motī nobi mouentur
dia q ſunt in nobis. p pħm. 3. thopi. cū igit aia ſit in nobis ḡ
nobis motis localiter mouet aia. Ad iſtud dō3 q̄ anima
mouet localiter. ſ3 nō p ſe ſ3 p accn̄s. ſ3 ꝓ eſt intelligenda de
moueri localiter p ſe. vt p3. q2 mediū p qd̄ ꝓ pbat ſolū ſe ex-
tendit ad h̄ q̄ iſta ꝓpoſitio: oē qd̄ mouet localiter eſt corp⁹
nō eſt va niſi de eo qd̄ p ſe mouet localiter. q2 accn̄tia q̄ non
ſunt corporea mouent localiter p accn̄s. S3 tūc eſt dm̄.
C q2 dicit cōmē. in lib. de ſba orbis. q̄ oē qd̄ mouet p accn̄s lo
caliter eſt diuiſibile p accn̄s. ſicut oē qd̄ mouet p ſe eſt diuiſi
bile p ſe. igit ſi aia mouet localiter p accn̄s. ſequeret q̄ aia
eſſet diuiſibilis p accn̄s. qd̄ eſt falſum. Ad iſtud dicendu3
q̄ aliqd dicatur moueri p accn̄s dupl̄r. Uno mō q2 ſibi acqri
tur locus p accn̄s. ita q̄ in fine motus erit ei locus adequa-
tus vel acquiſitus. ⁊ iſto mō accidētia extēſa ad extēſionem
corporis moti mouent per accn̄s. ⁊ iſto mō loquēdo de mo
ueri p accidēs eſt verū q̄ omne qd̄ mouetur localiter p acci
dens eſt diuiſibile p accidens. ⁊ iſto mō anima non mouet
localiter per accidens. Aliomodo aliquid mouetur per ac-
cidens ſolu3 ex eo q̄ eſt in eo qd̄ per ſe mouetur. ⁊ quod ſic
mouetur localiter per accidens. non op3 q̄ ſit diuiſibile per
accidēs. ⁊ hoc modo mouetur anima ad motum corporis.

Hoc aūt in qbuſdā dubitabile apparebit.
Speculo eni3 imutabili pmanente imaginis
motus mobilis fieri videt ad oppoſiti mutā
tionē. Impoſſe ergo erit ſoluē ꝯceſſo q̄ ibi
vere forma exiſtat. Si vō nō eſt: icredibilis
error putabit in vulgo. ſ3 ꝯueniēti⁹ ſit dicer.

Dicat aliqs. Nōne ſpeculis manētib⁹ reſ- ARCI.
pondēs in ijs imago cōmeat aduerſo obie-
cte rei motū. Aut igit ſolui q̄ſtio nō poterit
ſimul atq3 fateamur imaginē q̄ cōparet ēt re
uera in ſpeculo cōſiſtere. aut ſi hoc negem⁹:
error vulgo intolerabilis exiturus eſt. Etiā
ſic commodius futurum ſit ita dicere.

Mouet vnā dubitationē circa p̄dicta. dcm̄ eſt q̄ impoſſe ē
nō corpus i corpore moueri. Iſtud h3 dubitationē. q2 ſpecu-
lo qeſcēte imago q̄ eſt in ſpeculo mouet ad motū illius cui⁹
eſt imago. ⁊ tm̄ illa imago eſt nō corpus. al̄r duo corpora eſ-
ſent ſil̄ in eodē loco: qd̄ eſt falſu3. ḡ poſſe eſt nō corpus moue
ri in corpore. Ad iſtud dubiū dicit auctor q̄ dato q̄ illa ima
go vē ſit in ſpeculo ſicut in ſbo. ipoſſe ē ſoluere qn̄ nō corpus
vē in corpore moueat. Si vō dicat q̄ imago nō ē in ſpecu-
lo. error incredibilis in vulgo putabit. ſ3 ſit ꝯueniētius dice-
re q̄ imago q̄ apparet in ſpeculo nō eſt vē i ſpeculo. Alber In trac.
tus vi hic dicere q̄ imago q̄ vr̄ in ſpeculo nō ē in ſpeculo. ſ3 de hoie
illud qd̄ vr̄ ē obiectū cui ſpeculū obiicit. Un̄ p hoc q̄ ſpecu- c. de vi-
lum obijcit alicui viſibili illud viſibile cauſat ſpēm ſuā in ae ſu in. q.
re vſq3 ad ſpeculū. ⁊ q2 nō p̄t cēre vlteri⁹ ſuā ſpē3 ſit reflexio virū co-
gn̄ioris ſpēꝝ viſualiū. ita q̄ a ſpeculo ſit regn̄atio ſpēꝝ vſq3 lō tm̄ ſit
ad oculū. ⁊ ita in oculo hoīs aſpiciētis in ſpeculo cauſat ſpe obm vi-
cies ſue ſpeciei p reflexionē. q̄uis hō nō poſſit videre facie3 ſu.
ſuā p lineā rectā. eo q̄ nō diſtat a ſpē. tm̄ p lineā reflexā pōt
ſe videre: ⁊ vr̄ eſſe intentio pħi in libro de ſenſu ⁊ ſenſato q̄
dicit q̄ oculus exiſtens in tenebris celeriter motus videt ſe- Tracta.
ipſum: quēadmodum ⁊ in reflexione quacūq3 facta ad ſup- vnico.
ficiem bn̄ terſa3. Siqs autē velit dicere q̄ imago q̄ apparet D
in ſpeculo eſt in ſpeculo vel in aere contiguo ipſi ſpeculo
o3 dicere q̄ ex hoc nō ſequit q̄ nō corp⁹ in corpore moueа
tur: q2 illa imago nō manet ꝯtinue eadē ille cui⁹ eſt imago:
ſ3 gn̄atur cōtinue alia ⁊ alia imago: q2 tm̄ ille imagines ſunt
eiuſdē rōnis ſunt ita ſimiles q̄ ſenſus non pōt diſcernere di-
uerſitatē inter illas. ſ3 apparet ſenſui q̄ ſit eadē imago. q̄ pri
mo fuit in vno. poſtea in alio: qd̄ nō eſt verū: q2 vt dicit ſimpli-
cius ſup ſo de celo. Siqs aſpiciat in aqua currente i imago
ſua apparet manere tā in parte aq̄ q̄ aduenit q̄̄ in parte aq̄
q̄ recedit: ſ3 nō eſt ſic: q2 idē accn̄s numero migraret de ſbo i
ſbm. Et eode3 modo eſt de imagine que apparet in ſpeculo
ſi ibi ſit imago vel in aere ⁊ ita eſt de radio ſolis q2 eſt conti-
nue alius ⁊ alius: ⁊ cōtinue ſit noua generatio in alio ⁊ alio
ſitu ad motum ſolis aere totaliter quieſcente. q2 ſi eſſet ide3
radius. idem accidens. ſ. radius cōtinue moueretur ab vno
ſubiecto ad aliud ſubiectum: quod eſt impoſſibile.

¶ Scire at oz qm oe qd i motu e i actione eſt. Moueri at actio eſt. Siqs igit moueat agit necio. ois g actio i motu. oiſq motus i actione firmabit. Propriu igit actionis e i motu eſſe. Sicut ppriu mot9 i actione. z i his qde actionibus in qbus eſt gnatio aliq pala eſt.

ARGI. ¶ Cetez ſcire opz in actione ee qcqd vbiq i motu eſt: nihil. n. aliud eſt moueri q actio: pinde qcqd mouet obiter qq agit: na z ois actio in motu eſt: z ois motus i actione poſitus intelligit: quo circa ppriuz actionis eſt eſſe i motu: ſicut motus quoq propriuz vr eſſe in actione. hoc at quemadmodu veru eſt in actionibus p quas creantur z excitantur aliq.

¶ Hec eſt tertia pars principalis huius capituli i qua auctor determinat de actione qntum ad naturam accidentalem eius. ſ. qntum ad proprietates accidentales. Et ponit auctor quattuor proprietates. duas proprias z duas comunes. Prima eſt q e proprium eſt actioni eſſe in motu omnis. n. actio eſt in motu. z omnis motus fundatur in actione. ¶ Intelligenduz q actio eſt quidam reſpectus ad agens fundatus in mobili: z paſſio eſt quidam reſpectus ad paſſum fundatus in motu. actio dr vt e ab agete: z paſſio vt e ad paſſu. ois igit actio realis q eſt p abiectione ptrij eſt in motu. ſicut forma eſt in materia z omnis mot9 eſt in actione. ſicut materiale in ſuo formali.

¶ De his vo q corrupunt fortaſſe obijcit. Na q deſtruit domu i motu e. Nihil at agere vr. na nihil efficit: ſed qd eſt factum deſtruitur.

ARGI. ¶ Sic dubiu vr i actioibus p qs euerti ptingit aliq vel corrupi. Qui. n. demolit aliqd: is in motu eſt qde: ſz agere tn nihil vr: qppe ſi p eum nihil efficit: ſz qd factuz eſt euertit.

¶ Mouet dubitatione. qr vr q no ois motus ſit in actione qr aliqs eſt motus vbi no eſt actio: vt pz in illis in qbus p motu nihil fit. ſed qd eſt deſtruit. vt in deſtructione domus. Un pt ſic argui. vbicuq eſt actio eſt aliqd factu. ſed no vbicunq eſt motus eſt aliqd factu. g aliquis motus eſt ſine actione.

¶ Dico at actione no qd ſz i qd agat exiger.

ARGI. ¶ An actio: non quam rem agat: ſed in quaz agat: requirit z ſpectat.

f ¶ Ad iſtud rndet auctor q actio no ſemp exigit aliquid in actu. ſed ois actio requirit aliquid in quod agens agit. ¶ Sciendum q in omni actione nali oz q per actionez fit aliquid factum. Cum. n. vna res corrumpitur. alia generatur. Naz per phm. gnatio vnius eſt corruptio alterius z econuerſo. Si ergo domus deſtruit p cobuſtionez generat ignis z aer ex ma domus. Sed qn deſtruit p motu locale tm ſeparado ligna z lapides abinuice ex quoru copoſitione coſtabat domus p tale copoſitione pot aliqd eſſe deſtructum. quamuis nihil fit actu per hm actionem. vbi tn actio nalis eſt per vera alterationem z per abiectionem contrarij non poteſt aliqd deſtrui. niſi aliquid fiat per eandem actionem.

¶ No eſt autez motus actio ſed quale. Quieſcere. n. quale eſt. quare z motus qle erit. Simpliciter eniz quecuq ptrariorz oppoſitione ſuſcipiut: eiuſde recipiut gnis pdicationez.

ARGI. ¶ Neq vo motus ſpes actionis eſt: ſz qlitas: ppea q z quies ipſa qq in qlitatis genus refert. prſus quecunq ſunt inter ſe contraria hec eiuſdez generis pdicationez recipiunt.

¶ Remouet dubitatione. qr dcm eſt q omnis mot9 eſt in actione, poſſet aliqs credere q omnis motus ſit in gne actionis. Iſtud dum remouet auctor dicens q motus no eſt actio. ſed quale. h eſt motus eſt in gne qualitatis. z hec eſt pcluſio quarta huius lib. z pbatur ſic. oia pria ſunt eiuſde gnis. motus z qes ſunt pria. g ſunt eiuſde gnis. ſz qes eſt in gne qualitatis. g z motus. ¶ Intelligendu eſt hic q qes accipit dupliciter. qr vno9 eſt ide qd imobilitatio. z ſic e puatio motus nec eſt qlitas. alio9 accipit qes vt dicit diſpoſitione pria diſpoſitionibus ſcdm quo eſt motus. z ſic accipit qes p forma ſub q mobile qeſcit i termino motus. Un dicimus q motus eſt ad qetem vt ad terminu. z iſto mo accipit qes in ppoſito. ſ. p forma ſub qua mobile pot quieſcere in fine motus. ¶ Secundo eſt intelligendum q phs non intendit hic dicere q ois motus eſt in gne qlitatis. Et per hoc remouet dubitatione qs crederet q omnis motus eſt in gne actionis: z iſtud remouetur per hoc q aliqs motus eſt in genere qualitatis. c d

¶ Nalis vo pprietas actiois e paſſione ex ſe i id qd ſubijcit inferre. Ois. n. actio paſſiois effectiua eſt. omneq paſſione iferes actio e.

¶ Illa ſane maxima pprietas actiois eſt vt paſſionez mae q ſubijcitur afferat z inurat. Omnis. n. actio paſſionis eſt efficiens. Et qcquid paſſione inferre poteſt hoc actio eſt. ARGI.

¶ Secunda pprietas actionis eſt ex ſe inferre paſſione in illud qd obijcit. z hec eſt ppie pprietas conuertibilis cu actione. Omnis. n. actio infert paſſionez in illud qd ſubijcit. z omne inferens paſſionem in illud quod ſubijcitur eſt actio. Iſtud autem dictum auctoris. ſ. inferre paſſionem in illud quod ſubijcitur eſt intelligendum de eo quod formaliter infert paſſionem. z non de eo quod effectiue ſeu inſtrumentaliter infert paſſionem. Egi. aut ſz q actio e eſt effectia paſſiois per ſe actionis at paccſis.

¶ Contingit at actione ab actioe effici. actio eniz eius qd p ſe mouet: eius actiois q p aliud eſt generatiua eſt. Actio eniz ab aiali illata ab eo que animalis eſt principium ſumit.

¶ Ac pot qde ptingere vt ex actione fiat z inferat actio. Na actio alicuius qd p ſe mouet effectrix e actiois ei9: q p aliud iuehit: vt actio vbi gra qua aial iuſſit alteri ab ea qua pmaz aial ide edidit excitata pncipiu ſupſit. ARGI.

¶ Quia dictu eſt q ppriu eſt actioni ex ſe inferre paſſionem aliqs crederet q actio no infert niſi paſſione alia ab actione. Iſtud remouet dicens q actio non ſolu infert paſſionez: ſed quadoq actio infert actione. na actio illius quod mouet ex ſe eſt generatiua actionis illius quod mouetur ab alio: vt actio manus eſt cauſa actionis bacculi. vt pz.

¶ Nihil tn itereſt. Siue agere ſiue pati: qd eſt ab aiali eſt: pncipiu dicat. z ſi actus qdez pmordiale pncipiu eſt. pati vo p mixtu qz ob rez actionis z paſſionis actus gnatiuus eſt.

¶ Eqde nihil itereſt pncipiu dicat actio fuiſſe an paſſio aial ei9: qd actioez ipſſit alteri: aut ſi actio pncipiu qde ipſa phibeat ſincerz z impromiſcuu: paſſio pmiſcuum. Quo circa functio ſiue actus ille primus z actionis z paſſionis efficiens fuiſſe dicendus eſt. ARGI.

¶ Subiugit

¶ Subiungit auctor ꝙ nihil differt ſiue capiatur prima actio que imediate ab animali ꝓcedit, ſiue quecūqꝫ alia mediate procedēs ⁊ pati per mixtum eſt paſſio reſpectu vnius actio-nis. ⁊ actio reſpectu alterius. vt actio bacculi eſt actio reſpe ctu lapidis. ⁊ paſſio reſpectu animalis.

¶ Facē vͦo id qͦ q̄le ē ex ſe gignit. q̄litas ete nī calor eſt. Efficit āt ea q̄ calefacere ē actio nē. Qualitatū vͦo ꝑticulariū pō effectrix eſt ⁊ q̄ntitatū. Aſperū. n. ⁊ lene ⁊ ſil'ia q̄lia ſūt. li nea vͦo ſupficies ⁊ ſoliditas quātitates ſūt. vniuerſa āt hec a ſitu ſubaꝫ ⁊ gn̄ationē h̄nt. Quātitas āt q̄ntitatiſ ē. vt lōgitudis linea. lati tudis planū. altitudis vͦo ſolidū corp⁹. Qua litas āt ē effectrix q̄litatis vt calitatis calor.

ARGL. ¶ Ipſa vͦo qualitas e ſeſe gignit id qͦ eſt fa-cere. Nā calor ipſe quē qualitatē eſſe cōſtat. Hāc actionē de ſe progenerat que dr̄ calefa cere. Quātitates quoqꝫ ꝑticulares efficiunt ab eo gn̄e: qͦ cōpoſitum eſſe cognominaui-mus: a quo ⁊ qualitates nōnullū manare cō ſpicuū eſt. eiuſmodi ſūt aſperitas atqꝫ leuor ⁊ ſil'ia: que certū eſt q̄litates eſſe. Itez linea: ſupficies: atqꝫ corpus ⁊ ſubaꝫ ⁊ ortū h̄nt ab ipſo poſitu. Sed ⁊ q̄ntitas q̄ntitatis: ⁊ q̄litas

d qualitatis efficiētes ſunt. Nā ⁊ linea longi-tudinez ꝑcreat: ⁊ planities latitudinē ⁊ cor pus craſſitudinem. item calor calorem.

¶ Quia dcm̄ eſt q̄liter actio īfert paſſionē ⁊ q̄nqꝫ actionē, id auctor h̄ icidētaliter oñdit q̄liter res vni⁹ p̄nti gn̄at a re al-terius p̄nti ⁊ q̄uo res p̄ntalis gn̄atur a re eiuſdē p̄nti. Et di-cit ꝙ qualitas ex ſe gn̄at actionē. vt calor ex ſe gn̄at illā actio nez que eſt calefacere. ⁊ poſitio eſt effectiua particulariū q̄-litatuꝫ ⁊ q̄ntitatū. ⁊ ꝓbatur ſic. Aſperitas ⁊ lenitas ſunt q̄lita tes. ⁊ linea ⁊ ſupficies ⁊ corpus ſunt q̄ntitates. ⁊ oia iſta ge-nerant a pōne. vt pꝫ. Nā aſperitas cauſat ex hoc ꝙ aliqua ps alicui⁹ toti⁹ ſupeminet alteri: ⁊ lenitas cauſata ex hoc qꝛ ptes ſunt eq̄les in toto. nūc igit' ordinatio partiū in toto, cuꝫ ſupeminētia vni⁹ ad alterā vel cū qualitate earūdem eſt poſi tio q̄daꝫ. Et ſic pꝫ ꝙ poſitio eſt gn̄atiua lenitatis ⁊ aſperita-tis. Sil'r linea ſupficies ⁊ corpus gn̄ant a pōne: qꝛ linea cau-ſat' ex hoc ꝙ ptes ſunt ſite in toto ſm longū. ⁊ ſupficies cau

f ſat' ex hoc ꝙ ptes ſunt ſite in toto ſm longū ⁊ latū. ⁊ corpus cauſat' ex h̄ ꝙ ptes ſunt ſite i toto ſm lōgū latuꝫ ⁊ ꝓfundū. ⁊ ſic pꝫ q̄liter res diuerſorū p̄ntorꝫ gn̄ant' ex ſeinuicē. nā paſ ſio gn̄atur ab actiōe ⁊ actio a qualitate. ⁊ qualitas ⁊ q̄ntitas

A gn̄ant' a pōne. ¶ Qualiter aūt aſperitas ⁊ lenitas ſint q̄lita tes. cuꝫ in p̄ntis ſit dcm̄ ꝙ non ſint q̄litates ſed pōnes. vt ap parebit poſteri⁹. cap. de pōne. Adhuc res p̄ntales gn̄antur ex re eiuſdeꝫ p̄nti. vt linea eſt cā longitudinis. ⁊ vtrūqꝫ eſt in

B p̄nto q̄ntitatis. ⁊ ſupficies eſt cā latitudinis. ¶ Intelligēdum

Lōgitu ꝙ linea nō eſt lōgitudo. ſꝫ lōgitudo eſt paſſio lineeꝛ ⁊ iō linea

do gd ſit eſt cā longitudinis ſicut ſubm eſt cā ſue ꝓprie pſſionis. dꝛ tn̄ cōiter ꝙ linea eſt lōgitudo. qꝛ linea eſt q̄ntitas ſm quā aliqd denotatur longū. ⁊ idē dico de ſupficie reſpectu latitudinis.

C ¶ Intelligēdū eſt ꝙ poſitio nō eſt cā ꝓprie effectiua q̄litatis vel q̄ntitatis, ſed pro tāto dr̄ cā qualitatis. qꝛ ad eſſe poſitiōis ſeqͣtur eſſe talis q̄litatis vt aſperitatis ⁊ lenitatis ⁊c. ⁊ illud dicitur eſſe cā ad cuius eſſe ſeqͣtur aliud qualitercūqꝫ.

¶ Sit⁹ āt agere ⁊ pati. In diſpōnis nāqꝫ cō poſitiōe q̄daꝫ gn̄o ſimpliciū ſit, quā in moti-ua actiōe ꝯſiſtere neceſſe eſt. Quādo vͦo tē-pus cauſa eſt. vbi vͦo loc⁹. h̄ic autē corpus. Ea. n. que circa corpus ſunt habere dicunt'.

¶ Ipſum quoqꝫ poſituꝫ actio ⁊ paſſio moliūt' ARGL. ad poſitū. n. gignēdū: q̄daꝫ ſimpliciuꝫ quaſi ort⁹: h̄ eſt collocatio ꝑtiꝫ: ⁊ digeſtio neceſſa ria eſt. Ois vero talis ort⁹ in actione geſtio-neue cōponētis ⁊ collocātis ea ꝯſtat. Ipſuꝫ quādo proficiſcit' a tēpore: vbi a loco. Hoc autez quod dico habere cōſtituitur a corpo re. h̄rī. n. ſola ea que corꝑi circūdata ſ't dr̄.

¶ Hic auctor redit ad oñdendū q̄uo res vnius p̄nti gn̄at' a re alteri⁹ p̄nti. ⁊ dicit ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt gn̄atiua pōnis. ⁊ eſt ꝯcluſio. 5. h⁹ lib. que probat' ſic. Gn̄atio pōnis fit ex cōpōne partiū ſimpliciū. vt pꝫ ꝑ diffōnez pōnis que eſt. Poſitio eſt or dinatio partiū in toto in cōparatiōe ad lociū. ſed iſtā cōpōnē partiū nece eſt eē in motiua actiōe. qꝛ ois q cōponit agit. eſt ēt cōpō actio. ergo neceſſe eſt eē gn̄ionē pōnis ab actiōe. ⁊ ita actio eſt cā pōnis. Itē res vni⁹ p̄nti cāt' a re alteri⁹ p̄nti nā vbi cātur a loco: qꝛ vbi eſt circūſcriptio corꝑis ꝓcedens a cir-cūſcriptiōe loci: ⁊ q̄n cātur a tpe: qꝛ q̄n eſt qͦ derelinqͣtur ex adiacētia tpis in re tpali ⁊ loc⁹ ⁊ tps ſunt in gn̄e q̄ntitatis. ⁊ hitus cātur a corpe: qꝛ hic cātur ex adiacētia corꝑis ⁊ eoruꝫ q̄ ſūt circa corpus. Et ita pꝫ q̄liter res vni⁹ p̄nti cātur a re al

D teri⁹ p̄nti. ¶ Et ſi dicat'. q̄re locus ⁊ tps magis cānt duo p̄nͣ ſ. q̄n ⁊ vbi q̄ꝫ alie q̄ntitates: dōm ꝙ loc⁹ ⁊ tps h̄nt duplicē re ſpectū: vnū ad ſbm in quo ſūt. loc⁹. n. hꝫ vnū reſpectū ad cor pus locās i quo ē ſubiectiue: ⁊ tps hꝫ vnū reſpcūꝫ ad p̄m mo bile in quo eſt ſubiectiue. Aliuꝫ reſpectū h̄nt ad res q̄s mē-ſurāt vt loc⁹ hꝫ reſpectū ad locatū qͦ menſurat: ⁊ tps hꝫ re-ſpectū ad mot⁹ iferioris quos mēſurat. Ex 2ͦ reſpectu loci ⁊ tpis q eſt ad res mēſuratas cāntur iſta duo p̄nta. ſ. vbi ⁊ q̄n ꝑ reſpectū vnuꝫ quē hꝫ loc⁹ ad rē locatā: ⁊ per reſpectū quem hꝫ tps ad rem tpalē: ⁊ qꝛ alie quātitates. ſ. linea ſupficies ⁊ corpus h̄nt tm̄ vnum reſpectū. ſ. ad ſubiectū in quo ſunt qͦ ab eis mēſuratur itrinſece: ideo iſte q̄ntitates. ſ. linea ſuperfi cies ⁊ corpus non cauſant aliqua predicamenta.

¶ Eorꝫ vͦo q̄ in ſubo nō ſūt idiuiduorꝫ corru-ptio q̄dē ē in p̄mis. gn̄o vͦo i his q̄ mox poſt ꝑorū ꝯſtōnē ꝯſiſtūt: eorꝫ vͦo que de ipſis p̄di cata ſunt: a q̄bus oīno nulla eſt p̄dicatio: vt oēs q̄dez hoies ei⁹ hoīs qui cōis ⁊ vl'is eſt.

¶ Corpus idiuiduorꝫ que ſubo nullo ꝯſtant: exitiū ⁊ occaſus in p̄mis eſt: ſed ort⁹ in ĳs q̄ ARGL. prima ſūt a p̄mis. Quecūqꝫ porro d ſingl'is ꝑntur: hec ab ĳs q̄ nullo mō ꝑntur exiſtunt ⁊ coaleſcūt: vt a ſingulis hoib⁹ hō in cōeꝑdit.

¶ Cū determinauit q̄uo accn̄tia gn̄ant' ex ſeinuicē. narrat q̄liter ſbe gn̄ant'. Et ꝑ q̄r p̄ͣ ſba gn̄at'. 2ͦ q̄r ſuba 2ͣ gn̄at'. Dicit ḡ p̄. ꝙ corruptio iͦʳ idiuiduorꝫ: q̄ nō ſt in ſbo. i. ididuorū ſbe eſt i p̄ͥˢ q̄litatib⁹: q̄ſt calitas. frigiditas. hūiditas. ⁊ ſiccitas. vſqꝫ ad mā̄ꝫ p̄ᵃᵐ. Iſte. n. q̄litates ſufficiūt ad corrūpēdū ſbas p̄mos gn̄abiles ⁊ corruptibiles: ſꝫ nō ſufficiunt ad gn̄andū ſꝫ forme ꝯſtes mixtionē 4ͦʳ elm̄torꝫ ſeu q̄tuor q̄litatū p̄ma-ruꝫ ſbarū mixtarꝫ cū q̄tuor elm̄tis. vult dicere ꝙ q̄litates elm̄ torū ſole nō ſufficiunt ad gn̄ationem ſube p̄me: ſed reqͥritur generās mixtū. Mixtū. n. per formā mixti generat mixtum ſimile ſibi in ſpecie ⁊ forme que ꝯſequunt' cōmixtionē qua-tuor elm̄torū vel qualitatū primarꝫ ſunt cā generatiōis ſub-

E ſtā'ie p̄me. Sed eſt itelligenduꝫ ꝙ in genere cauſe materia-lis p̄ma gn̄atio indiuiduorū fit ex mixtis: vt generatio pla

ſonis ex ſpermate maris ⁊ mẽſtruo mulieris: ⁊ gñatio que imediate ducit ad eſſe.i.que terminat ad formã ſubſtãtialez eſt ex mã pma: vt ex ſubto que manet eadẽ corrupto ſemi‑ne in gñato hoie: gño vo ſcðarum ſubarũ reſultat ex gñone pma: pter eo.n. ꝙ pticulares hoies ſunt gñati itelligit hũa‑na ſpẽs eſſe gñata. Sic de gñe reſpcũ ſuaꝝ ſpẽrum eſt dñm.

¶ Recipit aũt agere ⁊ pati ↄrietates ⁊ magis ⁊ min⁹. Secare.n. ad plãtare ↄriũ ẽ. Et vre‑re ad hũidũ facere ↄriuz: ⁊ calefieri magis ⁊ min⁹ gdẽ dr ⁊ ifrigidari ⁊ ſiccari ⁊ humidũ fieri ⁊ triſtari ⁊ gaudere magis ⁊ minus dr.

ARGI. ¶ Ceterũ facere atqꝫ pati recipiunt ↄtrariũ. Itẽ pluris minoriſqꝫ diſcrimina: naz ⁊ huic qð dico cedere ↄriu ẽ cõſerere. Itẽ huic qð dico amburere: cõtrariũ eſt aſpergere. Cale‑fieri quoqꝫ plus ⁊ minus aliqua dñr: itẽ refri‑gerari: ſiccari. humeſcere: letari: merere.

¶ Due ſunt ꝓprietates actionis ⁊ paſſiõis.ſ. hñe ↄriuz ⁊ ſuſci‑pere magis ⁊ min⁹ actio ↄriatur actioni: vt calefacere ↄriat ei qð eſt frigefacere: ⁊ paſſio ↄriatur paſſiõi: vt calefieri qð ẽ frigefieri. ¶ Itẽ actio ⁊ paſſio ſuſcipiũt magis ⁊ min⁹. vt fri‑gefacere ⁊ frigefieri ſuſcipiũt magis ⁊ minus. Silr calefacere ⁊ calefieri ſuſcipiũt magis ⁊ min⁹. ¶ Circa h ca^m dubita‑

f tur pmo. vtruz actio ⁊ paſſio ſint diuerſa ꝑnta: ⁊ vr ꝙ nõ. qꝛ

Ad h vi nihil idẽ eſt in diuerſis ꝑntis: vt pz per phm in antepredica‑

de anto. mẽtis. in illa pte. diuerſoꝝ generũ ⁊ non ſubalternatim poſi‑

andr. li° torũ ⁊c. ſed idem nũero eſt in gñe actionis ⁊ paſſiõis. g actio

9.meta. ⁊ paſſio nõ ſunt diſtincta ꝑnta. minor ꝓbatur. nã ois actio ⁊

q.4. ar/ ois paſſio eſt in ꝑnto paſſiõis: ſz eadẽ res numero eſt actio ⁊

ti. pmo. paſſio. ergo eadẽ res nũero eſt in gñe actiõis ⁊ paſſiõis. mi‑nor pz ꝑ phm. 3. phy. q dicit ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vn⁹ mot⁹. ergo ꝑ ↄuerſionẽ ſimplicẽ idem mot⁹ eſt actio ⁊ paſſio. ergo eadẽ res eſt in vtroqꝫ ꝑnto. ¶ Itẽ phs ⁊ Cõmẽtator. 3. phy. dñt ꝙ actio ⁊ paſſio ſunt vn⁹ actus: ſicut eſt eadẽ via ab athe‑nis ad athebas ⁊ ecõtra. ita idẽ act⁹ eſt actio ⁊ paſſio. ¶ Itẽ Cõmẽ. 3. phy. cõmẽ. 18. dicit ꝙ aſcẽſus ⁊ deſcẽſus ſunt vn⁹ ⁊ idez mot⁹: qꝛ idem mot⁹ q eſt aſcẽſus reſpectu ſuperioris eſt deſcẽſus reſpectu iferioris. actio ⁊ paſſio ſe hñt ad motũ in quo fundant: ſicut aſcẽſus ⁊ deſcẽſus. ergo vt pus. ¶ Itẽ iſte auctor in hoc lib. dicit. ꝙ actio 2°. i. imediata vel remo‑ta põt dici actio ⁊ paſſio reſpectu diuerſoꝝ: vt mot⁹ baculi eſt actio reſpcũ lapidis moti: ⁊ paſſio reſpectu man⁹ vel aia‑lis. ergo eadẽ res eſt actio ⁊ paſſio g non ſunt ꝑnta diuerſa. ¶ Itẽ Cõmẽtator. 3. phy. dicit ꝙ actio facta inter mouens

Com. 8 ⁊ motuz eſt eadẽ: ſz reſpectu alteri⁹ dr mouere ⁊ moueri. g actio ⁊ paſſio ſunt idẽ. ¶ Itẽ Cõmẽtator in ca° de ad aliqd. exẽplificãdo de relatiuis dicit ꝙ ꝓportio inter duo ⁊ vnũ eſt ꝓportio dupla ⁊ ſubdupla reſpectu diuerſoꝝ extremorũ. g a ſimili idẽ mot⁹ eſt actio ⁊ paſſio. Oppoſitũ vult h auctor ⁊ phs in ꝑntis. ¶ Dubitat ſcðo vtrũ actio ſit ſubiectiue i agẽ‑

c te vel in paſſo: ⁊ ꝙ ſit in agẽte ꝓbatur: qꝛ auctor iſte dicit ꝙ dif‑fert actio corpis ab actiõe aie: qꝛ actio corpis mouet illud in quo eſt.ſ. ↄiunctũ vel corpus. Actio vo aie non mouet aiam in qua eſt. ergo actio eſt in agẽte nõ in paſſo. ¶ Itẽ Auicen.

Opi. avi 2° tractatu ſue phyſice. c. 1. verſus finẽ. ponẽdo dñiaz inter

cen. mouere: motionẽ ⁊ motũ: dicit ꝙ mouere eſt diſpõ mouẽtis ⁊ nõ moti: motio vo eſt reſpect⁹ mobilis ad mouẽs. cũ ergo mouere ſit agere ⁊ eſt in mouẽte. g actio eſt in agẽte. ¶ Itẽ albert⁹ ſup hunc librũ dicit. ꝙ actio nõ eſt in paſſo: qꝛ tũc pa‑tiẽs poſſet dici formaliter agere: ⁊ oẽ paſſuz eẽt agẽs ⁊ actio eẽt paſſio. dicit ẽt ꝙ actio eſt fundata in motu q eſt act⁹ mo‑

3 uẽtis. ⁊ paſſio fundat in motu q eſt actus mobilis. g eſt du‑plex mot⁹, vn⁹ in agẽte ⁊ ali⁹ in paſſo: ⁊ oẽ qð fundat in mo‑tu q eſt in agẽte ſi^d eſt in agẽte. ergo actio eſt in agẽte. ¶ Itẽ per rõnes arguit ſic. Actio nõ eſt in paſſo. ergo eſt in agẽte. añs ꝓbatur. qꝛ oẽ qð cãtur ab agente in paſſo cãtur in paſſo ꝑ aliquã actionez agẽtis: ⁊ tũc qro de iſta actiõe: ⁊ aut eſt in agẽ‑te aut in paſſo. ſi in agẽte hr intẽtuz. ſi aũt ſit in paſſo. ergo eſt cãta ꝑ aliquã actionẽ agentis: ⁊ qraz de illa actiõe: ſicut pus ⁊ erit ꝓceſſus in ifi^m. qð eſt icõueniens. ¶ Itẽ ois actio ima‑nẽs eſt in agẽte: ſic.n. ponit dñia iter actionẽ trãſeuntẽ ⁊ ima‑nentẽ. 9. meta. g aliq actio eſt in agẽte. ¶ Itẽ actio ⁊ paſſio cũ ſint oppoſita nõ ſunt in eodẽ: ſz paſſio eſt in paſſo. g actio eſt in agẽte. maior pz. qꝛ actio ⁊ paſſio ſũt act⁹ gñe diſtincti vt vr. ergo nõ pñt eẽ in eodẽ ſuſceptiuo. ¶ Itez ſi actio ⁊ paſſio eẽnt in eodẽ: aut pficerẽt eãdẽ potẽtiã: aut aliã ⁊ aliã: ſi eãdẽ cuz po^a ⁊ act⁹ ſint eiuſdẽ generis. ↄcluſio mea. ſeqt ꝙ actio ⁊ paſſio ſint eiuſdẽ gñis cuz illa vnica po^a. Nec eſt dõz ꝙ pfi‑ciant diuerſas potẽtias: qꝛ ſic in paſſo eẽnt due po^e. vna per quã reciperet paſſionẽ. alia ꝑ quã reciperet actionẽ. ↄñs eſt fal‑ſuz. qꝛ ꝑ illaz ⁊ eandẽ ꝑ quã recipit actionẽ patit cũ recipe ſit pati. igit per eãdẽ po^{am} paſſiuã recipit actionẽ ⁊ paſſionez. ¶ Itẽ actio eſt in eo qð denoiat: ſz actio denoiat agens ⁊ nõ paſſum. ergo in agẽte. ¶ In opp^m eſt phs. 3. phy. q dicit ꝙ idez eſt act⁹ motiui ⁊ mobilis: ſz act⁹ mobilis eſt in paſſo. er‑go ⁊ act⁹ motiui eſt in eodez: ⁊ act⁹ motiui eſt actio. igit ⁊c. ¶ Item ſi actio eſſet in agẽte: cuz p^a cã ſit agens neccio actio eſſet in p^a cã. qð eſt falſuz: qꝛ nullũ accidẽs eſt in pma cã: ⁊ ẽt qꝛ moueret recipiẽdo in ſe tale accñs qð pus nõ habuit: qð eſt icõueniẽs: qꝛ eſt imobilis. ¶ Itẽ Cõmẽtator. 3. phy. di‑cit. ꝙ actio motoris in motũ non hz eẽ niſi in motu. dicit etiã ibidẽ ꝙ actio motoris que eſt mouere eſt eius ſed nõ in eo.

¶ Hoc ſuppoſito ꝙ actio ſit in paſſo. dubitat 3° vtruz actio b ⁊ paſſio ſint mot⁹ ita ꝙ tales ꝓpõnes ſint vere. actio eſt mo‑tus. paſſio eſt mot⁹. ⁊ vr ꝙ ſic. per diffõnez mot⁹. nã h eſt ve‑ra. actio eſt act⁹ entis in po^a inquantũ hm. ergo actio eſt mo‑tus. ¶ Itẽ ꝙ paſſio ſit mot⁹ ꝓbatur. nã Cõmẽtator 3. phy. cõmẽto. 9. dicit ꝙ mot⁹ ſm formã eſt in ꝑnto paſſiõis: ſz ꝑdi‑camẽtũ paſſionis ꝑdicat de qualibet paſſiõe. igit hec eſt ve‑ra. qlz paſſio eſt mot⁹. ¶ Itẽ actio ⁊ paſſio ſunt res ſucceſſi‑ue: ⁊ hñt ptes copulatas ad eũdẽ terminũ cõem: ad quẽ par‑tes mot⁹ copulant. ergo actio ⁊ paſſio ſunt mot⁹. ¶ In op‑poſitũ arguit. qꝛ ſi actio ⁊ paſſio ſit mot⁹: aut ergo actio eſt idez mot⁹ cũ paſſione. aut alius. ſi idẽ ſeqtur ꝙ actio eſt paſ‑ſio: ⁊ ꝑ ↄñs actio ⁊ paſſio nõ ſunt diſtincta ꝑnta. ſi actio ſit ali⁹ motus a paſſiõe: ⁊ in quocũqꝫ eſt actio in eodẽ eſt paſſio. ſeq‑tur ꝙ mobile ſimul moueat ad eũdez terminũ diuerſis mo‑tibus: quoꝝ nullus eſt ps alteri⁹: qð eſt ipoſſibile. nã illi mo‑tus ſũt idẽ: quoꝝ termin⁹ vltim⁹ ẽ idẽ. 5. phy. ¶ Itez ſeqret ꝙ nihil poſſet vno motu ꝑciſe moueri niſi pluribus motibus moueret: qð eſt icõueniẽs. ¶ Pro iſtis difficultatib⁹ vt itel‑

3 ligat qd ſit actio vt ẽ ꝑntũ: ⁊ qd ſit paſſio ſilr vt eſt de ſex pn‑cipijs: eſt itelligẽdũ ꝙ tã actio qꝫ paſſio ſumit multis modis. Uno mõ ſumit actio ſatis cõiter ꝓ actu mãe: ⁊ ſic ſumitur a Cõmen. 9. meta. Alio° ſumit pro qlitate ꝓpria rei. 3° ſumi‑

Opi. cõ tur ꝓ motu ↄñte formã rei. Uñ Cõmẽ. 8. meta. dicit ꝙ actio

men. forme ignis eſt calor maximus. ⁊ motus eius eſt ad ſupius. Alio° ſumit ꝓ trãſmutatiõe mãe. vñ Cõmen. 7. meta. cõ. 6. dicit ꝙ illa ex qb⁹ ꝑuenitur in cognitionẽ rerũ ignotaꝝ ſunt in rei cognite eẽntia: ⁊ ſũt actiões ꝓprie eaꝝ: ⁊ ꝙ actio mãe eſt trãſmutatio eius. Alio° dr ꝙ actio eſt ordo ſiue reſpcũs: vñ Cõmẽ. 12. meta. cõ. 14. dicit ꝙ for^a q̃ eſt i aia ẽ ſine actio‑ne. i. ſine ordie ei⁹ q̃ eſt ex͂ aiaz. Alio° ſumit actio ꝓ paſſione ꝓprie dcã: ⁊ ſic loqt Cõmẽ. 3. phy. cõ. 18. vbi dicit. Necẽ ẽ vt act⁹ hẽat aliquã actionẽ ꝓpriã: ⁊ actio agẽtis dr ab agẽte ⁊ actio patiẽtis dr a patiẽte ⁊ he due actiões ſũt diuerſe: ⁊ h vr rõnabilr: qꝛ vt cõiter dr nomẽ vbale in tio terminatuz pt ſignare actionẽ vel paſſiõez. Nã vno mõ deſcẽdit a vbo acti‑uo: ⁊ ſic ſigt actionẽ. Alio mõ a paſſiuo. ⁊ ſic ſigt paſſionez: ⁊ ſi hoc nomẽ actio deſinit in tio. igit ⁊c. Alio modo accipit

actio

actio pro effectu actionis: vt volitas pro re volita: et intellectus pro re intellecta: et sic loquitur Comē. de actiōe. 2. de celo. cō. 20. et sic accipitur actio pro re acta vel q̄ agitur. Alio° ſumitur actio pro eo quo aliqd eſt formaliter agens: ſicut .n. aliqd ē formaliter albū p albedinē. ſic aliqd dr formaliter agēs p actionē: et iſto mō diffinit̄ h ab auctore dicēte. actio eſt ſm quā zc. Siīr paſſio ſumitur multipliciter. Nā vno° dr de oībus gn̄e accn̄tis: vn̄ Comē. 12 met. cō. 16. vel ali. 23. dicit. ꝙ nullū accn̄s eſt intra ſbam. ſunt .n. in rei veritate paſſiōes et nō ſba: et accipit paſſionē p oī accn̄te ſbe. Alio° ſumitur paſſio p q̄litate paſſibili. et ſic accipitur in p̄nto q̄litatis. ca. de q̄litate. Alio° accipitur paſſio pro actu appetit° ſenſitiui: et iſto mō ira gaudiū. triſtitia. dn̄r paſſiōes. alio mō dr paſſio trāſmutatio nociua: vt febris: et ſic accipitur in aīalib° circa excedētes delectatiōes vel triſtitias re° tact°. alio° ſumitur paſſio vt effect° illatiocꝫ actiōis: et iſto° ſumitur in pposito. et iſto mō ē p̄n̄m h̄ qd dicimur agere: vn̄ actio eſt ſm quā formaliter dicimur agētes. ℂ Per h ḡ rn̄r ad p̄m
A dubōnem ꝙ actio et paſſio ſunt p̄nta diſticta: q: vt dicit ſimplici°. in cō. iuo p̄ntoꝝ. ſumunt diuerſa p̄nta a diuerſis modis p̄ndi: et diuerſi modi p̄dicandi ſumunt a diuerſis modis eēndi: et q: ſba h̄z diuerſū modū eēndi ab alijs p̄ntis: iō eſt diuerſū p̄ntū ab alijs. cū ergo actio et paſſio: vt ipſe dicit habeāt diuerſos modos eēndi ſpāles. nā modus eſſendi ipſius actiōis eſt eē ab hoc vt ab agēte: et nō eē in h. ſ. agēte: vel ex ſe iferre paſſionē ē modus ei°. paſſio vō h̄z aliū modū eſſendi. ſ. eē in h. ſ. paſſo: et nō eē ab h paſſo: vel ex ſe iferri ē actione ſit modus ei°: et ſic cū ſint in iſtis diuerſi modi eēndi actio
B et paſſio ꝯſtituūt diuerſa p̄nta. ℂ Pro rationib° eſt itelligēdū ꝙ actio put eſt p̄ntū eſt vnū aggregatū ex motu et reſpectu ad agens: ita ꝙ idē ſignat̄ noīe actiōis ſm ꝙ eſt p̄ntū qd ſignatur p iſtā vocē cōplexā mot° vt eſt ab agente: et noīe paſſiōis put eſt p̄ntū ſignificat̄ vnū aggregatū ex motu et alio mō eēndi: ita ꝙ idē ſignat̄ noīe paſſionis put eſt p̄ntū qd ſignat̄ per hoc cōplexū mot° vt in hoc. ℂ Ad p̄m ergo argm̄ eſt dōm ꝙ actio et paſſio nō ſunt eadē res nūero formaliter acceptae: nec idē mot° formaliter: ſ ſint idē motus et act° mālit: vt voluit phs. 3. phy. vbi dicit. ꝙ actio et paſſio fūdat̄ in eodē actu vel motu: vn̄ h predicatio. actio eſt mot°. eſt falſa. et eſt mālis p̄dicatio: ſm tn̄ itellectū auctoris eſt vera. q: ē ſenſus ꝙ actio fundat̄ in motu: vel ꝙ mot° eſt māle in actione. Vn̄ mot° nec icludit terminū a quo: nec terminū ad quē: nec reſpectū ad mouēs nec ad mobile: vt pꝫ per diffōnē ei° que eſt act° entis in po°: et in qua diffōne ens i po° vel mobile accipitur in rōne ſubiecti mot°: nō in rōne termini a quo vel ad quē eſt mot°: ſed actio icludit reſpectū ad agēs in rōne termini a quo eſt mot° et paſſio reſpectū ad paſſū in rōne termini ad quē vt paſſio eſt. ℂ Ad aliud eſt dōm ꝙ actio ſe h̄z ad motū ſicut via cū reſpectu ad vnū terminū: ſ mot° ſe h̄z vt via abſolute: et vn̄ actio et paſſio ſe h̄nt vt via ab athenis ad thebas: et ecō. i. ſicut ſe h̄nt aggregata ex via et reſpectib° ad termios vie: vn̄ ſicut via eſt māle i tali aggregato ex via et reſpectib°. ſic mot° eſt māle in actiōe et paſſiōe et q̄ſi mediū inter iſta. vn̄ ſimplici° ſup p̄nta dicit. ꝙ mot° dꝫ excogitari quaſi medium iter actionē et paſſionē: vt ſunt p̄nta. ℂ Ad aliud dico ꝙ aſcēſus et deſcēſus nō ſunt idē mot°: ſ h̄n ſiunt p idē mediū vel ſpaciū: et ſicut mediū eſt idem p qd ſit aſcenſus et deſcenſus: ita eſt idē mot° in quo fundat̄ actio et paſſio. ℂ Ad aliud dico de mente auctoris: qcquid dcm̄ ſit ſupra: ꝙ actio iſtrumēti ſiue mediata vel remota eſt paſſio vel in gn̄e paſſiōis: et p° actio ſola eſt in gn̄e actiōis: q: actio inſtrī vel 2ª non eſt agens niſi in v̄tute p°: q: cuiuſcūcꝫ cā eſt actio 2ª eiuſdē eſt et actio p̄ma. ℂ Ad aliud dico ꝙ relatio dupli ad dimidiū: et ecōtra: nō eſt eadē relatio formaliter et q̄ditatiue: ſ diuerſe: ſundant̄ tn̄ ſup eadē quantitate māliter ſumpta vel ſup eodē motu: et p tanto eſt ſiīe iter actionē et paſſionē et relationē dupli et dimidij et ecōuerſo. ℂ Ad aliā dubitationē eſt di
C cendū ꝙ actio vt eſt p̄ntū vel p̄n̄m eſt duplex: q̄dā eſt in agēte: q̄dā in paſſo. nā in actione phyſica agēs re patit̄: et iō cū actio ſubiectiue ſit in paſſo: eſt in agēte p accn̄s: nō tn̄ eſt eadē actio q̄ eſt in agēte et in paſſo: gn̄aliter tn̄ loquendo ſiue detur reactio ſiue nō: actio q̄ eſt ab aliquo agēte iſta eadē nō eſt in agēte: ſ in paſſo in qd agens agit. cui° rō eſt: q: ſi actio eēt in agēte a quo cātur agēs cāret actionē in ſe: et ſic oē agēs pateret̄ et moueret̄ nec daret̄ aliqd agēs imobile. qd eſt falſum: idē tn̄ pt agere in ſe ſm ptē: ſ illud nō agit in ſe p ſe p̄: et iō actio nō eſt i agēte p ſe: pōt dici ꝙ ſ actio ſubiectiue ſit in paſſo denoiatiue: tn̄ eſt in agēte denoiatiōe extrinſeca reſpectu cuiuſcūcꝫ agētis ſiue nālis ſiue ſupnālis. ℂ Ad p̄m ergo dōm eſt ꝙ actio aie eſt in aīa: ſ actio aie nō eſt effectiue ab aīa: vt videre et itelligē: ſ eſt effectiue ab obiecto: et iō ſi actio aie ſit in aīa: pp h nō ſequit̄ ꝙ actio ſit in agēte. ℂ Ad auctoritatē Aui. dōm eſt ꝙ nō ſeqt̄. mouere eſt in mouēte. ḡ actio eſt in agēte: q: mouere nō eſt actio: vel aliter. nō ſequit̄. mouere eſt diſpō mouētis. ḡ eſt in mouēte. nā mouere pōt eē diſpoſitio denoiāns motorē: et tn̄ ſubiectiue eſt in aīali. ℂ Ad aliū dōm eſt ꝙ Alb. fuit alteri° opionis. nā ipſe poſuit actionē eē in agēte: iō ſuſtinēdo illā viā eſt illud negādū: vel pōt dici ꝙ nō loquit̄ de actiōe q̄ eſt p̄n̄m. cū dicit actionē eſſe in agēte. ℂ Ad aliud q̄n dr ſi actio eſſet in paſſo cāret̄ in paſſo p aliā actionē. Dōm eſt ꝙ hoc nō opꝫ: imo actio cātur i paſſo non p aliquā actionē p̄cedentē: ſicut cātur mot° in mobili: et nō p motū p̄cedentē. ℂ Ad aliud q̄n dr° ꝙ actio imanens manet in agēte. Dōꝫ eſt ꝙ nō eſt aliq̄ actio: ſic imanēs q̄ p ſe ſit in agēte a quo cātur: imo ille q̄ dn̄r actiōes imanentes in rei v̄itate ſut magis paſſiōes q̄z actiōes. dn̄r tn̄ actiones: q: ſignant̄ vt actiōes grāmaticales: q: Cōmen. circa finē ſcdi de aīa dicit. ꝙ videre et audire ſūt actiōes ſm figurā noīs: et tn̄ ſm rei v̄itatē ſunt paſſiōes phyſice: vn̄ videre ſignat̄ ac ſi eſſet actio et vidēs ac ſi eēt agēs: et forte ita ſignant̄. q: noīa ipōnūtur reb° ſm ꝙ cōiter opinamur de eis: et forte tpe ipōnis iſtorū noīum cōis tūc erat opio ꝙ viſio fieret extramittēdo: et ita videre eēt agere: ſi h eēt verū illud ergo dcm̄. Lactio imanens manet in agēte. dꝫ ſic itelligi. i° qd ſignat̄ vt actio manet in eo qd ſignat̄ vt agēs: nec voluit phs nec Cōmē. 9. meta. ꝙ aliq̄ actio maneat in agēte: ſ ſolū intēdūt dīcere ꝙ aliqua opō eſt pfectio po° ſiue p opōnē illā ſit aliqd cātū qd maneat poſt opōnē illā ſicut p opōnē carpētarij cāt̄ dom°: ſiue nō ſit aliqd cātū p ipſā opōnē: et vtrobicꝫ po° eſt pp opōnē: et opō eſt cōplemētū po°: dicit ēt ibi: ꝙ ſi p opōnē nō ſit aliqd cātū i° opō eſt in eo i q̄ eſt po° vel eſt in ipſa po°: vt videre in vidēte. itelligere in itelligēte: et ex quo pꝫ ꝙ opōnes ille: de qb° loqtur nō oēs ſt actiōes: ſ aliq̄ ſūt paſſiōes. ℂ Ad aliud dōꝫ eſt ꝙ actio et paſſio ſt in eodē. Et cū q̄rit̄ an recipiāt̄ i eadē po° vel alia. dōꝫ ꝙ recipiunt̄ in alia et alia po°. et q̄n dr ꝙ h̄z eadē pōā ſm quā recipit actionē patit̄. ꝯcedēdū eſt: ſ ex h nō ſequit̄ ꝙ h̄z iſtā pōā recipiat paſſionē. nā ſic oīa p̄nta reciperent̄ in ſba mediāte ꝓpria po° h̄z quā recipit̄ actio. ℂ Ad aliud dōm ꝙ nō dꝫ ſp ꝙ accn̄s ſit in eo qd denoiat ſi denoiatio ſit extrinſeca. Nā accn̄s exn̄s in ſbo pt denoiare aliud: vt in iſta lapis ē viſus a me: ſicut hūanitas: q̄ eſt i hoīe denoiat
D opus hūanū. ℂ Ad 3ᵐ dubōnē dōꝫ ꝙ mot° dr multis modis. Vno° accipit̄ p forma diminuta q̄ non dīt a termino ad quē eſt mot°. niſi ſicut min° pfectū a magis pfecto: et motus iſto mō accept° dr mot° ſm māꝫ. Alio° ſumit̄ p tranſmutatiōe ſucceſſiua: q̄ eſt via ad terminū. Alio° ſumit̄ pro aggregato ex ipſa trāſmutatiōe ꝯiuncta cū tpe et ex for° diminuta. Qz mot° poſſit accipi duob° p̄mis modis pꝫ p Cōmē. 3. phy. cō. 9. et 5. phy. cō. 4. et ꝙ mot° poſſit 3° accipi pꝫ p eundē. 8. phy. cō. 23. vbi dicit ꝙ mot° h̄z duplices ptes. h̄z .n. ptes determinatas q̄ exeūt in actu a gn̄ante: ſicut in albedie ſunt ptes albedis: et de talib° ptib° ꝯcedit Cōmētator ꝙ eſt dare p̄mā ptē in motu q̄ ſit in inſtāti: et non in tpe: talie ſunt partes mot° ſm q̄s attēdit̄ ꝯtinuatio in motu: et q̄lꝫ illarū partium eſt trāſmutatio ſucceſſiua. alias ptes mot° nō ē neceſſe cōti

Vide de h Joan. canonicum 3. phy. q. ij. art. 3.

Motus q̄tuplex

nuare: vt dicit Cōmē. ibidē. ex quo ergo mot⁹ h3 tales dupli
ces ptes. p3 ꝙ mot⁹ pt accipi ꝓ aggregato ex forͣ diminuta
ꝛ ex trāſmutatiōe ſucceſſiua: h3 ſilr pt accipi motus ꝓ via
ad terminū mot⁹: ꝛ ꝓ aggregato ex via cū reſpectu ad agēs:
vel ad paſſū3: ſ3 mot⁹ nō ſumit in h ſignato in frequēti vſu.
Iſto tn̄ mō accipit mot⁹. 3. phi. vbi dicit Cōmē. ꝙ mot⁹ ſm
ꝙ eſt via ad terminū eſt pntū per ſe. ¶ Dōm eſt ergo ꝙ acci
piēdo motū pͦ vel 2° vel 3° mō ſic iſte ſunt falſe actio ē mot⁹.
paſſio eſt mot⁹. ſicut ꝓbāt rōnes ad oppoᵐ: ſ3 accipiēdo mo
tu3 4° mō. ſic pōt ꝯcedi ꝙ actio eſt mot⁹: ꝛ ꝙ paſſio ē mot⁹:
E ſ3 iſte modus accipiēdi eſt inuſitat⁹. ¶ S3 ꝯ hoc ar ꝛ ꝓbat
ꝙ motus ꝓut eſt via ad terminū nō eſt māle in actiōe ꝛ paſ
ſiōe: qꝛ mot⁹ vt via ad terminū eſt in eodē gñe cu3 termino:
vt p3 ꝑ Cōmē. 3. phy. cō. 9. ſ3 mot⁹ nō eſt ad actionē vel paſ
ſionē: vt p3. 5. phy. qꝛ eſt in vbi q̄ntitate ꝛ q̄litate. eſt g̃ mot⁹
in alio gñe q̄3 in gñe actiōis ꝛ paſſiōis: ſ3 nihil qȯ eſt i vno ge
nere eſt ꝑs alteri⁹ gñis. ergo mot⁹ nō eſt ꝑs actiōis ꝛ paſſiōis:
ꝛ ꝑ ꝯñs actio ꝛ paſſio nō cōponunt ex motu ꝛ reſpectib⁹ ad
agēs vel paſſu3. Dōm eſt ꝙ mot⁹ ꝓut eſt via ad terminū nō
eſt i aliquo gñe ꝑ ſe: ſicut ſpēs vel idiuiduū: ſ3 ſolu3 eſt in gñe
ꝑ reductionē: vn̄ dicit Cōmē. 5. phyſi. ꝙ via ad terminū ē in
eodē gñe cū termino: ſ3 dr̄ ſ3 magis ꝛ min⁹ ꝑfectū: qꝛ termi
nus mot⁹ eſt ꝑfecte in gñe ꝛ via ꝑ reductionē. ¶ Ad argᵐ g̃
eſt dōm ꝙ nō eſt icōueniens aliqd qȯ eſt i vno gñe per redu
F ctionē eē ꝑtē alteri⁹ gñis. ¶ Intelligēdū ēt ꝙ Cōmē. diuerſi
mode loqtur de via ad terminū in. 3. phy. ꝛ in. 5. qꝛ in 3° dicē
ꝙ mot⁹ ſm ꝙ accipit ꝓ via eſt ꝑ ſe pntū. ꝛ in. 5. dicit ꝙ mot⁹
ſm ꝙ accipit ꝓ via eſt in gñe termini ad quē. In. 3. phi. acci
pit motū ꝓ via cū reſpcū termini ad quē. In 5° vͦ phy. acci
G pit mot⁹ pro trāſmutatiōe ſola. ¶ Aliq dn̄t ꝙ actio eſt mot⁹
accipiēdo motū ꝓ trāſmutatiōe ſucceſſiua: ꝛ ꝯcedūt ꝙ actio
eſt mot⁹: ſilr paſſio eſt mot⁹: vn̄ dn̄t ꝙ hec eſt vera ꝑ accñs.
actio eſt paſſio: ſicut h eſt vͣ hō grāmatic⁹ eſt hō muſic⁹: ꝛ h
vr̄ eē de intētiōe Cōmē. 2. phy. cō. 18. vbi dicit. ꝙ eadē actio
reſpectu vni⁹ dr̄ mouere. reſpectu alteri⁹ dr̄ moueri: verūtn̄
actio ꝛ paſſio diſtinguunt diffinitiue ſiue q̄ditatiue: ꝛ h vult
Cō. 22. Cōmen. 3. phy. cō. 22. vbi dicit ꝙ mouere ꝛ moueri diffini
tiue drn̄t: qꝛ mouere eſt actio motoris ꝛ moueri ē paſſio mo
ti a motore: ſ3 ſint idē mot⁹: nec eſt icōueniēs ꝙ res vni⁹ pn
ti ꝑdicet de re alteri⁹ pnti ꝑ accñs: ſed ipoſſe eſt ꝙ idē q̄dita
H tiue ſit in diuerſis ꝑdicatis. ¶ Et ſi dicat ꝙ ſm illud actio ꝛ
paſſio ſunt idē nūero: ſed q̄cunq3 ſunt idē nūero ſunt idē ge
nere ꝛ ſpē. ergo actio ꝛ paſſio ſūt idē gñe. ¶ Dōm ē ꝙ ſicut
dicit phs. 1. topi. Idē numero capit q̄druplicter. ſ. vel ide3
noie: vt Marc⁹ tulli⁹. ide3 diffōne ꝓprio ꝛ accñte. ꝛ iſti qua
tuor modi ad duos reducunt: qꝛ omne idē nūero. vel eſt idē
eēntialiter aut accñtalr. Dōm eſt ergo ꝙ q̄cunq3 ſunt idem
nūero eēntialiter ſunt idē gñe vel ſpē: ſ3 nō op3 ꝙ q̄cunq3 ſūt
ide3 nūero accñtalr ſint idē gñe vel ſpē. mō actio ꝛ paſſio ſūt
idem nūero accñtaliter. ¶ Alij dn̄t ꝙ actio ꝓut eſt pntū eſt
in agente: qꝛ ſimplici⁹ in cōmēto ſuo loquēs de actiōe que eſt
pntum dicit ꝙ ipſa non admiſcet cum paſſione nec eſt in eo
in quo eſt paſſio. cum ergo paſſio ſit in paſſo actio nō erit in
paſſo: ſed in agēte: ꝛ illud voluerūt Albertus ꝛ Auicen. vt
prius allegatu3 eſt: ꝛ dicit ꝙ phs. 3. phy. vbi dicit. ꝙ actio ꝛ
paſſio ſunt vn⁹ actus. non loqtur de actione que eſt pnᵐ: ſed
de actione que eſt effectus vere actionis: ꝛ talis eſt realiter
idem cū paſſione ꝛ eſt in paſſo ſicut actio ipſa.

Paſſio aūt eſt effect⁹ illatioq3 actio
nis ſm quā h q̄de3 patiunt: illa vͦ
minime. Scōm ꝙ q̄dā q̄buſdā aian
tiora nata ſūt: vt aianti⁹ q̄dē brutū
arbor eſt. Animātius vͦ rōnale irrōnali eſt.
ARGI. ¶ Paſſio effcūs eſt ꝛ inuſtio q̄dā ignis: atq3
ꝯtinēs actiōis: quā alia ꝓpēſi⁹ accipiūt. Alia
ꝯtūacit reſpuūt. Quāobrē aianti⁹ fert dixeri
aliō alio cognſcit: vt bruta: fructice: hō: brutū.
¶ In hoc 2°. c. ſcōe ꝑtis determinat de paſſiōe ꝛ ꝯtinet q̄tuor
ꝑtes. In pͣ igitur ponit deſcriptionē paſſiōis ꝛ ea3 declarat.
In 2ͣ ibi. (Oia que dcā ſunt) ponit ꝓprietates paſſionis. In
3ͣ ibi. (Eſt aūt pati.) ponitur diuiſio paſſiōis. In 4ͣ ibi. (Nō
eſt aūt.) ponit ſubm paſſionis. In pͣ parte diffinit paſſione3
ſic. Paſſio eſt effect⁹ illatioq3 actiōis. i. pm⁹ ꝛ imediat⁹ effe
ctus actiōis. non. n. ois effect⁹ actiōis eſt paſſio: qꝛ q̄litas ge
nerat ab actiōe: ſed pmus ꝛ imediat⁹ effect⁹ actionis eſt paſ
ſio: ꝛ h intelligit ꝑ illationē. i. pᵐ ꝛ imediatū effectū actiōis.
Albert⁹ dicit ꝙ paſſio eſt effect⁹ actionis: vt eſt in fcō eſſe. ꝛ
eſt illatio actiōis vt eſt in fieri: ꝛ exponūt aliq li ꝙ ꝓ. i. expoſi
tiue capiēdo nō copulatiue. Et dicit auctor ꝙ ſm paſſione3
q̄dā patiunt: ꝛ q̄dā minime: qȯ pōt itelligi 2ͬ. Uno mō ꝙ li
minime teneat pure negatiue: ꝛ tūc eſt ſēſus ꝙ ſ3 paſſionē
q̄dā patiunt ꝛ q̄dā non patiunt ſm paſſionē: ꝛ hoc eſt verū.
qm̄ illa agētia que cōicant in mā cum paſſo patiunt: ꝛ agē
tia que nō cōicāt in materia cū paſſo nō patiunt ſ3 paſſionē
in agēdo: vt qꝛ corpa celeſtia nō cōicant in mā cu3 iſtis iferio
ribus nō patiunt cu3 agūt in iſta iferiora. ¶ Alio° pōt intelli
gi li minime. poſitiue ꝛ nō negatiue: ꝛ tūc li minime ide3 eſt
qȯ min⁹. Et ſic eſt ſenſus ꝙ ſm paſſionē q̄dā patiunt magis
ꝛ q̄dā min⁹. Dicit. n. ꝙ q̄dā ſunt aiantiora q̄buſdā. Brutū. n.
eſt aiantius arbore: ꝛ rōnale eſt aiantius irrōnali: ꝛ illa q̄ ſūt
aiantiora magis patiunt q̄3 illa q̄ ſunt min⁹ aiantia. Et intel
ligit ꝑ aiantius idͣ qȯ h3 plures potētias aie. brutū. n. h3 plu
res potētias q̄3 arbor: qꝛ brutū duplice3 potentiā dicim⁹ ha
bere. vegetatiuā. ſ. ꝛ ſenſitiuā. arborē aūt vnā tm̄ opinamur
hr̄e potentiā: quā nr̄i veteres vegetatiuā noiauerūt. Simili
ter plures h3 potētias rōnale q̄3 irrōnale. rōnale. n. h3 ſenſi
tiuā. vegetatiuā ꝛ itellectiuā: ſed irrōnale tm̄ h3 potentiā ve
getabilē ꝛ ſenſibilē: vel meli⁹ vegetatiuā ꝛ ſenſitiuā. ¶ Sed K
dubitat. qꝛ nō vr̄ ꝙ aliqȯ aiatum ſit aiantius alio: qꝛ aiatu3
eſt ſubſtātialis dr̄ia: ꝛ dr̄ia ſbalis non ſuſcipit magis ꝛ min⁹.
Dōm ꝙ aiatū eſt equocū: qꝛ vno mō eſt denoiatiuū ipſi⁹ aie
ſm ſuā eſſentiā: ꝛ ſic eſt dr̄ia ſbalis. Alio° eſt dr̄ia aie ſm po
tentiā: ꝛ ſic eſt dr̄ia accñtalis. nā potētie aie ſūt accñtia. dico
igr̄ ꝙ aiatu3 ſm ꝙ eſt denoiatiuū ſm eēntiā aie non ſuſcipit
magis ꝛ min⁹: nō. n. ſūt plures ſbe aie in vno aiato q̄3 i alio.
Unūqȯq3. n. aiatū h3 tm̄ vnā aia3: ꝛ tn̄ aiatum ſm ꝙ eſt de
noiatiuū aie ſm ſuas potētias ſuſcipit magis ꝛ min⁹: qꝛ vnū
aiatū h3 plures potētias aie q̄3 aliud aiatū: vt brutū arbore:
ꝛ rōnale irrōnali. ¶ Noᵐ h ſm Alber. ꝙ iͣ que hn̄t pl'es po L
tētias aie facili⁹ patiunt q̄3 illa q̄ hn̄t pauciores. Nā haben
tia plures potētias aie ſūt nobiliora: ꝛ ꝑ ꝯñs elemēta in eis
magis ſūt ꝓportionata ꝛ ad mediū reducta: ꝛ iō facili⁹ ledū
tur: qꝛ multū facile eſt remouere illam ꝓportione3. facile. n.
eſt recedere a medio: ꝛ difficile eſt attingere medium. Illa
igitur que hn̄t plures potētias aie ſunt magis paſſibilia.
¶ Omnia vͦ que de gñone dicta ſūt ꝛ eade3
etiā dici pn̄t de ea q̄ in reb⁹ eſt paſſiōe. Qua
dā vͦ ꝑlatiōe nō recta: ſed tranſumptione.
ARGI. ¶ Quecūq3 vͦ de actiōe dicta ſunt eade3 cō
uenire pn̄t in paſſiōe3 vocabulo tm̄ mutato.
¶ Eedē ꝓprietates q̄ aſſignant ineſſe actiōi inſūt paſſiōi. Un̄
q̄tuor ſunt ꝓprietates paſſiōis: ſicut actiōis. due ꝓprie: ꝛ due
cōes. Una ꝓpria. ſ. ſicut actio eſt i motu: ita paſſio ē in motu.
Alia vͦ eſt ꝙ ſicut ꝓpriū eſt actioni ex ſe iferre paſſionē: ita
ꝓpriū eſt paſſiōi iferri ex actiōe. Paſſiōes vͦ cōes ſiue ꝓprie
tates ſunt iſte due. ſ. hr̄e ꝯriū ꝛ ſuſcipere magis ꝛ minus.
¶ Eſt. n. pati eorꝫ q̄ mltiplr dn̄r. aie. n. actiōu3
vnaq̄q3 paſſio dr̄ q̄ſq̄dē ſub actōe locam⁹: vt
amor/odiū/triſtari/gaudē/q̄ oia paſſibiles ac
tiones

Uide h albert. ꝛ egidi. q de mēte antiq̄rū mlta di cunt. I

De iſtis potētijs vide arſto. and. li. 5. meta. q. 14 ꝛ li. 1. q. 8. ſol. ij

tiōes aīe appellam⁹. Dī: q̄q̄ paſſio q̄ in nāꝫ agit vt morb⁹, febris. ⁊ egritudies. ⁊ rliq̄ q̄ q̄lia dicāt̄. paſſio vō vt dcm̄ ē: ē p⁹ gn̄o actiōis

ARGL. ¶ Paſſiōis v̄bū ſignat⁹ pl̄es h̄ꝫ: nā ⁊ fūctiones aīe paſſiōes vocant̄: q̄ſi gn̄e iii actionis locauim⁹: vt ſūt amor/odiuꝫ/letitia/meſt. ia: q̄ꝫ gen⁹ q̄litates iūeri actiōes aīe paſſibiles appellāt. Paſſiōes dn̄r: ⁊ q̄ ſalutē hoīs īfeſtāt: vt lāguores atq; morbi: ⁊ cetere q̄litates h̄ꝫ: q̄s aliubi p̄ditas ⁊ digeſtas habem⁹. Ac paſſio q̄dē ipſa (queadmodū ſuīn⁹ teſtati) p̄mū opus eſt: q̄ꝫ ab actiōe p̄ficiſcat̄ atq; gignat̄.

¶ Paſſio dī multis modis: vn̄ auctor ponit tres ſignificationes paſſiōis. Nā vno° paſſio ſigt̄ paſſionē aīe cꝫ ſūt gaudiū. triſtitia. ira ⁊ ſpes. ⁊ h̄ꝫ. q̄ dn̄r paſſiones aīe. Alio° dī paſſio i^d q̄ꝫ ē nociuū nāe vt febris paralyſis ⁊ alie egritudies que dn̄r q̄lis. i. q̄litates. 3°° accipit̄ paſſio p̄ i° q̄ꝫ imediate infert̄ ex actiōe: ⁊ in iſto ſenſu ē itelligēduꝫ ſm Alb. q̄ paſſiōes aīe dn̄r actiōes ⁊ paſſiōes: tq; vt inferant̄ in virtute iraſcibili vel ꝯcupiſcibili dn̄r paſſiones: ſꝫ dr̄r actiōes ſm q̄ inferūt alias paſſiōes in ſubiecto: ſicut ira hoīs facit ip̄m ꝑcutere: ⁊ gaudiuꝫ facit ip̄m ſaltare ⁊ tripudiare: ⁊ hoc modo dicunt̄ actiones.

¶ Nō eſt aūt in agēte paſſio ſꝫ in q̄ꝫ agit̄ ⁊ in eo q̄ꝫ operātis actū ſuſcipit. ꝑcutiens. n. pati nō dī: ſed magis ictum ſuſcipiens: ⁊ de paſſione q̄dē ꝫ hec dcā ſufficiāt. Ea aūt que nūc relinquunt̄ in eo q̄ de gn̄one eſt libro tractant̄.

ARGL. ¶ Nō tn̄ in ipſo agēte poſita: ſꝫ in eo cui alli/mit̄: ⁊ q̄ꝫ naiā a faciente motionem accipit: nec. n. id q̄ꝫ ꝑcutit ipſuꝫ pati dī: ſꝫ ſubta ꝑcutienti magis. hacten⁹ de his. Si q̄s alia deſiderat relegādus eſt ad tractatum de actione.

¶ Oūdit in quo paſſio ē ſicut in ſb̄o: ⁊ itēdit p̄bare q̄ paſſio ē in paſſo ſicut i ſb̄o: ⁊ h̄ ē ꝯ. 7. h⁹ lib. ⁊ p̄bat̄ ſic. Paſſio ē in eo q̄ꝫ p ſe patit̄. ḡ paſſio eſt in paſſo ſicut in ſb̄o non in agēte.

A ¶ Sciēdū eſt q̄ ſicut diuidit̄ actio in actionē aīe ⁊ actioneꝫ corporalē ita ⁊ paſſio: ⁊ ſicut iſte actiōes p̄nt vlteri⁹ diuidi: ita ⁊ paſſiōes: ⁊ ita p̄t h̄ri coordinatio p̄ntī paſſiōis: ſicut ponebat̄

B in p̄nto actiōis. ¶ Circa iſtud cap^m dubitat̄ ⁊ p̄ circa diffōnē paſſiōis: q̄ vī male data. effect⁹. n. ⁊ illatio dn̄r eē ideꝫ. ergo eſt ſuꝑflua. ¶ Itē h̄ diffō cōpetit alteri a paſſione ḡ eſt male data. añs p̄bat̄ q̄ dom⁹ eſt effect⁹ actiōis: ⁊ ē illata ab actione: ⁊ tn̄ nō ē paſſio. Itē ſi pa° oꝫ ſic diffiniri. ſ. effect⁹ illatioq; actiōis: ⁊ tunc actio debuit ſic diffiniri: q̄ eſt cā efficiens ⁊ inferēs paſſionē. ſꝫ ꝯñs. a paſſiua ad actiuā ſuaꝫ: ſed ꝯſtat q̄ nō

C ſic diffinit̄. ergo ⁊c. ¶ 2° dubitat̄ vtrū paſſio ſit in paſſore vī q̄ nō. q̄ ꝯria nō ſūt in eodē: ſꝫ actio ⁊ paſſio ſūt ꝯria ⁊ actio ē in paſſo: ḡ pa° nō erit i paſſo: ſꝫ in agēte. ¶ Ad p̄m^m du^m ē dōꝫ

D q̄ deſcriptio paſſiōis ē bñ data. ¶ Pro quo eſt no^m q̄ paſſio eſt p̄m⁹ effect⁹ ⁊ ime^te actiōis: ⁊ eſt effect⁹ ſucceſſiu⁹ fluēs ⁊ cāt⁹ ab actiōe vel ab agēte: ⁊ iō dī illatio actiōis. ¶ Ad p̄m ḡ ē dōꝫ q̄ effect⁹ ⁊ illatio nō ſt̄ idē p̄ciſe: ſꝫ effect⁹ i plus ſe h̄ꝫ q̄ꝫ illatio. ¶ Ad 2^m dico q̄ h̄ dſcriptio nō cōpetit domui: q̄ domus nō eſt p̄m⁹ ⁊ imediate effect⁹ actiōis. nec eſt illatio actionis. ¶ Ad 3^m dico q̄ paſſio eſt poſterior actiōe: ⁊ iō p actionē

E paſſio diffiniri dꝫ ⁊ nō ecōª. ¶ Ad aliā dubōnē dōꝫ eſt q̄ pa° ē in paſſo: q̄ ex quo pa° fundat̄ in motu eſt in eodē i quo ē mot⁹: ſꝫ mot⁹ eſt in motu vel mobili ⁊ nō in mouēte: q̄ alias cē mouēs moueret̄ vel h̄ñs i ſe motū: iō moueret̄: vt dicit ph̄s 3° phy. ſꝫ ꝯñs eſt ipoſe p vtraq; iai p̄te. ergo ⁊c. ¶ Ad p̄m ḡ

arg^m dico q̄ actio ⁊ paſſio nō ſūt ꝯria: ⁊ q̄ ꝯria ſūt i eodē gn̄e vt p̄ꝫ. 5. meta. ſꝫ actio ⁊ paſſio nō ſūt i eodē gn̄e: ſꝫ i diuerſis: ſed ꝯcedit̄ q̄ actiōi ꝯriat̄ alia actio: ſiīr paſſiōi alia pa° vt p̄ꝫ ex dcis. ¶ Ad aliud dico q̄ nō ē oino ſiīe de actiōe ⁊ paſſione: neq̄ n. ad denoiationē ē ſimilitudo: q̄ ſicut paſſio denoiat paſſuꝫ: ita actio denoiat agēs: ſꝫ q̄ ad h̄ nō ē ſiīitudo: q̄ paſſio ē in eo ſubiecto q̄ꝫ denoiat. actio vō nō eſt ſb̄e i eo q̄ꝫ denoiat cū ſit i paſſo ⁊ denoiet agēs. nā ſi actio eēt in agēte q̄ rōne eēt in vno eēt in q̄lꝫ. ꝑ ꝯñs eēt i p̄ motore. ꝯñs eſt falſuꝫ ex dictis.

Quādo vō ē q̄ꝫ ex tp̄is adiacētia relinqt̄. tp̄s āt q̄ñ nō eſt. vtriuſq; āt rō cōmixta ē: vt tp̄s q̄dē p̄teritū q̄ñ nō ē. Effcūs āt ei⁹ ⁊ iſectio q̄ eſt ſꝫ quā dī aliq̄d fuiſſe: q̄ñ q̄dē eſt iſtās q̄dē q̄ñ n̄ ē: ſꝫ ſm q̄ aliq̄d eq̄le vel ieq̄le dī. Ei⁹ aūt affectio ſꝫ quā aliq̄d dī nūc ⁊ in iſtāti eē q̄ñ ē. Futurū ſiīr tp̄s q̄ñ nō eſt. Sꝫ id q̄ꝫ futurū eſt. q̄m cōtingere nec̄e eſt. ſm q̄ꝫ aliq̄d dī futurū eſſe.

¶ Verbū q̄ñ rōnē ſigt̄ ex tp̄is īſidētia relictā nō tp̄s ipꝫ: q̄q̄ꝫ affinia plane ſt̄ ⁊ germana: p̄inde q̄ñ nec p̄teritū tp̄s ē: ſꝫ euēt⁹ ei⁹ ⁊ q̄dā (vt ita dicā) affectio reb⁹ allita p quā dn̄r aliq̄ fuiſſe. Nec tp̄s ꝯiūctū vt pote p q̄ꝫ eq̄les aliq̄ ſiue ꝯ p̄hibeāt̄. Sꝫ tp̄is eſt affectio p quā aliq̄ dn̄r eē i ꝯiūcto: ſꝫ nec tp̄s p̄ñs idē ē q̄ꝫ q̄ñ: ſꝫ id q̄ꝫ nec tō futurū ⁊ extiturū ē: a q̄ res h̄ñt vt dicāt̄ future vl̄ craſtio die vl̄ perēdio vel alr̄. ARGL.

¶ Iſtud eſt 3^m cap. ⁊ ⁊ pte in q̄ auctor determiat de 3° p̄n°. ſ. de ipſo q̄ñ. ⁊ ꝯtinet tres p̄tes p̄ncipales. In p̄° ponit̄ ⁊ declarat̄ deſcriptio ipſi⁹ q̄ñ. In 2ª ibi. (Eſt aūt q̄ñ.) ponit̄ diuiſio ipſi⁹ q̄ñ. In 3ª p̄te ibi. (Ineſt aūt q̄ñ.) ponit p̄prietates ipſi⁹ q̄ñ. Dicit ergo p̄. q̄ q̄ñ eſt q̄ꝫ derelinq̄tur ex adiacētia tp̄is.

F ¶ Intelligēdū q̄ q̄ñ pōt 2^r accipi. Uno° vt dicit h̄itationeꝫ tp̄is ad rē t̄palē aduerbialr̄ ſignatā. ⁊ ſic q̄ñ nō eſt p̄n^m nec in p̄nto. Alio° vt ſigt̄ quādā rē ſimplicē iherentē rei t̄pali: ſicut ex vniōe tp̄is hodierni cū re hodie exñte dī q̄ h̄ ē hodiernū: ⁊ ex vniōe tp̄is heſterni cū re q̄ fuit heri dī illa res heſterna: ⁊ h̄ mō li q̄ñ. eſt p̄n^m ⁊ diffinit̄ mō p̄dicto: ꝓp q̄ꝫ dicit ſimpliciꝰ h̄. q̄ q̄ñ ꝓprie ſumptū a diuis eſt excluſuꝫ. ¶ Intelligēdū q̄ q̄ñ ſm q̄ eſt p̄ntū nō eſt eſſe in tp̄e: ſꝫ eſt q̄dā modus eēndi exñs in re t̄pali a q̄ res t̄palis denoiat̄ eſſe vel fuiſſe vel fore nūc vel tūc hodie vel cras vel heri: ⁊ ſic de aliis. Uñ q̄ñ ſꝫ q̄ eſt nomē p̄nti eſt q̄ñ in abſtracto: ⁊ eē in tp̄e eſt q̄ñ in ꝯcreto. Uñ ſicut i aliis p̄ntis ē ponē ꝯcreta ⁊ abſtracta: ⁊ ꝯcreta nō ſt̄ p ſe in p̄nto ſꝫ abſtracta ſeu ſigiata abſtractoꝝ ſunt p ſe in p̄nto: ⁊ ita eſſe in tp̄e q̄ꝫ eſt q̄ñ in ꝯcreto nō eſt p ſe in h̄ p̄nto: ſꝫ modus eēndi in tp̄e q̄ dī q̄ñ in abſtracto: ⁊ denoiat ip̄m q̄ñ ſigiatū in ꝯcreto: ſicut albedo eſt i^d a q̄ denoiat̄ aliq̄d albū: ſꝫ q̄ noīa nō ſūt ipoſita nec in ꝯcreto nec in abſtracto: ⁊ iō op̄ꝫ tales circūuolutiōes facere: ⁊ iō difficile eſt loq̄ de ipſis. Deſcriptionē ipſi⁹ declat auctor. ſ. q̄ñ eſt q̄ꝫ derelinq̄t̄ ex adiacētia tp̄is. ⁊ hec eſt ꝯ. 8. h⁹ libri: q̄ p̄bat̄ ſic. Q̄ñ vel eſt ipꝫ tp̄s vel eſt i^d q̄ꝫ derelinquit̄ ex adiacētia tp̄is: ſꝫ q̄ñ nō eſt ip̄m tēpus ḡ q̄ñ ē illud q̄ꝫ derelinq̄tur ex adiacētia tp̄is. Iſti⁹ ꝯnis ponit̄ minor in l̄ra h̄ cū ſua declaratiōe. dicit ḡ p̄. q̄ q̄ñ nō eſt tp̄s: ſed rō. i. diffō vtriuſq;. ſ. tp̄is ⁊ ipſi⁹ q̄ñ eſt ꝯiuncta: q̄ tp̄s ponit̄ in diffōne ipſi⁹ q̄ñ. Q̄ āt q̄ñ nō ſit tp̄s p̄bat̄ ſic. De tp̄e vel eſt p̄ſens vel p̄teritū vel futurū. nō. n. eſt ip̄m q̄ñ tp̄s p̄teritū: ſed q̄ñ eſt effect⁹ tp̄is p̄teriti: ⁊ effectio ſm quā aliq̄d dī fuiſſe: nec eſt q̄ñ inſtans vel tp̄s p̄ñs q̄ꝫ p̄batur ſic. Tp̄s p̄ñs eſt ſm q̄ aliq̄d dī eq̄le vel ineq̄le, mot⁹. n. qui ſunt in equali

tēpore equale eē z mot⁹ q nō ſunt in eq̄li tpe ſunt inequales:ſed ſm qñ nō dr aliqd equale vel inequale:nec ſm qñ de p̄ſenti denoiatur aliqd nunc eē. Sic qñ nō eſt tpe futuro:ſed eſt il lud ſm qd aliqd denoiat̄ futurū:neceſſe eſt.n. aliqd futurū contingere:qr tēpus futurū neceſſe eſt cōtingere ſm phos qui ponunt tēpus nec habere principium nec finem.

Eſt igr̄ qñ aliud ex eo qd abijt. Aliō vō ex eo qd iſtat. aliō āt ex eo qd ꝯtingere nece ē. Dcm̄ eſt aūt i cathegorijs p̄teritū z futurū ꝙtitates eē:z ꝙ ꝯiunctus eſt ꝯtinuari ad p̄ns.

ARGL. Ergo vnū qñ eſt qd manat a preterito:alte rū ꝓdit ex ꝯiūcto:tertiū ex futuro. Dcm̄ vō in p̄ntis eſt preteritū z futurū: ꝙtitates eſſe continuas:quippe que vinciant ad iſtantiā.

Hec eſt ſcda pars huius capituli:in qua ponit̄ diuiſio ipſi⁹ quādoque eſt in quādo de preterito:z in qñ de futuro:z in quādo de p̄nti. qādam.n. quando cauſatur ex tpe futuro:z qādam ex tpe p̄nti:z qādam ex tēpore preterito.

De p̄terito aūt h dcm̄ ē. qd nō i ſuba p̄ma neat:ſz qm̄ i exceſſu ſuo nōduz preterijt. De futuro aūt qm̄ nece eſt ꝯtingere ꝙ tātūdē eſt ac ſi iſtaret. Nulla.n. dr̄ia eſt i eo qd p̄manet z futurū eſt:z qd nūc abijt:q̄obrē z h̄ e futuris agit̄. z ſm ea aliqd dr̄. z nūcupationē exi ſtētiū ſortiūt̄. vt ſol orietur cras. cras erit naua le bellū. Heri obijt ſortes. z aliqd dr̄ ſm ipſū qd futurū. eo qd naſcet̄ de eo nectio qd ē fu turū:vt Callias diſputabit cras vel nō diſpu tabit. Diſputabit.n. actionez futurā ſignifi cat. nihil aūt eſt quod in ſubſtātia adhuc ſit.

ARGL. Nō ꝙ p̄teritū p̄manēte h̄eat eēntiā:ſz ꝙ in exitu ſuo ſiue colliniti⁹ q̄ nectit̄ cū iſtāti:vti ꝙ nō p̄terijt nec elapſum oīno eſt:futurū q̄ꝙ nō iō ꝯtinuū eſſe diximus:q̄ſi maneat z ꝯſiſtat ſz eo ꝙ p̄ſus:z nectio pariturū z extituꝝ vi deat. Nō qdē p̄inde eſt atq̄ oīno p̄ns eſſet. Nec.n. i hoc reſpcū diſcrimē vllū eſt iter illa tria p̄teritū:iſtās:futuꝝ. Quāobrē plerūq̄ ō futuris agit̄:de q̄ ijs:nō temere alr̄ q̄ de p̄n tib⁹ decernit̄. Et vocabula eoꝝ q̄ re ſubſiſtūt accōmodant̄ etiā nō futuris. Orietur ſol perē die. Preliū nauale fiet cras:quēadmodū z preteritis:vt p̄die ſocrates deceſſit. Itē aliq̄ p̄nt̄ in futurū euaſura nectio q̄ſi nata de p̄nti: vt diſputatur⁹:nō diſputatur⁹ ē craſtino die callias:nā ȳhū diſputaturus actionē futurā ſignat:cuius tn̄ nihil aliud adhuc eſt in re.

Remouet dubiū circa dcā z eſt tale. Nō vr̄ ꝙ aliqd qñ cau ſetur a tpe futuro vel a tpe p̄terito:qz nec tp̄s p̄teritum nec futurū eſt:z ab eo qd nō eſt nō pōt aliquid cāri zc. Iſtud

b dubiū remouet auctor dicēs:ꝙ dcm̄ eſt in p̄ntis ꝙ tēpus fu turū eſt ꝙtitas:z ēt ꝙ tp̄s p̄teritū eſt ꝙtitas:z ēt magis eſt dcm̄ in p̄ncio tp̄s p̄teritū z tp̄s futurū eſſe ꝙtitatē ꝯtinuatā ad iſtās p̄ns:nō tp̄s p̄teritū nondū p̄terijt in exceſſu ſuo.i. in ſua extremitate:vt dicit Alber. Nā iſtās p̄ns eſt finis p̄teri ti z initium futuri:z ita tp̄s p̄teritū eſt in ſuo fine z i ſua extre

mitate. Uel pōt ſic exponi ꝙ tp̄s p̄teritū nō p̄terijt in ſuo ex ceſſu.i. in ſua p̄teritione:qz tp̄s p̄teritū adhuc p̄manet p̄te ritū. Et ſic a tpe p̄terito pōt cāri qñ. z a tpe futuro pōt cauſa ri qñ. qz tp̄s futurū neceſſe eſt ꝯtingere:qz tm̄ valet ad cau ſandū qñ ac ſi eēt p̄ns. ſm.n. tp̄s futurū ſunt denoiationes ſicut ſm tp̄s p̄ns vel p̄teritū:ſic dr̄ ꝙ ſol orietur cras:z ſm tp̄s p̄teritū dicēdo ꝙ ſol occidit heri:qd nō eſſet niſi tp̄s p̄te ritū z futurū eēnt ꝙtitates:z ſic tā a tpe futuro q̄ a tpe p̄te rito cāt̄ qñ. Intelligēdū ꝙ q̄dā ſunt res ad q̄s eſt per ſe I motus vt ſuba:ꝙtitas:qualitas:z vbi large accipiēdo motus. Alie ſunt rōnes reſpectiue:vt res aliorū generū ad q̄s nō eſt mot⁹ p ſe. Res abſoluta ad quā eſt p ſe mot⁹ nō pōt cāri niſi ab eo qd actu exiſtit. Res tn̄ reſpectiua ad quā nō eſt per ſe motus bn̄ pōt cāri ab eo qd non exiſtit actu:vt finis actu nō exiſtit:z tn̄ de rōne ei⁹ eſt cāliteo. nā termin⁹ eſt cā cāuſarum:vt dr̄. 2. phy. z. 5. meta. z ita finis q̄nq̄ non eſt actu:vn̄ deſide riū cāt̄ur a re q̄ nō eſt. Aliqs.n. pōt deſiderare eē q̄ nō eſt:z vt balneū futurū vel aliqd h̄ȝ. qñ igr̄ nō eſt res abſoluta terim nās motū:ideo pōt cāri ab eo qd nō eſt. Et ſi q̄rat̄ que eſt cā effectiua ipſi⁹ qñ de p̄terito. Dōm ꝙ nō h̄ȝ cām effecti uā de p ſe:ſed p accn̄s:z i⁴ eſt id qd efficit tp̄s. ſ. motor p̄mi or bis. Nā ex h ꝙ ille motor efficit motū efficit tp̄s:qd ꝯſequitur ad motū:z efficiēdo tp̄s. facit de tpe futuro tp̄s p̄ns:z de tē pore p̄ſenti p̄teritū tp̄s:z ſic efficit p accn̄s qñ de p̄terito qd eſt q̄ſi infectio eēns in re tpali in habitudine ad tp̄s p̄teritū ſi aliquo mō ſit cā effectiua ipſi⁹ qñ:op3 ꝙ h ſit magis p acci dēs. nec icōuenit ꝙ i⁴ qd nō eſt ſit aliquo mō cā effectiua exi ſtētis p accn̄s. Sciēdū ēt ꝙ qñ de p̄terito nō cāt̄ a tpe p̄te rito niſi illud tp̄s ſit p̄teritū. Et ꝯſilr̄ qñ de futuro nō cāt̄ur a tpe futuro. niſi qñ i⁴ tp̄s eſt futurū. Un̄ auctor dicit ꝙ qñ de p̄terito z qñ ō futuro nūq̄ ſt ſil cū tpe p̄terito z tpe futuro.

Ad h vi deſco. z. diſ. 4. q. 6. z h⁹ di ſti. 2. q. 5. anto. and. lib. 5. meta. q. 11.

K

L

Dīt āt qñ ab eo qd eſt vbi:qm̄ in quocūq̄ tpe eſt vel erit vel fuit. in eodem z qñ eſt vel erit vel fuit qd ſm tēpus dr̄. Qñ enim qd ex inſtanti eſt cū ipſo inſtāti eſt. z ſimul in eodē ſunt. Qñ vero ex eo qd abijt vel quod futu rū eſt nunq̄ ſimul erunt. Ubi vō z locus a quo ſit nunq̄ ſimul ſunt in eodez. Ubi.n. in circūſcripto eſt. Locus aūt in cōplectente.

Diſtāt qñ z vbi:ꝙ in quacūq̄ re tēpus ipſū ARGL. vel eſt/vel fuit vel erit/in ea quoq̄ ſuū qñ vel eſt vel fuit vel erit ab eo tpe p̄fectū videlz:ad qd qui d̄q̄ ſeorſum rn̄ det:illud aūt qñ qd in rebus que ſunt ſpectat̄ ſemp cū ipſo preſen ti momēto eſt z vtrūq̄ in eodē ſubiecto con ſtat. Sed illa qñ/que ortum h̄abent a tempo re preterito z futuro:nunq̄ ſimul cum prete rito z futuro ſuo ſunt. At ipſuz vbi/z locus/ a quo ſit ipſuz vbi:nunq̄ in eodem ſubiecto cōſtant:qñquidē ipſum vbi/poſitū eſt in eo: qd circūſcriptū z cōprehēſuz eſt a loco. Sz locus in eo qd circūſcribit z cōprehendit.

Poſtq̄ determinauit auctor de ipſo qñ abſolute:nūc deter minat de ipſo qñ in cōpōne ad alia. Et cōparat ipſz qñ ad tria. Et p̄ ad vbi. 2° cōparat vnū qñ ad aliō qñ. Et 3° cōparat qñ ad tp̄s. P̄rio igit̄ cōparat qñ ad vbi ſm dr̄iaz dicēs:ꝙ qñ dr̄t ab vbi p hoc ꝙ qñ eſt in eodē in quo eſt tp̄s a quo cāt̄ur:ſed vbi nō eſt in eodē in quo eſt loc⁹ a quo cāt̄ur:qz vbi eſt in lo cato z loc⁹ eſt i locāte. Dicit igit̄ auctor ꝙ i quocūq̄ eſt vel fuit vel erit qñ tp̄s in eodez eſt vel fuit vel erit qñ qd dr̄ ſm illud tp̄s:ita ꝙ reddant̄ ſingula ſingulis. Nam in quocunq̄

eſt tp̃s pñs in eodẽ eſt qñ qð cãtur a tpe pñti: ⁊ in quocũq; fuit tp̃s p̃teritũ in eodẽ fuit qñ ſcḋm tp̃s preteritũ: ⁊ eodẽ mõ eſt de tpe futuro. Dicit ẽt auctor ꝙ qñ cãtũ a tpe preterito: ⁊ qñ cãtũ a tpe futuro nũq̃ erũt ſimul cũ tpe p̃terito ⁊ cũ tpe

A futuro. ℂ Intelligẽda ſunt h̃ tria. p̃ ꝙ dicit. de dĩa inter qñ ⁊ vbi. põt ſic itelligi ꝙ tp̃s ⁊ qñ cãtũ ab eodẽ tpe ſunt in eodẽ. diuerſimode tñ. q: tp̃s a quo cãtur qñ eſt in re tpaliter vt in me vel in te: ſicut mẽſura ẽ in mẽſurato: ⁊ qñ cãtũ a tpe eſt in re tpali: vt in me vel in te: ſicut acciñs in ſubo. Et ita tp̃s ⁊ qñ cãtũ a tpe ſunt in eodẽ alio ⁊ alio mõ eſſendi: q: in illo in quo eſt tp̃s: ſicut mẽſura in mẽſurato in illo eſt qñ ſicut accidẽs in ſubo: vel põt itelligi ꝙ qñ ⁊ tp̃s a quo cauſaṫ qñ ſũt in eodẽ ſubiectiue: q: p̃m celũ in quo eſt tp̃s ſubiectiue eſt ſcḋm tpis ⁊ qñ. Tp̃s. n. cãt qñ in oĩ re ſubta motui: tã corruptibili

B q̃ icorruptibili: por tñ modus dicẽdi vĩ eſſe melior ⁊ magis ꝯſonãs dictis auctoris. ℂ Circa 2ᵐ qð dicit de dĩa inter qñ ⁊ vbi eſt itelligẽdũ cũ auctor dicit ꝙ locꝰ ⁊ vbi nõ ſunt ſimul in eodẽ. Iſtud eſt itelligendũ de loco: ⁊ vbi cãto ab illo loco. nã locus ⁊ vbi a quo iᵈ vbi cãtur nõ ſunt in eodẽ ſubiue. cũ locꝰ ſit in locãte: ⁊ vbi in locato: ⁊ idẽ reſpectu eiuſdẽ nõ eſt locꝰ ⁊ locatũ: verũtñ vbi ⁊ locꝰ a quo nõ ſit illud vbi bñ ſunt in eodẽ ſbo. Nã in aere eſt nãliter locꝰ aque. nã vltimũ aeris

C eſt locꝰ aque: ⁊ tñ in aere eſt vbi cãtũ ab vltimo ignis. ℂ 3° eſt itelligẽdũ q; iᵈ qð dicit auctor. ſ. ꝙ qñ p̃teritũ ⁊ qñ futurũ nõ ſũt ſimul in eodẽ cũ tpe p̃terito ⁊ cũ tpe futuro: ita ꝙ qñ derelictũ a tpe p̃terito eſt in ſbo qñ tp̃s p̃teritũ nõ eſt. Et eodẽ mõ eſt de tpe futuro ⁊ qñ de futuro. Et ſcḋm iſtũ intellectũ opꝫ dicere ꝙ qñ de futuro ⁊ qñ de p̃terito ſunt res pmanẽtes: ⁊ ꝙ cãnṫ a tpe p̃to ⁊ a tpe futuro: qñ nec tp̃s preteritũ nec tp̃s futurũ ẽ. ℂ Alr̃ p̃t itelligi ꝙ illa duo qñ nõ ſũt i ſubiecto ſimul ſicut eadẽ res nõ ſiſ cõmẽſuraṫ a tpe eodẽ p̃terito ⁊ futuro. Et ſcḋm iſtã expõnẽ eſt dõm ꝙ qñ nũq̃ cãtur ab aliq̃ tpe niſi dũ iᵈ tp̃s ſit: nec eſt qñ niſi dũ tp̃s eſt a quo cãtur qñ.

ℂ Diſtat aũt qñ qð ex preterito eſt ab eo qð ex futuro pcedit. Nã qñ qð ex preterito eſt futuro poſteriꝰ eſt. Qð võ ex futuro eſt. priꝰ preterito eſt. Quãdo aũt vnum ⁊ idẽ primũ qdem eſt ex futuro eſt. ſcḋm qdem ex preſenti. Poſterius vero ex preterito: quemadmodum ⁊ tempus prius eſt qð futurum eſt: poſtea vero preſens. deinde preteritum.

ARGV. ℂ Qñ natũ ex p̃terito: differt ab eo qð naſciṫ ex futuro: qð natũ ex p̃terito poſterius eſt futuro: natũ ex futuro pꝰs ex p̃terito: qð ſi vnũ ⁊ idẽ qñ ceperis/ inuenies ipm̃ pinꝰ a futuro fluere. deinceps ab inſtãti: poſtremũ a preterito. Quemadmodũ tempus ipſum primo eſt futurũ. Deinde pñs: vltimo preteritum.

ℂ Hic poniṫ cõparatio ipſiꝰ qñ ad aliud: ⁊ dicit ꝙ qñ de preterito diſtat. i. differt a qñ qð cãtur a tpe futuro: q: qñ de preterito pꝰs eſt q̃ qñ de futuro. Et qñ de futuro eſt poſteriꝰ: ſꝫ tñ aliquã cõparationẽ qñ de futuro pꝰs ẽ q̃ qñ de p̃terito. Nã vt h̃ dicit Alber. ⁊ ſatis ꝯcordat cũ textu. dũe tres tpis. ſ. pñs p̃teritũ ⁊ futurũ pñt cãri vel ab eadẽ pte tpis vel a diuerſis. Si cãntur ab eadẽ pte tpis ſic futurũ eſt pꝰs q̃ p̃teritũ: q: eadẽ ps tpis p̃mo ẽ futura ⁊ poſtea pñs. ⁊ vltimo p̃terita. Si pñs p̃teritũ ⁊ futurũ cõparentur a diuerſas ptes. ſic preteritũ eſt pꝰs q̃ futurũ. Nã tp̃s heſternũ pꝰs eſt hodierno. ⁊ tp̃s hodiernũ prius eſt craſtino: vñ preteritũ prius fuit pñs q̃ futurũ erit pñs. Et hec dĩa. ſ. pñs primo cõpetit tempori p̃terito q̃ tpi futuro. Et eodẽ mõ pñt pñs preteritũ ⁊ futurũ cõparari ad idẽ qñ vel diuerſa qñ. ſi ad idẽ. ſic futurũ eſt pꝰs q̃ p̃teritũ. ſi ad diuerſa qñ. ſic p̃teritũ eſt pꝰs q̃ futurũ.

ℂ Sicut ãt ⁊ tp̃s. aliud qdẽ cõpoſitũ aliũ võ ſimplex. Eſt ãt cõpoſitũ qð i cõpoſita actiõe ꝯſiſtit. Siplex võ qð cũ ſimplici actiõe recedit: ita ⁊ qñ aliũ ſimplex: aliud võ cõpoſitũ. Siplex qdẽ vt in momẽtõ ẽẽ ⁊ nõ ẽẽ. Cõpoſitũ ãt vt in hora die: hebdomada ⁊ in ſilibꝰ.

ARGV. ℂ Sicut porro tp̃s aliud ſimplex eſt: atq; pũctũ aliũ cõpoſitũ atq; fuſũ ſimplex ẽ: qð ſimplicẽ actionẽ cuiꝰ comes aſſidet metiṫ. cõpoſitũ qð cõpoſitam. Ita aliud qñ ſimplex eſt: vt in puncto. eſſe vel momento: aliud cõpoſitũ/ vt eſſe in hora/ die/ mẽſe/ anno/ ſilibꝰ.

ℂ Tertio cõparat auctor qñ ad tp̃s. ⁊ p̃mo ſcḋm ꝯueniẽtiã. 2° ſcḋm dĩaꝫ: ⁊ ſic cõperanṫ adinuicẽ 2ʳ. p̃ q: ſicut qðdã eſt tp̃s ſimpˣ ⁊ qðdã cõpoſitũ. ſic eſt aliqð qñ ſimplex ⁊ aliqð qñ cõpoſitũ. Qñ ſimplex eſt qð cãtur a tpe ſimplici: ⁊ qñ cõpoſitũ eſt qð cãtur a tpe cõpoſito. ℂ Sꝫ dubitaṫ: q: vĩ ꝙ oẽ tp̃s ſit cõpoſitũ: q: oẽ tp̃s eſt q̃titas ꝯtinua: ⁊ oĩs q̃titas eſt diuiſibilis in iſtᵐ: ⁊ p̃ ꝯñs oẽ tp̃s eſt cõpoſitũ. ℂ Ad iſtud dũᵐ põt dupl'r r̃ideri. Uno mõ ꝙ p̃ tp̃s ſimplex itelligit illud qð in tẽpore eſt ſimpliciter idiuiſibile. ſ. ipm̃ inſtãs: ⁊ illud ppᵗe non eſt tp̃s. Et per qñ ſimplex itelligit qñ cãtũ ab inſtãti. Et per qñ cõpoſitũ itelligit qñ cãtũ a tpe. Uel põt dici ꝙ p̃ tp̃s ſimplex intelligit tp̃s paruũ qð p̃p ſui puitatẽ eſt idiuiſibile quo ad nos cuiuſmodi eſt minima ps tpis: vt milleſima ps hore vel aliqð tale tp̃s paruũ. Et p̃ tp̃s cõpoſitũ itelligit tẽpus lõgũ: vt annũ vel mẽſẽ vel diẽ. Et huic intellectu cõcordat textus q dicit ꝙ ſimplex eſt vt in momẽto: ⁊ nunc eſſe: cõpoſitũ autẽ vt in hora. in die in hebdomada: ⁊ ſimilibus.

D Ad materiã vide ſcot. 48. diſt. 4. q̃ō. 2. Ant. andre. lib. 5. meta. q̃ō. xj. ⁊ lib. 7. q. 2. ar. 2.

ARGV. ℂ Ampliꝰ ãt queadmodũ qdeꝫ tpis ptes ſibi ſine mora ſuccedũt. Sil'r ẽt qñ. qñ qdeꝫ ptes preteriti ⁊ futuri ad pñs copulate reducũṫ.

ARGV. ℂ Iã queadmodũ ptes ipe tpis nũq̃ moraũṫ: ita ⁊ ptes ipſiꝰ qñ ꝯtinenṫ ⁊ ppetuo labũṫ: nã qñ genitum a preterito religaṫ ⁊ nectitur ad inſtantiã cuꝫ eo quando: qð a futuro gigniṫ.

ℂ Scḋa ꝯuenientia tpis ad tp̃s eſt ꝙ ſicut ptes tpis ſibiĩuicẽ ſuccedũt: ita partes ipſiꝰ quãdo: vnde quãdo p̃teritũ ⁊ quãdo futurũ copulanṫ ad pñs. ℂ Intelligẽdũ ꝙ auctor h̃ vĩ dicere ꝙ quãdo eſt ſucceſſiuũ ſicut tp̃s. Et ſuſtinendo illud oꝫ l'a legi: vt iacet. Ponẽdo tñ ꝙ qñ ſit res pmanẽs ſicut auctor prius videbaṫ dicere: tũc oꝫ ſic exponi ꝙ ptes ipſius quãdo ſibiĩuicẽ ſuccedũt in fieri: q: ſicut prius ſit vna ps domꝰ: poſtea alia. ſic ptes ipſius quãdo. Si tñ ptes ipſius quãdo fuerint in facto eſſe non ſuccedunt ſibiĩuicem: ſꝫ ſunt ſimul.

ℂ Differt ãt tp̃s ab eo qð qñ ẽ: qm̃ hꝫ tp̃s aliqd mẽſurabile eſt: vt annꝰ qdẽ dĩ tpe diurnꝰ ⁊ motꝰ multus dĩ eo ꝙ multo tpe pmaneat. At võ ſcḋm qñ nihil mẽſuraṫ. Sꝫ aliqñ dĩ eſſe ſcḋm idẽ tpale ⁊ variabile aliquid pronũciaṫ.

ARGV. ℂ Ceterũ inter qñ: ⁊ tp̃s itereſt. Qð aliq̃ tp̃s menſurari pñt: vt omũ ⁊ ãniculũ binũ trinũ. Eodẽ pacto motꝰ aliqs multꝰ eſſe dĩ: quaſi multo tpe perſtet: ſꝫ per ipſa qñ mẽſurari nihil ꝯtingit: etiaꝫ ſi res alique dñr vel ẽẽ vel fuiſſe: vel fore aliqñ: put ipſa: quãdo in rebꝰ quaruꝫ aſſecla tempus: ⁊ comes eſt euariaṫ.

ℂ Hic cõperat quãdo ad ipſum tẽpus ⁊ differũt in hoc: q: ſic

ſm tempus aliquid mẽſuratur:ſed ſm quãdo nihil mẽſura tur. vt motus anni dĩ annuus: ⁊ diei dicitur diurnus: ſed ſm quando nihil mẽſuratur:ſed res dĩ eſſe ſolum in tẽpore.

℄ Ineſt ãt qñ ñ ſuſcipe magis ⁊ min⁹. Nõ.n. dies vel diurn⁹ magis vl' min⁹ die vl' diurno dĩ neq̃ vnũ q̃dẽ diurni⁹ alio. Sil'r ãt ⁊ ĩ alijs: q̈re oĩ q̃dẽ qñ ineſt dici nõ magis aut min⁹.

ARGI. ℄ Ipſuz qñ nõ accipit plus ⁊ min⁹: q: nec an nus ipſe nec ãniculus magis ann⁹ eſſe poſſe vel magis ãniculus videt'. Itẽ, nec ann⁹ an no: nec ãniculus ãnicl'o plus miuſue dici pt.

℄ Hec eſt 3ª ps h⁹ ca pncipalis: in q̃ auctor ponit ꝓprietates accñtales ipſi⁹ qñ: ⁊ põit tres. duas cões. ⁊ vnã ꝓ̃ꝑiã. pª ꝓpe tas ipſi⁹ qñ ẽ nõ ſuſcipe magis ⁊ min⁹ ⁊ h̃ ẽ ꝯ 9. ⁊ ꝓbat' ſic. Cuiuſcũq̃ cã nõ ſuſcipit magi ⁊ min⁹ ipz nõ ſuſcipit magi ⁊ min⁹: ſz tps qd ẽ cã ipſi⁹ qñ nõ ſuſcipit magis ⁊ min⁹ ag̃ qñ

E nõ ſuſcipit magis vel min⁹. Nã vn⁹ dies ñ dĩ magi aut min⁹ q̃ ali⁹ dies. nec vnũ diurnũ dĩ magi aut min⁹ diurnũ q̃ aliõ.

℄ Qñ ṽo nihil ẽ ꝯ̃riuz. qñ etenĩ qd ex p̄ñti eſt vnũ ⁊ idẽ ei qd de futuro ⁊ ptõ ẽ. Impoſſe ãt erit duas de eodẽ p̄ri ꝯ̃rietates ĩ idiuiduo. Am pli⁹ ãt ꝯ̃ria nũq̃z in eodẽ erũt ſil'. Qñ ãt qd ſz p̄ñs ⁊ preteritũ ⁊ futurũ eſt ſil' in eodẽ erunt. Idẽ nãq̃ qd eſt fuiſſe verũ ẽ ⁊ p̄in ãſup. Cõ trarior̃ vo rõ eſt: nunq̃z in eodẽ ſimul exiſte re. Neq̃ de eodẽ idiuiduo dici in eodẽz tpe: q̈re ꝯ̃rietas in eo qd eſt non enunciabitur.

ARGI. ℄ Sed ne ꝯ̃ria quoq̃ recipit ipſũ qñ: q̃ppe q̃ vnũ ⁊ idẽ qñ quẽadmodũ diximus, e futuro p̄ñti p̄terito ꝓficiſcit: neq̃ fieri põt: vt idẽ iſe cabile ꝯ̃ria duo capiat: q̃ p̄dicent' de ipſo. iãz ꝯ̃ria q̃ ſũt in eodẽz ſimul h̃ri iſtrato tõ p̄ñt. At oĩa tria: qñ ꝯiuncti exacti ꝯ̃ñtis in eodẽ con ſtare pariter atq̃ ſimul itelligunt'. Eandẽ.n. rez que ſupſtes mõ ſi ⁊ ſteriſſe retro ⁊ ĩ poſte rũ ſtaturã eẽ verũ eſt. At ꝯ̃ria nec in eodẽ idi uiduo ꝯſtare: nec p̄dicari p̄ñt eodem tpe.

℄ Scda ꝓprietas cõis ipſi⁹ qñ eſt nõ h̃re ꝯ̃riũ ⁊ hec eſt ꝯ̃. 10. hui⁹ li. q̃ eſt nõ h̃re ꝯ̃riũ. hec ꝯ̃ ꝓbat' ſic. Si qñ h̃ret ꝯ̃riuz maxime qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro eẽnt ꝯ̃ria: q: nõ eẽ q̃ iter illa qñ poſſit eſſe ꝯ̃rietas: ſz ꝯñs eſt falſuz. Nã qñ de preterito ⁊ qñ de futuro nõ ſunt ꝯ̃ria qd ꝓbat' 2ᵉ p̄ ſic. ꝯ̃ria nõ vere p̄nt' de eodẽ ſimul ſm nũerũ: ſz de eodẽ ſm nũeruz p̄tur qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro. de eodẽ.n. ſm nũerũ eſt ver̃ dice re q̃ ipz eſt futurũ: ⁊ iᵈ idẽ nũero eſt p̄teritũ ⁊ qd fuit ⁊ erit: ſz ꝯ̃ria nõ vere p̄nt' ſimul de eodẽ. g̃ qñ de futuro: ⁊ qñ de p̄terito: ⁊ qñ de p̄ñti nõ ſunt ꝯ̃ria. ℄ 2ᵉ ꝓbat' idez ſic. ipoſſe eſt ꝯ̃ria eẽ ſimul in eodẽ ſm nũeruz: ſz in eodẽ ſm nũerũ ſũt ſil' qñ de p̄ñti: qñ de futuro ⁊ qñ de p̄terito: q: idẽ ẽ fuit ⁊ erit.

F g̃ qñ de p̄ñti ⁊ de p̄terito ⁊ de futuro nõ ſt ꝯ̃ria. ℄ Sz h̃ du bitat'. q: non dĩ q̃ iſte rõnes valeãt. pª nõ vr̃ valere: q: cũ dĩ q̃ ꝯ̃ria nõ p̄nt' de eodẽ: aut intelligit' ſimul: aut ſucceſſiue ſi itelligit' p̄ mõ ſic nõ eſt ad ꝓpoᵐ: q: qñ de p̄terito ⁊ qñ de fu turo nõ p̄ ĩtur de eodẽ: q: ſic quãdo de p̄terito ⁊ qñ de futu ro eẽnt in eodẽ. ⁊ quecũq̃: ita ſe h̃nt q̃ p̄dicent' de eodẽ nũe ro ſimul vnũ illorũ p̄tur de alio: vt põt ꝓbari p̄ ſyl'ſm expoſi toriũ in 2ª figura. Si illud itelligat'. 2º mõ. ſ. q̃ ꝯ̃ria non p̄nt' de eodẽ ſucceſſiue. cũ illud ſit manifeſte falſuz. pz. q̃ p̄ma rõ nõ valet: nec 2ª videt' valere: q: accipit q̃ qñ de p̄terito: ⁊

G quãdo de futuro p̄ntur de eodẽ ſimul: q: auctor ſupius dixit q̃ qñ p̄teritũ: ⁊ qñ futuruz nõ ſunt ſimul in eodẽ. ℄ Ad iſtõ dubiũ põt dupliciter dici ſm opi. diuerſas. Quidã.n. ponũt q̃ quãdo de p̄terito ſpecifice diſtinguit' a quãdo de futuro. Et ſuſtinẽdo iſtã opi. eſt dñm q̃ quãdo de p̄terito: ⁊ qñ de fu turo nõ ſunt ꝯ̃ria: q: a p̄ntur ſimul ⁊ ſemel de eodẽz p̄dicatiõe denoiatiua: ⁊ ꝯ̃ria non p̄ntur ſimul de eodẽ nec eſſentialiter nec denoiatiue: ⁊ quãdo de p̄terito: ⁊ quãdo de futuro p̄di cantur ſimul de eodẽ denoiatiue. Nã idẽ numero qd fuit eſt ⁊ erit: ſed p̄dicatiõe eẽntiali quãdo de p̄terito ⁊ qñ de futu ro de eodẽ ſm nũerũ nõ p̄ntur ſimul nec ſucceſſiue: ꝯ̃ ergo rñſio ſic ad pᵐ ponẽdo q̃ qñ de p̄terito: ⁊ quãdo de futuro ſpecifice diſtinguant'. Et ſuſtinẽdo h̃ eẽt dñm ad ſcdam rõnẽ q̃ quãdo de futuro: ⁊ quãdo de p̄terito ſunt ſil' in eodẽ: nec vult auctor ꝯ̃riũ: ſz vult q̃ qñ de p̄terito ⁊ qñ de futuro non ſint ſimul cũ tpe p̄terito: ⁊ cuz tpe futuro. ℄ Alia eſt opi. q̃ quãdo de p̄terito: ⁊ qñ de futuro non diſtinguunt' ſpecifice: ⁊ q: rᵈ qd eſt p̄ quãdo de futuro erit poſtea quãdo ð p̄ñti ⁊ vl timo qñ de p̄terito: ſicut idẽ tps eſt p̄ futurũ: poſtea p̄ſens ⁊ poſtea p̄teritũ. Et ſuſtinẽdo hãc opi. eſt dñm q̃ auc. itelligit q̃ qñ de p̄terito: ⁊ qñ de futuro nõ ſũt ꝯ̃ria: q: a p̄ntur de eo dẽ ſucceſſiue p̄dicatione eẽntiali: ⁊ in abſtracto: q̃zuis enim illud idẽ qd p̄mo eſt albuz erit poſtea nigrũ: tamen illud qd vno tẽpore eſt albedo non poteſt eſſe nigredo.

℄ Eſt ãt qñ ĩ oĩ eo qd ĩcipit eẽ: vt corp⁹ qd vni uerſuz aliqñ ẽ ⁊ in tpe: ſuſcipit.n. tẽporũ alte ratiões. Alterat'.n. corp⁹ ĩ eſtate vere ⁊ hye me ⁊ autũno. Sil'r ãt ⁊ aĩa. Acuti⁹.n. q̃dã in hieme: q̃dã ĩ eſtate: q̃dã in vere ſpeculãt' ſm iſtri cõpl'onẽ. Aĩa.n. ꝯiũcta corpi cõpl'ones comitat': vt q̃ aridẽ ⁊ gelide ꝯpl'onis ſt' deniẽ tiores ſeipſis ĩ autũno ſepe ſt': q̃b⁹ ṽo ſãguis principat' in vere. Sil'r ãt ⁊ de alijs ſz ſiltu dinẽ aĩaliũ ⁊ tẽporũ. Erit igit' in tpe q̃cquid cõpl'onis tpis ſuſcipiens varietates alterat' ſm corpus vel tps. Hꝫ ṽo q̃ dcã ſunt de pau cis aut de nullis alijs ꝯueniens erit ꝓferre.

℄ Ipm qñ ĩ oĩ re ꝯſiſtit orta. Proide corp⁹ hoĩs vniuerſũ aliqñ ẽ videlz in tpe. Sẽtit.n. tẽpor̃ diſcrimia veris: eſtatis: hyemis: autũ ni: ſentit hec ⁊ aĩus: vñ fit vt aliȷ̃ p hiemẽ: aliȷ̃ per eſtatẽ: nonnulli melius vere: vel autũno lucubrent' ꝓ ſua q̃q̃ tẽperatura corpis. Naz aĩa corpori ꝯiuncia nãm ⁊ cõcreaturã eius affingit. Quibus.n. corpatura ꝯtigit arida: vel gelida ij p autũnũ plerũq̃ mẽtẽ h̃ñt plus ſolito cõmotã. Quib⁹ ṽo ſanguis redũdat: h̃ũ verno plus tẽtant'. Hoc ipz in ceteris aſ picit' p vt cũ tẽpor̃ cardinib⁹ aĩantiũ nãe vel cõgiuunt vel diſcrepãt. Ita fit vt qdcũq̃ tẽ poris vices aut: ⁊ ad illi⁹ momenta ṽtit' atq̃ mutat. Hoc ĩ tpe neceſſariuz fit eẽ: cuiuſmodi ea ſũt q̃ diximus: nec alia magnope cõperias: de q̃b⁹ h̃ ⁊ verius ⁊ illuſtrius affirmari poſſit.

ARGI. ℄ 3ª ꝓprietas qñ eſt ꝓprie ꝓprius q̃ qñ eſt in oĩ eo qd ĩcipit eẽ: ⁊ h̃ eſt ꝯ̃. xi. hui⁹ lib. ⁊ ꝓbat' ſic. In illo eſt qñ qd afficit' a tẽ pore ⁊ variat' ſm variationẽ tpis: ſed oĩs ſbã q̃ incipit eẽ affi citur tpe ⁊ variat' ſm variationẽ tpis. g̃ in oĩ ſubã que ĩcipit

eſſe

ee ē ipſius q̄ſi maior vt ē mani⁹ q: illud qḋ variat̄ ſ3 variatione tpis ē tr̄ſmutabile a tpe p p̄ña i oi tali eſt q̄ñ. minor ḋclarat̄ tā ex pte aie q̄ ex parte corpis. p ex pte corporis declarat̄ q: corp⁹ vniuerſalr corp⁹ humanū ſ3 vnā expoſitionem eſt aliud i alio ⁊ alio tpe tr̄ſmutat̄ ſ3 tr̄ſmutatioē tpis talit eni ſe h3 corp⁹ hūanū i hyeme ⁊ al r in eſtate. ℭ Et ſcḋm q corp⁹ hūa⁹ oē corp⁹ vniuerſu q: dicit phs. 3° de aia. hō ē q̄dāmō oia. Alr exponit̄ q p corp⁹ vniuerſū intelligit auc. q̄ð corp⁹ gñale qḋ variat̄ ſ3 variationē tpis et maniſeſte p3 ḋ corpe hūano. nā corp⁹ hūa⁹ alterat̄ in eſtate in hyeme ⁊ autūno ⁊ vē. Oz ēt aia alterat̄ alteratione tpis. p3. Nā q̄dā ſpeculāt acuti⁹ i hyeme et vt colerici ⁊ q̄dā in eſtate vt flecmatici ⁊ q̄dā i vē vt melāconici ſ3 oplonē iſt⁹ i. organi fātaſie ad huc q̄dā ſunt ḋ emētiores vno tpe q̄ alio vt illi q ſunt aride ⁊ ſicce oplonis ⁊ frigide: q ſunt melācolici. ſe pe i autūno ḋmētiores ſunt ipſis i alio tpe ⁊ ḋicit ſepe. q: p medicinā ⁊ adiutoriū extrin^m aliq̄ impedit̄ alteratio q̄ na ē fieri a tpe ⁊ illi q ſunt ſanguinee oplonis ſunt ḋmētiores in vē q̄ i alio tpe ⁊ ⁊ modō ī aliis tpe ſ3 ſilitudinē aialiū ⁊ tēpoꝝ q: n. aialia ſunt ſilia i oplone tunc i illo tpe ſilia aiali i oplone eſt aial ḋmētius q̄ i alio tpe. Oia igit̄ aialia hñtia oplonē q variat̄ ſ3 variationē tpis nūtpe. S3 in paucis vel in nullis aliis h̄ inueniet q talia ſunt in tpe ⁊ ḋ dicit pp corpora celeſtia q̄ ſunt i tpe ione ſuoꝝ motuū. ℭ Nota q eſt h̄ q tps put auctor logt̄ ḋ tpe capit̄ ou^r. vno⁹ ſm q ē numerus motus ſ3 prius ⁊ poſterius ⁊ ḋ mō vt vi: vult auc. q a tpe cātur q̄ñ. Aliō⁹ capit̄ tps p tēpie vel itēpie aeris ⁊ ſic loq̄ndo ḋ tpe dicimus tpa ee pluuioſa vel tpa calīa vel frigidum. Et ſic vult auc. loq ḋ tpe cū dicit corpora tr̄ſmutari ſ3 tr̄ſmutationē tpis. Corp⁹. n. tr̄ſmutat̄ variis modis ſ3 diuerſas tēpies ſeu loca i q̄bus corpa ſunt. ℭ Intelli^m p ſ3 dūs Alb. q ſicut oat̄ q̄ñ relictū a tpe p̄untū: ita oat̄ q̄ñ qḋ ſequit eternitatē. ⁊ q̄ñ ḋrelictū ab euo ⁊ ḋrelictū a tpe diſcreto qḋ mēſurat opatiōes angeloꝝ ſed de iſtis mēſuris cū ſuis q̄ñ ptinet ad theologū tractare ⁊ non ad logicū de iſtis nihil ad pñs. ℭ Intelli^m ē vlterius q aia intellectiua ſequit̄ oplonē ⁊ diſpōnē corporis: q: de ſenſitiua ⁊ vegetabili cū ille educant̄ de po^a mãe ſint elemētares nō eſt du^m i ſ3 aia rōnalis indiget fantaſmate ad h̄ q intelligat: q: neceſſe eſt intelligēte fantaſmata ſpecularī. iō ſ3 variā diſpōnē organi fantaſie ptingit cū diuerſimode intelliger ⁊ nō colerici meliꝰ ſtudētin hyeme q̄ in eſtate q: illa oplo ea ſe reducitur ad aliqḋ tp̄amētū ⁊ flecmatici vel ſenes eꝰ meliꝰ in eſtate q̄ in hyeme q: oplo eoꝝ magis tēpat̄. ℭ Intelli^m eſt ē q auctores h̄ diſtiguūt 4^{or} q̄ternarios. vnū q̄ternariū oplexionum aialiū tēpoꝝ aliū corpoꝝ ſimpliciū. ſ. eſoꝝ q̄rtū q̄ternarium etatū. Quattuor. n. ſunt humores ſeu oplones. ſ. ſanguis colera flecmma ⁊ melācolia. Et 4^{or} ſunt partes anni q̄ nālit diuerſificant̄ m q̄litatib⁹. i. v. eſtas. autūnus ⁊ hyems. Et q̄tuor ſunt etates q̄ diuerſificātur in q̄3. ſ. infantia puericia iuuētus ⁊ ſenectus. Et quatuor ſunt corpora ſimplicia vel elēta. ſ. aer. ignis. terra. ⁊ aqua. Et iſtoꝝ q̄ternarioꝝ ſp quatuor ouenīūt in q̄litatib⁹. v. g. aer. ſanguis. v. ⁊ infantia ouenīūt in q̄litatibus: q: q̄līs iſtoꝝ eſt nāe calide ⁊ humide. Silr iſta q̄tuor ouenīūt in q̄litatib⁹. ſ. ignis. colera. eſtas. ⁊ puericia: q: q̄līs iſtoꝝ eſt nāe calide ⁊ ſic. Iſta ēt quattuor ouenīunt in q̄litatib⁹ aq̄ flecmma hyems ⁊ iuuentus q: q̄līb3 iſtoꝝ eſt nāe frigide ⁊ humide ⁊ iſta ēt quattuor ouenīūt ī q̄litatib⁹. ſ. terra melācolia autūn⁹ ⁊ ſenectus q: q̄līs iſtoꝝ eſt nāe frē ⁊ ſic. Et eſt ſcie^m q aialia peius ſe hñt in illa parte anni cū q̄ ouenīūt in q̄litate. Nā ſilē aduenīēs ſili augmentat ip3 ⁊ iō in vē ſanguinei ſunt ḋmētiores q̄ in alio tpe. Similr. n. aduenīēs ſili facit ip3 fortiꝰ ſicut dīt medici. Et colerici peius ſe hñt in eſtate q̄ in hyeme ⁊ q̄ in alio tpe pp ſilitudinē eoꝝ in q̄litate ⁊ melācolici pei⁹ ſe hñt i autūno q̄ in alio tpe pp ſilitudinē i q̄litatib⁹. Et flecmmatici pei⁹ ſe hñt in hyeme q̄ i alio tpe pp eādē cāz: q: ſile augmētat ſile ⁊ q̄rū tēpat. iō colerici ſūt q̄ñ ḋmētes i eſtate: q: pp caliditatē ⁊ ſiccitatē magis augmētat̄ ſiccitas ⁊ caliditas i colericis ⁊ i3 i hyeme hñt ſtudē q: pp frigiditatē hyemis tpat̄ ſiccitas i eis ⁊ iō colerici nū q̄n tp. in hyemēre iſto⁹ ⁊ i aliis q: i vno tpe ſe hñt meli⁹ ⁊ i alio tpe pei⁹ ſ3 oplexionē aialiū ⁊ tep⁹ vnū q̄q3. n. aial pei⁹ ſe h3 i tpe ouenīēti q̄ i tpe ḋrio ſue oplexionis ⁊ eodē mō credo q in ḋ etatib⁹ ⁊ tepiō⁹ ⁊ regiōib⁹. i. q: vnū q̄ḋq3 aial cū ē i etate aliq̄ pei⁹ ſe h3 i tpe ouenīēti q̄ tpe ſibi ḋrio i q̄litatib⁹. Et pei⁹ ſe h3 i regiōib⁹ ſibi ouenīētib⁹ i q̄litatib⁹ q̄ i regiōib⁹ ſibi ḋriis vñ q: ſenes ſunt frigidi ⁊ ſic ei pei⁹ ſe hñt i autūno ⁊ i hyeme q̄ ē ſra ⁊ hu. q̄ i vē qḋ ē calidū ⁊ hu. Similr q: ſenes ſunt frigidi ⁊ ſic. pei⁹ ſe hñt i regionib⁹ frigidis ⁊ ſiccis q̄ i regionib⁹ calidis ⁊ hu. ⁊ iō ſenes diuti⁹ pñt viuere i regione calida ⁊ hu. q̄ in regione frigida ⁊ ſicca. Et adhuc q: caliditas eſt magis actiua q̄ ſiccitas: ſe nes meli⁹ ſe hñt in eſtate q̄ in hyeme: q: eoꝝ frigiditas magis tēperat̄ p caliditatē q̄ eoꝝ ſiccitas augmētet̄ p ſiccitatem eſtatis ⁊ eodē mōḋ3 itelligi ḋe regionib⁹. ℭ Circa iſtō ea de q̄ñ dubitat̄ p vtrū diffō ipſi⁹ q̄ñ ſit bñ data ⁊ q nō: q: illa diffō q nō ɔpetit cuilꝫ ptēto ſub diffinito eſt male data iſta eſt h̄. g. maior p3 ⁊ minor pbat̄ nā q̄ñ de preterito: ⁊ q̄ñ de futuro nō derelinquunt̄ ex adiacētia tpis: q: ſi ſic eēt tunc q̄ñ de preterito derelinqret̄ a tēpore preterito ⁊ q̄ñ de futuro a tēpore futuro ⁊ pñs eſt falſum: q: nā nec tēpus preteritū nec tps futuꝝ eſt ab eo vo qḋ non eſt nihil pot derelinqui. ℭ S. illud qḋ cāt̄ a tpe nō cāt̄ ex adiacētia tēporis: q: nung̃ effectus eſt ſolū vna cā. i3 q̄ñ cātur a tpe ḡ nō cātur ex adiacētia tpis. ℭ S. h. diffō ɔpetit alteri diffinito ḡ eſt male data. pz nā pꝫrañe pbat̄ q: ſenectus derelingt̄ in ſene ex adiacētia tpis: ⁊ ſi nō eſt q̄ñ. igit̄ ⁊c. ℭ S. ſeqret̄ q ex adiacētia tēporis i eodē eēnt iſi^m q̄ñ derelicte ab eodē tpe: q: tps h3 iſinitas partes cū ſit iſi^m diuiſibiles: q̄rū q̄libet ḋrelingt̄ aliqḋ q̄ñ i re tp̄alis illo ḡ q̄ñ ſunt iſinite: ⁊ et ex parte rei tp̄alis ɔcedit augmētū: q: illa res h3 iſinitas partes in q̄rū q̄l3 ē aliqḋ q̄ñ. g. idē qḋ pus. ℭ Preterea ſi q̄ñ ḋrelingt̄ i re tp̄ali a tpe pñti cū et relinquat̄ q̄ñ in re tp̄ali a tpe ptērito ⁊ a futuro ſequit̄ q ſicut tps pteritū ⁊ tps futurū ſūt partes tpis pñtis ita q̄ñ derelictū a pterito: ⁊ q̄ñ derelictū a futuro ſunt ptes ipſius q̄ñ derelicti a pñti tpe. ⁊ ita aliqḋ indiui^m ipſius q̄ñ ɔponeretur ex diuerſaꝝ ſpēꝝ indiuiduis. ℭ Preterea. ſi q̄ñ derelingtur ex adiacētia tp̄ali tūc q̄ñ nō eēt in eodē q̄ eſt tps: ſ3 hoc vꝫ p auctorē q dicit q i q̄cūq3 ē tps i eodē ē q̄ñ. ℭ In oppo^m q̄onia ē auctori i lra. ℭ Ad iſtā dubitatioñē ē dōꝫ q diffō ipſius q̄ñ eſt bñ data: q: illud ſ3 qḋ aliqḋ dr̄ eſſe fuiſſe vel fore relingt̄ ex adiacētia tpis: q: ē h̄. igit̄ ⁊c. ℭ Nō q q̄ñ put ē pdicamētū eſt affectio derelicta i re tp̄ali ⁊ tpe mēſurāte res tp̄alē. ⁊ ſ3 iſtā affectionē q̄ dr̄ q̄ñ ḋnoīnat̄ res fuiſſe vel fore ⁊ dr̄ hec affectio ḋreling ex adiacētia tpis q: circūſcripta q̄cūq3 alia tr̄ñ mutatione circa rē tp̄alē ſolo tpe remanēte ⁊ re tp̄ali illa dr̄ eē fuiſſe vel fore: q: tēpus eſt mēſura extrinſeca durationis rei tp̄alis ⁊ mēſura adiacet mēſurato. iō iō bñ dr̄ q q̄ñ derelingt̄ ex adiacētia tpis extrinſecus mēſurātis eſſe rei tp̄alis: p3 ḡ ſenſus ḋſcriptionis. ℭ Ad p^m ḡ arg. dōꝫ q l3 pteritū tps ⁊ futuꝝ actu nō ſint: tñ hñt entitatē ſufficiētē ad cauſandū q̄ñ. Unū eſt ſcien^m q q̄dam ſunt res ad q̄s eſt motus ⁊ q̄dā ad q̄s nō ē motus. nā ſba. q̄ntitas: q̄litas ⁊ vbi ſunt res ad q̄s ē motus. capiēdo motū large. alie vo res alio rum generū ſunt reſpectiue ⁊ ad eas nō ē motus niſi p accñs ḡ qḋ nō eſt l3 nō poſſit cāre rē abſolutā tñ pōt cāre rē reſpectiua3 ad quā nō eſt p ſe motus vt h. oēm eſt de fine q nō exiſ cāt deſideriū actu exiſtēs vt ſiq̄s balneū deſideret qḋ nō eſt. ℭ Et nota q q̄ñ de pterito nō cātur a tpe pterito niſi q̄ñ illud eſt pteritum ⁊ q̄ñ de futuro nō cātur a futuro niſi q̄ñ illud eſt futurum. Unde auc. dicit q q̄ñ de preterito ⁊ q̄ñ de futuro nō hñt q̄ā ſunt ſimul cū tpe preterito nec cū futuro. ℭ Ad aliud ar. eſt dōꝫ q intellectus deſcriptionis eſt iſte q: eſt qḋ derelingtur ex adiacētia tpis. i. ex adiacēte tpe q̄ſi extrinſecus

Docētē atteſtat̄ phi. 8. phy. ⁊ ḋ ce. ⁊ mū di.

De hoc vide per philo. ⁊ doc. 3°. de ani. tex. o̅ñ. 30. late p Auer. intra. ḋ ſō. ⁊ vi.

Quādo q̄ñ cau ſet.

meſurāte eē rei tpalis ⁊ iō iſta ſtāt ſil' ꝙ qn̄ ð relinquat ex tpe ⁊ ex adiacētia tpis. Vel alit' dici pōt. ꝙ qn̄ ð relinquit ex adiacentia tpis imediate. ab ipſo v̉o tpe mediate: nec ē incōueniens ꝙ idē effectus a plurib⁹ cāet: ſʒ ab vno mediate: ab alio v̉o imediate. Ad illud ē dōm ꝙ ſicut paſſio imediate cāt ab actione: ſic qn̄ imediate cātur a tpe vel ab adiacētia tpis ſe. nectus v̉o nō imediate ex tpe relinqt' iſʒ mediate: vñ nō ē qn̄. ¶ Ad aliud dr̄ ꝙ infinita qn̄ derelicta ab eodē tpe ſunt la eadem re tpali ſʒ diuerſas ptes illius rei: tñ ab vno tpe cāt ſolum vnū qn̄ coꝛ'ñdēs tpi adeq̈to ipi duratioi rei. ¶ Ad aliud dr̄ ꝙ ſi tps pñs ꝯponit' ex pterito ⁊ futuro: tñ qn̄ ð relictū a tpe pñti nō ꝯponit' ex qn̄ ð relicto a pterito tpe ⁊ a futuro nec ē ſilitudo: vt pʒ intuēti. ¶ Ad vltm̄ dr̄ ꝙ qn̄ eſt ſbiue i re tpali q̄ icipit eē. tps v̉o nō eſt ſbiue in re tpali: ſʒ in ꝑ mobili vel in motu ꝑmi mobilis: ſʒ ſic i re tpali vt mēſura in mēſurato: ⁊ h̄ intēdit auc. vel aliter dici pōt ꝙ auc itēdit ponere dñiam inter vbi ⁊ qn̄: q̄ ē h̄. ꝙ i nullo i q̄ ſit vbi ſbiue ē locus a q̄ cāt idē vbi: qn̄ v̉o ē ſbiue i aliq̄ in q̄ ē tps: a q̄ cāt illud qn̄ nō in aliq̄ parte mot⁹ ꝑmi mobilis incipit eē qn̄ ſbiue: ⁊ i eodē motu ſbiue tps eē: ⁊ h̄ ſufficit ad h̄ ꝙ vbi ⁊ qn̄ differāt. ¶ Dubitat'. ſo vtrū qn̄ ð p̄ñ ⁊ qn̄ ð futuro diſtinguāt' ſpē. ⁊ vr̄ ꝙ nō: q2 ſi ſic: tūc idē idm̄ ꝑ eēt i vna ſpē poſtea i alia: ⁊ nā idem qn̄ qð ꝑ ð relinqt' a futuro: poſtea ð relinqt' a pñti: demū a ꝑterito. nā auctoꝛ dicit ꝙ ſicut idē tps ꝑ ē futuꝝ: poſtea pñs: poſtremo pteritū: ſic idē qn̄ eſt ꝑ de futuro: poſtea de pñti demū ð pterito. ¶ P̄. q̄ ſpecifice diſtinguūt' nō ꝑdicāt' ð eodē nūo. ſʒ qn̄ de pterito ⁊ qn̄ ð futuro ꝑdicāt' ð eodē nūo: ⁊ ꝑ h̄ ꝓbat auc. ꝙ iſta nō ſunt ꝯ̈ria: q2 ꝑdicāt' ð eodē ſʒ nūm. ¶ In oppoꝫ ar. nā qn̄ ē gen⁹ gñaliſſimū: ḡ h̄ʒ ſpēs: ſʒ nō vr̄ h̄re alias. niſi qn̄ ð pterito ⁊ qn̄ ð futuro. ḡ. ¶ Ad hāc dubitatione dðʒ ē ꝙ qn̄ cāti a tpe pterito ⁊ qn̄ cāti a futuro diſtinguūtur ſpē: ꝑ q̄ ē intellm̄ ꝙ tpa nō ſic abſolute cāt qn̄: ſʒ ꝑm aliā ⁊ aliā habitudinē q̄ h̄ʒ ad rē tpalem: qð pʒ: q2 idē tps vt remotū a nobis cāt qn̄ ð futuro: ⁊ vt ꝑximū quādo ð pñti: ꝑ h̄ dr̄ ad arg. ꝙ nō ſeqtur ꝙ idē qn̄ ſit nūc in vna ſpē poſtea in alia nec eſt idē qn̄ ſʒ ſpēm vel formalit' ſumptū: qð cāt a futuro pñti vel pt̄o tpe ꝑꝑ aliā ⁊ aliā habitudinē ipſius tpis vt dcm̄ eſt. ¶ Et cū dr̄ ꝙ auc. dicit. ꝙ idē qn̄ ꝑ eſt ð futuro p⁹ ð pñti. deinde de pterito. dico ꝙ nō dicit ſic: ſʒ dicit ꝙ idē qn̄ ꝑ ē futurū: ⁊ poſtea pñs: deinde pteritū: nec iſti modi loq̄ndi ꝯuertuntur. ¶ Ad aliud cū dr̄ ꝙ qn̄ de pterito ⁊ qn̄ de futuro ꝑdicant' de eodē numero. ꝯcedo ð nominatiue: ſʒ nō eēntialit' nec ē icōueniēs ꝙ diuerſa ſʒ ſpēʒ ꝑdicant' ð eodē ð nominatiue.

Bi v̉o eſt circūſcriptio coꝛpoꝛis a loci circūſcriptione ꝓcedens: locus āt eſt i eo qð capit ⁊ circūſcribit. Eſt igit' i loco qcqd a loco circūſcribit'. Nō eſt autē in eodeʒ loc⁹ ⁊ vbi.

ARGL. ¶ Ipſuʒ vbi circūſcriptura coꝛpoꝛis eē dr̄: ⁊ circūſcriptione loci ꝑdiēs: ipſe v̉o loc⁹ i coꝛpoꝛe capiēte: / circūſcribēteq̄ꝫ cōſtitut⁹ ē ꝑide i loco vr̄ eē qcqd ⁊ loco circūſcribit'. Ita cōſtat n̄ idē lo° ſtatū eē qð huic: ⁊ qð appellāt vbi

¶ Iſtð ē 4m̄. c. ſe ptis in q̄ auc. ðterminat de 4° ꝑdicamēto. ſ. de ipſo vbi: ⁊ ꝯtinet tres ptes ꝑncipales. In ꝑ° ponit' ⁊ ðclaratur ðſcri° ipſi⁹ vbi. In ſa ibi. (Ubi āt alið ē ſimplex.) ponitur diuiſio ipſius vbi. In 3ª ibi (Caret aūt.) ponunt' ꝓpꝛietates ipſius vbi. vñ vbi ꝑ ſic ðſcribit'. Ubi ē circūſcriptio coꝛpoꝛis a circūſcriptione loci ꝓcedēs. ¶ Intellm̄ ē h̄ ſʒ Alber.

L ꝙ triplex ē circūſcri°: q̄dā ē circūſcribētis actio: ⁊ iſta circunſcriptio ē in gñe actionis. Alia ē circūſcriptio q̄ ē circūſcripti paſſio: ⁊ iſta eſt i gñe paſſionis. Tertia eſt circūſcri° q̄ ꝓcedit ab vtraq̄ꝫ circūſcriptione ꝑoꝛi q̄ ē ꝑdicamētū qð nominat' vbi.

m ¶ Intellm̄ ꝙ vbi qð ē ꝑdicamētū ē q̄dā foꝛª q̄ ꝓcedit a circūſcriptione actiua loci ⁊ a circūſcriptione paſſiua locati: ⁊ eſt foꝛª ſʒ quā aliqd dr̄ eē in loco formalit' ſicut albedo ē forma ꝑ quā aliqd eſt formalit' albū: ſʒ vbi i ꝯcreto eſt eē i lo° ⁊ vt eē h̄ vel eē ibi in ſcholis vel eē in domo vel eē alibi.

k Utrū qn̄ de p̄terito ⁊ qn̄ de futuro diſtinguant'.

¶ Locus eni eſt i eo qð capit ⁊ circūſcribit: vbi vero in eo qð circūſcribit ⁊ cōplectit'.

¶ Nā locus in coꝛpoꝛe continetur ambiēte. ARGL. Ipſum vbi poſitū eſt in coꝛpoꝛe qð ambit'.

¶ Declarat diffōnē ipſi⁹ vbi: ⁊ ꝑ vltimā pticulā. ſ. ꝙ vbi ꝓcedit a circūſcriptione loci: ⁊ h̄ e ꝯ. 12. h⁹ li. ⁊ ꝓbat' ſic. Locus ē circūſcribēs locatū: ⁊ vbi ē i circūſcripto ⁊ i locato: ſʒ oē qð ē circūſcriptuʒ in quām circūſcribit' ꝓcedit a circūſcriptione ſcribēte: ḡ ⁊ rē. Quidā formāt rōne ſic. vbi aūt ē locus aut ē ꝓcedēs a circūſcriptione loci. ſʒ vbi nō eſt locus. ḡ eſt ꝓcedēs a circūſcriptione loci. Sola minoꝛ ponit' i lr̄a: q2 maioꝛ vr̄ manif°: ⁊ minoꝛ ðclarat' ſic: locus eſt in locāte: ⁊ vbi eſt in locato. ḡ vbi nō ē locus: q2 ſi vbi eēt locus i q̄cūq̄ꝫ eēt locus in eodē eēt vbi. ¶ Intellm̄ ꝙ q2 ꝑ oēʒ motū acq̈rit' aliqd inherens mobili: vt pʒ ꝑ diffōnē motus: motus eſt actus entis i po° ad vlterioꝛē ꝑfectionē. dʒ ḡ ꝙ ꝑ motū localē acq̈rat' aliqd inherēs mobili qð ē ꝑ ſe terminus intrinſecus ipſi⁹ mot⁹: ⁊ q2 loc⁹ nō iheret coꝛpoꝛi. i. iō loc⁹ nō ē i locato. ḡ neceſſe ē ponere ꝙ ꝑ motū localē acq̈rat' aliq̄ ꝑfectio mobili alia a loco. q̄ ꝑfectio ſiet ſbiue i mobili ⁊ in locato. Si. n. motus localis eēt ꝑ ſe ad locū cū locus ſit q̄ntitas: ſeq̄ret' ꝙ motus ꝓpꝛie dictus nō eſſet niſi in duobus ꝑmētis. ſ. q̄ntitate ⁊ q̄litate: qð ē ꝯ ꝑhi. 5. phy. ¶ Sʒ dices tamē motus localis eſt ꝑ ſe ad vbi: ⁊ nō ad locū magis dēret dici motus vbicalis q̄ꝫ mot⁹ localis. Similit' incōueniēs vr̄ ꝙ nullus mot⁹ ſit ad locū tāq̄ꝫ ad ꝑ ſe t'minū. Dðʒ ꝙ mot⁹ localis ē ad vbi tāq̄ꝫ ad t'minū intrinſecuʒ ⁊ ad locū tāq̄ꝫ ad t'minū extrīm: q2 tñ loc⁹ ē nob̄ notioꝛ q̄ꝫ vbi ⁊ ð noiatio ſit a notioꝛi. iō magis dr̄ mot⁹ locat' q̄ꝫ vbicat'.

n

Ad h̄ vide ſco. 2. diſt. 2 q. 1. q̄ h̄ optie declarat.

o

¶ Ut āt vbi nō oib⁹ adeē: aīa eni nuſq̄ꝫ ē: nullū eteni locū occupat nʒ iplet: aīatū nāq̄ꝫ alið cape pt: nūq̄ꝫ āt cōtigere palā ē: occupatū q̄dē aliq̄ locū alið cape ⁊ cōpleri pt occupāte ꝑmanēte: granū eteni modio aduenientēs retinerī nō poſſʒ aere q̄ iplebat' q̄ſcēte. Aere āt expulſo granū vtiq̄ꝫ rcipit'. Neq̄ꝫ igit' duo coꝛpoꝛa i eodē eē pñt: nec vnū ⁊ idē i diuerſis q̄ꝫ obꝛē nec aīa q̄dē localis erit cū locū nullatenus occupet: ſilr' āt ⁊ q̄cūq̄ꝫ alia a coꝛpoꝛis rōne diſſentiūt ⁊ loci circūſcriptione carēt.

¶ Neq̄ꝫ v̉o ſuū q̄buſq̄ꝫ reb⁹ vbi vr̄ adiūctū eē: nā aīa nuſq̄ꝫ ē vt pote q̄ locū nec occupet: nec ipleat: loc⁹ eniʒ i q̄ dicat' aīa cōſiſtere poterit aīantē aliā cape. loc⁹ v̉o quē alia q̄ res occupet ⁊ iſideat: occupari ab alia re nō p̄: vtiq̄ꝫ: niſi digrediat' atq̄ꝫ migret alia. Granū. n. tritici modio ſupfuſū admitti n̄ poſſʒ q̄ꝫdiu aeris q̄ modiū replebat icubaret: eliſo q̄dē aeꝛ granū illico ſuccedit ⁊ iſert'. Itaq̄ꝫ nec eūdē locuʒ obſidere duo pñt nec vnū q̄d diuerſos Quāobꝛē nec aīa circūſcribi loco poterit. n. alið oino, qð alienū eē videat' a rōne coꝛpis. ARGL.

¶ Declarat ꝑmā partē ðſcriptiōis ipi⁹ vbi. ſ. ꝙ vbi ē circūſcri° ſoli⁹ coꝛpoꝛis: ⁊ h̄ ē ꝯ. 13. h⁹ li. ⁊ ꝓbat' ſic. Ubi ē circūſcr° illius qð ē i lo°: ⁊ ſolū illi⁹ qð ē i lo°: ſʒ ſolū coꝛp⁹ ē i lo°. ḡ vbi eſt circūſcri° ſoli⁹ coꝛpis. ma. pʒ ex ꝑbiſ. nā vbi ꝓcedit a circūſcriptione

circūſcriptionē. ꝛ vbi ē circūſcri⁹ illi⁹ qḋ ē i lo°. Et minor ꝙ ad vtrāq3 ei⁹ partē ðclaꝛ. p̄ᵃ pars ē mani⁰.i. ꝙ corp⁹ ē i lo°. ꝛ ſc̄a pars.i. ꝙ ſolū corp⁹ ē i lo° ðclaꝛ ſic. Corp⁹ ē i lo°. vt p3. ꝛ nihil aliḋ q̄ corp⁹ ē i lo°. p̄ʳ qꝛ iter nō corpora maxᵉ vꝫ ꝙ aīa ſit i lo° ꝛ ſ3 ꝙ aīa nō ſit i lo° ðclaꝛ ſic. Oē qḋ ē i loᶜ replet loᵐ ſ3 aīa nō replet loᵐ. ḡ aīa nō ē i lo°. aīa. p̄ʳ ſic. loc⁹ repletꝰ aliquo nō pōt recipē aliqḋ aliḋ illo manēte i eodē loᶜ qḋ replet locū illū. p3 granū. n. aduenīēs modio nō pt recipi in modio gcſcēte aere i illo modio q̄ p⁹ ꝛplebaꝛ ꝛ ſ3 excluſo aere pt granum recipi i modio ḡ eodē⁹ ſi aīa replet loᵐ tūc remanente aīa q̄ ē i corpē nō poſſ3 ſuſcipē alimētū at ip3 ſ3 h ē falſu3. ḡ aīa nō replet loᵐ. Et h pt poni vna ꝛ particularior p̄ʳ ꝙ idē qꝛ illḋ qḋ ꝑ ſe replet loᵐ eo remanēte i loᶜ nō pōt recipe aliḋ corp⁹ ille loc⁹ ꝛ ſ3 aīa remanēte i corpe aīato corp⁹ aīatū recipit aliḋ corp⁹.ſ. alimētū. ḡ aīa nō replet loᵐ i corpe tāq̄3 locatum ꝑ ſe i lo°. ¶ Et h̄t iſert auc. duo correlaria. p̄ᵐ eſt ꝙ duo corpa nō ſūt ſil̄ i eodē loᶜ. ſ3 ē ꝙ idē corp⁹ nō ē ſil̄ i diuerſis locis. Et qꝛ auc. nō ponat p̄dcā correlaria ꝛ iō ea nō pono ſ3 ſolū ꝛ m̄i. ¶ Intelliᵐ ē ꝙ ſ3 Alo. aīa ē i loco ꝑ accn̄s ꝑ h ꝙ corp⁹ aīatū ē i lo° ꝑ ſe. ¶ Intelligēdū ꝙ illḋ qḋ ꝑ ſe replet locum h3 dimēſiones ꝑpꝛias ꝑ q̄s locū replet. Si ḡ aīa eēt i corpore ꝑ ſe ſicut locatū i lo° ſeq̄reꝛ ꝙ aīa hēret ꝑprias dimēſiōes adeq̄tas corpi aīato i cu igiꝛ alimētu aduenīēs corpi aīato heat ꝑprias dimēſiōes cōcs ſeꝛ ꝙ alimētū nō poſſ3 recipi i corpore aīato remanēte aīa qꝛ ſi reciperꝛ. ſeꝛ ꝙ diuerſe dimēſiones corpee eēnt ſil̄ adeq̄te qḋ ē ipoſſe. ¶ S3 h dubitaꝛ. qꝛ ſi rō auctoris valeat vꝫ ꝙ corp⁹ aīatū nō replet loᵐ ꝑ ſe qꝛ tūc nō poſſ3 alimētū recipi in corpe aīato remanēte corpe aīato qꝛ ſic due dimēſiones corpee eēnt ſil̄ i eodē lo°.i. dimēſiones alimēti aduenīētis ꝛ dimēſiones corporis aīati remanētis. Dōꝛ ꝙ alimētū nō pōt aduenire toti corpi aīato ipſo corpe aīato remanēte in eodē loᶜ ꝑ ſe i q̄ p⁹ erat ſ3 alimētū recipiꝛ i ptibus aīal vl ꝑ i ꝑ ore ꝛ aduenīēte alimēto ꝑ expelliꝛ corp⁹ qḋ p⁹ erat i lo° i q̄ recipiꝛ alimētū ꝛ poſtea recipiꝛ alimētū i poriſ ꝑ aduenīēte alimēto vel mā alimēti expelliꝛ corp⁹ qḋ p̄ fuit aut ꝯdēſaꝛ. ita ꝙ nūq̄3 erit mā alimētiſ adeq̄ta cu3 mā corporis aīati aut cu3 a°q̄ parte mā corporis aīati p̄exiſte. ¶ Dō3 ē ḡ ꝙ rō auc. pbat ꝙ aīa nō ē i corpore tāq̄3 ꝑ ſe locatum i loᶜ ꝑ ꝑ h ꝙ ꝑ ſe locaᵐ replet toᵐ loᵐ ꝛ toᵐ ſpatiū ꝯteᵐ ſtra vltᵐ corpis ꝯtinētis. Et iō ſi aīa eēt i corpe ſicut ꝑ ſe locaᵐ i lo° dimēſiones aīe replerēt toᵐ corp⁹ aīatū3: nec eēnt aliq̄ poriꝛ corpe aīal i q̄b⁹ poſſ3 recipi alimᵐ. Nūc āt qꝛ aīa eſt in corpe aīato ſicut forᵃ i mā ꝛ ſic ꝑfectio i ꝑfectibili pt alimᵐ recipi i poris corpis aīati excluſo vl ꝯdēſato corpe qḋ p̄fuit ibidē.

¶ Mouet āt fortaſſe qs q̄ nō ē idē eē i diuerſis ꝛ i plˀib⁹ ꝯcludēs. Etenī vox i aurib⁹ diuerſoꝝ ē. Vox āt ſi nō ē aer eē nō poterit: q̄re ꝛ aer i aurib⁹ diuerſoꝝ erit q̄re ꝛ corp⁹ idē in diuerſis ē locis. vox ḡdē vna ꝛ eadē nūero i diuerſis ḡde3 aeris partib⁹ eē nō p̄t. Cōcedētib⁹ itaq̄ nob vnā ꝛ eādē vocē nūero i aurib⁹ ſentiri diuerſoꝝ vtiq̄ ꝛ ꝯfiteri oīno vnā aeris ꝑticulā ad aures diuerſoꝝ ꝑuenire. Si plˀr āt vnū ꝛ idē i plurib⁹ totū ipoſſe eſt inueniri: q̄obre3 ꝛ cōcedere cogimur vel diuerſum quidem in auribus diuerſorum ſentiri: vel vnū ꝛ ide3 in plurib⁹ ḡde3 locis reling.

ARGL. ¶ Dicat aliqs: nō ne ē pt vna res i plˀib⁹ eē poſita. q̄ñ ḡdē vox ipa manēs vna: excipiꝛ a diuerſis: q̄ ſiue aer ē, ſiue nō eſt ḡdē: ſ3 ſine aere nō ꝯſiſtit oīno aer idē futur⁹ ē i mltis: q̄re corpus idē i diuerſis locis eē putādū erit. ſi ḡdē vox cū vna ſit ad numerū: i diuerſas partes aeris diſtributa credi nō p̄t: vt ita dicimū i aures multoꝝ ceu diſſiliat. Ergo ꝙ ꝯcedūt vnā ꝛ eādē vocē accidere multoꝝ aurib⁹ necēo ꝯſitēdū hñt: eādē q̄q̄ portione3 aeris ſubire multoꝝ aure3 qḋ ḡde3 fieri nullo mō p̄t: q̄re cū alteꝝ adeūdū ſit vt vel diuerſa fateamur eſſe: q̄ ſentiunt a diuerſis, veluti vnū: ꝛ idem corpus in pluribus: locis eſſe cenſeamus.

¶ Circa p̄dcā mouēꝛ h due dubitatiōes. p̄ᵃ ē circa hoc qḋ dīꝛ auc. ꝙ idē corp⁹ nō ē i diuerſis locis: qꝛ videreꝛ ꝙ aliqḋ corp⁹ eēt ſil̄ i diuerſis locis: nā eādē vox ē ſil̄ i aurib⁹ diuerſoꝝ: ꝛ ſ3 vox nō ē ſine aere i nᶜ p̄t eadē vox eē ſil̄ i diuerſis ꝑtib⁹ aeris ſeqꝛ igiꝛ ꝙ eadē vox ē ſil̄ i diuerſis locis ſicū ſit ſil̄ i aurib⁹ diuerſoꝝ.

¶ Eligiꝛ āt diuerſoꝝ ſenſus eſſe imaginabilˀr ſeſe ḡnantiū: ꝛ ſilˀr: q̄re ꝛ vox q̄dā nō aīalis ē ea. n. q̄ imaginabilˀr ſit: ꝛ ſilˀr aīalis nō eſt q̄m ab aīali nō ꝑferꝛ. Adhuc āt oēm vocē aīalis dicimus eſſe vel p̄mo vel ſecūdario: q̄s eni3 voce3 audiuit ab initio i ſilētio ſimplˀr aīaliū.

¶ Eligēdū ē qḋ min⁹ ledit: nō eādē vocē eē q̄ ſentiaꝛ: ſ3 diuerſas ꝛ iuicē ſpiritalˀr ſe gignētes ꝛ exprimētes. Ita ꝯcedi p̄t: aliq̄3 eē vocē ab aīali nō editā: na3 ea q̄ ſpiritalˀr reſultat ꝛ ad p̄rie ſilˀitudinē effingiꝛ: aīalis vox nō ē ꝙ ꝑ eq̄ ab aīali non elidiꝛ. Alioqn vox oīs ab animali promitur: quis enim vnquā vocem percepit vllam in animalium ſilentio. ARGL.

¶ Rn̄det auc. ad iſtḋ duᵐ itedēs dīc ꝙ nō ē eadē vox nūo i aurib⁹ diuerſoꝝ: ꝛ ſ3 vox imediate ḡnata ab ore aīal ḡnat ꝯſile3 i ꝑte aeris ſibi ꝑpīq̄ q̄3 diu durat vt⁹ ꝑferēt; q̄ulq̄ ḡneꝛ diuerſe voces i aurib⁹ diuerſoꝝ i vñ hēnt nō ē eadē vox i aurib⁹ diuerſoꝝ: ꝛ ſ3 ſunt diuerſe voces. Albˀ. dicit h q̄lˀr imaginamur ḡnōnē h⁹ dicēs. ꝙ ſic eſt ð ḡnōne vocis ſicut ē ð ḡnōne circuloꝝ i aq̄. Si. n. aliqs ꝑijciat vnū lapidē in aqua3. ille lapis ꝑiectus facit vnū circulū ꝛ ille circulus facit aliū. ꝛ ſic q̄uſq̄ illi circuli ptingāt ripā aq̄ vel ſaltē q̄3 diu durat vtus i pellētis. Et eodēᵒ eſt ð ḡnōne vocis: qꝛ vna vox ḡnat aliā ſ3 circuᵐ: ꝛ illa aliā: ꝛ ſic nō eſt eadē vox in aurib⁹ diuerſoꝝ3.

¶ Sciēdū ē ſ3 ꝯm. 2. ð aīa. ꝙ oē ſenſibile qḋ ſentiꝛ ꝑ mediū extrīſecū meᵒ exñte vniformiꝛ diſpoſito multiplicat ſuā ſpē3 ſ3 figurā circularē c⁹ meᵐ ē ip3 ſſibile. Et ita ſi nō ſit ipedimētū oē tale ſſibile multiplicat ſuā ſpē3 ad eq̄lē diſtātiā ex oi ꝑte: ꝛ ita eſt de voce ꝙ vna vox ḡnat aliā: ꝛ illa aliā ſ3 circuᵐ: vel ſaltē p⁹ vox ḡnat ſuā ſpē3: vel aliā vocē: ꝛ illa eq̄lˀr audiꝛ ex oi ꝑte meᵒ exñte bñ diſpoſito. Et dixi ꝙ vna vox ḡnat aliam vocē vel ſpē3 vocis: qꝛ nō ſp o3 ꝙ vox q̄ audiꝛ ſit i aure audientis illā vocē qꝛ nō poſſ3 eadē vox audiri a diuerſis: qḋ falſum ē vñ ad h ꝙ vox audiāꝛ nō o3 ꝙ ipſa vox q̄ audiꝛ realˀr veniat ad aurē. ſicut nō o3 ꝙ q̄ñ colō vꝫ ꝙ ipſe colō veniat realiter ad viſum: ꝛ ſic ē ð voce: qꝛ vna vox vt vox ꝑlata ab ore aīalis ḡnat aliā vocē realē i aere: ꝛ illa aliā: ꝛ ſic ꝑ aliq̄3 diſtātiā colō nō ſolū ḡnat ſpē3 coloꝛis: ꝛ vñ vox p̄ ḡnat aliā: ꝛ illa a hāc ꝑ q̄dā ſpatiū. Et poſtmoᵐ cū vox ḡnata fuerit ita ðbilis: ꝙ nō poſſit ḡnaꝛ aliā vocē tūc ḡnat ſolu3 ſpē3 vocis: ꝛ vñ ſpēs vocis q̄ audiꝛ ꝑuēit ad organū audit⁹: ꝛ ipa vox realiꝛ q̄ audiꝛ nō ꝑuēit realˀr ad aurē vl ad auditū: qꝛ ſic nō fieret auditio: cū ſſibile poᵐ ſup ſēſū nō cauſet ſēſationē. vt p3 ex ſ° ð aīa.

¶ Quaꝛ ꝛ vox ḡdē cuiuſl3 aīal dīꝛ q̄cūq̄ ipſo ꝑferēte ſit. Vni⁹ igiꝛ vox ad diuerſoꝝ aures

A
B
C
D Ad mā3 aūt vide ſco.x.di. 4.q.3.i ſolu. ad ſcūm.
E Cap. de ſ.ſenſib⁹ text. cō. ſ1.ꝛ in de.

dirigit: vna aũt ⁊ eadẽ non contingens eſt.

ARGI. ℂ Proinde voces animalis eſſe ꝓhibẽtur: que videlicet ex ipſius ore ꝓdeũt: illa vox ad multos vnius vtiq; ſed non vna ꝑtinebit.

ℂ Mouet ⁊ ſoluit vnã dubitationẽ: q: n. dẽꝫ ẽ ꝙ vna vox generat aliã poſſꝫ. n. alicui videri ꝙ ñ oĩs vox ẽ vox aialis q: illa vox q̃ gñat̃ ab alia voce ꝓlata ñ vꝫ ẽẽ vox aial. Soluit dicẽs ꝙ nlls vnq̃ꝫ i ſilẽtio audiuit vocẽ aial. ℂ Intellũ ꝙ oĩs vox ẽ vox aialis mediate vl̃ imediate. illa. n. vox gñata a voce ꝓlata ab ore aial ẽ vox aial mediate. ℂ Et ſi dicat̃ ꝙ vox multiplicat ſe ſucceſſiue in aere ꝗ poſſẽ ꝙ aialia c⁹ ore ꝓfertur vox q̃ fit ab a° voce moriat̃. ⁊ ꝑ ꝯñs vlt⁹ vox nõ ẽ vox aialis aĩ corrupto. Dñꝫ ꝙ adhuc illa vox vlt° ẽ vox alis mediate. Et ꝯcedo ꝙ aliqd pt ẽẽ mediate ab aiali q̃ñ aial ẽ corruptuꝫ ſicut ꝑt patẽ i ſiĩli aliqs dirigat ſagittãdo ſagittã i aliquem hoies ⁊ ipſũ iterficiat ita ꝙ ipẽ moriat̃ añq̃ꝫ ſagitta ꝑueniat ad ipſũ q̃ iterficiet̃ a ſagitta nõ ẽ dubiũ ꝙ ſagittãs iterficit aliũ i quẽ direxit ſagittã: lꝫ ñ ẽ medi° ⁊ ſagitta iterficit eũ imedi°.

ℂ Ubi aũt aliud ſimplex ẽ: aliõ ꝯpoſitũ. Simplex qdẽ ẽ qõ a ſimplici loco ꝓcedit. Cõpoſitũ aũt qõ ex ꝯſtructo: loc⁹ aũt ſimplex ẽ origo ⁊ ꝯſtitutio ei⁹ qõ ꝯtinuoꝝ ẽ: loc⁹ võ vt dcm̃ ẽ: qdẽ cõpoſit⁹ ẽ q hꝫ particl'as copulatas ad eundẽ terminũ ad quẽ: ⁊ corporis particule cõiungunt̃. Corporis võ partes ad punctũ: loci võ partes iuxta punctũ fieri neccẽ ẽ. Erit itaq; loc⁹ ſimplex i q̃ pũctũ adiacẽ ꝯſtabit.

ARGI. ℂ Ubi aliõ ſimplex aliõ ꝯpoſitũ: ſimplex ex ſimplici loco naſcit̃. ꝯpoſitũ ex ꝯpoſito. Locus. ſimplex initiũ ⁊ origo cõtinuoꝝ ẽ. Cõpoſit⁹ is ẽ: q finit̃ ab Ariſtotele cui⁹ ꝑtes ad eũdẽ terminũ iũgũt: ad quẽ ꝑtes ipẽ corꝑis iũcte ſũt. corꝑis võ ꝑtes ad pũctũ loci cocũt.

ℂ Hec ẽ ſa para h⁹. c. i q̃ auctor ponit diuiſionẽ ipſi⁹ vbi q̃ ẽ i vbi ſimp̃ ⁊ i vbi ꝯpoᵐ: vbi ſimp̃ ẽ qõ ꝓcedit a lo° ſimplici: ⁊ vbi ꝯpoᵐ ẽ qõ ꝓcedit a lo° ꝯpo°. ℂ Sꝫ h̃ dubit̃ q: vꝫ ꝙ nlls loc⁹ ſit ſimp̃: nã oĩs loc⁹ ẽ q̃ntitas ꝯtinua: ⁊ oĩs q̃ntitas cõtinua ẽ diuiſibilis i iñ. ꝗ nlls loc⁹ ẽ ſimp̃. ℂ Intelliᵐ ſꝫ Alb. ꝙ loc⁹ ſimp̃ i ꝓpoſito itelligit̃ loc⁹ idiuiſibilis vt loc⁹ pũcti dꝫ ẽẽ ſimp̃: ⁊ ñ loc⁹ ſimp̃ ẽ aliqd corriſdẽs idiuiſibili i locato tñ Alb. nõ ꝯcedit pũctũ hẽc loᵐ: lꝫ dicit ꝙ ꝯtigit imaginari i lo° aliqd idiuiſibile corriſdẽs idiuiſibili ipſi⁹ locati: locus ꝯpoſit⁹ dꝫ loc⁹ circũſcribẽs corp⁹. i. vlᵐ ꝯtinẽtis corporis locati: aliꝗ dĩt ꝙ ꝑ locũ ſimplicẽ auctor itelligit vnũ loᵐ ſolum circũſcribẽtẽ vnũ locatũ ſolũ. Et ꝑ loᵐ ꝯpoᵐ itelligit loᵐ cõeꝫ ad multa corpora ſicut ſũt ſchole doom⁹ ⁊ hõ. vñ dicit auc ꝙ loc⁹ ſim̃ ẽ origo loci ꝯpo°. Nũc aũt loc⁹ ꝓpu vni⁹ corporis ẽ ꝑnᵐ loci ꝯtinẽtis plura corpora. ℂ Alr pt exponi ꝙ ꝑ locuꝫ ſimplicẽ itelligit̃ mimũ corporis nãlis vt locus mime carnis vel mimi ignis: ⁊ ſic ꝺ albs. Et ꝑ loᵐ ꝯpoᵐ itelligit loᵐ corꝑis ꝯtinẽtis plura mima nãlia. ℂ Adhuc poſſꝫ alr̃ exponi ⁊ forte meli⁹ ꝙ ꝑ loᵐ ſimplicẽ itelligit extreᵐ corporis vni⁹ ꝯtinẽtis: ⁊ ꝑ locũ ꝯpoᵐ itelligit ꝯpoᵐ ex vltimis diuerſoꝝ corpoꝝ ſꝫ ſpẽs. v. g. corp⁹ ꝯtẽtũ a ſolo aere circũſcribẽte ipſũ ẽ i loco ſimplici: Nã vltimũ aeris ẽ loc⁹ ſimp̃. ſꝫ corp⁹ cui⁹ vna pars ẽ i aere ⁊ alia i aq̃ vel i terra ẽ i lo° ꝯpoſito: vt vga c⁹ vna pars ẽ ifixa i terra ⁊ alia i aq̃ ⁊ alia pars i aere ẽ i lo° ꝯpo°. Et loc⁹ ꝯpoſit⁹ ẽ ex vlt° terre ⁊ vlt° aq̃. Et huic vꝫ tex. ꝯcordare q dicit ꝙ locus ſimp̃ eſt origo ⁊ ꝯſtitutio illius qõ ẽ ꝯtinuũ. i. ꝯpoſitũ. locus. n. ꝯpoſitus ex vltimis diuerſoꝝ corpoꝝ originatur ⁊ ꝯſtituit̃ ex vltimis diuerſoꝝ corpoꝝ.

ℂ Loci ergo particule ſoliditatis particulas claudunt. Etenim loca quideꝫ ſimplicia minimas corporis particulas occupãtia ſunt.

ARGI. ℂ Ita loci particule particulas corporis icludũt: Loca. n. ſimplicia mimi corp⁹ obtinẽt.

ℂ Addit nũc auctor ꝙ loc⁹ ꝯpoſit⁹ hꝫ partes ꝯpoſitas ad eũdem terminũ ad que particule corporis terminãt̃ vel copulant̃. ſ. ad pũctũ: partes. n. corporis ⁊ ẽt loci mediate copulãtur ad pũctũ vt dcm̃ ẽ i ꝓdicamẽtis: partes. n. corporis copulatur imediate ad ſuꝑficiẽ: ⁊ partes loci imediate copulat̃ ad lineã: q: igit̃ ꝑtes corporis claudũt ⁊ ꝯtinẽt particulas loci ⁊ partes loci ꝯtinẽt ꝑtes locati: copulãt̃ igĩ ad eudẽ terminũ cõeꝫ ꝑtes loci ⁊ ꝑtes corꝑis locati: maxĩ capiẽdo locũ ꝓ ſpatio vt ẽ ea° ꝺ q̃ntitate dcm̃ ẽ. Et addit ꝙ loca ſimplicia ſũt occupantia miũũ corp⁹: ⁊ qõ ꝑt itelligi ſꝫ vnã expõnẽ ꝙ ſimplicia loca ſũt occupantia mima corꝑis nãlis: vl ſꝫ aliã expõnẽ ꝙ ſit occupatia mimi corꝑis. i. mimi qõ ẽ i corꝑe. hõ ẽ pũct⁹.

ℂ Quare nec locus ſine corpore nec ſoliditas ſine loco erit.

ARGI. ℂ Quocirca neq; locus vllus ſine ſuo corpore neq; corpus vllum ſine loco futurum eſt.

ℂ Ex ꝑdictis ꝯcludit ꝙ nõ ẽ loc⁹ ſine corpe: nec corp⁹ ſine lo°.

ℂ Cõtẽtio aũt orit̃ ꝺ extrẽitate ipe. Nihil aũt extra idẽ. i eo aũt loc⁹ ẽẽ ñ poterit vt dcm̃ ẽ a ſuperiorib⁹: qõ ab eo qdẽ loco ãbit. Cõfitẽtib⁹ igitur nobis ſperã ẽẽ localẽ: cõfiteri vtiq; neccẽ eſt aliud qdẽ ꝑter eã ẽẽ in quo extremitatis locus exiſtat. Nihil aũt ꝑter idẽ eſt quare extremitas quidẽ in loco nõ eſt. De his aũt inſolitũ ẽ ⁊ occultũ ꝓnũciare ⁊ ẽt ꝯſenſibilia.

ARGI. ℂ Sꝫ reuocat hoc i dubiũ poſtrema celi facies extra quã nihil ẽ: nec võ dici põt ꝙ ipſa ſibi loc⁹ ſit vt veteres exploratũ fecerũt: q̃ñ id qõ ãbit aliter ⁊ diſiũctũ ab eo ẽ qõ ãbit. Quaꝛ ſi globũ illũ extimũ cõceſſuri ſum⁹ in loco eſſe diffiteri nõ poterim⁹ q̃n aliqõ ꝑterea corp⁹ ſit in q̃ celi facies extrema coerceat̃. At eniꝫ ꝑter ea nihil eſt. Igit̃ nec in loco facies illa fuerit: ſꝫ ſup his decernere: cũ imperſpicuũ eſt: tum infrequẽs ⁊ vtiq; cõtra ſenſum.

ℂ Sꝫ h̃ mouet̃ dubitatio: q: vꝫ ꝙ aliqõ corp⁹ ſit ſine lo° q: ſupma ſpa ẽ corp⁹ ⁊ ẽ ſine lo° cũ loc⁹ ſit vltimũ corporis ꝯtinẽtis: ⁊ ſupma ſpa nõ hẽat corp⁹ ꝯtinẽs ipaꝫ: vꝫ ꝙ ſupma ſpa ſit ſine loco. ℂ Illã aũt qõnẽ nõ ſoluit h̃ expꝛeſſꝫ dicit ꝙ ꝺ hõ qõne iſolitũ ẽ q̃rere ⁊ h̃ q: occultũ ẽ: q: nõ oppꝫ ad ſenſũ vtꝝ ſit in lo° vel nõ: ⁊ ſbdit ꝙ ꝺclarare hõ qõnẽ ẽ cõ ſenſibilia. i. ꝑter ſẽſibilia: q: talia ad ſenſũ nõ appẽt. ℂ Circa iſtam dubi. fuerũt multe opi. ⁊ ꝑ° fuit opi. Themi. vt recitat ꝯm̃. 4. phy. Dicit. n. Themi ꝙ ſupma ſpa ẽ i lo° ſꝫ ꝑtes: ⁊ nõ ſꝫ totũ. rõ ei⁹ ẽ q: celũ mouet̃ ſꝫ partes ſuas: ⁊ nõ ſꝫ ſe totũ cũ nõ mutet totalẽ loᵐ. ℂ Cõtra iſtã opi arguit ꝯm̃. q: ſi ceᵐ mouet̃ ſꝫ ꝑtẽ vel ꝑtes: ⁊ totũ ñ ſit aliõ q̃ꝫ ſue ꝑtes ſimul ſumpte: ſeq̃ ꝙ ſimiliter ſꝫ ꝑtes ꝙ moueat̃ ſꝫ totũ. ℂ Itẽ phi 8. phy. ſoluendo rõnẽ zenonis voluit ꝙ ſpa mutet locũ ſꝫ formã: ⁊ nõ ſꝫ mãm nãc illud qõ mutat locũ ẽ i lo°. ℂ Itẽ falſũ ẽ qõ dicit The. ꝙ ꝑtes celi ſit i loco: nã loc⁹ ſepar⁹ ẽ a locato: ſꝫ ꝑtes celi ex q̃ ſũt ꝯiũcte ñ hñt talẽ locũ ſeparatũ: ſꝫ ꝑtes ſũt i loco niſi ꝑ accñs q: totũ ẽ i lo° ꝑ ſe. Opi. aũt anaxago fuit ꝙ celũ ñ ẽ i loco ꝯtinẽte ipſũ: ſꝫ loc⁹ ei⁹ ẽ ꝯuexũ vel meli⁹ ꝯcauũ circa qõ voluit̃.

I De h̃ vl tra oẽs vide Auerrois. 4. phi. tex. commẽ. 43. ⁊ ibi docto.

ℂ Circa

¶ Circa hāc opi. arguit com. ſic loc⁹ ē eq̄lis loco ſʒ ↄtinētia ſʒ ſuperficie ↄuexa circa quā voluit̄ celū nō ē eq̄ in celo. igitur

A ec. Idē argᵐ fiet ḋ ſuperficie ↄcaua. ¶ Alia fuit opi. Alex. di- centis q̄ celū nō ē i loco nec ſʒ totū nec ſʒ parte. ¶ Sʒ ↄ̄ hō ar gu. ↄm̄. q: ſi nō ſit ḋ neceſſitate corp̄is eē i loco: ḡ celū localiter moueī: 7 nō ē i loco: qḋ ē icōuenie̅s. Opi. ↄm̄. fuit q̄ celū ſit i loco p̄ cētrū: nec itelligēdū q̄ cētrū ſit loc⁹ celi q̄ſi ↄtinēs ipm̄: ſʒ q: reſpcū cētri celū e ali⁹ ſe hñs. Un̄ phi. i li. ḋ motib⁹ aliʒ dicit. q̄ oē q̄ mouet̄ indiget aliq̄ q̄ſcēte reſpcū c⁹ ſe hēat ali⁹ q̄ prius ſʒ locū: 7 illud tale vel ē q̄ſcēs: aut nō mouet̄ eadeʒ velocitate vel ſpē mot⁹ q̄ mouet̄ aliud mobile 7 iō cū celuʒ localit̄ moueat̄ ut p̄ʒ ad ſenſuʒ: oʒ q̄ ſit aliqḋ q̄ſcēs reſpcū c⁹ ſe hēat ali⁹ q̄ prius: 7 cū nō ſit p̄ceſſus i infinitū oʒ ad aliqḋ ſimpl̄r q̄ſcēs deuenire 7 illḋ ē cētrū. Vn̄ dicit ↄm̄. q̄ celū nec ē

B i loco nec mouere localit̄ niſi reſpectu ad cētrū. ¶ Un̄ nōn duʒ ē q̄ ḋ nūo corp̄ q̄ localit̄ mouet̄. qdā mouet̄ ſup aliqḋ vt

IT ille q̄ mouet̄ motu recto: 7 q̄dā circa aliqḋ: vt ille q̄ mouet̄ motu circulari: 7 ille q̄ mouet̄ ſup aliqḋ hñt aliqḋ imobile cō tinēs: 7 reſpectu c⁹ alit̄ 7 alit̄ ſe hñt ſʒ ille q̄ mouet̄ circa aliqḋ ſit i loco p̄ illḋ imobile circa qḋ mouet̄. Sʒ dicēdū celū ē i lo co p̄ cētrū. ḡ ē i vlti° corp̄is ↄtinētis p̄ cētrū: 7 p̄ ↄn̄s celū hʒ lo

C cuʒ ↄtinētē ipʒ. ¶ Pro iſto ē ſciēdū q̄ loc⁹ 2ʳ ſumit̄. Uno° mātr̄ put ē ē vltimū corp̄is abicientis locatū: 7 ſic diffinit̄. 4. phy. 7 iſto° cētr̄ nō ē loc⁹ celi. alio° capit̄ formalit̄ p̄ illo in ↄparatione ad qḋ mobile mutat ſitū dū mouet̄ localit̄: 7 hō mō cētr̄ ē loc⁹ celi. q: i ordine ad cētr̄ ſit variatio ſit⁹ i parti bus celi dū mouet̄ circa cētr̄: 7 iſto° nauis i me° fluminis q̄ſ cens mutat locū mālē ſʒ ſit ↄtinue i eodē lo° formali. f. i reſ pectu ad cētr̄ 7 polos mūdi. iō dicit Aui. q̄ mot⁹ celi nō eſt localis ſʒ ſitualis: q: ē mot⁹ ad ſitū 7 nō ad locū: ſʒ ↄn̄s reprehēdit Aul. i hō. Et iō p̄t dici q̄ ille ſit⁹ quē celū acquirit p̄ motū

D ē i p̄dicamēto vbi. ¶ Sʒ forte dices: vbi ē circūſcriptio corp̄is a loci circūſcriptione p̄cedēs. ḡ ſi i celo ē vbi oʒ q̄ hēat locū circūſcribētē ipʒ. ¶ Ad hō p̄t dici q̄ cētr̄ ē loc⁹ celi. vt dcm̄ ē. nō q: ↄtineat ipʒ: ſʒ q: i ordine ad ipʒ ſit mutatio ſui ſit⁹: 7 e lo cus ſic dict⁹ dr̄ traſūptiue 7 nō p̄pe: 7 iō Comē. 4. phy. multotiēs dicit: celū nō hʒ locū ver̄ itelligēs p̄ locū ver̄ vltimuʒ corp̄is ſubeūtis locatū: 7 ūn̄ meli⁹ ē dīc̄ hic q̄ cētr̄ ſit loc⁹ celi q̄ q̄ ille ſit⁹ ſit loc⁹ celi: q: ille ſit⁹ ē i p̄dicamēto vbi 7 cāt a loco trāſūptiue: 7 nō a loco vō. deſcriptio vō ipſi⁹ vbi itelligit̄ ḋ vbi cāto a lo° vō: 7 p̄ hō p̄ʒ ſolutio ad iſtātiā. ¶ Itē illa

O dſcriptio ḋ vbi ſupra poſita oʒ itelligi ḋ vbi qḋ ē i corporib⁹ motis motu locali recto a cētro vel ad cētr̄: 7 nō ḋ vbi qḋ ē

E i corpore circulari qḋ circulārit̄ mouet̄. ¶ Hic dicit Alber-

Opi. al- berti. tus q̄ ſupma ſpa nō ē i loco: 7 p̄ locū itelligit locū diffinitū. 4 phy. 7 ſb̄dit q̄ ſicut i ipſo vniuerſo dat̄ aliqḋ corp⁹ qḋ ita eſt locatū 7 ↄtētū q̄ nihil ↄtinet vt elemētū tre: ſic dat̄ aliqḋ cō preh̄ēs ↄtinēs oīa q̄ a nullo ↄtinet̄ vel locat̄: 7 tale ē celū vltimū. ¶ Dicit et̄ Albert⁹ q̄ q̄dā ſunt i loco ſicut in gn̄ante 7

IO ſaluāte ipſa. vt q̄ localit̄ mouet̄ motu recto i ſpa actiuor̄ 7 paſſiuor̄: 7 idigēt talis exteriori ↄtinēte vt ſaluent̄. hō ſunt elemēta 7 oīa mobilia motu r̄cto. Alia dn̄r eē i lo° q: ſaluāt alia lo° ↄtēta ab eis p̄ moᵐ cēndi i poſitū. 4. phy. q̄ cā ē i effectu: 7 rex i r̄gno. 7 de⁹ i creaturis: 7 hō mō ſupma ſpa ē i lo° tāq̄ p̄nᵐ ſaluatiᵐ oīuʒ locor̄ toti⁹ ſpe actiuor̄ 7 paſſiuor̄. ¶ Et ſi dicas. corp̄a celeſtia mouet̄ ſʒ loᵐ. ḡ ſunt in lo°.

F ¶ Albert⁹ dicit q̄ ver̄ ē q̄ hᵉ ſpa mouet̄ p̄ locū ſine loco: q: mouet̄ i diſtātijs loci vel dr̄ijs loci q̄ ſunt an̄ 7 retro: dextr̄ 7 ſiniſtr̄: 7 vndiq̄ 7 eq̄lit̄ circa cētr̄: ſʒ nō mouet̄ ad locū: vn̄ breuiter hō ē intētio alberti q̄ celū nō ē i loco ↄtinēte: q: ē pᵐ locās: ſed eſt in loco: q: refert̄ ad locū: q: ē oīuʒ locor̄ loc⁹. Opinio cōmē. tn̄ cōior eſt q̄ ſuprema ſpera ſit in loco per centrū eius cum ſpera terre ſit concentrica celo vltimo.

¶ Caret autē vbi intēſione 7 remiſſione. Nō enim dr̄ alter̄ altero magis eē in loco vl' minus: ſʒ tn̄ maiorē locū 7 minorē poſſideat: ſʒ

āt ſm vbi vl' q̄ntitatē aliquā ſm id qḋ q̄lē ē.

¶ Ipſuʒ vbi nec remitti nec itēdi pōt: nō eni ARGL. dici pōt alteruʒ altero plus minuſue in loco eſſe: q̄q̄ maiorē vel minorē locū poſſideat: porro plus 7 minus: nec in ipſo vbi nec in quantitate cernitur. At in qualitate cernit̄.

¶ Hec ē 3ᵃ pars h⁹ c. in q̄ ponūt̄ p̄petates accn̄tales ipſius vbi: 7 ſunt due: vna eſt q̄ vbi nō ſuſcipit magis 7 minus: 7 hō ē q̄. 14. h⁹ lib. Et p̄bat̄ ſic. Nullus locus ſuſcipit magis 7 minus. ḡ nullū vbi ſuſcipit magis 7 minus ↄn̄a p̄ʒ: q: vbi cāt̄ a lo° tāq̄ a cā p̄pa 7 adeq̄ta: nūc ſi nō ē magis 7 minus i cā nō eſt magis 7 minus i p̄pō effectu eius: aīs p̄bat̄ ſic: q: nulla q̄ntitas ſuſcipit magis aut min⁹ mō. n. dr̄ aliqḋ magis aut minus ſʒ q̄ntitatē: ſʒ bn̄ ſʒ q̄litatē: ſʒ loc⁹ ē q̄ntitas. ḡ loc⁹ nō ſuſcipit magis aut min⁹ in° ipʒ vbi: ſʒ aliqḋ ſit i maiori lo° q̄ alio

¶ Ineſt āt vbi nihil eē ↄtrariū: eo q̄ nec loco q̄dē ↄtrarietas ineſt: locus eni loco ↄtrari⁹ nō eſt: q̄m āt nec in alijs manifeſtum eſt.

¶ Ḡen⁹ hoc 7 ↄtrarijs carebit: q: neq̄ loc⁹ hʒ ARGL. ↄtrariū: nec enim locus loco ↄtrarius adhiberi poteſt: i ceteris q̄dē vbi nemo dubitat.

¶ Secūda p̄petas ipſi⁹ vbi ē q̄ vbi nihil ē ↄ̄riū: 7 hō ē q̄. 15. hui⁹ lib. q̄ p̄bat̄ ſic. Nō. n. ē vn⁹ loc⁹ ↄ̄rius alteri loco. ḡ nec ipſi vbi erit aliqḋ ↄ̄riū. ↄn̄a p̄ʒ p̄ hō q̄ vbi eſt p̄prius effectus loci. aīs p̄ʒ: q: q̄ntitati nihil eſt ↄ̄rium: vt p̄ʒ ex libro predicamentorum: 7 per conſequens ipſi vbi nihil eſt contrarium.

¶ Surſuʒ āt 7 dorſuʒ eē ↄtraria pl'ib⁹ vīr eē: multū. n. diſtare vr̄ id qḋ ſurſuʒ ē eē: 7 id qḋ ē dorſuʒ eē: quēadmodū ſurſuʒ 7 dorſuʒ: q̄re vbi ↄtrarietas maxime vr̄ circa ſurſum 7 deorſū eē quēadmodū 7 ↄtrarietas circa locū.

¶ Illḋ diſceptationē hʒ q̄ hec duo ſurſū eē 7 dorſuʒ eē vīr inter ſe ↄtraria: nā ea q̄ in ſummo agūt ab hijs q̄ i imo ſunt diſtare plīmuʒ noſcunt̄. Sicut 7 loc⁹ ſup̄nus ab iferno quā obrē illa duo vbi: ſurſuʒ eē deorſuʒ eē: quēadmodū ipſa quoq̄ loca p̄iclitāter eē ↄtraria. ARGL.

¶ Mouet 7 ſoluit vnā dubitationē q̄ talis eſt. Surſum 7 deorſuʒ ſūt ↄ̄ria: q: max° diſtāt ſub eodē gn̄e. Cū igit̄ aliqḋ vbi ſit ſurſuʒ: 7 aliqḋ vbi ſit deorſuʒ: vr̄ q̄ vbi ſit aliqḋ ↄ̄rium.

¶ Cōtingit āt duo i eodē eē ↄtraria. Surſuʒ eni eē 7 deorſuʒ eē i eodē ſunt. Idē eni ſurſū 7 deorſuʒ ē ad diuerſa q̄dē ſumptū: nā turris altitudo ſurſuʒ ē ad nos. Spe vō extremitati cōparata inferiorē. Amplius ↄtrariū quoq̄ idē ſibimet fore ↄtingit. Si. n. ſurſuʒ eē 7 iferius eē ↄtraria ſunt: cū idē ſurſuʒ 7 deorſū ſit: ↄtingit idē ſibimet ↄtrariū fieri: nō eſt igitur ↄtrarietas vlla in eo qḋ in loco eſt eſſe.

¶ Ceter̄ q̄ ↄtraria ea faceret. Is i eodē ſubo ↄtraria ſtatueret: nā hec q̄ dico ſurſū eē. De ARGL. orſuʒ eē i eodē hr̄i p̄nt. Eadē eni res: 7 ſurſū 7 dorſū eē dr̄ tn̄ nō ad idē relata: vt nūc turrium cōparate ad nos ſurſum erunt. ad celi facies deorſum. Item futurū eſt vt idem ipſum ſibi contrarium fiat. Si enim poteſt idē

ARG. q̄ ſurſuz ꝛ deorſuz eē ꝓtinus q̄ ponunt̄ hec i
ter ſe ꝯtraria: idē ẽ ꝓz ſibi ꝯriū efficit: ꝓ hec q̄
dcā ſūt: id qḋ ē i loco eē liberū a ꝯrijs aſſerit.

C Iſtā dubitationē ſoluit auctor dicēs q̄ ſurſuz ꝛ deorſuz nō ſunt ꝯria: ꝛ h̄ eſt ꝯ. 16. huiꝰ lib. q̄ ꝓbat̄ deducendo ad ipoſe duꝰ. qꝛ ſ̄ ſeq̄ret̄ q̄ ꝯria eēnt ſil̄ i eodē: qꝛ idē ē ſurſuz ꝛ deorſum. altitudo. n. turris ꝯ ꝯparationē ad nos eſt ſurſuz: ꝛ per ꝯparationē ad celū ē deorſuz. Si igit̄ ſurſuz ꝛ deorſuz eēnt ꝯria cū idē ſit ſurſuz ꝛ deorſuz ſeq̄ q̄ i eodē eēnt ſil̄ ꝯria dnominatiue. ſz h̄ ē ipoſe. ḡ illud ex q̄ ſeq̄tur. C Scḋo ꝓbat̄ ſic. Si ſurſuz ꝛ deorſuz eēnt ꝯrarcū idē ſit ſurſuz ꝛ deorſuz: ſeq̄ret̄ eē q̄ idē eēt ꝯriū ſibiipſi: qḋ ē ipoſe. ḡ ꝛc. C Circa p̄dcā dubitatur ꝛ vr̄ q̄ i vbi ſit ꝯrietas: qꝛ i loco eſt ꝯrietas: ḡ ꝛ in vbi. ꝓz ꝯña. ꝛ añs ꝓbat̄ auctē phi. 4. phy. q dicit q̄ ḡ ꝯrietas ē circa locū. C P. i vbi ē motꝰ ḡ ꝛ i vbi ꝛ i loco ē ꝯrietas. ꝓz ꝯña. qꝛ motꝰ ē d̄ ꝯrio i ꝯriū. 5. phy. C P. q̄cūq̄ maxꝰ diſtāt ſunt ꝯria: ſz vbi ſurſuz ꝛ vbi deorſuz maxꝰ diſtāt. ḡ ſunt ꝯria. ꝯña ꝓz. ꝛ maior ex. 5. meta. ſ. d̄ oppoſitꝭ. ꝛ minor ē ꝓz: qꝛ deorſuz i cētro ē: vbi ſurſuz i ſuprema ſpa maxꝰ diſtāt. C Pro iſtis eſt notādū p̄ q̄ locꝰ q̄ntū ꝓpoſito ſpectat ſumit̄ dupl̄r. vnoꝰ ꝓ ꝓte ꝯſeruatiua locati ſiue ſit iſluētia q̄cqd ſit multiplicata a ꝯ ꝯtinēte in h̄ iſtēcioāte: iſte locus ē i p̄dicamēto q̄litatꝭ: ꝛ i eo reperit̄ ꝯrietas ſicut ꝛ in gn̄e q̄litatꝭ. Alioꝰ accipit̄ locus mat̄r: ꝓut ē vltimū corporis ambiētis locatū: ꝛ iſte locꝰ nō hz ꝯria ſicut nec genꝰ q̄ntitatꝭ. C Notādū eſt vlterius q̄ diſtantia poſita i diffōne ꝯrioꝝ nō ē localis ſed formal̄: vñ ꝯrie maxīe diſtāt diſtātia formaluꝫ d̄ locali nō oꝫ: hec diſtantia formalit̄ reperit̄ ſtr̄ iter eñs ꝛ nō ens: q̄ dī eē iſinita: quā ſolus pertrāſiuit deus i creatione de nihilo aliq̄d ꝓducēdo. C Nō ſtūꝰ q̄ q̄ntitas ſiue diſtātia dupl̄r ꝯſiderat̄. phyſice ꝛ mathematice ſiue geometrice. Primoꝰ ſic dat̄ l entibꝰ maxime diſtātia ſiue q̄titas. ſcḋo vō mō nō ꝯtingit: vt in alia ſcientia ꝓz. C Sciendū ē vltimo circa hāc partē q̄ albertus dicit h̄ q̄ ſi ſurſuz ꝛ deorſuz eēnt ꝯria nūq̄ ineſſent eidē ſimul nec ſimplicit̄ nec in cōparatione ad aliq̄d aliud: ſicut qꝛ albū ꝛ nigrū ſunt ꝯria nūq̄ ſunt in eodē nec ſimplicit̄ nec in reſpectu ad aliud. Nūc āt ſurſuz ꝛ deorſuz inſunt eidē in reſpectu ad diuerſa vt dcm̄ ē: iō nō ſunt ꝯria. C Ad p̄m ḡ argm̄ ꝛ 3m ꝓz r̄ñ ſio ex dcis. C Ad ſz ꝓz r̄ñ ex. c. d̄ q̄ntitate. C Ordinatio vō i arbore p̄dicamētali iſtoꝝ ſex p̄ncipioꝝ reliquit̄ ſolertie ſtudentis. Sufficiat tñ exēpli ordinare ad p̄dicamētū vbi. ponēdo vbi ꝓ gn̄e gn̄aliſſimo ꝛ capiēdo vbi ſimpꝰ ꝛ vbi ꝯpoꝰm ꝓ gn̄ibus ſubalternis: ſpēs vō ſpāliſſime cū vbi cauſent̄ ex circumſcriptione loci ſumant̄ ſz ſpēs diuerſas locoꝝ: q̄ ſic inꝰ cōmē. 3. phy. tractatu d̄ infinito ſumant̄ ſz varias ſpēs corporum. Sunt āt corpoꝝ q̄nq̄ ſpēs. ſ. 4or elemēta ꝛ 5a eēntia q̄ ē celū ꝛ iſtoꝝ q̄dā mouent̄ circul̄r vt celeſtia corpora: q̄dā motu recto. ipſius ḡ vbi qḋdā eſt in eo qḋ mouet̄ motu circulari vt i celo: qḋdā ē ipſiꝰ moti motu recto: ꝛ h̄ dupl̄r vl̄ a cētro vel ad cētrū. ſ̄ꝰ dupl̄r vel ſimpꝰ. ꝛ ſic eſt vbi ſurſum ignis: vel in reſpectu: ſic eſt vbi aeris: ad centrum dupl̄r. ſimpliciter: ſic eſt vbi terre. in reſpectu: ſic eſt vbi aque.

Poſitio vō eſt q̄dā ſitꝰ partiū ꝛ gn̄o
nis ordinatio ſz quam dr̄ ſtan-
tia vel ſedentia: ꝛ lenia vel aſpera
vel quomodolꝫ aliter diſpoſita.

ARGI. C Poſitꝰ ē collocatio q̄dā ptiū: ꝛ ea quā fac
toꝝ ipſe/diſpō: ꝓ quā dr̄ aliq̄ vl̄ ſedere vl̄ ſta
re vl̄ cubar̄: itē vl̄ aſpa vl̄ leuia vl̄ alr̄ ꝯpoſita

C Iſtud eſt 5m capl̄m huius ſcḋi tracto. in quo auctor determinat de 5o p̄nꝰ. ſ. de pōne: ꝛ ꝯtinet duas partes. In pa determinat d̄ pōne quātū ad eius eēntialia. In 2a ibi. (Suſcipe āt vr̄.) determinat d̄ pōne quātū ad eius ꝓprietates accñtales: ꝛ in pꝰ parte ponit p̄ dſcriptionē ponis: vñ dicit q̄ pō eſt q̄dā ſitus partiū vel ordinatio partiū ſz quā aliq̄s dr̄ ſedētia vl̄ ſtātia aſpera vel lenia vel q̄lꝫ alr̄ diſpoſita: ſupple reſpcū loci. C Nota q̄ Albertus hic ponit tres ſignificationes pōnis M nā vnoꝰ accipit̄ poſitio vt refert̄ ad illud cuius eſt poſitio: ꝛ ſic eſt in p̄dicamēto relōnis: alioꝰ accipit̄ ꝓ ordinatione partium in toto abſolute: ꝛ ſic ē q̄dā dr̄ia q̄ntitatis: ꝛ ſic dividit̄ q̄ntitas in hn̄tēz pōnē in partibꝰ ꝛc. tertio mō accipit̄ poſitio ꝓ ordinatione partiū in toto in cōparatione ad locū: ꝛ ſic eſt poſitio de q̄ agit̄ hic: vñ pō ꝓut eſt p̄ncipiū eſt q̄dā forma ſz quā partes ipſius totius ſunt in toto in reſpectu vel ordine ad locū. vñ talis forma eſt pō in abſtracto. ſz eē ꝯplexū partium i toto reſpectu loci eſt poſitio in cōcreto. C Adhuc addo alias tres ſignificationes pōnis: nā poſitio vnoꝰ dī dignitas vel maxima: ꝛ ſic accipit̄ p̄ poſte. alio mō accipit̄ ꝓ opinione extranea alicuius: ꝛ ſic rñdēs ponit poſitionē ſuā vel opinionē ſuā. tertio mō accipit̄ ꝓ quadā ſpecie oblōnis que obligat ad ſuſtinendū aliq̄d ꝓ vō. C Circa deſcriptionē pōnis N eſt notanm̄ q̄ loq̄ndo de pōne q̄ eſt ordinatio partiū in toto in cōparatione ad locū ſic duplex ē poſitio. Quedā eſt pō ex gn̄atione nālir: eſt illa q̄ ſtatim ineſt rei cū ipſa eſt gn̄ata: ꝛ huiuſmodi aſperitas ꝛ lenitas ſtatim cū res eſt gn̄ata ineſt ſibi. Alia eſt pō q̄ eſt a ꝯſueto mō nāē: vt ſeſſio vel ſtatio: ꝛ ſic de multis alijs: qꝛ ſeſſio nō ſtati gn̄at̄ cū re: ſz fit in ea ex ꝯſueto mō nāē: vñ hz hō ꝯſuetudinē a nā aliq̄ñ ad ſedēdū: aliq̄ñ ad ſtandū: q̄ āūt ſeſſio ꝛ ſtatio ſint poſitiones ꝓz: ſunt enim forꝰ q̄bus partes ordinant̄ in toto in cōparatione ad locū. vñ hō q̄ñ ſedet alr̄ ſe hn̄t partes ordinate i toto reſpectu loci: qꝛ q̄ñ ſedet hz tibias flexas ꝛ curuatas reſpectu loci: q̄ñ do autē ſtat hz ptes rectas: ꝛ aliter diſpoſitas q̄ ante. Et ſz aliquos in iſta deſcriptione tāgit vtrūq̄ modū poſitionis: ꝓ hoc eni q̄ dicit q̄ pō eſt q̄dā ſitus partiū: tāgit pōnē q̄ fit ex ꝯſueto mō nāē: ꝛ ꝓ h̄ q̄ dicit gn̄ationis ordinatio. ſ. rei generate ordinatio tāgit pōnē q̄ fit ex gn̄atione nālr̄: vñ ꝓ deſcriptionem pōnis inducit̄ diuiſio: ꝛ ſz hāc expoſitionē h̄ cōiunctio ꝛ poſita in deſcriptione pōnis nō tenet̄ ꝯiunctiue: ſed diſiunctiue. C Alij dicunt q̄ in iſta deſcriptione nō innuit̄ diffinitio poſitionis: ſed magis diuiſio: vt patet per exempla q̄ ponit in explanatione deſcriptionis poſitionis: ꝛ ſic h̄ coniunctio ꝛ poſita in deſcriptione pōnis nō tenet̄ copulatiue ſz expoſitiue: vñ ſenſus dſcriptionis eſt iſte: poſitio eſt q̄dā ſitus partiū ꝛ rei generate ordinatio: ꝛ ſic generatio in propoſito nō accipit̄ ꝓ gn̄one q̄ eſt trāſmutatio: ſz ꝓ re gn̄ata. C Intelligendū eſt h̄ ſz Albertū q̄ ſitus eſt in plus q̄ poſitio: qꝛ ſitus reperit̄ tam in mathematicis q̄ in nālibus: poſitio vō ſolum reperit̄ in rebus nālibus: ꝛ ſic ſitus cum ſit in plus q̄ poſitio bene ponitur in deſcriptione poſitionis.

C Sedere autem aut iacere poſitiones non
ſunt: ſed denominatiue dicuntur ab his.

C Nam ſedere ſtare cubare ipſa non ſunt po ARGI.
ſitus ſed denominatiue ab ijs dicuntur.

C Qꝛ dcm̄ ē q̄ ſeſſio ꝛ ſtatio ſunt pōnes: poſſet aliq̄s credere q̄ ſedere ꝛ ſtare ſunt pōnes. Iſtud remouet auctor dicēs q̄ ſedere ꝛ ſtare nō ſunt pōnes: ſz ſunt dcā dnoīatiue a pōnibꝰ.

C Solet āt qḋ iduci d̄ curuo ꝛ recto ꝛ aſpo ꝛ
leni. Quadrāgulo ꝛ triāgulo: bicubito ꝛ tri
cubito: magno ꝛ puo: breui: ꝛ lōgo ꝛ ſilibꝰ: ꝛ
q̄ꝫdā eni ptiū pōnē ſignare vr̄. Aſpeꝝ eni dr̄
cuiꝰ ptiū alia alteri ſupeminet: lene vō cuiꝰ
pticule eq̄lr̄ porrecte ſunt. Silr̄ āt ꝛ d̄ reliq̄s
Nō ſunt āūt pōnes ea q̄ dicta ſunt oīa: ſz q̄lia
circa ſitū exñtia: eo nāq̄ q̄ ptes ſic diſpoſite
ſunt ex eo talia ſenſibꝰ iudicant̄. non āūt ex
eo q̄ talia. i. aſpa vel lenia vl̄ bicubita vl̄ tri

Quo ad formatur vid. An. to. And. li. x. me. ta. q. 6.

Pō duplex.

Situs in plus q̄ pō.

cubita ſint. Silr āt ō alijs q̄ hmōi partiū hn̄t diſpōnē. Erit igit vnūqōq; pmiſſoꝝ nō poſitio: ſʒ quale quod circa poſitionē naſcatur.

ARGU. ¶ Sʒ q̄ri ſolet ō recto: curuo: ſcabritia: leuore: q̄drangulo: bicubito: tricubito: magno: paruo: breui: lōgo: ſīlibus: q̄ſi poſitū quedā partiū: nec magnopere aliā nāʒ ſignare videantur. Hoc enī aſpeꝝ ſiue ſcabrū eē dr̄ cuius partes alie p̄minent: alie reſiliūt. leue cuius partes indirectū oēs ⁊ eq̄lr ꝯplanate ſunt. Hoc ⁊ in ceteris inuenias. An poſitus non ſunt oīa ea: ſʒ q̄litates circa poſitū verſantes. Ex eo. n. q̄ partes hoc vel hoc diſpoſite iuncte ſunt atq; cōdite: iudicat ea ſenſus eē vel aſpera: vel leuia: bicubita: vel tricubita: non ecōuerſo. Hoc ipʒ i cetera id gen⁹ ōcerni cōueniet: q̄re ſingula ea nō poſiu⁹ hr̄i: ſʒ q̄litates ex poſitu pfectas: ⁊ cc̄ poſitū ꝯſtituas nece ē.

¶ Mouet ⁊ ſoluit dubitationē q̄ ſolebat induci vtrū curuū ⁊ rectū: aſpeꝝ ⁊ lene: ⁊ ſic de ſilib⁹ ſint poſitiones: ⁊ arḡr q̄ ſic: q: oīa iſta dicūt ordinationē partiū in toto in cōparatione ad locū. ḡ ſunt pōnes. Iſtā dubitationē ſoluit auctor ⁊ dicit q̄ iſta ⁊ hmōi nō ſunt poſitiones: ſed ſunt q̄lia circa ſitū ⁊ circa pōnem. Et rō eſt q: p̄ ſe pcipiūtur a ſenſu: vn̄ aſperū ⁊ lene curuū ⁊ rectū: ſunt q̄litates ſenſibiles cāte ex ſituatione partiū in toto reſpectu loci. vn̄ dicit auctor q̄ ex hoc q̄ partes ſunt ſic diſpoſite ex h̄ talia indicant̄ a ſenſibus .ſ. aſpera ⁊ leuia. bicubita vel tricubita. Ex hoc ꝯcludit q̄ vnumqōq; iſtoꝝ nō eſt pōſi ſʒ q̄le qō naſcit̄ ex tali pōne. ¶ Sʒ dubitat̄ q: phs i p̄dicamētis. c. de q̄litate. dicit q̄ aſpeꝝ ⁊ lene: rectū ⁊ curuū nō ſunt q̄litates ſʒ pōnes: ⁊ auctor dicit h̄ q̄ nō ſunt pōnes: ſʒ q̄litates: ⁊ ita vr̄ q̄ auctor h̄ ꝯdicit Ari. in p̄dicamētis. ¶ Dr̄ʒ q̄ aſperitas ⁊ leuitas ſunt noīa equoca. vno⁰. n. ſignāt ordinationē partiū in toto in cōparatione ad locū: ⁊ iſto mō nō ſunt q̄litates. ſʒ pōnes. vt dicit phs in p̄dicamētis. Alio⁰ ſignāt q̄litates ſenſibiles reſultantes ex ordinatione taliū partiū in totū: ex hoc. n. q̄ partes ſic ordināt̄ in toto. vel ex hoc q̄ vna pars ſupereminet alteri: vel ex hoc q̄ partes equalit iacēt: reſultat alia ⁊ alia q̄litas ſenſibilis: nā in leni eſt q̄litas ſenſibilis p̄ quā lene mouet ſenſum: vn̄ auctor p̄ aſperū ⁊ lene h̄ intelligit q̄litates reſultantes ex ordinatione partiū i toto ⁊ phs p̄ aſpeꝝ ⁊ lene intelligit ordinationē partium in toto in cōparatione ad locū. Et ſic auctoritates iſte que videntur eſſe ꝯ̄rie nō ſunt ꝯ̄rie pp̄ equiuocationem.

¶ Suſcipe āt vr̄ ſit⁹ ꝯtrarietatē. Nā ſedere ad id qō ē ſtare ꝯtrariū eē vr̄. Cōtraria enī ſt̄ q̄ i īdiuiduo vno eodēq; tpe ipoſſe ē ſil̄r repiri: viciſſiʒ tn̄ poſſe ieſſe. Sedēs enī ilico pt ſtare ⁊ ſtās ſedere: q̄cūq; āt ſedēte ipoſſe ē eū ſtare.

ARGU. ¶ Et vr̄ q̄dē gen⁹ hoc agnoſcer̄ ꝯ̄ria. Duo. n. illa ſeder̄ ſtar̄ ꝯtraria ſuſpicari poſſum⁹ vtiq; ſi ꝯtraria ea ſunt: q̄ nō eodē tpe ꝯtineri pn̄t i vno aliq̄: ſʒ vicib⁹ alternāt: is āt q̄ ſedet ilico ſtare pt: ⁊ q̄ ſtat ſedere. nō tn̄ eodē tēpore.

¶ Hec eſt ḡa pars p̄ncipalis huius. c. i q̄ auctor ponit p̄prietates accn̄tales pōnis: ⁊ ponit tres p̄prietates. duas cōes. ⁊ vnā p̄priā ipſi pōni. p̄ª p̄prietas cōis talis eſt q̄ pōni nihil eſt ꝯ̄riū. ¶ Circa hāc p̄prietatē ſic p̄cedit. p̄⁰ dubitat circa hāc p̄prietatem pbando q̄ pōni eſt aliqd ꝯ̄riū: ⁊ hoc pbat: q: ſedere ⁊ ſtare que ſunt pōnes vel denominatiue dcā a pōnib⁹ videntur eē ꝯ̄ria q: ſunt poſita ſub eodē gn̄e ⁊ nō pn̄t inē eidē ſil ſʒ ſucceſſiue: ⁊ alia vn̄r eē ꝯ̄ria: ergo vr̄ q̄ pōni ē aliqd ꝯ̄rium.

¶ Ponētib⁹ āt nobis hec ꝯtraria eē icōueniētia recipe cogimur: eo q̄ vnū ꝯtrarium ſit pluriū. Secūdū etenī collectionis ꝯtinētiā nō magis ſedere ad id qō ſtare ē ꝯtrariū q̄dē ē q̄ʒ ad accūber̄. Silr āt ⁊ queadmodū ſedere ⁊ ſtare nūq̄ʒ i eodē ſil̄ repiunt̄ ita nec ſedere ⁊ accūbere ⁊ ſtare: ſm̄ igitur huiuſmodi diſpoſitiones ſitui nulla contraria ineriit.

ARGU. ¶ An ſi ꝯtraria ōcernim⁹ ſedere: ſtare ptinus adeūdū ē icōmodū: vt nō vni vnū ꝯtrariū: ſʒ vni plura ꝯtra ponāt̄: nā illo q̄dē argumēto nō plus ꝯtraria pbant̄: ſedere: ſtare: q̄ʒ ſedere: accūbere: cū nemo ſit q̄ ſedere: ſtare accūbere poſſit: eodē pūcto tpis ſ̄ poſſit p vices. Er̄ ꝯſtituēdū ē poſit⁹ hmōi ꝯ̄rios iter ſe n̄ eē.

¶ Soluit iſtā dubitationē declarādo q̄ nihil eſt ꝯ̄riū pōni ⁊ hec eſt ꝯ̄. 18. huius libri. Et probat̄ ſic: q: ſi pōni eſt aliqd ꝯ̄rium maxime videt̄ q̄ hmōi. ſ. ſtare ⁊ ſedere ſunt ꝯtraria: ſʒ iſta nō ſunt ꝯtraria: ergo ⁊c̄. maior p3: ⁊ minor pbat̄ du⁰. primo ſic: q: ſi ſedere ⁊ ſtare eſſent ꝯtraria: eadē rōne ſedere ⁊ accūbere eſſent ꝯtraria: ⁊ ſi ſeder̄ ⁊ accūbere eſſent ꝯtraria: ſequeret̄ q̄ eidē multa eſſent ꝯtraria: quod eſt falſum ⁊ contra Ari. qui dicit in topi. q̄ vni tn̄ contrariatur vnum.

¶ Fortaſſis āt nec iſolitū videbit̄ q̄dē vnum plib⁹ eē ꝯtrariū. Pallor. n. ad albū ⁊ nigrū ꝯtrariū vr̄ eē. Nā ſub eodē gn̄e cū ſint nūq̄ʒ i eodē iueniunt̄ ⁊ viciſſiʒ trāſmutant̄. Relinquit̄. igit̄ vnū plib⁹ eē ꝯtrariū. Nō āt ē pallidum ad albū vel nigꝝ ꝯtrariū. etenī cū vtrūq; in eodē ē. pallor. n. ⁊ colores reliq ex albo ⁊ nigro ꝯficiunt̄. Neceſſariū ergo eſt in quocunq; pallidum eſt in oī eo quidē eſſe album ⁊ nigrum. Silr autē ⁊ de ceteris coloribus.

ARGU. ¶ Quāquā fortaſſe nō iſolēs oīno ſit: vt ꝯ̄ria q̄n̄q; vnius plura cōpareāt. q̄ppe ſi pallori ꝯ̄ria noſcūt̄: ⁊ cādor ⁊ nigritia: nā ⁊ ſub idē genus funguntur: ⁊ mutuo quoq; cōmeāt. An ꝯ̄ria pallori cādor ⁊ nigritia nō ſūt. q̄n pallor ⁊ ceteri colores intermediū cōſiſtere nō pn̄t ipromiſcui: ſʒ ex nigritia cādore tēperāt̄ oēs ⁊ cōfundunt̄. Quāobrē vbicūq; vl̄ pallor, vl̄ color alius huiuſmodi cōſpicitur: i ibi tū nigritiā tum candorē intelligi neceſſariū eſt.

¶ Ponit ⁊ remouet qōdā dubiū circa p̄dicta. q: videt̄ q̄ plura ꝯtrarient̄ eidē: q: tā albū q̄ʒ nigrū ꝯtrariant̄ pallido. ⁊ ſic videt̄ q̄ plura ꝯtrariant̄ eidē. Iſtud remouet auctor ⁊ dicit q̄ pallidū nō cōtrariat̄ albo ⁊ nigro. q: pallidū componit̄ ex albo ⁊ nigro. ⁊ p ꝯn̄s nō cōtrariat̄ albo ⁊ nigro. ¶ Intelligendum q̄ pallidū nō ꝯtrariat̄ albo ⁊ nigro cōtrarietate q̄ eſt maxima diſtantia aliquoꝝ poſitoꝝ ſub eodē gn̄e q̄ ꝯtrarietas dr̄ extremi ad extremū. ſed pallidū ꝯtrariat̄ albo ⁊ nigro ꝯtrarietate que eſt mediū ad extremū. Si. n. pallidū cōtrariet̄ albo ⁊ nigro ꝯtrarietate q̄ eſt extremi ad extremū: ⁊ pallidū tunc nō cōponeret̄ ex albo ⁊ nigro cōpōne virtuali.

q̄ō mixtū ꝯponit̄ ex elemētis.nā vnū ꝯtrioꝝ extremoꝝ nō ꝯtinet v̄tualit̄ aliud extremū:ꝛ ita vtrūq꞉ dcm̄ ē veꝝ.ſ.pallidum nō ꝯtriat̄ albo ꝛ nigro ꝯtrietate q̄ eſt extremi ad extremum.ſ; medij ad extremū.ꝛ tn̄ ꝯponit̄ ex albo ꝛ nigro qḋ

C intelli^m^ eſt ḋ ꝯpōne v̄tuali. ¶ Dubitat̄.q2 nō vr̄ veꝝ qḋ auctoꝛ dicit.ſ.ꝙ pallidū ꝯponat̄ ex albo ꝛ nigro. Nā ſi h̄ eēt veꝝ:in q̄cūq꞉ eēt pallidū in eodē eēt albū ꝛ nigrū.ꝛ ſic ꝯtria eēnt ſil in eodē. ¶ Ad oppoſitū arguit̄ ſic.q2 a pallido ad nigrum vel ad albū pōt eē motus.ḡ pallidū cuiq꞉ illoꝝ ꝯtriat̄. ꝯñā pȝ.cū motus ſit a ꝯtrio in ꝯtriū.Itē mediū ꝯtriatur extremo.vt vult pħs.5.phy.ſ; pallidū eſt mediū inter albū ꝛ ni

D grum.ḡ ꝯtriat̄ vtriq꞉ illoꝝ. ¶ Pro iſtis eſt notā^m^ ꝙ ꝯpoſitio

Cōpoſitio du^x^. eſt du^x^ vt ſpectat ꝓpoſito nr̄o.ſ.formalis ꝛ v̄tualis. Realis vel formalis eſt illa in q̄ ꝯponētia manēt realiter in cōpoſito ſ; formas ſuas.vt ligna ꝛ lapides in ꝯpōne domus:ꝛ carnes ꝛ oſſa in ꝯpōne hoīs. Cōpoſitio v̄tualis eſt qñ ꝯponētia ſolū manēt in ꝯpoſito v̄tualit̄ ſiue ſ; q̄litates ſuas.ita ꝙ mixtū vel ꝯpo^m^ h; ſiſes q̄litates vel v̄tutes q̄s hn̄t cōponentia vel miſcibilia. ꝛ talis eſt ꝯpō mixta ex elis ꝛ medij ex extremis. vt pallidi ex albo ꝛ nigro.nō ſequit̄ ḡ ꝙ vbicūq꞉ eſt pallidū illic ſit albū vel nigrū.vt pȝ. ¶ Sciendū eſt vlterius ꝙ du^x^ ē

E mediū.vt h; .4.me.ſ.p abnegatiōnē extremoꝝ.ꝛ ꝑparticipatiōnē extremoꝝ. Exē^m^ p̄mi.vt ſ; qḋ nō eſt ſanū nec egꝝ eſt mediū abnegatiue inter ſanū ꝛ egrū.vt lapis. Ex^m^ ſi vt pallidū qḋ ꝑticipat ḋ vtroq꞉ extremoꝝ coloꝝ ſ; cōe; mo^m^ loq̄ndi. ¶ Scire oȝ ēt ꝙ ꝯtrietas eſt multiplex in ꝓpoſito vt

F vult ꝯmē p̄.ḋ celo.q̄dā eſt extremi ad extremū.ꝛ iſta eſt ma

Contrarietas multiplex. xima q̄dā eſt medij ad me^m^.ꝛ q̄dā medij ad extremū.ꝛ iſte due vltime ſufficiūt ad motū nec ſunt ꝯtrietates ꝓprie dicte. Illud ḡ dcm̄ ꝙ vni tm̄ vnū eſt ꝯtriū oȝ intelligi de ꝯtrijs ꝯtrietate extremi ad extremū:ſ; nō de ꝯtrijs ꝯtrietate alia cōīter dcā q̄ eſt imꝑfecta.q2 ſic nō incōueniēt vni plā ꝯtriari. Alij tn̄ dicūt ꝙ ſi plā ꝯtriant̄ vni.h̄ eſt ſolū ꝑ accñs ꝛ nō ꝑ ſe.q2 plā nō ꝯtriatūr vni ſ; ꝙ vnū ſed magis ꝓut illud vnū accipit̄ vt plā. nā albū nō ꝯtriat̄ pallido ſ; ꝙ pallidū.ſ; ꝓut h; aliqd ḋ nigredine. Siſr nigrū ꝯtriat̄ pallido ꝓut h; i ſe albedinē.dicit̄ ḡ ꝙ nigrū ꝯtriat̄ albo in pallidore albū nigro in pallidore nō dñr ꝙ albū ꝛ nigꝝ ꝯtrientur pallido.dicit.n.pħs.5.phy.ꝙ qñ ē motus ab extremo ad extremū.tunc ille motus eſt ad extremum in medio.i.ad me^m^ ꝓut ꝯtinet in ſe aliqd extremi vt ſi fiat motus ḋ albo in nigꝝ.tūc iſte motus ē ad pallidū ſub rōne nigri.vel ad nigrū l pallido.ꝛ ſic pt ſuſtineri ꝙ nūq̄ plā ꝯtriant̄ vni ꝑ ſe.vitia āt extrema ꝯtriant̄ v̄tuti medie inter illa: nō ꝓut illa vitia ſūt plā.ſ; ꝓut ꝯueniūt i rōne mali ſiue vitij.

¶ Amplius āt contrarioꝝ q̄dē rō ē circa idē nā exiſtere. Sedere āt ꝛ iacere nō ſunt circa idē nā.ſed ſeiuncta ſunt. Eſt.n.ſedere circa rōnalia ꝓprie. Iacer̄ āt ꝛ accūbere circa diuerſa.hmōi āt ſignū eſt equi ꝛ bouis ſiſitudo.quibus ſine dubio accubitus ꝓbatur eē.

¶ Iā ꝯtrioꝝ ē c̄c̄ idē nāe gen^9^ v̄ſari:ſeder̄ ac

ARGU. cūbere nō v̄ſant. Qm̄ ſeder̄ p̄cipuū ē hoīb^9^ accūber̄ trāſlatiuū. Nā ꝛ ad muta q̄q꞉ ꝑtinet nihilo.n.min^9^ recūbit ſiue cubat equ^9^ q̄ȝ hō

¶ Scđo ꝓbat̄ q2 ꝯtria hn̄t fieri circa idē ita ꝙ circa qḋcunq꞉ h; fieri vnū circa idē h; fieri reliquū.ſ; ſtare ꝛ ſedere nō ſunt hmōi.vel nō hn̄t fieri circa idē.q2 ſedere ſit circa rōnabilia accūbere circa irrōnabilia.vnde ſedere non h; fieri circa quodcunq꞉ circa qḋ habet fieri ſtare ꝛ accumbere.

¶ Propriū āt pōnis ē neq꞉ cū minus n; cū ampli^9^ dici. Seder̄ nāq꞉ nō magis ē poſitio q̄ȝ accūbere nec min^9^ nec ſedēs magis vel minus alteꝝ altero dicit̄:neq꞉ accūbēs neq꞉ vniuerſaliter ſm̄ aliquā aliā poſitionem.

¶ Poſitus nec intēdi,nec remitti pn̄t: q2 n; poſitus magis vel minus eſt ſedere q̄ȝ recūbere:nec ſedens aliquis vel recūbens plus minuſue ſedens eſt:vel recūbens q̄ȝ alter. ARGU.

¶ Secunda proprietas eſt non ſuſcipere magis ꝛ minus verbi gratia ſedere non eſt magis poſitio q̄ȝ accumbere:nec vnus ſedens dicitur magis ſedens q̄ȝ alius.ꝛ ſic de alijs.

¶ Magis āt vr̄ ꝓpriū poſitionis ſubē aſſiſtere.oībus q̄dē alijs formis ſuppoſitis. Poſitio āt nihil aliud eſt q̄ȝ nālis ipſius ſubē ordinatio:q̄ a p̄ncipio q̄dē innata eſt vt q̄ aſperis ꝛ lenib^9^ eq̄lib^9^ ꝛ ineq̄lib^9^ ineſt vel a nullo q̄dā motu ꝯſueto vt ſeſſio ꝛ accubit^9^ ꝛ ſimilia. Quicquid igitur e proximo eſt ſubē aſſiſtens:id neceſſario poſitio eſt ꝛ omnis q̄dem poſitio hui^9^ rōnis ſuſcipit p̄dicationē.

¶ Illud v̄o peculiare poſitus oīs eſt:ꝙ inter formas extrinſecus accidētes prime ꝑtinēt ad ſubā;:nihil eni; aliud vr̄ eē poſitus q̄ȝ vl̄ nālis partiū ſubſtāīe digeſtio: cuiuſmodi ē ea q̄ reb^9^ q̄buſdā ſtati; ab ortu ꝯuenit vt aſperis ꝛ leuib^9^:hirſutis:atq꞉ glabris:vel nālis q̄de; nequaq̄ȝ:ſ; ex frequēti quodā ꝛ cōſuetudinario nāe motu nata collocatio cuiuſmodi ſunt recubitus atq꞉ ſeſſus:quāobrē efficitur vt q̄cq̄d extrinſecus ſupuenit:ꝛ prime ꝑtinet ad ſubā;:id oē poſit^9^ ſit opoꝛteat. Et retroꝛſu; quicq̄d poſitus eſt:id oē ſupueniat extrīſec^9^:ꝛ ad ſubſtātiā prime ꝑtineat. ARGU.

¶ Tertia ꝓprietas pōnis eſt maxi^e^ ꝓprie aſſiſtere ſubē.ꝛ hoc eſt.q2 poſitio eſt nālis ordinatio partiū ſubē: ſed alia ordinatio p^o^ aſſiſtit ſubē.ꝛ iō magis ꝓpriū eſt pōni aſſiſtere ſubē q̄ȝ alijs formis.ꝛ hoc pȝ tā de pōnib^9^ q̄ inſunt ex gñatione nālī cuiuſmodi ſunt.aſperitas ꝛ lenitas.equalitas ꝛ inequalitas q̄ȝ etiā de eis q̄ iſunt ſubē ex cōſueto mō nāe.cuiuſmodi ſūt ſeſſio ꝛ accubitus ꝛ ſilia. Ex his ꝯcludit iſtā ꝓprietatē max^e^ ꝓpriā pōni. Et pōt h̄ poni alia ꝯ huius libri q̄ eſt.19.ꝛ eſt ꝑ xime aſſiſtere ſubē eſt ꝓprietas maxime ꝓpria poſitioni.ꝛ hec ꝓprietas q̄ eſt prime aſſiſtere ſubē eſt cōuertibilis cum pōne.qḋ pȝ.nā oīs poſitio prime aſſiſtit ſubē.ꝛ oē prime aſſiſtens ſubē eſt poſitio.igit̄ ꝛc. ¶ Intelligendū ſ; Albertū h̄ ꝙ d̄ria eſt inter formas aſſiſtens ꝛ formas inherentes.nā formę inherētes ſunt forme q̄ cāntur totalr̄ ab intrinſeco.vt q̄ſtitas q̄litas ꝛc.ꝛ alie forme extrinſecus aduenientes dñr aſſiſtere ſubē. Et auctoꝛ poſuit h̄ ꝓprietatē de formis aſſiſtentibus.ſbē. Eſt igit̄ ſic intelligēda ꝓprietas:ꝙ inter oēs formas extrinſecus aduenientes maxime ꝓpriū eſt poſitioni prime aſſiſtere ſbē.nec valent inſtantie de relatione actione vel paſſione. Nā auctoꝛ intelligit de formis extrinſecus aduenientibus.ꝛ intendit ꝙ de numero formarū extrinſecus aduenientium poſitio ꝑ ꝛ prime aſſiſtit ſbē:ꝛ h̄ eſt verum.quere.ꝛc. Ad ma… vide A… to. an… li.7 … q.3.… 7.q.… ſola…

HAbitus āt eſt corpoꝝ.ꝛ coꝝ q̄ circa corpus ſunt adiacētia ſ; quā hec q̄dē; habere:illa v̄o haberi dicunt̄.

¶ Habitus eſt ꝛ corporis ꝛ coꝝ q̄ circa corpus ſunt applicatio:per quam hoc habere,illa vero haberi denominantur. ARG…

¶ Iſtud

¶ Jſtud eſt 6m cap. in quo auctor determinat de hītu. ꝯtinet ꝗtuor ptes pncipales. pᵃ ē de deſcriptiōe hit⁹. 2ᵃ ibi. (Hec āt nō ſꝫ totū.) ē de diuiſiōe hit⁹. 3ᵃ ibi (Suſcipit āt magis ⁊ minꝰ) eſt de ꝓprietatib⁹ accñtal. h⁹ ipi⁹ hit⁹. 4ᵃ q̄ icipit ibi. Dr āt hīe. de denoiatiuo hit⁹. ſ. de ipſo hīe. Jn pᵃ g pte deſcribit hituꝫ dicēs ꝙ hit⁹ eſt corpis ⁊ eorū q̄ circa corp⁹ ſunt adiacētia. ſm quē q̄dā dr̄ hīe. vt corpꝰ. ⁊ q̄dā dr̄ hri vt ea q̄ ſunt circa corp⁹. Hec deſcriptio dꝫ ſic intelligi. hit⁹ eſt corpis ſubiectiue ⁊ eoꝝ q̄ ſunt circa corp⁹ effectiue. vt indumēta vel arma hituꝫ faciūt.

A ¶ Nōm eſt h̄ ꝙ hit⁹ ſumit 3r. vnoᶜ ſm ꝙ dicit diſpōnē pmanentē. ⁊ de difficili mobilē corpis vel aie. ⁊ ſic eſt in pᵃ ſpē q̄litatis. alioᵒ ſiḡt veſtimentū vt tunicā vel cappā ⁊ ſic eſt res artificialis. ⁊ nō eſt in aliquo gñe. ſꝫ eſt aggregatū per accñs. 3ᵒᶜ ſiḡt adiacētiaꝫ corpis ſbiue. ⁊ eoꝝ q̄ ſunt circa corp⁹ effectiue: ⁊ ſic hitus eſt p̄ntum p̄ſe. vñ hit⁹ ſm ꝙ eſt p̄ntuꝫ eſt q̄dda ꝫ exiſtēs in corpe ſubiectiue cātū effectiue ab alijs q̄ ſunt circa corp⁹.

B ¶ Nōm eſt 2ᵒ ꝙ ſimplici⁹ in cōmēto ſuo ponit ꝙ ad hituꝫ put eſt p̄ntuꝫ tria regrunt. ſ. res q̄ hꝫ vt corpus. ⁊ res q̄ hr̄. ⁊ hec diuidit. q̄a q̄daꝫ ꝯtinet corpus vt veſtimētū vel calciamētū vel arma. q̄daꝫ ꝯtinet a corpore vt gladi⁹ vel haſta a manu. dicimus. n. ꝙ iſte eſt gladiator. 3ᵒ regritur adiacētia paſſiua corpis. ⁊ adiacentia actiua eoꝝ que circa corp⁹ ſunt. ⁊ q̄ multa ſunt circa corp⁹. ⁊ non tm̄ vna res. iō dixit ſunt circa corpus ⁊ non eſt.

C ¶ Nōm 3ᵒ de mente Cōmē. 5. meta. ꝙ hitudo ꝯtinētis ad ꝯtentum eſt 2ᵃ. vna qua ꝯtinēs hꝫ ꝯtentū. ⁊ ex iſta hitudine cātur vbi in loco a loco ꝯtinente. alia eſt qua ꝯtentum dicitur hīe ꝯtinens ⁊ nō ecōuerſo. ⁊ ex iſta habitudine cauſat habit⁹ p̄ntalis.

hitudo ꝗtuplex

¶ Hec aūt nō. hoc aūt nō dr̄ ſm totū ſꝫ ſꝫ particularē diuiſionē vt armatū eē ⁊ calciatū eē. His nāqꝫ eq̄ ſimplicia q̄dē noīa poſita ſūt q̄b⁹ appellarent ea: ſꝫ ſūt eis noīa armatio ⁊ calciatio. hoꝝ aūt ad ꝓpoſitionē ⁊ de reliqs.

ARCI. ¶ Que q̄dē nō ex corpis vniuerſi circūlectu. Sꝫ ex amictu ſolo partiū dr̄: vt bracatū/ armatū eē/ calceatū: ⁊ petaſatū eē. Ceteꝝ talia noīb⁹ appellata nō ſunt p̄mi genijs ⁊ ſimplicibus. Sꝫ riuatis ⁊ factitijs. armatura: calceatura: ſoleatura: que quotiens vſu veniūt ad eandē ſimilitudinem fingenda ſunt.

¶ Hec eſt 2ᵃ ps pncipalis in q̄ ponit diuiſio habit⁹ q̄ talis eſt. Quidā eſt hitus ſm totū corpus. ⁊ q̄dā eſt hitus ſm ptē corporis. h̄ eſt q̄dā eſt hitus toti⁹ corpis. ⁊ q̄dā eſt hitus ptis corporis q̄ nō eſt toti⁹ corpis. v. ḡ. armatū eē eſt hit⁹ toti⁹ corpis vt q̄ſi totū corp⁹ eſt armatū. ¶ Et ſi dicat ꝙ nūq̄ꝫ ē totū corpus armatū. ſꝫ ſolū ptes corpis. iſtud nō obſtat. q̄ poſe eſt ꝙ aliqs hit⁹ circūdet totū corp⁹ vt ponam⁹ totū corp⁹ mortuū eē inuolutū vel capiam⁹ ſaccū in quo ponat aial viuū a tali hitu circūdate totuꝫ corpus cātur aliqs hit⁹ in toto corpe. ēt eſt hitus ptis corpis vt calciatū eē vel chyrotecatum eſſe.

¶ Suſcipit aūt habit⁹ magis ⁊ minus. armatior. n. eques pedite dr̄. ⁊ calciatior q̄ cū caligis ⁊ calciamētis eſt q̄ꝫ q̄ ſolū caligis vel calciamētis vtit. Jn q̄buſdā āt veꝝ nō eſt: ꝙ cū magis vel min⁹ p̄dicent vt veſtitū eē ⁊ ſilia.

ARCI. ¶ Habit⁹ recipit plus ⁊ min⁹ nā ⁊ armatior videt cataphract⁹ eques eē q̄ꝫ ferētari⁹ atq̄ꝫ veles. Et calceatior q̄ gallicis vtit ⁊ calceo: q̄ꝫ q̄ vel calceo tm̄ vel gallicis: ſunt ēt q̄ nō recipiūt plus ⁊ min⁹: vt veſtitū ⁊ tunicatū eē.

¶ Hec eſt 3ᵃ ps in qua ponunt ꝓprietates accñtales hit⁹. Et ſūt tres ꝓprietates. due cōes ⁊ vna ꝓpria. pᵃ ꝓprietas eſt ſuſcipe magis ⁊ min⁹. vt armat⁹ calciat⁹. Eques. n. dr̄ armatior pedite. ⁊ hñs caligas ⁊ calciamēta eſt ēt magis calciat⁹ hñtes calciamēta ſolū. h̄ ꝓprietas nō eſt cōis oi hitui. nā veſtitū eē nō ſuſcipit magis ⁊ min⁹. itelligēdo p veſtitū hituꝫ totum q̄ ordinat ad tegēdū corpus. Solū. n. hñs tunicā eſt ita veſtit⁹ ſicut hñs tunicā ⁊ ſuptunicā.

D ¶ Nōm ſm Albertū ꝙ veſtimētū pncipaliter ordinat ad cooperiendū corp⁹. iō hñs tunicā ſolā eſt ita veſtit⁹ ſicut hñs tunicā ⁊ ſuptunicā. i. coopt⁹. iō veſtitū eē nō recipit magis ⁊ min⁹.

E ¶ Et ſi dicas ꝙ veſtitū eſſe nō ſolū ordinat ad coopimentū corpis. ſꝫ ēt ad arcēdum frigus. dr̄ ꝙ veſtitū eē pn̄r ordinat ad tegēdū. ſi āt ad arcēdū frigus ordinet h̄ eſt p accñs. ⁊ ſm vulg⁹: ſꝫ armatū eē ſuſcipit magis ⁊ min⁹: q̄ iſte hitus ordinat ad bellandū: ⁊ q̄ eq̄s melius pugnat q̄ꝫ pedes. iō dr̄ armatior. Alr dici pōt ꝙ iſte hitus q̄ eſt in plurib⁹ ptib⁹ corpis dr̄ ſm magis. ⁊ iſ q̄ in paucioribus dr̄ ſm min⁹. iō calciatior eſt hñs caligas ⁊ calceos q̄ꝫ habēs alterū iſtoꝝ tm̄. ſꝫ tunica ⁊ ſuptunica in eadem pte corpis recipiunt. iō nō faciūt magis vel minus. Uel pōt dici ꝙ auctor pp̄ h̄ dixit veſtitū eē nō ſuſcipe magis ⁊ min⁹. q̄ nō eſt vox in poᵃ p quaꝫ magis vel min⁹ dici poſſit reſpcū veſtitū eē. non. n. eſt in vſu veſtitior: non aūt eſt ſic de alijs ſpēbus.

¶ Habitui vō nihil ꝯriū. etenim armatio calciatiōi ꝯria nō ē. Jdē. n. calciat⁹ ⁊ armatus. qm̄ āt alijs ꝯria nō ē palā ē: ſilr āt ⁊ his ſilia.

ARCI. ¶ Sꝫ nec hit⁹ eſt hitui ꝯri⁹: vt armatura: calceatura: ceteraq̄ꝫ hmōi: qn̄ q̄dē vn⁹ ⁊ idē hō armatus ⁊ calceat⁹: ⁊ manicatus eſſe pōt.

F ¶ 2ᵃ ꝓprietas hitus eſt nō hīe ꝯriū. v. ḡ. armatū eē ⁊ calciatū eē nō ſunt ꝯria. q̄ ideꝫ hō eſt ſimul calciat⁹ ⁊ armat⁹. ⁊ ꝯria nunq̄ꝫ ſūt ſimul in eodē. ¶ Sꝫ iſta rō nō dr̄ valere. q̄ q̄ꝫuis idem hō ſit armat⁹ ⁊ calciat⁹. h̄ eſt ſm diuerſas ptes. rñdet ꝙ rō eſt bona. q̄ armatio ⁊ calciatio pñt eſſe in eadeꝫ pte ſil. vt in pede. mō ꝯria nō poſſunt eē ſimul in eodē. ¶ Dubitat. q̄ cā ſuſcipiēdi magis ⁊ min⁹ eſt pmixtio cum ꝯrio. vt pꝫ ex 5. phy. ⁊ vbi nō eſt ibi nō eſt magis ⁊ min⁹. vr̄ ḡ ꝙ habitui ſit aliquid ꝯrium. ¶ Rñm ꝙ aliq̄d dr̄ ſuſcipere magis ⁊ min⁹ 3r. vnoᵒ q̄a magis ⁊ min⁹ miſcet cum ꝯrio. ⁊ ſic loq̄tur phs 5. phy. Et ſic illud dr̄ albi⁹ q̄d eſt nigro iꝑmixti⁹: 2ᵒᶜ dr̄ aliquid magis ⁊ min⁹ p approximationē ad pm̄ ens vel elongationē ab eodē. ⁊ ſic hō dr̄ pfectior aſino. q̄ magis appropinquat p enti. 3ᵒᶜ dr̄ aliq̄d magis ⁊ min⁹ ſuſcipere. q̄ magis vl̄ minus valet ad finē ad quē ordinat ⁊ ad hunc finē plus valet eques q̄ꝫ pedes. ⁊ ſic eq̄s dr̄ armatior pedite.

¶ Propriū āt hitus eſt ī plurib⁹ q̄dē vt ī corpe ⁊ ī his q̄ circa corp⁹ ſūt exiſtē. adiacet. n. corpi ⁊ his q̄ circa corpus ſunt. h̄ autē vt dictū eſt ſit ſm eā que in ptibus eſt diuiſioneꝫ.

ARCI. ¶ Propriū hit⁹ ē ī plib⁹ exiſtere. Hoc ē tā in corpe q̄ꝫ ī ijs q̄ circū corp⁹ ſt. Eſt. n. hit⁹ vt dixi corpis ⁊ eoꝝ q̄ cc̄ corp⁹ ſt applicatio: n̄ q̄d ex vniuerſo eo: ſꝫ ex amictu ſolo ptiū vocat⁹.

¶ 3ᵃ ꝓprietas hit⁹ q̄ eſt ſibi ꝓpria eſt eē in plib⁹. hitus. n. ieſt corpori ⁊ his q̄ ſunt circa corpus. q̄d intelligendū eſt ſic. habit⁹ eſt in corpe ſubiue. ⁊ in his q̄ ſunt circa corp⁹ effectiue.

¶ Jn paucis āt alijs pncipijs h̄ iuenies. in q̄ꝫtitate. n. ſolū ⁊ ī his q̄ ad aliq̄d ſt ſil̄r repies ad aliq̄d āt vt figuralr̄ dicat vt ſilitudo ⁊ diſſilitudo q̄ plib⁹ ſilib⁹ ⁊ diſſilib⁹ iſt. Quātitas āt vt nūer⁹ q̄ ⁊ inumerabilib⁹ ieſt vtiq̄ꝫ ſemp creſcēs ſꝫ vnitatū mltifariā aſcēſionē. Siplr

aūt nihil īuenies ī tot diſtribui ptib⁹ poſſe eē vt numerū. Nō āt oīs q̄ntitas aut relō taliuȝ eſt. Habitus āt oīs in plībus nec̄io ↄſiſtit vt in corpore ⁊ in his q̄ circa corpus ſūt. oē. n. qḋ in corpe ⁊ circa corpus eſt ↄſiſtens huius nomē ſortit̄. q̄re magis ppriū qdeȝ habitus erit in corpe ⁊ circa corpus exiſtibus ſ₃ eā q̄ partiū eſt diuiſionē: vt in plībus ex exiſtere.

ARGL. ¶ Hoc āt diſcrimē admodū pauca ſunt q̄ ferāt: vt quātitas ⁊ relō dūtaxat: nā ⁊ ſilītudo diſſilītudoq̄ȝ in ſilībus ⁊ diſſilīb⁹ multis ↄſiſtūt. Et nūerus idē in plurib⁹ numeratis verſat̄. Subīde creſcēs acceſſiōib⁹ monadū multiplicibus: vt nihil oīno ſit qḋ ī plā q̄ȝ nūer⁹ diſtributū eē videat̄ oīa tñ ea q̄ hoc nec oīs quātitas: nec oīs relō cōſentit: hit⁹ oīs ſētit vt idē ſit videlȝ ī plībus. Quicqd ſ₃ ⁊ in corpore cōſiſtit: ⁊ in ijs q̄ corp⁹ ambiūt: h̄ hitus vocat̄: quo circa maxime ppriuȝ erit hitus: q̄ ⁊ in corpe ⁊ in ijs que p ptes corpus amiciunt tanq̄ȝ in pluribus quibuſdam ineſt.

¶ Iſta ppꝛietas non ſolū ieſt hitui ſȝ ēt aliqb⁹ alijs vt relatiōi ⁊ nūero. v. g. ſimilitudo ⁊ diſſimilitudo eſt in plurib⁹. ⁊ numerus eſt in plurib⁹. ſ. reb⁹ numeratis. ⁊ tñ eſſe in pluribus nō cōpetit oī q̄ȝtitati nec oī relatiōi. ſȝ bene oī hitui cōpetit eē in plurib⁹. Et iō ppꝛietas q̄ eſt eſſe in plurib⁹ eſt magis ppꝛia hitui q̄ȝ alicui p̄dcō. vñ eſt ſic ppꝛia hitui q̄ cōpetit oī habitui. ⁊ nō ſolū habitui. ¶ Intelligēdū q̄ nullū acciñs vnum nūero eſt ſit ſ̄m ſe totū in diuerſis ſubiectis. aliqḋ tñ accidēs vt numerus eſt in diuerſis ſubiectiue ſ̄m ſuas partes. i. q̄ vna eius pōt eſſe in vno hoīe. ⁊ alia in alio hoīe. ⁊ 3ª in 3° hoīe. vñ non oē accñs eſt in vno ſb̄o vel in plurib⁹ ſ̄m diuerſas ptes. ſilitudo aūt ē in vno ſilium ſubiectiue. ⁊ in alio terminatiue.

De B vi de ant. and. lib. 5. meta. q. 8. & ne. 2. & 3. & li. 8 q. 5. arti. 2.

¶ Dī aūt hr̄e multis modis. hr̄e. n. dicimur ſ̄m alterationē vt albedinē ⁊ nigredinem. ⁊ q̄ȝtitatē vt lōgitudīe. Nihil tñ aliḋ eſt dr̄e albedinē aut lōgitudinē hr̄e q̄ȝ albū aut lōguȝ eē. Dī āt ⁊ vas aliqḋ hr̄e. vt modius tritici: qḋ nihil aliḋ eſt dr̄e q̄ȝ ↄtinere. Hr̄e quoq̄ȝ ⁊ in mēbro dr̄. vt ī digito ānuluȝ. qḋ tñ eſt dr̄e quātū ⁊ digitū in ānulo eē. Dī aūt vir vxorē hr̄e. ⁊ recipe vxoꝛ virū. hic āt īſolitus ē hm̄di modus. h⁹ āt hr̄e nihil aliud ſigt̄ q̄ȝ cohabitare. q̄re modi hm̄di q̄ ↄſueuere dici q̄nario nūc terminant̄. Fortaſſe āt aliȷ modi erūt p̄ter hos q̄ nūerati ſūt. Sȝ ſiqs diligēs ſit inq̄ſitoꝛ īueniat; ⁊ de pncipijs hec dcā ſufficiāt. Reliq̄ v̄o in eo qḋ de analecticis eſt q̄rātur.

ARGL. ¶ Verbū hr̄e multis modis capit̄. Nā ⁊ q̄litas hr̄i dr̄ vt albedo nigredo. Itē quātitas: atq̄ȝ mēſus: vt craſſitudo: pceritas. Nihil. n. aliḋ ē nigredinē vel craſſitudinē hr̄e q̄ȝ nigꝝ ⁊ craſſuȝ eē. Dñr ⁊ vaſa qḋ ↄtinēt hr̄e: vt triticū ſextarius. hn̄tur ⁊ in ptibus pleraq̄ȝ: vt ānulus in police: qḋ qdeȝ aliud nō ſignat q̄ȝ q̄ in ānulo pollex eſt: hȝ ⁊ vir vxorē: ⁊ vxor virū. Sed modus hic hm̄di peregrinus eſt ⁊ inſolēs: vt q̄ hȝ: idē hr̄i quoq̄ȝ phibeat̄. At h̄ aliud nō indicat q̄ȝ q̄ eſt vxori cū viro cōtubernīū. Ita pſpicuuȝ eſt celebratiſſimos h⁹ verbi ſignatus īt̄ra q̄nariū ↄſiſtere: At nonnulli fortaſſe pūt aliȷ: ſȝ ſolertie veſtigātiū relinquēdi ſunt. De ſex initijs ad hanc finem dixiſſe contenti ſimus: ſiq cetera deſiderāt ad librum q̄ analytica inſcribit̄ remittēdi ſunt.

¶ Hec eſt quarta pars in qua auctoꝛ diſtinguit denominatiuum ipſius habitus ſiue habere. ⁊ ponit quinq̄ȝ modos pꝛioꝛ qui ſatis patent in libro predicamentorum.

Dicit̄ aūt magis ⁊ minus ſuſcipere tripl̄r. aiūt. n. qdā ſ₃ cremētū ⁊ diminutionē eoꝝ que ſuſcipiūt ſuboꝝ. Al̄r āt ⁊ aliȷ ipa qdē q̄ ſuſcipiūt̄ ī ſuſcipiēte ⁊ diminui ⁊ creſcē autumāt. Aliȷ āt ſ₃ vtrūq̄ȝ alioꝝ diminutiōeȝ ⁊ augmētationē. A p̄mis itaq̄ȝ ī colhāies q̄ eoꝝ rata ſit ⁊ firma ſn̄ia māifeſtabim⁹. Siqs v̄o p̄mā ⁊ ſ₃aȝ detraxerit vtiq̄ȝ ⁊ t̄tiā d̄traxerit q̄ ex vtriuſq̄ȝ efficit̄ ↄiūctiōe. Nō igr̄ ſ₃ ſuſcipiētiū ipſorū ſuboꝝ cremētū vel d̄cremētū cū magis ⁊ min⁹ aliq̄ dn̄r ſuſcipe. Nll̄a. n. rō obuiaret dicēti hoīeȝ qdē ⁊ aīal ⁊ ſubāȝ ⁊ ↄſilīa cū magis ⁊ cū min⁹ dici. ↄcedētib⁹ nobis ſ₃ ſubi itēſionē ⁊ remiſſionē q̄lȝ cū magis ⁊ cū minus dici. Ampli⁹ āt motū augm̄ti ⁊ diminutiōis frequēt̄ ſuſtinet equ⁹. Dī āt lapis maioꝛ vel minoꝛ lapide quodā q̄ nunq̄ȝ intēſionē neq̄ȝ remiſſionē paſſus eſt. Mons ēt alio monte maioꝛ dr̄: cum neuter creſcat ⁊ decreſcat.

¶ Aliq̄ recipe plus ⁊ min⁹ vno triū modorū putant̄. qdā intenſionē ⁊ remiſſionē cōſtare dicūt: ⁊ incremēto ſubiectoꝝ: ⁊ decremēto. qdaȝ ex incremēto reꝝ / ⁊ decremēto: que capiunt̄ ⁊ ↄtinēt̄ in ſubiectis. Aliȷ cāe faciunt vtrūq̄ȝ. De ſentētijs trib⁹ q̄ȝ ſit veriſſima diſceptabimus. Illud ſcire opȝ prima ⁊ ſcda euerſis: ↄtinuo euerſuȝ iri tertiā. Que duaꝝ ſocietate coaleſcit: p̄miſſ cremēta ſuboꝝ / ⁊ decremēta facē quo res aliq̄ cū diſcrimīe plꝰis vel minoris dicat̄ tueri nullo pōſſum⁹: alioquin futuꝝ eſt vt hoīeȝ affirmātib⁹: vel aīal: vel ſubāȝ h⁹ recipe plus ⁊ minus occurri nō poſſit: Utiq̄ȝ ſi de ſuboꝝ cremētis ⁊ d̄cremētis intēſionē ⁊ remiſſionē exiſtere fateamur. item equus ⁊ augeri pōt ⁊ minui: proindeq̄ȝ vel maioꝛ vel minoꝛ q̄ lapis eſſe perhibebitur. Cui tñ nunquaȝ vel auctio vel minutio cōtigerit. Mons quoq̄ȝ maioꝛ alio mōte dr̄. Quoꝝ neuter vtiq̄ȝ nec īcreſcit nec d̄creſcit.

ARGL.

❡ Hec eſt 3ᵃ ps pncipalis ſiue tertiꝰ tractatꝰ huius lib. In qua determinat de qbuſdā que ſequunt cognitionē. ſex pncᵗ. ⁊ cōtinet duo capᵃ. In pmo determinat de cā ſuſceptionis magis ⁊ minꝰ. In 2ᵒ ibi (Eſt autē gnatio ſimplex) Determinat de gñone formaꝝ. pᵐ caᵐ ꝯtinet duas ptes pncipales. In pᵒ determinat de cā ſuſcipiēdi magis ⁊ minꝰ ſm opionē alioꝝ. In 2ᵒ ibi (Opꝫ igit aliā iuenire) determinat de cā ſuſcipiēdi magis ⁊ magis ſm opionē ppriaꝫ. In pma parte ponit tres opiones. ⁊ iprobat duas. qbus iprobatis ſatis pꝫ iprobatio tertie opionis. ❡ Pria opio eſt ꝙ aliqd dr̄ magis ⁊ minꝰ ſꝫ cremētū ⁊ diminutionē ſubi in quo eſt. vt ꝙ aliqs dr̄ magis albū. qꝛ ſbm i quo ē albedo ē maiꝰ: ⁊ ſic aliqd dr̄ minꝰ albuꝫ. qꝛ ſbm i quo eſt. ē minꝰ. ❡ 2ᵃ opio eſt. aliqd dr̄ magis vel minus ſꝫ maioritatē vel minoritateꝫ forē recepte in ſbo. ❡ 3ᵃ opio eſt. aliqd dr̄ magis vel minꝰ ſm augᵐ vel diminutioneꝫ vtriuſqꝫ tā ſubi q̄ꝫ forᵉ. Duas pmas iprobat auc. qꝛ illis iprobatis ſatis ē 3ᵃ opio iprobata. qꝛ 3ᵃ opio pficit ex duabꝰ primis. ⁊ ēt p q̄ iprobant due pᵉ opiones pōt 3ᵃ opio iprobari.

A magis ⁊ minꝰ aliquid ſuſcipe tripſr itelligi pt habitudo ꝗtuplex

❡ Circa iſtas opiones ē ſciēdū ꝙ aliqd ſuſcipe magis ⁊ minus pt itelligi 3ʳ. Unoᵒ ꝙ ipm in ſua eēntia itēdat ⁊ remittat. Alioᵒ itelligit ꝙ ipm creſcat ⁊ decreſcat ſicut decreſcūt aīalia ⁊ plāte. 3ᵒᶜ pt itelligi ꝙ maior q̄ꝫtitas ⁊ minor ē cā ſuſcipiēdi magis ⁊ minꝰ: ita ꝙ iᵈ qd ē maiꝰ i q̄ꝫtitate ſit maiꝰ ſꝫ formā. ⁊ qd ē minꝰ i q̄ꝫtitate ſit minꝰ ſꝫ formā. Et ſꝫ iſtū triplicē itellectū iducunt tres rōnes. p igr̄ pbatur ꝙ ſuſceptio ſꝫ magis ⁊ minꝰ nō ē ſꝫ itēſionē aut remiſſionē ſubi. ⁊ h̄ eſt ꝯ̄ 20. hꝰ lib. ⁊ pbat ſic. vnꝰ lapis dr̄ maior aut minor alio lapide. ⁊ vnꝰ mōs dr̄ maior aut minor alio mōte. ⁊ tñ nec mons augmētat nec diminuit. nec ēt lapis auget aut diminuit q̄ꝫtitatiue. ğ ſuſceptio magis aut minꝰ nō ē ſꝫ augmētationē nec diminutionē q̄ꝫtitatis ſubi: cuiꝰ oppoſitū dicebat pma opio.

❡ Ampliꝰ aūt margarita q̄dā albior equo dr̄ cui pedē q̄ꝫuis magnū ꝯtigit hr̄e. h̄ aūt nō ſꝫ ꝙ equꝰ qdē i eēntia a margarita ſupat. Colligere āt oꝫ vel margaritā qdē albiorē equo pnūciari ſꝫ magnitudinē ſubi vl̄ puitatē. vl̄ nō: veꝝ qdē erit albiorē eē equo margaritā: vl̄ nihil oino cū magis vl̄ cū minꝰ dici ſꝫ ſboꝝ magnitudinē vel puitatē neqꝫ ſꝫ cremētū vl̄ diminutionē. Hoc āt palā eſt ꝙ ſꝫ magnitudinē qdē ſubi margarita albior equo ñ dr̄: tñ margarita nō albiorē equo eē falſū ē. Relinqt ğ nihil ſꝫ ſubi magnitudinē cū magis vel cū minꝰ dici. Silr̄ ⁊ neqꝫ ſꝫ paruitatem.

ARGI. ❡ Itē vnio candidior equo dr̄ alterū pedem cādido. Atqꝫ dubiū nō eſt qn equū vnio magnitudīe nō ſupet. Itaqꝫ ſtabit hec cōplo vl̄ vnionē equo cādidiorē eſſe p magnitudinē vniōis ⁊ puitatē eq vel temē iactari: vnionē equo cādidiorē eē: vl̄ nihil oino cape plus ⁊ minꝰ ex magnitudīe ſuboꝝ: ⁊ puitate cremēto decremētoqꝫ. At nec pmū nec ſcōm eſt: relinquit ğ tertiū. Nihil eē oino qd capiat plꝰs ⁊ minꝰ ex icremēto ſubiectoꝝ ⁊ decremēto.

❡ 2ᵒ pbat ꝙ ſuſceptio magis ⁊ minꝰ nō eſt rōne maioritatis vel minoritatis ſubiecti. ⁊ h̄ eſt ꝯ̄. 21. huiꝰ lib. ⁊ probat ſic. Margarita eſt albior equo. ⁊ ēt pede eq. ğ non rōne maioritatis vel minoritatis ſubi dr̄ aliqd magis vel minus. qꝛ ſi ſic. diceret maius q̄ꝫtitatiue magis tale. qd falſum eſt.

❡ Ampliꝰ āt neqꝫ ſm ea q̄ iſiciūt. Si. n. qdem ſꝫ magnitudinē albedinis vel alicuiꝰ ceteroꝝ accñtiū aliquid albiꝰ alio dr̄. vel ſm puitateꝫ minus albū vel q̄uolibet alr̄: vtiqꝫ ⁊ magis albus hō vel equꝰ vel qōlꝫ aliud aīal albus margarita diceret. eteniꝫ maior albedinis quantitas equo accidit q̄ꝫ margarite.

❡ Sꝫ ne ſcōa quoqꝫ opio defēdit: q̄ credit itēſionē ⁊ remiſſioēꝫ ꝯſtare p magnitudineꝫ ⁊ paruitatē eaꝝ reꝝ q̄ capiunt ⁊ ꝯtinēt i ſubiectis. Si. n. ex magnitudīe cādoris aliō alio cādidiꝰ eē poſſet. Tūc ⁊ hō ⁊ equꝰ vnioē cādidiora perhiberent. Ipſum enim cādoris equor ⁊ āplitudo maior i vnioē q̄ꝫ i equo ē. ARGI.

❡ 2ᵃ opio ꝙ cā ſuſcipiēdi magis ⁊ minꝰ eſt q̄ꝫtitas forᵉ recepte in ſbo. vñ pbat ꝙ cā ſuſceptiōis magis ⁊ minꝰ nō eſt q̄ꝫtitas forᵉ recepte in ſbo. pbat ſic. ⁊ hec ē ꝯ̄. 22. hꝰ lib. ⁊ pbat 2ʳ. p ſic. Albedo i hoīe vel i equo ē maior ſꝫ q̄ꝫtitatē q̄ꝫ albedo in margarita. ğ q̄ꝫtitas forᵉ nō ē cā ſuſcipiēdi magis ⁊ minꝰ. qꝛ tūc vbi eēt maior q̄ꝫtitas ibi eēt magis. ⁊ vbi eēt minor q̄ꝫtitas ibi eēt minꝰ. ⁊ ſic hō ⁊ equꝰ eēt albior margarita. qd eſt falſū. ergo q̄ꝫtitas forē nō ē cā ſuſceptiōis magis ⁊ minꝰ.

❡ Ampliꝰ āt magis ⁊ minus alteꝝ altero dr̄. nō ſꝫ ſubi neqꝫ accñtis cremētū vel decremētū: qm̄ āt ñ ſꝫ ſubi cremētū vel magnitudinē vel diminutionē aliqs puiꝰ aliquo dicat maifeſtū eſt. nec quoqꝫ ſꝫ ampliorē ipſiꝰ accñtis quātitatē eteni q̄ꝫtitas vltra ſbꝫ ꝓtēdi nō pt. Terminꝰ. n. q̄ꝫtitas corpꝰ ē. puitas āt q̄ꝫtitati ſuppōit: q̄re vltra puuꝫ qdē ſbꝫ puitas ñ porrigit. Quāto ğ ſbꝫ puiꝰ efficit tāto puitas q̄ꝫtitas miorat. Pꝫ itaqꝫ nihil cū magis ⁊ cū minꝰ pri neqꝫ ſꝫ ſoliꝰ ſubi augmētū vel diminutionē neqꝫ accñtis. q̄re neqꝫ ſm vtrūqꝫ.

ARGI. ❡ Deinde ſi plus ⁊ minꝰ ex ſuboꝝ mō nō cōſtāt: vt pbauimꝰ ex accñtiū mō qui ꝯſtabūt. Modus. n. eiꝰ qd recipit. Intra modū ſubi ſui ꝯſtat ⁊ arcet. Neqꝫ pōt vltra porrigi. Nā ſuꝰ cuiuſqꝫ modi terminꝰ atqꝫ lines fere ipꝫ corpꝰ ē. Magnū āt atqꝫ puū appellatiōe modi veniūt. Quare puitas / vt ita dicā / attēdi ñ pōt vltra q̄ꝫ corpꝰ ipꝫ puū. ppea quātū i ſtrato demit tm̄dē mō quoqꝫ deperit. Ex ijs apparet diſcrimia pluris ⁊ mioris: neqꝫ p ſubiecti neqꝫ p accñtis / icremētū ⁊ decremētuꝫ exiſtē. Nō ſi h̄ pfecto nec p vtrūqꝫ ꝯiūctuꝫ.

❡ Scdo pbat eadē ꝯcluſio ſic. q̄ꝫtitas forē nō extendit vltra q̄ꝫtitatē ſubi. ſed ſm extenſionē aut q̄ꝫtitatē ſubi nō dr̄ aliqd ſm magis ⁊ minꝰ. vt viſum eſt in pbatione prime opionis. ergo q̄ꝫtitas forme nō eſt cā ſuſcipiendi magis ⁊ minus.

❡ Opꝫ igr̄ alia iuenire q̄ cū magis ⁊ minꝰ dicāt. Hꝫ vō ſt ea q̄ ſt i voce. Eoꝝ q̄ adueniūt: nō ſꝫ ſubi mobilis cremētū vl̄ diminutionē. Sꝫ qm̄ eoꝝ q̄ ſūt i voce ipōni ppingora ſiue ab eadē remotiora ſt. De his. n. cuꝫ magis dnr̄ q̄ pximiora ſūt ei q̄ in voce eſt ipōni: cuꝫ

min⁹ vō ō his q̄ remotioꝛa ꝯſiſtūt. vt albū dr̃ id i quo ē pura albedo. Quāto igit̃ aliqs ad pōnē q̄dē vocis accñs purioꝛi iñ it̃ albedie tāto ꝛ cādid⁹ aſſignabit̃. ꝛ pui⁹ dr̃ ꝙ alijs cō paratū a ſtature dimēſione i q̄ñtitate vincit̃. q̄cq̄d igit̃ ē qd̄ i q̄ñtitatis mēſura ſupat̃ id ꝯtinuo puius pnunciat̃. Silr̄ autem ꝛ de alijs.

ARGI. ¶ Proinō rō nobis alia p̄dēda. Quāobrē ꝛ i tēdi aliq̄ ꝛ remitti poſſe videāt̃. Hec āt ſūt ea q̄b⁹ ip̄z aduēticie alic⁹ foꝛe nomē hr̄e ꝯtigit. Nō ex ſubi magnitudie: ſʒ ex eo ꝙ vl' ppoꝛa ſit illi foꝛe: cui⁹ nomē ſoꝛtita ſit: vl' lōgi⁹ ſub-mota. Ut plus dicat̃ q̄ ad rōnē vocabuli acceſſerit: min⁹ qd̄ r̄ ceſſerit: exēpli gr̄a; cādidū abſolute dr̄: q̄ purus cādoꝛ iſit: q̄ q̄dq̄ offe-ctū albo ppius ad hāc nois vi acceſſit eo cā-didi⁹ eē dr̃. At puū ꝛ exiguū ꝯpatiōe ſola cō ſtat. Quicq̄d.n. collatū ad alia ſtatuere mō vincit̃ h̄ puū ꝛ exiguū vocamus. Quicq̄d ſ̄ vtrūq̄ ſuperat̃ amplitudine cōtinuo perui⁹ atq̄ breuius decernit̃: ſimilit̃ hoc in ceteris.

¶ Hec ē ſ̄a pars p̄ncipalis hui⁹ capl'i q̄ auctoꝛ ponit opinionem ppam d̄ cā ſuſceptionis magis ꝛ min⁹. ꝛ dicit ꝙ cā ſuſcipiēdi magis ꝛ min⁹ ē ppinq̄tas vl' diſtātia reſpectu illi⁹ ad qd̄ ē fcā p̄a nois ipō. ita ꝙ accñtia q̄ ſunt ppinquioꝛa ipōni foꝛme dn̄r magis talia. ꝛ q̄ ſunt remotioꝛa dn̄r min⁹ talia. ꝛ ita vult dīc ꝙ acceſſus ad foꝛmā ad quā fit nois ipō vl' receſſus ab i⁹ ē cā ſuſcipiēdi magis ꝛ min⁹. ꝛ p i^a ad qd̄ fit nois ipō vl' auctoꝛ itelligere ſummū ḡdū foꝛme vel pfectiſſimū gradum in ſpē illi⁹ foꝛ̄. vt ſi ponam⁹ ſtatū in oīb⁹ foꝛmis. vt ſi ſit ponere albedinē ita intēſā vel pfectā vt nō ꝯtingat dari intēſiorem tūc albedo ē nomē ipoſitū ad ſignādū p̄n' albedinē ſic intēſaʒ. iō appellat̃ albedo ſic intēſa p̄a nois ipō. Et iſtud vr̃ cōcoꝛdare cū dc̄ō. Aui. in ſo ſue ſufficiētie q̄ in foꝛmis ſuſcipiētibus magis ꝛ min⁹ ponit duo extrema q̄ dn̄r talia ſimplicit. ꝛ oīa itermedia dn̄r talia i reſpectu. v̄.g. cōtingit dare ſupremū gradū nigredinis. ꝛ albedo i grado ſummo ē albedo ſimplr̄. ꝛ nigredo i gradu ſummo ē nigredo ſimplr̄. ꝛ oīa itermedia iter albedinē ꝛ nigredinē ſunt albe^o ꝛ nigre^o i reſpectu. Et iſta pō vi ponē ꝙ albe^o ꝛ nigre^o ſūt eiuſde ſpēi ſpālis ſp̄. Et eodē mō ē ō alijs ꝯrijs q̄ hn̄t fieri circa idē. Et eandē ſniaʒ dclauī i tractatu ō foꝛis accñtib⁹. lʒ ſit opio mlta ān̄q.

¶ Dubitabit āt aliqs q̄obrē hec q̄dē cū magis ꝛ min⁹ dicāt̃. Sube vō minie. Hoc āt cōtingit q̄m ſubaꝝ ipō i termio q̄dē ē vltra quē traſgredi ipoſe ē. Addit̃ āt ꝛ ō accñtib⁹ q̄buſdam q̄ ſine magis ꝛ min⁹ dn̄r. vt q̄drāgul⁹ ꝛ triāgulus ꝛ ſil'ia. Nō.n. q̄drāgulus vn⁹ magis ꝛ minus alio dr̃. Cōtigit āt q̄m i ſubaꝝ q̄dem deſignatione accipiunt̃. Etenī q̄drāgulus ꝛ q̄litas nūcupat̃ ꝛ corp⁹ q̄drāgulatū. vl' eadē q̄ i ſupioꝛib⁹ ē rō h̄ vetat: q̄m hmōi ipō i t̃mio q̄dē ē fcā vltra quē traſgredi ñ lʒ. quē admodū ē in ſuplatiuis. Etenī albiſſimus ꝛ nigerrimus ꝛ hmōi ſine magis ꝛ min⁹ ſunt. eo ꝙ hi⁹ ipō i termio ē: vltra quē porrigi ipoſe ē. Poſſe.n. ſi ꝯtigit nullū ſeq̄t̃ ipoſe: q̄

pp ꝛ ſi oēs pūcti ꝯponāt̃ nullā faciūt magnitudinē. q̄m pūctus pūcto ꝯpoſitus nil auget.

¶ Sʒ q̄rit̃ vñ fiat vt h̄ r̄cipiāt pl's ꝛ min⁹ ſbē nō recipiāt. An vocabula ſubus ipoſita non hn̄t. Sʒ res i fine ſp ꝛ vt ita dixerī faſtigio ꝯſtitutas idicāt: vltra qd̄ pcedē nll'a p̄t: ſūt ꝛ accñtia q̄ ñ capiūt pl's ꝛ min⁹: vt q̄drāgulus ꝛ triāgulū ſil'ia: ꝯtigit h̄ vl' eo qd̄ i ſuba dſcribēda i cpñtāt̃. Nā ꝛ coꝛpus ip̄z ꝛ q̄ñtitatē vtrūq̄ triāgulū vocamus vel eo qd̄ ſube nō: ſp i fine ſunt vltra quā pgredi nō pñt id ꝙ inſuppoſitiuis q̄q̄ cernit̃. Cādidiſſimus.n. ꝛ nigerrimus liberi diſcrimibus pl's ꝛ mīoꝛis dn̄r ppea ꝙ poſiti i ſumma ſunt ꝛ t̃mino quē traſgredi pdeūdo nō pñt. Ex eo.n. qd̄ p̄t eſſe: non ſequit̃ qd̄ non pōt eſſe. pinde ſi pūcta oīa iūgātur amplitudo nulla cogitur: ꝙ puncta pūctis addita cumulo nihil afferunt.

ARGI.

¶ Circa p̄dcā auctoꝛ ponit dubōnes. i p^a q̄re nll'a ſba ſuſcipit magis aut min⁹. ¶ Hāc dubōnē ſoluit dicēs ꝙ cā h⁹ ē q̄ ipa ſba ē i t̃minis vltra q̄s nō ꝯtigit traſgredi. iō ſuba nō ſuſcipit magis aut min⁹ pp ep primatonē ad foꝛmā cui ſit ipoſitio vl' alio^c. ¶ 2ª dubitatio ē q̄re q̄ñtitas nō ſuſcipit magis ꝛ min⁹. Soluit ꝛ dicit ꝙ hoc ē. q̄a q̄ñtitas ē prima ſube. ꝛ q̄ ſuba ñ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. iō q̄ñtitas ñ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. Alio mō ſoluit̃. q̄ ei⁹ ipō ē i t̃mio. iō ñ ſuſcipit magis ꝛ min⁹. nē i pō ſuplenui ē i t̃mino. itelligēdo p albiſſimū albū i ſupremo gradu poſſibili repiri in tota latitudine albedinis. q̄re ꝛc.

Uide ad h̄ multa p Anto. and. li⁹. 5. meta. q. 1 o. ar ticu. ij.

¶ Eſt āt gn̄o ſimp' ꝛ coꝛruptio ñ ꝯgregatiōe vl' ſegregatōe athomoꝝ. Sʒ q̄ñ traſmutatio fit ex aere ſpecificato i h̄ totū. In ſbo.n. duo ſt q̄ꝝ h̄ q̄dē ē ſpēs ſʒ rōnē. h̄ āt ſʒ māʒ. Qñ igit̃ i his duob⁹ eſt traſmutatio. gn̄atio erit ꝛ coꝛruptio ſm v̄itatē. Dr̃ āt gn̄ari ſimplicit̃ i his magis h̄ aliq̄d ꝛ ſpēs h̄ q̄ñtra. muſic⁹ hō coꝛrupt⁹ ē. hō ñ muſic⁹ gn̄at⁹ ē. hō āt manet idē. Si q̄dē igit̃ his paſſio nō eēt ſʒ ſe muſica ꝛ imuſica. h⁹ q̄dē gn̄o eēt: hui⁹ āt coꝛruptio. Iō hois hui⁹ q̄dē paſſiōes. hois āt muſici ꝛ imuſici gn̄o q̄dā ꝛ coꝛruptio. Nūc āt hois h̄ manētis paſſio muſica ꝛ imuſica. Iōq̄ alt̃atio taliū ē. Eſt āt ille ppē maxime q̄dē ſubm gn̄onis ꝛ coꝛruptionis ſuſceptibile. ſʒ q̄rit̃ q̄re q̄dē dicēs ñ dr̃ gn̄ari ſimplr̄: ſʒ ſʒ q̄d gn̄ari diſciplinatū. Hec āt determinata ſunt in p̄dicamētis h̄ q̄dē ad aliq̄d ſubaʒ ſig̃t. hec āt tale. h̄ autē quantū. Quecūq̄ igitur nō ſubſtantiam ſignant nō dn̄r ſimpliciter. ſed ad aliquid generari. eſt autem quod ineſt ſm naturam moueri ſurſum vt ignis.

ARGI.

¶ Siplex oꝛt⁹: ꝛ ſimplex occaſus agit̃: nō acceſſu vel digreſſu coꝛpuſculoꝝ iſecabiliū: q̄s atomos appellāt: ſʒ eo ꝙ aer exēpli gr̄a tot⁹ i aliud totū cōmeat atq̄ traſit. Duas.n. res ſubm hʒ oē: māʒ: atq̄ foꝛmā. Quotiens hec

mutantur

mutant̃ ãbo:tũc ꝓpe ſimplex ort⁹: ⁊ ſimplex occaſus agit̃: q̄ꝙ̄ ort⁹ ignis ẽt nũ ſimplicior eſt q̄ȝ terre. Ignis.n. rõnẽ q̄ſi foꝛe ꝯtinet: terra ꝑprioꝛ ẽ mãe. At cũ muſic⁹ vir q̄ſi occidere: ſiue coꝛrũpi dĩ: ⁊ muſic⁹ quaſi oꝛiri ſiue gigni: ſubm manet ipm hõ. Alioqn ſi q̄litates hec nõ foꝛẽt: Muſicũ dico ⁊ imuſicũ: ſꝫ ſube tũc ⁊ ort⁹ eoꝝ ⁊ occaſus plane ſimplex futurus eẽt. At q̄litates hoïs ⁊ affectiões q̄dã ſt nõ ſube. Ita fit vt tã ort⁹ q̄ȝ occaſus hoĩs muſici ⁊ imuſici nõ ort⁹ ⁊ occaſus abſolute. ſed q̄dã q̄ſi ort⁹ ſiue genit⁹: ⁊ q̄dã q̄ſi occaſus ſiue iterit⁹ eẽ videant̃. q̄ñ q̄dẽ muſicũ vel imuſicũ affectionẽ vt dixi: ſũt hoïs ⁊ ſupſtitis ⁊ manẽtis. Nec h⁹ mutatio vel genit⁹ vel iteritus appellãda ẽ: ſꝫ alteratio dũtaxat. Nã ſane ipſa ꝓprie genit⁹ ⁊ iterit⁹ ſubm eſt. At q̄re is q doceti eo ſimpl'r effici: ſiue gigni nõ dĩ: ſed doct⁹ effici: ſiue doct⁹ gigni dĩ. An explicatũ eſt in volumine qð p̄nta inſcribit̃: Alia ſignãre hoc aliquid ⁊ ſubam. alia quãtitatẽ: alia q̄litateꝫ. Ergo q̄cũqꝫ ſubam nõ ſignãt: hec ſimpl'r nec occidere: nec oꝛiri ꝓhibebũtur: Sꝫ quadã ten⁹ accñtia tñ ſunt nõnulla: que ſubſtãtijs ex natura cuiuſqꝫ ſua cõpetũt vt ĩpetus ad ĩferna terre: ad ſupno ignis.

¶ Iſtud eſt 2ᵐ caᵐ 3ᵉ p̄ns ⁊ eſt de gñone foꝛaꝝ ⁊ eſt pa accñtalis. qꝛ.n. p̄us locut⁹ eſt de foꝛ^a ſpãli ⁊ accñtali. iõ determiat h̃ de gñone vtriuſqꝫ dicẽs q̄ eſt gño ſbe. ⁊ q̄ ẽ gño accñtis. ⁊ vult ꝙ gño ſube ſit gño ſimplex: ⁊ gño accñtis ſit gño ſꝫ q̄d. ⁊ eſt gño ſimplex q̄ñ totũ tranſmutat̃ in totuꝫ. in ſbo.n.ſ. in ſba cõpoſita ſt duo.ſ. mã ⁊ foꝛ^a. ⁊ q̄ñ fit trãſmutatio i vtroqꝫ ſic eſt gño ſimpl'. ⁊ q̄ñ nõ fit trãſmutatio in vtraqꝫ ſic eſt gño ſm q̄d. Idẽ dico de coꝛruptiõe qꝛ coꝛruptio ſimp' eſt ſube. coꝛruptio ſꝫ q̄d eſt accñtis. ¶ Albert⁹ mouet h̃ dubiõnẽ. qꝛ

A cũ mã ſit igenita ⁊ icoꝛruptibilis. 1. phy. ḡ in gñone ⁊ coꝛruptiõe nõ erit trãſmutatio in materia. ⁊ ita nõ eſt veꝝ ꝙ totũ

Ad h̃ vide ant. end. lib. 7. meta ph. q. 9. ar. 2. ſcotum. 12 diſtic. 2. q. j.

trãſmutet̃ in totũ. ¶ Ad h̃ rñdet Albert⁹: ꝙ mã p̄^a 2ʳ ꝯſiderat̃. vno° abſolute. alio° vt ẽ ſba. Foꝛa p ẽ ingñabilis ⁊ icoꝛruptibilis. 2° vt eſt ſub i^a foꝛa vel i^a ſic pt gñari vel coꝛrũpi ſubiue ꝑut acqrẽdo vnã foꝛaꝫ relinqt aliã ꝑ coꝛruptionẽ foꝛme. iõ eſt alterr⁹. ¶ Intelligẽdũ ꝙ i^d dcm̃ phi. 1. de gñone. gño ſimplex ẽ trãſmutatio tot⁹ in totũ. pt ĩtelligi 2ʳ. Uno° ĩtelligẽdo totũ catbe" ⁊ tũc ſic eſt ſenſus. gño ſim' ẽ trãſmu° ſube cõpoſite in ſbam cõpoſitã ĩmanẽte eadem mã in vtraqꝫ ſubiue. v̄.g. ſi ex aere gñat̃ ignis trãſmutat̃ aer q eſt ſba cõ

B poſita. ⁊ eadẽ mã nũero q̄ fuit p̄us ſub foꝛa aeris eſt poſtea ſub foꝛ^a ignis. ſꝫ nõ eſt ita i gñone accñtiũ. qꝛ ibi manet eadẽ ſba cõpoſita ſub vtroqꝫ termino trãſmutatiõis. Alio° pt ĩtelligi ⁊ bñ ꝙ gño ſimplex eſt trãſmutatio tot⁹ in totũ accipiẽ° ly totũ ſincathegoꝛeumatice. ⁊ tũc eſt ſenſus ꝙ gño ſim' eſt trãſmutatio tã mãe q̄ȝ foꝛme. ſꝫ h̃ eſt diuerſimode. qꝛ mã p̄^a trãſmutat̃ ſubiue. qꝛ eadẽ mã p̄^a p̄ eſt foꝛ^a aeris ⁊ poſtea ſub foꝛma ignis. ſꝫ foꝛ^a trãſmutat terminatiue. qꝛ cum ex aere fit ignis foꝛ^a aeris eſt termin⁹ a quo trãſmutatiõis: ⁊ foꝛa ignis eſt termin⁹ ad quẽ trãſmutatiõis. ⁊ ita foꝛa ſubalis trãſmutat̃ tãq̄ȝ termin⁹. ⁊ mã p̄^a trãſmutat̃ tãq̄ȝ ſbm. ⁊ iõ mã p̄ma

C manet eadẽ nũero ſub vtroqꝫ termio trãſmutatiõis. ¶ Intelligẽdũ ꝙ gño ſube dĩ gñatio ſimplex. ⁊ gñatio accñtis dĩ gño ſm q̄d: qꝛ gño eſt trãſmutatio de nõ eſſe ad eẽ. ⁊ ita termin⁹ trãſmutatiõis ẽ eẽ. ⁊ qꝛ ſba hꝫ eẽ ſimpl'r. ⁊ accñs nõ hꝫ eſſe niſi ſm q̄d. iõ gño ſube dĩ gño ſimplex ⁊ gño accñtis dĩ gño ſm q̄d. ¶ Intelligẽdũ eſt ſm p̄bm. 1. de gñone ꝙ generatio ſimplex eſt duplex. q̄daꝫ abſoluta q̄dã reſpectiua abſoluta eſt tranſmutatio de nõ eſſe ad eſſe reſpectu cuiuſcũqꝫ ſubſtãtie. reſpectiua eſt quãdo ex minus nobili fit magis nobile. vt ſi ex aqua fiat ignis. vel ecõtra. ſi ex magis nobili fiat minus nobile. vt ſi ex aere generet̃ terra. Eadẽ diſtinctio fieri põt de gñone ſm q̄d accñtis per abſolutum ⁊ reſpectiuuꝫ ſed hec non ſunt logice ꝯſiderationis. D

¶ Explicit liber ſex principioꝝ.

¶ Scriptũ Burlei i ꝑihermenias Ari. ĩcipit.

PRimũ opꝫ conſtituere q̄d ſit nomẽ. ⁊ quid v̄buꝫ. Poſtea quid ſit negatio ⁊ affirmatio ⁊ enunciatio ⁊ oꝛatio. Cap. 1.

¶ Primo definire oꝫ q̄d nã ſit nomẽ: ⁊ quid v̄buꝫ deinde q̄d negatio: q̄d affirmatõ: q̄d enũciatio: q̄d deniqꝫ oꝛõ ſit. ARGI.

¶ Iſte liber quẽ ad p̄ñs ĩtẽdim⁹ exponẽ eſt de enũciatiõe tãq̄ȝ de ſubo. Sꝫ qꝛ Boeti⁹ dicit ꝙ iterꝑtatio eſt h̃ ſbm. Notãdũ eſt ꝙ interꝑtatio dĩ 3ʳ. Uno° iterꝑtatio eſt expõ vni⁹ lingue ꝑ aliã. Alio° idẽ eſt qð vox ſigñatiua. ⁊ hoc ſiue ſit vox cõplexa ſiue icõplexa. ⁊ iſto° ſic deſcribit̃. Interꝑtatio eſt vox l̃rata cũ imaginatione ſigñandi ꝓlata. ⁊ ſic q̄lꝫ vox que ꝑ ſe aliquid ſigñat ex ĩpõne ſiue ſit cõplexa ſiue icõplexa dĩ iterpretatio. Sꝫ iteriectiões ꝯiunctiões. ⁊ h⁹ ẽt voces nãl'r ſigñantes. ⁊ voces aĩaliũ brutoꝝ nõ debẽt dici interꝑtationes. 3° interꝑtatio idẽ eſt qð vox l̃rata verũ vel falſuꝫ ſigñans. ⁊ iſto 3° ſola enũciatio eſt iterꝑtatio. ⁊ noĩa ⁊ verba nõ ſunt iterpretatiões. ſꝫ ſũt termini ⁊ p̄n^a iterpretatiõis. ¶ Si ḡ q̄ratur qð eſt ſbm h⁹ ſcie. dñm ꝙ ſcie h̃ tradite eſt duplex ſbꝫ.ſ. ſubiectũ cõe. ⁊ ſubm ſpãle. ſubm cõe eſt i^d qð ꝯtinet oĩa de q̄b⁹ in iſto lib. ꝯſiderat̃. ſubm ſpãle eſt i^d cui⁹ cognitio p̄n' ingrit̃ in iſto lib. Uñ iterꝑtatio ſm ꝙ eſt cõis ad q̄ȝlibet vocẽ ſignificantẽ ad placitũ ſiue ſit cõplexa ſiue incõplexa eſt ſbm cõe h⁹ lib. ſed iterꝑtatio 3° mõ dcã ſm ꝙ eſt idem qð enũciatio eſt ſubm p̄ncipale h̃. ⁊ etiã ſpãle. ¶ Iſte liber ꝯtinet duos libꝛos ꝑtiales. In p̄mo determinat̃ de p̄ncipijs ⁊ ſpẽbus enũciatiõis abſolute. In 2° ibi (Qm̃ aũt affirmatio) determinatur de enũciatiõe ꝯtracta ad aliqð ſibi additũ. vt ad terminũ modalem vel oppoſitionẽ. Unde in p̄mo lib. determinat̃ de enũciatione abſolute ⁊ in ſcðo determinat̃ de habitudine ⁊ ꝯtrarietate enũciationũ adinuicẽ. Liber p̄mus ꝯtinet duos tractat⁹. In p̄mo determinat̃ de p̄ncipijs enũciatiõis. In 2° ibi (Eſt aũt enũciatio nõ oĩs) determinat̃ de enũciatiõe ⁊ ei⁹ ſpẽbus. Prim⁹ tractat⁹ continet tria capitula. in p̄mo ponitur ꝓhemiũ. In ſcðo iueſtigant̃ quedã deſcriptiones noĩs ⁊ verbi. que ſunt ꝑtes oꝛonis. In 3° ibi (Oꝛo eſt vox) determinatur de oꝛone que eſt genus ꝓpinquũ enũciationis. Capᵐ primũ ꝯtinet tres partes. In p̄ma ponit ꝓhemiũ. In ſcða ibi (Sunt ergo ea) inueſtigat qðdam cõe nomini ⁊ verbo ⁊ ẽt enunciatiõi. qð eſt ſignificare ad placitũ. Et per hoc inueſtigatur gen⁹ remotuꝫ enunciationis qð eſt vox ſignificatiua ad placitũ. In 3° ibi (Eſt aũt queadmodũ) oſtẽdit diuerſitateꝫ in ſigñando inter voces ſignificãtes ad placituꝫ. cuiuſmodi ſunt nomen verbũ ⁊ enũciatio. In p̄ma igitur parte p̄mittit ꝓhemiuꝫ in quo exponit de q̄b⁹ poſtea eſt determinatur⁹. ⁊ ꝓponit quatuoꝛ ꝑtes. Primo ponit ꝑtes integrales ſui ſubiecti q̄ ſunt nomẽ ⁊ verbũ. ſcðo ꝓponit partes ſubiectiuas ſui ſubiecti que ſunt affirmatio ⁊ negatio.ſ. ꝓpoſitio affirmatiua ⁊ negatiua. tertio ꝓponit ſuũ ſubm de quo principaliter intẽdit determinare: quod eſt enũciatio. quarto ꝓponit ge

E Interꝑtatio q̄ duplex.

F

nus ſcdi qḋ eſt oro. vñ de q̄libet iſtoꝝ opꝫ ↄſtituere qd ſit no
Opi. men ꝛ qd ſit verbū. ℭ Notāda ſunt h̄ tria. p̄ notāduꝫ eſt ſꝫ
Boe. Boetiū ſupra p̄nta ꝛ. h. ꝙ pħs in p̄ntis determinat ꝺ vocib⁹
incōplexis q̄ ſūt noia reꝝ. ꝛ h̄ determinat de incōplexis q̄ ſūt
noia noiuꝫ. h̄ eſt q̄ ſunt cōia ſolū vocibus ſigñatiuis ad placi
G tum. cuiꝰ ſunt nomē ꝛ verbū. ℭ Ad cui⁹ euidētiā eſt ſciēdū
ꝙ q̄dā ſunt noia p̄me impōnis. ꝛ q̄dā ſunt noia ſc̄e impōnis.
Nā noia ſc̄e impōnis ſunt noia ſolū cōia ſignis ad placitū in-
ſtitutis vel eorū accñtib⁹: cuiꝰ ſunt nomē ꝛ verbū. Iſta. n. ſūt
cōia ſolū noi ꝛ verbo ſignīſ ex inſtitutione. ꝛ iō ſunt noia
ſc̄e impōnis vel intētionis. Illa vō noia q̄ ſunt cōia tā vocib⁹
ſigñatiuis ad placitū q̄ꝫ vocib⁹ ſigñatiuis nāliter. nō dr̄ no
H mina ſc̄e impōnis: cuiꝰ ſunt hec noia ſonus vox ꝛc̄. ℭ Utrū aūt
noia cōia vocib⁹ ſigñatiuis ad placitū ſint noia p̄me intētio-
nis vel ſc̄e. cuiꝰ ſunt nūs. figura. caſus ꝛ hꝰ ſꝫ ꝙ de eis loqtur
grāmaticus du^m eſt. Et pōt dici ꝙ ſunt noia ſc̄e impōnis eo ꝙ
ſolū ↄſequunt noia ſigñatiua ad placitū. neq̄ꝫ imponunt ad
ſigñandū añq̄ꝫ hꝰ noia qbus accidūt imponunt ad ſigñandū.
Noia p̄me impōnis ſunt noia reꝝ accipiēdo eſſe ſm ꝙ diſti
guitur a ſignis ad placitū ſigñantib⁹. Et diuidit in noie p̄ⁱ i-
tentionis ꝛ nomē ſc̄e intētionis. Nomē p̄me intētionis eſt no
men rei q̄ nō eſt nata eſſe ſignū p̄ q̄ ſupponit. cuiꝰ ſunt hō aial
albū nigrū ꝛ hꝰ. ꝛ ēt noia cōia his reb⁹ q̄ ſunt ſigna ad pla-
citum ſigñantia. vt ſunt noia trāſcēdētia vt ens. vnū aliqd ꝛ
hꝰ ſunt noia p̄me intētionis: Sed noia ſc̄e intētionis ſunt no
mina ad placitū ſigñantia ↄceptū vel intētionē aīe. vel aliqd
cōe his ↄceptib⁹ ex qbus cōponit ꝓpō in aīa. ꝛ hꝰ noia ſūt
vt genus ſpēs ꝓbile. ſubijcibile. Et iḋ dico ſuppoſito ꝙ vlīa
ſint ſole intentiones aīe vt plures dn̄t. Suppoſito tñ ꝙ vlīa
ſint res ex̄ aiaꝫ qḋ verius eſt. dicēdū ꝙ nomē p̄me intētionis
eſt nomē rei vt cadit ſub p̄ cōceptu intellectus. Et nomē ſc̄e
intētionis eſt nomē rei vt cadit ſub ſecūdario ↄceptu intelle
ctus. v̄ g. h̄ nomē hō ſigñat rē ex̄ vt cōcipit abſolute. ꝛ ſic eſt
ſub p̄mario ↄceptu intellectus. Et h̄ nomē ſpēs ſigñat rē vt
cōparat ad intellectū p̄ indiuiduis qb⁹ ē qd cōe. ꝛ ſic eſt no-
men rei vt cadit ſub ſecūdario ↄceptu intellectus. ꝛ iō eſt no
men ſc̄e intētionis. Ex p̄dictis igit apparet ꝙ nomē diſtigui
tur in nomē p̄me impōnis ꝛ in nomē ſc̄e impōnis. Et nomē p̄
me impōnis diſtiguit in nomē p̄me intētionis ꝛ nomē ſc̄e in
tentionis. Noia ſc̄e impōnis ſunt noia ſolū cōia ſignis ad pla
citum inſtitutis ꝛ eoꝝ accñtib⁹. Noia p̄me impōnis ſunt noia
cōia reb⁹ ex̄ aiaꝫ ꝛ ↄceptib⁹ aīe trāſcēdētib⁹: q̄ ſunt cōia re-
I bus ꝛ ſignis ad placitū ſignificātib⁹. ℭ 2° eſt notādū ꝙ no-
Nomen men accipit 2ʳ. ſ. cōiter p̄ q̄lꝫ voce ſignificatiua ad placitū. ꝛ
q̄uplex ſic eſt cōe cuilibet parti ōronis. ꝛ ſic accipit in iſta diuiſione
ꝙ aliqḋ eſt nomē p̄ⁱ impōnis ꝛ qḋdā ſc̄e. Alio° accipit ſtricte
K ſꝫ ꝙ diſtinguit ↄ alias partes ōronis. ℭ Tertio eſt nōndū ꝙ
h̄ pħs ſub noīe cōprehēdit indr̄ent nomē ꝛ ꝓnomē. diffō enī
nois hic data ē cōis tā noi q̄ꝫ ꝓnoi. ꝛ ſub verbo cōprehendit
participiū. vñ qꝛ pħs h̄ determinat de ſimplici enunciatione
ſufficit vt de illis determinet ex qbus nēcio ↄſtet enūciatio.
ꝛ hmōi ſunt nomē ꝛ ꝓnomē verbū ꝛ participiū. ꝛ ideo ma-
gis de his determinat q̄ꝫ de alijs partibus orationis.

ℭ Sūt g̃ ea q̄ ſūt i voce eaꝝ q̄ ſunt i aīa paſſio-
nū note. ꝛ ea q̄ ſcribūtur eoꝝ q̄ ſunt in voce.

ARGI. ℭ Ea igitur que in voce cōſiſtunt: ſigna ſunt
affectuuꝫ qui in anima ſunt. ꝛ ea que ſcribū
tur: note ſunt eorum que in voce conſiſtunt.

ℭ Hec eſt ſc̄a pars h⁹ capli i q̄ pħs inueſtigat qḋdā cōe noi ꝛ v̄
bo ꝛ enūciationi. qḋ eſt ſigñare ad placitū. Et ↄtinet duas p-
ticulas. In p̄ª ponit ordinē ſignoꝝ in ſigñando. ſ. eoꝝ q̄ ſcri-
buntur ꝛ eoꝝ q̄ ꝓferunt ꝛ paſſionū aīe vel ↄceptuū. In ſc̄a
ibi. Et queadmodū ponit diuerſitatē ſignoꝝ p̄dictoꝝ i ſigni
ficādo. In p̄a igit particula pħs narrādo dicit ſic. Sunt g̃ ea
q̄ ſunt in voce ꝛc̄ eoꝝ q̄ ſunt in anima paſſionū note. h̄ g̃ i ꝓpo-
ſito nō dicit ordinē illationis ſequentiū. ſꝫ magis dicit ordinē
ↄtinuationis ſequentiū cū p̄cedētib⁹. qꝛ. n. p̄miſit ſe determi-
naturꝫ de nomine ꝛ v̄bo: ↄtinuando ſe ad p̄cedētia dicit. ea
q̄ ſunt in voce ꝛc̄. Qḋ exponit 3ʳ. Uno° ꝙ nomina ꝛ v̄ba q̄
ſunt in voce ſicut inferiora in ſuo ſupiori ſunt note paſſionū
aīe. ſc̄o° exponit ſic. Noia ꝛ verba q̄ ſunt in voce ſicut res ar
tificialis in re nāli. vox. n. eſt nālis. noia ꝛ v̄ba ſunt ex inſtitu
tione primi impoſitoris. ꝛ artificiale eſt in re nāli. ſunt note
paſſionū aīe. 3° exponit accipiēdo vocē p̄ ꝓlatione. ꝛ tūc ē
ſenſus. Ea q̄ ſunt in voce. i. noia ꝛ v̄ba ꝓlata ſunt note paſ-
ſionū aīe. ꝛ h̄ expō magis ↄcordat textui Ariſ. dicit igit pħs
ꝙ noia ꝛ v̄ba q̄ ſunt in voce h̄ ē in ꝓlatione ſunt note paſſio
num aīe. h̄ eſt ↄceptuū aīe q̄ ſūt ſiſtudines reꝝ. Et ea q̄ ſcri-
buntur eoꝝ q̄ ſunt in voce h̄ eſt noia ꝛ v̄ba ſcripta ſigñant
noia ꝛ verba ꝓlata. Talē igit ordinē ſignoꝝ aſſigit h̄ Ariſ. ſ.
ꝙ paſſiones aīe h̄ eſt ſiſtudines reꝝ exñtium in aīa ſigñant
res ex̄. ꝛ noia ꝛ v̄ba ꝓlata ſigñant paſſiones aīe. ꝛ iſtud nō
ſolū ē veꝝ de noibus ꝛ v̄bis q̄ ſunt partes enunciationis. ſꝫ
ēt eſt veꝝ ꝺ ipſa enūciatione. Nā enūciatio ꝓlata ſigñat orō
nē in mēte q̄ eſt q̄dā pa° mētis ꝛ enūciatio ſcripta ſigñat enū
ciationē ꝓlatā. ℭ Nōndū eſt h̄ ꝙ pa° aīe pōt 2ʳ accipi q̄ꝫ tū L
ad p̄ns ſpectat. Uno° ꝓ affectione appetitus. ꝛ ſic ↄſider tū.
amor. ↄcupiſcen°. ira. ꝛ hꝰ dr̄ paſſiones aīe. Alio° accipit Ad ma
ꝓ diſpōne intellectus. ſ. p̄ ſiſitudine rei in intellectu repñtā- teriā vi
te rē ex̄ aiaꝫ ꝛ ſic accipit in ꝓpoſito. ℭ 2° eſt intelligēdū ꝙ de pan-
nomē ꝛ verbū ſigñare paſſiones aīe 2ʳ pōt intelligi. Uno° ꝙ to. and.
nomē ꝛ verbū ſigñant paſſiones aīe tāq̄ꝫ illa q̄ imponunt p̄ liᵉ. j. me
ad ſigñandū. Alio° pōt intelligi ꝙ ſignificēt paſſiones aīe tā- ta. qō. j.
q̄ꝫ iª mediātib⁹ qbus imponunt ad ſigñandū. Primo° nō ē arti. 3. ꝛ
nēce nomē ꝛ verbū ſigñare paſſiones aīe. qꝛ ex q̄ nomē ꝛ v̄- alibi in
bum ſigñant ad placitū pñt indr̄nter imponi ad ſigñādū reꝫ pleriſq̄ꝫ
ex̄ aiaꝫ. ꝛ ad ſigñandū paſſionē aīe. Iſtō ↄfirmat. Nā res ex̄ locis.
p̄ prius intellr̄ q̄ꝫ pa° q̄ eſt i aīa: qꝛ res ex̄ intellr̄ directe. ꝛ pa° M
aīe indirecte p̄ reflexionē. ꝛ cognitio directa p̄cedit cognitio
nem indirectā ſiue reflexā. In 1° igit p̄ōi in q̄ res ex̄ aiaꝫ in-
telligit ſeu pa° aīe pōt intellꝰ imponere nomē rei ex̄ cogni-
te q̄ꝫuis nō imponat iᵈ nomē paſſioni aīe: cū pa° aīe tunc ſit
igñta. ꝛ nomē nō imponit niſi in noto. ℭ Itē ſi nomē nēcio i-
poneret paſſioni. ſ. ſiſitudini rei: hec eēt v̄a. hō eſt ſimilitudo
hoīs exñs in aīa. qm̄ ſbꝫ. ꝛ p̄ꝫ ei idē ſigñant. qꝛ nō eſt du^m.
qn hec vox ſiſitudo hoīs ſignificet ſimilitudinē hoīs. Sequi
tur ꝙ iſte voces hō ꝛ ſimilitudo hoīs eidē imponerent. ꝛ ſic
foret hec v̄a. hō eſt ſimilitudo hoīs. qḋ eſt falſuꝫ. Secundo°
dico ꝙ noia ꝛ v̄ba ſigñant paſſiones aīe. qꝛ paſſio aīe eſt iᵈ
mediāte q̄ nomē ſigñat rē ex̄. qꝛ nomen nō imponit niſi rei no
te. ꝛ res nota nō eſt niſi p̄ ſimilitudinē eius exñteꝫ in aīa. Uñ
ſicut in actu intelligēdi ſe hñt iſta tria intellꝰ res intellecta. ꝛ
ſimilitudo rei in aīa. ſic iſta tria ſe hñt in mō ſigñandi. ſ. vox.
ſigñans rē ſigñatā. res ſigñata. ꝛ pa° rei in aīa. vñ ſicut ſimi
litudo rei in aīa nō eſt iᵈ qḋ p̄ intellr̄ p̄ vocē tanq̄ꝫ iᵈ cui vox
p̄ imponit. ſꝫ iᵈ eſt mediāte q̄ res ex̄ intellr̄. ſic pa° aīe nō eſt
iᵈ qḋ p̄ ſigñat p̄ vocē tāq̄ꝫ iᵈ cui vox imponit. Et dico iᵈ lo-
q̄ndo de noib⁹ p̄ⁱ intētionis ꝙ iᵈ nō imponunt p̄ ad ſigñan-
dum paſſiones aīe. hñt tñ ē poſſe ꝙ aliqḋ nomē ſigñet paſſio
nem aīe. vt noia ſc̄e intētionis ēt hꝰ voces pa° aīe. ſimilitu°
rei in aīa. ꝛ ſic de ſimilib⁹. Boetius tñ dicit h̄ ꝙ vox nō ſigt
p̄ rē ex̄. ſꝫ aliqd i aīa ꝛ ex ↄñti ſigt rē ex̄. Sꝫ credo ꝙ nō ſic i
telligit ꝙ vox nō p̄ imponit. Si vō p̄ ſigt aliqd i aīa nō eſt nēce
ꝙ ſigñet iᵈ tanq̄ꝫ iᵈ cui imponit p̄. ſed tanq̄ꝫ illud qḋ p̄ mo-
uet intellectum ad imponendum nomē rei intellecte.

ℭ Et quemadmodum nec littere ſunt omni-
bus eedem ſic nec eedem voces.

ℭ Atq̄ꝫ vti non eedem ſunt apud omnes ho ARGI.
mines littere. ſic neq̄ꝫ voces eedem ſunt.

ℭ Hec ē ſc̄a pars h⁹ partis i q̄ pħs ponit diuerſitatē p̄dcōꝝ ſi
gnoꝝ i ſigñan°. ſ. noiuꝫ ꝛ v̄boꝝ ꝓlatoꝝ ꝛ ſcriptoꝝ ꝛ paſſio^m
aīe. Et intēdit talē diuerſitateꝫ. ꝙ noia ꝛ verba ꝓlata ꝛ ſcri-
pta

pta ſignificāt ad placitū. ⁊ paſſiones aīe ſignificāt nālr̄. ⁊ intendit h̄ ꝓbare iſtas ꝯn̄cas. Pria eſt ꝙ noīa ⁊ verba ſcripta ⁊ ꝓlata ſignāt ad placitū. ⁊ idē intellr̄ de enūciatione. Et h̄ ē ꝯ pᵃ hui⁹ li. q̄ ꝓbaṫ ſic. Illa ſignāt ad placitū q̄ nō idē ſignificāt apud oēs. ſ; noīa ⁊ v̄ba ꝓlata ⁊ ſcripta nō ſignāt idē; apud oēs. g̊ ⁊c̄. de hac igiṫ rōne inuiṫ minoꝛ i lr̄a cū dī. queādmodū nec lr̄e h̄ ē queādmodū lr̄e ſcripte nō ſignāt idē apō oēs. ſic nec voces ꝓlate ſignāt idē apud oēs. vn̄ latini greci ⁊ hebrei hn̄t diuerſas lr̄as ⁊ diuerſa nomina ⁊ verba ꝓlata ⁊ ſcripta. vnde quod ſignaṫ ꝑ aliqȝ̄ nomen ſcriptum vel ꝓlatum apud grecos nō ſignaṫ per idem apud latinos.

¶ Quoꝝ āt hec prioꝝ ſīt note eedē oib⁹ aīe paſſiōes ſīt. Et quoꝝ he ſil̄itudines. res ēt eedē.

ARGI. **¶ Affectus uī quoꝝ hec ſigna ſunt: pmo apō oēs homines ſunt. res quoq; quarum hi ſimilitudines ſunt, eaſdem iti dem eſſe cōſtat.**

¶ Hec eſt ſa ꝯ quā intēdit q̄ eſt ſa hui⁹ li. ſ. ꝙ paſſiones aīe ſignificāt ipſas res nālr̄: q̄ ꝓbaṫ ſic. Illa q̄ ſignāt idē; apud oēs nālr̄ ſignāt nālr̄. ſ; paſſiones aīe ſignāt idē apud oēs. g̊ ⁊c̄. de iſta rōne inuiṫ minoꝛ in textu cū dī ꝙ paſſiones aīe ſunt oibus eedē. i. ſignāt idē; apud oēs ſicut res ſignāte ꝑ paſſiones ſunt eedē apud oēs ſm̄ ſpēm nō. n. ſunt eede; res nūo apud oēs ſ; ſ; ſpēs ſunt eedē res apud oēs nationes. Iſte textus. Quoꝝ āt pᵒʳ. exponiṫ 3ᶠ. Uno° ꝓ reb⁹ ſignat; ꝑ paſſiones aīe. ſic ꝙ ly pmoꝝ dicat ordinē reꝝ ad paſſiones ⁊ ad voces ꝓlatas ⁊ ſcriptas. q̄ res ſunt pᵒꝛes paſſionib⁹ aīe. ⁊ vocib⁹ ſcriptis ⁊ ꝓlatis. ⁊ tūc ē ſenſus. he paſſiones ſeu ſimilitudines reꝝ pᵃʳ. i. p̄ ſignataꝝ ꝑ paſſiones vl̄ ſimpr̄ pᵃʳ. q̄ ſunt pᵒꝛes paſſionib⁹ ⁊ vocib⁹ q̄rū pᵒʳ. i. q̄rū reꝝ pᵃʳ ſilitudines ſūt eedem apud oēs res ſignāte. ſiue res q̄ꝝ he ſūt ſilitudines ſūt oib⁹ eedē. ⁊ h̄ ē paſſiones aīe q̄ ſunt ſigna reꝝ pᵃʳ ſunt oib⁹ eedē. Alio° pt̄ exponi de paſſionib⁹. ⁊ h̄ 2ᶠ. vno° ꝙ ly pᵒʳ dicat ordinē reꝝ ꝓlataꝝ ad aīe paſſiones. alio° ꝙ ly pᵒʳ dicat ordinē paſſionū aīe ad res ſignātas ꝑ paſſiones. Primus ſenſus ē iſte. paſſiones aīe q̄ꝝ paſſionū he. i. voces ꝓlate pᵒʳ. h̄ ē p̄ ſūt note he paſſiones ſunt eedē. h̄ ē idē apud oēs ſignāt. ⁊ ſic li pmoꝝ teneṫ aduerbialr̄. Scḋs ſēſus ē iſte. ſ. ꝙ li pmoꝝ dicit ordinē paſſionū aīe ad ipſas res ⁊ ē iſte. paſſiones aīe q̄ ſunt pᵉ in ſignando quoꝝ pᵒʳ. i. q̄ꝝ pᵒʳ paſſionū aīe i ſignando res he voces. ſ. noīa ⁊ v̄ba ſunt note: he paſſiones ſunt oibus eedē h̄ ē idē ſignāt apud oēs. h̄ eſt paſſiones aīe q̄ ſunt pᵉ in ſignando res q̄ꝝ paſſionū noīa ⁊ v̄ba ſunt note ſunt eedem apud oēs. h̄ ē idē ſignāt apud oēs. ⁊ itelligo ꝙ paſſiones aīe ſunt pᵉ in ſignando. q̄ imediate ſignāt res q̄ꝝ ſunt ſilitudines. ⁊ noīa ⁊ v̄ba nō ſignāt res imediate ſ; mediātibus paſſionib⁹ aīe. ⁊ hec expoſitio tertia vī mihi melioꝛ.

¶ De his quidem dictum eſt in his que dicta ſunt de anima. alterius. n. eſt negocij.

ARGI. **¶ Uerū de his i libro de aīa dictū eſt: ad aliā eni facultatē huiuſcemodi ꝯſideratio ꝑtinet**

¶ Excuſat ſe a diligētioꝛi hoꝝ cōſideratione. ⁊ dicit ꝙ de his dcm̄ eſt in libro de aīa. ſ. de paſſionib⁹ aīe q̄lr̄ ſignāt res. ⁊ q̄lr̄ ſūt ſilitudines reꝝ. ¶ Dubitaṫ h̄ q̄ nō vī ꝙ paſſiones aīe ſint eedem apud oēs ſicut dicit h̄ phs. q̄ diuerſi hoīes diuerſas ſn̄ias hn̄t de eadē re. ſ; ſn̄ia ſeu opio paᵒ ē aīe. g̊ apud diuerſos ſunt diuerſe paſſiones aīe. Itē ꝑ vocē equocā ꝓlatam pōt vnus hō ꝯcipe vnū ⁊ alius aliud. g̊ nō ſunt eedē ꝯceptiones nec ꝑ ꝯñs eedē paſſiones aīe apud oēs. ¶ Ad pmū dōm eſt ꝙ phs ꝑ paſſiones aīe itelligit ſilitudines reꝝ. ſ. ſimplices ꝯcept⁹ repn̄tātes res ē ⁊. ⁊ ꝑ paſſiones aīe nō itelligit ſn̄ia; vel opinionē q̄ eſt de ꝯplexo. Nūc āt ꝑ phs ſilitudo rei d̄ q̄ phs h̄ loquiṫ ſemꝑ ⁊ apud oēs repn̄tat rē cui⁹ eſt ſimilitudo. ſicut ſi eēt v̄a imago ceſaris. iſta vbiq; repſentaret ceſarem. ⁊ nō repſentaret in vno loco vnū ⁊ in alio loco aliū. ⁊ ſic eſt d̄ paſſionib⁹ aīe. ſ. ꝙ idē ſignāt ⁊ repſentāt apud oēs.

vn̄ ꝑ paſſionē aīe nō itelligit phs opinionē. q̄ de eadē re diuerſi diuerſas opiniones hn̄t ſ; ꝑ paſſionē aīe itelligit ſimplicē ſilitudinē rei. vn̄ Boe. vocat h̄ paſſiones aīe ſimplices ꝯceptus itellect⁹ circa quos itellect⁹ nūq; decipiṫ. ¶ Ad ſ; dōm eſt ꝙ phs nō itelligit h̄ idētitatē paſſionis ſeu ꝯceptus reſpectu vocis ſignantis ita ꝙ vnius vocis ſit vna cōceptio. q̄ certū ē ꝙ de vna voce pn̄t eē diuerſe ꝯceptiones. ſ; ꝑ h̄ dicit paſſiones eē eaſdē: itelligit idētitatē paſſionū ꝑ ꝯparationē ad res q̄ꝝ ſunt paſſiones. earūdē. n. reꝝ ſunt eedē paſſiones apud oēs ⁊ ſicut paſſiones ſunt eedē ita res ſunt eedē apud oēs ſic dictū eſt ſupius. ¶ Adhuc dubitaṫ. q̄ h̄ hō ⁊ h̄ aīal eodē demſtato ſūt eede; res. ⁊ tn̄ eoꝝ ſunt diuerſe paſſiones aīe ſeu diuerſi ꝯcept⁹. qḋ p;. q̄ aliqs poſſet eē cert⁹ de hoīe aliquo ꝙ h̄ eſt h̄ aī ⁊ icert⁹ ⁊ dubius ꝙ ſit h̄ hō. nā vidēs certum hoīem a remotiꝫ venientē. ꝑus cognoſcit ꝙ veniēs eſt h̄ aīal q̄; ꝙ veniēs ſit h̄ hō. g̊ eiuſdē rei nō ſunt eedē paſſiones aīe ſ; diuerſe. Cōfirmaṫ. nā vidēs ſoꝛ. a remotis h; cōceptū de ſoꝛ. ꝙ eſt h̄ aīal. ⁊ nō ꝙ eſt h̄ hō. Et exn̄s iuxta ſoꝛtē hn̄s noticiā de ſoꝛ. h; ꝯceptū ꝙ eſt h̄ hō. ⁊ tn̄ ſoꝛ. eſt vna ⁊ eadem res nūo. g̊ eiuſdē rei nō ſunt eedē paſſiones apō oēs. ¶ Sciendum eſt ꝙ itellectus phi eſt ꝙ eadē paᵒ. i. eadē ſimilitudo rei apud quoſcūq; fuerit ſemꝑ ē eadē. ⁊ repn̄tat idē. tn̄ poſſe eſt ꝙ eiuſdē rei ſint pl̄es paſſiones ſeu ꝯcept⁹ aīe: ſ; q̄lȝ iſtorū ꝯceptuū nō repn̄tat idē apud oēs q̄ d̄ eadē re ſimplicit pn̄t diuerſi hoīes hr̄e diuerſos ꝯceptus: ſ; iſte ē itellect⁹ phi ꝙ idē ⁊ vn⁹ ꝯceptus apud quoſcūq; fuerit ſemꝑ idē repſentat. vn̄ idē ꝯcept⁹ ꝓpꝛius nō eſt diuerſaꝝ reꝝ: eadē tn̄ res pōt hr̄e ꝯcept⁹ diuerſos: ſ; iᵉ paſſiones nō ſignāt diuerſa apud diuerſos cū ſignēt nālr̄. Un̄ argu^m nō plus ꝯcludit niſi ꝙ eiuſdē rei pn̄t eē diuerſe paſſiones ſeu cōceptus aīe: ⁊ nō cōcludit ꝙ eadē paᵒ diuerſa ſignat. ſiue apō diuerſos. ſiue apō eundē. ſiue in eodē tpe. ſiue in temporibus diuerſis.

¶ Eſt āt queādmodū i aīa aliquotiēs qdē itellect⁹ ſine v̄o vl̄ falſo. aliq̄tiēs āt cū iā nec̄e eſt hoꝝ alteꝝ inec̄: ſic etiā i voce. Circa cōpoſitionē; enī; ⁊ diuiſionē eſt falſitas veritaſq;.

¶ Queādmodū āt i aīa ꝯcept⁹ eſt iterdū ſine v̄itate aut falſitate. interdū eſt talis vt horū alteꝝ ei neceſſario ꝯpetat. ſic ⁊ i voce eē vī: nā veꝝ falſumq; i ꝯpōne diuiſioneq; ꝯſiſtit. ARGI.

¶ Hec eſt 3ᵃ pars hui⁹ capli in q̄ phs oñdit diuerſitatē i ſignificādo iter voces ſignificātes ad placitū: cuiꝰ ſunt nomē verbum ⁊ enūciatio: ⁊ hec eſt diuerſitas ꝙ aliq̄ eſt vox ſignificatiua ad placitū q̄ eſt ſignatiua veri vel falſi ⁊ aliq̄ nō. Primo igiṫ oñdit phs ꝙ aliq̄ vox ſignificatiua ad placitū ē ſignatiua veri vel falſi: ⁊ aliq̄ ē vox ſignatiua ad placitū q̄ nō ſignificat veꝝ nec falſu;: ⁊ ſm̄ h̄ pars iſta pōt diuidi i duas partes. Secunda icipit ibi. (Noīa igiṫ ipſa.) In pᵃ parte declarat phus ꝙ vox aliq̄ ſignatiua ad placitū eſt ſignatiua veri vel falſi. ⁊ aliq̄ nec eſt ſignatiua veri nec falſi. ⁊ h̄ eſt 3ᵃ ꝯ hui⁹ li. q̄ ꝓbatur ſic. Sicut eſt in intellectu ſic eſt in voce ſignificāte ad placitū ꝯceptū intellectus. hec ꝓpō p;: q̄ ſignū d; ꝓpoꝛtionari ⁊ ꝯformari ſignificatoꝛi: ſ; voces impoſite ad ſignificādu; formātur ad exꝑmēdū ꝯceptū mētis: ⁊ itellect⁹ ē q̄nq; ſine vero ⁊ ſine falſo: ⁊ q̄nq; eſt cum vero ⁊ cū falſo. igiṫ ſic eſt d̄ voce: q̄ q̄dā vox eſt ſignificatiua veri vel falſi: ⁊ q̄dā nō. Intellectus. n. q̄nq; cōponit res adinuicē vel diuidit ab inuicem cū vero vel falſo: ⁊ q̄nq; nō cōponit nec diuidit cū v̄o nec cū falſo. nā circa cōpōnē ⁊ diuiſionē ꝯſiſtit v̄itas ⁊ falſitas: vt dicit Ari. i ꝑhy. ⁊ 3° de aīa. ¶ Sciēdū ē hic ꝙ h̄ ꝓbatio nō ē; ſolū ꝑ locū a ſilit̄; arguēdo a cā ad effectū. Nā ꝯceptiones itellectus ſūt cāe formationis ⁊ ipōnis vocis. nā voces ꝓferuntur ad ſignādū ꝯcept⁹ mētis: ⁊ iō ex h̄ ꝙ conceptiones mētis q̄nq; ſunt cū v̄o vel falſo ⁊ q̄nq; ſine v̄o ⁊ falſo: ſeᵣ ꝙ voces ſignatiue q̄nq; ſunt cū v̄o ⁊ cū falſo ⁊ q̄nq; nō: ⁊ arguiṫ

E a cā ad effectū. ¶ Circa iᵈ dcm̄ p̄hi. circa cōpōnē ⁊ diuiſionē ꝯſiſtit v̄itas ⁊ falſitas. eſt ſciendū ꝙ v̄itas vnoᶜ ē adeq̄tio rei ad v̄tutē cognoſcētē. ⁊ alioº eſt adeq̄tio v̄tutis cognoſcentis vt itellectꝰ ad rē: pᵒ v̄itas eſt idē qḋ ꝯformitas rei ad v̄tutē cognoſcētē: p quā manifeſtat vel nata eſt manifeſtare ſe itellectui talē q̄lis eſt: ⁊ ſic v̄itas nō eſt aliud q̄ꝫ ꝯformitas apparentis rei ad ſuā exiſtiā: ⁊ talis v̄itas eſt 2ˣ: ſicut v̄tꝰ cognitiua eſt 2ˣ. ſ. creata ⁊ icreata: v̄itas q̄ eſt ꝯformitas rei ad v̄tutē cognitiuā icreatā. ſ. ad itellectū diuinū ē i oī ēte tā ꝯplexo q̄ꝫ icōplexo: qꝛ q̄ꝫ res ē nata manifeſtare ſe itellectui diuino talē q̄lis ē: cū itellectꝰ diuꝰ nō poſſit circa aliq̄ꝫ rē decipi: ⁊ vex̄ qḋ d̄riuat a v̄itate ſic accepta ꝯuertit cū ente. ⁊ ḋ iſta v̄itate dicit p̄hs. 2. meta. ꝙ vnūqḋq̄ꝫ eē ſicut ſe hꝫ ad entitatē: ita ſe hꝫ ad v̄itatē: ⁊ v̄itas ſic accepta nō hꝫ falſuꝫ p ſuo oppoᵒ: v̄itas āt q̄ ē adequatio rei ad v̄tutē cognitiuā creatā. ſ. ad itellm̄ nr̄m ē tᵈ p qḋ res ē nata ḋ ſe facē verā extimationē. ⁊ iſtoº d̄narꝰ hñs d̄bitā formā ⁊ d̄bitā mā̃ꝫ denarū dr̄ verꝰ d̄narꝰ: ſꝫ d̄narꝰ hñs d̄bitā formā ⁊ nō mā̃ꝫ d̄bitā dr̄ falſus d̄narꝰ: vt d̄narꝰ cupreꝰ ⁊ ereꝰ vel plūbeꝰ: qꝛ ḋ ſe natꝰ ē facē falſā extimationē. nā vnūqḋq̄ꝫ hñs formā argēti natū ē facē ḋ ſe verā extimationē qḋ ē argētū. ⁊ iō d̄narꝰ hñs veri d̄narij figᵉᵐ: ⁊ nō mā̃ꝫ d̄bitā d̄narij et mā̃ꝫ plūbeā ⁊ cupreā eſt falſus denarius: qꝛ de ſe facit falſā extimationē: ꝫ āt falſitas eſt ſolū i cōpoſitꝭ ex mā ⁊ forᵃ: ⁊ iō dicit p̄hs i 3ᶜ ḋ aīa ꝙ itellectꝰ circa qḋ qd ē i circa ſimplicē q̄ditatē rex̄ ſēper ē verus. Ueritas āt 2ᵒ dcā. ſ. q̄ ē adeq̄tio v̄tutꝭ cognoſcentis ad rē cognitā ē i v̄tute cognoſcēte ſicut i ſbo: ⁊ talis ē 2ˣ: q̄dā eſt ꝯplexa ⁊ q̄dā icōplexa: v̄itas incōplexa ē iᵃ q̄ ē adeq̄tio v̄tutꝭ cognoſcētꝭ ad rē cognitā: ⁊ q̄ pōt eē nō ſolū i itellectu: ꝫ ēt i ſenſu. ⁊ iō dicit p̄hs i 2ᵒ ḋ aīa ꝙ ſenſus reſpectu ꝓprij obiꝭ ſp eſt verꝰ: ꝫ ē i maiori parte ē verꝰ: qꝛ i maiori parte ſenſus ꝯformatur obō ſuo ꝓpō: ⁊ circa iᵈ nō d̄cipit: v̄itas āt ꝯplexa ſolū ē circa ꝯpōnē ⁊ diſionē itellectꝰ: ⁊ ḋ hac v̄itate loqꝭ p̄hs cū dicit circa ꝯpōnē ⁊ diuiſionē ⁊c̄. Ex h̄. n. ꝙ itellectꝰ aſſerit aliq̄s eē eadē q̄ nō ſūt eadē: vel aliq̄ nō eē eadē q̄ ſunt eadē: eſt ꝓpō falſa q̄ h̄ ſigtꝭ ſiue ſit ꝓpō in ꝓlatione ſiue ſit in mente. ¶ Sꝫ vex̄ ſit aliq̄ ꝓpō ꝯpoſita ex rebꝰ ex̄ aīaꝫ dcm̄ ē ſupra i p̄nᶜᵖⁱⁱˢ p̄ntox̄.

F Suppoſito v̄o ꝙ nō ſit aliq̄ ꝓpō i re cōpoſita ex rebꝰ vt cōiter dr̄: eſt dubiū q̄d ex parte rei correſpōdeat v̄itati ⁊ falſitati ꝓpōnis in mēte ⁊ in ꝓlatione. dꝫ. n. ꝙ ei correſpondeat aliqd i re p qḋ tūc dicamꝰ ꝙ vex̄ eſt ꝙ ꝓpō in mēte ⁊ i ꝓlatione ē v̄a. qꝛ ſic ſigñat ſicut ē in re. Ad h̄ igiꝭ ꝙ ꝓpō ſit v̄a dꝫ ꝙ ſit i re ſicut ꝓpō ſigñet. ⁊ p ꝯñs v̄itati ꝓpōnis in mēte ⁊ in voce ⁊ in ſcripto correſpōdet aliqd ꝓportionale. ¶ Dōꝫ ē vt mihi v̄r ꝙ ad h̄ ꝙ aliqd ſit vex̄ dꝫ ꝙ v̄itati ꝓpōnis i mēte i ꝓlatiōe ⁊ in ſcripto correſpōdeat idētitas vel diuerſitas ſeu nō idētitas iſtox̄ p q̄bus ſupponit ſbꝫ ⁊ p̄tū. vñ v̄itati ꝓpōnis affirmatiue corrñdet in re idētitas illius p q̄ ſupponit ſbm̄ ad iᵈ p q̄ ſupponit p̄dicatū. Non. n. pōt aliq̄ ꝓpō affirmatiua cathe⁹ in recto eē v̄a niſi ſbm̄ ſupponat p eo p quo ſupponit p̄tū. i. v̄ificet: ⁊ ſi ſupponat p eodēꝫ tūc eſt affirmatiua v̄a. ⁊ negatiua cathe⁹ nō eſt v̄a in recto ſi ſbm̄ ⁊ p̄tū ſupponant p eodē: ſꝫ ſi ſupponāt p diuerſis tūc eſt negatiua vera. ¶ Et ſi dicaꝭ ꝙ eſt affirmatiua v̄a q̄ñ nō eſt talis idētitas: qꝛ hec eſt v̄a. Ceſar eſt ceſar: ⁊ tñ nō ē aliq̄ idētitas. ſilr̄ negatiua pt eē v̄a ſine tali diuerſitate illox̄ p qbꝰ ſupponit ſbꝫ ⁊ p̄tū vt pꝫ. Iſta. n. eſt v̄a. ceſar nō ē plato: ⁊ tñ ceſar ⁊ plato nō ſūt diuerſa: cū nō ſint entia: ⁊ idē ⁊ diuerſū ſunt dr̄e entꝭ. ¶ Dōꝫ ꝙ ceſare corrupto idētitas ē ceſaris ad ceſarē: ſed iᵃ idētitas non exiſtit. ſed eſt idētitas rōnis. ⁊ idē ceſar ē idē ceſari idētᵗᵉ q̄ ſi ē. nec oꝫ ꝙ idē ⁊ diuerſuꝫ ſp ſint dr̄e entꝭ maxime trāſcēdentis: qḋ. ſ. ē in intellectu. Uñ ſic pōt dici ꝙ ens dr̄ 2ˣ. vnoᵒ vt ē cōmune omni intelligibili. aliomodo idē eſt qḋ exiſtens: ⁊ ſic idem ⁊ diuerſuꝫ dicitur. Unomodo vt ſunt dr̄e entis tranſcēdētis. Aliomodo vt ſunt dr̄e entis in effectu h̄ ē in actu exiſtentis. ⁊ per h̄ patet reſponſio ad argumētuꝫ.

¶ Nomina igiꝭ ipſa ⁊ v̄ba ꝯſimilia ſunt. Sine cōpoſitione vel diuiſione itellectui: vt hō vel albū q̄ñ nō additꝭ aliqd. Neq̄ꝫ. n. adhuc verū vel falſum eſt. Huius autē ſignū hoc ē. hircoceruus. n. ſignificat aliqd: ſed qḋ non dum verum vel falſum ſit. ſi eſſe vel non eſſe non addatur vel ſimplr̄ vel ſm̄ tempus.

¶ Ipſa igitur nomina v̄ba ſimilia ſane ſunt ei cōceptui: q ſine cōpōne diuiſioneq̄ꝫ ē: vel ut h̄ nomen albū vel hō: cum nihil additꝭ ipſi: nondū. n. vex̄ eſt/aut falſum/cuius quidē h̄ indiciū eſt: hippocētaurus. n. aliqd q̄dē ſigñat: at nōdū vex̄ ē aut falſuꝫ: niſi eē aut nō eē additū: aut ſimplr̄ aut reſpcū tpis fuerit. ARGI.

¶ Hec eſt 2ᵃ pars 3ᵉ partis huiꝰ capituli in q̄ p̄hs oñdit q̄ vox ē ſigñatiua veri vel falſi: ⁊ q̄ nec ē ſigñatiua veri nec falſi: ⁊ ꝓbat ꝙ noīa p ſe ſumpta nec ſignificēt vex̄ nec falſuꝫ: ⁊ hec ē ꝯ̄. 4. huiꝰ lib. q̄ ꝓbaꝭ ſic. Pͥo ex dicto imediate p̄cedēti ſic. circa cōpōnē ⁊ diuiſionē ꝯ̄ſiſtūt v̄itas ⁊ falſitas: ꝫ noīa ⁊ v̄ba p ſe ſumpta ſunt ſine cōpōne ⁊ diuiſione. g̃ noīa ⁊ v̄ba p ſe ſumpta nec ſignificāt vex̄ nec falſum. ¶ Secūdo ꝓbaꝭ p q̄dā ſignū: ⁊ arguiꝭ p locū a maiori ſic. ſi aliqḋ nomē ⁊ v̄bū ſignificarēt vex̄ vel falſum. h̄ maxime eſſet verū de noīe ⁊ v̄bo cōpoſito: ſꝫ nomē nec verbū cōpoſitū p ſe ſumptū ſunt verum vel falſum. igiꝭ nullū nomē vel verbū p ſe ſumptū ſignificat verū vel falſum. ma. pꝫ. ⁊ mi. declaraꝭ p exēplū ſic. Hircoceruꝰ eſt nomē cōpoſitū: ⁊ hoc nomē hircoceruꝰ p ſe ſumptum nō ſigñat verū nec falſuꝫ. vñ ſi nō addaꝭ ſibi verbū p̄ñtis tpis aut p̄teriti aut futuri nō ſigñat vex̄ nec falſum. G

¶ Sꝫ h̄ dubitaꝭ. v̄r. n. ꝙ vnū nomē p ſe ſumptū ſit vex̄ vel falſū: qꝛ noīa ſignificāt ad placitū. g̃ poſſe eſt iponē vnū nomē ad ſignificādū idē qḋ iſta enūciatio. hō eſt aīal: ſed iſta enūciatio ſigñat verū vel falſum. g̃ poſſe eſt ꝙ vnū nomē ſignificet vex̄ vel falſuꝫ. g̃ multo fortius vnū nomē cōpoſitū pt ſigñare verum vel falſum. añs pꝫ. nā hec lr̄a. a. pōt iponi ad ſigñandū idē qḋ h̄ enūciatio. deus eſt. ſigñat. ¶ Itē ſi q̄raꝭ q̄s legit in ſcholis ⁊ rñdeaꝭ. magꝭ. q ſic rñdet dicit vex̄ vel falſuꝫ. ⁊ nō dicit niſi vnū nomē p ſe ſumptū. igiꝭ nomē p ſe ſumptū ſignificat verū vel falſuꝫ. ¶ Silr̄ h̄ verbū curro ſigñat idēꝫ qḋ h̄ orō. ego curro: ſꝫ hec orō ſigñat verū vel falſuꝫ. igiꝭ aliqḋ verbum p ſe ſumptū ſigñat verū vel falſū. H

¶ Dōꝫ eſt ꝙ nec nomen nec verbū ſeparatū. h̄ eſt ſeorſum acceptū. h̄ eſt p ſe acceptum ſigñat verū vel falſū cōplexe. vñ pōt dici diſtiguēdo de ſignificare verū vel falſuꝫ. ꝙ eſt duplex. ſ. cōplexe ⁊ incōplexe. Illud ſigñat vex̄ vel falſuꝫ cōplexe: cuius pars ſigñat partē totiꝰ ſigñati: ita ꝙ ſicut totū ſigñat totū vex̄ vel falſuꝫ. ita pars ſigñat partē veri vel falſi: ⁊ ſic nec nomē nec v̄bū p ſe ſumptū ſigñat vex̄ vel falſū ꝯplexe. ſ. p modū ꝯplexi: qꝛ nᵉᶜ pars noīs nec pars v̄bi ſigñat aliqd p ſe: vt dicit p̄hs. ⁊ p ꝯñs nec ſigñat partē illiꝰ qḋ ſigñaꝭ p totū. Et pp hoc dico ꝙ nec nomē nec v̄bū p ſe ſumptū ſigñat vex̄ vel falſuꝫ cōplexe ſiue p modū ꝯplexi. dico tñ ꝙ vnū nomē ⁊ vnū verbū pōt ſignificare verū vel falſoꝫ incōplexe ſiue p modū incōplexi: ⁊ ſic pt hec vox. a. imponi ad ſigñandū idem qḋ hec ꝓpoſitio. deus eſt. nec ex hoc ſequiꝭ ꝙ illa vox. a. ſit ꝓpō: qꝛ omne ſigñans vex̄ vel falſum eſt ꝓpō: ſed ſolū ſigñans vex̄ vel falſum per modū cōplexi eſt ꝓpō. g̃ ⁊c̄. ¶ Si dicaꝭ ꝙ ſi. a. ſigñat idē qḋ iſta ꝓpō. deus eſt: ⁊ tūc iſta ē vera. a. ē ꝓpō: qꝛ ſequiꝭ deus ēt eſt ꝓpō. g̃. a. eſt ꝓpō. añs eſt vex̄. g̃ ⁊ ꝯñs: ꝯña pꝫ: qꝛ arguiꝭ a cōuertibili ad ſuum cōuertibile. ¶ Item noīa ſigñant ad placitum. ſi igiꝭ verū eſt ꝙ. a. ſignificat diſtincte idēꝫ qḋ hec ꝓpō. deus eſt. ſigñat: ⁊ imponaꝭ ad ſignificandum diſtincte iᵈ quod iſta ꝓpō ſignificat: tunc ſequitur ꝙ. a. ſignificat verum vel falſum. ¶ Ad p̄mum dōm eſt ꝙ hec eſt multiplex

Nomen ⁊ verbū ſeorſum nō ſignificent.

Ad h̄ vide ant. and. liᵒ. 5. meta. q. 8. arti cul. p. ⁊ ꝓ Sco. 48. di. j. q. vnica

a. eſt

a.ē ꝓpō.eo ꝙ li.a.pt supponeř mālit̃ ⁊ significatiue.si suma tur significatiue.sic hec est vā.a.est ꝓpō n aūt mālit̃:sic ē fal saq̄ hec lr̄a.a.nō est ꝓpō:nec valet in isto sensu:deus est est ꝓpō.ğ.a.est ꝓpō:nec valꝫ ꝯn̄a a ꝯuertibili ad ꝯuertibile sū ptis terminis mālit.nō n.seqꝛ bo ē bissyllabū.igr̃ tibim ē bissyllabū.nec valꝫ.bō ē nomē substātiuuꝫ.igr̃ risibile.Un̄ sumpto.a.mālit̃ nō ē dōm ꝙ.a.sit ꝓpō:qꝛ si sic:hec foret bo na ꝯn̄a.a.ē.ğ deus ē.qꝺ nō ē veꝝ.vn̄.a.mālit̃ sumptū nō pt eē aǹs nec ꝯn̄s.¶ Et si dicať.de.a.significatiue sumpto vīfi cať ꝙ ē ꝓpō.ğ pt eē ꝙ sit aǹs ğ sumpto.a.significatiue erit hec ꝯn̄a bona.si.a.ē deus ē.¶ Dōm ꝙ sic dicēdo.si.a.est.a. vel si.a.est b.nō ē ꝯn̄a:nec illi termini pn̄t sumi sic nisi māli ter.q̄zuis respectu alterius possint significatiue vel mālit̃ su mi indifferēter.¶ Ad aliā dōꝫ ꝙ ipo'e est ꝙ.a significet idē distincte qꝺ ista ꝓpō deus est.Un̄ lꝫ noīa significēt ad placi tum sic ꝙ pn̄t imponi cuilꝫ rei indifferēter.nec d̄ ie tn̄ signifi candi rē distincte vel indistincte nō ē ad placi ū.Un̄ q̄zuis oē illud qꝺ intelligiť possit significari p vnū nomē indistincte:tn̄ nō oē illud qꝺ intelligiť distincte pt significari p vnū nomen distincte:qꝛ sic diffō pt ꝯstare ex vno noīe solū n vnū nomen pōt distincte significare diffinitum:⁊ hoc est ꝯ pbi 2.meta. ¶ Ad pᵐ pncipale qꝺ vꝫ eē in ꝯtm̄ ē dōꝫ:ꝯcedēdo ꝙ vnū no men pōt idē significať ꝙ hec ꝓpō.deus ē:⁊ ēt vna lra pt idē significare:sꝫ nec vnū nomē nec vna lr̄a pōt significare cōple xe idē qꝺ hec ꝓpō deus ē.¶ Ad illud dōm est ꝙ si q̄rať qs legit in scholis:⁊ rn̄deať magr̄.sic rn̄dēs de virtute sermo nis nec dicit veꝝ nec falsum.de bonitate tn̄ intellectus pōt p dcm̄ suū intelligere veꝝ vel falsum.subintelligendo verbuꝫ qꝺ fuit interrogatiue positū.Un̄ ħ nomē magr̄ nō sign̄at ve rum vel falsum.de virtute tn̄ interrogationis dat intelligeř verū vel falsum.¶ Ad aliud dico ꝙ verba q̄ sunt pᵉ aut ꝫe psone sunt verba excellētis actionis:qꝛ in eis intelligiť nōia tiuus determinatus:⁊ iō in eis ē iplicita ꝯpō.vn̄ hꝫ verba si gnificāt veꝝ vel falsum iplicite. Melius tn̄ vꝫ eē dōꝫ ꝙ hꝫ v̄ ba pᵉ ⁊ ꝫe psone:vt curro curris nō significāt veꝝ nec falsuꝫ: qꝛ idē sign̄ant curro ⁊ curris:sꝫ ħ v̄bū curris nō sign̄at verū nec falsum.igiť nec curro.Un̄ psona nō ē de significato v̄bi sꝫ est accn̄s verbi:veꝝ tn̄ est ꝙ v̄bū pᵉ ⁊ ꝫe psone dat intelli gere veꝝ vel falsuꝫ:⁊ ħ v̄bū curro dat intelligere hoc ꝓ nō men ego.nō est tn̄ de significato huius v̄bi curro.Un̄ intētio pħi ē hec ꝙ nec nomē nec v̄bū p se sumptū sign̄at veruꝫ vel falsuꝫ sꝫ sola ꝓpō sign̄at verū vel falsum.distincte tn̄ vnū v̄ bum pme ⁊ ꝫe psone dat intelligere veꝝ vel falsuꝫ.¶ Sꝫ ꝯ ħ.ista ꝯn̄a est bona.curro.igiť moueor:⁊ p ꝯn̄s curro ē aǹs: ⁊ moueor ꝯn̄s:⁊ nihil pōt eē aǹs siue ꝯn̄s nisi ꝓpō:igiť cur ro ē ꝓpō.igiť sign̄at veꝝ vel falsū.¶ Huic pōt rn̄deri dupl'r. Uno° ꝙ hic nō ē aliq̄ ꝯn̄a.curro.ğ moueor.nec ex opposito sequiť oppositū qꝺ pōt eē aǹs vel ꝯn̄s.¶ Si dicať.curro ⁊ ego curro ꝯuertūtur:⁊ hec ꝓpō.ego curro.pōt esse aǹs vel ꝯn̄s.ğ li curro pōt eē aǹs vel ꝯn̄s.Dōm ꝙ curro ⁊ hec oꝛo ego curro ꝯuertunť sicut cōplexū ⁊ imcōplexū.⁊ iō nō oꝫ ꝙ si vnū possit esse aǹs vel ꝯn̄s:ꝙ pp ħ reliquuꝫ possit esse aǹs vel ꝯn̄s:sicut posito ꝙ.a.sign̄at idē qꝺ hec oꝛo deus est signi ficat.nō sequiť:deus est.pōt esse aǹs vel ꝯn̄s.ergo hec lr̄a. a.pōt eē aǹs vel ꝯn̄s:sꝫ oꝫ plus addere ꝙ sunt conuertibilia tanq̄ꝫ cōplexa.Un̄ posito ꝙ.a.significet idē qꝺ deus est.nō pp ħ est hic aliq̄ ꝯn̄a:deus est.igiť.a.est.nec hic.a.est igiť deus est.⁊ cā dicta est superius.¶ Et si dicať.pferēs ħ v̄bū taceo dicit falsuꝫ.ğ ħ v̄bū taceo significat falsuꝫ.dico ꝙ pferēs ħ verbū taceo de virtute ꝫmonis nec dicit veꝝ nec dicit falsū. Un̄ pp hoc dcm̄ intelligiť veꝝ vel falsuꝫ.sꝫ hoc est ex cōi vsu loquēdi nō ex virtute sermonis.¶ Alio° pōt dici ꝙ hec ꝯn̄a est bona.curro.igiť moueor:⁊ tūc esset dōm ꝙ aǹs esset ꝓ positio implicite nō rōne significati tm̄:sꝫ rōne pme psone in tellecte i curro.nec valꝫ.est ꝓpō implicita.igiť significat ve rum vel falsum.sed sufficit ꝙ includit verum vel falsum pri ma tn̄ rn̄sio magis concordat verbis.⁊ sententie Aristotelis.

Nomen ergo est vox significatiua ꝫm placitū sine tēpore.cuius nul la pars est significatiua separata. Cap.2.

¶ Nomē igiť vox ē sign̄atiua ex i stituto sine tpe:cuiꝰ nulla ps sigt̄ separata. ARGI.

¶ Istud ē ꝫm pnn tractatꝰ i q̄o ꝺterminať ꝺ partibꝰ itegrali bus enūciationis ⁊ ꝯtinet duas partes pncipales.In pᵃ ꝺter minať de noīe.In ꝫa ibi.(Verbū ē illud.)ꝺterminať ꝺ v̄bo pᵃ pars ꝯtinet duas partes.in pᵃ poniť diffō noīs manifesta tio partiū diffōnis.In ꝫa ibi.(Nō bō v̄o.)excludit pħs q̄daꝫ a rōne noīs q̄ apparēt eē noīa ⁊ nō sunt noīa.Pˀo ğ pħs po nit diffōnē noīs dicēs ꝙ nomē ē vox significatiua ad placitū sine tpe.cuiꝰ nulla pars sign̄at separata.In hac diffōne po nunť q̄nq̄ꝫ ꝺr̄e p q̄s ꝺr̄t nomē ab alijs q̄ nō sunt noīa.p hoc eni ꝙ nomē est vox ꝺr̄t nomē a sonis q̄ nō sunt voces.nā q̄ dam sonꝰ ē vox ⁊ q̄dā nō ē vox.⁊ q̄dā ē vox sign̄atiua.p hāc particulā.sign̄atiua ꝺr̄t nomē a voce nō sign̄atiua:⁊ qꝛ vocū sign̄atiuaꝝ q̄dā significāt ad placitū.⁊ q̄dā nālit̃.p hāc par ticulā ad placitū ꝺr̄t nomē a voce significatiua nālit̃:⁊ qꝛ vo cum significatiuaꝝ ad placitū q̄dā sign̄ant cū tpe:vt verbū ⁊ participiū:⁊ q̄dā sine tpe.p hāc particulā sine tpe ꝺr̄t nom̄ a verbo.⁊ participio.Adhuc qꝛ q̄dā vox significatiua ad pla citum sine tpe hꝫ partē q̄ p se aliq̄d sign̄at.vt oꝛo.Iō ad ꝺr̄aꝫ oꝛonis poniť ista particᵃ cuiꝰ nulla pars p se sin̄at ⁊c̄.Un̄ qꝛ p particulas positas in diffōne oꝫ diffinitū differre a q̄lꝫ alio. iō in hac diffōne ponunť particule ille:ponitur.n.vox tanq̄ꝫ genus:⁊ alie particule ponuntur tanq̄ꝫ differentie.

¶ In noīe.n.qꝺ ē eq̄ferꝰ.ferꝰ nihil p se sign̄at queadmodū i oꝛone q̄ ē equꝰ ferꝰ. At v̄o nō queadmodū i simplicibꝰ noībꝰ sic se hꝫ ⁊ i cō positis.In illis eni nullo mō pars sign̄atiua ē.In his autē vult q̄dē significatiua esse sed nullius est separati:vt in eo qꝺ est equiferus.

¶ Nā hoc i noīe eq̄ferus nihil p seipsuꝫ equꝰ sign̄at:sicut hac i oꝛone equꝰ ē ferus:veꝝ nō vt ē in simplicibꝰ noībus:sic ⁊ incōpositis ē: in illis.n.nullo pacto pars est significatiua: incompositis vero vꝫ q̄dē nihil tamen sepa rata sign̄at:vt in exemplo patet antea dicto. ARGI.

¶ Posita diffōne noīs pħs exeq̄ť ꝺclarādo duas particulas positas in hac diffōne s.3ᵃᵐ ⁊ vltimā:nā due particule patēt ex p̄cedētibꝰ ex ħ ꝙ ea q̄ sunt i voce sunt note passionum aīe 4ᵃ particula patebit ca.ꝺ v̄bo.Pˀo ğ ꝺclarat particulā vltimā ꝙ nulla pars noīs ē significatiua separati.⁊ ħ ē ꝯ.5. huiꝰ li.q̄ ꝓbať p loᵐ a maiori sic.Si aliq̄ pars noīs sigt̄ sepa tim.ħ foret maxᵉ veꝝ ꝺ partibꝰ noīs cōpositi:sꝫ partes noīs cōpositi nihil significāt separati.igiť nulla pars noīs ē sign̄a tiua separati.ma.pꝫ.mi.declarať ꝺclaratione exēplari sic.ħ nomē eq̄ferus ē nomē ꝯpoᵐ:⁊ nulla pars huiꝰ noīs hꝫ ꝙ est pars sigt̄ aliq̄d p se:qꝛ nec equꝰ nec ferus sigt̄ aliq̄d hꝫ ꝙ est pars huiꝰ noīs eq̄ferꝰ.ꝺr̄nt tn̄ ps noīs ꝯpositi ⁊ ps noīs sim plicis:qꝛ ps noīs simplicis nec sign̄at aliq̄d p se.nec apparet aliq̄d sign̄are p se.ps ēt noīs simplicis nec sigt̄ aliq̄d i toto cu ius ē ps nec ex̄ totū.sꝫ ps noīs cōpositi vꝫ significare aliquid: ⁊ si nō significet aliq̄d in toto:tn̄ ex̄ totū significat p se.

¶ Secundum vero placitum quoniā natura liter nominum nihil est:sed quādo fit nota.

¶ Ex instituto autem diximus:qꝛ nullum no men est signū natura:sed cum est positum. ARGI.

¶ Aliā particulā.s.ꝙ nomē sigt̄ ad placitū ꝺclarat pħi.⁊ ħ ē ꝯ.6.huiꝰ lib.⁊ ꝓbať dupl'r.Primo ostēsiue.ꝫo p rōnem du

centem ad impoſſē.ꝑ ſic. Illud qḋ nō ſignificat niſi ex hoc ꝙ ſit nota alterius ſignificat ad placitum: qꝛ ꝙ fiat nota h̄ ē ad placitum: ſed nomen eſt huiuſmodi. ergo ꝛc̄.

¶ Nam deſignant ꝛ illiterati ſoni vt ferarū. Quorum nihil eſt nomen.

ARGI. **¶ Nam ſignificant ꝛ ij ſoni qui ſcribi nō poſſunt vt beſtiarum quarum nullū eſt nomen.**

¶ Secūdo ꝓbaꝛ eadē ꝯ ꝑ ipoſſē ſic. Si nomē nō eēt vox ſignificatiua ad placitū. ſeq̄reꝛ ꝙ quecūqȝ vox eēt indifferent nomen: ꝛ ſic ſoni ferarꝫ illitterati qui nālıter ſignificāt eſſent nomina. ſed hoc eſt ipoſſē. ergo ſolū vox ſignificatiua ad placitū ē nomē. vn̄ qꝛ voces ſignificatiue nālit̄ nō ſūt noia cꝰ ſunt ſoni ferarum illr̄ati. ſ. qui lr̄is non pn̄t ſcribi. Ex h̄ ꝯcludiꝛ ꝙ ille voces q ſunt noīa ſignificāt ad placitū. ¶ Sꝫ h̄ occurrut q̄tuor dubia. ꝑᵐ ē ꝯ ꝑmā particulā diffōnis nois nō. n. vı̄ ꝙ nomen ſit vox: qꝛ oīs vox ē res nālis: ꝛ nomē ē res artificialis: cū ſit ſcdm̄ ꝑ inuētionē hoīuꝫ ꝛ ꝑ artē: ſꝫ nulla res artificialis eſt res nālis: ergo h̄ eſt falſa. nomē ē vox. ſicut iſta. balneū ē aq̄. h̄. n. ē falſa. ſꝫ iſta eſt v̄a. balneū ē aqueuꝫ. ¶ Item vox ē mā nois. Igiꝛ nō ꝑdicaꝛ ð noīe. qꝛ pars mālis nō ꝑdicaꝛ i recto de toto cuiꝰ ē pars. ¶ Itē vı̄ ꝙ nō oē nomē ſignificet ad placitum. qꝛ gemitus ꝛ latratus ꝛ hꝰ ſunt noīa ꝛ tm̄ ſignificant nālr̄. ergo i diffōne nois male ponitur h̄ particula ſignificatiua ad placitū: cū nō ꝯueniat oī noī. ¶ Itē nō vı̄ ꝙ oē nomen ſignificet ſine tēpore: qꝛ dies nox ꝛ annus ſunt noīa ꝛ ſignificāt tp̄s: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō ſignificāt ſine tēpore qꝛ ſi ſignificarēt ſine tēpore ſignificarēt ſine ſuo ſignificato: qḋ ē ipoſſē. ¶ Cōtra illā particulā cuius nulla pars aliqd ſignificat ar. ſic. Aliquod nomē ꝯponiꝛ ex multis noībꝰ ꝛ noīa ſignificāt. igitur ptes nois ſignificāt. ma. eſt v̄a: qꝛ capio h̄ nomē reſpublica. partes iſtius nois ſignificāt. qꝛ res ſignificat ꝛ publica ēt ſignificat. ergo ꝛc̄. ¶ Ad ꝑᵐ dōꝫ. vnoꝰ ꝙ vox q̄ poniꝛ i diffōne nois ē indifferēs ad vocē ſignificātē ad placitū ꝛ ad vocē ſignificātē nālıter. aliter fruſtra poneret i diffōne illa particula ad placitū. ꝛ ita illa vox poᵗᵃ in diffōne nec eſt res nālis nec artificialis ſꝫ indifferens ad vtrūqȝ: ſicut aīal in cuius diffinitione ſic diciꝛ. Sub̄a aīata ſenſibilis nec eſt hō nec aſinꝰ: ſed eſt indifferēs ad vtrūqȝ. ſ. ad oēm ſpēm ꝛ indiuiduuꝫ aīalis: ꝛ ſic vox q̄ poniꝛ in diffōne nois nec ē res nālis nec artificialis: ſed eſt genꝰ vtriuſqȝ. per hoc. n. pꝫ ad ſcdm̄ dubiuꝫ: qm̄ vox q̄ poniꝛ in diffōne nois eſt cōis ad nomē ꝛ ad māꝫ nois: ſꝫ ꝛ nō eſt mā nois. ¶ Alr̄ poteſt dici ꝙ ſicut h̄ cōe nomē qḋ h̄ diffiniꝛ ē res artificialis: qꝛ ſit ꝑ iſtitutionē iponētis. ita h̄ cōe vox poſitū in diffōne nois ē res artificialis. qꝛ ſit ꝑ iſtitutionē hoīs: ꝛ n̄ ſeqꝛ ꝙ res artificialis ꝑdiceꝛ ð re nāliꝫ ꝑdicaꝛ artificiale de artificiali. ¶ Adhuc pt dici alr̄ ꝙ q̄uis nomē ſit nomē ꝑ iſtitutionē iponētis: tm̄ nō eſt res artificialis: qꝛ hoc ꝙ iſtituiꝛ ad ſignificādū nulla res artificialis ſibi inherēs acquiritur. Res. n. nālis ꝑſuppoſita oī ipoſitioni iponiꝛ ad ſignificādum. Un̄ ſicut ſignū qḋ ē res nālis: puta circulꝰ. pt iſtitui ad ſignificādū vinū i taberna. ita vox nālis pt iſtitui ad ſignificādum abſqȝ hoc ꝙ aliq̄ forᵃ noua ſibi acqraꝛ: ꝛ ſꝫ h̄ hec eſſet negāda. nomē ē res artificial. Siqs tm̄ velit dīe ꝙ ex h̄ ꝙ vox iponiꝛ ad ſignādū acqriꝛ voci qdā reſpectꝰ ad ſignandū ita ꝙ nomē ē qḋdā aggregatū ex voce ꝛ ex r̄ſpcū ad ſignificādū ſic dicēs hꝫ dīe ꝙ nomē ē res artificialis: nec ē icōueniēs nomen rei nālis ꝑdicari i recto ð noīe rei artificialis accepto in ꝯcreto. ſicꝫ v̄o accn̄tis ꝑdicaꝛ de accn̄te accepto i ꝯcreto. vt pꝫ h̄. n. ē v̄a. ſimꝰ ē nalus ꝯcauꝰ: ꝛ q̄dā mō pt ꝯcedi ꝙ diſcꝰ ē ſignū ſic vel ſic figuratū. Et qꝛ h̄ diffō datur ð noīe ſumpto i ꝯcreto: ió pt mā nois. ſ. vox q̄ ē res nālis v̄e ꝑdicari in recto ð noīe qḋ ē res artificialis. ¶ Sed dicet forte aliqs ꝙ nomē h̄ diffinitū ē res nālis: qꝛ noī ꝑſuppoſito ipōni ꝯpetit hec diffinitio. vox ſignificatiua ad placitū: ꝛ qꝛ illud qḋ ꝑſupponiꝛ ipōni ad ſignificādū ē res nālis. ergo ꝛc̄. Dōꝫ ꝙ vox ſignificatiua accipi pt ꝑ māli i tp̄e dōnis: qḋ qdē māle ꝑſupponiꝛ ipōni. vel pt accipi ꝑ aggregato ex māli noīe ꝛ reſpectu ad ſignificandū. ꝑᵒ ꝑdicaꝛ ð voce q̄ eſt res nālis: ꝛ ſic nō poniꝛ i diffōne noīs: ſꝫ ſolū put accipiꝛ ꝑ aggregato ex māli i parte oꝛōnis ꝛ ex reſpectu ad ſignandū. ¶ Ad 3ᵐ dubiū dōꝫ ꝙ gemitus: latratus: ꝛ hꝰ pn̄t accipi māliter vel ſignificatiue: ſi māliꝛ ſic hec ē v̄a. latratꝰ ē nomē. ꝛ ſigt ad placitū: ꝛ h̄ nomē latratus ſiue hoc māle latratus: ita bn̄ potuit fuiſſe ipoſitū ad ſignificāduꝫ hoīeꝫ vel aſinū ſicut ad ſignificādū id qḋ mō ſigt. ꝛ ſic h̄ eſſet falſa. latratus nālr̄ ſignat. Si āt ſumāꝛ hꝰ noīa ſignificatiue ſic ſunt he ꝓpōnes falſe. latratꝰ ē nomē. gemitꝰ ē nomē: qꝛ ſic accipiꝛ gemitꝰ ꝑ voce quaꝫ hō ꝓfert: ꝛ illa vox nō ē nomē: ꝛ ſic hꝰ ſunt v̄e. latratꝰ ſignat nālr̄: gemitꝰ ſignificat nāliꝛ ꝛ ſic ð alijs. ¶ Ad aliud dūᵐ ē dōꝫ ꝙ illud dictuꝫ ꝑᵘ nomē ſignat ſine tp̄e ſic itelligiꝛ ꝙ nomē nō ſignat ſuuꝫ ſignificatū vt mēſureꝛ aliq̄ certa mēſura vel dr̄ia tp̄is: ꝛ hoc ē ſignificare ſine tp̄e tāqȝ ſine ſuo ꝯſignificato: qꝛ tp̄s nō ē ꝯſignificatū nois cū nō accidat noī. Dico igꝛ ꝙ nox ꝛ dies ꝛ hꝰ ſignificāt tp̄s ꝛ nō cōſignificāt tp̄s. nā dies nō ſignificat ſuū ſignificatū vt mēſureꝛ aliqua certa mēſura ſeu dr̄ia tp̄is: ſicut currere ſignificat curſum ꝛ mēſuraꝛ tp̄e: ſꝫ dies ꝛ nox ꝛ hꝰ ſunt abſtracta ab oī dr̄ia tp̄is. Un̄ hꝰ noīa ſignificāt tp̄s: ſed nō ſignificāt cū tp̄e ꝛ qn̄ iferꝛ tūc ꝙ hꝰ noīa ſignāt ſine ſuo ſignificato: dico igiꝛ ꝙ ſꝫ ꝙ li ſine ꝑuat ſolū cōſignificatuꝫ. ſic cōcedo ꝙ dies ſignat ſine ſuo ſignificato tāqȝ ſine ſuo accidente: qꝛ ſignificatuꝫ ſuuꝫ nō eſt ſuum accidēs. ¶ Ad aliud pōt dici ꝙ nulluꝫ nomē pōt dici pars nominis: ſicut. n. vnus homo nō cōponiꝛ ex pluribꝰ hoībus: ita nec vnū nomen cōponitur ex pluribꝰ noībus: dꝫ tm̄ cōpoſitū: qꝛ cōponiꝛ ex mālibus plūm noīuꝫ. Un̄ h̄ nomē reſpublica cōponiꝛ ex mālir ꝛ hoc nomine res: ꝛ ex mālir hoc noīe publica: ꝛ nō cōponitur ex iſtis noībus. Siquis. n. velit dīe ꝙ nomē cōpoſituꝫ cōponitur ex pluribꝰ noībus ſimplicibꝰ. dꝫ dīe ꝙ aliqua ps nominis ſignificat ꝑ ſe ꝛ nō ſcdm̄ ꝙ eſt pars nominis illius: ꝛ hoc intelligit hic ꝑhꝰ: ꝛ ita textus ſonat.

¶ Non homo vero non eſt nomen. At vero nec impoſitum nomen eſt ei quo illud oportet appellari. Neqȝ enim oratio aut negatio eſt: ſed ſit nomen infinitum.

¶ Hoc autem nō homo nō dico eſſe nomen. Atqȝ neqȝ nomen eſt poſitū: quo ipſuꝫ appellare oꝫ. neqȝ. n. eſt oratio neqȝ negatio ſed infinitum nomen vocetur: qm̄ ꝛ quod eſt: ꝛ qḋ nō eſt i rōne reꝝ ſine diſcrimine vllo ſignat. ARGI.

¶ Hec eſt ſecūda particula ꝑme partis: in qua ꝑhs remouet quedā a rōne nois que apparēt noīa ꝛ nō ſūt noīa: ꝛ hoc ſcdm̄ ꝙ dicit Boetius eſt vt integerrima diffō nois habeatur: ꝛ ſꝫ duo que remouet a rōne nominis. ſ. nomen infinitū ꝛ nomē obliquum. Et primo remouet nomē infinitū dicens ꝙ non homo non eſt nomen nec eſt nomen ei impoſitū quo oportear illud appellari: nec eſt affirmatio nec negatio: ſed ſit nomen infinitum: hoc eſt imponatur ſibi ꝛ omnibꝰ cōſimilibꝰ nomē ꝛ vocetur nomē infinitū. Cauſaꝫ autem propter quā nomen infinitū nō eſt nomē: aſſignauit Boetius dicēs ꝙ omne nomen vnā rem ſignificat determinatā: qui vero dicit nō homo non hunc hoīem qḋ talis ſignificat nec qdꝫ illa ſignificatiue velit oſtendere omni rōne nō diffinit ſeu nō oñdit: hec igitur v̄a cā quā aſſignat Boetius quare nomē infinitū non eſt nomē: qꝛ nō ſignificat rem determinatam: ſed verificatur indifferēter ꝑ oī ente ꝛ nō ente: ꝛ de quolꝫ alio ab eo qḋ infinitatur ꝑ negōnē infinitātē. dicit. n. boetꝰ ꝙ negatio infinitans pn̄tē nāꝫ interimit cū addiꝛ negatio infinitās. infinitas alias derelinquit. Et ex hoc denotaꝛ ꝙ noīa trāſcēdētia nō pn̄t infinitari: qꝛ ſi infinitarenꝛ nulla nā dereliquereꝛ. vnde accipiēdo

Margin notes (left): B — Aduerte ad iſta motiua qa ſunt ꝑ̄cbia. · C · D

Margin notes (right): E — Opinio Boe.

accipiēdo ens ī ſua maxima cōītate vt ē cōe ad oē intelligibi le ſic nō pōt infinitari. vñ nō ens vt nō cadit ſup ens cōſſimiū nihil ſigt nec de aliq̄ vificaṫ ſiue ꝑtur. nec ē finitū nec infini tum.ſʒ eſt vox nō ſignificatiua.tñ ens exñs qd̄ ſolum verifi catur de exñtib⁹ bñ pōt infinitari:qꝛ ipſo infinitato relinquū tur alie nāe poſte:q̄uis nō relinquaṫ aliq̄ nā exñs actu.

¶ Catonis autem vel catoni ꝛ quecūq; talia ſunt non ſunt nomina ſed caſus nominum. Ratio autem eius in alijs quidem eadē eſt.

ARGI. ¶ Hoc ēt philones aut philoni ꝛ hiſce ſilia ñ noia ſſ:ſʒ nois caſus. Aliq; rō ei⁹ i cetis gō ē.

¶ Scđo remouet noia aliq̄ a rōne noia dicēs ꝙ catonis ꝛ catonē nō ſunt noia ꝛ ſimilia:ſʒ caſus nominū. Rō tñ nomi nis in alijs eſt eadē.hec diffinitio nominis ſuperius poſita ē eadem in obliquis:qꝛ competit nominibus obliquis.

¶ Sʒ differunt.qm̄ cū eſt vel fuit vel erit ad iunctū neq; veꝝ neq; falſum eſt. Nomen vō ſemp vt catonis eſt vel nō eſt. Nōdum enim aliquis neq; dicit verum neq; dicit falſum.

ARGI. ¶ Illo autē differt. Si eni addideris eſt: vel erat:vel erit:hoc quidē neq; veꝝ neq; falſuʒ euadet:nomen aūt ſemp veluti philonis eſt: aut nō eſt:nondum enim veꝝ eſt aut falſum.

¶ Oñdit ꝙ noia obliq̄ nō ſunt noia:q̄uis eis ꝯueniat diffini tio nois ſupradicta:ꝛ hec ē ꝯ.7.h⁹ lib.q̄ ꝓbaṫ ſic.Ex q̄bʒ no mine ꝛ ex h̄ vbo ē.vel fuit vel erit ꝯſtituiṫ oīo veꝝ vel falſū ſignans:ſʒ ex h̄ noie obliq̄ ꝛ ex h̄ vbo ē:vel ex h̄ vbo fuit:vel ex h̄ vbo erit:nō ꝯſtituiṫ oīo ſignificās veꝝ vel falſuʒ:vt ꝑʒ exēplariter.ſi.n.dicaṫ.Catonis ē vel fuit vel erit:nō ē oīo ſi gnificās veꝝ vel falſū.g̃ catonis nō ē nomē:ꝛ eadē rō eſt de alijs obliq̄s:de hac rōne poniṫ minor i lra cū dr̄ ꝙ dr̄t obli quus a recto:qm̄ ex h̄ vbo fuit vel erit.ꝛ obliq̄ nō fit oīo vā vel falſa. ¶ Notā^m ꝙ ph̄s ſignāter inducit exe^m de vbo ſub ſtātiuo:ꝗ ē h̄ vbū ē:ꝛ ſunt hec vba fuit vel erit q̄ ſūt ſua ob liq̄:qꝛ ſūt q̄dā alia vba.ſ.impſonalia q̄ cū obliq̄s ſignificāt ve rum vel falſuʒ:vt cū dī penitet me:qꝛ act⁹ vbi intelligiṫ fieri ſup obliquū.ac ſi dīceṫ penitētia hʒ me. ¶ Hic occurrūt q̄dā

A

B dubia:qꝛ ꝑ vr̄ ꝙ nomē inf̄^m ꝛ nomē obliquū ſunt noia qꝛ eis cōpetit diffō nois ſuperi⁹ poſita. ꝛ h̄ dicit ph̄s expſſe i textu

Dubia ꝯdicta. dē noībus obliq̄s. ¶ Itē vr̄ ꝙ rō boetij nō valʒ p quā dicit ꝙ nomē inf̄^m nō ē nomē:qꝛ ſi rō ſua valeret .ſ. qꝛ nō dicit aliq̄ʒ rē dterminatā.ſeq̄reṫ ꝙ noia trāſcēdētia q̄ nō ſignāt aliq̄ʒ rē determinatā nō eēnt noia:qꝛ cōr⁹ ꝛ magis indeterminate ſignāt q̄ʒ nomē inf̄^m:at q̄ʒ nō hōi:ſʒ hꝰ trāſcēdētia ſunt noia. g̃ rō boetij nō ſolet:ꝑ quā dicit ꝙ nomē inf̄^m nō ē nomē ꝛc̄. ¶ Item vr̄ ꝙ ex noie obliquo ꝛ ex h̄ vbo ē:poſſit fieri oīo ſignificās veꝝ vel falſuʒ:qꝛ hec ē va:catonis ē genitiui caſus. ꝛ hec ē va ꝑ ph̄ʒ:catonis nō ē nomē:ꝛ tñ ꝯſtituiṫ iſta oīo ex noie obliquo ꝛ vbo. ¶ Itē hec vr̄ va vel falſa:catonis ē:qꝛ ſeq̄tur:catonis ē aſin⁹.igiṫ catonis ē ens:aſña ē veꝝ ſuppoſi to ꝙ cato hēat aſinū:ꝛ ꝑ ꝯñs ex noie obliquo:ꝛ ex h̄ vbo eſt ꝯſtituiṫ oīo veꝝ vel falſum ſignificās. ¶ Ad ꝑ^m dōm ſm ꝙ dicit boetius:ꝙ diffō nois ſuperi⁹ poſita nō ē ꝯplete aſſigna ta.nec integra diffō nois:ꝛ iō ad cōplendū diffōnē nois exclu dit ph̄s a rōne nois cōpleta nomē inf̄^m:ꝛ nomē obliquū:vt diffōni nois ſuperius dicte addātur iſte parti^e finita ꝛ recta: ꝛ iſtis particulis poſitꝭ in diffōne nois iſta diffō nois in q̄ po nunṫ iſte particule nō cōpetit noi infinito:nec noi obliquo. ¶ Ad aliud dōʒ ē ꝙ hec ſola nō ē cā q̄re nomē infinitū nō ſit nomē.ſ.qꝛ nomē ſignāt aliquā rē determinatā ſeu ſpālē:ſed qꝛ nomē inf̄^m interimit vnā nām ꝛ nō ponit aliā nām deter minatā:ſed derelinq̄t infinitas alias a nā quā interimit. Vñ ad h̄ ꝙ aliq̄d ſit nomē inf̄^m requirunṫ due cōditiones.ſ.ꝙ i terimat vnā nām ꝛ nullā ponat determinatā nām.ſʒ nō ſic ē de noīb⁹ trāſcēdētib⁹:qꝛ q̄uis nō ponāt aliquā nām:nullā tñ nām interimūt:ſʒ nō ſic ē de noie infinito. Aliq̄ dīt ꝙ no men obliquū ꝛ nomē inf̄^m nō ſunt noia ꝑncipalr.ſʒ ſecūda rio ꝛ ex ꝯñti bñ ſunt noia:nā impoſitio ſit in recto:ꝛ nomē i finitū ꝑncipalr iponiṫ ad ſignandū:ꝛ ex h̄ ꝙ nomē f̄^m ꝛ re ctus ꝑncipalr iponanṫ ad ſignandū iponunṫ i ꝛ ſcđario no men obliquū ꝛ nomē inf̄^m. ¶ Ad aliud dico ꝙ h̄ ē ꝯgrua. Catonis ē genitiui caſus:ſm ꝙ li catonis accipiṫ mālr:ꝛ ſic hʒ rōnē nois recti ſupponēꝭ ꝑ ſeipſo accepto i obliquo. Vñ cū dī catonis ē genitiui caſus.li catonis ſupponit mālr ꝛ hʒ rōnē nominatiui caſus:ꝛ ſenſus h⁹ ē ille h̄ nomē catonis eſt genitiui caſus. Et ſi dicaṫ ꝙ eadē rōne h̄ erit ꝯgrua. Catōis currit.accipiēdo catonis mālr.dōm ē ꝙ ſic dīdo catonis cur rit.nō pōt li catonis ſumi mālr:qꝛ ſuppoſitio dr̄ analogice d̄ ſuppōne mālr ꝛ ſuppōne ſignatiua:ſuppō mālis ē ſuppō ſcđa ria:ꝛ minus ꝑpa:ꝛ iō terminus nō ſupponit mālr niſi qm̄ ꝯparaṫ alicui particule ſm ſuppōnē mālē:ſicut illa q̄ ē geni tiui caſus:ꝯpetit.n.huic dictioni catonis ſm ꝙ ſumiṫ mālr ſʒ h̄ vbū currit nō ꝯpetit ſibi ſʒ ſuppōnē mālē:ꝛ iō i hac oīo ne.catonis currit:nō accipiṫ li catonis mālr ſed ꝑſonaliter. ¶ Ad aliud ē dōm ꝙ hec eſt incōgrua:catonis ē:qꝛ h̄ nihil accipiṫ qd̄ poſſit vbo reddere ſuppo^m:nec ſequiṫ. catonis eſt ens.g̃ catonis ē:qꝛ i iſta catonis ē ens:ī vbo reddiṫ ſupp^m ſʒ i iſta catonis eſt:nihil poniṫ qd̄ poſſit reddē ſuppo^m vbo.

Verbū āt qd̄ ꝯſignificat ē tꝑs:cuius pars nihil ſeorſuʒ ſignāt:ꝛ ē ſemꝑ eoꝝ que d̄ altero p̄dicanṫ nota. Cap. 3.

ARGI. ¶ Verbū aūt eſt/id qd̄ inſuꝑ tēp⁹ ſignificat. ꝛ cui⁹ nulla pars ſeorſuʒ ſignificat: atq; ſemꝑ eoꝝ que de alio dicunṫ eſt ſignuʒ.

¶ Hec eſt ſcđa pars ꝑncipalis huius ca. in q̄ ph̄s determinat dē vbo.ꝛ ꝯtinet tres particulas. In ꝑ^a ponit ꝛ declarat diffōnē vbi. In ſcđa ibi.(Nō currit aūt.)excludit q̄dā a rōne vbi q̄ nō ſunt vba lʒ appareāt vba. In 3^a ibi.(Ipſa q̄dem.)ponit q̄ʒ dam ꝯueniētiā q̄ eſt inter nomē ꝛ vbū. In ꝑ^a igiṫ particula ponit diffōnē vbi dicēs:ꝙ vbū eſt illud qd̄ ꝯſignificat tꝑs cu ius pars ex̄ nihil ſignāt:ꝛ ſemꝑ ē nota eoꝝ q̄ de altero ꝑdicā tur. In hac diffōne nō poniṫ vox ſignificatiua ad placitū ſed ſubintelligiṫ ex diffōne nois:qꝛ cōe ē noi ꝛ verbo ꝙ ſit vox ſi gnificatiua ad placitū. Vñ ph̄s breuiter ꝓcedens relinq̄t ea q̄ ſunt cōia noi ꝛ vbo intellectui legētis ex his q̄ dixerat i dif finitione nois. Aliā tñ particulā noi ꝛ vbo cōeʒ poſitā in dif finitione nois cui⁹ nulla pars ꝛc̄. ponit h̄ q̄uis ſit ſuperius poſita in diffōne nois:cu⁹ cā ē:qꝛ vbū maiorē hʒ ꝯueniētiā cū oīone q̄ʒ nomē:qꝛ verbū ipoꝛtat cōpoſitionē ꝑ quā ꝑficiṫ ꝛ ꝯſtituiṫ oīo:iō magis vr̄ ꝙ vbuʒ ſit oīo:ꝛ ꝙ pars eius per ſe aliquid ſignificat q̄ʒ nomen:ꝛ ideo hanc particulam po nit que fuit prius poſita in diffinitione nominis.

¶ Dico āt ꝙ ꝯſigt tꝑs. vt curſus q̄dē nomē ē. Currit vō ē vbū. Cōſignificat eniʒ nūc eſſe.

ARGI. ¶ Dico auteʒ ipſum inſuꝑ tēpus ſignificare: qꝛ valitudo quidem eſt nomen: valet autem verbum. Significat enim inſuper nunc eſſe.

¶ Explanat hāc diffōnē vbi:ꝛ ꝑ̊ dclarat hāc diffōnē vbi.ſ. ꝙ verbū ꝯſignificat tꝑe:ꝛ hec ē ꝯ.8.hui⁹ lib.q̄ ꝓbaṫ ſic. Id qd̄ ſignāt certā dīaʒ tēporis ꝯſignificat tꝑe:vbū ꝯſignificat cer taʒ dīaʒ tꝑis.g̃ ꝛc̄. maior eſt nota.ꝛ minor declaraṫ ꝑ dīaʒ inter nomē ꝛ verbū q̄ idē ſignāt:ſʒ dīnt tñ in hoc ꝙ nō ideʒ ꝯſignificāt:qꝛ vbū ꝯſignāt tꝑe:ꝛ nomē nō conſignificat tꝑs. Vñ dclaraṫ ſic. Illud ineſt vboꝝ qd̄ diſtinguiṫ a noie ſed ꝑ cōſignificare certā dīam tꝑis verbū diſtinguiṫ a noie qd̄ ꝑʒ exēplariter ſic. Currit qd̄ eſt vbum:ꝛ curſus qd̄ eſt nomen idem ſignificant:ſed differunt per hoc ꝙ currit conſigni

cat nūc eē qd̄ ē certa dīa tpis: ⁊ curſus nō ꝯſigt nūc eē nec cō
ſignat aliquā dīaꝫ tpis: currit.n. ſigt talē motū aialis vt mē
ſurat tpe pñti: ſed curſus ſignificat hꝫ motū nō vt mēſurat
aliqua dīa tpis: ſꝫ vt abſtrahitur ab oī dīa tēporis. cū.n. in
telligo curſuꝫ nō magis itelligo curſū vt mēſurat tpe pñti.ſ.
vt nūc pñtialr fit: qꝫ vt mēſurat tpe pterito.ſ. vt fiebat: vel vt
mēſurat tpe futuro.ſ. vt fiet in futuro: ꝑ h̄ pꝫ ꝙ currit non ſi
gnificat tp̄s: ſꝫ cū tpe: qꝛ currit ſignificat determinatū motū
ineſſe aiali q motus nō ē tp̄s: ſꝫ oꝫ intelligere certā dīaꝫ tē
poris mēſurātē ſuū ſignificatū ⁊ hꝫ motū: pꝫ ēt ꝙ dicere noī
nō ſignāt cū tpe: qꝫuis ſignificent tp̄s: qꝛ nō ſignificāt ſua ſi
gnificata put mēſurant aliq̄ certa dīa tpis: ſꝫ put abſtrahū
tur ab omni tēpore: potuit enim dies fieri vel nunc vel in fu
turo ⁊ potuit fieri ⁊ fiebat in futuro.

℄ Et ſemp eoꝝ q̄ de altero dicunt nota eſt: vt
eoꝝ q̄ dicuntur de ſubiecto vel ī ſubiecto ſt.

ARGI. ℄ Atqꝫ ſp eoꝝ q̄ d̄ alio dñr ē ſignū. Ut eoꝝ q̄
de ſubiecto dñr. aut eoꝝ q̄ i ſubo dicim⁹ eē.

℄ Aliā particulā ponit.ſ. ꝙ v̄bū ſemp eſt nota eoꝝ q̄ de alte
ro dñr ⁊ declarat pbr: ⁊ hec ē q̄.9. hui⁹ lib. q̄ pbat ſic. v̄bū
ſemp eſt nota eoꝝ q̄ de altero dñr.ſ. de ſbo: qꝛ v̄bū ē de nūo
eoꝝ q̄ ſunt in ſbo. ſꝫ tā illa q̄ dñr de ſbo qꝫ illa q̄ ſūt i ſbo dñr
E de altero ḡ ⁊c. ℄ Sciēdū ꝙ pħs p ea q̄ dñt de ſbo intelligit
predicata eſſentialia: ⁊ per iſta q̄ ſunt in ſubiecto intelligit
p̄dicata accñtalia. Ex iſto loco pōt notari ꝙ res ex̄ aiaꝫ ſicut
declaratū ē ſupra pncipiū libri p̄dicamētoꝝ: ē p̄ium. ⁊ ꝑ ꝯñs
No. iſtā ppō cōponit ex reb⁹ ex̄ aiaꝫ. Illud tñ nō eſt ad ppoſitū: qꝛ
op. bur. nota in ppoſito nō accipit p ſigno: ſꝫ p notificāte: vt poſtea
ad mā3 dicet: nā ſi verbū ē nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicant: ⁊ ſi verbum
ſūt vide nō eſt nota niſi ſui ſignificati: ſeqt ꝙ ſignificatū v̄bi p̄dicatur
ant. ād. ſed ſignificatū verbi eſt res ex̄ aiaꝫ. ḡ vī ꝙ res ex̄ aiaꝫ p̄dica
lib. 5. q. tur. Alr dñt aliq ꝙ verbū in q̄ꝫ ppōne predicat: ⁊ h̄ dñt pp
6. ⁊ oēs iſtud dcm̄ pħi hic. Uerbū ē ſemp nota eoꝝ q̄ de altero p̄dicā
doc. i li. tur ⁊c. ⁊ ēt qꝛ ariſt. in iſto ca. dicit ꝙ verbū infinitū ſemp de
predica aliquo eſt: ſꝫ nō alr de aliq̄ niſi tāqꝫ p̄dicatū de ſbo. ḡ verbuꝫ
men. infi^m^ eſt p̄dicatuꝫ. V̄n ſic dicētes dñt ꝙ in hac ppōne: hō eſt
alal: p̄dicat h̄ totū ē aial. Uñ dñt ꝙ in oī ppōne verbū ē p̄di
catū vel pars p̄dicati. Pōt adduci p eis illud dcm̄ pħi. 2. pi
her. qñ ē 3^m^ adiacēs p̄dicatū dupli dant opiniones: ex quo
pōt accipi ꝙ h̄ verbū eſt: ſemp p̄dicat vel ſm̄ adiacēs vel ter
tium Sꝫ ſine dubio ſic dicētes nō intelligūt logicā ariſt. nec
ea q̄ a logicis ſolēt dici. Ariſt. in pncipio p̄. poꝝ. oñdens q̄ ſt
partes ppōnū ex qb⁹ ſiūt ſyllogiſmi ⁊ ꝯnes in terminis diffi
nit terminū dī. Terminū dico in quē reſoluit ppō: ⁊ ſtatiꝫ in
nuit diuiſionē termini dicēs: vt p̄dicatū ⁊ de q̄ p̄dicat his ap
poſito vel diuiſo eē vel nō eē. ꝑ h̄ intelligēs: vt pꝫ ex manife
ſtatione ſmonis ꝙ ppōnis partes ſunt p̄dicatū: ⁊ id de quo
p̄dicat.ſ. ſubꝫ: ⁊ hoc verbū ē affirmatū vel negatū. Uñ p̄di
cato ⁊ ſubo apponunt eē vel nō eē: ſꝫ h̄ eſt h̄ verbū eſt affirma
tum vel negatū eſt appoſitū p̄dicato ⁊ ſubo ad ꝯſtituēdū rō
nem. In p̄ poꝝ. vbi docet ſyllogizare. dicit ꝙ medius termi
nus in p̄ fig^a^ ē illud qd̄ ſubiicit in maiori ⁊ p̄dicat i minori:
⁊ in ſa fig^a^ p̄dicat in vtraqꝫ p̄miſſaꝝ: ⁊ i tertia figura mediū
ſubijcit in vtraqꝫ p̄miſſaꝝ. Sꝫ in p̄ figura h̄ verbū eſt nec ē
ſubm̄ nec ē pars ſubi in maiori: ſic ſyllogizādo. oīs hō ē aial:
oē riſibile eſt hō. ḡ ⁊c. ḡ in minori.ſ. in hac: oē riſibile ē hō: h̄
verbū ē nec eſt p̄dicatū nec pars p̄dicati. ℄ Cōfirmat: qꝛ ſi
h̄ verbū ē eēt pars p̄dicati in oī bono ſyll̄o variaret mediū.
⁊ qꝛ aliud foret p̄dicatū in minori qꝫ fuit ſubm̄ in minori. in
demonſtratione ḡ potiſſima q̄ ſolū fit i p̄ figura eēt fallacia
accñtis: qd̄ boni logici nō ſolēt dīc. ℄ Itē pħs ſemp i exēpli
ficando d̄ ſubo ⁊ p̄dicato: ⁊ in cap. vbi oñdit ꝙ ꝯiugationes
ſunt inutiles: ponit tales terminos: hō aial: equ⁹ aial: hō la
pis: ⁊ hꝫ. ſtum ḡ ppōnis eſt hꝫ terminus aial: vel hō. lapis.
equus. ⁊ ſilr. ⁊ p ꝯñs h̄ verbū eſt nō eſt ſtum nec pars p̄di
cati. ℄ Itē eodē mō p̄ prioꝝ dicit ꝯuerſionē in terminis eſſe

quādo de ſubo fit p̄dicatū ⁊ ecōuerſo. ſed ſi verbū ſemp eēt
p̄dicatū vel pars p̄dicati nūqꝫ fieret in ꝯuerſione de ſubo p̄
dicatū nec ecōuerſo: qꝛ verbū nō eſt ſubꝫ nec pars ſbi. ⁊ per
ꝯñs nūqꝫ fieret ꝯuerſio in terminis. Uñ ſi iſta ppō: qdā hō ē
aial. ꝯuertat ſic. ḡ qddā aial ē hō: h̄ nō eſt ꝯuerſio i eiſdē ter
minis: qꝛ hō ſubijcit in p̄^a^. ⁊ aial p̄dicat. in ſa aial ſubijcit: ⁊
hō p̄dicat: ⁊ ita in hac ꝯuerſione forent q̄tuor termini.ſ. hō
aial ē. hō ē aial. Cōfirmat: qꝛ pħi. diuidit terminū in ſbꝫ ⁊ p̄
dicatuꝫ: ꝯuerſio ḡ in terminis eſt qñ d̄ ſubo fit p̄dicatū ⁊ eꝫ.
℄ Item ſm̄ iſtā opi. nūqꝫ p̄dicaret p ſe ſupius de parte infe
riori. Nā ſi in iſta. hō ē aial: p̄dicaret ē aial cū aial nō ſit gen⁹
hoīs. ſeqt ꝙ in iſta nō p̄dicat p ſe ſupius de p ſe inferiori: ⁊
eadē rōne nec in aliq̄ a^a^. ℄ Item q̄ro vtꝝ gen⁹ poſſit p̄dicari D
de ſpē vel nō: ſi ſic. cuꝫ aial ſit genus hoīs. ſeqtur ꝙ in aliq̄ p
poſitione hō eſt aial: aial pōt eē p̄tuꝫ: ⁊ ita nō ſemp eſt nece
ſarium verbuꝫ predicari. ℄ Si dī ꝙ genus nō p ſe p̄dicat:
ſꝫ cuꝫ verbo: ita ꝙ verbū ē pars p̄dicati. Iſtud eſt ꝯtra ſciaꝫ
quā tradit ariſt. d̄ p̄dicatis p topi. vbi ponit q̄tuor eē p̄dicata
.ſ. gen⁹ dīia: ppriū ⁊ accñs. ſi h̄ opi. eēt va nullū iſtoꝝ eēt p̄
dicatuꝫ. ℄ Itē illud ē ꝯ pħm p̄ poſte. vbi vult ꝙ gen⁹ ⁊ dīa
p̄dicant p ſe d̄ ſpē: ⁊ h̄ in p̄ mō dicēdi p ſe. ℄ Itē in p̄dicamē
tis dicit pħs ꝙ qñ alteꝝ d̄ altero p̄tur qcqd p̄dicatur de pre
dicato p̄dicat de ſubo: qd̄ intelligit in p̄dicatione eēntiali: vt
ſi hō eſt aial: ⁊ aial eſt ſubā: hō eſt ſubā illud ḡ qd̄ p̄dicat in
iſta. hō ē aial: ſubijcit in illa: aial ē ſubā aliter regula nō va
leret. ſi illud qd̄ p̄dicat i p̄dicatione eſſentiali nō poſſꝫ ſubijci
in p̄dicatione eſſentiali: ſꝫ in iſta: aial eſt ſubā: nihil ſubijcitur
niſi iſte termin⁹ aial. ⁊ hoc eſt p ſe notū exptis in logica: nec
oꝫ amplius circa iſtā opinionē morari: eo ꝙ circa p̄ma pnci
pia logice maximū ꝯtinet errorē ⁊ deſtruit artē ſyllogizan
di ⁊ artem demonſtrandi. ⁊ per ꝯñs artem ppōnes ꝯuertē
di: ſine quib⁹ nulla ſciētia pōt haberi. ℄ Si diceret forte ali E
quis cauillator ꝙ in ppōne in q̄ predicatū eſt tertiū adiacēs
eſt duplex predicatum.ſ. p̄dicatū totale: ⁊ p̄dicatū partiale: Predicatum 2^x^.
predicatum totale eſt totū predicatū aggregatū ex verbo ⁊
ex ſpecificāte verbum. predicatuꝫ partiale eſt illud qd̄ ſpeci
ficat verbum. Unde in iſta. hō eſt aial: eſt aial ē predicatum
totale: aial ē predicatuꝫ partiale. ℄ Cōtra. ſm̄ hoc in oī p
pōne in qua predicat eſt tertiū adiacēs predicarētur vel enū
ciarentur plura de vno vel plura de plurib⁹: qꝛ certuꝫ eſt ꝙ
predicatuꝫ enunciat de ſubiecto: ⁊ p ꝯñs ſi ſunt plura predi
cata ⁊ vnum ſubm̄ plura enunciant de vno: ⁊ ſic oīs ppō in
qua eſt tertium adiacens foret plures: qd̄ eſt inconueniens.
℄ Item predicatuꝫ ⁊ ſubm̄ dñr extrema ppōnis: ſed vnius
diuiſionis ſunt tm̄ duo extrema. ḡ in ppoſitione vna eſt tm̄
vnum ſubiectuꝫ ⁊ vnuꝫ predicatuꝫ. ℄ Iteꝫ ſi pars predicati
dꝫ dici predicatum partiale. tunc lr̄e ⁊ ſyllabe q̄ ſunt partes
predicati totalis forent predicata partialia: ⁊ ſic in oī ppōne
forent plura extrema vel predicata qꝫ duo. Dico ḡ ꝙ in oī p
pōne cathegorica in q̄ predicatuꝫ ē 3^m^ adiacēs illud qd̄ ſpe
cificat verbum qd̄ ē copula ē predicatuꝫ: ⁊ verbuꝫ qd̄ ē co
pula nec ē predicatuꝫ nec pars predicati: nec ē ſubm̄ nec pꝫ
ſbi. ℄ Ad auctoritates i ꝯriuꝫ. Ad p̄mā cū pħs dicit ꝙ ver
bum ē nota eoꝝ ⁊c. dōꝫ ꝙ ex hac auc̄te ſeqtur oppo^m^ illius
opinionis: qꝛ nihil ē nota ſuijpſi⁹. ſi ḡ v̄bū ſit nota eoꝝ q̄ de
altero dñr. ſeqt ꝙ v̄bū nō ē illd̄ qd̄ d̄ altero dī: ⁊ p ꝯñs v̄bū
nō ē predicatū. Uñ eo ipſo ꝙ v̄bū ē nota p̄dicati ſeqt ꝙ v̄bū F
nō ē p̄dicatuꝫ. Dico igit ꝙ nota accipit multiplr. ſꝫ i ppoſi
to accipit nota p eo qd̄ notificat verbuꝫ ēt qd̄ i oī ppōne co
pulat p̄dicatuꝫ cuꝫ ſubiecto notificat qd eſt p̄tum qd̄ mani
feſte pꝫ i ppōnib⁹ in qbus ponunt verba adiectiua. ℄ Ad
hoc.n. ꝙ cognoſcamus qd eſt p̄dicatuꝫ in talibus ppōnibus
reſoluimus verbuꝫ adiectiuuꝫ i h̄ v̄buꝫ ē: ⁊ i participiuꝫ eiuſ
dem tpis ⁊ eiuſdē ſignificationis. ⁊ facta reſolōne cognoſci
mus qd ē p̄dicatuꝫ: qꝛ illud qd̄ ſpecificat verbuꝫ facta reſo
lutione eſt p̄dicatuꝫ: ⁊ ita v̄buꝫ notificat p̄dicatuꝫ. ℄ Cōtra
ſi v̄buꝫ ſit nota ſoluꝫ qꝛ notificat: tunc diſſō v̄bi non cōpete

vel dī vbo: q̄ ī nō dē ꝟbū notificari ſʒ ſolū verbū ſubſtātiuū qḋ copulat ſbm cū predicato: tʒ h̄ eſt incōueniēs: q: diffō verbi dʒ dī verbo cōpetere. ¶ Itē ſicut p̄ rē dōnē verbi cognoſcitur p̄dicatū ita ⁊ ſbʒ. ḡ verbū non eſt magis nota p̄dicati q̄ʒ ſubiecti: cuius oppoſitū vī pħs velle. ¶ Ad p̄ nū iſtoꝝ: dōʒ eſt ꝙ dē verbū verbalr̄ ſumptū eſt nota eoꝝ q̄ de altero dr̄r: ⁊ h̄ ē vel ſʒ ſe: vt verba ſubſtātiua: vel rōne incluſi in eis vt ꝟba adiectiua. Uñ verba adiectiua verbaliter ſumpta rōne ꝟboꝝ ſubſtātiuoꝝ in eis incluſoꝝ ſunt note p̄dicatoꝝ: ⁊ verba ſubſtātiua: vt hec verba eſt: fuit vel erit: ſunt ſʒ ſe note ipſoꝝ p̄dicatoꝝ. ¶ Ad aliud dico vt mihi vʒ. ꙮ h̄ verbū eſt: eſt ita p̄nᵐ notificādi ſbm ſicut p̄dicatū. Uñ p̄ hoc ꝙ aliqḋ cōſtruitur cū verbo ex parte ante cognoſcitur ꝙ illud eſt ſbm vel ſe tenēs ex parte ſbi: ſicut p̄ h̄ ꝙ aliqḋ ꝯſtruitur a parte poſt cognoſcit̄ ꝙ illud eſt p̄dicatū vel ſe tenēs ex parte predicati. Et cū dr̄: ꝙ pħs dicit ꝙ verbū eſt nota p̄dicati ⁊ nō ſbi:

A dico ꝙ cū pħs dicit verbū eē notā eoꝝ q̄ de altero dr̄r. ītelligit tā ſbm q̄ʒ p̄dicatū: q: ſi dī aliqḋ dici de alio ītelligit̄ duo. ſ. illḋ qḋ dī. ſ. p̄dicatū: ⁊ illud de q̄ dī. ſ. ſubʒ. Vñ cū dī ꝙ verbū eſt nota eoꝝ q̄ de altero dr̄r: denotat̄ ꝙ verbū eſt p̄nᵐ cognoſcendi alteꝝ de altero. ſ. p̄dicatū de ſbo: ⁊ p̄ ꝯñs eſt p̄ncipiū cognoſcēdi tā ſbm q̄ʒ p̄dicatū. Nō. n. pōt cognoſci aliqḋ dici de altero niſi cognoſcit̄ tā illud qḋ dī q̄ʒ illud de quo dī. Et ſi

Verbum magis ſe tenet ex parte ſbi q̄ʒ p̄dicati.

qs q̄reret vtꝛ verbū magis ſe teneat ex parte ſbi q̄ʒ ex parte p̄dicati: dico ꝙ ꝓbabilr̄ dici pōt ꝙ verbū ſubſtātiuū qḋ copulat ſubiectū cū p̄dicato nō magis ſe tʒ ex parte ſubiecti q̄ʒ ex parte p̄dicati: ſʒ eſt mediū inter illa: ⁊ nō magis ꝯueniēs cū vno q̄ʒ alio. Uerba vō adiectiua que reſolubilia ſunt in verbum ſubſtātiuū ⁊ ſuū participiū rōne participij ī eis incluſi magis ſe tenent ex parte p̄dicati q̄ʒ ex parte ſubiecti: q: participiū talis verbi eſt p̄dicatū vel pars p̄dicati: rōne tñ copule nō magis ſe tʒ ex parte p̄dicati q̄ʒ ex parte ſubiecti. Uñ ꝙ cōiter dī ꝙ predicatū ſe hʒ p̄ modū formi ⁊ ſubiectū p̄ modum materie: ⁊ eſt dcm̄ magiſtrale nō ꝯtinēs veritatē: q: ſbʒ ⁊ p̄dicatū in ꝓpōne cathe⁰ ſunt partes mālēs: ⁊ verbūʒ qḋ eſt copula ē pars formalis vt alibi dī. Quidā tñ dicūt ꝙ q̄uis verbū copulās p̄dicatū cū ſubiecto nec ſit p̄dicatū nec pars p̄dicati: tñ magis ſe tʒ ex parte p̄dicati q̄ʒ ex parte ſubiecti: q: verbū qḋ eſt copula inter predicatū ⁊ ſubiectū eſt mediū reſpiciēs inter illa ſubiectū tāq̄ʒ terminū a q̄ ⁊ p̄dicatū tāq̄ʒ terminū ad quē: ſʒ mediū inter terminū a quo ⁊ terminū ad quē magis ſe tʒ ex parte termini ad quē: vt pʒ ex. 5. phy. vbi dicit pħs ꝙ motus q̄ eſt mediū inter terminū a quo ⁊ terminum ad quē magis eſt de nā termini ad quē q̄ʒ de nā termini a quo: ⁊ ſic verbū qḋ ē mediū inter predicatū ⁊ ſubiectū magis ſe tenet ex parte p̄dicati q̄ʒ ex parte ſubiecti: illud tñ nihil cōcludit: q: ꝓpoſitio nō eſt mot⁹ neq̄ʒ mutatio a ſubiecto in predicatū. ¶ Ad ſecūdā auctoritatē pħi dicētis ꝙ verbū ſemp eſt de altero tāq̄ʒ p̄dicatū dico ꝙ veꝝ eſt: ſʒ nō eſt ſemp de altero tāq̄ʒ p̄dicatū de ſubiecto. ſʒ q: verbū verbalr̄ ſumptum ſʒ ordinē ꝯſtructionis nūq̄ʒ pōt eē p̄nᵐ in ordine. ſʒ ſemper p̄ſupponit aliqḋ p̄cedēs ſm ordinē ꝯſtructionis. Uñ verbum ſemp eſt de aliq̄ p̄cedēte ipſum ſʒ ꝯſtructionē: ⁊ ſic dʒ intelligi iſtḋ dictū ꝙ cōiter dr̄ ꝙ verbū ſignificat p̄ modū actionis ⁊ egredientis ab altero: ⁊ inherētis alicui alteri: hoc. n. nō dr̄ q: ꝟbū ſemp p̄ſupponit aliqḋ p̄cedens: ſicut actio p̄ſupponit agens: ⁊ egrediens illud a quo egredit̄: ⁊ inherēs illud cui inheret. Et ſi allegeť ꝙ verbū ſemp dr̄ de altero vt de ſubiecto: ⁊ p̄ ꝯñs eſt p̄dicatū. dōm eſt ꝙ in textu nō inuenit̄ ꝙ verbum dr̄ de altero vt de ſubiecto: ſed ꝙ eſt de altero: ſi tñ inueniret̄ ꝙ verbū dicit̄ de altero: ex hoc adhuc nō ſeq̄ret̄ ꝙ ꝟbum eēt p̄dicatū: q: eſſe vel dici de altero intelligit̄ dupl̄r. ſ. immediate: ⁊ ſic verbūʒ eſt de altero: ⁊ dr̄ de altero: alio⁰ mediate. ſ. mediāte copula: qḋ p̄mo eſt vel dr̄ de altero nō eſt p̄dicatū. ſed qḋ ſcḋo mō dr̄ de altero ſcʒ mediāte verbo qḋ copulat p̄dicatū cū ſubiecto illud eſt predicatū. ¶ Ad tertiam auctoritatē cum dicit pħs ꝙ eſt tertiū adiacēs p̄dicatū ⁊c̄. di-

cendum ſʒ intētionē pħi: q: in illa auctē h̄ verbū eſt tenet̄ mālr̄: ⁊ nō tenet̄ nominatiue ſʒ datiue. Et ē ſenſus ꝙ qñ 3ᵐ

B adiacēs huic verbo eſt: eſt p̄dicatū: tūc dup̄r dr̄r oppōne ⁊c̄. Uñ in ꝓpoſito h̄ verbū eſt nō reddit ſuppoſitū huic verbo p̄dicatur: tʒ h̄ ꝙ dico tertiū adiacēs reddit ei ſuppoſitū: ⁊ hoc verbū ē tenet̄ datiue. Uñ ſic dicēdo: hō ē aīal. iſte terminus aīal eſt tertiū adiacēs ī hac ꝓpōne: ⁊ adiacet ⁊ adijcit̄ huic verbo eſt: ⁊ nō ſolū p̄dicatū adiacet verbo: ſed etiā verbū adiacet p̄dicato. Uñ in iſta hō eſt aīal: aīal adiacet huic verbo eſt. ⁊ hoc ꝟbū eſt adiacet aīali: q: vtrūq̄ʒ adijcit̄ alteri. ¶ Sʒ

C adhuc dubitat̄: q: nō vr̄ veꝝ ꝙ verbū ſemp eſt nota p̄dicati: q: q̄ñq̄ʒ ſubijcit̄ verbū: vt pʒ hic: legere eſt bonū: aut hic lego eſt verbū: dicendūʒ ꝙ ſic dicēdo legere eſt bonūʒ: vel lego ē verbū. nō accipit̄ h̄ legere verbaliter: q: nō accipit̄ p̄ modum verbi: ſed p̄ modū ſpecificatiuū verbi: cū nō accipiat̄ p̄ moᵐ egredientis vel fluētis ab alio. hoc eſt p̄ modū p̄ſupponētis aliqḋ ſʒ ordinē ꝯſtructionis: ſed accipit̄ ꝓ re verbi. Idē. n. ē dicere legere eſt bonū: ⁊ lectio ē bona. verūtñ ſic dicēdo legere eſt bonū. h̄ legere eſt verbū ⁊ hʒ modū ſpecificādi ꝟbi: ſed non accipit̄ ſub iſta ratione. ſic etiam dicendo curris eſt ꝟbū: h̄ currit eſt verbum: ſʒ nō accipitur per modū verbi. nec ꝓ ſignificato verbi: ſed accipit̄ mālr̄. vnde verbuʒ acceptum in rōne verbi. ſemper eſt nota eoꝝ que de altero dr̄r vel ſm ſe vel rōne incluſi in eo vt ſupra dictum eſt.

¶ Nō currit āt ⁊ ñ laborat ñ ꝟbū dico: cōſignificat q̄deʒ tp̄s. ⁊ ſp̄ ḋ aliq̄ ē nota: dr̄ie autē huic nomen non eſt ipoſitū: ſed ſit infinitū verbum.

¶ Non valet auteʒ: ⁊ nō egrotat nō dico verbum eſſe: naʒ inſuper quideʒ tempus ſignificat: ſemꝑq̄ʒ de aliquo dr̄. At dr̄ie nullū nomen eſt poſitum. Sʒ verbum infinitū vocet̄. ARGŁ.

¶ Hec eſt ſa particula ſe partis hui⁹ capli in q̄ pħs excludit q̄dā a rōne verbi q̄ apparēt eē verba ⁊ nō ſunt verba. ⁊ duo ſunt que excludit a rōne verbi. ſ. verbum infinitū ⁊ obliquū. Et p̄mo excludit verbū infinitū a rōne verbi narrās de verbo infinito cuius p̄ncipiū eſt ꝙ verbū infinitū nō eſt verbū. Secundūʒ eſt ꝙ duo ſuperius poſita in diffinitione verbi cōueniunt verbo infinito. ſ. ꝯſignificare tēpus ⁊ eſſe nota eoꝝ que de altero dr̄r. Tertiū eſt ꝙ hꝭ dictiones cuiuſmodi ſunt. nō curro nō laborat: nō ſunt verba: ⁊ non eſt eis nomē impoſitum: ſed eis nomē imponit dicens. Sit nomē infinituʒ. hoc eſt hꝭ dictionib⁹ nō currit: nō laborat: imponitur hoc nomē cōe. ſ. hoc nomē verbuʒ infinitū. ¶ Hic dubitat̄: q: ſm iā di-

D cta videtur ꝙ verbuʒ infinituʒ ſit verbuʒ: q: diffinitio verbi ſibi cōpetit. ſ. cōſignificare tēpus ⁊c̄. Dōm ꝙ diffinitio verbi p̄ius poſita cōpetit tam verbis infinitis q̄ʒ verbis finitis: ſed illa diffinitio nō fuit ꝓpria ⁊ p̄fecta diffinitio verbi: ſed ē diffinitio cōis verbo finito ⁊ infinito. In diffinitione p̄fecta debēt poni iſte particule due. finita ⁊ recta. ⁊ p̄ has particulas differt verbū a verbo infi⁰ ⁊ a verbo obliquo. ¶ Intellīᵐ ꝙ verbū

E infiᵐ nō ſignificat paſſionē vel actionē: ſʒ magis ſignificat p̄uationē actionis vel paſſionis: ⁊ iō verbū infiᵐ ꝯſignificat tp̄s. ⁊ nō ſolū actio ⁊ paſſio menſurātur tp̄e. ſʒ ēt p̄uatio actionis ⁊ paſſionis menſurātur tp̄e. vt pʒ ex. 4. phy. vbi dicit pħs ꝙ tp̄s nō ſolū eſt menſura motus: ſʒ ⁊ menſura tā mot⁹ q̄ʒ q̄etis. Tex. cō. 119.

F ¶ Sciēdū ēt ꝙ verbū infiᵐ eſt nota eoꝝ q̄ de altero dr̄r rōne verbi ſubſtantiui ſubintellecti in verbo infinito. Unde idē eſt dicere ſortes non currit: ſm ꝙ non currit eſt verbum infinitum: quantum eſt dicere ſor. eſt non currens.

¶ Qm̄ ſimilr̄ ī quolʒ ē vel qḋ eſt vl̄ qḋ nō eſt.

¶ Qm̄ de quocūq̄ʒ ⁊ de eo qḋ eſt ⁊ ḋ eo quod non ſimiliter dicitur. ARGŁ.

¶ Narratis p̄dcis de verbo infinito pħs ꝓbat ꝙ ꝟbū infiᵐ nō ē ꝟbū. ⁊ h̄ ꝯē. io. hui⁹ li. q̄ ꝓbat̄ ſic. Illud qḋ eq̄lr̄ ſeſt ei vl̄ alij

qḋ eſt ⁊ ei qḋ nõ eſt nõ eſt verbũ.ſʒ v̇bũ iſ[m] ineſt eq̃lit ei qḋ
eſt ⁊ ei qḋ nõ ē.ğ ⁊c̃.de iſta rõne ponit minoꝛ i lr̃a.maioꝛ dcĩa
ratur ſic.Oẽ v̇bũ ꝑ ſe ſumptũ ſigt actionẽ ⁊ paſſionẽ vel ꝑ
mo[m] actionis vel paſſionis ſeu ꝑ mo[m] fluxus ⁊ fieri eo mõ q̃
dcm̃ ẽ ſʒ hꝯ nõ ꝯueniũt nõ entiſed ſolũ inſunt enti ⁊ minoꝛ
pʒ.nã nõ currit qḋ ẽ v̇bũ inſi[m] ineſt enti ⁊ nõ enti.nã de ſorte
ſedẽte verum eſt dicere ꝙ non currit ⁊ de ceſare mortuo ve
rum eſt dicere ꝙ non currit.h.n. eſt vera.ceſar non currit.

B Ex iſtis pʒ erroꝛ iſtoꝝ q dñt ꝙ v̇bũ inſi[m] nõ manet iſi[m] i oꝛo
neſʒ i oꝛone poſitũ ẽ pure negatiuũ ⁊ nõ iſi[m].⁊ hec dñr d̓ in
tẽtione Boetij ſup hũc paſſũ q dicit ꝙ v̇bũ iſi[m] poſitũ i oꝛo
ne nõ differt a v̇bo pure negatiuo.iſtḋ tñ eſt manifeſtiſſime
falſũ ⁊ ꝯ itẽtionẽ phĩ ⁊ Boetij.dicit.n.phs ꝙ v̇bũ iſi[m] idcirco
ẽ eq̃lit ineſt ei qḋ ẽ ⁊ ei qḋ nõ ẽ ſʒ nõ ineſt alio⁹ q̃ʒ ſicut ꝑtaʒ i
eſt ſbo niſi i oꝛone.nõ.n.ineſt ſicut acc̃ns ineſt ſbo qꝛ nõ enti
nulli acc̃ns ineſt nec ſicut ꝑdicatũ ineſt ſbo niſi i oꝛone.ğ v̇
bum iſi[m] i oꝛone manet iſi[m].Siĺr dicit phs ꝙ v̇bũ iſi[m] ſemꝑ
eſt nota eoꝝ q̃ de altero dñr ſicut v̇bũ inſi[m] ⁊ dicit ꝙ v̇bũ i
finitũ ſemꝑ ẽ de aliq̃ſʒ nõ ẽ de aliq̃ nec ẽ nõ eoꝝ q̃ dñr d̓ ali
quo niſi in oꝛone.ğ oẽ v̇bũ infinitũ i oratione manet īfinitũ.
Item Boe.dicit ꝙ verbũ iſi[m] ꝑdicat de eo qḋ ẽ ⁊ de eo
qḋ nõ ẽ ſʒ nihil ꝑdicat niſi qḋ manet i oꝛone.igit v̇bũ iſi[m]
manet iſi[m] i oꝛone.Iſtḋ ꝯfirmat ꝑ tres rõnes.ꝓ ſic.Par
ticipiũ iſi[m] põt manere iſinitũ i oꝛone vt pʒ dõ ſoꝛ.ẽ nõ cur
rens ſʒ v̇bũ iſi[m] reſoluit ſicut ⁊ qḋlʒ aliud v̇bũ i ſuũ parti
cipiũ eiuſdẽ tp̃is ⁊ eiuſdẽ ſignificationis tãq̃ʒ i ſuo ꝯuertibi
li. Idẽ.n. eſt dicere.ſoꝛ.nõ currit.⁊ ẽ nõ currẽs:ſʒ ꝙ nõ cur
rit ẽ verbũ iſi[m] ſʒ ẽ nõ currẽs manet iſi[m] i oꝛone.ğ nõ currit
ſʒ ꝯ verbũ iſi[m] manet i oꝛone ⁊ vñ de q̃cũq̃ʒ dicit vnũ ꝯuer
tibiliũ de eodẽ dr̃ ⁊ reliquũ:ſʒ ꝯuertibile cũ v̇bo iſi⁹ manet i
oꝛone ⁊ v̇e attribuit ſbo.ğ iſi[m] verbũ manet i oꝛone ⁊ vere
attribuit ſbo cũ ſuũ ꝯuertibile vere attribuit. Idẽ ꝓbat
ſic.Oĩs pars oꝛonis manet i oꝛone cuius eſt pars:ſʒ v̇bũ iſi
nitum eſt pars oꝛonis.ğ v̇bũ iſi[m] manet i oꝛone iſi[m].ma.pʒ.
mi.declarat.qꝛ nõ currẽs ẽ participiũ.igit deſcendit ab aliq̃
verbo finito vel iſinito qḋ eſt pars oꝛonis.ſʒ nõ deſcẽdit niſi
ab h̓ verbo nõ curro,nõ curris qḋ ẽ verbũ iſinitũ ⁊ pars oꝛo
nis.Et ꝯfirmat:qꝛ niſi verbũ iſinitũ eẽt pars oꝛonis ſeqr
ꝙ verbũ iſi[m] ad nihil eẽt vtile qḋ ẽ icõueniẽs ꝯcedo ğ ꝙ ver
bum iſi[m] põt manere verbũ iſi[m] i oꝛone. Et ad illḋ qḋ
dicit Boe.ꝙ verbũ iſi[m] i oꝛone po[m] nõ dr̃t a verbo pure ne
gatiuo.Iſtud ſic intelligo ꝙ oꝛo i q̃ ponit verbũ iſi[m] q̃ʒtum
ad veritatẽ ⁊ falſitatẽ nõ differt ab oꝛone i q̃ ponit verbũ pu
re negatiuũ ⁊ hoc pʒ i ſimplicib⁹ ſʒ itellectũ.vbi tñ ſbm q̃
ꝑrum ẽ terminꝰ ſimpꝛ:ĩ illa.n.negatiua de ꝑdicato iſinito ⁊
affirmatiua de infinito ꝯuertunt vt patebit i pn̄c ſcḋis lib.In
alijs tñ vt in ꝯpoſitis q̃ʒtuʒ ad veritatẽ ⁊ falſitatẽ dr̃t oꝛo in
q̃ ponit verbũ iſi[m] ⁊ oꝛo i q̃ ponit verbũ pure negatiuum.
Iſta.n.ẽ vera chimera alba nõ currit:vt ẽ pure negatiua:⁊ ẽ
falſa ſʒ ꝙ ñ currit ẽ verbũ iſi[m] qꝛ ſuũ ẽ ſenſus ꝙ chimera al
ba ẽ nõ currẽs:⁊ hec ẽ falſa ꝓpter affirmationẽ quã ponit ipli
cite:ſʒ nõ ẽ ſic i negatiuis qꝛ pure negatiue ñ ponũt affirma
tionẽ.

b Sʒ dubitat.qm̃ iſta põ.ſoꝛ.nõ currit vel illa chime
ra nõ currit.nõ põt eẽ mere negatiua vt vr̃. Dõʒ ꝙ h̓ oꝛo
ſoꝛ.nõ currit.ẽ multiplex ſʒ accẽtũ:ꝯ eo ꝙ nõ currit põt eſſe
vna dictio vel plures dictiones.p⁹ ẽ mere affirmatiua qꝛ ſẽ
ſus eſt iſte.ſoꝛ.eſt non currẽs.ſo⁹ eſt mere negatiua q̃ʒuis d̓
virtute ſmõis nõ diſtinguẽdũ ſit:⁊ h̓ qꝛ q̃ ad veritatẽ ⁊ falſi
tatẽ ſenſus nõ dr̃t in ſignificationibus vt dictum eſt.

Similiter autẽ curret vel currebat nõ v̇bũ
eſt:ſʒ caſus v̇bi. Differt autẽ a v̇bo qm̃ hoc
pñs ſignificat tp̃s:illa v̓o qḋ complectitur.

ARCL. Siĺr nõ valuit atq̃ʒ valebit:nõ v̇ba ſʒ v̇bi
caſus appello. Qm̃ illḋ q̃dẽ pñs ſignat tp̃s:
nec aũt id qḋ ẽ c̃c̃ pñs exactũ iq̃uã atq̃ʒ futuꝝ

Nunc excludit v̇ba obliq̃ a rõne verbi.vt verba ꝑteriti ⁊ fu
turi tp̃is:⁊ dicit ꝙ hꝯ v̇ba obliq̃ nõ ſũt v̇ba.⁊ h̓ ꝓbat ꝑ h̓ ꝙ
dicit. Differt aũt v̇bũ ꝑ oꝛaʒ inter v̇bũ ⁊ verbũ obliquũ.Vñ
ꝓbat ꝙ verba ꝑteriti tp̃is ⁊ futuri nõ ſunt v̇ba:⁊ hec ẽ.1 1ᵃ
ꝯ hmꝯ ab.q̃ ꝓbat ſic.Oẽ verbũ ſigt tẽpus pñs:qꝛ cõſignifi
cat actionẽ vel paſſionẽ fieri in pñti:ſʒ verba ꝑteriti ⁊ futuri
tp̃is nõ ꝯſignificãt tp̃s pñs:qꝛ nõ ſignificãt actionẽ nec paſſio
nem fieri i pñti:ſʒ ſignificãt actionẽ vel paſſionẽ fuiſſe vel foꝛ
te eẽ.ğ ⁊c̃.de iſta rõne ꝑ ponit ꝯ cũ dicit.Similiter curret ⁊
currebat. Prĩo ponit vna pars minoꝛis cũ dr̃.Differt aũt.ſo
ponit alia pars minoꝛis cũ dr̃.ꝙ iſta.ſ.verba ꝑteriti ⁊ futuri
tp̃is ſignificãt illa q̃ cõplectunt.h̓ eſt q̃ icludũt tp̃s pñs ⁊ dñr
in habitudine ad preſens.dr̃ autẽ preteritũ qḋ fuit pñs.⁊
aliq̃d dr̃ futuꝝ qḋ erit pñs. Notãduʒ eſt h̓ ꝙ verbũ varia 3
tur ꝑ tp̃a.modos.numeros.⁊ ꝑſonas.variatio q̃ fit ſʒ numeꝝ
rum ⁊ ꝑſonã ꝯſtituit caſus verbi:ſed variatio ſʒm modos ⁊
tp̃a ꝯſtituit caſus verbi.cuius rõ ẽ:qm̃ verbũ ꝑ ſe dcm̃ ꝯſti
tuit actionẽ ⁊ paſſionẽ in actu pñti:qḋ ſimpꝛ ẽ agere vel pa
ti.mõ ſola illa variatio q̃ ẽ ex parte actionis vel paſſionis ca
ſum ꝯſtituit:⁊ iõ verbũ ꝑteriti ⁊ futuri tẽpoꝛis ⁊ ſiĺr verbũ im
peratiui ⁊ optatiui modi dicunt caſus verbi:qꝛ nõ ſignificãt
actionẽ vl̓ paſſionẽ fieri i pñti.Sʒ variatio ex parte actionis
ſʒ numeꝝ ⁊ ꝑſonã nõ ẽ ex parte actionis vel paſſionis.ſʒ ex
parte ſbi:⁊ iõ talis variatio nõ ꝯſtituit caſum verbi. Sed K
hic dubitat:qꝛ videt qḋ verbuʒ ꝑteriti vel futuri tẽpoꝛis ſit Dubita
verbuʒ:qꝛ oĩs oꝛo vera vel falſa cõſtat ex noĩe ⁊ verbo:ſed tio pul
ex noĩe recto ⁊ verbo ꝑteriti tẽpoꝛis vel futuri ꝯſtituit oꝛo chra.
veꝝ vel falſuʒ ſignificãs:vt pʒ de hꝯ oꝛonibꝰ.ceſar fuit.an
tixp̃s erit.ğ hꝯ oꝛones cõſtituunt ex noĩe ⁊ verbo:ſʒ nõ ꝯſti
tuunt niſi ex noĩe ⁊ verbo ꝑteriti vel futuri tp̃is:ğ ⁊c̃.Dõm
ꝙ in verbo ꝑteriti vel futuri tp̃is intelligit verbuʒ pñtis tẽ
poꝛis.Idẽ eſt.n.dicere.ceſar fuit.⁊ ceſar eſt ꝑteritus.⁊ idẽ ẽ
dicere.antixp̃s erit.⁊ antixp̃s ẽ futurus:⁊ iõ ex noĩe ⁊ verbo
ꝑteriti vel futuri tp̃is ꝯſtituit oꝛo veꝝ vel falſuʒ ſignificãs
rõne verbi recti.ſ.preſentis tp̃is ſub intellecti:ſʒ ex noĩe obli
quo ⁊ ex verbo recto nõ ꝯſtituitur oꝛo veꝝ vel falſũ ſignifi
cans:qꝛ in noĩe obliquo nõ intelligit nomẽ rectũ ſicut in v̇
bo obliquo intelligitur verbuʒ rectuʒ. Iſtis excluſis a rõne
verbi.ſ.verbo inſi⁹ ⁊ verbo obliquo.pʒ.ꝙ oʒ addere diffõni
verbi ſuperius poſite iſtas particulas finita ⁊ recta.ꝑ quas
a rõne verbi excludunt verbũ obliquuʒ ⁊ verbũ infinitum.
Et hec eſt intentio Boetij dicentis hic ꝙ hec eſt diffõ verbi:
verbum eſt vox ſignificatiua ad placitum cũ tp̃e.cuius nul
la pars ſignificat extra ſeparata finita ⁊ recta.

Ipſa q̃dẽ ſʒ ſe dcã v̇ba noĩa ſunt ⁊ ſignãt
aliq̃d. Conſtituit eñi itellectũ q dicit ⁊ q au
dit q̃eſcit. Sʒ ſi eſt vel nõ eſt nondũ ſignãt.

Ipſa igit v̇ba cũ ꝑ ſe dñr noĩa ſũt:⁊ aliq̃d ARCL.
ſane ſignãt.nã q dicẽ mẽtẽ vtiq̃ʒ affirmat:⁊
q audiuit q̃euit. Sʒ ſi ẽ:aut ñ ẽ nũdũ ſãe ſigãt.

Hec ẽ ſa parti.ſe partis ꝑncipalis:in q̃ phs ponit quãdam
ꝯuenientiã q̃ ẽ inter nomẽ ⁊ verbũ:Primo narrat ꝙ nomẽ ⁊
verbũ hñt ꝯuenientiã adinuicẽ.dicẽs:ꝙ ipſa.ſ.v̇ba ſʒ ſe dcã
.ſ.ſcḋm ẽ accepta ſunt ſilia noĩbꝰ.Narratio h̓ ponit duas ꝯ
uenientias inter nomẽ ⁊ verbũ.Pria ẽ ꝙ ſicut nomẽ ꝑ ſe ſum
ptũ ſignãt aliq̃d:ita verbũ ꝑ ſe ſumptũ aliq̃d ſigt. Scḋa ꝯue
niẽtia ẽ ꝙ ſicut nomẽ ꝑ ſe ſumptũ nec ſigt veꝝ nec falſũ.ſic v̇
bum ꝑ ſe ſumptũ nec ſigt veꝝ nec falſũ. Et iſtas ꝯuenientias
ꝓbat.⁊ ꝑ ꝓbat ꝙ verbũ ꝑ ſe ſũptũ aliq̃d ſigt:⁊ h̓ ẽ ꝯ.1 2.bᵃ
ſi.q̃ ꝓbat ſic.Illud qḋ ẽ ꝑ ſe ſumptũ ⁊ ꝯſtituit intellectũ ꝑ ſe
ſigt aliq̃d qḋ pʒ.qꝛ de rõne vocis ſigñatiue ẽ ꝯſtituere intelle
ctum:ſed verbũ ꝑ ſe ſumptũ ꝯſtituit intellectũ:qḋ pʒ:qꝛ ille
q audiuit eiꝰ verbũ ꝑ ſe ſumptũ ꝓferri.aliq̃d intelligit:qꝛ in
tellectus q̃eſcit.h̓ eſt ꝯſtituit.qḋ intelligendũ ẽ q̃ʒtum eſt ad
ꝑmã opõnẽ itellectus q̃ eſt ꝯceptio alicuiꝰ ſimplicis.Vñ itel
lectus

lectus qui audit v̄bum ꝑ ſe ꝓlatū cõſtituiť q̈ʒtum ad ꝑmam operatione͂ intellectus que eſt ſimplicium apprehenſio. non autē q̈ʒtum ad tertiam operationē intellectus que eſt cõpoſitio ꝛ diuiſio. igitur v̄bū per ſe ſumptum aliquid ſignificat.

¶ Neqꝫ.n. eſſe ſignū eſt rei vel nõ eſſe. Nec ſi hoc ipſum eſt puꝝ dixeris ipſuʒ quidē nihil eſt. conſignificat āt quādam compoſitioneʒ quam ſine compoſitis non eſt intelligere.

ARGI. ¶ Nec enim eē aut nõ eē ſignuʒ eſt rei: neqꝫ ſi ipſuʒ qđ eſt ꝑ ſe dixeris nudū: Ipſuʒ.n. nihil eſt. Significat autē inſuper cõpoſitionē quādam que ꝗdē ſine ꝯpoſitis intelligi nequit.

¶ Scđa ꝯuenientia pꝫ .ſ. ꝙ ſicut nomē ꝑ ſe ſumptuʒ nec ſignat veꝝ vel falſū: ſic ꝛ v̄bū: ꝛ h̄ ꝓbat ph̄s. ꝛ ē ꝯ. 13. huius li. ꝙ v̄bū ꝑ ſe ſumptū nec ſignificat veꝝ nec falſū. ꝓbať ꝑ locuʒ a maiori ſic. Si aliqđ v̄bū ꝑ ſe ſumptū ſignificat veꝝ vel falſū hoc maxi͏ͤ foret veꝝ de h̄ v̄bo ē. qđ eſt ſubſtātiuū incluſū in oi v̄bo adiectiuo: ſʒ h̄ v̄bū ē ꝑ ſe ſumptū nec ſignificat verū nec falſuʒ. Nā dicit ph̄s ſi h̄ v̄bū ē puꝝ dixeris nec veruʒ nec falſuʒ ē. h̄ ē.n. h̄ v̄bū eſt ꝓferať ſine v̄bo adiectiuo: ꝛ ꝑ ſe nec ſignificat veꝝ nec falſū. nā vt dicit ph̄s h̄ v̄bū eſt ſignat ꝯpõnem quādā quā ſine extremis nõ eſt intelligere tāq̈ʒ aliqđ ſignificās veꝝ vel falſuʒ. Vñ h̄ v̄bū eſt cū ſit v̄bū aliqđ ſignat ſine extremis nec ſignāt veꝝ vel falſuʒ. Hoc dicit hic. ꝙ ph̄s dicit. ꝙ hoc v̄bū eſt ſignificat quādā ꝯpõnē ꝛc. qꝛ hoc v̄bū ē non ſignat nām alicu⁹ rei. ſʒ ſolū ſignificat ꝯpõnē extremorum ꝛc. ¶ Notāda ſunt hic tria. Pͥo ꝙ ſi aliqđ v̄bū ſignificet veꝝ vel falſum. hoc maxi͏ͤ foret veꝝ de hoc v̄bo ē: qꝛ circa ꝯpõnē vel diuiſionē ꝯſiſtit veritas vel falſitas: ſʒ hoc v̄bū eſt vel aliqđ eius obliquū in oi ꝓpõne eſt ꝯpoſitio vel copula extremoꝝ adinuicē: ꝛ iõ dicit ph̄s oēs ꝓpõnē ꝯſtare ex nomine ꝛ h̄ v̄bo eſt: vel aliquo ei⁹ obliquo. cū in oi ꝓpõne de p̄ñti hoc v̄bū eſt in tertia ꝑſona vel in pͣ vel in ſͣ eſt copula: ꝛ in oi ꝓpõne de p̄terito hoc v̄bum fuit eſt copula: ꝛ in oi ꝓpõne de futuro hoc v̄bū erit ē copula vel ꝯpõ: ꝛ iõ ph̄s ꝓbat ꝙ nomē ꝛ v̄bū ꝑ ſe ſumptū nõ ſignat veꝝ vł falſū. ꝑ h̄ ꝙ hoc verbū eſt cū in oi ꝓpõne ſit ꝯpõ nec ſignat veꝝ nec falſū: qđ tñ inter oīa v̄ba vꝫ ſignificare ꝑ ſe maxime veꝝ vel falſuʒ: qꝛ nullū aliud verbū eſt ꝯpõ ſeu copula niſi v̄tute h⁹ v̄bi eſt in eo incluſi. ꝑ hoc v̄bū ē intelligo indrn̄ter v̄buʒ ꝑme ſcđe ꝛ tertie ꝑſone hui⁹ verbi ſum es eſt ꝛ ēt fui: ꝛ verba obliq̄ deſcendētia a v̄bo eſt vt verba p̄teriti vel futuri tꝑis. ¶ Scđo ē notādū ꝙ h̄ verbū ē q̄ñqꝫ eſt ſm adiacēs i ꝓpõne: ꝛ q̄ñqꝫ tertium adiacēs: q̄ñ eſt ſm adiacēs: tunc eſt cathͣ: qꝛ tunc ꝑ ſe ſignificat aliquā nāʒ .i. eē exiſtere: ꝛ q̄ñ eſt tertiū adiacēs: tunc eſt ſinchaͣ; nullā nām ꝑ ſe ſignificans d̄terminate: ꝛ h̄ eſt qđ ſolet dici ꝙ h̄ v̄bū ē p̄dicať ſm adiacēs: tūc q̄ñ in ſe eſt: ſʒ q̄ñ p̄tur tertiū adiacēs. tūc p̄cedit p̄dicatū qđ in alio eſt: q̄ñ hoc v̄bū eſt poniť ſcđʒ adiacēs in ꝓpõne tūc p̄dicať id qđ ſignificatur ꝑ hoc v̄bū ē .ſ. exiſtere vel ens exñs: ſʒ q̄ñ hoc v̄bū eſt poniť tertiū adiacēs i ꝓpõne ita ꝙ illud qđ ſeq̄tur hoc v̄bū eſt in ꝓpõne ſignat aliquā determinatā nāʒ: tūc p̄dicať illud qđ in alio eſt: hoc ē tūc p̄dicať illud qđ d̄terminate eſt qđ nõ includiť in hoc v̄bo eſt vt cū dꝛ hõ eſt aīal. nõ.n. h̄ p̄dicať eē exiſtere: ſʒ aīal p̄dicať. ¶ Iſta autē diſtinctio de h̄ v̄bo ē put accipiť h̄ a Boe. põt ꝓbari ꝑ rõnē .ſ. ꝙ q̄ñ p̄dicať tertiū adiacens i ꝓpõne: tūc ē ſincathegoreuma: ꝛ q̄ñ p̄dicať ſʒ adiacēs tūc ē cathegoreuma: qꝛ q̄ñ hoc v̄bū ē p̄dicať ſʒ adiacēs tūc ꝑ ꝓpõnē: in q̄ poniť h̄ v̄bū ē ꝯſtituiť intellectus: ꝛ ꝓlata tali ꝓpõne intellectus audiētis q̈eſcit: ſʒ q̄ñ h̄ v̄bū eſt p̄dicať tertium adiacēs tūc ꝓlato ſb̄o cū hoc v̄bū ē p̄ciſe nõ ꝯſtituiť intellectus audiētis nec q̈eſcit: ſʒ expectat aliđ. vt ꝑ q̈õnē pꝫ q̄ꝛentes de ſb̄o eē ſm adiacēs. qđ.n. ſi eſt q̈rit de ſub̄o eē ſm adiacēs: ꝛ qđ qꝛ eſt querit de ſb̄o eſſe tertiū adiacēs. ¶ Nūc ſi q̈ratur vtꝝ ceſar ē vel nõ ē: ꝛ r̄ñdeať ceſar eſt. qđ ſoluiť ꝛ intellectus audiētis ꝯſtituiť vel q̈eſcit. ¶ Et ſi q̈rať d̄ ceſare qꝛ ē: vt ſi q̈rať q̈lis eſt ceſar: ꝛ r̄ñdeť ꝙ ceſar eſt ſm adiacens: qđ nõ ſoluiť nec intellectus q̈eſcit: ſʒ expectat tertiū adiacēs .ſ. albū vel nigrū bonū vel malū: ens vł nõ ens: ꝛ q̄ q̈eſcit intellectus audiētis. Et ſic põt apparere ꝙ h̄ v̄bū eſt q̄ñqꝫ p̄dicať cathegoreuma: qꝛ ꝑ ſe ſine tertio adiacēte ꝯſtituiť intellectus vel ꝯſtituit intellectū: ſʒ q̄ñ p̄dicať tertiū adiacēs non ꝯſtituit intellectū ſine tertio adiacente. Iſta tñ regula fortaſſis patiť calūniā: qꝛ ꝑ eādē rõnē aīal ē ſincathegoreuma. Vt ſi q̈ratur q̈d aīal ē ſoꝛ. ꝛ ſi r̄ñdeať aīal ſine alio determināte intellectus nõ q̈eſcit: ſʒ expectat aliud determinās .ſ. rõnale vel albū vel nigrū vel aliud h̄ꝫ. Dđʒ ē ꝙ nõ eſt ſile: qꝛ ſic r̄ñdendo. ſoꝛ. eſt aīal. q̈ʒuis expectat aliud determinās ly aīal: tñ ꝯſtituiť oꝛo ſignificās veꝝ vel falſū: ſʒ q r̄ñdet ad q̈õnē q̈lis ē ſoꝛ. dđo. ꝙ ſoꝛ ē nõ ꝯſtituiť intellectū alicuius ꝓpõnis. Nõ.n. ſic r̄ñdēs ꝯſtituit intellectū iſtius ꝓpõnis. ſoꝛ exiſtit. qꝛ põt tale eē p̄dicatū in dādo r̄ñſionē ad hāc: ꝙ poneret ſoꝛ. exiſtere: vt ſi r̄ñdeať ꝙ ſoꝛ. ē operatus: vel aliqđ tale. vñ ſi q̈ratur ſi ſoꝛ. ſit ens vel nõ ens r̄ñdēs ꝙ ſoꝛ. ē ſine p̄ctõ nõ ꝯſtituit intellectū audiētiʒ in aliq̄ ꝓpõne: qꝛ talis poſſet eſſe r̄ñſio ꝙ ipſa nõ poneret ſoꝛ. eē. ſi r̄ñdeať ꝙ ſoꝛ. eſt nõ ens. ex h̄ non ſequitur ꝙ ſoꝛ. ē ens. vñ h̄ v̄bū ē. nõ ē tertiū adiacēs. qꝛ non exp̄ſſo p̄dicato nihil ſiḡt: qꝛ nec eē exñtie nec eē ſpecificum.

¶ Tertio notām ꝙ ſicut hoc v̄bū ē. p̄t eē cathegoreuma vel ſincathegoreuma: ita h̄ participiū ens p̄t eē cathegoreuma vel ſincathegoreuma. h̄ eſt illud participiū ens deſcendens ab hoc v̄bo eſt. vt eſt ſm adiacēs ē cathegoreuma. ꝛ ē p̄dicatum in ꝓpõne in q̄ h̄ v̄bū eſt p̄dicatur ſm adiacēs: ꝛ h̄ participium ens ꝓut deſcēdit ab h̄ v̄bo eſt. ꝓut eſt tertiū adiacēs eſt ſincathegoreuma nec ē p̄dicatuʒ nec pars p̄dicati. ꝑ hoc pꝫ ꝙ hec ꝓpõ. aīal ē oīs hõ. põt ꝯuerti in iſtā. ens oīs hõ eſt aīal. ſm ꝙ ly ens. ē ſincathegoreuma: qꝛ illud idē qđ eſt p̄dicatum in pͣ eſt ſb̄m in ſͣ: qꝛ ens deſcēdēs ab hoc v̄bo eſt: vt eſt tertiū adiacēs eſt ſincathegoreuma: ꝛ neqꝫ ē extremum nec pars extremi. ¶ Circa pᵐ notabile dubitať: qꝛ nõ vꝫ ꝙ hoc verbuʒ ē. ſit copula i oi ꝓpõne. qꝛ hec ē vera ꝓpõ. ſoꝛ. ſit albus: ꝛ in hac ꝓpõne h̄ verbum ē nõ ē copula. Dđm ꝙ h̄ v̄bum ē. eſt copula in hac ꝓpõne. ſoꝛ ſit alb⁹. qꝛ h̄ verbuʒ ſit. reſoluiť in h̄ verbuʒ ē: ꝛ participiū eiuſdē tꝑis ꝛ eiuſdē ſignificationis: vñ idē ē dicere. ſoꝛ. ſit albus. ꝛ ſoꝛ. factus ē alb⁹ ſʒ ꝙ hoc participiuʒ factus ſit p̄ñtis tꝑis: ꝛ in hoc ſenſu idē eſt ſcm̄ eē ꝛ eſſe in fieri. Vñ verbum paſſiuum: licʒ nõ habeat participium p̄ñtis tꝑis .ſ. voce diſtincta a voce p̄teriti tꝑis: hꝫ tñ participiū p̄ñtis in eadē voce cuʒ participio p̄teriti tꝑis. Vñ amatus lectus ꝛ h̄ꝫ ſunt equoce participia p̄teriti tꝑis ꝛ p̄ñtis: ꝛ ex iſta ꝓpõne pꝫ q̈liter illa ꝓpõ. nullꝰ ſacerdos ſit dyaconus: ꝛ h̄ꝫ. debēt cõuerti ꝛc. Et hec de verbo ſufficiant.

Cap. 4. ORatio autē eſt vox ſignificatiua: cuius partiū aliqđ ſignificatiuū eſt ſeparatī: vt dictio nõ vt affirmatio.

ARGI. ¶ Oratio eſt vox ſignificatiua: cuius partiū aliqua ſeparata ſignificat: vt dictio ſed non affirmatio vel negatio.

¶ Iſtud eſt tertiū cap. ꝑmi tractatus: in quo d̄terminat d̄ oꝛone q̄ eſt gen⁹ ꝓximuʒ enunciationis ꝛ cõtinet tres particulas. In ꝑma ponit diffõnē oꝛonis. In ſͣ ibi (Dico āt vt hõ.) exponit diffõnē oꝛonis. In tertia ibi. (Eſt āt oꝛo.) remouet q̄ddā dubiū. In pͣ igiť ꝑte ponit diffõnē oꝛonis dicēs: ꝙ oꝛo ē vox ſignificatiua cuius ꝑs eſt aliqđ ſignificās ſeparatī: vt dictio nõ vt affirmatio. ¶ Intelligēda ſunt h̄ tria. Primo ꝙ q̄ʒuis ille particula vox ſignificatiua ꝑmo fuerit poſita i diffõne nois ꝛ verbi: tamē adhuc poniť i diffõne oꝛonis: ꝛ cā huius eſt: qꝛ ſignificatio oꝛonis dr̄t a ſignificatione nois ꝛ v̄bi: qꝛ nomē ꝛ v̄bū ſignificāt ſimplices ꝯcept⁹ itellect⁹: ꝛ oꝛo ſignificat itellectū ꝯpoſitū. ¶ Scđo ē itelliᵐ ꝙ iſtā p̄ticulā ad

Marginalia: A. B. Verbū eſt in ꝓpoſitiõe quā habitudinem habeat. C. D. E. F. G. H.

placitũ.nõ ponit ph̃s i diffõne orationis:q2 iſta pticula ſuꝫ ſt bñ i ẽ c õ: q2 nomẽ ⁊ v̓bũ q̃ ſunt ptes ei⁹ ſignificãt ad placitũ.

I ¶ Tertio eſt intelligẽdũ ꝙ ph̃s ꝑ hoc ꝙ dicit ꝙ aliqd ptiũ ſeu pars orõnis ſignificat ſeparatim vt dictio nõ vt affirmatio.nõ oꝫ intelligi ꝑ h̃ ꝙ ſit de rõne orõnis ꝙ nulla pars ei⁹ ſignificat vt affirmatio:q2 aliq̃ pars orõnis ſignificat vt affirmatio:vt pꝫ de iſta orõne.ſi hõ currit hõ mouet̃.ſꝫ intelligit ꝙ qlꝫ orõ hꝫ aliã partẽ:q̃ ſignãt vt dictio nõ vt affirmatio:q2 h̃ ẽ cõe cuilꝫ ꝑpõni tã cathe͛ qꝫ hypotetice ꝙ aliq̃ pars ei⁹ ſignificat vt dictio nõ vt affirmatio:ideo h̃ diffõ ꝯpetit cuilibꝫ orõni tã cathegorice qꝫ hypotetice tã ſimplici qꝫ compoſite ⁊ nõ conuenit ſoli orationi ſimplici vt aliqui dixerunt.

¶ Dico ãt vt hõ ſignãt aliqd:ſꝫ nõ q̃m ẽ aut nõ ẽ:ſꝫ erit affirmatio vel negatio ſi qd addat̃.

ARGL. ¶ Homo nãqꝫ ſignificat quidẽ aliquid:at nõ eſſe:aut nõ eſſe:ſed erit affirmatio aut negatio ſi aliquid ipſi addideris.

¶ Hec ẽ ſ͡a ps h⁹ ca.i q̃.exponẽdo diffõnẽ orõnis ſolũ ẽplicat vnã pticulã.ſ.iſtã cui⁹ ps aliqd ſignãt ſepati.Et circa h̃ duo facit.explanat p̄ q̃lr ps orõnis ſignãt.ſepati. Scd̃o q̃ ps orõnis ſignãt ſepti.⁊ q̃ nõ ſepati.Dico p̄ ꝙ cuiuſlꝫ orõnis aliq̃ ps ſignãt ſepati vt dictio:vt iſte t̃mĩn⁹ hõ ſignãt vt dictio.ſꝫ nec ſignãt veꝝ vel falſũ:ideo nõ ſignãt vt affirmatio nec vt negatio ſepati.Si tñ v̓bũ addit̃ erit orõ ſignificãs veꝝ vel falſuꝫ:⁊ ſic pꝫ q̃lr ps orõnis ſignificat ſeparatim vt dictio:nõ vt affirmatio vel negatio.h̃.n.cõe eſt cuilꝫ orõni vt expo͛ eſt ſupra.

¶ Sed nõ vna nõis ſyllaba. Nec in h̃ quidẽ ꝙ eſt ſorex rex ſignificat aliquid:ſed vox eſt nunc ſola. In duplicibus vero ſignificat quidem:ſꝫ nõ ſ͡m ſe:ſꝫ queadmodũ dictum eſt.

ARGL. ¶ Una v̓o ſyllaba hõis nihil ſignãt.nec.n. hac in dictione muſica:mus ſignificat aliqd:ſed vox tm̃ eſt. In compoſitis autem ſignificat quidẽ ſed non per ſe:vt antea diximus.

¶ Scd̃m qd̃ explanat eſt q̃ ps orõnis nõ ſiğt ſepatiꝫ dicens ꝙ qꝫuis aliqd ptiũ orõnis ſignificet ſepatiꝫ:nõ tñ qlꝫ pars ſignificat aliqd ſepatiꝫ:q2 vna nõis ſyllaba nõ ſiğt aliqd ſepatim:⁊ q2 h̃ maxime foret veꝝ de ſyllaba nõis ꝯpoſiti q̃ nihil ſignificat ſepatiꝫ:vt pꝫ de hoc nõie ſorex.h̃ ſyllaba rex nihil ſignificat ꝑ ſe.i.ſꝫ ꝙ eſt pars hu⁹ nõis ꝯpoſiti ſorex.apparet tñ aliquid ꝑ ſe ſignificare:⁊ in hoc dĩt pars nõis compoſiti a parte nominis ſimplicis:vt dictum eſt ſupra.

¶ Eſt aũt orõ qdẽ oĩs ſignificatiua nõ ſic inſtrumẽtũ ſꝫ queadmodũ dictuꝫ ẽ ſꝫ placitũ.

ARGL. ¶ At v̓o oĩs orõ ſignificatiua qdẽ ẽ:at nõ vt inſtr̃z:ſꝫ vt iſtitutio:queadmodũ dicimus.

¶ Hec eſt tertia pars h⁹ ca.in q̃ ph̃s remouet vnũ dubiũ talẽ:q2 cũ i diffõne nõis ponit̃ hec particula vox ſignificatiua ⁊ nõ ponit̃ h̃ pticula ad placitũ:poſſꝫ tñ alicui videri ꝙ orõ ſignificet nãlr̃.nõ ph̃s illud du͛ remouet dicẽs:ꝙ oĩs orõ ſignificat nõ ſicut inſtr̃ꝫ nãle qd̃ nãlr̃ ſiğt id cui⁹ eſt inſtr̃ꝫ vel ſignũ:ſꝫ queadmodũ dcm̃ ẽ de nõie ⁊ v̓bo p̄us ꝙ ipſa ſignificant ad placitũ.⁊ orõ ẽ vox ſignificatiua ad placitũ:⁊ nõ ſignificat nãlr̃. ¶ Sciẽdũ eſt ꝙ inſtr̃ꝫ nãle nãlr̃ reꝫ ſignificat

K cui⁹ eſt inſtr̃ꝫ vel ſig͛.vt calor in fũmo q̃ eſt iſtr̃ꝫ ignis nãlr̃ ſignificat ignẽ:⁊ latrat⁹ canis nãlr̃ ſignificat irã canis:ſꝫ ſic

L nõ ſiğt orõ:ſꝫ ſignãt ad placitũ. ¶ Circa ſignificationẽ orõnis notãda ſunt q̃tuor. Primo ꝙ platonici dixerũt ꝙ orõ ſignificat nãlr̃.qd̃ ꝓbãt tali rõne.Oĩs v̓tus nãlis hꝫ inſtr̃a nãlia qbus operat̃:q2 nã nõ deficit in neccẽ͡ijs:ſed v̓tus interp̃tatiua eſt virtus nãlis hoĩs:ḡ inſtr̃a eius ſunt nãlia:ſed orõ eſt inſtr̃m v̓tutis interp̃tatiue:q2 ꝑ orõnẽ interp̃tatiuã expri

Orõ ſꝫ platonicos qd̃ ſignificet.

mit ꝯceptũ ſue mẽtis:⁊ illud eſt inſtr̃ꝫ q̃ a gẽs agit.ḡ orõ ẽ aliquid nãle nãlr̃ ſignificãs:⁊ nõ ex inſtitutione humana. Sꝫ h̃ rõ ſoluit̃ ꝑ h̃ ꝙ in pl̃ib⁹ ars imitat̃ nãꝫ:⁊ ẽt nã artẽ:qd̃ pꝫ. nã v̓tus domificatiua ad faciẽ͛ res artificiales vtit̃ inſtr̃is nãlib⁹ vt brachijs:⁊ ſic v̓tus iterp̃tatiua ad iterp̃tã͛ ꝯceptũ vtit̃ iſtr̃is artificialib⁹ cuiꝯ ſũt nõia ⁊ v̓ba:⁊ ẽt orõ ſꝫ ẽẽ i ꝑlatiõe. Un̄ qꝫuis v̓tutũ nãliũ ſũt mult̃ iſtr̃a nãlia:nõ tñ oꝫ ꝙ cuiuſcũqꝫ virtutis nãlis ſint oĩa inſtr̃a nãlia:ſicut artis in agẽdo nõ ſꝑ ſunt oĩa inſtr̃a artificialia:vt ars domificatiua non ſolũ vtit̃ inſtr̃is artificialib⁹:cuiꝯ ſunt ſecuris dolabꝝ ⁊ hꝫ:ſꝫ ẽt vtit̃ inſtr̃is nãlib⁹ vt brachijs ⁊ manib⁹ q̃ ſunt iſtr̃a nãlia. ¶ Secũdo nõn͛ ꝙ v̓ba nõia ⁊ orõnes ſunt res artificiales:nõ includũt aliq̃s formas artificiales ſupadditas formis nãlib⁹:cuiꝯ ſunt ſignõnes ſeu reſpect⁹ ad õteriata ſignãta:⁊ ſicut ex variatione formaꝝ artificialiũ circa eãdẽ mãꝫ reſultat aͤ ⁊ aͤ res artificialis.nã i eãdẽ mãꝫ p̄t iduci forͤ ſcutelle:⁊ forͤ olle:⁊ aͤ forͤ iducta eſt aͤ ⁊ aͤ res artificialis:ita variata ſignatione circa idẽ mãle nõia ⁊ v̓bi ⁊ orõnis variatur nomẽ v̓bũ vel orõ.Ex q̃ pꝫ ꝙ ſi h̃ vox hõ iponit̃ ad ſignifican͛ idẽ qd̃ h̃ vox aſinus:ſiğ erit aliũd nomẽ ſignãs aſinũ ⁊ aliũd ſignificãs hoĩeꝫ:⁊ ſi h̃ vox hõ ẽ aſin⁹.ſiğt id qd̃ hec vox hõ ẽ aĩal.mõ ſiğt:erit aͤ orõ:tũc i iſtis mãlib⁹ hõ eſt aſin⁹:⁊ aſinus ſignãbit idẽ p̄ciſe qd̃ h̃ nomẽ aĩal mõ ſiğt:⁊ erit aliud nomẽ qꝫ p⁹ q̃n h̃ nomẽ aſin⁹ ſignãbat aĩal rudibile. Ex iſtis pꝫ ꝙ illa orõ hõ ẽ aſin⁹ ſiğt idẽ qd̃ hec orõ hõ eſt aĩal rudibile.⁊ nũqꝫ p̄ t ẽ v̓a:qꝫuis ex euiſdẽ mãlib⁹ poſſꝫ fieri orõ v̓a terminis al̃r ſignãtib⁹ qꝫ mõ ſignificãt:ſꝫ tunc erit aͤ ꝑpõ. Un̄ vna talis ꝑpõ hõ ẽ aſin⁹.in ꝯſimilib⁹ mãlib⁹ p̄t ẽ v̓a ſꝫ illa hõ ẽ aſin⁹ terminis ſic ſignãtib⁹ ſicut mõ ſignificãt nũqꝫ p̄t ẽẽ v̓a. Iſtud p̄t poni ꝙ ſi hec vox aſin⁹ ſignificet equoce:ita ꝙ poſſet vno ſenſu idẽ qd̃ aĩal rudibile:⁊ alio ſenſu idẽ qd̃ aĩal rõnale.nõ ẽ du͛ q̃n iſta orõ hõ eſt aſin⁹ eſſet multiplex:⁊ vn⁹ ſenſus eſt verus ⁊ alius eſt falſus:⁊ in alio ſenſu foret alia ꝑpõ. ¶ Tertio notan͛ ẽ ꝙ qꝫuis orõ ſignificet ad placitũ:nõ tñ p̄t q2 nõ ſignificat ad placitũ:niſi q2 eius partes ſignificãt ad placitũ. Ex iſto pꝫ ꝙ ſi aliq̃ orõ p̄ imponat̃ ad ſignifican͛ ita ꝙ ipõ ſiat ei p̄:ã nõ erit orõ:ſꝫ vna dictio:vt ſi hec vox.hõ eſt aĩal iponit̃ ad ſignifican͛ hoĩem eſſe aſinũ.h̃ vox q̃ ſic iponit̃ eſt vna dictio:⁊ tunc hec vox hõ eſt aĩal.erit multiplex ſꝫ accẽtũ:q2 in vno ſenſu eſt vna dictio.ſ.vt iponit̃ p̄.⁊ ꝑ ſe ad ſignifican͛.⁊ alio ſenſu eſt orõ.ſ.ſꝫ ꝙ ſiğt ex ipõne partiũ:⁊ ex h̃ qd̃ partes ſignificãt. ¶ Quarto eſt notãdum ꝙ orõ accipit̃ dupliciť.ſ.cõiter ⁊ ſtricte.Orõ cõiter accepta eſt idẽ qd̃ ꝯgeries.ſ.ꝯpõ dictionũ:⁊ ſic orõ eſt cõis ad orõnẽ ꝑfectã ⁊ iꝑfectã. Orõ.n.iꝑfecta eſt ꝯgeries pluriũ dictionũ ⁊ nõiũ ſine v̓bo vel pl̃iũ v̓boꝝ ſine nõie ⁊ ſic hõ alb⁹ muſicus eſt vna orõ.orõ ſtricte accepta eſt idẽ qd̃ ꝯgrua dictionũ ordinatio.ſ.ꝯgrua ordinatio nõis ⁊ v̓bi vel alicui⁹ accepti loco nõis ⁊ v̓bi:⁊ ſic orõ diuidit̃ in orõne eſt indicatiuam imperatiuã optatiuã ⁊ ſubiunctiuã:⁊ orõ ſic accepta ẽ idem qd̃ orõ ꝑfecta ⁊c.⁊ hec de orõne dicta ſufficiũt.

M

N

O Orõ dupliciť capiat̃.

¶ Enũciatiua v̓o nõ oĩs:ſꝫ i q̃ veꝝ vl̓ falſũ ẽ.

¶ Nõ oĩs ãt enũciatiua:ſꝫ ea tm̃ q̃ v̓a ẽ:aut fl̃a ARGL.

¶ Iſte eſt ſcd̃s tractatus p̄mi libri:in quo ph̃s õterial d̓ enunciatione q̃ ẽ hic ſbꝫ.⁊ ꝯtinet tres particulas. In p̄ͤ õtermiat de diffõne ⁊ diuiſione enũciationis. In ſ͡a ibi.(Quin ãt enũciare.)õterminat d̓ oppõne enũciationũ adinuicẽ. In 3ͤ ibi.(Cõtrarie v̓o dicꝫ.)õtermiat̃ q̃uo diuiſe oppoſita diuerſimode ſe hñt ad falſitatẽ ⁊ v̓itatẽ. Capim p̄͛ ꝯtinet tres partes. In p̄ͤ ponit̃ diffõ enũciationis. In ſcd̃a ibi.(Eſt autem vna orõ.)ponit in gñali duas diuiſiones enũciationis. In tertia ibi.(Eſt ãt orõ enũciatiua vna)õterminat̃ in ſpãli d̓ mẽbris illaꝝ diuiſionũ. Pria pars ꝯtinet tres partes. In p̄ͤ ſil̓ inuit diuiſionẽ orõnis.⁊ ponit diffõnẽ enũciationis. In ſ͡a ibi.(Nõ ãt in oĩb⁹.)diſtiguit orõnẽ enũciatiuã ab alijs ſpẽb⁹ enũciationis:⁊ illa excludit a ſuaꝫ cõſideratiõe. In tertia ibi.(Enũciatiua

ciatiua vo.) narrat q̄ ſpēs ptinēt ad ↄſiderationes ſuā. In p° pti° narrā° dic̄ ꝙ n̄ ois oro ē enūci°ᵃ ſȝ ſolū i° i q̄ ē veꝝ ꝛ fīȝ ꝛ i h oro mirabili breuitate vtens ſil'inuit diſionē orōnis cū diffōne orōnis. Ī i B.n.ꝙ dic̄ enūciatiua nō ois inuit diſionē orōnis q̄ ē iſta. Orōnū qdā ē enūciatia: q̄ lā n̄ ē enūciatiua: ſȝ p h ꝙ dī i q̄ veꝝ vl'fl̄ n ē. inuit ph̄s diffi nitionē enūciatōis. Enunciatio ſic diffinit̄ ꝙ eſt iſta in qua veꝝ vel falſum eſt.

ARGI. ¶ Nō āt i oib° vt dep̄catio qdē oro ē: ſȝ nȝ vera nȝ falſa ē: ꝛ cetere qdē relinquāt̄. Rhetorice.n. vel poetice ↄueniētior ↄſideratio eſt.

¶ Qō qdē nō oib° orōnib° cōpetit: nā ſit qdē oro cū qſpiā optat: n̄ tn̄ va eſt: aut falſa: orōnes igit̄ cetere omittāt̄. Ad oratoriā.n. artē aut poeſim illaꝝ magis ↄſideratio pertinet.

¶ Hec ē 2° pticula in q̄ diſtiguit orōnē enūciatiuā ab alijs ſpēbus itēdēs p iſtā pticulā. i q̄ ē veꝝ vel falſuȝ. diſtiguere enūciationē ab orōne nō enūciatiua mō.n.i oib° orōnib° ē veꝝ vel falſum. nā oro deprecatiua ꝛ iperatiua ꝛ optatiua ꝛ hͦ ſunt orōnes: ſed nulla illaꝝ eſt vera vel falſa. ió hͦ orōnes ſunt relinquēde a ↄſideratione huius ſciētie: ptinēt.n. magis hmōi orōnes ad conſiderationē rhetorice vel poetice.

¶ Enūciatio vero pn̄tis eſt ſpeculationis.

ARGI. ¶ Enūciatiua vo pn̄tis ē ppria ↄtēplationis

¶ H' ē pti° i q̄ narrat q̄ ſpēs enūciatōis ptinēt ad ↄſiderōnē h° ſcie dicēs. Enūciatia. h ē ſola oro enūciati° ē pn̄tȝ ſpeculatiōis. ꝛ cā h° aſſigāt̄. ꝛ h ē qꝛ h ſcia ordinat̄ ad ſciaȝ d enunciatiōe: ꝛ n̄ ↄſiderat aliā orōnē niſi illā q̄ ſigt veꝝ vl'falſuȝ ꝛ n̄ ↄſiderat niſi orōnes ex qb° ſit ſill's ꝛ eaꝝ opp° ideo ſola oro i q̄ ē veꝝ vl'fl̄ in cͦ ē oro enūciatia ē d ↄſiderōne hu° ſcie.

A Oro[n]e ſpēs q̄t. ¶ Intelligēdū ē ꝙ multe ſunt ſpēs orōnis: qm̄ hō p itellȝ nō ſolū pcipit vitatē rei d mōſtrabil' ſup idētitate ꝛ diūſitate rei q̄ ſignat̄ p orōnē enūciatiuā: ſȝ ēt hō p intell'm hȝ alios ordinare ꝛ dirigē. ig'rāe.n. a ſapiēte hȝ ordinari ꝛ dirigi. dirigit̄ āt vn° ex itell'u alteri° hois ad tria. Prio ad attendē^m mentē: ꝛ ad h deſuit oro vocatiua. 2° ad rn̄dē^m voce. ꝛ ad h deſuit oro indicatiua. 3° ad exeq̄n^m ope. ꝛ ad h deſuit q̄tū ad inferiores oro iperatiua q̄ vtit̄ ſupior ad iferiorē: ꝛ q̄tū ad ſupiores oro dep̄catiua. Inferior.n. excitat ſupiorē p orōnē dep̄catiuā ad exeq̄n^m ope. ſic g ſūt q̄nqȝ ſpēs pncipales orōnis. ſ. enūciatiua q̄ exp̄mit veꝝ vl'falſum ſeu idētitas vel diūſitas reꝝ. Et vocatiua q̄ dirigit̄ vn° hō ab alio ad attēdē^m mēte. Et itrogatia q̄ vn° hō dirigit̄ ab alio ad rn̄dēdū voce. Et oro impatiua: qua. ſ. inferior dirigit̄ a ſupiore ad exeq̄ndū ope: ꝛ dep̄catiua qua ſupior excitat̄ ab iferiori ac exeq̄ndū ope. Si āt aliq alie modi orōnū iueniant̄ reducūtur illi ad aliq̄ȝ iſtaꝝ ſpēꝝ. Si i aliqua orōne inueniat̄ verū vel falſum ↄtinet̄ ſub enūciatione vel ad eā reducitur cͦ eſt oro iurratiua vt qdā dīt. oro aūt dubitatiua reducitur ad orationem indicatiuā: ꝛ optatiua reducitur ad deprecatiuam.

¶ Eſt aūt vna prima oro enūciatiua affirmatio: deinde negatio: alie vero ↄiūctione vne.

ARGI. ¶ Eſt itaqȝ vna pria enūciatiua oro: affirmō: deiñ negō. Cetere vo oēs ↄiūctiōe ſūt vna.

¶ Hec ē 2° ps pn̄^{lis} h° ca. i q̄ pōit duas diſiōes enūciatōis. ſ. diſionē enūciatōis i cōit: ꝛ vnā ſubdiſiōeȝ ſpēi enūciatōis. ꝛ ↄtinet tres pn̄^{les}. In p° ponūt̄ due diſiōes: In 2° ibi. (Nece ē āt.) pōit vnā diſionē. ꝛ pōit vnū dubiū ꝛ remouet fl'aȝ rn̄ſionē. Pri° diſio q̄ ē enūciatōis i cōi ē l°. Enūciationū q̄dā ē vna. ſ. enūciatio ſimplr̄. cͦ ē enūciatio cathe^{ca}: ꝛ q̄dā ē ↄiūctione vna: vt enūcia° hypo^{ca}. Un̄ h diſio ē eadē cū diuiſiōe enunciatiōis i enūciationē cathe^{cam} ꝛ hypo^{cam}. Alia ē diſio q̄ ē ſubdiſio vni° mēbri h° diuiſionis. ꝙ enūciatio vna ſimplr̄ q̄dā ē affirmatia ꝛ q̄dā negatia: ꝛ pōit ordinē inē illa mēbra diuiſionis, dicēs ꝙ affirmatia pꝛior ē negatia: qd̄ veꝝ ē cōpādo affirmatiuā ꝛ negatiuā inē ſe. cōpādo tn̄ eas ad enūciationē in cōi ſic ſūt coeq̄. Enūciatio.n. dī eq̄lr̄ d enūciatia affirmatia ꝛ negatia: ꝛ nō p p° d vna q̄ȝ d alia: ꝛ pt tn̄ vnū eē p° alio in nā ppter ꝛ eē coeuū in nā cōi. Qꝛ āt affirmatio ſit pꝛior negōne cōpando eas adinuicē pȝ ex pte vocis ꝛ ex pte itell's ꝛ ex pte rei. Ex p'te vocis: qꝛ affirmatō ē ſimplicior negōne. qm̄ negatio ſup affirmationē addit negatiuā particulā. Ex p'te itell's pȝ ꝙ affirmatio ſigt cōpōnē itell's: ꝛ negō ſigt diſionē itell's: nūc aūt diſio poſterior ē cōpōne: qꝛ nō ē diuiſio niſi p° cōpoſitoꝝ. Ex pte rei ſic. qꝛ affirmatio ſigt eē: ꝛ negō ſignificat nō eē: ꝛ eē p° ē nō eē: ꝛ habit° pꝛior ē q̄ȝ pꝛiuatio vl' q̄ȝ negō. Un̄ ph̄s multū bn̄ loq̄ns ſil' pōit p^m mēbꝝ diſiōis pncipalis ꝛ ſubdiſiōis illi° mēbri: ꝛ ordinē inter mēbra illi° diſiōis. q̄ſi dicat. eſt q̄dā enūciatio vna ſimplr̄: ꝛ i° diuidit̄ in negōnē ꝛ affirmationē. ꝛ haꝝ. ſ. affirmatiōis ꝛ negōnis affirmatio p° ē. h° eſt affirmatio pꝛior ē negōne mō q̄ dcm̄ eſt. ¶ Deiñ ponit aliō mēbꝝ diſiōis dicēs ꝙ alie ſūt enūciatiōes vne ↄiunctiōe: cͦ ſūt enūciatōes hypo^{ce}. ſic g itēdit tales duas diſiones enūciatiōis p° talis ē. Enūciationū q̄dā ē vna ſimplr̄ vt enūciatio cathe^{ca}: ꝛ q̄dā ē vna ↄiūctiōe: vt enūciatio hypo^{ca}. 2° diſio. Enūciatio vna ſimplr̄ diuidit̄ i enūciationē affirmatiuā ꝛ negatiuā. ¶ Hic tria itelligēda ſūt. Prio ꝙ ph̄s p ↄiunctionē nō intelligit ſolū illā ptē orōnis q̄ dr̄ ↄiūctio: ſȝ itelligit idēn q̄ȝ cūqȝ ptē orōnis ↄiūgētē duas ptes. ſ. cathegoricas adinuicē ꝛ faciētē ex eis vnā ppōnē hypo^{cam}: cͦ ſūt aduerbia tpis q̄ faciunt ppōnē hypo^{cam} tpalē: vt qn̄. dū. ꝛ alia hͦ: vt aduerbiū loci: ꝛ ex h° legit̄ ꝙ tpalis ꝛ cāliſ ꝛ localis. ſūt hypo^{ce} ꝛ cathe^{ce}. ¶ 2° ē nō^m ꝙ affirmatio ꝛ negō aliqn̄ ſumunt̄ cōplexe: aliqn̄ icōplexe. affirmatio ꝛ negō cōplexa nō ſūt aliud q̄ȝ enūciatio affirmatiua vl' negatia: ꝛ ſic accipiūt̄ i pposito. ¶ Sciēdū ē 3° ꝙ enūciat oēs affirmatiue hn̄t robur a digni^{te} affirmatiā: negatiue a digni^{te} negatiua: ꝛ qꝛ affirmatiua dignita° ē pꝛior negatiua ſic affirmatio vl' eſt pꝛior negōne: qꝛ in nō facere intelligit̄ face. p elencorum.

ARGI. ¶ Nece āt ē oēȝ orōnē enūciatiuā ex v̄bo eē vel caſu verbi. Eteni hois rōni. Si nō āt eſt. aut fuit aut erit aliqd hui° addat̄ nōdū ē oro enunciatiua: qꝛ ſignificat vnum eē vni° rei.

¶ Nece ē āt enūciatiaȝ oēȝ orōnē: ex v̄bo aut caſu verbi ↄſtare. Eteni ꝛ ipſa hois rō niſi ē: vel erat: vel erit: aut aliquid tale addideris: nondum eſt enunciatiua ſane oratio.

¶ H' 2° pti° h° pn̄tis i q̄ ph̄s ↄcludit vnā ↄnē q̄ ē ꝙ ois enunciatio ē ex v̄bo vl' ex caſu v̄bi: ꝛ h ē ↄ. t 4. h° ſibiq̄ pbat̄ p locū a maiori ſic. magis vl' ꝙ oro diffinitia ſine v̄bo ꝛ ſine caſu v̄bi ſit enūciatio q̄ȝ aliq̄ alia oro: ſȝ oro diffinitia ſine v̄bo ꝛ ſine caſu verbi nō ē enūciatio: h.n. oro diffinitiua. aial greſſibile bipes. ſi nō addat̄ hoc v̄bū ē. vel aliquis caſus ei° erit vel fuit: nō eſt oro enūciatiua. ergo ois oratio enunciatiua ſiue omnis enunciatio eſt ex verbo vel caſu verbi.

ARGI. ¶ Quare autē vnum quiddam eſt nō multa animal greſſibile bipes.

¶ Qꝛ vnū qd ē: ꝛ n̄ mlta: aial greſſibile bipes

¶ Ponit vnū du^m ꝛ remouet fallam rn̄ſionē ad iſtō du^m. Dictū ē.n. i orōne diffinitiua n̄ ē v̄bū aliqd: ió nō ē enūciatio. Ex hoc oriť du^m q̄lr̄ oro diffinitiua ē vna. cū.n. oro enūciatiua cathegorica nō hēat vnitatē niſi a v̄bo vniēte p̄dicatū cū ſbo: ꝛ in orōne diffinitiua nō ē verbū aliquod a quo poſſit hr̄e vnitatē: vr̄ eē dubiū qualiter oro diffinitiua ſit vna.

ARGI. ¶ Neqȝ.n. eo ꝙ partes propinqȝ dīr vnum erit. Eſt autē alterius hoc tractare negocij.

¶ Nō.n. qꝛ partib° ↄiūctis pnunciata ē: erit:

vna: vez id ptractare ad aliá ptiet facultatē.

℃ Remouet falſam rñſionē q̄ qdā rñdēt 1ᵈ ou^m 1 ꝛ h̄ ē rñ° ꝙ diſſōē vna ex q̄ ptes ei⁹ ꝓpinq iacēt ꝛ ꝓferūr ſiñ intpolatōne. Iſtā rñſione remouet pħs ꝛ dic̄ ꝙ affirmatio ñ ē vna ꝑ h̄ ꝙ ei⁹ ptes ꝓpiq̄ iacēt. Iſtō.n.ſ.ꝓpigtas ptiū ſiñ intpolatōe ñ ſuffic̄ ad vnitatē diſſōnis: q2 i ente ꝑ accñs ꝛc⁹ ptes ñ faciūt ꝑ ſe vnū: iuenit̄ t h̄ ꝓpigtas ꝯtinua.ſ.ꝓlatio ptiū ſiñ intpolatōe ꝯtinua: ſ3 iᵈ tractare.ſ.q̄ ē cā vnitatꝭ diſſōnis ē alteri⁹ negocij: q2 ad metaphiſicū ptiet q2 i.7.ꝛ.8.met. aſſignat̄ cā vnitatis diffōnis ꝛ ē q2 gen⁹ ē ꝑ ſe i pōa ad dr̄iam: ꝛ dr̄ia eſt per ſe actua reſpectu gñis: ꝛ iō ex gñe ꝛ dr̄ia ſit per ſe vnum.

℃ Eſt autem vna oro enunciatiua que vnuz de vno ſignificat vel cōiunctione vna. Plures autez q̄ plura ꝛ nō vnuz vel incōiuncte.

ARGI· ℃ Eſt āt enūciatia vna oro aut ea q̄ vnū ſignificat: aut ea q̄ ꝯiūctōe ē vna. Plēs vo ea q̄ plura ꝛ ñ vnū ſignificāt: aut ee q̄ carēt ꝯiūctiōe.

℃ h̄ᶜ ē 3ᵃ ps ꝑncipalis h⁹ ca. i q̄ pħs dr̄miat i ſpāli ꝑdcās diuiſiōes.ſ.q̄ enūciatio ē vna ſimplr̄.ꝛ q̄ ē vna ꝯiūctiōe.ꝛ q̄ ē enūciatio plēs ſimplr̄ ꝛ vno° vnaꝛ ꝛ q̄ ē enūciatio vna affirmatia ꝛ q̄ negatia. Cōtiet igr̄ iᵃ ps 4ᵒʳ ꝑticlas. In pᵃ reſumit diſſōnē orōnis enūciatiue addēs q̄ enūciatio ſit plēs orōne: ꝛ nō vna. In 2ᵃ ibi (Hay āt ē.) pōit aliā diuiſionē enunciationis q̄ ē vna. q̄ diuiſio realr̄ ſ3 aliq̄s ē eadē cū diuiſiōe pᵃ. In 3ᵃ diuiſione ibi.(Eſt āt enūciatio ſimplx̄.) ſubdit vnū mēbꝝ diuiſionis h̄ poſite ſ.enūciationē ſimplicē: ꝛ mēbra h⁹ diuiſōis deſcribit. Dic̄ igr̄ ꝙ enūciatiua oro vna q̄dā ē q̄ ſigt̄ vnū ꝺ vno: vt enūciatio catheᶜᵃ: ꝛ q̄dā enūciatio.vna ē vna ꝯiūctiōe vt oro hypoᶜᵃ ꝛ oro q̄ ē plēs enūciationes ꝛ ē q̄ ſigt̄ vt oro multiplex vl icōiūcte. h̄ ē plures enūciationes ſine ꝯiūctione accepte. Intelligit̄ ꝑ ꝯiūctionē dictionē facientē ꝓpōnē hypoᶜᵃᵐ cꝫ ſūt q̄dā ꝯiūctiōes vt ꝯdōnalis cāliaꝛ ꝛ q̄dā adūbia vt adūbia tpia.cꝫ ſt iᵃ adūbia.dū qñ ꝛ ſilia. ℃ Dic 4ᵒʳ notāda. Primo ſm aliq̄s ꝙ pħs h̄ diuidit enūciationē i enūciatiōeꝫ vnā ꝛ enūciationē plēꝛ ꝛ vtrūqꝫ mēbꝝ diuidit̄ 2ᵒ.nā enūciatio vna diuidit̄ i enūciatiōeꝫ vnā ſimplr̄: ꝛ ē illa q̄ ſigt̄ vnū de vno i enūciatiōeꝫ vnā ꝯiūctiōe: ꝛ enūciatio plēs diuidit̄ q2 q̄dā ē plēs ſ3 ſigñatiōnē ꝛ vna ſ3 vocē ꝛ oro multiplex: ꝛ q̄ ē plēs ſm vocē ꝛ ſm ſigñationē: ſc3 illa i q̄ accipiūt̄ plēs enūciatiōes icōiūcte: vt h̄: hō currit.aſin⁹ currit. Si ēt ſint plēs enūciatiōes ſm vocē accepte icōiūcte: q2 ꝗa ſignificēt idē: tñ ñ eſt enūciatio plēs vt hō currit.aial rōnale currit. ℃ 2° ſciēdū ē ꝙ ꝓpe loq̄ndo enūciatio ñ diuidit̄ i enūciationē plēs: q2 enūciatio ꝛ vna enūciatio ꝯuertūt̄ ſic̄ hō ꝛ vn⁹ hō ꝯuertūt̄: ꝛ ſub ponat̄ diuiſio enūciationis i enūciatiōe vnā ꝛ enūciationē plēs: nō eſt diuiſio ꝓpe dcā: ſ3 iꝓpa ſic̄ diuiſio i hoiez viuūꝛ ꝛ hoiez mortuū ē iꝓpa. ℃ 3° ē ſciēdū ꝙ vnitati opponit̄ plalitas: ꝛ q̄t modis dr̄ vnū oppoſitoꝝ tot modis dr̄ ꝛ reliquū: ꝛ iō ſic̄ ſt duo mōi vnitatꝭ enūciatiōis: ita ſūt duo mōi pluralitatꝭ enūciationis. Enūciatio.n.vno° dr̄: q2 ſigt̄ vnū de vno. ꝛ iᵒ mō vnitas enūciatiōis oppōit̄ pluralitati enūciatiōis i q̄ ñ enūciat̄ vnū de vno: ſ3 vnū de plib⁹: aut plā ꝺ plib⁹: vt p3 i dr̄ onib⁹ multiplicibus. In iᵒ.n. canis currit. enūciatur vnū de pluribus. ꝛ i illa. latrabile aial eſt canis. enūciātur plura de vno. ꝛ i illa canis ē canis. enūciāt̄ plura de plurib⁹. Alio° dr̄ vna coniūctiōe vt enūciatio hypotetica. ꝛ iſto° vnitatꝭ opponit̄ ſcōs modus pluralitatis enūciationis q̄ eſt i q̄ exprimuntur plures orōnes incōiūcte.ſ. ſiñ dictiōe faciēte ꝓpōnē hypoteticā. ℃ 4° ē itelligēdū ꝙ enūciatio dr̄ tūc plures pᵒ pluralitatis q̄ ſigt̄ plura ſuppoſita de vno vl̄ vnū de plurib⁹: vel plura ꝺ plurib⁹: ex qb⁹.ſ.plurib⁹ nō ſit vnū extremū ꝓpōnis. Si vo plura enūciantur de vno ex quibus pluribus ſit vnuz extremū ꝓpōnis: ꝛ vnū de plib⁹ ꝛc̄. non pp h̄ eſt enunciatio plures. Iᵃ.n. enūciatio ē vna catheᶜᵃ. ſor. ē hō alb⁹ dormiēs: q2 ex plib⁹ q̄ h̄ ponūt̄ ex pte pdi ſit vnū extremū ꝓpōnis. Sic̄ illa ē vna catheᶜᵃ. hō alb⁹ dormiēs ē h̄ iſt⁹: q2 ex plib⁹ poſitꝭ h̄ ex pte ſu bīi ſit vnū extreᵐ ꝓpōnis. ſic igr̄ p3 ꝙ oro dr̄ plures pᵒ pluralitatꝭ: q2 ſub vnitate vocis enūciatiōis.ſ. ſub tanta vnitate vocis quāta ē vnitas vni⁹ ſignificat plura. h̄ ē enūciātur plura ex qbus non ſit vnum extremum ꝓpōnis de vno vel vnū de plurib⁹ talib⁹ vel hꝫ plura de pluribus.

℃ Nomē ergo ꝛ ṽbū dictio ſit ſola: qm̄ ñ ē dicē ſic aliqd ſignificātē voce enunciare vl̄ aliquo iterrogāte vel nō. ſed ipſo proferente.

℃ Nomē igr̄ aut ṽbuz dictio tm̄ vocet̄. ꝗppe cuz fieri neq̄at vt is q aliqd noīe vel verbo ſigñat. Sic dicat vt enunciet: ſiue iterrogat⁹ fuerit: ſiue nō. ſed ex ſeſe voluerit dicere. ARGI·

℃ Hec eſt 3ᵃ ptiᵃ in q̄ pħs ꝯcludit vnā ꝯnē: q2.n. dcm̄ ē ꝙ enūciatio eſt q̄ vnū ſignificat. poſſet aliqs crede ꝙ enūciatio vna ſignificet vnū: ſic̄ vna dictio. iō pħs h̄ excludēs dic̄. Nomē g ꝛ ṽbū dictio ſit ſola. h̄ ē ita ſit dictio ꝙ nō ſit enūciatio. ꝙ āt nec nomen nec ṽbum ſit enunciatio ꝓbat pħs. ꝛ h̄ ē ꝯ. 15. h⁹ lib q̄ ꝓbatur ſic. Ois ꝓferēs enūciationē aliqd enūciat. q2 aliqd enunciat de aliquo: ſ3 null⁹ ꝓferēs vnū nomē vl̄ vnū ṽbū ꝑ ſe aliqd enūciat. g̃ nullus ꝓferens vnum nomē eſt ꝓferens enūciationem: ꝛ ꝑ ꝯñs nec nomē nec ṽbū ꝑ ſe ē enunciatio. maior eſt maniᵃ ꝑ ſe. minorē ꝓbat pħs in lr̄a inuendo duos modos vtēdi enūciatione rñdēdo ꝑ iterrogationē alicui interrogāti ſeu q̄renti. ṽ.g. ſi q̄rat̄ qd ſit i ſcolis: ꝛ rñdeatur mag̃r diſputat. h̄ rñr iterrogāti ꝑ hāc enūciationē mag̃r diſputat i ſcholis. Alio° vtit̄ qs enūciatione eā proferendo nullo iterrogāte. dōo. hō ē aial. vel de⁹ ē: ſ3 ſiue vtātur enunciatione nullo ſiue aliq̄ iterrogāte enūciatio q̄ vtūtur nō ſignificat vnū: ſicut vnū nomē vel vnū ṽbū ꝑ ſe. ℃ Dubitat̄. q2 ſi q̄rat̄ qs legit i ſcholis ꝛ rñdeat̄ mag̃r. ſic rñdens nō ꝓfert niſi vnū nomē: ꝛ tñ enūciat: q2 vr̄ ſigñare veꝝ vel falſuz. 3

℃ Dōm ꝙ rñdēs ꝑ vnū nomē vel ꝑ vnū ṽbū de ṽtute ſmonis nec dic̄ veꝝ nec dic̄ falſum nec enūciat: q2 nullā enūciationē ꝓfert: tñ ſm cōem vſum loq̄ndi vnū nomē vel vnū verbū ꝓlatū iterrogatione precedente equalet vni enūciationi: q2 audiētes cōiter ſubintelligunt alterā iterrogationis ptē: vt iterrogāte aliq̄ qs legit i ſcholis. ſi rñdeat̄ mag̃r. audientes cōiter ſubītelligunt ṗtiū iterrogationis.ſ. legit i ſcholis: ꝛ vñ ꝑ hāc rñſionē itelligit̄ cōiter ꝙ mag̃r legit i ſcholis: ꝛ h̄ nō eſt de virtute ſermonis: ſed tantum vſus loquendi.

℃ Hay āt hec q̄dā ſimplex eſt enunciatio: vt aliquid de aliquo vel aliquid ab aliquo. ARGI·

℃ Hay āt alia erit enunciatio ſimplex: aliqd inquam dicens de aliquo: aut aliquid ab aliquo remouens.

℃ hᶜ ē 3ᵃ ptiᵃ h⁹ 3ᵉ ꝑtꝭ i q̄ pħs pōit vnā diuiſionē enūciatiōis q̄ ſ3 aliq̄s ē realr̄ eadē cū pᵃ: enūciatio vna diuidit̄ i enunciatiōeꝫ q̄ ſigt̄ vnū ꝺ vno. ꝛ enūciationē q̄ ē vna cōiūctiōe. diuiſio āt quā pōit i iᵃ ptiᵃ ē iſta: q2 enūciationū: q̄dā q̄l3 ē vna ſimplr̄ ē vna ſic ꝙ nō ꝑdicat aliqd de aliq: vt hō ꝑ ſe vel aial: ꝛ quodlib3 iſtoꝝ abuſiue dr̄ enūciatio: q2 ꝓfert̄ i q̄daꝫ ē enunciatio ſimpˣ predicatas vnū de vno: vt hō ē alb⁹ vt ſepe dictum eſt.

℃ Hec autem ex his coniuncta velut oratio iam quedam eſt compoſita.

℃ Alia autem ex his compoſitas veluti compoſita iam eſt oratio quedam. ARGI

℃ Hec eſt alia enūciatio ex his enūciationib⁹ ſimplicib⁹ coniūcta velut oro cōpoſita. ꝛ hꝫ eſt enunciatio hypotetica.

℃ Eſt autem ſimplex vox enunciatio ſignificatiua de eo ꝙ eſt aliquid. vel non eſt. quemadmodum tempora diuiſa ſunt.

ARGI. ¶ Atqȝ ſimplex enũciatio ē vox ſigtiua eēndi qppiā: vel non eſſendi: vti tpa ſunt diſtincta.

¶ Dͤ ē 3ᵃ pticͣ 3ͤ pꝭ pnˡⁱᵃ i q̃ pħs ſubdiuidit vnũ mēbꝝ diuiſionis imediate ſupiꝰ poſite ⁊ illiꝰ ſubdiſionis mēbra deſcribit. Sabdiuidit ḡ p̄ enũciationē ſimplicē dicens: ꝙ ſimplex enũciatio eſt vox ſignificatiua ð eo qð eſt aliqd qð ptinet ad affirmationē vel nō ē aliqd qð ptinet ad negonē ⁊ h̄ eſt vel ſm pñs tpͣ vel ſm alia tpa nō.n.inueniꝰ negō vel affirmatio i enũciationibus ſolũ de pñtiꝰ ȝ ēt de p̄terito ⁊ h̄ eſt diuiſio enũciationis ſimplicis ꝙ q̃dā ē affirmatio ⁊ q̃dā negō: h̄ eſt, q̃dā eſt affirmatiua enũciatio: ⁊ q̃dā negatiua enũciatio.

¶ Affirmatio eſt alicuiꝰ enũciatio de aliquo. Negatio vero enũciatio alicuius ab aliquo.

ARGI. ¶ Affirmatio vero eſt de aliquo alicuiꝰ enunciatio. Negatio autem enũciatio: qua aliquid ab aliquo dimouetur.

¶ Deſcribit mēbra illiꝰ ſubdiſionis dicens: ꝙ affirmatio eſt enunciatio alicuiꝰ ð aliquo.i.p̄dicati ð ſbo: ⁊ negō eſt enunA ciatio alicuiꝰ ab aliquo q̃ eſt remotio p̄dicati a ſubo. ¶ Notādum eſt hic ſm Boe. ꝙ cũ enũciatiua diuidatur in enũciationē vnā ⁊ enũciationem plures: ⁊ ēt i enũciationē ſimplicē ⁊ cōpoſitā: pħs nō itellit idē ſm iſtas duas diſiones: qꝛ ſȝ ipſum vnitas ⁊ pl̄alitas referũt ad ſignātū: ⁊ ſimplicitas ⁊ cōpō referūtur ad vocē: ⁊ ſȝ h̄ aliq̃ ē enũciatio vnā ⁊ ſimplex: ⁊ eſt iꝰ i.q̃ vna vox tm̃ vnũ ſignātū ſubijcitur: ⁊ vna vox tm̃ vnũ ſignāti pluriꝰ ⁊ alia ē enũciatio vna ⁊ compoſita: ⁊ vbi eſt cōpō ex parte vocis ⁊ vnitas ex parte ſignificati: vt ppō i qua ſbm ſignificat tm̃ vnũ: ⁊ p̄dm̃ tm̃ vnũ. cũ plures dictōes ſunt ex pte ſbi vel ex pte p̄dicati: vt hō aial rōnale ⁊ mortale currit. ⁊ alia ē oro ſimplex ⁊ plꝛ: vt vbi ē vnitas ex parte vocis ⁊ pl̄alitas ex pte ſignāti: ita ꝙ dcm̄ vel p̄dm̃ plura ſignificāt vt h̄. canis currit. Et ſi ſm Boetiū ſit veꝝ tunc diuiſio enũciationis in enũciationē vnā ⁊ ꝯiũctionē nō eſt eadē cũ illa diſiōne q̄ enũciatio diuidiꝰ in enũciationē ſimplicē ⁊ enunciationē cōpoſitam: qꝛ pͣ diſio enũciationis eſt rōne ſignificati vel ſignificatoꝝ enũciationis: ⁊ iſta diſio ē rōne vocis. ¶ Alij tñ dñt vt credo meliꝰ ꝙ vnitas ⁊ plitas ⁊ ſimplicitas ⁊ cōpō referũt ad ſignificatũ: qꝛ tā ppō vna q̃ ſignificat vnũ de vno q̃ȝ ppō ſimplex eſt q̃ ſigt vnū ð vno: ⁊ h̄ affirmatiue vel negatiue. dico ḡ ꝙ enũciatio diuidiꝰ in enũciationē vnam ⁊ enũciationem plures: ⁊ hec eſt diſio metaphorica ⁊ impropriare propō vna diuidiꝰ in ppōnē vnā q̃ ſignificat vnū de vno ⁊ in ppōnē vnā ꝯiũctionē: ⁊ ppō q̃ ſignificat vnũ ð vno ē ſimplex: ⁊ ppō vna ꝯiũctione ē ppō hypoᶜᵃ: ⁊ ppō vna ſimplex diuidiꝰ in affirmationē ⁊ negōnem. ¶ Intelligendũ eſt

B ꝙ q̃uis pħs ſolũ diuidat enũciationē cathēᶜᵃᵐ q̃ vna ē ſimpliciter in affirmationē ⁊ negōnem: tñ enunciatio hypoᶜᵃ diuidiꝰ: qꝛ q̃dā ē affirmatiua: ⁊ q̃dā negatiua: ſic i ſolōnibꝰ dubitationũ appebit. ſȝ qꝛ magis maniᵐ ē de catheᶜᵃ q̃ ē affirmatiua ⁊ negatiua: iō pħs enũciationē ⁊ orōnē ⁊ catheᶜᵃᵐ diuiſit i affirmationē ⁊ negōnē. ¶ Circa affirmationē vł negō

C nē ppōnum cathegoricaꝝ eſt ſciēdum ꝙ ſi in ppōne cathegorica de ineſſe ponātur duo v̄ba neceſſe eſt ꝙ vnũ verboꝝ illoꝝ ſit v̄bũ p̄ncipale copulās p̄dm̃ cũ ſubo vel includēs copulā: ⁊ opȝ ꝙ reliquũ v̄bũ ſit pa extremi: nō.n. in vna ppōne catheᶜᵃ de ineſſe poterũt eē duo v̄ba p̄ncipalia: qꝛ tũc nō

D eēt ppoſito ſimplr̄ vna. ¶ Ad iciēdũ ḡ qñ talis ppō ē affirmatiua ⁊ qñ negatiua vidēdũ eſt qð illoꝝ v̄boꝝ ſit verbum p̄ncipale: ⁊ qð illoꝝ ſit pa extremi. Illud.n. v̄bũ qð eſt copulās vel includēs copulā p̄ti cũ ſbo eſt v̄bũ p̄ncipale: ⁊ ad eiꝰ affirmationē dr̄ ppō affirmatiua ⁊ ad eiꝰ negōnē dr̄ ppō negatiua: ſȝ p affirmationē vel negōnē v̄bi qð ē pa extremi nō dȝ propō dici affirmatiua vel negatiua. v̄.g. Iſta ppō ſm ꝙ ē catheᶜᵃ. hō q nō eſt albus currit ē affirmatiua: qꝛ v̄bũ p̄ncipale affirmaꝰ. ſ. ly currit. qð icludit copulā p̄ti cũ ſbo: ⁊ h̄ v̄bũ ē qð ē negatũ dr̄ māle v̄bũ cũ ſit pa extremi. Uñ h̄ totũ. hō q nō eſt albus. eſt h̄ ſubm: ⁊ h̄ eſt negatiua. ſ. hō q ē albus nō currit: qꝛ v̄bũ p̄ncipale negaꝰ: ſȝ v̄bũ māle affirmaꝰ: qð ē pa extremi. In modalibꝰ vō ppō ē affirmatiua vł negatiua ab affirmatiōe vel negōne modi ſacientis ppōnē modalē: ⁊ nō ab affirmatione vel negōne v̄bi p̄ncipalis. ¶ Intelli

E gēdum ꝙ enũciatio multipliciter diuidiꝰ: ⁊ aliq̃ eiꝰ diuiſiones iā poſite ſunt: ⁊ q̃dā ponētur poſtea. Enunciatio diuidiꝰ in enunciationē: q̄ eſt vna ſimplr̄: ⁊ in enũciationem q̄ ē vna cōiunctione: ⁊ in enunciationē cōpoſitā: ⁊ in enunciationem ſimplicē: ⁊ vna enunciatio ſubdiuidiꝰ: ⁊ h̄ diſio ē realiter vna cum diuiſione q̄ enunciatio vna diuidiꝰ in enunciationē vnā ſimplr̄ ⁊ enũciationē vnā coniūctione. Adhuc tā enunciatio vna q̄ȝ enuntiatio vna ſimplr̄ q̄ eadē eſt diuidiꝰ in affirmationē ⁊ negōnem: ⁊ h̄ ē i ppōnē affirmatiuā ⁊ negatiuā. Et alioꝰ diuidiꝰ enũciatio ſic ꝙ q̃dā eſt enũciatio ſimplr̄ auaꝰ q̄ eſt ð vl̄i ſbo: ⁊ q̃dā ē de ſbo ſingulari. In oi.n. enunciatione ſimpliciter vna aut ſubijcitur vl̄e aut ſingulare. ¶ 3ᵒᶜ diuidiꝰ enunciatio ſimplr̄ vna: qꝛ q̃dam eſt de pñti q̃dā de p̄terito ⁊ q̃dāȝ de futuro. ¶ 4ᵒᵒ diuidiꝰ enũciatio vna ſimplr̄ ⁊ qꝛ q̃dā ē i mā cōtingenti: ⁊ q̃dā eſt i mā neceiaꝛ: ⁊ ſic opȝ ꝙ enunciatio vna diuiditur q̄tuor modis. ¶ Hic ſolent moueri dubia. Primum

F vtrũ ppoſitio hypoᶜᵃ debeat dici vna vel plures. Scdm̄ vtrū ppōnes plꝛes inconiuncte aliquoꝰ ſint ppō vna. ¶ Circa pᵐ p̄ videdũ ē ð vnitate ppōnis hypoᶜᵉ. Scdo ð eiꝰ ꝯtradictione q̄r. ſ. in hypoteticis ꝯtradictio accipiēda ē. ¶ Circa pᵐ arguiꝰ ꝙ nulla ppō hypoᶜᵃ ſit vna: qꝛ ppō vna eſt q̃ tm̃ vnuȝ de vno ſignificat: ſed oīs ppō hypotetica ſigt plura de vno vel vnũ de pluribus vel plura de plibꝰ. cũ i oi ppōne hypotetica ſint plures ppōnes catheᶜᵉ diuerſe. ḡ q̃libȝ ppō hypotetica ē plꝛes ⁊ nō vna. ¶ Ad opᵐ eſt pħs hic q diuidit propōnē vnā in vnā ſimplr̄ ⁊ vnā cōiunctione: ⁊ cꝰ ē ppō hypoteticā: cũ ḡ diuiſum vere p̄diceꝰ de diuidētibꝰ ſeqꝰ ꝙ ppō vna cōiunctione: ⁊ cꝰ ē ppō hypoᶜᵃ ſit vna. ¶ Ad iſtð dubᵐ dōm eſt ꝙ ppō hypotetica eſt vna vnitate ſufficiente ad ꝯtradictionē. qꝛ ppō hypotetica ē vā vel falſa. ⁊ p ꝯñs hȝ ꝯtradictionē. Nā ſi aliq̃ ppō ſit vera. ſua ꝯtradictoria ē falſa. pȝ. qꝛ dicēs ppōnē cōpoſitā dicit veꝝ vel falſum. Uñ dicēs iſtā hō eſt aſinus vel hō eſt bos. dicit falſum. ⁊ dicēs iſtā. hō ē riſibilis. vel hō eſt aial. dicit veꝝ. ⁊ eodē mō ē de copulatiua ⁊ de alijs hypoteticis. ¶ Item ppō hypotetica pōt eſſe añcedēs. ⁊ pōt eē ꝯñs in bona ꝯñaꝛ: ȝ ſi ꝯña ſit bona. ex oppoſito conſeq̄ntis ſeqꝰ opᵐ añtis. ḡ ppō hypoᶜᵃ hȝ oppoᵐ: ſed oīs oppō ē v̄tute ꝯtradictiōis. ḡ ppō hypoᶜᵃ hȝ ꝯdictionē: ⁊ p ꝯñs hȝ vnitatē ſufficientē ad ꝯdictionē. ꝙ aūt ppō hypotetica ſit añs vel ꝯñs in ꝯña bona. pȝ. qꝛ diſiũctiua ſeqꝰ ex vtraq̄ȝ ſui pte: ⁊ copulatiua infert vtrāq̄ȝ ſui ptē: ⁊ ex h̄ pȝ ꝙ ppō ē vera vł falſa: qꝛ p̄t hȝ añs veꝝ: ⁊ ſic eſt vera. ¶ Et ſi dicaꝰ ꝙ ppō hypotetica ſit plꝛes: ⁊ p ꝯñs nō ē vna. pbatio aſſumpti: qꝛ illa ppō eſt plꝛes ad quā ſunt dāde plures rñſiones. ppō hypotetica: vt propō copulatiua eſt h̄. h̄ pȝ p pħm in ſib. elencoꝝ. ſi q̄ras an ſor. ⁊ theotiſtides ſint domi: ⁊ poſito ꝙ ſor. ſit domi ⁊ theotiſtides nō. rñdendũ ē pluribus rñſionibus. ſ. ſor. eſt domi ⁊ theotiſtides nō. ¶ Dōm ꝙ ppō hypotetica eſt vna ⁊ eſt plures: nō tñ put vnũ ⁊ plura repugnāt. ppō hypotetica eſt vna vnitate ꝯiunctionis ⁊ eſt plures pluralitate oppoſita vnitati ſimplici quali vnitate ppō ſimplex cathegorica eſt vna. Cõȝ ḡ dr̄ ꝙ ad interrogationē de ppōne copulatiua rñdendũ eſt pluribus rñſionibus: dōm ꝙ verũ eſt: ⁊ iō nō eſt ſimplr̄ vna: ſȝ quodā mō vna: ⁊ q̃dā mō plures: ⁊ iō ad hꝰ ppōnes p̄t ꝯuenicter rñderi plibꝰ rñſionibꝰ ⁊ ēt rñſione vna: qꝛ ſi q̄raꝰ vt dic. Ap. an ſor. ⁊ theotiſtides ſint domi: ⁊ rñdeaꝰ vnica rñſione dōo ꝙ nō. accipit falſum: ſȝ appareā tm̃: ⁊ iō rñdeᶜ vnica rñſione realr̄ tm̃ ſi ſeqꝰ aliqð inconueniēs: ſȝ appēt tm̃. appet.n. ſeq ꝙ ſi ſor. ⁊ theotiſtides nō ſunt domi ꝙ ſor. nō eſt domi: ſed in veritate non ſequitur: qꝛ eſt fallacia accñtis. ¶ Ad principalē rōnē cũ dr̄ ꝙ propō

p ⁊ 2ᵒ.

G

bypotetica ſigt plura dõm eſt φ q̃zuis ſignet plura. h tñ eſt
mediãte cõiunctione: ⁊ iõ vna eſt mediãte ↄiunctione: ⁊ eſt
plures pluralitate oppoſita vnitati enũciationis ſingularis.
¶ Sciẽdũ eſt φ q̃zuis ſit ver⁊ ⁊ cõiter ↄceſſũ φ copulatiua
h ⁊ diſiunctiua hñt vnitatem ſufficiẽtem ad ↄ̃dictionem tñ de
ↄdõnali di φ nec eſt va nec falſa. ↄdõnalis. n. cõiter ↄcedit
ee bona vel mala: ſed nõ ↄceditur ee va vel falſa. ¶ Sed ↄ̃
iſtã opinionẽ põt ſic argui. q̃cq̃d ↄtingit negare ↄtingit affir
mare p pbm: ſz ↄdõnalem ↄtingit affirmare. dicẽs. n. φ ſi
hõ currit aial currit. aſſerit ⁊ affirmat iſtã ↄdõnalẽ. g̃ ↄtigit
iſtã negare: ⁊ p ↄñs ↄdõnalis hz negõnẽ ſibi oppoſitã. ¶ Itẽ
ita eſt i re ſicut ↄdõnalis ſigt. hõ currit: tñ aial currit. g̃ h ↄdõ
nalis ẽ va: ⁊ p ↄñs ſua ↄ̃dictoria ẽ falſa: ergo hz cõtradictoriũ.
¶ Itẽ pble dialecticũ rõnabilr q̃rit vtrũ ſi mlier hñs lac in
mamillis ẽ a viro cognita: ſz pble dialecticũ q̃rit vtrãq̃ ptẽ
ↄ̃dictionis: vt pz ex p̃ topi. g̃ cũ ↄdõnali q̃rat pble dialecti
Cap. 8. cũ ſeqt φ ↄdõnalis hẽat ↄ̃dictoriũ. ¶ Itẽ ad q̃zcũq̃ oiones
& alibi. aliqd ſeqt eidẽ oioni aliqd repugnat: ſed ad ↄdõnalẽ aliqd
ſeqt: ig̃ ↄdõnali aliqd repugnat: ſz ois repugnãia ẽ vtute ↄ̃
dictionis: g̃ ↄdõnalis hz ↄ̃dictionẽ. ma. pz: nã di bona ↄña op
poſitũ ↄñtis repugt añti: ⁊ iõ ad q̃zcũq̃ aliqd ſeqt eidẽ aliqd
repugnat: ⁊ minor pz: nã ad ↄdõnalẽ ſeqt aliqd entimema
tice: ſeqt. n. ſi aial currit: ſba currit. g̃ ſi hõ currit ſba currit.
Ibi. n. aſ p hãc: q̃cq̃d ſe ad ↄñs ſe ad añs: vt q: 1ª ppõ. ſuba
currit: ſeqt ad iſtã: aial currit: q̃ eſt ↄñs: ⁊ iõ ſeqt ad iſtã: hõ
currit: q̃ ẽ añs. iõ i oi ſigᵒ vel ſaltẽ i pª ſigª ex duab⁹ ↄdõnali
bus ſeqt ↄ̃ ſ. logice: vt pz p Boe. i libello ſuo de ſillis hypo
teticis i pª ſigª. ſi hõ currit: aial currit. g̃ ſi hõ c: corp⁹ c. Sz
q̃ñcũq̃ aliq ſyllus eſt bon⁹ ex oppoᵒ ↄñis cũ altera pmiſſa
rũ ſeqt oppoᵐ alteri⁹ pmiſſe. g̃ ↄdõnalis hz oppoᵐ. ⁊ ſi hẽt
oppoᵐ hz ↄ̃dictoriũ: q: ois oppõ includit ↄ̃dictoriũ. ¶ Itẽ p
bat p auctẽ com. 7. phy. v̾ſus ſnᵐ vbi oicit. φ h ↄſecutio ẽ
va: ſi corporis celeſtis p q̃eſcit: corpus celeſte quieſcit. ergo
corp⁹ celeſte movet ab alio: ⁊ h eſt q̃dã ↄdõnalis ⁊ ↄñs ca
thecª: ⁊ h eſt vera ſm com. g̃ ↄdõnalis eſt vera. g̃ ↄdõnalis
hz opᵐ. Dic com. ibidẽ φ h ↄſecutio eſt vera: ſi lapis volat
hz alas: lz lapidẽ volare ſit ipoſſe: ⁊ p ↄñs ↄdõnalis eſt vera:
⁊ hz oppᵐ: ⁊ ſic p ↄñs eſt vera ⁊ vna vnitate ſufficiẽte ad ↄ̃
dictionẽ: ⁊ h eſt ↄcedendũ. nec ſic dicẽtes intelligũt quid eſt
ppõne m eſſe verã: ⁊ qd eſt pponendũ nõ ee verã. ppõnẽ
ee verã eſt ſignare cõplexe ſic ẽ in re. ⁊ ppõnẽ ee falſam eſt
3 alr ſigre q̃ ſit in re. ¶ Viſo de ppõnis hypoᶜᵉ vnitate: vidẽ
Contra dũ eſt penes qd ſit. in hypoteticis ↄ̃dictio ſumẽda. Circa qd
dictio in eſt ſciendũ φ in oib⁹ ppõnibus hñtibus ↄtradictionẽ ↄtra
hypoᶜⁱˢ dictio eſt ſumẽda penes affirmationẽ vel negõnẽ illi⁹ quod
penes ẽ pncipale i iª ppõne: pncipale aũt i oi ppõne eſt idª a q̃ ppõ
quid ſu hz vnitatẽ: ⁊ p qd reponit in ſpẽ. q: ſic in reb⁹ nãlib⁹ vltª
mẽda ſit forª ẽ pª: q: ab ea res nãlis hz entitatẽ ⁊ vnitatẽ: ⁊ p illã re
ponit in determinata ſpẽ. Nũc aũt ppõ hypoᶜᵃ hz vnitatẽ: ⁊
p ↄñs reponit in ſpẽ a ↄiunctione: h eſt a dictione ↄiũgente
ppõnes catheᶜᵃˢ adiuicẽ: q̃ additio facit ppõnẽ hypoteticã: ⁊
h vult pbs h q dic aliquã ee enunciationẽ vnã ſimplr q. i. ſi
gnificat vnũ de vno: ⁊ aliquã vnã ↄiunctione: q̃ eſt enũcia
tio hypoᶜᵃ. Vñ maniᵐ eſt ex intẽtione phi φ ppõ hypoteti
ca eſt vna ↄiunctione: ⁊ p ↄñs vnitatẽ ſuã hz a ↄiunctione
ſcz a dictione faciẽte ppõnẽ hypoᶜᵃᵐ: Slr ppõ hypoᶜᵃ po
nit in determinata ſpẽ a ↄiunctione: h ẽ a dictione ↄiũgente
ppõnes cathegoricas q̃ ſunt ptes ei⁹ pncipales adiuicẽ: q̃a
q̃dã ẽ hypoᶜᵃ ſimplr vt q̃ ↄiũgit ſolũ catheᶜᵃˢ adiuicẽ: ⁊ q̃dã
ẽ hypoᶜᵃ cõpoſita in q̃ ↄiũguntur ppõnes hypoᶜᵉ adinuicẽ
vel vna hypoᶜᵃ ⁊ alia catheᶜᵃ: ſz p ↄiũctionẽ diſiunctiuã po
nit diſiũctiua in determinata ſpẽ ppõnis hypotetice. ſ. i ſpẽ
ppõnis diſiũctiue: ⁊ ſic de aliis. Et iõ cũ ppõ copulatiua ha
beat vnitatẽ ⁊ diam ſpecificã ab aliis p ↄiunctionẽ: i. h ẽ per
dictionẽ ↄiungentẽ ſuas ptes pncipales adinuicẽ. Et pz φ
h dictio eſt formalis ⁊ pncipale i ppõne hypoᶜᵃ: ⁊ p ↄñs in
hypoteticis eſt ↄ̃dictio ſumẽda penes affirmationẽ ⁊ negõ

nẽ dictionis ↄiũgentis ſuas ptes pncipales adiuicẽ: ⁊ p h ſa
ciẽtes ppõnẽ hypoᶜᵃᵐ ſiue ille ptes ſint ppõnes catheᶜᵉ: ſiue
hypotheticẽ: ſiue vna ſit hypoᶜᵃ ⁊ alia catheᶜᵃ. Ex his pz φ
ppõ hypoᶜᵃ nõ dz dici affirmatiua vel negatiua rõne alteri⁹ k
ei⁹ ptis. imo ſp ẽ affirmatiua dũ ↄiũctio. i. dictio ↄiũgẽs ſuas
ptes pncipales adiuicẽ affirmat. Vñ h ẽ affirmatiua. ſi ſor.
movet. ſor. ñ q̃eſcit q̃ete oppoſita illi motui. Et h ſilr ẽ affir
matiua. ſi ſor. ñ movet. ſor. ñ eſt: q: nõ ↄdõnis i vtraq̃ affirma
tur: ⁊ h ẽ negatiua: ñ ſi ſor. movet. ſor. eſt: q: ↄdõ h negat. Si
milr h ẽ affirmatiua. ſor. c vl ſor. nõ currit: ſm φ negõ ii re
fert ad vbũ: q: nota diſiũctionis i vtraq̃ affirmat: ſz h ẽ ne
gatiua: ñ ſor. currit vl ſor. ñ currit: ſm φ negõ refert ad diſiũ
ctionẽ. ⁊ eodẽ mõ dõm ẽ de cãli ⁊ tpali: ⁊ ſic de aliis q: ſpectat
ppõ affirmatiua q̃ñ dictio faciẽs ppõnẽ hypoᶜᵃᵐ q̃ ẽ iª p
põne affirmat: ⁊ negatiua q̃ñ h dictio vel ↄiunctio negat.
¶ Adhuc vlteri⁹ ẽ vidẽdũ cũ pponit negõ ppõnis hypote
tice eq̃pollet. ¶ Circa qd ẽ ſciẽdũ φ q̃cũq̃ accepta copula l
tiua q̃ eũat negatiuũ vni⁹ ↄ̃dictorioꝝ: ↄ̃dictoria diſiunctiue
accepta eũant intellectũ alterius ↄ̃dictorioꝝ: diſiunctiua fa
cta: ex partibus ↄ̃dicentibus partibus copulatiue ↄuertit
cũ altero ↄ̃dictorioꝝ: ⁊ q̃cũq̃ propõnes accepte diſiunctiue
euacuãt intellm vni⁹ ↄ̃dictorioꝝ copulatiue accepte eũant i
tellm alteri⁹. Et p h pt patẽ cui eq̃ualet ↄ̃dictoriũ ↄdõnalis:
⁊ cui ẽt eq̃ualet ↄ̃dictoriũ tpalis: q: ois diſiũctiua ponit ſuas
ptes ſub diſiũctione. ¶ Itẽ ↄ̃dictoriũ eq̃ualz diſiũctiue facte
ex ↄ̃dictoriis copulatiue: vt iª. nõ ſor. currit: vel pla. currit. ſz
φ eſt negõ diſiũctionis eq̃pollet huic: nec nõ ſor. currit nec pla.
currit vel huic q̃ eſt eadẽ. ſor. nõ currit: ⁊ pla. nõ currit: ⁊ q̃a
copulatiua ẽ ipoꝛtata p ſuas ptes ſub copulatione: iõ ſuũ ↄ̃
dictoriũ eq̃pollet diſiũctiue facte ex ↄ̃dictoriis ptiũ copulati
ue: vt iª. nõ ſor. currit. vel plato currit: eq̃ualet iſti. ſor. nõ cur
rit: ⁊ pla. nõ currit. Et q: cãlis ponit ſuas ptes ſub copula
tione ⁊ ẽt ponit φ vna ps vt pª ps ſit cã alteri⁹: ⁊ iõ ↄ̃dicto
riũ cãlis eq̃pollet diſiũctiue facte ex trib⁹ ptib⁹. ſ. ex ↄ̃dictoriis
ppõnũ: ⁊ ex q̃bus ↄſtat cãlis: ⁊ ex ↄ̃dictorio 3ᵉ ppõnis q̃ dic
vnã ptẽ ee verã cãm alterius. v. g. q: n. ſª ppõ: q: ſor. eſt hõ
ſor. eſt aial: eq̃pollet huic copulatiue. ſor. eſt hõ. ſor. eſt aial.
⁊ illa. ſor. eſt hõ. eſt cã q̃re ſor. eſt aial. iõ iª negatiua: ñ q: ſor.
eſt hõ. ſor. ẽ aial: eq̃pollet huic diſiũctiue: ſor. nõ ẽ hõ vel ſor.
nõ eſt aial. vel ſor. nõ eſſe hoiem: nõ ẽ cã q: ſor. eſt aial: ⁊ eo
dẽ mõ eſt de tpali. Si. n. tpalis ponit ſuas ptes copulatiue ⁊
aliq̃ ppõnem alterã denotãtem eãdem eſſe menſuram par
tiũ ſuaꝝ: oppoª tpalis eq̃pollet vni diſiũctiue facte ex ↄtra
dictoriis iſtaꝝ ptiũ: ſeu ppõnum. v. g. ſit ª tpalis dũ ſor. cur
rit ſor. eſt alb⁹: ⁊ dicet exponat. ſor. curret. ⁊ ſor. erit alb⁹: ⁊ ſor.
ſil curret ⁊ erit alb⁹. ſuũ ↄ̃dictoᵐ ñ dũ ſor. curret ſor. ẽ alb⁹:
eq̃pollet huic diſiũctiue. ſor. nõ currit. vel ſor. nõ erit alb⁹. vl
ſor. nõ ſil curret ⁊ erit alb⁹. ¶ Sed de oppoᵒ ↄdõnalis ẽ du m
biũ. q̃ñ ↄdõnalis nõ ponit ſuas partes diſiũctiue nec copu
latiue: ſed ſolũ ſub ↄdõne. Iõ vidẽdum eſt cui propõni oppo
ſitũ ↄdõnalis eq̃pollet. ⁊ dico φ ſicut mihi vr ad pñs ↄdõna
lis eq̃pollet vni catheᶜᵉ q̃ ſigt φ ↄ̃dictoriũ ſui ↄſequẽtis nõ
repugnat ſuo añti vel ſuis añtibus ſiue copulatiue facte ex
ſuis añtibus. qd dico: q: nõ ois ↄdõnalis hz p̾o añte vnã p
põnem ſimplicem hñtem ↄ̃dictoriũ: vt pz in ↄdõnali ſyllogi
ſtica. Vñ iſta. nõ ſi ſor. currit aſinus currit: eq̃pollet huic ca
theᶜᵉ. ſor. currit: ⁊ nullus aſinus currit. nõ repugnãt: q: iª ⁊
ñ ſi ois hõ currit: ſor. ẽ hõ. g̃ ſor. cur. eq̃pollz huic. ois hõ cur.
ſor. eſt hõ. ⁊ ſor. nõ cur. q̃ repugnat. ¶ His viſis vidẽdũ eſt n
circa 2ᵐ principale an oratio q̃ eſt ppõnes inconiuncte ſit
aliquoᵒ. vna vnitate ſufficiente ad ↄtradictionẽ q̃ vr mĩma
vnitas ppõnis vnius ⁊ vr φ ſic: q: ſic pmiſſe in ſyllõ ſunt due
ppõnes inconiuncte: vt pz ſic dicendo. omnis hõ currit. ſor.
eſt hõ. ⁊ tñ ſunt vnũ añs: q: ↄſtituũt añs ſyllogiſticũ: ſz in oi
ↄña bona ex oppoſito ↄñtis ſeqtur opᵐ añtis. g̃ añs ſyllogi
ſticũ qd eſt ppõnes plures inconiuncte hz oppᵐ: ⁊ p ↄñs hz
ↄ̃dictorium. g̃ propõnes plures inconiuncte habens vnita

tẽ ſufficientẽ ad ꝯ̃dictoriũ. ❡ Jn op^m. aliq̃ ꝓpõnes plꝛes in ꝯiũcte ſunt ſimp^r pleꝭ. ġ nllo^s eſt vna. ❡ Dom ẽ ꝙ ꝓpões plꝛes icõiuncte nõ hñt vnitatẽ niſi vnitatẽ aggregationis: q̈ lẽ vnitatẽ hꝫ aceru^9 lapidũ: ⁊ ꝑ ħ nõ hñt vnitatẽ ſufficiẽtẽ ad ꝯ̃dictoriũ. ❡ Ad rõnẽ in op^m ꝑ̃t eẽ 2^r mod^9 rñdẽdi. Unus ꝑ̃t eẽ ꝙ l^a õrõ ꝯſtituta ex plũb^9 ꝓpõnib^9 incõiũctis q̃ ſunt ꝑmiſſe i ſyllõ ſunt vnũ añs ſyllogiſticũ. Et ſi ħ dicat nõ oꝫ cõcedi ꝙ i oĩ ꝯ̃ña bona eẽ ꝯ̃dictorio ꝯ̃ñ̃ ſeq̃ ꝯ̃dicto^m añ̃tis: qa hꝫ añs ñ hꝫ ꝯ̃dicto^m: tñ nõ ſit ꝓpõ aliquo^s vna. Sꝫ i tali ꝯ̃ña i q̃ añs ẽ ſimplr̃ plꝛa ex op^o ꝯ̃ñ̃ cũ vna pte añ̃tis oꝫ inferri op^m alteri^9 ptis: ⁊ ħ nõ ſolũ eſt veꝝ in ꝯ̃ña ſyllogiſtica: ſꝫ in ꝯ̃ña enũciatiua vel entimematica in q̃ añcedit tale añs compoſitũ ex pluribus ꝓpõnibus icõiunctis: ⁊ ꝙ i ꝯ̃ña entimematica poſſit eẽ hꝫ añs pꝫ ex hac reg^a: ꝙ qcq̃d añcedit ad añs: añcedit ad ꝯ̃ñs: ſꝫ. n. ſeq̃r ſyllogiſtice oĩs hõ currit. ſor. ẽ hõ. ġ ſor. currit: ⁊ ſeq̃r ſor. cur. ġ ſor. mouet: ⁊ ſeq̃r. oĩs hõ currit. ſor. currit. ġ ſor. mouet: ⁊ ñ ſyllogiſtice: ſꝫ entimematice. Ex q̃ pꝫ ꝙ i^d idẽ qd ẽ añs in ſyllõ ꝑ̃t eẽ añs in ꝯ̃ña entimematica: Dico ġ ſm modũ illũ dñi. ꝙ nõ ſꝑ ex op^o ꝯ̃ſequẽtis ſeq̃r op^m añ̃tis: ſꝫ ſolũ vbi eſt añs cõpoſitũ: ⁊ vbi nõ eſt ꝓpõ plꝛes ſine ꝯiũctione: ⁊ ꝑ ꝯ̃ña nõ bña oppoſitũ illi^9 eẽ op^o ꝯ̃ſequẽtis cũ vna pte añ̃tis ſeq̃r op^m alteri^9 ptis. ❡ Ex his apꝑet ꝙ nõ ſeq̃r vlr̃ ꝯ̃ñs ẽ falſum. ġ añs ẽ falſum: vl aliq̃ pars añ̃tis ẽ falſa: vꝫ in talib^9 ꝯ̃ña ẽ bona: ġ op^m ꝯ̃ñ̃tis repugnat añ̃ti: ſꝫ in talib^9 ꝯ̃ña ẽ bona. ġ op^m ꝯ̃ñ̃tis repugnat añ̃ti: ſꝫ i talibus op^m ꝯ̃ñ̃tis cũ vna pte añ̃tis repugnat alteri parti.

A ❡ Et ſi q̃rat vtꝝ tales ꝓpões plures icõiuncte hẽant vnã vnitatẽ: dico ꝙ mihi vꝫ ſm iſtã viã ꝙ hẽant vnitatẽ ſufficientẽ ad ꝯſtituendũ vnũ añs. Nõ dico tñ ħꝫ vnitatẽ ꝙ ſunt vnũ añs: qꝛ ptes nõ ſunt ſuũ totũ: ſuũ ꝯſtituũt ſuũ totũ: vñ ſue ꝑmiſſe ꝯſtituũt vnũ añs ſyllogiſticũ: qꝛ hñt vnitatẽ ſufficientẽ ad vnitatẽ añ̃tis: ſꝫ nõ hñt vnitatẽ ſufficientẽ ad vnitatẽ ꝯ̃dictionis: vñ hypo^{ca} vt diſiũctiua ⁊ copulatiua maiorẽ vnitatẽ hñt q̃ꝫ hꝫ añs ſyllogiſticũ: ħ ãt vnitas. ſ. vnitas añ̃tis eſt minima inter vnitatẽ oĩum ꝓpõnum: vel ſm iſtã nõ oꝫ dici ꝙ premiſſe añcedũt ꝯ̃ñẽ: ſꝫ ꝙ ꝑmiſſe ꝯſtituũt añs ad ꝯ̃ñem: ⁊ q̃ꝫuis hꝫ vnitas attribuat añ̃ti alicui^9 ꝯ̃ñe vniuerſali ad vnitatẽ ꝯ̃ñ̃tis nunq̃ꝫ ſuffic̃ vnitas talis: ſꝫ ad vnitatẽ ꝯ̃ñ̃tis reqritur vnitas ſufficiẽs ad ꝯ̃dictionẽ: ġ nunq̃ꝫ eſt aliq̃ ꝯ̃ña i qua ex parte ꝯ̃ñ̃tis ponũtur aliq̃ propõnes plures inconiuncte. ❡ Alio^o ꝑ̃t eẽ mod^9 dñi ꝙ ꝯ̃ña ſyllogiſtica nõ hꝫ vnũ añs: nec ꝓpõnes plures incõiuncte ꝯſtituũt vnũ añs: ⁊ in illa ꝯ̃ña ſyllogiſtica ſunt duo añ̃tia ſic̃ ſunt due premiſſe: vñ qꝛ ꝑmiſſe ꝑcedũt ꝯ̃ñẽ: ideõ añcedũt ad ꝯ̃ñẽ: nec tñ oꝑꝫ ꝙ ex op^o ꝯ̃ñ̃tis inferat op^m añ̃tis cuiuſlibꝫ: ſꝫ ħ itellr̃ de añ̃te ꝑ ſe ſufficiente ad iferendũ ꝯ̃ñẽ ſine adiũctiõe alic^9 alteri^9: vel forte ſine cauillatiõe poterit dici ꝙ ꝑ añs poſſumus itelligẽ duo. ſ. vl' ꝙ ꝑ ſe ſufficienter ſine adiũctione alterius ifert ꝯ̃ñẽ. Et loq̃ndo de tali añ̃te ſm iſtũ modũ dñi bñ ſeq̃r ꝯ̃ña eẽ falſũ. ġ qd̃lꝫ ſuũ añs ẽ falſũ. ❡ Alio^o poſſum^9 itelligẽ ꝑ añs i^d qd cũ alio: ⁊ nõ ꝑ ſe ſufficiẽter ifert ꝯ̃ñẽ ſine ꝯ̃ñs: ⁊ loq̃n^do de tali añ̃te ñ ſeq̃r. ꝯ̃ñs ẽ falſũ ġ qd̃lꝫ ſuũ añs ẽ falſum: nec oꝫ ꝙ ex op^o ꝯ̃ñ̃tis ſeq̃r op^m cuiuſlibꝫ ſui añ̃tis. ❡ Ali^9 ꝑ̃t eẽ mod^9 loq̃ndi ꝙ in ꝯ̃ña ſyllogiſtica due ꝑmiſſe añcedũt ad ꝯ̃ñem: ⁊ tñ neutra añcedit: ſic̃ ꝯcedit ꝙ multi trahunt nauĩ: ⁊ tñ nullus eorũ trahit nauĩ: intelligendo ꝑ trahẽs i^d qd ꝑ ſe ſufficit ſine quocũq̃ꝫ alio trahere nauẽ. ❡ Et ſi dicat ꝙ ſi ꝑmiſſe añcedunt ꝙ ſunt añ̃tia: ⁊ ꝑ ꝯ̃ñs ſunt duo añ̃tia. Dõꝫ ẽ diſtinguẽdo iſtã: premiſſe ſunt duo añ̃tia: ⁊ eo ꝙ ly duo põt enumerare añs vl' ens. ſi numeret ens: ſic eſt iſta vera: qꝛ premiſſe ſunt duo q̃ ſunt entia. Si vero enumeret antecedens ſic eſt falſa: qꝛ dicit nũm añ̃tium: ⁊ denotat ꝙ ſunt duo q̃ꝝ vtrũq̃ꝫ ẽ añs: ⁊ ꝑ ſenſu nõ ſeq̃r. premiſſe ſunt añ̃tia. ġ ſunt duo antecedẽtia.

Cap. 5. ❡ Qm̃ ãt ẽ enũciare: ⁊ qd ẽ eẽ: ⁊ qd ẽ ñ eſſe: ⁊ qd ñ ẽ eẽ: ⁊ qd ñ ẽ: ñ ẽ eẽ. ⁊ circa ea q̃ ſũt extra pñs tp̃s. Silr̃ oẽ ꝯtigit qd q̃s affirma^{rit} negare: ⁊ qs negauerit affirmare q̃re ma^m ẽ: qm̃ oĩ affirmatiõi op^a negõ: ⁊ oĩ negatiõi affir^o.

❡ Qm̃ ãt fieri ꝑ̃t, vt qd cõpetit enũciet: vt nõ cõpetẽs. ⁊ ecõtra, qd ñ ꝯpetit vti ꝯpeteret: ⁊ qd ñ cõpetit vti ñ cõpetẽs. ⁊ circa ea tp̃a q̃ ſẽ extra pñs ſilr̃. fieri ſane ꝑ̃t vt oẽ qd affirmauit qſpiã neget: ⁊ ꝙ negauit qſpiã affirmet. q̃re pꝫ cuilibꝫ affirmationi negõnẽ: ⁊ cuilibet negõni affirmationẽ eſſe oppoſitam. ARGI.

❡ Jſtud eſt 2^m cap. hui^9 tracta. i q̃ phs determinat d̃ oppõne enũciationũ adinuicẽ. Et ꝯtinet duas partes ꝑncipales. Jn p^a oſtẽdit ꝙ oĩ affirmationi ẽ aliq̃ negõ oppo^a ⁊ eꝯ̃. Jn 2ª ibi. (Qm̃ ãt ħ q̃dẽ reꝝ.) ponit diuerſos modos oppõnis inter enũciationes p^a ꝑs ꝯtinet duas ꝑticulas. Jn p^a ponit ꝯ̃ñẽ quã ꝑncipalr̃ itẽdit. Jn 2ª ibi. (Dico ãt oppõni.) remouet q̃dã du^m. p^a ꝑs ꝯtinet duas ꝑticulas. Jn p^a ꝓbat ꝯ̃ñẽ quã itẽdit. ſ. ꝙ oĩs affirmatio hꝫ negõnẽ ſibi oppoſitã. Jn 2ª ibi. (Et ſi ꝯ̃dictio.) ponit nomẽ oppõni q̃ ẽ inter affirmationem ⁊ negõnẽ. Jn p^a ꝑticula ꝓbat iſtã ꝯ̃ñẽ. ꝙ oĩs affirmatio hꝫ negõnẽ ſibi oppoſitã: ⁊ eꝯ̃. oĩs negõ hꝫ affirmationẽ ſibi oppoſitã: ⁊ ħ ẽ ꝯ̃. i. 6. d^9. li. n ħ ꝯ̃ ꝓbat ſic. oĩs affirmatio q̃ꝫ cõtingit negari hꝫ negõnẽ ſibi oppoſitã: ⁊ oĩs negõ quã ꝯtigit affirmari hꝫ affirmationẽ ſibi oppoſitã: ſed oẽm affirmationẽ ꝯtingit negari: ⁊ oẽm negõnem ꝯtingit affirmari. ġ oĩs affirmatio hꝫ negõnẽ ſibi oppoſitã: ⁊ oĩs negõ hꝫ affirmationẽ ſibi oppoſitã. ma. pꝫ. qꝛ ſi aliq̃ affirmatio ñ hẽret negõnẽ ſibi oppoſitã oporteret ꝙ iſtã affirmationẽ nõ ꝯtingeret negari. Et ſi aliqua negõ nõ hẽret affirmationẽ ſibi oppoſitam oporteret ꝙ iſtã negõnẽ ñ ꝯtigeret affirmari. Uñ maioꝛ eſt mani^a: qꝛ aliter nõ ꝯtigit affirmari vel negari niſi ꝑ ꝓpõnẽ affirmatiuã vel negatiuã: ⁊ affirmatiua ꝯ̃dicẽs negatiue affirmat id qd neget i negatiua: ⁊ negatiua ꝯ̃dicẽs affirmatiue negat i^d qd affirmat in affirmatiua: ⁊ phs eaꝫ ſupponit tãq̃ꝫ manifeſtã. Et itellige ħ ꝑ affirmationẽ ⁊ negõnẽ ꝓpõnẽ affirmatiuã ⁊ negatiuã. minorẽ h^9 rõnis declarat phs oſtendẽdo q̃t modis ꝯtigit affirmari ⁊ negari: ⁊ ħ fac̃ oñdẽdo q̃t modis ꝯtingit enũciare: qꝛ nihil aliud eſt enunciare q̃ꝫ affirmare vel negare: dicit ġ ꝙ ꝯtingit enũciare aut eẽ de eo qd eſt: aut eſſe de eo quod nõ eſt: aut nõ eẽ de eo quod eſt: aut nõ eſſe de eo quod nõ eſt. Et ſicut his quatuoꝛ modis ꝯtigit enũciare in propõnibus de pñ̃ti ita his quatuoꝛ modis contingit enũciare in propõnibus de preterito ⁊ futuro: ⁊ qꝛ ita eſt ꝙ his quatuoꝛ modis ꝯtingit enũciare affirmãdo vel negãdo: ſeq̃r ꝙ oẽ qd qs affirmabit ꝯtingit negare: ⁊ ħ eſt minoꝛ rõnis ꝑncipalis vel ꝯuertibilis cũ illa: ⁊ iſta minoꝛ ſequit ex ħ ꝙ iſtis quatuoꝛ modis ꝯtingit affirmare ⁊ negare: maꝫ oẽ affirmãs vel affirmat de eo qd eſt eẽ: vel de eo qd nõ eſt eſſe: i. oẽ. n. affirmãs affirmat ꝑ̃tum de ſb̃o: aut ġ affirmat ꝑ̃tũ de ſb̃o cui ꝑ̃tum nõ ieſt: aut affirmat ꝑ̃tum de ſb̃o cui ꝑ̃tum nõ ineſt: ſed vtroq̃ꝫ mõ ꝯtigit negare qd affirmãs affirmat: qꝛ ꝯtingit negare eſſe de eo qd eſt: qꝛ oꝫ negare ꝑ̃tum a ſb̃o cui ſb̃o ꝑ̃tũ ineſt: ⁊ ꝯtingit negare ab eo cui ꝑ̃tũ non ineſt: ⁊ ita oẽ qd ꝯtingit affirmare ꝯtingit negare: ⁊ oẽ qd ꝯtigit negare: ꝯtingit affirmare: qꝛ oẽ negãs: aut negat eſſe de eo qd eſt: ħ eſt aut negat ꝑ̃tum a ſb̃o cui ꝑ̃to ineſt: aut negat eſſe de eo quod nõ eſt: ħ eſt aut negat ꝑ̃tum a ſb̃o cui ꝑ̃tum nõ ꝯtingit. Sed vtroq̃ꝫ iſtoꝝ ꝯtingit affirmare eſſe de eo qd nõ eſt: ꝯtingit enim affirmare ꝑ̃tum de ſb̃o cui nõ ꝯtingit. Et ſic ex ħ ꝙ iſtis quatuoꝛ modis ꝯtingit enũciare: ſeq̃r ꝙ oẽ qd ꝯtingit affirmare ꝯtigit negare. ⁊ eꝯ̃: ⁊ ſic oẽꝫ affirmationẽ ꝯtingit negare: ⁊ eꝯ̃. Ex his ꝯcludit phs ꝯ̃ñẽ pn^r itentã ħ dicẽs qꝛ mani^m eſt ex dictis ꝙ oĩ affirmationi negõ ẽ oppo^a: ⁊ oĩ negõni affirmatio eſt oppoſita. ❡ Notanda ſunt ħ duo: p^m ꝙ q̃tuoꝛ exñtib^9 modis enũciandi duob^9 mod. ſenunciatio

B Enũciatio quot modis fiat.

C

eſt vera: ⁊ duob⁹ modis eſt enūciatio falſa: q2 ſi enūciat̄ eē de
eo qḋ eſt: vel nō de eo qḋ nō eſt: ē enūciatio vera ſi aūt enūciet̄
eſſe de eo qḋ nō eſt: vel nō eſſe de eo qḋ eſt: enūciatio ē falſa.
D ℂ 2° notādū q̄ p̄hs p̄ eē vel nō eē nō itelligit ꝑut ſunt idē3
qḋ exiſtē ⁊ nō exiſtē: ſ3 p̄ eē ⁊ nō eē itelligit affirmationē ⁊ ne-
gationē: vel eſſe affirmatū vel eſſe negatū: ⁊ h̄ indifferenter
ſiue hoc verbū ē i ꝓpōne ſit 2ᵐ adiacēs ſiue 3ᵐ: ⁊ p̄ i qḋ eſt.
nō intelligit ꝓ̄ciſe i qḋ actualr̄ exiſtit: ſ3 p̄ i qḋ eſt intelligit
de q̄ p̄tū vere affirmat̄: ⁊ p̄ i qḋ nō ē itelligit iſtō ō q̄ p̄tū nō
vere affirmat̄ ſiue iſtō ſit exn̄a ſiue nō exn̄s. Vn̄ i iſta. hō ē aīal
p̄tur eē de eo qḋ ē: q2 p̄tū vere affirmat̄ de eo cui vere cōpetit ⁊
in illa ceſar nō eſt ens: p̄dicat̄ eē de eo qḋ eſt: q2 predicatū3
affirmat̄ de eo cui vere cōpetit. Et i illa. hō nō ē aīal. p̄dicat̄
nō eē de eo qḋ ē: q2 p̄dicatū negat̄ a ſubo de q̄ vere affirma
tur: ⁊ in illa: hō eſt aſin⁹: enūciat̄ eē de eo qḋ nō eſt: q2 affir-
mat̄ p̄dicatū de ſubo cui vere nō cōpetit: ⁊ in illa: hō nō ē aſi
nus. enūciat̄ nō eē de eo qḋ nō ē: q2 vere negatur de ſbo cui
vere nō competit: ſeu de quo non vere affirmatur.

ℂ Et ſic ē ɔ̄tradictio affirma° ⁊ negō oppoſi
te. Dico āt opponi eiuſdē eē de eodē nō aūt
equoce: ⁊ q̄cūq3 cetera taliū argumentoꝝ ſo
phiſticas determinauim⁹ importunitates.

ℂ Atq3 hoc ſit ɔ̄tradictio: affir° iquā ⁊ negō
ARCI. q̄ opponūt̄. Opponi āt eā dico q̄ eiuſdē ō eo
dē ⁊ nō equoce. ⁊ q̄cunq3 alia determinaui-
mus ad ſophiſtarum moleſtias euitandas.

ℂ Hec ē 2ª p̄ti°: i q̄ iponit nomē oppōni q̄ ē iter affirmationē
⁊ negōnē: ⁊ narrat q̄ regrunt̄ ad hō oppōnē: ⁊ dicit q̄ nō ōis
affirmatio opponit̄ ōi negōni: ſed ad h̄ q̄ negō ⁊ affirmatio
ſint oppoſita o3 q̄ hēant idē ſbm ⁊ idē p̄dicatū nō ſolū ſ3 vo
cē: ſ3 ēt ſ̄m rē ⁊ ſignōnē: ⁊ iō ad h̄ q̄ ſit oppō inter affirmatio
nē ⁊ negōnē o3 q̄ nō ſit ibi nomē equocū: ⁊ ſic de alijs ɔ̄dōni
bus reqſitis ad ɔ̄dictionē de qbus eſt determinandū in lib.
elēco. ℂ Notāda ſunt h̄ duo p̄ᵐ q̄ p̄hs accipit h̄ ɔ̄dictionē
E p ſuo gn̄e. ſ. p oppōne: q2 nō ōis oppō iter affirmationē ⁊ ne
gōnē ē ɔ̄dictio accipiē° ɔ̄dictionē ſtricte: q2 ɔ̄rietas ē iter af-
firmationē ⁊ negōnē: ⁊ tn̄ ɔ̄rietas nō ē ɔ̄dictio: ⁊ tn̄ ſi aliquis
dīt q̄ cōtradictio ſit accipiendo ſtricte p ō terminata ſpē op
pōnis: tūc ſic o3 itelligi q̄ ɔ̄dictio eſt oppō iter affirmationes
⁊ negōnē: q2 altera ɔ̄riaꝝ. ſ. vl̄i negatiua nō ſolū negat q̄ op
pō affirmatiua affirmat: negat. n. p̄dicatū ō q̄cūq3 ɔ̄tēto ſub
ſbo. vn̄ i° ꝓpō: nl̄s hō c°: nō ſolū negat qḋ i° ꝓpō: ōis hō c°: p
affirmat: ſ3 i° nō ōis hō currit: ſolū negat qḋ i° ōis hō c°: affir
mat. ℂ 2° notādū q̄ nō ōis affirmatio ⁊ negō eiuſdē p̄ti vni
F uoci de eodē ſbo vniuoco opponūtur: ſ3 reqrit̄ nēcio q̄ pro
eodē n̄ū: ſeu p eodē oino fiat affirma° ⁊ negō eiuſdē p̄dica
ti vniuoci ō eodē ſbo vniuoco. Ex q̄ p3 h̄ i° due ꝓpōnes: aīal ē
hō: ⁊ aīal nō ē hō: nō opponūt̄: q̄3 una ſit affirmatiua: ⁊ alia
negatiua de eodē ſbo vniuoco: ⁊ de eod p̄dicato vniuoco: q2
qḋ p iſtas ꝓpōnes p̄dicat̄ nō o3 q̄ verificet̄ de eodē n̄ūo. Iſta
eni aīal ē hō: ē vera p ſor. ⁊ i°: aīal nō ē hō: ē vera p brunello: q2
eni brunell⁹ nō ē hō: iō aīal nō ē hō: ⁊ l3 nō ōis affirma° ⁊ ne
gō de eodē ſbo: ⁊ de eodē predicato ſint oppoſite: tn̄ ōis affir
matio habet aliquam negationem ſibi oppoſitam.

ℂ Qm̄ āt ſūt hec qdē reꝝ vl̄ia illa vō ſingula
ria. Dico āt vl̄e qḋ i plib⁹ natum ē p̄dicari.
Singulare vō qḋ nō: vt hō qdē vniuerſale:
plato vero eorum que ſingularia ſunt.

ℂ Cu3 āt reꝝ alie ſint vniuerſales alie p̄ticu-
ARCI. lares: atq3 vl̄e dico qḋ de plurib⁹ aptum eſt
predicari: q̄le eſt homo. Singulare āt id qḋ
illā legē ſubire nequid quale eſt callias.

ℂ Hec ē 3ª p̄s p̄n̄lis h⁹ capli: i q̄ p̄hs ponit diuerſos modos op
pōnis: ⁊ ɔ̄tinet duas p̄tes. In p̄ª ponit diuiſionē ſumptā ex D
diuerſitate ſboꝝ enūciationū ex q̄ apparebit diuerſitas mo-
doꝝ oppōnis. In 2ª ibi.) Si ḡ vl̄r.) ponit diuerſitatē oppō-
nis ſ̄m diuerſitatē modoꝝ ſbi. In p̄ª ḡ p̄ticula ponit diuiſionē
enūciationis acceptā a diuerſitate ſboꝝ: ⁊ diuiſio ſboꝝ talis ē.
Reꝝ ſubijcibiliū q̄dā ſunt vl̄ia: ⁊ q̄dā ſingularia ⁊c̄. Iſti⁹ di-
uiſionis mēbra manifeſtat p̄hs tā p diffōnē q̄3 p exempla: per
diffōnē dicit q̄ vniuerſale ē aptū natū de plibus p̄dicari: ſed
ſingulare eſt i qḋ de vno ſolo eſt aptū natū p̄dicari: manife
ſtat idē p exempla dicēs q̄ homo eſt vl̄e: ⁊ plato ſingulare.

ℂ Neceſſe ē. n. enūciare qm̄ ieſt aliqd: aut nō
ineſt: aliquotiēs qdē eoꝝ alicui que ſunt vl̄ia
aliquotiēs qdē eoꝝ que ſunt ſingularia.

ℂ Sicq3 neceſſe iterdū vl̄iu3: iterdu3 ſingula
riu3 cuidā aliqd ineſſe vl̄ nō ieſſe enunciare.

ℂ Ex dcā diuiſiōe ſboꝝ ɔ̄cludit p̄hs diuiſionē enūciationis: ⁊ pōt
poni ɔ̄. 17. h⁹ li. ⁊ ē i°. q̄ ōis enūciatio ē de ſbo vl̄i vel ō ſbo
ſingulari: ⁊ probat̄ ex p̄cedētib⁹ ſic. In ōi enūciatione enun
ciat̄ aliquid de aliq̄ re: ⁊ ōis res vel eſt ſingularis vel vl̄is. ḡ
ōis enūciatio vel eſt de ſbo vl̄i vel ſingulari: vn̄ ex q̄ ſic ē ōis
res vel eſt vl̄is vel ē ſingularis: cōcludit q̄ neceſſe eſt q̄n̄cūq3
enūciat̄ aliq̄ eē vel nō eē enūciat̄ ineſſe: vel n̄ ineē alicui vl̄i
aliq̄n alicui ſingulari: ⁊ ſic accipit̄ h̄ diuiſio enūciationis q̄ q̄-
dā enūciatio ē vl̄s ⁊ q̄dā ſinglaris. ℂ Hic p̄ñt q̄dā notari. p̄ G
q̄ p̄hs ponit iſtā diuiſionē q̄ q̄dā enūciatio eſt de ſbo vl̄i: ⁊ q̄
dā eſt de ſbo ſingulari: ⁊ poſtea diuidit vnū mēbru3 diuiſionis
in diuerſos modos ſuppōnis. ſ. q̄ enūciatio eſt de ſbo vl̄i: q2
ſbo exn̄te ſingulari nō eſt niſi vn⁹ modus oppōnis. ſ. oppō ɔ̄-
dictoria: ſ3 ſbo exn̄te vl̄i ſunt diuerſi modi oppōnis: vt iferi⁹
patebit. ℂ 2° pōt notari q̄ extra aīam eſt aliq̄ res vl̄is ⁊ ali
qua ſingularis: p3 h̄ p diuiſionē reꝝ: ⁊ 2° ex eodē pōt notari q̄ H
enūciatio cōponit̄ ex reb⁹ extra aīam q̄ ſunt vl̄ia ⁊ ſingula-
ria: ⁊ iſta ſunt extra aīam. ⁊ tn̄ modernis nō placēt iſta nota
bilia: q2 nec ponūt vl̄ia extra aīam: nec ponūt ꝓpōnē cōponi
ex reb⁹ extra aīa3. Pōt dici ꝓbabilr̄ q̄ p̄hs h̄ p res itellit res
ſubijcibiles q̄ ſunt voces ꝓlate: ſ̄m. n. Boe. i toto i° libro lo
q̄t de vocib⁹: ⁊ iō p res p̄hs itellit res de qb⁹ i h̄ lib° determi
nat̄: ⁊ q̄ ſunt voces ſubijcibiles ⁊ p̄dicabiles: ⁊ res vl̄es vo-
cat voces cōes p p̄dicationē: ⁊ q̄ ſūt nōis appellatiua: ⁊ res ſin
gulares vocat nōis ꝓpa q̄ nō p̄dicāt̄ de plib⁹ niſi equoce: ⁊
q̄ ſūt h̄ nōia. ſor. plo. ⁊ ſilia: ⁊ ex talib⁹ reb⁹ cōponit̄ ꝓpō:
Nā ꝓpō i platone cōponit̄ ex vocib⁹ ꝓlatis: ⁊ ꝓpō i mēte cō
ponit̄ e ɔ̄ceptib⁹. ℂ S3 dubitat̄: q2 q̄ro vtrū iſta vox q̄ eſt
cōis plib⁹ p p̄dicationē ſit vox vl̄is exn̄s in plibus vocibus I
ſingularibus: vl̄ ē vox ſinglāris: vt h̄ vox ſinglāris quā ꝓfe-
ro hō: q̄ ſic ē i i° aere q̄ nō alibi. Si dēt p̄ᵐ: ſ3 q̄ vl̄e ſit res
extra aīam realr̄ exn̄s i plib⁹ reb⁹: q2 huic voci hō. quā ego
ꝓfero: ⁊ huic voci hō. quā tu ꝓfers ē vna nā cōis exn̄s i hac
voce ⁊ i i° q̄ p̄dicat̄ vniuoce ō iſtis: ⁊ ita rōale ieſt duob⁹ in
diuiduis ciu dē ſpē: vt ſor. ⁊ plonis cū ſit vna nā cōis eē aīa3
exn̄s i vtroꝝ i°. Si dī q̄ vox cōis multis p predicationē ſit
vox ſingularis: vt h̄ vox quā ꝓfero ⁊ tu audis. Iſtō nō pt da
ri: q2 ipoſſe eſt talē vocē ſingularē predicari de multis: q2 cū
ſemel predicat̄ de vno ipoſſe ē q̄ eadē vox reſumat̄ vt p̄di-
cet̄ de alio: q2 qḋ ſemel ē dictū manet irreuocabile v̄bū. vbē
ḡ vl̄e v̄bū ponit̄ i vocib⁹ ſicut alia vl̄ia ponūtur in reb⁹ non
pōt ſuſtineri q̄n ſit aliq̄ vox vel ɔ̄ceptus realr̄ exn̄s i illis con
ceptib⁹ de qb⁹ predicat̄. Et q̄ rōne vl̄e ē i ɔ̄ceptib⁹ eadē rōe
ē i reb⁹ ⁊ ē i ɔ̄ceptib⁹: ⁊ ſic vl̄e realr̄ ē ōīno a ſingularib⁹ cō
ceptib⁹ a qb⁹ abſtrahit̄ i p3 i q2 ſi a duob⁹ ɔ̄ceptib⁹ abſtra-
hit̄ vn⁹ ɔ̄cept⁹ cōis neuter i° ɔ̄ceptuū ſingulariū abſtrahit̄
ab vtroq3 i°: q2 iſta rōne ē vn⁹: ⁊ alia rōne ē alius: i o3 ḡ dīe
q̄ ɔ̄ceptus abſtractus ab iſto ɔ̄ceptu ⁊ ab alio ɔ̄ceptu ſint
tres cōceptus: ⁊ ſic in cōceptibus eſt vl̄is res alia a q̄bꝫ ſin-

gliaria q̃ abſtrahit. Et ita pb'r ē ponē ex aīaz vlē aᵈa q̃lz ſin
A gl'ari ſuorq̃d tñ ſit de iſto ad pñs n̄ curem⁹. ℂ Sz tñ ēē dñā
Ad h̃ vi pbi dubitat' i tex. nā diffinie° vle dič: q̃ vlē ē iᵈ qð aptū natū
de Ant. ē de plib⁹ p̄ri: vt hō. ſinglare vo qð nō ē aptū natū de pluri
and. li°. bus p̄ri. vt pla. ſi. n. pho p̄vlē itellic nom̄ appellatiuū: ⁊ p ſin
p̃.q.10. gulare nomē ꝓpriū ſic dixit vna expō p̄cedēs: tūc dubitat':
⁊ alibi i qa nomē ſingulare p̄tur de pluribus: qa plures appellātur
multis lo iſ° noīe ſoꝛ. ℂ Itē vr̄ q̃ nō oē nomē appellatiuū ſit aptū na
cis. tū de pluribus p̄ri: qꝛ h̃ nomē ſol ē nomē ⁊ nō ē aptū natuꝫ de pluribus p̄ri. ℂ Ad pᵐ dōm q̃ ſuſtinendo q̃ nomē appellatiuū ſigt ꝑ nām cōem plib⁹: ⁊ nomē ꝓpriū ſigt ꝑ nām q̃ nō ē cōis plib⁹: tūc dico q̃ iᵈ eſt nomē ꝓpriū cui⁹ ſigñatio nō ꝯuenit pluribus: ⁊ iᵈ eſt nomē appellatiuū cui⁹ ſigñatio ꝯuenit pluribus: q̄ eſt apta nata ꝯuenire plurib⁹. Dico tūc q̃ nō ſeq̄t': h̃ nomē ſoꝛ. ꝯuenit plib⁹: igr̄ ē nomē appellatiuū: ſz oꝫ addere q̃ tñ nomē q̄z ſigñatū noīs ꝯueniat plurib⁹: ⁊ ita nō eſt de h̃ noīe ſoꝛ. qa q̄zuis h̃ nomē ſoꝛ. ꝯueniat plibus: tñ ſigñū huius noīs nō ꝯuenit pluribus: qa h̃ nomē ſoꝛ. nō ſignificat niſi vnū. ſ. iſtū hoīez: ⁊ ita vnū iōᵗ ꝯuenit plib⁹. ⁊ h̃ ē
Op. s. ſnia ſci Tho. i expōne ſua h⁹ li. ſiue ſup hūc li. q dič q̃ Ariſt.
tho. nō diuiſit hec noīa i vlē ⁊ ſingulare: ſz diuiſit res. ponēdo tñ q̃ nomē appellatiuū nō ſignificat nām cōem: qa hō cōe nō ē in reꝝ nā vt pl'im dñt. pōt tūc dici q̃ iᵈ eſt nomē appellatiuū qð ꝯuenit plibus ꝑ vnū ꝯceptū cōem: ⁊ q̃ iᵈ qð ꝯuenit pluribus mediātibus pluribus conceptibus nō oꝫ q̃ ſit nomē appellatiuū. Nūc aūt h̃ nomē ſoꝛ. ſi ꝯueniat plib⁹ h̃ non ē mediāte vno ꝯceptu cōi. ſz mediātib⁹ plib⁹ ꝓpriis. ℂ Alr̃ pōt dici q̃ nomē appellatiᵐ ē iᵈ qð ꝯuenit ꝑ vnā īpōnē plib⁹: ⁊ iᵈ eſt nomē ꝓpriū: qð ſi ꝯuenit plibus: h̃ eſt per pl'es impōnes. v.g. ille q impoſuit h̃ nomē hō ad ſigñandū non magis impoſuit ad ſignificandū iſtū hoīem q̄z illū: ſz impoſuit iſtud nomē hō ad ſignificandū cōiter oēm hoīez: ⁊ ſic h̃ nomē hō ꝯuenit plibus ꝑ vnā ipōnē: ſz h̃ nomē ſoꝛ. ⁊ ſi ꝯueniat plibus h̃ ē ꝑ pl'es ipōnes. qꝛ vn⁹ impoſuit h̃ nomē ſoꝛ. ad ſignificandū iſtū hoīez: ⁊ idē hō vel alius ipoſuit idē nomē alteri hoī: ⁊ ꝑ aliā ipōnē: ⁊ iō hō ē nomē appellatiᵐ: ⁊ ſoꝛ. ē nomē ꝓpriū. ℂ Uel pōt dici q̃ diffinit nomē appellatiuū vl' nomē ꝓpriū: qꝛ nomē appellatiᵐ ſic ꝯuenit plib⁹: qꝛ imponit' vni ſic q̃ eo ipſo ⁊ eadē rōne imponit' cuilꝫ alteri: nā h̃ nomē hō imponitur vni hoī vt ſi eēt nomē cōe illius hoīs: ſz nomē ꝓpriū ꝯueniēs plib⁹ ſic ꝯuenit vt iponit' vni hoī: ⁊ ſi nulli alteri poneretur vt pꝫ: qꝛ. n. imponit' vni h̃ nomē Joānes. ſic impoſuit iſtō nomē iſti q̃ n̄ ipoſuit alteri niſi iſti hoī: vel ad min⁹ nō opoꝛtuiſſet q̃ ꝓ tūc impoſuiſſet idē nomē alicui alteri. Jō nomen ꝓpriū ꝯueniēs plib⁹ ꝯuenit ei equoce: ſz nomē appellatiuuꝫ ꝯueniēs plib⁹ ꝯuenit ei vniuoce. ℂ Ad aᵈ dico q̃ h̃ nomen ſol q̄zuis n̄ ꝯueniat plib⁹ actualr̄: tñ ꝯuenit plib⁹ aptitudīaliter: ⁊ ē ꝯuēire plib⁹ aptitudialr̄ itellectui n̄ repugn̄re q̃ ſint pl'a hō eiuſdē ſpēi: vñ qꝛ nō repugn̄t itellui q̃ ſint pl'es ſoles: hñ. n. ꝑt ꝯcipe itellect⁹ q̃ ſit ali⁹ ſol. iō ē apt⁹ nat⁹ p̄ri ð plib⁹: ſz qꝛ repugn̄t itellectui q̃ ſint plures q̄z qlꝫ ēſt hō demſto ſoꝛ. iō ſoꝛ. nō ē nomē appellatiuū nec aptū natū p̄ri de pluribus. Uñ ſoꝛᵗ ſolis nō repugn̄t q̃ ſint plures tales ſoles. q̃ nō ſit niſi vn⁹ ſol hoc nō eſt p̄te forme: ſed ex parte materie.

ℂ Si ḡ vlr̄ enūciet i vl'i qm̄ ē aut n̄ ē: erūt ꝯtrarie enūciationes. Dico āt i vl'i enuntiatione vlr̄: vt oīs hō albus eſt. null⁹ hō alb⁹ ē. Qñ āt in vl'ibu nō vniuerſaliter nō ſunt ꝯtrarie.

ARGL. ℂ Si q̄ſpiā vniuerſalr̄ q̄ dē ð vl'ibus enunciat cōpetere inq̄: aut nō cōpetere q̄ppiaꝫ: erunt enunciationes iſte ꝯtrarie. atq̄ꝫ de vl'ib⁹ vniuerſaliter enūciare quēpiaꝫ dico hoc mō vt ē oīs hō ē alb⁹. null⁹ hō ē alb⁹. Qñ āt in vl'ibus non vl'iter: vt non ſunt contrarie.

ℂ Hec ē 2ᵃ ps 2ᵉ p̄tꝭ h⁹ ca. i q̄ phs ponit diuerſos modos oppōnis ſm̄ diūſitatē acceptā ex p̄te ſboꝝ vl' iuꝫ: qꝛ i ſingularibus nō ē niſi vn⁹ mod⁹ oppōnis. ſ. oppō ꝯdictozioꝝ. Et ꝯtinet h̃ ps duas p̄tiᵉˢ. Jn pᵃ ponit modū. ſ. q̄ ſic oppō ꝯriaꝫ ⁊ dicit q̃ qñ de vl'i vlr̄ ſumpto affirmat' aliqð p̄dicatū: ⁊ idē p̄dicatū negat' ð eodē ſbo vlr̄ ſupꝑto: tūc iſᵗ enūciationes ſt ꝯrie. ſz iſᵗ enūciationes i qb⁹ p̄tū idē affirmat' ⁊ negat' ð eodē ſbo vl'i nō vlr̄ ſupto ſi ſt ꝯrie. v.g. aᵉ hō ē alb⁹: hō n̄ ē alb⁹: ijn ſūt ꝯrie. Jn aliqb⁹ cū terminn⁹ ꝯtigit hꝫ pōnes eē ꝯrias i qb⁹ idē p̄tū affirmat' ⁊ negat' de eodē ſbo nō vlr̄ ſumpto: qð eſt veꝝ q̄ztū ad legē ⁊ nām ꝯrioꝝ. ſ. q̄ztū ad h̃ q̃ in aliqb⁹ terminis ꝯtingit q̃ hꝫ ꝓpōnes nō poſſint eē ſimul vere: ſz neceſſario vna eſt vera: ⁊ alia eſt falſa: vt pꝫ: iſtē. n. ꝓpōnes. hō eſt aiāl: hō nō eſt aiāl: nō pñt ſimul eſſe vere: ſz neceſſario vna eſt vera: ⁊ alia falſa: ⁊ hoc intelligit per hanc regulam.

ℂ Que āt ſigñant ꝯtingit eſſe ꝯtraria aliqñ.

ℂ Que āt ſignificātur eſt eſſe aliqñ cōtraria. ARGL.

ℂ Quia idē p̄tū affirmat' ⁊ negat' de eodē ſubto vlr̄ ſumpto hoc eſt ꝯuenit eſſe ꝯria ſic intelligendo q̃ hꝫ ꝓpōnes habeant legē ꝯrioꝝ in hoc q̃ nō pñt eſſe ſimul vere. Aliter exponit' ſic q̃ ſignificat nō predicto modo cōuenit eſſe contraria per additionē ſignorum vniuerſalium in ſuis ſubiectis.

ℂ Dico āt nō vlr̄ enūciare in his q̄ ſunt vl'ia: vt ē alb⁹ hō: nō eſt alb⁹ hō. Cū. n. vniuerſale ſit hō: nō vniuerſaliter vtitur enunciatione Oīs nāq̄ꝫ nō vl'e ē: ſed qm̄ vlr̄ conſignificat.

ℂ Dico āt nō vl'iter enunciare i his que ſunt vl'ia: hoc mō hō alb⁹ ē: hō alb⁹ nō eſt: hō quidē eſt vl'e at ille nō vtitur vt vl'i ipſa enunciatione. Oīs. n. nō ſignificat ipſum vniuerſale: ſed vniuerſalis predicationis eſt nota. ARGL.

ℂ Expōit qð ē enūciare i vl'ib⁹ nō vlr̄ ſumptꝭ dicēs. q̃ cū ſubijcit' termin⁹ cōis ſine ſigno vniuerſali: tūc ē enūciare i vniuerſalib⁹ n̄ vlr̄: vt cū dico: hō ē alb⁹: hō nō eſt alb⁹: iſtū. n. in iſtis ē vniuerſalis: ſz nō vniuerſaliter accipit': qꝛ nō accipit' cū ſigno vl'i: oīs nō ē vniuerſalis: ſz cōſignificat vniuerſaliter.

ℂ Jn eo vo qð vl'e p̄dicat: id qð ē vl'e p̄dicari vl'iter nō ē veꝝ. Nulla. n. affirmatio erit vera in qua de vl'i predicato vniuerſaliter predicetur: vt omnis homo eſt omne animal.

ℂ Si vero qð vl'iter p̄dicatur ſi vl'is p̄dicationis addideris notā enūciationē nō efficies verā. Nulla. n. erit affirmatio vera: i qua p̄dicationis nota vl'is ei adiūgitur qð vl'iter p̄dicatur: vt oīs homo eſt omne animal. ARGL.

ℂ Remouet q̄dā dubiū: poſſet aliq̄s credē q̃ ſic ꝯrietas ꝓpōnū attēdit' penes ſubtā vlr̄ accepta: q̃ ita attēdat' penes p̄dicata vlr̄ accepta. Jſtud remouet phs dicēs q̃ nūq̄z ē verū q̃ vl'e vl'e ſumptū p̄dicet'. ſignū. n. vl'e nunq̄z diſtribuit p̄dicatū: vñ dicit phs q̃ nulla eſt affirmatio i qua vl'e vlr̄ ſumptū p̄dicet' vt oīs hō ē oē aiāl. ℂ Hic ſunt q̄nq̄ꝫ notāda. Primū eſt q̃ phs aſſerit q̃ nulla affirmatio eſt vera in q̄ vl'e vlr̄ B ſumptū p̄dicat': ⁊ hoc pōt hēre duas cās veritatis: vna q̃ q̄libet eſt falſa: alia pōt eſſe q̃ nulla talis ꝓpō eſt affirmatiua. C Scðo notādū ē circa pᵃ iᵉᵉ cāꝫ q̃ ſi aliqua eēt talis affirmatiua i q̄ vl'e vlr̄ ſumptū p̄dicat' iſt min⁹ diſtribut⁹ hēat plura ſuppoſita: ⁊ ſupponat pſonalr̄ tūc q̄lꝫ talis affirmatiua ē falſa: vt pꝫ de iſtis. hō eſt oīs hō. Si āt vl'e vlr̄ ſumptū hēat vnū ꝯceptū tñ: talis affirmatiua pōt eē vera ſumpto predicato pſonaliter: vt ſi nullus hō ſit albus niſi ſoꝛ. h̃ ē vā: ſoꝛ. ē oīs hō albus. ſi aūt predicatū ſumptum vniuerſaliter capiat'

mālr tūc pōt talis affirmatiua eē va ſiue termin⁹ vlis hēat vnū ɔceptū tm̄ ſiue plēs:h̄.n.eſt va:aliqð totū in q̄ʒtitate ē ois hō:ꝛ hec ſilr.aliqð totū in q̄ʒtitate ē ois fenix.ſumpto p̄dicato mālr.ꝛ ſic qn̄qꝫ talis affirmatiua eſt va ꝛ qn̄qꝫ falſa

D i q̄ p̄dm vlr ſumptū eſt vle. ¶ Tertio eſt notādum circa ſecundā cām veritatis q̄ eſt ꝙ nulla ꝓpō affirmatiua ē in qua p̄tur vle vlr ſumptū qð ſignū vle vlr ſumptū ex pte p̄dicati: nunq̄ʒ eſt diſpō toti⁹ predicati: qꝛ eſt ſemper pars predicati: ga in iſta.ſoꝛ.eſt ois hō:h̄ totū ois hō eſt p̄dicatū:ꝛ h̄ ſignuʒ ois nō eſt diſpō h⁹ totius ois hō. Cā pp quā ſignū poſituʒ a pte predicati eſt ps p̄ti: ꝛ tenet cathegoreumatice reſpectu cōpōnis eſt iſta:qꝛ ſignū poſitū ex pte p̄ti ſpecificat ꝛ ɔ̄bit cōpōnē ad eē tale q̄le eſt totū id qð ſubſeqt cōpōnē:ꝛ oē ſpecificās ꝛ ɔ̄bēs reſpectu ɔ̄cti ꝛ ſpecificati hʒ rōnē rei:diſtiguendo rē ɔ̄ modū:ꝛ iō totū qð ſubſeqt copulā hʒ rōnē rei ꝛ nō

E modi reſpectu cōpōnis. ¶ Quarto eſt notādum ꝙ q̄ʒuis ſignū vle hʒ rōnē rei:ꝛ ſit cathe reſpectu cōpōnis:tm̄ reſpectu termini cōis cui addit ɔ̄uenit ſub ipſo deſcēdē ad qðlibʒ ɔ̄tētū:ſeqt .n.ſoꝛ.eſt ois hō.g̃.ſoꝛ.ē plato ꝛ cicero:ꝛ ſic de ſingulis:id manifeſte pʒ in obligʒ:nā ſic dð ſoꝛ.videt oēm hoieʒ li oēm hoiem.eſt predicatū:ꝛ tm̄ ſignū reſpectu termini quē diſtribuit tenet ſincathegorematice:ſeqt.n. ſoꝛ. videt oēm hoieʒ.g̃ ſoꝛ.videt plonē ꝛ ciceronē:ꝛ ſic ð ſingulis. ¶ Quinto eſt notādū ꝙ ex iſto loco pōt accipi illud ꝙ a ſubiectis capiūt ꝓpōnes ſuas q̄ʒtitates:ꝛ nō a predicatis eo ꝙ ſubiecta pn̄t accipi vlr ꝛ particulariter cū ſignū manere poſſit circa ſignū ex parte ſubiecti:ꝛ nō ex parte predicati cū ſit pars p̄dicati:vt dictum eſt:ideo a predicatis vel a diſpoſitionibus predicatorum non accipiunt propoſitiones ſuas quātitates.

¶ Opponi āt affirmationē negōni dico ɔ̄tradictorie:q̄ vlr ſignificat ei qn̄ non vlr:vt ois hō alb⁹ eſt:nō omnis homo albus eſt : null⁹ homo albus eſt:quidam homo albus eſt.

¶ Affirmationē igr ꝛ negōnē opponi: ɔ̄tradi-
ARGI. ctorie qdē dico:cū vliter altera ſignificat de eodē:vt ois hō alb⁹ ē.nō ois hō alb⁹ eſt:nullus hō albus eſt:qdam homo albus eſt.

¶ h̄ ē 2ª ps 2e pti[lis] ſcðe ptis p̄ncipalis h⁹ ca. in q̄ ph̄s ponit aliā ſpēm oppōnis q̄ ɔ̄dictio noiat. Et oñdit ꝙ ɔ̄dictio q̄ ē iter vlēm ꝛ particularē de oppoſitis qualitatib⁹ ē oppō ɔ̄dictoria:ꝛ illo° opponūtur ille ꝓpōnes: ois hō eſt alb⁹ : qdam hō nō eſt alb⁹:ꝛ ēt iſte:nullus hō eſt alb⁹: qdā hō eſt albus.

F ¶ Intelligendū eſt ꝙ ph̄s nō loqt hic niſi de oppōne ꝓpōnū hn̄tium ſubiecta cōia:in propōnibus enim ſingularibus non ſunt ſubiecta cōia:vt poſtea videbit:ſed id propoſitionibus ſingularibus eſt ſolum oppoſitio contradictoria.

¶ Cōtrarie vo vlēʒ affirmationē ꝛ vlēʒ negō-
ARGI. nē:vt ois hō iuſt⁹ eſt:null⁹ hō iuſt⁹ eſt. Quocirca has qdeʒ ipoſſe eſt ſimul vas eſſe. His autēʒ eſſe oppoſitas ɔ̄tingit i eodem: nō ois homo albus eſt: ꝛ eſt quidam homo albus.

¶ Cōtrarie vo cū vlr vtraqꝫ ſignificat ð eodē: vt ois hō alb⁹ ē:null⁹ hō alb⁹ eſt. Quapp fieri qdeʒ nō pt vt he ſimul ſint ve. At ſit vt his oppoſite ve non nunq̄ʒ ſint de eodem:veluti nō ois hō albus eſt:ꝛ aliquis homo alb⁹ eſt.

¶ Iſtud eſt 3m ca.ſcði tractat⁹ p̄mi li.in q̄ ph̄s docet q̄lr ꝓpōnes oppoſite ſe hn̄t ad veritatē ꝛ falſitatē.ꝛ ɔ̄tinet iſtud ca. duas ptes p̄ncipales. In pª docet q̄liter ꝓpōnes oppoſite ð p̄nti ꝛ ð p̄terito ſe hn̄t ad veritatē ꝛ falſitatē. In 2ª ibi. (In ſingularib⁹ vo ꝛ futuris.) docet q̄lr ꝓpōnes oppoſite de p̄terito ꝛ futuro ſe habent ad veritatē ꝛ falſitatē. Prima pars p̄ncipalis diuidit in duas ptes:q̄m in pª declarat q̄lr propōnes oppoſite ɔ̄rie ſe habeāt ad veritatē ꝛ falſitatē. In 2ª ibi. (Quocūqꝫ vero ɔ̄dictiōes.) oñdit q̄lr oppoſita ɔ̄dictorie ſe hn̄t ad veritatē ꝛ falſitatē. Dicit g̃ pº ꝙ vlis negatiua ſit ɔ̄ria vli affirmatiue in eiſdeʒ terminis.ꝛ eɔ̄:v.g̃.iſte ſunt ɔ̄rie:ois hō ē alb⁹:nullus hō eſt albus:ꝛ q̄ ad eē. i.qꝛ ita ē impoſſibile ꝓpōnes ɔ̄rias eē ſimul vas ꝛ ɔ̄dictoria illaꝝ ɔ̄riaꝝ.ſ.ſub contrarie pn̄t eē ſimul vere:ſicut iſte due ſunt ſimul vere. quidā hō eſt alb⁹:ꝛ qdā nō eſt alb⁹:ſiue iſte due:hō eſt albus:ꝛ hō nō ē alb⁹:ɔ̄rie igit ſic ſe hn̄t ad veritatē ꝛ falſitateʒ ꝙ nunq̄ʒ pn̄t eſſe ſimul vera. Sʒ in oibus termis ſi vna eſt vera reliq̄ ē falſa:vñ ꝓpōnes ɔ̄rie pn̄t eſſe ſimul falſe in termis accidentalibus ꝛ in termis ſubſtātialibus i qb⁹ eſt p̄dicatio indirecta. Iſte.n.ſunt ſimul falſe:ois hō eſt alb⁹:nullus hō ē alb⁹: ꝛ iſte ſilr ſunt ſimul falſe:oē aial eſt hō:nullū aial eſt hō:ꝛ ſp in eiſdē terminis ſunt ſubcontraria ſimul vera:ꝛ econuerſo: qꝛ ſub ɔ̄riis ɔ̄dicunt ɔ̄rijs:ꝛ ſi vnū ɔ̄tradictoꝝ fuerit falſum opʒ ꝙ reliquū ſit veꝝ:ꝛ eɔ̄.ꝛ qꝛ ɔ̄ria nūq̄ʒ pn̄t eſſe ſimul vera:iō ſubcōtraria nunq̄ʒ pn̄t eſſe ſimul falſa:ſi.n. ſub ɔ̄traria eēnt ſimul falſa eoꝝ ɔ̄dictoria.ſ.ɔ̄traria poſſunt eē ſimul vera:ꝛ p ɔ̄n̄s ɔ̄dictoria eēnt ſimul va:qꝛ ɔ̄ria antecedūt ad contradictoria:ꝛ ſi añcedens ſit veꝝ opʒ ꝙ ɔ̄n̄s ſit verum.

¶ Quecūqʒ igit ɔ̄tradictiones vniuerſaliuʒ ſunt vlr neceſſe ē alterā eē vaʒ alterā falſaʒ. ꝛ q̄cūqʒ i ſingularib⁹ ſūt:vt ſocrates ē alb⁹: nō eſt ſocrates alb⁹. Quecūqʒ āt i vlib⁹ non vlr non ſemp hec va eſt:illa vo falſa. Simul enī eſt veꝝ dicere:q̄m eſt hō alb⁹:ꝛ nō ē hō alb⁹.ꝛ eſt hō probus:ꝛ nō eſt hō probus. Si enim turpis eſt tunc nō eſt probus. Et eſt hō pulcher:ꝛ nō eſt hō pulcher. Si.n. fedus eſt non eſt pulcher:ꝛ ſi ſit nondum eſt.

¶ Cōtradictiōes igr ea q̄ vliū vlr ſūt ita ſeſe hn̄t vt a ltera ps eaꝝ ſit neceſſario va:altera falſa:eādē ɔ̄dōnē ꝛ i ſingularib⁹ eſſe ɔ̄ſtat:vt ſocrates ē alb⁹:ſocrates nō ē alb⁹: At ee que vliū nō vlr ſūt:nō ita ſe hn̄t vt ſp alīa ps ipſaꝝ ſit va.altera falſa. Hec nāqʒ ſimul ſūt ve. hō alb⁹ ē.hō alb⁹ nō ē.hō pulcher ē.hō pulcher nō ē.ſi.n.turpis ſit homo:pulcher non eſt.ꝛ ſi quippiam ſit id profecto non eſt. ARGI.

¶ hec eſt 2ª pticula ſcðe ptis:i.q̄ ph̄s oñdit q̄lr ꝓpōnes ɔ̄rie ſe hn̄t ad vitatē ꝛ falſitatē. In 2ª ibi. (Manifem ē āt.) oñdit ꝙ vni enūciationi ɔ̄tradicit ſolū vna enunciatio. In. 3ª.ibi. (Una āt enūciatio affirmatiua.) remouet dum. In pª pte dicit:q̄cunqꝫ ꝓpōnes ſunt ɔ̄rie ſiue ſint ex termis ſingularib⁹ ſiue ſint ex terminis vlib⁹ ſi vna eſt vera ꝛ alia eſt falſa:ꝛ ſi vna eſt falſa alia eſt vera:vt pʒ tā in vniuerſalib⁹ q̄ʒ in ſingularibus. Si.n h̄ ē vera.ſoꝛ.eſt alb⁹.h̄ ē falſa.ſoꝛ. nō eſt alb⁹.ꝛ eɔ̄. Silr in vlibus.ſi.n.h̄ eſt vera:ois hō eſt alb⁹:h̄ ē falſa: qdā hō nō eſt albus.h̄ eſt lex ꝛ nā ɔ̄dictoriaꝝ: ſi vna eſt vera reliq̄ ē falſa:ꝛ ꝙ nūq̄ʒ pn̄t eē ſit vere.ꝛ ſimul falſe: ſed i terminis vniuerſalibus qn̄ ꝓpōnes ambe non ſunt vniuerſales ſed particulares vel indefinite nō opʒ q ſi vna ſit vera ꝙ reliq̄ ſit falſa:qꝛ pn̄t eē ſimul vere:ꝛ h̄ ꝓbat ph̄s. ſ.ꝙ ꝓpōnes ſubcontrarie pn̄t eē ſimul ve:ꝛ hec eſt ɔ̄.18.h⁹ lib.q̄ ꝓbat ſic per tria exēpla. Prim exēplum eſt ꝙ iſte ſunt ſimul vere. hō eſt ꝓbus:hō nō ē ꝓb⁹:qð ꝓbat:qꝛ iſte ſunt ſimul vere: hō eſt ꝓbus:hō eſt turpis.i.vitioſus:ꝛ ſi hō eſt turpis hō nō eſt ꝓbus:g̃ iſte ſunt ſimul vere:hō eſt ꝓb⁹: hō nō eſt ꝓbus.

Scđm exēplū eſt: iſte ſunt ſil' vere: hō eſt pulcher. hō nō eſt pulcher. pbatur: qꝛ iſte ſūt ſil' vere: hō eſt fedus. ꝛ homo eſt pulcher: ꝛ ſi hō eſt fedus hō nō eſt pulcher. ꝰ ſe'. hō ē fedus ꝰ hō nō eſt pulcher. Tertiū exēplū ē. iſte ſunt vel vere: aliqd eſt ꝛ aliqd nō eſt: pbat': qꝛ iſte ſunt ſil' vere: aliqd ē: aliqd fit: ꝰ aliqd nō eſt: ꝰ iſte ſūt ſimul vere aliqd eſt: aliqd nō eſt. ꝛ oia pdicta ſunt ſubcōtrarie: ergo ſubcōtraria ſunt ſimul vera.

C Uidebitur autē ſubito incōueniens eſſe idcirco qđ videtur non eſt hō albus ſimul idē ſignificare: qꝛ nemo albus eſt: hoc autē neqꝫ idem ſignificāt: neqꝫ ſimul ſunt neceſſario.

ARCI. C At enim abſurdum illico cuipiam hoc eſſe videbitur propterea ꝙ he homo albus non eſt/ꝛ nullus homo albus eſt idem ſignificare videntur. at nec idē ſane ſignificant: nec ſunt ſimul neceſſario vere.

C Sed qꝛ alicui pōt videri ꝙ idē eſt dicere: hō nō eſt albus. ꝛ nemo eſt alb⁹ qꝛ ſi iſte eēnt ſil' vere: hō eſt albus. hō eſt nō albus: iſte forēt ſimul vere hō eſt alb⁹: ꝛ nemo ē alb⁹: qđ eſt impoſſ. Iſtud dubiū remouet phs dicēs ꝙ iſte due ꝓpōnes: hō eſt alb⁹: nemo ē alb⁹: nō ſunt eedē: nec idē ſignificāt cū vna ſit vlis: ꝛ alia indefinita. Iſta. n. eſt vlis: nemo eſt alb⁹ qꝛ ly nemo eſt ſignū vle icludēs in ſe terminū diſtribuibilē: vñ in iſta ꝓpōne nemo eſt alb⁹: ſubiicit' iſte termin⁹ hō. Idē. n. eſt dicere nemo: ꝛ nullus hō: ꝛ iō ſicut ꝓpō vlis ꝛ ſua particularis vel idefinita nō ſunt eedē: ita nec ille ſūt eedē. hō nō eſt alb⁹: ꝛ nemo eſt alb⁹. C Intelli^m eſt ꝙ phs in 3° exēplo vbi dicit: qđ fit nō ē: nō itēdit idē de quocūqꝫ qđ fit: qꝛ h ſolū verū eſt de re ꝑmanēte: ꝛ res. n. ꝑmanēs dū eſt in fieri nō eſt: ſed de re ſucceſſiua eſt ꝯ: qꝛ res ſucceſſiua nō hꝫ eē niſi qñ eſt in fieri vt pꝫ de motu ꝛ tpe ꝛ molēdinis: ꝛ de ludis agoniſticis: qñ. n. h⁹ ſucceſſiua ſunt fcā tūc nō ſunt. Sic ꝰ ex pdictis pꝫ: q̄ ſunt ꝯrie: ꝛ que ꝯdictorie ꝛ q̄ ſubcōtrarie ꝛ ꝙ ꝯrie pñt eſſe ſimul falſe: ꝛ nō ſil' vere: ꝛ ꝙ ꝯdictorie nō pñt eē ſimul vere nec ſil' falſe: ꝛ ꝙ ſubcōtrarie pñt eſſe ſimul vere ꝛ nō ſimul falſe. C Circa

B ꝑte iſtā ad ſciēdū q̄ ſunt ꝯrie ꝛ q̄ ꝯdictorie: ſunt tria notāda. Primo notā^m eſt ꝙ ad h ꝙ aliq̄ ſint ꝯria vel ꝯdictoria: req̄ꝛ ꝙ illi termini pciſe ſupponāt ꝓ eiſdē: ꝛ tñ eodē mō vt videbit'. Et iō ſi in vli affirmatiua aliqs termin⁹ ſupponat ꝓ plurib⁹ q̄ in vli negatiua: ꝛ ecō: ille ꝓpōnes nō ſūt ꝯrie: ꝛ ē ſi in ꝓpōne vli termin⁹ ſupponat actualiter ꝓ plurib⁹ q̄ idē termin⁹ ſupponit in ꝓpōne ꝑticulari: tūc ille ꝓpōnes nō ſunt ꝯdictorie. Ex hoc pꝫ ꝙ ſi hoc ſignū oīs diſtribuat terminum cōem ꝯtinentē maſculos ꝛ feminas ſupponit tā pro maſculis q̄ ꝓ femininis ꝛ h ſig^m nullus ꝓ maſculis tñ diſtribuit vt plurimi dicūt ꝓpōnes q̄rū vna eſt affirmatiua ꝛ alia eſt negatiua in eiſdē terminis: ꝓ qbus ſic fit diſtributio: ita ꝙ ꝓ plurib⁹ in vna ſupponit q̄ in alia nō ſunt ꝓpōnes ꝯrie. v̄. g. ſi in iſta: oīs hō currit fiat diſtributio ꝓ maſculis ꝛ femininis. ꝛ in alia: nullus hō currit: ꝓ maſculis tñ: iſte ꝓpōnes nō ſunt ꝯrie: oīs hō currit: nullus hō currit. Nā ille ꝓpōnes poſito caſu poſſibili pñt eē ſimul vere: ſuppoſito. n. ꝙ nullus hō maſculus ſit in rerū nāꝛ ꝙ multe mulieres ſint: ita ꝙ oēs ille currāt: iſte ſūt ſimul vere: oīs hō currit. nullus hō currit. Iſta. n. eſt vera. oīs hō currit: qꝛ n̄ fit diſtributio niſi ꝓ femininis ꝛ oīs femina currit: qꝛ ſequit'. nullus hō currit. ꝰ nullus hō currit: ꝛ añs ē verū ꝑ caſū. ꝰ ꝛ ꝯñs: ꝛ ꝯ poſito eodē caſu. iſte ſūt ſimul vere. oīs

D hō viuit: aliqs hō nō viuit: nec ꝓpōnes iſte ſunt ꝯdictorie: qꝛ ſubiecta in iſtis nō ſupponūt ꝓ eiſdē oīno pciſe. Et ſi dicat' ꝙ Ariſt. vi h dicere ꝯriū dicit. n. ꝙ vlis affirmatiua ꝛ vlis negatiua de eiſdē terminis ſunt ꝯrie: ꝛ exēplificat ſic: oīs hō eſt albus: nullus hō eſt alb⁹: qđ nō eſſet niſi ille eēnt ꝯrie. C Dōꝫ eſt ꝙ nō oīs vlis affirmatiua ꝯriatur oī vniuerſali negatiue in eiſdē terminis: ſꝫ req̄ritur ꝙ termini in illis ſupponāt pciſe pro eiſdē: qđ nō ꝯtingit in ꝓpoſito. Neqꝫ obſtat ꝙ Ariſt. exēplificat in iſtis terminis: qm̄ exēpla nō ponim⁹ vt ita ſint: ſed vt ſentiāt adiſcētes. Uñ ꝑ iſtas ꝓpōnes intelligit ꝓpōnes in qbus ſupponūt termini pciſe ꝓ eodē vel pro eiſdē: ꝛ ſic forte fuit in lingua greca. C Et ſi q̄rat' q̄ ꝰ ſit ꝯria iſti: oīs hō

E currit. dicat' ꝙ hec eſt ſua ꝯria: oīs hō nō currit: nec ē iſta nullus hō currit: qꝛ termini in iſtis ſupponūt pciſe ꝓ eiſdē: qꝛ cū in iſta: oīs hō nō currit: fiat diſtributio tā pro maſculis q̄ ꝓ femininis: ꝛ in iſta: nullus hō currit ꝓ maſculis tñ. Iſto° opꝫ dicere niſi dicat' ꝙ maſculinū genus ꝯcipit femininū in nūero ſingulari: ꝛ in nūo plurali: ita ꝙ ſicut hec eſt vera ꝑ ꝯceptionē generū vir ꝛ mulier ſunt albi: ita hec ē vera: mulier eſt

F aliqs hō. C Scđo notā^m ꝙ in ꝯrijs debēt pta ꝛ ētptes ptoꝝ hře ſuppōnes pſonales ꝯrias: qꝛ in vli affirmatiua ſbm hꝫ ſuppōnē ꝯfuſam tñ ꝛ in vli negatiua ſbm hꝫ ſuppōnem ꝯfuſam ꝛ diſtributiuā eodē mō: quo pars pti hꝫ ſuppōnem: ꝛ ꝓpter hoc vlis affirmatiua nō ꝯriatur vli negatiue in qua pdicatū vel pars pti nō hꝫ ſuppōnem ꝯfuſam ꝛ diſtributiuā: ꝛ ꝓpter hoc iſte nō ſunt ꝯrie: oīs hō eſt aial: oīs homo aial non eſt: qꝛ illa negatiua ptū ſupponit ꝯfuſe tñ: qꝛ negatio ſubſequēs ipſum non ꝯfundit. Sīr iſta nō ſunt ꝯria: cuiuſlibet hominis aſin⁹ currit: ꝛ cuiuſlibet hoīs aſinus nō currit. Similiter iſta nō ſunt cōtraria: oīs homo hñs filiū diligit illū: ꝛ oīs hō hñs filium nō diligit illū: qꝛ ly illū eſt pars pdicati: ꝛ in negatiua nō ſtat ꝯfuſe diſtributiue: quia relatiuū capit ſuppōnem a ſuo añcedente: ꝛ ſuū añs non ſtat ꝯfuſe ꝛ diſtributiue. vñ ſuppoſito ꝙ oīs hō hñs filiū habeat duos filios vnum quē diligat alium quē odiat iſta eſt vera: oīs hō hñs filiū diligit illū. ꝛ oīs hō hñs filiū nō diligit illū: de affirmatiua nō eſt dubiū qn illa ſit vera in iſto caſu: ꝛ ꝙ negatiua etiā ſit vera pꝫ: qꝛ ſeqtur: oīs hō hñs filiū non diligit illū. ergo nō oīs hō hñs filiū diligit illum: nec eqpollent ille ꝓpōnes: oīs hō hñs filiū nō diligit illū: ꝛ nullus hō hñs filiū diligit illū: ꝛ ſingulares aūt h⁹ ꝓpōnis: nullus hō hñs filiū diligit illum: nō ſunt iſte: iſte hō hñs filium diligit illū: ſed ſingulares ſue ſunt nō iſte. hō hñs filiū diligit illum: nō iſte hō hñs filiū diligit illū: ꝛ ſic de ſingulis. C 3° circa ꝯtradictoria eſt notandū

G ꝙ in ꝓpōnibus hñtibus ſubiectū ꝛ pdicatū terminos cōes. dꝫ vterqꝫ terminus cōis in cōtradictorijs habere oppoſitos modos ſupponēdi. Nā in vniuerſali affirmatiua ſbm ſupponit ꝯfuſe diſtributiue: ꝛ in ſua ꝯtradictoria vt in particulari negatiua ſbm ſupponit ꝑticulariter ſeu diſiunctiue. i. determinate. Et in vli negatiua tam ſubiectū q̄ pdicatū ſupponit ꝯfuſe diſtributiue: ꝛ in ꝑticulari affirmatiua ſibi ꝯtradicente ſupponit ꝑticulariter. i. determinate. Et ſic verificatur illa antiqua regula logicoꝝ. in ꝯdictorijs. ſ. hñtibus tā ſbm q̄ pdicatum terminos cōes: termini hñt oppoſitos modos ſupponēdi. Et iſta regula dꝫ itelligi de oppoſitis modis ſupponēdi q̄tum ad ſuppōnē mobilem ꝛ imobilē. Termin⁹ enim cōis ſupponēs mobiliter in vno ꝯdictoriorū ſupponit imobiliter in reliquo ꝯdictoriorū: ꝛ vñ in vniuerſali ꝛ particulari hñtibus tā ſubm q̄ pdicatū terminos cōes: ꝛ ptes terminoꝝ nō ſupponūt modis oppoſitis. ita ꝙ iſte termin⁹ qui ſupponit mobilr in vna ꝓpōne nō ſupponit imobiliter i alia vel ecō: ille ꝓpōnes nō ſunt ꝯrie: ꝛ ideo ille ꝓpōnes non ꝯdicunt. cuiuſlibet hoīs aſin⁹ currit: ꝛ alicuius hoīs aſin⁹ non currit: qꝛ ille termin⁹ aſinus q ſe tenet ex pte pdicati in vtraqꝫ ꝓpōne ſtat imobiliter: ſed ꝯdictoria hui⁹: cuiuſlibet hoīs aſinus currit: eſt hec. alicuius hoīs nō aſinus currit. qꝛ in iſtis hñt termini ꝛ partes terminoꝝ modos oppoſitos ſupponēdi quantū ſpectat ad mobilē ꝛ imobilem ſuppōnem: nec iſti ꝯtradicūt: oīs homo hñs filium diligit illum: ꝛ aliqs homo hñs filium nō diligit illū: qꝛ li illum. in iſtis ꝓpōnibus nō hꝫ oppoſitos modos ſupponēdi: ꝛ ꝓpter eādem rōnē iſte ꝓpōnes non ꝯdicunt. Iſte hō hñs filiū diligit illū: ꝛ iſte hō hñs filiū nō diligit illū: ſed iſte ꝯtradicunt. iſte hō hñs filium diligit illum: ꝛ non iſte homo habens filium diligit illum.

RC

De ꝯtrijs vid. ant. and. lib. 5. meta. q. 6. ſol. vi. ꝛ li. x. metap. q. ij.

In ꝯtrijs q̄ requirantur.

C Mani^m eſt qm̃ vna negó vni⁹ affirmatiõis
eſt:hoc.n.idẽ oʒ negare negõnẽ qȯ affirma
tio affirmauerit:ꝛ ȯ eodẽ vel de aliquo ſingu
lariũ vel de aliquo vl̃iuʒ vel vl̃r vel non vl̃r.
Dico ãt vt ẽ ſoꝛ.alb⁹:nõ ẽ ſoꝛ.alb⁹.Si ãt ali
qd aliȯ vl ȯ eodẽ vl de alio:idẽ nõ ẽ oppoſi
ta:ſʒ ab ea diuerſa.Huic v̇o q̄ ẽ.oĩs hõ alb⁹ ẽ.
illa q̄ ẽ nõ oĩs hõ alb⁹ ẽ.Illa v̇o q̄ ẽ aliqs hõ
alb⁹ eſt:illa q̄ eſt nullus hõ alb⁹ eſt.illi ãt q̄ eſt
hõ alb⁹ ẽ:illa q̄ ẽ nõ eſt hõ alb⁹:mãifeſtuʒ eſt:
ğ qm̃ vni negõni vna affirmatio ẽ oppoſita.

ARGI. C Pʒ ãt ꝛ vni⁹ affirmatiõis vnã eẽ negõneʒ
idẽ.n.opʒ negõneʒ negare:qȯ affirmauit af
firmatio ipſa:ꝛ ab eodẽ:ſiue ſingulare ſit:ſiue
vl̃e:aut vl̃r:aut ñ vl̃r ſũptũ.Qȯ ſi qppiã aliȯ
ab eodẽ negauerit:aut idẽ ab alio:ñ erit hec
illi ſʒ alia ſãe oppoſita.Huic.n.ſocrates ẽ al
bus illa aduerſat̃ pfecto ſocrates ñ eſt alb⁹.
Et huic oĩs hõ alb⁹ ẽ:illa nõ oĩs hõ alb⁹ eſt.
Et itẽ huic aliqs hõ alb⁹ ẽ illa nullus hõ alb⁹
eſt:ꝛ huic rurſus hõ alb⁹ eſt:illa hõ alb⁹ non
eſt.Dictũ eſt igit̃ vnã affirmationẽ vni ꝯdi
ctoꝛie opponi negationi:ꝛ que nã ſint ille.

C Hec eſt 2ª pars lcȯe pticule p̄ᵉ partis.in qua pħs oñdit q̄
vni enũciationi ſolũ ꝯdicit vna enũciatio.ꝛ oñdit illã ꝯneme
vni affirmatiõi eſt vna negatio tm̃ oppõita:ꝛ hec eſt ꝯ.19.
h⁹ lib.que pbat̃ ſic.Oĩs negatio illud idem negat qȯ affir°
affirmat ꝛ de eodẽ:ſʒ illud qȯ affir° affirmat:q̄cũqȝ affirma/
tio fuerit non ꝯuenit negare niſi vno°ergo oĩs affir° vna tm̃
vnã hʒ negationẽ ſibi oppoſitã:affir° enim ꝛ negatio oppo/
ſite oñt eſſe eiuſdẽ p̄dicati ꝛ de eodẽ ſubiecto:q̄ ſi nõ ſunt de
eodẽ ſubiecto nõ ſunt oppoſite ſed diuerſe ſolũ.Iſte.n.ppõ
nes.ſoꝛtes eſt alb⁹:plato nõ eſt alb⁹:nõ ſunt oppoſite ſʒ di/
uerſe.Et ponit exẽpla pħs tã in vl̃ib⁹ q̄ʒ in ſingularib⁹ q̄liter
vni affirmationi eſt tm̃ vna negatio oppoſita dicẽs q̄ nega/
tio hui⁹.ſoꝛ.eſt alb⁹:eſt ſoꝛ.non eſt albus:ꝛ negõ huiꝰ:oĩs
hõ eſt alb⁹ eſt iſta:nõ oĩs hõ eſt albus:ꝛ ſic de aliis.

C Qm̃ ãt alie ſũt ꝯrie:alie ꝯtradictoꝛie:ꝛ qua
ſunt hec dcm̃ eſt vel qñ nõ oĩs vera vel falſa
contradictio ꝛ q̄re vel qñ vera vel falſa eſt.

ARGI. C Et ꝯrias alias eẽ:ꝛ q̄ ſunt ẽt ille.ꝛ itẽ oĩs cõ/
tradictiõis alterã partẽ verã:alterã falſã eẽ.
Et cur ita ſit:ꝛ qñ rurſus vera eſt:aut falſa.

C Recapitulat ꝛ dicit manifeſtuʒ eſſe ex dictis q̄ alique ſunt
ppoſitiões ꝯrie ꝛ alique ꝯdictoꝛie:ꝛ que ſunt ille dcm̃ eſt ꝛ
q̃uo ſe hñt ad veritatem ꝛ falſitatem:dictum eſt q̄ ꝯria pñt
eẽ ſimul falſa ꝛ nunq̄ʒ ſimul vera:ꝛ q̄ ꝯdictoꝛia non pñt eẽ
b nec ſimul vera nec ſimul falſa.C Notãda ſunt hic tria.Pri/
mum eſt q̄ iſta ppoſitio omni affirmationi eſt tm̃ vna nega
tio oppoſito.põt vno modo intelligi de oppoſitiõe ꝯdictoꝛia
tm̃.ꝛ iſte intellectus ꝯcoꝛdat textui.vel poteſt itelligi de om
ni ppoſitione indifferẽter.ꝛ tunc oʒ intelligi ſic q̄ oĩs affir/
matio vna hʒ tm̃ vnaʒ negationẽ ſibi oppoſitã primo in eo/
dem genere oppoſitiõis.pñt.n.vni affirmatiõi diuerſe nega/
tiones opponi diuerſis generib⁹ oppoſitionis.vt vna ꝯrie ꝛ
alia ꝯdictoꝛie.ꝛ in eodẽ genere oppoſitiõis.ſed nõ p̄.vt huic
oĩs hõ currit.ꝯdicũt iſta.qdã homo non currit.ꝛ ẽt illa.nõ
3 oĩs hõ currit.ſed iſta.non oĩs hõ currit.ꝯdicit ei p̄.C Scdo
notã^m eſt q̄ nõ oĩa affirmatio ꝛ negatio de eodẽ ſubo ꝛ p̄di

cato opponunt̃.q: ſub ꝯria ſunt affirmatio ꝛ negatio eiuſ/
dem ſubi ꝛ p̄dicati.tm̃ ſub ꝯtraria non ſunt oppoſita q: pñt
ſimul eẽ vera.C Tertio notã^m eſt q̄ oppoſitio ppõnũ accipi K
tur dupl̃r.Uno° large.Alio° ſtricte.ſtricte accipiẽdo oppo/ Oppoſi
ſitionẽ.ſic ẽ ſolũ ppõ iter affirmationẽ ꝛ negõneʒ eiuſdẽ p̄ti tio ppõ/
de eodem ſbo.ꝛ hec oppoſitio ſic accepta eſt duplex.ſ.ꝯria nũ 2ʳ ac
ꝛ ꝯdictoꝛia.Sʒ oppoſitio large accepta eſt inter ppoſitiões cipitur.
que nõ pñt eſſe ſimul vere ſiue ſint affirmatiue ſiue negatio/
ne.ſiue vna ſit affirmatiua ꝛ alia negatiua.Et oppoſito ſic
accepta idẽ eſt qȯ repugnãtia ppõnum.ꝛ idẽ eſt repugnan/
tia qȯ ĩpoſſibilitas.oẽs.n.due ppõnes que non pñt eẽ ſimul
vere repugnãt.Iſte.n.repugnat ſoꝛ eſt alb⁹.ſoꝛ.eſt niger.ꝛ
iſte opponunt̃ large accipiẽdo oppoſitionẽ.nulluʒ aĩal cur
rit.ꝛ oĩs hõ currit.opponunt̃ large.ꝛ tñ nõ opponunt̃ ꝯrie
nec ꝯdictoꝛie.Uerũtñ qñ alique propõnes repugnãt opʒ q̄
vtraqȝ illarũ inferat ꝯdictionẽ alterius.Et non queraſ q̃uo
iſte ppõnes repugnant.nullũ aĩal currit.oĩs hõ currit.dõni
eſt q̄ nõ opponunt̃ pprie loquẽdo de oppõne.ſed reducunt̃
ad oppoſitionẽ ꝯrioꝝ.Et vl̃r qñ añs ꝛ opp^m ꝯñtis cõuer/
tunt̃ q: ꝯñs debite infert̃ ex añte.tunc añs ꝛ ꝯdictoꝛiũ ꝯñ/
tis hñt legem ꝯrioꝝ.q: pñt eẽ ſimul f̃ſa ꝛ nunq̄ʒ ſimul vera.
Nunc aũt illa ꝯñtia eſt bona oĩs hõ currit.ğ aĩal currit.Iõ
iſte due ppõnes.nullum aĩal currit.oĩs hõ currit hñt legem
ꝯrioꝝ.q: iſte ppõnes pñt eſſe ſimul falſe ꝛ nũq̄ʒ ſimul vere.
ꝛ ꝯñs ꝛ oppoſitũ añtis hñt legẽ ſubcõtrarioꝝ:q: poſſunt eẽ
ſimul vera.ꝛ nunq̄ʒ ſimul falſa.vñ q: ſeq̄t̃ oĩs homo currit.
ergo aĩal currit.iõ iſte ppõnes.non oĩs hõ currit.ꝛ aĩal cur
rit.hñt legem ſubcõtrarioꝝ.Iſte.n.ppõnes pñt ſimul eſſe ve
re ꝛ nunq̄ʒ ſimul falſe.qȯ pʒ ſi añs eſt falſum ꝛ ꝯñs falſum:
ꝛ ideo ſi ꝯñs ꝛ ꝯdictoꝛiũ añcedẽtis eſſent ſimul falſa ſeqtur
q̄ añs ꝛ ꝯdictoꝛiũ ꝯñtis eſſent ſimul falſa:qȯ eſſet ĩpoſſibi/
le ꝛ per ſimilẽ rõnem añs ꝛ ꝯdictoꝛium ꝯñtis non pñt eſſe ſi
mul vera.q: ſi añs eſt verum ꝯñs eſt verum.iõ ſi añs ꝛ ꝯdi
ctoꝛium ꝯñtis eſſent ſimul vera.ſequitur q̄ duo cõtradicto/
ria eſſent ſimul vera quod eſſet impoſſibile.

C Una ãt affirmatio ẽ vel negõ q̄ vnũ de vno
ſignat.vl cũ ſit vl̃e vl̃r vl nõ vl̃r.vt oĩs hõ al
bus eſt:nõ oĩs hõ alb⁹ eſt.nullus hõ alb⁹ eſt.
quidã hõ alb⁹ eſt.Si album vnũ ſignificat.

C Ea ãt vna ẽ affirmatio:ꝛ item vna negõ:q̄ ARGI.
vnuʒ de vno ſignat:ſiue ſit/ſiue nõ ſit vl̃r vl̃e
vt oĩs homo albus eſt:non oĩs hõ albus eſt:
hõ alb⁹ ẽ:hõ albus nõ ẽ:nullus hõ albus eſt:
quidã hõ albus eſt:ſi mȯ albũ vnũ ſignificet.

C Hec eſt 3ª ps ſcȯe p̄tis vel p̄ticule.in q̄ pħs remouet qȯdã
dub^m.ꝛ eſt tale.q: dcm̃ eſt q̄ qñ ppõ eſt vna neccẽ eſt alterã
p̄tem ꝯdictiõis eſſe verã ꝛ alterã falſã.poſſet aliqs dubitare
q̄ ppõ eſt vna ꝛ q̄ nõ ẽ vna.iõ pħs oñdit q̄ ppõ eſt vna ꝛ que
nõ eſt vna.ꝛ p̄ oñdit que ppõ eſt vna.2° q̄ nõ eſt vna.dicit ğ
q̄ enũciatio oĩa eſt vna q̄ ſig̃t vnum de vno ſiue ſig̃t vnuʒ de
vno vl̃e.ſiue nõ vl̃e.ꝛ h̄ dicit q: poſſet aliqs credere q̄ in p̄
põne vl̃i ſignificet̃ vnũ de pluꝛib⁹ cũ in ppõne vniuerſali at/
tribuit̃ p̄dicatuʒ oĩbus ꝯtentis ſub ſbo.ꝛ ẽt vr̃ q̄ in ppõne
vl̃i attribuit̃ vnũ de plĩbus.ſed illud remouet p̄ h̄ q̄ l. ppõne
vl̃i attribuit̃ p̄tuʒ ſbo p oĩb⁹ ſuppoſitis ſbti.ꝛ ita attribuit̃
vnũ vni vel pluꝛib⁹ vel p multis.illis tñ multis nõ attribuit̃
p̄tum in ppõne vl̃i q̄ʒuis ad ppõneʒ vl̃em ſeq̄tur attributio
p̄dicati multis.Ex h̄ notatur q̄ multitudo ſuppoſitoꝝ pro
quibus ſit diſtributio in ppõne vl̃i non ĩpedit vl̃itatem ppõ L
nis vl̃is.q: in ppõne vniuerſali nõ attribuit̃ p̄tuʒ ſuppoſitis
ſbti.ſed ſolum attribuit̃ p̄tum ſubo p ſuppoſitis.ita q̄ illȯ
cui p̄tum attribuit̃ eſt aliud ab illis pro qbus attribuitur.

C Si v̇o duob⁹ vnũ nomẽ poſitũ ẽ ex qb⁹ nõ
eſt vnũ.nõ ẽ vna affirmatio nec vna negõ.vt

ſiqs ponat hoc nomē tūica hoi ⁊ eq̄ ⁊ dicat. Eſt tunica alba. hic nō eſt vna negō nec vna affirmatio. Nihil.n. dr̄t dr̄e tunica ē alba q̄ꝫ equ⁹ eſt alb⁹: eſt hō alb⁹. Si ḡ he multa ſigni ficāt. ⁊ ſunt plures. manifeſtū eſt qm̄ ⁊ pma multa ſignificat. vel nihil ſignificat. Neqꝫ.n. aliqd eſt hō equ⁹. Quare nec in his nece eſt hāc qdē ꝯtradictionē verā eſſe: illā vō falſā.

ARCI. Qd̄ ſi duob⁹ nomē ē vnū poſitū: ex qb⁹ vnū ñ ꝯſtat: nō ē vna affirmatio: nec vna negatio: veluti ſi qſpiā nomē eq̄ ⁊ hoi poſuerit nomē tunicā hec oīo tunica ē alba: ñ erit vna affir matio: nec ēt vna negō. hec.n. hō ⁊ equ⁹ ē al bus nihil ab illa differre vī. at hec nihil ab hi ſce dr̄t equ⁹ eſt alb⁹: ⁊ hō ē alb⁹. qd̄ ſi hee pl'a ſignāt ⁊ ſunt pl'es: pꝫ ⁊ pmā illaꝫ/aut plura aut nihil ſignificare. nō eſt.n. aliqs hō equ⁹. Quare nec ī his affirmatiōib⁹ negōnibuſue neceſſe eſt alterā verā: alteraꝫ falſam eſſe.

Nūc oñdit que oīo ſit vna poſſet aliqs credere q̄ ols oīo ſit vna in qua vna vox attribuit̄ vni voci ſiue illa vox cui ſit attributio ſigñet vnū ſiue plura. Jd̄ remouet pħs dicēs q̄ ad vitatē enūciatiōis nō ſufficit q̄ vna vox attribuat̄ vni vo ci. ſꝫ reqrit̄ q̄ vox cui ſit attributio ſigñet vnuꝫ ⁊ nō multa ⁊ ideꝫ reqritur ex pte vocis que attribuitur. ſ. ex parte p̄ti. ſ. q̄ vox q̄ p̄tur ſigñet vnū ⁊ nō multa. ⁊ illud ꝓbat pħs. ⁊ illa eſt ꝫ 2o b⁹li. q̄ nulla oīo i q̄ pōit̄ termin⁹ equoc⁹ ē ſimpl'r vna affir° vel vna negō. ꝓbat̄ ſic. nulla oīo q̄ eſt oīo pl'es icōiun cte eſt ſimpl'r vna affir° vel vna negō. ſꝫ oīs oīo in qua ponit̄ termin⁹ equoc⁹ eſt oīo plures icōiūcte. ḡ nulla oīo in q̄ po nit̄ termin⁹ equoc⁹ eſt vna negō vel affir°. maior eſt nota ex p̄cedētib⁹. q̄ enūciatio vna ſimpl'r ⁊ enūciatio pl'es icōiūcte opponūt̄: ⁊ minor decl'at̄ declatiōe exēplari ſic. Si h̄ nomē tunica iponit̄ ad ſigñandū hoieꝫ ⁊ equū. ⁊ dicat̄ tunica ē al ba: idē eſt dr̄e. ac ſi dicerē hō ē alb⁹ equ⁹ ē alb⁹. ſꝫ h̄ oīo hō ē alb⁹ equ⁹ ē alb⁹. ē oīo pl'es icōiuncte. ⁊ p ꝯñs nō ē vna affir° nec vna negō. ⁊ p ꝯñs i equocis ñ ē nece vnā pte ꝯdictiōis eē verā ⁊ reliquā falſā. Ex iſto lo° p̄t notari q̄ termin⁹ equoc⁹ īportat ſua ſigñata icōiūcte. ⁊ p ꝯñs nec copulatiue nec diſ iūctiue. ſꝫ q̄uis idē ſit dr̄e tunica ē alba. ⁊ dr̄e hō eſt albus. equ⁹ eſt alb⁹ tñ iter iſta nō p̄t eē ꝯña aliq̄. nō .n. ſeqt̄. tunica ē alba. ḡ hō ē alb⁹ aut equ⁹ ē alb⁹ nec eꝯ. q: oīo multipl'r non p̄t eē nec añs nec ꝯñs. nec oīo q̄ eſt pl'es icōiūcte p̄t eē ꝯñs.

A Scie™ q̄ qdā libri hñt talē l'raꝫ. ſi tunica iponit̄ hoi ⁊ eq̄. nihil referr dr̄e tunica ē alba. hō ē alb⁹. ⁊ equ⁹ eſt alb⁹. ſꝫ h̄ l'ra fl'a ē. q: ſupfluit h̄ ꝯiūctio copulatiua ⁊. Si tñ h̄ l'ra iue niat̄ ⁊ aliqs vellet talē l'ram exponere nō dꝫ itelligere q̄ illa oīo. tūica eſt alba ſigñet idē qd̄ h̄ copulatiua. hō eſt albus. ⁊ equ⁹ eſt alb⁹: ſꝫ dꝫ itelligere hāc idētitatē, q̄ꝫtū ad attributio nē p̄ti vni⁹ de pl'ibus nec dr̄t dicere. tunica ē alba. hō ē alb⁹. ⁊ equ⁹ eſt alb⁹ q: in vtraqꝫ iſtoꝝ attribuit̄ vnū de pl'ib⁹ ⁊ i h̄ ꝯueniūt. ſꝫ in h̄ dr̄nt. q: i copulatiua attribuit̄ vnū pl'ib⁹ me diāte ꝯiūctiōe copulatiua. ⁊ in hac oīone multiplici. tunica eſt alba. attribuit̄ vnū pl'ibus icōiuncte: h̄ ē nulla ꝯiunctiōe mediāte. Et ex h̄ p̄t notari q̄ ad q̄ōnē multiplicē nō eſt rñ dēdū vnica rñſiōe. q: ad oīonē q̄ pl'es oīones ē icōiuncte nō eſt rñdēdū vnica rñſiōe. Si.n. q̄rat̄ vtrū hō ſit albus. equ⁹ ſit alb⁹ h̄ qd̄ eſt plures nec ē rñdendū vnica rñſione ſꝫ pl'ib⁹.

Cap.vi. In his ḡ q̄ ſt ⁊ q̄ fcā ſunt nece ē affirmatio neꝫ vel negōneꝫ verā vel falſaꝫ eē. In vl'ib⁹ qdē vl'r ſp hāc verā, illā vō falſā. ⁊ ī his q̄ ſt ſingularia quēadmodū dcm̄ ē. In his vō q̄ i vl'ib⁹ nō vl'r dr̄r nō ē nece. Dcm̄ āt ⁊ d̄ his.

In his igit̄ q̄ ſūt/⁊ fuerūt nece ē affirmatio nē aut negōneꝫ. verā vel falſaꝫ eſſe: atqꝫ eaꝝ qdē q̄ vniuerſales vl'r ſt ſp/nece ē alterā verā alterā falſā eē. ⁊ ſingl'ariū ē ut dixim⁹: nā ea rū q̄ dicte ſt nō vl'r vl'es: ñ ē nece ē alterā verā alterā falſā eē. Atqꝫ de his ēt antea dixim⁹. ARCI.

Recapitulat̄ ſupi⁹ declarata. ſ. q̄ ꝓpōnes oppoſite de p̄ñti ⁊ de p̄tō. neceſſe eſt q̄ vna ſit va ⁊ alia falſa. ⁊ hoc tā in ꝓpōnibus vl'ib⁹ q̄ꝫ in ſingularib⁹. ſ. qñ affirmatio vel negatio eſt ꝓpō vl'is. ⁊ altera p̄s ꝯdictionis p̄ticularis. ſꝫ in vl'ib⁹ nō vl'r ſūptis non eſt nece q̄ ſi affirmatio ſit va q̄ negatio ſit falſa. nec ecōtra. vt pꝫ de ſubcōtrariis q̄ ponunt̄ ſimul eſſe vere ⁊ nunq̄ꝫ ſimul falſe. q̄liter aūt eſt verum q̄ in illis de p̄ñti ⁊ de p̄terito neceſſe eſt alterā ptē ꝯdictionis eſſe verā ⁊ alterā fal ſaꝫ apparebit in ſequētibus. hoc.n. ē veꝝ i ꝓpōnib⁹ de p̄ñti ⁊ de p̄terito: quarū veritas non dependet a futuro.

In ſingularib⁹ vō ⁊ futuris non ſimiliter.

In ſingl'arib⁹ āt atqꝫ futurꝫ ñ ſil'r res ſeſe hꝫ. ARCI.

Hec ē 2ª p̄s p̄ncipalis h⁹. ca. in q̄ pħs oñdit q̄l'r ꝓpōnes op poſite de fu'° ſe hñt ad vitatē ⁊ falſitatē: ⁊ ꝯtinet duas p̄ticu las. In p̄ª oñdit q̄ in ſingularib⁹ de fu'° i mā ꝯtingēti abſo lute loquēdo nl'a eſt vitas d̄teriata ſicut i illis de p̄ñti. In 2ª ibi (Igit̄ oē qd̄ ē) oñdit quō hꝫ ꝓpōes de fu'° ſe hñt ad vita tē ⁊ falſitatē: ⁊ ꝯtinet duas p̄ticulas. In p̄ª ꝓbat q̄ nō ē ſil' vi tas in illis d̄ fu'° i mā ꝯtingēti ſicut i illis de p̄ñti ducēdo ad ipoſſe q̄ oīa que eueniūt de necitate eueniunt. In 2ª pte ibi. (Qd̄ ḡ ꝯtigit) ꝯcludit icōueniētia q̄ ſequunt̄ ex illo icōue niēti qd̄ ē. oīa fu'° d̄ necitate eueniūt. In p̄ª pte p̄mittit ꝯneꝫ ꝓbādā. 2° ꝓbat eā. ⁊ 3° remouet vnā falſā rñſioneꝫ ibi. (At vō neqꝫ) p̄mittit ḡ ꝯnē dicēs q̄ i ſingularib⁹ d̄ fu'° nō ē ſil'r. ſ. ſicut in illis de p̄ñti ⁊ de p̄tō. ſ. q̄ in illis de futuro nō ē ſp alte ra p̄s ꝯdictiōis determinate va ⁊ reliqua determinate falſa.

Nā ſi oīs affirmatio vl' negō va vl' fl'a eſt. ⁊ oē nece ē eē vl' ñ eē. Si itaqꝫ hic qdē dicat fu turū aliqd. ille vō ñ dicat hoc idē ipꝫ futurū māi™ ē. qm̄ nece ē veꝝ dr̄e alteꝝ ipſoꝝ. ſi oīs affirmatio va vl' fl'a ē. vtraqꝫ.n. ñ erūt ſil' i ta lib⁹. Nā ſi veꝝ ē dr̄e. qm̄ albū ē vl' nō albū: ne ceſſe ē albū eē vl' ñ albū. Et ſi ē albū vl' ñ albū veꝝ ē vl' affirmare vl' negare: ⁊ ſi ñ ē mētit̄. ⁊ ſi mētit̄ ñ ē. Quar̄ nece ē oēꝫ affirmatiōeꝫ vl' negōnē verā eē vl' falſā. Nihil igr̄ nꝫ eſt nꝫ ſit neqꝫ caſu. nꝫ vtrūlꝫ nec erit nec nō erit aliqd ꝯtigēt. ſꝫ ex necitate oīa ⁊ ñ ad vtrūlꝫ. aut.n. q̄ dic̄ ver⁹ ē aut q̄ negat. ſil'r.n. aut fiet vl' ñ fiet vtrūlꝫ.n. n' magis ſic vl' ñ ſic ſe hꝫ aut hēbit.

Nā ſi oīs affirmatio vel negō va eſt aut fal ſa: ⁊ oē nece ē eē aut nō eē. Quare ſi qſpiā q̄ dē dixerit q̄ppiā fore: ali⁹ āt illō idē ñ fore di xerit: nece ē: vt pꝫ: alteꝝ ipſoꝝ dicere veꝝ: ſi oīs affirmatio vel negō vera ē aut falſa: in ta libus.n. nō ſil' ambe fuerint vere. Nā ſi vere qſpiā dicit hoc albū: aut nō albuꝫ eē: nece eſt albū: aut ñ albū eē. et ſi ē albū aut ñ albū: veꝝ vtiqꝫ dicit affirmādo aut negando. ⁊ ſi oīno ARCI.

ē:falſū dicit.⁊ ſi falſū dicit n̄ ē. Quare nec̄e ē affirmationē aut negōnē verā vel falſā eſſe. Nihil ergo aut ē aut fit a fortuna:neq̄ ē q̄cq̄ꝫ qḋ eq̄ fieri ac nó fieri poſſit:neq̄ erit aut non erit q̄cq̄ꝫ:ſ3 oīa nec̄io eueniūt:⁊ nihil ē:qḋ eq̄ fieri ac non fieri poſſit:nā aut his dicit verū q affirmauit:aut is q negauit:quare nó ē q̄cq̄ꝫ oīno talis nā. Eteni eſſet eq̄ fieret vel non fieret:id.n.quod eque fieri atq̄ nó fieri poteſt: nó magis ſic aut ſic ſeſe habet:aut habebit.

¶ Probat ɔ̄nē quā itendit.⁊ eſt iſta.q̄ nō oīs affirᵒ vel negatio in illis de fuᵒ ē vā vel fl'a.⁊ hec eſt ɔ̄.2 1.hᵘ lib.q̄ ꝓ'per ipoſ'e ſic. Si oīs affirᶜ vel negō de fuᶜ ſit dteriate vā vel fl'a ſicut i illis ɔ̄ p̄ñti.tūc oē illḋ qḋ eueniet de nec̄itate eueīet.ḡ ⁊c.ɔ̄ña eſt ipoſe.ḡ ⁊ añs.ꝓ.pbat zᵉ iſtā ɔ̄nē ſeu icōueniens. zᵒ pbat ipoſitatē ɔ̄ñtis. pᵃ pbatio eſt talis ſi oīs affirmatiua ⁊ negatiua de futuro ſit determiate vā vel fl'a.ḡ ſi vnᵘ dicat h̄ erit.⁊ aliᵘ dicat.h̄ nō erit:op3 q̄ vnᵘ iſtoꝝ dicat determiate verū.⁊ aliᵘ determinate falſum ⁊ mētiaſ nec pōt dici q̄ vterq̄ iſtoꝝ dicat verū cū ɔ̄dictoria nō poſſint eē ſimul vā.⁊ ſic oīa determiate euenirēt.⁊ p ɔ̄ñs nihil eueniret a caſu n̄ ad vtrū'3 qḋ ē ipoſe. Iſta rō fūdaſ ſup h̄ q̄ illa ɔuertūſ. ꝓpō ē dteriate vā.⁊ dicēs eā dicit determiate verū.⁊ ita iſta ſilr ɔuertunſ. ꝓpō eſt determiate fl'a.⁊ dicens eā dicit determinate falſum.

¶ Ampliᵘ ſi ē albū nūc:verū erat dīe prio.qm̄ erit albū:q̄re ſp̄ verū fuit dīe qḋl3 eoꝝ q̄ f̄cā ſt qm̄ erit:q̄ ſi ſp̄ verū eſt dīe.qm̄ ē vel erit.nó p̄t hoc nō eē vel nó futurū eē.qḋ āt nō potuit nō fieri ipoſ'e ē n̄ fieri.⁊ qḋ ipoſ'e ē n̄ fieri nec̄e eſt fieri. Oīa ḡ q̄ futura ſt nec̄e ē fieri. Nihil igiſ vtrūl3 erit n3 caſu. Nā ſi a caſu n̄ ex nec̄itate.

ARGI. ¶ Preterea ſi ē nūc aliq̄d albū:vē q̄ſpiā pus aſſeruiſſet ſi fore illḋ dixiſſ3. Quare ſp̄ eēt verū ſi diceret qḋuis eoꝝ q̄ f̄cā ſunt eē vl' fore. Qḋ ſi ſp̄ eēt verū ſi diceret h̄ eē vel fore:fieri n̄ p̄t vt iſtud nó fit:aut nó oriaſ. At qḋ fieri non pōt vt nō oriaſ.id ipoſ'e eſt vt nō fiat:ſ3 qḋ ipoſ'e eſt qḋ nō fiat:id fieri nec̄e ē: vniuerſa ḡ futura neceſſe ē fieri:q̄re nihil eſt oīno qḋ eq̄ fieri atq̄ nō fieri p̄t. Nec a fortuna q̄cq̄ꝫ eueniet. S3 oīa neceſſario fiunt:nā ſi fortuna q̄ppiam euenerit:id non neceſſario erit.

¶ zᵒ pbaſ eadē ɔ̄ ſic.ſi hec eſt mō dteriate vā.h̄ eſt albū.ḡ h̄ pus fuit determiate vā.h̄ erit albū.⁊ eadē rōne hec ſp̄ fuit vā. hoc erit albū.⁊ ſic de q̄l3 eoꝝ q̄ f̄cā ſunt ſp̄ fuit verū dicere q̄ ipſuz erit.⁊ ſi ſp̄ fuit verū dīe q̄ ipm̄ erit nō pōt eē q̄n ipſum erit.ḡ nō p̄t nō fieri.⁊ ipoſ'e eſt nō fieri:⁊ p ɔ̄ñs nec̄e eſt fieri. oīa ḡ q̄ fiunt de nec̄itate fiut.⁊ p ɔ̄ñs nihil erit a caſu nec ad vtrūlibet.nā qḋ fit a caſu vel ad vtrūq̄ nō fit de neceſſitate.

B ¶ Notādū ſūt h̄ tria.p̄ q̄ hec dīo fundaſ ſup hāc regulā.ꝓpō vā ſingularis de ptō eſt nec̄ia.ꝑ guiſ ſic.ſi hec de ptō mō eſt vā.hec fuit vā demrando illā.h̄ erit albū.ḡ eſt nec̄ia hec fuit vā.h̄ eſt albū.⁊ per ɔ̄ñs nō pōt fieri nec aliter euenire.

C ¶ zᵒ notāᵐ eſt q̄ phs i iſtis rōnibᵘ nō capit nec̄itatē ꝓ nec̄itate ꝑpetua ſeu ꝓ v̄itate ꝑpetua,ſ3 ſ3 q̄ dicit ieuitabilitatē ꝓ aliq̄ determiato tp̄e. Vñ illa ɔ̄ña nō val3.dicēs h̄ dicit verū.ḡ neceſſe ē ſic euenire ſ3 q̄ nec̄e dicit ꝑpetuā v̄itatē.ſ3 ſ3 q̄ dicit ieuitabilitatē ꝓ aliq̄ determiato tp̄e.⁊ hec nō o3 itelligi ɔ̄ñr neceſſe ⁊ nō poſe nō. Nā ſi nec̄e.i.ieuitabiliter ſit h̄

Neceſſitas i ꝓpóne q̄ mó capiatur.

eueīre ꝓ aliq̄ determiato tp̄e.ḡ nō poſ'e eſt non euenire ꝓ illo tp̄e.ſ3 nō ſeq̄ſ ſimplr̄ q̄ nō p̄t nō euenire. ¶ 3ᵒ notāᵐ q̄ illa rō h̄ꝰ pbat q̄ nō ē determiata v̄itas i illis ɔ̄ futuro i mā ɔtigēti ſicut i illis de p̄ñti.nā ſi eēt determiata v̄itas i illis de futuro ſicut in illis de p̄ñti q̄ nō dependēt a futuro.⁊ i illa de p̄ñti q̄ nō ɔ̄pēdēt a futuro ē dteriata v̄itas.qḋ ē ieuitabile,qḋ pbatur ſic.ſit vna vera.ꝓ nūc.ſeq̄tur q̄ illa ɔ̄ futuro ē dteriate vā qḋ nō pōt ꝓ tunc nō eē.⁊ ita ɔ̄ q̄cūq̄ futuro nō p̄t euitari q̄n eēt futurū.⁊ ſic oē futurū nec̄io erit:accipiēdo nec̄iu3 ꝓ determinato tp̄e,v̄.g.ſi ſoꝛ.nūc ſit albᵘ.hec ſoꝛ.ē albᵘ.ē dteriate vā.q̄ꝛ ꝓ tūc nō p̄t ieſſe nō vā. Si ergo iſta.ſoꝛ.erit albᵘ fuit pus ita dteriate vā.ſicut hec.ſoꝛ.ē albᵘ ē mō vā.tūc iſta.ſoꝛ. erit albᵘ fuit ita dteriate vā q̄ ꝓ tunc fuit ieuitabile q̄n ſoꝛ. erit albᵘ ꝓ aliq̄ determiato tp̄e ⁊ ſic in tp̄e ptō ꝓpinq̄ p̄ñti fuit determiate verū.ſoꝛ.erit albᵘ.ita q̄ in q̄l3 tp̄e quātūcūq̄ remoto fuit h̄ determiate vā.ſoꝛ.erit albᵘ.ex quo ſeq̄ſ.q̄ ſp̄ verū fuit ieuitabile.ſoꝛ.aliq̄n fore albū.⁊ ita ē de q̄cunq̄ alio fuᵗᵒ eadē rōne q̄ ita dteriatū ē ip3 fore aliq̄n ſicut mō ē dteriatū q̄ ſoꝛ.ē albᵘ.oē ḡ qḋ eueniet de nec̄itate eueīet:⁊ nᵗ a caſu.

¶ At vō nec qm̄ neutrū verū eſt ɔtigit dicere vt qm̄ n3 erit n3 n̄ erit. Primū.n.cū ſit affirmatio falſa erit negatio nō vā. Et cū hec ſit falſa.ɔtingit affirmationē non eſſe veram.

¶ At vō neq̄ dicere q̄ſq̄ꝫ pōt neutrū eē verū. ARGI. veluti neq̄ fore:neq̄ nō fore.primo nāq̄ cū affirmatio vera nō eſt:negatio vera nō erit. ⁊ cum hec ē falſa:fit vt affirmatio nō ſit vā.

¶ Remouet ricidētalr̄ fl'a3 r̄ñſionē.q̄ poſſet eē talis.q̄ i ꝓpōnibᵘ de futuro in mā ɔtigēti neutra eſt vā:q̄ꝛ i talibᵘ vtraq̄ ps ɔ̄dictiōis ē fl'a. Illud remouet phs pbās q̄ nō vtraq̄ ps eſt fl'a in ꝓpōnibᵘ de futuro in mā ɔtingēti.⁊ hec eſt ɔ̄.2 2. hᵘ li.q̄ pbaſ duplr̄.ꝓ ſic.ſi aliq̄ ꝓpō affirmatiua ſit falſa ꝓpō negatiua q̄ ſibi ɔ̄dicit eſt vera.⁊ ſi aliq̄ negatiua ſit falſa ꝓpō affirmatiua q̄ ſibi ɔ̄dicit eſt vā.ḡ ſi illis de futuro i mā ɔtingēti vtraq̄ ps ɔ̄dictiōis ſit falſa:ſeq̄tur q̄ in eiſdē vtraq̄ pars ɔ̄dictionis hic eſt vera.qḋ eſt ipoſe.ergo ⁊c. Quidam dicunt q̄ phs remouet r̄ñſionē quā pōt r̄nderi q̄ in talibus de futuro neutra pars ɔ̄dictiōis ē vā.⁊ hoc vr̄ lr̄a ſonare dicēs ſic q̄ neutrū eſt verū nō ɔtingit dīe.qm̄ nec erit nec non erit. Et ſm̄ hoc vr̄ idē itelligere ꝑ illā.hoc nō erit.⁊ ꝑ iſtā verū eſt q̄ hoc nō erit.⁊ ſm̄ rō ſuo pbat q̄ in talibᵘ non vtraq̄ ps ɔ̄dictiōis eſt falſa.vr̄ eſſe dicēdū q̄ pbat q̄ non eſt verū dicere q̄ neutra ps ɔ̄dictionis eſſet vera ꝑꝑ hoc q̄ vtraq̄ ps ɔ̄dictionis eſt falſa. Unde phs ponit hoc directe q̄ in talibᵘ non vtraq̄ pars contradictionis eſt falſa.

¶ Adhuc ſi verū ē dicere qm̄ albū ē ⁊ magnū oportet vtrūq̄ eē. Si vō erit cras.o3 eē cras. Si āt neq̄ erit neq̄ nō erit cras.nō erit vtrūlibet:vt nauale ē bellu3.o3.n.neq̄ fieri nauale bellum neq̄ non fieri nauale bellum.

¶ Et iſup ſi vere q̄ſpiā dicit albū q̄ſpiā eſſe ſimul ⁊ magnu3:nec̄e eē vtrunq̄:⁊ ſi vē dicit cras fore:op3 illḋ cras fore:qḋ ſi n3 erit cras neq̄ nō erit:nō erit id in rōne reꝝ:qḋ eq̄ fieri atq̄ nō fieri p̄t:veluti naualis pugna.op3 enim neq̄ fieri neq̄ nō fieri pugnā naualez. ARGI.

¶ zᵒ pbaſ eadē ɔ̄ ſic.⁊ ſupponiſ q̄ oē qḋ eſt verū de futuro erit verū q̄nq̄ de p̄ñti.⁊ qḋ nō eſt verū de futuro nō erit verū de p̄ñti.v̄.g.ſi erit verū q̄ aliq̄d erit albū ⁊ nigrū erit aliquādo verū dicere de iſto q̄ eſt albū ⁊ nigrum.⁊ ſi verū erit dicere quoniā hoc erit cras albū ⁊ magnū.⁊ tunc erit verum dicere de preſenti hoc eſt album ⁊ magnū.⁊ ſi non eſt verū

D

dicere de futuro nunq̃ erit verum dicere de preſenti. ⁊ hoc arguitur ſic. In ꝓpõnibus de futuro vtraq̃ pars ꝯdictionis eſt falſa. hoc erit hoc non erit. ergo vtraq̃ iſtarũ eſt falſa de preſenti. hoc eſt. hoc nõ eſt. ⁊ ſi hec eſt falſa hoc non eſt. tunc hoc non eſt. ⁊ ſi hec ſit falſa hoc non eſt. tunc hec non eſt vera. ⁊ ſic iſta duo ſunt ſimul falſa. hoc eſt hoc nõ eſt. ⁊ ſic aliquãdo erit verũ ꝙ nec hoc eſt. nec hoc nõ eſt. qđ eſt impoſſibile. exẽplificat de nauali bello. Si. n. vtraq̃ earũ eſt falſa. nauale bellũ erit. nauale bellũ non erit: ⁊ ſi vtraq̃ iſtorum erit falſa. tunc erit verũ ꝙ nec nauale bellũ eſt. nec ꝙ nauale bellũ nõ eſt. qđ eſt impoſſibile. Iſta rõ fundatur ſup duas regulas. Prima ꝙ oĩs ꝓpõ vera de futuro hꝫ aliquã ꝓpõnem verã de preſenti: que aliquã erit vera. Alia regula eſt ꝙ ꝓpõnem eſſe falſam conuertitur cum ꝯdictorio iſtius ꝓpõnis. vbi gr̃a. iſta ꝓpoſitio. ſor. eſt. eſt falſa ⁊ cõuertitur cũ iſta ſor. non eſt. igit̃ ſi vtraq̃ iſtarũ ſit falſa hoc erit. hoc nõ erit. ideo vtraq̃ iſtarũ eſt falſa iſtis demonſtratis. hoc erit hoc non erit. cõuertitur cum iſta. hoc erit. hoc non erit. ¶ Circa primam regulã eſt ſciendũ ꝙ omnis ꝓpõ ſingularis que eſt de ſubiecto ſingulari ſimplici vera de futuro habebit aliam de pñti verã in eiſdẽ terminis que aliquñ erit vera. vt ſi hec ſit vera de futuro antixp̃s erit. hec de pñti aliquñ erit vera. ſ. antixp̃s eſt. ſꝫ ſi ꝓpoſitio ſit vera de futuro. ⁊ hẽat terminum cõem pro ſubiecto vel ſingularẽ cõpoſitum ex ſubiecto cõi vel ex ꝓnomine demõſtratiuo ⁊ non cõi. nõ opꝫ ꝙ ſi ꝓpoſitio ſit vera de futuro ꝙ habeat aliquã de pñti in eiſdẽ terminis que aliquñ eſt vera. Iſta. n. erit vera. albũ erit nigrum. ⁊ hec nunq̃ erit vera. hoc albũ eſt nigrum. ſed in tali ꝓpoſitione de futuro vere correſpondet aliqua de preſenti in qua ſubijcitur ſubiectũ ſimpliciter reſpectu eiuſdẽ predicati. vt illa. album erit nigrũ. habebit illam de preſenti verã. hoc eſt nigrum demonſtrando ſubiectũ albedinis. ⁊ illa. hoc album erit nigrum. habebit talem de preſenti verã. hoc eſt nigrum.

Nõ pulcherrimum dictum.

¶ Que ꝗ̃ ꝯtingũt icõuenientia hec ſũt ⁊ hmõi alia. Si oĩs affirmatiõis ⁊ negatiõis vl' i his q̃ in vlib⁹ dicũ' vlr. vel i his q̃ ſunt ſingularia neceſſe eſt oppoſitaꝝ hãc verã eẽ. illã võ falſaꝫ. Nihil aũt vtrũlibet eẽ in his que ſunt ⁊ que fiunt ſed oĩa eſſe vel fieri ex neceſſitate.

ARGI. ¶ Ea igit̃ abſurda q̃ eueniũt hec ſũt: ⁊ iſtiuſmodi cetera. Si necẽ ẽ enũciationũ oppoſitaꝝ tã i vlib⁹ vlr. q̃ꝫ i ſingl'arib⁹: alterã verã: alterã falſã eẽ. nihil iquã i his eẽ q̃ fiũt: qđ eq̃ fieri atq̃ nõ fieri poſſit: ſꝫ eẽ ac fieri necẽio cũcta.

¶ Hec eſt ſcđa particula prime particule in qua pħs oſtendit incõuenientia que ſequuntur ex illo inconuenienti. quod eſt ꝙ oĩa que eueniunt de neceſſitate eueniũt. Et cõtinet duas particulas. In pͣ ponit illud eſſe incõueniens per impoſſibile deducẽdo ad impoſſibilia que ſequunt̃ ad hanc. oĩa que eueniunt de neceſſitate eueniunt. In ſecunda ibi (Q; ſi hec non ſunt) probat idẽ oſtenſiue. In prima pticula cõcludit inconuenientia ⁊ remouet duas falſas rñſiones. dicit ergo primo ꝙ hec incõuenientia. ⁊ hmõi ſunt que ſequũtur. ſi detur ꝙ tam in vlibus q̃ꝫ ſingularibus de futuro determiata altera pars ꝯdictionis eſt vera ⁊ altera falſa. quia ſi ſic eſſet alterũ ꝯtradictoriorũ erit neceſſario verũ ⁊ alterum falſum. ⁊ ſic nihil fieret a caſu nec ad vtrũlibet. ſed omnia que ſunt de neceſſitate ſunt. ⁊ oĩa que fient de neceſſitate fiẽt. quod eſt inconueniens. hec ꝯſequentia patet ex precedentibus.

¶ Quare ñ oportebit neq̃ ꝯſiliari neq̃ negociari: q̃m ſi h̃ faciũ⁹ erit h̃. Si ñ hoc: ñ erit h̃.

ARGI. ¶ Quare nec ꝯſultare op⁹ ẽ nec aggredi res agẽdas: veluti ſi hoc qdẽ fecerim⁹, eueniet h̃ ſi hoc vero nõ fecerimus non eueniet hoc.

¶ Ex h̃ incõuenienti ꝙ oĩa q̃ eueniũt de necẽitate eueniũt deducit ad iſta duo icõuenientia. Unde ponit iſtã ꝯnẽ q̃ ẽ. 2 3. h⁹ lib. ꝙ nõ oĩa q̃ eueniũt de necẽitate eueniũt. h̃ ꝯ probat̃ p impoſſibile. 2° oſtenſiue ibi (Q; ſi h̃ nõ ſit) ꝓbat 3° ꝯnẽ. p deducẽdo ad impoſſibile. i. ad duo icõuenientia. Pri'm eſt ꝙ non oportebit de aliq̃ ꝯſiliũ accipe. ⁊ illud ſeqt̃ur. q2 vt ꝓbatũ eſt. 3° eſt h̃ ꝯſiliũ nõ eſt de his vl' ex his. q̃ ſt ex necẽitate. ſꝫ ſolũ d' ꝯtingẽtib⁹ eẽ vel nõ eẽ. q̃ ſt in nr̃a ptãte. Scđꝫ icõueniẽs ẽ ꝙ oẽs actiões hũane q̃ ſt pp aliquẽ finẽ erũt ſupflue. q2 ſiue opent̃ ſiue nõ operentur eueniẽt fines q̃s itẽdim⁹. ſꝫ h̃ eſt ꝯ nieniẽ hoĩuꝫ q negociant̃ ⁊ ꝯſiliant̃. q2 ea eã vñr ꝯſiliari ⁊ negociari vt fines intẽti eueniãt. ⁊ pp aliũ ⁊ aliũ finẽ hoĩes negociãt' ⁊ ꝯſiliant̃. Cap. 6. ⁊ alibi ſepius.

¶ Nihil. n. phibꝫ i milleſimũ ãnuꝫ hũc qdeꝫ dicẽ h̃ futuꝝ eẽ. hũc võ nõ dĩe. Quare ex neceſſitate erit qđlꝫ eoꝝ qđ veꝝ erat dicẽ tũc.

¶ Nihil. n. phibꝫ ⁊ ãnos vſq̃ cẽties cẽtũ, vnũ hoc fore: alteꝝ nõ fore dicẽ: vt neceſſario ipſoꝝ eueniat alteꝝ: qđ qdẽ vere tunc diceret. ARGI.

¶ Remouet duas falſas rñſiões q̃ poſſent dari ad rõnẽ ſuam ſupi⁹ poſitã q̃ fuit iſta. ſi ſit determiata vitas i illis de futuro: tũc ſi aliqs dixerit ꝙ h̃ eueniet. ⁊ ali⁹ dixerit ꝙ h̃ nõ eueniet. necẽ eſt alteꝝ eẽ veꝝ ⁊ ita alteꝝ d' necẽitate eueniet. Ad iſtã rñſionẽ r̃ñdet aliq̃s ꝙ ſi aliqs affirmaret aliqđ euenire ſic. ⁊ aliqs negaret idẽ. necẽ eſt alterũ dixiſſe verũ. Si fiat ſmo de ꝓpinquo futuro ⁊ nõ de remoto. Iſtã rñſionẽ remouet dicẽs ꝙ nõ eſt diuã ſiue fiat ſmo de ꝓpinquo ſiue de remoto quãtum ad inconueniens cõcluſum. nihil. n. refert dicere ꝙ aliqđ verũ eſt nunc. ⁊ idẽ dicere ante milleſimũ annuꝫ.

¶ At võ nec ẽ hoc dĩt ſi aliqs dixerit ꝯdictionẽ vel nõ dixerit. mãi'm eſt. n. q2 ſic ſe hñt res. vt ſi h̃ qdẽ affirmauerit ille võ negauerit. nꝫ. n. pp affirmare vl' negare erit vl' nõ erit. nec in milleſimũ ãnũ magis q̃ꝫ i q̃tolꝫ tpe. Quare ſi i oĩ tpe ſic ſe hẽbat vt vnũ vẽ diceret̃ necẽ ẽ h̃ fieri. ⁊ vnũq̃dq̃ eoꝝ q̃ fiũt ſic ſe hr̃e vt ex necẽitate fieret. qñ. n. vẽ dicit qs q̃m erit. ñ pt nõ fieri. ⁊ qđ fcm̃ eſt veꝝ eſt dicẽ ſp q̃m erit.

¶ At võ neq̃ q̃cq̃ refert ſi q̃ppiã dixere ꝯdictionẽ ipſa vel nõ dixere. Pꝫ. n. ita res ipas ſeſe hr̃e ⁊ ſi ñ alter q̃cq̃ affirmabit. alter negabit. ñ. n. q2 affirmatio dcã ẽ: aut negatio: iõ res erit: aut nõ erit: ñꝫ magis ſi ad ãnos vſq̃ cẽties cẽtũ: q̃ꝫ q̃to tpe fore aut nõ fore dicat̃. q̃re ſi i oĩ tpe ꝯdictio ſic ſe habebat: vt altera ps ipſi⁹ ſit vẽa: necẽ erat hoc fieri ⁊ vnũq̃dq̃ eoꝝ q̃ fuere: ſic ſp ſeſe hẽbat, vt necẽio fiat. nã ſi vere q̃ſpiaꝫ dixit, hoc fore: fieri neqt vt nõ oriat̃ ipſuꝫ atq̃ eueniat: ⁊ ſi euenit atq̃ eſt ortum ſemp antea veꝝ erat ipſum dicere fore. ARGI.

¶ Remouet 2'm rñſionẽ. q1 poſſꝫ aliqs dicere ꝙ ſi aliqs affirmaret aliqđ futurũ ꝯtigẽs. ⁊ ali⁹ negaret illud idẽ. ꝙ tũc neceſſe eſt alteꝝ iſtoꝝ dĩe veꝝ determiate. ſꝫ h̃ ẽ pp eoꝝ dicẽ. ⁊ ñ q2 alteꝝ iſtoꝝ ẽ determiate veꝝ. ſ. affirmatio vel negatio. Iſtã rñſionẽ remouet dicẽs ꝙ pp dĩe alic⁹ nec magis nec minus eueniẽt. ſꝫ i eo ꝙ res ẽ vel nõ eſt dĩ orõ vera vel falſa. Unde nihil refert dĩe h̃ ẽ veruꝫ. h̃ erit ante milleſimũ ãnũ vel ſꝑius ⁊ iõ ſiue ſit determiatũ ꝙ h̃ erit ſiue ſit determinatũ ꝙ hoc non erit oĩa fiẽt ex neceſſitate ⁊ nihil a caſu nec ad vtrũlibet ⁊c.

¶ Cõ/ſi hec nõ ſit poſſia videmus.n.eẽ pn^m futuroꝝ ⁊ ab eo qḋ ꝯſiliamur atq; agim⁹ aliqd.

ARGl. ¶ Si.n.hec eẽ nequeũt.videm⁹.n.principiũ futuroꝝ:⁊ deliberãdo qppiã atq; agẽdo.

¶ Hec eſt 2ª pars hui⁹ ſcḋe pticule in q̃ oſtẽdo ꝑipo ſe ꝙ nõ oia quo eueniũt de nec̃itate eueniũt.oñdit idẽ ꝑ rõnes oñ/ſuas.⁊ dicit pmo ꝙ ſi ꝑdicta nõ ſũt poſſia.tũ ꝓoeẽ ꝓpoſitũ alia via.⁊ ꝓbat dupli̾ ꝙ nõ oia q̃ eueniũt de neceſſitate eueniunt.pª rõ eſt hec.Illa quoꝝ nos ſum⁹ pnª non ſunt de neceſſitate.ſꝫ quorũdã futuroꝝ nos ſum⁹ pncipia.ḡ quedã futura de nec̃itate nõ eueniũt.⁊ ꝑ ꝯñs nõ oia q̃ eueniũt de neceſſitate eueniũt.maior pꝫ.qm̃ ſum⁹ nos oñi nr̃oꝝ actuũ ita ꝙ in libera ptãte eſt agere qḋdã vel nõ agere.ciꝫ manifeſtũ eſt ꝙ talia quoꝝ nos ſumus pncipia non de neceſſitate eueniũt.Si.n.talia de nec̃itate eueniũt.oia ꝑ que in ꝯuerſatione hũana hoies eliciunt̃ ad bona ⁊ retrahũt̃ a malis eẽnt inutilia ⁊ ſuꝑflua.cuiuſmodi ſunt ꝑſuaſiones ⁊ deprecationes.ꝯiurationes.periurationes ⁊ remuneratiões.Si.n.oia q̃ agim⁹ de neceſſitate agim⁹ ſiue fierẽt ꝯiurationes ſiue ꝑſuaſiones ſiue nõ fierent.nihil minus agem⁹ oia.Et ſic oia ꝑ q̃ hoies alliciunt̃ a bonis ⁊ retrahunt̃ a malis eſſent ſuperflua.qḋ eſt incõueniẽs:⁊ ſic pꝫ ma.⁊ mi.pꝫ eẽ.ſ.ꝙ nos ſum⁹ pnª quorũdã futuroꝝ.nã nos ꝯſiliamur de agẽdis a nobis.ſꝫ nõ ꝯſiliamur niſi de his q̃ ſũt i nr̃a ptãte.i.quoꝝ nos ſum⁹ pnª.

¶ Et qm̃ eſt oĩno in his que nõ ſꝑ actu ſũt eẽ vel nõ eſſe poſſe vt in qbus vtrunq; ꝯtingit ⁊ eſſe ⁊ nõ eẽ.Quare ⁊ fieri ⁊ nõ fieri.

ARGl. ¶ Et oĩno id qḋ ſilr̃ eẽ atq; nõ eẽ põt eſſe inter ea q̃ nõ ſꝑ ſunt actu.In qb⁹ vtrunq; ⁊ eẽ in quã ⁊ nõ eẽ ꝯtingit:q̾re ⁊ fieri ⁊ non fieri.

¶ Oñſo in reb⁹ hũanis ꝙ nõ oia q̃ eueniũt de neceſſitate eueniũt.oñdit idẽ in alijs reb⁹ ꝙ nõ oia q̃ eueniunt de neceſſitate eueniũt.Et eſt rõ talis.q̃cũq; pñt fieri ⁊ nõ fieri illa de neceſſitate nõ eueniũt.ſꝫ multa q̃ eueniũt pñt indr̃nter fieri ⁊ nõ fieri.ḡ multa q̃ fiũt nõ de neceſſitate fiunt.maior ẽ de ſe manifeſta.minor pꝫ ꝑ rõnẽ.⁊ ꝑ exẽpla ſenſibilia.ꝓ ſic.Quecũq; nõ ſunt ſꝑ actu pñt eẽ ⁊ nõ eſſe aliqñ.vel ſꝑ eſſent.vel ſꝑ non eẽnt.⁊ ꝑ ꝯñs nõ pñt fieri ⁊ nõ fieri.q̾ talia nõ pñt eẽ vel nõ eſſe niſi ꝑ eoꝝ fieri vel non fieri.In qbus ḡ ꝯtingit fieri ⁊ nõ fieri in eiſdẽ ꝯtingit eẽ ⁊ nõ eſſe ⁊ ecõuerſo.ergo talia nõ ex neceſſitate fiũt vel ſunt.ſꝫ in eis eſt nã poſſibilis ꝑ quã indifferenter ſe hñt ad fieri vel nõ fieri.⁊ ad eſſe ⁊ nõ eſſe ⁊c.

ARGl. ¶ Et mlt̃a alia nobis mãifeſta ſt̃ ſic ſe hñtia.vt qm̃ hãc veſtẽ poſſe ẽ icidi.⁊ nõ icidit:ſꝫ pri⁹ exterit.Silr̃ ãt ⁊ nõ icidi poſſe eſt.Nõ.n.eẽt pri⁹ eã exteri niſi eẽt poſſe nõ icidi.Quare ⁊ i alijs futuris quecũq; ſm potẽtiã dr̃ hmõi:manifeſtũ eſt qm̃ nõ oia ex neceſſitate vl̃ ſũt vel fiũt.Sꝫ alia qdẽ ad vtrũlibꝫ ⁊ nõ magis vl̃ affirmatio vel negatio vera ẽ.alia võ magis quidem hñt in plurib⁹ alteruꝫ.Sed ꝯtingit fieri alterum.alterum autem minime.

ARGl. ¶ Et reꝝ cõplures ita ſeſe hñtes ipſis oculis cernim⁹.Nã vt h̄ exẽplo ꝑcipiat̃/veſtimẽtũ hoc poſſe ẽ ſcindi:⁊ nõ ſcidet:ſꝫ tpe poſt ꝯteret.ſilr̃ ⁊ nõ ſcindi poſſe ẽ:nõ.n.poſſet tpe p⁹ ꝯtritũ fore:ſi ſcindi nõ poſſꝫ.Quare ⁊ i alijs ita eſt reb⁹:q̃cũq; talẽ potẽtiã ſubeũt.Si igit̃ nunquã hec fieri nequnt:pꝫ nõ oia nec̃io vel eẽ vel fieri:ſꝫ q̃dã talia eẽ:vt eq̃ fieri atq; nõ fieri poſſint.de qb⁹ nõ eſt magis affirmatio q̃ꝫ negatio vã.q̃daꝫ eſſe hmõi/vt ipſoꝝ magis qdeꝫ ⁊ plerunq; alteꝝ eueniat.Poſſit tñ ⁊ alterum euenire:alterum võ nõ euenire.

¶ Eadeꝫ m noꝝ ꝓbat̃ ꝑ exẽpla ſic.Accipiat̃ vna noua veſtis manifeſtũ eſt ꝙ poſſe eſt eãdẽ icidi.q̾ ex pte veſtis nihil obuiat:nec ẽt aliqd obuiat ex pte agẽtis q̾re nõ poſſit incidi.poſſe eſt ẽt eandẽ veſtẽ nõ icidi:qḋ ꝓbatur:q̾ poſſe eſt illa veſte idui.⁊ per ꝯñs eſt poſſe eã exteri.i.vetuſtate eã corrũpi.ſꝫ ſi exterat̃ nõ icidit̃.⁊ ꝑ ꝯñs poſſe eſt eãdẽ nõ icidi.ḡ vtrũq; ẽ poſſe.ſ.eandẽ veſtẽ icidi ⁊ nõ icidi ⁊ ꝑ ꝯñs nõ eſt neceſſe eã incidi nec eſt nec̃e eã nõ icidi.Et ex h̄ ꝯcludit pħs ꝙ vlr̃ in alijs futuris q̃ nõ ſꝑ ſunt actu.ſꝫ i pa^a manifeſtũ eſt ꝙ nõ oia ex neceſſitate ſt̃ vel fiũt.ſꝫ eoꝝ q̃daꝫ ſe hñt ad vtrũlibet q̃ eq̃lr̃ ſe hñt ad affirmationẽ vel negationẽ.Alia võ ſũt in qb⁹ alteꝝ ꝯdictorioꝝ ꝯtigit vt in plib⁹ ⁊ reliquũ vt in paucioribus.ſꝫ in oĩbus talibus eſt ptãs ad eẽ vel nõ eẽ.ad fieri vel nõ fieri.

¶ Igit̃ eẽ qḋ ẽ qñ ẽ ⁊ nõ eẽ qḋ nõ ẽ qñ nõ ẽ nec̃e ẽ.Sꝫ nõ oẽ qḋ ẽ nec̃e eſt eẽ:nec qḋ nõ eſt nec̃e eſt nõ eẽ.Nõ.n.idẽ ẽ oẽ qḋ ẽ eẽ nec̃io.⁊ nec̃io qñ eſt ⁊ ſimplr̃ eẽ ex nec̃itate.Silr̃ ãt ⁊ i eo qḋ nõ eſt.Et in ꝯdictiõe eadẽ rõ ẽ eẽ qdẽ vel nõ eẽ oẽ nec̃e ẽ ⁊ futurũ eẽ vel nõ eẽ.nõ tñ ẽ diuidẽtẽ dicẽ alteꝝ nec̃io.Dico ãt nec̃e qdeꝫ futurũ eẽ bellũ nauale cras.vl̃ nõ eẽ futuꝝ.Sꝫ nõ futurũ eſſe cras nauale bellũ nec̃e eſt vel nõ futurũ eſſe:futurũ ãt eſſe vel nõ eſſe neceſſe eſt.

¶ Neceſſe eſt igit̃ id qḋ ẽ/qñ eſt/eſſe:⁊ id qḋ nõ eſt/qñ nõ eſt/nõ eſſe:nõ tñ:aut oẽ qḋ eſt/eſſe:aut oẽ qḋ nõ eſt/nõ eẽ/nec̃e ẽ.nõ.n.idẽ eſt oẽ qḋ eſt nec̃io eẽ/cũ eſt:⁊ ſimplr̃ neceſſario eẽ:⁊ de eo qḋ nõ ẽ/ſilĩ mõ:⁊ in ꝯtradictiõe ẽt rõ eadẽ eſt.oẽ nãq; nec̃e eſt eſſe aut nõ eſſe:⁊ itẽ fore aut nõ fore:non tñ nec̃e eſt diſtincte alterũ fore veluti nec̃e eſt qdeꝫ pugnã naualem cras fore.aut nõ fore:non tñ fore pugnã naualem cras neceſſe:neq; rurſus non fore.at tamen fore/aut non fore neceſſe eſt. ARGl.

¶ Hec eſt 2ª pticula ſcḋe ptis pncipalis in q̃ oñdit̃ q̃liter ꝓpõnes de futuro in mã ꝯtigẽti ſe hñt ad vitatẽ ⁊ falſitatẽ.⁊ ꝯtinet tres pticulas.In pª oñdit q̃lr̃ in hꝫ ꝓpõnib⁹ eſt determinata vitas.In 2ª ibi (Quare qm̃) oñdit quõ in ipſis non eſt determiata vitas.In 3ª ibi (Quare ꝯcludit duo correlaria) In pª.ergo pte ponit duos modos in ꝓpõnib⁹ de futuro q̃bus in mã ꝯtingẽti eſt determiata vitas.Prim⁹ modus ẽ ꝙ in ꝓpõnib⁹ de futuro limitatis ⁊ determiatis ad menſurã ſcḋ quã res futura hẽbit eẽ eſt vitas determiata.ſicut in illis de pñti ⁊ de pťo.v.g.ſicut iſte ꝓpõnes de pñti ſũt ve.oẽ qḋ eſt qñ eſt nec̃e eſt eẽ.ſilr̃ eẽ qḋ nõ ẽ dũ nõ ẽ nec̃e ẽ nõ eẽ.Ita iſte ꝓpõnes de futuro ſũt determiate ve.oẽ qḋ erit nec̃e eſt fore qñ erit.ſilr̃ iſta eſt va.oẽ qḋ nõ erit neceſſe erit nõ fore qñ nõ erit:ſicut hec ẽ falſa.oẽ qḋ eſt nec̃e eſt eſſe.ita h̄ eſt falſa.oẽ qḋ erit nec̃e erit fore.nec iſte ſunt ꝓpõnes eedem.oẽ qḋ eſt nec̃e eſt eẽ.⁊ oẽ qḋ eſt qñ eſt neceſſe eſt eẽ.Et in ꝯdictiõe eadeꝫ rõne.Scḋs modus ꝑ quẽ eſt determinata veritas in illis de futuro ẽ.q̾ ſicut in ꝓpõne de pñti diſiunctiua cũ ſuo ꝯdictorio ẽ determiata vitas:ſic ꝙ diſiũctiua fcã ex ꝯdictorijs eſt determinate va ⁊ nec̃ia.ita eſt in illis de futuro.ſ.ꝙ diſiun/

A

Nō ad intelliḡ huiꝰ ꝓpōnis q̄ valet ad q. ſeq̄nte

ctiua ſcā ex ꝯdictorijs de futuro eſt determinate v̄a ⁊ nec̄ia. v̄.g. ſicut h̄ ē determiate v̄a. āticⱳ̄s ē vel āticⱳ̄s nō eſt. ita h̄ ē deteriate v̄a. āticⱳ̄s erit. vel āticⱳ̄s nō erit. Un̄ q̄uis nauale bellū nō ſit nec̄iuꝫ nec mō fore. nec fore cras. tn̄ nec̄iū eſt nauale bellū fore vel nō fore cras. ⁊ h̄ in ſenſu cōpoſito in q̄ denotat̄ ꝙ h̄ eſt nec̄ia. nauale bellū erit. vel nō erit cras. nō aūt in ſenſu diuiſo i q̄ denotat̄ ꝙ nec̄iū ē nauale bellū cras fore vel nec̄iū ē nauale bellū cras nō fore. ¶ Hic ſunt duo notāda. ꝑ circa p̄m̄ q̄uo ponit̄ deteriata v̄itas i illis de futuro. Eſt ḡ notā̄ ꝙ h̄ ꝓpō. oē qd̄ ē qn̄ eſt nec̄e eſt eē. eſt multiplex ſm̄ cōpōnē ⁊ diuiſionē. In ſenſu cōpōnis ꝑtur ly. nec̄e. ⁊ denotat ꝙ h̄ ꝓpō ſit nec̄ia. oē qd̄ eſt ⁊c. eſt qn̄ ē ⁊ h̄ eſt veꝝ in ſenſu diuiſionis. Eſt vlteriꝰ diſtinguēda ex eo ꝙ p̄t eſſe t̄palis vel de tēporali extremo. ⁊ h̄ diſtictio p̄t eſſe diſti° ſm̄ cōpōnē ⁊ diuiſionē. ſi ſit t̄palis. ſic h̄ eſt falſa. ⁊ eſt ſenſus oē qd̄ eſt nec̄e eſt eē qn̄ ip̄m ē. iſte eſt vnꝰ ſenſus diuiſus ⁊ ſic ē falſa. q2 ex hac ſeq̄tur ꝙ aliqn̄ oē qd̄ eſt nec̄e eſt eſſe. Jō ſm̄ ꝙ eſt t̄palis ſic hec eſt falſa. ſ3 qd̄ eſt de t̄pali extremo ē vlteriꝰ multiplex ex eo ꝙ h̄ deteriatio qn̄ p̄t ſe tenere ex p̄te ſbi. ⁊ tūc totū illud ē ſbm̄ qd̄ eſt qn̄ eſt. ⁊ ſic ē falſa. q2 denotat̄ ꝙ oē illd̄ de q̄ dr̄ h̄ totū qd̄ eſt qn̄ ē. ꝙ tale oē ſit neceſſe eſſe. ſ3 h̄ eſt falſu3. q2 h̄ totū qd̄ eſt qn̄ ē. v̄ificat̄ de quolꝫ exn̄te. ⁊ nō q̄lꝫ exn̄s neceſſe ē eē. ſ3 ſm̄ qd̄ ly. ſe t3 ex p̄te p̄dicati. ſic eſt v̄a ⁊ determiat modu3 nec̄itatis vel eē modificatū ꝑ modū nec̄itatis ⁊ tunc ille eſt ſenſus: ꝙ oē qd̄ eſt nec̄e eſt eē qn̄ eſt. h̄ eſt ꝓ illo tūc i q̄ eſt. ⁊ ſic ly nec̄e dicit nec̄itatē ſimpl̄r. ſ3 dicit neceſſitatē limitatā ad determiatā mēſurā in q̄ ipſa res eſt. Un̄ denotat̄ ꝙ oē qd̄ eſt in aliq̄ inſtāti nō p̄t nō eē ꝓ illo iſtāti in q̄ eſt. vn̄ ſi in hoc īſtāti ſit hec v̄a. ſoꝛ. ē ipoſſe ē ꝙ in h̄ iſtāti ſit hec falſa ſoꝛ. eſt. Impoſſe. n. eſt ꝙ aliq̄d mutet̄ in inſtāti de v̄itate i falſitatē. ⁊ ꝯ̄. Cuiꝰ rō eſt. q2 ſi aliq̄d mutet̄ in iſtāti de v̄itate in falſitatē. aut ergo mutatiōe ſubita. aut ſucceſſiua: nō ſubita: quia qn̄ mutatio eſt ſubita tūc eſt terminꝰ mutatiōis. ſ. terminꝰ a quo ⁊ terminꝰ ad quē. ergo ſi aliq̄d in inſtāti ſubito mutaretur de veritatē in falſitatē aliq̄d in inſtāti ſil̄ eſſet verū ⁊ falſu3: qd̄ eſt ipoſſe. nec pōt aliq̄d in inſtāti mutari mutatiōe ſucceſſiua. q2 oīs mutatio ſucceſſiua h3 neceſſario priꝰ ⁊ poſteriꝰ. ſ3 priꝰ ⁊ poſteriꝰ nō pn̄t eē in iſtāti. cū inſtās ſit idiuiſibile. ergo in iſtāti nō pōt eſſe mutatio ſucceſſiua. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō p̄t aliq̄d in inſtāti mutari a veritate in falſitatē. vel eꝯ̄ mutatiōne ſucceſſiua.

B

¶ 2° eſt notādū circa modū quo ponit̄ determinata veritas in illis de futuro ꝯtingenti ꝙ ois diſiunctiua eſt neceſſaria in qua ſit diuiſiōiter ꝯdictoria oppoſita. ⁊ per ꝯn̄s talis diſiūctiua eſt determiate vera. ꝙ āt talis diſiunctiua ſit neceſſaria p3. q2 ſuū ꝯdictoriū ē ipoſſe cū icludat ⁊ iferat ſuas ꝯdictorias ꝓpriā. ⁊ ꝑ ꝯn̄s icludit oppoſita qd̄ p3. nā illa ꝓpō. nō āticⱳ̄s erit. vel āticⱳ̄s non erit. icludit. ⁊ infert ſuā ꝓpriā ꝯdictoriā. nā ſeq̄t̄ nō āticⱳ̄s erit vel nō erit ergo āticⱳ̄s erit. ⁊ ſeq̄t̄ āticⱳ̄s erit. ḡ āticⱳ̄s erit vel nō erit. q2 argnit̄ a p̄te diſiūctiue ad totā diſiūctiuā ḡ a p̄ ad vlm̄ ſeq̄tur. nō āticⱳ̄s erit vel nō erit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s iſta. āticⱳ̄s erit vel non erit. eſt nec̄ia. q2 ſeq̄tur ex ſua ꝯdictoria ⁊ ſua ꝯdictoria icludit oppoſita q2 icludit iſtas duas. āticⱳ̄s erit. ⁊ āticⱳ̄s non erit. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſua ꝯdictoria eſt ipoſſis.

C

¶ Sciēm̄ eſt ꝙ iſta diſtinctio vlt. ſ. qn̄ li qn̄ p̄t teneri ex p̄te ſbi vl̄ ex p̄te p̄di. p̄t eē diſti° ſm̄ amphibologiā ꝑ diuerſitatē ꝯſtructiōis. vel p̄t eē diſti° ſ3 cōpoſitionē ⁊ diuiſionē ex eo ꝙ hec deteriatio qn̄ ponit̄ iter duo determinatiua. ⁊ p̄t idr̄nter cōponi cū vno vel cū alio.

¶ Quare qm̄ orōnes ſil̄r v̄e ſt̄ queādmodu3 ⁊ res ſe hn̄t. mā̄iꝰm̄ ē qm̄ q̄cūq3 ſic ſe hn̄t vt ad vtrūlibet ſint ⁊ ꝯ̄ria ipſoꝝ ꝯtigē queāt. nec̄e ē ſil̄r ſe hr̄e ꝯdictionē qd̄ ꝯtingit in his q̄ nō ſp̄ ſunt. ⁊ nō ſp̄ non ſunt. hoꝝ. n. nec̄e eſt q̄dem alterā p̄tē ꝯdictionis verā eē vel falſa3 nō tn̄ hoc aut illud ſ3 vtrūlibet ⁊ magis q̄de3 alterā verā: non tn̄ iam veram vel falſam.

¶ Quare cu3 orōnes ita ſūt vere: queādm̄ ſeſe hn̄t res ip̄e p3 ⁊ ꝯdictionē ipſam q̄ circa res eas efficit̄ q̄ ſic ſe hn̄t: vt eq̄ fieri atq3 n̄ fieri: ⁊ eē atq3 nō eē poſſint nec̄io: ꝑinde ſe ic hn̄t atq3 res tales ſeſe hn̄t: ⁊ eādē cu3 illis legē ſubire: qd̄ q̄dē in hiſce ſit, q̄ nō ſp̄ ſunt aut non ſp̄ nō ſt̄. ꝯdictionis. n. reꝝ ipſa3 alterā q̄dē partē nec̄e ē verā eē, vel falſa3: nō tn̄ hāc vel hāc ſ3 vtraq3 ꝯtigerit: ſitq3 vt altera magis ſit v̄a non tn̄ vera: vel falſa diſtincte: ſicuti dixiꝰ.

ARGI.

¶ Hec eſt 2ª ꝑticula hꝰ ꝑticule in q̄ oñditur q̄l̄r i ꝓpōne de futuro in mā̄ ꝯtingētinō ē deteriata v̄itas. ⁊ declarat ꝙ in illis de futuro in mā̄ cōtingēti neutra ps ꝯdictiōis ꝑ ſe accepta ē deteriate v̄a. ⁊ ē ꝯ̄. 24 huiꝰ li. q̄ ꝓbat̄ ſic. Sicut res futura ꝯtingēs ſe h3 ad fore ⁊ nō fore. ita ꝓpō ꝯtingēs de futuro ſe h3 ad veritatē ⁊ falſitatē. hoc p3: q2 in eo ꝙ res eſt vel nō eſt dr̄ orō vera vel falſa vt ſupra dcm̄ ē. ſ3 res futura ꝯtingens ſe h3 ad fore eq̄l̄r ⁊ nō fore. ⁊ h̄ ē veꝝ loquēdo de ꝯtingēti ad vtrūlꝫ. ḡ ꝓpō de futuro i mā̄ ꝯtigēti eq̄l̄r ſe h3 ad v̄itatē ⁊ falſitate3. aut ḡ erit vtraq3 ps ꝯdictiōis deteriate v̄a in talibꝰ de futuro ꝯtingēti. aut neutra ꝑ ſe erit v̄a. ſ3 nō vtraq3 ps erit v̄a in talibꝰ deteriate. ḡ neutra ⁊c. ⁊ ſic ē in oībꝰ q̄ nō ſunt ſp̄ v̄a in talibꝰ de futuro. ſ. neutra ps ꝯdictiōis ꝑ ſe accepta ē determiate v̄a in illis de futuro. ſ3 cū diſiūctiōe ad ſuū ꝯdictoriū eſt determiate v̄a. h̄ eſt diſiūctiua ſcā ex ꝑtibꝰ ꝯdictorijs eſt determinate vera. vt declaratum eſt ſupra.

¶ Quare māifeſtū ē qm̄ n̄ ē nec̄e oēs affirmatiōes vel negatiōes oppoſitaꝝ hāc q̄dē verā illā āt falſa3 eē. Nec3. n. queādmodu3 i his q̄ ſt̄ ſic ſe h3 ēt in his q̄ nō ſunt: poſſibilia tn̄ eē aut non eſſe. ſed queādmodum dictum eſt.

¶ Quare p3 nō oīu3 affirmationū ⁊ negationu3 oppoſitaꝝ alterā neceſſario verā eſſe: alterā falſa3: nō. n. in hiſce q̄ ſunt, ſic res ſe h3: ⁊ in ijs que non ſunt quidē: eſſe vero, aut nō eſſe poſſunt: ſed vti diximus.

ARGI.

¶ Hec eſt 3ª ꝑticula hꝰ ꝑticule in q̄ ph̄s infert duo correlaria ex dcis. Pm̄ eſt ꝙ nō ſp̄ eſt nec̄iu3 ꝙ altera pars ꝯdictiōis ſit determiate v̄a ⁊ altera falſa. 2m̄ ꝙ nō ſil̄r ſe hn̄t ꝑtes ꝯdictionis ad v̄itatē ⁊ falſitatē in illis de p̄nti ⁊ in illis de p̄terito. ⁊ in illis de futuro i mā̄ ꝯtingēti. ¶ Hic ſūt tria notāda: ⁊ vnū dubiū. Notādū eſt p̄ ſm̄ intentionē ph̄i hic. ꝙ in ꝓpōnibꝰ de p̄nti ⁊ de p̄terito eſt deteriata v̄itas vel falſitas. ſ3 nō in ꝓpōnibus de futuro in mā̄ ꝯtigēti ⁊c. In ꝓpōnibꝰ de p̄terito poni ſolēt due regl̄e. Pria eſt ꝙ oīs ꝓpō affirmatiua v̄a de p̄terito eſt nec̄ia. Alia ē iſta. Oīs ꝓpō negatiua falſa de p̄terito eſt ipoſſis. S3 iſte rl̄e intelligēde ſūt de ſingularibꝰ ꝓpōnibꝰ de p̄terito vbi ſubijcit̄ terminꝰ ſingularis ſimpl̄r. In vlibus āt nō ſūt ille regule vere. Nā hec eſt h̄ mō v̄a. oīs hō fuit an̄. a. ſit. a. inſtās p̄n̄s. ⁊ h̄ nō eſt nec̄ia. q2 q̄nq3 erūt ſla qn̄ alij homines erūt q̄ nō fuerūt an̄. a. Sil̄r in ſingularibꝰ vbi ſubijcitur terminꝰ ſingularis cōpoſitus ex ſbā ⁊ accn̄te capiūt iſte due rl̄e inſtāriā. nā hec ē v̄a. ſoꝛ. vigilās fuit hic intꝰ. ſit ita ꝙ ſoꝛ. fuit vigilās: ⁊ ſit h̄ intuere iā ſorte dormiēte erit hec falſa ꝓpt falſa3 iplicationē. q2 iplicat ſoꝛ. eſſe vigilantē accipiendo li vigilātē ꝓ eo ꝙ eſt vigilās. Adhuc in ꝓpōnibꝰ ſingularibꝰ vbi ſubijcit̄ terminꝰ ſimplex nō ſt̄ iſte regule v̄e. ſ3 ſolū in illis ꝙ ꝓtō q̄ nō dēpēdēt a futuro: cꝰ ſūt tales ꝓpōes. āticⱳ̄s fuit naſciturꝰ. Jacobꝰ fuit moriturꝰ in. a. ſit. a. iſtās futuru3. Un̄ ſicut i ꝓpōſibꝰ d̄ fu°in mā̄ ꝯtingēti nō ē deteriata v̄itas,

D

Nota h̄ ꝯtra mathematicos ⁊ aſtrologos oēs

ſic in ꝓpoſitionib⁹ de pñti vel de p̄terito q̄ dependēt a futuro. vel q̄ eq̄pollēt ꝓpōnib⁹ de futuro. nec ē determiate v̄itas. nec ē d̄termiate falſitas: Un̄ ſicut illa ꝓpō. a. erit. nec ē determiate v̄a nec f̄l'a. ſic illa a. ē futurū: q̄ ep̄ollet illi. a. erit. nec ē determiate vera nec determiate falſa. Un̄ ph̄s itēdit hic d̄r̄e ꝙ in illis de pñti ⁊ de p̄terito q̄p v̄itas nō d̄pēdet a futuro. neutro neceſſe ē alterā ptez ꝯdictōis eē d̄termiate verā ⁊ alterā determinate falſā. ſʒ nō ē ita de ꝓpōnib⁹ de pñti nec de p̄terito. q̄p v̄itas depēdet a fu'o.

E ¶ 2° eſt notā^m ꝙ ꝓpō ē determiate v̄a 3^r. Uno^c q: ſic determiat ad v̄itatē ꝙ no pt eē f̄l'a. ⁊ iſto^c ſola ꝓpō nec̄ia d̄r determiate v̄a. Alio^c d̄r ꝓpō determiata v̄a q̄ ſic eſt v̄a p̄ h̄ ꝙ nō poterit nō eē v̄a p̄ h̄ inſtāti. ⁊ ſic ꝓpō de pñti c⁹ v̄itas nō depēdet a futuro ē d̄teriate v̄a. vt iſta ſor. ē alb⁹. eſt ita deteriate v̄a p̄ h̄ iſtāti ꝙ nō p̄t nō eē v̄a in h̄ iſtāti. nec vnq̄ʒ potuit eē f̄l'a in h̄ iſtāti. Tertio d̄r ꝓpō determiate v̄a q̄ ſic eſt v̄a p̄ h̄ iſtāti ꝙ nō p̄t eē f̄l'a p̄ h̄ iſtāti: ⁊ ſic eſt altera ps ꝯdictōis i illis de futuro in mā ꝯtigēti v̄a deteriate p̄ h̄ iſtāti p̄ q̄ eſt v̄a ꝙ nō eſt f̄l'a: potuit tn̄ fuiſſe f̄l'a p̄ eodē iſtāti. v̄. g. ſi ſor. mouet' in. a. hec ē d̄termiate v̄a. nunc. ſ. i. c. ſit. c. pñs inſtās: ſor. mouet' in. a. q̄ nō eſt f̄l'a. in. c. pōt tn̄ fuiſſe falſa i. c. qȯ ꝓbat'. nā ſeq̄t'. ſor. nō mouet' in. a. ḡ hec eſt falſa. ſor. mouet' in. a. ſʒ in h̄ inſtāti. ſ. i. c. ē añs poſſ. ⁊ iō in. c. iſtāti eſt ꝯñs poſſ. ⁊ ita iſta ſ' ſimul v̄a in c. ſor. mouet' i. a. ⁊ poſſ ē ꝙ ſor. nō moueat' in. a. ſeq̄t' ꝙ poſſ ſit ꝙ h̄ ſit falſa in. c. ꝙ ſor. mouet' in. a. ſir ſi q̄elcat p⁹. a. tunc hec fuit f̄l'a in. c. ſor. nō mouet' in. a. ⁊ ita aliq̄ ꝓpō de futuro eſt vera i hoc iſtāti. ⁊ tn̄ eſt poſſ ꝙ ſit falſa in hoc iſtāti. ⁊ poſſ ē ꝙ fuit falſa in h̄ iſtāti.

F ¶ 3° notādū eſt ꝙ aliq̄ poſuīt ꝙ ꝓpō de futuro i mā ꝯtingēti nec eſt v̄a nec eſt f̄l'a. ⁊ rō eoꝝ ē iſta. Illud qȯ eſt idifferēs ad veꝝ ⁊ ad falſū eq̄lr nec ē veꝝ nec eſt falſuʒ. q: q̄ rōne eēt veꝝ eadē rōne eēt falſuʒ. cū ḡ nō p̄t eſſe ſil' verū ⁊ falſuʒ ſeq̄tur ꝙ h̄ ꝓpō nec eſt v̄a nec eſt falſa. Et ſm iſtā opionē eēt hec negāda. deus ſcit. a. fore. ſit. a. vnū futurū ꝯtingēs. q: nihil ſcit' niſi veꝝ. vt p3 p̄ poſte. ⁊. a. fore nō eſt veꝝ. iō de⁹ non ſcit. a. fore. nec ſcit. a. nō fore.

C ¶ Et ſi dicat' ꝙ hec ꝯña ſit bona, a. erit. ḡ de⁹ ſcit. a. fore, q: nō pōt añs eē verū ſine ꝯñte cū nullū verū ſit neſcitū. a deo. ſi ḡ hec ſit f̄l'a. de⁹ ſcit. a. fore. ſeq̄t' ꝙ hec ſit determinate falſa. a. erit. ⁊ p̄ ꝯñs ſua ꝯdictoria erit deteriate v̄a. ⁊ ita in ꝓpōnib⁹ de futuro i mā ꝯtingēti erit deteriata v̄itas. ¶ Huic rōni r̄ñdet ꝙ nō ſeq̄t'. a. erit. ḡ de⁹ ſcit. a. fore. nec valet in talib⁹. añs nō p̄t eē veꝝ ſine ꝯñte ḡ ꝯña ē bona. Et ſi dicat'. ſi nō ſeq̄t'. a. erit ḡ de⁹ ſcit. a. fore. ḡ opp^m ꝯñtis ſtat cū añte. ⁊ p̄ ꝯñs oppo^m ꝯñtis ⁊ añs pñt ſil' eē vera. a. erit ⁊ de⁹ nō ſcit. a fore. ⁊ p̄ ꝯñs eſt poſſ ꝙ aliq̄d ſit veꝝ neſcitū a deo. qȯ eſt ipoſſ. huic ꝯcedit' ꝙ opp^m ꝯñtis ⁊ añs pñt eſſe ſil' vera. Un̄ dicūt ꝙ aliq̄ ſtare ſil' p̄t eſſe dupl'r. aut q: pñt eſſe ſil' v̄a. aut q: vnū īfert opp^m alteri⁹. ⁊ iſto 2°

D mō ſtāt iſta ſil'. a. erit ⁊ de⁹ nō ſcit a fore. ¶ Meli⁹ tn̄ v̄r eſſe dōm ꝙ in ꝓpōnib⁹ de futuro i mā ꝯtingēti altera ps ē v̄a. ⁊ altera ps ē falſa mō q̄ dcm̄ ē. Un̄ ph̄s. loquēs de ꝯdictorijs de futuro in mā ꝯtingēti dicit ſic. qm̄ nec neutrū eſt veꝝ nec nō ꝯtigit d̄r̄e. Un̄ ſm ph̄ʒ. oʒ dicere ꝙ altera ps ꝯdictōis ſit vera i illis de futuro: q̄ʒuis tn̄ neutra ſit ita deteriata ſicut i illis de pñti ⁊ de p̄tō q̄ nō depēdēt a futuro. Un̄ ſi. a. erit. erit veꝝ d̄r̄e. a. erit. ⁊ ſi nō erit. erit veꝝ d̄r̄e ꝙ. a. nō erit. Si ḡ a. erit vel nō erit. erit verū dicere ꝙ. a. erit. vel ſim eſt d̄r̄e ꝙ. a. erit. Rō illi⁹ opi. q̄ eſt ꝙ ꝓpō de futuro eſt eq̄lr indifferēs ad veꝝ ⁊ ad falſū nō valʒ. q: p̄ eādē rōnē p̄t ꝓbari ꝙ. a. nec erit nec nō erit: ſed id qȯ eſt idifferēs eq̄liter ad fore ⁊ ad nō fore nō eſt neceſſe magis fore q̄ʒ nō fore. ſʒ. a. eſt eq̄liter idifferēs ad fore ⁊ ad nō fore. ſit. a. vnū tale qȯ ꝯtigit ad vtrūlibʒ fore ⁊ nō fore. ḡ q̄ rōne fore ipſi. a. īerit. eadē rōe ñ fore ierit ḡ qua rōne erit. a. eadē rōne. a. nō erit. ḡ ſi. a. erit. a. nō erit ḡ nec. a. erit. nec. a. non erit. Iō dico ꝙ nulla ꝓpō de futuro in mā ꝯtingēti eſt i h̄ iſtāti eq̄lr indr̄ns ad v̄itatē ⁊ falſitatē. q: cuiuſ ꝓpōni de futuro in h̄ inſtān ineſt veritas. ita ꝙ nō ineſt falſitas ſibi. Sil'r nihil qȯ ꝯtīgit ad vtrūlibet fore eſt i hoc inſtāti eq̄lr idr̄ns ad fore ⁊ nō fore. ita ꝙ vtrūlibet p̄tur eq̄liter de ipſo in h̄ inſtāti. q: cuilʒ tali vel nūc ieſt fore. ita ꝙ nō ieſt ſibi nō fore. vel ſibi ieſt in h̄ inſtāti nō fore ita ꝙ nō ineſt ſi d̄i fore. ¶ Sed forte d̄r̄et aliq̄s ſi h̄ modo ſit v̄a. āntixp̄s erit ḡ ſtatim poſt h̄ iſtās erit v̄a. ḡ veritas hui⁹ ꝓpōnis. antixp̄s

b erit fuit iā. ḡ neceſſe eſt ꝙ v̄itas h⁹ fuit i. a. q: ſi aliq̄d fuit neceſſe eſt ipm̄ fuiſſe. ḡ ipoſſ ē ꝙ hec fuit falſa i. a. ⁊ vera in. a. qm̄ icōpoſſibilia ſūt. q: eadē ꝓpō fuit falſa in. a. ⁊ vera i. a. ⁊ p̄ ꝯñs ſi hec. antixp̄s erit. ſit v̄a in. a. nō p̄t in futuro eē falſa in. a. nihil ḡ ē d̄r̄e ꝙ aliq̄ ꝓpō ē f̄l'a in. a. ⁊ ꝙ p̄t fuiſſe v̄a in. a. ¶ Dōm eſt ꝙ h̄ ꝯña nō valet. h̄ ꝓpō fuit v̄a i. a. ḡ nō potuit nō fuiſſe v̄a i. a. nec ſeq̄tur hec ꝓpō fuit ḡ v̄itas hui⁹ ꝓpōnis fuit. ſicut nō ſeq̄t'. antixp̄s fuit futurus. ergo futurū antixp̄i fuit. illud. n. qȯ nō exiſtit actualr p̄t denoiare rē q̄ ē ⁊ rem q̄ nō ē. nā tā illud qȯ exiſtit q̄ʒ illud qȯ nō exiſtit denoiat' a tpe p̄terito ⁊ ēt a tpe futuro. nā tā illud qȯ exiſtit q̄ʒ illud qȯ nō exiſtit fuit ⁊ erit. ḡ ⁊c. ¶ Poſitis notabilib⁹ reſtat vna dubitatio grādis circa iſtā māʒ. ſ. vtꝝ oē qȯ euenit de neceſſitate

3 euenit. ⁊ v̄r ꝙ ſic. q: qȯ de⁹ ſcit eē vēturū de neceſſitate euenit. qȯ p3. q: ſcia dei eſt īfallibilis. ſed oē qȯ euenit deus ſcit eē vēturū. nā de⁹ ſcit vētura ſicut ⁊ pñtia. ḡ oē qȯ euenit de neceſſitate euenit. ¶ Itē oē qȯ hēbit cām p̄ ſe ſufficientē ſui euēt⁹ de neceſſitate euenit. q: poſita cā ſufficiēti de neceſſitate ponit' effect⁹. ſʒ oē qȯ euenit hēbit cām p̄ ſe ſufficiētēʒ ſui euētus: ḡ ⁊c. ꝓbatio minoris: nā q̄ro vtrū cā ꝓductiua effectus ſit ſufficiēs ad ꝓducēdū effectū: ita ꝙ illa po^ta oʒ effectū poni. vel nō eſt ſufficiēs. ita ꝙ illa po^ta ⁊c. Si detur p̄mū, h̄r ꝓpo^m ꝙ oē qȯ euenit hēbit cām ſufficiētē ſui effect⁹. qua poſita neceſſe eſt effectū poni. ⁊ ſi detur aliud mēbrū. ſ. ꝙ cā ꝓductiua nō ſit ſufficiēs. ita ꝙ ipſa poſita nō neceſſe eſt effectū poni. tūc ad h̄ ꝙ effect⁹ ponat' oʒ plus ponere. quo pluri poſito q̄ro an neceſſe ſit effectū poni vel nō. ſi ſic. h̄r ꝓpo^m ꝙ poſita cā cū illo pluri addito. qȯ eſt cā ſufficiēs oʒ effectū poni. ⁊ ita ad hoc ꝙ effect⁹ ponat' oʒ poni cām ſufficiētem qua poſita ⁊c. Si dr' ꝙ illo pluri poſito non eſt neceſſe effectū poni. ergo ad h̄ ꝙ effect⁹ ponat' oportebit plus ponere. ⁊ q̄rendū eſt de illo pluri ſicut pri⁹. ⁊ ita ad h̄ ꝙ effect⁹ ꝓducat' in eē oʒ ponē cām ſufficiētēʒ effect⁹ ⁊ q̄ poſita neceſſe eſt effectū poni ⁊ eadē rōne illa cā habebit cām qua poſita ⁊c. ⁊ ſic eſt arguendū de oī effectu. ⁊ ſic ſeq̄tur ꝙ oē qȯ eueniet

E de neceſſitate eueniet. ¶ In opp^m eſt ph̄s h̄. q: nō oʒ negociari nec conſiliari. ⁊ ēt ſic nihil fieret a caſu vel eueniret ad vtrūlʒ qȯ v̄r incōueniēs. ¶ Ad iſtud dubiū dñt q̄dam. ꝙ oē qȯ eueniet nec̄io eueniet. qȯ pōt probari forti rōne fundata ſup trib⁹ fundamētis. Primū funda^m ſupra qȯ fundat' eſt illud. ꝙ deus ſcit oīa futura certitudinal'r. Unde ſi aliq̄d eueniet deus ſcit ꝙ ipm̄ eueniet: ⁊ hoc p3 per dcā ſcōrū q̄ dñt ꝙ deus nō aliter cognoſcit fcā q̄ʒ fiēda. ſed certitudinaliter cognoſcit ⁊ ſcit fcā ſeu preterita. ḡ certitudinaliter ſcit fienda. Scōm fundamētū ſup qȯ fundat' eſt illud: ꝙ de⁹ oē illud qȯ ſcit pōt reuelare alteri. vel ſor. vel pla. ita ꝙ pōt īprimere intellectui aliquā ſciaʒ de oī futuro qȯ ipſe nouit. ⁊ hoc p3. 1. meta. nā ſignū ſciētis eſt poſſe docere. Tertiū fundamētum ſup qȯ fundat' eſt illud. Oē qȯ fuit neceſſe eſt fuiſſe. Un̄ ſi aliquid fuit. neceſſe eſt illud fuiſſe. dicēte Ari. 6. ethi. auctoritate illius agaton quā approbat ipſe ſic. recte dicit agatō. hoc ſolo priuat' deus facere igenita q̄ vtiq̄ ſunt fcā. h̄ eſt de⁹ priuat' iſto poſſe. ſ. facere de p̄terito nō p̄teritū. Illȯ ergo p̄n^m eſt nec̄ium. oē qȯ fuit neceſſe eſt fuiſſe. ſic nec̄ium eſt. oē p̄teritū fuiſſe p̄teritū. ¶ Ex iſtis ar. ſic. De⁹ nūc ſcit alterū iſtoꝝ a. erit. a. nō erit: vt ex p̄° ſuppoſito. ſit tūc ita ꝙ ſciat in hoc inſtāti iſtā. a. erit. poſſ eſt tūc ꝙ erit in hoc iſtāti īprimat ſciētiā illi⁹. a. erit in itellectu ſor. h̄. n. eſt poſſ ex 2° fundamēto. q̄bus ſuppoſitis ſtatim poſt. c. h̄ erit v̄a. ſcia h⁹. a. erit fuit in itellectu. ſor. i. c. iſtāti. nā ſeq̄t'. ſcia h⁹ fuit i. c. iſtāti. ergo neceſſe ē ſciam h⁹ fuiſſe in. c. iſtāti. vt p3 ex 3° funda° ⁊ vlterius ſeq̄t'. ḡ ipoſſ eſt ſciaʒ h⁹. a. nō erit. fuiſſe i. c. iſtāti ⁊ vlteri⁹ ḡ

Ad hoc vid. ant. trabe. p̄°. q. ſue meta. ⁊ vid ſcot. 40. diſt. p̄. q. vnica.

D

Cap. 3.

ipoſe ē deū ſciuiſſe ſ^m. a. nō erit i.c. iſtāti. ḡ ſi nece eſt hāc. a. erit. fuiſſe verā i.c. iſtāti. ſeꝗ ꝙ nece ſit. a. fuiſſe futuꝝ i.c. iſtāti. qꝛ ſcia hꝰ. a. erit fuit i e. iſtāti. ſeꝗ ꝙ i.e. a. fuit futuꝝ. ⁊ ſi aña ſit neceſſariū ꝯña ē neceſſariū. ḡ ſi. a. erit. ſeꝗ ꝙ nece erit a. fore. ¶ 2ᵒ ex pte ſcie dei ſ ſ. ſic. Scia dei ē iſalſibilis. nec pōt mētiri. qꝛ ſcia dei ē ipſe deus. q ē oīno imutabilis. ḡ ſi deus ſcit a. fore. nece ē. a. fore. qꝛ ſi dēt opm. ſ. ꝙ poſſe ſit. a. nō fore. ⁊ pono ſ iſtā nō eē. ſ. ꝙ. a. nō erit. ſeqꝰ ꝙ ſcia dei mutat de ſcia hꝰ. a. erit. i nō ſciaꝫ eiuſdē. ¶ Cōfirmat ſic. ſoꝛ. ſcit. a. fore. ḡ ieuitabile ē qn. a. erit. ḡ cū ſcia ſoꝛ. nō ſit magis certa qꝫ ſcia dei. ſeqꝰ tur ꝙ ſi deꝰ ſcit. a. fore. ḡ ieuitabile ſit qn. a. erit. ¶ Itē ſi deus ſcit. a. fore. ħ ſtati erit vera. deus ſciuit. a. fore. ſꝫ ppō affirmatiua vera de pñti ē neceſſaria. ḡ ſi deus ſciuit. a fore. ſtati poſt ħ iſtā erit neceſſaria ⁊ ſeqꝰ. deus ſciuit. a. fore. ḡ erit a. aña eſt neceſſariū ḡ ꝯña ē neceſſariū. ⁊ ꝑ ꝯñs a. neceſſario erit. Itēꝫ ſi ꝯtigēt aliqd eueniret. ħ maxie ꝯtigeret i agētibꝰ libe. ſꝫ in illis nihil euenit ꝯtigent. qḋ pbat ex pte ꝑdeſtinationis ⁊ reprobōnis ſic. deꝰ ab eterno ꝑdeſtinauit aliquē hoiem ad vitaꝫ eternā. ſ. ſortē. ſi ita. q̄ro tūc. aut ſoꝛ. peccare pōt p ſinalē ipoītiā vel nō. ſi nō. ḡ neceſſario ſaluabiꝰ. ita ꝙ i ptāte ſua nō eſt ſinalr peccare ⁊ non peccare. ſi detꝰ ꝙ pōt peccare. ſeqꝰ ꝙ pōt eē ab eterno reprobatꝰ. ⁊ ponaꝰ ieſſe. ⁊ tunc ſeqꝰ ꝙ ſoꝛ. fuit reprobatus. ⁊ ꝙ ab eterno non fuit predeſtinatus. ¶ Itē pōt argui ſub hac fcā. ſi ſoꝛ. ſit ꝑdeſtinatꝰ ſtatim pꝰ ħ iſtāo erit hec vera. ꝑdeſtinatio ſortis fuit. ⁊ ſi ꝑdeſtinatio ſortis fuit. neceſſe ē ꝑdeſtinationē ſoꝛ. fuiſſe. ḡ nō eſt poſe ſoꝛ. reprobari. hec ꝯña pꝫ. qꝛ iſta repugnat. neceſſe ē ꝑdeſtinationeꝫ ſoꝛ. fuiſſe ⁊ ſoꝛ erit reprobatus. ⁊ iſta repugnant. ſoꝛ. fuit ſemꝑ reprobatus. ⁊ neceſſe eſt ſortem fuiſſe predeſtinatū. ḡ iſta repugnāt. neceſſe ē ſortē fuiſſe ꝑdeſtinatū. ⁊ ſoꝛ. erit reprobatꝰ. ⁊ cuicūqꝫ actui repugnat aliq̄ neceſſitas ꝑpōe eiuſdē actꝰ repugnat eadē neceſſitas. ḡ iſta repugnāt. neceſſe eſt ꝑdeſtinationē ſoꝛ. fuiſſe. ⁊ poſe eſt ſortē reprobari. ⁊ per ꝯñs ex vno ſeqꝰ oppoſitū alterꝰ. ḡ ſeqꝰ. neceſſe ē ꝑdeſtinationē ſoꝛ. fuiſſe. ḡ ſoꝛ. nō pt reprobari. ¶ Sꝫ iſta opi. eſt irrōnabilis. q̄ deſtruit liberꝫ arbitriū ⁊ deſtruit phiā ⁊ diuinā potētiam. ⁊ leges hūanas ⁊ apoſtolicā ptātem. Primo deſtruit liberꝫ arbitriū qꝛ ponit qcqd homo pōt facere de neceſſitate facitur et ponit ꝙ hō nihil pt facē libē libertate ꝯdictionis. Vñ ꝫ iſtā opi. ad quālꝫ ꝑpōnē de poſi ſeqꝰ q̄lꝫ ſua de ineē in eiſdē terminis qnocūqꝫ. n. demōſtrato. ħ ꝯña foret bona ħ pōt fore. ḡ ħ erit ſoꝛ. pōt fore albꝰ. ḡ ſoꝛ. erit albꝰ. tu potes ſuſpēdi ḡ tu eris ſuſpēſus ⁊ ſic de oibꝰ aliīs qꝛ in hꝫ oibꝰ ꝯſequētibus ex oppoſito ꝯñtis ſeqꝰ opm añtis. ſeqꝰ. n. ſm iſtā opi. ħ non erit. ḡ neceſſe eſt ħ nō eē. ⁊ vlterius. ḡ nō ē poſſibile fore. qḋ eſt opm añtis. ſequitur ēt. tu nō ſuſpēderis. ergo neceſſe eſt te nūqꝫ ſuſpēdi. ḡ tu nō potes ſuſpēdi ḡ a primo ad vltimū tu potes ſuſpēdi. ḡ tu ſuſpēderis. ¶ Itē ħ opi. deſtruit phiam naturalē qꝛ pnm ſcie naturalis eſt ꝙ agēs ſufficiens ad agēdū a moto quocūqꝫ impedimēto pōt agere in paſſuꝫ diſpoſitū ad patiendum approximatum agenti. ſed hec opi. deſtruit ħ pnm. qꝛ ſm opi. iſtā hec ꝯña ē bona. tu potes cōburi ab iſto igne demōſtrato igne maximo ⁊ caliđiſſimo. ḡ tu eris combuſtus ab illo igne. añs eſt verꝫ p ꝑdictū pnm ſcie nālis. ſilr ſeqꝰ ſm iſtā opi. tu potes cōburi ab iſto igne. ḡ tu nō eris cōbuſtus ab igne. ḡ ſi hec opi. ſit vera ⁊ ꝑdictū pnm nāle ſit verū. ſeqꝰ ꝙ ꝯdictoria ſunt ſimul vera. ſ. ꝙ tu eris cōbuſtꝰ ab iſto igne. ⁊ ꝙ tu nō eris cōbuſtus ab iſto igne. ſꝫ ħ eſt impoſſibile. ḡ pꝫ ꝙ vel dicta opi. ſit falſa. vel ꝙ dictuꝫ pnm ſit falſum. ¶ Ad iſta ⁊ ſilia rñr dubitādo añs. ſ. tu potes cōburi a maximo igne. ⁊ ſilr dubitaꝰ iſta tu potes nō cōburi a maximo igne. ⁊ cū in igne ſit poᵃ actiua ſufficiēs ad cōburendū te qꝛ in igne eſt calor maximꝰ q eſt poᵃ actiua ad cōburēdū: ⁊ a q̄lꝫ poᵃ denoīaꝰ ſubm potēs: ḡ ignis hñs illā pōam cōbuſtiuaꝫ. eſt potēs cōburere te. ḡ ignis eſt potēs cōburere te. Silr in te eſt poᵃ receptiua cōbuſtionis. ergo tu potes comburi ab iſto igne. Unde ſi quis dubitet ſi poſſet comburi a maximo igne: ꝓhiceret in ignē ꝑ ꝑ ſuā ꝑteruiā: certificari poterit vtrū ignis poſſit eū cōburere vel nō. ¶ Itē ſic dicentes hñt dubitare in cunctis. ſic. n. dicētes hñt dubitare an ipſi poſſint leuare paleam de terra. ⁊ cū iſta leuare ⁊ poſſe leuare ſint ꝯuertibilia apud iſtos. ¶ Itēꝫ iſte hꝫ dubitare an poſſet vinci ab aliquo homine. qꝛ hꝫ dubitare an vinceretur ab aliquo homine. ⁊ ēt dubitare hꝫ an poſſit vinci ab oibꝰ hoibꝰ mūdi: qꝛ dubitat an vicetꝰ ab eis. Itē hꝫ dubitare vtrū fortior poſſit vincere debiliſſimū: ⁊ vtrū fortiſſimꝰ poſſit vincē debiliorem. ¶ Itē iſta opi. deſtruit oēs regulas phi. ꝗ̄s ſit c. 7. phi. ſꝫ. n. illā opinionē iſta eēt falſa. ſi aliqḋ mouens aliqḋ mobile mouet in aliquo tpe. mouēs duple vtutꝭ pōt mouē duplū mobile in eq̄li tpe. qꝛ actꝰ nō ꝯſeqꝰ ſe ſm poſſe. nō. n. ſeqꝰ ſi aliqḋ mouēs mouet aliqḋ mobile in aliquo tpe. mouēs duple virtutꝭ mouet duplū mobile in eq̄li tpe. ⁊ ſi actꝰ nō ꝯſeqꝰ ſe ſm poſſe. poſſe nō ſeqꝰ ſe ſm iſtā opi. ¶ Itē accipiaꝰ duo homines eq̄lr potētes ad q̄cūqꝫ patiētia ⁊ agentia ⁊ ſint ſoꝛ. ⁊ pla. vnus iſtorum pōt currē altero ſedēte: ꝫ vno illoꝝ currēte alter pt currē: cū ſit eq̄lis poᵃ. ḡ ſi ſoꝛ. cᵗ pla. ſedēte pla. pōt currere plōne ſedēte. ḡ plō currit platōe ſedēte: ſꝫ ħ ē ipoſe. ḡ ⁊ ħ eſt ipoſe. plato pōt currere platone ſedente. ḡ nō ſeqꝰ. plato pōt currere plōne ſedēte. ḡ plo currit platone ſedēte. ¶ Vꝫ ⁊ iſta opi deſtruat diuinā pōaꝫ pꝫ. qꝛ ꝫ iſtā opionē deꝰ nihil pt facere ad eē ꝯtigēt ⁊ liberē: qꝛ ſi hec ꝯña foret bona. deꝰ pōt facere te eē epm. ḡ tu eris epūs. ⁊ ſilr ſeqꝰ. deꝰ pt facere te eē epm. ⁊ facere te epꝫ ꝯuertiꝰ cū poſſe facere te epꝫ. ḡ deus faciet te epm. ḡ a pᵒ ad vltimū ſeqꝰ. ſi deꝰ pōt te facē epm. ergo tu eris epūs. ⁊ ita ſeqꝰ ꝙ deus faciet qcqd pōt facere: ⁊ tūc ſi poſſet te facere meliorē qꝫ es faciet te melioreꝫ qꝫ es. ¶ Ad iſtud pñt dicere diſtinguēdo de poᵃ dei: qꝛ q̄dā eſt ordinata q̄ ordinat ab eterno aliqd fiendū. ⁊ quedā abſoluta per quam pōt oē poſſibile: loquēdo de potētia dei ordinata. bñ ſeqꝰ. iſte hō pōt cōburi ab illo igne. ḡ iſte hō cōburetꝰ ab illo igne. poᵃ. n. ordinata eſt q̄ ab eterno deus ordinauit aliquid fiendū vel nō fiendum: ſed loquēdo de iſta potentia dubitaꝰ an iſte hō pt cōburi ab illo igne: qꝛ dubitaꝰ vtrū deus ab eterno ſic ordinauerit vel nō: tñ iſta diſtinctio nō ſoluit dubōnem: qꝛ dubitatio ē de poſſibilitate ſimpliciter. vtrū ſi aliquod quod eueniet poteſt ſimpliciter nō euenire. ⁊ dubō nō eſt de ordinatione dei. ⁊ rōnes iſtius opi. probant ꝙ nihil quod eueniet poteſt ſimpliciter nō euenire: qꝛ hec eſt vera loq̄ndo de neceſſitate ſimpliciter. oē qḋ fuit neceſſe ē fuiſſe: ⁊ ſup hoc fundatur rō opi. ſupius poſite. ¶ Itē ſm iſtā opinionē ꝯtingētia ſimplr nō ſunt ex pte cāꝝ: ſed ſolū ex pte dei. q tñ ē ſumma neceſſitas ⁊ ſumma immobilitas. ¶ Itēꝫ iſta cōis diſtinctio de poᵃ dei abſoluta ⁊ ordinata nō ſꝫ valē: qꝛ in deo nihil eſt nec poterit eē inordinatū: ⁊ oīs ergo poᵃ dei eſt ordinata. Cōfirmatur per hoc ꝙ hec ꝯña eſt neceſſaria: deus faciet ħ: ergo faciet ħ de potētia ſua ordinata: qꝛ ſi detꝰ oppoſitū. ſ. ꝙ deus faciet ⁊ hoc non faciet de potētia ſua ordinata. ſequitur ꝙ deus faciet hoc inordinate. qḋ eſt abſurdū. ergo hec ꝯña eſt bona. deus faciet. a. ergo faciet. a. de poᵃ ſua ordinata: ſed ſi añs eſt poſe ꝯñs eſt poſe. ergo ſeqꝰ: deus pōt facere. a. ergo deus pōt de poᵃ ſua ordinata facere. a. ⁊ qcqd ergo deus pōt facē de poᵃ ſua ordinata pōt facere. ¶ Itē poteſtas aliqua p quā deus oꝫ potēs facere aliquid vel pati aliud ab eo nō ſolū eſt ex pte dei: imo eſt in rebus naturalibus. ⁊ in agētibus a propoſito eſt potentia intrinſeca tā actiua qꝫ paſſiua a q̄ creatū dꝫ poſſe facere vel pati. dicēte Auicēna ꝙ nō oꝫ aliqd poſſe: qꝛ agēs pōt ſup ipſum: ſed qꝛ aliqd eſt in ſe poſſibile agēs pōt ſup ipſum. ex quo pꝫ ꝙ tñ dꝫ poſſe a poſſibilitate intrinſeca: ⁊ nō ſolū a poſſibilitate dei agentis: qḋ cōfirmatur: qꝛ ꝯceditur deū poſſe facere oīa q̄ nō includunt ꝯdictionē: ſed qḋ includit ꝯdictionē nō pōt facere. ſi. n. nō diceretꝰ aliqd poſe niſi poſſibilitate dei: deus poſſet facere illud qḋ includit ꝯdictionē. ſicut ⁊ illud qḋ nō includit ꝯdictionē: qꝛ neutrū horum haberet in ſe aliquā poſſibilitatē vel ipoſſibilitatē.

T. c. 35 ⁊ inde

q ꝙ diceret̃ poſe vel ipoſe. ℭ Oꝫ aũt iſta opi. deſtruat leges humanas: ptꝫ: qꝛ leges humane ſtatuunt ⁊ ordinant ꝙ mali puniantur ⁊ boni pmientur: ⁊ ꝙ nemo puniat̃ ꝓ eo qđ euitare nõ ptēſed ſi oē qđ eueniret de neceſſitate eueniret: igr qđ hõ ageret de neceſſitate ageret. ⁊ ꝑ ɔñs nullus eſſet puniẽdus vel laudãdus nec vituperandus ꝓ eo ꝙ euitare nõ pt. ℭ Confirmatur: qꝛ accipiantur duo hoĩes: quorum vnus ꝑ ignorãtiam faciat aliquod malũ vt homicidiũ: vł aliqđ aliđ malũ: ⁊ alius fecit ɔſimile malũ ex intẽtione ⁊ ex certa malitia. recte lex punit illũ q ex intẽtione ⁊ malicia fecit malũ: ⁊ nõ punit illum q ꝑ ignorãtiam fecit ɔſile vt homicidium ⁊ malum. ſi tñ vterqꝫ fecit illud ex neceſſitate: ⁊ equalitate ex neceſſitate ſicut iſta opio ponit ſeq̃ ꝙ neuter ipſoꝝ eſt puniẽdus vel ꝙ vterqꝫ ipſoꝝ ẽ puniẽdus cum nõ ſit maior rõ q̃re vnus iſtoꝝ ſit magis puniendus q̃ȝ alius. vel vterqꝫ ſit puniendus q̃ꝫ vtrũqꝫ ſit falſuꝫ. ℭ Oꝫ ãt iſta opio deſtruat apoſtolicam ptãtem: ptꝫ: qꝛ ſm iſtã opionẽ eẽt dubitãdum vtruꝫ papa poſſet abſoluere te ab aliq pctõ: qꝛ ſm iſtam opionem ſeqtur. papa pt abſoluere te ab aliquo peccato. ergo abſoluet te ab iſto pctõ. ɔñs ẽ dubitãdũ: ḡ ⁊ añs eẽt dubitãdũ: quia añs ⁊ ɔñs ſunt ɔuertibilia: ſꝫ hoc eſt ɔ̃ apoſtolicam ptãteꝫ. ℭ Itẽ dubitãm̃ ẽ vtrũ papa poſſet tibi ɔferre aliq̃ȝ prebẽdaꝫ vel aliqđ bñficiũ eccleſiaſticũ: qđ eſt abſurdũ. ℭ Itẽ eẽt dubitãdum an pp vel rex poſſet tibi dare denariũ. qꝛ dum̃ ẽ an dabit tibi denariũ. Et oẽs rõnes in ɔ̃riũ de facili pñt ſolui.

ℭ Explicit liber primus periermenias.

ℭ Incipit ſecundus.

Cap. I.

Quoniaꝫ ãt ẽ đ aliq̃ affirmatio ſignificans aliqđ. hoc ãt ẽ nomẽ ſiue inoiabile. vnũ ãt oꝫ eẽ ⁊ đ vno hoc qđ ĩ affirmatione ẽ. Nomẽ ãt dictũ ẽ ⁊ inoiabile pus. ñ hõ. n. nomẽ qdẽ ñ dico ſꝫ infinitũ nomẽ. vnũ. n. q̃dãmodo ſigt̃ infinitũ. quẽadmodũ ⁊ ñ currit. non ṽbũ ſꝫ infinitũ ṽbũ. Erit ḡ ois affirᵒ vł ex noie ⁊ ṽbo. vł ex infinito noie ⁊ ṽbo. Preť ṽbũ ãt nlla ẽ affirᵒ vł negõ Eſt. n. vł erit vł fuit vł q̃cũqꝫ alia hmõi ṽba ex his ſunt q̃ ſunt poſita. ɔſignificant. n. tps.

ARGI. ℭ Quoniam autem affirmatio enunciatio eſt q̄ppiã de quopiã ſignificãs: hoc ãt nomẽ eſt: aut id qđ noie caret: vnũ vo id eẽ atqꝫ đ vno dici: qđ ẽ ĩ affirmatione opꝫ. Dictũqꝫ eſt antea q̄dnã ſit ipſum nomẽ: ⁊ qđ ẽt id qđ noie caret. Ipſum. n. non homo: non nomẽ: ſꝫ infinitũ nomẽ appello. Infinitũ. n. nomẽ vnũ qđdãmodo ſignificare vꝫ. queãdmodũ ⁊ nõ valet: non ṽbũ: ſꝫ infinitũ nũcupo ṽbũ. Ois affirmatio pfecto: aut ex noie ⁊ ṽbo: aut ex infinito noie ṽboqꝫ ɔſtabit. abſqꝫ nãqꝫ ṽbo nulla ẽ affirmatio ſane: neqꝫ vlla negatio. eſt. n. vł erat vel fuit vel erit: ⁊ quecũqꝫ alia ſunt huiuſcemodi ṽba: ex numero ſunt eoꝝ q̃ poſita ſunt. ſignificant enim inſuper tempus.

ℭ Iſte ẽ 2ᵘˢ lib in q̃ determinatur de enũciatione ſm ꝙ ɔ̃bit̃ ꝑ aliqđ extremũ ſuperadditũ vel ꝑ ſiᵐ vel ꝑ iſiᵐ ſimplex vł cõpoſitũ: ⁊ de oppõne ⁊ ɔñia hꝫ enũciationũ adinuicẽ: ⁊ continet tres tractat⁹. In pᵒ determinat de oppõne ⁊ ɔñia enũciationũ icẽ. In 2ᵒ ibi. (His vo đterminatis.) determiat đ oppõne ⁊ ɔñia enũciationũ modaliũ. In 3ᵒ tractatu ibi. (Utꝝ ãt ẽ.) mouet ⁊ ſoluit vnã dubĩõnẽ circa oppõnem enũciationis. ℭ Tractat⁹ pmus ɔtiet duo cap. In p determiat đ oppõne ⁊ ɔñia enũciationũ hñtiũ ĩmios ſimplices variatoꝝ ſm ſiᵐ ⁊ iſiᵐ. In 2ᵒ ibi. (At vo vnũ.) determiat đ enũciationib⁹ hñtib⁹ aliqđ extremũ ſimplex vel cõpoſitũ ⁊ habitudinẽ hꝫ enũciationũ. Caᵐ pᵐ ɔtinet duas ptes. In pᵃ oñdit pħs ꝙ ois enũciatio ɔſtat ex noie ⁊ ṽbo ſiᵒ vel iſiᵒ. In 2ᵃ ibi. (Quare pᵃ affirᵒ.) detẽmiat de oppõne ⁊ ɔñia enũciationũ hñtiũ terminos finitos vel iſinitos: ⁊ remouet q̃dã dubia. In pᵃ ḡ pte ꝓbat ꝙ ois enũciatio ɔſtat ex ṽbo ⁊ noie finito vel infinito: ⁊ hec eſt pᵃ ɔ̃ h⁹ li. q̃ ꝓbat̃ ſic. Ois enũciatio ſigt aliqđ đ aliq̃: ⁊ id qđ ſigt de aliq̃ eſt verbũ: ⁊ id de quo aliqđ ſigt ẽ nomẽ finitũ vel infinitũ. ḡ ois enũciaᵒ ɔſtat ex noie finito vel infinito ⁊ ṽbo. Quid ãt ẽ nomẽ ſiᵐ vel iſiᵐ dcm̃ ẽ i p liᵒ. Dic dꝫ ꝙ ṽbũ ẽ de aliq̃: ⁊ ita vꝫ alicui ꝙ verbũ ẽ p̃: ⁊ iſtqđ negatũ ẽ ſupra pᵐ h⁹. ſꝫ tñ nota eoꝝ q̃ de alio p̃ricãt̃. Et ſic ẽ ſic dcm̃ ſicubi dicitur ꝙ verbũ ẽ de aliq̃ .ſ. đ ṽbo immediate. ſꝫ pñs ẽ de aliq̃ mediate .ſ. mediãte copula. ℭ Notãdum ẽ ꝙ pħs accipit h nomẽ large .ſ. indifferẽter ꝓ noie ⁊ ꝓ ꝓnoie ⁊ pticipio ⁊ ꝓ q̃libꝫ quod poteſt eſſe ſbm in enunciatione: accipit etiam hanc dictionem verbum .ſ. indifferenter pro recto ⁊ obliquo. A Nomẽ q̃ tupl̃r capiat̃.

ℭ Quare pma ẽ affirmatio vel negõ vt ẽ hõ. nõ eſt hõ. Deide eſt nõ hõ: nõ eſt ñ hõ. Rurſus eſt ois hõ: nõ ẽ ois hõ. ẽ ois nõ hõ nõ eſt ois nõ hõ: ⁊ i extriſecis tpib⁹ eadẽ rõ ẽ. Qñ ãt eſt tertiũ adiacẽs p̃dicat̃ dupl̃r dĩr oppõnes. Dico ãt vt ẽ iuſt⁹ hõ ẽ tertiũ adiacẽ nomẽ vł ṽbũ i affirmatiõe. Quare quatuo ille erũt: q̃ꝝ due ad affirmationẽ ⁊ negõnẽ ſeſe hñt ſꝫ ɔñiã vt puatiões. due vo mime. Dico aũt qm̃ ẽ. aut iuſto adiacebit aut nõ iuſto. Quare ẽt negões. q̃tuoꝛ. ḡ ſt. Intelligam⁹ vo qđ dr ex his q̃ ſubſcripta ſt. ẽ iuſt⁹ hõ. h⁹ negõ eſt. ñ eſt iuſt⁹ hõ. eſt ñ iuſt⁹ hõ. h⁹ negõ. nõ eſt nõ iuſt⁹ hõ. ẽ. n. hoc loco ⁊ nõ ẽ. iuſto ⁊ nõ iuſto adiacet. hec igr̃ queadmodũ in reſolutorijs dictum eſt ſic ſunt diſpoſita.

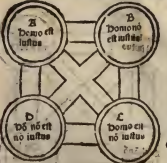
ARGI. ℭ Quare pma eſt affirmatio atqꝫ negõ: hõ ẽ: hõ ñ eſt. Deide ñ hõ eſt: ñ hõ ñ eſt: rurſus ois hõ ẽ: ñ ois hõ eſt: ois ñ hõ eſt: ñ ois ñ hõ eſt. Eadẽ ẽ rõ ⁊ đ tpe exacto atqꝫ futuro. Cũ ãt ipm ẽ tertiũ iſup p̃dicat̃ hoc pacto: hõ iuſt⁹ ẽ. Ubi ipm ẽ tertiũ dico cõponi nomẽ aut ṽbũ ĩ affirmatiõe dupl̃r iã ipſe oppõnes dicũtur. Quare q̃tuoꝛ ob id ipꝫ erũt: h̃ quoꝝ duo q̃dẽ ſic ſe hẽbũt ad affirmationẽ negõnẽue ſimilitudie rõis: vt ipe puationes. Due vo ñ. nã ipſum ẽ, aut iuſto addet̃: aut ñ iuſto: q̃re ⁊ negõ ſiłr eiſdẽ addet̃. q̃tuoꝛ: igr̃ erũt. Intelligam⁹ ãt id qđ dr̃ ex hiſce: q̃ hic ſubſcribũt̃. Hõ iuſt⁹ ẽ: h⁹ negõ ẽ: hõ nõ iuſtus eſt: hõ iuſtus nõ eſt: hui⁹ negatio eſt: hõ nõ iuſt⁹ ñ eſt.

Hic enim ipſum eſt: ⁊ itē non eſt: iuſto ⁊ non iuſto adiungitur. Hec igitur ſic ordine poſita ſunt: vt in reſolutiuis dictum eſt.

¶ Iſte ē 2ᵘˢ pctᵘˢ hᵘ̓ ca. i quo determiat d̄ oppōne ⁊ ꝯſīa enūciatio nū hn̄tiū ſuīn i hoc ſiᵗᵒˢ vel inᵗᵒˢ ⁊ ꝯficit duas ptᵉˢ. In pᵃ determiat d̄ oppōne ⁊ ꝯſīa enūciatioⁿᵘ. In 2ᵃ ibi (No. m. hōm ē.) mouet qddā dubᵘ. In pᵃ ſ ptᵉ determiat d̄ oppōne ⁊ ꝯſīa enūciationū ꝯſtitutaꝝ ex noīe ⁊ vbo fiᵗᵒ vel infiᵗᵒ: ⁊ qꝛ vbū i enūciatione accipit dupliciter: aliqn̄ accipit vbū nō ſpecificatū nec determiatū ad aliqd̄ naꝫ certā: ⁊ tūc vbū ē pdicatū i enūciatione: qꝛ i tali enūciatione nō ē niſi vbū ⁊ ſubiectū ⁊ tūc dr̄ qꝙ vbū ē ſcd̄m adiacēs: vt iſt̄. hō ē. ⁊ aliqn̄ accipit vbū ſpecificatū ⁊ determiatū ad aliqd̄ naꝫ determiatā. ⁊ tūc dr̄ vbū eē 3ᵐ adiacēs: vt iſt̄. hō ē aial. vel h hō eſt albꝰ. nā tūc ſunt tria in enūciatione. Iō pħs pᵒ determinat d̄ oppōne enūciationū in qbus h verbū ē ē 2ᵐ adiacēs, ⁊ ponit eādē oppōnē enūciationū in qbus h vbū eſt ē 3ᵐ adiacēs. Pᵒ ergo intēdit pħs qꝙ ſi h vbū ē ſit 2ᵐ adiacēs in enūciatione multiplicant enūciationes ⁊ oppōnes pħs qꝙ ſbm pōt variari p fiᵐ ⁊ infiᵐ ⁊ p h qꝙ pōt ſumi cū ſigno vlī vel ſine ſigno vlī: ⁊ ſic ſunt quattuor oppōnes. ⁊. 8 enūciationes: nā ſbo exñte finito ſunt due oppōnes ⁊ quattuor enūciationes: vt pꝫ. nā hec ē vna oppō. hō eſt. hō nō eſt: ⁊ due enūciationes. ⁊ hec eſt alia oppō. oīs hō eſt. nō oīs hō eſt. Si aūt ſbm ſit terminus infinitus: ſic ſunt due oppōnes ⁊ quattuor enūciationes: vt pꝫ. h ē vna oppō. nō hō eſt. nō hō nō eſt. ⁊ due enūciationes: ⁊ hec ē alia oppō. oīs nō hō eſt. nullus nō hō eſt: ⁊ ſic ſunt 4ᵒʳ oppōnes ⁊ octo enūciationes qn̄ h verbū eſt eſt 2ᵐ adiacēs in enūciatione.

A Oppō large q̄ mō capiatur.

¶ Notādum eſt qꝙ pħs accipit h oppōnē large p diuerſitate inter ꝓpōnes de eodē ſbo ⁊ de eodē pdicato quaꝝ vna ē affirmatiua ⁊ alia negatiua. ſiue pñt ſimul eē vē ſiue ſimul falſe, ⁊ iſto mō ꝓpōnes ſubcōtrarie nō ſunt oppoſite. Qn̄ aūt h verbū ē ē 3ᵐ adiacēs tūc ſunt in duplo plēs oppōnes ⁊ in duplo plēs enūciationes: qꝛ tūc pōt eē multiplicatio ex variatione p finitū ⁊ infinitū taꝫ a parte predicati qꝫ a parte ſubiecti. pōt aūt h accipi certus numerus oppōnū ⁊ enūciationū ſic. in oī ꝓpōne h verbū eſt vel aliqd̄ eiꝰ obliquū copulat pdicatū cū ſubo. aut ergo in propōne h vbū eſt. eſt 2ᵐ adiacēs vel tertiū adiacēs. ſi ſit. 2ᵐ adiacēs aut ſubijcit terminus finitꝰ aut infinitus. ſi finitus. aut vlr̄ aut particulariter. ſi particulariter ē vna oppō. ⁊ due enūciationes. vt hō eſt. hō nō ē. Si vlr̄ ſic eſt alia oppō ⁊ due enūciationes. vt oīs hō eſt. oīs hō nō eſt. ſi ſubijcitur terminus infinitus. ⁊ h vbū eſt ſit 2ᵐ adiacēs. tūc ſunt due alie oppōnes. vna iter vlēs ⁊ alia iter particulares: ⁊ ſic qn̄ h vbū eſt eſt ſcd̄m adiacēs in ꝓpōne ſūt quattuor oppōnes ⁊ octo enūciationes. Si aūt h verbū eſt ſit tertiū adiacēs: aut ſbm ſumitur vlr̄ ſiue particulariter. ſi particulariter aut ḡ vterqꝫ terminus eſt finitꝰ: ⁊ ſic eſt vna oppō ⁊ due enūciationes. aut vterqꝫ terminꝰ ē infinitꝰ. ⁊ ſic ē alia oppō ⁊ due enūciationes: aut ſbm fiᵐ ⁊ pdm̄ infiᵐ: ⁊ ſic eſt 3ᵃ oppō ⁊ alie due enūciationes. aut ſbm infiᵐ ⁊ pdm̄ fiᵐ: ⁊ ſic eſt 4ᵃ oppō ⁊ alie due enūciationes. Si aūt ſbm ſumat vlr̄. aut ḡ vterqꝫ terminus eſt finitus: ⁊ ſic vna ē oppō ⁊ due enūciationes. aut vterqꝫ terminus eſt infinitus: ⁊ ſic ē alia oppō ⁊ alie due enūciationes. aut ſbm ē fiᵐ ⁊ pdicatū infiᵐ: ⁊ ſic ē 3ᵃ oppō. ⁊ alie due enūciationes: aut ſbm infinitū ⁊ pdm̄ finitū: ⁊ ſic ē 4ᵃ oppō. ⁊ alie due enūciationes. ſi aūt ſbm ſumat vlr̄: ⁊ ſic ē vna oppō. ⁊ due enūciationes. ſic ergo qn̄ h vbū ē. ē 3ᵐ adiacēs i ꝓpōne ſunt octo ꝓpōnes ⁊. 16. enūciationes: ⁊ ſic i vniuerſo ſunt. 12. oppōnes. ⁊. 24. enūciationes rōne finiti ⁊ infiniti. ⁊ h qd̄ dictū ē. ē vē qn̄ ſbm ē terminꝰ cōis. Alie multiplicationes pōt fieri ſbo exñte ſingulari q̄ quattuor erunt. ¶ Viſo numero oppōnum ⁊ enunciationum narrat pħs qualiter due enunciationes. de pdicato finito ⁊ infinito ſe habent adinuicem ſcd̄m oppōnem. ⁊ pᵒ in particularibus. ſecundo in vniuerſalibus. dicit ergo pᵐᵒ qꝙ quattuor ſunt propoſitiones particulares ſeu indefinite de predicato finito ⁊ infinito. v. ḡ. homo eſt iuſtus. hō nō ē iuſtus. hō ē nō iuſtus. hō nō eſt nō iuſtus. quaꝝ due ſe hn̄t ad affirmationē ⁊ negationē ſcd̄m copulā. due vero minime. ⁊ diſponuntur iſte quattuor propoſitiones eo modo q̄ ppoſite ſunt i reſolutorijs. i. in libꝛo pꝛiorum.

¶ Illō quod pħs dicit h. Quaꝝ due ſe hn̄t ⁊c. eſt obſcurū dictū: ⁊ a diuerſis diuerſimode exponitur. Expō tñ q̄ magis valet de iſtis eſt qꝙ de numero iſtaꝝ quattuor propōnū due affirmatiue i oībus terminis inferūt duas negatiuas: ſed due negatiue nō inferūt duas affirmatiuas: ⁊ ſic de pdicato finito ⁊ infinito inferuntur exiſtentibus affirmatiuis de pdicato finito ⁊ infinito: ſicut inferuntur ex duabus affirmatiuis habentibus pdicata priuatiue oppoſita. ſicut enīꝫ ſequitur hō eſt iniuſtꝰ: ergo hō nō ē iuſtꝰ: ita ſeqt̄ hō ē iuſtꝰ. ergo hō nō ē nō iuſtꝰ. Vñ talis ē hītudo iter ꝓpōnes de pdicato finito ⁊ nō finito q̄lis eſt iter ꝓpōnes de pdicato finito ⁊ de pdicato priuatiuo: ⁊ h intelligit cū dicit. Ut priuationes: ſed ſic eſt in ꝓpōnibus de predicato finito. ⁊ de predicato priuatiuo: qꝛ nō inferūtur ex negatiuis: nō. n. ſeqt̄: hō nō eſt iuſtus. ergo hō eſt iniuſtꝰ: ⁊ eodē mō eſt de propōnibus de predicato finito vel infinito: qꝛ affirmatiue non inferuntur ex negatiuis. nō enim ſequit̄. hō non eſt iuſtus. ergo homo eſt non iuſtus: ſicut nec ſequitur. homo non eſt non iuſtus. ergo homo eſt iuſtus. non enīꝫ valet talis ꝯſīa in oībꝰ. ⁊ hoc intelligit cuꝫ dicit. Due vero minime: h eſt due negatiue nō inferūt duas affirmatiuas i oībꝰ terminis ſcd̄m qꝙ patebit i dubōnibꝰ. ¶ Notādū ē qꝙ dr̄ia eſt inter terminū infinitū ⁊ terminū priuatiuū: qꝛ terminꝰ priuatiuꝰ eſt terminus iferior ad terminū infinitū: ſeqt̄ur. n. hic eſt iniuſtus. ḡ hic eſt nō iuſtus: ſed nō econuerſo. nō enīꝫ ſeqt̄ h ē nō iuſtū. ergo hoc eſt iniuſtū. ſilr̄ ſeqt̄ur. iſte eſt cecꝰ. ergo iſte eſt nō videns: ſed non econuerſo iſte eſt non videns. ergo eſt cecus: qꝛ lapis eſt non videns: ⁊ tamen lapis non eſt cecus.

B Dr̄ia inter terminū fiᵐ ⁊ priuatiᵐ.

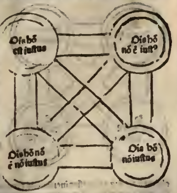
¶ Silr̄ aūt ſic ſe hꝫ ⁊ ſi vlīs noīs ſit affirᵒ. vt oīs ē hō iuſtꝰ: nō ē oīs hō iuſtꝰ. Oīs ē hō nō iuſtꝰ: oīs hō n̄ ē n̄ iuſtꝰ. Sꝫ n̄ ſilr̄ ꝯtigit angulares eē vās. Cōtigit aūt aliqn̄. He igr̄ due oppoſite ſt.

C

¶ Simili mō ſeſe hēbit oppoſitio: ⁊ ſi nominis vlr̄ ſit affirmatio, veluti oīs hō iuſtus eſt: huius negatio eſt: nō oīs hō iuſtus eſt. Oīs hō nō iuſtus eſt: huius ēt negatio eſt: nō oīs hō nō iuſtus eſt. Attamen nō ſit vt ſilr̄ eē que per diametrum collocantur ſimul ſint veras ſꝫ ſit nōnunqꝫ. He igitur due ſunt oppoſite. ARGI.

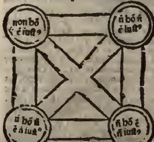
¶ Narrat qūo ſe hn̄t vlēs de predicato fiᵒ ⁊ infinito ad ꝯſīaꝫ ſicut particulares: qꝛ ſicut in particularibꝰ ex affirmatiua de pdicato finito ſeqt̄ur negatiua de predicato infinito: ⁊ ex affirmatiua de pdicato infiᵒ ſeqt̄ur negatiua de pdicato finito: eodē mō in vniuerſalibꝰ. ſ. qꝙ ex affirmatiua de pdicato infiᵒ ſeqt̄ur negatiua de pdicato finito ⁊ ſic in vlībus negatiue inferuntur ex

affirmatiuā⁊ affirmatiue nō īferūt ex negatiuis ſ oīb⁹ termis ⁊ diſponētur vles ea forā q̄ diſponebant ꝑticulares ſic.

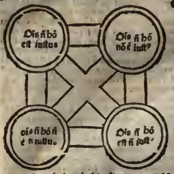

¶ Affirmatiue iſti⁹ fig⁹ inferūt negatiuas ⁊ nō eꝫ. ſic i particularib⁹ affirmatiue iſerūt negatiuas ⁊ non eꝫ. ſeqr. n. oīs hō ē iuſtus. ergo oīs hō ñ ē n iuſt⁹: ⁊ ñ eꝫ. ſiīr ſeꝗ. oīs hō ē nō iuſtus. ergo oīs hō nō ē iuſtus ſed nō ſeꝗ ecōuerſo i oībus terminis ſicut apparebit. ⁊ ſic q̄ǯtum ad ꝯñam ſubo exñte finito eodem modo eſt de vlibus ⁊ particularibus. In eiſdeꝫ enim terminis ſicut in particularib⁹ in q̄bus affirmatiue inferūt negatiuas ⁊ nō ecōuerſo ſic in vniuerſalibus. diſia ē tā inter vles ⁊ particulares nō q̄ǯtum ad ꝯñam ſed q̄ǯtum ad eſſe ſimul vera vel nō eſſe ſimul vera: q: in particularib⁹ contingit omnes particulares ſimul eſſe veras: ſiīr cōtingit propoſitiones ſingulares eſſe ſimul veras. ⁊ intelligo propōnes ſingulares omnes ꝓpōnes que ponūtur in quattuor angulis figurarū deſcriptarū: ⁊ verum eſt ꝙ in figura particularium contingit omnes angulares eſſe ſimul veras: vt pꝫ. nā omnes ille ſunt ſimul vere. homo eſt iuſtus. homo nō eſt iuſtus: homo non eſt non iuſtus: homo eſt non iuſtus. Sed in figura vniuerſalium non contingit omnes angulares eſſe ſimul veras: vt pꝫ: materiam nō eſt poſſibile ꝙ iſte ſint ſimul vere. omnis homo eſt iuſtus. oīs homo nō eſt iuſtus: oīs hō eſt nō iuſtus: oīs hō nō eſt non iuſtus. Iſte enim non poſſunt eſſe ſimul vere: omnis hō eſt iuſtus: oīs hō eſt iniuſt⁹: ⁊ nec etiā iſte: omnis homo eſt non iuſtus: omnis hō non eſt nō iuſtus. Contingit aūt aliquas illarum angularium eſſe ſimul veras: nam ille poſſunt eſſe ſimul vere: omnis homo eſt iuſtus: oīs homo non eſt non iuſtus: ⁊ iſte poſſunt ſimul eē vere: oīs hō eſt non iuſtus: ⁊ omnis hō non eſt iuſtus: ⁊ ſic pꝫ ꝙ in particularibus poſſunt omnes angulares eſſe ſimul vere: ſꝫ i vlibus non poſſunt omnes angulares eē ſimul vere: ſed alique vt dictum eſt. ¶ Quidam aūt per angulares intelligūt ſolū
B ꝓpōnes ſtātes in angulis ꝯdictoriū. Prior tñ eē poſitio melior eſt. Hec ergo due expōnes ſubo exñte finito ſūt due oppōnes in vniuerſalibus. Iſte enim ſunt vere oppoſite: omnis hō eſt iuſtus: omnis homo nō eſt iuſtus. ⁊ etiam iſte ſunt oppoſite: omnis homo eſt non iuſtus: omnis homo non eſt nō iuſtus. In particularibus vero non eſt oppoſitio niſi extēſo noīe oppōnis ad veritatem: que eſt inter affirmatiuam ⁊ negatiuaꝫ de eodem ſubiecto: ⁊ de eodem predicato: vt dictum eſt.

¶ Aliē āt ad id qḋ ē ñ hō q̄ſi ad ſubꝫ aliqḋ additā: vt ē iuſt⁹ nō hō. nō ē iuſtus nō hō. ē non iuſtus nō hō: nō ē nō iuſtus non hō. Magis āt plures his nō erūt oppōnes. he āt extra illas ipſe ꝑ ſe erūt vt vtētes. noīe eo qḋ ñ hō. In his vero in q̄bus eſt nō conuenit vt in eo quod eſt currere vel ambulare idem faciūt. Sic hec poſita ac ſi eſt adderetur: vt currit omnis homo. non currit omnis homo. Currit omnis non hō: non currit oīs non homo. ¶ Aliē vō due ſt rurſus cū ñ hō tanq̄ꝫ ſubꝫ qḋdā accipit. Nō hō iuſt⁹ ē: nō hō iuſt⁹ nō ē: nō hō nō iuſt⁹ ē: nō hō nō iuſt⁹ nō ē. Atq̄ plures his oppōnes nō erūt. He vero ſeorſum ab illis: ipſe ꝑ ſeipſas erūt: cū hoc nō hō tanq̄ꝫ nomine vtāt: vt pꝫ. q̄b⁹ āt nō accōmodat ē ipm vt cū hec ponūtur: valet ambulat ⁊ iſtiuſmōi cetera: idē facit hoc pacto poſitū: ac ſi ē ipſꝫ adiūgeret: vt valet oīs hō: non valet oīs hō: valet oīs nō hō: nō valet omnis non homo.

¶ Multiplicatis oppoſitionib⁹ finito exiſtente ſubiecto multiplicat oppoſitōes ſubiecto exiſtente infinito. ⁊ poſſunt poni diuerſe figure ſubiecto exiſtēte infinito. vna i particularibus. ⁊ alia in vniuerſalibus. In particularibus ponitur talis figura. ¶ Exemplū i vniuerſalibus ponitur talis figura.

¶ Et ſic patet q̄ ſunt oppōnes nō poſſunt eē plures oppōnes q̄ꝫ ille que dicte ſunt multiplici⁹ oppōnes per finitū ⁊ infinitum vniuerſaliter ⁊ particulariter vt viſum eſt: q: dictū eſt ꝙ ꝓpōnes de predicato finito ⁊ infinito habent habitudinem ad inuicē ſm conſequentiam: quia affirmatiue inferunt negatiuas vt dictū eſt: ⁊ nō econuerſo: ne credatur ꝙ propoſitiones de ſubiecto finito ⁊ infinito habeant habitudinem adinuicem ſm conſequētiā: ⁊ ideo dicit. Hec autem erit extra illas. hoc eſt ille propoſitiones que ſunt de ſubiecto infinito ſunt extra illas que ſunt de ſubiecto finito ⁊ econuerſo: ita ꝙ inter illas enunciationes que differunt penes finitum ex parte ſubiecti: non eſt bona conſequentia: quia nec affirmatiua infert negatiuā nec econuerſo: non enim ſequitur. non homo currit ergo homo non currit: nec ſequitur. homo non currit. ergo non homo currit. ¶ Sciendum tamen ꝙ in aliquibus terminis. ſ. vbi predicatum eſt terminus ſingularis: enunciationes de ſubiecto
finito ⁊ infinito ſe habent adinuicem ſm cōſequentiaꝫ. nam C
bñ ſeqtur. nō hō eſt ſor. ergo homo nō ē ſor. q: ſeqtur. nō hō eſt ſor. ergo ſor. eſt non homo: ⁊ vlterius. ergo ſor. nō eſt homo: ⁊ vlterius. ergo nullus homo eſt ſor. ⁊ vlterius. ergo hō

nõ eſt ſor. igit͛ a p̄ ad vltimũ ſeq͛. nõ hõ eſt ſor. g̃ hõ nõ ẽ ſor.
ſed hec eſt gr̃a mãe: ſed loquendo de ↄ̃ña formali ſic non eſt
bona ↄ̃ña inter enũciationes de ſb̃o finito ꝛ infinito: ꝛ h̃ itel
ligit per hũc textũ. Hec ſunt extra illas ꝑ l̃ram ſequẽtem. Ip
ſa vero ſm̃ ſe erũt vt vtẽtes negatiue: eo ꝙ eſt nõ hõ. põt in
telligi ꝙ enũciationes d̃ ſubo infinito erũt ſm̃ ſe ſic ꝙ nõ hñt
habitudines ad illas enũciationes de ſb̃o finito. vel pt̃ intel
ligi ꝙ enũciationes de ſubiecto infinito: h̃ eſt inter ſe habẽt
ↄ̃ñam adinuicẽ: qꝛ ſubiecto exñte termino infinito ad affirmati
uã ſequit͛ negatiue: ſic ſubiecto exñte t̃mio finito. ſe͛. n. ñ hõ
eſt iuſtus, ergo nõ hõ nõ eſt nõ iuſtus. ꝛ ſilr̃ ſeqtur nõ hõ eſt
nõ iuſtus. g̃ nõ hõ nõ ẽ iniuſtus: ꝛ ita q̃uis enunciationes de
ſubiecto finito nõ habeãt hitudines ad illas de ſubo fi°. hñt
tñ hitudinẽ inter ſe. In his ẽt in qb⁹ narrat ꝙ ſicut enuncia
tiones ꝛ oppõnes multiplicãtur in qb⁹ ponit͛ h̃ verbũ ẽ ex
preſſe: ſic pñt multiplicari in qb⁹ nõ ponit͛ h̃ verbũ ẽ expreſ
ſe: ſed alia verba adiectiua vt pꝫ h̃. oĩs hõ currit. oĩs hõ nõ
A currit. oĩs hõ nõ mouetur. ❡ Circa iſtã ſcd̃am partẽ in qua
dĩ ꝙ affirmatiue de predicato ifi° ꝛ fi° inerũt negatiuas: ꝛ
nõ ẽ ↄ̃: occurrũt due dubõnes. ꝑ vtrũ vlr̃ ex affirmatiua ſe
qtur negatiua: ꝛ vtrũ ex affirmatiua de predicato fi° ſeq͛ ne
gatiua de p̄dicato infi°: ꝛ ex affirmatiua de p̄dicato ifi° ſeq͛
B negatiua de predicato finito. ❡ Scd̃m dubiũ: vtꝝ ex negati
Ex nega- uis ſequantur affirmatiue. ꝛ vtrũ ex negatiua de p̄dicato fi
tiuis an nito ſequatur affirmatiua de predicato infinito. ꝛ ex negati
affirma- ua de p̄dicato ifinito ſequat͛ affirmatiua de p̄dicato finito.
tiue ſe- ❡ Ad p̄m ar. pbãdo ꝙ ex affirmatiuis nõ ſequũtur negati
quãtur. ue. Primo qꝛ nõ ſeqtur ſor. videt nõ hoiem. ergo ſor. non vi
det hoiem: qꝛ poſito ꝙ ſor. videat hoiem ꝛ aſinũ. añs ẽ verũ
ꝛ añs falſum: nec ſeqtur. ſor. fuit nõ alb⁹. g̃ ſor. nõ fuit alb⁹:
qꝛ ſuppoſito ꝙ ſor. qñq̈ fuerit alb⁹ ꝛ qñq̈ niger. añs ẽ verũ
ꝛ ↄ̃ñs falſum: nec ſeqtur ſor. erit nõ mortu⁹. g̃ ſor. ñ erit mor
tuus: qꝛ añs eſt verũ ꝛ ↄ̃ñs falſum. nec ſeqtur. ſortꝭ ẽ ñ aſin⁹.
g̃ ſor. nõ ẽ aſin⁹: qꝛ poſito ꝙ ſor. hẽat bouẽ ꝛ aſinũ. añs ẽ ve
rũ. ꝛ ↄ̃ñs falſum. ❡ In op̄m vꝫ phs. ❡ Ad 2m dubiũ ar. p
bãdo ꝙ negatiue iferũt affirmatiuas. nã iuſtũ ꝛ nõ iuſtũ ſũt
ↄ̃dictorie oppoſita. g̃ a quocũq̈ remouetur vnũ ipſoꝝ eidẽ at
tribuitur reliquũ: qꝛ alterũ ↄ̃dictorioꝝ dĩ de qlꝫ. g̃ ſeq͛. hõ
nõ ẽ iuſtus. g̃ hõ nõ ẽ nõ iuſtus. Silr̃ ſeqtur ſi hõ nõ ẽ nõ iuſt⁹
ꝙ homo eſt iuſtus. ❡ Ad p̄m dĩ ꝙ in illis de inee ꝛ d̃ pñti ꝛ i
recto ſumpto perſonaliter eſt bona ↄ̃ña ab affirmatiua d̃ p̄
dicato finito ad negatiuam de predicato infinito: aut ex affir
matiua de p̄dicato ifinito ſeq͛ negatiua de p̄dicato finito: ꝛ
addo iſtas q̈ttuor ↄ̃dõnes: qꝛ in modalib⁹ ñ tꝫ ↄ̃ña ab hꝭ af
firmatiua ad negatiuã de p̄dicato ↄ̃dictorio. nõ. n. ſe͛. ſor. pt̃
eẽ alb⁹. g̃ nõ pt̃ nõ eẽ alb⁹: qꝛ añs ẽ verũ ꝛ ↄ̃ñs falſus. ꝛ iõ di
xi in illis de ieſſe. ſilr̃ in ꝓpõnib⁹ de ineſſe i qb⁹ v̇bũ p̄teriti
tp̄is vel futuri ẽ copula. ꝛ ex hꝭ affirmatiua nõ ſeq͛ negati
ua de p̄dicato ↄ̃dictorio niſi cũ determinatione determinãte
ad idẽ iſtãs vel terminũ. nõ. n. ſeqtur. ſor. fuit nõ alb⁹. g̃ non
fuit alb⁹. nec ſeqtur. antixp̄s erit exñs. g̃ antixp̄s nõ erit non
exñs: qꝛ in oĩbus talibus añs põt eẽ verũ ↄ̃ñte exñte falſo: ꝛ
ideo dixi de pñti cũ determinatione determinãte tp̄s ſignifi
catũ ꝑ v̇bũ ad idẽ tp̄s: pro q̃ verificatur añs: ẽ ↄ̃ña bona. ſeq͛
enim ſor. fuit alb⁹. g̃ nõ fuit tũc nõ alb⁹. ꝛ ſeq͛. antixp̄s erit
exñs. g̃ tũc nõ erit nõ exñs: ꝛ ſic de alijs. nõ pt̃ añs eẽ verũ ſiñ
ↄ̃ñte ſic determinato ad mẽſurã ꝓ q̃ verificatur añs. ſilr̃ i il
lis de obliquo nõ valet ↄ̃ña ab affirmatiua de predicato fi
nito ad negatiuã de predicato ifinito. nec eↄ̃. nõ. n. ſeq͛. ſor
tis ẽ aſin⁹. g̃ ſor. nõ ẽ nõ aſin⁹. nec ſeq͛ ſortꝭ ẽ nõ aſin⁹. g̃ ſor
tis nõ ẽ aſin⁹: qꝛ poſito ꝙ ſor. hẽat aſinũ ꝛ bouẽ: vtriuſq̈ ↄ̃ñe
añs eſt verũ. ꝛ ↄ̃ñs falſum. ꝛ iõ dixi in recto. ſilr̃ ſi p̄tũ nõ ſup
ponit perſonalr̃ ſed mãlr̃: vel ſimplr̃ nõ valꝫ ↄ̃ña ab affirma
tiua ad negatiuã. nõ. n. ſeqtur aliqua vox eſt nõ vox: ſuppo
nẽte predicato mãliter g̃ aliqua vox nõ eſt vox: qꝛ añs ẽ ve
rũ ꝛ ↄ̃ñs falſum. ſilr̃ nõ ſeqtur. aliqd̓ cõe ẽ nõ cõe ſm̃ ꝙ p̄di
catum ſupponit ſimplr̃ vel mãlr̃. g̃ aliqd̓ cõe nõ eſt cõe. Nã

añs eſt verũ ꝛ ↄ̃ñs falſum: nã h̃ cõe nõ cõe ẽ cõe ſorti ꝛ plato
ni. ꝛ ſic de alijs ſupponẽte p̄dicato ꝑſonalr̃. ❡ Ad p̄m i ↄ̃triũ
cũ dĩ ꝙ nõ ſeqtur. ſor. videt nõ hoiem. g̃ ſor. nõ videt hoiẽ.
dico ꝙ iſta ſor. videt nõ hoiem. nõ eſt de p̄dicato ifinito. Vñ
in iſta ſor. videt nõ hoiem. totũ iſtd̓ eſt p̄dicatũ vidẽs nõ ho
minẽ. Vñ pᷓs p̄dicati ẽ nomẽ ifinitũ ꝛ totũ p̄dicatũ nõ: ꝛ regu
la nõ ẽ intelligẽda niſi de ꝓpõnib⁹ de p̄to finito ꝛ ifinito. Vñ
in p̄dicta iſtãtia nõ arguit͛ ab affirmatiua de p̄dicato ifinito
ad negatiuã de p̄dicato finito. ❡ Ad ſcd̃am iſtãtiã ↄ̃cedo ꝙ
nõ ſeqtur. ſor. fuit nõ alb⁹. g̃ ſor. nõ fuit alb⁹. cũ determina
tione iñ ſeqtur. ſor. fuit nõ alb⁹. g̃ ſor. tũc ñ fuit alb⁹. ❡ Ad
3m dico: ꝙ nõ ſeqtur ſor. fuit nõ alb⁹. g̃ ſor. nõ fuit albus: qꝛ
hꝭ ↄ̃ña ab affirmatiua ad negatiuã nõ tenet in illis de obli
quo: vt dictũ eſt. ❡ Ad ſcd̃m dubiũ dico ꝙ in illis de ineſſe
vtroq̈ extremo exñte mere ſimplici. ſ. tã ſubiecto q̈ꝫ p̄dica
to exñte ſimplici: ſm̃ intellectũ numeri ſingularis ſicut ex af
firmatiua de predicato finito vel ifinito ſeq͛ negatiua d̃ p̄di
cato ↄ̃dictorio: ſic eↄ̃ ex negatiua ſeqtur affirmatiua. ſeqtur
enim hõ nõ ẽ iuſt⁹. g̃ hõ eſt nõ iuſtus. ꝑ hãc regulã. de quoli
bet mere ſimplici verificat͛ alterũ ↄ̃dictorioꝝ. vbi tñ alterũ
extremũ. ſ. ſb̃m vel p̄dicatũ eſt cõpoſitũ ſignificãs aggregatũ
ꝑ accñs nõ tꝫ hꝭ ↄ̃ña a negatiua ad affirmatiuã. qd̓ pꝫ tã
d̃ p̄dicato q̈ꝫ de ſubo. nõ. n. ſeqtur. ſor. nõ ẽ albũ lignũ. g̃ ſor.
eſt non album lignum: qꝛ añs ẽ verũ ꝛ ↄ̃ñs falſum: qꝛ ad ↄ̃ñs
ſeqtur ꝙ ſor. ſit lignum: qꝛ ſic dicẽdo: non album lignum: negõ
nõ cadit ſuper hoc totum album lignum: ſed ſolum ſuper li
album: ꝛ ita lignum eſt affirmatiuũ: ꝛ iõ ſeqtur. ſi ſor. ſit nõ
album lignũ ꝙ ſor. ſit lignũ. ꝛ pꝫ ꝙ vbi p̄dicatũ eſt cõpoſitũ
ex negatiua nõ ſeqtur affirmatiua. ❡ Et ſi dicat͛ ꝙ album li
gnum ꝛ nõ album lignum ſunt ↄ̃dictoria. g̃ de quolꝫ vere dĩ
alterũ eoꝝ. ❡ Dico ꝙ album lignum ꝛ nõ album lignum nõ
ſunt ↄ̃dictoria: qꝛ negõ nõ cadit ſup h̃ totum album lignum:
ſꝫ ſolũ ſup p̄mã ꝑtẽ: ſi tñ negõ caderet ſup h̃ totũ tũc ſunt ↄ̃
dictoria: ꝛ a negõe vni⁹ ad affirmationẽ alteri⁹ valeret ↄ̃ña.
Et ſic pꝫ ꝙ p̄to exñte compoſito ex negatiua nõ ſeqtur affir
matiua. ſilr̃ ſubo exñte cõpoſito ex negatiua de p̄to finito vl
ifinito nõ ſeqtur affirmatiua de p̄dicato oppoſito. nõ. n. ſeq͛.
hõ alb⁹ nõ ẽ hõ. g̃ hõ alb⁹ eſt nõ hõ: qꝛ añs eſt poſſe: ꝛ cũ poſſe
ſit ꝙ null⁹ hõ ſit alb⁹: ꝛ ↄ̃ñs ẽ impoſſe: qꝛ ſeq͛. hõ alb⁹ ẽ nõ hõ.
g̃ nõ hõ eſt hõ alb⁹. ꝛ ꝑ ↄ̃ñs non hõ eſt hõ: qd̓ eſt ipoſſe. Silr̃
non ſeqtur. ridẽs non eſt homo. g̃ ridẽs ẽ non homo: qꝛ poſi
to ꝙ nullus homo rideat. añs eſt verum ꝛ ↄ̃ñs impoſſibile: ꝛ
qꝛ ſeqtur. ridẽs ẽ nõ hõ. g̃ nõ hõ ẽ ridẽs: ꝛ vlteri⁹. g̃ nõ hõ eſt
riſibile: ꝛ vlteri⁹. non homo eſt hõ. ❡ Et ſi dicat͛ ꝙ ridens
eſt termin⁹ ſimplex. g̃ vꝫ ꝙ hec ↄ̃ña ſit bona ridẽs nõ eſt hõ.
g̃ ridẽs ẽ nõ homo. dĩcꝫ ꝙ q̈uis ridẽs ſit termin⁹ ſimplex ſꝫ
vocẽ: non eſt tñ terminus ſimplex ſm̃ intellectũ: qꝛ ſigt ag
gregatũ ꝑ accñs. ſ. aggregatum ex ſb̃o ꝛ actu ridẽdi: et vñ noĩa
ↄ̃creta accñtium ſignt aggregata per accñs: cuiꝰ ſunt h̃ no
minarẽt ſubſtantiua q̃ ſunt nomina officioꝝ vel dignitatũ:
rex ep̄s: dñs ſeruus ꝛ hꝭ: ꝛ ideo qñ ſubijcitur talis termin⁹:
q̃ ẽ nomẽ officij vel dignitatis ex negatiua non ſeq͛ affirma
tiua. Non. n. ſeqtur ep̄s non eſt hõ. g̃ ep̄s eſt non hõ: qꝛ añs
eſt verum poſito ꝙ nullus ep̄s ſit: ꝛ ↄ̃ñs ẽ falſum. Dico ẽt ꝙ
accep̄tꝭ termĩs in plurali numero ex negatiua nõ ſeq͛ affir
matiua de p̄dicato oppoſito. nõ. n. ſeq͛. ſor. ꝛ brunellus non
ſunt hoies. g̃ ſor. ꝛ brunellus ſunt nõ hoies: qꝛ añs eſt verũ ꝛ
ↄ̃ñs falſum. Vñ demõſtrato ſorte ꝛ brunello: hec eſt vera. iſti ñ
ſunt hoies: ꝛ hec eſt falſa. iſti ſunt non hoies: qꝛ nõ ſunt duo
nõ hoies nec tres nec ſic de multis. Vñ accep̄tꝭ termĩs i nu
mero plurali ex negatiua nõ ſeq͛ affirmatiua de p̄to oppo
ſito ꝛ cũ ↄ̃ſtãtia ſubi. nõ. n. ſeqtur. iſti nõ ſũt hoies ꝛ i° ſunt.
g̃ i° ſunt nõ hoies: ſic g̃ pꝫ i qb⁹ termĩs ex negatiua ſeq͛ affir
matiua ꝛ i qb⁹ ñ. ❡ Ad rõnẽ i op̄m q̃ vꝫ ꝓbare ꝙ i oĩb⁹ ter
mĩs ex negatiua ſeq͛ affirmatiua q̃ ar ꝑ hãc regulã. d̃ qlꝫ v̇e
p̄tur alteꝝ duoꝝ ↄ̃dictorioꝝ: dĩcꝫ ꝙ qñ p̄dicatũ ẽ cõpoſitũ ñ
ar ꝑ hãc regulã vt pꝫ. Nã albũ lignum ꝛ nõ album lignum

Ridens q̄ pacto ſit termi n⁹ ſimp̄.

nō ſūt ꝯ̄dictoriaꝫ qꝛ falſificāᷓ ꝺ eodē. vtraq3.n. iſtaꝝ eſt falſa. ſoꝛ.ē albū lignū. ſoꝛ.ē nō albū lignū. ſi ēt ſbm ſit cōpoſitū ad/ huc ēt nō aſ ꝑ hāc regulā. de q̄lꝫ vē dī alteꝝ duoꝝ ꝯ̄dicto/ rioꝝ. In iſta.n. ꝯ̄ña. meli⁹ deo nō ē de⁹. ģ meli⁹ ꝺo ē ñ de⁹. ñ aſ ꝑ iſtā regulā. ꝺ q̄lꝫ dī alteꝝ duoꝝ ꝯ̄dictorioꝝ. t qꝛ ħ ē falſa meli⁹ deo ē aliq̄d. niſi ſuppoſito ꝙ nullus hō rideat. ħ ē falſa ridēs ē aliq̄d. ⁊ iō i hac ꝯ̄ña ridēs nō ē hō. ģ ē ñ hō. ñ aſ ꝑ hāc regulā. de quolꝫ vē. ⁊c. ¶ Sꝫ ħt dubitari. naꝫ ex quo nec in oib⁹ terminis ex affirmatiuis ſequūtur negatiue de p̄to ꝯ̄dictorio nec eꝯ̄. qꝛ ñ i oib⁹ terminis ex negatiuis ſequūſ affir matiue: ſꝫ i aliqb⁹ ſic ⁊ i aliqb⁹ ñ. q̄re dic̄ Ari. ꝙ ex affirma tiuis ſequūtur negatiue. ⁊ ex negatiuis nūq̄ꝫ ſequūtur affir/ matiue. Dōm ꝙ qꝛ in illis de ineſſe ⁊ de p̄ñti ⁊ in recto. ſum/ ptis terminis vt hūt ſuppōnē ꝑſonalē vltꝛe i oib⁹ termis ex affirmatiuis ſequūtur negatiue ꝺ p̄to oppoſito. ⁊ ħ tā i ſim/ plicib⁹ q̄ꝫ i cōpoſitis ſeqſ.n. hō ē ñ iuſt⁹. ģ hō nō ē iuſt⁹: ſeqſ ēt. ſoꝛ.ē nō lignū. ģ ſoꝛ. nō ē lignū. Sꝫ nō ē veꝝ in oib⁹ termi nis in illis de ineſſe ⁊ de p̄ñti in recto ſumptis termis. vt hūt ſuppōnē ꝑſonalē ex negatiuis ſequūtur affirmatiue: qꝛ nō cōpoſitis. vt pꝫ. nō.n. ſeqſ. ſoꝛ. nō eſt albū lignū. ģ ſoꝛ.ē nō al/ bū lignū. Iō dicit ph̄s: ꝙ ex affirmatiuis ſequūtur negatiue. qꝛ i oib⁹ terminis cū iſtis ꝯ̄dōnib⁹ ħ poſitis ex affirmatiuis ſequuntur negatiue: ⁊ habitis eiſdem conditionibus non in omnibus terminis ex negatiuis ſequuntur affirmatiue.

¶ Nō.n. dōꝫ ē ñ ois hō. Sꝫ ñ negō ad id qō ē hō addēda ē. Ois.n. ñ vlē ſignat ſed q̄m vlr. mani⁹ ē āt ex eo qō ē. currit homo. nō currit homo. Currit non hō. ñ currit ñ hō. hec.n. ab illis dn̄t eo ꝙ ñ vlr ſt. Quare ois vlr nul lus nihil aliō ſignificēt niſi q̄m vlr de noie vl affirmāt vl negāt. ģ ⁊ cet̄a eadeꝫ oꝫ opponi.

ARCL. ¶ Nō.n. dōm eſt nō ois hō: ſꝫ negōnis nota ipſa non addenda eſt huic termino hō. Ois eni non ſignat ipſum vlē: ſed vlis p̄dicatio/ nis eſt nota: qō qdem ex hiſce pꝫ: homo va/ let: hō non valꝫ. non hō valꝫ: nō hō nō valꝫ. hec.n. ab illis ex dn̄t, qꝛ nō dicūt vlr. Qua/ re omnis vel nullus nil aliud ſignificare vi/ detur q̄ꝫ affirmationem: aut negationem vlr dici: cetera igitur eadem ſunt addenda.

¶ hec ē 2ᵃ p̄tiᵃ 2ᵉ p̄tis h⁹ ca. i q̄ ph̄s remouet q̄dā du⁹ i ⁊ ſūt ſex dubia q̄ remouet. Primū dubiū ē vtꝝ enūciationes ⁊ op pōnes poſſint mulplicari ꝑ additionē negōnis ifinitā ad ſbꝫ vel p̄tū. Iſtō dubiū remouet dicēs: ꝙ negō ifinitās nō dꝫ ad/ di ad ſignū vlē. ⁊ ꝑ ꝯ̄ñs ad negōnē dictionis infinitātis vlē ſi/ gnū nō multiplicat enūciationes. Qꝫ aūt negō infinitās non ſit addenda ſigno vlī probaſ: ⁊ hec eſt ꝯ̄ 2ᵃ h⁹ li. q̄ ꝓbatur ſic. Negō infinitans ſolū dꝫ addi ſubiecto vel p̄dicato: ſed ſi/ gnū vlē nec eſt ſubiectū nec p̄tū. ģ negō infinitās nō ē adden da ſigno vli. ma. pꝫ: qꝛ negō ifinitās ſolū eſt addēda illi quod hꝫ de ſe intellectū ſi⁹ ⁊ determinatū qꝛ negō ifinitās ꝺſtruit aliq̄d finitū ⁊ determinatū ⁊ aliō derelinqt vt viſum ē. ⁊ hꝫ ſunt ſbm ⁊ p̄tū: qꝛ tā ſbm q̄ꝫ p̄tū qō dꝫ infinitari de ſe iportat intellectū finitū ⁊ determinatum. ⁊ ſic pꝫ maioꝛ. ⁊ minoꝛ de/ claratur ꝑ hoc ꝙ ſignū vlē nō eſt vlē nec ſupponitur ſignifi/ care. ſignū.n. vlē tm̄ ꝯ̄ſiḡt vlr. ħ eſt facᷓ terminū cui addiſ ſta re vlr ⁊ ſingulariter: ⁊ nō ſigñat vlē nec ſingulare: ⁊ hoc de/ clarat ph̄s per dr̄ām inter ꝓpōnem vlem ⁊ ſingularē: ꝓpō/ nes.n. vlēs ⁊ ſingulares non dn̄t in ſbo ⁊ p̄dicato: qꝛ ſemꝑ hn̄t idē ſbm ⁊ p̄tū ſed ſolū dn̄t in mō ſupponēdi ſubiecti ⁊ p̄dicati. vt pꝫ de iſtis. homo currit: omnis homo currit. ex q̄ pꝫ ꝙ ſignū vlē nō eſt ſubiectū nec p̄dicatū: qꝛ propoſitio vlis ⁊ ꝑticularis hꝫ idē ſubm ⁊ p̄tū: ⁊ nō hꝫ idē ſignū. ģ ſignū nec ē ſbm nec p̄tū: ⁊ ħ intēdit ph̄s ꝑ hāc lrām. Cetera eadē dꝫ op poni: ħ eſt illa que ſunt in ꝓpōne vlī ⁊ ꝑticulari. alia a ſignis vlibus ⁊ particularibus opꝫ eſſe eadem: nam ſubiectū p̄tuꝫ ⁊ copula opꝫ eſſe eadem in ꝓpōne vlī ⁊ particulari.

¶ Q̄m vō ꝯ̄traria ē negō ei q̄ ē: ē oē aial iuſtū. illa q̄ ſignificat. q̄m nllm aial ē iuſtū. hoc qdē manifeſtū ē. q̄m nāqꝫ erunt vē neqꝫ ſimul i eodē ipſo. His vero oppoſite erunt aliqñ. vt aliqō aial iuſtum eſt: non omne aial iuſtum eſt.

¶ Cuꝫ āt huic affirmationi: oē aial iuſtū ē: ea negō ſit ꝯ̄traria q̄ ſigñat nllm aial eſſe iuſtuꝫ: pꝫ has qdem nunq̄ꝫ eſſe ſimul veras: oppoſi tas auteꝫ his veras ſimul nonnunq̄ꝫ eſſe: vt nō oē aial eſt iuſtum. ⁊ eſt aliqō aial iuſtum. ARCL.

E

¶ 2ᵐ dubiū quā remouet eſt iſtud: qūo veꝝ eſt ꝙ in vlibus non ꝯ̄tigit oēs angulares eē ſimul veras. Iſtud dubiū remouet. ph̄s duo q̄ ſuperius narrauit. ſ. ꝙ in vlib⁹ nō ꝯ̄tigit ꝙ oēs angulares ſint ſimul vere. ſed in particularib⁹ ꝯ̄tingit ꝙ oēs angulares ſunt ſimul vere: ⁊ hec eſt 3ᵃ ꝯ̄ h⁹ li. ꝓbaſ ſic. Iſte ꝯ̄uertūtur. Null⁹ hō eſt iuſt⁹. ois hō nō ē iuſt⁹. ſꝫ ꝯ̄tigit iſta eē in figura ꝓpōnū vliūm: ⁊ nō ꝯ̄tingit iſtas eē ſimul veras. ois hō eſt iuſtus. ois hō nō eſt iuſtus. ģ in vlibus nō cōtingit oēs angulares ſimul eſſe veras. Et ſic ꝓbata ē vna ps ꝯ̄ne. Alia pars ꝓbatur ſic. iſte due ꝯ̄uertūtur. aliqs hō nō ē iuſt⁹. aliqs hō eſt nō iuſtus. ⁊ iſte due ꝯ̄uertūtur. aliqs hō ē iuſtus. aliqs hō nō eſt non iuſtus. ⁊ omnes poſſunt eſſe ſimul vere. aliqs homo eſt iuſtus. aliquis homo non eſt iuſtus. aliquis homo eſt non iuſtus. aliquis homo non eſt non iuſtus.

¶ Seqſ eā qdē q̄ eſt: null⁹ eſt homo iuſt⁹: illa q̄ eſt ois homo eſt non iuſt⁹: illa vero q̄ eſt: eſt aliqs iuſt⁹ homo: oppoſita: qīñ non ois hō ē non iuſtus. Neceſſe enim eſt aliquem eſſe.

¶ At hec: null⁹ ē hō iuſt⁹. ſeqſ hāc: ois hō nō iuſt⁹ eſt. hec ēt non ois hō non iuſt⁹ eſt: q̄ qdē eſt illa oppoſita ſequitur illam: eſt aliquis ho mo iuſtus. neceſſe eſt enim aliquem eſſe. ARCL.

¶ Qꝫ āt dicte vlēs ⁊ particulares quaꝝ altera eſt affirmati/ ua de p̄to infiᵒ: ⁊ altera negatiua de p̄to fiᵒ ꝯ̄uertātur pꝫ: qꝛ manifeſtū eſt ꝙ affirmatiua de p̄to ifinito infert negatiuā de p̄to finito: ſeqſ.n. ois hō eſt nō iuſt⁹. ģ nullus hō eſt iuſtus. ⁊ ħ pꝫ ex p̄cedētibus. ⁊ ꝙ negatiua affirmatiuā inferat oñdit ħ dicēs ꝙ ad eā q̄ eſt. nullus hō eſt iuſtus. ſeqtur affirmatiua q̄ eſt iſta. ois hō ē nō iuſtus. ⁊ eodē mō de particularibus. nā ad iſtā q̄ ē aliqs hō eſt iuſtus. ſeqtur iſta nō ois hō eſt non iu ſtus. ſeu iſta. aliqs hō nō eſt nō iuſt⁹. q̄ eadē eſt ⁊ eꝯ̄. ſeqſ.n. ſi nō ois hō eſt nō iuſtus: neceſſe eſt aliquē hoiem eē iuſtū. ħ eſt hec ꝯ̄ña ē neceſſaria. aliqs hō nō ē nō iuſtus. ģ aliqs hō ē iuſtus: ⁊ ita pꝫ ꝙ vlēs q̄ꝝ altera eſt affirmatiua ⁊ altera ne/ gatiua de p̄dicatis ꝯ̄dictorijs de p̄to ifinito. ⁊ altera negati/ ua de p̄to finito ꝯ̄uertūtur. ⁊ idē pꝫ de ꝑticularib⁹. ſ. ꝙ parti culares q̄ꝝ altera eſt affirmatiua ⁊ altera negatiua de p̄tis ꝯ̄dictorijs ꝯ̄uertūtur. ¶ Intelligēdum ꝙ i terminis ſimplici bus ſm intellectū ſicut affirmatiue iferūt negatiuas de p̄tis oppoſitis: ita negatiue iferūt affirmatiuas: ⁊ ſic dic̄ ħ Ariſ. ex/ p̄ſſe. In terminis tm̄ cōpoſitis ſꝫ itellectū q̄ t̄mini ſigñt aggre gata p acciñs affirmatiue iferūt negatiuas: ſꝫ negatiue nō ife rūt affirmatiuas. vt dictū eſt ſupra: qō tm̄ exponūt qdā ſic. ꝙ ex affirmatiuis ſequūtur negatiue: ⁊ ex negatiuis nō ſequun/ tur affirmatiue niſi ſuppoſita ꝯ̄ſtantia ſubi. ſ. ſupponendo ꝙ iᵈ qō ſigñaſ ꝑ ſubm ſit exñs. ⁊ iō dicit ħ Ariſt. ꝙ hec eſt bo/ na ꝯ̄ña. aliquis homo non eſt nō iuſtus. ģ aliquis homo eſt F

iuſt⁹:q2 nec̃e ẽ aliquẽ hoiem eẽ. h̃ ẽ. q2 nec̃e ẽ ꝙ ſcḋm exiſtat. tñ nõ vr̃ ex itẽtione Ari. h̃ ꝙ eẽ i ꝓpoſito accipiat̃ vt ẽ 2ᵐ adiacẽs: ita ꝙ ſignificet̃: q2 hec homo eſt. ſit neceſſaria: z3 ſignificat ꝙ hec ꝯña ſit neceſſaria. ſi aliquis homo non eſt nõ iuſtus: aliq̄s homo eſt iuſtus: ita li eſſe hic eſt tertium adiacẽs: ⁊ neceſſitas hic dicit neceſſitatem conſequentie.

¶ Manifeſtum eſt aũt qm̃ ẽt i ſingularib⁹. Si ẽ verũ īterrogatuz negare qm̃ ⁊ affirmare verũ ẽ vt putaſne ſocrates ſapiẽs ẽ. ñ. Igr̃ ſocrates ñ ſapiẽs ẽ. In vlib⁹ v̇o ñ v̇a ẽ q̄ ſilr̃ dr̃. v̇a aũt negatio vt putaſne oĩs homo ſapiẽs ẽ. Non igr̃ oĩs homo non ſapiẽs ẽ. Hoc.n. falſuz ẽ. ſ3 non igitur oĩs homo ſapiens eſt: vera eſt. hec enim oppoſita eſt: illa vero contraria.

ARGL. ¶ Pꝫ ẽt in ſingularib⁹ qdẽ: ſi verũ ẽ iterrogatũ negare: affirmare ẽt verũ eſſe. veluti eſt ne ſocrates ſapiẽs: ñ ſocrates g̃ nõ ſapiẽs ẽ. In vlib⁹ aũt nõ ẽ vera q̄ ſimilr̃ dr̃: ſ3 ẽ negõ vera, veluti: eſt ne oĩs hõ ſapiens: nõ. g̃ oĩs hõ ñ ſapiens ẽ: hoc.n. ẽ falſum: ſ3 illud eſt verũ: g̃ nõ oĩs hõ ſapiens eſt: atq3 hec qdeꝫ eſt ea q̄ opponitur: illa vero eſt ea que eſt contraria.

¶ Tertia dubitatio quã remouet eſt iſta. Dictũ eſt ꝙ i vlibus ex negatiuis ſequũtur affirmatiue: ſ3 dubiũ eſt verũ eodẽ mõ ſequũtur affirmatiue ex negatiuis i ꝓpõnib⁹ vlib⁹ ſicut i ꝓpõnib⁹ ſinglarib⁹. In ſinglarib⁹ ex negatiua ꝓpõne ſingulari d̃ p̃dicato finito ꝯtigit īferre affirmatiuã de p̃dicato iſi° manente eodẽ ſb̃o ⁊ eodẽ mõ ſupponẽte. ſi.n. q̃rat̃ verũ ſoz. ſit ſapiẽs ⁊ rñdeat̃ ꝙ nõ. ꝯtigit īferre affirmatiuã de p̃dicato iſi° manẽte eodẽ ſb̃o ⁊ eodẽ mõ ſupponẽte ſic. g̃ ſoz. ẽ nõ ſapiẽs. Eſt
A Dubõ g̃ dubiũ verũ ſic ſit i vlib⁹. ſ. ꝙ ex negõne vli de p̃dicato finito ꝯtingat inferre ꝓpõnẽ affirmatiuã de p̃dicato iſi° ſubiecto eodẽ mõ accepto ſeu eodẽ mõ ſupponẽte: ⁊ ad iſtã dubõnẽ rñdet Ari. dicẽs ꝙ nõ ẽ ſĩſa iter vl̃es ⁊ p̃ticulares q̃tũ ad illationẽ affirmatiue de p̃dicato iſi° ex negatiua d̃ p̃dicato finito: vt dicit̃ pb̃a in ſingularib⁹. ſi verũ ẽ interrogatũ negare: qm̃ verũ eſt ⁊ affirmare h̃ eſt ſi ſingularis affirmatiua d̃ p̃dicato finito neget̃. ex illa negatiua ſeu negõne p̃dicati finiti d̃ ſubiecto ſingulari ꝯtigit īferre affirmatiuã de p̃dicato iſi° de eodẽ ſb̃o ſingulari eodẽ mõ ſumpto. vt ſi q̃rat̃ verũ ſoz. ſit ſapiẽs ⁊ dicat̃ ꝙ nõ. ex iſta negõne ꝯtigit iferre. g̃ ſoz. eſt nõ ſapiẽs: ſ3 nõ eſt ita de vlib⁹ affirmatiuis de p̃dicato fi° ⁊ iſinito ſb̃o eodẽ mõ ſupponẽte. ſi.n. q̃rat̃ verũ oĩs hõ ſit ſapiẽs. ⁊ rñdeat̃ ꝙ nõ. ex h̃ nõ ꝯtigit iferre affirmatiuã d̃ p̃dicato iſinito ſb̃o eodẽ mõ ſupponẽte. ſi.n. q̃rat̃ vtrũ oĩs hõ ſit ſapiẽs ⁊ rñdeat̃ ꝙ nõ. ex hac rñſione nõ ꝯtigit īferre. g̃ oĩs hõ ẽ nõ ſapiẽs: ſ3 bñ ꝯtigit iferre iſtã. g̃ nõ oĩs hõ ẽ ſapiẽs. Et ſic i vlib⁹ nõ ẽ rñdendũ ꝑ negõnẽ imediate additã cõpõni: ſed in ſingularib⁹ ſic. Si.n. in ſingularib⁹ ſiat q̄ d̃ ꝓpõne ſingulari affirmatiua de p̃dicato finito: ⁊ rñdeat̃ ad illã dĩo nõ. ex i° rñſione ꝯtigeret iferre negatiuã de p̃dicato finito. v̇. g̃. ſi q̃rat̃ verũ ſoz. ſit ſapiẽs: ⁊ rñdeat̃ ꝙ nõ. ex iſta ꝯtigit iferre. g̃ ſoz. ñ
B eſt ſapiẽs: niſi negõ addat̃ imediate verbo copulãti p̃dicatũ cũ ſb̃o. ¶ Sz ſi q̃rat̃ verũ oĩs hõ ſit ſapiẽs ⁊ rñdeat̃ ꝙ nõ. ex hac rñſione nõ ꝯtigit iferre negatiuã in q̃ negatio imediate addit̃ verbo ſb̃o eodẽ mõ ſupponẽte: ex hac.n. rñſione data nõ ꝯtingit iferre. ergo oĩs hõ nõ eſt ſapiens: ſed bñ ꝯtigit iferre. ergo nõ oĩs hõ eſt ſapiẽs. vna.n. iſtaꝝ eſt ꝯ̃ria h⁹. oĩs homo eſt ſapiẽs: ⁊ alia eſt ſua ꝯ̃dictoria. Ex iſto loco accipitur
C Nõ pul cbuĩ regulam. vna regula cõis q̄ eſt iſta. ꝙ in ſingularibus non refert p̃ponere vel poſtponere negõnem. ⁊ rõ hui⁹ ẽ i°: terminus ſingularis non habet ſuppoſita ſeu iferiora: ⁊ ideo non põt cõfundi a negõne: ⁊ iõ ꝓ eodem oĩno ſtat ⁊ pro eodẽ ſupponit terminus ſingularis ſiue negõ p̃ponat̃ ſiue poſtponat̃. Iſta aũt regula. in ſingularibus non refert preponere ⁊ poſtponere negõnem: ẽ intelligẽda de propõnibus ſingularibus q̄ ſũt d̃ ſubiecto ſingulari ſimplici nõ accepto cũ aliquo mõ. Et dico de ſingulari ſimplici: q2 in aliq̄bus cõpoſitis refert preponere ⁊ poſtponere negõnez ſuppoſito.n. ꝙ i° hẽat duos filios quoꝝ vnũ diligat ⁊ aliũ nõ hec ẽ vera. i° hõ hñs filiũ nõ diligit illũ: q2 ſeq̄tur ex hac vera. i° hõ hñs filiũ odit illũ: ⁊ hec ẽ falſa. nõ i° hõ hñs filiũ diligit illũ: q2 ſua ꝯ̃dictoria ẽ vera. Et dixi ꝙ intelligit̃ de ſingulari nõ accepto cũ aliquo mõ: q2 p̃t accipi cũ aliquo mõ vbi referre p̃ponere ⁊ poſtponere negõnem. multum enim refert dicere. non tantum ſoz. currit: ⁊ dicere: tñ ſoz. nõ currit. Scire tñ debes ꝙ ſi in aliq̄b⁹ ſingularibus refert preponere ⁊ poſtponere negationem. hoc nõ eſt ratione termini ſingularis. ſed ratione adiuncti.

¶ Ille v̇o q̄ ſcḋm iſinita ꝯtra iacẽtes noĩa vl̃ v̇ba oppoſite ſ͛t vt i eo q̄ ẽ nõ hõ vl̃ ñ iuſt⁹ vel nõ currit: vel nõ laborat: q̄ſi negõnes ſine nomine ⁊ v̇bo eẽ videbũt ſ3 ñ ſũt. Sẽp.n. vl̃ verã eẽ vel falſam negõnẽ nec̃e ẽ. Qui v̇o dixit nõ hõ nihil magis de hoie: ſ3 ẽt mĩn⁹ verus vel falſus fuit. Si non aliquid addatur.

¶ Voces aũt ea q̄ iſinita ſũt noĩa v̇baq3: ſũtq3 oppoſite vocib⁹ hiſce q̄ ſunt noĩa atq3 v̇ba: vt nõ hõ: nõ iuſt⁹ ⁊ huiuſcemõi voces ſiñ nomine: v̇boq3 videbũt̃ eſſe negõnes at nõ ſũt: ſemꝑ.n. neceſſe ẽ negõnẽ eſſe verã vl̃ falſaz: at hiſce q̄ dixit, nõ hõ, nõ magis: q̄3 is q̄ protulit hõ: ſed minus potius verũ vel falſum aliquid dixit: niſi quippiam ipſi addiderit. ARGL.

¶ 4ª dubõ talis ẽ: q2 dictũ ẽ in rñſione q̄ dat̃ ꝑ negõnẽ ꝯtigit aliq̄d iferri: vt ſi q̃rat̃ verũ ſoz. ſit ſapiẽs: ⁊ rñdeat̃ nõ. ex hac rñſione ꝯtingit iferre ꝙ ſoz. ẽ nõ ſapiẽs. ex h̃ poſſet alicui videri ꝙ hec dictio nõ: ⁊ ẽt termin⁹ iſinit⁹ eẽt negõ. i. ꝓpõ negatiua. Iſtã.n. ex quo ꝯtigit aliq̄d iferre ẽ enũciatio. Iſtã remouet pb̃s ꝓbãs ꝙ termin⁹ iſinit⁹ nõ ẽ ꝓpõ negatiua. ꝓbatur ꝑ h̃: q2 oĩs ꝓpõ negatiua ſignĩat verũ vel falſuz: ſ3 termin⁹ iſinit⁹ nec ſignĩat verũ nec falſum. nec hec dictio nõ ẽ ꝓpõ affirmatiua vel negatiua. nec ex ea per ſe ꝯtingit aliq̄d iferre. q̃uis ex ea relata ad interrogationem contingit aliquid iferre. h̃ eſt ex negatione interrogationis ꝯtingit aliq̄d inferre.

¶ Significat aũt ẽ oĩs ñ hõ iuſt⁹ nlli illaꝝ idẽ nec huic oppoſita negõ ea q̄ eſt nõ eſt oĩs nõ hõ iuſt⁹. illa vero q̄ eſt oĩs nõ hõ ẽ nõ iuſtus: illi q̄ eſt null⁹ non homo eſt iuſtus idẽ ſignificat.

¶ Hec aũt, ẽ oĩs ñ hõ iuſt⁹: nihil idẽ q̄ nlla illarũ ſignificat: nec itẽ ea q̄ ẽ ipſi oppoſita: nõ ẽ i q̃ oĩs nõ hõ iuſt⁹. At hec: oĩs nõ hõ nõ iuſt⁹ eſt: idẽ q̄ illa ſignificat: null⁹ nõ hõ iuſt⁹ eſt. ARGL.

¶ 5ª dubõ quã remouet eſt iſta: q2 pb̃s viſus eſt in precedentib⁹ enũciationib⁹ de finito ſubiecto: ⁊ ẽt d̃ ſubiecto iſinito: ⁊ põt eẽ dubiũ verũ ꝓpõ affirmatiua de ſubiecto iſinito ſit eadẽ vel eq̄pollens alicui de ſb̃o finito: põt ẽt eſſe dubiũ vtrũ iſte ꝓpõnes ſint eedẽ: oĩs nõ hõ currit. oĩs hõ nõ currit. Iſtã dubiũ remouet pb̃s dicens ꝙ iſta omnis non homo eſt iuſtus: nõ eſt eadẽ alicui eaꝝ enũciationũ q̄ ſunt de ſubiecto finito: q2 nec ẽ eadẽ affirmatio nec negatio de ſubiecto finito. Iſta enim nõ ſunt eadẽ oĩs nõ hõ eſt iuſtus. oĩs hõ nõ eſt iuſt⁹. oĩs homo eſt iuſtus: ⁊ ſic de oĩbus aliis de ſubiecto fi°. tñ q̃uis

ꝓpōnes de ſbō infinito nō ſint eedē alicui de ſbō fi° ⁊ tñ vna ꝓpō de ſubiecto īfi° eſt eadē alteri de ſubiecto īfinito. Iſte.n. ſunt eedē.oīs nō homo eſt iuſtus ⁊ null⁹ nō hō nō ē iuſtus. ℂ Intelligēda ſunt h̄ duo. Pūo ꝙ pħs vocat h̄ ꝓpōnes eaſdē illas ꝓpōnes q̄ ꝯuertūtur ⁊ hñt idē ſbm ⁊ idē p̄tū.q̄ꝫuis ī rei veritate nō ſint eedē ſm vocē ⁊ ſic dr̄ iſte ꝓpōnes eedē. oīs nō hō eſt iuſtus.null⁹ nō hō nō eſt iuſt⁹. ℂ 2° intelligendū ꝙ cā q̄re ꝓpō de ſbō īfi° nō eſt eadē ꝓpōni de ſubiecto fi° eſt iſta.q: ad h̄ ꝙ aliq̄ ꝓpōnes differētes ſm vocē ſint eedē vel ꝯuertibiles reqritur ꝙ in vtraqꝫ p̄dicatū enūciet̄ d̄ eodē vel d̄ ꝯuertibilibus ⁊ ſꝫ in enūciationib⁹ ī q̄ꝝ vna eſt de ſubiecto fi° ⁊ alia de infinito nō enūciatur p̄dicatū de eodē vl̄ de ꝯuertibilibus ⁊ iō tales enūciationes ī quaꝝ vna eſt d̄ ſubiecto infi° ⁊ alia finito non ſunt eedem nec conuertibiles.

ℂ Trāſpoſita v̄o noīa vl̄ v̄ba idē ſignificant vt eſt albus hō ⁊ eſt hō alb⁹. Nā ſi hoc nō eſt eiuſdē multe erūt negōnes: ſꝫ oñſum eſt: qm̄ vna vni⁹ ē. Ei⁹.n. q̄ ē.ē alb⁹ hō.negō ē: nō eſt alb⁹ hō. Ei⁹ v̄o q̄ ē.ē hō alb⁹. ſi nō eadē ē ei q̄ ē.ē alb⁹ hō. erit negō vel ea q̄ ē. nō ē nō hō albus. vel ea q̄ eſt. nō eſt hō alb⁹: ſed altera q̄dem erit negō eius que eſt nō hō albus. Alia vero ei⁹ q̄ ē.ē alb⁹ hō: q̄re erūt due vni⁹. Qm̄ igitur tranſpoſito nomine vel verbo eadem fit affirmatio vel negatio manifeſtum eſt.

ARGL. ℂ At.n. noīa ⁊ verba trāſpoſita idē ſignificāt: veluti albus homo eſt. hō alb⁹ ē: nā ſi ita nō ſit eiuſdē affirmationis plures erūt negōnes: ad demōſtratum eſt vnam oppoſitā eſſe vni. huius.n. albus homo eſt: negō eſt: albus hō non eſt. huius aūt hō albus eſt: ſi non eſt idē qd̄ iſta. alb⁹ hō eſt: aut hec erit negō: non hō albus nō eſt: aut iſta: hō alb⁹ nō eſt: at altera quidem negatio huius eſt: non homo albus eſt: altera vero negatio huius: albus hō eſt. Quare affirmationis. vnius due erunt negationes. Patet igitur eādem affirmationē fieri negationēue ſi noīs pō verbiqꝫ mutet̄.

ℂ Sexta dubō talis eſt. Ar. in p̄cedētib⁹ qñqꝫ ꝓpoſuit adiectiuū ſubſtātiuo. dūo ſic. eſt iuſt⁹ hō ⁊ aliqñ ꝓpoſuit ſubſtantiuū adiectiuo. dūo ſic. ē hō iuſtus. poſſz aliqs credere ꝙ hꝫ ꝓpōnes differāt in q̄ꝝ vna p̄ponitur adiectiuū ſubſtantiuo ⁊ in alia ſubſtātiuū p̄ponit̄ adiectiuo. Iſtud dū^m remouens pħs dicēs ꝙ hꝫ propōnes ſunt eedē h̄ ē idē ſignificāt: in q̄rū vna p̄ponit̄ adiectiuū ſubſtātiuo ⁊ in alia ſubſtantiuum preponitur adiectiuo: q: noīa ⁊ v̄ba trāſpoſita idē ſignāt. iſte eni ꝓpōnes. ē alb⁹ hō. ⁊ ē hō alb⁹. idē ſignificāt. Q: aūt ꝓpōnes in q̄ꝝ vna p̄ponit̄ adiectiuū ſubſtātiuo ⁊ in alia p̄ponit̄ ſubſtātiuū adiectiuo ſint eedē: ꝓbat pħs: ⁊ ē 2ᵃ 4ᵃ h⁹ ti. q̄ ꝓbat̄ ſic. ꝑ īpoſſe. ſi hꝫ ꝓpōnes nō eēnt eedē. ſeq̄tur ꝙ eiuſdē affirmationis erūt plēs negōnes oppoſite. ꝯñs ē īpoſſe. vt pꝫ ex p̄li ꝯña ꝓbatur exēplariter ſic. h⁹ enūciationis. ē alb⁹ hō. eſt negō hꝫ oppoſita nō ē alb⁹ hō. ſi g̊ iſte nō ſignificēt idē. ē hō alb⁹. ⁊ ē albus hō. tūc huius. ē hō albus. ē alia negō q̄ iſta. nō ē albus hō. aut g̊ ſua negō eſt iſta. nō ē nō hō albus. aut i°. nō ē hō albus. nō p̄ᵐ. q: illa eſt negō iſtius. ē nō hō albus. ergo negō iſtius eſt homo albus. eſt iſta. nō eſt hō alb⁹. ⁊ ꝑ ꝯſeq̄ns iſte ſunt diuerſe negōnes. non eſt hō albus. nō ē albus hō g̊ iſta affirmatio, eſt albus homo. hꝫ duas negationes ſibi oppoſitas. ſ. iſtas. non eſt homo albus. nō ē alb⁹ hō. h̄ eſt ratio pħi ſꝫ h̄ rō nō v̄z valēs: q: pħs capit h̄ i^d qd̄ dēret ꝓbare ⁊ ita v̄z petē p̄n^m. pħs.n. capit ꝙ negō iſti⁹ eſt alb⁹ hō. eſt iſta. nō ē hō alb⁹: ⁊ e h̄ dēret ꝓbare. ſi.n. aliqs vellet ſuſtinē ꝙ noīa ⁊ verba trāſpoſita nō idē ſignant. ipſe hꝫret negare iſtd̄ qd̄ h̄ accipit pħs. ſ. ꝙ negō iſtius. eſt alb⁹ hō. eſt iſta. nō eſt albus hō. ⁊ nō iſta. nō eſt homo alb⁹. ℂ Ad iſtud rn̄det Boe. ꝙ pħs capit h̄ illud qd̄ ꝑ ſe eſt manifeſtū: iō nō petit p̄n^m. manifeſtum eſt.n. per ſe ꝙ iſta. non eſt homo alb⁹. eſt negō h⁹. eſt albus hō. q: iſta eſt negō q̄ iſtud idē negat qd̄ affirmatio affirmat. ⁊ mani^m eſt ꝙ iſta. nō ē hō alb⁹. i^d idē negat qd̄ iſta affir° affirmat. eſt albus homo. manifeſtū.n. eſt cuilꝫ intelligēti ꝙ intellect⁹ h⁹. ē alb⁹ hō. ē iſte. hō ē alb⁹. ⁊ ītellect⁹ huius. nō ē hō alb⁹. eſt iſte. nll's hō ē alb⁹. mani^m.n. ē ꝑ ſe ꝙ i° null⁹ hō ē alb⁹. ē negō h⁹. hō ē alb⁹: ⁊ iō pħs h̄ nō petit p̄n^m q: capit i^d qd̄ manifeſtū ē ꝑ ſe. ℂ Dubitat̄ circa iſtud dictū pħi. Trāſpoſita noīa ⁊ verba. q: v̄z inſtantia in multis: q: h̄ eſt vera. oīs hō ē aīal. ⁊ hꝫ eſt falſa. aīal ē oīs homo. ⁊ h̄ ē vera. oīum oppoſitorum eſt eadem diſciplina. ⁊ hec eſt falſa. eadem eſt diſciplina oīum oppoſitorum ⁊ hec eſt falſa. ſor. differt ab homine. ⁊ h̄ eſt vera. ab homine differt ſor. ⁊ h̄ ē congrua. ciceronem videt lu⁹ filius: ⁊ h̄ eſt incōgrua. ſu⁹ filius videt ciceronem: ⁊ tñ in oīb⁹ p̄dictis ē ſolū diuerſitas in tranſpōne noīum ⁊ verboꝝ. g̊ nō ſemꝑ ꝓpōnes in qb⁹ noīa ⁊ verba trāſponūtur ſignificāt idē. ℂ Dico ꝙ pħs loq̄tur de trāſpōne noīs adiectiui ⁊ ſubſtātiui ⁊ verbi copulātiui adiectiuū cum ſubſtātiuo: ſiue.n. verbum p̄ponatur vtriqꝫ ſiue poſtponatur vtriqꝫ ſiue interponatur. ſemꝑ q̄ſtum ad intellectum idē ſignatur. ꝑ oēs.n. iſtas ꝓpōnes ē hō alb⁹. ⁊ ē alb⁹ hō. ſignat̄ idem oēs.n. iſte ꝓpōnes ſignificāt idē qd̄ iſta propō. hō eſt albus: vnde in iſtis ꝓpōnibus h̄ verbū eſt nō ē 2^m adiacēs vt q̄dā dixit. ſed ē 3^m adiacēs q: intellectus oīum harū ꝓpōnū ē ꝙ hō ē albus. ℂ Pōt ēt dici ꝙ pħs loq̄tur de ꝓpōnibus indefinitis nō de vl'ibus ⁊ de talibus indefinitis vbi vnū illorū noīum quoꝝ vnū p̄ponitur alteri vel poſtponitur natum eſt ēē ſubiectū ⁊ alteꝝ nō: vt pꝫ in exē° ſuo. ē alb⁹ hō. nā iſte terminus hō. p̄t eſſe ſubiectū. ⁊ i^s terminus albus nō p̄t eē ſbm niſi ſubſtātiuetur vel intelligat̄ termin⁹ i ſubiecto ſumpt⁹: ⁊ in talib⁹ nihil refert p̄ponere verbū noī vel ecōuerſo nec ēt refert p̄ponere vnū nomē alteri: q: ſēꝑ intelligit̄ idē per i^s°. ē hō albus. ⁊ ē albus hō. ⁊ albus hō ē. ⁊ ſic de aliis: q: ſemꝑ ꝑ iſtas intelligit̄ illa ꝓpō hō ē albus: ⁊ ꝯñs oēs tales ꝓpōnes ſunt eedē. id eſt ꝯuertibiles: vnde pħs h̄ ⁊ multotiens alibi ꝓpōnes ꝯuertibiles vocat eaſdem. ℂ Pōt ēt gn̄alius dici. ꝙ terminorum in propōne p̄t multiplex eſſe trāſpoſitio: aliqñ a p̄te eiuſdem extremi: vt pꝫ in iſtis. hō alb⁹ ē aīal. alb⁹ hō ē aīal. qñqꝫ trāſpō ē extremi in extremū: vt alicuius qd̄ ē ex p̄te vni⁹ extremi in vna ꝓpoſitione in aliud extremum ita ꝙ i^d quod in vna ꝓpōne ponitur ex parte vnius extremi ponitur ī alia ꝓpōne ex parte alterius extremi. Exē^m. qñ extremum trāſponitur in extremū: vt hō ē aīal. aīal ē hō. Exemplū ſcd̄ꝫ qñ aliquod qd̄ ponitur a parte vni⁹ extremi trāſmutat̄: ita ꝙ fiat pars alterius extremi. vt h̄. hō albus ē aīal. hō ē aīal albū. ſi fiat trāſpō a parte eiuſdē extremi: ſic non refert p̄ponēdo vel poſtponēdo adiectiuū ſubſtātiuo: vel ſubſtātiuū adiectiuo: nihil.n. refert dicere hō albus ē aīal: ⁊ dicere. alb⁹ hō ē aīal. Si aūt nō ſe hñt ſicut adiectiuum ⁊ ſubſtātiuum refert ī multis tranſponere ex parte eiuſdē extremi: ⁊ maxime vbi vna pars extremi ē terminus cōis ⁊ alia pars extremi īportat negationē vel diſtātiam. Refert.n. dicere. ſor. ē ab hoīe differens ⁊ ſor. ē differēs ab hoīe. Si aūt fiat trāſpoſitio extremi in extremum vel alicuius poſiti ex p̄te vni⁹ extremi ad aliud extremum ſic ꝙ qñ terminus ⁊ partes terminorū in vtraqꝫ ꝓpōne accipiūtur pro eodem ⁊ hñt eandē ſuppōnem: ⁊ facta tranſpōne vtraqꝫ propō remanet intelligibilis: hꝫ propōnes in qb⁹ fit trāſpoſitio de vno extremo ad aliud extremū ſunt conuertibiles: ⁊ per hoc patet ad inſtantias. ℂ Ad primum ꝙ iſte propoſitiones non conuertuntur, omnis homo eſt

D

E Dubō

F

aial. aial eſt ois hō: qꝛ iſte termin⁹ aial nō ſupponit eodem mō in vtraqꝫ. Et p idē ad ſcḋam inſtātiā: qꝛ iſte nō cōuertun tur. oium oppoſitoꝝ eſt eadē diſciplina: ⁊ eadē diſciplina eſt oium oppoſitoꝝ: qꝛ iſte termin⁹ eadē diſciplina. nō ſupponit eodē mō in vtraqꝫ ꝓpōne. ℂ Siľr iſte nō ꝯuertunt. ſoꝛ. differt ab hoie. ⁊ ſoꝛ. ab hoie differt: qꝛ iſte termin⁹ homine nō ſupponit eodem mō in vtraqꝫ. ℂ Ad aliā inſtātiā. ꝙ hec nō eſt itelligibilis. ſu⁹ filius videt cicerone ⁊ iō iſte nō ꝯuertunt: iciceronē videt ſu⁹ filius: ⁊ ſu⁹ filius videt ciceronem.

Cap. ij. At vō vnū de plib⁹ vel pľa de vno affirmare vľ negare: ſi nō ē vnū de plib⁹ nō ē affirmatio vna: neqꝫ negō. Dico aūt vnū. nō ſi vnū nomē ſit poſitū nō ſit aūt vnū ex illis: vt hō ē foꝛtaſſe ⁊ aial ⁊ bipes ⁊ māſuetū: ſꝫ ex his vnū fit ex albo aūt ⁊ hoie ⁊ ābulāte nō fit vnū. Quare nō ſi vnū aliqd de his ſi affirmet aliqs nō erit affirmatio vna: ſꝫ vox qdē vna: affirmationes vero multe: nec ſi de vno iſta: ſed ſiľr plures.

ARCL. ℂ Unū aūt de multis: aut multa de vno: aut affirmare: aut negare: niſi ſit vnū qppiaꝫ id qḋ ex plurib⁹ illis ſignificat: nō ē affirmatio neqꝫ negō vna. Atqꝫ vnū dico nō ſi nomē vnuꝫ ſit poſitū: nō ſit aūt qd vnū ex illis: vel vt hō ē foꝛſitan: ⁊ aial: ⁊ bipes: ⁊ mite. Atqꝫ ex his ēt fit vnū qddā: ex albo vero ⁊ hoie, ⁊ ābulāte. nō fit vnū: vt pꝫ. Quare neqꝫ ſi vnū qppiā de his ſce qſpiā affirmauerit: vna erit affirmatio: ſꝫ vox qdē vna: plures aūt affirmatōes. nꝫ rurſus ecōtra de vno dixerit hoc: ſed ſiľr multe.

ℂ Iſtud eſt 2ᵐ ca. pmi trac. in quo determiat de enūciatiōe ſꝫ ꝙ ꝯbitur ad extremū ſimplex vel cōpoᵐ: ⁊ ꝯtinet duas partes pncipales. In pᵃ determiat de enūciatiōe hñtē aliqḋ extremū cōpoᵐ: oñdēdo q enūciatio hñs aliqḋ extremū cōpoſitū eſt vna: ⁊ q nō eſt vna. In 2ᵃ pte ibi (Qm̄ vō hꝫ qdē) determiat de habitudine ⁊ ꝯña enūciationū adinuicē: eꝫ q qdaꝫ hñt aliqḋ extremū cōpoᵐ: ⁊ q̄dā extrema ſimplicia. Prima ps ꝯtinet duas pticulas. In pᵃ determiat q enūciatio hñs extremuꝫ cōpoᵐ ē ſimpľr vna ⁊ q nō. In 2ᵃ ibi. (Si ḡ dyaletica interrogatio.) determiat icidēter de iterrogatiōe dyaletica ꝯcludē do ex dictis q iterrogatio nō eſt dyaletica. In pᵃ ergo pticula narrat q enūciatio ē vna: ⁊ q nō: ⁊ itēdit breuiter ꝙ enūciatio eſt vna q enūciat vnū de vno. itelligēdo p vnū nō vnuꝫ nomen tm̄: ſꝫ vnā rem vel vnū cōceptū. Si. n. vnum nomē ſignificet plura: ex qb⁹ nō fit vnū nō eſt enūciatio vna: ⁊ q vnū tale ſubijcitur vel pꝺr: ⁊ illa enūciatio q enunciat plura de vno vel vnū de plibus vel plura de plib⁹ ex qbus plib⁹ nō fit vnū p ſe: iſta enūciatio nō ē vna. Si aūt enūciaꝫ pľa de vno: ex qbus plib⁹ fit vnū vel vnū de hꝫ plib⁹ vel pľa hꝫ ex qb⁹ fit vnū de hꝫ plib⁹ hꝫ nō ipedit vnitatē enūciatiōis: ſi. n. ex aiali māſueto ⁊ bipede fiat vnū: tūc hec enūciatio. hō eſt aial manſuetū bipes: eſt enūciatio vna: qꝛ de vno enūciant plura. ex qbus fit vnū p ſe. ſi aūt plura ex qb⁹ nō fit vnū pꝺicenꝫ de vno vel de plib⁹ nō eſt enunciatio vna: ſꝫ plres. nā ex hoie albo ⁊ ābulāte nō fit vnū: ⁊ iō hec oꝛo. ſoꝛ. eſt hō ābulās nō ē vna ſꝫ plures. ℂ Notāda ſūt hic tria. Pmo ꝙ cū Ar. dicit hic ꝙ ex

A aliqbus plurib⁹ fit vnū. ⁊ ex aliqb⁹ nō. pħs nō loqtur de vocibus: qꝛ ex iſtis vocib⁹ ſbā coꝛpoꝛea aiata ſenſibilia rōnalis nō magis fit vnū q ex iſtis. hō ābulās muſic⁹ albus: ⁊ ſic de alijs. nō. n. eſt hec vox ſbā magis in poᵃ ad hāc vocē coꝛpoꝛeā aiatā ⁊c. q hec vox. hō eſt i poᵃ ad has voces. alb⁹ muſicus ⁊c. vñ vnū nomē nō eſt magis in poᵃ ad aliud nomē q aliud qḋcūqꝫ idē: ⁊ iō nō magis eſt vnū natū fieri ex iſtis vocib⁹. aial rōnale: q ex iſtis vocib⁹ albus muſic⁹. Iſtud ēt pꝫ. qꝛ ſi vox ſit vna ⁊ ſignificata multa non eſt oꝛo vna: ⁊ ita pluralitas vel vnitas nō referunꝫ ad voces: nec vꝫ ꝙ pħs loquaꝫ de ꝯceptib⁹. nō. n. vꝫ ꝙ ex duobus ꝯceptib⁹ fiat vnū magis q ex qbuſdā alijs ꝯceptibus. nō. n. eſt ꝯceptus aialis magis in poᵃ ad ꝯceptū rōnalis q ꝯcept⁹ albi ad ꝯceptū muſici: qꝛ ſicut aial eſt in poᵃ ad rōnale ⁊ irrōnale: ita albū eſt in potētia ad muſicū ⁊ nō muſicū: ⁊ ēt muſicū eſt in poᵃ ad albū ⁊ nigrū: qꝛ alboꝝ qḋdā eſt muſicū ⁊ qḋdā non muſicū: ⁊ muſicoꝝ qḋdā eſt albū ⁊ qḋdā nigrū. Quilibet etiā ꝯcept⁹ eſt foꝛma: ⁊ nō vꝫ ꝙ ex iſtis duab⁹ foꝛmis magis poſſit fieri vnū q ex alijs duab⁹ foꝛmis qbuſcūqꝫ: ⁊ iō vꝫ ꝙ pħs loqtur hic de reb⁹ ſignificatis per voces: ⁊ ita ꝙ vellt dicere ꝙ qñ plures res ex qb⁹ nō fit vnū enūciantur de vna voce ſignificāte vnā rem non eſt enūciatio vna: ſꝫ plures voces ſignificātes plures res ex qb⁹ fit vnū: enuncienꝫ de vno. nihilominꝰ fit vna enūciatio. ℂ Scḋo notandū eſt ꝙ ex aliqbus rebus fit B vnū p ſe: ſicut ex mā pma ⁊ foꝛma ſubali fit vnū p ſe: ⁊ ex alijs quib⁹ fit vnū p accñs: ſicut ex ſbo ⁊ accñte vt ex homine ⁊ albedine: ⁊ alique ſunt res ex qb⁹ nō fit vnū p ſe nec per accidēs: ſicut ex diuerſis ſubiis p ſe ſubſiſtētib⁹ in actu: vt ex homine ⁊ lapide nec fit vnuꝫ p ſe nec p accñs: ex quo vꝫ ſeq ꝙ ꝓpō in q enūcianꝫ plura ex qb⁹ fit vnū de vno eſt enūciatio vna: ⁊ tali vnitate eſt ꝓpō vna quali vnitate ex illis plurib⁹ fit vnū: qꝛ ſi ex illis pluribus fit vnū p ſe: ꝓpō eſt vna p ſe: ⁊ ſi ex illis plurib⁹ fit vnū per accidēs: ꝓpō eſt vna per accidēs ⁊ non eſt vna p ſe: ideo hec ꝓpō eſt vna per ſe: hō eſt aial rōnale: ⁊ hec eſt vna p accidens. hō eſt aial muſicum albus: ⁊ eſt plures pluralitate oppoſita vnitati per ſe: ⁊ hec oꝛo. hō eſt aſinus lapis. nullo mō eſt vna: qꝛ ex lapide ⁊ aſino nullo mō fit vnū tanqꝫ ex actuali ⁊ potētiali: vnde hec oꝛo. hō eſt alb⁹ lapis eſt ſimpľr plures: eqꝛ equalet iſtis duab⁹ ꝓpōnib⁹ hō eſt alb⁹. hō eſt lapis. ℂ 3ᵒ pōt ex dictis hic ⁊ in pmo libro notari diuiſio ꝓpōnis vnius in ſuas ſpēs: ex qua pōt apparere diuiſio ꝓpōnis que eſt plures. Propoſitio vna diuidiꝫ pmo ſic. quedā eſt ꝓpoſitio vna ſimpľr: vt illa in qua enūciaꝫ vnuꝫ de vno. ſ. vna res de vna re. vel vox ſignñs vnā reꝫ de vna ſignificāte vnaꝫ rem: ⁊ quedā eſt ꝓpō vna cōiunctione: vt ꝓpoſitio hypotetica: in qua ꝯiunguntꝫ multe cathegoꝛice mediāte ꝯiunctione: ꝓpoſitio vna ſimpľr eſt duplex qꝛ qdaꝫ eſt vna p ſe: vt illa in qua enūciaꝫ vnū de vno vel plura ex qbus fit p ſe vnū de vno vel vnū de pluribus ex qb⁹ fit per ſe vnū. Alia eſt ꝓpoſitio vna ſimpľr que p accñs eſt vna: vt illa in qua enūcianꝫ plura ex qbus per accñs fit vnuꝫ de vno: ⁊ ſic eſt iſta ſimpľr vna p accñs. ſoꝛ. ē homo albus muſicus ⁊c. ℂ Ex iſta diuiſione ꝓpōnis vnius pꝫ diuiſio ꝓpōnis que plures eſt: qꝛ qdaꝫ eſt ꝓpō plures pluralitate oppoſita vnitati ꝯiunctionis: ⁊ ſic oꝛo in qua ponunꝫ plures incōiūcte ꝓpōnes. i. ſine ꝯiunctiōe media dꝛ ꝓpoſitio plures: ⁊ qdam eſt ꝓpoſitio plures pluralitate oppoſita ꝓpōni vni ſimpliciter: ⁊ ſic quelꝫ ꝓpō hypotetica dꝛ ꝓpoſitio plures: ⁊ qdā eſt ꝓpō plures pluralitate oppoſita ꝓpōni vni ſimpľr ⁊ p ſe: ⁊ ſic ꝓpōnes in qb⁹ enuncianꝫ plura ex qb⁹ fit vnū p accidēs de vno vel vnū de plurib⁹: talibus eſt ꝓpō plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpliciter ⁊ p ſe: ⁊ ſic ē iſta ꝓpoſitio plures. ſoꝛ. eſt hō albus muſic⁹. Iſta autē pluralitas oppoſita vnitati ſimpliciter ⁊ p ſe ipedit ꝯdictionem: ꝓpoſitio. n. hypotetica que eſt plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpliciter hꝫ ꝯdictionē: ⁊ ēt ꝓpoſitio vna ſimpliciter ⁊ p accidēs que dꝛ plures pluralitate oppoſita vnitati ſimpliciter ⁊ per ſe habet ꝯtradictionem: vt habet videri ex primo libro.

ℂ Si ḡ dyaletica iterrogatio reſpōſiōis ē petitio. vel ꝓpōnis vľ alteri⁹ ptis ꝯdictiōis: ꝓpō vō ps vni⁹ ꝯdictiōis ē hmōi iterrogatiōi: nō erit

Ad hoc vid. ant. andr. lib. 7. q. 12 ⁊ lib. 7. q. vi. ⁊ alibi.

C

D

vna rñſio ad hec: neq; eniȝ vna ĩterrogatio: nec ſi ſit vera: dictũ eſt aũt de his in topicis.

ARGl. ℭ Nõ ſi diſſerẽdi ĩterrogatio rñſiõis ẽ poſtulatio: vel ꝓpõnis vl' ꝯdictiõis alteri⁹ partis. Propõ võ ꝯdictiõis vni⁹ ẽ ps: nõ erit ad h̃ vna ꝑfecto rñſio: neq;.n. eſt ipſa ĩterrogatio vna ⁊ ſi eſt ẽt vã. Sȝ de his ẽ dictũ ĩ topicis.

ℭ Hec eſt ſcõa ꝑticula ꝑtie ꝑtis qua cõcludit duo correlaria. Primũ eſt ꝙ iterrogatio in qua plura ex qb⁹ nõ ſit vnuȝ q̃runt' de vno nõ eſt iterrogatio dyalectica. Et hec ẽ ꝯ.6.h⁹ lib. q̃ ꝓbat' ſic. Oĩs iterrogatio dyalectica petit vnã rñſionẽ. ſ. ꝙ altera ps ꝯdictiõis ꝯcedat' ſȝ iterrogatio in q̃ plura q̃runtur de vno nõ petit vnã rñſionẽ ſȝ plures: ergo iterrogatio in qua plura q̃runt' de vno nõ pet' vnã rñſionẽ ſȝ plures: ꝗ iterrogatio in q̃ plura ex qb⁹ nõ fit vnũ q̃runt' de vno nõ eſt iterrogatio dyalectica: imo ſi vtraq; affirmatio in illa interrogatiõe q̃ plures eſt eẽt vã: nõ eſſet dãda vna rñſio: maior de ſe p3. minor ẽt de ſe p3. q: ſi queratr' vtrũ ſoꝛ. ſit aĩal lapis ad iſtã iterrogationẽ nõ eſt dãda vna rñſio ſȝ plures: ⁊ idẽ eſt iudiciũ ſi vnũ iterroget' de plibus: vel plura de pluribus ex qb⁹ nõ fit vnũ. ℭ Dubitat' an hec ſit vã iterrogatio. vtrũ ſoꝛ. ſit hõ alb⁹ muſic⁹ ⁊ vi ꝙ nõ: q: hic plura q̃runtur de vno. ergo eſt plures. ℭ Dõm ꝙ iſta. ſ. hõ alb⁹ muſic⁹ pñt queri de ſoꝛ. tanq̃ diuerſa ꝑdicata: ⁊ ſic eſt iterrogatio plures equalens iſtis trib⁹ iterrogationib⁹: vtrũ ſoꝛ. ſit hõ. vtrũ ſoꝛ. ſit albus. vtrũ ſoꝛ. ſit muſic⁹: ⁊ ſic dãde ſunt plures rñſiones. Alio modo pñt hec tria queri tanq̃ vnũ ꝑdicatũ vel tanq̃ ꝯſtituentia vnum ꝑdicatũ: ⁊ ſic eſt iterrogatio vna per accidẽs: q: ex iſtis plurib⁹ ſit vnũ per accidens: ⁊ dãda eſt vna rñſio. ſ. altera pars ꝯdictionis. vȝ. ꝙ ſoꝛ. eſt hõ alb⁹ muſic⁹ vel ꝙ nõ eſt hõ alb⁹ muſic⁹: vtraq;.n. iſtaꝝ eſt vna p accidens vt dictũ ẽ. ℭ Ad argumẽtũ in ꝯtrariũ dõm eſt ꝙ in iſta iterrogatiõe. ſ. vtrũ ſoꝛ. ſit hõ alb⁹ muſic⁹: ſm ꝙ iſta tria faciunt ꝑdicatum: querit' vnum ꝑdicatũ de vno ſb'oꝛ: q: predicatũ eſt vnum per accidens: ⁊ ſi querunt' h̃ plura: q: tñ ex iſtis plurib⁹ ſit vnuȝ per accidens: ideo interrogatio eſt vna per accidẽs tñ.

ℭ Siliť ãt mãifeſtũ ẽ qm̃ nec h̃ ipȝ gdẽ dyalectica eſt iterrogatio: vt ſi qs iterrogat qd ẽ aĩal: oȝ.n. ex data iterrogatiõe tũc eligere vtrã velit ꝯdictionis ꝑtẽ: quã opȝ iterrogãtem determinare vtrũ hoc animal homo ſit an non.

ARGl. ℭ Pȝ ẽt iſuꝑ neq; gd ẽ iterrogationẽ eẽ diſſerẽdi: naȝ vt det ex iterrogatiõe opȝ vt eligat vtraȝ velit ipſe ꝯdictiõis ꝑtẽ enũciare: ſȝ opȝ iterrogãteȝ: diſtinguẽdo iterrogationẽ ꝓferre hoc pacto. Utrũ hoc ſit hõ: an non hoc.

ℭ 2ᵐ correlarium qd ꝯcludit eſt iſtud ꝙ qd gd eſt. non eſt qd dyalectica. Et hec eſt ꝯ.7.h⁹ li. q̃ ꝓbat' ſic. Ad oẽm ꝗnẽ dialecticã põt rñderi ꝑ vtrãq; ꝑteȝ ꝯdictionis idifferẽter: vt ſi q̃rat' ſi hoc aĩal ſit hõ vel non. ad iſtaȝ interrogationẽ ꝯtingit ꝯuenienter rñderi ꝑ vtrãq; ꝑtem ꝯdictionis. dicẽdo ꝙ h̃ aĩal eſt hõ. vel dicendo ꝙ hoc aĩal nõ eſt hõ: ſed ad qõneȝ querẽtem. gd eſt hõ. nõ ꝯtingit rñdere ꝑ vtrãq; ꝑtem ꝯdictiõis. ſed ſolũ ꝑ affirmatiuã: vt ſi q̃rat' gd eſt hõ: ⁊ rñdeat negatiue ꝙ nõ eſt lapis. nõ eſt rñſio ꝯueniẽs: q: qd querit gd eſt hõ: ⁊ rñſio dicit gd nõ eſt hõ. ergo qd gd eſt. nõ ẽ qd dialectica. ℭ Dicf ſunt duo notãda ⁊ vnũ dubitandũ. ℭ Notãdum eſt ꝑmo ꝙ ꝑhs qõnem dyalecticã vocat hic qõneȝ q: eſt. que fit per hoc interrogatiuũ vtꝝ: ⁊ ad talẽ qõneȝ factã ꝑ vtrũ: rñdendũ eſt ꝑ illud qd po͂ eſt in iterrogatiõe: vel ꝑ ei⁹ op͂: vt ſi q̃rat' vtruȝ oẽ bonũ ſit eligẽdũ: opȝ dare: vel iſtud qd poſitũ eſt in qõne dicendo ꝙ ſic. vel ei⁹ op͂. dicẽdo ꝙ nõ. ⁊ ſiue rñdeat' dicẽdo ꝙ ſic. ſiue dicẽdo ꝙ nõ. ꝯuenieñter rñdetur ⁊ ſatiſfactũ eſt qõni. Sȝ ad qõneȝ factã ꝑ quid nõ ꝯtingit ꝯuenienter rñdere dando affirmatiuã vel negatiuã: vt ſi ꝯueniẽter rñdeatur ꝑ affirmatiuã: rñdendo ꝑ negatiuã nõ eſt ꝯueniẽs. ℭ Scõo eſt notãduȝ ꝙ qñq; in qõne dyalectica exprimit' vtraq; ps ꝯdictionis: ⁊ qñq; altera tñ: quãdo exprimunt' vtraq; ps ꝯdictionis ſufficit rñdere dicẽdo ſic. vel dicẽdo non. q: ſic rñdendo neſciret' quã ꝑtem rñdens daret: ⁊ iõ opȝ in rñſione exprimere actualiter alterã ꝑtem ꝯdictionis: vt ſi queratr' vtrũ oẽ bonũ ſit eligẽdũ vel nõ. ſi velit ꝑtem affirmatiuã ꝯcedere dȝ dicere ꝙ oẽ bonũ ſit eligendũ: ſȝ ſi in interrogatione exprimat' altera pars ꝯdictionis tñ: ſufficit rñdere dicẽdo ſic. vel dicendo nõ. ℭ Dubitat' circa ꝯnem quaȝ ꝑhs ponit h̃. vĩ enim ꝙ qd quid eſt ſit qd dyalectica: q: omnia qd quam hȝ dyalectic⁹ terminare eſt qd dyalectica: ſȝ dyalectic⁹ hȝ terminare qõneȝ qd eſt: q: in. i. topi. Ariſ. dyalecticus ex pñs determinat qd eſt diffinitio: qd gen⁹ qd diffinitio: qd ꝓpoſituȝ. ⁊ quid ꝓblema: ⁊ ſic de multis aliis: q: qd nõ eẽt niſi eſſet qd dyalectica. ℭ Dicendũ ꝙ dyalectica ⁊ ẽt dyalectic⁹ eſt duplex. ſ. docens ⁊ vtens. Dyalectica docens eſt ſcia tradita in lib. topic. Ariſ. ⁊ dyalectica ſic accepta eſt ſcia demonſtratiua: ⁊ ꝯcedo ꝙ ad dyalecticã: ⁊ ẽt dyalecticũ ſic acceptuȝ ꝑtinet qd quid eſt. dyalectica vtens hȝ viam ad ꝓbandum vtrãq; ꝑtem ꝯdictionis. ℭ Et ſi dicat' ꝙ dyalectica docẽs que tradit' in lib. topic. Ariſ. docet ſyllogizare ex ꝓbabilibus: ⁊ querere vtrãq; partẽ ꝯtradictionis: qd non eẽt niſi ſyllo eſſet ex ꝓbabilibus: ⁊ talis queſtio querẽs vtrãq; partẽ ꝯdictionis ꝑtinet ad dyalecticã docentẽ. cui⁹ oppoſitũ dixiſti. ℭ Dicendũ ꝙ dyalectica docens que tradit' in lib. topi. demõſtratiue docet ſyllogizare ex ꝓbabilib⁹ ⁊ q̃rere vtrãq; ꝑtem ꝯtradictionis: ſicut ſophiſtica docẽs que traditur in lib. elencoꝝ. docet qualiter ꝯtingit decipere ꝑ ſyllogiſmos elencos. ⁊ tamẽ ſophiſtica docens inquantuȝ huiuſ nõ docet decipere per hmõi. Dico tñ ꝙ iſte homo qui hȝ logicam vel dyalecticã docentẽ ea vtitur arguendo ex ꝓbabilibus: ſed tunc eſt dyalecticus vtens ⁊ non docens: ſicut habens ſciam traditã in lib. elenco. põt vti ſyllogiſmo ſophiſtico: ſed tunc eſt ſophiſtica vtens ⁊ non docens.

e

f

b

D

Ad hoc vide ſco. i. q. ſuis q. an logica ſit ſciẽtia.

ℭ Qm̃ võ hec gdẽ ꝑnt' cõpoſita vt vnũ ſit dẽ ꝑtum eoꝝ q̃ extra ꝑdicãtur: alia võ nõ q̃ dĩa eſt. de hoĩe.n. verũ dicere. ꝙ eſt aĩal extra bipes ⁊ extra bipes animal: ⁊ hoc vt vnũ ⁊ hominem ⁊ album ⁊ hec vt vnum.

ARCI. ℭ Cũ ãt eoꝝ q̃ ſeorſum ꝑnt': alia cõpoſita ꝑdicent' vt vnũ oĩa ꝑtum. Alia nõ ꝑdicent': q̃ naȝ ſit dĩa: de hoĩe nãq; vere dĩ aĩal ſeorſũ: ⁊ bipes ſeorſuȝ: ⁊ hec eadẽ ſil' ⁊ vnũ: ⁊ hõ rurſus ⁊ albũ ſeorſuȝ: ⁊ hec eadem ſimul ⁊ vnum.

ℭ Hec eſt ſecũda ps principalis huius ca. in qua ꝑhs determinat de habitudine ⁊ ꝯñia ad enunciationẽ adinui. ẽ: quaꝝ quedã hñt aliqd extremũ cõpoſitum: ⁊ quedã extrema ſimplicia: ⁊ cõtinet iſta pars tres particulas. In prima remouet dubitationẽ talem: quãdoq; ex ꝑdicatis diuiſis ſequit' ꝑdicatuȝ cõiunctũ: ⁊ qñq; nõ. ſicut declarat ꝑ exẽpla. eſt ergo qd quãdo eſt ꝙ ex ꝑdicatis diuiſis ſequitur ꝑdicatuȝ cõiunctũ: ⁊ quãdo non eſt ita. In ſcõa particula ibi. (Eoꝝ igitur que ꝑdicant'.) ſoluit per hec iſtã dubitationẽ oſtendẽs quãdo ex ꝑdicatis diuiſis ſequit' predicatũ coniunctũ: ⁊ qñ nõ. In tertia ꝑticula ibi. (Uerũ eſt autẽ dicere) oſtendit qñ ex ꝑdicato cõiuncto ſequit' predicatũ diſiunctũ: ⁊ quãdo non. In ꝑma particula mouet talem qõnem: ex qbus ꝑdicatis diuiſis ſequit' predicatũ coniunctũ. ⁊ ex qbus non. ⁊ que eſt cauſa diuerſitatis: ⁊ q: hec qd ſupponit ꝙ ex aliqbus predicatis diuiſis ſequitur ꝑdicatum cõiunctũ: ⁊ ex aliqbus nõ. manifeſtat exẽplariter iſtud qd ſupponit: ⁊ primo ponit duo exempla.

in qbus ex p̄dicatis diuisis seqtur p̄dicatū ꝯiūctū.pmū est.
ista ꝯña ē bona.hō est aīal.ꝛ hō est bipes.ḡ hō ē aīal bipes.
scōm est.ista ꝯña ē bona.sor.est hō.ꝛ est alb⁹.ergo sor.ē hō
alb⁹.vnde ꝯtingit dicere extra.i.diuisim ꝙ sor.ē hō ꝛ ꝙ sor.
est albus.ꝛ ꝯtingit dicere ꝯiūctim ꝙ sor.est homo albus.

℃ Sz n̄ si cithared⁹ ē ꝛ bon⁹ ꝛ cithared⁹ bon⁹

ARCI. ℃ Sz n̄ si qſpiā ē sutor:ꝛ bō⁹ sutor dōs ē bon⁹.

℃ Manifestat exēpliriter ꝙ in qbusdā ex p̄dicatis diuisis nō
sequit̄ predicatū coniunctū ꝛ ponit quatuor exēpla primū
ducit ad istud incōueniens ꝙ ex hoc seqtur falsum. Alia exē
pla ducunt ad nugationē.duo pmo ad nugationē explicitā.
ꝛ vltimū ad nugationē implicitā.primū est.non sequit̄ sor.
est citharedus.ꝛ est bon⁹.ergo est citharedus bonus:quia
premisse possunt esse vere ꝯclusione existente falsa.

℃ Si.n.qm̄ alterutrū dr̄ ꝛ ābo dicent̄ mlta ī
cōueniētia erūt. De hoīe.n.ꝛ hoīez vex̄ ē di
cere ꝛ albū. Quare ꝛ totū rursus ꝛ si albū p
se ꝛ hoīez ꝛ totū:quare erit hō albus ꝛ hō al
bus ꝛ hoc in infinitū:ꝛ rursus musicus alb⁹
ambulās ꝛ hec eadē frequenter implicita.

ARCI. ℃ Nā si qꝛ vex̄ ē seorsuz vtrūqꝫ:iō ꝛ vtrūqꝫ sil̄
verū eē oporteat:multa sequēt̄ absurda. De
hoīe nāqꝫ quopiā vex̄ est dicere ꝛ ꝙ est hō:ꝛ
ꝙ ē ēt alb⁹.q̄re ꝛ totū:rursus si albū vex̄ ē di
cere:ꝛ totū vere dicet̄.q̄re erit hō alb⁹ alb⁹,
atqꝫ hoc in ifinitū abibit. Et rursus musicus
alb⁹ ambulās:ꝛ hec sepius coniuncta dicē-
tur:quorum in infinitū erit abitio.

℃ Scōm exēplū est in quo deducit̄ ad explicitā nugationē si
vl̄r ex p̄dicatis diuisis seqtur p̄tum ꝯiunctū.ꝛ est tale.verū
est dicere de hoīe ꝙ est hō:ꝛ vex̄ ē dicere ꝙ est hō alb⁹ ꝛ est
iterū verū dicere de hoīe ꝙ ē hō albus.ergo data hypothesi
vex̄ est dicere de hoīe ꝙ est hō hō homo alb⁹.vbi est nuga
tio explicita:ꝛ sic cōtingit arguere in infinitū. Scōm exem-
plū.verum est dicere de hoīe ꝙ est homo ꝙ ē albus:ꝛ ꝙ est
music⁹:ꝛ ꝙ est ambulans:ergo vex̄ est dicere de hoīe ꝙ est
hō albus music⁹ ambulās:ꝛ hec eadem sm̄ hypothesim cō
tingit dicere frequenter implicita ꝛ repetita.

℃ Ampli⁹ si socrates est ꝛ hō ꝛ bipes:ꝛ socra
tes hō bipes ē:qm̄ ḡ si qs simpl'r ponat ꝯplo
nes fieri plurima icōueniētia ꝯtigit dicere māi
festū est:queādmodū ponēdū ē nūc dicim⁹.

ARCI. ℃ Preterea si socrates socrates dr̄ atqꝫ hō
socrates socrates hō dicet̄. Et si ipse hō seor
suz ꝛ bipes dr̄:ꝛ sil̄ hō bipes dicet̄. Pz igit̄ si
qſpiā simpl'r cōplexiones ipsas fieri dixerit
multa absurda inde emergere.verū dicēdū
est nunc:quonam fint pacto ponende.

℃ Quartū exē^m est in quo deducit̄ ad nugationē īplicitaz:da
ta hypothesi.s.ꝙ sp̄ ex p̄dicatis diuisis seqt̄ p̄tum ꝯiunctuz
ꝛ est tale.verū est dicere de sor.ꝙ est hō.ꝛ ꝙ est bipes.ergo
data hypothesi seqt̄ ꝙ est hō bipes:vbi tm̄ nugatio īplicita
ꝙ ex h ꝙ ē hō p se itelligit̄ bipes.sic in sp̄e p se itelligit̄ dr̄ia.
sic ḡ pꝫ ꝙ si sor fit hō ꝙ sit bipes.si quis peteret simpl'r fieri
cōplexiones.i.si qs peteret simpl'r p̄ta coniuncta inferre ex
diuisis multa icōueniētia sequunt̄.sꝫ queādmodū sit dōz ꝙ
ex p̄dicatis diuisis seqtur p̄tum ꝯiunctū nunc dicemus.

℃ Eox̄ igit̄ q̄ p̄ntur ꝛ de qb⁹ p̄ntur q̄cūqꝫ sm̄
accn̄s dn̄r vl' d eodē vl' altex̄ d altera hec nō
erūt vnū:vt hō alb⁹ ē ꝛ music⁹:sꝫ n̄ idē ē mu
sic⁹ ꝛ alb⁹. Accidētia.n.sūt vtraqꝫ eidē. Nec
si albū musicū vex̄ est dicere:tn̄ nō erit albū
musicū vnū aliqd. Scōz accn̄s.n.musicū al-
bū dr̄. Quare n̄ erit albū musicū aliqd vnū.
Quocirca nec cithared⁹ bō⁹ simpl'r sꝫ aīal bi
pes:n̄ sūt.n.sꝫ accn̄s. Ampli⁹ nec q̄cūqꝫ īsūt
ī alio:q̄re neqꝫ albū frequēter dicet̄:neqꝫ hō:
nꝫ aīal vl' bipes. Insūt.n.ī hoīe aīal vl' bipes.

℃ Que igit̄ p accidēs p̄tur aut de eodē/aut al ARCI.
terū d altero ea nō erūt vnū:velut hō ꝛ alb⁹
qdē ꝛ music⁹ ē:sꝫ nō vnū ē albū ipm ꝛ musicū
accidūt.n.ābo eidē:nꝫ si vere dicet̄ albū mu
sicū eē:albū musicū vnū qd erit.albū.n.p ac
cidēs musicū ē:q̄re albū musicū erit qd vnū.
Quocirca neqꝫ simō sutor bon⁹ dicet̄ simpl'r
sꝫ aīal bipes:qppe cū nō p accidēs hec de il-
lo dicāt̄:ꝑterea nec sil̄ ea dicent̄:quox̄ altex̄
alteri inest. Quapropter nec albū sepius di-
cet̄:neqꝫ homo/homo animal est aut bipes.
Insunt.n.hec homini animal atqꝫ bipes.

℃ Hec est scōa ptic.huius ptis in qua soluitur ista dubitatio
que est qn̄ ex p̄dicatis diuisis seqtur p̄dicatum coniunctū ꝛ
qn̄ non sequit̄.dicē ergo si sint talia p̄dicata diuisa ꝙ neutrū
accidit alteri:nec ambo accidant alicui 3° eidem:ꝛ sil'r si ita
sit ꝙ neutrū icludit reliquū nec ꝙ totū sit repetitū in vtroqꝫ
diuisox̄:tunc ex talib⁹ predicatis diuisis seqtur p̄dicatū con
iunctū. Unde tres cōditiones ponit phs ad hoc ꝙ ex p̄dica
tis diuisis sequat̄ predicatū ꝯiunctū.pma est ꝙ illa p̄dicata
diuisa nō accidāt alicui vni.2ª est.ꝙ vnū illorum nō accidat
reliquo.tertia ꝯditio est ꝙ nullū istox̄ includat̄ in reliquo.
ꝛ hec ꝯditio icludit quartā ꝯditionez que innuit̄ in lra.s.ꝙ
idē nō sit repetitū in vtroqꝫ diuisox̄.si enim vnū sit repetituz
in vtroqꝫ diuisorum.sequitur ꝙ vnum icluditur in reliquo.
Iste igitur tres cōditiones reqruntur ad hoc ꝙ ex p̄dicatis
diuisis vl'r sequat̄ p̄tum coniunctū.ꝑpter primā ꝛ scōam cō
ditionē non seqtur.sor.est bonus ꝛ est faber.ergo est bon⁹
faber.qꝛ ista p̄dicata diuisa accidūt eidem.s.sor.ꝛ ēt vnū acci
dit reliquo:qꝛ accidit fabro ꝙ sit bonus:nec valet ista ꝯña a
diuisis tanq̄ ad vnū per se ꝯiunctuz.sor.est alb⁹ ꝛ est music⁹.
ergo est alb⁹ music⁹:qꝛ albuz ꝛ musicū nō faciunt vnū p se:
ꝛ etiā vnuz istox̄ accidit alteri tertio nec valet.sor.est hō al-
bus ꝛ est music⁹.ergo sor.est hō alb⁹ music⁹ tanq̄ a diuisis
ad vnū per se coniunctū:qꝛ hō alb⁹ music⁹ non est aliqd vnū
p se:ꝛ sic intendit phs quorū vnum accidit alteri vel vtrūqꝫ
tertio.non seqtur p̄tum cōiunctū vnuz p se:tn̄ in istis termi-
nis a diuisis ad ꝯiunctum qd est vnū per accn̄s:esset ꝯña bo
na.ista.n.est bona ꝯña sor.est hō alb⁹.ꝛ sor.est musicus.er-
go sor.est hō alb⁹ musicus.nec est hec ꝓpō sor.est hō albus
musicus.plures ꝓpōnes simpl'r:sed plures pluralitate op-
posita vnitati simpl'r ꝛ p se vt dcm̄ est prius ꝓꝑ tertiā condi-
tionē nō seqtur.sor.est hō alb⁹.ꝛ sor.est alb⁹.ergo sor.est hō
albus alb⁹:qꝛ vnū diuisox̄ includit̄ in reliquo.nā in hoīe al-
bo icludit̄ albū. Idē est ēt hoc repetitū in vtroqꝫ diuisorū:ꝛ
ꝓꝑ hoc nō seqtur.sor.est hō.ꝛ est bipes.ergo sor.est homo
bipes.ꝓꝑ tertiā ꝯditionē:qꝛ alterū diuisox̄ includit̄,h in reli
quo. ℃ Dubitat̄ ꝙ ista ꝯña est bona.sor.ē homo.ꝛ sor.est
alb⁹:ergo sor.est alb⁹ hō.ꝛ tn̄ vnū diuisox̄ h accidit alteri nā A
albū accidit hoī.ergo nō requirit̄ ista ꝯditio ꝙ vnū diuiso-
rū nō accidit alteri.ad hoc ꝙ ꝯña sit bona a diuisis ad con-
iunctū. ℃ Dōz ꝙ ad hoc ꝙ regula sit gn̄alis requirunt̄ iste

Ad h̃ ꝙ regl̃a ſit gn̄alis ⁊ q̃ regrã tur.

B

tres ꝯdõnes p̃dicterũ q̃ꝛ ꝯis in aliqb⁹ terminis teneat ꝯn̄a a p̃dicatis diuiſis ad p̄ta cõiuncta qñ vnũ accidit reliquo:tñ nõ oꝫ talẽ ꝯn̄am tenere:vñ nõ obſtat ꝙ in aliqua mã teneat talis ꝯn̄a:vbi nõ deficit aliqua p̃dictaꝝ ꝯdõnuꝫ:vel dicat̃ ꝙ ad h̃ vt regula teneat.regula intelligit̃ qñ vnũ nõ accidit ſicut vnũ accñs accidit alteri accñti:vel qñ vnũ accidit alteri ſicut accñs accidit ſuo ſb̃o. ℭ Ad ſciendũ ꝯñr in oib⁹ terminis qñ ex p̃dicatis diuiſis ſeqtur p̄tum ꝯiunctũ:⁊ qñ nõ eſt. notandũ ꝙ ſi alterũ diuiſoꝝ ſit natũ determinare reliquũ:⁊ vtrũqꝫ diuiſoꝝ recipit̃ ꝑ eodẽ qñ accipit̃ diuiſim ⁊ qñ accipitur ꝯiunctim:tũc ſemper ex p̃dicatis diuiſis ſeqtur p̃dicatuꝫ ꝯiunctũ in quo ꝯiuncto iſtud qd̃ eſt natũ determinare determinat iſtud qd̃ eſt natũ determinari:⁊ ſi aliqua iſtaꝝ conditionũ deficiat tũc ex p̃dicatis diuiſis nõ ſequitur p̄tum ꝯiunctũ:vnde ꝯſiderandũ eſt an diuiſa ſint talia ꝙ vnũ ſit natum determinare reliquũ:vel non:ſi neutrũ ſit natũ determinare reliquũ:tunc nũq̃ꝫ ex p̃dicatis diuiſis ſeqtur p̃dicatũ coniunctũ:⁊ id̃o non ſeqtur.ſoꝛ.eſt hõ.⁊ ſoꝛ.eſt riſibilis.ergo ſoꝛ. eſt hõ riſibilis.nec ſeqtur.ſoꝛ eſt hõ.⁊ eſt rõnalis.ꝰ ſoꝛ.ẽ hõ rõnalis.Si aũt alterũ ſit natũ determinare reliquũ:aut illa diuiſa accipiunt̃ ꝑ eiſdẽ qñ accipiunt̃ diuiſim:⁊ qñ ꝯiunguntur adinuicẽ:aut accipiunt̃ pro diuerſis diuiſim ⁊ in ꝯiuncto ſi accipiant̃ ꝑ eiſdẽ diuiſim ⁊ in ꝯiuncto:⁊ illud qd̃ eſt natuꝫ determinare determiet iſtud qd̃ eſt natũ determinari:ſꝑ ex diuiſis ſeqtur ꝯiunctũ:⁊ ꝓp hoc ſeqtur.ſoꝛ.eſt hõ.⁊ ſoꝛ.ẽ albus.ergo ſoꝛ.eſt hõ alb⁹.⁊ ſeqtur.ſoꝛ.eſt ens.⁊ ẽ rõnalis ꝰ ſoꝛ.eſt ens rõnale.q2 rõnale.eſt aptum natũ determinare ly ens.⁊ nõ ẽ ꝯ:⁊ id̃o nõ ſeqt̃.ſoꝛ.eſt ens.⁊ ẽ rõnalis.ergo ſoꝛ.eſt rõnale ens:q2 ly ens:nõ eſt aptũ natuꝫ determinare ly rõnale. Si aũt iſta diuiſa vel aliqd̃ diuiſoꝝ accipiant̃ ꝑ alio ⁊ alio qñ accipit̃ diuiſim ⁊ qñ accipit̃ in ꝯiuncto:tunc a diuiſis ad ꝯiuncta nõ ẽ ꝯn̄a:⁊ ẽ fallacia ꝯ̃tis penes 2m modũ:⁊ id̃o nõ ſeqtur.iſte ẽ faber:⁊ iſte ẽ bon⁹.ergo iſte ẽ bon⁹ faber:quia bonũ acceptũ ꝑ ſe ⁊ diuiſim accipit̃ ꝑ bono moꝛaliꝫ:qñ accipit̃ in ꝯiuncto ⁊ eſt determinatio fabri tũc accipitur ꝑ bono artis fabrilis:vnde cũ dr̃.iſte eſt bon⁹ faber ſignificat̃ ꝙ iſte bene hꝫ artẽ fabrilem:vel ꝙ iſte eſt bon⁹ vel excellẽs in arte fabrili:⁊ ideo nõ ſequit̃ iſte eſt bon⁹ ⁊ eſt faber.ergo iſte eſt bon⁹ faber:q2 hec dictio bonus aliter accipit̃ qñ accipit̃ diuiſim:⁊ qñ accipit̃ in ꝯiuncto:⁊ ꝓpter eandẽ rõnẽ nõ ſequitur.iſte canis eſt pr̃ ⁊ eſt tuus.ergo iſte canis eſt pr̃ tuus.q2 h̃ dictio tu⁹ qñ accipitur diuiſim accipit̃ pro poſſeſſoꝛe.ſic.n. dicendo.iſte canis eſt tuus.denotat̃ ꝙ eſt tua poſſeſſio:ſed qñ accipit̃ in ꝯiuncto ſic dicẽdo iſte canis eſt tuus pr̃ accipitur ꝑ genitoꝛe:⁊ id̃o non ſeqtur. Si aũt arguit̃ negatiue.ſ.ex negatiõe vni⁹ p̃dicati diuiſim cũ affirmatiõe alterius p̃dicati diuiſim ad negationẽ p̃dicati cõiunctim ſi termini diuiſim ⁊ ꝯiunctim accipiant̃ ꝑ eodẽ ſemꝑ eſt bona ꝯn̄a:q2 ſeqtur.ſoꝛ. eſt hõ.⁊ ſoꝛ.nõ eſt alb⁹.ꝰ ſoꝛ.non ẽ hõ alb⁹.nã tũc arguit̃ a negatione ſupioꝛis ad negõnẽ inferioꝛis.Si alterũ diuiſoꝛũ accipiat̃ alr̃ ſeu ꝑ alio qñ accipit̃ diuiſim ⁊ qñ accipit̃ ꝯiunctim:tũc ſi neget̃ in vna p̃miſſaꝝ illud qd̃ ꝑ alio vel alr̃ accipit̃ diuiſim ⁊ ꝯiũctim:tũc nõ valet ꝯn̄a a diuiſis ad ꝯiunctũ. nõ.n.ſeqtur ſoꝛ.nõ eſt bon⁹ ⁊ ẽ faber.ergo nõ eſt bon⁹ faber nec valꝫ iſte nõ ẽ magn⁹ ⁊ ẽ latro.ergo nõ eſt magn⁹ latro. Si aũt illa ꝓpõ ſit negatiua in qua p̄tur illud qd̃ ꝑ eodẽ accipit̃ diuiſim ⁊ in ꝯiuncto:tunc ſꝑ eſt ꝯn̄a bona ab altera affirmatiua ⁊ altera negatiua ad negõnẽ totius ꝯiũcti.ſequit̃ eniꝫ ſoꝛ.nõ ẽ faber.⁊ eſt bon⁹.ꝰ nõ eſt bon⁹ faber. Si autem vtraqꝫ p̃miſſaꝝ ſit negatiua:ita ꝙ vtrũqꝫ diuiſoꝝ negetur a ſb̃o diuiſim.ex illis negatiuis.ſeqtur negatio totius ꝯiuncti. ſeqtur.n.ſoꝛ.nõ eſt faber.⁊ ſoꝛ.nõ ẽ bon⁹.ꝰ ſoꝛ.nõ ẽ bon⁹ faber.

C

ℭ Sꝫ dubitat̃ vtrũ ex diuiſis quoꝝ vtrũqꝫ accidit alteri.ſeqt̃ ꝯiunctũ vbi vtrũqꝫ diuiſoꝝ accipit̃ ꝑ eodẽ ⁊ eodem mõ qñ ſumit̃ diuiſim ⁊ qñ ꝯiũctim.v.g.vtrũ iſta ꝯn̄a ſit bona ſoꝛ.ẽ alb⁹ ⁊ eſt muſic⁹.ꝰ ſoꝛ.ẽ alb⁹ muſic⁹. ℭ Ad iſtũ vr̃ mihi dõꝫ ꝙ talis ꝯn̄a eſt bona.q2 hec nõ eſt ſimplr̃ vera.ſoꝛ. alb⁹ muſic⁹.nã albũ ⁊ muſicũ faciũt vnũ per accñs ſimplr̃ ⁊ vtrũqꝫ iſtoꝝ natũ ẽ determiare ⁊ ꝯhere reliquũ.nã albũ eſt idifferẽs ad muſicũ ⁊ nõ muſicũ:q2 qd̃dã albuꝫ eſt muſicũ ⁊ qd̃dã non muſicũ:⁊ qd̃dã muſicũ eſt albũ ⁊ qd̃dã non albũ. ⁊ ſi dico albũ muſicũ ꝯhibit album ad muſicũ tñ:⁊ id̃ album ⁊ muſicũ faciunt vnũ extremũ ꝓpõnis per accñs tñ.⁊ illud qd̃ dicit Ar.ꝙ ex talib⁹ diuiſis nõ ſequit̃ coniunctũ:intelligendũ ꝙ ex talib⁹ diuiſis nõ ſeqtur ꝯiunctũ per ſe vnum:tñ ex talibus diuiſis ſequitur vnũ coniunctum per accidens.

ℭ Veꝝ eſt autẽ dicere de aliquo ⁊ ſimplr̃ vt quẽdam hoiem album eſſe hominem:⁊ qd̃dam album hominem album eſſe.

ℭ At ſit vt eadẽ ꝟe cõiũctim dicant̃:atqꝫ ſeiũctim:nã aliquẽ hoiẽ/hoiem:aut aliquẽ albũ hoiem/hominem atqꝫ album dicere licet. ARGI.

ℭ Hec eſt 3a ꝑticula ſcðe ꝑtis principalis hui⁹ ca.in qua phs determinat iſtã qõnẽ:ex quo p̃dicato ꝯiuncto ſequunt̃ p̃dicata diuiſa:⁊ ex quo ꝯiuncto nõ ſequunt̃ diuiſa. Et p̄o exẽplificat vbi ex ꝯiuncto ſequunt̃ diuiſa dicẽs:ꝙ verũ eſt dicere de aliquo hoie:vt de ſoꝛ.ꝙ eſt hõ alb⁹.⁊ verũ eſt dicere ſimpliciter:h̃ eſt diuiſim de eodẽ ꝙ ẽ hõ ⁊ ꝙ eſt alb⁹.ſequit̃.n. ſoꝛ.eſt hõ albus:ꝰ ſoꝛ.eſt hõ ⁊ ẽt ſeqtur.ergo ſoꝛ.eſt albus.

ℭ Nõ ſꝑ ãt:ſꝫ qñ i adiecto qdẽ aliqd oppoſitoꝝ ieſt ad q̃ ſequat̃ ꝯdictio.nõ veꝝ eſt:ſꝫ falſuꝫ vt hoiẽ moꝛtuũ hoiẽ dicere:qñ ãt non ineſt veꝝ eſt:vel ẽt qñ ineſt ſemꝑ falſum eſt.

ℭ Nõ tñ ſemꝑ:ſꝫ cũ i eo qd̃ ẽ adiũctũ oppoſitoꝝ quippiã ieſt.ad qd̃ ſeqt̃ ꝯdictio:cũ nõ vere:ſꝫ falſo dicet̃:vt ſi moꝛtuũ hominẽ/hominẽ dixeris eſſe.cum vero non ineſt vere:an cum ineſt quidem/ſemper non vere. ARGI.

ℭ Determinat qõnem ponẽs ꝯdõnes que reqrunt̃ ad h̃ ꝙ ex p̃dicato ꝯiuncto ſequant̃ predicata diuiſa. Prima ꝯditio eſt ꝙ non ſit ꝯdictio in adiecto.i.ꝙ determinatio nõ repugnet determinabili in illo p̃dicato cõpoſito.ſi.n.determinatio repugnat tunc eſt oppõ in eo qd̃ adijcit̃:⁊ ideo dr̃ oppoſitio in adiecto:⁊ ꝓp hoc nõ ſequitur.ceſar eſt hõ moꝛtuus ergo ceſar eſt hõ.q2 ſic dicendo.hõ moꝛtuus eſt oppõ in adiecto:q2 hec determinatio moꝛtu⁹ q̃ adijcit̃ hoi opponit̃ homini qñ aũt eſt oppõ in adiecto ⁊ qñ nõ:docet phs dicens ꝙ diffinitiones ſũt ponẽde loco noium:⁊ diffõnibus poſitis loco nominũ intelligendũ eſt an diffõ determinatiõis repugnet diffinitioni determinabilis:⁊ ſi ſic tũc poſitis noibus ſit oppõ in adiecto:ſi diffõnes non repugnãt non fuit prius oppõ in adiecto. Et dicit phs ꝙ per oppoſitũ in adiecto itelligit oppoſitũ ad qd̃ ſequit̃ ꝯdictoꝛium:⁊ qñ eſt talis oppõ in adiecto ſemꝑ eſt ꝯditionalis falſa a p̃dicato tali coniuncto ad p̃dicatum diuiſum.ſ.ad ipſum determinabile diuiſim acceptũ.

ℭ Qñ vero nõ ieſt.nõ ſꝑ veꝝ eſt. Ut homer⁹ eſt aliqd vt poeta.ꝰ ẽt ẽ nõ. Scðꝫ accñs.n.eẽ de homero p̄tur:qm̃ ineſt ei poeta:ſed nõ ſm ſe p̄tur de homero:qm̃ ẽ. Quare i q̃tiſcũqꝫ p̃dicatis nꝫ ꝯrietas aliq̃:nꝫ vlla oppõ ieſt.ſi diffõnes ꝑ noib⁹ reddant̃. Et ſꝫ ſe p̃dicent̃ ⁊ ñ ſm accñs in his ſimplr̃ veꝝ erit dicere. Qd̃ ãt ñ eſt:qm̃ opinabile ẽ.ñ ẽ veꝝ dicẽ eẽ aliqd̃ ens. Opinatio.n.ei⁹ nõ eſt:qm̃ eſt:ſꝫ qm̃ non eſt.

ℭ Cũ vero non ineſt/non ſemꝑ vere dicet̃.vt homer⁹ eſt aliquid/velut poeta ẽ. Ne igitur ARGI.

Homerus/an dõm non ẽ:per accidẽs.n.ip-ſum ꝑtur eſt de homero:nã qꝛ ẽ poeta:ſꝫ nõ ꝑ ſe de homero ipm̄ ẽ ꝑtur. Quare in qb⁹ ꝑ-dicationib⁹ neqꝫ ꝯtrietas ineſt qḋ qdeꝫ facile diſcernetur:ſi ꝓ noĩbus rõnes dicat̃:in hiſce cõiũctim ꝛ ſeorſum vera ꝑdicatio fiet. Id aũt qḋ non eſt:non ex eo vere dicetur ens quippiam eſſe qꝛ eſt opinabile.non eſt enim ipſi⁹ opinio ipſum eſſe:ſed ipſum non eſſe.

¶ Ponit ſcḋam diuiſionẽ reqſitã ad hꝯ ꝙ ex ꝑdicato ꝯiuncto ſequanť ꝑta diuiſa. Pꝛio tñ dicit ꝙ nõ ſemꝑ eſt opp^m in adiectõ nec ex ꝯiuncto ſequunť diuiſa:qꝛ nõ ſeqtur. homer⁹ eſt poeta. ḡ homer⁹ ẽ. nõ valꝫ ꝯña iſta:ꝛ reddit cãm dicẽs ꝙ hꝯ ꝑdicatũ eſt ſm̄ accñs homero. nã ẽẽ poetã ꝑtur ꝑ accñs de homero ꝓut accidit ſibi ẽẽ poetã: vel in opi. hoĩum ẽẽ:ſꝫ circa ẽẽ ꝛ^m ſeqtur hꝯ ẽ circa ẽẽ:vt eſt ꝛ^m adiacẽs nõ ꝑdicauit ð homero:ꝛ ꝑꝑꝰ intẽdit ponere ſcḋaꝫ ꝯdõneꝫ reqſitã ad hꝯ ꝙ ex ꝯiũcto ſequanť ꝑdica diuiſa:ꝛ hec eſt ſcḋa ꝯditio ꝙ nõ ſit ꝑdicatio ſm̄ accñs.ſ. itelligẽdo ꝙ nõ accidit determinabili ꝙ determinabile ſit. aut nõ ſit idifferẽter. ꝑ predicationẽ ſm̄ accidens itelligit ꝑdicationẽ in qua determĩatio ꝯiũcta determinabili nec ponat determinabile nec ipm̄ deſtruat:ſꝫ ẽ idifferẽs ad determĩabile:ꝛ ad opp^m determinabilis:ſicut opinabile eſt idiff. rẽs ad ẽẽ ꝛ ad nõ ẽẽ:qḋ dã.n. opinabile nõ ẽ opinio.n. põt ẽẽ de aliquo nõ ente:qꝛ ipm̄ ẽ:ꝛ opĩo põt ẽẽ ð

A aliquo ente ꝙ ipm̄ nõ eſt. ¶ Intelligẽdũ ꝙ pħs in ꝓpoſito ꝑ ꝯiũcta nõ ſolũ intelligit iſta q̃ ꝯiunguntᷓ adinuicẽ:ſicut ꝑtes extremi.ſ.ſubi ꝛ ꝑdicati:ſꝫ itelligit illa q̃ ꝯiunguntᷓ idifferenter ſicut extrema:ꝛ illa q̃ ꝯiunguntᷓ adinuicẽ:ſicut ꝑtũ ꝛ copula quo in iſta ꝓpõne. hꝯ eſt iopinabile:ꝛ hꝯ ꝑtuꝫ iopinabile:ꝛ hꝯ verbũ eſt. ꝯiunguntᷓ adinuicẽ:ꝛ de tali ꝯiũcto nõ ſeqᷓ di-

B uiſim. ¶ Circa ꝑmã ꝯdõnẽ quã ponit pħs hic ſunt ſeptẽ notãda. Pꝛio eſt nõn^m ꝙ qñ eſt oppõ in adiecto:de qua pħs loquiť hic determinatio repugnat determinabili ꝑ ſe ꝛ ſeorſũ accepto:ꝛ determĩatio nõ repugnat ðteriabili:vt ſũt ꝑtes eiuſdẽ extremi:qꝛ ſi mortuũ opponereť hoĩ:ꝛ vt hõ accipiť in hoc extremo hõ mortu⁹ hic nõ ẽẽt intellect⁹. ſoꝛ. eſt hõ mortuus:ſicut nec iſta. ſoꝛ. eſt hõ irrõnalis. Diciť igitur oppoſitio in adiecto qñ iſtud qḋ ſignificať ꝑ determinationẽ per ſe

C ſumptã repugnat determinabili ꝑ ſe ſeorſum accepto. ¶ 2° eſt notandũ ꝙ iſte termin⁹ homo accipiť ꝓ alio qñ accipitur pro ſe ꝛ diuiſim:ꝛ ꝓ alio qñ accipiť in hoc extremo cõpoſito hõ mortuus:qꝛ qñ accipiť diuiſim:tunc accipiť pro cõpoſito ex corꝑe ꝛ aĩa itellectiua. ꝛ nõ ẽ in cõpoſito ex corꝑe ꝛ aĩa intellectiua:nõ.n. accipiť in hoc cõpoſito ꝓ cadauere. nã cadauer nunq̃ꝫ fuit hõ:ꝛ hõ mortu⁹ fuit hõ:ꝛ ideo nõ ſeqtur. ſoꝛ. eſt hõ mortuus ḡ ſoꝛ. eſt hõ. quia ꝓ alio ꝛ alio accipiť ly hõ

D in añte ꝛ ꝯñte. ¶ Et ſi q̃ratur q̃ eſt cã q̃re accipiť pro alio ꝛ alio ꝯiũctim ꝛ diuiſim. dõm vt mihi vꝫ ꝙ ꝯbiť ꝑ ly mortuũ ad ſtandũ ꝓ eo qḋ fuit hõ ꝛ nõ ẽ hõ. Nã mortu⁹ eſt idẽ qḋ nõ viuũ ꝛ qḋ fuit viuũ. ꝛ de rõne determiationis eſt ꝯhere determinabile ad ſuã nãm:ꝛ iõ ſic dicẽdo hõ mortu⁹. ſtat ꝓ eo qḋ nõ ẽ hõ:ſꝫ fuit hõ ſiue ꝓ eo qḋ fuit hõ viuẽs:ſꝫ nõ eſt homo viuẽs. Alij dicunt ꝙ ſit ex ſola volũtate vtentiũ.ſ. ꝙ hõ pro alio accipiť qñ accipiť ꝑ ſe:ꝛ qñ cuꝫ alio accipiť:vt qñ accipiť in hꝯ ꝯiuncto. hõ mortu⁹. ſicut voces ſignant ad placitũ.

E ſic vtẽ. vocib⁹ ꝓ tali re vel ꝓ tali ẽ ad placitũ. ¶ 3° eſt ſciendũ ꝙ ſm̄ intẽtionẽ pħi hꝯ vꝫ ꝙ hec ẽ falſa hõ eſt mortu⁹:qꝛ hic ꝑtur oppoſitũ de oppoſito. nã iſte termin⁹ hõ qñ ſupponit reſpectu ꝟbi pñtis tpis ſupponit pro pñtib⁹ tñ. iõ ꝑ iſtã hõ eſt mortu⁹ denoiať ꝙ aliqs q nõ eſt hõ eſt mortuus. Si qs tñ vellet dicere ꝙ ly mortuus hꝫ ꝟtuteꝫ ampliandi ad ꝑteritũ:poterit dicere ꝙ illa. hõ eſt mortu⁹. eſt multiplex penes tertiũ modũ equocationis ex eo ꝙ ſbm̄ põt ſumi ꝓ eo qḋ ẽ hõ ſiue ꝓ eo qḋ fuit hõ. ꝛ vno ſenſu hec eſt vã. ꝛ alio ſenſu hꝯ eſt

F falſa. ¶ 4° eſt notã^m ꝙ qñ eſt oppoſitũ in adiecto in aliquo extremo cõpoſito nõ ꝯtingit inferre determinabile:ſꝫ opp^m determinabilis:tñ ꝯtingit iferre determinationẽ diuiſim.ꝟ.g. nõ ſeqᷓ. ſoꝛ. ẽ hõ mortu⁹. ḡ ſoꝛ. ẽ hõ:ſꝫ magis ſeqᷓ opp^m.ſ. ꝙ ſoꝛ. nõ ẽ hõ. bñ tñ ſeqᷓ. ſoꝛ. ẽ hõ mortu⁹. ergo ſoꝛ. eſt mortuus ꝛ cã hui⁹ ẽ:qꝛ mortu⁹ ꝓ eodẽ accipiť diuiſim:ꝛ qñ accipiť in ꝯiuncto.ſ. ꝓ eo ꝙ fuit viuẽs ꝛ nõ eſt viuẽs:qꝛ determinabile nõ ꝯbit determinationẽ ad ſtãdũ ꝓ alio q̃ꝫ qñ ſtat ꝓ ſe ſine determinabili:ſꝫ determiatio poſſit ꝯhere determi-

G nabile. ¶ 5° notandũ ẽ ꝙ qñcũqꝫ aliq̃ dictio ꝓ eodẽ accipiť qñ accipiť diuiſim ꝛ qñ ꝯiunctim:tũc a ꝑdicato ꝯiuncto ad partẽ ꝑdicati diuiſim acceptã ꝓ eodẽ ſumptã ꝓ quo ſumiť in ꝯiuncto eſt bona ꝯña:ſꝫ ad ꝑtẽ q̃ nõ accipiť ꝓ eodẽ in ꝯiuncto ꝛ diuiſim nõ valꝫ ꝯña:ꝛ ꝓꝑ hoc ſeqtur. ſoꝛ. eſt hõ alb⁹. ḡ ſoꝛ. ẽ hõ. qꝛ ꝓ eodẽ accipiť qñ accipiť ꝯiunctim ꝛ diuiſim.ſ. ꝓ hoĩe:ſꝫ iſta ꝯña nõ valet. ſoꝛ. ẽ hõ mortuus ḡ ſoꝛ. eſt hõ:qꝛ ꝓ alio accipiť ly. hõ. in añte:ꝛ ꝓ alio in ꝯñte. iſta tñ ꝯña eſt bona:ſoꝛ. eſt hõ mortu⁹. ergo ſoꝛ ẽ mortu⁹:qꝛ ly mortuus accipiť ꝓ eodẽ qñ accipiť ꝯiunctim ꝛ qñ diuiſim. Iſta ẽt ꝯña ñ valet. iſte ẽ bon⁹ faber. ḡ eſt bon⁹:qꝛ ly bon⁹. ꝓ alio ſtat in añte ꝛ ꝓ alio in ꝯñte:iſta tñ ꝯña ẽ bona. iſte eſt bon⁹ faber. ḡ iſte ẽ faber. qꝛ ly faber ꝓ eodẽ ſtat in añte:ꝛ in ꝯñte. ¶ 6°

H eſt itelligendũ ꝙ q̃uis vbi ẽ oppoſitio in adiecto ex ꝑdicato ꝯiuncto nõ cõtingit inferre diuiſim vtrũqꝫ diuiſorũ reſpectu verbi de pñti:tñ qñqꝫ reſpectu ꝟbi de ꝑterito ꝯtingit inferre ex tali ꝯiuncto vtrũqꝫ diuiſorũ:q̃uis.n. nõ ſequať. ſoꝛ. eſt hõ mortuus. ḡ ſoꝛ. eſt hõ ſeqtur tñ. ſoꝛ. fuit hõ mortu⁹. ergo ſoꝛ. fuit hõ:ꝛ ẽt ſequiť. ſoꝛ. fuit hõ mortuus:ḡ ſoꝛ. fuit mor-

I tuus. ¶ Sꝫ dubiuꝫ põt hic q̃ri. qꝛ vbi eſt opp^m in adiecto ex ꝑdicato ꝯiũcto nõ ꝯtingit iferre vtrũqꝫ diuiſoꝝ reſpectu verbi de pñti:ꝛ tñ reſpectu verbi de ꝑterito ꝯtingit iferre ex cõiuncto vtrũqꝫ diuiſoꝝ:reſt.n. dubiũ q̃ ẽ cã diuerſitatis. ¶ Itẽ cũ tã reſpectu ꝟbi de ptõ q̃ꝫ reſpectu ꝟbi de pñti ſit ꝑ° oppõ:qꝛ alr̃ nõ ẽẽt oppoſitũ in adiecto. ꝛ oĩs oppoſitio icludit ꝯdictionẽ. vꝫ ꝙ tã reſpectu ꝟbi de pñti q̃ꝫ reſpectu ꝟbi ð ptõ ex affirmatiua de ꝑdicato cõpoſito cui⁹ determinatio oppoñť determinabili dꝫ ſeq negõ in q̃ idẽ determiabile negatur ab eodẽ ſubõ:qꝛ manẽte eodẽ cã manebit idẽ effect⁹:ꝛ cã talis ꝯñtie in illis de pñti eſt oppõ iadiecto:q̃ manet tã in illa de ptõ q̃ꝫ in illa de pñti ḡ ſicut ſeqᷓ. ſoꝛ. ẽ hõ mortu⁹. ḡ ſoꝛ. nõ ẽ

K hõ. ita ſequiť. ceſar fuit hõ mortu⁹. ḡ ceſar nõ fuit hõ. ¶ Dicẽdũ ꝙ cã hui⁹ diuerſitatis eſt:qꝛ ꝟbũ pñtis tpis copulat verbũ cuꝫ vno inſtãti:qꝛ nõ eſt niſi vnũ iſtãs pñs:ſꝫ verbũ ꝑteriti tpis in ꝓpõne in q̃ affirmať copulat ꝑtuꝫ cũ ſbo ꝓ quolꝫ inſtãti ptõꝛ:ꝛ iõ ſi non ꝑcedat aliq̃ dictio hñs virtutẽ ꝯfundẽdi tps vel inſtãs ꝯſignificatũ ꝑ ꝟbũ de ptõ:tunc ꝟbum qḋ eſt copula copulat ꝑtũ cũ ſbo ꝓ quolꝫ inſtãti ꝑterito. ſub diſiunctiõe tñ. ſꝫ ꝟbũ pñtis tpis qḋ eſt copulat ſolũ copulat ꝑtum cũ ſbo ꝓ inſtãti pñtis:ꝛ qꝛ ꝓ eodẽ inſtãti nõ pñt ineſſe oppoſita eidẽ:iõ in ꝑdicato vbi ẽ oppõ iter determinationẽ ꝛ determinabile:ex affirmatiua de pñti ꝛ de ptõ:in quo eſt oppõ talis ſequiť negatiua de pñti:in qua negať determinabile de eodẽ ſbo:ꝛ ꝑ hꝯ ſequiť. ceſar ẽ hõ mortuus ḡ ceſar nõ eſt hõ. qꝛ ꝟbũ copulãs ꝑdicatũ cũ ſbo in vtraqꝫ ꝓpõne copulat ꝑdicatũ cũ ſbo ꝓ eodẽ inſtãti:nec ꝑt verificari añs ꝓ vno inſtãti:ꝛ ꝯñs ꝓ alio:ſꝫ in ꝓpõne affirmatiua de ptõ ꝑdicatũ copulať cũ ſbo ꝓ quolꝫ inſtãti ptõ copulãte:ſꝫ ex hoc ꝙ vnũ oppoſitoꝝ in aliquo inſtãti ꝑterito fuit in ſbo nõ ſequiť ꝙ reliquũ oppoſitoꝝ ꝓ nullo inſtãti ꝑterito infuit eidem ſbo:iõ ex tali affirmatiua de ꝑterito:in qua eſt ꝑdicatum cõpoſitũ ex determinatiõe ꝛ determiabili ꝛ vbi determinatio repugnat determinabili nõ ſeqᷓ negatiua de ptõ:in qua determinabile negať a ſbo pro quolꝫ inſtãti ꝑterito:ꝛ iõ nõ ſequiť. ceſar fuit hõ mortu⁹ ḡ ceſar nõ fuit hõ. Aliqua tñ negatiua in q̃ determinať ꝟbũ de ptõ ad copulandũ ꝑtum cũ ſbo ꝓ eodẽ inſtãti ꝓ quo verificať añs ſeqᷓ. ſeqtur.n. ceſar fuit hõ mor

aduerte ad iſtud no. qꝛ eſt pulchrũ

tuus ḡ ceſar tūc nō fuit hō.ſ3 ex affirmatiua ſeq̄r ceſar fuit hō mortuus.ḡ ceſar fuit hō.q2 ſeqtur ceſar fuit hō mortu⁹ ḡ ceſar ꝑus fuit hō.ex q̄ ſeq̄r ꝙ ceſar fuit.Hec ḡ eſt rō q̄re ex affirmatiua de p̄ñti in q̄ affirmaᷣ ꝑtum cōpoſitū in quo eſt opp^m in adiecto ſeqtur negatiua de p̄ñti in q̄ negaᷣ determinabile ab eodē ſbo:q2 affirma ꝛ negatiua nō pñt verificari niſi ꝓ eodē inſtāti:tunc opp^m ꝯñtis pōt eē verū cū2 añte niſi pro eodem inſtāti:ſ3 nō eſt ſic in illis de p̄terito:q2 añs ꝛ opp^m ꝯñtis pñt ꝟificari ꝓ alio ꝛ alio inſtāti.hec.n.eſt vera.ceſar fuit hō mortuus ꝓ vno inſtāti.ꝛ hec:ceſar fuit hō.ꝓ alio inſtanti.¶ Ad arg^m in ꝯñu3 dōm ꝯcedēdo ꝙ iſta.ceſar fuit hō mortu⁹.eſt opp^m i adiecto:ꝛ iō nō p̄t illō cōpo^m.hō mortu⁹.ꝛ iſte terminus hō ieſſe nec infuiſſe eidē ſbo ꝓ eodē inſtāti:ꝛ iō ex iſta affirmatiua.ſoꝛ.fuit hō mortu⁹.iferᷣ negatiua i qua determinaᷣ ꝟbū ad copulādū ꝑtu3 cū ſbo pro eodē iſtāti ꝓ quo hec affirmatiua fuit ꝟa:vn̄ bñ ſeqtur.ſoꝛ.fuit hō mortu⁹.ḡ ſoꝛ.tūc nō fuit hō:ſicut p3 in aliis oppoſitis:nō.n.ſeqtur.ſoꝛ.fuit

L hō alb⁹.ḡ nō fuit niger.¶ 7° eſt itelligēdū ꝙ pħs h̄ loquēs de p̄dicato ꝯiūcto nō icludēdo copulā ſolū loquēdo de ꝯiūcto ex adiectiuo ꝛ ſubſtātiuo:ꝛ ex tali ꝑto ꝯiūcto ſola ſeq̄tunᷣ diuerſa qñ accipiunᷣ termini ꝓ eodē ꝯiunctim ꝛ diuiſim:vt dcm̄ ē.Alio tm̄ mō fit ꝑtū ꝯiūctū ex recto ꝛ obliquo:ꝛ h̄ p̄t eē vel mediāte ꝓpōne vel ꝓpōne mediāte.Exē^m pmi.ethyops ē alb⁹ ſm dētes.Exēplū ſcdi.bonū eſt diſciplina maloꝝ:ꝛ hō eſt dñs aſinoꝝ:ſ3 de talib⁹ ꝯiūctis nō ponit h̄

M pħs aliq̄s regulas.¶ Vn̄ dō3 ꝙ h⁹ ꝯñtie nō valēt.ethyops eſt alb⁹ ſm dētes.ḡ ethyops ē alb⁹.nec valet iſta ꝯñā.aliqd bonū eſt ſcia maloꝝ.ḡ aliqd bonū eſt ſcia maloꝝ.nec ſeqtur hō eſt dñs aſinoꝝ ḡ hō ē aſinoꝝ:ſ3 in oīb⁹ his eſt fallacia ſ3

N qd ꝛ ſimpl'r:vt h3 videri in lib.elencoꝝ.¶ Circa ſcdā3 ꝯditionē quā ponit hic pħs ſunt duo notāda.Pri^m eſt ꝙ a ꝓpōne affirmatiua in q̄ ponitᷣ h̄ ꝟbū eſt 3^m adiacēs ad affirmatiuā in qua ponitᷣ h̄ verbū eſt ſcdū adiacēs nō ſp̄ eſt ꝯñā bona vt p3 h̄ ꝑ pħm:nō.n.ſeqtur:ceſar eſt opinabilis:ergo ceſar ē.nec ſeqtur.homer⁹ eſt poeta:hoc eſt homerus eſt in poeſi.ḡ

O homer⁹ ē.poeſia.n.fit tm̄ de eo qd eſt q̄3 ð eo qd nō ē.¶ Ad cu⁹ euidētiā eſt ſciendū ꝙ de nūero terminoꝝ ꝑtoꝝ qdā ſolū cōpetunt nō enti:ꝛ qdā3 cōpetunt ſolū enti:ꝛ qdam idifferēter cōpetunt enti ꝛ nō enti.Exēplū p̄mi.iſte termin⁹ non ens:ꝛ iſte termin⁹ mortuū.ſolū cōpetunt nō enti:ꝛ qñ aliqs talis termin⁹ ꝑtur mediāte h̄ ꝟbo eſt.nūc eſt oppō i adiecto:q2 ad tale3 ꝓpōnē ſeqtur opp^m ipſi⁹.ſeqtur.n.ceſar eſt mortuus.ḡ ceſar nō eſt:vn̄ in talib⁹ ꝑtū repugnat ſbo:cū inferat ſuū opp^m:ꝛ cū ꝑtu3 ē tale ꝙ ſolū dī3 de nō ente a ꝓpōne in q̄ hoc ꝟbū eſt:eſt 3^m adiacēs ad ꝓpōne3 in qua hoc ꝟbu3 eſt.eſt 2^m adiacēs.nō valet ꝯñā:ſ3 eſt fallacia ſm quid ꝛ ſimp'r.Exēplū ſcdi.termini ſignificātes rem exñtem in aliquo p̄dicamēto:ſicut iſti termini.hō aial.albū muſicū.ꝛ h⁹.ſolū vere ꝑnitur de ente:ꝛ iō qñ talis termin⁹ ꝑtur tertiū adiacēs a ꝓpōne in qua ꝑtur talis termin⁹ tertiū adiacens ad ꝓpōnē in qua ꝑtur hoc ꝟbū eſt ſcdm adiacens eſt bona ꝯñā.Bñ.n.ſeqtur.ſoꝛ.eſt hō.ergo ſoꝛ.eſt.ſil'r ſequitᷣ.ſoꝛ.eſt albus.ergo ſoꝛ.ē.Exēplū tertij termini.trāſcēdētes vt ens ſm ꝙ eſt vnū ſimpl'r poſſe.opinabile.itelligibile.dīr idifferēter de ente ꝛ de nō ente:ꝛ in talib⁹ ꝓpōnib⁹:ꝛ in qbus ꝑtur h̄ ꝟbū eſt 3^m adiacēs ad ꝓpōnē in qua hoc ꝟbū eſt.eſt ſcdm adiacēs non valet ꝯñā:nō.n.ſeqtur.antixp̄s eſt poſſis.ergo antixp̄s ē.nec ſeqᷣ.ceſar eſt poſſis.ergo ceſar ē.ꝛ tale3 ꝓpōnē in q̄ ꝑtu3 eſt ind'fferēs ad exñs ꝛ nō exñs vocat h̄ pħs ꝓpōnem ſm accidens:q2 p̄dicato accidit idifferēter eſſe ꝛ nō eſſe.i.exiſtere ꝛ nō exiſtere.¶ 2° eſt notandū ꝙ qñ hoc ꝟbū eſt.eſt 3^m adiacēs in ꝓpoſitione:tūc cōtrahitᷣ ad naturā p̄dicati:ſeu ad eſſe p̄dicati.tunc.n.nō dicit eſſe ſimpliciter:ſ3 dicit eſſe tale quale ſportatur ꝑ ꝑtu3:ꝛ hoc eſt qd ſolet dici ꝙ h̄ ꝟbū eſt tertiu3 adiacēs dicit illud qd in alio ē:ſed qñ eſt ſcdm adiacēs:tunc dicit illud qd in ſe eſt.i.eē ꝛ exiſtere:ꝛ ꝓp̄ hoc dixerūt antiqui logici ꝙ hoc ꝟbum eſt qñ eſt tertiū adiacens eſt ſincathego

P Verbu3 eſt de 3° adiacente quo ꝯbatur.

reuma:q2 nō dicit determinatā natura3.niſi rōne adiuncti ꝛ ſm̄ alio ꝛ alio adiuncto dicit aliā ꝛ alia3 naturā:ſ3 qñ ē ſcdm adiacēs tūc eſt cathegoreuma:q2 tūc dicit nā3 determinatā ꝛ eādem reſpectu cuiuſcūq3.nā tunc dicit eſſe exiſtere:q2 eſt eſſe vnū eius in mūdo:ꝛ ideo nō eſt mirū ſi non ſemꝑ ſit bona ꝯñā.inter eē tertiū adiacens ꝛ eſſe ſcdm adiacens.

His vero determinatis aſpiciendū ē quēadmodu3 ſeſe hñt negatiōes ꝛ affirmatiōes ad ſeinuicem. he.ſ.q ſunt de poſſe eſſe ꝛ non poſſe eē.cōtingere ꝛ nō ꝯtingere:ꝛ de īpoſſi ꝛ de neceſſario habent hec enim aliquas dubitatiōes.

¶ His aūt determinatis ꝯſiderandū eſt deinceps quō ſeſe hñt affirmatiōes ꝛ negatiōes huiuſce generis:poſſe eſt eſſe:nō poſſe eſt eſſe:ꝯtingēs eſt eſſe:ꝛ non ꝯtingens eſt eſſe:ꝛ de impoſſibili ſimili modo:ac neceſſario.ſūt.n.de ipſis dubitationes nonnulle. ARGI

¶ Iſte ſecundus tractatus eſt de enunciatione contracta ad modum facientem ꝓpoſitionem modalem:ꝛ continet duo capitula.Primum eſt de oppoſitiōe modaliū qualiter ſit in modalibus ꝯdictio ſumenda.In ſcdo.c.ibi.(Cōe aūt ſ3 ordinem.)determinatur de conſequentiis inter ꝓpōnes modales.Capitulū primū cōtinet duas partes.In prima ꝯtinuat dicta dicendis ꝛ diſputat iſta3 q̄ōnem:vtrum in modalib⁹ ſit oppoſitio danda per additionē negationis ad verbu3 vel ad modu3.In ſecunda ibi.(Erit igitur neceſſario.)determinat veritatem dicte q̄ōnis.Continuando igitur dicta dicēdis dicit ꝙ poſtquam determinatū eſt de ꝓpoſitionibus de ineſſe:perſpiciendum eſt que ſunt propoſitiones de poſſibili vel de contingenti ꝛ de neceſſario.quibus propoſitionibus modalibus contradicunt:hoc enim determinare eſt rōnale:quoniam iſtud habet dubitationes. K

¶ Nā ſi eoꝝ q̄ cōplectunᷣ ille ſibi īuicē oppoſite ſūt ꝯdictiōes q̄cūq3 ſm eē vel nō eē diſponunᷣ:vt ei⁹ q̄ eſt eē hoiē3:negō eſt ea q̄ eſt nō eē hoiē3:nō āt ea q̄ ē eſſe nō hoiē3:ꝛ ei⁹ que ē eē albū hoiē3 negō ē ea q̄ eſt nō eſſe albū hominē:ſ3 nō ea q̄ eſt eē nō albū hoiē3.Si.n.de oīb⁹ aut dictio aut negō vera eſt cū lignū falſu3 ſit dicere eē albū hoiē3:erit verū deo dīc eē n̄ albū hoiē3.Qd ſi hoc mō ꝛ i quātiſcūq3 eē nō additᷣ:idē faciet qd ꝓ eſſe dīr:vt ei⁹ que eſt ambulat hō:negō non eſt ea que eſt ambulat non homo:ſ3 que eſt:nō ambulat homo.nihil eni3 differt dicere hoiem ambulare vel hoiē3 ambulātē eſſe.Quare ſi hoc modo in oībus ꝛ eius que eſt poſſe eſſe negatio ē poſſe non eſſe:non ea que eſt non poſſibile eſſe. C

¶ Nā ſi cōplexionū/ee īter ſe ꝯtradictorie opponunᷣ:que per eſſe diſponunᷣ atq3 nō eſſe. ARGI.

Huius.n.hoiem eſſe negatio eſt/hoc:hoiem non eſſe:ſed non illud/non hoiem eſſe.Et itē huius hoiem eſſe album/hoc eſt negatio:hominē albū non eē:ſ3 non illud/hoiē3 nō albū eē.Alioqn vere q̄ſpiā dixerit lignū/hoiē3 nō albū eē.cū ð quol3 affirmatio ſit aut negō vel

ra. Et nō ſolū in his ita fit: ſʒ in illis ēt in qbꝰ eē nō addit, idē facit id qđ ꝑ ipſo ſumit eē. nā huiꝰ hō ambulat, nō eſt hec negō, non hō ambulat: ſʒ h, hō ñ ābulat: nihil. n. refert hoiem ābulare dicere: vel hoiem ābulātē eē. Si hec inquā ita ſunt: atq̧ vbiq̧ dictꝰ modus ſeruatur. huiꝰ ēt nimirū affirmatiōis poſſe eſt eſſe: hec erit negō, poſſe nō eē: ſʒ ñ illa, ñ poſſe ē eē.

¶ Proſequitur qōnem arguendo ad vtrāq̧ partē: ⁊ per hoc habet iſta pars duas particulas. In prima ponit vnā rōnem ad partē falſam que ꝓbat ꝙ ad ɔdictionē habēdam in modalibus eſt negatio addenda ad verbū ⁊ non ad modū. In ſcđa particula ibi. (Videt autē idē) arguit ad oppoſitū ꝓbando ꝙ in modalibꝰ ſit ɔdictio accipienda ꝑ affirmationē ⁊ negōnem eiuſdē modi. ⁊ non per affirmationē ⁊ negōnem verbi. In prima pticula intendit talem rōnē: ſicut eſt in illis de ineſſe. ita eſt in illis de modo: ſed in illis de ineſſe ad habēdam ɔdictionē affirmationis eſt addenda negatio ad cōpoſitionē. i. ad verbū quod copulat p̄dicatum cum ſubiecto: ⁊ non ad p̄dicatū: ergo in illis de mō negatio eſt addenda ad verbū ⁊ nō ad modū. maiorē ſupponit phs: ⁊ minorē declarat declaratione exēplari tam in illis in qbus exprimit hoc verbū eſt: q̄ʒ in illis in qbus exprimunt alia verba in qbus intelligit hoc verbū eſt. Dicit ergo ꝙ negatio huius. hō eſt albus: nō eſt iſta. hō eſt nō albus: ſed iſta: nullus hō eſt albꝰ. ⁊ ſic de alijs: ⁊ hoc ꝓbat: q: ſi hmōi ꝓpōnes in quaꝝ vna p̄dicatur terminus finitus: ⁊ in alia terminꝰ infinitus eēnt cōtradictorie ſequeret ꝙ ɔdictoria eēnt ſimul falſa: nā hec eſt falſa: hoc lignū eſt albus hō: ⁊ ſilr hec eſt falſa: hoc lignum eſt nō albus hō. ſi ḡ iſte ſunt ɔdictorie ſequeret ꝙ ɔdictorie eſſent ſimul falſe: ⁊ pōt reduci ad illud incōueniens ꝙ ſubcōtraria ſint ſimul falſa. nam iſte eēnt ſubcōtrarie data hypotheſi. lignū eſt albus hō: lignum eſt nō albus hō: ſed hoc eſt incōueniens: ergo ꝙ ſubcōtraria ſimul ſint falſa: nā ſic ɔria eēnt ſimul vera: ⁊ per ɔñs ɔdictoria eſſent ſimul vera: hoc idem pʒ in enūciationibus in qbꝰ non exprimit hoc verbum eſt: ſʒ alia vba: nā negatio illius: hō ambulat: nō eſt iſta: hō eſt. nō ambulans: ſed iſta. hō non ambulat: nā idem eſt dīe. hō ambulat: ⁊ hō eſt ambulās: ergo idē eſt ɔdictorium vtriuſq̧.

¶ Vr āt idē poſſe eē: ⁊ nō eſſe. Oē. n. qđ eſt poſſe diuidi vel ābulare ⁊ nō ābulare ⁊ nō diuidi poſſe ē. Nō āt ē qm̄ oē qđ poſſe ē ſic ñ ſp̄ i actu ē. Quare ierit ēt negō: pt igit ⁊ ñ ambulare qđ ē ābulabile ⁊ ñ videri qđ eſt viſibile: at vō ipoſſe ō eodē oppoſitas eē vas ɔdictiones. ñ igit eſt iſta negō. Cōtigit. n. vnū ex his aut idē ipʒ dīe ⁊ negare ſil ō eodē aut ñ hʒ eē vl ñ eē q̄ opponūt fieri affirmatiōes ⁊ negōnes. Si ḡ illō ipoſſe ē hoc erit magis eligēdū.

ARGI. ¶ At idē vr ⁊ eē, ⁊ nō eē poſſe. oē nāq̧ qđ poſſibile eſt ſecari vl ābulare, poſſe eſt ⁊ nō ābulare ⁊ nō ſecari. Atq̧ cā huiꝰ hec eſt oē. n. qđ h pacto poſſe ē: nō ſp̄ eſt actu. Quapp ipſi cōpetet ⁊ ipſa negatio. Pōt. n. ⁊ ñ ābulat, qđ ambulare pt: ⁊ non videri, qđ pt videri. At fieri negt vt enūciatiōes oppoſite ō eodē ſint ve. nō. n. affirmatiōis hꝰ poſſe eſt eē: hec eſt negatio, poſſe ē nō eē. Fit. n. ex his, vt aut idē ō eodē affirmet ſil atq̧ neget: aut ñ ꝑ eē atq̧ nō eſſe ea q̄ addūt affirmatiōes fieri negationes de. Nō ſi illō fieri negt: h erit vtiq̧ expetēdū.

¶ Hec eſt ſcđa pticula. in qua arguit ad oppoſitū ꝓbādo ꝙ in modalibus nō ſit ɔdictio accipiēda per affirmationē ⁊ negationē verbi. ſed ꝑ affirmationē ⁊ negationē modi: ⁊ intēdit talem rōnē. Impoſſe eſt duo ɔdictoria eſſe ſimul vera: ſʒ due ꝓpōnes de modo. puta due ꝓpōnes de poſſibili. in quarum vna addit negatio verbo ⁊ nō modo ſūt ſimul vere. ḡ tales ꝓpōnes nō ſunt ɔdictorie. maior eſt manifeſta: ⁊ minor ꝓbatur ꝑ exēplū. nā demōſtrato aliquo hoie qui pōt ambulare: hec eſt vera: poſſe eſt hunc ambulare: ⁊ hec ſilr: poſſe eſt hunc nō ambulare: ⁊ demōſtrato aliquo diuiſibili hec eſt vera: hoc pōt diuidi: ⁊ hec ſilr eſt vera: poſſe eſt hoc nō nō diuidi: ⁊ rō huiꝰ eſt: q: oē poſſe. ſ. ad vtrūlibet qualia ſunt multa nō ſemꝑ ſunt in actu: ſicut nō oē poſſe ambulare ſemꝑ ambulat: ergo poſſe eſt ipſum non ambulare: ergo nō opponunt. poſſe eſt hoc ambulare: poſſe eſt hoc non ambulare: ⁊ ꝑ ɔñs in modalibus ɔdictio nō eſt accipiēda per affirmationē ⁊ negationē verbi ſed modi. opʒ. n. alterū illorum dicere: vel ꝙ affirmatio ⁊ negatio ſunt ſimul vera: vel ꝙ in modalibꝰ non eſt ɔdictio per hoc ꝙ negatio p̄ciſe additur vbo: ſed p̄mum eſt impoſſe. ſ. ꝙ affirmatio ⁊ negatio ſunt ſimul vera: ergo opʒ dicere ſcđm. ſ. ꝙ in modalibus ɔdictio nō eſt accipienda per affirmationē ⁊ negationē verbi ſʒ modi. ¶ Notandū ꝙ ſicut pōt ꝓbari ꝙ in modalibus de poſſibili ⁊ de ɔtingenti nō eſt ɔdictio accipiēda penes affirmationē ⁊ negationē verbi: q: ſic ɔdictoria erunt ſimul vera. ſic in modalibus de neceſſario ⁊ poſſibili pōt ꝓbari ꝙ non debet addi negatio ad verbū ad habēdum ɔdictionem: q: ſi ſic ɔtradictoria eēnt ſimul falſa: q: ille ꝓpōnes ſunt ſimul falſe: neceſſe eſt. ſoꝛ. ambulare. neceſſe eſt. ſoꝛ. nō ambulare: ⁊ iſta ſimiliter ſūt ſimul falſa. impoſſe eſt ſoꝛ. ambulare. impoſſibile eſt. ſoꝛ. non ambulare. ⁊ per ɔñs iſta non ſunt contradictoria. In modalibꝰ ō poſſi. ⁊ ɔtigēti: quo pacto ɔdictio accipiēda ſit

¶ Eſt ḡ negō eiꝰ q̄ ē poſſe eē ea q̄ eſt ñ poſſe eſſe eadē gdē rō eſt ⁊ in eo qđ eſt ɔtigens eſſe. etenim eiꝰ negatio eſt non ɔtingens eſſe: ⁊ in alijs gdē ſimili mō vt in neceſſario ⁊ ipoſſi.

¶ Huiꝰ igit poſſe eſt eſſe: hoc eſt negō: ñ poſſe eſt eſſe. ſʒ ñ illō poſſe ñ eſt eē. Huiꝰ ēt: ɔtingēs eſt eſſe: hoc ē negō: ñ ɔtigens eſt eſſe: eadē ⁊ de ceteris ratio: de ipoſſi inquā ⁊ neceſſario. ARCI.

¶ Hec eſt ſcđa pars huius cap. in qua phs determinat veritatem qōnis: ⁊ hec eſt determinatio: ꝙ in modalibꝰ dandū eſt ɔdictorium affirmationis ꝑ negationē modi: hec ɔcluſio ꝓbatur ex p̄cedentibus ſic. In modalibus dandum eſt ɔdictorium affirmationis: aut per negationem verbi: aut per negationē modi: ſed non per negationē verbi: ergo per negationē modi. maior pʒ per ſufficientē diuiſionem: ⁊ minor pʒ ex p̄cedentibus: q: ſi ɔdictoriū in modalibus daret per negationem verbi ɔdictoria eēnt ſimul vera: vt patet in illis de poſſibili ⁊ de cōtingēti: ⁊ in illis de nec̄io. ⁊ de poſſibili eēnt ɔdictoria ſimul falſa. vt viſum eſt: ex hoc ɔcludit ꝙ negatio huius. poſſe eſt eſſe: eſt iſta. non poſſe eſt eſſe: ⁊ negatio huiꝰ. contingēs eſt nō eſſe: eſt iſta non cōtingens eſt nō eſſe: ⁊ eodē modo de modalibus alijs. vt de ipoſſibili ⁊ neceſſario.

¶ Fiūt. n. i illis quēadmodū eē ⁊ ñ eſſe appōnes: ſubiecta vero res vt hoc gdē albū: illud vō hō. Eodē quoq̧ mō hoc loco eē gdē ⁊ ñ eē ſubiectū fit: ɔtingere vō ⁊ poſſe appōnes determinātes quēadmodū i illis eſſe ⁊ ñ eſſe vitatē vl falſitatē: eiꝰ vō q̄ eſt poſſe eſt non eſſe: negō eſt non poſſe eſt nō eſſe. Non enim ɔdi-

ctiões ſibi invicē ſūt hmōi. poſſe ē eſſe ⁊ poſſe ē nō eē. Quare ⁊ ſeq̄ ſeſe imicē videbūt. Idē eni poſſe ē eſſe. ⁊ ñ eē. Sȝ poſſe ē eſſe ⁊ ñ poſſe eſſe nūq̄ ſil' ſunt. Opponunt̄.n. At vō poſſe ē nō eē: ⁊ nō poſſe ē nō eē nūq̄ ſil' ſūt. Silr āt ⁊ ei⁹ q̄ eſt nec̄iuȝ eē: negō non ea eſt nec̄iū ñ eē: ſȝ ea q̄ ē nō nec̄iuȝ eē. Ei⁹ vō q̄ eſt nec̄iū ñ eē: ea q̄ ē nō nec̄iū ñ eē ⁊ ei⁹ q̄ eſt ipoſſe ē eſſe: non ea que eſt ipoſſe nō eē. ſȝ nō ipoſſe eſſe ei⁹ vō q̄ eſt ipoſſe nō eē. vlr quēadmodū dcm̄ ē eſſe q̄dēȝ ⁊ non eē opȝ ponere: quēadmodū ſubieca negōneȝ vō ⁊ affirmatiōeȝ hec facien̄a ad eē ⁊ ad nō eē diſponere ⁊ has putare opȝ eē oppoſitas dictiōes ⁊ negatiōes poſſe ⁊ nō poſſibile. ꝯtingēs ⁊ non ꝯtingēs. Impoſſe non ipoſſe. nec̄ium non neceſſariū. veꝝ non veꝝ.

ARCL. ¶ Nāq̄ vt in illis eē atq̄ nō eē ſūt additiōes: cetere vō res ſūt ſubiecte: alia albū: alia hō: ſic ⁊ i iſtis. eē q̄dēȝ: atq̄ nō eſſe ſiūt vt ſubiecta. Poſſe vō ⁊ cetere additiōes/diſtiguentes veꝝ ⁊ falſuȝ i ijs ipſis: pinde atq̄ in ipſis iſþm eē atq̄ ñ eē: facere ſolēt. Hui⁹ āt poſſe eſt nō eſſe/negō eſt/non illō nō poſſe ē eē: ſȝ hoc/non poſſe ē nō eſſe. Et hui⁹ poſſe ē eſſe: ñ hoc/poſſe eſt nō eſſe: ſȝ illud ñ poſſe eſt eē. Quapp̄ he poſſe eſt eſſe: ⁊ poſſe ē ñ eſſe: ſeſe mutuo ſeq̄ vident̄. Idē.n. poſſe eſt eē atq̄ ñ eē: nō.n. he poſſe eſt eē/⁊ poſſe eſt nō eē ꝯdictorie opponūtur: ſȝ iſte poſſe ē eſſe/⁊ non poſſe ē eſſe nunq̄ de eodē ſunt ſil' vere: oppoſite nāq̄ ſunt. He quoq̄ poſſe eſt nō eſſe: ⁊ nō poſſe eſt non eſſe: nunquā de eodē ſūt vere. Silr ⁊ huius affirmatiōis: neceſſe ē eſſe: ñ hec: neceſſe ē nō eſſe negō eſt: ſȝ hec. nō neceſſe ē eſſe: Huius āt neceſſe eſt nō eē: negatio ē: nō neceſſe eſt nō eē: hui⁹ ē i ipoſſe eſt eē: non hec. Impoſſe ē nō eē ſed illa non ipoſſe eſt eſſe negatio ē: at illi⁹ impoſſe eſt nō eē hec ſane: nō ipoſſe eſt nō eē negatio eſt. Oino aūt quēadmodū dictū eſt: eē q̄dē/ac non eē ponere oȝ vti ſubiecta. Hec āt ad ipſuȝ adiūgere atq̄ non eē/affirmationeȝ faciēdo negationē ue. Atq̄ has oȝ exiſtimare oppoſitas eē/poſſe/nō poſſe. ꝯtingēs nō ꝯtingens: ipoſſibile/nō ipoſſibile: neceſſariuȝ/non neceſſarium: verum non verum.

¶ Soluit rōnem ſuperius factā p̄ quā ꝓbatur q̄ ꝯdictorium affirmatiōis in modalib⁹ oȝ dari p̄ negationē ve i b̄uq̄ ſic eſt b̄ūt in illis de ieſſe: ſic modus ⁊ negatio modi ſe b̄ūt i illis de in illis de ieſſe. Rn̄dēdū q̄ nō eſt ſile. q̄ ſicut eē ⁊ non eſſe ſe mōt vnde ſicut in illis de ſeſſe: eē ⁊ non eē ſunt appōnes: ⁊ res ſunt ſubā vt hō alb⁹: ⁊ hȝ res ſic in modalib⁹ modi ſunt appoſitiōes: ⁊ eē ⁊ nō eſſe ſunt ſubā: vn̄ ſicut rē ſe hȝ in illis de ineſſe: ſic modus ſe hȝ in illis de mōt ⁊ iō ſicut in illis de ieſſe ꝯdictoriū affirmationis oȝ dari addēdo negationeȝ ad eſſe. ita in modalib⁹ ꝯdictoriū affirmationis oȝ dari addēdo negationē ad modū: ſicut.n. in illis de ieſſe eē ⁊ nō eē affir⁹ ⁊ negatio ⁊ ibi determināt ⁊itatē ⁊ falſitatē: q̄ ꝯſtituunt ꝯdictionē: ⁊ ſp̄ vnū ꝯdictoriū eſt veꝝ ⁊ reliquū falſū ita affirmatio modi: ⁊ negatio modi in modalib⁹ determinant ⁊ diſtinguūt ⁊itatē ⁊ falſitatē: q̄ ꝯſtituūt ⁊ diſtinguūt ꝯdictoria: q̄ ſp̄ vnū eſt verū ⁊ reliquū falſum. In modalib⁹ vō modus ⁊ negatio modi determināt ⁊itatē ⁊ falſitatē: ſed eſſe ⁊ nō eſſe in modalib⁹ nō determināt ⁊itatē ⁊ falſitateȝ. imo in modalib⁹ aliq̄b⁹ ſunt ꝓpōnes ⁊e: in quarū vna affirmat̄ eē: ⁊ in altera negat̄ eē: ⁊ in aliq̄b⁹ eſt vtraq̄ falſa. Iſte.n. ſūt ſil' vere. poſſe eſt b eē: poſſe eſt b nō eē: imo loquēdo de poſſi ad vtrūlibet poſſe eſt b eē. q̄ ꝯtingit ad vtrūlibet b nō eē. In alijs vō modalib⁹ vt de nec̄io ⁊ de ipoſſi ſūt alique ſimul falſe in q̄b⁹ eſſe affirmat̄ ⁊ negat̄. Iſte.n. ſunt ſil' falſe. ipoſſe eſt ſoz. ambulare: ipoſſe eſt. ſoz. nō ambulare. ex q̄bus ꝯcludit pħs q̄ i modalib⁹ opȝ moduȝ affirmari in vno ꝯdictorioꝝ ⁊ in reliquo negari: ⁊ hȝ ꝓpōnes in quaꝝ vna modus affirmat̄ ⁊ in reliqua negat̄ nūq̄ p̄nt ſil' eſſe vere nec ſil' falſe. opȝ igit̄ putare has ꝯdictiones. i. affirmationes ⁊ negationes eē oppoſitas ꝯdictorie: poſſe nō poſſe ꝯtingēs nō ꝯtingēs: ipoſſe non ipoſſe: nec̄ium nō nec̄ium: verū nō verū. ¶ Intelligendum tn̄ q̄ pħs dicit A

q̄ in illis de ieſſe eſſe ⁊ non eſſe appoſitiōes ⁊ res ſunt ſubiecte vt homo albus p̄ appoſitiones intelligit formalia ⁊ p̄ncipalia in ꝓpoſitione. ⁊ per ſubie intelligit mālia. i. ſubm ⁊ p̄dicatū: q̄ ly albus non eſt ſubm in iſta. hō eſt albus ſed nec p̄ ſubi. ⁊ ſubm ⁊ p̄dicatū ſunt partes māles reſpectu cōpōnis ⁊ cōpoſitio eſt appoſitio in illis ad modū quo forme apponit̄ māe. ⁊ determinato determinabili ⁊ eodē modo in modalibus eē ⁊ non eſſe ſubā ⁊ mālia reſpectu modi q̄ determinat̄ per modū: ⁊ modi ſunt appoſitiōes. i. determinatiōes cōpōnis cōponētis ſbm ⁊ predicatū adinuicem. Dir ſunt tria notanda. ¶ Primo q̄ pħs per iſtas ꝓpōnes poſſibile eſt eē, B poſſibile eſt nō eſſe neceſſe eſt eē: neceſſe eſt non eſſe: ⁊ ſic de alijs intelligit ꝓpōnes in quibus hmōi modi ordinant̄ cum dicto ꝓpōnis de modo. vnde per iſtam poſſe eſt eſſe intelligit hȝ ꝓpōnes poſſibile eſt hoiem eſſe aial. poſſe eſt hoiem currere: ⁊ p̄ iſtam neceſſe eſt eē intelligit hmōi ꝓpoſitiones. nec̄e eſt hoiem eſſe aial: neceſſe eſt triangulum habere tres angulos: ⁊ eodē modo eſt de negatiuis. nā per iſtā. poſſibile eſt non eſſe intelligit pħs tales ꝓpoſitiones poſſibile eſt nullū hoiem currere. poſſe eſt ſoz. non currere. ¶ Scḋo eſt ſciēdū q̄ vbicūq̄ modus noialis ordinatur cū dicto talis eſt diſtinguēda ſm̄ cōpōnem ⁊ diuiſionem. In ſenſu cōpoſitionis extrema dicta copulantur adinuiceȝ: ⁊ ſe tenent a parte eiuſdē extremi. ſ. ſubi. in ſenſu.n. cōpoſitionis totum dictum ſubijcitur: ⁊ modus predicatur. In ſenſu diuiſo extrema dicta diuiduntur adinuicē: q̄ ſe tenent ex parte diuerſoꝝ extremoꝝ. In ſenſu diuiſo ſbm dicti eſt ſubiectū totius ꝓpoſitionis: ⁊ predicatū dicti eſt predicatuȝ totius ꝓpoſitionis. vȝ. g. iſta ꝓpoſitio. poſſe eſt oēm hoiem currere. eſt diſtinguēda ſm̄ cōpoſitioneȝ ⁊ diuiſionē. In ſenſu cōpoſito ſubijcitur totum dictū. ⁊ ly poſſibile eſt predicatū. eſt.n. ſenſus oēm homineȝ currere eſt poſſibile: hoc eſt hec ꝓpō. ois homo currit eſt poſſis. In ſenſu diuiſo nihil ſubijcit̄ niſi ſubiectuȝ dicti. ⁊ p̄dicatuȝ dicti p̄dicatur in tota ꝓpōne: ⁊ li poſſe. ſe tenet ex parte cōpoſitionis modificans cōpoſitionē: q̄ ſignificat q̄ p̄dicatuȝ ineſt ſubiecto. eſt.n. ſenſus: oēm hoieȝ poſſibile eſt currere. i. ois homo pōt currere: ſeu ois homo poſſet currere: ⁊ in hoc ſenſu eſt ꝓpō eiuſdem quātitatis cū ꝓpoſitione cuius dictum exprimit̄ in illa ꝓpoſitione: vnde iſta. poſſe eſt oēm hoieȝ currere: in ſenſu diuiſo eſt vniuerſalis ſicut ⁊ iſta ois hō currit. in ſenſu cōpoſito eſt ꝓpoſitio ſingularis: quia ſubijcitur dictum ſingulare: quia hoc totum ſubijcitur: oīnem hoiem currere: ⁊ hoc totum ſupponit pro propoſitione cuius eſt dictū. ſ. pro iſta. ois homo currit. ¶ Sciendum D tn̄ q̄ vbi ſubiectuȝ dicti eſt terminus ſingularis ſimplex ſm̄.

intelligūt in ſenſu cōpōnis ⁊ ſenſus diuiſiōis ↄuertunt᷑. Iſte.n. ↄpōnes ↄuertunt᷑ .ſor. currere eſt poſſibile: accepta hac in ſenſu cōpōnis: ⁊ ſor. pōt currere. naȝ ex vna iſtaꝝ ſeqtur reliq̄ ⁊ ecōꝰ: tñ in vna iſtaꝝ ſubijcit᷑ totū dictū: ⁊ in reliq̄ ſolū ſubijcit᷑ ſbm dicti.ſ. iſte t̄minꝰ .ſor. vbi tñ ſubijcit᷑ iſte terminus ſignificās aggregatum p accñs. vt terminus diſcretꝰ accñtalis. ſenſus cōpōnis ⁊ ſenſus diuiſionis. nō ↄuertunt᷑. Nam iſta ē va in ſenſu diuiſiōis. albū eē nigrū ē poſſibile: ⁊ hec. albū pōt eē nigrū in ſenſu cōpōnis eſt falſa: q̄ſ ſigñat᷑ q̄ hoc eſt poſſibile: album eſt nigrū. ℂ Tertio eſt notādū q̄ modus faciēs ↄpōnē modalē eſt triplex: qdā enī eſt nominalis ꝗ eſt ſigñat᷑ p nomē: vt poſſibile ↄtigēs ⁊c. quidam eſt modus ſignificatꝰ per verbū qui pōt dici modus ꝟbalis: cuiꝰ ſunt pōt: ↄtingit: ⁊ ſi aliq̄ ſunt alij modi tales: ⁊ quidam eſt modus aduerbialiter ſignificatꝰ: ⁊ pōt dici modus aduerbialis: cuiꝰ ſūt iſta aduerbia poſſibilit᷑: ↄtingēt. nec̄io. poſſiter.

A

B ℂ His p̄miſſis ſunt quoq̄ dubitāda. Primū eſt vtrum ↄpō in q̄ p̄tur modus noialis ſit ↄpō modalis vel de ineſſe: ⁊ hoc eſt. vtrū ↄpō in q̄ modus nominalis ordinat᷑ cū dicto ſit modalis in ſenſu cōpōnis vel diuiſionis: ⁊ videt᷑ q̄ in modalibꝰ modus ſit p̄tū: q: phs loquens hic de modalibus: dicit q̄ i modalibꝰ. eē ⁊ nō eē ſunt ſubiecta. ⁊ modi ſunt appōnes: ⁊ per hoc vꝫ itelligere q̄ in modalibꝰ dictū ſubijcit᷑ ⁊ modus p̄tur: ⁊ ſic vꝫ q̄ ↄpō in q̄ modus modalis ordinatur cū dcō ſit modalis in ſenſu cōpōnis. ℂ Item in ↄpōne modali denotat᷑ q̄ ↄpō cui addit᷑ modus ſit talis qualis iportat᷑ p modū: ſed h̄ denotat᷑ in ſenſu cōpōnis: ⁊ in quo modus p̄tur. Iſta enī ↄpō. ſor. poſſibile eſt currere: in ſenſu cōpoſito ſignificat q̄ hec eſt poſſi. ſortes currit. ḡ i ſenſu cōpoſito in quo modus p̄tur eſt ↄpō modalis. ℂ In oppoſitū qñ modus p̄tur de dicto: tūc ↄpō ē de ineē: q: denotat᷑ p̄tū ſimpliciter ⁊ ſine mō ineſſe ſubiecto. ḡ nō eſt modalis qñ modus p̄dicat᷑: ⁊ h̄ ē ↄcedēdū. ℂ Vñ ſciēdū q̄ ↄpō modalis ē i qua ponit᷑ modus terminās cōpōnē vniētē p̄tū in ſubiecto: denotās qualr̄ p̄tuȝ ineſt ſubiecto vel nō ſbto: ⁊ vñ ſicut quedā ſincathegoreumata determināt ſubiectū: vt oīs nullus: ⁊ ſimiliter ⁊ q̄dā ſincathegoreumata determināt p̄dicatū: vt bñ male velociter. ⁊ hꝫ. ita q̄dā ſūt ſincathegoreumata q̄ determināt totā ↄpōnē vniētē predicatū cū ſubo. ⁊ hꝫ ſincathegoreumata faciunt ↄpōnē modalē: ⁊ ſm h̄ eſt dcm̄ q̄ modus faciēs ↄpōnē modalē nec eſt ſubm nec predicatū: nec ſe tenet ex parte ſubiecti nec ex parte predicati: ſed ſe tenet ex parte cōpōnis vnientis predicatū cū ſbto qñ modus predicat᷑: ⁊ ſi nō eſt aliq̄s modus determinās cōpoſitionē propoſitio eſt de ieſſe. nam propoſitio de ineſſe eſt in qua predicatū denotatur abſolute ineſſe vel nō ineſſe ſubiecto. ↄpter hoc enī oꝫ ↄpō de ineſſe: q: denotat᷑ p̄tū ſimplr̄: hoc eſt ſine determinatōe ieſſe vel nō ineſſe ſubiecto: ſed qñ modus ſubijcit᷑ vel p̄tur: ⁊ nō eſt aliq̄s modus modificās cōpōnē tūc denotatur p̄tuȝ ſimplr̄ ineſſe vel nō ieē ſubiecto: ſic pꝫ q̄ qñ modus predicat᷑ vel ſubijcit᷑: tūc nō eſt ↄpoſitio modalis: ſ; de ineē ſicut iſta eſt. de ieſſe: hō eſt aial: q: p̄tū denotat᷑ ſimplr̄ ineē ſubiecto: iſta eſt de ieſſe: neceſſarium eſt poſſe: in q̄ tñ modus predicat᷑ ⁊ ēt ſubijcit᷑. ℂ Sed forte diceret aliq̄s q̄ ↄpō nō dicitur modalis ſolū pp̄ h̄: q: modus p̄tur ſ; pp̄: q: modus p̄tur de dicto: ⁊ iō iſta nō eſt modalis. neceſſariū eſt poſſe: ſed iſta eſt modalis: hoiem currere eſt poſſe. ℂ Cōtra. eodē modo denotat᷑ p̄tū ineē. ſbto: neceſſariū eſt poſſe: ⁊ hoiem currere eſt poſſe: q: in vtraq; denotat᷑ p̄tum ieſſe ſubiecto ſine mō ⁊ ſimplr̄: ḡ q̄ rōne vna eſt de ieſſe. eadem rōne alia eſt de ineē. vñ ſi. a. ſignificet hoc ↄcm̄ hoiem currere. idem erit dicere. a. ē poſſe ⁊ dicere hoiem currere eſt poſſe: ſed h̄ de ieſſe. a. poſſibile: ḡ hec eſt de ieſſe: hoiem currere eſt poſſibile. ℂ Item iſte ſylls eſt bonꝰ ⁊ regularꝰ p dici de oīo: ē ↄtingēs eſt poſſe. hoiem currere eſt ↄtingēs: ḡ hoiem currere eſt poſſe: ſi tñ minor eēt ↄpō modalis ſyllogiſmus nō eēt regulatus: vt pꝫ p phm̄ q̄ ꝑ ꝑ ſcꝫ p̄rig dicit q̄ maiori exnte de ieſſe: ⁊ minori ↄtigēti nō eſt

C
D
E
F

ſylls regulatus p dici de omni vel de nullo. ℂ Item ſi ↄpō eēt modalis in q̄ modus p̄tur ſeq̄t᷑ q̄ vlis negatiua de contingēti ad vtrūlibet ↄuerteret᷑ ſimpliciter. qd̄ eſt ↄtra phm̄ q̄ ꝑ ponit q̄ ſic vlis affirmatiua de ↄtigēti ↄuerteret᷑ ſimplr̄. vt pbat ph̄s ibidē: pbo q̄ vlis negatiua d̄ ↄtigēti ad vtrūlibet ↄuertat᷑ ſimplr̄. naȝ iſta eſt bona ↄña: nullum b. eſt. a. eſt ↄtingēs ad vtrūlibet: ḡ nullum. a. eſt. b. eſt ↄtingens ad vtrūlibet. accipiendo vtrāq; in ſenſu compoſito: ⁊ vt modus p̄dicat᷑: pbo q̄ ſeq̄t᷑ nam iſte ↄuertunt᷑ nullū. b. eſt. a. nullū. a. ē. b. ḡ ſi vna iſtaꝝ pōt indifferenter eſſe vera vel falſa ſeq̄t᷑ q̄ etiā reliq̄ ⁊ p ↄñs. ſeq̄t᷑ ſi vna iſtaꝝ ſit ↄtingēs ad vtrūlibet q̄ etiā alia. ℂ Itē iſta eſt de ineſſe. aliq̄d poſſe eſt hoiem currere: q: in iſta nō p̄tur modus. ⁊ iſta ↄuertit᷑ in iſtam: hominē currere eſt poſſibile ſm q̄ modus p̄tur de ineſſe: q: ↄpō de ieſſe ↄuertit᷑ in ↄpōnē de ineē: ⁊ ↄpō modalis ↄuertit᷑ in ↄpōnem modalem. ℂ Itē ſi modus p̄dicaret᷑ ſemp in modalibꝰ non poſſet fieri ſyllꝰ in prima figura ex oibus modalibꝰ: q: in p̄ma figura iſtud p̄tur minor qd̄ ſubijcit᷑ in maiori qd̄ nō ↄtingit ſi modus ſemp predicaret᷑ ⁊ vñ iſte ſylls nō valet in p̄ma figura. oē b. d̄ neceſſitate eſt. a. oē. c. de neceſſitate eſt. b. ḡ oē. c. de neceſſitate eſt. a. q: in minori p̄dicat᷑ modus: ⁊ nullus modus ſubijcit᷑ i maiori: ⁊ ſic nō valet p vlez de neceſſario i p̄ma figura: nec p vlē d̄ ↄtingēti: nec de poſſi pp̄ eādē rōnē. ℂ Item in ſcd̄a figura ſit ↄcluſio ex ſubtis p̄miſſaꝝ: ⁊ ſꝫ poſſe eſt q̄ ſiat bonꝰ ſyllꝰ i ſcd̄a figura ex oibꝰ d̄ neceſſario: ⁊ q̄ nullus modus ſubijciat᷑ in aliq̄ p̄miſſaꝝ: ḡ opꝫ q̄ in ↄne vlī de neceſſario in ſcd̄a figura p̄dicet᷑ aliq̄s modus: ⁊ tñ ↄ̄ eſt modalis: ḡ ↄ̄ pōt eē modalis: ⁊ ſi modus nō p̄dicet᷑. ℂ Itē pp̄ hm̄. vniformis d̄ neceſſario eſt bonꝰ i tertia figura. ⁊ i t̄tia figura idē eſt ſbꝫ i vtraq; p̄miſſaꝝ: ⁊ in vniformi de neceſſario idē eſt modus i vtraq; p̄miſſaꝝ: ſi ḡ modus ſit p̄dicatū: ſeq̄ret᷑ q̄ i vniformi d̄ neceſſario in tertia figura ambe p̄miſſe hērēt idem ſubm: ⁊ idem p̄dicatū: qd̄ ↄtigit i aliqua figuraꝝ eē: q̄ idē eēt p̄dicatū in ↄnere in vtraq; p̄miſſaꝝ. q: idē modus predicaret᷑ i vtraq; p̄miſſaꝝ ⁊ in ↄcluſione. ℂ Itē ſeq̄ret᷑ q̄ oīs ↄpō modalis eēt ſinglar̄: ſ; q: in oī ↄpōne modali ſubijcit᷑ dcm̄ ſingulare: vl̄ ſi ↄcedat᷑ q̄ talis ↄpō i q̄ ſubijcit᷑ dcm̄ ſit vlis: tūc ſeq̄t᷑ q̄ vlis eſt va cuiꝰ q̄lꝫ ſingularis eſt fl̄a: hec enī eſt vera: oēm hoiem eē aial ē neceſſariū in ſenſu cōpoſito: ⁊ q̄lꝫ iſtaꝝ ē fl̄a iſtū hoiem eē aial eſt nec̄iū: ⁊ iſtū hoiem eē aial eſt neceſſariū: ⁊ ſic de ſingulis. ℂ Dico ḡ pp̄ iſtas rationes q̄ ↄpō in q̄ ponit᷑ modus noialis cum dicto eſt modalis in ſenſu diuiſiōis: ⁊ in ſenſu cōpōnis eſt ſimpr̄ de ineē: ſi aūt ſit aliquo mō modalis in ſenſu cōpōnis hoc ē ſ; qd̄ ⁊ ſi ſimpr̄. In ſenſu.n. cōpōnis modus vꝫ aliq̄ mō referri ad cōpōnē ⁊ ↄſtructionē modalem: q: in ſenſu cōpoſito d̄notat᷑ q̄ talis ē vniō p̄ti cū ſbo dcī q̄lis importat᷑ p modū: ⁊ ita vꝫ q̄ modꝰ aliquo mō determinet cōpōnē modalē. ſ. cōpōnē iphꝰ dcī: ⁊ ita pōt dici q̄ eſt modalis q̄ꝫtū ad cōpōnē modalē: ⁊ de ieſſe q̄ꝫtū ad cōpōnē p̄ncipalē: ⁊ iſtō dcm̄ ſi ſit verū: q: n̄ tñ ſi aſſero. p̄ multū iuuari in ꝑ poꝝ. vbi phs docet ſyllogiȝare ex modalibꝰ. Alique tñ ↄiugatiōes q̄s phs intēdit in ꝑ prio. ſūt vēre in ſenſu cōpoſito: ⁊ in ſenſu diuiſo: ⁊ aliq̄ eꝫ. ſirmiter tñ ē tenēdū q̄ vbi p̄tur modus: ⁊ cōpō nō determinet᷑ p aliquē modū: ↄpō ē ſimpr̄ de ieſſe: vtrū aūt pōt dici modalis ſ; q̄ ē in ſeñu cōpoſito relinquo ſub dubio. ℂ Ad auc̄tē in ↄ̄riū: qñ.n. phs dicit q̄ i modalibꝰ eē ⁊ nō eſſe ſt ſbra: itellr̄ p eē ⁊ nō eē dcm̄ affirmatuꝫ ⁊ negatūꝫ: ⁊ modi ſt appōnes ⁊ p̄ta. ℂ Dōm q̄ q̄ꝫtū ſpectat ad ↄpoſitū ſbm dꝫ zr̄. Vnoº ſbm dꝫ rd qd̄ refert᷑ ad p̄dicatū: ⁊ ſic eſt altera ps ↄpōnis. Alioº dꝫ ſbm rd qd̄ refert᷑ ad formā: vel ld qd̄ eſt receptiuū forme: quō ſba dꝫ eſſe ſbm accidētis. qñ ḡ dicit phs q̄ eē ⁊ nō eē ſunt ſbra: ꝑ ſbm nō itelligit ſbm qd̄ refert᷑ ad p̄tū: ſꝫ loq̄t᷑ de ſbo qd̄ ſup ſe recipit formā ſeu diſpōnē: ⁊ vñ vult dicere q̄ in modalibꝰ eē. i. cōpō affirmatiua: ⁊ nō eē. i. cōpō negatiua ſt ſbra ſup ſe recipientia modos tanq̄ eoꝝ diſpōnes. modi aūt ſunt appōnes. i. diſpōnes

Cap. 2. 3. 4.
D
E
F
G

cōpōnis affirmatiue vel negatiue. ¶ Ad aliud qñ dī ꝙ in ꝓ-
pōne modali denotaṫ ꝙ ꝓpō cui addiṫ modus ſit talis q̈lita
tis q̈lis iportaṫ ꝑ modū. Dōm eſt ꝙ ꝓpō modalis nō ſigṫ h̄ ꝑ
ſ. ꝙ ꝓpō cui additur modus ⁊c. ſed ꝓpō modalis ſigṫ q̄uō ſi
vnio p̄ti cū ſb̄o. h̄ eſt q̄uo vniṫ p̄tū cuz ſb̄o. ſ. nec̄io vel ꝯtingē
ter. ⁊ in aliq̄bus ad vnionē talez p̄ti cū ſb̄o ſequiṫ ꝙ ꝓpō cui
addiṫ modus ſit talis q̈litatis q̈lis iportaṫ ꝑ moduz: ſed h̄ nō
F ſigṫ ꝑ. ¶ 2° dubitaṫ. q ſunt illi modi q faciunt ꝓpōnē moda-
lē: modi ãt facientes ꝓpōnē modalē vĩr eſſe dictiōes denoian
tes ꝓpōnem mc̄ꝯ ſūt neceſſe. ipoſſe. ꝯtingēs poſſe veꝝ. ſcitū. du
bitatū. ꝯcluſuz. demr̄atū. ⁊ hꝯ. Eſt ḡ dubitatio. vtrū oēs hꝯ
determinatiōes denoiantes ꝓpōnez faciūt ꝓpōnem modalē
vt q̄dã dixit. Dōz vt mihi vr̄ ꝙ ſola determinatio determinās
verbū rōne cōpōnis denotās q̈lr p̄tum ineſt vel nō ineſt ſb̄to
⁊ aliq̄d addēs ſupra cōpōnez facit ꝓpōnē modalē: ⁊ h̄ ſit de-
ſcriptio modi facientis ꝓpōnē modalez. Ex hac deſcriptione
argṫ ꝙ iſta aduerbia bene. male. tarde. velociter. ⁊ ꝯſilia nō
faciūt ꝓpōnē modalē: q: non denoiant nec determināt q̈liter
ineſt p̄tū ſb̄o: ſz determināt q̈le eſt p̄tū: ꝑ iſtā q̄dez ꝓpōnē. ſoꝛ.
currit velociter. denotaṫ qualis eſt curſus. ſoꝛ. ſ. velox ⁊ non
denotaṫ qualis ſit cōpō p̄ti cū ſb̄o: nō. n. ꝑ iſtā ſoꝛ. currit velo
citer denotaṫ ꝙ p̄tuz ineſt velociter ſb̄o: ſed denotaṫ ꝙ cur-
ſus ſoꝛ. ſit velox: ⁊ eodez mō eſt de iſtis aduerbijs bñ. male.
q: n. nō determināt verbū rōne cōpōnis: ſed rōne rei v̄bi: iō
G nō faciunt ꝓpōnez modalē. ¶ Vñ ſciendū ꝙ oē aduerbiū eſt
Aduer- determinatio v̄bi vel ꝑticipij: ſed q̄daz aduerbia determināt
biū q̄uo v̄buz rōne rei v̄bi. vt bñ. male. tarde. velociter: ⁊ q̄dã deter-
determi minãt verbū rōne tꝑis ꝯſignificati ꝑ verbū: vt ſemꝑ. aliq̄n heri.
net v̄bū cras. ⁊ hꝯ: ⁊ quedã determināt v̄bū rōne cōpōnis ſeu vnio-
vel ꝑtici nis p̄ti cū ſub̄o: ⁊ talia aduerbia: ⁊ nō alia faciūt ꝓpōnes mo
pium. dales: ⁊ hꝯ aduerbia ſunt iſta poſſr. ⁊ ipoſſr. nec̄io. Iſta. n. ad-
uerbia determināt v̄bū rōne cōpōnis p̄ti cū ſb̄o: q: determi-
H nāt qualr̄ p̄tuz ineſt ſb̄o. ¶ Sed an veꝝ ⁊ falſuz faciāt ꝓpō-
nez modalē. vr̄ ꝙ ſic: q: ph̄s cōnumerat verū ⁊ falſum cum
alijs modis. ¶ Dōm ꝙ verū ⁊ falſum nō faciunt ꝓpōnē mo
dalē. q: nihil addūt ſupra cōpōnē. ſ. ſupra eſſe ⁊ nō eſſe. Idez
enīz eſt dīce. ſoꝛ. currit. ⁊ verū eſt ſoꝛ. currere. iō hec ꝓpō. veꝝ
eſt ſoꝛ. currere: nō eſt ꝓpō modalis: ⁊ z ph̄s cōnumerat verū
⁊ falſuz iter alios modos: q: determināt q̈liter p̄tuz ieſt ſb̄o:
ſz q: nihil addūt ſupra cōpōnez: iō non faciunt ꝓpōnē moda
lē. ¶ Ad formā dubitatōis dōm ꝙ nō dīe dictio denotās ꝓ-
pōnez facit ꝓpōnē modalez: ſed ſolū dictiones ſignãtes q̈li-
tatez ꝓpōnis denoiantis verbū rōne cōpōnis addētes aliq̄d
ſupra cōpōnez: faciūt ꝓpōnez modalē. ⁊ ꝑ hoc ſcitū. dubita
tū. ⁊ hꝯ nō faciūt ꝓpōnez modalē. q: ſigṫ q̈litatē aīe ⁊ nō q̈li
tatē ꝓpōnis. ſed ꝯtingēs. neceſſe. ⁊ hꝯ ſignãt q̈litatez ꝓpō-
nis. ⁊ iō cū accipiunṫ vt determināt v̄bū rōne cōpōnis faciūt
ꝓpōnez modalē: ſed ſcitū ⁊ dubitatū cōpōnē nunq̄ꝫ determi-
nāt rōne cōpōnis: nō. n. ꝑ iſtā. hō ſcitur eē albꝰ. ſigṫur ꝙ p̄tū
ſcie ineſt ſb̄o. ſz denotaṫ ꝙ aliq̄s hꝫ ſciam de iſta. hō eſt albꝰ.
ſcia. n. eſt q̈litas aīe ⁊ nō eſt q̈litas ꝓpōnis. ⁊ iō nō facit pro-
I pōnez modalē. ¶ Ex p̄dictis pꝫ q̄ ſunt illa q̄ faciunt ꝓpōnez
modalē. ſūt. n. q̈tuoꝛ noialr̄ ſignificata. vt poſſe ⁊ ipoſſibile cō
tingēs ⁊ nec̄iuz: ⁊ q̈tuoꝛ aduerbialr̄ ſignificata. vt poſſibili-
ter ipoſſr̄. ꝯtingēter. nec̄io. nã iſta determināt verbū rōne cō
pōnis ſeu vnionis p̄ti cū ſb̄o. q: determināt q̈liter p̄tum ieſt
vel non ieſt ſub̄to. ſunt tñ quedã alia vel eq̄pollentia aduer-
bijs q̄ determināt verbū rōne cōpōnis. vt ꝑ ſemꝑ ⁊ ꝑ accn̄s ⁊ ꝑ pri
mo imediate ⁊c̄. hꝯ. n. determinatiōes denotāt qualiter p̄tū
ineſt ſub̄o: ⁊ iō pōt ꝓbabiliter dici ꝙ hꝯ determinatiōes per
ſe ꝑ accñs ⁊c. faciūt ꝓpōnes modales. ¶ Verūtñ nō cōiter
K ponunṫ modi facientes ꝓpōnē modalē: ⁊ hoc forte eſt q: pñs
reduci ad modos alios ſupradictos. vt per ſe reduciṫ ad ne
ceſſe: ꝑ accñs reduciṫ ad ꝯtingēs. ¶ 3ª dubitatio pōt eē q̈-
liter iſta noīa poſſe: ipoſſe: neceſſariū. ꝯtingens. poſſūt facere ꝓ-
pōnes modales cū iſta noīa nō ſint determinatiōes verbi ⁊
ꝑ ꝯñs nō determināt v̄bū rōne cōpōnis. ex quo ſeqṫ ſꝫ p̄di-
cta ꝙ iſta noīa nō faciūt ꝓpōnem modalē. ¶ Item dubitaṫ L Dubita-
q̈lr iſta v̄ba ſꝑt. ꝯtingit: faciunt ꝓpoſitionem modalē: cū nō tio.
determinēt verbū: ⁊ ꝑ ꝯñs nō determinant verbū rōne com
poſitionis. ¶ Ad iſtud dubiū dico ꝙ mihi vr̄ dōm ꝙ iſta
noīa poſſe. ꝯtingens ⁊c̄. de ſe nō faciunt ꝓpoſitionē modalē
niſi ꝑ circūlocutionē. ſ. inq̄ntū hmōi modus noīaliter ſigni
ficatꝰ cū verbo indicatiui modi cui imediate additur circūlo
quūtur moᵐ aduerbialr̄ ſignificatū. v̄. g. ſoꝛ. currere ē poſſe
eſt ꝓpō modalis: q: iſta duo poſſe ⁊ ly eſt circūloquuntur h̄
aduerbiū poſſibilr̄. idē enim eſt dicere ſoꝛ. currere eſt poſſe.
⁊ dicere. ſoꝛ. poſſibilr̄ eſt currens: ⁊ hec ē modalis ⁊ ⁊ iō iſta A
ſoꝛ. currere eſt poſſe. eſt modalis: ⁊ ly poſſe cū h̄ verbo eſt ex
preſſe determinat ꝯpōnē iportatā in ly currere. Illa eni com
poſitio eſt principalis: q: copulat p̄tum p̄ncipale cū ſb̄o p̄n-
cipali: vnde q: iſta aduerbia poſſr. ꝯtingenter ex ſe ⁊ d̄ nã
ſua determināt v̄bū rōne ꝯpōnis magis ꝓprie faciunt pro-
pōnem modalē q̄ꝫ iſta noīa poſſe: ⁊ ꝯtingens. q: iſta noīa nō
faciunt ꝓpōnē modalem niſi ꝑ circūlocutionem: mō quo di
ctū eſt. ¶ Sed forte diceret aliq̄s ꝙ iſte nō ſignificant idez. M
ſoꝛ. poſſe eſt currere: ⁊ ſoꝛ. poſſr̄ currit: q: ſeqṫur: ſoꝛ. poſſi-
ter currit. ḡ ſoꝛ. aliq̄ mō currit: ſz nō ſeqṫ: ſoꝛ. currere ē poſ-
ſibile. ḡ ſoꝛ. aliquo mō currit: ḡ iſta ñ ſūt eadē neq̄ꝫ ꝯuertibi
lia. ſoꝛ. poſſe ē currere. ſoꝛ. poſſibilr̄ currit. ¶ Dōm eſt ꝙ nō
ſeqṫur: ſoꝛ. poſſibiliter currit. ḡ ſoꝛ. currit: ſed ē fallacia ſm̄
q̄d ad ſimplr̄ arguēdo ab aliq̄ ꝑ ſe ſumpto ad illō cū aliquo
ſumpto cū determinatione nō ꝑtinēte ad idē ſumptū ſimpli
citer. vñ nō valꝫ: ſoꝛ. poſſibiliter currit. ḡ ſoꝛ. aliq̄ mō currit:
quãuis. n. poſſibiliter ſit q̄dã modus: tñ h̄ nō argṫ ab inferio
ri ad ſupius ſumptis inferiori ⁊ ſupiori vniformiter. ⁊ ly poſ
ſibiliter i añte accipiṫ modalr̄ ⁊ ſincathegoreumatice: ⁊ i cō
ſequēte nō accipiṫ iſte modus ſincathegoreumatice: ſed ca-
thegoreumatice. vnde iſta ꝯña. ſoꝛ. poſſibiliter currit: ḡ ſoꝛ.
currit: ē ſimilis huic ꝯñtie: ⁊ oīs hō ē aīal: ḡ hō cū ſigno vñ eſt
aīal: ⁊ ſicut h̄ ꝯña nō valꝫ: ſic nec illa. ¶ Ad illō qd̄ dubitaṫ
d̄ iſtis v̄bis ꝑt. ꝯtigit: q̈lr poſſint facē ꝓpōnē modalē dico ꝙ
illa verba includunt ſignū diſtributiuū ⁊ vñ contingit ⁊ pōt
faciūt ꝓpōnem modalē rōne determinationis aduerbialis
incluſe. idē n. eſt dicere. ſoꝛ. pōt currere. ⁊ ſoꝛ. poſſibiliter ē
currēs. ¶ Et ſi dicaṫ ꝙ ph̄s nō loqṫ de aduerbijs facienti
bus ꝓpōnem modalē ſed ſolū de noībus. Dōm ꝙ forte eſt
error trãſlatoris. Vel dicaṫ ꝙ hmōi noīa cū v̄bis qbꝰ ime-
diate addūṫ: itelligūṫ vt ſunt aduerbia ꝑ circūlocutionē. vt N
dictū eſt pus. ¶ 4° dubitaṫ ſup h̄ qd̄ dicit ph̄s ꝙ ad habē-
dū ꝯtradictoriū affirmationis i ꝓpōnibus modalibus: opꝫ
addere negationē ad modū: iſtud nō vr̄ veꝝ: nã iſte ꝓpōnes
ꝯtradicūt. oīs hō d̄ neceſſitate ē albꝰ: ⁊ poſſe ē aliquē hoiez
nō eſſe albuꝫ: ⁊ tñ in vtraq̄ꝫ iſtaꝝ affirmaṫ modus ḡ ⁊c̄.
¶ Itē ſi ꝓpō modalis nō eēt negatiua niſi qñ modus nega
tur: ſe ꝯuereṫ ꝙ iſta eēt affirmatiua: de neceſſitate nullꝰ hō,
eſt albꝰ. qd̄ falſum eſt: q: hec ē vl̄is negatiua de neceſſario.
Q꜄ aūt iſta ſit negatiua de neceſſitate. nullus hō eſt aſinus
ꝓbaṫ ſic. Iſte ſillᷓs eſt bonꝰ in ſc̄da figura de neceſſitate nul
lus hō eſt aſinus. de neceſſitate oē rudibile eſt aſinus: ergo
de neceſſitate nullū rudibile ē hō: q: vniformis d̄ neceſſario
eſt bonꝰ: in ſc̄da figura ſm̄ ph̄m nul: ſed in ſc̄da figura nō ē bo
nus ſylls ex oībꝰ affirmatiuis: vt dicit ph̄s: ⁊ minor eſt affir
matiua: ḡ maior ē negatiua: ḡ hec eſt negatiua: de neceſſita
te nullus hō eſt aſinus: ⁊ tñ modus affirmaṫ in iſta. ¶ Itē
iſta eſt de ꝯtingenti ad vtrūlibꝫ ⁊ cōuertiṫ i oppoſitā quali
tatē: q: affirmatiua ꝯuertiṫ i negatiuã: ⁊ eꝯ. ſed iſta eſt affir
matiua. cōtingit ad vtrūlibet oēm hoiem currere. ergo ꝓpō
in quã ꝯuertiṫ: ꝯtingit ad vtrūlibꝫ nullū hoiem currere eſt
negatiua: ⁊ tñ modus nō negatur in iſta. ḡ in modalibus ē
ꝓpō negatiua: vbi tñ modus non negatur. ¶ Dōm eſt ſicut
dicit ph̄s ꝙ ad dandū ꝯtradictoriū affirmationis i modali-
bus manente eodē mō in vtroq̄ꝫ ꝯtradictorioꝝ: ⁊ oꝫ eūdē mo
dū qui affirmaṫ in vno ꝯtradictorioꝝ negari in reliquo. Vñ

ꝯdictoriū hui⁹ neceſſe eſt oēm hoiem eſſe albū: eſt iſta ꝓpō nō neceſſe eſt oēm hoiem eſſe albū: poſſem⁹ ḡ dicere ꝙ ꝯdictoriū ipſius neceſſe eſt oēm hoiem eſſe aial: nō ē iſta. poſſe eſt aliquē hoiem nō eſſe aial: ſed hec eſt ſua ꝯdictoria: nō neceſſe eſt oēm hoiem eſſe aial: q̄ equipollet huic: poſſe eſt aliquē hoiem nō eſſe aial. Si tñ velimus dicere ꝙ iſta ꝯdicūt: neceſſe eſt oēm hoiem eſſe aial. ⁊ poſſe eſt aliquem hoiez nō eſſe aial: tunc eſt dōm ꝙ in modalibus ꝓpoſitio affirmatiua ꝯdicit ꝓpōni affirmatiue: dum tñ iſte propōnes ſint de modis diuerſis. ¶ Pro aliis inſtantiis eſt intelligendum ꝙ ꝓpō modalis quãq₃ denominatur a q̄litate modi: ⁊ quãq₃ a q̄litate dicti. Dicimus. n. aliquam eſſe ꝓpōnez vniuerſalē negatiuam de neceſſario: nō q: mod⁹ negat: ſ₃ q: ſuū dictū vl ꝓpō cui⁹ eſt dictū eſt ꝓpō vniuerſalis negatiua: magis tñ debet dici ꝓpō vniuerſalis negatiua a negatione modi q̄₃ a negatione dicti. ¶ Per hoc ad ſcðm dico ꝙ hec eſt vl'is negatiua dicti: ſeu verbi copulantis ꝑtū cū ſbo. de neceſſitate nullus hō eſt aſinus: eſt tñ affirmatiua modi. iō magis eſt affirmatiua q̄₃ negatiua: ⁊ ex talibus affirmatiuis modoꝝ: dum tñ altera pars ſit negatiua dicti vel copule: pōt fieri ſyll'ſ 1 in ſcða figura vtraq₃ premiſſa exñte affirmatiua modi. ¶ Ad aliud dico ꝙ iſta de ꝯtingenti ad vtrūlibet ꝯuertitur per oppoſitas qualitates dictoꝝ ⁊ non modorum. ¶ Quinto dubitatur. cum in propoſitione tria ſint. ſ. ſubiectum. predicatū ⁊ compoſitio. quare magis dicitur ꝓpoſitio modalis a modo compoſitionis q̄₃ a modo ſubiecti vel predicati: nō enim dicitur modalis iſta: omnis homo currit: ⁊ tamen ſubiectuʒ modificatur. ¶ Dicēdum ꝙ nec ſubiectū predicatum in propōne eſt formale ⁊ principale: ſed ſunt materialia: ſed compoſitio eſt formale ꝓpōnis: ⁊ ideo a modo compōnis magis dr̄ propoſitio modalis q̄₃ a modo ſubiecti vel predicati.

A

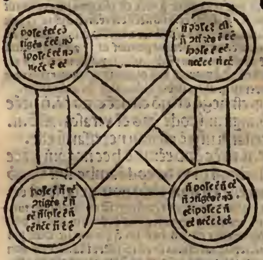
B

Onſeq̄ntie vō ſm ordinē fiūt ita ponētib⁹. Illi. n. q̄ ē: poſſe eē: illa q̄ ē cōtigit eē: ⁊ hec illi ꝯuertit: q̄ ē nō ipoſſe eſſe: ⁊ nō neceſſariū eē. Illi vō q̄ eſt poſſe nō eē: ⁊ ꝯtingēs nō eē: eaq₃ ē nō ipoſſe ñ eſſe: ⁊ nō neceſſariū nō eē. Illi vō q̄ eſt ñ poſſe eſt eſſe: ⁊ nō ꝯtingens eſſe: illa q̄ eſt ipoſſe eſt eſſe: neceſſe eſt nō eſſe. Illi vero q̄ eſt nō poſſibile non eſſe: ⁊ nō ꝯtingens non eſſe: illa q̄ eſt ipoſſe eſſe ⁊ neceſſariū eſſe. Conſideretur át ex ſubſcriptione q̄ḗadmodum dicimus.

ARGI. ¶ Cōſeq̄ntie q̄q₃ cū rōe fiūt: ſi hoc pacto ponãtur: nã illã q̄dez poſſe eſt eſſe: ſeq̄t hec: ꝯtingēs eſt eſſe: atq₃ cū illa ꝯuertit. Et itez he: nō ipoſſe eſt eſſe, ⁊ nō neceſſe eſt eſſe. At has poſſibile eſt nō eſſe, ⁊ ꝯtingens eſt nō eē: he ſane ſequūtur: nō ipoſſe eſt nō eſſe. ⁊ nō neceſſe eſt nō eſſe. Illas etiã nō poſſe eſt eſſe, ⁊ non ꝯtingens eſt eſſe: he porro ſequūtur, ipoſſe eſt eſſe, ⁊ neceſſe eſt non eſſe. ⁊ illas inſuper nō poſſibile eſt non eſſe, ⁊ non contingens eſt nō eſſe: he nimirum ſequuntur impoſſe eſt non eſſe, ⁊ neceſſe ē eſſe. Atq₃ id quod dicitur ex hiſce que hic ordine ponuntur perſpiciatur.

¶ Iſtud eſt ſcðm capitulum tractatus ſcði. in quo philoſophus determinat de habitudine ⁊ cōſequentia inter propoſitiones modales: ⁊ continet duas partes principales. In prima parte ponit ordinem ⁊ conſequentiam inter propoſitiones modales ſcðm opin. aliorum. In ſcða ibi. Ergo impoſſibile. ponit opi. propriã approbando i^d^ in quo bene dicebant: ⁊ reprobando illud in quo male dicebant. ¶ Circa primum eſt intelligendum ꝙ propoſitio modalis poteſt variari quadrupliciter. quia aut vtrūq₃ affirmatur. ſ. tam modus q̄₃ dictū. aut vtrūq₃ negatur: aut modus affirmatur ⁊ dictū negatur: aut dictū affirmatur: ⁊ mod⁹ negat̄. Et ſm h̄ i modalib⁹ ponit ph̄s q̄ttuor ordines ꝓpōnū modaliū ⁊ oēs ꝓpōnes eiuſdē ordinis dñt eē ꝯuertibiles ſi recte ordinētur incipiēdo a poſſibili ꝓcedēdo ad ꝯtingēs: ⁊ ab impoſſi ad neceſſariū: ⁊ ponit in primo ordine ꝓpōnes in q̄bus tã modus q̄₃ dictū affirmatur. ſ. taʒ poſſe q̄₃ eſſe. In ſcðo ordine ponit ꝓpōnes in quibus modus affirmatur: ⁊ dictū negatur. In tertio ordine dictū affirmatur: ⁊ modus negatur. In quarto ordine tam modus q̄₃ dictū negatur. Pri° igr̄ recitat ph̄s opi. antiquoꝝ circa iſtas ordines ⁊ ꝯñas: ⁊ dicit ꝙ ſm opinionē antiquoꝝ iſte ꝓpōnes ſunt in eodē ordine ꝯuertibiliter ſe h̄ñtes ſm ꝯñam: In p° ordine poſſe eſt eſſe: ꝯtingēs eſt eſſe: nō ipoſſe eſt eſſe: non neceſſe eſt eſſe. In ſcðo ordine poſſe eſt nō eē: contingēs eſt nō eē: nō ipoſſe eſt nō eſſe: nō neceſſe eſt nō eſſe. In 3° ordine. nō poſſe eſt eē: nō ꝯtingēs eſt eſſe. ipoſſe eſt eſſe: neceſſe eſt nō eſſe. In 4° ordine: nō poſſe eſt nō eſſe: non contingens eſt non eſſe: impoſſibile eſt non eſſe: neceſſe eſt eſſe.

C Propō/nis mo/dalis va/riatio.

¶ Ergo ipoſſe ⁊ nō ipoſſe illud q̄d eſt ꝯtingens ⁊ poſſibile et nō cōtingens et nō poſſe eſt eſſe: ſeq̄tur q̄dez ꝯtradictorie ſ₃ conuerſim. illud. n. q̄d eſt poſſe eē negō ipoſſis ſeq̄tur: negōnem vero affirmatio. Illi. n. q̄ eſt non poſſe eē. Illud q̄d ē ipoſſe eſt eē: affirmatio. n. eſt ipoſſe: ⁊ negatio vero non poſſibile.

ARGI. ¶ He igr̄ ipoſſe eſt eē: ⁊ nō ipoſſe ē eē: has ꝯtingens eſt eē: ⁊ poſſe eſt eē: ⁊ nō ꝯtingens eſt eē: ⁊ nō poſſe eſt eē: ꝯtradictorie q̄dez ſed verſo mō ſequūtur. Affirmationem. n. poſſis: ipoſſe i quã eſt eē negō ſeq̄tur impoſſis. negōnez át affirmatio. Hãc. n. non poſſe ē eē, ſeq̄tur hec. impoſſibile eſt eſſe: nam impoſſibile eſt eē affirmatio eſt: non impoſſibile aūt eē negatio.

¶ Hec eſt ſcða particula huius partis: in qua philoſophus ponit opi. propriam approbando iſtud in quo antiqui bene dixerant: ⁊ reprobando iſtud in quo male dicebant dicens ꝙ quantum ad ordinationem impoſſibilis cum poſſibili ⁊ contingēti bene dixerunt antiqui: ſed quantum ad ordinationem de neceſſario cum predictis male dixerunt. Dicit ergo primo ꝙ impoſſibile: non poſſibile: non contingens ſunt contradictoria ad poſſibile ⁊ nō impoſſe ⁊ ad ꝯtingens ſed diuerſimode: ita ꝙ affirmatiua de ipoſſi cōuertatur cum

negatiua de poſſi.iſta.n.ↄuertunt̃ ipoſſe eſt eſſe:nõ poſſibile eſt ee:⁊ iſta ſilr ↄuertunt̃.ipoſſe eſt eſſe:nõ poſſe eſt ee:⁊ eodẽ mõ eſt de illa de ↄtingẽti:⁊ ideo quo ad iſta tria poſſibile.cõtingẽs:⁊ ipoſſe bñ poſuerũt ordines ſimul ſm ↄñam affirmatiuã de poſſibili ⁊ ↄtingenti cũ negatiua de ipoſſibili:⁊ negatiue de poſſibili ⁊ ↄtingẽti cũ affirmatiua de ipoſſibili.

¶ Neceſſariũ vero quẽadmodũ ſit ↄſiderãdũ eſt:manifeſtũ eſt aũt qm̃ non eodẽ modo:ſed ↄrie ſequuntur. Contradictorie aũtez extra.

ARGL. ¶ At videndũ eſt quo modo ſeſe habẽt neceſſarij enunciatiões. Atq; patet nõ eodem modo ſeſe hñt:ſed cõtrarie quidẽ ſequunt̃. Contradictiones autem ſeorſum ſunt collocate.

¶ Sed q̃ntũ ad illã partẽ de nec̃io nõ bñ poſuerũt:ideo ↄſiderãdum q̃liter iſta de neceſſario ſe habet ad alias.ſ.ad illas de poſſibili ⁊ de ↄtingẽti ⁊ ipoſſi q̃ntũ.n.ad illã de nec̃io male poſuerunt in p° ⁊ 2° ordine:qꝛ manifeſtum eſt ꝙ nec̃iuz nõ eodẽ mõ ſe bz ad poſſe ⁊ ↄtingẽs quõ ſe bz ipoſſe ad illa:qꝛ ad affirmatiuã de poſſi ſeqtur negatiua de ipoſſi:ſic.n.ſeq̃t poſſe eſt ee:g̃ nõ ipoſſe eſt ee:ſz ad affirmatiuã de poſſi nõ ſeq̃t negatiua de nec̃io:nõ.n.ſeq̃t poſſe eſt ee.g̃ nec̃e eſt ee:cuius ↄriuz dixerũt antiq ponẽtes poſſe eſt ⁊ ẽe nõ nec̃e eſt ee:in p° ordine ſz ↄrie ſeq̃t:ↄdictoria võ extra.ſ.ꝓpõnes de nec̃io q̃ ſunt ↄrie vt necesse eſt ee:nec̃e eſt nõ eſſe:que ponunt̃ in 3° ⁊ 4° ordine:bñ ordinant̃ cũ alijs modis:⁊ ↄdictoria iſtaꝝ.ſ.non nec̃e eſt ee.nõ nec̃e eſt nõ ee:q̃ ponunt̃ in p° ordine:⁊ 2° ſunt extra ordinationẽ rectã:qꝛ aliter debẽt ordinari q̃z ibi ordinentur.

¶ Nõ.n.eſt negõ ei⁹ qõ eſt nec̃e nõ ee.ñ nec̃e ee. Cõtingit.n.i eodẽ vãs ee vtraſq;. Nõ.n. eſt neceſſariũ nõ ee eſt non neceſſariũ eſſe.

ARGL. ¶ Hui⁹.n.nec̃e ẽ nõ ee:nõ ẽ hec negõ:ñ nec̃e ẽ ee:Fieri.n.ñ pt vt de eodẽ ambe ſint v̾e qõ enim neceſſe eſt non ee:id non neceſſe eſt ee.

¶ Probat ſpãliter ꝙ poſſe eſt ee:nõ neceſſe eſt ee:nõ ↄuertuntur:⁊ ita nõ neceſſe eſt ee:male ponit̃ in p̃mo ordine cũ poſſibile eſt eſſe. Et hec eſt ↄ̃.9.hui⁹ lib.q̃ ꝓbatur ſic. Huic poſſibile eſt ee.repugnat iſta.nec̃e eſt nõ eſſe:⁊ iſta nec̃e eſt non ee:nõ repugnat huic:nõ nec̃e eſt ee.g̃ iſta duo:poſſe eſt eſſe ⁊ nõ nec̃e eſt eſſe nõ ↄuertunt̃:qꝛ qcquid vni ↄuertibiliũ repugnat:⁊ reliquũ repugnat. Qõ ãt iſta duo repugnent poſſibile eſt ee:neceſſe eſt nõ ee:p3:qꝛ ſeqtur.neceſſe eſt nõ ee.ergo ipoſſe eſt ee:qꝛ iſta ſtãt in eodẽ ordie.ſ.in 3° ſz iſta.ipoſſibile eſt ee:⁊ repugnat huic poſſibile eſt ee:qꝛ ſeqtur:poſſe eſt ee:g̃ nõ ipoſſibile eſt ee:vt p3 ex hoc ordine modaliũ.g̃ iſta neceſſe eſt nõ eſſe:repugnat huic.poſſibile eſt ee. Qõ aũt iſta non repugnãt:nec̃e eſt nõ eſſe.⁊ nõ neceſſe eſt eſſe:probatur per hoc ꝙ iſta duo dicunt̃ de eodẽ:naz oẽ iſtud qõ neceſſe eſt nõ eſſe:nõ nec̃e eſt ee:⁊ illa que dñr de eodez non repugnant.g̃ iſta nõ repugnãt neceſſe eſt nõ eſſe:nõ neceſſe eſt eſſe.

¶ Cã ãt eſt cur nõ ſeq̃t ſilr cũ ceteris:qm̃ ↄrie ipoſſe ee:nec̃io reddit̃ idez valẽs. Nã ſi ipoſſe eſt ee:nec̃e eſt hoc non eſſe. Si võ ipoſſibile ẽ non ee.hoc nec̃ium eſt ee. Quod ſi illa ſilr ſe hñt ad poſſe ⁊ non poſſe:econtrario võ idem ſignificat nec̃ium ⁊ ipoſſe manifeſtuz eſt:qm̃ hec non eodez ſed quẽadmodũ dcm̃ eſt ↄrie: an certe ipoſſe eſt ſic poni neceſſarij ↄdictiones. Nã qõ eſt nec̃ium ee:poſſe eſt eſſe. Nã ſi non negatio ſeq̃t:nec̃e eſt eniz aut dĩce aut negare. Quare ſi non poſſe eſt ee:ipoſſe eſt ee:ad qõ ſeqtur neceſſe eſt ee:qõ eſt inconueniẽs.

¶ Cauſa ãt diſſimilitudinis huius hec ee videtur. Impoſſe.n.idẽ pt qõ nec̃ium:cũ econtrario aſſignat̃ modo.qõ eniz ipoſſe ẽ ee. Id nõ ſane nec̃e eſt ee:ſz neceſſe eſt non ee.⁊ qõ ipoſſe eſt nõ ee:id nec̃e eſt ee. Quãobrez ſi ille pinde ſeſe hñt atq; poſſibilis ⁊ nõ poſſis:enũciationes ee nõ eodẽ modo:ſed ↄtrario mõ ſeſe hẽbunt. Quippe cum neceſſariuz ac impoſſe non idẽ ſignificẽt:niſi verſo mõ fuerint aſſignata/quẽadmodũ diximus. At fieri nõ pt vt hoc pacto collocent̃ neceſſarij ↄtradictiones.qõ.n.nec̃e eſt ee. Id poſſe eſt ee.nã ſi ita nõ ſit:ſequet̃ ſane negatio.qppe cum nec̃e ſit affirmare/aut negare. Quare ſi ñ poſſe eſt ee: ipoſſe eſt ee.ipoſſe eſt igit̃ id ee:qõ nec̃e eſt ee: quod quidem abſurdiſſimum eſſe conſtat.

¶ Probat ↄñr ꝙ nõ eodẽ mõ ſe bz nec̃e ad poſſibile ſicut cõtingẽs ⁊ ipoſſibile:⁊ h̃ eſt ↄ̃.10.hui⁹ lib.⁊ ꝑ hoc reprobant̃ due p̃me ordinationes quãtum ad coordinationẽ nec̃ij ⁊ ipoſſibilis cũ poſſi ⁊ ↄtingẽti:nã antiq in duob⁹ p̃mis ordinib⁹:⁊ eodẽ mõ ordinauerũt nec̃e ⁊ ipoſſe cuz ipoſſi ⁊ ↄtingẽti. Hec ↄ̃ ꝓbat̃ ſic:ↄria illius de nec̃io eq̃pollet illi de ipoſſi:⁊ ↄria illius de ipoſſi ↄriatur illi de nec̃io. Iſte.n.ꝓpõnes eq̃pollent. Impoſſe eſt ee:neceſſe eſt nõ eſſe:vt p3 ex tertio ordine quem ipſi ponũt:⁊ iſte ꝓpõnes eq̃pollẽt:impoſſe eſt nõ eſſe:neceſſe eſt ee:vt p3 ex quarto ordine. Et iſta ſilr ſint ↄria.impoſſe eſt ee.ipoſſe eſt nõ ee:⁊ ita p3 ꝙ ↄria illius de nec̃io eq̃pollet illi de ipoſſibili.⁊ ↄria illius de ipoſſi eq̃pollet illi de nec̃io. Ex h̃ aꝛ ſic.iſta de ipoſſi ⁊ ſua ↄria vel eq̃pollẽs ſuo ↄrio nõ eodem mõ ſe hñt ad poſſe ⁊ ↄtingẽs:g̃ iſta de ipoſſi:⁊ iſta de nec̃io nõ ſe hñt ad poſſe ⁊ ↄtingẽs:⁊ ex h̃ ſeqtur ↄ̃.ꝙ nõ eodez mõ ſe bz neceſſe ad poſſe ⁊ ↄtingens ſicut ipoſſe:qꝛ ſic ↄria eodẽ mõ ſe hẽrent ſm ↄñam ad poſſe ⁊ ↄtingẽs:qõ certe ipoſſe eſt. ¶ Secũdo ꝓbatur eadẽ ↄ̃.ſ.ꝙ neceſſe ⁊ impoſſe nõ eodẽ modo ſe hñt ad poſſibile ⁊ ↄtingẽs:⁊ p̃mo ꝓponit intẽtionẽ ſuam dicens ꝙ ipoſſe eſt ↄdictoria de neceſſe poni:ſicut ponit̃ i duobus ordinibus.ſ.in p° ordine ⁊ 2°:ↄdictoriũ affirmatiue de neceſſario ponit̃ in p° ordine:ↄdictoriũ negatiue de nec̃io ponit̃ in ſcd̃o ordine:⁊ hoc incõuenienter ponit̃.probat hoc p̃hs ꝙ nõ ſeqtur poſſibile eſt ee:ergo nõ neceſſe eſt eſſe ſicut ſequit̃ poſſibile eſt ee.ergo nõ ipoſſibile eſt ee:hoc ꝓbatur ducẽdo ad ipoſſibile ſic.ſequit̃ neceſſe eſt eſſe.g̃ poſſibile eſt eſſe:⁊ ſic ergo ſequeret̃ poſſibile eſt ee:g̃ nõ neceſſe eſt eſſe:qꝛ quicqd ſequit̃ ad ↄñs ſeq̃t ad añs:⁊ hoc eſt impoſſe ꝙ iſta ↄña ſit bona:neceſſe eſt eſſe:g̃ non neceſſe eſt eſſe:qꝛ ſic idez eſſet neceſſe ee:⁊ nõ neceſſe eſſe.g̃ cum p̃ma ↄña ſit bona.ſ. neceſſe eſt ee.g̃ poſſibile eſt eſſe.op3 ꝙ illa ↄña nõ valeat.ſ. poſſibile eſt eſſe:ergo nõ neceſſe eſt ee:p̃mã ↄſequentiaz.ſ. neceſſe eſt eſſe.ergo poſſe eſt ee:ꝓbat p̃hs ſic:oppoſitũ ↄñtis nõ ſtat cum añte.iſta.n.non ſtãt ſimul:neceſſe eſt eſſe:⁊ non poſſibile eſt eſſe ⁊ neceſſe eſt ꝙ ſi hoc nõ ſequitur ꝙ oppoſitũ ſtet:⁊ ꝙ autẽ iſta nõ ſtent ſimul neceſſe eſt ee:⁊ non poſſe eſt eſſe:p3.qꝛ ſeqtur.non poſſe eſt eſſe. ergo ipoſſibile eſt eſſe:⁊ qõ repugnat ↄſequenti repugnat antecedẽti:ſed iſta nõ ſtãt ſimul:neceſſe eſt eſſe:⁊ impoſſibile eſt eſſe:quia ſic idem eẽt neceſſe eſſe ⁊ impoſſibile eſſe:quod eſt impoſſibile.

¶ At vero illud qõ eſt poſſibile ee:non ipoſſe eſt eſſe ſequit̃:hoc võ illud qõ non eſt neceſſarium ee. Quare cõtingit qõ eſt neceſſariuz eſſe:non neceſſariuz eſſe:qõ eſt inconueniẽs.

ARGL. ¶ Atq3 hác poſ'e ē eē:ſeqtur hec:nó impoſ'e ē eſſe:at hanc ſequitur illa:non neceſſe eſt eſſe: quo fit vt quod neceſſe eſt eſſe. Jd nō neceſſe ſit eſſe:quod abſurdiſſimum eſt.

¶ Determinat xitatē ꝯcludēdo pᵐ ordinē ꝗ̃ꝫnū ad ordinē neceſſarij cū poſſibile eſt eſſe:ꝛ cū poſ'e nō eſſe ꝓbās qḋ dicit. ad poſſibile eē ſeqꝗ̃ nō neceſſe eſt nō eſſe:ꝛ ad poſ'e nō eſſe: ſeqtur nō neceſſe eſt eē:ꝛ hec eſt ꝯ.xi.hui⁹ li. ꝗ ꝓbaꝛ duplr. Aliqua de neceſſario ſeqꝛ ad poſ'e eſt eē:ꝛ aliq̄ de neceſſario ſequiꝛ ad poſſibile nō eē:ſed ad iſtā. poſſibile eſt eē.nō ſeqꝛ iſta.nō neceſſe eſt eē:nec iſta.neceſſe eſt nō eē:nec iᵃ:ꝛ neceſſe eſt eſſe.ḡ ad iſtā poſ'e ē eē.ſeqꝛ iſta:nō neceſſe ē nō eſſe:ꝛ ꝙ āt iſta.nō neceſſe eſt eē:nō ſequatꝛ ad iſtā.poſ'e eſt eē:ꝓbatur:qꝛ ſeqꝛ neceſſe ē eē:ḡ poſ'e eſt eē:qꝛ oppoſitū ꝯñtis nō ſtat cū añte:ꝛ ſeqꝛ.poſ'e eſt eē.ḡ nō ipoſſibile ē eē:ꝛ ſeqꝛ ſꝫ eōt nō ipoſſibile eſt eē:ḡ nō neceſſe eſt eſſe:qꝛ ponit nō impoſſibile eſſe:ꝛ nō neceſſe eſſe in pᵒ ordine.ḡ ſi nō neceſſe eē ſit i pᵒ ordine.conſequens ad iſtam:poſſibile eſt eſſe:ſequitur a primo ad vltimum ꝙ ad neceſſe eſt eſſe ſequitur non neceſſe eſt eſſe:ꝛ ſic idem eſſet:neceſſe eſt eſſe:non neceſſe eſt eſſe.

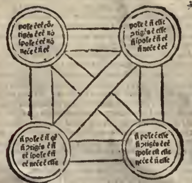
¶ Ad vero neq3 neceſſarium eē: ſeqtur poſ'e eſſe: Neq3 neceſſariū nō eē:illi.n.vtraq3 ꝯtingit accidere. Horum āt vtrūlibet verū fuerit nō erūt illa vera. Simul enim poſſibile eſt eſſe ꝛ non eſſe. Si vero neceſſe eſt eſſe: vel neceſſe non eſſe:non erit poſſibile vtrunq3.

ARGL. ¶ At vō neq3 hec neceſſe ē eē:neq3 iſta neceſſe ē nō eē:ſeqꝛ illā poſ'e ē eē: etenīq3 qḋ poſ'e ē,ambo accidere poſſunt: vtrauis āt iſtaꝝ ſit vera:illa nō erunt profecto vā.ſiꝛ.n.poſ'e eſt:ꝛ eſſe ꝛ nō eē. Si vero neceſſe eſt eſſe: aut nō eſſe:non erit poſſibile eſſe:atq3 non eſſe.

¶ Alie due ptes minoris ꝓbanꝛ.ſ.ꝙ ad poſ'e ē eē:nō ſeqꝛ neceſſe eſt eſſe:nec neceſſe ē nō eē:hꝰ ꝓbaꝛ ſic:qḋ poſſibile ē eē. hꝰ pōt eſſe:ꝛ pōt nō eē.nā poſſibile nō pōt eē nec pōt nō eē:i ſꝫ ē indifferēs ad vtrūq3 cū iſta.ḡ poſſibile ē eē vel poſſibile ē ñ eē:ſtat iſta copulatiua:hꝰ pōt eē.ꝛ hꝰ pōt nō eē:ſed iſta copulatiua:hꝰ pōt eē:ꝛ hꝰ pōt nō eē:nō ſtat cū iſta:neceſſe eſt eſſe: nec cū illa neceſſe eſt nō eē:qꝛ neceſſariū eſt determinatū ad eſſe: ita ꝙ nō pōt nō eſſe:ꝛ qḋ neceſſe eſt non eſſe determinatꝛ ad nō eē.ita ꝙ nō pōt eſſe:ḡ ad iſtā:poſſibile ē eſſe:i nō ſeqꝛ iſta. neceſſe eſt eē:nec iſta:neceſſe eſt nō eē. Neutra.n. iſtaꝝ ꝯſequētiaꝝ valet.ſ.poſſibile eſt eſſe:ergo neceſſe eſt eſſe.poſſibile eſt eſſe.ergo neceſſe eſt non eſſe:cū antecedēte.n. vtriuſq3 ꝯñtie ſtat aliquid quod nō ſtat cū ꝯñte:ſꝫ iſta copulatiua poſſibile eſt eſſe:ꝛ poſſibile eſt nō eſſe.ſtat cuꝫ iſta:poſſibile eſt eſſe:ꝛ cum neutro conſequente.ſi neutra ꝯña eſt bona.

¶ Relinquitur igitur nō neceſſariū ē nō eē:ſeq ei que ē poſ'e eſt eē. Hoc enim verū eſt ꝛ de neceſſe eē. Hec.n.ſit cōtradictio ei⁹ que ſeqtur nō poſ'e ē eē. Illud.n.ſeqtur hoc qḋ ē im poſ'e eē:ꝛ neceſſe non eē:cuius negatio ē:nō neceſſe eſt nō eſſe. Sequitur igitur ꝛ he contradictiones ſcḋm predictum modum ꝛ nihil impoſſibile contingit ſic poſitis.

ARGL. ¶ Reſtat igꝛ vt hec ñ neceſſe ē nō eē: hác poſſibile ē eē ſequatꝛ. Hec.n.ē vā pfecto ſi ḋ hac quoq3 dicatur:neceſſe ē eē. Hec ꝛ ꝯtradictorie ei opponiꝛ:q ſeqꝛ illā:nō poſ'e ē eē. Illam nāq3 ſeqꝛ:hec ipoſ'e ē eē ꝛ neceē ē ñ eē.cꝰ negō ē hec:ñ neceē ē ñ eē. Sequitur igꝛ ꝛ he ꝯtradictiōes pinde atq3 cetere. Atq nullū prſus abſurdū vꝛ emergere ſi hoc pacto ponatur.

¶ Ex his iſertoniā pte ꝯcluſionis.ſ.ꝙ ad iſtā:poſ'e ē eē:ſeqꝛ iᵃ:nō neceē ē nō eē:ꝛ hꝰ ieꝛ p locū a diuiſione:qꝛ vel hꝰ ſeqꝛ: neceē eſſe:vel hoc:neceſſe eſt nō eē:vel nō neceſſe eſt eſſe. vel nō neceſſe eſt nō eſſe:ſed nulla iſtaꝝ ſequitur:neceſſe eſt eſſe: neceſſe eſt nō eſſe:nō neceſſe eſt eſſe:ḡ iſta ſeqtur nō neceſſe eſt nō eē: ꝛ p eaſdem rōnes pōt ꝓbari ꝙ ad iſtam. poſſibile ē nō eē:ſeqtur iſta:nō neceſſe eſt eſſe:ꝛ nō iſta: nō neceſſe eſt nō eē: ſicut antiq poſuerūt:pᵒ qꝛ ſeqtur neceē ē nō eē:ḡ poſſibile ē non eē: qꝛ oppoſitū nō ſtat. vt pꝫ. ſi ḡ ſeqꝛ poſſibile ē nō eē. ḡ nō neceſſe ē nō eē:ſeqꝛ neceſſe ē eē:nō ḡ nō neceſſe ē nō eē:qꝛ quicqd ſeqꝛ ad ꝯñs ſeqꝛ ad añs:ſed hec ꝯña nō valet:qꝛ ſic idem eēt neceſſe nō eē ꝛ nō neceſſe ñ eē.ḡ cū prima ꝯñtia ſit bona neceſſe eſt nō eē.ḡ poſſibile ē nō eē:opꝫ ꝙ alia ꝯñtia nō valeat.ſ.iſta.poſſibile eſt nō eſſe.ḡ nō neceſſe ē nō eſſe. ¶ Jtē aliqua de neceſſitate ſeqtur ad iſtā.poſſibile eſt nō eē:ꝛ nō iſta. 3
neceſſe eſt eē:qꝛ iſta.neceſſe ē eſſe. infert iſtā. nō poſſibile eſt nō eē:vt pꝫ ex 4ᵒ ordine. ḡ ꝯuertitꝛ cū ſuo ꝯdictorio. ſ.cū iᵃ. poſſibile ē nō eē:nec infert iſtā neceſſe eſt nō eē: qꝛ aliqd ſtat cū iſta.poſſibile ē nō eē:qḋ ñ ſtat cū iſta.neceſſe ē nō eē. ſ.iſta copulatiua.poſſibile eſt eē:ꝛ poſſibile ē nō eē:nec infert iſtā nō neceſſe ē nō eē:qꝛ ſeqꝛ neceſſe ē nō eē. ḡ poſſibile ē nō eē ſeꝛ a pᵒ ad vltᵐ neceſſe ē nō eē.ḡ nō neceſſe ē nō eē:qḋ falſuꝫ ē.ḡ reliqꝛ ꝙ ad iſtā.poſſibile ē nō eē:ſeqꝛ iſta.nō neceſſe eſt eſſe. Ex his ſeqꝛ rectus ordo ꝓpōnum modaliū. Ponantur ḡ in pᵒ ordine poſſibile ē eſſe:ꝯtingēs ē eē. nō ipoſſibile ē eē. nō neceſſe ē nō eſſe. Jn ſcḋo ordine. poſſibile ē nō eē. ꝯtingēs ē nō eſſe.nō impoſſibile ē nō eē:nō neceſſe ē eſſe. Jn 3ᵒ ordie. nō poſſibile eſt eſſe. non contingens eſt eſſe.impoſſibile ē eē. neceſſe eſt non eſſe. Jn 4ᵒ ordine non.poſſibile eſt nō eē non contingens eſt non eſſe.impoſſibile ē nō eē.neceſſe ē eē.ꝛ poſitis ordinibus hoc ordine nihil impoſſibile ſequitur.

Dubitabit āt aliqs ſi illḋ qḋ ē neceſſium eē:poſ'e eē ſeqꝛ. Nā ſi ñ ſeqꝛ ꝯtradictio:ſeqꝛ ñ poſ'e eē. Et ſi qs dicat nō hác eē ꝯtradictionē:neceē ē dīe poſ'e nō eſſe. Sed vtreq3 falſe ſunt de neceſſe eſſe.

¶ Ambiget āt qſpiā ſi hác neceē ē eē illa poſ'e ē eē ſeqꝛ:nā ſi nō ſeqꝛ: ea ſane ſeqꝛ q ꝯtradictio- ARGL.

rie iſti oppõit: q̃ gdẽ ẽ n̄ poſſe ẽ eẽ: qõ ſi qſpiã nõ hãc dixerit ꝯtradictorie oppoᵐ illi eſſe ne ceſſe ẽ illũ hãc eẽ dicẽ: poſſe ẽ n̄ eẽ: qꝛ vtraqꝫ falſa ẽ: ſi õ hac dicat vt pꝫ neceẽ eſt eſſe: q̃re illa poſſe eſt eſſe: ſeqtur hanc neceſſe eſt eſſe.

℃ Hec eſt 2ᵃ ps pncipalis hu⁹.ca i qua pħs mouet ꝛ ſoluit dubõnẽ. Et ꝯtinet tres particulas: qꝛ in pᵃ mouet dubõnẽ. In 2ᵃ ibi. (Manifeſtũ eſt aũt ſoluit iſtam dubõnem. In 3ᵃ ibi. (Et fortaſſe pncipiũ.) ponit vnũ incidẽs ſm ordinem inter neceſſariam ꝛ poſſe. Dubõ quã mouet eſt iſta: qꝛ dictũ eſt ſupꝰ qꝙ iſta ꝯñtia eſt bona: neceſſe eſt eẽ. g̃ poſſe ẽ eẽ. Et ħ forte dubitaret aliquis an illud ſit veꝝ. ſ. vtrum ad iſtam neceſſe ẽ eẽ. ſequatur iſta. poſſe ẽ eẽ. ꝛ arguit ad vtrãqꝫ partẽ. Primo probat qꝙ ſequitur. neceſſe ẽ eẽ. ergo poſſibile ẽ eẽ: qꝛ oppoſitum ꝯñtis nõ ſtat cum añcedente. iſta enim nõ ſtãt ſimul. neceſſe ẽ eẽ: ꝛ nõ poſſibile ẽ eẽ: vt probatum eſt ſuperius. Et ſi quis forte dicat qꝙ oppoſitum huius. poſſibile eſt eẽ. nõ ẽ ħ. nõ poſſibile ẽ eẽ. opꝫ qꝙ hec ſit ſua ꝯ̃dictoria. poſſibile ẽ nõ eẽ. ſed neutra iſtarum ſtat cũ iſta. neceſſe ẽ eẽ. iſta enim nõ ſtant ſimul. neceſſe ẽ eẽ. nõ poſſibile ẽ eẽ. nec iſta. neceſſe eſt eſſe. ꝛ poſſibile eſt non eſſe. g̃ ħ ꝯña eſt bona. neceſſe eſt eſſe. ergo poſſibile eſt eſſe: quia oppoſitũ conſequentis quodcunqꝫ ſit illud non ſtat cum antecedente.

B Dubõ

℃ At ſi rurſus idẽ videtur poſſe incidi ꝛ nõ incidi. ꝛ eſſe ꝛ nõ eſſe: quare erit neceſſe eſſe cõtingere non eſſe. hoc autem falſum eſt.

ARGI. ℃ At võ idẽ rurſus vĩ eſſe poſſe ſecari ac nõ ſecari: ꝛ eſſe atqꝫ nõ eẽ. Ex q̃ ſit vt id qõ neceẽ eẽ: ſit ꝯtigens nõ eẽ: quod qdem eſt falſum.

℃ In oppoᵐ arguit̃ ꝓbãdo qꝙ nõ ſeqt̃ neceſſe ẽ eſſe. g̃ poſſe ẽ eſſe: qꝛ idem eſt poſſibile eſſe. ꝛ poſſibile nõ eſſe. Idem. n. eſt poſſibile incidi. ꝛ poſſibile nõ incidi: ꝛ idem eſt poſſibile eſſe: ꝛ poſſe nõ eẽ. Et ħ põt ſic argui. ſeqtur poſſibile ẽ eẽ. g̃ poſſe eſt nõ eẽ. ſeu ꝯtingẽs eſt nõ eſſe. ſi igitur ſeqtur. neceſſe eſt eſſe. ergo poſſibile eſt eſſe. ſequitur neceſſe eſt eſſe. ergo poſſibile eſt non eſſe. ꝛ contingens non eſſe: ꝛ ſic idẽ foret neceſſe eſt eſſe: ꝛ contingens non eſſe: quod eſt impoſſibile.

℃ Manifeſtũ eſt aũt qm̃ nõ omne poſſe. vel eſſe vel ambulare ad oppoᵐ valꝫ. Sꝫ eſt i qb⁹ nõ ſit veꝝ. Et primũ i his q̃ nõ ſm rõnẽ poſſunt. vt ignis calefactiu⁹ eſt ꝛ hꝫ vim irrõnabilẽ. g̃ ſm rõnem ꝑtãtes ipſe eedẽ pluriũ etiã ꝯtrarioꝝ ſũt. Irrõnabiles võ nõ oẽs. ſꝫ queadmodũ dictũ eſt. Ignẽ nõ ẽ poſſe calefacẽ ꝛ nõ calefacere: vel quecũqꝫ alia ſemꝑ agunt. alia igr̃ poſſunt ꝛ ſm irrõnabiles ꝑtãtes ſimul oppoſita recipere. Sed hoc iccirco dictum eſt: qm̃ nõ ois poteſtas oppoſitorũ eſt. nec quecũqꝫ ſub eadẽ ſpecie dicũtur.

ARGI. ℃ Pꝫ igitur non omne qõ poſſe eſt: vel eſſe: vel ambulare: illa ẽt oppoſita poſſe. Sed eẽ nõnulla in quib⁹ illud nõ eſſe veꝝ vĩ: vti hiſce que ſine rõne pñt. quo pacto ignis calefacere põt ꝛ potẽtiã hꝫ rõnis expertẽ: potentie igr̃ ee q̃ ſunt participes rõnis/ eedẽ plurium ſunt ꝛ ꝯtrarioꝝ. at ee que ſunt rõnis expertes nõ oẽs: ſed ignis vt dictũ eſt: nõ põt nõ calefacere atqꝫ calefacere: neqꝫ cetera oĩa q̃ ſemꝑ ſunt actu. Aliqua tñ eoꝝ q̃ potẽtias hñt rõnis expertes/ ſimul oppoſita ſuſcipere pñt. Veꝝ hoc qdẽ huiuſce grã dictũ ẽ: vt oñdamus nõ oẽꝫ potentiã oppoſitoꝝ eẽ: nec oĩs eas que ſub eadem ſpecie collocantur.

℃ Hec ẽ 2ᵃ ꝑticula h⁹ ꝑtis i qua pħs ſoluit iſtã dubõnẽ. ꝛ ꝯſiſtit ſolutio in hoc qꝙ hec ꝯña ẽ bona. neceſſe ẽ eẽ. g̃ poſſe ẽ eſſe: ſed iſta ꝯña nõ valꝫ. poſſe ẽ eẽ. g̃ poſſe ẽ nõ eſſe qꝛ nõ oẽ poſſe eſſe eſt poſſe nõ eẽ poſſe. n. eſt cõe ad poſſe valẽs ad oppoſitũ: ꝛ ad poſſe nõ valẽs ad oppoſitũ: ꝛ iõ accipiendo poſſe in cõi nõ ſeqtur. poſſe ẽ eẽ. g̃ poſſe ẽ nõ eſſe. Et ad declarandũ iſtam ꝯñam nõ valere. poſſibile ẽ eẽ. g̃ poſſe ẽ nõ eẽ. ponit duas diuiſiones põe. Pꝛia ẽ qꝙ q̃dã ẽ põa q̃ valꝫ ad oppoᵐ: vt ad eẽ ꝛ nõ eẽ. ꝛ q̃dã ẽ poᵃ q̃ nõ valꝫ ad oppoᵐ. v. g̃. poᵃ rõnalis valet ad oppoᵐ: qꝛ ego hẽo ꝑtãtẽ ſedẽdi ꝛ nõ ſedẽdi in liba. n. ꝑtãte mea ẽ ſedere ſi velim: ꝛ ẽt nõ ſedere. poᵃ vero irrõnalis nõ valꝫ ad oppoſita. ignis. n. hꝫ poᵃᵐ irrõnalẽ calefaciendi. ꝛ põt ſic calefacere qꝙ nõ põt nõ calefacere ſi approximet̃ calefactibili. q̃dã tñ ꝑtãtes irrõnales valẽt ad opᵐ vt poᵃ irrõnalis paſſiua valet ad oppoſita. nã aq̃ ẽ in poᵃ paſſiua calefieri: ꝛ põt indifferẽter calefieri vel nõ calefieri. ſic g̃ pꝫ qꝙ q̃dã ẽ poᵃ rõnalis. ꝛ hec valet ad oppoſita. ħ ẽ ꝑꝑ hoc dicta ſunt ad impediẽdum iſtam ꝯñam: poſſibile eſt eſſe. ergo poſſibile eſt non eſſe. iſta enim cõſequentia nõ valet niſi de poſſibili valente ad oppoſitum: ꝛ non de poſſibili non valente ad oppoſitum. ꝛ ideo non ſequitur loquendo de poſſibili in cõmuni. poſſibile eſt eſſe. ergo poſſibile eſt non eſſe.

℃ Quedã vero ꝑtãtes equoce ſunt: poſſe enĩ nõ ſimplr̃ dĩ. Sꝫ hoc qdeꝫ qõ veꝝ ẽ vt i actu vt poſſe eſt ambulare qm̃ iã ambulat: ꝛ oĩno poſſe eſt eſſe qm̃ iam eſt aliquid actu quod dĩ poſſe. Illud vero qõ forſitan aget vt poſſe eſt ambulare quoniam ambulabit: ꝛ hec quidẽ in mobilibus ſolis poteſtas eſt. illa vero ꝛ i immobilibus: in vtriſqꝫ vero verũ eſt dĩe nõ ĩpoſſe ambulare ꝛ id qõ ambulat iaꝫ ꝛ agit ꝛ ambulabile. hoc igitur poſſe non eſt veꝝ ſimplr̃ de neceſſario dĩe. alterũ aũt veꝝ ẽ. Quare qm̃ partẽ vlẽ ſeqtur. illud qõ ex neceſſitate eſt conſequitur poſſe eſſe ſed non omnino.

ARGI. ℃ Nõnulle aũt potẽtie equoce ſunt. Poſſe enĩ nõ ſimplr̃ dĩ: ſed aliud quidem ob hoc dicit̃ qꝛ verum eſt: propterea qꝙ actu eſt: veluti poſſibile eſt quempiam ambulare qꝛ ambulat: ꝛ omnino poſſibile eſt eſſe: quia iam ideſt actu quod dicitur poſſe. Aliud autem ex eo qꝛ fuerit actu: vt poſſibile eſt quempiaꝫ ambulare: propterea qꝙ ambulauerit. Et hec quidẽ potẽtia in his eſt ſolum que mobilia ſunt. Illa vero ꝛ in ijs eſt que imobilia ſunt. Atqꝫ horum vtrũqꝫ: ꝛ id inquã quod iam ambulat: ac agit: vel eſt: ꝛ id qõ ambulãdi: vel eſſendi quidẽ potẽtiam hꝫ: ſed nõdum ambulat aut eſt vere dicere licet: poſſe eſſe ambulare aut etiam eſſe. Que cũ ita ſint: idque qõ hoc nõ poſſibile eſt non vere dicere ſimpliciter de neceſſario poſſumus. Alterum autem ve-

re dicte lʒ. Quare cū ad ꝑticulare ſequaṫ vle: ad id qḋ neceſſario eſt: ſequitur hoc ꝑfecto/ poſſibile eſt eſſe: non omne tamen / vt patet.

℃ Scḋa diuiſio potētie ē talis. q̄dā ē potētia cū actu ⁊ q̄dā ē potētia ante actum. verbi grātia. ſedēs qñ ſedet ē in potentia cum actu ad ſedēdum. ſed ſedēs qñ ſedet ē in potētia añ actum ad ambulādum. potētia añ actum ſolum reꝑitur i rebus mobilibus ⁊ corporibus. ſed potētia cum actu reꝑitur ſ tam in rebus mobilibus q̄ʒ immobilib⁹. i. eternis cuʒ ḡ poſſibile dicatur indifferēter de neceſſarijs ⁊ nō neceſſarijs. vtr ſequitur ad ſuam partem. Ptātes equiuoce ſumuntur. non dʒ intelligi ꝙ poſſe dicatur equiuoce de potētia cum actu ⁊ añ actum rōnali ⁊ irrōnali. q² tūc nihil eēt in illis comparabile. ſʒ per equocum dʒ intelligi aliqḋ dictum ſm prius ⁊ poſterius. poſſe. n. ꝑus dr̄ de nec̄io q̄ʒ de poſſibili non neceſſario

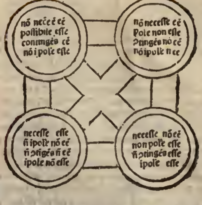
A

Ad materiā h⁹ vide anſo. and. .l. 5. metaph. q. 14. ⁊ li. 9. q. 2. artic. ſ.

vt ꝑhs innuit in lr̄a. ⁊ iō ꝑ equocū intelligas analogū. ℃ Notādum ē hic ꝙ potētiam actiuam valere ad oppoſita pōt intelligi multipliciter. Uno mō ꝙ ſit potēs in potētia ꝯdictionis. ita ꝙ exñte paſſiuo ⁊ exiſtēte omni reqſito ad actionē. ⁊ omni impedimēto amoto poſſet indifferēter agere ⁊ nō agere. Scḋo mō pōt intelligi ꝙ potētia actiua valeat ad oppoſita ꝯrietatis ꝙ poſſit in ꝯrios effect⁹. ꝑ mō dico ꝙ tā ʒ agēs liberū q̄ʒ agēs nāle ſeu irrōnale valet ad oppō. i. ꝯdictione. agēs. n. irrōnale pōt agere pñte paſſo ⁊ amoto omni impedimēto: ⁊ pōt nō agere: vt ſi paſſum nō ſit pñs. vel ſi dficiat aliqd reqſitum ad actionem pōt ēt indifferenter agere in ħ vel nō agere in hoc. Ignis. n. pōt nō calefacere ħ cōbuſtibile. q² poſſe ē ꝙ nō approximet huic cōbuſtibili. ℃ Alr ēt brutum pōt comedere ⁊ non comedere. dormire ⁊ nō dormire. Iſto ēt mō valet agens irrōnale ad oppoſita. q² abſolute loquendo poteſt agere ⁊ nō agere. pōt ēt agere in ħ ⁊ non agere in ħ. Loquēdo vero 2ᵒ modo ſic dico ꝙ ſola potentia rōnalis valet ad oppoᵃ. q² ſola potētia rōnalis libe ⁊ ſponte pt agere ⁊ nō agere pñte paſſo: ⁊ ēt oib⁹ alijs habitis requiſitis ad actionē. Uolūtas. n. q̄ eſt potētia rōnalis pñte aliquo bono pōtiᵈ velle ⁊ non velle. ⁊ intellectus mediāte volūtate ſperāte pōt illud agere ⁊ nō agere. volūtas. n. pōt imperare intellectui ad intelligēdum vel auertere ipſuʒ ab actu itelligēdi. nō tñ ſemꝑ nec reſpectu cuiuſcūq̄ʒ obi pt potētia rōnalis in oppᵃ ꝯdictōis. nō. n. pōt itellect⁹ reſpectu cuiuſcūq̄ʒ complexi idifferēter aſſentire ⁊ nō aſſentire. nec forte volūtas reſpectu. ꝑnl boni pōt differēter velle ⁊ nō velle. ſufficit ad intētionē Ariſt. ꝙ potētia rōnalis valeat ad oppoſita ꝯdictoris pñte obo ⁊ habitis oib⁹ alijs reqſitis ad actionē. qḋ nō ꝯtigit de potētia irrōnali. Si vero loq̄mur de poᵃ actiua valēte ad oppoſita ꝯrie. ita ꝙ poſſit ꝑducere ꝯrios effect⁹. hoc pōt itelligi vel reſpectu eiuſdē paſſi eodē mō diſpoſiti: vel reſpectu diuerſoꝝ paſſoꝝ. Primo mō ſola potētia rōnalis pōt in oppoſita ꝯrie reſpectu eiuſdē paſſi eodeʒ modo diſpoſiti. potētia. n. rōnalis pōt idem obiectum ſibi preſentatum libere velle vel nolle eligere. refutare mouere ſurſum vel deorſum. ⁊ ſic de alijs contrarijs actibus qui ſunt in libera ꝑtāte potētie rōnalis ſeu hominis qui eſt agens rōnale: ſʒ reſpectu diuerſorum paſſorum pōt agens irrationale agere effectus contrarios. nam ſol coagulat lutum. ⁊ diſſoluit glaciem. reſpectu tamen eiuſdem paſſi eodem modo diſpoſiti non poteſt irrationale per ſe in effectus contrarios.

Et ꝗdē fortaſſe ꝑncipiū qḋ neceſſariū ē. ⁊ qḋ nō eſt neceſſariū oīum vl̄ eē vl̄ nō eē. ⁊ alia quēadmodum hoꝝ ꝯña conſiderare oportebit.

ARCI. ℃ Atq̄ʒ forſitan he neceſſe ē ⁊ nō nec̄e eſt: aut eſſe aut nō eē omnium principium ſunt. Et ceteras ad has ſequentes conſiderare opʒ.

℃ Hec ē 3ᵃ ꝑticula h⁹ ꝑtis i q̄ cū ꝑhs declarauit q̄lr ꝑpōnes modales ſe hñt adinuicē ſm ꝯñam declarat a q̄ ꝑpōne modali ē incipiēdum ſm ordinē ꝑpōnum modalium diuerſoꝝ modoꝝ dicēs ꝙ fortaſſe ꝯueniēter ē incipiēdum ab illa ð neceſſario. ⁊ ħ pōt poni ꝯcluſio. 12. huius libri. ꝙ a propōne ð neceſſario ē incipiēdum in ordine ꝑpōnum modaliū probatur ꝯ ſic. a ꝑ eē oīum entiū alioꝝ: ⁊ a ꝑ eē oīum non entium alioꝝ ē incipiēdum in ordine propoſitionū modaliū. ſʒ neceſſariū ē eē ſeu neceſſe ē eē. ē pmū eē oīum entiū alioꝝ. nec̄e ħ non eē ē ꝑmū non eē oīum nō entiū. ḡ ⁊c̄. ponit ħ talis ordo. Primus. nō neceſſe ē non eē. poſſibile ē eē. contingēs eſt eē non poſſibile ē eē. Scḋs ordo non neceſſe ē eē. poſſibile ē non eē. ꝯtingēs ē nō eē. nō impoſſibile ē nō eē. Terti⁹ ordo. nec̄e ē nō eē. nō poſſibile ē eē. nō ꝯtingēs eſt eſſe. impoſſibile eſt eſſe. Quartus ordo. neceſſe eſt eſſe. non poſſibile ē non eſſe. non contingens eſt non eſſe impoſſibile eſt non eſſe.

℃ Maniᵐ āt ex his q̄ dicta ſūt qm̄ qḋ ex nec̄itate eſt ſm actū eſt. Quare ſi ꝑora ſūt ſempiterna ⁊ que actu ſunt poteſtate priora ſunt. ARCI.

℃ Patet aūt ex his quē diximus: id quod eſſe neceſſario eſt etiā actu. Quare ſi perpetua ſunt priora: actus etiam eſt potentia prior.

℃ Scḋo ꝑbatur ꝯclō ſic. Illa q̄ ſunt i actu ſemꝑ ſunt ꝑora illis que ſunt in potentia. ſed illa que ſunt neceſſaria ſemper ſunt in actu: ḡ illa que ſunt nec̄ia ſemꝑ ſunt ꝑora illis q̄ ſunt in potētia. ⁊ ꝑ ꝯñs illa que ſunt neceſſaria ſunt priora q̄ʒ poſſibile ⁊ ꝯtingens. Cum ḡ a priori ſit incipiēdum: patet ꝙ in ordine modalium incipiendum eſt ab illis de neceſſe.

℃ Et hec ꝗdē ſine ꝑtāte actu ſūt vt ꝑme ſube. Alie vo ſūt actu ⁊ poſitate q̄ nāe ꝑora ſē. tpe vo poſteriora. Alia vo nunq̄ʒ ſūt actu ſʒ ꝑtāte ſolū. Utrū āt ꝯtraria ē affirmaᵒ negōni. ⁊ ofo ofoni q̄ dic̄ qm̄ ois hō ē iuſt⁹: ei q̄ ē null⁹ hō iuſt⁹ ē. aut ei q̄ ē ois hō iniuſt⁹ eſt: Callias iuſt⁹ ē. callias iuſt⁹ nō ē. callias iniuſt⁹ ē que eſt haꝝ ꝯtraria eſt. Nā ſi ea q̄ ſunt in voce ſequūtur ea q̄ ſunt in aīa: Illic āt ꝯtraria ē opinio ꝯtrarij. vt ois hō iuſt⁹ ē. ei q̄ ē. ois hō iniuſt⁹ ē: ēt in his q̄ ſunt in voce affirmatiōib⁹ neceſſe ē ſilr ſe hēre. Qḋ ſi neq̄ʒ illic ꝯtrarij

opinatio ꝯtraria eſt: nec affirmatio affirmationi erit ꝯtraria ſꝫ q̄ dictá é negó. Quare ꝯſiderádú é cui opinatio v̄a falſe opianói ꝯtraria é. Utrꝝ negóni an certe ei q̄ ꝯtrariú eé opinaꝛ. Dico át hoc mó. Eſt q̄daꝫ opinatio v̄a boni. qm̄ bonum eſt. alia vero falſa quoniaꝫ bonum non eſt: alia vero falſa quoniá malú eſt. Que harum cótraria eſt vere. ⁊ ſi eſt vna ſm quam contraria. Nam arbitrari contrarietates opiniones diffiniri. in eo ꝙ contrariorum ſunt falſum eſt. Boni. n. quoniaꝫ bonuꝫ eſt: ⁊ mali qm̄ malú eſt. eadé fortaſſe opinio eſt ⁊ vera ſiue ſint plures ſiue vna. Sunt át iſte contrarie ſed nó eo ꝙ cótrarioꝝ ſunt: ſed magis eo ꝙ contrarie. Si ḡ boni qm̄ bonú eſt opinatio eſt: eſt át quoniá nó é bonuꝫ. Eſt vero quoniá aliđ aliquid qđ nó eſt neqꝫ pót eſſe. aliaꝝ q̄dé nulla ponéda eſt. nec quecúqꝫ eſſe quod nó eſt opinaꝛ neqꝫ quecúqꝫ nó eé qđ é. Infinita. n. vtraqꝫ ſunt. ⁊ q̄ opinatur eſſe quod nó eſt: ⁊ que nó eé quod eſt: ſed in quibus eſt fallacia. hec át eſt ex his ex q̄bus ſunt generationes. Ex oppoſitis vero ſunt generationes. quare etiá fallacia. Si ergo quod bonum eſt ⁊ bonum eſt ⁊ malú nó eſt. ⁊ hoc quidé ſm ſe. illud v̄o ſm accidés. Accidit. n. ei malú nó eé. magis autez in vno quoqꝫ eſt v̄a q̄ ſm ſe etiá falſa ſiq̄dé ⁊ vera. Ergo ea que eſt qm̄ nó eſt bonú: quod bonú eſt eius ſm ſe cóſiſtens falſa é. Illa v̄o que é quoniam: malum eſt. eius que ſm accidens. Quare erit falſa magis de bono ea que é negationis opinio: q̄ꝫ ea q̄ eſt contrarij. Falſus át magis circa ſingula q̄ hꝫ cótrariá opinioné. Cótrariú. n. eſt eorum que plurimú circa idé diſtát. Qđ ſi harum contraria é altera magis vero ꝯtradictionis cótraria manifeſtum eſt qm̄ hic erit ꝯtraria. Illa vero que eſt qm̄ malú eſt qđ bonú eſt implicita eſt. Etenim qm̄ nó bonú é. neceſſe idé ipſuꝫ opinari. His igꝛ ita poſitis qm̄ ꝯtrarij opinio nó eſt ſimplex. Simplex vero eſt negationis neceſſe eſt vt ꝯtra ſimpliceꝫ opinioné ſimplex poti⁹ videatur opinio ꝯtraria. Eſt át ſimplex boni opio qm̄ eſt vera. Simplex vero qm̄ bonú non eſt falſa. Simplici ergo opioni de bono qm̄ bonú eſt ſimplex erit ꝯtraria negatio. ſ. q̄ eſt boni. qm̄ bonum non eſt. Amplius ſi ét in aliis oportet ſimiliter ſe habere ⁊ hoc videtur bene eſſe dictum. Aut enim eſt vbiqꝫ ea que eſt ꝯtradictionis aut nuſq̄. Quibus vero non eſt contrarium: de his eſt quidé falſa ea que eſt vere oppoſita. vt q̄ hoieꝫ nó putat eſſe hominez falſus é. Si ḡ he ꝯtrarie ſunt ⁊ alie cótradictiones. ¶ Ampli⁹ ſimiliter ſe hńt opinio boni quoniá bonum eſt. ⁊ non boni qm̄ non bonum eſt. ⁊ ſup has boni qm̄ non bonum eſt. ⁊ non boni qm̄ bonum eſt. Illi ḡ q̄ eſt non boni qm̄ non eſt bonú vere opinioni q̄ eſt ꝯtraria. Nó. n. ea q̄ dicit qm̄ malú eſt. ſimul. n. aliq̄n erunt vera. Núq̄ꝫ. n. vera vere ꝯtraria eſt. Eſt. n. quoddam non malum quare ꝯtingit ſimul eſſe veras. At vero nec illa q̄ eſt non eſt malum. Simľ etenim ⁊ he erunt. Relinqtur ḡ ei q̄ eſt nó boni qm̄ non eſt bonú ꝯtraria ea que eſt non bonum qm̄ bonuꝫ eſt. Quare ⁊ ei q̄ eſt boni qm̄ non eſt bonuꝫ: ⁊ ei que eſt boni quoniam eſt bonum. Manifeſtum eſt ergo quoniam nihil intereſt ac ſi vniuerſaliter ponamus affirmationeꝫ. Huic. n. vniuerſalis negatio erit ꝯtraria: vt opinioni q̄ opinaꝛ qm̄ omne qđ eſt bonú bonú eſt. ⁊ ea que eſt qm̄ nihil hoꝝ q̄ bona ſunt bonuꝫ eſt: Nam ei q̄ eſt boni quoniam bonuꝫ eſt. ſi vniuerſaliter ſit bonú eadeꝫ eſt ei q̄ opinaꝛ q̄cq̄d bonum eſt quoniam bonú eſt. Silr át ⁊ i non bono. Quare ſi in opinione ſic ſe hꝫ. Súnt át he q̄ ſunt in voce affirmationes ⁊ negónes note earum que ſunt in anima paſſionú. Manifeſtum eſt qm̄ etiam affirmationi cótraria q̄dem eſt negatio circa idé vniuerſalis: vt ei q̄ eſt qm̄ omne bonum: bonuꝫ eſt. vel omnis homo bonus ea que eſt quoniam nulluꝫ vel null⁹. ꝯtradictorie át aut non omnis aut nó omne. Manifeſtum eſt át qm̄ ⁊ veram vere non ꝯtingit eſſe contrariá: nec opinione nec in ꝯtradictione. Cótraria. n. ſunt q̄ circa idé oppoſita ſunt. circa eadé át veꝝ ꝯtingit dicē eúdé. Simul át eidé nó ꝯtigit ineſſe ꝯtraria.

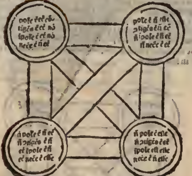
ARGL

¶ Atqꝫ eoꝝ q̄ ſunt. alia q̄dé act⁹ ſunt: ſine potentia: quales ſunt ipſe ſubſtantie prime. alia vero cú potétia act⁹ q̄ natura quideꝫ priora ſunt tempore vero poſteriora ſunt: inſup ⁊ q̄ núquam ſunt actus ſed potentie tantuꝫ. Cú át affirmationi negatio. ac affirmatio aduerſenꝛ: ná huic ois hó iuſt⁹ eſt: he nullus hó iuſtus é: ⁊ omnis homo iniuſt⁹ é: aduerſantur: ⁊ item huic callias iuſtus é: he callias iuſtus non é: ⁊ callias iniuſtus é: cóſideremus oportet vtra iſtarum ſit illi contraria. Atque cum ea que ſunt in voce ſequantur ea que ſunt in mente. Si illic opinio contrarij: ſit contraria: vt opinio que dicit omnis homo eſt iniuſtus: huic opinioni: omnis homo iniuſtuꝫ eſt:

neceſſe eſt rem ſimiliter ſeſe habere: ⁊ in affir
mationibus hiſce que in voce cōſiſtunt. Sin
vero contrarij opinio non ſit ibi ꝯtraria: nec
affirmatio affirmatiōi: ſed dicta negatio cō
traria eſt. quare conſiderādum eſt qualis nā
opinio falſa opinioni vere contraria ſit: vtrū
affirmationis opinio an ea que contrarium
opinatur. Dico autē hoc pacto. eſt vna opi
nio vera de bono: bonum eſſe: alia vero fal
ſa de eodem, bonū non eſſe. Et inſuper alia:
malum eſſe. harum igitur duaꝝ, vtra ſit con
traria vere. ⁊ ſi ſit vna, vtra ſit ipſa cōtraria.
Exiſtimare itaq; contrarias opiniōes ex eo
definitas eſſe: quia ſunt contrarioꝝ falſuz pꝛ
fecto eſt: nam opinio qua quiſpiaz opinatur
bonuz eſſe bonum. Et opinio qua malū opi
natur eſſe malū. Eadem eſt fortaſſe ac vera:
ſiue plures ſint: ſiue vna. Cōtrarie vero ſunt
he. At non ex eo quia contrariorum ſunt: ſz
ex eo potius, ꝗa contrario modo ſe habent.
Quod ſi ſit opinio de bono ipſum bonū eſſe.
alia vero ipſum bonum non eſſe. Et itez alia
que bono tribuit id quod ipſi non competit:
neq; competere poteſt. ceterarum quidam
nulla eſt ponenda contraria. nec earum qui
bus competere quod non ineſt. nec eaꝝ qui
bus non ineſſe: quod competit creditur: naz
infinite ſunt ambe: ⁊ quib⁹ competere quod
non ineſt: ⁊ quibus non competere qđ ineſt
exiſtimatur: ſed ille ſunt ponende, in quibus
ineſt ipſa deceptio. He autem ſunt ille ex ꝗ
bus generatiōes proficiſcuntur: quapropter
⁊ deceptiōes ex ipſis proficiſcuntur. Quod
ſi bonum ⁊ bonum eſt ⁊ non malum: ⁊ alte
rum quidem per ſe: Alterum vero per acci
dens competit. Accidit enim ipſi non malū
eſſe: atq; ea vniuſcuiuſq; opinio vera eſt ma
gis: que eſt per ſe: ⁊ item falſa magis que eſt
per ſe. Quippe cum ⁊ ea vera ſit magis que
conditionem hanc ſubit ⁊ horum vtraq; fal
ſa eſt: ⁊ ea inquam que bonum: bonum non
eſſe: ⁊ ea que bonum malum aſſerit eſſe. Illa
quidem reſpectu vere per ſe: hec vero reſpe
ctu vere per accidens. Magis erit ea opinio
falſa pfecto: que eſt negatio boni: q̄z ea que
eſt ꝯtrarij affirmatio. Atq; is circa vnūqđq;
maxime opinatur falſo. qui contrariam ha
bet opinionem. Cōtraria nāq; circa idez ge
nus plurimum differūt. Si igitur haruz opi
nionum cōtraria quidem eſt: ⁊ ea que eſt cō
trarij. magis autem eſt ea ꝯtraria, que eſt ne
gationis: patet hanc porro ſine cōtrouerſia
cōtrariam eſſe. Preterea que bonum malū
aſſerit eſſe connexa eſt. Eteniz neceſſe eſt for
ſitan eandem bonum non eſſe bonū putare.
Preterea ſi in ceteris etiā rem ſimiliter ſeſe
habere oportead ⁊ hoc pacto videbiẜ de hi
ſce dictū bene fuiſſe. Aut enim aſſit vbiq; cō
tradictionis oppoſitio: aut nuſquā oportet.
Quibus autem non ſunt contraria ea: de his
eſt falſa que opponitur vere. Nam qui homi
nem hominem nō eſſe putat. Is falſo nimi
rum opinatur. Si igitur he contrarie ſunt ⁊
in ceteris: ſimili modo cōtrarie erunt ee que
ſunt opiniones contradictorie.

Reterea opiniones he quarum al
tera quidem bonum bonum eſſe:
altera vero non bonum aſſerit bo
num nō eſſe. Similiter ſeſe habēt.
Et inſuper he quarum altera bonum bonuz
non eſſe: altera nō bonum bonuz aſſerit eſſe.
Ei igitur que dicit non bonū bonuz nō eſſe:
que quidem eſt vt patet vera opinio que naz
erit contraria. nō enim ea que non bonū ma
lum aſſerit eſſe: hec erit nonnunq̄z ſimul cuz
illa vera: nunq̄z autem ſit vt vera vere cōtra
ria ſit. Etenim eſt quippiā non bonuz, malū.
Quare ſit vt iſte ſint ſimul vere: nec itez ea q̄
nō bonum dicit non eſſe malū. Eſt enim ⁊ ip
ſa vera: nā erit nōnunq̄z ⁊ iſta ſimul. Reſta
igitur ei que dicit non bonū non eſſe bonuz:
ꝯtrariam eam eē que non bonum bonū aſſe
rit eſſe. Hec. n. eſt falſa. quo ſit vt ea etiā que
bonuz bonum nō eſſe dicit ſit ei ꝯtraria: que
bonum bonū aſſerit eē. At qui pſpicuum eſt
nihil intereſſe ⁊ ſi affirmationē ipſam pona
mus vl̄em: nam vl̄is negatio ꝯtraria erit ſa
ne. opinioni. n. que oīno qđ eſt bonum bonū
eſſe dicit, ea eſt ꝯtraria que nihil bonoꝝ bo
nū aſſerit eſſe. Ea nāq; opinio qua bonū bo
nū exiſtimatur, ſi vl̄r bonum ſumatur, eadez
eſt atq; cōcurrit. Cū ea que quicq̄d eſt bonū
bonū aſſerit eſſe. Naz aūt nihil ab ea differt:
qua oē qđ eſt bonum, bonū eſſe exiſtimatur
ſimilis eſt ⁊ de nō bono ratio. Que cum ita
ſint ſi in opīone res ita ſeſe hꝫ quēadmoduz
diximꝰ: affirmationes aūt neq; negōnes ſi
gna ſunt eoꝝ que ſunt in aīa pꝫ ⁊ affirmatiōi
ꝯtrariā q̄dez negōnem eā eſſe, que eſt vl̄r de
eodē vt huic: oē bonum eſt bonum. Aut oīs
hō eſt bonus: hāc nullum bonū eſt bonū aut
nl̄s hō eſt bonꝰ: ꝯdictorie vō oppoſitā hāc,
nō oē bonū ē bonū aut n̄ oīs hō ē bonꝰ. Pꝫ
ēt fieri n̄ poſſe: quo vē ſit ꝯ̄ria vera aut opīo

aut oratio vlla. Nã ꝯtrarie ſunt circa oppo
ſita: vt idẽ vere opinet̃ atq; enunciet. Fieri
enĩ non põt vt eidem ꝯtraria ſimul inſint.
¶ Ad declarationem predictoꝝ ponit philoſophus vna di
uiſionem entium ꝛ ordinem inter membra diuiſionis. ꝛ di
uiſio talis eſt. Entium quedã ſemper ſunt in actu ſine poſſi
bilitate precedente ea: que poteſtas vel potentia ſit pars eo
rum ſicut pars ſubſtantie. vt intelligentie ꝛ corpora ſuperce
leſtia. q2 nulla pars eoꝝ preceſſit ea. ꝫ primũ ſufficiens eoꝝ
ꝓceſſit ea. Alia ſunt in actu cũ poteſtate que eſt pars eoꝝ
que poteſtas ꝓceſſit ea tp̃e. Illa tñ que ſic ſunt in actu cum
poſſibilitate ſunt priora natura ꝛ ꝑfectione ꝙ̃ iſta quoꝝ poſſibi
litas cũ tp̃e eſt poſterior. vñ ſ3 ſubſtãtie generabiles ꝛ corru
ptibiles ſunt in actu cum poſſibilitate. ſ. cum materia prima
que eſt quedam potentia ꝛ pars generabilium ꝛ corrupti
bilium exiſtentium in actu. ꝛ materia prima eſt prior tempo
re ꝙ̃ ſubſtantia corporea cuius eſt pars. ſed eſt poſterior ꝑ
fectione. Tertium membrum diuiſionis eſt ꝙ quedã ſem
per ſunt in potentia ꝛ nunq̃ in actu: multa enim ſunt poſſi
bilia que nunq̃ erunt. ꝛ talia ſunt indiuidua ſpecierum ge
nerabilium ꝛ corruptibilium in potentia que nunq̃ gene
rabuntur. ꝛ ſic nunq̃ erunt in actu. quia iſta potentia nũq̃
reducetur ad actum. ſimiliter punctũ in continuo eſt in po
tentia vt diuidatur. ꝛ nunquã diuidetur ſm quodlibet pun
ctum. ꝛ ita in continuo ſunt multa in potentia. quia multe
diuiſiones ſm infinita puncta que nunq̃ reducent̃ ad actũ
completum. Alia etiam ſunt ſemper in actu imperfecto ſine
poſſibilitate precedente actum completũ. aliquando in actu
ſunt aliqua cum poſſibilitate que eſt eorũ pars ſemper in
potentia. ꝛ nunquam in actu. que ſemper ſunt in actu ſunt
priora his que aliquando ſunt in actu cum potentia. ꝛ que
ſunt in actu cũ potentia ſunt priora his que ſemꝑ ſunt in po
A tentia. ¶ Intelligendum ꝙ non eſt cura a quo modo ſit in
cipiendum in ordine propoſitionum modalium. vtrum ſit a
neceſſario vel poſſibili. nam ſicut in circũferentie circuli q
libet punctus poteſt dici principium circumferentie. ita in
quadrato vel quadrangulo cuiuſmodi eſt figura de ineſſe
vel etiam modalis quilibet angulus poteſt dici principium.
quia a quolibet angulo poteſt huiuſmodi figura icipi. ꝛ ꝓ
pter hoc non eſt cura a quo incipiatur in inducendo propo
ſitiones modales adinuicem. dummodo per reductionem
cognoſcatur ꝙ omnes propoſitiones eiuſdem ordinis que
reducuntur adinuicem equipollentia non eſt cura a quo in
B cipiatur. ¶ Et ſi dicatur ꝙ videtur incipiendum a neceſſa
rio quia neceſſarium eſt prior alijs modis: ſcilicet poſſibi
li ꝛ contingenti. Dicendum ꝙ impoſſibile ꝛ neceſſarium
vtrunq; eſt prius reliquo. alia tamen ꝛ alia prioritate. prio
ritas enim quantum ſpectat ad propoſitum eſt duplex: ſcili
cet prioritas ſm dignitatem ꝛ prioritas ſm conſequentiã.
loquendo de prioritate ſm diuerſitatem ſic neceſſarium eſt
prius ꝙ̃ poſſibile: quia neceſſariũ addit ſupra poſſibile dif
ferentiam particularem ad dignitatem. ſ. perpetuitatem in
corruptibilem: ſed loquendo de prioritate ſm conſequentiã
ſic poſſibile eſt prius ꝙ̃ neceſſarium. quia eſt conſequẽs ad
neceſſe ꝛ non econuerſo. ꝛ quia vterq; iſtorum modorũ eſt
prior reliquo licet alio ꝛ alio modo prioritatis. ideo quidã
incipiunt figuram modalem a neceſſe vt reſpicientes ad pri⁹
ſm dignitatem. quidam a poſſibili vt reſpicientes ad prius
ſm conſequentiam. ¶ Ad ſciendum oppoſitionem in pro
C poſitionibus modalibus ꝛ equipollentiam inter eas eſt ſciẽ
dũ ꝙ philoſophus ponit hic huiuſmodi propoſitiones tanq̃
modales. neceſſe eſt eſſe. poſſibile eſt eſſe. contingẽs ꝛc. que
tamen non ſunt modales: cum in talibus nõ predicetur mo
dus ſicut de aliquo dicto. ꝛ non determinet compoſitionẽ
per tales tamen propoſitiones intelligit propoſitiones mo
dales. vnde per eſſe intelligit dictum affirmatiuum ſeu pro
poſitionem affirmatiuam. ꝛ per non eſſe intelligit dictum
negatiuum ſeu propoſitionem negatiuam. vnde per hanc.
neceſſe eſt eſſe. intelligit omnes propoſitiones affirmatiuas
de neceſſario. vt neceſſe eſt hominẽ eſſe animal. neceſſe eſt
deum eſſe. ꝛ huiuſmodi. ꝛ per non eſſe intelligit propoſitio
nem modalem in qua dictum negatur: vt per iſtam. neceſſe
eſt non eſſe. intelligit iſtam. neceſſe eſt hominem non eſſe al
bum neceſſe eſt album non eſſe nigrum. ꝛ huiuſmodi. eo
dem modo eſt de alijs modis acceptis cum eſſe vel non eſſe.
Loquamur igitur primo de iſtis de quibus loquitur Ari
ſtoteles vbi modus ordinatur cum eſſe vel non eſſe. Secun
do loquamur de modalibus per ſectis in quibus modus or
dinatur cum dicto. ¶ Sciendum eſt igitur ſecundum Ari D
ſtotelem ꝙ quattuor ſunt modi propoſitionum modalium.
ꝛ in quolibet ordine ſunt quattuor propoſitiones. ꝛ omnes
propoſitiones eiuſdem ordinis inter ſe equipollent. quali
ter autem propoſitiones in quolibet ordine debent ſumi in
uicem per duas regulas per primam regulam ſumuntur
propoſitiones primi ordinis ꝛ ſecundi. ꝛ per ſecundam re
gulam ſumuntur propoſitiones tertij ordinis ꝛ quarti. E
¶ Prima regula eſt iſta. cuicunq; dicto affirmato vel nega p⁹ regla
to attribuitur poſſibile: eidem attribuitur contingens: ꝛ ab
eodem remouetur impoſſibile. ꝛ ab eius contradictorie op
poſito remouetur neceſſe. per hoc ꝙ dicitur dicto affirma
to ſumuntur propoſitiones primi ordinis que ſunt. poſſibi
le eſt eſſe. contingẽs eſt eſſe. non ĩpoſſibile eſt eſſe. nõ neceſ
ſe eſt non eſſe. In tribus enim primis iſtorum dictum affir
matur. ꝛ cui iſtorum attribuitur poſſibiliter eidem attribui
tur contingens. ꝛ ab eodem remouetur poſſibile. ꝛ ab eius
oppoſito remouetur neceſſe. quia in iſta. non neceſſe eſt nõ
eſſe. remouetur neceſſe ab oppoſito eius. quod affirmatur
in tribus primis modis primi ordinis. per hoc ꝙ dicit nega
to ſumuntur propoſitiones ſecundi ordinis que ſunt poſſibi
le eſt non eſſe. contingens eſt non eſſe. non impoſſibile eſt
non eſſe. nõ neceſſe eſt eſſe. In primis enim tribus modis ne
gatur eſſe. ꝛ in quarto remouet̃ neceſſe ab eius oppoſito. ſ.
ab eſſe. ¶ Secunda regula eſt iſta. a quocunq; dicto affir 2⁹ regla
mato vel negato remouetur poſſibile. ab eodem remouet̃
contingens. ꝛ eidem attribuitur impoſſibile. ꝛ eius contra
dictorie oppoſito attribuitur neceſſe. per hoc ꝙ dicitur di
cto affirmato ſumũtur ꝓpoſitiones tertij ordinis. que ſunt.
non poſſibile eſt eſſe. non contingens eſt eſſe. impoſſibile eſt
eſſe. neceſſe eſt non eſſe. In primis enim duobus modis re
mouetur eſſe a poſſibili ꝛ contingenti. in tertio modo attri
buitur impoſſibile eidem. ſ. ipſi eſſe. In quarto attribuitur
neceſſe contradictorio ipſius eſſe ſcilicet ipſi non eſſe. cũ di
citur. neceſſe eſt non eſſe. per hoc ꝙ dicitur dicto negato ſu
muntur propoſitiones quarti ordinis que ſunt. non poſſibi
le eſt non eſſe non contingens eſt non eẽ. impoſſibile eſt non
eſſe. neceſſe eſt eẽ. In duobus primis modis remouet̃ poſſi
bile contingens a non eẽ ꝛ in tertio attribuitur impoſſibile
eidẽ. ſ. ipſi non eſſe: ꝛ in quarto attribuitur neceſſe eius con
tradictorie oppoſito cum dr̃ neceſſe eſt eẽ. ¶ Circa oppoſi
tiones hmõi ꝓpõnum. ſ. vbi modus ordinatur cũ eẽ vel non G
eſſe. Sciẽdum ꝙ propoſitiones primi ꝛ ſecundi ordinis ſunt
ſubcontrarie inter ſe. vt poſe eſt eẽ. poſe eſt non eẽ vñ vẽſus.
Sit tibi linea ſubcõtraria prima ſecũde. Propõnes tertij or
dinis ſunt ꝯtrarie ꝓpõnibus quarti ordinis. vt p3. nam iſta im
poſſibile eſt eẽ. que eſt de tertio ordine ꝯtratur huic neceſſe
eſt eẽ. que eſt de quarto ordine. vñ vẽſus. Tertius eſt quarto
ſemꝑ ꝯtrarius ordo. Propõnes ſcdi ordinis ꝯdicunt ꝓpõnibus
quarti ordinis. vt poſe eſt non eẽ. que eſt de ſcdo ordine ꝯ
tradicit huic. non poſe eſt non eẽ. que eſt de quarto ordine.
vñ verſus. Pugnat cũ quarto ꝯdicendo ſecũdus. Propoſi
tiones primi ordinis contradicunt ꝓpoſitionibus tertij ordi
nis. vt hec. poſſibile eſt eẽ. que eſt de primo ordine ꝯtradicit
huic. non poſſibile eſt eſſe. que eſt de tertio ordine.

℃ Circa propositiões modales in quibus ordinatur modus
cum dicto est sciendum φ loquendo de modalibus a qua/
tuor modis possibile t contingens. impossibile. necesse. octo
sunt ꝓpōnes modales prime que non reducunť ad aliquas
modales priores eis equipollentes. vnde de istarū equipol
lentia nō est querendum vt reducantur ad aliquas priores.
vnde sunt quatuor de necessario ꝛ quatuor de possibili siu
contingenti quod pro eode habeo. de possibili sunt iste qua
tuor. possibile esse. possibile nullum. possibile aliquod. possibile
aliquod non. ꝛ de necessario sunt iste quatuor. necesse eē. ne
cesse nullum. necesse aliqđ. necesse aliquod non. nulla enim
prop. sitio de impossibili est simpliciter prima. sed quelibet
de ipossibili est reducibilis ad aliquā de necessario tanq̄ ad
priorem cui equipollet quod patet. nam ista. impossibile est
omnē hominem esse asinū. reducitur ad istam. necesse est ali
quem hoiem non esse asinum. tanq̄ ad priorem cui equipol
let quod pꝫ. nam ista. Impossibile est oēm hominem esse asi/
num. quia impossibile ꝛ necesse nō equipollent. ꝛ ista: neces/
se est nō oēm hominem esse asinum. equipollet huic necesse
est aliquem hoiem non esse asinuꝫ. Et hoc probatur qꝛ nul/
la ꝓpositio de impossibili est simpliciter pma. qꝛ impoīe est
duas ꝓpositiones simplr primas equipollere adinuicē. nam
ꝓpositionum in eisdē terminis equipollentiam adinuicem
semper vna reducitur ad aliam tanq̄ ad priorem. cum ergo
ista. necesse est aliquē hominem non esse asinū: sit vna de pri
mis. sequitur φ ista ipossibile est omnem hominem esse asi
nuꝫ. non sit vna de primis ꝛ eodem modo potest probari de
qualibet alia propositiōe de impossibili. quia ipsa nō est pri/
ma. quia reducitur ad aliam de primis in eisdeꝫ terminis si/
bi equipollentem. ℃ Circa equipollentiaꝫ modalium in q/
bus modus ordinatur cum dicto est primo sciendum φ in
talibus vel modus precedit dictum vel dictuꝫ precedit mo
dum: ꝛ vtroq̄ꝫ modo potest negatio vel preponi vtriq̄ꝫ vel
postponi vtriq̄ꝫ. vł interponi hoc est poni inter modum ꝛ di
ctum. si modus precedat dictum. ꝛ negatio preponať vtriq̄ꝫ:
faciendū est equipollentia cum vtroq̄ꝫ. s. tā modo q̄ꝫ dicto.
per regulam que habetur in his verbis. Pre cōtradic ꝛc.
Primo cum modo. secundo cum dicto. verbi gratia. ista ꝓ/
positio nō necesse est omne. b. esse. a. equipollet huic possibi
le est nō b. esse a. quia non necesse ꝛ possibile nō equipollēt:
per hanc regulam. Pre contradic. post contra. pre postquā
subalter. ꝛ primo cum modo. secundo cum dicto vt ista pro/
positio nō necesse est omne. b. esse. a. equipollet huic possibi
le est nō omne. b. esse. a. quia necesse ꝛ possibile nō equipol/
lent per hanc regulam. Pre contradic. ꝛc. per eandem regu
lam. non omne. b. est. a. valet istam. aliquod b. non est a. ꝛ
sic ista. possibile est non omne. b. esse. a. valet istam. possibi/
le est aliquod. b. non esse. a. vnde quando modus precedit di
ctum ꝛ negatio preponitur vtriq̄ꝫ: s. tam modo q̄ꝫ dicto est
regula generalis φ modus precedit dictum. ꝛ negatio pre/
ponitur vtriq̄ꝫ negatio mutat vtrunq̄ꝫ quia mutat modum
in modum desperatum. s. necesse impossibile. etiam negatio
mutat dictum in contradictorium dicti: vt visum est de ista.
non necesse est omne. b. esse. a. patet etiam de aliis. naꝫ ista.
non necesse est nullum. b. esse. a. valet istam. possibile est ali/
quod. b. esse. a quod potest sic patere. non necesse est nulluꝫ
b. esse. a. valet istam possibile est nullum. b. esse. a. ꝛ hec va/
let istam. non possibile est aliquod. b. esse. a. ꝛ hec. non pos/
sibile est aliquod b. esse. a. valet istam. necesse est nullum. b.
esse. a. ꝛ hoc patet quia illa. non possibile est aliquod ꝛc. va
let istam. necesse est aliquod. b. nō esse. a. quia non possibile
ꝛ necesse nō equipollent. ꝛ ista. necesse est nō aliquod b. eē
a. equipollet huic. necesse est nullum. b esse. a. Sic ergo pa/
tet φ si modus ꝓponatur dicto. ꝛ negatio preponať vtriq̄ꝫ
φ negatio mutat vtrunq̄ꝫ: scilicet modum in modum despe
ratum. ꝛ dictum in contradictorium dicti. Si vero modus
preponatur dicto. ꝛ negatio preponatur dicto: tūc equipol/
lentia facienda est ex parte dicti tantum manente modo vt
prius verbi gratia. ista necesse est non omne. b. esse a. equi/
pollet huic. necesse est aliquod b. non esse. a. ꝛ ista. possibile
est nullum. b. esse. a. equipollet huic. possibile est non aliqđ
b. esse. a. ꝛ ista. possibile est omne b. esse. a. equipollet huic
possibile est nullum. b. non esse. a. ꝛ sic de aliis. si autem di/
ctum precedat modum: aut vtrunq̄ꝫ est affirmatum: scilicet
tam dictum q̄ꝫ modus. ꝛ tunc si negatio preponatur vtriq̄ꝫ
est equipollentia eodem modo facienda sicut quando mo
dus precedit dictum. si enim dictum precedat modum: ꝛ
vtrunq̄ꝫ sit affirmatum. ꝛ negatio preponatur vtriq̄ꝫ: nega/
tio mutat dictum ꝛ non modum. verbi gratia. ista. omne. b.
necesse est non esse. a. equipollet huic necesse est nullum. b.
esse. a. Si vero negatio interponatur tunc mutat moduꝫ in
modum desperatum. ꝛ dictum in dictum eiusdem quantita
tis ꝛ contrarie qualitatis. verbi gratia. ista. omne. b. non ne/
cesse est esse. a. equipollet huic. omne. b. possibile est non eē
a ꝛ hec huic. impossibile est nullum. b. esse. a. ꝛ ista. aliquod
b. non necesse est esse. a. equipollet huic. aliquod. b. possibi/
le est non esse. a. ꝛ hec huic. possibile est aliquod. b. non esse
a. Si autem modus precedat dictum ꝛ alterum sit necessa/
rium: scilicet modus vel dictum: tunc non est aliqua ars ad
sciendum cui equipollet: nisi facere equipollentiam cum
vtroq̄ꝫ. Primo modus cum modo dictuꝫ cum dicto. vt si di/
catur nullum. b. necesse est esse. a. hec equipollet huic. om/
ne. b. non necesse est esse. a. quia nullum valet omne non. ꝛ
hec. omne. b. non necesse est esse. a. valet istam. omne. b. pos
sibile est non esse a. ꝛ hec equipollet huic. possibile est nul/
lum. b. esse. a. Si autem modus sit necessarius sicut est de ꝓ/
positione de impossibili. si modus precedat dictum tunc illa
de impossibili equipollet vni de necessario habente ꝯtradi/
ctorium dictum. ꝛ hoc est vniuersaliter verum. tam in vni/
uersalibus q̄ꝫ in particularibus. Ista eniꝫ impossibile est ali
quod. b. esse. a. equipollet huic. necesse est nullum. b. esse a.
ꝛ ista impoīe est omne. b. esse. a. eqpollet huic. necesse est ali
quod. b. non esse. a ꝛ ista. impossibile est nullum. b. esse. a.
equipollet huic necesse est aliquod. b. esse. a. Si autem di/
ctum precedat modum. tunc particularis affirmatiua de
impossibili equipollet particulari negatiue de necesse vt
ista. aliquod b. impossibile est esse. a. equipollet huic. ali/
quod. b. necesse est non esse. a. ꝛ vniuersalis affirmatiua
de impossibili equipollet vniuersali negatiue de necessa/
rio. Ista enim. omne. b. impossibile est esse. a. equipollet
huic. omne. b. necesse est non esse. a. ꝛ hec huic. necesse est

A
Eqpol/
lētia mo
dalium
que fit.

nullum.b.eſſe.a. Sed vniuerſal a negatiua de impoſſibili quando dictum precedit modū equipollet vniuerſali affirmatiue de poſſibili. verbi gratia. Iſta nullum.b.impoſſibile eſt eſſe a. equipollet huic. omne.b.non impoſſibile eſt eē a. ⁊ hec huic. omne.b.poſſibile eſt eſſe a. Iſto modo ſolebam⁹ aſſignare equipollētiam inter propoſitiones modales tunc actu non conſiderantes diuerſitatem inter ſenſum compoſitum ⁊ ſenſum diuiſum: ſed quia vbi modus ordinatur cum dicto huiuſmodi oratio non eſt modalis: niſi in ſenſu diuiſo vt eſt ſuperius declaratū. ⁊ in ſenſu diuiſionis ſemper ſubiectum dicti non precedit modum. ideo aſſignanda eſt equipollentia propoſitionum modalium ſolum ſm ꝙ dictū ſeu ſubiectum dicti ſm intellectum precedit modū modo quo dictum eſt. In ſenſu enim diuiſionis in quo ſolo propoſitio eſt modalis ſubiectum dicti ſm intellectum precedit modū. ſic enim debet manifeſtari ſenſus diuiſus: vt poſſibile eſt omnem hominē currere: in ſenſu diuiſo eſt iſte ſenſus. omnem hominem poſſibile eſt currere. ſeu omnis homo poteſt currere. ⁊ qualiter in talibus eſt equipollentia aſſignanda docetur equipollentia quando dictum. ideſt ſubiectum dicti precedit modum. In ſenſu vero compoſitionis ſunt huiuſmodi propoſitiones de ineſſe ⁊ ſingulares ⁊ de ſubiecto ſingulari. ⁊ ideo in ſenſu compoſitionis non eſt aliqua equipollentia aſſignanda preterꝗ̃ in illis de ineſſe tantum: quia ſi vnum contrariorum ſit neceſſarium reliquum eſt impoſſibile: ⁊ ſi vnum contradictoriorum eſt poſſibile. reliquū eſt impoſſibile. ideo poteſt eſſe cum maiori equipollentia inter huiuſmodi propoſitiones in ſenſu compoſitionis. ſequitur enim. omnem hominem currere eſt poſſibile. ergo omnem hominem currere eſt contingens: ⁊ vlterius. ergo omnem hominem currere non eſt impoſſibile: ⁊ vlterius. ergo aliquem hominem non currere non eſt neceſſe: quia ſi vnū contradictoriorum eſt poſſibile: ⁊ reliquum non eſt neceſſarium: ſed non eſt equipollentia inter huiuſmodi propoſitiões tāꝗ̃

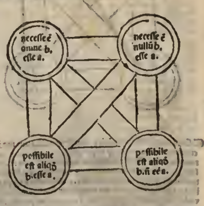
B inter propoſitiones modales. ¶ Sciendū eſt ꝙ contingens

Ad materiā vide ſcot. ſ9.diſt. p.q.v. ⁊ alibi plures. accipitur dupliciter. ¶ Uno modo accipitur in cōmuni ſm ꝙ conuertitur cum poſſibili. Alio modo accipitur pro contingenti ad vtrūlibet ⁊ ſic non contradicit vni de neceſſario: ſed equipollet vni diſiunctiue. Item ex duabus de neceſſario in quibus diſtinguuntur contradictoria dicti vel propoſitionis de ineſſe ſit equipollentia ad illam propoſitionem que ponitur de contingenti ad vtrūlibet cuius ratio eſt. nā per philoſophum contingens ad vtrūlibet exponitur per poſſibile eſſe ⁊ poſſibile non eſſe. hoc eſt per vnam copulatiuam factam ex duabus propoſitionibus de poſſibili. verbi gratia. iſta omnem hominem contingit ad vtrūlibet currere. valet iſtam copulatiuam. omnis homo poteſt currere. ⁊ omnis homo poteſt non currere. ⁊ ideo ſola contradictoria: ſcilicet iſta non omnem hominem contingit currere. valet iſtam diſiunctiuam aliquis homo de neceſſitate currit. vel omnis homo de neceſſitate nō currit. Similiter iſta. aliquem hominem contingit ad vtrūlibet currere. exponitur ſic. aliquis homo poteſt currere. ⁊ idē homo poteſt nō currere ⁊ ideo ſua contradictoria valet iſtam diſiunctiuam. de neceſſario. aliquis homo de neceſſitate currit. vel idem

C homo de neceſſitate non currit. ¶ Ex predictis patet ꝙ contradictorium propoſitionis de contingenti ad vtrūlibet habet tāntum duas cauſas primas veritatis: ſcilicet iſte que ſub diſiunctione accepte conuertuntur. Non enim debet dici ꝙ quodlibet antecedēs eſt prima cauſa veritatis ſui conſequētis: quia ſic quelibet propoſitio vera haberet infinitas cauſas primas ſue veritatis quod videtur inconueniens. ⁊ ideo dico ꝙ iſta non contingit ad vtrūlibet omne.b.eſſe.a. habet iſtas duas cauſas primas ſue veritatis. ſcilicet aliquod b. de neceſſitate eſt a. ⁊ aliquod b. non de neceſſitate eſt a ¶ Circa figuram propoſitionum modalium eſt ſciēdum ꝙ vt michi aliquando videbatur tantum eſt ponenda vna figura in

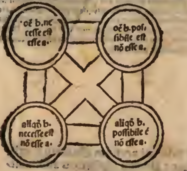
D

modalibus in quibus modus ordinatur cum dicto. In qua figura neceſſe omne. neceſſe nullum ſtant contrarie. ⁊ ſub illis poſſibile aliquod. poſſibile aliquod non ſtant ſubcontrarie ⁊ neceſſe omne. ⁊ poſſibile aliquod non ſtant contradictorie ⁊ neceſſe nullum: ⁊ poſſibile aliquod ſtant contradictorie. ⁊ neceſſe omne: ⁊ poſſibile aliquod ſubalterne: ⁊ neceſſe nullum. ⁊ poſſibile aliquod non ſtant ſubalterne: vt patet in hac figura.

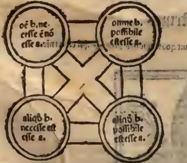

¶ Nulla enim propoſitio de impoſſibili eſt prima: vt viſum eſt ſupra: ⁊ ideo illa de impoſſibili ſtat in figura tanꝗ̃ vna vniuerſalis negatiua. ⁊ de poſſibili non ſtat in figura. quia ſi ſtaret in figura he eſſent contrarie. ſed non ſtant contrarie. Iſte enim propoſitiones non ſunt contrarie. poſſibile eſt omne.b.eſſe a poſſe eſt nullum b. eſſe a. qꝛ iſte pñt eſſe ſimul vere. poſſe eſt oēm hoiem currere. poſſe eſt nullū hoiem currere. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ſm hoc eſſent alique ꝓpõnes prime que nō ſtarēt in figura. ¶ Ad illud videt mihi eſſe dicendū ꝙ hoc non eſt inconueniens. nam ſicut in illis de ineſſe multe ſunt propoſitiones de ineſſe que non ingrediuntur figuram de ineſſe. vt propoſitiões ſingulares: ita ſunt multe propoſitiones prime modales que non ingrediuntur figurā modalem: vt vniuerſales de poſſibili. tamen quelibet propoſitio modalis prima habet aliquam propoſitionem modalē primam ſibi contradicentem vel equipollentē ſuo contradictorio vniuerſali enim affirmatiue de poſſibili contradicit particularis negatiua de neceſſario. ⁊ vniuerſali negatiue de poſſibili cōtradicit particularis affirmatiua de neceſſario vel equipollet ſue contradictorie. ¶ Ad figuram enī propoſitionum non ſufficit ꝙ propoſitiones habeant contradictones: quia contradictio: contrarietas: ſubcontrarietas: ſubalternatio: requiruntur ad figuram propoſitionū. Si alicui placet ponere aliam figuram probabiliter poteſt ponere: quia vniuerſalis affirmatiua de neceſſario. vel vniuerſalis negatiua de poſſibili ſtant contrarie in figura. vel vniuerſalis negatiua de neceſſario. ⁊ vniuerſalis affirmatiua de poſſibili. ſtant contrarie: ⁊ hoc eſt probabile: quia ſingulares contrariorum contradicunt inter ſe: ſcilicet ſingularis affirmatiua de neceſſario: ⁊ ſingularis negatiua de poſſibili contradicunt. Iſte enim contradicunt de neceſſitate. B. b.eſt.a. ⁊ hoc.b.poſſibile eſt nō eſſe.a. ⁊ ſm iſtum modū dicendi ponēde ſunt due figure modales. vna in qua vniuerſalis affirmatiua de neceſſario. ⁊ vlis negatiua de poſſi ſtant cōtrarie: ⁊ ꝑticularis affirmatiua de neceſſario: ⁊ ꝑticularis negatiua de poſſibili ſtant ſubcontrarie: ⁊ vl'is affirmatiua

de neceſſario ꝛ particularis affirmatiua de neceſſario ſubalterne ꝛ vniuerſalis affirmatiua de neceſſario ꝛ particularis negatiua de poſ. ꝛ vlis negatiua de poſſibili ꝛ particularis affirmatiua de poſſibili ſtant ꝯdictorie ꝛ in alia figura ſtāt vniuerſalis negatiua de neceſſario ꝛ vniuerſalis affirmatiua de poſſibili contrarie. ꝛ ſub eis particularis negatiua de

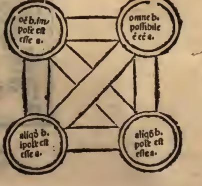

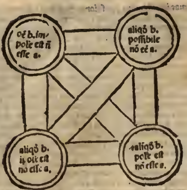
neceſſario. ꝛ particularis affirmatiua de poſſibili ſubcontrarie. ꝛ ſub vniuerſali de neceſſario ſtat particularis de neceſſario ſubalterne. ꝛ ſub vniuerſali affirmatiua de poſſibili ſtat particularis affirmatiue de poſſibili ſubalterne ꝛ diſponuntur figure hoc modo.

¶ Scḋm iſtum modū ponendi nulla ꝑpō de primis eſt extra figuram modalem ꝛ ſed forte dicetur ꝛ ſuperius poſuiſti hmōi ꝑpoſitiones eſſe primas neceſſe eſſe. neceſſe nullum eſſe. neceſſe aliqḋ. neceſſe aliquod non. poſſibile eſſe. poſſibile nullum. poſſibile aliquod non. ꝛ modo ponis alias ꝑpoſitiones in figuris tanq̄ȝ primas in quibus dictum vel ſubiectū dicti precedit modū ꝛ ita videt̄ ꝙ non ponas ſufficienter vel cōuenienter. ¶ Item ſm iſtū modum dicēdi iſte ꝑpōnes neceſſe eſt omne. b. eſſe a. neceſſe eſt nullū b. eſſe a. nullo mō ſtarent in figura. nō. n. ſtant cōtrarie ꝛ quia vl'i affirmatiue de neceſſario cōtrariatur vniuerſalis negatiua de poſſibili. ꝛ vni tantum vnum opponitur primo eodem genere oppōnis nec ſtant aliquo alio modo in figura. ergo vī ſm iſtum modū ꝙ non omnis ꝑpoſitio modalis ꝑma ſtet in figura modali.

¶ Ad primum dico ꝙ loquendo de propoſitione modali neceſſe eſt ꝙ ſubiectum dicti ſeu propoſitionis de ineſſe cui additur modus ſm intellectum precedat modū ꝛ ꝙ predicatum ſequatur modum ꝛ ꝙ modus ſe teneat ex parte compoſitionis. ideo per iſtas propoſitiōes quas ſuperius poſui primas intelliguntur ꝑpoſitiones in quibus ſubiectū precedit modū. per iſtam enim neceſſe eſt omne b. eſſe a. intellexi iſtam omne b. neceſſe eſt eē a. ꝛ ſic de alijs: ꝛ ita dico ꝙ propōnes que hic ponuntur in iſtis duabus figuris ſunt ꝑpoſitiones modales prime. ꝛ ita pono conſequēter in prioribus dictis. ¶ Ad aliud cōcedo ꝙ iſte. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. neceſſe eſt non eſſe a. modo ſtant ſimul in eadem figura ꝛ ſed ſtant cum alijs in diuerſis figuris. nec oportet quālibet propoſitionem modalem ſtare in eadem figura cum qualibet alia propoſitione modali. quelibet tn̄ propoſitio modalis prima eſt in aliqua figura modali. Cauſa autē propter quā iſte non ſunt contrarie. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. neceſſe eſt nō eſſe a. eſt iſta q2 in vtraq; iſtarū affirmatur idē modus: impoſſe eſt ꝙ in ꝯtrarijs vel contradictorijs ſit idem principale ꝛ formale affirmatum in vtraq;. ¶ Item regula eſt phi ꝙ ſi vnum cōtradictoriorū ſit in toto falſum ꝙ reliquum erit in toto verum. ſed vtraq; iſtarū eſt falſa in aliquibus terminis. vtraq; enim iſtarum. omnis homo de neceſſitate eſt albus. omnis homo de neceſſitate non eſt albus ꝛ eſt in toto falſa. ergo ꝛc. ¶ Si dicatur ꝙ contraria huius. omne. b. neceſſe eſt eſſe. a. accipitur poſtponēdo negationem vtriq; vt patet per hunc verſum. Pre contradic. poſt contra. pre. poſtq; ſubalter. Iſte ergo ſunt contrarie. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. neceſſe eſt non eſſe a. ¶ Dicendū ꝙ per negationē poſtpoſitā ſubiecto ꝛ prepoſitam modo accipitur contrariū propoſitionis modalis vel equipollens ſuo contrario. ideo contraria huius. omne b. neceſſe eſt eſſe. a. equipollet huic. omne b. poſſibile eſt nō eſſe. a. Ideo iſta contrariātur. omne b. neceſſe eſt eſſe a. omne b. poſſibile eſt non eſſe a. ¶ Et ſi dicatur ꝙ ille propoſitiōes. omne. b. neceſſe eſt eſſe a. omne. b. neceſſe eſt non eſſe a. opponuntur ꝛ non alio genere oppoſitionis q̄ȝ oppoſitionis contrarie. Dico ꝙ loquendo cōmuniter de oppoſitione ſic opponūtur ꝛ habent legem contrariorum: quia poſſunt eſſe ſimul falſe ꝛ nūquam ſimul vere. proprie tamen loquēdo de oppoſitione prout diſtinguitur in libro predicamentorum in oppoſitionem contrariam. contradictoriam. priuatiuam. ꝛ relatiuam. nullo modo opponuntur ꝛ ſed ſunt reducibiles ad contraria. Illo modo poſſunt ſaluari omnes regule de contrarijs. contradictorijs: ſubcontrarijs ꝛ ſubalternis. ſcilicet pre contradic. poſt. contra. ꝛc. Et ſm leges contrariorum ꝛ contradictoriorum. ſubcontrariorum ꝛc. iſtud nunquam prius intellexi. ꝛ ideo deo qui mihi dedit intelligere ſint gratie infinite. Si autem quis velit ponere propoſitionis de impoſſibili in figura modali ponat in vna figura iſtas propoſitiones.

¶ Nota duplex poſſibile. Unum quod eſt principium entis tale eſt poſſibile obiectum: ſcilicet quod poteſt dare productionem alicuiuſ rei: tale poſſibile creatura non habet niſi a deo. Aliud dicitur poſſibile. quod idem eſt quod cui non eſt eſſe prohibitum: ꝛ tale habet creabile antequam creetur. ꝛ hoc habet ab alio. non tamen a parte rei: ſed a prima intelligentia: ꝛ primum per potentiam intellectiuam intelligit obiectum creature antequam per creationem creetur ineſſere quando per potentiam intellectiuam ſic producitur creatura ineſſe intelligibili tunc tale obiectum habet eſſe intelligibile ſiue ab intellectu intelligente ſeu a cauſa repreſentante: vt volunt alij.

¶ Finiunt preclariſſima cōmentaria profundiſſimi doctoris Gualterij Burlei in artem veterem Porphyrij ꝛ Ariſtotelis: Additis quam pluribus additionibus: nouiſſime recognita: cunctiſq; mendis expurgata.

¶ Venetijs mandato ꝛ expenſis heredum Lucantonij Iunte Florentini: Anno domini. 1538. die. 2. Martij.

Regiſtrum.

✠ a b c d e f g h i k l m. Oēs ſunt quaterniones preter ✠ qui eſt ternio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE